

Copie la primera:

cler. 4.º peryancio, conyector,
in foliacion, alcuacernado.

Correlata = Philographia de Ximenes.

12

Received of the
Honble the Secy of the
Treasury
the sum of
Five hundred
and no p^{ts}
for
the
purchase of
the
land
of
the
Indians
in
the
County
of
Jefferson
State
of
Ohio
this
1st day
of
April
1804

per
J. W. Brown

+

Después pasó al uso de Fr.
Manuel Fagundes del.º Pedro de
Fr. Pedro Alcantara

Con licencia de los Superiores
Colegio: acabado el ultimo año 1806

CLARA,
PERVUTILIS^{que} EXPLANATIO IN
LOGICAM PARVAM
ARISTOTELIS.

Iuxta Theologorum Principis, Docto-
rum Svbtilis, subtiliumque Doctoris
IOANNIS DVNS SCOTI
phœnitiam mentem.

Per F. Petrum Ximenez à D. Josepho
strictioris observantiæ S. Didaci in Bæ-
tica Prouinciæ alumnus, & in Con-
uentu S. Bernardini de Bor-
nos Artium Lectorem
incultè laborata.

Anno Dominico MDCCXLIV. tertio nonas Octob.
fœliciter incepta.

PARS I. LOGÆ PARVÆ, SEV SVM- mularum.

LIBER I. DE OBTO I. OPERAÖNIS INTILIVS.

Cuiusmodi operaöni intilus proprius correspondet obty; et e illud, qd per illam
percipit, l percipi potest, et requiritur per alia operaöne cognosci, seu percipi. Cui enim 1^a
operaö intilus sit simplex apprehensio, seu intelligea simpliciter; Negata obty eius exit
aliquo simplex, et simplicitate intelligibile, hoc e, non resolvable in plura intelligibilia. Totus
e huius in loga, cy sit 1^a simplex eius elementy: quia licet verby sit, qd huius resoluti, seu
dividi possit in litteras; tunc huius resolutio e elementalis alphabetica, quæ ad id n patinet,
cy sit penitus extra effug logicaly. Unde totus hic liber & hoc tanquam de obto operaöni
intilus tractat. Sic etq resolvimus plane debiq, et liberamus ab illa molestia et violentia hic
disputatione, quæ multis hic prætractant, scilicet: a quo incipiendo sit in loga. quia nos intily
imitantes, ordinis nãe, doctrinæq sequentes, plane dicimus, incipiendo esse a hoc, tanquam
ab obto operaöni intilus, tanquam a minimo, et tanquam a facilitiori in loga. Restat igit
Subt. Manari Ds, quæ sequuntur, imitantes, dicamus: O. Deus, qui est huius sine hoc, da nobis,
ut recte & hoc loquamur.

CAP. I. de Tro in Omuni.

Multifariq, multisq modis huius sumi potest, nã cuiuscunq rei extrema tri Vocan-
tur: sic mors dicite huius vite, gloria huius electoray, et infernus huius reproboray. Sumi
quod potest huius phice, æthorice, et logice: huius phice e extrema rei phice, et materialis:
sic patietes dule, et muni Civitatis huius sunt illay, intra quos phice clauduntur. Huius æ-
thorice e idẽ, ac dictio apud Grammaticos. Huius deniq logice acceptus significat idẽ
in qd ultimo huius arthpiciy dialecticiy, seu logicalis desinit, et ex quo primo incipit; quia idẽ
e primus propriy positionis, et ultimus huius resolutionis, seu desinutionis rei. In hoc ultimo sensu
agimus & hoc, nã in alijs acceptionibus nihil ad nos.

Sed quia huius logus requirit in-
telligi perfecte, quin saltem in confuso cognoscatur pp^o, cuius e pars; ideo aliqua hic pp^o
nãq proponere oportet: quare dico: pp^o e oratio enuntiativa vniy & aliq; l ut Philo ait.
e oratio alq affirmans, l negans, ut huius: Huius e huius, l huius: Huius huius lapis; in quibus enuntiat
de hoc affirmative in 1^a, et lapis negative in 2^a. Ad cuius intelligeq sciendy e, qd in oi pp^o
hinc reperiuntur, nempe: Subty, Copia, et præty. Subty e id, de quo aliquid dicite, seu præty; ut
huius in præty pp^o. Præty e id, qd dicite de subto; ut huius, et lapis in præty pp^o, qui
dicuntur, præty, l enuntiant de hoc. Copia e vniy præty cy subto; scilicet præty est.

In hac huius
in quater pp^o reperiuntur; l explicite, ut in supra dictis; sed ideo de 3° adiacente vocantur;
l implicite, ut in hac: Huius dormit, ubi præty in copia, verbo dñm; quæ ideo de 2° adia-
cente dicite, et explicite sic: Huius e dormiens. Et licet aliqua pp^o constet plus qd tribus voca-
bus, ut huius: Spiritus Dñs, filius Dei, et immaculatus &c. M. est noster Redemptor; vbi tunc voces
ad 3. reducuntur; nã quæ ponuntur ante Copã, oia vniy tanty integry subty faciunt; quæ vero

post copulā uny tanty integry praty efformant. Unde Constat, qđ sty mdo subty, copā, et
praty ad pp^{is} integry delectant.

Sed advertite, subty, et praty posse sumi Obiective, et
fraliter: I sub alijs terminis: ut qđ, et ut qđ. Subty, et praty ut qđ, Obiective sumpta sunt
res ipsa significata p^r Vocē, Icepty. Sumpta vero fraliter, I ut Quā sunt Voces ipse I Con-
ceptus significantes res. Unde subty, et praty si sumantur active, ut significantia res; tunc
sumntur fraliter, et ut quo: si vero sumantur passive, hoc ē, p^ro re significata; tunc sumntur
Obiective, mōaliter, seu ut Quod. Et in hoc ultimo sensu praty uny d^r alio in pp^e; nō vero
in 1°: quia in hac pp^e, Petrus ē hōo, si subty, et praty accipiuntur fraliter, et ut quo; faceret
hunc sensu: Vox, Iceptus Petrus ē Vox, Iceptus hōo; qđ ē falsu: unde nō dicitur praty
quo, seu fraliter d^r subto quo, seu fraliter; sed praty qđ, Obiective, I mōaliter dicitur d^r subto
similit^r sumpto: et sic p^racta pp^e facit hunc sensu: Petrus, et hōo sunt eadē res.
quia praty sumptū ut qđ, Obiective, I mōaliter, ē res, seu res, quā p^racta; sumptū locio
ut quo, seu fraliter, ē tantū rāo tō qua res praty. hoc nō ante posita pp^e nō ē;

P^ro cy fere oīy scōlarij Versu:
Petrus ē extremū pp^{is}. hec ē Verissima, et p^rpria tri logi definitio; cy qua coinci-
dit illa, quā tradit Philo lib. 1. p^rox. C. 1. dicens: Petrus ē, in quā resoluta pp^e, ut praty,
et id, I quo praty; ipso eue, I si eue appposito, I separato. En Veritas, et uniformitas
vni^us definitionis in hac pp^e: Petrus ē hōo; ubi Petrus, qui ē subty, et hōo, qui ē praty, sunt
eius extrema, siue tri, qui pp^{is} in opōne claudunt, et resoluta pp^e, remanent; quia si re-
solvas I destruas p^rdicta pp^{is}, auferendo, scilicet, Copulā, siue Iy est, remanent Petrus, et
hōo, qui subty, et praty, extrema, I tri sunt eius. Vltima illa verba in definitione Philo,
scilicet, ipso eue, I si eue appposito, I separato, denotant, qđ pp^e alia ē affirmativa, in
qua eue praty appōita, I affirmata d^r subto; et alia negativa, in qua eue praty sepa-
rata, I negata d^r subto. Sed hoc in 2° libro.

Nota tunc, trios, seu extrema pp^{is}
nō debere attendi iuxta locū, I collocōne mōalē; quia licet p^rdicta pp^e p^rferat
sic: Petrus hōo ē; nō ideo Iy est exitus, I extremū pp^{is}, sed semper ē Copulā uniens, et
medians, licet dispoⁿe mōali extremū videat^r. Quarta ad cognoscendos trios, I ex-
trema pp^{is}, nō debes attendere collocōne mōalē, sed officiū, et sensu pp^{is}, cuius
Copulā nō ē terminus, sed vni^us terminus, subty, nempe, et praty. Sed quia trios loq^r
sic intellectus plurimū hōt divisiones necesāo sciendas; ideo sit

CAP. 2. de Tri divisione.

Petrus enim 1^a sui divisione dividit^r in mentalē, Vocale, et scriptū: trius mentalis
ē extremū pp^{is} mentalis: Vocalis ē extremū pp^{is} vocalis: scriptū ē triū pp^{is} scriptū.
Rāo huius divisionis ē; quia trius talis exis, quālis fuerit pp^e, quā si mente scribit^r, ē men-
talis; si ore p^rferat^r, ē vocalis; si deniq^e Calamo p^rnotat^r, dicit^r, et scripta. Sed adue-
te, qđ pp^{is}, et in rigore sola pp^e mentalis ē vera pp^e, nō vocalis, et scripta soly sunt
signa externa verū pp^{is} mentalis. Adueⁿte etq^e, qđ 1^a pp^e mentalis accipit^r active, et
fraliter p^ro acta interno, qui ē I. Operatio intus; tunc nō hōt trios, quia ē simplex, spiritalis,
et indivisibilis qualitas nō hōns trios, seu p^rtes, quarū vna p^redicat^r d^r alia. Sed soly
p^rae sumpta, id ē, ipsa pp^e mentalis obli^a hōt vere trios, et constituit^r in esse d^r alio
p^r pp^{is} p^ralē, I actū intus tanq^uam p^r p^r exis. Unde trius mentalis nō ē actus intus, sed
resoluta.

Occasione enim huius mentalis & pluribus hic solet impertinenter tractari
 Cognitione directa, reflexa, intuitiva, abstractiva, et alijs; sed quia reuera hi non
 sunt, (quoniam qui hic de illis tractant, nos improprie appellant) sed intellectus operationes, lastus;
 ideo non hic, sed in libro de Anima de illis agendum est.

Trus vocalis (de quo proprie agendum est)
 quia cum non possumus res ad seculos adducere, ut de illis disputemus; igitur vocibus pro re-
 bus, inquit Aristoteles (Ethicorum. C. 1.) dividit in significativum, et non significativum: trus signifi-
 cativum est extremum nomen ad placitum aliquod significans; ut hae voces homo, leo, lapis. Trus non sig-
 nificativum est extremum propter nihil significans; ut Blychiri, Syndaxus, et quolibet alia
 vox barbara, quae nulli aliquid significat. hic trus nullas habet divisiones, neque oes quae
 non agnoscantur significatione supponunt.

Trus vero significativus dividitur in trus 1.
 intentionis, et trus 2.
 intentionis: trus 1.
 intentionis est, qui significat rem, prout est in se, indepen-
 dentem ab ulla operatione intellectus; ut homo, leo, et quolibet alia vox significans rem in rebus nomi-
 nantibus. Trus 2.
 intentionis est, qui significat rem, prout subsunt alicui denominationi intellectus;
 ut cum dicimus: homo est species; animal est genus; homo est subiectum; animal est praedicatum: iste enim denomi-
 nationes appellantur 2.
 intentiones, quae non inveniuntur ab eis a parte rei, sed solum per intellectum. Sed
 quia trus significativus triplici ex capite divisione petit, scilicet, ex parte significationis; ex parte
 modo designandi; et ex parte rei significati; ideo, ut claritate, per Cardiculus amo, eat, sita
 per Capita Curset.

CAP. 3. de Trus Raone Significationis.

Ex hoc capite 1.
 hi significativi famosa diviso est in Cathogorematicum, et Synca-
 thegorematicum: trus Cathogorematicus (si dictus a verbo graeco Cathogoreo, quod latine id est, ac-
 absolute praedico, significo) est ille, qui significativum sumptus, se solo, prout esse subiectum, praedicatum
 in propositum; ut homo, leo, et quolibet nomen substantivum. Trus Synchathogorematicus est, qui signifi-
 cativum sumptus non prout esse se solo, subiectum, praedicatum in propositum: huiusmodi sunt omnia adverbialia,
 ut bene, velociter; signa verbalia, partialia, et nomina partialia, et numeralia, ut omnis, aliquis,
 nullus, quidam, unus, duo, primus, secundus.

Unde solum nomen substantivum est trus Cathe-
 gorematicus; ut hoc solum modo in Casu recto, seu nominativo; non vero in alio quocumque
 Casu obliquo; neque solum in nominativo prout esse subiectum, praedicatum in propositum se solo. Cetera omnia
 nomina, ~~adverbialia~~ dec, nec in Casu recto prout se solis, esse subiectum, praedicatum in propositum, sed solum ad
 iuncta substantivum Consozio; ut prout in hac: omnis est negatio; ubi si omnis, quia est terminus
 Synchathogorematicus, non prout esse subiectum propositum, nisi Coinrelligatur Casus, praedicatum.
 ideo Synchathogorematicus dicitur a verbo graeco Synchathogoreo, quod latine id est, ac
 Consignifico; et cum alio praedico.

Unde, sicut optime Noster doctissimus Martinus Cy-
 fataxero notat, trus Synchathogorematicus non significat aliquid, sed aliquatenus: non quia
 proprie significativus non sit; sed quia significatum eius non representatur ut ens prout esse, sed ut modus
 rei, id est, modificando significatum hi Cathogorematici, cui adiungitur. Id ipsum et Gramma-
 tici sciunt, docentes, quod adverbium est per Operationem, quae iuncta cum alijs verbis latine, illa quae
 significat, agens, et minuent significationem illorum. Sicut et de adiectivis docent, quod se solis non prout esse in Operatione

*Ad sciendū ē, qđ si nomina adiectiva significant res tales positivas, sunt proprie hi
Cathogorematici, quia se solis possunt esse subty, & praty in pp.^e; ut pr in his: Equus est al-
bus, Francus ē iustus, Petrus ē sapiens; in quibus albus albedine, iustus iustitia significant,
que quidem sunt res tales positivas. Sapiens sapientia.*

*Nota etiam, qđ hęc vox Velocitas ē tris
Cathogorematicus; et hęc vox Velociter ē tris Syn-cathogorematicus; quia licet idē sig-
nificent, nempe, motu veloce; tūq; diverso modo, quia Velocitas significat hęc motu, per
modū rei; Velociter vero per modū modi: et diferecia in modo significandi sufficit
ad terminos distinguendos.*

*Sed nota attente, qđ dicitur tris mixtus ex cathogore-
matico et syn-cathogorematico; ut nemo, nihil, quia Equivalent his: nullus homo, nulla res.
Sunt etiam tri mixti [quid. Mercurius, Villacastin, et alijque multi dicunt] nomina adiectiva
illa, que determinatē res tales positivas significant; quia hęc significant aliquid, et aliquantulum;
quatenus aliquid significant, Cathogorematici tri sunt; et quatenus aliquantulum significant, sunt syn-
cathogorematici: unde possunt esse subty, & praty in pp.^e; ut in hac: Petrus ē doctus: ubi ly
doctus ē praty pp.^e; quia quavis nomē adiectivū tri, tūq; significat aliquid, scilicet, docting,
et aliquantulum, scilicet, qualificationē, modificationē, seu denominationē subty habentē illū docting.
Et sic verē tris mixtus. Ex cathogorematico, et syn-cathogorematico est.*

Nobis autē hic

*mirari liceat, quodammodo Petrus Villacastin admiraor: ipse enim volens, qđ hęc nomina
adiectiva, res tales positivas significantia, sint proprie et pure tri Cathogorematici,
sic hic Cap. 1. n. 4. loquitur: mixamur, Mastius hęc adiectiva inter tris mixtos spu-
tare, cy ipse fateatur, posse se solis predicari; qđ ad rationē tri Cathogorematici
sufficit. Mixamur et potius nos, qđ Villacastin hoc miratur. Cy et ipse fateatur
nihil, et nemo esse tris mixtos; quin obstat, posse predicari, & subty in pp.^e, ut pr in his:
tumbra ē nihil: nemo ē Deus: in quibus nihil ē praty in p.^e; nemo vero subty in p.^e.*

*Itaque ex generalis docting stante veritate,
nescio, qua ratione miratur Villacastin, [quid potius Lipsio mixemur.] Mastius hęc nomina
adiectiva inter tris mixtos sputare, ex quo ipse fateatur posse se solis predicari. Idcirco
enim contra Villacastin, et alios, qđ nomina adiectiva, res tales positivas significantia, nō sunt
pure tri Cathogorematici, quia nō significant pure quid, & aliquantulum; sed sunt tri mixti,
quia significant aliquid, et aliquantulum, hoc ē, res, et modū. Unde verē possunt esse subty,
& praty in pp.^e, licet nō ita pprie sicut tris Cathogorematicus, qui pure significat qđ, res,
& aliquid; quia quavis hęc adiectiva significant aliquid, seu res, tamē nō pure, quia simul
significant etiam aliquantulum, seu modū; et ideo nō sunt pure tri Cathogorematici, sed mixti.
Unde colliges, qđ verē possunt esse subty, & praty in pp.^e; quavis nō ita pprie, sicut no-
mē substantivū, qđ pure Cathogorematicus est. Colliges etiam Itha Mastius, qđ hęc
adiectiva nō soly possunt esse praty; sed etiam subty; qđ ipse negat, & Nestin dubitat, cy
ita Cap. 2. n. 6. timide resolvit; dicens: nomina adiectiva possunt esse saltem praty in pp.^e
Petrus ē doctus. potius & hoc potuit Villacastin mirari: nq si ly doctus ē
verē, et pprie praty in ipsa Masti pp.^e; verē, et pprie subty ē in hac: doctus ē sa-
piens. & paria nomina adiectiva possunt esse subty, & praty in pp.^e.*

*Nota deniq;
cy Porcio, tris syn-cathogorematicos soly esse tales, quando in pp.^e excipiunt, et significa-
tive accipiunt, seu quando supponunt praty pro id, qđ significant in pp.^e.*

4
habet sensum; ut in ista: Equus currit velociter. Si vero malit sumant, seu pro se
ipsis; ut in his: Velociter est adverbium; Ois est nomen adiectivum; Petri est casus obliquus: &c.
Sic sunt in ^{malit} Catholice. Ideo in definitione dicta, quod huiusmodi categoriam
et syncategorematicam est significativum sumptum. Itaque dividitur huius in Complexam,
et in Incomplexam: sub alijs vocibus: in Simplicem, et oppositam. Huius simplex, seu inple-
xus est ille, cui in mente correspondet conceptus inplexus, seu simplex; ut homo, bo-
nus vero duplex, seu oppositus est ille, cui in mente correspondet conceptus duplex, seu op-
positus, hoc est partibilis in plures; ut Petrus albus, palus Petri. Per has definitiones retri-
bitur alijs, quae ab aliquibus dari solent, dicentes: huius duplex est, cuius partes sunt eandem
significationem retinent separatim, ac unum; ut vir bonus: inplexus vero, cuius partes
non eandem significationem retinent separatim, ac unum; ut do-minus. Revertuntur, inquit:

quia si aliqua vox simplex, immo, et si aliqua littera, A. V. g. impneretur ad signifi-
candum Petrus currit; esset huius duplex, seu oppositus, quia quasi duobus conceptibus depre-
henditur; et tunc littera A. non haberet partes, in quas posset dividi, et quae separatim signifi-
cant, sed non. Ergo huius duplex non dicitur in eo, quod eius partes eandem significationem separatim
habent; sed in eo, quod ei correspondet in intellectu conceptus duplex, seu oppositus.

Observa
tunc, quod conceptus mentis non dicitur duplex, seu oppositus, quia in sua entitate sit di-
visus, seu oppositus, quia sic est simplex, et indivisibilis; ut dictum est de conceptibus mentalibus in
cap. antecedenti. Sed dicitur duplex, et oppositus in representando: et sic quando obiectum repre-
sentatur per modum pluralitatis, tunc dicitur duplex duplex, et oppositus; quod potest in hac voce
videri, quae quasi partitur in duas, scilicet, Ego amo.

Frequenter tunc huius duplex,
duplexi ista voce, et tunc tantum habet duplicationem, quando aliquo modo connectitur.
per concordantiam substantivi, et adiectivi, ut Petrus doctus; per divisionem, ut Petrus,
et Paulus; per determinationem actus, et obliqui, ut liber Petri. Unde excluduntur
et ratione huiusmodi duplexi voces huiusmodi, homo, leo, lapis &c. quia non habent duplicationem, sed sunt
plura inplexa disparata. Excluduntur etiam voces synonymae, ut enim gladius,
Maurus, huiusmodi, Cicero; quia inplexus eis correspondet conceptus, cui omnes signifi-
cant.

Itaque itaque inplexus dividitur in finitum, et in infinitum, et positum infinitum. Huius fi-
nitum est, qui limitatus habet significationem; quia determinate significat aliquod; ut homo,
ignis. Huius infinitum, seu infinitum est, qui nihil determinate significat, sed potest in
mentis applicari; ut non lapis: nam hic huius non lapis potest dici de oibus, excepto lapide;
et sic homo est non lapis, leo est non lapis &c. Huius enim finitum fit infinitum, seu infi-
nitum, quando applicatur, et apponitur illi aliqua negatio. Unde pro plura multi-

qua horum horum sciendum est; quod negatio est duplex, scilicet negatio negans, et negatio infi-
nitans: negatio negans est illa, quae cadit supra copulam, et dicitur per negationem; ut in hac

Aqua n̄ ē ignis. Haec negatio dicitur esse maximantis n̄q̄, quia q̄d post se
inuenit dextrum, l̄negat. Negatio infinitans ē illa, quae Cadit Supra hos; et h̄c
n̄ constituitur p̄p̄ negat̄; quia licet remoueat id, q̄d exprimitur, l̄significata p̄p̄
h̄y, Supra quae Cadit, t̄m̄ implicite sub̄st̄t̄t̄ oīa alia confusi, et indeterminate; et
cū h̄c sint forē infinita, ideo negatio dicitur infinitans. Datur in his: non hoc cui
ait: lapis ē non hoc. Et s̄t regula generalis; q̄d h̄us infinitus h̄us infinitates p̄st̄ d̄ci
et oībus, ex eo illo ex parte cuius ponit̄ in p̄p̄. Cūq̄ hoc ē, quia Cop̄a tunc Cadit
Supra significat̄ male h̄us infinitat̄, q̄d quidē ē q̄d h̄us ipse expre h̄ significat̄. Male
nota; q̄d significat̄ male h̄us infinitat̄ non hoc V.g. ē ipsa negatio, n̄m̄pe ly non: signi
ficat̄ vero male ē oīe illud, q̄d ē non hoc; scilicet, leo, ignis, agua, &c. Alia

Sic debet; q̄d negatio adhuc ē duplex: alia ē negatio in genere; et alia extra genus:
Negatio in genere ē illa, quae h̄t determinat̄ genus, et quo solummodo dicitur; ut
Surditas, Cecitas, quae tant̄ diuidentib̄ sensibilib̄ dicuntur. Negatio extra genus
ē illa, quae oībus rebus p̄st̄ d̄ci, ex eo illa, opposita opposita affirmat̄: h̄c ē praedicta
negatio infinitans, n̄ hoc; V.g. quae solum h̄c dici n̄ p̄st̄; tunc tant̄ Alia quacūq̄
re: itaq̄, lapis n̄ h̄c, leo n̄ h̄c, ignis n̄ h̄c, &c.

CAP. 4. D Trō Rōne Modi Significat̄is.

Ex hoc Cap. 1. diuidit̄ h̄us in Concret̄, et abstract̄: Concret̄ ē, qui signi
ficat̄ sq̄, et cognat̄ sub̄t̄; ut albus, q̄d quidē significat̄ sq̄, n̄m̄pe albedinē, et cog
notat̄, l̄denotat ex modo significandi, q̄d aliquod sub̄t̄, ill̄ h̄t̄. Sed nota; q̄d si fra
significata p̄p̄ concret̄ ē accidens, Cognat̄ sub̄t̄; ut in his: albus, iustus, sapiens &c. Sed
si fra significata ē sub̄st̄a, tunc Cognat̄ supposit̄, l̄in diuiduū; ut hoc, qui h̄us re
h̄us ē, significans sq̄ sub̄st̄a, n̄m̄pe humanitatē, et Cognat̄ supposit̄, seu in di
uiduū nam human̄ h̄t̄ ill̄ sq̄. H̄us abstractus ē, qui significat̄ nud̄ sq̄, ut ā
sub̄t̄ separat̄; ut albedo, humanitas &c. Ad hoc t̄m̄ n̄ requirit̄, q̄d fra in se sepa
rata sit, ac separari possit; Sed sufficit, q̄d ex modo significandi ita intelligat̄, ac si ex
separata. Aduerte t̄m̄, q̄d sub̄t̄ n̄ sumit̄ hic pro sub̄t̄ p̄p̄; Sed pro eo, q̄d accipit̄ alq̄
ill̄, l̄aliquod denominat̄; ut paries V.g., qui accipit̄ denominat̄ alq̄ ab albe
dine, quae dicit̄ fra concret̄ albe. Nota attente hanc doctrinā Subtilissimi D. n̄r
in 1. d. 5. q. 1. n. 6. docentis; q̄d abstracta alia sunt Ultim̄ abstractiōis, et alq̄ n̄ ultim̄:
abstracta Ultim̄ abstractiōis sunt illa, in quibus n̄ relinquit̄ locus ulterioris abstractiōis; quia
res in hoc statu precin dit, l̄ex modo significandi separata ab oī eo, q̄d ē extra seq̄
eius; ut Humanitas, quae nil aliud ultra sq̄ quiddit̄ dicit̄, l̄conotat̄; et ideo nil extra
neq̄ l̄ipsa, nec ipsa l̄aliquo alio p̄st̄ parari, quia humanitas est tant̄ humanitas.
Vel ut inquit Avicenna l̄meth. Equinitas ē tant̄ equinitas, et nil aliud. Abstra
cta vero n̄ ultim̄ abstractiōis sunt illa, in quibus adest locus ulterioris abstractiōis, quia
dici l̄cognat̄ aliquid extra seq̄, l̄quiddit̄ h̄c; ut albedo; quae licet sit abstract̄,
quia n̄ notat̄ sub̄t̄, t̄m̄ n̄ ē in ultima abstractiōe, quia adhuc Cognat̄ inferiora, n̄m̄pe,

hanc, lillg alueding. a quibus adhuc pto abstracti, si dicas: aluedenitas; et sic e in ab-
ma abstractione.

In accidentia enim abstractio pto fieri duplex abstractio, una a subto,
et alia ab individuis, inferioribus, ut V.g. a Colore abstractio Color, tanquam
subto: a Colore abstractio Coloreitas, tanquam ab inferioribus, scilicet ab hoc, lillo colore.
In accidentibus Relativo pto fieri triplex abstractio, 1^a a subto, 2^a a fundamento, et
3^a ab inferioribus; ut V.g. a Causa, quae e de re relatiu, abstractio pto Causandi,
tanquam a subto: a pto Causandi abstractio Causalitas, tanquam a fundamento:
a Causante, tanquam ab inferiori fit ultima abstractio, nempe Actio Causantis. ita
Velut in huius D^o C^o H.

Concrety etiq e duplex, scilicet, intrinsece denominans, et
extrinsece denominans: 1° e qd significat sqz intrinsece inherens in subto; ut aluy:
nq aluedo de re, et pto inest ptoiet; et facti. 2° e qd significat sqz inest extrin-
sece subto; ut Cy dicitur paoiet e Visus: hoo e ptoiet; nq Visio n e ptoiet, nisi in Oculo;
in ptoiet de re soly extrinsece, impprie, et terminatiue: esse ptoiet soly extrinsece denomi-
natiue e in hoo; ptoiet, et fracta in intlu.

Dividit itq huius in absoluty, et Cog-
notatiu: absolutus e, qui ultra ptoiet, et ptoietale significaty nihil extrinsece requirit ad
hondy Depty quictatiu eius; ut hoo, leo. Cognotatiu e, qui ultra ptoiet, et ptoietale
significaty, aliud requirit intelligi ad hondy Depty quictatiu eius; ut ptoiet in hac voce:
Cena, quae licet ex vi nominis importet Cornubon, ut ptoietale significaty; Cognoscat itq
tempus despecti. Sic etq Maa Cognoscat ptoiet, tanquam spat; accens substant, tanquam sub.
qz quidq Cognoscat sunt extra Depty luy, facti, et quid debatu Muy rexy; requirunt itq
ad hondy Depty quictatiu ipsary. hec e doctrina D^o N^o S. 4. d. 12. q. 1. n. 18.

Uniq ex hoc Cap. dividit huius in
Substantiu, et adiectiu: Substantiu e, qui significat sqz per mody p se stantis; ut hoo,
aluedo, quae licet in re alteri inherat; itq ex modo significandi significat per mody
p se stantis, tanquam si re vera alteri n inheret. Itus adiectiu est, qui significat
sqz per mody alteri adiacentis; ut aluy, humany. Unde si re inheret, licet n inheret
in re, dymodo significat per mody adiacentis, adiacentis alteri, est adiectiu; et ita
paoiet sunt adiectiva huius: aluy, humany, sancty, diviny. Sed Obserua, qd n sunt itq
abstracty, et substantiu; nq hoo, et Deus sunt Substantiu, et n abstracta: nec etq sunt
itq Depty, et adiectiu; quia hoo e Depty, et n adiectiu. Multoies itq Coincidunt,
nq aluy, diviny sunt Depty, et adiectiva; aluedo, divinitas sunt abstracta, et substantiva.

CAP. I. D Trö Raone Rei Significata.

Ex hoc cap 1° dividit huius in Imune, et Singulary: Imune e, qui aliqd
Imune, et divisibile pluribus significat, ita ut Singulari seorsim debeat; ut hoo, qui dicitur
a multis Cy multiplicatione sui, ut Petrus e hoo, Ioannes e hoo. Itus Singularis e, qui
unq tanty Singulari significat, l plura per mody Unius; ut Petrus, l civitas hispanensis,
quae licet dicata a pluribus habitantibus illius, itq Quolibet seorsim n ptoiet dici, l paoiet.

Terminus singularis subdividitur in demonstrativum, Collectivum, ex suppositione, determinativum, et vagum. Terminus singularis demonstrativus est, qui licet omnis sit, tunc ratione alicuius pronomini adiacenti significat ^{aliquid unum} ~~de~~ ^{et determinativum} pluribus incommutabiliter; ut hic homo, iste lapis. Terminus collectivus est, qui in numero singulari plura iunctim significat; ideo et copulativus dicitur; ut Roma, Maritima. Isti enim hi, Civitas, Populus, Regnum &c. sunt hi omnes respectu plurium Civitatum, populorum, & Regnorum; sed respectu unius sunt hi singulares Collectivi.

Terminus singularis ex suppositione est ille, qui quantum pluribus posuit significare, tunc ratione alicuius suppositionis Unitatis significat; ut Filius Virginis, qui precise significat Christum unum, supposito nullo fornicario genuisse filium absque lesione Virginis, nisi unicuique praeiudicium Dei Matris. — Terminus singularis determinativus est, qui propria nomine se determinat significat; ut Deus, Paulus. — Terminus singularis vagus est, qui ne singulare significat indeterminate; ut quidam homo, aliquis Equus. Proximus videtur, quod terminus vagus sit omnis; quod licet verum sit ex parte modi significandi; non tamen ex parte rei significati, in quo sensu dicto hic agimus. Terminus denique singularis est, qui solus appellatur antonomasticus; et est ille, qui quantum pluribus applicari potest; Unitatis specialiter nota insignito omnia approprata; ut Siculus, Apostolus, intelligitur antonomastice Paulus ob insignem Verbi Dei predicationem; si dicas, Poeta, intelligitur Virgilius; si Philosophus, Aristoteles; si Crudelis, Nero.

Terminus omnis dividitur in transcendens, et limitatus: transcendens est, qui ducitur omnibus rebus existentibus, et possibilibus; ut Res, Verum, Ens, Verum bonum, &c. Unitas; quae omnia designantur literis huius ut RE, VER, EN, VER, BO, &c. Limitatus vero est, qui pluribus est communis, non tamen omnibus; ut animal, homo, qui licet pluribus conveniant; non tamen omnibus, quia non lapideis, arboribus &c.

Unitas: Terminus omnis dividitur in Univocum, Equivocum, et analogum: Univocum est, qui ducitur pluribus Uide nomine, et ratione per nomen impositum; ut homo, qui ducitur omnibus in ducendis nam humane, non solum 24 nam, sed etiam 24 ratione per nomen impositum, scilicet, animal rationale; et sic valet dicere: Prus est animal rationale, francus est animal rationale, et sic de ceteris.

Equivocum est, qui ducitur pluribus Uide nomine, et non 24 eandem rationem; ut Gallus, qui ducitur Gallo gallinaceo, et homini in Gallia nato, quibus non eadem, sed diversa est ratio ita etiam dicitur vox Canis dicitur de cane terrestri, de pice marino, et de Sidere Celesti. — Nota enim quod nomen ducens pluribus dicitur Univocum, si equivocum actus; et sic appellatur Univocum Univocans, equivocum equivocans: Illa vero, quibus nomen ducitur, appellatur Univoca, equivoca proprie, hoc est: Univoca Univocata, equivoca equivocata.

Terminus analogus est, qui significans plura, quorum Cetera referuntur ad unum, primo, et principaliter idem nomen obtinens: quia analogia ducitur in ordine, seu attributione, quae omnia analogia ducunt ad unum primum, et principale. Haec enim analogia Impropria est, sicut Univocatio, equivocatio (nec idem est) media, quia cum Univocum significat unum, sicut una ratio fructus, et equivocum plures, hic est, quod analogia non per se media inter Univocum et equivocum, quia necesse est unum inter unum,

et plura n̄ data medij) tunc analogia reperita cy Univocacōne, quando ē Ordo, seu attribuo imperfecti ad perfectū; ut attribuo accidentis ad substantiam, & Creaturę ad Deum in ratione Entis: ideo ens respu illorum dicitur analogū cy Univocacōne, & Univocū cy analogia admixta. Tunc deniq; Analogia reperita cy Equivocacōne, quando est Ordo, seu attribuo improprij ad propriū; sic Urina, et medicina dicuntur ordinē, & analogū, & cy aiali in sanitate; nq; sanitas dicitur proprie aiali; & urinalis, et medicina improprie, quia sanitas formalit̄ solū ē in aiali; in medicina autē solū ē in causa, et in Urina, tanquā in signo; qđ sufficit, ut analogice Urina dicatur sana, et medicina sana; & equivoce nq; proprie solū aiali dicitur, qđ ē sana. Ita similis ē Visus respu hoīs, et p̄xat, nq; proprie dicitur a hoī, improprie vero, et metaphorice ap̄tatio. Unde sanis, et videns sunt analogia equivoca, quia ē attribuo improprij ad propriū. Pro Analogis rē duas

observa Regulas: 1^a qđ analogū p̄ se sumptū stat pro famosiori significacōe; ut si dicis hōo, nihil addendo; stat, & sumit̄ pro vivo, n̄ pro p̄cto: si dicis lupus, stat pro hōe n̄ pro p̄cto. = 2^a Regula ē; qđ in analogis talia sunt subta qualia permittunt̄ a suis p̄ctis; ut si dicas: hōo ē p̄ctus, ly p̄ctus n̄ permittit qđ subty hōo pro vero hōe sumi; si autē dicas: hōo ē rationalis, ly rationalis permittit hōē pro vero sumi. & Analogia enim agitat non nihil scitēdy: Equo agemus in antepramentis.

CAP. 6. D Trōrvm Collaōne, Vel Comparacōne Ad invicem.

Nucusque comus l hū Simplicit̄, scilicet Vel inspecti: Nunc autē nobis illi cōndy ē binariē; hoc ē, illos binos itēplanando, et ad invicē d̄parando. Tū ergo sic viderat̄, & sunt impeatinentes, & peratinentes: impeatinentes sunt illi, qui nec se mutuo interunt, nec excludunt; ut Sapiens, & albus, iustus, & fortis. Unde nlla cōa affirmat̄va, & negativā Valēt intra eos. non affirmat̄va, quia hec n̄ ē bona: Petrus ē albus; & ē sapiens; n̄ negativā quia hec n̄ Valēt: Petrus n̄ ē albus; & n̄ ē sapiens; n̄ in quā Valēt, quia Petrus p̄st̄ unū, et n̄ aliud, d̄p̄ndē, Inveniat̄ hēre. Peratinentes sunt illi, qui se invicē illat̄ve respiciunt. Quod quidē quia positivē & negativē p̄st̄ eū; ideo: Alij sunt peratinentes sequela, et alij peratinentes repugnā. Peratinentes sequela sunt, quādy unus infert̄ ex alio; ut Petrus, et hōo; Valēt enim, ē Petrus; & hōo. Id adhuc hic p̄ramini p̄tinentes sequela, alij sunt peratinentes, et alij mutuabiles: mutuabiles sunt illi, qui se mutuo inferunt tan positivē, quā negativē; ut hōo, et visibilis: Valēt enim: ē hōo; & ē visibilis: ē visibilis; & ē hōo: n̄ ē hōo; & n̄ ē visibilis: n̄ ē visibilis; & n̄ ē hōo. hoc modo se hēnt oēs p̄cōnes cy suis p̄p̄is subty, et subta cy p̄p̄is p̄cōnibus. Invenit̄biles sunt, quorū unus inferat̄ ex alio; et n̄ ē ita; ut hōo, et aial: Valēt enim, ē hōo; & ē aial; n̄ vero Valēt ē aial; & ē hōo; quia p̄st̄ qđ lēo, Equus &c. hoc itē oīs ex eo qđ tū alij sunt singulares, alij magis, alij minus universales, & omnes. Pro quorū p̄m̄p̄ia hīs inferiori ad superius tenet cōa affirmat̄va, et n̄ negativā. observa Regulas: 1^a. Inferiori ad superius tenet cōa affirmat̄va, et n̄ negativā.

Idcirco hec e vera: e Leo; et e aial. Hec vero falsa: n est Leo; et n e aial. est enim Leo nra inferior regni aialis quia dmetur sub illo; aial vero e nra superior, quia ad plura se extendit ~~et~~ ^{et} Leo.

2a Regula e: Superiori

ad inferius tenet Cōa negatione, n vero positive, seu affirmative. Ideo hec e vera: n e aial; et n e hōo. Hec vero falsa: e aial; et hōo. = 3a Regula huic similis e: Actu ad pōg tenet Cōa positive. Ideo valet hec: Petrus currit; et pōt currire. Hec vero n: Petrus n currit; et n pōt currire. = 4a Regula e: Actu ad pōg tenet Cōa negatione. Ideo hec e vera: pōt currire; et n currit. Hec vero falsa: pōt currire; et currit.

¶ Ii duo premisses regulas sunt in duplici differentia; alij disparati, et alij oppositi: disparati sunt, quibus repugnat esse idem; ut Petrus, et lapis. Oppositi sunt, quibus repugnat esse simul in eodem subto, propter aliquam oppositionem: isti sunt in quadruplici differentia, iuxta quadruplicem oppositionem assignatam a Philo in post. premissis cap. Oppositionibus, videlicet, Contradictoria, Contraria, privativa, et Relativa.

Contradictoria sunt illa, quorum unus dicit negationem alterius, ut lapis, et n lapis respectu eiusdem subti. = Contraria sunt quae sub eodem genere maxime distant, et ab eodem subto mutuo se repellunt; ut albedo, et nigredo, Caliditas, et frigus respectu eiusdem subti. = Privativa sunt, quorum unus dicit frigus, et alter negationem illius in subto apto ad frigus habundantiam; ut Videns, et Cecus. Privatio enim distinguitur a negatione; quia privatio e Carentia frigus in subto apto ad illius habundantiam; et negatio e Carentia frigus in subto incepto ad illius habundantiam. Denique oppositiva relativa sunt, quorum unus dicit relationem, seu habitudinem oppositam ad alium; ut Pater, et filius. Valet enim, e filius Petri: et n e Pater ipsius Petri. Hic nonnulli tractant de Vocibus, quibus frequenter utimur ad distinguendum. Mihi tunc de his agere hic non libet; sed quia proprie tui logi n sunt: sed, quia opportuniori loco illorum vobis nōq dabo, scilicet, cum proximius ad arguendum properavimus.

CAP. 7. De Tri Suppositione.

Scita tui nra, Sciri frequenter debent eius rationes, proprietates, affectiones: quae quidem sunt Septem, scilicet, Suppositio, Restrictio, Ampliatio, Status, Alienatio, distinctio, et appellatio. Sed quia inter res principales obinet Suppositio, ideo de illa in solidum agere libet. Id prius nota, quod n sunt idem significare, et supponere; neque significare e facere in cognitionem alterius devenire; supponere vero e loco alterius substituere, ut Petro substituere loco Regis: significare dicitur vobis exna pp; supponere vero non. Iuxta dico:

Suppositio ut sic, in omni e acceptio rei in pp. pro aliquo, quo verificatur. Explicata definitio: dicitur, acceptio rei in pp. quia voces extra pp. n supponunt, neque suppositio inventa e ad inquirendum verum, vel falsum pp. dicitur, pro aliquo, et n pro alio, qui tunc multoties supponit pro se ipso, ut infra patet. Dicitur, quo verificatur, quia quantum tunc plura significat, et cognoscit, tunc supponit pro illo, quo iuxta exigentiam praeiudicatur.

Ita praesumere n. a. d. Cuiusdam Iosephi I. Joseph, et Cyco non multos nos habes in
manuscriptis perperam loqui, dicentes, qd suppositio e acceptio in in Oratione; et in quibus
cas, qui dicunt in pp. 2. hac ratione; n. qd n. e. qd. : fuit ne Plato locuti auditor? nec
hic. Nam Adamus n. peccasset, n. dicitur Orationes nec affirmant, nec negant. Et tunc hi
in illis supponunt, quia volunt loco alterius. Ecce ha. n. et de illorum desumpta. Et
Cuius Iosephino lib. 1. summ. chap. 3. 2. 1. n. 3. Minus enim illos immemores sui

ita inconsequenter faci. Ipsi enim nobiscum fatentur, supponere esse propriam, siue pro
cipue, et pro parte. Itaque paucis. ite. ipsi fatentur, qd Voces extra pp. n. sunt. hoc
sic stant; nescio quo modo Vocibus praedictorum Orationum, quae 24 sunt pp. n. sunt, ne
nec possit supponere: n. si pp. pro pp. Ioseph pro venire subto; si supponere e pp. pro
pro hi; si Voces extra pp. n. sunt hi; si praedictae Orationes 24 sunt pp. n. sunt; quomodo
ex Vocibus illarum Orationum prest suppositio venire? praecipua pp. pro subto data ig
sine subto! Minus ite. ipsos, qui tan acriter defendendum, qd extra pp. n. data
sunt, nunc ut supponere extra pp. ponant, Voces illarum Orationum, quae 24 sunt pp. n. sunt,
hos ore rotundo appellare, d. dicunt: hec n. e. pp. : nec hec. : et tunc hi in illis sup
ponunt. Pro memoria! pp. n. sunt, et tunc hi in illis, cy hi extra pp. n. sunt? Nobis

autem summa tenenda e, qd suppositio e acceptio in in pp. : ex. ut dictum e. Ad Orationem
rationes dic pro nunc, quanta nunc capere potest, qd fat. : qd in praedictis Orationibus, si
pp. n. sunt, ut ipsi volunt, Voces, qui ipsi dicunt, hi illarum n. supponunt, id significant:
aliud e enim significare qd et aliud supponere loco illius, pro illa; ut dictum e.
Sed si mavis, praedictas Orationes vere pp. : qd verosimilius e; tunc deinde vobis in illis
supponunt iuxta definitionem n. q. Dixi verosimilius; quia hec, fuit ne Plato locuti
auditor? Vere e, licet n. vera, sed dubia pp. affirmativa: hec autem. Vt inq. Adam
mus n. peccasset, Vere e, licet n. vera, sed op. affirmativa, et qd. n. veraciter pp. : aliud
e enim, qd pp. sit vera; et aliud, qd sit vere pp. : quoniam enim ille qd. n. sit vere,
tunc sunt vere pp. : aliter pp. falsa, ut h. e. lapsus, n. eret vere pp. : qd e. falsum.
hec sufficiunt pro nra summa tenenda iq data suppositionis definitione.

Supp. 1. in maale, et falsz: suppositio maalis e acceptio in in pp. pro se in so. d.
pro ip. a maale vocis; ut in ista. Petrus e vox bisyllaba. Supp. tralis e acceptio in
pro re, qua significat; ut h. e. vivens. hec divio oritur ex eo qd in voce significat
h. e. duo sunt, unum, qd h. e. ratione maale, ut videtur subabz i litteris; et aliud, qd h. e. ratione
falsz, scilicet, significatio excreta. Id nota, qd inter hos maale suppositos n. vult
C. e. ut si dicas: homo e vox bisyllaba; franciscus e h. e.; qd e vox bisyllaba,
qd qua falsz sit litteralis nra. Suppositio falsz dividit in pp. et metaphorici
ca, seu impropria: 1. e acceptio in pro re, qua pp. significat; ut in hac: Pater e
h. e. 2. e acceptio in pro re, qua improprie significat; ut in ista: Deus e Leo; n. im
pp. et metaphorice dicitur: Vicit Leo d. tribu Iuda: et ut inq. d. Aug. Metapho
phora e Lex pp. ad re n. pp. : Verbi alienius usurpata translatio.
Singulari: 1. e acceptio in in pp. pro suo, 1. suis significatis; ut in ista: h. e. ariel;

ubi ly hōo supponit pro se, et pro oībus in clivis nāq humanis. Et e acceptio
pro una re singulari tantum: hoc modo supponit oīs res singulares, ut hōo ē hōo, hōo
ē indivisus &c.

Suppono dicitur dividit in simpliciter, personale, et absolute. Sim-
plex ē acceptio rei pro suo sūo, et immediato significato, prout sumptum; ut in ista: hōo
ē Species: ubi ly hōo ita supponit pro se ipso, ut illud prout species, nec aīal, qđ
ē superius, nec deus, qđ ē inferius, nec neque valeat. Et hinc oritur dialectica
axīma, in hoc supponente simplicitate n̄ valet assensus, l̄ dissensus: quia n̄ valet,
hōo ē Species: et aīal ē Species. nec, hōo ē Species: et deus ē Species. Suppono persona-

lis ē acceptio rei dicitur pro significato mediato; ut hōo Curret: Currere enim im-
mediate dicitur individuis nāq humanis; n̄ hōo ipsi nāq dicitur. Suppono absolute ē accep-
tio rei pro immediato, quod pro mediato significato; ut hōo ē animabilis: ubi ly hōo supponit, et pro
suo significato primario, et pro secundario. Ad qđ nota, qđ pr̄ primariū, et immediatū signi-
ficatū intelligit id, qđ p̄ se res significat; et pr̄ mediātū id, qđ res dicitur & secun-
dario, l̄ cognoscit. V.g. hōo significat nāq humanū, tanquā primariū, et
immediatū significatū; et significat, l̄ cognoscit singularia, tanquā secundariū, et mediātū
significatū.

Sed ē observandum, qđ dicitur, maxime accidentale aliquo suppo-
nit directe pro mediato significato; aliqđo vero ē dīctā: V.g. in hac pp̄: aliquis
disputat, ly aliquis supponit directe pro subto habente aliquid, qđ quid ē significatū
mediātū, et secundariū; et indirecte pro alio dīctō, quod quid ē significatū primariū, et imme-
diātū. Et dīctā vero ē in ista: aliquis ē coloratus, ubi ly aliquis directe supponit pro alie-
dīctō; et indirecte pro subto habente illū.

Ubi ē observandum, qđ n̄ supponit in qđ
dīctā necessaria abstrahunt a tempore, et n̄ ē necesariū, qđ res pro quibus supponunt,
sint in tempore importata pr̄ Cōg; ut p̄m̄ his: hōo ē aīal, hōo ē animabilis. Et
idē accidit in mōdō repugnantī; ut hōo ē lapis: in his enim, et similibus supponit
hōo pro oībus hābus existentibus & praesentibus, praeteritis et futuris.

Sed in pp̄bus dīctā dīctā, Impra est
necesariū, qđ n̄ supponit Concernant tempus in p̄stariū pr̄ Cōg; ut hōo ē aliquis, hōo
Curret, in qbus hōo supponit pro individuis existentibus tantum. Adverte etīq,
qđ nullus res in numero plurali, ut hōes, nec singulari in singulari, ly signo
omni, sive vāli, ut oīs hōo p̄stet suppone simplicitate, si pp̄ fiat in mōdō dīctā;
et sic ista sunt falsae: hōes sunt Species; oīs hōo ē aliquis, et sic d̄ Ceteris.

Suppono gen-
eralis dividit in distributivā, Collectivā, & dīctā, et dīctā: distributiva ē
acceptio rei dicitur pro oībus, et singulis suis inferioribus tā seorsim, quā copulativē sum-
ptis: hoc modo supponit res dicitur, ut illi applicata aliqđ signū valeat; ut in his: oīs
hōo ē aīal; nullus hōo ē lapis, ubi ly hōo distribuitur pr̄ inferiora, et verificatū
d̄ singulis, dicendo: hic hōo ē aīal, et ille hōo ē aīal; hic hōo n̄ ē lapis, et ille
hoc n̄ ē lapis, et sic d̄ Ceteris.

Suppono Collectiva, sive Copulativa ē accep-
tio rei pro oībus Collectivē sumptis, et n̄ pro quolibet seorsim; et si dīctas: oīs Apes
toti sunt Quodam; qđ d̄ oībus tantū simul sumptis verū ē; et sic n̄ valet: et Petrus,

et Paulus sunt duo decim. Id est, si dicas: scolastici huius die sunt sexdecim;
et nullo vestro, sed et oibus simul verum est. =

Suppositio determinata est acceptio
pro aliquo, aliquibus inferioribus determinata, et distinctio sumptis; et sic supponit
sive reus singularis vagus, ut aliquis homo currit: ex quo non valet inferre Copulativam:
et hic homo, et ille homo currit; sed distinctivam: et hic, et ille homo currit.

Suppositio
confusa est acceptio pro re indeterminata. Signa autem, quae hanc suppositionem indi-
cunt, sunt: frequenter haec, sequitur, necesse est, ut in his: requiritur Calamus
ad scribendum; necesse est Conus ad equitandum: ex quo non valet inferre Copulativam:
et hic, et ille. nec adiunctivam: et hic, et ille.

Suppositio distributiva subalternata in
Completa, et in impleta: Completa (quae vocatur pro singulari genere) est acceptio
huiusmodi: pro oibus, et singulis inferioribus sub illo tenet: ut omnis animal moritur:
ex quo valet generaliter Copulativam inferre: et hoc, et illud, et moriuntur. Impleta
(quae vocatur pro genere singulari) est acceptio huiusmodi: non pro oibus, sed pro ali-
quibus inferioribus; ut cum dicitur, omne animal fuit in arca Noe; id est, Christianus species
fuit aliquod animal, sed non omnia fuerunt in arca Noe.

CAP. 8. De Sex Alijs Trorum Proprietatibus.

Ampliatio est acceptio huiusmodi ad plures temporis differentias significandas ultra
eam, quae per Copiam principalis significatur; ut Iusti in perpetuum vivunt: Sancti Deum
videbunt: in quibus Sancti, et Iusti extenduntur ad iustos et sanctos, qui fuerunt, sunt,
et erunt, quantum per Copiam principalis; scilicet, Vivunt, videbunt, solum importata importat
futuram. Sed nota, esse quidem, quae differentias temporis differentias, scilicet, praeteritam,
praeteritam, futuram, possibile, et imaginariam; in ordine ad id, ut fieri ampliationem
sic: creata est, fuit, erit, potest esse, imaginabilis est. Sed adnotandum, quod ampli-
atio potest fieri in ordine ad substantiam et cognoscere temporis; ut in istis: homo est
animal, ubi per hoc ampliationem: homo, qui fuit, qui est, qui potest esse, et qui imagina-
bilis est, est animal. Potest etiam ampliatio fieri in ordine ad tempus tantum, ut quod
in Evangelio dicitur: Qui vident, claudunt ambulantes; id est, illi, qui claudunt erant, vi-
derunt; et qui claudunt prius erant, ambulantes.

Status est acceptio huiusmodi pro sua
significatio illius tantum temporis differentiae, quae Copiam principalis importat; ut
sedens disputat. In sedens dicitur huiusmodi Status, quia sumitur pro tempore sedendi.
nato per Copiam, nempe pro tempore praesentis per verbum disputat importato. huius-
modi sunt etiam per in maius singulis factis; ut homo est albus, homo currit. Et.

Alienatio (quæ est) Distractio dicitur est translatio

Diminutio est limitatio, quae fit per additionem alicuius

Appellatio est applicatio fractis Unius tri Supra Significatio
 . Unius duos males et trialis : males e. quod trius appellans

nempe logus. Observa tunc, qd si trus appellatus e' plexus, tunc trus appellans
applicat suu' significatu' trale supra illu' partu' plexi, cuius effectus, e' propterea; ut
hoc albus e' visibilis, ubi praty cadit supra hoc: in ita vero, hoc albus e' coloratus,
praty cadit supra albedine. Si aut trus appellans tingens trueniat ubique parti
plexi; tunc si in pp. ponit ex parte subti, cadit supra illud; ut si dicas: Petrus mag-
nus e' logicus, ly magnus constructu' e' Petro, ac si dicas, Petrus, qui e' magnus in quan-
titate est logicus; et ita vero e' in ista: Petrus e' magnus logicus, ubi magnus cadit supra
logicus. Altera est et nomina numeralia, ut unus, duo, tres, si adiectivis appli-

logy. *Observe* etiam, quod nomina numeralia, ut unus, duo, tres, &c. adiectivis applicentur, applicanturque significati male pro significati male alterius, et illud multiplicant; ut viduo tria alba; id est viduo tria subtra hōtia alba &c. Si autem applicentur substantivis, multiplicant per significati male, quod male; ut viduo tres hōes; id est viduo tria subtra hōtia tres humanitas. *Observe* etiam, ne despicias incantus;

[illegible]

CAP. 9, & Vltim. D. Trö, Patenus 7

Signum est.

Cum signum a significare derivetur, et significare sit per se, l. p. acci-
dentis sui, ita dum aliquos peria, ut per significare nunc huius definire debent: ideo
visis nra, divisione, et in praedictis, hic sequitur (nunc cy digne, ut permulti
dicunt) de signatione, significatione eius, hoc est de quo quatuor signum est, in fine hu-
ius libri agendum breviter, in posteris de illo accuratius tractandum.

Dico
enim: Signum est illud, quod aliquid cognoscendum, aliud a se, representat. hanc rehi-
nere solus, tamquam vera, ipsius signi definitio; cuius bonitas in posteris, cy apud si-
lis ad percipiendum, patebit. Notate nunc: quod representare est agere, facere,
et dirigere per tripliciter, nempe, obiective, formaliter, et instrumentaliter: obiective
est agere se ipsum obiective per cognoscendum: formaliter est redere obiectum praesens per, ipsum
informando: instrumentaliter est media sui cognitione redere praesens per aliquid
a se distinctum. In primo modo non invenitur ratio signi, quia obiectum, non aliud distinctum, sed se ipsum re-
presentat cognoscendum; in aliis vero duobus modis representandis verum est ratio signi,
quae nota

Nota, quod signum per se dicitur, l. ad per, cui representat, l. ad re-
presentat, seu signat; ad utramque enim dicitur respectu, quoniam solum per respectum
ad signatum, seu ad representatum distinctum formaliter in ratione signi: si ad per
cui representat dicitur signum, dividitur in formale, et instrumentale: signum
formale est illud, quod absque peria sui cognitione aliud nobis representat; ut cognitio;
quae sine eo, quod ipsa cognoscatur, representat nobis re, l. obiectum, quod per ipsum cognos-
cimus. Sed advertite, ne cy permultis decipiamini, quod signum formale non est praesens
spirituale, quia visio oculi corporalis est quidem signum formale, et non est spirituale, sed
pure morale: est inquam signum formale, quia vere representat nobis obiectum visum, l. ob-
iectum, sine eo, quod ipsa visio videatur.

Signum instrumentale est illud, quod peria

sui cognitione aliud nobis representat; ut Imago Christi, quae prius perit cognosci,
et postea nobis prototypum representat; unde, nisi prius ipsa cognoscatur, non possumus,
medante illa, in cognitionem Christi devenire. Ideo enim D. N. S. 2. d. 3. q. 9. et coll.
14. q. ad istam signum instrumentale appellatur medium cognitum, seu quod; et formale ratione
cognoscendi, seu medium quod, quia est quo aliud cognoscitur, et non quod cognoscitur. Sed caute
advertite, quod signum instrumentale dicitur medium quod, et formale medium quod, si ad per, quae
mediantibus illis percipit signatum, dicitur; sed si ad signatum, l. ad representatum refe-
rantur, utrumque est quod representans: unde sunt medium quod, l. quo cognoscendi, sed
quod representandi. Attente notate etiam, quod idem respectu dicimus cognoscendum per se
signum instrumentale, et formale; nam cognitio, qua lapide cognosco, respectu mei signum formale
est; sed respectu Angli est instrumentale, quando per illam prius cognitum cognoscit lapide, quae representat.
unde et nunc, quod signum instrumentale est per se spirituale, et non praesens morale.

Sciendum est, quod D. Augustinus lib. 2. de Doctr. Christiana. Cap. 1. sic definit signum: id est illud, quod propter naturam, quod ingerit sensibus, aliud facit in cognitione, quod definitio est optima accepta signi instrumentalis, quod tantum D. Augustinus definitur intendit: nos autem apprehendentes signum instrumentale, et tale, aliam signi definitionem amplectimur; et ideo absque invidia tanti Doctoris sua non utimur. Id ipsum fatentur

omnes; sed non omnes sequuntur: alij namque id, quod fatentur, impugnant: ita est Mastrius, qui c. 2. sum. operens, hanc D. Augustini definitionem tantum signo instrumentali ducit; postquam ipse dextravit, ut falsi signo ducatur, dicens: ea hinc definitio etiam falsi ducitur, si prima pars dematur etc.; statim, tunc suo se feciens, acciter impugnat Pontium id ipsum, quod ipse Mastrius, agens: nempe, quod definitio D. Augustini non apprehendit esse signum; quoniam alia via Mastrius, et alia Pontius (quorum nulla recta) eant. Sed hoc in ante locis plenius.

Alij signa docucentes, ut quod fatentur, sequuntur, (non sequentes quod fatentur) reprobant ea propria ratione signi signum falsum, et solus agnoscunt instrumentale, ad plene D. Augustini definitionem amplectendam: ponentes tunc eamdem rationem falsi signi tam in formali, quam in instrumentali. Ideo dixi: non sequentes quod fatentur. Ita sunt Mastrius, Alcantarensis, et alij ex permultis manuscriptis.

Alij Enim, perperam intelligentes D. N. 4. d. 5. 9. 10. n. 1. id, quod fatentur, retractant, mala modo intelligunt dicentes, quod ex D. N. definitio D. Augustini. omni processu ducit signo; non agnoscunt signum spirituale instrumentale (cui iuxta D. ibi definitio D. Augustini ducit verum) sed fundentes semper spirituale ex falsi. Ita nonnulli in manuscriptis. Ita quos omnes non ducit hora mea. Nos enim magno Pontii Augustini. debita reverentia non negamus, sed eas definitiones amplectentes, dicimus, quod optima est accepta signi instrumentalis; sed tunc non ducit signo in instrumentali. Immo, et si ad litteras iuxta titulum huius Capituli resolvendus esset; utique definitio D. Augustini. absolute bona est: quia omnis vox significativa, et tunc signum instrumentale est. Sed quia hinc sumpta occasione, hinc etiam signi in omni agendis est; ideo, non ex D. Augustini. definitione, sed ex nostra generali resolvendus est nobis.

Ratione habitudinis, seu respectus, quod signum dicit ad signum, hoc significat, dividitur in Demonstrativum, Pronosticum, et Rememorativum. Signum demonstrativum est illud, quod ex presente significat; ut fumus ignis. Pronosticum est, quod representat, seu praesagiat ex futuro; sic Coloris lune qualitate dicit sequentis significant, iuxta illud.

Palida Luna pluit; rubicunda fluit; alba serena.

Signum Rememorativum est, quod ex praeteritis representat; ut imago Christi Crucifixi, quod praeteritis passionis Christi memorat; (Sicut Divinus, in quo Christus sumitur, et recollit memoria passionis eius. Nec est expressa D. N. doctrina 4. d. 1. 2. 2. n. 4. dicens: ex signis dividat in Rememorativum, quod est praeteritum: et Pronosticum, quod est futurum; et Demonstrativum, quod est praesens etc.)

Ratione Virtutis significatioque dividitur signum in naturale, et ad placitum: naturale est, quod
ex natura sua aliquid aliud representat cognoscendum; ut fumus ignem. Sic
etiam sunt Voces oes naturales, ut rugitus Leonis, latratus Canis, suspiria hominum &c. quae na-
turaliter dantur propter in cognitionem illorum, a quibus procedunt. haec etiam pertinent ad naturam, et
effectum, ut dicitur

Et ex natura sua, sed et libera hominum impositione aliquid aliud representat cognoscendum; sic
lanius pendens ante ianua representat vinum vendibile. huiusmodi sunt omnia genera
linguarum, sive Voces, quibus utuntur homines hominum.

Quid signum aliud est
et consuetudine, aliud artificiale, et aliud doctrinale: Illud quod non ex natura
sua, nec ex hominum impositione, sed ex quadam consuetudine aliud representat cognoscendum;
sic adventus Canis representat adventum Domini sui. = Signum artificiale est illud quod re-
presentat aliquid faciendum, cuius loco non potest in propria ponitur, ut clangor tubae, qui signifi-
cat praelium inchoandum; non domus pro loco praelii in propria ponitur. = Signum doctrinale est illud
illud, quod loco illius, quod representat, potest in propria ponitur; sic sunt Voces oes, quibus loco rerum
utimur, quia non possumus res ad scolas adducere: et dicuntur doctrinales, quia deservit
ad scias adquirendas. Nec pro nunc de signo, de tro, sive de operationis obitu,
de hoc simplici primo sufficienti libro in Dei, perque Marii gloriam, nec
non Laici sapientissimi, almi Patroni nostri, venerandique Paschalis

Simplitium Libro nostro, primove soluto,
Simplicitate rata, stultus erit quis exim?

Deus, dedit qui Termini
Finem videre, terminet
Nostros labores, dirigens
Ad se, Patronum, et gloriam,
Amen.

LIBER 2us DE OBTO 2^a OPERATIONIS INTLLVS.

Prima in 1° libro in his operatione directa, 2^a in 2° dirigenda venit. Cui enim 2^a in his operatio sit iudicium, seu operatio, cuius munus est iudicare & his cognitionis per se; Neque enim obit cui adagatum est iudicium obitum, seu pp^o, ne ipsa sola est Oratio enun-
tiativa, seu indicativa vniuersalis. Unde & hoc, tanquam Obto addagato per hunc
librum agendum est. Id quia ad pp^o, tanquam eius specialis generica distinctiva ratio, pertinet Oratio
ideo, ut clarius, et facilius, et non pp^o capiamus, prius de Oratione per partes ager-
dy est. Quae partes sunt apud Dialecticos Cy Male partes Orationis, nempe Nomen, & Ver-
bum; ideo sit:

CAP. I. DE NOMINE, VERBO, & ORATIONE.

Nomen n. sumitur hic grammaticiter, quo sensu definitur sic: est vox declinata
per Casus, quidem non sex, sed septem iuxta Roborem sunt; Id logice accepto: quo
sensu Lillo agens Nomen, ante quod & p^o agat, sic lib. 1. periphr. c. 1. nomen definitur:
est vox significativa ad placitum sine tempore, cuius nulla pars separata significat
finita, et recta. hanc definitionem omnes hi admittunt. Explicari: dicitur, 1°, vox signifi-
cativa excludantur voces n. significativae, quae nomina n. sunt. 2°, ad placitum, ut excludantur
vocesinales, ut visus, latratus, &c. quae nomina n. sunt. 3°, sine tempore, ut distin-
gatur a Verbo.

Adverte enim, quod aliud est significare tempus: aliud cognoscere tem-
pus: et aliud significare Cy tempore. Significare tempus est, ipsum tempus, & aliquem eius
discretem ex parte, et directe significare: ut si dicas: tempus, annus, mensis, die &c.
Cognoscere tempus est, significare aliquod, & determinatum tempus; ut si dicas: prandii,
Cena, Completorii &c. Significare Cy tempore est, denotare exercitium alicuius
operationis inmensurabilem aliqua temporis discreta; ut si dicas: lego; ubi significas, lecti-
onem quasi fluere, & fieri tempore presenti. Unde, quavis nomina possint significare, et
cognoscere tempus, ut mensis, et prandii; Imo n. possunt significare Cy tempore, quod proprium
est Verbi.

4° dicitur, cuius nulla pars separata significat, ut excludantur & ratione nominis
Oratio, et huiusmodi complexus ex pluribus istis vocibus, ut homo iustus. Verum est enim, quod aliquid
nomen potest habere partes, quae separatae significant; sed Imo n. eodem modo, ac coniuncta, ut
Domini, res-publica. 1° dicitur, finita, ut excludantur hi infiniti, & infinitati, ut
homo, n. homo, qui reuera nomina pprie n. sunt, quia nihil determinate significant.
6° dicitur, recta, ut excludantur Casus obliqui, qui n. nomina, sed Casus
nominis sunt; unde solummodo nominativus est nomen, quia solo nominativo casu
nominamus, & ita excludit terminum synkategorematicum, quia n. sunt recti, sed
velut obliqui rugerunt se soli in pp^o esse.

Sed nota, quod definitio Aristotelica pra-
posita sly est de nomine Vocali, quod tanquam notius definitur: Nomen vero in omni
propositione mentale, et scripta, sic potest definitur: Nomen est signum in complexu, finitum,
et rectum, significans sine tempore.

Verbum Logy sic ibidē c. 3. a Philo definit: ē vox significativa ad placitū,
cū tempore, cuius nulla pars separata significat finita, et Verba, ut ē smpz nota eorū,
quę a Latino predicantur. Explicat: p̄ tres primas particulas dicitur Verby cū nomine:
addit cū tempore, ut p̄ hoc differat a nomine; et denotat actionē, p̄sonę et mensuratur
tempore, idē, exercitū in aliqua temporis disticta. Dicit, et ē smpz nota eorū, quę a
altero predicantur, quia Verby smpz notificat Veritatem, et falsitatem p̄p̄, quia nunquā praty
cū Subto; qđ n̄ h̄et nomē, nec participiū, quia nunquā p̄stet nota, sive Copā p̄p̄.

Dicit itē, finita, ut excludat Verby
infinitū, seu infinitū, ut n̄ lego. Id adverte dicit nonnullos, qđ Verby n̄ p̄stet infinitū,
nisi reducatur ad participiū; nq̄ si reducatur p̄dicta p̄p̄. Sic, Ego n̄ sum legens, tunc ne-
gatio n̄ ē infinitas, Id negans; si vero sic, Ego sum n̄ legens, tunc Verū negatio ē infinitas,
Id est dicit, n̄ Verū, Id participiū infinitat. hac intelligit, quę Masius, et Alantia-
rensis (defendentes Verby p̄p̄, et in se infinitari p̄posse) fatentur, et p̄sonas retinendū ip̄s
vī dicitur n̄ legentes; nq̄ si, ut ip̄i dicunt, sententia huius p̄p̄ Philib. 2. et Galo. c. 4. Planeta
n̄ scintillant, sensus ē: Planetae sunt n̄ scintillantes: nq̄ negatio infinitas n̄ sp̄at Verbum
finitū, Id sp̄at participiū eius cadit. hoc idē, et n̄ aliud vult D. Sub. (et h̄p̄o de re
adhuc) 2. Primum. 2. 1.

Deniq̄ dicitur, Recta, ad denotandū, qđ solum tempus, p̄sens
modi indicativi ē p̄p̄e Verby; nq̄ alia tempora sunt obliqua; in qbus p̄p̄ n̄ p̄stet
nisi dependentes a tempore recto, et p̄sente; nq̄ si dicas; Petrus fuit sapiens, non ē recta,
nisi quia aliquando Verū fuit dicere: Petrus ē sapiens. idē ē in ista: Petrus erat albus, quę n̄
ē recta, nisi aliquid Verū sit dicere: Petrus ē albus. P̄ hac regula excipuntur itē, ut dicitur
lib. 1. c. 7. p̄p̄ in maiori necessitate facto, quia h̄c p̄p̄a necessitatis connexionis praty cū subto
h̄nt Veritatem p̄o oī temporis; et ideo dicuntur p̄p̄. Quę Veritatis.

Verby ē duplex, scilicet, substantivū, et adiectivū: substantivū est, qđ significat p̄e modū
p̄ se stantis, et nulli adherentis. Sic ē solummodo Verby sum, es. Adiectivū est, qđ si-
gnificat p̄e modū alteri adiacentis; sic sunt cetera Verba oīa; nq̄ amo, V. g. Sicis acro
amoris a me procedentis, et eol alteri adiacentis, stendentis. Vnde solum Verby substantivū
sum, es, mixta p̄p̄e, in tempore nomis Verbi; et hoc in tempore p̄sente indicat, in modū,
nq̄ cetera oīa Verba, imo, et tempora obliqua eiusdē substantivi Verbi, rediguntur adiectiva
tantq̄ adiectiva, et obliqua ad substantivū, et rectū.

Oratio ē vox significativa

ad placitū, cuius aliqua pars separata significat, ut dictio, vel ut affirmatio, vel negatio,
h̄c definitio n̄ ē Philo p̄p̄: hanc fatentur oīes; nullus itē, quę vidi, et audi, h̄c
ponit. Quia p̄e tres primas particulas dicitur cū nomine, et verbo Oratio;
cū hac itē dicitur, qđ nomē, et Verby significant ratione suā, Oratio vero ratione
suā p̄p̄; quę licet plures sint, itē n̄ dicitur, ut Oratio dicatur vox in singu-
lari, quia hoc ē ratione unius p̄p̄, quę ē unitas ordinis, quā complexibus verbis fit
Oratio una, vox suā singularis ratione singularis fit. Dicitur cū aliqua pars

separata significat; quia n̄ necesse ē oīes partes Orationis sint significantes; sed si
fuit, qđ aliqua illarū significativa sit. Dicit, ut dictio, vel ut affirmatio, vel negatio,

quia illa aliqua pars Oracionis, quæ ad minus, debet esse significativa, prout significare,
vel tanq[ua]m simplex dictio, ut in ista Oracione: Petrus amat Deum, cuius quilibet pars est sim-
plex dictio; Vel prout significare, tanq[ua]m affirmatio, ut in ista: Petrus, qui est logicus,
est sapiens. Cuius 1^a pars, scilicet, Petrus, qui est logicus, vere affirmatio, seu affirmativa est.
Vel deniq[ue] prout significare, tanq[ua]m negatio, ut in ista: Petrus, qui non est logicus, est iustus; Cuius
1^a pars, scilicet, Petrus, qui non est logicus, vere negatio, seu negativa est. It[em] Si loquimur de Oracione,
etiam partes sunt tres pp[ri]e affirmativæ, In negativæ, et quandoque affirmativa una,
et duæ negativæ.

Hanc doctrinam, et explicationem fere omnes fatentur; Sol[us] t[ame]n
definitor Oracionis, hanc doctrinam explicabilis, cui h[ec] doctrina quadrat, non apponunt,
sed alii, cui h[ec] quæ fatentur, doctrina vere repugnat. Ecce enim fere om[n]es de Oracione
definitio: est vox significativa ad placitum, cuius aliqua pars separata significat, ut
dictio, non ut affirmatio, vel negatio. Ecce negatio positive, expresse, et formalit[er], quod aliqua
dictio, non ut affirmatio, vel negatio; Id t[ame]n tandem tant[um] negata,
pars Oracionis possit significare, ut affirmatio, In negatio; Id t[ame]n tandem tant[um] negata,
quondam ipsa definitio pronuntiata: n[on] statim, hanc definitionem explicantes, potius
ipsi definitioni innotantes) decedunt, quod ipsa negat, ore rotundo fatentes eis Cy Mas-
nio. 1. part. summ. tract. 2. cap. 2. n. 67. dicente:

Ultima particula ut dictio, non ut af-

firmatio, In negatio posita ad denotandum, quod partes Oracionis ad minus esse debent signi-
ficative, ut dictio, et non requirita negatio, quod sint affirmatio, In negatio, ita quod fatentur.
1^a quæ) non intendit negare, quod interdum aliquæ Oracionis partes significant, ut affirmatio,
et negatio; n[on] quod Oracio opposita, seu hypothetica habet partes, quæ dicant de affirmatione,
et negatione. Dicitur ne h[ec] explicatio Cy illa definitione? Cy non. Vtique: Cy sua
minime. nisi velint, quod non affirmatio, In negatio, sit affirmatio, In negatio, ut contradictoria
contradictoria non sint. Unde, si Cy Ph[ilosophus] Cy quo ipsi definitionem apponunt, licet non fidelit[er]
resolvend[um] est; dicere debemus, quod si definitio est vera, explicatio est falsa; et si expli-
catio per se vera est, definitio est falsa, ipso Ph[ilosopho] test[is]. C. 5. dicitur: has quidem
impossibile est simul esse veras: ut est Socrates albus, et non est Socrates albus. et hæc
aliqua pars Oracionis est significativa, et non ut affirmatio, In negatio, et est significativa, ut affir-
matio, In negatio. Dixerunt t[ame]n, quia 1^a contradictoria sunt p[ro]plexa, 2^a vero implexa.
Dicunt enim, quod non intendit negare, quod interdum aliquæ partes
Oracionis significant, ut affirmatio, et negatio. Interdum enim: si intendere negare,
quibus uteretur verbis? hæc dubitandi est, quia si dicendo expressa, et formalit[er] positive
prolata negatione, non intendit negare, quo alio verbo negationem intendere?
Scitote enim Cy Magno 8° Aug. 11. de Trinit. c. 11. quod verbis, quod foris sonat, est signum
verbi, quod intus latet: et si verbis, quod foris in definitione sonat, est quod illa pars Oracionis
omni significat, ut affirmatio, In negatio; verbis, quod intus latet, siue conceptus, In intentione de-
finienti id est est. It[em] ipse Aristoteles definitio paulo ante Cap. 1. eiusdem libri, dicitur:
sunt 2° ea, quæ sunt in voce, eorum, quæ sunt in anima p[ro]p[ri]e notæ; et ea, quæ scribuntur,
eorum, quæ sunt in voce. et si ipsemet velut statim scripsit, quod nulla pars Oracionis
est significativa, ut affirmatio, In negatio; id ipse locutus fuit: et si id locutus fuit, id
est significativa, in anima habebat, In mentalit[er] intendebat, et non opposit[um] intelligebat; nisi ve-
llet, quod ipse doctrinam tam p[ro]p[ri]am suam statim oblitus fuisset. et ipse, ut Ph[ilosophus] de
nitione sequantur, mentis Ph[ilosophus] negant.

Ratione etiam suadeat, quod definitio orationis definitio non est bona. Scitote enim quod
nuncupare potest, quod definitio bona (ut infra patebit) debet invenire omni suo definito hoc.
si infertur. Item sub illo, quod definitur: ut dicitur. Si definitio aial, dicens, est vivens sensibile.
ut bona definitio debet invenire aial, dicens: hoc, qui est aial, est vivens sensibile.
Item, qui est aial, est vivens sensibile: Leo, qui est aial, est vivens sensibile; et sic de ceteris. Nunc sic:
Idem definitio orationis definitio non invenit omni suo definito, quia non valet dicere: Silemus, qui est oratio,
est cuius aliqua pars separata significat, ut dictio, non ut affirmatio. Innegatio: non est bona definitio.
Nam, inquit, valeat, quia omnes sciunt, quod Silemus est oratio, cuius partes significant, ut affirmatio, et
negatio. Et idem est de opposita, cuius aliqua pars affirmativa, Innegativa est.

Est plus, ipsa
definitio orationis si vera est, se ipsam destruit. Ad hoc intelligendum, scitote, quod omnis bona definitio est
oratio, propterea scitis. Nunc sic: Idem si predicto definitio est vera, non est oratio: et non est bona.
Dicitur: quia si est vera, nulla pars orationis potest significare, ut affirmatio, Innegatio; Idem sic, quod
ultima pars ipsius definitionis significat, ut affirmatio, et ut negatio: et non est oratio. Memento
ut decepti percipiant, quod de illud, quod post Copula ponitur una sola pars orationis, lumen tantum
patet: in definitione autem orationis post Copula est ponitur hoc: Cuius aliqua pars separata
significat, ut dictio, non ut affirmatio, Innegatio; unde totum hoc una sola pars orationis est. Nunc
sic: ista pars significat, ut affirmatio, quia dicitur per affirmativam et 2° adiacente, quod res est
vera sic: Cuius aliqua pars separata est significans, ut dictio: et illud significat, ut negatio,
quia dicitur per negativam et 2° adiacente, quod res est falsa sic: Cuius aliqua pars separata
non est significans, ut affirmatio, Innegatio; Idem, inquit, est affirmativa et praeo in finem scitis,
et non significans, ut affirmatio, Innegatio. et si parva definitio est vera, non est oratio, quia
est non significans, ut affirmatio, Innegatio: et si non est oratio: et non est definitio. Inquit
ipsa habet partem, quae significat, ut affirmatio, Innegatio: et si non est oratio: et non est definitio. Inquit
ipsam sequentes vincit duos, ut illi dixerint, quod si verum esse dicunt: ipsa non esse
bonum, quia non est oratio, dicit; si vero bonum appellatur, ipsa non esse verum, quia non habet partem
affirmativam, Innegativam, proclamant. Ipsa fugit illos, et ipsi non fugiunt illi!

Idem respondet

33 **Maximus** Ultima eius ibidem proferenda verba. Consulto id fecit **Alexis** (inquit) quia
33 Cy hic intendat definire orationem in omni, debuit in definitione ponere id, quod omni orationi
33 omne est, et hoc est habere partes, quae sunt dictiones, non habere partes, quae se habeant ut af-
33 firmatio, Innegatio spectat inter orationis opposita, seu hypothetica, non autem simplicia.
Hec **Maximus** **Alexis** invocans, et **Tatarius** advocans, recte hinc, ne solus intereat, de
33 illo se cum fortiter pugnat. Ecce pugna: Ipse **Maximus** facit, quod inde-
33 ore suo se cum fortiter pugnat. Ecce pugna: Ipse **Maximus** facit, quod inde-
33 finem orationis debuit **Alexis** ponere id, quod omni orationi commune est, et hoc est habere partes
33 quae sunt dictiones; et invenit facit, quod hoc non est commune orationi opposita, seu hypothe-
33 tica (inquit ipse) nec silogismo, nec definitioni orationis, non hae orationes habent partes
33 quae sunt, non dictiones, sed affirmaciones, et negaciones: et ex ore **Maximi** in definitione
33 orationis in omni nullo posuit, et non posuit **Alexis**, quod commune est omni orationi.
33 Hic Consulto in definitione orationis in omni nullo posuit **Alexis**, quod commune est omni orationi,
33 ait **Maximus**: nonne posuit non ut affirmatio, Innegatio? Unde respondet **Maximus**. Idem
33 sic, quod hoc non est commune omni orationi, non habere partes, quae se habeant, ut affirmatio, Innegatio
33 spectat inter orationis opposita, seu hypothetica, non autem simplicia, inquit **Maximus**: et ex
33 ore ipsius **Maximi** in definitione orationis in omni nullo fecit, et non fecit, nullo posuit,
33 et non posuit **Alexis** id, quod commune est omni orationi. Vnde, qui hic nullo ore loquimini
33 **Maximus**, ut sic ad vos ore vel loquar vultis, In vestro in vos animadvertatis ore.

Id mirrograbis: qd rē nobis dicendū, sciendū ē definitione orationis ad oīes
admissa, cy sit ab Aristote tradita? illa nō admissa, Phos esse negamus, quia Phos
nō ē, qui Phos Princeps nō sequitur. Respondet 1° qd quavis negat, nō iniuria Phos qd
nō fidelitā proponit a Tharj; nq Phos lib. 1. peritueret. Iuxta interpret. cap. 4.
sic ait: Orao autē ē vox significativa, cuius partē aliqua significativa ē separa
ut dictio, sed non ut affirmatio, negatio. Et ut notat Marginator Phos, multa
Comentationē habent Vel negatio.

Respondet 2° qd libenter admittimus, dcedimus, et
amplectimur Definitionē Phos in vero, et sano sensu, quē habet, nō vero in generali nō
vera acceptatione. Dicimus enim, qd Definitio Phos ē optima respectu orationis Sim-
plicis, qd Aristoteles definit tantū, quia sola Orao simplex ē, cuius aliqua pars Signi-
ficat, ut dictio, et nō ut affirmatio, negatio; Id nō admittimus Definitionē Phos respectu
orationis in omni ad simplicem, et positā, quia huius, ut Mastrius ipse specia allegat, fa-
cta definitio Phos nō deest. Unde dicimus, qd Aristoteles optime definit Oraonē Sim-
plicem in omni; Nos vero absolute definimus Oraonē in omni, Implectentes Simpli-
cem, et positā. Unde dicimus hic de hac Definitione, qd Definitio signi a D. Aug. tradita.

Unde nota: qd Orao ē duplex, alia simplex, et alia posita:
Simplex ē, cuius quilibet pars ē simplex dictio; ut Senus tempus nat Mastrius.
Composita ē, cuius Composita ē aliqua pars: ut in hac: Petrus sapiens vigilat, cuius 1^a pars
Scilicet Petrus sapiens ē Composita ex duabus dictionibus, quē Oraoni simplici Equiva-
lent. Iuxta in hac: Si Petrus curret, mouetur, quē hypothetica ē. Id nota, qd Orao Sim-
plex dicta talis, nō raone sui, quia vera posita ē; Id raone partū: quē quicq; si Sim-
plex dictiones sunt. Orao dicta simplex; si vero posita, hoc ē, affirmationes, negatio-
nes falsas, Equivalentes sunt, Orao ex illis utant, dicta Composita. Id aduertit, qd
ut Orao dicta posita. Sufficit, qd aliqua pars posita sit; Id ut dicta simplex, re-
quirit, qd oēs eius partes simplices dictiones sint. Iuxta bonū et integrā Cuius malū autē
ex quocunq; defectu.

Insuper dividit Orao in perfectā, et in imperfectā; perfecta ē,
quē integra Sententia declarat, ita ut animus audientis quiescat; ut Deus ē summus bo-
nus. Imperfecta ē, quē nō generat perfectū sensū, Id relinquit animū suspensū; ut ista: Si
Petrus ē hō. Iuxta duplex ē Orao imperfecta: Una cy verbo, ut quā dicens: altera sine verbo,
ut ista: hō iustus; et ē idē, ac huius duplex. Raone huius nō ponit in Definitione Oraoni,
qd significet cy tempore, ut nonnulli volunt; quia verū huius huius duplex hō iustus Orao
qd significet cy tempore, ut nonnulli volunt; quia verū huius huius duplex hō iustus Orao
qd significet cy tempore, ut nonnulli volunt; quia verū huius huius duplex hō iustus Orao

Oratio perfecta
dividit in enuntiativā, et nō enuntiativā: 1^a ē, quē aliquis aliquo affirmat, negat;
ut hō ē albus, in qua affirmat albedo de hōe; hō nō ē albus, in qua negat.
Orao nō enuntiativa ē, quē nihil quidā affirmat, negat, quavis aliquālibet affi-
mativa, negativa dīcipit. Vnde quē diximus Cap. 7. §. 5. hōc, ē imperativa, ut
dicite lectionē; optativa, ut Vñq; scolastici sciunt; interrogativa, ut Studuistis
lectionē? deprecativa, ut miserere mei Deus. Id oībus alijs omnis Oraonibus, Enun-
tiativa solū ad logicū rigorem spectat. dicente Phos lib. 1. Interpret. cap. 4.: Ceterę
ipia Oraones relinquantur: Vethorice enim, vel poēticę dūcuntur ē Indictio: Enun-
tiativa vero propriis est Speculationis. Ideo sit:

CAP. 2. DE ORATIONE ENUNTIATIVA, VEL PP. 13

Non nihil temporis ab alijs fuit hic in discedendo, an sit eadem ratio formalis
enuntiationis, et pp. Sed à Thoma abstractendo de nomine, breviter dicimus
quod ex communi usu loquendi logicorum Enuntiatio, et pp. pro eodem sumuntur; et soly penes
diversy respecty differunt, nq. si sola ponantur; sicut in argumentatione, dicitur pp. + dicitur
quia pp. e. quasi pro alio posito, hoc e. pro inferenda conclusionem in syllogismo: Unde
si hanc orationem hoo e. aial soly proferas, dicitur enuntiatio, quia soly enunciat, l.
denotat veritatem, falsitatem, seu unionem prae dicty subto; si vero andy orationem apponay in
argumentatione sic: hoo e. aial; sed dny e. hoo: 2o dny e. aial. tunc ultra ratio pp. tran
sitionis, induit rationem pp. quia proposita in syllogismo, tponita pro inferenda illa
conclusionem, 2o dny e. aial. Nos auty, sicut ois scolasticus, indiscriminatum utemur
vocibus Enuntiatio, et pp., idy prae utrangq. intelligentes, ut ex communi loquamur.

Unius Latius. Dicimus enim: pp. e. Oratio enuntiativa
Unius Latius. Hanc definitionem feci ois fatentur, sed nullus quod videt, tan
divi illi habet; nq. ita communiter definitur: e. oratio enuntiativa unius Latius. Nos auty
n. de alio, sed Latius dicimus, ut definitio nostra bona sit, dy invenit ois suo definito,
cui n. invenit definitio communiter assignata, et ideo n. bonay esse necesse e. dicere. Non
inquay invenit, quia n. invenit pp. identice, qualis e. illa Avicene s. Meth. Equinitas est
Equinitas, in qua n. enuntiat uny Latius, sed se ipso. Unde, sicut lib. 1. c. 1. dicty
e. qd. supposito e. acceptio huius in pp. pro aliquo, et dicitur pro aliquo, et n. pro alio, quia
huyus multoies supponit pro se ipso; ita, et proprie andy rationem, hic dicimus, qd. pp.
e. oratio enuntiativa unius Latius: et dicitur Latius, et n. Latius, quia mul
totoies uny, Latius enuntiat se ipso.

Quas referunt AA. Opiniones pp.
a dno traditas, sic: 1a. e. Oratio vera, et falsy significans. 2a. e. Oratio alig. affir
mans, negans. Sed fideliter loquendo, nulla harum propria Phi. e. unde falluntur arg.
fallunt nos AA., sicut et ego in 1. lib. c. 1. ubi 29. hanc me posui definitionem, falsy
fui; ty, AA., et maxi. Mastij testimonio factus; ty, quia tunc per manibus
dny, quo nunc fuor, n. habebam. Nec my existimabam, me spiritus orationis
habere; sed credere, animy ad fidem, et veritatem proclive mihi inesse. Unde, si qd.
aliquando n. fideliter appono, n. animi proprietas, sed instrumenti causa e.

Accipere fideliter huius Phi.
pp. deficientis. lib. 1. Linnae. c. 4. apert. De oratione, ait: Enuntiativa vero n.
omnis: sed in qua vera, et falsy est: et huius idy videatur esse dicere: e. Oratio vera, et
falsy significans; huyus hec debet esse Phi. negari, quia, vel coma variata, Phi.
n. e.; illa vero minime. 2a. lib. 1. p. 1. c. 1. ait: pp. igitur e. oratio affirmativa, et
negativa alienius Latius. Vos nota, qd. n. Latius, ut fere ois dicunt; sed Latius,
ut nos dicimus. Phi. ponit: qd. atq. confirmat in cit. lib. 1. Linnae. c. 4. huius verbis:
hequidem simplex e. enuntiativus, ut alig. Latius. nungy vero Latius ponit.

Intelligite quoque quod perperam definita
pp. ab aliquibus dicentibus: e. Oratio uny Latius enuntians, et dimovens. perperam,
inquay; primo: quia n. Latius, sed Latius debet dici proprie ratione dicty, et proprie

Hi vexas, fide hujus velatas auctoritates. 2. quia ista particula enuntians ponit hec:
vel dimouens, quae quidam, vel falsa, et superflua est; ne si voluerint intelligere, quod equivalens
alteri, ita ut idem significet dimouens, ac enuntians, falsum est, quia oratio dimouens est pra-
sunt propositio negativa separans, et negans praeter subito; et oratio enuntians est propositio mere de-
clarans, seu dicens, praesumendo tamen ab hoc, quod sit affirmando, et negando praeter subito.

Si tamen voluerint intelligere praeter enuntians, dimouens
quod propositio potest esse affirmativa, et negativa; tunc superflua est illa particula dimouens; quia
ad hoc sufficit ly enuntians, ut dictum est; ne enuntiare non est idem, ac affirmare, sed idem ac de-
clarare, seu dicere aliquid. Quodammodo: ne ita verum nuntiaret, qui nuntiat, dicens: Rex est
vivens; ac qui nuntiat, dicens: Reclazans: Rex non est vivens. Hoc docet a D. N. T. ubi
2. Terhgem. 2.3. dicente: intelligi proponere (hoc est affirmare), vel dividere (hoc est negare)
non est, nisi intelligi iudicare (hoc est enuntiare). Sed clarius docet a D. N. T. ubi dicitur: C. 4.
dicente: Est autem simplex enuntiatio, voce significativa. Leo, quod est aliquid, et non est: affirmatio
vero est enuntiatio alicuius Quodammodo. Negatio vero enuntiatio alicuius ab vel de aliquo.
(En itaque, atque itaque de aliquo, ab aliquo; nec semel tamen Quodammodo.)

Alia dicta in cap.
1. 1. libri, quod propositio dicitur de subito, copula, et praeter, et quod modum accipi possint subiectum, et
praeter: Sciendum est, quod subiectum, et praeter propositio sunt verba logica significantia praeter
et designantia subiecta: sed vero significantia non sunt entitates reales in rebus existentes, sed
sunt entitates, seu entia rationis ab intellectu facta, et rebus applicata. praeter subiectum dicitur
subiectibilitas; praeter vero praeter, praeter dicabilitas: quae quidem sunt secundum in rebus
logicales denominantes res, quibus in propositio opere intellectus applicanda.

CAP. 3. De Materia, Forma, Quantitate, Qualitate, & Divisione Propositionis

Nullus verum Architectus imitator naq, sicut in proportionibus phiis inveniuntur
Materia, forma, quantitas, et qualitas, idem in logicis a se fabricatis invenit. Unde, cum propositio
sit opus intellectus, nunc in ipsa propositio materia, forma, quantitas, et qualitas exemplum de veniunt,
ac simul propositio divisio, et huius capitulum dicitur, Nequenter proponenda erit.

Materia
propositio, Quia hic, est duplex, scilicet, remota, et proxima: remota sunt haec, et
quibus diversimodum fieri possunt propositio. Proxima est illa habitudo, qua praeter, et subiectum
respectu ad invicem: Et quia haec est simplex, scilicet, necessaria, seu necessaria, est quod
praeter necessaria dicitur subito: Impugnans, et est quando praeter impugnans dicitur subito:
impossibilis, seu repugnans, et est quando praeter repugnans dicitur subito: hinc oritur haec
Nequenter proponenda divisio.

Ratione materiae dividitur propositio in necessariam, impugnans, et
impossibilem: necessaria est illa, quae aliter se habere non potest; ut homo est animal. Impugnans, quae
aliter se habere potest; ut homo est albus. Impossibilis est, quae sic se habere non potest; ut homo
est lapis. Necessaria non potest aliter se habere, quia non potest transire verum in falsum, neque
praeter necessaria, et tempore dicitur subito. 2. propositio aliter se habere, quia potest transire verum
in falsum, neque praeter albedo potest auferri ab homo, et tunc falsum est, quod homo est albus. 3.
propositio aliter se habere non potest, quia praeter repugnans esse idem cum subito. hinc oritur haec regula

generales: in maiore necessaria pp: affirmativa Impe vera, et negativa falsa. In maiore
supernaturali etiam, negativa Impe vera, affirmativa Impe falsa. In maiore Lngq Ingenti
una, et alia aliquando vera, aliquando falsa.

2. Ratione magis distincta pp: in pp:

per se, et ppem pr accens: pp: pr se e, Cuius praty includit in subto, le' necessario co-
nexu Cy illo. Sed hec adus e duplex: 1. per se modo, e in qua praty e epea subti, l
pari euea, l aliq' incluy in euea subti: ut hoo e aial rationale: hoo e e aial: hoo e vi-
uens. Vel pr se in 2o. modo, et e, in qua praty e pao subti, l pao alienius incluy in subto.
ut hoo e xilis: hoo e fatigabilis. Vnde potest eue mediata, l immediata: imdata pr
se in 1o modo e, in qua praty e epea ipa, l pari eue subti: ut hoo e aial rationale: hoo e
aial. mediata e, in qua praty e epea alienius incluy in subto; ut hoo e viuens; ng viuens
e epea aialis incluy in hoo. 2o. imdata pr se in 2o. modo e, in qua praty e pao, ppa
e epea aialis incluy in hoo. 3o. imdata pr se in 2o. modo e, in qua praty e pao alienius incluy in subto; ut hoo
subti: ut hoo e xilis. mediata vero e, in qua praty e pao alienius incluy in subto; ut hoo
e fatigabilis; ng fatigabilis e pao, l ppa aialis incluy in hoo. 4o. pr accens e illa,
Cuius praty Ingenti ducit subto; ut hoo e albus; pr e coloratus. 3o. Ratione magis

distincta pp: in frate, et identitq: Qualit e, in qua praty e fra subti; sive hq: fra sit epea;
ut hoo e aial; sive accidentalis intice denominans, et inticens, ut pr e albus; sive
extince denominans, et terminant inticens, ut paries e vng. 2o. identica e, in qua
praty n e fra subti, l eue enuntiat epe idq Cy illo. Sed hec e duplex: 1. omnino identi-
ca, ut quando idq predicat de ipso, l eue nomine, ut pr e pr, l quinitas e equi-
nitas; l eueuio nomine sinonimo, ut Enn e gladius, Marcus e Iulius. hec pp: luy
vocata maah, quia hi in ipsa supponunt pr se ipis, l eue maah. Ecce pp: mihi
occasio recedendi a Imuni definitione ppis; quia in hac n enuntiat vny l alio, l
de aliquo, quia de ipso. hanc ppem identitq pr agnovit l. m. h. text. 16. luy
dixit: Cy dicit [intus] ipy sibi ipy idq, ut duobus emm ipso virtut; ideo in defini-
one ppis toties l alio, et nunqu l alio posuit. Hanc ppem identitq fere n e
qui negiat: ideo dixi, qd nostq definitione fereis toties, quatenus nullas illq, ut
ponat, agnoscat. 2. Alia e pp: n omnino identica, ut quando duo intese e distincta.
enuntiat, esse idq; sive hec identitas sit ratione texti, in quo coniunct, ut rationale e
aial, quia licet aial, et rationale sint intese e distincta, tmg in textu, talq in hoo, ubi coniunct
sunt idq talia; sive identitas sit ratione infinitis vnius, l vtriusq; eadem, ut sapientia
infinita e bonitas infinita.

Unde Ratione magis distincta pp: in vny, et multiplici:

pp: vna e, in qua vny l vno, hoc e Univocy l Univoco predicat; ut hoo e aial.
pp: multiplex e, in qua vny l pluribus, l l vno plura predicant; hoc e, Univocy
l equivoco, l equivocy l Univoco; ut in hiis: Gallus e cantans vivens: Antonius
e liber. Iq scdm, qd Univocy e vny, quia significat vny frate rationis vny; et qd
Univocy e multiplex, quia n significat vny; sed plures rationes frates sub nomine

vna

Forma pprii est verby, siue Copia, qua pronuntia, seu formalizantur et me-
ma ad ppriam intentionem, quae quidem et forma prius erant indifferentia ad intentionem, et
non intentionem ppriam: et enim Copia sicut per se habet, quae magis indifferentia determinat ad inten-
tionem rei. Proinde per divisionem ppriam in ppriam et 2^{am} adiacentem, et 3^{am} adiacentem: 1^a est
in qua prae dicitur in verbo, et non explicite ponitur in ppriam; 2^a vero est, in qua explicite
ponitur: Unde si dicas, Deus amat Deum, est 2^a adiacente; si autem dicas: Deus est amans
Deum, est 3^a adiacente. Ubi aduertit, quod de verby predicatur sui participium; quapropter in praed-
ictis ppriis ly Deus non est prae dicitur, sed ly amans, implicite in 1^a, et explicite in 2^a.

Itaque divisionem ppriam in Categoricalis
sive simplicis, et hypotheticas, seu Ipositas: 1^a est illa, quae simpliciter subit, copia, et prae dicitur, tanquam
ex partibus ppriis constat; ut homo est animal. Hypothetica est illa, quae constat ex pluribus Cathe-
goriis simplicibus; ut si sol lucet, dies est. Sed et haec potest. In Ipo. Categoricalis adisti-
dit in absolutis, et modis: absoluta est, in qua non explicata modus, quo prae dicitur dicitur subit;
ut homo currit. Modalis est, in qua explicata modus, quo prae dicitur dicitur subit; ut homo currit
velociter. Sed et haec potest etiam agendum.

Quantitas pprii est restrictio, et exten-
sio subit ad plura, et partia. Unde ratione quantitatis divisionem ppriam in Vnde, partem, sin-
gulari, et indefinitam, seu Ipositam: Vnde est, cuius subit est huius Ipositi signo vnde annexus;
ut omnis homo est animal: nullus homo est lapis. Partis est, cuius subit est huius Ipositi signo particulari
anexus; ut quidam homo disputat: aliquis equus currit. Singularis est, cuius subit est huius
Ipositi signo demonstrativo annexus; ut Deus currit: hic homo legit.
Id notandum signa Vnde, partis, et demonstrativa, semper debent ex parte subit, ut in
omne illorum ppriis Vnde, partis, et singularis; quapropter hec non est Vnde: peccatum est omne malum; nec
hec partis: homo est aliquis vivens; nec hec singularis: homo est hoc animal; quia in his ponitur
in signa ex parte prae dicitur.

Quidam ppriam indefinitam est, cuius subit est huius Ipositi nu-
mero signo annexus; ut homo est animal. Ubi notandum ppriam indefinitam, sic in maiora necessaria,
et repugnanti, equivaleat pprii vnde; unde ista, homo est animal, equivaleat huic, omnis homo est animal.
Ista vero, homo non est leo, equivaleat huic, nullus homo est leo. Si autem ppriam indefinitam fiat in
maiore contingenti, equivaleat pprii partis; unde ista, homo currit, equivaleat huic, aliquis homo
currit; ista vero, homo non est albus, equivaleat huic, aliquis homo non est albus.

Qualitas
pprii est duplex: alia essentialis, et alia accidentalis: Qualitas essentialis est affirmatio, et negatio: iuxta
quae divisionem ppriam in affirmativam, et negativam: 1^a est, quae enuntiat, sicut est affirmatio prae dicitur
et subit; ut homo est rationalis. 2^a est, in qua remouetur prae dicitur a subit; ut homo non est lapis.
hec divisio pprii in affirmativam, et negativam, est divisio essentialis in duas species oppositas, quia af-
firmatio, et negatio sunt differentiae, seu qualitates essentialis dividentes ppriam in Ipositam; et ita, im-
possibile est aliquid dari ppriam, quae non sit, vel affirmativa, et negativa; sicut impossibile est, dari ali-
quod animal, quod non sit, et rationale, et irrationale.

Qualitas accidentalis pprii est veritas, et falsitas
iuxta quae divisionem ppriam in veram, et falsam: 1^a est, quae enuntiat, sicut est in se; ut homo est rationalis
Albus non est albus. 2^a est, quae enuntiat, et aliter accipitur; ut homo est lapis. hec divisio non est essentialis,

Sed accidentaliter, non veritas, et falsitas contingenter ducuntur propter sic unam propter invariabilem
manens, propter transire a vera in falsum, non ista, veritas sedet, vera est sedens de deo, et falsa,
propter ambulante; sed invariabile manens nunquam propter transire a affirmativa in negativam.
Adverte tandem quod quantitas propter concurrens, et cadit supra magis propter; qualitas autem supra
falsitas: non quod propter sit veritas, partialis, singularis, et in definita, hoc ostendit ex his; Certe, quod propter sit
affirmativa, et negativa, vera, et falsa, hoc ostendit ex Copula affirmante, et negante, quod ita est,
et sic.

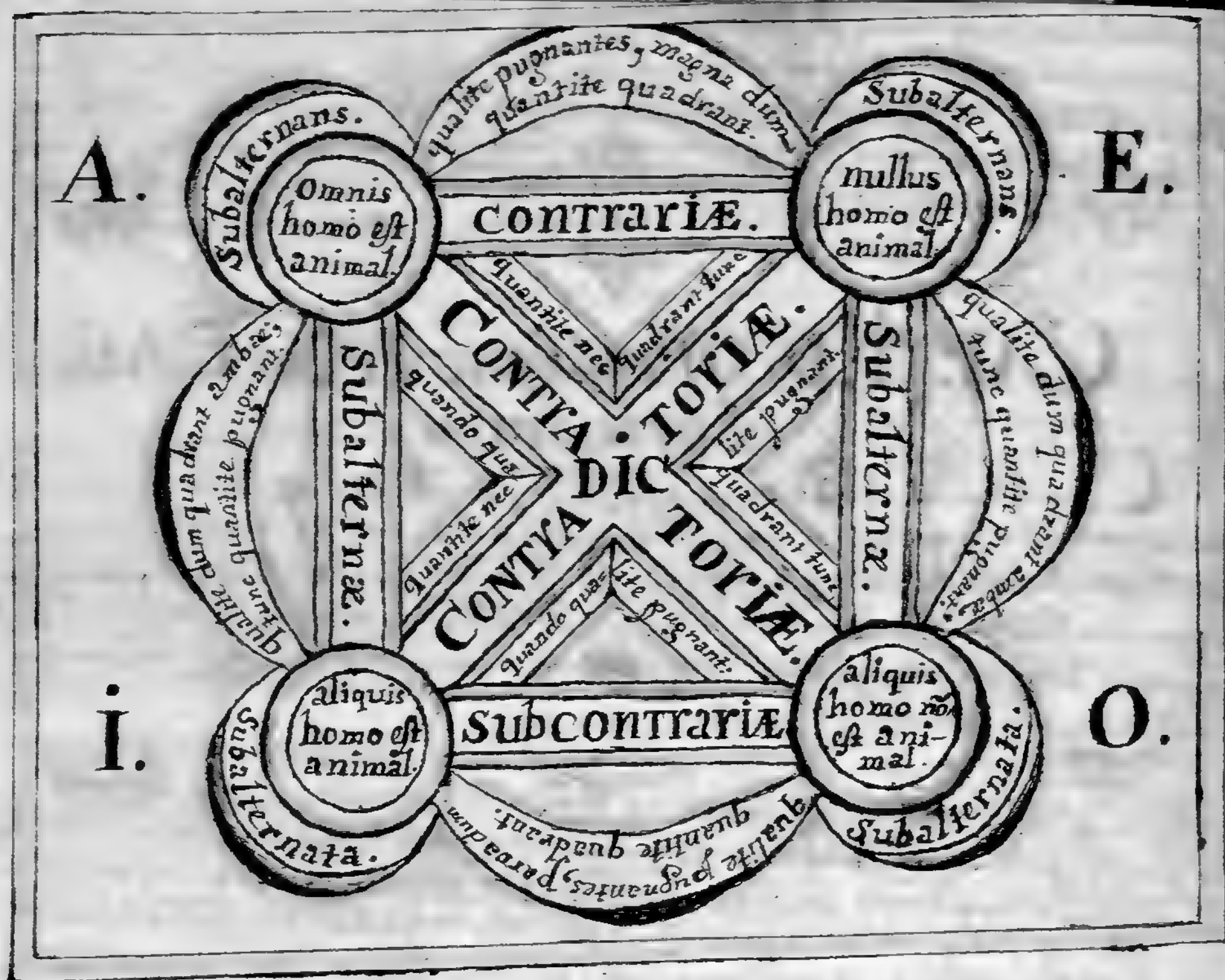
CAP. 4. DE OPPOSITIONE PRIMUM CATEGORICARUM.

Cognita natura, et multiplicitate propter, et eorum oppositione consequenter agendum est.
Sed adverte, quod non loquimur de physica, et metaphysica oppositione propter oblique, siue recte; et
sed de oppositione logica, et formali propter, logica, et qualitate acceptam. Et tunc de oppositione horum quod
oppositio resultat ex diversitate eorum inter se. Sic enim plures oppositi propter definiti: ex
pugnancia dum quantitas, et qualitas, et utrumque simul, duarum propter eadem extrema, eodem or-
dine, et propter participanti.

Explicat Epiphanius: dicitur, repugnancia duarum propter, quia
quia eorum ad se, nulla claret oppositio, non oppositio est inter duo. Dicitur, eadem extrema par-
ticipanti, quia debent habere idem subiectum, et prout; defectu cuius iste non opponitur: Verus
currit, Verus non loquitur; nec iste. Prout currit, Joannes non currit; et non habet idem prout, et
2a non habet idem subiectum. Dicitur eodem ordine, quia subiectum unum dicitur esse subiectum alterius, et
prout similiter; defectu cuius iste non opponitur: omnis equus currit, aliquis comitatus non loquitur,
quia equus est subiectum in 1a, et prout in 2a.

Dicitur, et oppositum, ad denotandum, quod sit eorum
eadem proprietate, scilicet, suppositione, restrictione, ampliatione, statu, alienatione, diminutione,
et appellatione, debent esse in una, et alia propter: ut ad denotandum istud, quod veritas, siue
Copia eorum eodem impore, loco, et determinatione debet significare in unaque propter. Vel,
ut hec omnia uno comprehendant verbo, Dico, quod propter oppositum in omnibus debent convenire;
et solus in quantitate, et qualitate, et in unaque differre: ideo dicitur, repugnancia 2a
quantitas, et qualitas, et utrumque simul. Scito enim, quod oppositum in quantitate est, quod unum
sit veritas, et alia partialis, ut iste: omnis homo est animal, aliquis homo est animal. Oppositum in qualitate
est quando una est affirmativa, et alia negativa, ut iste: omnis homo est animal, nullus homo est
animal. Oppositum in quantitate, et qualitate simul est quando una est veritas, et alia partialis, et
simul una affirmativa, et alia negativa, ut iste: omnis homo est animal, aliquis homo non est animal;
iste: nullus homo est animal, aliquis homo est animal. Unde non audiendo Menandrem, sed hic
2.6. n.1. sic oppositi propter definiti Copulativi: est repugnancia duarum propter: 2um quantitas
et qualitas; quantum non sequenti, sed pugnantis, nobis veniat dicere christum: 2um quan-

titas, et qualitas. Quia admodum est quadruplex, scilicet: Traditoria, Ma-
ria, Subalterna, et Subcontraria: Traditoria est repugnancia dum quantitas, et qualitas si-
mul. Traditoria est repugnancia dum quantitas tantum, et ambae propter sunt veritates. Subalterna est re-
pugnancia dum quantitas tantum; sed adverte, quod propter veritas dicitur Subalternans, et partialis
Subalternata. Subcontraria est repugnancia dum qualitas tantum, et ambae propter sunt partiales. Ut
hec omnia percipiatis, sequenti adhibe Template figuram, siue clarem V. G.

CAP. I. DE LESIBUS EARUM OPPOSITIONUM.

Pro veritate & falsitate propositi oppositorum indaganda, et cognoscenda Regule certe stabili-
untur ab Aristotele. Cum quibus & maxima oppositorum incipientes, dicimus: Indispensabili lex
Inadictoriae est, quod non possunt simul verae, nec simul falsae esse, sed semper una vera
et altera falsa in quocumque materia. haec Regula, siue lex inviolabilis fundata in illo inne-
gabili proprio lumine rationis, scilicet: impossibile est id simul esse, et non esse: vel sic:
idem propositum, et quoniam idem nequit simul affirmari, et negari. Unde, cum propositum Inadictoriae
oppositum sic se habent, ut id, quod affirmatum in una, id ipsum propositum, et idem negatum
in alia; hinc est, quod ambe nequeunt esse verae, nec ambe falsae, sed una vera, et
altera falsa. Lex Inadictoriae est, quod in materia necessaria, et impossibili, siue repugnan-
ti, si una est vera, alia necessaria est falsa; quia in hac materia vel prae-
ter necessitatem subto immuni, et nequaquam tribus inferioribus. Unde si dicas: omnis homo est
animal, nullus homo est animal, 1^a necessaria est vera, et 2^a necessaria est falsa: et si dicas: omnis homo est
lapis, nullus homo est lapis, 1^a necessaria est falsa, et 2^a necessaria est vera. In materia autem
Ingenti utraque propositum Inadictoriae potest esse falsa. In si dicas: omnis homo est albus, nullus
homo est albus, potest aliquis homo non esse albus, et falsificata 1^a: et similiter potest aliquis
homo esse albus, et falsificata 2^a: et ratio est, quia ut falsificata propositum veritas, sufficit, quod
prae-
dictum dicitur & subto immuni necessitatem & aliquo parte Ingenti sub illo.

Lex subcontrariarum, qd in maiore necessaria, et repugnanti maiore necessaria vera, et
altera falsa: at vero in maiore contingenti ambobus possunt esse verae, ut ite: aliquis homo est albus, ali-
quis homo non est albus. Namque ite vobis potest esse falsa, quia sequitur, qd in maiore necessaria simul
erunt false, qd legi repugnat. Patet sequela: quia falsitas patet in falsitate veris, ut si ita
est falsa, aliquis homo est albus, et quidam parata est alia pars subma-
ior, inveniuntur in maiore necessaria, scilicet, omnis homo est albus, aliquis homo est albus, simul falsae: qd repugnat.
et repugnat, qd subcontrariarum sunt simul, hoc est ambobus falsae.

Lex subalternarum, qd in
maiore necessaria, et repugnanti vobis est vera, et vobis est falsa, scilicet: si subalternae sunt affi-
maive, in maiore necessaria sunt verae; et in repugnanti falsae: si vero sunt negaive, in maiore ne-
cessaria sunt verae, et in repugnanti falsae. Unde ite, omnis homo est animal, aliquis homo est animal, sunt verae,
quia affirmative in maiore necessaria. Ite aut, omnis homo est lapis, aliquis homo est lapis, sunt falsae, quia
affirmative in maiore repugnanti. Ite enim, nullus homo est animal, aliquis homo non est animal, sunt falsae, quia
negaive in maiore necessaria. Ite aut, nullus homo est lapis, aliquis homo non est lapis, sunt verae, quia
negaive in maiore repugnanti. In maiore tantum contingenti veris, subalternans est falsa; et
paris, subalternata vera. Accipite metricè has leges Casca decantata Lyra:

- 1^a Vna quidem Vera est Contradict, altera falsa.
- 2^a Falsa simul, non Vera simul, Contra esse Valebunt.
- 3^a Vera simul, non falsa simul, Subcont valet esse.
- 4^a Vna Subalternis non tanta est, altera quanta.

Quaeres, ut plenè percipias, an oēs supradictae opposiciones sint verae, et proprie op-
pōnes? — Ita: solae contradictoriae, et contrariae proprie, et vere opposiciones; quia solae in his in-
venitur affirmatio, et negatio eiusdem eodem, in quo stat proprie, et vere ratio opposicionis, iuxta
Phy 1. Prior. — Subalternae vero, et subcontrariae non sunt vere, et proprie opposiciones, quia prout
ite simul verae, ut ex legibus eas stat. Oppō enim subalterna non est stricta, sed lata
opposicio; nam quoniam non data vera opposicio, quia quantitas maior non repugnat minori, sed
immo illa includit, sub se comprehendit; nam ita, omnis homo currit, includit, comprehendit hanc,
aliquis homo currit. Unde subalternae potius concordantes, quae oppositae sunt. Et ite opposi-

subcontraria non est stricta, sed lata opposicio; quia quantitas sit affirmatio, et negatio eiusdem, non in eodem
eodem: in ista enim, aliquis homo est albus, affirmata albedo de Pro V. g.; et in ista, aliquis homo non
albus, negata albedo, non de Pro praesens, sed de Pro, Didaco, et quibuscumque alio non est. Unde clari
stat, qd subcontrariae sunt affirmatio, et negatio eiusdem, sed non de eodem subiecto, affectu cuius non sunt
verae, et proprie oppositae. Sed ite, quia sumuntur oēs ex Pro lib 1. de interpret. Cap. 5. late
sumentes opposiciones pro quacumque diversitate, subalternae, et subcontrariae inter opposiciones enu-
merant, eo qd derivant ad specifiendum figurarum oppositarum, sicut ibi ipse ibidem facit; ideo et
non ex illis subalternae, et subcontrariae opposiciones appellamus.

Deo complemento Capituli huius
Sunt quatuor, scilicet: Omnis, nullus, aliquis, aliquis non.
Sunt signa quantitatibus proprie sunt signa verba: aliquis, et aliquis non sunt signa par-
ticularia. Omnis, et nullus sunt signa universalis.

CAP. 6. DÆQUIPOLEA PPUM CATHESORIC^m

Post quæ de oppositione harum propositio-
rum egimus, nunc de eorum equivocatione agendum est: ut qui prius
oppositionem, et discordiam istarum cepti sumus, concordiam, et amicitiam earum deinde videamus. Istæ
equivocationes equivaleant duarum propositio-
rum oppositarum, quarum discordia sit beneficium negotiationis.
Unde negatio est, quæ facit, propositas oppositas non esse: et Vero est, quia cum negatio
sit talis nã, quod post se invenit dextrinam, hinc est, quod si applicata propositio dextrinæ,
et reddat affirmativam; si Vero applicata, pariter reddat; si pariter, unde &c. Qualiter autem appli-
cari debeantur hæc propositæ oppositi ad equivalem sequendam, hæc sunt regulæ, in hoc Carmi-
ne dantur: **P**ræ Contradictio: post Contradictio: præ, postque Subalter.

1^a Regula: pro Contradic denotata, & pro Traditoria sunt equivalentes, quando
subito unius proposita, seu anteposita negatio: V.g. Si huic pro, omnino est ai pro
negatio sic: non omnino est ai; tunc equivalent huic, aliquis non est ai, quod quidem est eundem tra-
ditoria. Similiter, si huic, aliquis non est ai, proponas negationem sic, nullus non est ai;
tunc equivalent huic, omnino est ai, quod eundem traditoria. Et ratio est; quia idem est dicere, non ali-
quis non est ai, ac dicere: nullus est non ai; seu: omnino est ai. 2^a Regula:

post Contra Annotat, qd ppter Maxie sunt equipolentes, quando subto vnius posponi-
tur negatio: V.g. Si subto huius pps, ois hoo e aial, posponas negatione sic: ois hoo n e aial;
tunc equivale huic, nullus hoo e aial, que quide Maxia eius e. Similiter, si subto huius
nullus hoo e aial posponas negatione sic, nullus hoo n e aial; tunc equivale huic, ois
hoo e aial, que e eius Maxia. Ratio e; quia ratione negationis pps affirmativa reditur
negativa; et negativa reditur affirmativa, quia duae negationes affirmant; et ultra hoc,
cy negatio posponatur signo, utraq remanet vltis, quia signu n destruitur p2 negatione, ni-
si negatio anteponatur. ubi adverte qd hic negatio h sumitur infini, pater, sed negatio

3. Regula: prae, postque Subalter Innotat, qd pper Subalterne
sunt Equivalentes addendo duas negationes Subto Unius, unq ante, et aliq post ipsy: V.g.
Si huic ppi ois hoo e aial anteponata, et postponata negatio sic; n ois hoo n e aial; tunc equi-
valet huic, aliqui hoo e aial, quae quid e ius Subalterna Subalternata. Similiter, si huic, ali-
qui hoo e aial praeponata, et postponata negatio sic, n aliqui hoo n e aial; tunc equivaleat huic,
ois hoo e aial, quae quid e ius Subalterna Subalternans. Sed utriusque Equivalente ppy per-
cipiatur, et quomodo signa, negatione interveniente, inter se equivaleant, sequentibus opor-
get Exemplis:

Non Omnis, quidam non: Omnis non, quasi nullus.

Non nullus, quidam: Sed nullus non, valet omnis

Non aliquis, ¹ nullus: ~~non~~ quidam non, Valer omnis.

Neuter, Verque non: Neuter non, est et Verque.

Non alter, neuter: non alter non, quasi Uterque.

In his primis casibus differentia oia dicta Equivocia ppz, quia in illis declarantur
equivocae signorum quantitas Logz, preposita, et postposita, et simul preposita, et post-
posita negatione. Sit unus exempli: non Omnis, quidq; n. id est dicere, qd hec pp. loq.
non Omnis homo est albus, equivaleat huic, quidq; homo, seu aliquis homo n. est albus. et sic de ceteris

Duo ultima Camina ponunt ad explicanda equipolles ppi oppositay, que po-
nunt ex illis signis: Unde aduenit, qd uterque e idem, ac omnis: Nunc idem, ac nullus
alter idem, ac aliquis, quidq: et ppi oppositay huius signis utentes, fiunt equipolles, et
eandem suprapositas requiras.

Nota deniq, qd virtute predictarum Verbarum ppi
Subcontrariis n' possunt fieri equipolles (q'd dicitur Mastius hic). Ideo nonnulli
dicunt, qd Subcontrariis n' habent equipolles. Id tunc, quia Equipolles a numerata inter-
pretatay ppi, ita ppi sicut oppo; et Insequente, sicut oppo (late saltem) Subcontrariis
venit, ita pariter Equipolles illis ducere debet; Ideo verosimiliter Alij dicunt, qd
Subcontrariis fieri possunt equipolles, intransigente regione, n' adverbialiter, idem,
non, sed nominaliter, idem nullus, a, um. Ita sentiunt Blane. Forsee. Mastius, et
Villacast. Ita ois ceteros, qui vult equipolles Subcontrariis negant. Nos autem cy

Mastius, et alijs equipolles Subcontrariis dedimus; Id alia pergentes via, dicimus (sal-
vo meliori) qd una Subcontraria equivaleat alteri, Copule negatione postposita: Vg.
si huic ppi, aliquis homo e aial, apponay negationem postcopiam sic, aliquis homo e n' aial.
tunc equivaleat huic, aliquis homo n' e aial, que quidem e eius Subcontraria. Similiter:
si huic, aliquis homo n' e aial, negationem post copiam apponay sic, aliquis homo n' e n' aial;
tunc equivaleat huic, aliquis homo e aial. Et ne vobis medica desit regula ad hanc
Subcontrariarum equipolles facienday, sicut ceteris pro Negationis, Negationis, et Tabulationis; sic

Non in Subcontrariar Verbo postponere Cura.

Hec nra Ita ois, inter quos Mastius, resoluta fundata, 1^a in doctrina ipsius Mastij
et aliorum, qui cy ipso equipolles in Subcontrariis dedunt: ipsi enim 1^a part. inst. tract. 2^a
c. 7. n. 13. agens de Subcontrariis, ait: poterit igitur applicari 2^a regula (scilicet: post
Ita) postponendo negationem, n' adverbialiter, sed nominaliter, scilicet, nullus, ut Vg. si huic
ppi, quidq homo e albus, apponay post eius Subj negationem nullus, faciet hanc, quidq homo n'
ly e albus, hec autem equipolles illi, quidq homo n' e albus, que Subcontraria eius e. Et hec Mast.
ubi n' sug, sed nostray resolutione probat: quia ipse vult, qd hec equipolles fit p' 2^a reg 2^a
post Ita; alij de vera p' 4^a nostray fieri probat. Quare enim: in hac sua ppi con-

pollenti, quidq homo nullus e albus, ly nullus ponitur ex parte Copule. ex parte Subj n' e
parte prati. n' tunc, quia negatio, nisi adverbialiter sumatur, n' fiat ex parte Copule ponit,
cy illa dicitur. Non 2^a, quia qd apponitur post Subj, ut ipse ait, n' ponitur ex parte Subj.
ty: quia si ex parte Subj esset, n' nullus, sed nullus esset. 2^a a superioribus partibus una
mezatione, ly nullus preterit post Copule, sive ex parte prati ponitur. Vtique dices,
et ideo ly nullus e in nostra terminacione, ut cy ly albus diceret. Nunc sic: sed equi-
pollentay fit p' negationem postpositay Copule, sive se tenent ex parte prati, n' fit p' 2^a
regula, post Ita (qd vult Mastius), sed p' 4^a a nobis assignatay. Non in Subtra: 2^a Mast.
n' sug, sed nostray resolutione probat. Memento, qd ad Cognoscenda extrema ppi n'
debet attendi Ordo, seu Collocatio maalis, sed sensus ppi: unde in p' dicitur Mastius
p' e quidq homo nullus e albus, ly nullus maalis tantum habet Mastius; formaliter autem nobis

14: si ly nullus ubi fractura esset, ut Mastius faveret) tunc illa ppo, n̄ equipollens suę
subcontrarię, id eadē cy illa esset; nq̄ utraq̄ esset n̄q̄: quidq̄ hōō n̄ ē albus. Itē: tunc
Mastius grammaticaliter peccaret, Concordans neutrum adiectivum albus cy Masculi-
no quidq̄ hōō. Unde, si uide logicę, grammaticaliter loquuta, ut Credi oportet, n̄ si
bi, sed nobis faveret, Utens facultate figurę Hyperbaton, ut ly nullus masculina, et deco-
ri gratia, ante Copiā, et n̄ post Copiā ponat.

Itē: ipse met ibidē equipollens hanc
negativā, quidq̄ hōō n̄ ē albus suę subcontrarię, ait: Si etiā postponeres negativā verba
liter hoc modo, quidq̄ hōō n̄ ē n̄ albus, adhuc equipolleret affirmanti, quidq̄ hōō ē albus:
(Ecce, qđ nos dicimus, ipse fateri, scilicet, qđ negativā posita post Copiā, p̄nt subcontrarię
equipollentes; et itē proseguat:) Atq̄ per tres prefatas regulas hōm̄us modū inveniendū
quipollens in oibz p̄p̄is.

Interrogemus ipsū: per quā ex tribz prefatis regulis posita
negatio post Copiā ad equipollens inveniendā? per 19, p̄e Modicā? Certe n̄, quia p̄ hanc
negatio p̄e posita Subto. p̄ 29, post Dīa? Certe n̄, quia p̄ hanc negatio p̄e posita Subto.
p̄ 39, p̄e, postq̄ Subaltera? Certe n̄, quia p̄ hanc negatio p̄e posita, et p̄e posita Subto.
p̄e quāq̄ p̄e. per 49 Certe ā nobis posita tantū. Itē hanc, ore p̄o 2a. p̄e nans, opere fa-
cta Mastius.

Itē interrogemus ipsū: Si ad equipollens inveniendū poterit negatio designari
in subcontrariis, sicut in alijs oppositis, adverbialiter applicari, ut ipse opere facta, dicitur:
quidq̄ hōō n̄ ē n̄ albus, adhuc equivalebit affirmanti, quidq̄ hōō ē albus; ad qđ ex neccē-
sitate sumendi negativę nominabiliter in subcontrariis, si Nequanda, et Uniformiter in hīs, si-
cut in alijs adverbialiter applicari p̄est? ad qđ ex, si frustra sunt per plura, que
fieri possunt per p̄autiona? — En, quāvis Copio, responsio: Mastius, Villacastin, Fonte-
ca, et Blanea sciētes enim, qđ negatio, clausa aperta facie, n̄ p̄teat in subcontrariis p̄a-
29 regulę applicari, Cōp̄erunt negativę clausa aperta facie, ut incognita transiret quā-
facie ad faciē negativā. Sed nihil ē operis, qđ n̄ rebelet. Confirmata hęc respō-
sione, et ore Mastij: ipse enim ibidē ait qđ hęc p̄o, quidq̄ hōō n̄ nullus ē albus,
et hęc, quidq̄ hōō n̄ ē n̄ albus, utraq̄ equivalebit huic, quidq̄ hōō ē albus: Ecce ad
equipollens in p̄e 1a negativā posita ante Copiā, in 2a. uero post Copiā: in 1a. p̄e p̄ 29
regulę; in 2a. p̄e 49: Unde ex hęc diversitas oritur? quia in 1a. p̄e negativā posita nomina-
lin, et in 2a. adverbialiter: in 1a. volebat Mastius, qđ negativā Cōp̄erata clausa aperta facie, n̄
nali, p̄ 29 regulę incognita transiret; in 2a. autē p̄e, sciēti, qđ negativā, rebeleta facie, n̄
p̄est, quia Cognita p̄ 29 regulę transiret, iuxta n̄q̄ 49 regulę post Copiā ponit.

Uiso enim n̄q̄ Resolutionis, siue 49 regulę
fundam̄o radicato in doctrina Thaxionij; nihilominus in solidiori fundam̄o,
in Scoto, et Arle quidq̄ 4a. regula n̄ra radificanda ē, ut fundamenta eius in mon-
tribz alijs p̄e dicentur. Iuxta Dī. N. S. 1. d. 28. q. 2. p̄o affirmativa &
prato infinito equivalebit p̄i negativę Aprato finito: nq̄ si praty huius p̄i affi-
mativę, aliquis hōō ē aial, infinita sic, aliquis hōō ē n̄ aial, tunc equivalebit huic,
aliquis hōō n̄ ē aial, que quidq̄ eius subcontraria ē. Nunc sic: Sed n̄ alia infinita
praty huius, et Cuiuscunq̄ p̄i, quę ponendo negativę adverbialiter post Copiā:
ex si hoc idē ē, qđ n̄ra 4a. regula docet, Resolutio n̄ra funda ē in Scoto.

Itz: Scotus ipse 2. dicitur. 2. 9. in fine ait, affirmativa & prae infinita ter mo-
di verificari, qd negativa & prae finito: esse enim n̄ hois n̄ plus ponit, quā n̄ esse hois.
sic a Mastrio ubi supra n. 14. allegat D. q. 5. facit, n̄ videtur, quia ad manū illud dicitur
n̄ ē, qd nec substantia, alioq̄ vivens ē hō, alioq̄ vivens n̄ ē hō, veri equivalent, si per
ty affirmativa infinita. sic: alioq̄ vivens ē n̄ hō: veri, inq. quia esse n̄ hois / hoc ē;
ē n̄ hō / n̄ plus ponit, seu id ē, ac n̄ esse hois / hoc ē; non ē hō iuxta D. Insuper videat
D. in l. d. 21. 4. vnic. n. 3.

id ipse docet pluribus in locis, sed precipue lib. 1. Prior. C. ultim. ubi docet has substra-
tias: alioq̄ vivens ē bonū, alioq̄ vivens n̄ ē bonū. fieri equivalentes infinitan do prae, seu
ponendo negationē adverbialit̄ post copiam: verba cuius sunt haec: est n̄ bonū: qd n̄ ē bonū. / en
substantia affirmativa negativa equivalent, n̄ ē n̄ bonū: qd ē bonū. / En substantia negativa
affirmativa equivalent. Unde dicit, qd sicut affirmativa negativa, ita negativa affirmativa
equivalent. Unde dicit, qd si affirmativa & prae infinita equivalent
negativa & prae finito: qd negativa & prae infinita equivalent affirmativa & prae
finito. Ita nos videt stare Mastrii City, dicens qd Thus in loco cit. limitavit hanc
regulā, et doctrinā in prae dpositis, quia hō lapis ē lignū n̄ alby n̄ equivalent huic, lapis
n̄ lignū alby, nq̄ in prima affirmativa lignū, et in 2a. negat. = Dicimus autē, qd hoc ē
verū ē; sed nihil Ita nos: qm̄ 1a. enim ppe n̄ ponit negatō ubi regula nra docet;
et ideo illa ppe n̄ equivalent alteri: Regula nra docet, qd negatō post copiam immediate
ponat, ut prae, siue simplex, siue dposita sit, ity infinita; in hac autē ppe, lapis ē
lignū n̄ alby, b̄ non, non ponit post copiam, sed inter prae, et ideo n̄ infinita toty prae
& prae tanty. Si enim proferret sic, lapis ē n̄ lignū alby; n̄ equivalent huic, lapis
n̄ lignū alby: et hoc qd nra Regula docet. Verū tū ē, qd Thus loc. cit. prope

finis ait: diversy significat, est n̄ alby, et n̄ est alby: illud quidē affirmatō, hoc autē
negatō. Ex quo sequitur, qd affirmativa & prae infinita, non equivalent negativae & prae
finito, quia equivalent ē in significato, et ille ppe, n̄ idē, sed diversy significant. = Resp.
tū, qd si vera dī intelligenda ē, Cy grano Scoti salis. Dico enim, qd hē, est non
alby, si privatim intelligat, diversy significat, et n̄ equivalent huic, non est alby; quia
tūc ly non in prima n̄ pura negatō, seu negatō extrageny, sed privatō, aut negatō
ingenere, quidē, ity si neget fā, nempe albedinē, tūc supponit Subty agty, seu affi-
mat existē Subty, cui debet fā, scilicet, albedo, negatō: ideo, in hoc sensu inquit Thus,
qd, est n̄ alby, affirmatō ē.

Si autē ly non intelligat, ut pura negatō, seu negatō
extrageny, tūc n̄ diversy, sed idē significat hē, ē n̄ alby, ac hē, n̄ ē alby; quia
tūc significat fāle huius prae n̄ alby ē pura negatō albedinē, quē quidē ē
negatō libet, seu extrageny, n̄ affirmatō, supponens Subty dpo prae dicat,
quia Cy libera sit, ppe & quocunq̄, immo et d. lenie, et n̄ tūc prae. Et in hoc
vltimo sensu ponit a nobis negatō post copiam ad equipollet in Mastris Negatō.
et in hoc eodē sensu inquit D. N. supra allegat, qd esse n̄ hois n̄ plus ponit quā
n̄ esse hois. Tota hē, quā vobis trado, ē fidelissima, pulcherrima doctrina D. N. Sub.
glorib, sed precipue l. d. 23. 9. vnic. n. 2. 9. Respondeo, et sequenti. Et d. 28. 9. 2. n. 3. 9.
convenit enim, et sequenti. Et clarus, n. 8. 9. ad argumenta. Vide et qd hic lib. 1. C. 3. prope finem.
Insuper videat D. in l. d. 21. 4. vnic.

Sed ut clarius percipiamus, sciendum est, quod in maiori necessitate, et in repugnanti pro affirmativa et pro infinito equivaleat negative et pro finito, et similiter, negativa et pro infinito affirmativa et finito. Hec est doctrina Mastrij citati, dicens: Hec est communis doctrina Summulistarum. Et ratio est, quia in his propositis subiectis non decernit tempus importatum per copulam, sed ampliat ad quancumque importum deferre, ut dicitur in lib. 1. c. 1. et 8. Unde non parum currit in propositis. Et maiori differentia, in qua subiectis debet existeret tempore importato per copulam, et non ampliat, ut ibidem dicitur. Quapropter ad equivoque inveniendum, iuxta naturam regulam, in subiectis et maiori differentia ducitur, et deservit doctrina supra immutata data.

CAP. 7. DE CONVERSIONE PROPOSITI SIMPLITUM.

Tres sunt enim apud omnes propositi proprietates, scilicet, Oppositio, Equivocatio, et Inversio: et duobus solum agimus; Altera nunc agimus. Est quae Inversio propositi dicitur oblique, et ad aliam syllogisticam summe necessaria, precipue tamen ad reductionem syllogismorum imperfectorum ad perfectos. Sic quae a nobis definitur Inversio: est mutatio illativa unius propositi in aliud, per solam transmutationem terminorum, utraque qualitate servata. Hec nostra definitio amplectitur diversas, et singulas definitiones, quas Aristoteles apponunt de Inversione.

Explicit: dicitur mutatio illativa unius propositi in aliud, quia 1^a propositum, quod dicitur Inversibile, seu Inversa, se habet velut antecedens, ex quo inferitur 2^a propositum, quod dicitur Invertens. Dicitur, per solam transmutationem terminorum, quia subiectis unius debet esse praedicatum alterius, et similiter, praedicatum in 1^a debet esse subiectum in 2^a. Sed est advertendum, quod signa quantitatis, omni, nullus, &c., quae se habent ex parte subiecti in Inversibile, non transmutantur ad praedicatum in Invertente, sed in utraque ex parte subiecti sunt: ideo subito non dicimus; per interpositionem transmutationis terminorum, ut nonnulli dicunt, et fere omnes intelligunt: quia revera in hac proposita, omnis homo est sensibilis, ly omnis pertinet ad integritatem subiecti, et tamen in hac Invertente, quod omne sensibile est homo, non pertinet ad partem praedicati, sed subiecti quoque: quod Inversio tamen integra mutatio subiecti in praedicatum, et praedicati in subiectum, ut aliqui dicunt, fere omnes intelligunt, et omnes volunt. Dicitur Enim, Utraque qualitate servata, quia qualis fuerit 1^a propositum, ita esset illa, hoc est affirmativa, et negativa, quae accidentibus, hoc est, vera, et falsa; talis debet esse 2^a: sed tamen non tanta debet esse una, quando alia, quia multo tunc variata quantitas, ita ut una sit veritas, et alia falsitas; quia.

Conversio est triplex, simplex, per accidens, et per compositionem: Inversio simplex est, quando eadem quantitas, et qualitas in utraque proposita servata: hoc modo Invertitur propositum verum negativum; ut: nullus homo est lapis: et nullus lapis est homo; et praedicatum affirmativum; ut: aliquis homo est animal: et aliquod animal est homo. Inversio per accidens est, quando servata eadem qualitas in utraque proposita, quantitas variata. hoc modo Invertitur propositum verum affirmativum, ut: omne vivens est ens: et aliquod ens est vivens; et verum negativum ut: nullus homo est lapis: et aliquis lapis non est homo. Vbi patet, quod in Inversione per accidens valet Cōtra de proposita Inversa ad Invertentem; non tamen est ita.

Inversio per compositionem est, quando servata eadem quantitas, et qualitas, tamen termini mutantur in infinitos. hoc modo Invertitur propositum verum affirmativum, ut: omnis homo est animal: et omne non animal est non homo; et praedicatum negativum, ut: aliquis homo non est animal.

et alibi n alby nē n hōo. Sator enim hanc dictionem per dictionem plus improprie,
falsitatis, et dictionis, quae proprietas, veritatis, et claritatis, habet: ideo n immerito a pluribus
reprehensa intacta, tenentes enim qd qui tangit piz, inquinabit ab ea: quapropter nec
malis nitendy, nec vitandz illa. Pro oibz x hīs dictionibus dogmata
hec dialectici deducunt:

Simpliciter FECI conuertitur: EVA per accid:

Asto per Contra. Sic fit Conuersio tota.

Quorū litteras intellige ut ad litteras copias, opus ē ut prius sequentibz Carminum
litteras percipias:

Afferit A. Negat E. sunt Universaliter ambæ.

Afferit I. Negat O. sunt particulariter ambæ.

In his enim hō 4. litteras Vocales A, E, I, O, quae quidē designant quantitatē, et qualitatem
ppz: A. designat ppz valē affirmatīvā: E. ppz valē negatīvā: I. ppz partē affirmatīvā:
O. deniq. designat ppz partē negatīvā. Haec supponit intelligē, percipe prius Carminū
sensū: Feci designat, qd ppz, quae per suas vocales E et I designat, scilicet, valē negatīvā,
et partē affirmatīvā, ducuntur simpliciter, seu per dictionem simplicem. EVA denotat, qd
ppz, quae per suas vocales E, et A. designant, scilicet, valē negatīvā, et valē affirmatīvā, ducuntur
per accidens. Id nota, qd si valē affirmatīvā sit in tali dictionibz, pter etiā sim-
plicitate ducit, ut hęc: ōis hōō ē xivibilis: et ōis xivibile ē hōō. **Asto** deniq. denotat, qd ppz
designat per suas vocales A, et O, scilicet, valē affirmatīvā, et partē negatīvā, ducuntur
per dictionem. Percipe tandē hanc subtilē O. N. doctrinā, l. d. 21. 9. vnic. qd per
totq. sol. clarū n. 6. dicitur: Sicut probatū ē in Solūne questionis, [ppo] exclusiva ē duc-
ibilis Cy valē affirmatīvā & his nonpositis. Ut videtur: Solū, I solū hōō ē xivibilis, valē
ducit in hac: et ōis xivibile ē hōō. Id hoc ē intelligendū & pter, Cy quibz subtilē n. supponit
simplicitate; quae ratione n. valē hęc ducit: hōō, inquantū hōō ē species (scilicet enim exclusiva
inferior): et ōis species ē hōō. Id adverte, qd hi exclusivi, quales sunt: tantū, solū, præter. n. n. n. n.
debent poni & pter subtilē, ut valē at ducit dicta.

CAP. 8. DE PPE HYPOTHETICA.

Cap. 3. huius libri dicitur ē ppo in categoricis, et hypotheticis: hucusq. & categorica eximus;
nunc autē & hypothetica, ppter specialitatis difficultatē, agendū ē. bide definita manet ppo
hypothetica sic: ē illa, quae dicitur ex gloriosis Categoricis simplicibus. Dividit enim ppo
in perfectā et imperfectā: 1. a, in qua veritas unius ppz n. dependet a veritate alterius;
et hęc duplex; una copulativa, cuius extrema copulanti particula et, ut Petrus
sedet, et Ioannes currit: alia ē disiunctiva, cuius extrema disiunctiva particula vel,
aut alia simili, ut Petrus currit, vel Ioannes loquitur. Hypothetica imperfecta,
in qua veritas unius ppz non dependet a veritate alterius. Et hęc triplex: 1. a
ē disiunctiva, cuius partes copulanti per particulā et; ut si Petrus currit, Petrus monet.
2. ē copulativa, cuius partes copulanti per particulā et; ut hōō ē aīal: et vivens. 3. a
causalis, cuius partes copulanti per particulā quā; ut quā studet lectiōi, benē operatur.

Adverte tunc, qd aderta nominis Ethymologia, sola pro Idionialis appellari de-
bet hypothetica, quia hypothesis id est, ac suppositio; Id, hoc n. dicitur, servando magis
modum loquendi, quamlibet propositio hypothetica appellamus.

In prope etiam
hypothetica, sicut et in categorica dicitur, suo modo inveniuntur maior, media, minor, quantitas,
qualitas; et sequuntur qd. Categorica sub his capitibus dicitur, pariter hypo-
thetica, servatis servandis, pro dicto habet. Maior in hypotheticis est Conectio Universalis & positiva
simplicis; quae quidem potest esse necessaria, impossibilis, & inducens: Unde genui propositio simplicis, quae
libet sit inducens; tunc si necessaria conectiva, pro hypothetica ex illis dicitur, dicitur necessaria,
quia revera, licet maior remota, scilicet quilibet propositio, sit inducens, tunc maior proxima, nempe
conectio illarum necessaria est: ut si dicas: si currit, mouetur; nequaquam currit, sicut mo-
veat sit inducens; tunc semel, qd. currit, n. inducens, sed necessaria mouetur. Oppositiva est in
haec: si currit est animal est rationalis; quae quidem est hypothetica inducens, quia licet maior remota, sci-
licet quilibet propositio simplicis sit necessaria; tunc maior proxima, siue conectio illarum n. est necessaria,
sed inducens; quia ex quo quis sit animal, n. sequitur necessario, qd. sit rationalis; nequaquam superior ab
inferior n. valet conectiva affirmativa.

Media in hypotheticis est earum copula, quae quidem n. est verba, sed
aliqua ex his particulis: Si, quia, ergo, et, vel, iuxta factas hypotheticarum propositio divisiones.
Quantitas in his propositio quatuor n. nisi ratione partium: unde si utraq categorica est
verba; hypothetica verba erit; si vero una categorica verba est, et alia partis; hypothetica
mixta erit. Nonnulli docent, qd. et est signum verba, et vel partis; sed hoc grati asseritur.

Qualitas in hypotheticis est, sicut in categoricis, duplex
scilicet, essentia, ut affirmativa, vel negativa; et accidentia, ut veritas, & falsitas. Regula generalis
pro affirmatione, negatione in hypotheticis cognoscenda, est, reperire copula adverbialis unientis
partes, si copula est affirmativa, pro hypothetica affirmativa erit, quavis utraq categorica
negativa sit; ut patet in his: si nullus homo est rationalis, nullus homo est imibilis. quia ergo n.
est rationalis, n. est imibilis. Et ita vero in his: n. si homo est rationalis, est albus. nequaquam homo est
rationalis, est albus; quae quidem negativa sunt, quia pro copula earum, scilicet Si, et quia po-
nit negatio quavis categorice affirmativa sint. Sed adverte, qd. ut haec hypothetica
affirmativa, pro loquitur, et loannes audis, redat negativa, n. addita non pro copula
et, sed veritas in nec sic: nec pro loquitur, nec loannes audis; nequaquam particula nec
est simul conunctiva, sicut et, et negativa, sicut non. Accipe tunc hypotheticas dis-
iunctivas, quae n. est affirmativa, vel negativa, nisi, quia categorice eius affirmativa,
& negativa sunt.

Pro qualitate autem accidentali, hoc est, pro veritate, & falsitate in hy-
potheticis cognoscenda, magna est difficultas; et ideo aliqui regulas assignant. 1^a Regula
est: Ut Idionialis sit vera, requisita, qd. 2^a partis recte sequatur ex 1^a; ut in ista: si pro
est animal, est univers sensibile. Et hoc, quavis utraq partis, & utraq categorica 2^a sit falsa;
ut in ista: si homo est animus, n. est imibilis; quae quidem vera est, licet utraq categorica falsa sit.
Ubi nota, qd. Idionialis nunquam est inducens; sed necessaria, si est vera; & impossibilis, si
repugnans, si est falsa.

2^a Regula est: Ut rationalis sit vera, requisita, qd. utraq cathe-
gorica sit vera. Vel sub alijs his: requisita, qd. partes utriusq categorice veritas erit

Vixit. Queniam Subito: Unde hec e falsa: hoo e d'mus: qd e Subitit, quia l'ier v'auum
praty, k'icet d'mus, et audibit' inter se Queniam. Imo n' Queniam Subito nempe hoo.
Vnde Vnde Cathogorica e falsa; et Negra hypothetica falsa e; quoniam Coa bona l'igda
I hoc alibi.

3. Regula e: ut Causalis sit vera, n' sly requirit qd Coa sit bona, et
Vnde Cathogorica vera; Id Vnde, requirit qd prima p'p'o sic Coa 2e; ut in hac: Quia
Paus e hoo, e x'ibit'. Unde ista e falsa: quia Paus e x'ibit', e hoo; quia x'ibit', n'e
Coa humanitatis; Id humanitas x'ibitatis.

4. Regula e: Ut Copulativa sit vera, requirit
qd Vnde pars, hoc e, Vnde Cathogorica vera sit: et similis, ut sit necessaria requirit, qd
Vnde pars necessaria sit. Unde hec e vera, et necessaria: Paus e hoo, et Paus e x'ibit'.
Ista aut' falsa, et d'ingens: Paus e albus, et hoo e Equus: quia, ut sit falsa, sufficit, qd Vnde
pars sit falsa, et idq, ut sit d'ingens.

5. Regula e: Ut diiunctiva sit vera, sufficit, qd
Vnde pars sit vera; ut ista: hoo e aial, vel e leo. Immo, p'p'u, et in amore loquendo, requirit
qd Vnde pars sit falsa, et alia vera, ut diiunctiva vera sit, quia d'met ex'cl'one Vnde
partis, ita ut sensus sit: qd Vnde suay partu tantu e vera: Id t'm l'at' l'um'ra, ita
ut particula vel idq valeat, ac saltem, vel Vnde ad minus; quo sensu in scriptura d'i-
citur: Vbi deo, vel tres d'ingens fuerint de. et: par fuerint, aut deos pullos Columbaru
tunc, licet Vnde pars sit vera, vera qd ex'cl' diiunctiva. Vnde t'and, qd, ut diiun-
ctiva sit necessaria sufficit, qd Vnde pars necessaria sit; Id ut sit d'ingens, requirit, qd Vnde
pars d'ingens sit; ut Paus ambulat, vel legit: Id si Vnde pars e d'ingens, et Vnde altera
impossibilis, ut in ista: Paus legit, vel n' legit; tunc diiunctiva e necessaria. Similiter
ut sit possibilis, requirit, qd Vnde pars possibilis sit; Id ut sit impossibilis, Vnde pars im-
possibilis debet esse.

Oppositi, quippoliti, et Queniam in hypothetico quere, d'm-
pao Impositi, illusio mentis, et nulla Utilitas e: ideo, n' immerito, a fere oib' obli-
vioni tradit, ne ut in oib' preciosis sumat Impus; de Utilit' illud poscit.

CAP. 9. DE PPE MODALI.

Deinde possibili present' tangam mag, quia n' in pluribus eoz, quz circa illq
tractant, beneplacit' e mihi; ty: d'o d'ingens; ty: d'o inutilit'. Modus enim d'i-
nit' sic: e determinatio adiacens rei; hoc e, determinas, l' Coartans significati, aut
Supponit illius, cui additur: in quo sensu definita moxer qd modalit' Cap. 3. huius
lib. Sic: e, in qua explicat' modus, quo praty Queniam Subito. Sed nota, qd modus p'p'r
diversimode, tripliciter quidq sumi; scilicet: adverbialit', adiectivè, et substantivè. Si,
adverbialit' sumat, determinat, l' modif'cat Copq p'p'i; ut in hac: hoo necess' e
aial. Si adiectivè sumat determinat, l' modif'cat Subty, l' praty; ut in hii: Deuse
e necess' e infinity. Si aut' substantivè, l' nominalit' sumat, deter-
minat, l' modif'cat totu p'p'i; ut in hac: necesse e, hoo esse aial. Unde in duobus
p'p'iis acceptionibus modus n' d'mit' p'p'i, et in rigore p'p'i modalit', quia n' totu
p'p'i, Id praty tantu modif'cat; in 3o. vero p'p'i p'p'i modalit' d'mit': et in hoc sensu
p'p'i, Id illa agimus, quz sic debet extrictu d'ingens.

Est illa, que dicitur modo determinante totum propositum. Unde colligitur, quod propositum modale stricte sumpta includit modum, et dictum, seu propositum & in esse; ut in hac: possibile est, Petrus currere: ly possibile dicitur modum, et ly Petrus currere dicitur dictum, seu propositum & in esse. Modi frequentiores sunt quatuor, scilicet: possibile, impossibile, necesse, seu necessarium, et contingens; quorum possibile et contingens sunt idem significant.

Sciendum est etiam, quod propositum modale habet duas copulas, scilicet copiam modalem, et copiam dicti, seu propositi & in esse; sed copiam modalem est principalem. Adverte etiam, quod modus semper est prout propositum modale, quoniam in hoc loco ponatur; quia non debet attendi collocatio modalis, sed sensus propositi; unde, quoniam dicatur: necesse est, Petrus esse albus; sensus est: Petrus esse albus, est necesse. Vbi ly necesse est prout determinans propositum & in esse, scilicet Petrus esse albus; et ly est est copiam modalem, et propositalem; et ly esse copiam dicti, et minus propositalem.

Dividitur etiam propositum modale ratione maius in necessarium, et impossibile: 1.^a est, in qua dicitur habere necessarium connexionem cum modo; ut in hac: Petrus esse hoc, est necesse. Impossibile, seu repugnans est illa, in qua dictum repugnat modo; ut hec: Petrus esse hoc, est contingens. Unde omne propositum modale vel est necessarium, vel repugnans; et nulla data contingens, quia modus nunquam preest contingenter invenire dicto, quoniam maius remota contingens sit; nam in hac propositum, Petrus esse album, est contingens, ita necessarium invenit, et prout modum & dicto, sicut in hac, Petrus esse hoc, est necesse.

Ratione qualitatis essentialis dividitur propositum modale in affirmativum, et negativum: 1.^a est, in qua copiam principalem, scilicet copiam modalem, non habet negationem. Negativa est, in qua copiam principalem habet negationem. Unde, quoniam copiam dicti sit affirmativa, si copiam modalem est negativa, propositum modale negativa est, quia non debet attendi copiam dicti: unde ita est affirmativa, possibile est, Petrus currere; quoniam copiam dicti negativa sit. Hec autem negativa, non est possibile, Petrus esse lapideus; quoniam copiam dicti affirmativa sit.

Ratione qualitatis (alibi accidentaliter) dividitur propositum modale in verum, et falsum: 1.^a est, in qua modus convenienter applicatur dicto; ut ista: Petrus esse albus, est contingens. 2.^a est, in qua modus non applicatur dicto modo convenienter; ut in ista: Petrus esse albus, est necesse. Id adverte de quo in propositum modali veritas, vel falsitas non sunt accidentales, sicut in alijs diximus, et maius quia propositum modale non preest aliter se habere, et sequenter propositum ipsa non preest transire de vera in falsam; nam propositum modale vera semper est necessaria; falsa autem, semper est impossibile, vel repugnans.

Quia ratione quantitatis dividitur propositum modale in universale, et particulare: 1.^a est, cuius modus est universalis; 2.^a est, cuius modus est particularis. Pro cuius intelligia nota, quod modus necesse, est velis affirmativus: impossibile, velis negativus: possibile, contingens, particularis affirmativus: possibile non, contingens non, particularis negativus. Adverte etiam, quod in modalibus non sumitur veritas, et particularitas ex parte subiecti, nampe dicti, sed ex parte prout, scilicet modi, et ratio est, quia hic non sumitur veritas, et particularitas in ordine ad inferiora subiecti, sicut in alijs propositis diximus; sed in ordine ad tempora; nam sensus huius propositi universalis, necesse est, hoc esse albus, est iste: hoc est verum in omni tempore, nempe, presente, preterito, futuro, possibile, et imaginabile; et sensus huius particularis, contingens, Petrus esse albus, est iste: in aliquo tempore Petrus preest esse albus. Vnde signa quantitatis modalis facilius memorie mandanda, accipio.

Omnis Necessse valet: Impossibile Nullus:
Possibile Quidam: Quidam non Possibile non.

21

Cuius intelligea iuxta dicta, clara e; nq sensus e; qd necessse e modis, velis affi-
maius, sicut Omnis: Impossibile velis negatius, sicut Nullus: Possibile pariter
laus affirmatius, sicut quidq; aliquis: Possibile n. pariter negatius, sicut quidq; n.
Ex quo sequitur qd Oppos modalis e quadruplex, sicut Categorica cadit
Vnde qd Categorica diximus, pro modalibus pro dicto habet, circa Oppos neq;
quipollens, et Contradictio. Sed e aduertendum, qd Inversio n. fit ratione modi, sed
sed huius ratione dicti: et ex dictis sit ppo. Categorica, seu d. m. epe, iq dictu e;
quomodo Inversio e. Vnde si vni conuertere hanc vlt. affirmatius, necessse e, huius
epe aial, dicit: necessse e, aliquo d. aial epe huius, iuxta Inversio neq; p. accidens,
per quod Inversio p. vlt. affirmatius, qualis e, qd huius epe aial. non huius multu
videtur e Inversio, et p. p. q. equipollens in modalibus, quia parit Contradictio, mul-
ty Inversio, et non nihil falsitatis frequenter inuenitur.

Cumq; aduertit, quod
ppo modalis reduci in ppo. d. in epe sic: hanc, necessse e huius epe aial, effor-
ma sic: huius ppo, huius e aial, e necesssa. Et huius dicitur ppo. efficiens, quia per effi-
ciens ppo. modalis Inversio in Categorica, et p. p. d. in epe.

CAP. 10. DE PROPOSITIONIBUS EXPRONIBILI.

Propositio expronibilis e illa, que ratione alienius synthetice prononatur facientis sensu oscuro,
pluribus ppo., et vna tantu debet exponi, seu declarari. Vnde ppo. declarantes illa expo-
nibiles appellantur exponentes. Exponentes e triplex, scilicet: Exclusiva, Exceptiva, et
Reduplicativa. 1. e, que ponit ex particula excludente, seu exclusiva: Vg. tantu, duntaxa
soly &c. Sed aduertit qd si particula exclusiva ponit ex parte subiecti tunc exclusiva e
participare p. p. quicquid alia subiecta; ut in illa: tantu huius e exponibilis; que exponitur
per istu: huius e exponibilis, et nihil aliud ab huius e exponibilis.

Si autem particula exclusiva ponit
ex parte p. p., tunc excludit a subiecto, n. oia, sed aliqua alia p. p. ex illo p. p. incom-
possibilia; nq si dicas: huius e tantu exponibilis; n. bene exponitur sic: huius e exponibilis, et nihil
aliud, quia huius e exponibilis, nq huius huius plura alia p. p., scilicet exponibilis, exponibilis, exponibilis &c;
sed exponitur sic: huius e exponibilis, et n. exponibilis, me exponibilis &c. Similiter huius: P. p.
e tantu exponibilis, exponitur sic: P. p. e exponibilis logicu, et n. alio. Vg. exponibilis, scilicet, et p. p. &c.
Vnde si particula ponit ex parte subiecti, facit ppo. exponibilis admodum exclusivum;
si autem ponit ex parte p. p., facit ppo. exponibilis admodum exclusivum.

Propositio Exceptiva
e illa, que ponit particula significante exceptionem alienius: Vg. p. p., vlt. &c. ut
ita: si aial vlt. huius e exponibilis; et exponitur sic: si aial, quod n. huius, e exponibilis. Sed e aduertendum
ppo. Exceptiva, ut nonnulli dicunt, et esse p. p., equivaleat ppo. exclusivum. Sed e aduertendum
qd huius exceptus dicitur d. huius sub huius, a quo exceptus; nq huius n. e exceptus, sed improba,
et falsa locutio: oia huius, p. p. exponibilis, quia exponibilis exceptus n. dicitur sub huius,
a quo in ppo. p. p. exceptus.

Quia pro exponibilibus rebus simplicibus illa, quae dicitur particula rebus simplicibus:
Id est: quatenus, prout, ut, inquantum &c. Sicut haec: hoc inquantum rationalis est animabilis;
Quae sic exponitur: rationalitas in hoc est causa animabilitatis. Quare, ut rebus simplicibus sit bona
pars, supra quae cadit, debet esse causa alterius, sicut in praedicta prope. Multoties tamen
explicat inter aliquos idem, ut in ista: Ignis, ut applicatus igni, quae exponitur per
definitionem sic: Si ignis comburitur, est applicatus; Sic: applicatio in igne est idem ignis comburendi.
Adverte etiam Mastius, quod pro exponibilibus est praedicata categorica, et virtualiter hypothetica,
quatenus potest exponi per plures categoricas, quae una hypothetica faciunt.

Propositionibus exponibilibus additur, et adhe-
ret prope differentialis, et est illa, quae dicitur dictione significante differens unius ab alio.
ut haec: Petrus differens ab equo; quae sic exponitur: Petrus non equus. Vel haec: Petrus
distinctus a Ioanne; quae sic exponitur: Petrus non Ioannes. Attende tamen notandum,
quod multoties differens, distinctio denotatur per pronomine Alius, vel Alter; et tunc
obserua diligenter in qua terminatione pronomine sit; nam si ponitur in masculina
feminina terminatione, tunc denotatur differens personalem; ut in ista: Petrus est alius a Ioanne,
Maria est alia a Petro; quae exponitur sic: Petrus est persona distincta a Ioanne, Maria est
persona distincta a Petro. Si vero pronomine ponatur in neutra terminatione, ut in hac: Petrus
est aliud ab equo; tunc denotatur differens in natura, seu essentia, et exponitur sic: Petrus habet
distinctam naturam, seu essentiam ab equo. Quia ratio haec est vera, et catholica prope: Pater est alius
a filio; haec autem falsa, et heretica: Pater est aliud a filio; quia Pater solo denotatur distinctio
in persona; Pater autem distinctio in natura, seu essentia. Sed contra adverte, quod si
subiectum prope est neutri generis, tunc quatenus pronomine in neutra terminatione ponatur, non
presse denotatur aliud, seu differens in natura; unde si dicas: Manicium est aliud a Domino.
tunc, si per Dominum intelligas Deum, id est aliud denotatur differens in natura; sed si per Dominum intelli-
gas hominem diuineque potentie, tunc id est aliud denotatur solo differens in persona, quatenus in
neutra terminatione sit, quia hoc est, ut sit subiectum grammaticale decorat.

Demum: alii prope dantur,
quae per nullam expositionem reduci possunt ad verum sensum, et ideo dicuntur insolubiles,
quae quidem se ipsas destruant; ut haec: nulla prope est negativa; quae se ipsam destruit, nam
dicit, quod nulla negatur, id est ipsa negativa est. Similiter haec: omnis prope est negativa, se ipsam
destruit, quia ipsa non est negativa.

CAP. II. DE MODO SCIENDI.

Breviter dico, quod modus sciendi in communi definitur sic: est Oratio ignota manifestata.
Vbi nota, quod manifestum prope sumitur dupliciter, scilicet per oppositum incognitum, et
in applicato prope cognoscitum; et hoc modo signa, voces, et prope manifestant innotum
applicando obiecta prope. De sumitur manifestum, et oppositum obscure, seu diffuse cognitum;
et hoc modo manifestum prope praedicatur magis clare, quae signa, voces, et prope, prope illam
obscuram illam. In hoc ultimo sensu manifestare innotum pertinet ad modum sciendi,
de quo agimus. Dividitur ergo modus sciendi in definitionem, divisionem, et argumentationem;
quia, ignoratur essentia hominis, per ergo et hanc manifestat definitio, dicens: Cuiuslibet rationale.

22

CAP. 12. DE DEFINITIONE.

[illegible]

et illud totum, quod dicitur; Membra dividenda, quae sunt partes, in quibus totum dividitur; et Oratio, mediante qua, hoc fit, quae vocatur divisio.

Divisio dividitur in divisionem nominis, et rei: 1^a est, qua vox distribuitur in suas significationes, et Oratio in varios sensus; sed haec potius distinctio, quae dicitur. = 2^a est, qua totum in suas partes distribuitur. Sed quia totum aliud est per se, et est, quod dicitur partibus per se, seu essentialiter unitis; et aliud per accidens, et est, quod dicitur partibus accidentaliter unitis; Ideo divisio rei est duplex; Una per se et est illa, qua totum per se dividitur in suas partes; ut homo in Corpus, et animam. Sed adveniens, quod haec, est transcendentalis, ut cum dividitur homo in Deum, et Creaturam; vel generum in species, ut cum dividitur animal in hominem, et brutum; vel species in individua, ut cum dividitur homo in Davem, Paulum, Franciscum, &c.

Divisio per accidens est, qua totum per accidens dividitur in suas partes. Haec est triplex: alia est divisio accidentis subiecti in accidentia, immo, per accidentia; ut cum dividitur homo, alius est albus, et alius niger. Alia est divisio accidentis in, 1° per subiecta; ut cum dicitur: albus aliud est lac, et aliud nix. Alia est divisio accidentis in accidentia; ut cum dicitur: albus aliud est amarus, et aliud dulcis. Sed quia totum

per se aliud est actuale, et est, quod actu dicitur partes, et quibus imponitur; et aliud potiale, et est ratio generica dicens subiecto inferiora, quibus praeiungitur, tanquam si partibus subiecti unitis; Ideo divisio alia est actualis, et est, qua totum dividitur in partes, et quibus imponitur: alia potialis, et est illa, qua vult dividitur in inferiora, quae potestatem dicitur; ut animal in hominem, et brutum; homo in Davem, et Paulum. Ad hanc reducitur divisio generum per differentias, quae est haec dicitur dicens in potentia, licet non ut partes subiectivas, quia non includitur in illis, nec dicitur praedicata; Ideo generum non dividitur in differentias, sed per differentias.

Ubi: divisio actualis, alia est essentialis, et alia integralis: 1^a est, qua totum actuale dividitur in partes, quarum quilibet est pars dicitur. Sed observandum, quod si partes sunt plures, ut homo in Corpus, et animam, et est divisio essentialis physica; si autem partes sunt metaphysicae, ut homo in animal, et rationale, est divisio essentialis metaphysica. Divisio integralis est, qua totum dividitur in partes integrales; quae quidem partes aliae sunt integrales homogeneae, seu eiusdem rationis, ut quies in aqua; et tunc dicitur divisio homogenea. Aliae sunt heterogeneae, seu diversae rationis, ut ossa, caro, nervi in homine; et tunc dicitur divisio heterogenea.

Pro bona facienda divisione sequentes debent observari rationes.

1^a: quod non habeat plura membra ad vitandam confusionem: quare per divisionem praeiungitur debet dividitur per aliquas rationes imanes proximae; et postea quilibet illarum partialium minus imanes, si dividibiles sunt. = 2^a Ratio: quod membra habeant aliquam oppositionem; et sic debent generari, si dividibiles sunt. = 3^a Ratio: quod membra habeant aliquam oppositionem; et sic debent generari, si dividibiles sunt. = 4^a Ratio: quod membra habeant aliquam oppositionem; et sic debent generari, si dividibiles sunt.

3^a Ratio: quod unus membrum non includatur in alio; ita ut ratione inclusionis participet ratione divisionis: Unde haec est bona divisio: Substantia in plura, et in incompleta; quia licet incompleta includatur in substantia completa, ut materia in plura; tamen incompleta non participat ratione substantiae ut sic ratione inclusionis, seu ratione inclusionis, quia dicitur. Se, praeter inclusionem, substantia est. = 4^a Ratio: quod membra divisionis simul sumpta adaequantur divisioni: et ratio est, quia in toto syncategoremice sumpto, qualiter attingitur per divisionem non reperitur aliud, quod sit partes similes.

1^a Relio: qd nullu membru addequet diuisu: et ratio, quia totu i ma-
ius sua parte; et sequenda nra pars e equalis toti: ideo qd hec i mala diuisa,
cuius aliud rationale, et aliud Sensibile; quia Sensibile addequat, seu habet equa-
le latitudinē Cy aiali, na qd i Sensibile i aial, et qd i aial i Sensibile.
Hec pro nunc Libro 2° operationis intus, sive hoc iudiciali nostro 2°.
libro sint satis. Vbiq dicta Deum in Dei, sive qd perquam, sive qd qd
q loziz; nec non Laici Ceticole sapientissimi Patroni nostri Qui Paschabz
Amen.

I

Iudicij expleto libro, nostroque Secundo;
Iudicium rectum quisque tenere valet.

Sua beandos Gloria
Pie Deus nos iudicet
In fine nostri temporis,
Nostro Patrono supplice.
Amen.

Dividit aymto

Exemplum

Inductio e' argumentatio ab inferioribus sufficienter enumeratis ad id quod est commune illis et sic

Ad inchoans reducitur Graduatio; et e' argumentatio

vera. **D**ilemma e' arguo bicornis, seu Cornuta, in qua duae partes ita di-
ponuntur, ut omnino precludatur via respondentis: et ita respondens necessario
cogitur, aliquid dicit se admittere, et negare, ne utrimque capiat; ut J. G.

Si vii argueret hunc temeritatem, quia illi, scis, esse in occasione peccandi; sic dices:
aut times Deum, aut non times? si non times, temerarius es, quia Deum Summe timen- 25
dus es; si times, et temerarius es, quia amas periculum offendendi, quod times.

CAP. 2. DE REGULIS BONÆ ARGUMENTATIONIS.

Atque quod ad speciales Regulas discurrimus, aliquæ hinc ponendæ sunt
generales Regule pro argumentatione in dictione. Prima est: ex antecedenti vero
semper sequitur Nequens verum: ex necessario necessario: et ex impossibili impossi-
bile. Cuius ratio est, quia Nequens habet necessariam connexionem cum antecedenti, et est quasi
pars illius, neque distincta in illo; Idem vero, non necessario, et non possibile non possunt habere necessariam
connexionem cum vero, necessario, et possibili: neque ut antecedens sit verum, necessarium, et possibile,
etiam Nequens debet esse tale. 1^a Regula est: ex antecedenti falso sequitur Nequens
falsus: ex impossibili impossibile: et ex contingenti contingens. Exemplum 1°, et 2°: Leo
est rationalis: et est vivibilis. Exemplum 3°: Petrus Currit: et movetur. Aliquando tamen
ex antecedenti impossibili potest sequi Nequens possibile: ex falso verum: et ex contingenti
necessarium. Exemplum 1°, et 2°: Ius est leo: et est animal. 3°: Deus videt: et est rationalis. Sed
hoc debet intelligi taliter, quod antecedens, et præmissæ non influant ut formaliter falsæ, im-
possibiles, contingentes; sed tantum ex vi factæ, et argumentationis falsæ, in qua, uno dato, aliud
sequitur, neque hoc provenit ex eo, quod antecedens falsus, impossibile admittatur; quia si negatur,
Cōtra peccat. 2^a Regula est: quod sequitur ad Nequens essentialiter sumptum, et absolute suppo-
nens, sequitur ad antecedens. V. g.: est homo: et est animal, ubi ad animal, quod se tenet de parte
Nequentis, sequitur quod sit vivens, substantia, corpus, et hæc omnia dicuntur de homine, qui est homo
antecedentis. Non tamen sequitur ad Nequens quod sequitur ad antecedens; neque de homine dicitur,
quod sit rationalis, vivibilis, &c., quæ non dicuntur de animali. Idem adverte, quod hæc Regula debet intelligi,
quando argumentatio non fit in his necessitatibus: et idem intelligitur in hac 4^a Regula: ex op-
posito Nequentis sequitur oppositum Antecedentis: Idem ex opposito antecedentis non sequitur oppo-
situm Nequentis. Hæc Regula, sicut præcedens, fundatur in illa alia in quadam tradita, scilicet: de
inferiori ad superiorem valet Cōtra affirmativæ; non vero est contra. De superiori ad inferiorem va-
let Cōtra negativæ; non vero est contra. Unde etiam sequitur, quod quicquid repugnat Nequenti essentialiter
sumpto, et absolute supponenti, repugnat etiam antecedenti; non tamen est contra. Unde si animal
repugnat insensibilitati, incorporeitati &c., etiam homini repugnat. Idem quoniam homini repug-
nant irrationalitas, vivibilitas &c., non tamen animal. 3^a Regula est: ex impossibili sequitur
quodlibet. Idem non debet intelligi, quod ex qualibet parte impossibili sequatur absolute quodlibet alia
propositio; sed quod ex impossibili in terminis per hunc huiusmodi sequela possit inferri Nequens
necessarium, Nequens impossibile, et Nequens contingens; V. g. ex hoc antecedenti im-
possibili, Leo legit, sequitur: et leo est vivens, quod est necessarium; sequitur etiam: et leo
est rationalis, quod est impossibile; et denique sequitur: et leo currit, quod quidem est contingens.

CAP. 3. DE SYLLOGISMO IN OMNIBUS.

Argumentationis humane Architectura appropinquamus magis; cuius in erectio-
ne lumen intellectuale usque ad ultimum Epoca laboravit: Cuius in illuminatione paratur
Faba Martialis.

Barbara pyramidum sileant miracula Memphis,
Assiduus iacet nec Babylona labor.

Sic Ihus l. prior. Cap. 1. Syllogismus definitur: est Oratio, in qua quibusdam positis, alteri quod
a positis, necesse est consequi, eo quod hec sint, quae definitio ab omnibus admittitur; licet non ab
omnibus fideliter proponatur et explicetur sic: dicta, Oratio, et non argumentatio, quia argumen-
tatio proprie non est genus ad Syllogismum, et alias argumentationes, quibus Cap. antecedenti egimus,
non solum Syllogismus est proprie argumentatio; reliquae vero solum imperfectae, et reductivae ad Syllo-
gismum dicuntur argumentationes. Dicta Syllogismus Oratio in singulari, vel quia est unica
pro hypothetica; et ratione unitatis medij, in quo unita extrema in praemissis; et ratione
omnis per se, seu dispositionis horum; et longae rationis unitus finis, quia praemissa ordinantur ad unum
conclusionem inferendam. Dicitur, in qua quibusdam positis in plurali, quia Syllogismus dicitur ex
duobus propositis positis, hoc est dispositis in modo, et figura. Addita alteri quod a positis, quia
conclusio, quae sequitur ex duobus praemissis est proposita ab illis distincta. Tandem necesse est con-
sequi, eo quod hec sint, denotat, quod est talis, et tanta vis in praemissis, eo quod hec sint, id est, ex
eo, quod taliter sint dispositae, ut absque alio extrinseco, conclusio necessario consequatur, seu sequatur
ex illis. Sed ut ly necesse est consequi recte intelligas, nota, quod necessitas, prout
ad praesens attinet, est duplex: Una est necessitas consequentis, et alia consequentis: Ita
est habitudo necessaria praedicati ad subiectum, quae solum reperitur in propositis et maiori ne-
cessaria; unde, nisi consequens sit propositum in maiori necessaria, non potest habere necessitatem, seu
esse necessarium. Necessitas autem consequentis attenditur ex habitucone consequentis ad an-
tecedens; et consequitur quando ex praemissis necessario sequitur conclusio, quantum illa
non sit necessaria: unde praestituta est necessaria, quantum consequens necessarium non sit. In defi-
nitione enim Syllogismi per ly necesse est, non intelligitur necessitas consequentis, sed consequen-
tis, quia non in omni bono Syllogismo. Cuius est necessaria; consequens autem praestituta esse necessarium,
consequens, et repugnans.

Ad recte sciendum officium Syllogismi; sciendum est, quod Syllogismus
est sit quoddam totum, seu artificium rationis, habet maiorem, et sex et quibus disponitur: Maior
est duplex, scilicet, proxima, et remota: maiora proxima sunt proposita ex quibus Syllo-
gismus dicitur, quae quidem sunt tres; quarum prima dicitur maior, quia obtinet in loco; secun-
da dicitur minor; et utraque dicitur praemissa, quia praemittitur conclusioni; tertia
autem proposita dicitur conclusio, et est illa, quae post se, seu nota illationis ponitur; et dicitur
conclusio, quia ex illa clauditur, seu clauditur tota fabrica Syllogismi.

Maior remota

Syllogismi sunt tria, ex quibus proposita fiunt, et Syllogismus dicitur, qui debent esse tres, quorum
quidlibet bene ponitur, ut ex illis tres fiant proposita: Ita, qui ponitur in maiori, et idem in
minori, dicitur medius; qui ponitur in maiori, et idem in conclusione, dicitur maior extrema;
qui autem ponitur in minori, et idem in conclusione, dicitur minor extrema. Item declaratur
hoc exemplis: Omnis homo est animal; Socrates est homo: ergo Socrates est animal. Ecce Syllogismus dicitur tribus

26
probus, et tribus tantum talis, scilicet hoo, aial, duus: hoo ponitur in maiori, et in minori
premissa, tanquam medij unius maiori, et minoris extremitatibus, scilicet aial, et duus; et
tunc hoo non ponitur in conclusionem, quia medij nunquam intrat in conclusionem. aial est maior
extremitas, quia ponitur in maiori premissa simul cum medio. duus est minor extremitas,
quia ponitur in minori premissa simul cum medio. In omni enim syllogismo tres tantum talia
esse debent; et in hoc est ratio huius syllogistica; si autem aliquando plus, quod tres tales in syllo-
gismo sunt, sunt synchathegozemata, aut aliqua reduplicabilia, et per modum unius se habent
nam cum illis tribus sicut se habet per omnia in pre dicto syllogismo; 1. syllogismus non est bonus.

Ita syllogismi est debita dispositio magis ad
concludendum apta. Et est duplex, sicut duplex est materia: Una correspondet magis remote,
et dicitur Figura syllogismi, et est debita dispositio trium 24 subiectionum et predicationum. Alia
correspondet magis proxime, et dicitur Modus syllogismi, et est debita dispositio per 24 quantitates
et qualitates.

Figura syllogismi est triplex, quia tria simpliciter possunt disponi: 1a figura est,
in qua medij est subiectum in maiori, et prae in minori. V.g. Omnis ens est bonus; sed Deus est
ens: ergo Deus est bonus, ubi ens est medij, est subiectum in maiori, et prae in minori. = 2a
figura est, in qua medij bis predicatur, seu in qua medij est prae in maiori, et in minori. V.g.
Omnis ens est bonus; sed Deus est bonus; nullus lapis est animalis; sed omnis homo est animalis: ergo nullus homo est
lapis: ubi animalis est medij, est prae in maiori et in minori. = 3a figura est, in qua
medij bis subicitur, seu in qua medij est subiectum in maiori, et in minori. V.g. Omnis rationale
est animalis; sed omne rationale est homo: ergo omnis homo est animalis: ubi rationale est medij, est subiectum in
maiore, et in minori. haec omnia Diathecici in Versiculis comprehendunt:

Sub, prae, prima: secundaque bis prae: tertia bis Sub.
Vel clarius in his duobus:

Prima prius subdit medium, post praedicat ipsum:

Altera bis dicit: bis tertia subicit ipsum.

Quaeres (si proius adhibita cura): Vtque, praeter tres assignatas figuras, datur
4a. quae Galenica appellatur? Ante responsum adverte, quod haec 4a figura dicitur in huius
medij sit predicatum in maiori, et subiectum in minori: haec figura tribuitur Galeno, et Avicenna:
et eam amplectuntur Medici omnes, et pauci philosophi, inter quos nosmet ipsi. Quia quoniam
Respondetur, quod 4a figura ab istis dictis distincta non debet admitti. Ita philosophi fecerunt cum
Aristotele 1. priorum a cap. 2. usque ad 41. Ita etiam D. N. Subt. 1. prior. 1. 34. Et quod plus est, in
sub precepto provinciali lectoribus intimatum fuit in hac nostra disputatione scriptura proa
a Colendissimo semel, et iterum Charissimo Patre nostro F. Joanne Carrasco a
deceptione: Cui, cum mortuo, nobis parendum est. Quapropter cave ne in argu-
dy 4a figura utamini.

Suadet brevitas nostrae resolutionis: figura syllogismi est debita dispositio
medij cum extremitatibus; sed non datur quarta dispositio medij essentialiter distincta a tribus assigna-
tatis; ergo non datur 4a figura a tribus dictis distincta. Minor pars, quia quod medij sit prae in
in 1a, et subiectum in 2a non essentialiter, sed accidentaliter, et materialiter distinctum a prima figura
quia hoc provenit ex accidentali, et materiali transmutatione praemissarum, ponendo scilicet
in 2o loco, quod poni debet in 1o, ut iuxta 19 figuram medij sit subiectum in 1a, et prae in 2a.
haec ratio resicit 4a illam Galenicam figuram a philosophis: sed licet haec ratio efficax sit; tamen haec
alia mihi efficacior videtur, et huius generalis positionis rationis demonstratio, quae sic se habet:

Figura, que falsi deludat nō admittenda; Id 4^a illa galenica figura falsi deludat nō admittenda. Probo maior hoc syllogismo in illa factis: oī aīal ē corporey; Sol oī corporey ē māale: xq oī māale ē aīal; Id hīc syllogismus deludat falsi, quia lapī ē aliqđ māale, et nō aīal: xq 4^a figura falsi deludat, ac proinde nō admittenda.

Sed dices infavore Galeni: qđ in illo syllogismo deluo debet sic inferri: xq oī aīal ē māale; que quidē ē vera, et bene inferatur. Id ita sic insurgo: Syllogismus factus in **Barbara** debet deludere directē (hoc ē, extrimitas minor debet ex subdy in deluone, ut infra scietis); Id dicendo, xq oī aīal ē māale, nō deludat directē, quia maior extrimitas posita pro subdy in deluone: xq nulla ē ratio pro Galeno. Sed iterū dices aliter in favore illius: qđ predictus syllogismus potest fieri in **Baraliphton**, et ita potest pariter indirectē bene deludere: xq aliquod aīal ē māale; qđ verū ē: ac proinde 4^a galenica figura admittenda ē.

Sed iterū ita insurgo: Syllogismus factus in **Baraliphton**, quia in modo imperfecto, debet reduci ad **Barbara** tanquā ad modū perfectū incipientē eadē littera **B**: et insuper, deluo illa pariter affirmativa, xq aliquod aīal ē māale, debet per accidens duci iuxta regulā **P**. vero per acci infra ponendū, quia deluo illa designat in **Baraliphton** per litterā **I**, cui sequitur **P**: Unde hīc deluo pariter affirmativa, xq aliquod aīal ē māale, ut iuxta has veras ab oībus admittas regulas ducatur, ducitur in hanc: xq oī māale ē aīal: p, quia ductio per accidens sit Cap. 7. 2. lib. dictū ē, quando servata eadē qualitate in obdy ppe, quantitas variata, non mutatur. hōry facta, hoc ē, subdy unius in pary alterius, et pariter in subdy. Ne hoc revolutū regulis, evidenter apparet, qđ 4^a illa galenica figura falsi generat, dy hanc deluonē inferat, xq oī māale ē aīal, que quidē falsissima ē: xq 4^a figura, iuxta allegata, et probata, multanda ē exilio, ne nobiscū umquā sit.

CAP. 4. D Modis Trium Figurarum.

Dictū ē, qđ modus syllogismi ē debita dispositio ppy 2^a quantitatē, et qualitatem: quapropter modus declarat que ppo debeant esse veris, que pariter, que affirmativa, et que negativa. Invenit hinc Dialecticorū novem-decim modos assignant, qui hīc cum omnibus dixerunt:

Barbara, Celarent, Darij, Ferio, Baraliphton,
Celantes, Dabitis, Fapesmo, Frisesomorum.
Cesare, Camestres, Festino, Baroco, Darapti,
Felapton, Disamis, Datisi, Bocardo, Ferison.

Pro quorū intelligētia nota, qđ in predictis dictionibus Quatuor Vocales reperiuntur, scilicet, **A, E, I, O**: **A** significat ppy vltz affirmativā: **E** vltz negativā: **I** parly affirmativā: **O** parly negativā; iuxta illud: **Afferit A, negat E, Etc.** Itē nota, qđ ex hīs vocalibus tantū tres in qualibet dictione reperiuntur: quarū prima denotat quantitatem, et qualitatem maioris premisse; 2^a minoris; et 3^a deluonis: V. g. hīc modus **Ferio** denotat, qđ syllogismus in illo factus debet ppy maiorē vltz negativā, quia correspondet litterę **E**; minorē parly affirmativā, quia correspondet litterę **I**; et deluonē parly negativā, quia correspondet litterę **O**. Et itē, proportione servata, intellige **Datisi** modis. Id adverte, qđ licet **Baraliphton**, et **Frisesomorum** habeant plus quatuor vocales; tūc solū tres primas attendere debes; quia reliquę tantū per integritate Cæminis appositę sunt.

Insuper nota, qd novz priores modi in 1° et 2° Carmine Iheronⁱ pertinent ad 13 figuras: 4te sequentes ad 29: et sex ultimi ad 33. Nota itz, qd ex novem modis 13 figuraz 4te priores, scilicet, Barbara, Celarent, Darij, Ferio, sunt modi perfecti, quia in illis ex dispo^{ne}ne moxy, Icluso ita ex premissis infertur, ut ex ipsa moxy apprehensione evidens appareat Insequentia; qd n^o habent alij 5te modi eiusde figuraz, nec Celarij 22, et 33 figuraz, qui utpote imperfecti oēs debent reduci ad 4te predictos perfectos modos, ut bonitas Cōg appareat manifeste, ut postea dicam. Deniq^{ue} nota, oēs

modos triplicis figuraz directe Icludere; exceptis Iung^{is} ultimis 13 figuraz. Concludere directe Iung^{is}, quando maior extremitas predicata & minori in Iclusionē. Icludere autz in directe fit, quando minor extremitas predicata & maiori in Iclusionē. Quibus notatis, ut p^{er} oculis habeatis exempla Cuiuslibet figuraz, et modos cy Ibinione p^{er} 24 valit^{er}, Iparit^{er}, affirmatō^{ne}, Inegatō^{ne} iuxta O^{rdi}ne^m literarū in quolibet dictione fit:

Modi perfecti 1^{ae} figuraz directē Concludentes.

Bar -- oēs aial ē substāa;
 ba -- oīs hōō ē aial;
 ra -- 29. oīs hōō ē substāa.
 Ce -- nullum aial ē lapis;
 la -- oīs hōō ē aial;
 rent -- 29. nullus hōō ē lapis.
 Da -- oīs hōō ē rāōnalis;
 ri -- aliquod aial ē hōō;
 j. -- 29. aliquod aial ē rāōnalis.
 Fe -- nullus Spiritus ē Corpus;
 ri -- aliqua substāa ē Spiritus;
 p. -- 29. aliqua substāa non ē Corpus.

Fri -- aliquis hōō ē albus;
 Je -- nullus lapis ē hōō;
 So. -- 29. aliquod album n^o ē lapis.

Modi 2^{ae} figuraz

Ce -- nullum aial ē insensibile;
 sa -- oīs lapis ē insensibilis;
 re. -- 29. nullus lapis ē aial.

Ca -- oēs Vitium ē turpe;
 mef -- nulla Virtus ē turpis;
 tres. -- 29. nulla Virtus ē Vitium.

Fes -- nulla Virtus ē Vitium;
 ti -- ambicio ē Vitium;
 no. -- 29. ambicio n^o ē Virtus.

Ba -- oēs Elementum ē simplex;
 ro -- aliqua substāa n^o ē simplex;
 co. -- 29. aliqua substāa n^o ē Compositum

Modi 3^{ae} figuraz

Da -- oīs hōō ē aial;
 rap -- oīs hōō ē visibilis;
 n. -- 29. aliquod visibile ē aial.

Fe -- nullus hōō ē lapis;
 lap -- oīs hōō ē sensibilis;
 ton. -- 29. aliquod sensibile n^o ē lapis.

Di -- aliquis hōō ē logicus;
 sa -- oīs hōō ē rāōnalis;
 mis. -- 29. aliquod rāōnale ē loquū.

Modi imperfecti Eiusdem figuraz indirectē Concludentes.

Ba -- oēs aial ē vivens;
 ra -- oīs hōō ē aial;
 lip. -- 29. aliquod Vivens ē hōō.
 Ce -- nulla Virtus ē Vitium;
 lan -- oīs Iustitia ē Virtus;
 tes. -- 29. nullum Vitium ē Iustitia.
 Da -- oīs Virtus ē amanda;
 bi -- aliquod honestum ē Virtus;
 tis. -- 29. aliquod amandum ē honestum.
 Fa -- oēs aial ē Corpus;
 pes -- nullum Elementum ē aial;
 mo. -- 29. aliquod Corpus n^o ē Elementum.

Da. — Omne animal est substantia;

ti. — Aliquod animal est vivens;

si. — 29. aliquod vivens est substantia.

Bo. — Aliquod animal non est rationale;

car. — Omne animal est sensibile;

do. — 29. aliquod sensibile non est rationale.

Fe. — Nulla planta est animal;

ri. — Aliqua planta est substantia;

Jon. — 29. aliqua substantia non est animal.

CAP. I. De Principijs, & Regulis Syllogismorum Generalibus, & partibus.

Sicut in efficientibus data vni 1^a p^{ri}ncipij, seu 1^a Causa, nempe Deus, a quo omnes dependent; ita in qualibet facultate, et arte, reperitur vni 1^a p^{ri}ncipij, a quo omnia oriuntur, sicut linea a Centro: in loca enim, quae est ars assertiva, auctoris data vni 1^a p^{ri}ncipij, seu 1^a Regula, unde orta haec efficitur ex parte p^{ri}ncipij, et inveniendi veritatis: tale p^{ri}ncipij est hoc: Quae sunt eadem vni tertio, sunt eadem inter se, quod apponitur, de clazat, et defenditur a N° 1^a d. 2. 1. 1. n. 47. a quo sic explicatur:

Quando aliqua duo inveniuntur identificata, in aliquo medio, seu tertio, inferitur, quod eadem identitate, non maiori, nec minori, sunt identificata inter se. V.g. in hoc syllogismo: omne homo est animal; sed Deus est homo: ergo Deus est animal. quia enim in maiori ly animal identificatur cy hoe, qui est medij, seu tertij; et in minori reperitur Deus etiam identificatur cy eodem hoe, medio, seu tertio; inferitur in conclusionem, quod Deus, et animal identificantur inter se, dicendo: ergo Deus est animal, quae quae sunt eadem vni tertio sunt eadem inter se. Unde ex quo extremi non sunt vni, et in p^{ri}missis cy tertio, quod dicitur medij, sequitur, quod postea vniuntur inter se in conclusionem. Vbi advertitur, quod hoc p^{ri}ncipij deservit ad regulandos syllogismos affirmativos, ex ipso sequitur hoc aliud pro negativis.

Ubi, quorum vni est idem cy tertio, cui alteri non idem, non sunt eadem inter se. Datur in hoc syllogismo: nullus homo est lapis; sed Deus est homo: ergo Deus non est lapis. Vbi lapis non idem cy tertio, scilicet, hoe, cy quo Deus est idem: unde sequitur distinctio inter Deus, et lapidem; quia implicat, quod lapis sit idem cy Deo, et non sit idem cy illo, quod Deus est. Ex his p^{ri}ncipijs sequitur aliud, quod oritur deinde a d^ono, scilicet: Dicti Omni; dicti de nullo. 1^a pars regulat syllogismos affirmativos; et denotat, quod quod dicitur a Superiori supponente absolute, dicitur etiam a quocumque d^ono sub illo; ut si a^o dicitur, quod est fatigabilis; sequitur, quod a^o hoc est quocumque alio inferiori d^ono sub a^oali dicitur etiam, quod est fatigabilis. V.g. quod animal est fatigabile; sed homo est animal: ergo homo est fatigabilis.

2^a pars, scilicet, dicti de nullo, est ad regulandos syllogismos negativos; et denotat, quod quod negatur a Superiori, debet vni negari a^o d^ono sub illo; ut si a^o hoc negatur, quod sit equus, etiam a^o Deo, et quocumque alio d^ono sub hoe negari debet. hoc p^{ri}ncipij non deservit ad regulandos syllogismos expositivos, quorum medij est singularis, ut infra patebit; sed tantum ad

Syllogismi, quorum medius est unus communis, cui applicari possunt signa valida communis, et
 multes, ut illi distribuantur pro suis inferioribus. Namque ipsi quae sunt eadem uni de his et
 maiori cum studiis amplectendy est: quia pro omnibus valet syllogismi regulandi: et
 quia hoc 2^a ex illis, ita ut veritas huius dependeat a veritate illius, quia dicitur
 oī, seu predicari supponit identitatem; et dicitur nullo, seu negari supponit distinctionem, quia
 ab eo, quod res est, et non est, pro dicitur vera, et falsa; unde ex eo, quod aliqua sunt, et non sunt
 eadem uni de his, dicuntur, et predicantur in solutione affirmativa, et negativa inter se.

Ex his propriis oriuntur aliquae regulae,
 1^a generalis pro omnibus, et partes pro qualibet figura. 1^a generalis est: in bona coha ex
 puris negativis nihil sequitur: Cuius ratio est, quia unus ex extremis debet intrare cum me-
 dio in praemissis; et in puris negativis hoc non contingit. Et etiam quia syllogismus ex puris ne-
 gativis non videtur in aliquo modo ex originariis. Unde laus ostendit, quod aliquae pra-
 misse violentur affirmativae, quae re vera negativae sunt, quia habent occultam negationem;
 ut patet in hoc syllogismo: lapis dicitur ab Angelo; sed Deus non est lapis; ergo Deus non dicitur ab Angelo.
 Ubi maior affirmativa videtur, cum re vera negativa sit (ideo syllogismus non bonus) ac si diceretur:
 lapis non est Angelus.

2^a Regula est: ex puris partibus ratione fieri nihil sequitur: Cuius
 ratio est, quia medius non distribuitur in praemissis; et in minoris parte ex parte pro uno, et in mi-
 nori supponere pro alio; unde hic est malus syllogismus: aliquis homo videtur; sed aliquis homo
 est niger; ergo aliquis niger videtur, mala coha. Semper enim, quod varietur suppositio, appellatio,
 restrictio, ampliatio, vel quilibet alia affectio, aut pars sit in praemissis, non valet coha; quia
 in rigore non fit syllogismus, sed paradoxismus, hoc est, argumentum apparent; quia tunc
 habet quatuor partes; cum bonus syllogismus tres tantum habere debeat, et non plures, nec pau-
 iores, falsitas, et equivalentia.

4^a Regula est: medius non debet intrare in solutione. Et ratio
 est, quia ex identitate, et repugnantia extremitatum cum medio in praemissis, debet inferri
 in solutione identitas, et distinctio extremitatum inter se; sed si medius in praemissis
 in solutione, tunc non inferatur identitas, et distinctio extremitatum inter se, sed in medio, locum
 medii: ergo in solutione solum debent esse extremitates identificate, et distinctae.

4^a Regula est:
 conclusio semper sequitur debilitate partis cuius. Quare, si una praemissa est negativa, etiam si
 alia sit affirmativa, conclusio est negativa: si una est particularis, etiam si alia sit universalis, conclusio est par-
 ticularis; quia negatio, et partes debiliores, et minus nobilius sunt, quae affirmatio, et universalitas.
 Unde, cum praemissae sint contra conclusionem, et nullus effectus superet eam suam; hinc est, quod
 conclusio sequitur debilitate cuius. Ratio pro negativa fundatur in illo proprio, illarumque unus est.
 pro particulari fundatur in illo, quae sunt eadem uni 3°. sunt eadem inter se, non maiori iden-
 titate, ac erant idem in 3°; et cum praemissa particulari uniatur 2^a pars cum medio, et ubi 2^a sit
 sequitur conclusio particularis. Pro figuris in parte assignantur aliquae regulae, quae sapienter
 mihi videntur, quia faciliter acquiri possunt, si dixeratis attendere modum cuiuslibet figurae;
 sed tunc brevis dicitur illarum traditio in tabulis examinis, quarum 1^a pro 1^a, 2^a pro 2^a, et 3^a
 pro 3^a figura est; sed nota, quod 1^a non pro tribus modis illarum figurarum, sed tantum pro 4^a perfectis est.

Sit minor affirmans, nec maior sit specialis.

Vna negans praestet, nec maior sit specialis.

Sit minor affirmans, conclusio sit specialis.

CAP. 6. DE REDUCTIONE SYLLOGISMORUM.

Dictum est supra, quod Syllogismi 4. primi modi 11. figure perfecti sunt; 15. vero alij imperfecti, qui tunc non dicuntur imperfecti, sicut Enthymema, cui aliqua intima pars Syllogismi deficit; sed dicuntur Syllogismi imperfecti, quia aliqui deficiunt, ut appareant licet denter deducere: quod sequitur reducendo illos ad 4. primos modos 11. figure, in quibus veritas conclusionis evidentissime apparet. Reductio enim, prout hic capitulum, non est aliud, quam mutatio Syllogismi imperfecti ad perfectum; quod duobus modis potest fieri, scilicet, per extensionem, et per impossibile. 1o enim de reductione ostensiva agimus.

Pro cuius intelligentia nota, quod 4. modi perfecti habent has 4. litteras initiales **B, C, D, F**, quibus etiam litteris omnes modi imperfecti incipiunt, ad denotandum, quod modus imperfectus debet reduci ad illum modum perfectum, qui incipit eadem littera, ac imperfectus ipse: V.g. Baralipson ad Barbara, Cesare ad Celarent, Dabithi ad Darji, Felaton ad Fexio, et sic de ceteris. Accipe tunc signos factos in Baroco, et Bocardo, qui per extensionem reduci nequeunt, sed per impossibile, ut infra.

Nota 2o, quod in modis imperfectis hec littere inveniuntur disperse (ultra initiales) **S, P, M, C**, ex quibus **S** denotat, quod propositio seu premissa signata per vocalem ante ipsam **S** positam, debet duci simpliciter: (Vide quod lib. 2. Cap. 1. dicta sunt.) **P** denotat, quod propositio signata per vocalem ante ipsam **P** positam, debet duci per accidens. **M** denotat, premissae Syllogismi facti in modo, in quo ipsa **M** reperiuntur, debent transponi, ita ut minor fiat maior, et maior fiat minor. Denique littera **C**, denotat, quod Syllogismus factus in modo, in quo ipsa **C** in contradictione reperiuntur, solum potest reduci per impossibile; quod in Baroco, et Bocardo solum accidit. hec omnia his terminibus apprehenduntur:

Simpliciter verti vult **S**: **P** vero per acci:
M vult transponi: **C** per impossibile duci.

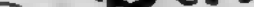
His intellectis, et servatis regulis, quas pro conversione propositi tradidimus, et facile reduces quemlibet Syllogismum imperfectum ad perfectum. Sed ut magis appareat, accipe exemplum in Frisesomorum, qui est modus imperfectus 11. figure indirecte deducens: Aliquis homo est rationalis; sed nullus lapis est homo: ergo, aliquod rationale non est lapis. Vbi observa, quod quia hic modus incipit littera **F**, debet reduci ad Fexio; et quia post 19. et 29. vocales sequitur **S**, utraque premissa debet duci simpliciter; et denique quia in ipso modo reperitur **M**, premissae debent transponi, seu mutari, ita ut minor fiat maior, et maior fiat minor. quibus observatis sic reductionem facies: Nullus homo est lapis; sed aliquod rationale est homo: ergo, aliquod rationale non est lapis. Accipe hoc aliud in Baralipson: Omne animal est substantia; sed omnis homo est animal: ergo, aliqua substantia est homo. Vbi, quia hic modus incipit littera **B**, debet reduci ad Barbara; et quia post litteram **I**, quae correspondet conclusioni, sequitur **P**, debet deduci ipsa duci per accidens. Quibus servatis, sic dices: Omne animal est substantia; sed omnis homo est animal: ergo, omnis homo est substantia. Sed adverte, quod Modus, et Tarsareto, quod deducit de Baralipson non potest proprie per accidens duci, quia iuxta regulas conversionis propositi assertiva non ducitur per accidens: Unde quando hec assertiva fit verum in Barbara, potius dicitur deducta ad statum naturalem, quam diversa; quia in rigore potius deducit de Barbara, ut pote verum assertiva, ducitur in conclusionem de Baralipson, seu parte assertivam, quam est ista. Ergo

aduenit, qđ in predicto syllogismo et Barbara, ubi includit hęc valis, et ois hō
ē substantia, potest etiā includi hęc parlis, et aliquis hō ē substantia: et rāō ē, quia in
quocumq; syllogismo, toticumq; inferua subalternans, potest etiā inferri subalternata.
Itē: quando inferri hęc valis affirmatiua, et ois hō ē substantia, potest etiā inferri hęc parlis,
et aliqua substantia ē hō; quia valis affirmatiua dicitur per accidens; et Obi inferri
dicitur, potest inferri dicitur. Itē: etiā potest inferri hęc, et aliqua nō substantia ē non
hō; quia ppo valis affirmatiua dicitur per accidens, et per Ina positionē, iuxta dicta.

Reductio per Impossibile, seu ad
Impossibile maiore habet difficultate, et non minore resolutione: dicunt per, et ad impossibile,
quia si quis audeat negare conclusionem illam in modo aliquo imperfecto, et hanc resolutionem
Cognita Medere quod impossibile est, scilicet, et duas contradictorias, et thasias; et tunc
se retractare, concedendo quod prius negavit, et negando quod prius dedit. fit enim
ita: negata est thasis consequentia syllogismi imperfecti, statim inferre debes eius contra-
dictoriam, ex qua, et ex una ex premissis dedit fuerit quoniam syllogismi perfecti, et inferre
conclusionem thasiam, et thasiam premisse ipsam dedit. Quando autem thasiam illam debeat poni
pro maiore, et pro minori in syllogismo perfecto, docent hec carmina pro qua habet figura:

1^a fig. — Maior sit minor, & sit Contradictio maior;

Dempto Celantes, in quo pervertitur ordo.

2.^a fig. Servat maiorem, Variatque secunda minorem.

3.^a fig. Tertia maiorem Variat, servatque minorem.

In his enim tres sunt leges, Una pro qualibet figura: pro 1^a figura haec: qd si syllogismus imperfectus, cuius conclusio negata, est in 1^a figura; tunc formatum syllogismum perfectum, Thesaurum illam debet esse maiorem, et maiorem syllogismi imperfecti ponenda est pro minori, & quibus inferre oppositum premisse minori signi imperfecti, id dices, et in perfecto conclusum. Sit exemplum in Baralipon: ois homo est sensibilis; Sol ois visibilis est homo: igitur aliquod sensibilis est visibilis. Si deditur maior, et minor huius syllogismi, et negata conclusio; inferre Thesaurum signum sensibilis est visibilis: quae Thesaurum praesentem deditur est: tunc qd ponenda pro maiori hanc Thesaurum illamq, et pro minori maiorem dices syllogismi imperfecti, sic: per te nullus sensibilis est visibilis; Sol per te ois homo est sensibilis; inferre conclusum: igitur nullus homo est visibilis: quae quidem opposita est minori dices in syllogismo imperfecto, scilicet: ois visibilis est homo. Unde cogita respondes, sed duas oppositas tamquam veras deditur (qd est impossibile); hoc retractare, negans qd dedit, dedit qd negavit. Sit exemplum in Celantes, in quo praesentem Ordo: nullus leo est homo; Sol ois rugibilis est leo; igitur nullus homo est rugibilis. Si ita conclusio negata, statim inferre: igitur aliquis homo est rugibilis quae ponenda est pro minori, et minor syllogismi imperfecti pro maiori, sic: per te ois rugibilis est leo; Sol per te aliquis homo est rugibilis: et inferre: igitur aliquis homo est leo quae quidem Thesaurum opposita maiori praemissa id dices in syllogismo imperfecto. Sicut conclusio negata fuerit syllogismi imperfecti in 2^a figura

in syllogismo imperfecto. Sicut si clausula negata fuerit syllogismi imperfecti in 2^a figura facti; tunc Thesauria, quae inferatur debet poni pro maiori, et maior syllogismi imperfecti pro maiori, et inferatur Thesauria minoris clausulae. Si exemplum in Cesare: nullus equus est visibilis; Sed omnis homo est visibilis: igitur nullus homo est equus. Si negata ista; inferatur eius Thesauria: igitur aliquis homo est equus; quae decessa, dices: nunc sic. per te nullus equus est visibilis; Sed per te aliquis homo est equus: igitur aliquis homo non est visibilis. Vbi habes, quod clausula huius syllogismi est Thesauria est opposita praeiudicium minori in 1° syllogismo igitur decessa, et in hoc clausula.

Si Enig p̄cluso negata, fuerit alicuius syllogismi in 3^a figura facti; tunc Ma-
toria illata ponitur pro maiori, et minor syllogismi imperfecti pro minori; et inferetur
opposita maiori deesse in 1° syllogismo. Sit Exemplum in Bocardo: Aliquis equus n̄ ē al-
bū; Idem equus ē sensibilis: 2°. aliquo sensibile n̄ ē albus. Si hęc negata, inferetur: 2°
om̄e sensibile ē albus; quia decessa, dices: nunc sic: parte om̄e sensibile ē albus; Idem p̄te
om̄e equus ē sensibilis: 2° om̄e equus ē albus. Vbi habes, qđ p̄cluso huius syllogismi ē Ma-
torie opposita Cy maiori 1° syllogismi 1^a decessa.

CAP. 7. DE DIVISIONE SYLLOGISMI.

Cognitiō maiō, et p̄xi syllogismi, et dūo modi, et Circūstātiō oīy figurarū; restat age-
re de multiplici tē syllogismo, quę oritur ex ratiōe maiō, 1^a p̄ximę, quę remotę.
Sciās enim, qđ maiō p̄xima syllogismi sunt p̄p̄e; remotā uerō tri. 1^a enim dividitur
syllogismus ex parte maiō p̄ximę in categoricū, et hypotheticū: 1^a ē, quī p̄ponit
ex p̄p̄is categoricis. 1^a ē, Cuius p̄missę, 1^a saltem una hypothetica ē; ut hic: Si hō
cūxir mouet; Id hō cūxir: 2° mouet. = 2^a dividitur syllogismus in simplicē, et mo-
dalē: 1^a ē, Cuius utraq̃ue p̄missa ē p̄p̄o Linesse. 2^a ē, Cuius p̄missę, 1^a saltem
una modalis ē. = 3^a dividitur in affirmatīvū, et negatīvū: 1^a ē, Cuius p̄cluso affirma-
iua ē. 2^a, Cuius p̄cluso ē negatiua.

Ex parte maiō remotę dividitur syllogismus
in Imūnū, et Singulārē, seu Expositōriū: Imūnū ē, Cuius mediū ē huius Imūnū. Sin-
gulārē, seu Expositōriū ē, Cuius mediū ē huius Singulārē Singularitā sumptus;
hic: P̄us ē sapiens; Id p̄us ē hō: 2° aliquis hō ē sapiens. hic syllogismus dicitur ex-
positōrius, quia 1^a evidens ē, ut rē ante oculos exponere videatur; quia ē Singulārē
nobis notis. Syllogismus enim expositōrius in quacūq̃ figura eformari potest; in 1^a:
hic hō ē p̄us; Id p̄us ē hic hō: 2° p̄us ē p̄us. In 2^a: Paulus ē hic hō: Id p̄us
n̄ ē hic hō: 2° p̄us n̄ ē Paulus. In 3^a ut Suprapositus. Idem, quāvis in quālibet figura
possit eformari; frequentius enim, et dēquentius in 3^a figura fit; quia mediū, Cy sit
huius Singulārē, Immodius subicitā, quę p̄dicata: ideoq̃ Artes solę in 3^a figura me-
mor ē huius syllogismi p̄ior. 1. Cap. 7. Id quando in 3^a figura fit, Cave, nē minor sit
negatiua, sed affirmatiua, iuxta Regulę Sug: Sit minor affirmans &c. = Observa etiā,
qđ huius Singulārē, quī ē mediū in hoc syllogismo, n̄ p̄ter dicitur, nec Uniuersalizari; sed
potius p̄p̄e debet Singularizari; aliās syllogismus vitiosus erit: qđ maxime notandū
ē, nē decipiamur syllogizando in hīs dicitis, ut sunt. Deus, et essentia diuina, quī
licet tri Singulāres sint, im̄ equivalent Imūnibus, quia reuera pluribz personis Imū-
nicante, ideoq̃ n̄ sunt apti ad syllogismū Expositōriū, nq̃ hic ē falsus, et vitiosus: hic Deus
ē Pater; Id hic Deus ē filius: 2° filius ē Pater. Ideoq̃ in definitiōe dictū ē, qđ mediū
ē huius Singulārē Singularitā sumptus.

Tandē, ut vltimū, et p̄cipalē syllogismi
divisiō ex parte maiō remotę percipias, nota, qđ maiō syllogismi ē duplex: una dicitur
maiō ex qua; et hęc, ē p̄xima, ut p̄p̄e; remotā, ut tri, scilicet dicitur. Alia dicitur
maiō, in qua, seu Circa quā. Tandē ratiōe maiō, in qua fit syllogismus, dividitur in
demonstratīvū, Topicū, et Sophisticū: Demonstratīvū definit ab Aristotele 1. cap. 2. sic:
per si n̄ ad hanc ē syllogismus faciens scire: p̄ ly syllogismus dicitur Cy aliq; et p̄ ly
faciens scire aliter ad aliq;. Alia definitio tradita ab eodē ibidē sic: ē syllogismus
istans ex p̄p̄is ueris, necessarijs, p̄imis, immediātis, p̄ioribz, notioribz, t̄is quę
p̄cluent.

Locus extrinsecus est, quando argumenta sumuntur ab his, quae omnino sunt
extra namque, seu esse horum in questione positorum. 1us locus ab oppositis, circa quem
sunt haec maxime; 1^a: Opposita oppositis inveniuntur: ut si aqua est frigida, ignis est cali-
dus; si virtus est malus, virtus est bona. 2^a: Quocumque affirmata unus oppositus, negatur
alteri respectu eiusdem, et 2^a idem. 3^a:posito, remoto uno relativo, ponitur, et remouetur
alteri. Alius est locus extrinsecus a maiori ad minus, circa quem est haec: Si quod magis vi-
detur inesse, non inest, neque quod minus videtur inesse, inest: ut si homo robustus non potest portare
re aliquid, non homo debilis poterit portare 20. Vel a minori ad maius, circa quem est haec:
Si quod minus videtur inesse, inest, ergo quod magis videtur inesse, inest. = Vel a simili, et
proportionem, circa quem est haec: Similibus, et proportionabilibus idem est iudicium.
ut si dicas: Sicut Rex in Regno, ita Regulus in religione; Sed Rex debet esse rectus: ergo
et Regulus, quia Similibus, et proportionabilibus idem est iudicium. = Vel a simili ab equa-
litate, circa quem est haec: Si ab inequalibus inequalia demas, quae remanent sunt equa-
lia. Haec etiam deservit praest demonstrationi

Locus medius est, quando argumenta sumuntur ab his, quae partim inveniuntur, et
partim differunt, vel se habent ut membro dividendo; et est, vel a iugatis, 1^a a casibus,
1^a a divisione. Sed nota, ut percipias, quod iugata sunt, quae idem significantur principale habent,
licet in modo significandi differant, ut sunt denominans, et denominatus, ut albedo, et
albus, quae ideo dicuntur iugata, hoc est, quasi idem iugum, seu nomen decentia. At huius enim
partem differunt casus, nam iugata sunt praesens nomina ab uno provenientia, ut sapiens
a sapientia; Casus vero sunt huius nomina, siue adverbia ab uno derivata, ut sapiens
et sapienter a sapientia, bonus, bene a bonitate: Circa quem est haec maxima: quod dicitur,
repugnat uni iugatorum, 1us casus, dicitur, repugnat alteri. Et haec: Cui inest, 1us non
inest uni iugatorum, 1us casus, inest, 1us non inest alteri: ex Vg. albus est coloratus, ergo albedo
est color: iustus est bonus, ergo quod iuste fit, bene fit. = Alius pro loco a divisione est haec: Si
aliqua duo dividunt aliquid 3us, si illi 3us inest uni membrorum, non inest alteri.

Syllogismus Sophisticus, falligraphus, seu
deceptorius (Quo hic agitur, non ut datur falsitas docere, sed ut dicantur vitare
insidias, et calumnias Sophistarum, qui minime enim fecerunt iacula, quae praevidentur; et
etiam, quia malis nuntiat vitare, nisi cognoscatur: et sicut in moralibus agitur de virtutibus
ut illas assequamur; et de vitiis, ut illa vitemus, sic in presentibus) est, qui datur deceptus
apparenter veris, et in re fallacis. seu est ille, qui generat fallaciam, et facit, ut circa
fallaciam decipiamur. hic Syllogismus peccare potest in forma, ut si sit in modo, et fi-
gura, de quo satis dictum est. Potest etiam peccare ex parte materiae, et talis defectus appellatur
fallacia, quae quidem est duplex; alia est fallacia in dictione, et est, quae sumit apparem
verum, et fomitem deceptionis ex parte vocis, seu dictionis, potius, quae ex parte rei. Alia
est fallacia extra dictionem, et est, quae sumit apparem verum, et causam, 1us fomitem decipien-
di ex parte rei significati per vocem: fallacia enim in dictione sic, in dictione mea, descriptiva, et per
additionem deservit potest: est fallacia apparen-
ter velata veritate, qua decipitur inca-
utus. Idcirco dico vobis discipuli mei, quod temptus sum: Cavete ab his, qui veniunt ad
vos in vestimentis ovium; intus autem sunt lupi rapaces. Tredecim enumeran-
tur fallaciae, sex in dictione, et septem extra dictionem, quae sigillatim sic explicantur:

Fallaciae in Dictione.

31

1^a. Fallacia equivocationis, quae provenit ex voce aliqua equivoca &quivoca supposita
quae scilicet in una praemissa sumitur pro uno significato, et in alia pro alio; ut
si dicas: Canis Currit; sed sy dicitur e Canis: et sy dicitur Currit. Iste: qd dicitur ha-
bet dentes; sed praetera xident: et hñt dentes. Vides enim, qd in 1° syllogismo sy Canis
in maiori sumitur pro latrante, et in minore pro sidere caelesti. Similitur in 2° sy
xidere sumitur ppat in maiori, et in minori imppie, seu metaphorice; unde quid
liber signus habet 4² hos, et sequentia, non syllogismus, sed paradoxus est. 2ª est

fallacia amphibologiae, et est, quando aliqua oratio una plures habet sensus in praemi-
ssis; ut si dicas: qui sublimi volat hñt alas; sed qui dicitur ab eis coelestibus loquuntur
sublimi volat: et hñt alas. Vbi Volatus in maiori significat eleuationem per aera,
et in minori significat eleuationem ingenij, et lingue loquenti sublimia. hec differt
ab antecedenti, quia illa oritur ex una voce, hec vero ex tota oratione. 3ª est

fallacia compositionis, et est, quando ex oratione vera in sensu diviso infertur conclusio falsa in sensu
composito; ut si dicas: nemo potest damnari, nisi sit in peccato mortali; sed iustus potest
damnari: et iustus est in peccato lethali. Vbi ex minori vera in sensu diviso, inq
sensu composito, qd qui nunc est iustus, postea damnari potest, si peccaverit; infertur conclusio
falsa in sensu composito, nempe, qd simul habeat iustitiam, suam gratiam, et peccatum. 4^a est

fallacia divisionis, et est, quando ex oratione vera in sensu composito infertur conclusio falsa in
sensu diviso. ut si dicas: sedens non potest ambulare; sed Deus sedet; et Deus non potest
ambulare. Vbi ex maiori vera in sensu composito, inq sensus eius est, qd sedens non potest
ambulare, seu simul ambulare, infertur conclusio falsa in sensu diviso, inq sensus voluntatis est,
qd Deus, quomodo sedet, simul, ambulare non potest. 5ª est

fallacia accentus, et dicitur, quando eadem dictio diverso modo scribitur, et pronuntiatur, et ex variatione litterarum,
accentus imitatur equivocationem, latviquitas; ut si dicas: Qui habet leporem, habet aial;
sed lingua sapientis habet leporem; et hñt aial, Vbi ly ex variatione accentus imitatur
fallacia, inq ly leporem significat aial, hñt, penultimam brevem; ly autem leporem in 2^a
hñt penultimam longam, significat elegantiam in loquendo. Vel si dicas: Ma est in templo;
sed habitus porcorum est in templo. Vel si dicas: Tu es, qui es; sed requies
qui es: et Tu es requies, Vbi ly qui es in maiori est oratio, et in minori dictio.

6ª est fallacia figurae dictionis, et dicitur, quando ex apparenti similitudine duarum vocum, seu dictionum id, qd dicitur uni, infertur de altero,
autem et dicitur multipliciter, 1° grammaticaliter; ut si dicas: Musa est generis foemenini, quia
terminata in A; sed poeta prima in A: et est generis foemenini. Vel quando arguitur a significati-
one substantiae rei, ad significationem substantiae sub aliquo accidente; ut si dicas: qqi emisti, co-
medisti; sed causa causa emisti: et causa causa comedisti. Vel quando fit transi-
tione ab uno praemissis ad aliud; ut si dicas: quando fuisti Rome, fuisti hñt; sed
bis fuisti Rome: et bis fuisti hñt, Vbi fit transitus a praemissis quando ad quantitatem
dicitur. Vel quando variatio supponit; ut si dicas: hñt est species; sed Deus est hñt: et Deus est species
sed adverte cu Martino dicitur praemissis, qd non variatio cuiusq supponit est fallacia; sed sty
qd mutata maiori in finali, simplex in personalis, et absolutus, real species in determinatus. Imitatur
qd mutata maiori in finali, simplex in personalis, et absolutus, real species in determinatus. Imitatur
qd mutata maiori in finali, simplex in personalis, et absolutus, real species in determinatus. Imitatur

Fallaciae Extra Dictionem.

1^a fallacia accidentis: et dicitur multipliciter, 1°, quando ex aliquibus divinis acceptis in premissis infera indebita ductione illorum; ut si dicas: Deus est magnus; sol Deus est logicus: ergo Deus est magnus logicus. Vel quando ex non identitate terminorum cum medio, infera non identitatem illorum; quod dicitur in praeiudicio, ut si dicas: nullus homo est planta; sed nullus insensibilis est homo: ergo nullus insensibilis est planta. Vel quando ex minori identitate terminorum cum medio in premissis, infera maiorem identitatem infra illa; ut si dicas: species Divina est Pater; sed filius est species Divina: ergo filius est Pater, ubi est identitate essentiali terminorum cum medio in premissis, infera identitatem personalem ipsorum infra se.

2^a fallacia a 24^q ad simpliciter, et dicitur, quando quod dicitur alicui 24^q, hoc est cum aliquo addito, seu restrictione, infera ducere illi simpliciter, hoc est absolute, seu sine tali addito, aut restrictione; ut si dicas: Ethiops est albus 24^q dentes; sed Deus est Alphos: ergo Deus est albus. Vel sic: Imago hominis est homo pictus: ergo Imago est homo. Ita dicitur 1. d. 2. 1. 7.

3^a fallacia ignorantie elenchi, et dicitur, quando ex apparenti contradictione in premissis infera contradictionem; ut si dicas: homo est species; sed nullus homo est species: ergo homo est species, et non est species. Vel sic: albus refertur ad album; sed non refertur ad nigrum: ergo albus refertur, et non refertur. Hec fallacia dicitur lyrica elenchi, quia elenchus est syllogismus vere contradictorius; unde qui necit discernere veram contradictionem a falsa, dicitur ignorare elenchum; et ideo qui hac fallacia decipitur, et ignorantia elenchi decipitur.

4^a fallacia petitionis principis, et dicitur, quando sumitur pro medio id, quod debet probari, seu id, pro quo probatur; ut si dicas: homo est sensibilis, et est sensibilis. Vel quando ignotum probatur per eque ignotum; ut si dicas: Paulus est filius Pauli: ergo Paulus est filius Pauli. Ius sic arguit, dicitur, petere proprium. huius meminit O. 1. d. 3. 1. 2. n. 8.

5^a fallacia Inquentis, et dicitur, quando ex Inquenti infera antecedentem, ut si dicas: est coloratus albus; est animal: ergo homo. Vel quando ex opposito antecedenti infera oppositum Inquentis; ut si dicas: non est homo: ergo non est animal. Vide quod diximus de modo arguendi de superiori ad inferius, et est dicitur: Immo enim, quod illa regula non servetur, impleatur hanc fallacia. hanc tangit O. 1. 4. prolog. et 1. d. 3. 1. 2. n. 8.

6^a fallacia a non causa, ut causa, et dicitur, quando ponitur pro causa alicuius, quod revera illius non est causa; ut si dicas: homo est animal: ergo est sensibilis. Vel sic: Quia homo est animal, et rationale, intelligit, et sentit; sed leo est animal: ergo leo intelligit, et sentit. Est enim sophistica causa, quia ex eo quod leoni conveniat causa sentiendi, infera habere effectus sentiendi, et intelligendi.

7^a Iniqua fallacia plurius interrogationum, ut unus, et est, quod ad plures interrogaciones una tantum petita respondo: et dicitur tripliciter, 1°, quando unus queritur de pluribus; ut si interrogas: an homo et lapis currant? 2°, quando plura queruntur de uno, ut: an leo sit animal, et petra? 3°, quando plura de pluribus queruntur, ut: an homo, et talpa sint videntes, et caeci. Hec enim interrogaciones sunt sophisticæ, et fallaces, quia si respondetur ad 1^{am}: Currunt; inferat sophista: ergo lapis currit; si autem respondetur: non currunt; inferat sophista: ergo homo non currit; et sic in aliis. Unde ne capiaris in hac fallacia, duas debes dare responseiones, dices ad 1^{am}: homo currit, et lapis non currit. ad 2^{am}: leo est animal, et non est petra. ad 3^{am}: homo est videri, et talpa est caecus. Hec sunt fallaciae, quibus sedulo operari debes, ne incauti a sophistis decipiamini.

PARS 2^a LOGÆ PARVÆ, SEU 32 summularum.

Hucusque lacte, infantes filii, nutriti, capite iq. parv, quæ vobis parvulis par-
go. Per modum simplicis doctrinæ 1^a partem tradidimus summularum, ne teneras
mentes vestras depuraverim. Strepitas teneat, vobis pueris subtilitatum
indigestione, ad adultæ intelligere gradum implicaremini: iq. vero, nutrita mente, seu
aliquantulum instructi potestis mandere duarum investigationis stilis; quapropter, modo
in hac 2^a parte aliquas questiones, quæ ad maturæ intelligere eorum, quæ in 1^a parte
dicta simplicitate sunt, deducere possunt, excitare placuit: nec tamen circa quodcumque,
sed solum circa nonnulla, præcipuè indigentia reflectione, mentis ducimus tractationem.

DISP. 1^a DE TERMINO.

Q^{uo} 1^a Q^{uestio}. Definitio Termini Sit Recte Tradita?

1^a part. lib. 1. cap. 1. assignavimus tri' legi definitionis, sic: e' extremum proprium: nunc vero
huius definitionis bonitatem, et utilitatem videre oportet. Sed quia prius e' veritatem à ter-
minis purgari, sine doctrina recte, quæ suis doctrinæ ordinari, sine clare se videndum
offerat: ideo prius doctrinas sententias reprobare, et repellere; deinde nunc doctrinam ex probationi-
bus apponere; quo tamen claudata, restat, sine argumentis doctrinarum Occursum.

Aliqui enim sic hanc definiunt: e' signum ponibile
in p^{ro}p^{ri}o. Sed ista 1^a: bona definitio debet provenire à suo definito; sed hæc definitio non venit
à suo definito: quia non e' bona. Mater e' Cetera: proba minor: Voces non significantur sunt tri';
sed non sunt signa, quia nihil significant, nec presentant: igitur illa definitio illis non venit
ac per consequens non venit à suo definito. — Ista 2^a: bona definitio non venit aliis à
definito; illa definitio venit aliis à suo definito: quia non e' bona. Mater e' Cetera: proba
minor: Copula e' signum ponibile in p^{ro}p^{ri}o; sed Copula non e' tri': igitur predicta definitio venit
aliis à definito: quia e' mala. Mater p^{ro}p^{ri}o, quia Copula e' vox significativa ad placidum: igitur
e' signum ponibile in p^{ro}p^{ri}o. Alii sic definiunt hanc: e' Vox significativa ad placidum, et

qua simplex specificata p^{ro}p^{ri}o. Sed ista 1^a: hæc definitio non venit à suo definito: quia non e' bona.
proba antea: Voces non significantur sunt tri'; sed hæc definitio illis non venit, ut p^{ro}p^{ri}o: quia non venit
à suo definito. — Ista 2^a: p^{ro}p^{ri}o specificata, Mater e' tri'; sed predicta definitio illis non venit;
quia non sunt, ex quibus simplex p^{ro}p^{ri}o, sed ex quibus specificata specificata: quia non venit à suo definito.

Alii (et forte nonnulli Demogorici) sic de-
finiunt hanc: e' extremum proprium categorice. Sed hæc definitio non multum distat
hæc, quæ alii tradunt: Mater e' signum p^{ro}p^{ri}o categorice specificatum: quæ iq. satis repro-
batæ, et hoc q^{uo}d dicat, q^{uo}d Mater e' signum; quæ particula omittitur, e' eadē ex alia, n^{on}
utraq^{ue} definitio vult, q^{uo}d Mater sit extremum p^{ro}p^{ri}o categorice; licet clare 1^a, quæ 1^a.
et 2^a non dicunt p^{ro}p^{ri}o sit extremum.

Sed ita in illas: Stantibus his Definitionibus, percurrunt, et stare nequeunt
plurima instrumenta logicalia, quod non debent his Definitiones admitti, ut possit de
finitione, et mathematicis tractari. Præmissa: hę Definitiones destruuntur per hypo-
theticas, modales, et exponibiles: et deinde per contrarios, quia destructis partibus, destructa
totum; sed hę Definitiones destruunt partes, siue hoc illam propter, quia solam de his
propter categorice tanquam veras hoc agnoscunt: et deinde. Quid enim misereat mali
hypothetice propter hoc, ut sic prescriptas a ratione republica, perpetuo damnetur
Definitio? Inquit noster Molloy in suo dialecticę Breuiario. Theses. 1. Inquis. 1.
n. 2.

Si respondet, quod nonnullis, quod pro hypothetica immediate in istis ex his, sed
ex propter categoricis; - Ita: Subi, et præd, cuiuscumque propter veræ sunt tria eius; sed
propter categoricę in propter hypothetica sunt eius, scilicet, et præd: et veræ sunt tria eius. Maior
est evidens; minor ita, quia propter hypothetica veræ est enuntiatiua unius propter categoricę
et alia, enuntiatiua, siue declarationis adverbialitatis præd, et siue, quę categoricę propter
habent inter se; nunc sic: sed quę enuntiata est præd, et id, quod enuntiata est scilicet;
et propter categoricę veræ sunt tria in propter hypothetica. Audite Molloy in 2. part.
instit. tract. 1. c. 1. n. 1. dicentem: potest tunc absque scrupulo etiam propter simplex appella-
ri trius, quando in hypothetica tenet locum Subi (vel præd) ut tenet Præd in a. Nec
obest illi, quod distat a terminis, ne bene possit id, quod in se est quasi totum, esse partem respectu
alterius totius. et si bene perpendamus predictę Definitiones, vel non veniunt in suo defi-
nito; vel destruunt plurima instrumenta logicalia, quod id, quod definiunt, nempe
hoc illorum non hoc faciunt. Igitur male, et non admittebantur. Singulare Enigme big

expressus est noster Cit. Molloy, sic ibidem n. 6. hę Definitiones: trius est Deceptus simplex:
quę Definitiones magno aliter dantur, et vituperatio proponit; sed ita ille sic dicitur
insurgere: bona Definitio debet esse invenibilis ex suo Definito, ita ut mutuo se inferant;
sed predicta Definitio non est invenibilis ex suo logo: et non est bona, maior propter, quia ideo Definitio
debet venire in, et soli suo Definito, ita, ut valeat: et hoc: et aial rationale: et aial
rationale: et hoc. Propter minor, quia licet verum sit, quod omnis huius logos est aliquantulum
Deceptus simplex; non tunc omnis Deceptus simplex est trius logos, partem: quando simpli-
citer albedine cognosco, tunc adest Deceptus simplex falsus, et obtrusus, nempe
actus ipse huius operationis, et albedo intellecta; sed neutrum est trius logos: et deinde. Propter
minor: trius, et est subiicibilis et prædicibilis; sed illi Deceptus neutrum habent: et deinde. Propter minor:
subiicibile dicitur ex realitate ordinis ad illud, cui subiecta, et prædibile ad illud, a quo
præd: sed albedo simplicitate intellecta non dicit ordinem ad aliquid, cui subiecta, et a quo
præd dicitur, et idem est actus, quo deipitur: et non sunt subiicibiles, nec prædicibiles; et ita
nec tria logici. nunc sic: sed sunt Deceptus simplices: et Deceptus simplex non invenitur
ex hoc. Ita aliter: bona Definitio explicat ex se, seu nag Definitum; sed hęc Definitio
Deceptus simplex non explicat nag tria logi: et non est bona. Maior est evidens, propter
minor: huius logos equalitas est 2a. in teo, seu 2a. a rationis; sed ita Definitio nihil 2a. in-
teoni, seu rationis explicat determinate, quia se veræ est indifferens ad significan-
dum quod reale, et 2a. rationis, scilicet, Deceptus simplex reale, et rationis: et deinde. Unde illa
Definitio ad summum potest explicare nag illius, super quod nag tria logi cadit, et
hoc indeterminate non veræ, nag tria logi. - Itaque: extra propter data Deceptus simplex;
sed ipse Pater Molloy non novit hos logos extra propter: et sua Definitio caret differenciis
necesse alijs a Definito: et diminuta: non invenitur huius Definito: non explicat nag Definitum:
et deinde: fugienda, quia pessima, est.

Ira Deluo: Definitio huiusmodi nobis tradita per hoc, quod est extremum proprium, et bona, et recte tradita. Ita fecit ovis, et maioris notitiam Scoti, et quod plurimum dicitur.

Proba 1^a nra Deluo: definitio, quae habet ovis definitiones bonae definitionis, et bona, et recte tradita. Sed nra definitio illa habet: et bona, et recte tradita. Proba minor ducitur de per singulas: 1^a Idem est, quod definitio sit clarior suo definito; et hanc habet nra definitio, quia huius vox solum quoad an est declaratur magis huius, quae per hoc dicitur extremum proprium declarata quoad quod est. 2^a Idem est, quod dicitur genere, et diffinitio: et hanc habet nra definitio, quia huius extremum est genus, per quod huius loquens ducitur ex hoc phico; huius autem proprium est diffinitio, per quod huius loquens differt ab ovis eo, quod dicitur ipse. 3^a Idem est, quod dicitur ovis et soli suo definito: et hanc habet nra definitio, quia recte dicitur dicitur huius est ex hoc loco; atque ita ovis huius loco, et nulli nra loco ducitur. 4^a Unum Idem est, quod nra sit superflua, non diminuta: et hanc similitudo habet nra definitio, quia recte dicitur in nullo diffinitio, et nihil nra necessitas habet, ad explicandum magis diffinitio: et ovis definitiones habet; ac proinde bona, et recte tradita nra definitio est.

Proba 2^a: nra definitio est eadem ex diffinitio Philo: et bona. Proba autem: iuxta dicitur l. prior. c. l. huius est, inquit res tota propter prae, et id est quod prae; sed esse extremum proprium, et esse subiectum, prae proprium: et dicitur. Iuxta hanc totum ex d. n. sub., qui tractat, quod dicitur loco fecit l. modum significandi sic cap. 6. ait: Dialecticus respondit syllogismum in propriis, et propriis in subiecto, et prae, quod dicitur huius 2^a loco. et ex Aristotele, et d. n. sub. huius est extremum proprium: et recte nra definitio bona est.

Arg. 1^a: Ita magis Deluo: nra definitio nra clarior definito: et nra bona. Pro autem: pro nra clarior, et obscurior hoc; sed per nos diffinitio huius in ordine ad proprium: et nra definitio nra clarior, quia nra clarior magis notum, sed per magis obscurum, et in notum, quod huius ipse. Ita maior: totum est obscurum, sed minus notum, quod partes; sed pro est totum, et huius est per proprium: et.

Arg. 2^a: Ita magis Deluo: nra definitio nra clarior definito: et nra bona. Pro autem: pro nra clarior, et obscurior hoc; sed per nos diffinitio huius in ordine ad proprium: et nra definitio nra clarior, quia nra clarior magis notum, sed per magis obscurum, et in notum, quod huius ipse. Ita maior: totum est obscurum, sed minus notum, quod partes; sed pro est totum, et huius est per proprium: et.

Arg. 3^a: Ita magis Deluo: nra definitio nra clarior definito: et nra bona. Pro autem: pro nra clarior, et obscurior hoc; sed per nos diffinitio huius in ordine ad proprium: et nra definitio nra clarior, quia nra clarior magis notum, sed per magis obscurum, et in notum, quod huius ipse. Ita maior: totum est obscurum, sed minus notum, quod partes; sed pro est totum, et huius est per proprium: et.

Ad 3. Ius n̄ d̄b̄r definiti in ordine ad p̄p̄: q̄ n̄a d̄p̄m̄ mala est.
p̄p̄e ant̄q̄: sicut p̄p̄e p̄as syllogmi, ita ius ē p̄as p̄p̄is; s̄d p̄p̄o n̄ definiti in ordine
ad syllogm̄: q̄ n̄c̄ h̄y in ordine ad p̄p̄. = Respondet, negando ant̄q̄, et maiore pro-
bationis: et sic ius tot̄ arḡy. = Aliter respondet. Omnia h̄c arḡo dicens: d̄p̄m̄
maiore probationis: sicut p̄p̄e p̄as syllogmi, ita ius ē p̄as p̄p̄is, sicut, et eod̄ modo, nego;
sicut, et diverso modo, cedo. = S̄d salva pace, nec tempra d̄munitati A.A. et M.S.
reverentia, hanc r̄p̄ōn̄ n̄ admiſſo, immo repello: Valens vobis, ut nec in hac,
nec in aliquacumq̄ m̄a in ore vestro sonet, sicut in ore oīy h̄c, et ubiq̄ frequens.

R̄s̄o ē: quia membra illius d̄itionis habent duos
abominabiles defectus: et quia membra s̄nt plura, n̄ plures defectus cumulant.)
1° membru, nempe, sicut, et eod̄ modo, nego d̄mittit pleonasm̄, deform̄ quid̄q̄ p̄p̄q̄;
2° membru, nempe, sicut, et diverso modo d̄mittit implicat̄ in t̄u, immo et in ad-
iecto. Ad q̄ intelligend̄, notate, q̄ figura pleonasm̄ d̄mittit, quod h̄c aliquis d̄
superfluy. In quo m̄uſo hoc d̄m̄t̄ Kant̄a proloq̄y: superfluy ē abolend̄ in oratione
posita: qū figura recte d̄mittit dicens: sicut, et eod̄ modo, n̄q̄ q̄q̄ significata per
ly eod̄ modo, n̄ significat̄ ē per ly sicut: ē enim recte si diceret: Ius pugnavit ense,
et gladio; et frustra sunt p̄ plura, qū fieri possunt per pauciora. Dicendo aut̄
sicut, et diverso modo, cedo, ē implicat̄ in adiecto, et in t̄u, n̄q̄ ly sicut significat un̄for-
mitatē in modo; ly aut̄ diverso modo significat d̄f̄erent̄, d̄f̄erent̄ in modo, qū
significata, qū d̄f̄erent̄, opposita s̄nt, p̄: et in t̄u t̄u ē enim ut p̄ si diceret
Ius pugnavit ense, et n̄ gladio. Unde, si audita hac p̄p̄e Ius pugnavit d̄c̄es,
Ius pugnavit ense, et n̄ gladio. Nego; Ius pugnavit ense, et n̄ gladio, cedo; q̄
d̄m̄t̄: Ius pugnavit ense, et gladio, nego; Ius pugnavit ense, et n̄ gladio, cedo; q̄
absurdū ē? ita q̄; n̄q̄ id̄ ē d̄c̄ere, sicut, sicut ut alij dicunt ita) et eod̄ modo, nego;
sicut, et diverso modo cedo; ac dicere: sicut, et sicut, nego; sicut, et n̄ sicut, cedo.

Cave, inq̄, ne in ore vestro tale audiat̄. Nunc aut̄ ad arḡy, ut r̄p̄ōn̄s n̄q̄
p̄cipiat̄, d̄co, q̄ verū ē, q̄ p̄p̄o ē p̄as syllogmi, et ius p̄as p̄p̄is; hoc enim n̄ negat̄,
quando nego ant̄q̄, et maiore probationis: quod enim negat̄ ē ly sicut ita in t̄u r̄p̄p̄e
p̄p̄is correlat̄ ad ly sicut in p̄p̄e r̄p̄p̄e syllogmi; quia ius p̄as se, essentialit̄, sicut p̄p̄is
ordinat̄ ad p̄p̄e, quia p̄p̄is, et essentialit̄ eius d̄ceptus ē esse p̄as p̄p̄is; p̄p̄o aut̄ s̄ly p̄as
accidens, secundariū, l̄ 2° q̄ ordinat̄ ad syllogm̄, qū 2° se ē p̄as p̄p̄is, et sic p̄p̄is
eius d̄ceptus n̄ ē esse p̄as syllogmi: ideoq̄ ius definiti in ordine ad p̄p̄e, n̄ aut̄ p̄p̄o in
ordine ad syllogm̄, quia, ut ubiq̄ ē, n̄ sicut p̄p̄o ē p̄as syllogmi, ita ius ē p̄as p̄p̄is.

Sed instabis: sicut
p̄p̄o essentialit̄ d̄stat ex t̄is, ita syllogm̄ ex p̄p̄is: q̄ sicut ius essentialit̄ ordinat̄
ad p̄p̄e, ita p̄p̄o ad syllogm̄; et negant̄ si p̄p̄o n̄ definiti in ordine ad syllogm̄, nec
ius in ordine ad p̄p̄e definiti d̄b̄r. Ant̄q̄ ē verū, quia sicut ius s̄nt d̄p̄a p̄p̄is,
ita p̄p̄es s̄nt d̄p̄a syllogmi. q̄. = Respondet, d̄s̄o antecedenti, negando Cōq̄, quia
d̄mittit fallac̄ figur̄ d̄itionis: fit enim transitus d̄ una sup̄p̄ōe ad aliq̄ in ant̄q̄
ly essentialit̄ posit̄ ex parte syllogmi ad p̄p̄es, et in Negant̄ posit̄ ē ita, nempe, ex
parte p̄p̄is ad syllogm̄, ac p̄inde Consequens, et Cōq̄, q̄ ad hanc partē d̄m̄t̄ s̄ly,
sicut, si diceret: numerus ternariū essentialit̄ d̄stat ex tribus unitatib̄: q̄ quilibet
Unitas essentialit̄ ordinat̄ ad numerus ternariū; qū Negans, et Cōq̄, qū falsa s̄nt,
p̄. Unde et eo, q̄ syllogm̄ essentialit̄ d̄stat p̄p̄is, s̄ly sequit̄, q̄ p̄p̄o ordinat̄ ad
esse partē, l̄ esset syllogmi; s̄d n̄ sequit̄, q̄ ordinat̄ essentialit̄, ita ut d̄p̄one, falsi
p̄p̄is sit esse partē syllogmi; sicut nec d̄p̄one falsi unitatis ē ordinat̄ ad nume-
r̄ ternariū, s̄ly aut̄ essentialit̄ ordinat̄ ad p̄p̄e, quia d̄p̄one sua falsi ē esse
partē, l̄ esset p̄p̄is; et ideo q̄d̄ hanc partē sicut Negant̄ s̄t mala p̄p̄is h̄c
ly Cōq̄s vero verū ē. Recte ideo ius in ordine ad p̄p̄e; n̄ vero p̄p̄o in ordine ad
syllogm̄ d̄b̄r.

Ad. 4: nra definitio ducit ad hanc definitio: qd nra definitio. Ita autem: ppo, et
oratio sunt aliud a hoc; sed nra definitio ducit illis: qd. It discursus, quia subry
has ppi, Prus e' hoo e' oratio, et ly Prus e' hoo, perfecta quidq oratio, et ppo: qd.
Ita, nunculo autem, et ditingdo nrore pbaonis: nra definitio ducit orationi;
et ppi' finalia ut tales, nego nrore; ma'alita ut tales, et ut finalia sunt extremi ppi,
edo nrore. Itaq ly Prus e' hoo ma'alita inty e' ibi oratio, et ppo; finalia aut nrore, qd
habet vices subh: Unde ad summum pbaonis, qd oratio illa, et ppo sit ma'a hui'
quia supra illq cadit fra, libe rao finalia hui'; qua fra posita, ducit illis: nra
hui' definitio; namqz itaq verificata, qd orationi, l' ppi' nrae sumptis, et ut finalia
tales; definitio hui' ducit.

Instatio: Id nra definitio ducit ppi' finalia, ut tali:
qd nulla e' solutio. **Proba autem:** in hac ppe Prus e' hoo e' oratio enuntiativa, ly Prus
e' hoo sumpta, ut finalia ppo, alius n' verificata et illa illud pbaty oratio enun
tiativa; sed ly Prus e' hoo e' extremi ppi: qd nra definitio ducit ppi' finalia, ut tali.
qd alijs a definito ducit. **Pro** solutione huius, et aliorum argumentorum recole docting,
quq lib. 1. Cap. 1. tradidimus, et lib. 2. Cap. 2. §. Ultim. scilicet, qd huius, subry quidq, l'
pbaty, pbat sumi ma'alita, siue ut quod, et finalia, siue ut quo: l' modo verificata,
siue pbaty pbaty l' subry, scilicet, pbaty quod, siue ma'alita l' subry simili l' subry;
n' vero verificata, l' dicit pbaty quo, siue finalia l' subry quo, siue finalia, ob idq,
dicta. Quo supposito, dico: qd huius in ppe pba dicta ly Prus e' hoo sumpta ut finalia
ppo, ad hoc, ut pbaty oratio enuntiativa dicata vere l' subry; ex hoc soly sequitur
qd ly Prus e' hoo, ut finalia ppo sit subry quod, siue ma'alita huius; n' autq subry
quo, siue huius finalia, quia hoc habet, adueniente 2a intone, siue rone finali
huius; qua posita, ppo e' soly subryacty, ma'a, siue notaty huius, n' vero finalia l' dicit
nunqz ppo l' se, et finalia huius, e' finalia huius.

Ad. 5 fundamento datur

Molloy, et pbat esse imdia supra immdie positi argumenti: iuxta D. N. sub. 93.
pbatnt. num. 4. Prus idq e' qd deceptus simplex: quia transmuta l' Geometria
ad loq ad significandy indivisibile in ppos, quod pbat esse in mente; sed
extremi ppi n' idq, qd deceptus simplex: qd nra definitio n' iuxta, et nra definitio D. e.
pbat mba, quia esse extremi ppi multoties ducit deceptus duplex, et toti ppi' pba
vixit; quibus deceptus simplex ducit n' pbat: qd nra definitio reformata e'.

Respondet,
iuxta dicta supra in refutatione huius sentet, ditingdo intyqz autoritatis: huius e' idq,
qd deceptus simplex inconvertibilitate, edo intyqz autoritatis; ducit huius, nego; et limi
fina ditingdo nrore: extremi ppi n' idq, qd deceptus simplex ducit huius, edo; in ducit
dicit huius, nego nrore, et qd, in d' sequitur. Dicit e' enim, qd oia huius, seu extremi ppi e' idq,
qd deceptus simplex, et hoc e' qd D. ait: non vero oia deceptus simplex e' huius, seu
extremi ppo, nec tale dicit D. - Ad implicitqz indag, nempe qd huius duplex, l' ppo
pbat esse huius, seu extremi ppi, n' autq deceptus simplex; Respondet D. ipse 9. 58.
clench. n. 3. dicens: Sunt huius, qui significant duplex, sed huius n' modo duplex, sed
in modo simplicis apprehensionis, quia sunt obry illius simplicis. Unde quando
ppo, l' quilibet huius duplex, seu dpositus, e' extremi ppi, tunc licet in se ma'alita, et
l' dicitur sit dpositus, et n' deceptus simplex; huius tamen, seu ex modo subryacti
in ppe, e' deceptus simplex pceptibile pba pba tanqz obry simplex eius, ut
inquit D. 1. huius oia huius e' finalia deceptus simplex, quatenus sit ma'alita dpositus.

Ab. 6: nra Definitio ducit alius a Definitio: et nō bona. Ita autem; ubi
by i aliud a ho; sed nra Definitio ducit ducit ducit: et. Ita minor: in hac ppe
e e verby. ly est l' e extremy, subty quide ppi; et nra Definitio ducit verbo.
Ita, negando antm, et minor pbaonis; ad Cuius pbaonis, distinguo antm: ly est
l' e extremy ppi munitice, dco antm; entitativē, ngo; talia: ly est e extremy
ppi finalit sumptu, dco; mādilita Capty, nego, nō sic e verby; finalit antm, et
sub munitice hemirandi e huius logus. Quidam dicit e d' ppe, quando ponit
pro subto, l' pto aliter ppi, dicit pbaonis d' verbo, et d' quocumq alio.

Inquires: Vbi Copia sit finalit huius?
huc 1. ad longy pertractari solet; ego autem breviter respondeo negativē. In
p. Copia e nexus horum; sed nō nexus sui ipsius: et quia ipsa nō huius. —
Ratō 2. Syllomus tribus tanty huius, iuxta oīy Phoy et Ale pbaonis, ista;
sed si Copia esset huius, tunc Syllomus, nō tribus tanty, sed sex, immo septē huius
diceret: et Copia nō huius. Ratio p, quia in quo lib Syllomo ultra huius huius, dante
huius Copia verbales, et una adverbialis: et si quid huius, septē erunt Cuius
lib Syllomi huius; quod abhorret. Ratō 3. huius e extremy ppi; sed Copia nōquit e
extremy ppi: et Copia nō huius. Ratō minor: mediū cuiuscumq rei nōquit e e
mū eius, quia extremo repugnat mediare, sicut medio extremizare; sed Copia ut
fali e mediū ppi, mediū nō extrema: et Copia nōquit e e extremy ppi. Igitur
nō huius. — Ratō 4. nra resolutio: huius, iuxta Phoy e, in qz resoluta ppo, ut pbaty,
et id, d' quo pbaty; sed Copia nō pbaty, nec id, d' quo pbaty pbaty: et nō huius. Minor
pt, quia si Copia esset pbaty, l' subty, tunc ppo diceret soly duobus, nempe subto, et pbaty.
Subsumo aliq minor, illa maiori supposita: sed Copia nō id, in qz resoluta ppo: et nō
e huius. Ratio minor: toty resoluta in partes, qz remanent, resoluta, l' destructa hō; sed
Copia nō remanet, resoluta, l' destructa ppe: et ppo nō resoluta in Copia. Ratio e videt,
pbaty minor: toty resoluta, e unione deperdi, siue nō remanere: pt, quia hōz resoluta, e aq,
et Copia manere sine unione; sed unio ppi e Copia: et ppo resoluta e Copia nō reman
nere. igitur &c.

Argues Dna: fra dpositi e precipua pars eius; sed Copia e
fra ppi: et e precipua pars ppi, et frequenter huius. — Iphimach: id, per quod
duo extrema seccantur, e illorū huius; ut pt in limite dividente agere ab
agro; sed Copia negativa dividit subty a pto: et e huius. hoc argy, et Iph
maon efformabat Cuius Alcantarenis; sed ut quz levis, et nullus ponderari
sit, appareat, retorques argumty: fra dpositi e precipua pars eius; sed aī rāo
nati e fra hōi: et e precipua pars eius, et frequenter huius hōi. Tūc audiet talē?
Retorques etiq Iphimach: id, per quod aliqua seccantur, e illorū huius; sed Copia
affirmativa nō dividit subty a pto: et nō huius. Respondeo ad argy, Nō inqz
Syllomo, negando vltimū Isequentiū pperqz illatq, quia nullo modo ex antm dnt

Syllomo sequit; sicut nec sequit quod aī sit pars huius hōi, ex eo qd sit pars
precipua eius. precipua enim pars integralis hōi aīalis e Cor, et itaq nō e eius
huius integralis, sed potius mediū obtinet locy inter partes integales; sic et Copia
in ppe mediū obtinet locy finalit. — Ad Iphimach pperqz ab Alcantarenis
inllecty, respondeo, omittendo argumty, quia nō ad arg: si enim aliq pbaty
esset, qd Copia foret huius hōi, et hoc soly in ppe negativa; sed neque hoc probat,
quia id per quod aliqua extrema seccantur, nō huius illorū, sed mediū dividens
illa; et ita Copia negativa e mediū dividens pbaty aīalis, sicut affirmativa mediū

Respondet, res maior, dūtingens minores: definitio est bona huius definitio descriptiva, res minor; est bona definitio quiddam res, res minor. Non enim 1° 2° 3° quomodolibet definiendo, & 2° definitione quiddam res, explicande est res, seu 1° 2° 3° acceptis huius; hanc dicimus, non posse dari per resolutionem, sed per rationem propriam ob rationem dadas: definitio autem est huius non essentialis, nec pure, nec per additionem, sed descriptiva quia data per esse 1° 2° 3°, et accidentale huius, tale est terminare resolutionem propriam; ita autem definitio est quiddam quiddam res per additionem. Immo: si Patet Motley credendum, nec definitio descriptiva est, quia est huius huius: sic enim ait Motley supra cit. n. 4: Ad est huius dic, quod ibi non voluerit definire huius, sed rudi quodammodo minus ipse perfuntur, et quodammodo explicare in ordine ad dadas.

C. 2. V. Voces non significativæ sint frater Tri?

Pro plena 1° intelligenda presciendum est, quod vox sic dicitur describitur: est sonus articulatus ab ore animalis procedens, naturalibus instrumentis efformatus. Explicata dicitur sonus loci generalis, per quod vox dicitur cum sono symboli, citharæ, et aliorum instrumentorum, quorum sonus non vox: dicitur de articulatione, per quod vox differt ab alijs, ut a gemitibus, et suspiriis, quæ non articulantur. Dicitur ab ore animalis procedens, per quod excludit a propria ratione vocis sonus musicalis ab instrumento procedens. Dicitur denique naturalibus instrumentis efformatus, quia articulata ministerio lingue, palati, gutturis, dentium, et labiorum: Unde 9 instrumenta reuocant ad efformandum vocem, quæ hoc dicitur claudantur:

Instrumenta novem sunt, Guttur, lingua, palatum,
Et quatuor dentes, et duo labra simul.

Inter voces autem sic intellectas alij sunt significativæ, quæ aliquæ res declarant iuxta hominum imperium; sic hæc vox homo declarat, seu significat rem humanam. Alij autem sunt non significativæ, quia non impositæ sunt ad aliquam res significandam, seu declarandam; sic sunt hæc voces Blychæ, et Syndæ, et similes: Cuius enim est presens 1°.

Voces non significativæ sunt, seu possunt esse frater tri. Et dicitur in 1° Scotiæ, et non nullos alios dicit Thomistæ. Probat 1° dicitur: Vocibus non significativis vere dicitur definitio huius: res sunt frater tri termini. Probat autem: definitio huius est extremum proprium; sed voces non significativæ sunt, seu possunt esse extrema propriæ: res. Et minor, nam in hac parte Blychæ est transitivum, ly Blychæ est extremum, subij quiddam proprium: res dicitur illi definitio huius. Transitivum a transitu. Ideo voces significativæ sunt frater tri, quia vere sunt subij, et præter proprium; sed in prædicta parte Blychæ est vere subij proprium: res est frater tri huius. Probat minor: subij vere proprium est id, a quo alij præter; sed in prædicta parte præter a Blychæ, quod est transitivum: res. Sed respondet dicitur Thomistæ, quod in prædicta parte ly Blychæ non est frater tri huius, sed materialiter; et sic non facit præter frater tri, sed materialiter. Idem Thomistæ prædicta parte frater tri: res Blychæ est frater tri huius. Probat autem: præter frater tri est oratio unius alicuius; sed prædicta parte est vere oratio, et vere enuntiatio unius alicuius, in super, affirmativa, et vera: res est præter frater tri, et sequentia Blychæ non frater tri huius.

Itha Li: per Vos Blychii nē falsitas trus; sed hoc ē vō nūc Blychii' pro tro,
subto quidē falsi: nō dī negatū, qđ Blychii' sūt falsitas trus, illi falsitas trus faze-
mini. Probo miorē: in hac verba ppe Blychii' nē falsitas trus, falsitas prava
et Blychii', qđ nō sūt falsitas trus; sed id. Logos aliqđ falsitas prava, ē falsitas
subty formale ppiis: nō dicere, Blychii' nē falsitas trus, ē illi ponere pro tro falsitas,
subto quidē falsi vstris ppiis. Igitur hec verba ppo Blychii' nē falsitas trus, ē quidē
insolubilis, se ipisq dextruens, et nullo modo ad verū sensū reducibilis, siue
exponibilis. Enim ppo illa in ore vestro gladius ē ex utraq parte acutus,
propterea acutus quicq ppiis falsitas; et propterea acutus simul subiectus in ratione tri' fa-
li veritas. Semel enim locuti estis, duo hec audivi: est, nō est Blychii' falsitas trus.

dicentes; qđ predicta ppo ē quidā falsis; sed magis Blychius nō taliter facit, nisi
subintelligat aliqua dictio significativa ex parte subit, ita ut predicta ppo
faciat hunc sensu: Vox Blychius ē inutilis; ubi ly vox ē, dicunt, subit
fale, et Blychius subit male. Nec miror, qđ sic Thomę respondeant; nō est
inter nostrates hęc eadē datā responsio, quando tunc sint categorizmaticus materialis
sumptus, sūt categorizmaticus; unde qđ dicitur Thomę hic dico, Ita Scoti-
tas illos semper dicite. Ita 20: Subit male ē id ē qđ ali. & taliter

Cui dicitur epica, dicitur pro frequens esse; sed vocibus non significatur non dicitur pro
 nit pro hi: et illis non dicitur epica, seu ratio probis talis. Pro minor: Suppono est pro
 hi: sed vocibus non significatur non dicitur Suppono: et tunc illis dicitur pro hi: Pro
 minor: quod nihil significat non potest pro alio supponere; et Suppono non dicitur vocibus
 non significatur; et Regula epica talis illis dicitur nequit, si quis pro resignat.
 Pro, vera maius,

negando minores; et distinguo minores probationis: Sed Suppositio formalis non ducitur Vocibus
non significativis, voco minores; Suppositio materialis, non. Et distinguo antea probationis:
quod nihil significat non potest pro alio quodam supponere, voco antea; quod nihil sig-
nificat non potest pro alio, nec pro se ipso, seu pro ipsa materia Vocis supponere, non
antea, et quod inde sequitur. Lib. 1. cap. 1. §. 1. dictum est, quod aliud est supponere, et
aliud significare; et licet Suppositio formalis exerceatur nequeat sine Significatione Vo-
cis, quia est acceptio rei pro re, quae significat; Immo Suppositio materialis optime potest
sine Voce significativa exerceri: et haec Suppositio est propria rei logi pro propria, ideo
et si haec ducitur Vocibus non significativis, ut innegabile est, pariter etiam, seu ratio formalis rei

Replicabitur: et vox non significat solus supponit maiorem in prope: et sic tra-
lita est. Dicitur hanc causa: huius dicitur solus prope maiorem, non falsum huius; sed si vox
non significat solus supponit maiorem, huius dicitur prope maiorem: et sic falsum huius. Minor
pro, quia sicut huius supponens falsum dicitur prope falsum, ita huius supponens maiorem
prope maiorem tantum dicitur. Ita, utraque, modo 29 Cōg. Ad probationem, permittit maiorem
cui suppositio eius, et prope recondit minorem, utque inde liquet. Ratio est, quia ad rationem
falsi prope est valde per accidens, quod huius eius supponant falsum, et maiorem; nam ratio
falsi prope est in eo, quod sit oratio enuntiativa unius alicuius, quod quicquid saltem
inter hos supponentes maiorem, ac inter supponentes falsum; et siue prope sit affirmativa,
et negativa, vera, et falsa. Illa autem maior permittit est quicquid falsa, prope supponit
eius: supponit enim, quod dicitur prope dicitur etiam, et ita maiorem, ut careat falsum, siue ra-
one falsi prope; hoc est implicatio, quia si dicitur de maiore, et falsum, scilicet etiam et
copia; et prope falsum, habens quicquid rationem falsi prope, scilicet, esse enuntiativam uni-
us alicuius. Unde, si aliquando prope dicitur maiorem, non, quia non habet rationem falsi
prope, sed quia desumit de nominatione a suppositione maiorem, seu falsum; sicut, licet hoc dicitur
maiorem, quia dicitur de maiore, non tamen propter hoc negatur, quod sit falsum hoc, et hoc falsum, et quod
habet rationem falsi huius. Unde prope, quae appellatur maiorem, est falsum prope, et habet rationem falsi
prope: et frequenter huius eius sunt falsi falsi.

Ad 2. Quia ratio orationis est, quod
partes eius sunt significativae; sed prope est specialiter oratio: et ratio falsi prope est distare
ex vocibus significativis. Maior est Ipsi Cap. 9. Interpret. dicens: Oratio autem est vox
significativa cuius partium aliqua significativa est. Minor autem est evidens. Ipsi prope dicitur
ex vocibus non significativis non est oratio: et nec prope; et frequenter voces illae non significativae
non sunt falsi termini, quia non sunt extrema prope.

Ita distinguitur maior: Ratio
orationis est, quod partes eius, aliqua saltem sunt, non significativae, de maiorem; Ratio
ne orationis est, quod partes eius omnes sunt significativae, pro maiorem. Non enim vult
Ipsi, quod partes orationis precise omnes sunt significativae, quia hoc est per accidens;
ideo dicitur dicitur: Cuius partium aliqua significativa est: Unde hanc Blychiae
inistatibz, ubi est oratio, quia quantum ly Blychiae non significat, tamen ly inistatibz
pars significativa est.

Instabitur: et hanc Blychiae non syndaxus non prope. Ita
Cōg: illa non oratio: et nec prope. Et Cōg, quia Blychiae ad inferius valet lo-
negativae. Pro autem: iuxta rationem, oratio debet habere culominem aliquam partem
significativam; sed hanc Blychiae non syndaxus, non pars significativae habet: et
minor est evidens, quia partes illius sunt Blychiae, et syndaxus, quae voces non sig-
nificativae sunt. Ipsi, quantum vox non significativa, dicitur non simul celia signi-
ficativa, possit dicitur, seu esse pars orationis, et prope, et frequenter esse falsum
huius; tamen voces ipsae non significativae 2. si non sunt falsi huius, quia de falsis non possunt
esse extrema prope, siquidem non possunt dicitur orationem.

Ita, modo Cōg, et animi
probationis; ad cuius probationem, de maiorem, et prope maiorem; quia copia illius prope
Blychiae non syndaxus, et vera pars significativa eius est, quod sufficit, ut tota
prope significativa sit, et habeat rationem falsi orationis, et prope: et negata voces illae
non significativae non falsi sunt. Sed iterum instabitur: Copia non pars, sed unio partium
prope: et quantum copia significativae sit, non propter hoc aliqua pars prope, seu orationis sig-

natura est, et non animus: pro, sicut et quodlibet, resoluta in suas partes; id
est in resoluta in Copia; alias esse fracta huiusmodi non debemus: et Copia non est pars
pro: et sequentia per se sola solutio nulla est. Ita, quando animus quoad se partem; et ob id magis
magis probationis: pro resoluta in suas partes materiales, id est materia; resoluta in
se, suas partes, materiales, et fracta, magis materia. Quod Copia sit pars principalis pro, sit
cuius subiecti, et prout, docet N. D. Subr. l. per hunc. l. l. n. 2. dicitur: Dico, quod sicut
11 nomina, et verba in voce sunt partes enuntiationis in voce; sic ipsa in mente
11 sunt partes enuntiationis in mente. Itaque: l. Prior. l. 19. n. 2. ait: Logus videtur
11 xar & in his in ordine ad veritatem, et falsitatem, scilicet prout possunt esse partes
11 (nota advenit) principales distinctionis veritatis, falsitatis, scilicet subiecti, prout, et Copula;
11 et tales partes sunt partes, nomina, et verba. Sed inter has partes adest notabilis

differentia, nam subiecti, et prout sunt partes materiales, seu materia pro; Copia vero est pars
fracta, seu fracta pro; quando enim pro resoluta, resoluta in partes materiales, seu fracta,
non vero in fracta, seu Copia; nam hoc est distinctio inter totum artificiale, et totum naturale, quod arti-
ficiale, qualis est pro, resoluta in magis, non autem in fracta, quia fracta artificialiter est unio partium,
seu ordo, quod nunc manere, destructo toto, seu separatis partibus materialibus: ut totum
naturale resolutum in magis, et fracta, quia fracta eius non est unio. Ideo, destructo, seu resoluta
hoc, quod totum naturale, remanet corpus, quod est materia, et anima, quod est fracta; ut vero destructa
sue resoluta domo, remanent lapides, qui sunt materia, non autem ordo, seu unio illorum inter
se, quod quidem erat domus fracta. Deinde ergo dicitur Copia sit pars principalis pro, non magis est
hanc, quia in illa, ut patet fracta, pro resoluta requirit, ut per totum artificiale totum.

Q. 3. VI. Voces, seu Conceptus Extra Ppem Sint actu Fraliter termini?

Pro enim quibus ratio fracta non dicitur, sequentia scire oportet in quo statu, an sci-
licet, de sunt in pro, an vero etiam quando non sunt in pro, ratio fracta sit conceptus, l
Vocibus ducitur. Sed ut clarius procedamus, nota 1^a, quod hoc tria, Vox, nomen,
et huiusmodi valde differunt inter se; nam vox, ut l. animalium dicitur, est sonus quidam articula-
tus ab ore animalis procedens: nomen autem supra entium Vocis aliter significans.
quod igitur advenit ab impositione hominis: huius vero addit supra Vocem, l. nomen esse
extremum pro. Nota 2^a: quod divisio tria in subiecti, et prout est adaequata, specifica, et
specialis divisio tria logice fracta sumpti, tanquam generis in suas species: quia esse etiam
magis pro, quod est ratio generica tria fracta tanquam per suas species ad esse subiecti,
l. prout; ita ut impossibile sit, esse extremum pro sine ratione subiecti, l. prout; sicut im-
possibile est, esse vivens sensibile sine ratione hominis, l. bruti: quia sicut homo, et brutum
sunt species animales, ita subiecti, et prout sunt species tria logice fracta sumpti. Dico
ita logice fracta sumpti; quia res per Vocem, nomen, l. conceptus, l. 1^a, seu in esse reali, esse
subiecti, l. prout est quid accidentale, sicut esse extremum pro; itaque si vox, nomen, l. conceptus
videtur, ut inducitur rationem fracta tria, tunc non per accidentale, sed essentialiter sunt
hanc rationem subiecti, l. prout. Sed ut plene Patet Villacastri Occurramus, nota 3^a.
quod esse predicabile, l. subiectibile prout dupliciter intelligi, scilicet 1° incommuni

et 2° inronalita; vel sub alijs suis: Realita, et Logice: esse predicabile, et
subiectibile 1° inronalita, seu realita nil aliud e, quod fundamntu, seu fundamentu
1° inronalita, quod res habet in parte rei, et in se, ad hoc ut per inthm possit subie
ci, 1° prout affirmatiue, 1° negatiue. Unde esse predicabile, 1° subiectibile in hoc sensu
e quid tale patitur, et soly fundamntalita logy; = Loge aut, seu 2° inronalita
esse subiectibile, 1° predicabile prout inthm exercite, 1° signate; exercite nil aliud
e, quod actu, et formalit e subty, 1° prout aliter factu ppri; signate aut, nil aliud
e, quod denominatio aliqua extrinseca fundata in prout dicatibne, 1° subiectibilitate reali,
+ ppri facit
1° subty, 1° prout, quod aliud n habet, sed in se prout habere: Unde esse loge subiectibile, 1° predi
cabile signate, e soly denominari, n vero e esse formalit subiectibile, 1° predicabile;
quia n e habere factu, sed posse habere, seu signari ad illu habund.

Nota Octuo.

Voces, vel Decretus extra ppri n sunt formalit in logi. Ema Mastriy, Bon
ciy, Villacastm, et alios; Id inunior in nostrate, prout in manu scri
ptis. Ego aut, ut magis opinior probabilius puto, si quid a meo venerabili
simo Magistro huius 1° resolutione problematice accipi; Id in quia 24.
Phy 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24°
opinari n e in nobis, ideo coactus sum negare sequi parte, Viet
rationibus apponendis, iudicio meo, salvo meliori, melioribus.

Decuo: Cui n dunt propria, et precipua pao in logi, ne formalit inus legus; Id
Vocibus extra ppri n dunt propria, et precipua pao in logi: 1° Voces extra ppri
n sunt formalit in logi. Maor e evidens, quia esse, et ppri pao sunt dunt
les tam positue, quod negatiue. Pro mior: Suppo e ppri, et precipua pao in logi
Id Suppo n dunt Vocibus extra ppri: 1° Maor e talit dunt; Mior e Mastriy,
Villacastm, et fere oiy, qui ita Suppos definiunt: e acceptio in in ppri; Id
extra ppri n data acceptio in in ppri: 1° extra ppri n data Suppo propria
precipua in logi pao: 1° quia extra ppri n data inus logus formalit illis.
ppriates n prout dunt Vocibus, 1° Decretis extra ppri: 1° quia subty illar
ppriates, seu pao, sollet inus logus n inuenit in Vocibus, 1° Decretis extra
ppri. Pro antm sigillatim: Ampliao, in logi ppri pao, e acceptio in ad
ppri; Id extra ppri n data Copia principalis: 1° Ampliao n prout ppri
illu tantu temporis defereq, quod Copia principalis importat; Id extra ppri defere
temporis significata prout Copia principalis, quia nec Copia extra ppri data, quia in pl
cat. Vnio in extra ppri: 1° Statu n dunt Vocibus extra ppri. Et ita dic
Reliquis in logi paoibus: 1° extra ppri n data inus logus, quia Vbi n inuenit
ppri pao, repugnat subty illis.

Proba 2° Decuo:

Voces extra ppri soly hab
pao ad esse extremu ppri: 1° n sunt actu formalit in. Pro Cij: posse esse in, ne up
actu formalit in; Id habere pao ad esse extremu ppri e, posse esse in: 1° si Voces ex
ppri soly habent pao ad esse extremu ppri, tunc n sunt formalit in logi.

Prima 1^a: Vox Blychii v.g. hbr pōg ad significandū; sed hoc n̄ obstat Blychii
n̄ ē fāctū nōm, seu vox significāva: 2^a quānvis vox extra ppe hbeat pōg ad esse
sū, seu extrinsecū ppe, hoc n̄ sufficit, ut sit fāctū sū. Maior ē evidētis, quia vox
quē hbr articula p̄st ab hōibz imponi ad aliq̄ significandū, nō quē d fācto sig-
nificandū sunt, p̄q̄ta in p̄sione hōy, idē hbr 2^a se, ac Blychii. — Prima 2^a:
pōa illa, quē hbr voces extra ppe, ē q̄ rale: 2^a pōg illā n̄ dntuēta fāctū
hī. Probo Cog: Institutū fāctū tālōi debet esse q̄ rāōnī, quia sū fāctū ē ens
rāōnī; sed pōa rāōnī n̄ ē ens rāōnī, quia lō rale, et ens rāōnī sunt dīadicta.
2^a: 2^a. Quid 3^a soluo: Sicut ens in pōa ad ens simplicitē in actu, ita sū in
pōa ad sū in actu; sed ens in pōa n̄ ē simplicitē ens actu fāctū tale: 2^a
sū in pōa, seu extra ppe, n̄ actu fāctū sū. Minor ē Q^o N. Sub. 5. metaphisq.
c. 7. et 1. d. 38. 2. unit. et alibi sepe. Maior dīat, quia si cā n̄ dat esse actuale
enti in pōa, n̄ actu simplici ens, seu aliq̄, ut inquit Q^o in cōg. 1. n. 14. hū uerū:
hōi in pōa) n̄ repugnat affirmāō, quē ē aliq̄, sed inty inest negāō, p̄ xopti negā-
ōis cā, lācty n̄ p̄nti in esse. 2^a sū in pōa n̄ actu fāctū sū, p̄ xopti ne-
gāōis cā, lācty inty in p̄nti in esse, seu in actu.

Prima: sū loq̄ n̄ hbr
actū, seu actualitē, nisi in ppe; sed sū n̄ hbr esse, seu rāōnē, fāctū tālōi, nisi quādo
hbr actū: 2^a sū loq̄ n̄ hbr esse tālōi nisi in ppe. Minor ē ex p̄a Q^o N. Sub.
m. 1. c. 1. n. 11. dīctis: esse esse, et actū vny n̄ ē sine alio, qualitercūq̄ obīn-
gunt. Quid maior: sū n̄ p̄st hāre rāōnē fāctū subī, p̄ xopti, nisi in ppe; sed
sū n̄ p̄st actū nisi cū rāōne subī, p̄ xopti, quia nullū genus, quale ē sū,
p̄st sine specie aliqua sua, quales sunt subī, et p̄ xopti rāōnē tālōi, ex hēre, seu esse
in actu: 2^a sū n̄ p̄st hāre actū, seu actualitē, nisi in ppe: et dīquēnti n̄ hā-
bre rāōnē fāctū, seu esse tālōi, nisi in ppe, quia vny n̄ ē sine alio iuxta dī.

Ad hęc, et alia respondēt
Invenit dīctā, qd sū loq̄ hbr quidē sū esse, et actū d fāctū ppe,
quia esse subī, p̄ xopti, seu actualitē terminare, dīponere ppe n̄ ē esse
tālōi, sed exercitū esse illius: vnde dīcunt, qd vny ē, qd sū n̄ exercitū,
nisi in ppe, sed in q̄ quā exercitū cūctū rei supponit 2^a dīctū,
idēo p̄o p̄cti ad ppe supponit sū loq̄ fāctū dīctū. — Contra
hanc respōsō sic inuēgo: exercitū rei essentia dīctū in exercitū
n̄ supponit 2^a ip̄q dīctū; sed sū loq̄ essentia dīctū in exercitū: 2^a
exercitū tālōi in ppe n̄ supponit sū fāctū dīctū. Maior ē evidētis; aliq̄
ante dīctū rei data rei dīctū. Probo minor: esse actualitē extrinsecū,
seu terminare ppe ē exercitū tālōi; sed sū essentia dīctū in actualitē termi-
nāōne ppe: 2^a maior ē dīctū respōsō; p̄o minor: sū, ut talis essentia
clīngit a termināōe, ut talis; sed p̄ n̄ talis dīctū, n̄ p̄ dīctū
termināōis p̄ xopti dīctū p̄o termināōis, sū vero actū termināōis: 2^a sū
essentia dīctū in actualitē termināōe. Et cōa, quia p̄o dīctū ē cōg p̄p̄ dī-
ctū: 2^a si sū p̄ actualitē termināōis essentia dīctū, p̄ idē dīctū.
Prima ex ip̄o Q^o Villacordū,
cūq̄ respōsō ē sū respōsō respōsō. Ip̄e enim, et quidē in memor sū;
2^a p̄ dīctū dīctū. 1. 2. 1. n. 2. allegat. Q^o hī. 1. p̄am. 2. 1. n. 1. dīctū ē p̄ se p̄a

Subi. Si dicitur in lib. praelectionum. Idem patet, ut patet dponit: et tunc dicitur dponit, per
dponit. Interrogat enim: Si componit e actus, et quia? Si poa; indica mihi actus eius.
Si actus: et tunc ut patet patet quod dicitur in actualitate seu exercitio dponit per.
Ug: Si sequenti ait: tunc e patet impleta, quia e (et non quia patet esse) patet per: et
quod patet eius dponit e dponere. et non, sicut dponere. - Ug tunc ibidem ait: patet, et
tunc dicuntur Corollariis. Idem tunc dponit per dponit: et et patet. Subsumo: Idem tunc
actu patet tunc non dponit non dponit per posse dponi et patetibus, Idem per actualitatem
dponi et patetibus: tunc, actu patet patet per non dponit per posse dponere, Idem per
actualitatem dponere per. Igitur iuxta doctrinam Thomae tunc, tunc, et patet dponit in.
exercitio, seu actualitatem examinandi, seu dponendi per: Et sequenti non patet dari etiam

Respondent forte

1) ut correlativum, ad quod refertur. Dependens immunitas, qd huiusmodi est relatio
ad n. relatio promissibilis, quae revera requirit actualitatem ultimam; id est relatio factus
contingentis, & cuius ratio n. habere actualitatem huius, seu correlativum, id sufficit posse
habere. Unde quantum ad hunc, ut patet 2^a ratio, essentialiter dicitur requiri, seu relationem ad p. p.
hunc n. requiritur, qd p. p. sit actualis, id sufficit qd sit possibilis, ut huius sit actualitatem
huius per requiri ad illud, quia huius est relatio transcendentalis.

Sic Veritas impugno: Sed ut clarius percipiatur, notatur qd ppter simplicitatem
seu signatam, ppter rationem sunt huiusmodi similes: hoc potest esse extremum proprium: hoc
est predicabile dicitur, dicitur et subiectibile huiusmodi: huiusmodi proprius signatus correspondet
huc exercitia, huiusmodi dicitur: Notatur et hoc, in qua exercitia ponitur, qd ideatur,
seu signatus erat in primis. huiusmodi pmissis, - Oportet sic: Ippo signata est proprium, et
falsitas actualis ppo; I n? Si 19; et quamvis decedamus, ut libenter decedimus, qd
in illa data huiusmodi actu falsitas huiusmodi, ppter hanc inferuntur huiusmodi, qd data huiusmodi extra
ppp. Si 24 dicant, scilicet, qd ppo signata non falsitas ppo; et nec huiusmodi in illa erat
falsitas huiusmodi. Dabo cog: mea signatio non dicitur et in ipse falsitas, quia ppter vos
ppo signata non falsitas ppo acta; Sed huiusmodi in ppo signata nihil aliud habet, quam
signationem, seu electionem ad esse huiusmodi: et.

Ista 2. et ppter quod dicitur suppositum ppter
dictam huiusmodi Veritatem: ppo signata est actualis, et exercitus actus iudicii, seu
24 operationis intellectus: et actu falsitas ppo. Dabo autem: ppo, in qua falsitas re-
peritur affirmatio, et negatio, et veritas et falsitas est actualis, et exercitus actus iudicii
quia huiusmodi non reperitur in 1. operatione, sed in actibus 24; sed in ppo signata huiusmodi re-
peritur: patet, quia huiusmodi est predicabile dicitur et vero vere est affirmativa, et vera;
et. - Ista patet: iuxta Martinum de 6. dicitur. 9. 10. n. 289. Dubitatio dicitur
conexione alicuius ppter Cy Copia, huiusmodi, circa diuersionem huiusmodi inter se, non
determinate affirmative, et negando, sufficit, ut ad 29 intellectus operationis redu-
catur: et a fortiori ppo signata, in qua determinate affirmative, et negando, ad
29 intellectus operationis, et non ad 19, pertinet. Et causa, quia si qd minus videtur inesse,
inest: et qd magis, inest. - 19: ppo signata actualis dicitur et verbo, copia, et
propter: et est falsitas ppo ad 29, et non ad 19 operationis pertinens. Et autem, quia in
hac huiusmodi est predicabile, signatio ipsa in dicitur, nempe predicabilis falsitas, actu-
alis, vere, affirmativa, immo exercitia ppter dicitur et hoc.

Ista itaque dicitur in prin-
cipale huiusmodi Veritatem: huiusmodi iuxta Martinum est specialis dicitur in ppo signata:
Quero enim: I tunc est actu falsitas huiusmodi ipsiusmet ppo signata; vel ppo ex-
citum non factum, sed factibile? Si 19; infertur dupliciter hanc cog, 19: et ppo sig-
nata est falsitas ppo, ppter ad 29 operationis. 29: et non data huiusmodi extra ppo,
quia ppter se huiusmodi actu falsitas huiusmodi est ppo signata, et huiusmodi ppter non data. Si
respondent 24, nempe, qd huiusmodi in ppo signata est actu falsitas huiusmodi ppo ex-
citum faciendum; qd quidem, non fallor, volunt, ut huiusmodi extra ppo extant.

Ista 24; signatio, electio, seu ppter determinatio
vocis, dicitur ad esse extremum, seu proprium, non esse actu falsitas huiusmodi; sed vox,
dicitur in ppo signata solum habet electionem, signationem, seu predeterminationem ad esse
huiusmodi, et extremum ppo exercitum factibile: et vox, dicitur in ppo signata non actu
falsitas huiusmodi, seu extremum ppo exercitum factibile, faciendum. Minor est evidens, et
doctrina Martinus. Major ppter sic: Signatio, seu predeterminatio rei ad finem, non est fa-
litas dicitur et actu specialis in fine; alias dicitur finis superflueret, immo ante
determinationem dicitur: ppter: quia predeterminatio rei ad finem, est prior, quam dicitur finis: et
si signatio, seu predeterminatio rei ad finem, est et sequi finem, seu dicitur actu falsitas specialis

in fine, Merito esset prior decurione ipsa: quod quidem est manifesta traditio. 2o. a
dasi, si signatur seu predeterminatur Voces, & Decepti ad esse huius, seu utrumque proprii
exercitii faciende, ipse Istitutor Voces, Decepti actu finaliter episcopali huius, seu utrumque
cuiusque proprii, superfluum, et daretur episcopi dicitur hinc, ante decuriam ipsam ipsorum
finit. Quid absurdius?

Præmata hęc evidentissima Vobis multipliciter, et 1o. sic:
Ipsi Thaurij, scilicet, nollunt, sicut nos, sunt signati, sicut Oves, ad occisionem, et si-
cut hōes, ad mortem predeterminati, dicente Apostolo: Thauri sumus, sicut Oves ad
occisionem: Et: Statutum est hōibus semel mori. infero nunc: quod ipsi oēs iq sunt actu
finaliter occisi, et episcopaliiter mortui, quia, iuxta ipsos, signatio rei ad finem est institutio rei
actu finaliter episcopali in fine. Quid ergo? dicant Thaurij. Si doctrina et opinio illorum videtur;
et ipsi mortui sunt: ac proinde Thauri non habemus, sed opinio nostra oīs diuidentis est. Si
respondere valent; et non sunt mortui; et nequa doctrina, et opinio illorum in falsi-
tatis tumultu mortua, legibus facit, ut requiramus in pace. 2o. sic: Ipsi Thaurij,

velint, nollunt, sicut nos, qui sunt in via sunt signati, seu predeterminati ad gloriam; & repro-
bi, seu predeterminati ad hunc. infero nunc: quod ipsi Thauri dum viatores, tunc actu
finaliter episcopali beati, & damnati; fuerint quia, inamittibiliter Deo in gloria; tamen
sustinentes æternas inferi poenas. Quid ergo? dicant Thaurij. Si doctrina eorum est vera, cōtra
quod; et tunc, si iq beati, quando vivunt in via, dicente Orō: non videbit me hoc
et vivet: Si damnati, iq enim nulla est redemptio. Si sentiunt se, nec damnatos,
nec beatos aduſualiter episcopaliiter esse, sciunt simul doctrinam suam esse, ut per malum,
damnandam. 3o. sic: ab æterno statuit, predeterminavit, seu signavit Deus mun-
dy faciendū in tempore: infero nunc: quod mundus, iq quod res permanentes, quæ
suevit, nunc potuit, Thauri, sed & factum fuit actu finaliter episcopali institutum,
Ira scripturæ sacre, et fidei. Infero itaque: quod oīes æterno signata futione
habuerunt in æternitate actu finaliter, non solum esse vias, Thauri, sed et ipse
existeret, Thauri oēs. Infero itaque: quod quod nunc dico, et ipsi audiant, dicitur a me, et
audiat, ab ipsi actu finaliter a ab æterno. Quid ergo? quidam p̄nta annos nondum
hōes, et ab æterno sui locutus? ut ipsi locuta, ita est; quia signatio rei ad finem
seu Vocis ad esse huius proprii, 2o. ipsos, & actualiter Thauri in ipse finaliter episcopali finaliter
sed oīa illata, fuerunt ab æterno signata ad esse in tempore determinata: 2o.
oīa ab æterno fuerunt actu episcopali finaliter in tempore suo.

Conſ. 4o. sic:
Ludex seuus sententia Capitalis in Rey, signat eum ad mortem supplicij; sed iuxta
Thaurios, signatio ad finem est institutio in fine: 2o. promulgata sententia, iq est Rex
actu episcopali finaliter mortuus in supplicio. Adq. 2o. Reg. plantis proxi-
flent? ad supplicij poena individualiter ducunt? adq. 2o. ut moriantur mor-
tuo; sed videtur perire? Si Thauriorum opinio, et doctrina, primū quidem; 2o. autem
cui, si doctrina illorum perit. - Leg. plurima alia ad nostram tuendam, et cor-
porandam sententiam, simulq. ad Thauri impugnandam libenter offeram vobis;
sed hęc sufficiant, ut lux nra, tenebras Thauri opinionis ante Oculos apa-
ret.

Ad 1°. Ita nōq. Deluoy: Vox, conceptus extra ppe hōr pōq. seu aptitu-
dine ad hūc in ppe: 2° extra ppe ē factū hūc. Obia Coa. hūc ē uterūq. ppe
sed verba in dēfinitione nō dicunt actū, sed aptitudinē: 2° si extra ppe Vox dicit
aptitudinē ad esse uterūq. ppe, tunc ē factū factū hūc. = **Prima 1°:** Ratione
partis nō ē actualitē dponere, sed sufficit ppe dponere; sed hūc ē pars ppe: 2° Ratione
nō ē actualitē dponere, sed sufficit ppe, seu aptitudo illa, quā extra ppe hōr. Pater in
āa rationali, quā impet ē pars hōr, quomōi actualitē nō dponat hōr. = **Prima 2°:**
iuxta probabilit. O. N. hūc, ad hūc logy actu factū dponendi sufficit aptitudo
ad esse in multis: 2° ad hūc actu factū dponendi sufficit etq. aptitudo ad esse
in ppe. Ipsi extra ppe dāt hūc, nō extra ppe dāt in voce, lēptu hūc aptitudo.

Ante responsū Veloxque argumty:
Vox, lēptus extra ppe, sicut hōr pōq. ad esse, ita hōr pōq. ad nō esse uterūq. ppe;
sed quia hōr pōq. per vos, ē actu factū hūc: 2° quia hōr pōq. ad nō esse, ē actu
actu factū hūc: 2° simul ē et nō ē actu factū hūc. Maior ē evidens; minor
Major: Coa legitima: 2° Radio vera. = **Veloxque parit 1° Prima 1°:**
Ratione partis nō actualitē dponere, seu esse in toto; sed paternitas ē pars
huius totius, scilicet Pater: 2° extra patre dāt paternitas actu factū hūc
cy solo ppe ad esse in ppe. sed sic: hōr quilibet hōr pōq. ad esse patre: 2° quilibet
ē actu factū dāt. hoc ē falsū: 2° et illud. = **Veloxque Velox: Vale logy ppe**
aptitudinē ad esse in multis nō ē actu factū in illis: 2° Vox, lēptus per totū
aptitudinē ad esse uterūq. ppe nō ē actu factū uterūq. ppe: 2° nec hūc.
Velox: dāt actualitē ppe aptitudinē: sed Ita ad argū, dūmodo antm: Vox, lēptus
extra ppe hōr pōq. actū, seu fundamty ad esse uterūq. ppe, dāt antm; hōr pōq.
logy, seu actū rationis, ngo. Ad ppe hūc, dūmodo in hūc proloqui: verba in dēf-
nitione entis absoluti nō dicunt actū, sed aptitudinē, dāt; in dēfinitione entis rela-
tīvi, ngo intelligit proloqui. Vel sic: verba in dēfinitione nō dicunt actū, sed apti-
tudinē, quando actus nō ē dēfinitū, dāt; quando ē, ngo. Dicit ē uterūq.
q. hūc logy ē essentialitē relatiuū; et sequentia verba in eū dēfinitione, scilicet, extra
my ppe, dicunt ppe actū; sicut verba in dēfinitione dāt, et cuiuscūq. aliter
relati. **Ad 1° Prima 1°:** dūmodo similis maior: Ratione partis essentialitē
absolutē nō actualitē dponere, dāt; Ratione partis essentialitē relatiuē, ngo maior.
et in eū dūmodo maior; sed hūc ē pars essentialitē relatiuā ppe, dāt; ē pars essen-
tialitē absolutā, ngo maior, et Coq. Patet autē Coa rationali nō tenet, quia ē
essentialitē entitas absolutā; et ideo siue dponat, siue nō dponat hōr, impet āa ē
actu factū essentialitē āa. Quimini O. N. Sub. 1. d. 2. 1. 1. Sub n. 40. dicentē:
si ipa tollat ab āa hoc, q. ē perficere māq. (in hūc ratione partis) remanebit
q. hōr perfectū unitatē. Subsumo: sed si tollat āa hoc, q. ē esse uterūq.
seu partē ppe, nō remanebit hūc, quia ablata epea rei, aufertur res: 2° tāo partis
nō eū modo dponit āq. ac dponit hūc logy: in āa enim tāo partis ē q. superadditū epe,
ng, ut ait ibidē O. q. āa perficiat materiq. hoc ē imperfectionis in ea; in tāo autē tāo
partis nō ē q. superadditū q. sed ipsamet epea hūc. **Ad 2° Prima 1°:** dāt antm et

ngo Coq. et parit. 1°: quia Vale ē essentialitē totū ppe, ideo ad eius epeq. sufficit ppe,
seu aptitudo; hūc autē ē essentialitē pars, seu uterūq. 2°: quia aptitudo dāt hūc ē
actualitē 2° mte, seu relatiuū rationis, et ideo parit Vale logy dponere; aptitudo autē, seu

huius et huius. *AL* No 3. ... opera cognoscat nos,

Cognoscat nos, n̄ possunt hi' disparari, seu ppo fieri; Id per obs. & experientia
similes dante hi Cogniti. Ipse ultra

bar et Viska. *Br ad argy, dishing do antms: nisi prius noalish 1. operatio Cogn*

Cognita parati pr 29 operando, et...
ad hunc modum Pr 1º, 2º, 3º, 4º, 5º, 6º, 7º, 8º, 9º, 10º, 11º, 12º, 13º, 14º, 15º, 16º, 17º, 18º, 19º, 20º, 21º, 22º, 23º, 24º, 25º, 26º, 27º, 28º, 29º, 30º, 31º, 32º, 33º, 34º, 35º, 36º, 37º, 38º, 39º, 40º, 41º, 42º, 43º, 44º, 45º, 46º, 47º, 48º, 49º, 50º, 51º, 52º, 53º, 54º, 55º, 56º, 57º, 58º, 59º, 60º, 61º, 62º, 63º, 64º, 65º, 66º, 67º, 68º, 69º, 70º, 71º, 72º, 73º, 74º, 75º, 76º, 77º, 78º, 79º, 80º, 81º, 82º, 83º, 84º, 85º, 86º, 87º, 88º, 89º, 90º, 91º, 92º, 93º, 94º, 95º, 96º, 97º, 98º, 99º, 100º

...relativa dicte, quia de proinde sequitur...

Q. 4. UR Voces Significant Naturaliter, vel ad placitum?

42

Supposita, nōa, et Opinione vocis, quā 1. 2. tradidimus, hic notandū ē, qd nō lo-
quimur de quacumq; voce, sed solum de significativa, et articulata. Et notandū
ē, qd significare aliquid potest etiam dupliciter, scilicet naturaliter, et ad placitum: 1. 2.
quādo ex natura ipsius significandi aliquid notificat, seu declarat; sic fumus ex
natura sua significat ignem. 2. 3. quādo significans, nō ex natura sua, sed ex beneplacito
vel voluntate Divina, Angelica, humana, notificat, seu declarat aliquid; sic Vānus ante
ianūq; notificat Vinū venale; quia ita voluerunt patres. Inta Res patentes una
nimi sensu docent, qd voces articulatę significant ad placitum; sed quia oppositū docuerunt
Veteres quidā, ut Cratylus, Heraclitus, et Pythagoras, docentes, nō esse munus sapien-
tis nomina rebus imponere, sed imposita a natura, admittere; ideo sit:

Voces significant ad placitum, seu ex libera hominū impōne; nō vero naturaliter
seu ex naturali virtute illarū. Probā 1. ex Sacra Scriptura: Postquā Dñs Deus vidit
cuncta fecerat, dicit Gen. Cap. 2. : adduxit ea ad Adam, ut videret quid vo-
casset ea; cū enim, qd vocavit Adam, ipsū ē nomen eius; et iuxta qd vñm, l
placitū sibi fuit vocē significatūq; l nomen applicavit unicuiq;. Et cōa, quia dñs
ut videret qd vocasset ea docet, qd Dñs in deliberatione, seu libertate Adam,
denotavit cunctis tunc nomina dare; sed si voces significant ex natura sua, nō
fuerunt rebus applicatę 2. beneplacitū, l voluntatē Adam, quia qd ex natura ē, liberi
nō fit; et quia voces nō significant naturaliter, sed ad placitum. Probā 2. : In gene-
soze Dñi nato Luc. Cap. 1. innuebant Patri eius, quem velle vocari eu; et ex
velle, seu libera voluntate Zacharię, et nō ex natura vocis dñi, qd Ioannis ē nomen eius.
= Probā 3. ex Mala lib. 1. d. 1. inq. super hierem. Cap. 2. dñs dicit: nomen vñm ē
vox significativa, 2. placitū. Et Cap. 3. sic: ē autē oratio omniū quid significat:
2. placitū; sed oratio ē vox significativa, iuxta qd ipse in 2. 2. dñs dicit: Cap. 1. 2. 3.
Voces, nō naturaliter, sed ad placitum significant. Probā 4. : In 1. 2. dñs dicit: pñs ibi in locis, et
pñs pñs 1. per hierem. Cap. 2, et 4. Et in sententiis sępe hoc iōf asserit. Probā 5.

Et qd Voces: ex sententiā docet, Voces mutari 2. tempus, vñ, l consuetudinē;
et quia nō significant naturaliter, sed ad placitum hominū. Probā 6. : Signū naturale nō
potest mutari, nō quādo vñ. Semper representat ignē; sed si voces natura-
liter, et nō ad placitum significant, essent signa naturalia: et si mutantur, nō natu-
liter, sed ad placitum significant. = Probā 7. : Voces dñs, seu lingue nō ab oībus
nōnibus intelliguntur: et quia nō significant naturaliter. Probā 8. : Signa naturalia,
cōq; naturaliter intelliguntur, ab oībus nōnibus intelliguntur: et si voces dñs, seu lin-
gue ab oībus nō intelliguntur, ideo ē, quia nō significant naturaliter, sed ad placitum.

Ad 1. 2. Tra de lingu. Gen. locc cit. dicit: Appellavitq;
Adam nomina sua cuncta animalia &c. : et nomina illa propria rebus
siquidē sua essent. Ignō nō ad placitum, sed a natura significant res illas, quarę
sunt propria. = Probā 9. : Vox significativa, cuius significandi ratio ex se signi-
ficata sumit, et dñs, nō ad placitum, sed naturaliter significat; sed sunt quędā voces,
quarę significandi ratio ex se significata dñs et sumit: et. Et mōa in codicē,
1. Gen. 2. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Ita ad aptum, utro integro Enthimumate, nego Utinam Coq. Vao ē: quia nō pna-
abus ab Adamo impōita, dicunt pna xeny, quia illis appropriata, n̄ quia ex nāa
sua sint illary; sicut grāa Vp. ē pna hōi juyi, n̄ ex nāa sua, quia fuit libere fa-
cto data, seu appropriata illi. — Ad Ifirmatōem Rep. nōdo, dīngdo mōrē: Vox
significativa, cuius significatōis rās Oritur ethimologicē, impulsive et ex signifi-
cā, n̄ ad placitū, sed nāaliter significat, ngo mōrē; Vox significativa, cuius signifi-
cā n̄ ad placitū, sed nāaliter significat, ngo mōrē; sed ngo suppositū, sed ngo
nū rās Oritur pna ex re significata, ēc., deo mōrē; sed ngo suppositū, sed ngo
dela hōi vox: et in pna sena, deo mōrē, et ngo Coq. Deo enim, qd significatō hu-
mā Vocis Virago aliquatitā Oritur ā femina significata; sed hoc ē male impulsivē
seu ethimologicē, scilicet, quia Virago sumpta fuit Cocta, ex qua femina facta fuit:
unde ly quoniam n̄ denat Coq pna, sed soly quandoq dūentū, et impulsivē
rāonale ad hē nomy femine imponendū; sed hoc n̄ tollit libere imponendū qd p-
a paritate: nq licet Deu, ut pna summy bonū, hbeat maxime dūentū, et mōdy rāona-
biliter impulsivē, ut ā nobis ametur, tūq voluntas nra libere illū amat. Qd enim
Virago dūentū femine, dī paritē dūentū alius Vocibz, quē magnā affinitatē
videntē habere Cy suis significatis. —

Ita, nra amāoni, et mōrē, ngando Coq, quia fuit transmissa dūentū loquendū, in qua
ē paritē, ad mōdy significandū, in quo n̄ tenet paritas. Vult enim dū, qd ita ē pna
hōi Vocibz articulatis loq, sicut brutory Vocibz suis n̄ articulatis Vti; sed qd eodē
modo hē, et illē significant, hoc n̄ dicit. pna quē qd Voces illē brutory n̄ sunt sig-
na, l'vocabula significanda res, quales sunt Voces humane; sed soly sunt signa pna-
ny, et effectus eay, nempe, legē, mōrē, fūzōis ēc.: sicut Vny, pna, l'
suppōit in nobis. —

Ag. 3. Qu' in Idiomatic Varietate instructi sunt, testandū
hanc Vocē Saccus idē significare apud oēs nāones: qd quia clatur sermo,
ā nāa innitū hōibz, quo quidē utentē infans in silvis enutritus, et ab oī
dūentū hōy loquentū segregatū, ut opinant n̄ nulli. — Itā, qd licet Vocē
illa idē apud oēs significet, n̄ sequit, qd nāaliter significet; quoniam exposito
scilicet deo, qd Voces n̄ significant idē apud oēs, opōtē pna ā nobis, qd n̄ nā-
aliter significant, quia ex eo capite pna recte n̄ esse signa nāalia; sed tūq ex eo,
qd vox illa ab oībz nāonibz intelligat, n̄ sequit, qd significatō n̄ fuit libere
et ad placitū imposita illi ab innitō, ā Deo quidē, Putore hebraicę lingue
qua, utpote ita, vñ sunt parentes nri in Babilō. Volunt pna n̄ nulli, qd
hēc vox Saccus ē hebraea, et qd si apud oēs idē significet, mōdy Loccatō fuit
qd in divōne, et dispōitōe illōy, qui fūzōm Babilōis edificabant, quando
nempe dūō, et divōne linguay facta fuit, singulī Saccos suos querebant,
eodē vñtē vocabulo, et ideo vox Saccus retenta ab oībz fuit. — Ad illud
d' infanti in silvis enutrito, inquit Martius, qd ē Vana dūtimāō, quia si
talē loquela claret ā nāa hōibz mōita, plane quidē eq retineat, et hē
aliq sermō addicet, sicut sermō pna retinemus, quoniam aliq aprehen-
dunt: quē pna sentē dūō similitōe pna, nq Herodotus lib. 20. refert d'
duobz infantibz in silvis ex pecoribz nutritis, qui pna hēant hanc soly emittēbant
vocē, Becor, quē quidē ā Capri, Cy quōbz eam nutriti, didicerant.

43
 Inq. 118. Si vis vox significat ad placitum, hec propter eventum, hoc est
 apertum, Deus i demon; sed hoc non est. Patet maior, quia si vox illa propter vel
 placitum significat, propter quod, quolibet ex illis ad quolibet significandum assumere;
 sed propter illud, quod per vocem apertum significat aliquid dicens hoc, et per vocem demon
 aliquid dicens Deo: et si iuxta placitum, libere voluntate hominis significat, quia sunt
 predictae propter. = Patet, non de sequela maioris, et rationis eius; quia vox non dicitur
 significativa ad placitum, quia significat ad placitum cuiuscumque, sed quia significat
 ad placitum alicuius totius divinitatis, et alicuius hominis auctoritate in ea: Unde non licet
 circumferre singula significata vocabulorum, sed standum est vni divinitati loquenti, ut
 docet Scot. 4. d. 12. 5. iuxta quod vni predictarum, et similes propter sunt falsi.

Q. S. UR. Voces significant ¹²¹⁰ Rem, vel Deceptum?

Non loquimur in presenti & Vocibus prolati ab aliquo n̄ habente Deceptum
 seu intelligi & rebus significati per illas; sic sunt Voces prolatæ ab Aliis:
 nec loquimur & Vocibus prolati ab hōe in aliquo Idioma, qđ nescit, ut Cy-
 rus loquitur latine: hę enim n̄ sunt Voces humane, & quibus hęc sermo.
 loquimur & Vocibus prolati ab habente Decepto, qđ rebus per Voces
 significati: pro cuius intelligea Notandum. qđ quando cetero sermone.

significati: pro cuius intelligea. Notandum 1°, qd quando dicitur sermone
aliq^d significare intendimus, duo in mente loquentis presupponunt: Scilicet, res
cognita, & qua locuti, et ipsius rei cognitio, quae deceptus falsis appellatur, sicut
res cognita deceptus obivus dicitur: Ut autem enim deceptus aliquando per vocem
externam manifestatur, et ideo queritur, an voces 1^{ae} significant deceptus obivus, seu
re, quae deceptus falsus? Ad nota 2°, qd 1^a primario per intelligi & primario prin-
cipalitati, vel & primario immediationis: significare aliq^d primario primario
immediationis, est illud significare prius in oratione, quae aliud: significare autem
principaliter, seu 1^{ae} primario principaliter, est significare re illi, ad quae significan-
da illi vox imposita fuit & intone impositis, sicut hoc fiat prius in oratione,
sive n^o. Notandum 2°, qd deceptus falsus ut dicitur, est actus ipse intus, quo perceptor

siue n. Nota itq: qd conceptus habet, ut dictum est, e actus ipse intus, quo per se ipse
obit, seu res cognita: conceptus autem obitivus e ipsa res, seu obit cognitio a poa:
et istud obit e, qd hic intelligitur per ty rem; siue tale obit sit ens tale, exterior
immo et actus ipse intus, siue cognitio, quae est agnoscendo potest esse obit affectus
actus intus, ut dictum est loquens de cognitione reflexa lib. 3. cap. 9. art. 2. n. 21.
Vobis. Vobis primis in

actus in his, ut dixi, & loquuntur. I cluo: Voces primario, &
 primario principaliter, quae primario immutationis, significant res, seu conceptus
 hos, ^{non} conceptus reales. huiusmodi, immutatio, & theory, tenet; et licet D. N.
 & per hunc. c. 2. problematicus videatur: tunc id contentiarius, quibus semper standit
 resolutione sic ait. l. d. 27. q. 3. sub n. 19.: licet magna altitudo fiat & voce, ut sit
 signus rei, & conceptus; tunc breviter sciendo, quod illud, quod significatur per vocem, per se
 res &c. = ita: Huiusmodi. cap. 1. ait: Cum ut n. & dicitur ad scolas adducere, & huiusmodi
 Vocibus, non rebus in disputatione: ita allegata immutatio ab AA; sed tunc re vera tunc
 ita ^{facile} videtur ait: Quid fieri n. potest ut res ipsas presentes dispuemus, sed nominibus
 pro rebus primario signis: ad I cluo nra clara mens, D. N. et huiusmodi e.
I cluo per patres, et sic per

pro rebus primis signis: et dicitur nra Clara mensura. Propter per se patet, et sic per se patet
cipaliter, seu primitive principalibus significantes res per voces: Voces principales
significant id, cui imponitur sunt: et significant opposita res, quia ut dicit Gen. 2.

appellatur nomina suis cuncta animalia &c. 20. nomina, seu Voces
applicuit rebus, et in deceptibus illarum. 24. Voces principaliter significant id, quod
Auctor illarum intendit, et vult notificare; sed Adam imponens nomina rebus
non intendit Deceptus suos patet manifestare, sed res ipsas, notificare, et declarare
re: 29. Voces principaliter significant res. Maior propterea Voces significant ad
placitum imponentis. Minor dicitur, quia Deus adduxit ea (nempe res creatas)
ad Adam, ut videret quod vocaret ea: 29. n. ut videret quod vocaret Deceptus suos
patet, quod Deceptus ipsi habebat.

Primam 10. si Voces significant principaliter
patet Deceptus patet, et non res, tunc sola propter 22. adiacente esset vera, et affirma-
tiva 22. adiacente semper esset falsa; sed hoc non est. Patet maior, quia
si Voces principaliter significant Deceptus, tunc dicendo, hoc est, semper esset, quod
Deceptus non est in mente mea, quod est verum; et dicendo, hoc est animal, semper esset
quod Deceptus, seu Cognitio non est Deceptus, seu Cognitio animalis; quod quod falsum sit, patet:
20. ad hoc absurdum vitandis, dicendum est, quod Voces principaliter significant res. Item 20.
quia si Voces principaliter significant Deceptus falsos, cum propter 22. fide essent
principaliter verones, et nulla fide: patet, quia sensus principalis huius propositi,
Verbum Divinum Cernit sumptum in Virgine Maria, esset hic: Cognitio, quod habeo
Deceptus Divino Cernit sumptum in Cognitione Virginis Mariæ; qui
sensus est erroris, et non fide: et ita dicitur Deceptus alij veritatibus falsus. 20.
Sed dicitur 22. propter, scilicet, quod immediate, seu

proxime immediate Voces significant res, ad quod probandum est, quod deest
propter rationes suprapositas. Item 20. id vox immediate significat, quod patet
propter veritatem; sed non Deceptus, sed Deceptus verificatus: 20. sic. Patet minor: patet huius,
propter hoc est subiecta non verificata Deceptus non, sed hoc in re, quia Deceptus est
accidens, et non subiecta: 20. sic. Item 20. de fide et peritiam. 2. 8. dicente: ab eo, quod
res est, in propositum dicitur vera, falsa: 29. n. ab eo, quod res decepta, in decepta, in
quia vox immediate non significant Deceptus, sed res, ut verificata, falsificata
ipsis rebus. Item 20. Audita hac voce lapis, venio statim in cognitionem res, quod
vocatur lapis, et non in cognitionem Deceptus proferentis vocem; quia non propter quod
quod loquens habeat Deceptus istius, ne propter proferri de rebus significans huius vocis.
Item, quia si quis dicat: da mihi lapides, ut domum faciam: non Deceptus meos, sed
lapides ipsos patet: 29. signum est, quod vox immediate significat res, et non Deceptus.

Ad 2. partem solutionis: Arles

1. Perhi. Cap. 11. sic ait: sunt res, que sunt in voce, eorum, que sunt in anima pauperum
notum est. 2. D. Aug. 19. Item. Cap. 11. sic: Verbum, quod foris sonat, est signum ver-
bi, quod intus latet. Sed Verbum, quod foris sonat, est vox, et Verbum, quod intus latet, est Deceptus
falsus: 29. vox principaliter, seu proxime principaliter significat Deceptus, et non res.
N. Sabi. l. d. 27. 7. sub n. 19. quod vox significat Deceptus, non ut res significat dicitur
sed ut principale significatum eius est res significatum per vocem, unde vox, et Deceptus
subordinantur non in ratione signi, et signati, sed in ratione signi prioris, et posterioris
oris, quia intus patet per intellectum, seu Deceptus apprehensum, et significat res, et postea
per nomen, seu vocem istius significat res: unde nec Deceptus significat vocem, nec vox
Deceptus, sed sunt duo signa eiusdem rei, et aliquando sunt tria, ut inquit ibidem D. huius ver-
bi: sunt tres signa multa ordinata eiusdem significati, littera, vox, et Deceptus. Utique
vult D. huius citatus solvens illam autoritatem sic: ut ea que scribuntur sunt notum eorum, que

Idem sua signa, quorum quilibet principaliter significat res, sic se habent ordinati
inter se, quod littera presupponit vocem, vox autem per se presupponit Deceptum, Deceptum
autem nihil presupponit. Ecce qualiter vox significat Deceptum, quia scilicet ex eo,
quod illi presupponit, et loco illius substituit, aliquantulum illi notificat; sed proprie
loquendo hoc non est significare, sed cognoscere, seu notificare cognoscitum: Unde
vox sola res significat, et est verum signum illius, non autem signum Decepti signi prioris, nisi
lato modo; quapropter voluit D. Augustinus. potest dedit aliando et multis signis eiusdem
significati ordinatis, quod unus aliquo modo est signum alterius, quia dat intelligere ipsi:
et tunc proprie hoc unus proprie non signum alterius.

Ad 2.: Voces inveniuntur sunt ad
manifestandum Decepti factus: et principaliter significant Deceptum ipsum, et non res. Probatur
ante: Ideo homines instituerunt voces, ut mediantibus illis suos Deceptus factus declarant:
et sic. Item: Ideo Angeli non utuntur vocibus, quia sine illis possunt suos Deceptus factus
manifestare et inter se mentaliter loqui: et ideo non utuntur vocibus, quia non possu-
mus Deceptus nos factus manifestare. Igitur voces inveniuntur sunt ad Deceptum manifestan-
dos; ac proinde illos, et non res, principaliter significant.

Ad 3.: Voces inveniuntur sunt ad manifestandum Decepti factus oblique, seu determinative sumptos,
velo ante; ad manifestandum Decepti factus activi, factus sumptos, quo ante, et cog-
it in eodem sensu distinguitur causaliter probatur. Deceptus enim factus oblique, seu determinative
sumptus est ipsamet res intellecta; activi vero, sive factus sumptus est actus ipse intellectus,
sive cognitio: Voces autem inveniuntur sunt ad manifestandum res, quae cognoscuntur, non vero
ad manifestandum cognitiones, quibus cognoscuntur.

Ad 4.: Similiter distinguendo
ante: Ideo Angeli non utuntur vocibus, quia sine illis possunt suos Deceptus factus oblique
sumptos manifestare, velo: factus sumptos, quo ante; immo et suppositum, scilicet
quod manifestatio ipsa activi sumpta sit quod manifestatum, aliter idem esse quod manifestatum,
et quo manifestandi: Deceptus enim factus in Angelis est ipsamet locutio, seu manifestatio,
non ipsamet Deceptus factus, sed rei Decepti, seu oblique intellectus, sive Deceptus oblique: Angeli
enim communicant, et loquuntur inter se sine vocibus, sed non id quod in nobis faciunt voces, fa-
ciunt in Angelis Deceptus factus, et licet in nobis vox non est manifestatio ipsamet vocis,
sed rei significatio, ita in Angelis Deceptus factus non est manifestatio ipsamet Deceptus factus,
sed rei Decepti. Unde licet verum sit, quod si possemus, sicut Angeli Deceptus factus inter nos
loqui, et res manifestare, non uteremur vocibus, quia tunc superfluum: tunc non inde
loqui, et vox significet principaliter Deceptum factum; sed quod debent facere id, quod facerent
scilicet quod vox significet principaliter Deceptum factum; et tunc Deceptus deveniret ad manifestan-
dum principaliter res, ideo vox debet principaliter rei ipsae significare, seu manifestare.

Ad 5.: Ita 29 pars
voluntatis: Vox significat res, ut cognitio, quia in illis prius deipit res, quae verbo et
placet illi: et vox immediatus significat Deceptum, quae res. Ecce autem, in quo
Thomae fident; sed ita: iuxta omne prologium. Voluntas sumpta, nihil volu-
ntatis, quia precognitum, quia voluntas non potest velle, quod in illis prius non novit, non ignoti-
nulla Cupido: infero nunc: et voluntas immediatus vult cognitionem in illis, quae res,
seu oblique cognitum; ac proinde voluntas non potest immediate amare bonum, nec odire
malum; et hoc est falsum, et forte erroneum, immo periculose in fide, quia tunc voluntas
bona non faceret immediate Deo, sed Deo, sive cognitione sua, quod adhaeret: et sic

Ita autem ad aptum distinguendo animi: Vox significat res, ut cognitio, ly ut
dicente Ideone rei, siue obiecti significandi, de deo animi; ly ut dicente ratione
fracti rei significandi, aut obiecti prius significandi, non animi, et cog. Itaque cognitio
rei antecedit vocem, in tantum obiectum, ad quod significandi Vocis sunt imposte; Id
solum tantum Ideo prerequisite, ut res significanda extra per Vocem; quia iuxta
Df. Subst. 1. Partit. Significare supponit intelligere, quia cognitio, et vox
subordinantur in ratione signi prioris, et posterioris. Sicut enim cognitio ne
quod volens per volens, et actus voluntatis, Id solum Ideo necessario prerequisite ad
volens obiecti; ita pariter cognitio ne quod significandi per Vocem, Id solum Ideo prerequisite
ad significandi rei per Vocem. Arg. 4.

quando unus signus substituitur
in loco alterius, seu supponitur pro alio signo, necesse est, quod prius indicet signum
pro quo supponitur, quod est ab illo significandi; Id Voces supponunt, siue substituitur
in loco, deceptus: et prius, siue immediate significandi deceptus, quod res. Ma-
teriam, quia signum supponens tendit in ag. beneficio alterius signi pro quo supponit.
Ita ergo magis, quia supponere, seu substituire pro alio nil aliud fa-
cit, quam facere id, quod debet facere illud aliud; et sic Voces substituantur loco
deceptus, hinc est, quod si deceptus in se ipso, solus immediate significandi, id ipsum facere
debet vox, ut pro deceptu supponat, representans quidem immediate res, et non deceptus.
Vox enim non supponit pro deceptu, tantum pro significando, Id tantum pro pri-
mo significandi; et sic solum illam, et deceptum cognoscit deceptus tantum
prius, et principale significandi; sicut numerus secundus cognoscitur quia suppo-
nit, prius, in magis numerat illy, Id res, supra quas ipse secundus numerus
cadit. Arg. 5.

multum per Voces significamus res prout sunt in in-
stanti statu sunt. Patet animi, quia quando significamus aliquid, in qua in libet
aliquid in abstracto, significandi prout est in intellectu, quia a parte rei non est abstracta,
siquidem abstractio est opus intellectus: et per istas Voces significandi immediate deceptus
fracti, seu actus intellectus abstracti, et instantis rei in tali statu. Ita de-
do utrumque animi, et non de utramque cog; quia vox in abstracto immediate, et
et primario significandi res ipsam, nempe fructum, quod est obiectum abstractionis; et solum in-
directe, et secundario notificat, seu cognoscit abstractionem, siue actus intellectus ab-
stantis fructum illi. Arg. 6.

Si Voces non significarent immediate deceptus
fracti, omnis vox esset mendacium, quia mentire est. Ita mentis ire; Id hoc non:
et de. Deinde sequitur maior: Ita mentis ire est quod vox non significat deceptus
mentis, quod loquens habet de re, Id aliud distinctum ab illo: et si vox nulla sig-
nificat deceptus, Id aliud distinctum ab illo, nempe res, omnis vox esset mendacium, non
Ita mentis ire. Ita, quod quando loquens profert verba significantia rei dis-
tincta ab illis, quod sunt obiecta sui mentis, siue intellectus, tunc mentitur; quia
ita Ita mentis ire manifestare per verba obiecta distincta ab illis, quod sunt
in mente: Unde nego sequens maiorem, et distinguo animi per hoc: Ita men-
tis ire est, quod vox non significat deceptus obiectum mentis, Id aliud distinctum ab illo, de deo;
et, quod vox non significat deceptus fructum mentis, non.

Italia aggra solvas, nota, qd hz Voces intellectio, cognitio, et similes, licet im-
mediate significant ipsos conceptus formales, tunc ipsi conceptus gerunt Voces rerum,
siquidem sunt obiecta illarum vocum ita proprie, sicut natura humana obiectum huius vocis,
homo. Et hinc advenit, qd vox significat mediante impressione, quia est signum ad placitum;
conceptus autem significat mediante similitudine intrinseca, quia ex se habet, unde
est signum, similitudo, imago naturalis rei, sine obiecto.

R. 6. V. Mutata re, mutetur significatio Vocis

Sciendum est, vocem esse significativam in actu 1°, seu significativam in voce non esse
aliquam rem naturalem intrinsecam voci, ut tenent divi Thomae; sed ut docet Scotus in
4. d. 1. 7. 5. n. 10. significatio est aliqua denominatio extrinseca rei, derivata in voce
ex, 1^a voluntate primi imponentis tale nomen; quod denominatio appellata relectio,
rationis, talis sumptio ente rationis. Verba Scoti ibidem sunt: per impressionem non recipit
(vox) aliquam rem absolutam, nec relectionem, nisi forte rationis. Negante sciendum est, qd sig-
nificatio vocis in actu 2°, seu actualis, non fit per aliquam causam physicam, qua vox pro-
ducatur cognitionem, seu conceptum rei in mente; sed fit per quandam elationem, et causam quavis
moralis, qua vox excitat moraliter mentem audientis, ut ad productionem vocis, cuius signifi-
cationem scit, statim eliciat conceptum rei significati opere, seu ministerio speciei impressae illi-
us rei, quod speciem perhibet: unde ad perfectionem usque vocis significativae triplex ratio
requiritur scilicet ex parte loquentis, quod ex parte audientis, scilicet: ratio ipsius vocis, ratio
significationis eius, et ratio rei significati per ipsum. Hoc supposito, queritur, an mutata,
destructa re, quae per aliquam viam significabatur, mutetur signum significatio talis vocis

conclusio: mutata, destructa re, significatio vo-
cis non mutatur. Et Dis. N. Subt. 1. per hunc. 1. 3. Probat 1° ex ipso: rei significati
per vocem, non ut existens, sed ut relectus in specie intellectuali ex loquentis, quod audientis;
sed quatenus rei mutata destructa ad non existens, tunc eodem modo relectus, seu representatus in
specie intelligibili: ergo quatenus rei mutata, significatio vocis non mutatur. Maior pars est 2. auctor
in suppositione ad 3. arg. Minor est hinc, quia nunc habemus speciem intelligibilem concepti nati
in suppositione ad 3. arg. Minor est hinc, quia nunc habemus speciem intelligibilem concepti nati
vite, ratione, morte, et resurrectione, quod omnia mutata sunt, siquidem transierunt a hoc ad aliud,
et ideo est 2. quolibet praeterito, et futuro, et quibus non habemus speciem intellectualem, quatenus non sunt.
ergo mutata, immutata re, significatio vocis non mutatur. = Ista est et ibi 1. Probatur text.
29. Subi. a pluribus citata; quatenus falsum est talia verba per se habere iniquitatem ibidem
non invenire. Et hinc, quod frequenter sunt, possumus habere demonstrationem, ut quando non sunt
ergo quatenus rei mutata per se intelligi; sed ergo intelligitur significati per se vocem, quia ergo.
minus latet foris sonat: ergo mutata re, immutata manet significatio vocis.

Probat 2° conclusio: et ibi Subt. in praemissis.
Cap. 2. Subt. 1. eadem propositio quando est vera, et quando est falsa: ergo eadem propositio idem signi-
ficat, quando res est, et quando non est. Et auctor, quia ista propositio Deus currit, est vera, quod Deus
est sub actu currendi, et falsa, quando Deus non est sub tali actu: ergo si illa significat cursum
quando Deus currit, et non currit, quando non currit, semper est vera; sed non semper est
vera; ergo quia semper significat idem, nempe cursum Dei. = Ista est et ibi 1. Probatur text.
et dicitur: Deus fuit; sed si mortuus, destructus, seu mutatus Deus, destructa significatio
huius vocis Deus, tunc hinc propositio, Deus fuit, sicut et quolibet alia de praeterito est falsa.
et si alia sit talis alia sit. Probat natus posuit, mortuus, et destructus fuit, quoniam falsum: et c.

entia, quod nullus dicitur, & 1.
15. *Arg. 2.º ex Boetio lib. Editione dicente: Cy res n̄ sit subta voci, vox est n̄*
significativa; Id quod res mutata, seu destructa, n̄ est tunc subta voci: 1.º mutata res, mutata sua
significatio Vocis, signum destructa significatio, sublato significato. Minor p̄, quia qd res
subta voci, supponit se esse; et quando res destructa, res n̄ e: 1.º &c. = Item 1.º ex Aver-
ro. Commentatore in Cap. 2.º subit. dicente: in hac mutatione substantiali res amittit nom̄, et
nom̄; Id mutatio rei destructa ad n̄ aliud e mutatio substantiali: 1.º, = Item 2.º: des-
tructo uno correlativo, destructa aliud; Id nom̄, et res significata sunt correlativa, quia
signum, et signatum: 1.º destructa, seu mutata res, destructa nom̄ significans 2.º. 1.º
mutata res, mutata pariter Vocis significatio. R̄ ad Arg. 1.º qd Boetius loquitur de voce
mutata ad significandum: Unde nihil var-

sicut signu, et signatu: id est destructa, seu
 mutata re, mutata pariter Vocis significatio. R^{ra} ad Arg. 1.º q^o Boetius loquitur I voce
 n^o significativa, cui nulla subiecta res, quia n^o imposita ad significandum: Unde nihil van
 nos, qui I vocibus significativis loquimur. = Vel Vesp^{te} 2°, Icy maior, negando minor,
 quia quando res n^o existit, adhuc e subtra Vocis, n^o p^{er} significari per Vocem, sicut p^{er} se.
 Ad probationem, distinguo maiorem: q^o res sit subtra Vocis, supponit res esse intelligibilem, concedo;
 Icy maior, nego maiorem; et distinguo pariter minorem: quando res destructa,
 supponit res esse existentem, nego maiorem; et distinguo pariter minorem: quando res destructa,
 res n^o existens, concedo; n^o e intelligibilem, nego. R^{uditi} 2° q^o in dictione citaty: facta trans-
 mutatione in re 2° q^o existit, n^o fit transmutatio in significatione Vocis: Curus Cui ponit
 quia res n^o significatur, ut existit, sed ut intelligitur per ipsam speciem intelligibilem, siue sit, siue n^o
 sit. Et paulo inferius ait: facta transmutatione in re, ut existit, eodemque speciem habemus
 Icy, q^o existit, ac q^o n^o existit. Ad I^o q^o n^o invenitur litteram
 Icy, q^o existit, ac q^o n^o existit. Ad I^o q^o n^o invenitur litteram
 Icy, q^o existit, ac q^o n^o existit. Ad I^o q^o n^o invenitur litteram

[illegible]

Ista itaque mens illorum invariata men-
ti expressit D. N. Subt. et includit suppositum falsum, quia est Subiectum non supponente: et mens
illorum nulla est. Prout autem: iuxta ipsos destructa re, res amittit nomen significans ipsum, et
existens; sed iuxta D. supra in modo allegatum, res non significata, ut existit, sed ut intelligitur
per ipsum speciem intelligibilem, siue sit, siue non sit: et mens illorum supponens falsum, scilicet, quod res
significatur, ut existens, invariata expressit menti D. N. = Ista itaque: ideo iuxta ipsos, destructo
Pro, Prout 24 se non amittit nomen significans illud, quia quamvis Pro mutetur, species tamen
intelligibilis Pro non mutatur, sed eadem est; sed destructo Pro albo, species intelligibilis Pro albi
eadem est, et manet, alias non recordaremur Pro fuisse albi; et ideo dicimus Speciem intelli-
gibilem Pro existentis, ambulantis, loquentis &c.: et si Prout 24 se, quamvis mutetur &c.
Ita ad non existens, non amittit nomen significans ipsum; ideo et propter eandem rationem dicendum
est quod Pro existente, albo, ambulante, loquente &c. Vel assignentur disparatim rationes
dum D. citius inquit: facta transmutatione in re, ut existit, eandem speciem habemus &c.
quando existit, ut quando non existit.

Nos autem ne deluoni magis invariemus, sic arguere
Respondemus, distinguendo intelligere autem: in transmutatione subtili re amittit nomen
significans illud quomodoque deceptum, neque: amittit nomen significans aliquod
prout accidentem veniens re, Subdistinguo: amittit nomen vere significans
re prout, neque; amittit nomen significans re prout, ut sibi vere veniens, recedo
intelligere Averre. Et dicere: quod hic vos Pro albus &c., existens Pro, significat albidum
nomen esse in Pro; et ideo significat destructo Pro; sed aliter modo; ne existens Pro, signifi-
cat, cy vere albidum in Pro; sed destructo Pro, significat cy falsum albidum esse in Pro
quia significat et aliter, ac est, ne albedo, sicut et quolibet accensum non prout esse in Subiecto, non existens.

Unde significatio vocis vere semper est eadem,
licet non semper vera, quia non semper signat re, sicut est in se, et aliud est, quod vox sit
vere significativa, et aliud, quod significatio eius sit vera: quando enim re destructa, amittit
nomen, seu prout vere significantis nominis significantis illud cy aliquo accidente sibi
inexistente; non vero amittit nomen vere significantis illud cy quolibet accidente sibi falso
inexistente. Unde prout, quod non mutata significatio vocis, sed solum veritas significationis. Sed
hec mutatio veritatis in falsum potius se tenet ex parte significati, quam ex parte sig-
nificationis, quia veritas, et falsitas in vocibus significationis est mera denominatio ex in-
significationis procedens ex obiectis, et parte rei ita se habentibus, non habentibus, sicut per voces signi-
ficantis. Unde habet resolutio alterius D. N. scilicet: quod sit, et unde proveniat veritas,
et falsitas in vocibus, an ex re significata? an vero ex cognitione procedente?
Cui respondetur, quod veritas, et falsitas in voce est denominatio ex re, procedens, non ex
cognitione antecedenti, sed ex rebus, seu obiectis significationis per voces. Ita D. 4. d. 8. q. 2.
n. 22. et alibi sepe. in Aristotele cap. Dubit. accensum: obiectum, quod est in re, obiectum aliter verum,
et falsum. Vbi nec de loquente Aristotele de ratione mentali, sed de vocali. inquit, Aristoteles
lib. 2. de vocibus. 2. 3. n. 23.

Ad 29 autem affirmans typum brevem, reus maior,
distinguo minor: nomen, et re, significata, ut existens, sunt correlativa, neque; nomen, et re
significata, ut intellecta, et ut procedunt ab intellectu, sunt correlativa, modo minor, et cognitio:
quia licet re destructa 24 existens, non ideo destructa 24 intelligens, et ideo non destructa cor-
relativa nominis, seu vocis significantis, et itaque nec ipsa significatio vocis.

Ag. ultimo: enti, et n̄ enti, sive ei, qd̄ ē, et ei, qd̄ n̄ ē, nihil ē dīnne; Id̄ res, quæ
exiit, ē, et res, quæ n̄ exiit, n̄ ē: et id̄ nomen n̄ potest dīnne rei existēti, et n̄ exiit
m̄: igitur multa res, mutata nomen. = R̄ta, dīnne mōx: ei, qd̄ ē, et ei, qd̄ n̄ ē,
nihil ē dīnne existētiā, sed; nominalitā, et intelligibilitā, ngo. Sicut enim
eadē species intellectualis, quæ representat r̄, qd̄ exiit, representat etq̄ eā, quando n̄
exiit; ita eadē vox, seu nomen significat r̄, quando n̄ exiit, sicut quando exiit.
quia significatio vocis, sicut representatio speciei imp̄ry, p̄cedunt ab existētia rei
significatē, representatē.

Dubia attingentia iam in illis operationem.

Proplemto huius lē dīputatōis, quæ dīcto lē operatōis in illis agit, nonnulla dubia
Cūca ip̄s lē operatōis in illis breviter resolvenda veniunt, ut dicta p̄cedit cap̄tula.

Dubium 1um.

an lē operatō possit attingere,
sc̄ app̄y hndere n̄ solū hōs simplices, ut hōs, lē, dē, et d̄plexos, ut hōi iustus, filius Dei, &c.
Id̄ etq̄ inteḡy p̄p̄y lē, et 2^a p̄p̄y dēcedunt oēs; 3^a vero nonnulli negant cū Valquez.
Nos it̄y cū dīmuni r̄spondemus: qd̄ lē operatō p̄ter etq̄ attingere inteḡy p̄p̄y, p̄ter
cipiēdo quidē, vniōis dīmuni, n̄ solū qd̄ dōces, sed etq̄ quod r̄ significatam.
Hoc videt̄ insinuat̄ a dē 1. 58. Clenc. n. 3. dicente: sunt t̄i, qui significant p̄ple
ta, sed it̄y n̄ mōdo d̄plexo, sed p̄ter modū simpliciū app̄hensiois, quia sunt ob̄y
illius simpliciū: et licet p̄p̄y qd̄ d̄plexo, seu d̄posito sit, bene p̄ter modū m̄plexo ē
ob̄y lē operatōis, seu p̄ter illū simplicitate percipit; hoc, n̄ affīmando, l̄negando p̄t̄y d̄
sub̄o, quia hoc d̄plexo, seu d̄posito attingere, qd̄ p̄t̄y ad 2^a operatōis: sed percipit
endo affīmatōis, l̄negatōis extrinseci m̄xemplat̄. Unde lē operatō cognoscat,
n̄ it̄y facit p̄ter p̄p̄y.

Dices dīta: Ales 3. dīa. text. 21. hanc operatōis app̄y
hanc indivisibilit̄ intelligit, et dīmuni appellat̄ app̄hensio simpliciū: Id̄ p̄p̄y n̄ ē m̄
divisibilis, nec simplex, sed d̄posita ex p̄t̄ibus, et dīmuni in illas: et lē operatō n̄ p̄ter
esse intelligit, et app̄hensio simpliciū, quāmus ē operatō simplex et n̄ d̄posita, sicut ē 2^a, et 3^a.
Illigē, et dīmuni app̄hensio simpliciū, quāmus ē operatō simplex et n̄ d̄posita, sicut ē 2^a, et 3^a.
Unde simplicitas, quæ hūc lē operatōi tribuit̄, potius se tenet ex parte actus, quæ ex parte
ob̄i; et ideo v̄rius appellat̄ simplex app̄hensio, quæ app̄hensio simpliciū, quia p̄ter
ip̄s etq̄ d̄plexa, ut dīc̄t̄ aī, et inteḡy p̄p̄y attingit; Id̄ quia ip̄s p̄p̄y attingit
p̄ter illū actū simplicitate, et m̄plexo, sc̄t̄ h̄ne aliqua affīmatōe, l̄negatōe, sed velut
p̄ter m̄dū m̄plexo, bene quod illi operatō dicta simpliciū app̄hensio, etq̄ ut simplicitas
se tenet ex parte ob̄i, quia qd̄ p̄ter illū attingit, sicut ē, l̄m̄ modo simplex ē.

Dubium 2um.

an app̄hensio
sio inteḡy p̄p̄y in vniū actus, an vero d̄plexa ad sub̄y, Cop̄y et p̄t̄y terminatus?
Volunt nonnulli, qd̄ simplex app̄hensio p̄p̄y n̄ vniū, sed d̄plexa actus, vniū
ad sub̄y, alia ad p̄t̄y, et alia ad vniū terminatus. Probabilius it̄y iudicat̄
Martius cū p̄ter multos, qd̄ ē vniū, et indivisibilis actus; qd̄ quidē Leo, n̄ p̄ter
bilit̄, sed absolute dico, quia actus, quo lē operatō percipit vniū, seu Cop̄y, termi-
nat̄ etq̄ ad sub̄y, et p̄t̄y. Et quia actus n̄ p̄ter attingit quin simul attingant
eius extrinseci; Id̄ vniū, sive Cop̄y ē actus p̄t̄y ad sub̄y, sub̄y ad p̄t̄y; et d̄c̄.
Unde lē operatōis app̄hendere p̄p̄y ē attingere, seu percipere vniū, seu ordinē p̄t̄y
ad sub̄y, qd̄ p̄ter vniū simpliciū actū, n̄ it̄y ē attingere vniū in ordinē ad aliud, ut
vult Martius, quia hoc ē op̄s 2^a operatōis iudicantis. Init̄y enim, qd̄ actus, quo lē
operatō attingit p̄p̄y, directi, et p̄t̄y terminatus ad vniū, seu Cop̄y, et l̄negat̄

Veritas, si attingit 29, sicuti e; falsitas, si attingit alia, acc; et ignorantia, si nullo modo attingit: ideo D. Cit. aiebat: Veritas Operationis opponitur ignorantia privativa, et falsitas Ignorantia; Veritas autem Operationis falsitas non opponitur, sed ignorantia tantum.

Dices ita 19 parte Resolutionis: Artes 1. per hiesm. Cap. 1. ait: Hircoceruus aliqui significat, sed nondum verum aliquid, l. falsum, nisi esse, l. neque addatur; sed simplex apprehensio addere non potest, quod hircoceruus sit, l. non sit, quia hoc pertinet ad 29 iudicantem: 29, in 1a operatione, nunc falsitas, sed nec veritas dari potest. — Ita, quod illud loquitur de veritate plexa, quod solum in 2a operatione invenitur: non autem loquitur de veritate simplici, quod nos dicimus in 1a operatione percipi: unde nihil ita nos.

Dices ita 29 Resolutionis parte: Intellectus in simplici apprehensione per se falli: 29 quia in illa datur potest falsitas. Probatur autem: Quia apprehendens aliud, et nunc, quod apprehendere intendit, fallitur; ut si, auctoritatem pro vero autem apprehendat; sed nec simplex apprehensio: 29 de. — Ita, nunc autem, et distinguendo maiorem probationis: Quia apprehendens aliud, et nunc, quod intendit, fallitur falsitate apprehensionis, non maiorem, et supponit; falsitate iudicii, deinde. Qui enim apprehendit simplicitate auctoritatem pro vero autem, habet duas actus; unus, quo auctoritatem reverentia apprehendit, alius, quo iudicat se apprehendere verum autem: l. per se pertinet ad 19, qui autem ad 29 operationem: in 1o. non est falsitas, quia est vera cognitio auctoritatis; in 2o. autem est falsitas, quia iudicat, et attingit ad alia, acc; et ultimam se habere simplici apprehensione auctoritatis, l. apprehensio eius non auctoritatem reverentia est: Unde falsitas falsitate iudicii, non vero apprehensionis.

Dices ita 29: actus deformis obiecto involvit falsitatem; sed simplex apprehensio potest esse deformis obiecto: 29 de. Probatur minor: Iuxta priorum resolutionem, 1a operatio potest attingere simplicitate integram hanc p[ro]p[ri]etatem, hoc est lapsus; sed illi apprehensio est deformis obiecto, non attingit ad alia, acc; 29 de. — Ita, vera maior, nunc minor: ad probationem similiter, deinde maiorem, et nego minorem; quia aliud est, quod p[ro]p[ri]etate illa sit falsa, quia enuntiat ad alia, acc; et aliud est, quod simplex apprehensio illi p[ro]p[ri]etate sit falsa: 19 ita; 29 vero non, quia apprehensio falsi, non falsa, sed vera apprehensio falsi, alias in Deo datur falsitas, quia falsa omnia nescit. Immo simplex apprehensio non attingit illi p[ro]p[ri]etate ut falsum, quia tantum percipit significatum illius, prout deinde ab eo, quod ita sit, l. non sit, non hoc pertinet ad iudicium: Unde p[ro]p[ri]etate illa, abstracta per simplicitatem operationis est solum manifestata falsa. — Sic, iuxta promissum in fine 1. libri, de maiori signi diligentius agere oportebat; sed quia tempus urget, et est, quia de necessitate sciendi de signo ibidem in pendio dictum est; ideo ad 29 Dyp. accedimus.

Aliquod, in: affirmatio vero e' enuntiatio alicuius Aliquo. Negatio vero enun-
tatio alicuius ab aliquo. ex nra Definitio, in qua, n' Aliq, sed Aliquo posita,
Forma e' expressa, menti Phil. igitur bona. Substantia eade' parti, simul impug-

nando in unum oppositum opinionem, quod Ali Aliquo, sed Alio posita: bona Definitio
debet ducere o' suo Definito; alias epe diminuta, et n' ducit ibi ex illo; sed nra Definitio
ratione illius particule Aliquo ducit o' suo Definito, cui quidem n' tenet, si po-
natur Alio: ex de. Et minor; quia in ppe omnino identica unum n' prae Alio;
bene tunc Aliquo, quia de se ipso: sic e' in illa Avicene 5. Meth.: Equivocitas e' equi-
vitas: et totis, quoniam accidit, quod dicitur 5. Meth. text. 16. ait: Cy dicit (inthy) ipse sibi
ipse idem, ut duobus enim ipso virtutibus; Iustitia loqui videtur Deus Exod. cap. 3. dicens:
Ego sum qui sum; id e' Ego sum Ego, qui sum; ne relativum nisi e' 1a personae, ut ex
verbo sum dicitur; et negatio eius antea n' nisi pronomen Ego epe prae. Nunc sic: sed in
his, et similibus ppe n' prae unum Alio, sed de se ipso; in aliis vero unum Alio prae.
ex in definitione ppe posita debet aliq' ducere et predicationi unius Alio, expressa-
tione unius de se ipso; sed talis e' Aliquo, quia remota aliud e' aliq'; et idem e' aliq'.

ex nra Definitio ppe Undequam bona est. Ad 1o. Ma 1a ppe ductionis: Quod
e' ppe unius prae distinguit ab alio, n' immune utique, quia quilibet res distinguit
ab alia prae id, quod n' illa; sed enuntiare unum Aliquo a ppe ppe affirmativum prae
distinguit a negativa, quia enuntiare e' affirmare unum Aliquo: ex nra Definitio n'
bona, si quidem n' ducit o' suo Definito, seu o' ppe. Et minor; quia impossibile e' enun-
tiare aliq' Aliquo, quin affirmetur aliq' Aliquo. Ita, nra maiori, ex de minori, et

ad inde sequitur; quia enuntiare unum Aliquo ducit, ita ppe affirmativum, quod negativum
ut inquit dicitur in dictione allegata: enuntiare e', ut quod e', hoc e' et quod n', nunc: et O. Subt. 1.
per hanc. 1. 3. huius locuti: indubie ponere. Talis dicitur, id e', affirmare, (negare) n', nunc illi
indicare, seu enuntiare unum Aliquo. ppe enim affirmativa enuntia e' hanc epe idem; ne-
gativa vero enuntiat e' hanc n' epe idem. Officiis vero sit, quod n' datur enuntiatio, quod n'
sit, affirmativa, negativa; n' tunc ex hoc inferat, quod n' datur enuntiatio procedenti ab
utroque; sicut licet n' datur aliquid, quod n' sit, hoc, huius, n' inferat, quod aliquid sit n' per se indit
ab utroque.

Sed instabis: Removere prae a Subto, n' enuntiare prae Alio Subto; sed ppe
negativa remouet prae a Subto: ex de. = Ita; distinguendo maiorem: removere prae a
Subto, n' enuntiare affirmativum prae Alio Subto, idem; n' enuntiare negativum, nro maiorem
et cogit, quia ppe negativa n' aliter remouet prae a Subto, quod enuntiando prae Subto
repugnare, seu n' ducere; neque tunc bene dicitur Nuntius, qui narrat aliq' factum esse, quod
qui narrat aliq' n' factum esse. Verum instabis: enuntiare negativum idem, ac n' enuntiare

ex si ppe negativa enuntiat negativum, n' enuntiativa. Substantia: negatio enuntiationis
n' enuntia; sed enuntiare negativum e' negatio enuntiationis: ex de. Affirmativa: positi-
va, et negativa n' n' immune immo; ex de enuntiare n' e' immune ppe affir-
mative, et negativum, quia sunt p' positivum, et negativum. Ita ad instig, nro an-

te, et minor predicationis; quia ppe negativa, seu enuntiare negativum, n' negatio
enuntiationis, sed enuntia negativum identitatem prae Subto; unde e' actus positio-
nis ita ppe, sunt ppe affirmativa: p' p' p' ad affirmativum rep' o'; quia ppe af-
firmativa, et negativa n' sunt positivum, et negativum p' quibus, ut n' datur aliq'

Agg. 2. Ita 2. partem solutionis: Super-

fluy i abolendy, quia frustra fiunt per flura, quod sui prout per rationem; sed
illa particula Unius Qualique superflua e in definitione ppis: et delenda e.
Prima minor: qd significat per hanc particula Unius Qualique, significat e per
hanc Oratio enuntiativa; sed geminatio, seu repetitio eundem deceptus superfluit in de-
finitione: et de. Et maior; quia impossibile e intelligere Oratio enuntiativa,
quin sit Unius Qualique: et sufficit dicere, qd ppo e Oratio enuntiativa, ut intelligatur,
qd sit Unius Qualique, quin hec particula addatur.

Ita, negando minorem, et maiorem pro-
bationis; quia ly Oratio enuntiativa e genus duentes ppis, Affirmationi, Syllogismo, divisioni,
et oi Orationi, ne quilibet e Oratio enuntiativa, quia verby enuntio, at tantum sig-
nificat declarare, proponere, et de. Sed oi Oratio e declarativa alicuius rei: et
oi Oratio e enuntiativa. Nunc sic: sed ne oi Oratio enuntiativa Unius Qualique; alioquin
oi Oratio ppo, qd falsum e: et ly Unius Qualique n includit, nec intelligitur in
ly Oratio enuntiativa: et nequaquam ad assignandam differenciam, seu propriam distinctivam, et
distinctivam ppis ab oi eo, qd ppo ne, n superflua, sed valde necessaria e in definitione
ppis particula illa Unius Qualique. Sed limitabis: Ppx ipia in solutione acceptas

Sic aut: enuntiare e, et qd e, esse: et qd ne, n esse; sed hoc e dicere, qd enuntio e
ppo affirmativa, et negativa, qd sine eo, qd sit Unius Qualique n ppter inthipis: et de.
Ita, qd Ppx loquuta ad munus vni (immo abusu) loquendi topiconum, qui
vocz enuntio ad significandam ppis ppx vni paucunt: et hoc frequentius
e apud Hispanos, ut notat Nebatensis in suo dictionario. Sed tunc verby illud
enuntiare ex sua sua, ut idy Nebatensis ait, n significat, nisi pronunciare, qd ac-
clarat; qd n solum ppo, sed quilibet Oratio, immo vox quilibet facit.

Sed per nos in definitione ppis genita Qualique, et n Qualis, ut ppx illa oi ppis in-
niat; sed hoc idy hbr, si ly Qualis ponatur: et nulla nobis e ratio a dmunitione loci-
corum recedendi. Prima minor: in hac ppe omnino identica, Equinitas e equinitas, hinc
idy de ipso ppxi videatur, tunc revera ppxi Qualis dicitur: et de. Probatur.
Idy ppxi e aliud a subto; sed Equinitas, ut ppxi dicitur de se ipia, ut subto: et
dicitur Qualis. Et maior; quia Qualis e vna, et alia ratio ppxi, e vna, et aliud; sed
ratio ppxi ppxi e alia a ratione ppxi subto, ne subiectibilitas, et gradabilitas
valde divergy sunt: et Equinitas, ut ppxi aliud e ab Equinitate, ut subto ipia de

Ita, qd argy laborat frustra, sed
sy suppositis habens, scilicet, qd ppxi Quod dicitur, ppxi subto Quod; unde
negatio minor, et animus, et distinctio maior: oi ppxi Quod e aliud a subto
Quod, recedo, transeor maior; oi ppxi qd e aliud a subto Quod, ngo minor; et
distinctio minor: sed Equinitas, ut ppxi Quod dicitur de se ipia, ut a subto Quod
recedo; Equinitas, ut ppxi Quod dicitur de se ipia, ut a subto Quod, nego mi-
nor cy duplici supposito falso; nam, qd ppxi Quod dicitur, ppxi subto Quod;
aliud, qd ipia Equinitas, qd ppxi, sit ppxi Quod. Gradabilitas enim e ppxi qd

et subiectibilitas subiecti duo, quorum necesse est alterum dici, id predicabilitas est ratio
sub qua Equivocitas patet de ipsa, et subiectibilitas est ratio sub qua Equivocitas subiecti
citra huiusmodi ipsi: unde Equivocitas et Equivocitas, non vero predicabilitas et subiectibilitas dicuntur:
ac proinde idem de se ipso, non vero dicitur, dicitur. Videtur quod aliter in 1. part. lib. 1. cap. 1.
lib. 2. cap. 3. in fine. Adversus hunc, quod dicitur, oportet rationem tenentem tenentem
non dicitur, bonum est ipsi, ut scilicet non negent; nos vero non tenentem, tenentem tenentem
quamcumque negare.

Quaeres: quid sit veritas formalis propria? Respondetur breviter
quod veritas formalis propria est relatio conformitatis, seu tenens se parte actus ad obiectum. Ita
scilicet quodlibet. 13. art. 2. Et in 1. d. 3. 2. art. in 4. d. 8. 1. 2. **Respondetur;** quia pro, ut potest
Cognitio, latus mentis operatur ad se, seu obiectum, tanquam signum naturale ad suum re-
presentatum, seu significatum; sed veritas signi consistit in conformitate cum ad signatum:
ita veritas propria. Quod autem ipsa conformitas sit relatio superaddita ad naturam et entitatem
actus, patet quia conformitas requirit intelligi, quin cognoscatur obiectum, et in ordine ad
illud, quod est proprium relationis; sed actus 24 esset secundum se entitas absoluta, non est qualitas speci-
aliter: et conformitas illa, in qua veritas consistit, importat relationem fundatam in actu, et
terminatam ad obiectum. Dico itaque: similitudo actus ad obiectum stat absque relatione super-

addita: et est veritas, quia ipsa similitudo est ipsa veritas, seu conformitas actus ad obiectum. Probatur
autem: actus 124 secundum essentiam assimilatur obiecto, in 2. si 14: et per suam essentiam habet similitudinem
ad obiectum, et non per relationem superadditam. Si 24: et per suam essentiam est falsitas, quia falsitas
consistit in non similitudine; sed simul esset, et non esset veritas actus illa, si veritas in relatione
superaddita consisteret. **Respondetur:** actus representat per suam essentiam, seu naturam quod dicitur esse, et
sicut est, quia exprimit identitatem sui, et hoc: et per suam essentiam est veritas absque relatione.

Respondeo ad rationem: similitudo fundamentalis actus
ad obiectum stat absque relatione superaddita, sed similitudo formalis, non. Unde actus per
suam essentiam est fundamentaliter similis, seu est fundamentum similitudinis, quod sapit, ut per
essentiam non sit falsitas, quia falsitas formalis repugnat fundamento veritatis; actus autem est fa-
litas formalis obiecto, seu falsitas verus, per relationem, quae fundat, conformitatem, seu similitudinem.
Ad id quod dicitur, quod actus est quidam veritas representativa; sed tunc aliud est represen-
tare, et aliud est veritas representationis, sicut in voce patet, non aliud est significare, et
aliud veritas significationis: actus est quidem per suam essentiam representativus, sed representativus veriti-
formalis non, nisi per relationem conformitatis superadditam entitati suae.

C. 2. V. inter Diactoria Detur Medium?

Non immerito ab alijs hic hęc 2° tractari solent, quia dicitur doctrina a p^{ro}p^{ri}e
ad finem scitu digna, valde utile, et tunc necessaria. Diactoria enim sunt affir-
matio, et negatio eundem locum, et 2° idem: quorum alia sunt simplex, quę dantur inter
hos, ut homo est homo, est, et non est, albus, et non albus. Alia sunt complexa, quę dantur inter
p^{ro}p^{ri}as; sed hęc dupliciter adhuc, quia alia sunt Diactoria duplex a lege, et modo, et e;
quando una p^{ro}p^{ri}a est affirmativa, et alia negativa, simulq^{ue} una veritas, et alia falsitas; ut
omnino homo est animal, aliquando homo non est animal. Alia sunt Diactoria a lege tantum, ut quando una
est negativa, et alia affirmativa a eodem obiecto, et circa idem partem; ut Deus currit, Deus non currit
homo est animal, homo non est animal.

Nota 2°, q^{uo}d Diactoria non habent summi cum aliquo in cathe-
gorizmate, quia homo 24 se est albus, homo 24 se non est albus, non sunt Diactoria, quia utrumq^{ue}
est falsum, quia homo 24 se est animal rationale tantum, et nec albus, nec non albus, quia nec albedo, nec
non albedo pertinent ad quidditatem, legem 24^{am} hominis; unde si ex illis inferat: ergo homo est albus, et
homo non est albus, quę sunt subcontrarię, non inveniuntur Diactorię, nec verę oppositę, iuxta dicta
in 1. p^{ar}t. lib. 2. cap. 2. Idem est si dicat: Deus currit velociter, Deus non currit velociter, quia
non sequitur: ergo Deus currit, et non currit: contra hęc Diactorię, contrarię secundo non. Nota 3°.

Ex De 1. d. 2. 1. n. 20. q^{uo}d medium, prout ad presens attinet, est duplex, scilicet, per par-
ticipacionem, et per abnegacionem extremorum: medium per participacionem est illud, q^{uo}d parti-
cipat ex utroq^{ue} extremo; sicut fuscus participat ex albo, et nigro; sepiaq^{ue} ex
calido, et frigido. Medium per abnegacionem est illud, q^{uo}d ex nullo extremo participat; ut
sol dicitur medium inter lunę, et saturni, quia neutrum illorum est actio inter agentem, et passivum,
quia nec agens, nec passivum est. Idem supponitur, queritur, an inter homo, et non homo aliquid
medium ex utroq^{ue} participant, ita ut possit affirmari homo, et non homo; talisq^{ue}, q^{uo}d pos-
sit negari homo, et non homo?

Conclusio: inter rigorose Diactoria non datur medium per par-
ticipacionem, nec per abnegacionem extremorum. Ita De 1. sub. pluribus in locis, et principaliter
4. meth. 2. 4. Sub 1° ex ipso 1. d. 2. 1. n. 29. dicente: Diactoria non dantur per
aliqua media, quia Diactoria sunt immediata, ita, q^{uo}d quantuncumq^{ue} pariter recedat aliq^{ui}d
ab uno extremo, statim est sub altero; sed si inter Diactoria daretur aliquod medium, tunc
q^{uo}d recedat ab uno extremo, non esset statim sub altero, quia pariter esset sub medio, et per
ita sub utroq^{ue} extremo: ergo De inter Diactoria nullum datur medium. Sub 2° ex Deo 4

meth. text. 27. dicente: Diactorionum medium nihil esse dicitur; sed necessarium est, dicitur,
aut negare unum, id est, hęc Diactoria homo, et non homo a nullo subto p^{ro}p^{ri}e affir-
masi, negari ambo; sed si aliquo subto negare unum extremum, necessarium affirmata
aliud, et e contra; ut si lapis negat homo, necessarium deditur non homo. Itē: ipse Arles
4. post. cap. 2. sic Diactorionum affirmat: Diactorio est oppositio, cuius ne medium 24
se ipsa: ergo De inter Diactoria non est medium. Probatur ergo ratione 1^a p^{ar}tis, scilicet, q^{uo}d non

datur medium per participacionem: esse, et non esse sunt Diactoria; sed non p^{ro}p^{ri}e datur aliq^{ui}d
q^{uo}d sit, et non sit, quia impossibile est simul esse, et non esse: ergo impossibile est medium parti-
cipans ex utroq^{ue} extremo Diactorionum. Itē: inter se invicem destructiva impossibile est
esse medium, sed Diactoria sunt se invicem destructiva; quia ablatio unius est positio al-
terius: ergo De. - Affirmatio mutatio est transitus a Diactorio in Diactorium, id est, a non esse

Denique qd n debeat mediis per abnegationem
 haberi eius Veritate: Inactoria sunt esse, et n esse; sed impossibile, immo implicatio,
 e' dari aliquid, a quo esse, et n esse pariter negatur: et impossibile dari in ista Inact.
 tia mediis per abnegationem. Et minor, quia si illa mediis daretur, recte illud esset:
 et participat ex uno extremorum, nempe, esse: si autem dicas, qd in mediis illud n esset:
 et participat ex uno extremorum, nempe, n esse. Igitur implicatur in ista Inactoria me-
 diis per abnegationem extremorum. Ad 1. solutio: esse, et n esse sunt Inactio-

Apr. 2°: Yelão e medley interrelativa;

ut go^d sed ut Iuo, I xos qua referuntur. Si
data alioq^d medij: 29 intra maximè distantia data maximè medij. Et cōa; quia sicut
simplicitas ad simplicitatem, ita magis ad magis. Nunc sic: Sol tractoria maximè dis-
tans: 29 intra tractoria data maximè medij. Ad solutem nota, qd distantia ē duplex
alia positiva, et alia negativa: positiva ē quantitas interiorum intra nos positivos
ut distantia, qd ē intra Matitiam, et Romam: negativa uero ē distantia, seu carea oppositi. Ita
distantia etiam distantia negativa, nō recedens positivè; Iuo stante, solus p^r. Ita D^r 4. me-
m. 2. 4. et 1. d. 2. 9. 2. n. 29. Sol principie in 4. d. 1. 9. 1. n. 11. 12. et 13. Dōi pulcherrima dōctina
hbr.

Denique, quod argumentatio finalis non dicitur in premissis, et de hunc similes, probata:
argumentatio finalis est actus per se unus; sed per se, et de hunc non sunt unus, sed triplex
actus: 29. etc. minor propter quia argumentatio finalis est dicendum, seu actus 32 operationis
distinctus quidem ab actibus 29, et 32 operationis. Minor etiam dicitur: quia premissae sunt
duae propter, seu deo actus iudicii; et de hunc per se, et de hunc per se quidem actus sunt
in illis oibus non propter finalitatem dicitur argumentatio, quod unus; sed in distinctis actibus
32 operationis est.

Adversus ista de hunc: in definitione argumentationis, non solum
per se de hunc ut illata, sed etiam premissae ut illata; sed argumentatio, sicut et quilibet
res, finalitatem dicitur in illo, quod exprimitur in eius definitione: 29 argumentatio finalis dicitur
in de hunc, et premissae pariter, simul. Minor propter quia in hac argumentationis definitione
oratio, in qua unus et alio in se, et in hac, oratio, in qua ex una, duabus propter, ma-
ior non colligitur alia minus nota, non solum exprimitur de hunc ut illata, sed etiam premissae
ut illata; quod pariter locuta in definitione cuiusque argumentationis pariter, et sui
loci videre licet. Minor etiam est evidens, quia definitio explicat eam 29 ut esset
finalitatem, seu finalitatem dicitur in illo, quod per definitionem eam exprimitur, seu declaratur. 29 etc.

Res, nota minori, distinguendo maiorem: argu-
mentatio, sicut et quilibet res, finalitatem dicitur in illo, quod exprimitur in eius definitione per se quidem
dicta, deo; in illo, quod exprimitur in eius definitione per additamentum, nego maiorem, et con-
illam enim definitiones non sunt per se quidem dicta, sed per additamentum, non premissae exprimitur
non tanquam quod essetale. Solus connotatus argumentationis necessario preexistit ad illam, quia
ex eo, quod argumentatio finalis sit ipsa de hunc ut illata, necessario connotat, et presupponit illud,
ex quo infertur, nempe premissae; et ideo exprimitur in eius definitione, tanquam quod preex-
istit, et connotat non pertinet ad eam, sed per additamentum, et quilibet
cumque argumentationis pariter, quia nulla est per se quidem dicta, sed per additamentum, et quilibet
taiva, quod exprimitur non solum quiddam argumentationis, sed etiam illud, unde oratio, et
ex quo colligitur ipsa argumentatio, ut in illis in eius indagatione tranquillitatem, et quiescat.

Sed instabis: illud, sine quo nec esse, nec intelligi
potest argumentatio, pertinet ad quiddam eius; sed de hunc ut illata, nec esse, nec intelligi po-
test sine premissis: 29 si iuxta praedicta responsum argumentatio finalis est de hunc ut illata,
non solum de hunc, sed etiam premissae pertinet ad quiddam argumentationis: et de hunc in
de hunc, et premissae simul finalitatem dicitur. — Protergo: illud, sine quo nec esse, nec
intelligi potest, pertinet ad quiddam eius; sed sine propter nec esse, nec intelligi potest, quia ultra propter
non data extremum eius: 29 propter pertinet ad quiddam eius, et de hunc totum est de hunc pariter. — 29:
sed de hunc nec esse, nec intelligi potest sine extremis: 29 extrema pertinet ad quiddam relationis;
et de hunc eam relationem est quod absolutum. — 29: sed creatura nec esse, nec intelligi potest
sine creatore: 29 creator pertinet ad quiddam creaturae: et de hunc eam creaturae
est increata, et infinita, quia Deus. Sed haec omnia sunt absurda: 29 et imbecilla illa.

Respondet magister, distinguendo maiorem: illud
sine quo argumentatio, nec esse essetale, nec intelligi quiddam potest, pertinet ad quiddam
dictum eius, deo; illud, sine quo argumentatio, nec esse creatura, nec intelligi quiddam potest,
pertinet ad quiddam eius, nego maiorem. Et distinguendo maiorem: sed de hunc ut illata, nec esse
creatura, nec intelligi quiddam potest sine premissis, deo; nec esse essetale, nec intelligi
quiddam potest sine premissis, nego maiorem, et con-: 29 et enim, quod de hunc ut illata
non potest habere esse, seu creaturam sine premissis, quia ab illis creatura: 29 et etiam, quod non potest quiddam
nec intelligi, nisi intelligente premissis, quia illas necessario presupponit, et ab illis dependet,
ut effectus a sua causa; sed et hoc praeposterum infertur, quod premissae sunt de hunc per se, seu per-
tinent ad quiddam argumentationis; sed potius oppositum. propter quia omnis causa est prior, et aliud.

causae effectus; sed quidlibet, seu effectus rei sic rationis, nec ab illa & seipsa: quoniam causa
est, praeterit & sequitur, quodlibet sui effectus. Alii arguer. ex hypothetica essentiali

52

e, I presens et epq, I quid sit I effectus. *Aliter argues: pro hypothetica essentiali*
ut ex pluribus probis categoricis; sed argumentatio est pro hypothetica, rationalis quidem;
ex essentiali ut ex pluribus probis. Nunc sic: Soli Iclus ut illata est unica pro, et non plures,
propterea utro sunt plures, et si hii addat Iclus, sunt atq; plures: ex argumentis, ut
propter pro hypothetica essentiali dicitur, I soli in praemissis; I simul in Iclusionem, et praemissis; mi-
nime autem in Iclusionem ut illata tantum. = Nihil aliud: syllogismus est argumentatio; sed pro nos
part. 2. dicitur. l. 2. 1. in responsione ad instig. 3. ad. Syllogismus essentiali dicitur ex probis:
ex ut argumentatio: et sequente, I praemissis tantum; I simul praemissis, et Iclus, pertinent ad
quid sit argumentationis. Et huc tota; quia si soli in Iclusionem ut illa essentiali dicitur
argumentatio, non dicitur essentiali ex probis, sed ex pro. Ipsi &c. Repet ad l. 1, mea
lib. I. summa est pro hypothetica, secundo, pra-

argumentatio, n. illa. *ff*
maiori, dūtingo minores: argumentatio integralis sumpta ē pro hypothetica, recedo; fra-
ctis, seu essentialis sumpta, nego minores: Nam tūc tota vii cōtinetur, et affirmatio.
Verū ē enim, qd plures ppe decessunt ad integritate argumentationis; Exterū ad quid-
dūq una tantū, nepe solū ut illata; quia integritas cuius unū rei, n. solū impetatur.
quiddam, seu esset illius, ad eūq de illud, qd illū efformanda quo modocūq deuen-
it; sic hōc integralis dicitur ut copiat, manibus, totū, &c; quiddam tamen vero ē al
rationale, et nil amplius. Recedo Enim, qd argumentatio integralis sumpta ē pro
hypothetica dicitur et plurius colligatibus, nepe p pmissis, et solūone; tūc
integralis accepta nō hypothetica, quia in solūatione, et illata dicitur. = Ad istā
maiorē p p idē: Unde dicit, qd ibi loquimur de syllogismo integrali sumpto; n
vero essentialis, seu quiddam tamen accepto. Pateretq qd, n. recedimus ibi absolute
qd syllogismus essentialis dicitur ut p p, ad potius p pmissis ad argumentū secundū;
sic p p ut verbis ibidē allatis: Ex eo, qd Syllogismus essentialis dicitur ut p p
sequitur &c 9° 2^a in quo Genere Cāe Assensus Præ-

9. 2. in quo genere Cae Affensus Pra-
missarum Occurrat ad Affensu Conclusionis?

Supponimus tanq[ue] act[us] Deluon[is] a p[re]missis dependere, et p[er]mittat aliquando
ep[iscopu]m C[on]g[regationis] Deluon[is]: id dicit et b[ea]t[us] i[gnatius] c[on]silio, dicente: om[ni]s doctrina, et n[on] d[omi]n[us]
va ex p[re]existente s[un]t cognitione: ubi b[ea]t[us] ex denotat causalit[er], ut fuit o[mn]i m[en]te
siquent. Id quia C[on]g[regationis] p[ro]pter ep[iscopu]m m[en]tis, p[ro]p[ri]i, finalis, et efficiens, id est quia quicq[ue]
illar[um] C[on]g[regationis] s[un]t p[re]missis p[ro]p[ri]a Deluon[is]. Supponimus et q[uo]d n[on] loquimur de p[re]m[issa].
m[en]tis, et Deluon[is] obdine sumptis, quia hoc alibi; Id dicitur frat[er] acceptis, etc.
an actus, quo m[en]tus appetit p[re]missis s[un]t C[on]g[regationis] m[en]tis, p[ro]p[ri]i, finalis, et efficiens illius
actus, quo appetit Deluon[is]. Deluo: aspectus p[re]missar[um] denu[n]t[ia] p[ar]tialit[er] et

an actus, quo
actus, quo arrendit Deluoni. Deluo: aspectus proximiary decessu partialitay
intra in genere Cag efficientis ad agenty Deluonis. Ita D. Sub. 2. 1. Procl. n. 27.
D. ait: Respectu aut habitus Scientifici, ppia sunt Cag effecting. Id habitus
Scientifici e Deluo, seu aspectus Deluonis, cuius ppia sunt proximiary, seu apen-
sus proximiary. et proximiary sunt Cag effecting, seu efficientes Deluonis. Ita D.
ibid. arguens Ita D. Thom. ait n. 28.: proxima supponit, qd ppia intice: premis-
se) sunt distinctiva habitus Deluoni in talio genere Cag, quod ut ppia effectiva, qd
talit e: quia n. hont, nisi ratione Cag effecting. et el. D. agentis proximiary decessu
in genere Cag efficientis ad agenty Deluonis. Sed docet D. 1. procl. 2. 8. et 2. 9.

Dabitur 2° de luce: premittit repperit solutionem habent omnia requisita ad rationem fructus
causae efficientis: 2° de luce dabitur autem: Dicitur virtualiter, dependens specialiter, et assimilationem
effectus ad causam, sunt requisita ad rationem fructus causae efficientis, ut docet Q¹ 1. d. 3.
I. 1. 4. ad 13; Idem de luce dicitur virtualiter in premittis, ab illis specialiter dependet
et aliquantulum assimilationem illis: 2° de luce. Et minoribus: quia dependentia, idcirco non est
magis in luce oritur a dependentia, idcirco non est, sed in premittis habebant. Et medio
2° de luce in premittis dicitur virtualiter eadem. Et quia si premittis respondet in intellectu, in intellectu
non potest elicere de luce: 2° de luce specialiter dependet ab illis. Et autem, quia quamvis ea
de propter recipere ab intellectu abique ulla derivatione a premittis, tunc non esset fructus de luce,
sed propter propter: 2° de luce ut illi dependet specialiter a premittis. Et dicitur: quia si pre-
mittis sunt verae, certe, et evidentes, illi etiam de luce; et si premittis sunt falsae, et falsae,
necesse est, et probabilis, illi etiam de luce: 2° de luce assimilationem premittis: Et dependentia
premittis habent omnia requisita ad rationem causae efficientis repperit de luce.

Idem dicitur dicitur, quod premittis non sunt
causae, sed solae rationes necessariae ad de luce. Idem dicitur nulla ratio dicitur virtualiter
ta, nec assimilationem sibi effectus; Idem premittis dicitur virtualiter, et assimilationem sibi de luce:
2° non sunt rationes, sed causae vere efficientes repperit de luce. Et maior, quia ratio
dicitur quia non est causa, nec ulla virtus causae dicitur. Idem solae rationes ad causam dicitur;
Idem sola causa per se virtus dicitur et assimilationem sibi effectus, quod producit: 2° de luce.
Maior illa: Condicio enim causae ad causam dicitur. Supponit causae per se plenam potentiam pro-
ducere effectus, et solae ablatio alicuius impedimenti, et propter maiorem causae, sine quo
causa non potest exercere suam virtutem: 2° de luce nulla virtus, et actus, et virtus habet cau-
sa effectus, sed solae est dispositio, et propter maiorem causae, et negat nullo modo dicitur, nec assimi-
lat sibi effectus. Nunc si solae premittis dicitur, et assimilationem sibi de luce, ut per 2°
non sunt de luce sine qua non, sed vera causa efficiens de luce. Ita 2°: si premittis sunt

ratio sine qua non, quia: 1° repperit in intellectu, et repperit aliter causae partiali de luce
et illo ad de luce producendo, quia in intellectu se solo non potest producere, quia est causa
partiali, sed ab obiecto, et propter maiorem nona 2° de luce: quia in intellectu ex se est expeditus
ad agendum, alia de luce partiali causa; Idem ratio tunc requisita, quando causa non est expeditus
ta, sed impedimentum edigo habet: 2° repperit in intellectu superflua et condicio illa. Idem premittis non
sunt de luce in intellectu. Si 2° dicant, quia: quia causa illa, repperit cuius premittis sunt de luce?
assimilationem illa, et credemus. Certe nulla, quia in intellectu propter maiorem ad de luce ultima
premittis nihil datur: 2° premittis, non de luce, sed vera causa efficiens de luce sunt.
Demum, quod premittis non sunt causa maiori de luce, per quia unus actus in intellectu non fit et
alio tanquam ex maiori, aliter unus includeret phisicam in alio. Idem sunt causa finalis, per
quia unus actus in intellectu non actuat aliter intrinsicam, aliter includeret phisicam in aliquo 3°
et illi resultato, quod non potest assignari. Quod non sunt causa finalis, per 2°; quia de luce non
propter premittis, sed potius est Ita.

Ita 2°: omnis causa efficiens, et univoca, et equivo-
ca; Idem premittis non sunt causa univoca, nec equivoca de luce: 2° non sunt causa efficiens
illius. Maior per quia in univocum, et equivocum non datur medium, ut dicitur in 1° part. lib. 1.
Cap. 2°. Dabitur minor quoad 1° partem: Causa univoca est una species cum effectu; Idem autem
premittis, et assimilationem de luce non sunt eundem, sed dicitur species 2° de luce. Et quoad 2°:
causa equivoca est velis, et remota, indifferens alia causa partiali, a qua determinatur, ut per in
sola, qui cum hac generat hanc, et cum semine plantae; Idem autem premittis non velis, nec
remota: 2° de luce. Ita, quando minor quoad 2° partem cum sua probatione; quia de luce causa equi-
voca non est quod sit velis, nec remota, sed quod producat effectus aliter species; non obiectum causae

Species, Species operationis, operis tunc sunt causa equivoca, minimeque vale, nec remota:
unde licet verum sit, quod species sunt causa vale, et equivoca; non tunc sunt equivoca, quia
vale, sed quia producant effectus diversos species: sed quia habet primum per se rela-
onis, ideoque sunt vere causa equivoca efficienti illius.

Ad instans: assensus primum
non potest producere alium assensum sed numero distinctum: et non potest producere alium spe-
cie distinctum, nempe delusionem. Et causa: quia major proportionem habetque sed nam. diffe-
rent, quod quod differant specie: et si alium distinctum non distinctum non potest distinctum, nec pro-
ducit ab assensu primum, nec alium specie distinctum, qualiter delatio. Et quia si quod
magis videtur inesse, non inest: et quod minus videtur inesse, non inest. = Ita, vero antequam,
negando causa: quia delatio causa equivoca non est producere alium numero distinctum, immo
hoc illi, ut illi, repugnat; sed illi producere alium specie distinctum: primum in sole, qui effe-
ctus specie distinctos a se producit, minime vero effectus sed non distinctum, quia non pro-
ducit alium sed: primum et in deo, causa vale equivoca efficiente, qui omnia pluraque specie al-
terius producit, minime vero alium sed numero distinctum, quia hoc esset, producere
alium deum. Ita volens finis, et alios, causa volens medium, quod virtualiter debet,
non tunc alium volens finis. Ad illud de proportionem, dico, quod licet inter illa, quod sed
non differant sit maior proportio in egendo, quia sunt univoca; non tunc in causando, et
distingendo, seu in ratione causa, et effectus.

Ad 2°: Sicut cognitio ad volens, ita per
minime ad delusionem; sed cognitio debet non causa efficiens, sed sed delatio primum ad
volens: et primum non sunt causa, sed delatio sine qua non ad delusionem. Ita, primum: quia sicut
impossibile est assensum delusionis, quin procedat assensus primum, ita impossibile
est volens debet, quin procedat cognitio etiam, quia nihil volens, quin per cognitionem. Immo
est evidenter: et delusio vera. = Namque: negat inter iudicare, quin per simpliciter
apprehendat; sed hec ignorantia non cognoscit. Causam in similitudine apprehensione per iudicium.
sed sed delationem sine qua non: et quod delusio primum per primum, male arguit, quod
primum sunt causa, sed sed delatio sine qua non delusionis. Ita ad arguit, quod magis
minimale primum: quia cognitio debet primum ad volens tanquam delatio sine qua non,
applicans, manifestans, seu proponens debet volens, non ipsa voluntas, ut per per causa
non potest velle debet, nisi primum ad inter ministrat, et ostendat: unde cognitio non causa debet
debet, quia nec infert in debet, nec debet sibi aliqua similitudo, nec movet voluntatem ad volens
nec cognitione posita, nec per equa debet, sed ad hanc voluntatem primum velle, in velle debet;
at vero assensum primum movet et necessitat inter ad assensum delusionis, non delusio
necessitas sequitur eo quod non sunt in assensum. Unde cognitio est delatio sine qua non ad volens,
assensum aut primum, non delatio, sed causa efficiens delusionis est. Ecce dispositio.

Ad 3°:
magis pariter negat positum: quia simplex apprehensio est causa delatio ad iudicandum.
iudicare vero, seu assensum primum est vera causa delusionis; ratio est: quia primum de-
reut per vim illamque ad delusionem; apprehensio vero non deus ad iudicandum per vim
iudicandam, quia illa non habet: et per deo, quod primum primum, necessitas sequitur delusio; po-
sita vero simplici apprehensione primum, non necessitas sequitur iudicium debet, quia quod
plurimi simplicitate sciunt quod iudicare nesciunt. Ita amplius per dispositio de eo, quod
primum specificat, et distinguunt speciem delusionis, non ut ad de 2. 1. prolog. n. 27. Ita
delusio demonstrata per peria phica distinguit speciem ab alia delusione deus debet
debet, non eadem apprehensione stante, primum debet iudicia diversa, et opposita.

Ag. 3: Ubi n̄ data influentia, n̄ data Cāā hias; Id autem p̄q̄ mino-
 ay n̄ influat in solucōe: 29 &c. Debat̄ mior: falsū, et impossibile n̄ p̄t̄ influ-
 ere in vero, et possibili; quia nec p̄t̄ d̄m̄re iōt̄ualit̄ illud; sed quālibet ex
 anti-falso, et impossibili sequit̄ solucō vera, et possibilis: 29 &c. De mior in hoc
 entimemate: hōc ē ap̄m̄y: 29 ē aīal. = Ita, nōdo mior, et dīstīgdo mior p̄o-
 lōcōn̄: ex anti-falso, et impossibili; ex vi f̄q̄, et dīpōn̄n̄, et ex sup̄pōn̄e, q̄o as-
 sentiat̄ ut verū, et possibile, sequit̄ solucō vera, et possibilis, 29 cōdo; ex vi, et rōn̄e maḡ,
 ngo mior. Vide q̄q̄ dixim̄ lib. 3. Cap. 2. §. 1. Regula. *Ubi n̄ p̄t̄* Exācō

cāq̄ efficiētis ē, q̄o sūt verū, et dīct̄ in dīct̄a. Id q̄ndo elīct̄a ap̄m̄y solucōn̄
 iō n̄ elīct̄ ap̄m̄y p̄m̄issary, quā transiūt: 29 n̄ p̄t̄ esse Cāā efficiētis solucōn̄.
 = Iam̄: m̄t̄ h̄c r̄cordam̄ solucōn̄, q̄m̄ r̄cordam̄ p̄m̄issary: 29 p̄t̄
 dari solucō sine p̄m̄iss; sed n̄ p̄t̄ dari effectus sine Cāā: 29 quā p̄m̄iss n̄
 sūt Cāā solucōn̄.

P̄terq̄uo: Cāā māālis, et falsis, immo et solis sine quā,
 debm̄ esse exīstēs; sed p̄t̄ ap̄m̄y p̄m̄issary exīstē, q̄ndo elīct̄a solucō: 29
 ap̄m̄y p̄m̄issary, sicut p̄t̄ n̄ Cāā efficiētis, ita nec falsis, nec māālis, nec solis
 sine quā solucōn̄, q̄o ē ita aduētiā. Respondēt̄ ip̄i sibi. Respondem̄ nos
 dīstīgdo mior: q̄ndo elīct̄a ap̄m̄y solucōn̄, n̄ elīct̄a verbalit̄, quā sic transiūt ap̄m̄y
 solucōn̄ p̄m̄issary, cōdo, transiūt mior; n̄ elīct̄a falsit̄, et entit̄atē, quā sic tran-
 sīūt ap̄m̄y p̄m̄issary, ngo mior, et cōq̄; quā ap̄m̄y p̄m̄issary sūt dīct̄a et aīa-
 falsit̄, et 29 sūt entit̄; adhuc elīct̄a in influ, quānto p̄t̄a verborū transiūt;
 immo et sūt vidēta ut falsit̄ Cāā solucōn̄, ē simul cū solucōe, quā relatiua sūt
 simul tempore, nāā, et cognitiōe, nō sūt Cāā, et effectus; sūt aut̄ p̄m̄iss dīct̄a
 rōn̄, n̄ ut falsit̄ Cāā, sed fundamēt̄, sic p̄cedunt; sed permanent cū solucōe
 in influ exīstēs. = P̄t̄ p̄m̄issary ngat̄ ant̄, quā ille actus, cuius r̄cordam̄
 sine p̄m̄iss, n̄ actus solucōn̄, sed quā p̄p̄s, qui sūt sp̄cī dīstīcti.

Dubia nonnulla soluta.

Dubium 13: Vtrū syllogismus ut sic sit genus respectu Demonstratiui, topici, et
 Sophistici? Ad solucōē nota, q̄o genus, iuxta dīstīct̄ cap. 2. sic dīstīct̄: ē quod
 p̄dicat̄ in q̄ in p̄t̄e dīstīct̄ dīstīct̄ dīstīct̄: illa aut̄ dīstīct̄ sp̄cīe,
 quā p̄t̄ r̄cord̄, falsis, et speciales dīstīct̄ dīstīct̄: ita aīal ē genus, quā p̄t̄ in
 q̄ in p̄t̄e dīstīct̄ dīstīct̄ dīstīct̄: hoc ē, tanq̄ p̄t̄ exīstē, et hōc, et dīct̄, sp̄cīe dīstīct̄ p̄t̄ r̄cord̄
 līct̄, et r̄cord̄, quā sūt verū, falsis, et speciales dīstīct̄ hōi, et bruti. hīs sp̄cīe
 sūt:

Dico: syllogismus ut sic n̄ ē genus ad demonstratiuum, topicum, et sophisticum.
 Ita dīct̄ dīct̄ dīct̄. Debat̄: genus p̄dicat̄ dīstīct̄ dīstīct̄: sed
 syllogismus demonstratiuum, topicum, et sophisticum n̄ dīstīct̄ sp̄cīe: 29 syllogismus ut sic
 n̄ ē genus p̄dicat̄ dīstīct̄ dīstīct̄. Debat̄ mior: p̄dicat̄ syllogismus n̄ dīstīct̄ p̄t̄ aliqua fa-
 les, et speciales dīstīct̄: 29 dīct̄. It̄m̄: quā sūt dīstīct̄ in eo, q̄o demonstratiuum, ut
 ex p̄p̄y verū, topicum, et probabilibus, et sophisticum, et r̄cord̄; sed hoc ē dīstīct̄
 solū p̄t̄ maḡ, seu māālis, n̄ vero p̄t̄ aliqua r̄cord̄ falsis, quā land̄ p̄t̄, et p̄t̄
 eund̄ modū, et sūt p̄t̄ dīct̄ p̄t̄: 29 dīct̄.

Iprob̄ dīct̄: Exācō
 falsis syllogismus n̄, q̄o p̄cedat ex verū, nec ex necessariis, nec ex probabilibus, nec
 ex falsis, quā necessitas, probabilitas, et falsitas sūt p̄p̄iet̄ maḡ syllogismi,

in autem ipsius syllogismi pro finali: et quod syllogismus sit verus, probabilis, et falsus, hoc
in pertinet ad quidditatem, seu rationem formalem, sed ad maiorem syllogismi. et negata non sunt differentie
specificae, sed proprietas accidentis syllogismi. Syllogismus enim se habet ad syllogismum de
nominem, topicum, et sophisticum, sicut Circulus ad Circulum aureum, argenteum, et lineum:
et sicut Circulus solus inabilita dividitur in illis, licet penes aliquos et alios magis, non rebus
finalita, quia aureum, argenteum, et lineum non sunt, nec aliquando pertinent ad rationem formalem Cir-
culi; sic pariter necessitas, probabilitas, et falsitas ad rationem formalem syllogismi; quae inveni-
untur in 1. topic. cap. 1. in hoc dicitur: Est itaque syllogismus Oratio, in qua positis quibusdam aliis
aliud a positis necessitate accidit, pro ea, quae posita sunt: quod quidem ratio, nisi vari-
etur modus, et figura, nunquam finalis, aut specificiter variata. Sed syllogismus verus
opinativus, et falsus non possunt distinctis modis, et figuris, sed in eisdem efformari pos-
sunt: et specificiter non differunt: et de quatuor syllogismis ut sic non est genus ad illos.

Ad 22. Item: praedicti syllogismi diffe-
runt specie: et syllogismus ut sic est genus receptivum illorum. Praeterea autem: duo syllogismi
topici differunt ratione numero; sed plus differunt topicus, seu dialecticus, demonstrati-
vus, et sophisticus, quae duo topici: et differunt specie. = Itaque: variata figura,
variata specificiter syllogismus; sed praeter syllogismus demonstrativum primum in 1a, topicus
in 2a, et sophisticus in 3a figura: et tunc differunt specie: et negata syllogismus
ut sic est genus ad illos.

Res ad 23. quando autem: ad probationem praemissa maiorem
et distinguo minor: plus, id est, per plures differunt, differunt demonstrativus, topicus, et
sophisticus, quae duo topici: secundo, per plures praemissa; plus, id est, per maiorem differunt
numero specificiter, et per. Vel tertio: duo huiusmodi albi tantum differunt numero; sed
plus differunt huiusmodi albus, et huiusmodi niger, quae duo albi: et differunt specie. et est falsus;
quia licet plus differant unus albus, et Joannes niger, quae duo albi, id est, quia non solus est
falsus non per differunt individualiter intantum, licet duo albi, sed etiam per differunt acciden-
tialiter, seu per accidentia. Sic pariter demonstrativus, topicus, et sophisticus plus differunt,
quae duo topici, quia non solus numerus; illud est etiam accidentiale, licet per maiorem. Unde
sicut divisio huiusmodi in huiusmodi albus, et huiusmodi niger non est divisio generis in species, sed sub-
in accidentia; ita divisio syllogismi in demonstrativum, topicum, et sophisticum, quia syllogismus
per formalem accidit quod fit in maiorem necessitatem, inveniuntur, et falsa.

Ad 24. Repetitur
recedendo totum, et negando intentum; quia si in diversa figura facti sunt, unde differunt
specie: sed magis huiusmodi differentia specificiter non oritur ex ratione demonstrativus, topicus, et sophis-
tica, sed quia forma est alia, et alia, et sic disponit, et in illa in una, et alia est figura.
Unde divisio syllogismi ut sic in syllogismos 11, 21, et 31 figuris est quidem quatuor in species,
et hoc quatuor omnes demonstrativus, et topici sunt: idem supra praemissi hanc maiorem,
dono syllogismi topici differunt tantum non, quia si in diversis figuris facti sunt, non
tantum non, sed etiam specie differunt, quoniam maiorem differentiam eadem sunt.

Dubium 23:

Unde dicitur syllogismus expositivus, et an sit utilis ad deducendum? Scitis enim
quod syllogismus expositivus est, cuius medium est terminus singularis. Ad 23. pariter Res affir-
mative ex D. Subst. 1. princeps. 7. 11. n. 5. ubi fit per hanc partem citat. Quo supposito
Res ad 24. pariter dicitur, quod etiam syllogismus expositivus utilis est, et efficax inveniuntur,
ad deducendum per seipsum ita probatur, quia exponit, hoc est, quoniam ante oculos
videnda ponit verum. Suadet hoc exemplo: si enim arguas sic in Daxaphi:
est hoc est animal; sed non hoc est substantia: et aliqua substantia est animal; et hanc deducere
requirit probatur; praeter sic expositivus probatur: Pars est animal; sed pars est substantia;

24 aliqua subiecta causal: Vbi ita evidenter veritas voluonit se palpatu
prequet, ut nui mente. Ceteras, itaq agnosces.

Dubium 33: Vtq in istis,
ponit assensui pmissis, ut n agentia: voluonit? Nla negatiue: et ratio e: quia
caia nialis debite disposita, et sine aliquo impedimento ad caand, n pter
n caia; sed in istis cy opus pmissary e caia nialis debite disposita,
et sine aliquo impedimento ad aspiciend, voluonit: 29 n pter n assensui.

Sol Dices ita: Voluntas pter impedire
actione caia nialis debite applicat ad obty, ut p in poa locomotiva, que e nialis,
et tunc illius actus impediri pter p voluntas: 29 id e dici pter d in istis hca voluonit.
= Sol ita: quia Voluntas ex quo alig pmissis, n pter impedire id, qd necessa
ad illud sequita; p, nq ex eo, qd obty sit apert, et obty proportionary, et illa
minaty, n pter voluntas impedire bione: 29 supposito assensui pmissary, nquit
Voluntas impedire apert, voluonit, qui necessa sequita. Passus adducta nihil
valer, quia poa locomotiva abiq imperio, l pmissu voluntis nllly elicit actus, in istis
vero cy sit prior. Volunte in operando, pter abiq imperio voluntis suu elicit
actus. Dico ite ita: in syllogismo topico ita in istis assensui pmissis, ut n necessa
agentia: voluonit: 29 &c. p anis; quia ille assensui e cy formidine d opposi
suo, quia opinatus, sue probabilis; sed in istis n necessa ad aspiciend, volu-
onit; cuius oppositi pter: 29 &c. = Nla, modo anis: ad pbaonem dic, qd for
mido n tollit determinacione, sed soly pmissu assensui. Semel enim posito assen-
sui pmissary, necessitate in istis ad aspiciend, voluonit, quoniam si opinatio e,
n pmissa, et infalibilia adheret illi in istis, sed tunc determinate adharet, seu
assensui illi, quia opinio e adhesion in istis alieui determinate pbaonem cy for-
midine d opposito.

Dubium 43: Vtq voluonit ita necessa dependeat
a pmissis, ut nec nialis, nec supernaalis ponit haberi sine illis? Affa-
mance respondent Poncius, et Obied., quorum ratio huc e: quia assensui voluonit
dependet ab assensui pmissary in genere caia efficientis; sed huc dependeat pter
suplex a Deo, quia iuxta D. 4. d. 10. q. 2. n. 19. qd Deus facit mediante caia
2a efficiente, pter facere se solo: 29 &c. = Nla: quia ut docet D. 2. d. 12. q. 2. ab
soluty prius, et realit distincty ab alio absoluto, pter sine irradiatione epe sine
illo; sed pmissis, et voluonit distincta realit, et tunc e prius altero: 29 pbaonem
epe sine pmissis, et ita.

Nihilominus iuxta dicta hic, et 2. 1. et 2. huius
diss. Dicendy e cy Martio, qd nec supernaalis, seu d poa Dei absoluta pter
dari voluonit pbaonem illis sine pmissis. Pbaonem: dicendy pbaonem illi nequit illi-
gi sine cursu, seu transitu d una cognitione ad alig, quia exposita e d pro
coligere ignoty; sed voluonit pbaonem illi e pbaonem dicens: 29 nequit intelligi sine
eo, qd d cognitione alia, seu d pmissis procedat. = Pbaonem: illa e exposita mo-
tus d pro quo ad huc adque, seu d pmissis ad voluonit; sed voluonit nequit in-
telligi sine illaone: 29 nequit intelligi sine pro a quo orita, seu sine pmissis.
Nunc sic: sed nec supernaalis pter dari voluonit sine pmissis. Tunc enim
epe n pter: 29 nec supr nialis pter dari voluonit sine pmissis. Tunc enim
n voluonit, sed pbaonem, et simplex ppo epe, ut supra dicitur.

Ad fundamenta datus
Poncius respondet: ad 1. qd illa linea D. 1. d. 1. intelligi d absolutis, ita ut semper sit
absolutum d d Deus facit mediante caia 2a efficiente, pter facere se solo; n vero qd relaty facit

Iclus enim licet quidditativus sit qd absolutus, nempe qualitas spiritualis; Entita-
tius tunc e qd relativus, quia realiter identificat sibi seboque dependet ad premis- 55
sas: sicut lapis v.g. e quidditativus qd absolutus, et entitativus relativus, quia identi-
ficat sibi seboque dependet ad Deum, tanquam creatur ad Creatorem.

Ad 24 par-
te idem, quia loquitur D. Absolutus, n. vero Relativus. Itq: quia licet absolutus
pari possit, iuxta D. esse sine posteriori, n. tunc e illa, quia ipsius sibi reale
e qd absolutus realiter distinctus e posteriori, et tunc nec pa poq Dei absolutus potest fieri,
nec esse sine illis; bene tunc partes sine toto: Unde si qd Poncius probaret,
De e, qd premisse ponunt esse sine Iclutione, n. autem Iclus sine premis, quia
includit Traditionem Iclutionis esse, et de premissis n. illatq esse, ideoq nec supra
necessitate fieri potest, quia Deus pa poq absolutus nquit facere qd repugnat.
Hec sunt, Charissimi Discipuli, paupere necessaria ad quamlibet sciq Solida
fundamenta: his semper operq dade, ut nunq sine radice florey mitatis. Nulla
enim salubrior doctrina, quq operosa applicio in sedulo arguendi, et respon-
dendi exercitiis: Experientia enim doctus, ait bat Angelus D. tanq scio, quan-
ty spero. Ius qd animamini scuti, ut ad magnq legq apti capiendq sitis.
Culani hucq dicta in Qui, perperq, Matris eius, Iosephi D. N., nec non
faventi Patroni N. D. Paschalis Baylon, oiqq Cyclicorum Amen

IN LOGICAM MAGNAM
 seu dialecticam maiorem
 Aristotelis

IUXTA DOCTORIS SUBTILIS
 celeberrimū, & subtilissimū caput
 ACCURATA Ellucidatio.

Opere, & studio Fratris Petri Xime-
 nez à Divo Josepho,

in Conventu S.^{ri} Bernardini & Bornos
 Artium Lectoris.

1844

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

MAJESTATE MAJESTATE

PROLOGUS.

57

Ecce, (Charissimi Discipuli, dilecti in Dño Filii) Ecce sto ad ostium, et pulso: Si quis audierit vocem meam, et aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum. (unice- que vestrum Sapiētia Divina Apoc. 3. clamat.) Aperite ergo illi, legem meam, et patefaci- endam aggredientes; quia hec est ostium amplius, et ianua regia sciārum, ad quas qui aliunde ascendit, fur est, et latro; neq; hec est vera, rectaque via, quā itur ad omnem sciā, testimoniū vero prequente Augustino lib. 1. de ordin. Cap. 18. Sic: Legem ut aer artium, scia sciārum, qua aperta, alijs reserantur; et qua clausa, ceteris obstruuntur. Huius igit inuentio sciārum sic iq; fructus, omnium et bonorum est, ut iuste dicere Cy Sap. 7. queas: Venerunt mihi omnia bona pariter ex illa: Seneca sic Epist. 16. testante: Legem animi format, et fabricat, vltq; disponit, actionum regit, agenda, et amittenda demon- strat, sedet ad gubernandum, et fluctuantibus dirigis curam. Infelix ergo, qui tot, tantisque privatus, dum legem parvipendat! Merito quidem ore Divino Sap. 3. sic fletus: Sapientia, et disciplinā qui adiciit, infelix est. Felix et ipse ille, qui tot bonis fructuosus, legem querit, et invenit, ut Dei dexterę gratia cor eius legem obtemperet; neq; Eccl. 10. Cor sapi- entis in dextera eius, et Cor stultum in sinistra illius. Quapropter, O! Filii, percharissime mihi Fratres! dum magnam legem vultis, dum ad illam properatis, Ecce, vobis, quod Cunctis Jo- annes, dico: Ecce ostium apertum est in Caelo: (Apoc. 4.) Si vis ad vltimū ingredi, si vis la- num obtinere; serva Dei mandata, ut legem capias monita: Quoniam (Sap. 1.) in malevolę animę non intravit Sapiētia. Deę igitur

Orate, Præcelsę Marię eius, Patris, et Patronę nrę,
ut ad legem, quę aggredimur, capiendam
Spiritus S. gratia illumi-
net sensus, et Corda
Vestra. Amen.

HC.

HC.

پروگرام

۱۳۳۴

در این سال تحصیلی، کلیه شاگردان باید در درس ریاضیات و علوم به کمال دقت و جدیت عمل نمایند. همچنین در درس فارسی و ادبیات، باید به مطالعه و تحقیق در کتب معتبره پرداختند. در این سال، به منظور ارتقاء سطح علمی و تربیتی شاگردان، برنامه‌های مختلفی در نظر گرفته شده است. از جمله این برنامه‌ها می‌توان به برگزاری مسابقات علمی، اردوهای آموزشی و شرکت در کارگاه‌های تخصصی اشاره کرد. انتظار می‌رود با پیگیری دقیق و تلاش مستمر، شاگردان بتوانند در این سال تحصیلی، دستاوردهای قابل توجهی را به دست آورند.

TRACT. I. LOG. Magnæ

DISP. I. PRÆMIALI AD LOG. am.

Ante quā ibus log. implicemur, disputātionē hanc tractari libet, in qua Enne-
sāo præsenti ad dē, et quamlibet p̄cursus Sciā percipiendū acendū ē nobis, ut
ex nunc pro dunc paratū sibi ad oēs, quāvis dē i. loga: quare sit.

1. I. An, & Quid Sit Sciā; Quot, Quæq; Conditiones Eius?

Circa 1^a partē fuit opinio nonnullorū Vetusū Philosophorū nullū dari Sciā in rerū nāā;
Ita Quos resoluit Plato, dari quidē; sed existimabat nō esse a nobis noviter acqui-
sitā, diuini, et docens, Sciā infusū esse aī in initio sue Creatiōis vna Corpore, et in
eius Unione ad Corpus oīū obliuisci, Iuxtaq; temporis eorū recordari; siq; affir-
mabat, qd nūq Sciā ē recordari, nāq; aliquid nō hētū nōq, Sciā acquirere. Ita
horū errores sit

1^a Conclusio: data Sciā in rerū nāā noviter acquirita. hęc conclusio
nō eget probare, quia ex se p̄t. Summa tūc 1^a partē dicitur Sophistas acadēmiticos
Vetusū Philosophos: quos nō hōt certitudinē, sed evidentia Sciā, se diuinitate, ignorare aliquid, et
dē veritatē, hōt quidē nōq certū, seu Sciā dē sua ignorantia; sed Phil. illi per ipsi fatēntē,
Sciēbant evidentia, se ignorare veritatē: et hōbant Sciā dē sua ignorantia. Et mihi
Ex ipsi, quorū quidā dixit: hoc vni Sciō, me nihil Sciā. Nam dicit: Vetus dicitur,
1^a nō Sciā; et hōnt Sciā dē sua nescientia. Si 2^a; et data Sciā. Unde opinio illorū in-
solubilis ē, se ipsi p̄nitentis dextruens. 2^a partē solutio probat dicitur Platonē:

præter quāq; suppositū eius, namq; qd aī Creatū vna Corpore, dicitur nātū ē in initio
Talesanensi sub Leone X.; probat ab hūc: si qd Sciā p̄cursus fuit infusū aī a Deo,
nulla nobis erat Cognitio facta; aliā fabulā impudenter Deo Autori; sed expectamus
plurimū decipi in cognoscendo, iudicando, et dicendo: et dē. = Ipsi: aī nāā
evidentia Sciā, seu Cognoscit, se esse vniū Corpore; sed Cognitio hęc nō p̄cursus ante
vniū infusū, nō tūc erat facta quia nondū erat vniū: et Sciā, seu Cognitio
hęc, ut p̄tē vera, acquirita fuit ab aī post vniū, seu infusū aī ad Corpus,
et sequentia data nova Sciā, novitū ē in rerū nāā acquirita. Est enim initū
nec a p̄p̄io sui, tanquā fabula rasa, in qua nihil ē depictū, sed ē in p̄cursus ad oīē insti-
bile, sicut fabula ad recipiendū quantū p̄cursus; p̄cursus vero, p̄cursus applicatiōe, et
magistro medio, acquirat paulatim nōq, et Sciā rerū. Dicit dicitur 1^a partē: oīs

Cognitio nāā nātū oīū dicit a sensibus, quia nihil ē in initū, quā p̄cursus fuit in tūc;
et nāā Cognitio nāā ē Sciā. P̄t, quia Sciā ē vera; sed sensus frequenter fallit: et Cognitio
aī sicut dicitur nō Sciā, quia nō vera. = Ipsi: initū nōtū nō attingit nāā re-
et, sed sicut p̄cursus quosdā similitudines illas percipimus: et nō habemus verū nōq dē rebus;
et veritatē nec Sciā.

1) 1. post., requiruntur Quatuor Dilectones in Scia. 1^a. q^o Sit certa, elucidando op de-
2) bitionem, et deceptionem. 2^a. q^o Sit Cognitio necessaria. 3^a. q^o Sit per Cuius Evidentem in initia
3) 4^a. q^o Sit per Cuius necessariam Evidentem applicatam ad Dilectionem per discursum Syllogisticum.
4) Id quod est hinc expressi 9. 3. p^{ro}p^{ri}e; et 4. lateral. n. 26. Alig Dilectiones assignant

frequenter AA, et M.S. scilicet, qd ad rigorosq Sci9 Abi praty, seu pao demonstra-
 ti ppxio, et addequo obto, seu subto, ita ut pao demonstrata n possit invenire alijs
 ab illo, & quo demonstrata: et hac rane, dicunt, qd singulisq n data Scia, quia
 pao, quz uni venit, venit quoz alijs. = Libentz enim (sed more pccy) hanc oiy admi-
 nistem ditionz; sed tunc, quia iuxta Phy 1. Laia. text. 143. Opinari n e in nobis
ideo n quam libere veritatem sequi tanqz, sed vi coactus, p viq aliq paxae cogor
viq, qua lundo, dico; qd illz ditionz n admitto, sed toti viribz repelo: viribz
quidz his: Tum: quia nullz inuenio apud Scotz, nec apud Alez, huius ditionis
 fundamentz, nec ab AA, l M.S. citari. = Iuz D. Sub. in locis spca immutari alle-
 gatus, in qbz numerat Quot, et declarat Quz sint ditiones Sci9, nullz huius diti-
 onis mentionem facit: qd, et si negat, validz mag e mihi, et efficax argumentz ad
 necessitate huius ditionis repellendz; nq si subtilitas Scoti semel, et iterz & ppxia
 mente, et recto intntu necessarij ditiones Sci9 rigoros assignans, quatuor tantz il-
 los a nobis admissas proponit, numerat, et declarat, sicut in littera suprap, et in
 ppxio. cit. dicens: Dico, qd quatuor includit Scia stricte sumpta, scilicet, qd sit
cognio certa, & cognito necessio, cauta a caa evidenti intui, applicata ad
cognituz p dictionz sylogistiez; Quz enim ppxie Scotistarz aliq assigna-
 re audebit, quin Scoti mente insufficientz, et limitatz, immo falsz esse dicat?
 Tum Aliq: quia in hac demonstracone,

re audebit, quoniam non minus
 sum Aniq: quia in hac demonstratione,
 oī vivens sensibilis ē fatigabile; sed hoc ē vivens sensibilis: et hoc ē fatiga-
 bilis, unde data scia, sed p̄o, nempe fatigabilitas n̄ demonstrata. Ex p̄o, et
 adducto subto: et c. Et minor; quia hoc n̄ adducitur subto fatigabilitatis,
 sed aīal, nq fatigabilitas n̄ illy hōi, et itq̄ bruto p̄prie ducitur; sed in p̄p̄ia ad
 demonstratione demonstrata fatigabilitas ē hoc: et c. Et p̄p̄ia ubi 2. 3. p̄ol.
 2. lateral. n. 19. Vbi docet, qd medicina scientificē demonstrat sanitas ē
 hoc; sed sanitas n̄ ē adducta hōi, sed aīali, nq̄ itq̄ brutis ducitur: et c.
 Unde p̄t, qd ad sciḡ rigorosq̄ n̄ requirit, qd p̄p̄at, seu p̄o demonstrat ē
 adducto subto. Verū ē t̄m̄, qd singularibus n̄ data scia, sed n̄ p̄p̄ia
 illq̄ solū; sed quia scia ē necesse, seu ē obvio necessā; singularia autē
 sunt corruptibilia, et dīngēa. Ad 1. p̄o ita n̄q̄ deluor, et p̄p̄ie dūcitur.

et 39 datione: Quidam nōbū, et corrup nōbū datē scia: 29 scia nō cetera,
nec rei necessā. P. cōa; quia ceteritudo, et necessitas cy dūgea, et corrup nōbū
ne pugnant. P. cōa; quia scia pūca ē corrup nōbū, nō in illa dēmonstrā
in multa dūgentia, fortuita, et accidentia. 29, et pūca dēmonstrā cōtēpim
clara, cui nō necessā, id dūgentē nec mī. 29 scia nō cetera, nec rei necessā.
P. 29 corrup nōbū, et dūgens, ut pte simplici
laxa, nō sunt quidā necessā necesse in pte simplici, quia sunt simplicitate defectuosa; bene
nō necesse dūplex, quia nōbū plura pte ita in se necessā cōnexa, ut impossibile sit
aliter nōbū; 29: id corrup nōbū, et dūgens, quoniam 29 se sū simplicitate mutabile, et in

inextinguibile, tunc receptu suu p[ro]p[ri]o e[st] immutabile, et necessariu[m], quia aliter se habere n[on] p[otes]t, nisi
ex illa p[ro]p[ri]e; et ideo ab illo p[ar]ticipat scia int[er]ius, et metaphisic[us] C[on]stitutio[n]is, quod
illo p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o (quod n[on] sit addita) e[st] demonstrata. Unde d[ist]ingo ant[er]ius: D[ist]in[ct]io[n]e
h[ab]et, et C[on]stitutio[n]is, ut sunt simplici[ter] C[on]stitutio[n]is data scia, n[on]o; Specifica[n]t[ur] u[bi] et u[bi]
necessario C[on]stitutio[n]is Cy sui p[ro]p[ri]is, d[ist]incto; quia sic sunt p[ro]p[ri]e necessa[ri]a.

Ad illud d[ist]inctio[n]e l[un]g. Respondet D[ist]inctio[n]e 1. d. 3

2. 4. n. 9. p[ar]t[ic]u[lar]i, q[uo]d e[st] eclipsis. Demonstrata Luna op[er]ationalit[er], n[on] uero actu
aliter, hoc e[st], q[uo]d eclipsis e[st] possibilis: ad q[uo]d mouet[ur] int[er]ius et ex p[er]sistentia, q[uo]d luna
frequenter eclipsatur, cuius C[on]stitutio[n]is inuenit[ur] esse in t[er]ra inter p[ar]tes solis, et l[un]g[ue] q[uo]d
p[re]senti, hanc p[re]senti demonstratio[n]e: in p[ar]te t[er]ra, eclipsatur, seu obscuratur luna, quia
mediu[m] op[er]at[ur] impedit, q[uo]d lux solis, qua luna lucet, ad ip[s]am p[er]ueniat; sed illi inter p[ar]tes
e[st] possibilis: et eclipsis l[un]g[ue] possibilis e[st]. Ubi ex sup[er]p[os]itione illius inter p[ar]tes. Ubi
sed p[ar]te luna in illi, t[er]ra, et ordine, inter p[ar]tes t[er]ra; et accidit tunc eclipsis.
Ubi, quantum eclipsis sit inueniens l[un]g[ue], tunc ex sup[er]p[os]itione inter p[ar]tes necessa[ri]o ex-
nit l[un]g[ue].

Ad 2. d. 2. d. 29 d[ist]inctio[n]e: Aliter d[ist]inctio[n]e scia, n[on] facit mentionem d[ist]inctio[n]e
videtur: et scia n[on] necessa[ri]o e[st] videns. = p[ar]t[ic]u[lar]i: Theologia e[st] scia; sed n[on] e[st] videns.
et de. magis e[st] d[ist]inctio[n]e d[ist]inctio[n]e locuo. Minor p[ar]t[ic]u[lar]i; quia d[ist]inctio[n]e Theologia deducit[ur]
et p[er]mittit, t[er]ra una d[ist]inctio[n]e, quae n[on] e[st] videns, sed obscura e[st]: et scia, seu soluo
Theologia n[on] e[st] videns, quia soluo sequit[ur] debilitate p[ar]t[ic]u[lar]i. C[on]stitutio[n]e. Respondet D[ist]inctio[n]e 1. d. 3. n. 9.

ant[er]ius; n[on] Aliter sup[er]ficientia assignat videtur scia p[ar]t[ic]u[lar]i illi p[ar]t[ic]u[lar]i scia,
quia si int[er]ius p[er]cipit h[ab]itudin[em] e[st] ad affectu[m], et necessa[ri]o illa[n]t[ur] vniu[er]sali et aliter,
h[ab]et d[ist]inctio[n]e videtur. It[em], quia si ibi d[ist]inctio[n]e, ut int[er]uenti p[ar]t[ic]u[lar]i, q[uo]d scia d[ist]inctio[n]e
e[st] ex vniu[er]sali, p[ar]t[ic]u[lar]i, et immutabili, et notariis, et p[ar]t[ic]u[lar]i, et C[on]stitutio[n]is, t[er]ra
et p[ar]t[ic]u[lar]i videtur, quia q[uo]d notus e[st], videtur e[st]. = p[ar]t[ic]u[lar]i: Theologia Respondet D[ist]inctio[n]e 1. d. 3. p[ar]t[ic]u[lar]i.
et 4. t[er]ra. n. 2. 6. Theologia in se n[on] e[st] scia, quantum ad vniu[er]sali d[ist]inctio[n]e scia; quia n[on]
p[ar]t[ic]u[lar]i demonstratio[n]e acquirit[ur] sed quantum ad alia[n]t[ur] t[er]ra d[ist]inctio[n]e e[st] scia in se, et int[er]ius d[ist]inctio[n]e
vniu[er]sali. Et n. 2. 8. magis t[er]ra p[ar]t[ic]u[lar]i p[ar]t[ic]u[lar]i d[ist]inctio[n]e, q[uo]d Theologia 2. d. 3. sapientia. Unde in se, et
int[er]ius d[ist]inctio[n]e vniu[er]sali e[st] videns, quia n[on] deducta e[st] p[ar]t[ic]u[lar]i d[ist]inctio[n]e. Loquens aut[em] r[ati]o d[ist]inctio[n]e
ibid[em] d[ist]inctio[n]e Theologia, seu d[ist]inctio[n]e p[ar]t[ic]u[lar]i in nobis, aut ead[em] n. 2. 8.: 2. d. 3. accipit d[ist]inctio[n]e
scia 6. Ethic. ut dividit[ur] d[ist]inctio[n]e op[er]atione, et suspicio[n]e, bene p[ar]t[ic]u[lar]i scia: quia e[st]
h[ab]itus, quo determinat[ur] vniu[er]sali dicimus. In hoc sensu d[ist]inctio[n]e n[on] e[st] videns, sed nec, ut vniu[er]sali
de, p[ar]t[ic]u[lar]i, et aig[er]at[ur], sed lat[er]e scia in quo e[st] h[ab]itus sensu int[er]ius d[ist]inctio[n]e sunt d[ist]inctio[n]e; t[er]ra magis
e[st] in se; sed t[er]ra n[on] d[ist]inctio[n]e nos.

Ad 3. d. 29 d[ist]inctio[n]e: q[uo]d scia sit rei necessa[ri]a, t[er]ra
e[st] d[ist]inctio[n]e d[ist]inctio[n]e, n[on] uero Cognitio[n]is, seu scia, iuxta d[ist]inctio[n]e allegat[ur]: et frustra p[ar]t[ic]u[lar]i
d[ist]inctio[n]e in se d[ist]inctio[n]e d[ist]inctio[n]e. = It[em]; quia si h[ab]et e[st] d[ist]inctio[n]e scia, scia e[st] necessa[ri]a, et immutabilis
stabilis; sed h[ab]et implicat, quia tunc n[on] p[otes]t recipi, seu subiectu[m] in int[er]ius; et de. d[ist]inctio[n]e
minor; quia q[uo]d accipit ad modu[m] recipiend[is] recipit[ur]; sed int[er]ius receptio[n]e scia e[st]
mutabilis: et si scia e[st] immutabilis, seu necessa[ri]a, n[on] p[otes]t in int[er]ius recipi. sed hoc n[on],
quia p[ar]t[ic]u[lar]i sub[ie]ct[is] receptio[n]e scia e[st] int[er]ius: et de. Respondet D[ist]inctio[n]e 1. d. 3. q[uo]d necessitas p[ro]p[ri]a quid[am]

e[st] duplex, scilicet, ob[er]ua[n]t[ur], et p[ar]t[ic]u[lar]i: t[er]ra e[st] conexio ob[er]ua[n]t[ur] Cy sua, t[er]ra p[ar]t[ic]u[lar]i, et p[ar]t[ic]u[lar]i
quae in se, et 2. d. modo dicendi p[ar]t[ic]u[lar]i d[ist]inctio[n]e illi: et h[ab]et quid[am] e[st] d[ist]inctio[n]e ob[er]ua[n]t[ur] ad scia, n[on] uero
scia, seu Cognitio[n]is, p[ar]t[ic]u[lar]i d[ist]inctio[n]e in p[ar]t[ic]u[lar]i allegat[ur] nisi ad summu[m] p[ar]t[ic]u[lar]i. Necessitas
t[er]ra e[st] conexio scia, seu Cognitio[n]is Cy sua d[ist]inctio[n]e, ita ut n[on] p[otes]t aliter se habere, quia

Enig. 18. 1849.

9. 2. Quid, & quotuplex sit Obtum Scia?
Quot, quæque Conditiones eius?

de monstrantia. Distinguitur 1° hoc obit in inplexu, et plexu: plexu est ipsa, tota declusio demonstrationis cognita, quia eo scita in demonstratione et conexio prae se subro in declusione. Obit vero inplexu est illud, 2° in declusione demonstra

Solutio: Obij. 1^a attributionis curioſiter ſciſ Alber
habeat 3. ſolones: 1^a. q^o habeat q^ui e^t et quia e^t, id e^{ſt} eſſeq, et exiſteq: 2^a. q^o p^{er} cui^us q^ui
iⁿ ſe mo^{do} t^{em}po^{re} illa p^{ro}pones in ſc^{ia}. 3^a. q^o ſc^{ia}, qu^{ae} probant in ſc^{ia} dicunt ſa
ding, ſeu attributione ad illud. Ita Q^u 2. 3. vltim. Et ſicut alibi, ut 1. Report. 2. 1. plu
res ſolones assignare videtur; et vera plures n^{on} ſunt, ſed h^{ab}entur 3. magis explicat^{ur}.
Ab aliis P^{ro}ſ. plures, 14. quib^{us} obij. 1^a ſolone assignante; ſolus notat lapidem
Martini Disp. 12. ſc^{ia}. 2. 2. art. 1. in fin. ſc^{ilicet} ill^{ae} ſolones ad noſtras 3. reducuntur.
Exp^{li}cante, ſimulq^{ue} p^{ro}ſolone ſolones p^{ro}bante. 1^a. q^o habeat Quia e^{ſt}, ſeu eſſeq, quia ſc^{ia}

positi sunt. Quod autem probat quia e, seu qd scia presupponat eum, videtur
etiam: scilicet: Scia, juxta dicta, supponit esse sui obiecti: et existeret. Et contra per D. 1. d. 36.
1. vnde. n. 11. dicentem: Esse esse, et existeret unum in fine altero qualiacumque distinguantur.
et non potest scia supponere obiectum ipsum, quoniam et existeret simul. = Item: Scia supponit oia illa
qd non demonstrat in obiecto; sed existeret obiectum non demonstrat in propria, et arguitur scia: et hoc. Probatur
minus: Quilibet demonstratio a priori scilicet ostendit primum a proprio obiecto per eam, quoniam
vel existeret non primum subiecti: et non potest scientifica probare, et arguere, seu a priori demonstra-
re illud. Non tamen ex hoc negatur, qd scia possit a posteriori demonstrare, seu proba-
re existeret sui obiecti. Nec denique requiritur primum, qd existeret obiectum presupposita ad
scia, sit realis, alia deinde rationis non daretur scia: nec requiritur qd sit actualis, neque si nu-
tionem prout; unde sufficit existeret obiectum, lapitudinalis, 1. in ente rationis, 2. in
ente reali: Quod tamen docet D. immutabile est. 2. Idem, scilicet, qd per eam quidem demonstratur.

3^a Enig Idio, scilicet, qd oia, que tractant in scia
dicant Ordines, et attribuuntur ad illud, perari per id virtute obty l^o in eue obty l^o
per qd distinguitur a n^o l^o, seu 2°; Id per hanc ditionem distinguitur ex. m^o per qd
per qd distinguitur a l^o obty l^o obty l^o. M^o per qd distinguitur a l^o obty l^o obty l^o. M^o per qd distinguitur a l^o obty l^o obty l^o.

Sci, hoc tunc per accidens
ad oia obia partialia, id dicimus, qd per illud immutabile in natura
Ex huiusq; dictis colliges, quod obij
Sci, hoc esse necessariam necessitate duplex obij: 1o huius qd dicitur in 2. p. p. p.
dent' idione 3. et in solutione argu' in illis: Quapropter immutabile proloquens ex 1. post.
C. 7. i. d. Coniungibilibus, et contingentibus n. data scia; sicut nec d. ente per
accident, quia n. vny scribile, id dicit deus n. as d. plenas, ut hoc albus, qui dicit
n. ens per accidens accidentaliter rei, sicut, quia res accidit rei, albedo quicq; hoi.
Aliud i. ens per accidens accidentaliter rei, qd sicut dicit vny n. as, tunc n. a. h. m. i.
nata caa, id dicitur fortitudo, et per introitus agentis; ut inuentio thesauri. d.
huius enim ob defectu obij necessitate duplex n. p. p. d. scia. Id nota a h. m. i., qd
in actu signato, et in actu exercito: 1o

in actu singulari, data scia, quia negatus est in
sua singulari, data scia, quia negatus est in
Quares: Totum sit specificum scilicet, et quo
scia accipit suam unitatem, et specificationem, seu distinctionem? Proinde nota, quod non loquimur hic
de scia partiali, et actuali, qualis est cognitio cuiuslibet velusii demonstratio; sed de scia totali,
et habituali, ut de tota lege, de tota phica, &c. Nota etiam, quod non loquimur de unitate
intrinseca, quae spectat scilicet, sicut cuiuslibet rei 24 legem unitatem; sed loquimur de unitate extrinseca,
seu obiectiva, quae scia accipit ab obiecto, circa quod versatur; quod est idem, ac quodammodo; per quod
determinatur obiectum ad unitatem scilicet, et non ad aliam; nam ut supra dictum est, idem obiectum habet v. g. pro
videtur; et pluribus sciis. Thomae tenent, quod ab habitu a materia est specificum scilicet, et 24
diversas habitationes diversas scias assignant: hanc sententiam refert, et impugnatur. Ita tenent hic
Dip. 12.9.3. art. 1. Nos cum de B. metaphys. 9.1. dicimus: Specificum scilicet, et quo ipsa
habituale illius, id est ratio illa formalis, quae determinat

Diversasque habitationes diversas Scias assignant.
 Dyp. 12.9.3. art. 1. Nos cum De B. metaphiz. 9.1. Dicimus: Specificiter Sciz, à quo ipsa
 accipit suam Unitatem, et distinctionem, est Obiectum generale illius, id est ratio illa generalis, quae determinat
 Obiectum materiale, ut attingatur ab una Scia, et non ab alia sub eadem ratione generali. Et Deluxo in
 De cit. sic dicitur: quodlibet habitus inclinatur ad proprium Obiectum sub propria ratione propria
sumptum, et sic determinatur alteri. Probatur ergo ratio: Scia accipit suam Unitatem ab Obiecto
 generali; sed Scia, sicut et quilibet res, accipit Unitatem, et distinctionem ab illo, à quo accipit Unitatem suam:
 igitur. minor propterea datur esse, datur frequenter ad eam: igitur datur Unitatem, datur Unitatem, et distinctionem
 quae necesse est sequantur ad illam. Probatur maior: ab Obiecto propria positum rationem, seu productum Unitatem
 sui Sciz; sed non ab Obiecto materiali, ut indifferenti ad alias Scias, sed ut determinato per

illud ratione facit, sub qua ab ipsa sua dicitur. et sic perducitur, seu accipitur secundum entitatem
ab obiecto speciali: et negantur ab illo specificari, quia proprium distinctivum est proprium distinctivum: igitur si
obiectum speciale est proprium efficiens, seu dicitur, et tamen distinctivum sit, et tunc proprium distinctivum
et tamen distinctivum illius a quacumque alia scientia. Obiectum negatur non veritatem, im-

pugnando sententiam Thomistarum: Vnde demonstrativa rationis est specificativa scientie; sed abstractio
subiecti a materia quacumque non est ratio demonstrativa rationis. Subiectum: et abstractio non est specificativa
scientie. Et modo: hoc ut sic abstractio a materia singulari: et per illud sic abstractio datur
scientia. Nunc sic: Veritas demonstrativa hoc sic abstractio; sed abstractio a singularibus non
est ratio demonstrandi a nobis, quia demonstratio est per causam, abstractio autem non est causa
cuius veritas invenitur hoc, neque illi causa est rationalitas: et sic. - Nota enim, quod ista non
veritatem facit prout, nullum sunt pondera, et de deis solent prout.

9.3. Virtualis sit respectu Totius Scie Cuicunque Obiecto Primo?

De Opinione illa Obiecti si scilicet assignata est in Padozo 93.2. l. 1. l. 1. Subiectum
dicitur in se. Virtualis obiecti veritates illius habitus, cuius est, omnia in se. Scoti-
tas non tenet innotescit in assignando obiectum, cuius hanc Opinione quadret: Volunt
nonnulli ex Mathematicis, quod hanc Opinione solus obiecto specifico, et non generico invenit; sed alii
facile pugnant cuicunque obiecto si. Siue generico, siue specifico invenire. Ut
innotescat nobis in hoc dominio veritas pro qua parte pugnat, ut Dicitur
quamvis non sub scoto militantes; Notandum est, quod opinio est multiplex: alia essen-
tialis, quamvis dicitur aliud in mundo dicendi per se: alia potest, qua superius
dicitur indeterminata inferiora: alia est Virtualis, qua unus dicitur aliud produci-
bile ab ipso: 1. opinio vocata inclusio, 2. indeterminatio, et 3. attributio, quia per
neque virtualis dicitur attribui dicens. Opinio potest alia est activa, et est propria illius
quod habet potest ad plures effectus producendos; sic solus habet potest ad producendum auro, vel
ferro, plantis, &c. Et hanc opinio frequenter vocata Virtualis, quia per virtutem causam est. alia est
opinio potest passiva, et est propria illius, quod habet potest ad aliquid recipiendum; sic materia 1.
dicitur passiva acceptibilis in illa. Opinio Virtualis adhuc est duplex: alia in epe rei,
et alia in epe cognito: 1. est, qua unus potest in se producere aliud, et hanc, et taliter dicitur,
ut omnia causa suos effectus; et metaphice, et solus facit dicitur, ut aiat rationale animal, et de
proprium emanantibus suis rationes, proprias. Opinio Virtualis in epe cognito est, qua unus
dicitur aliud, quia potest producere non illius, seu epe causam, ut illud cognoscatur: unde
de illud, ex cuius cognitione pendet cognitio alterius, dicitur Virtualis illud in epe cognito;
sic Imago Cerasi dicitur Virtualis Cerasi, et proprias subiecti suas rationes, quia cognitio
esset, cognoscuntur: et licet inter istas opiniones Virtualis hanc cognitionem, neque ab obiecto, et
potest passiva nona, tunc indeterminata illud dicitur, subiecti vero determinata, et ideo istis
opiniones invenit tribuitur subiecto. Hanc Opinione Virtualis in epe cognito alia
est immediata, et alia mediata, seu remota: 1. est, quando obiectum per se per se rationem facit, tanquam
per mediu per se causam, seu demonstrare non alterius; sic omnia subiecta dicitur suas rationes
quia eius Opinione est mediu ad illas demonstrandas. 2. est, quando obiectum, et si per se per se rationem
facit non per se causam non alterius, tunc potest mediante alio, et per se habere, ut motus de
dicitur cognitionem illius, quod movet inter, ut proprie se aliquid non, et sic habet.

Nota ista, quod obiectum si cuiuslibet scilicet
habet proprias rationes demonstrabiles. Quia, quod rationes istas invenit inferioribus

his obis, utraqueque est ipsa inferiora et obia partialia hinc suas proprias peculi-
ares rationes demonstrabiles et illis. Quando enim obis 13 demonstrat suas proprias ratio-
nes de ipso per se rationem suam, tunc obis dicitur specificus; quod autem demonstrat per se
rationem suam per proprias rationes et suis inferioribus, tunc obis dicitur genericus proxi-
mus: quod denique trahit ad demonstrandas rationes proprias inferiorum et suis inferioribus
per rationes, frater ipsorum, tunc dicitur genericus remotus. Si tamen ponatur
obis 13 aliter scilicet, esset specificus respectu fatigabilitatis demonstrare de ipso; esset genericus
proximus respectu eiusdem fatigabilitatis demonstrare de hoc; esset autem genericus remotus
respectu aliter demonstrare de hoc. Id advenit, quod obis in esse cognito, nam in ipso sibi

si hoc est in cunctis cognitionibus, habet predicta unita specificum, genericum, proximum, remotum,
quantum in ipso rei de obis in singulari, in omni, speciei, generis, et nominandis: 20 fun-
data in doctrina D. 1. d. 3. l. 7. n. 41. dicens: Una species specialissima potest inclu-
dere multas alias species virtualiter, sive rationes earum, sive per modum cuius in esse cog-
nito) sive per aliam ordinem rationis. Et tunc habitus ille fatigabilis: scilicet habitus, qui est fati-
gabilis istius obis si includentibus alia, est virtualiter aliorum obis, licet non frater, et 10.
20 quod est species specialissima, seu infima in esse rei, potest in ipso cognito esse genus
20 quod distinctas species, quas virtualiter trahit iuxta D.

Declaro: Virtus Virtualis
obis si est respectu totius, sive totalis scilicet, ducit quidam in se ipsum specificus, sed etiam gene-
ricus obis. Quia sunt D. 1. d. 3. l. 7. n. 41. dicens: n. enim sequitur,
nam, l. 7. apponit. Dicitur 10. et ipso 2. 3. post. 2. l. 7. sub n. 4. dicens: n. enim sequitur,
si dicitur per cunctas habet, quod speciale potest, et est quod: n. enim quodlibet dicitur
sub illo dicitur apponit habitus ille in illo: scilicet totalis) ut effectus eius: sed tantum alio
10 13 obis dicitur, quod virtualiter ducit omnia, ad quos habitus se extendit. Pone sic:

Habitus, seu scilicet totalis non solum se extendit ad veritates, seu rationes obis 13. Demonstran-
das, sed etiam ad veritates, et rationes proprias obis partialis, alias non est totalis: sed
iuxta ipsum D. 1. d. 3. l. 7. n. 41. virtualiter ducit omnia, ad quos scilicet se extendit: 20 Virtus Vir-
tualis obis si est respectu totius scilicet. Subiungo: sed obis ut specificus non se extendit
ad scilicet totalis, quia sic tantum ducit suas proprias veritates demonstrabiles de ipso, non
vero veritates obis partialis: 20 Virtus Virtualis obis si est respectu specificus, sed
etiam obis generico potest ducit. Dicitur 20. Declaro et de ibidem sub n. 4. dicens:

Probo idem 20. Pone, quod ratio si subit ducit in se 10 virtualiter (scilicet) quia primi-
tas hic accipitur de 1. post. 2. 3. dicitur adequata: obis autem se habet ad habitus,
sicut causa ad effectum: n. autem causa adequata, nisi ducit 10 virtualiter totum ef-
fectum, 20 de. Ista Virtus Virtualis obis si est respectu totius scilicet, alias non est adequata
subiungo: sed obis ut specificus non ducit 10 virtualiter scilicet totalis, nec ex illa adequa-
ta: 20 Virtus Virtualis ad obis 13 necessaria, si solius obis specificus, sed etiam generici
propter c. Et minor subsumpta, quia scilicet totalis non solum includit veritates obis speci-
ficis, sed etiam veritates omni obis partialis: igitur obis adequata, seu 10 virtualiter obis
nec scilicet totalis, non solum specificus, sed genericus obis est. Pone, et corroborati:

Declaro tradita a D. 1. d. 3. l. 7. n. 41. dicens: 10 virtualiter omnes veritates istius ha-
bitus, cuius intelligitur de obis 10. sed si intelligitur de Virtute immixta ad proprias ratio-
nes, seu obis specificus potest, non ex de obis 10: 20 de. Dicitur minor: quodlibet obis
20 ducit immixta suas proprias rationes, et rigorose specificus; sed obis 20 non est obis 13.

ut si d. obli. specifico, seu linea immediata pagine intelligit d. opinio, n. tantum obli. 64
p. 1. d. et q. d. d. et partiali ep. Major p. quia quodlibet obli. partiale habet proprias
p. ones, et manifestabili d. ipso p. et q. et q. et q. in quo quidam d. hinc linea imme-
data, et ratio obli. specifico.

Sed dicunt Thomae Scoti, qd obli. 14 v. d. e. generali-
cy respiciunt oia, que videntur in scia, sed hinc solus p. p. ones hinc virtualitate,
p. ones vero, seu veritates obli. partialis n. virtualitate, sed potentialitate d. hinc, hinc
illa d. hinc, hinc d. hinc in inferiora, na obli. partialia; et de superioribus d. hinc in inferiora
sua solus potentialitate, hinc e. qd veritates, p. ones illorum solus p. ones, n. virtualitate
d. hinc. Ita hanc respiciunt hinc 3. arguta in tribus suprapositis autoritatibus d. in
qbus d. hinc virtualis p. obli. exp. assignat a d. hinc veritates ipse, et aliorum
obli. oia partialis. Ita itz: d. 3. d. 25. q. 2. n. 3. sic ait: Geometria dicitur. Unus
habitus ex unitate lineae, in qua linea oia alia, que deducuntur in scia illa, virtualitate d. hinc
n. hinc (tante nota) mediatus, immediatus 24 qd se habent ad illa. Nunc sic: sed
illud, qd obli. 14, seu linea mediatus d. hinc, sunt veritates, seu p. ones obli. partialis
hinc, quia p. ones veritates, n. mediatus, sed immediatus, quia p. ones et q. et q. d. hinc;
et ex d. hinc virtualis obli. p. e. resp. veritates oia, q. et q. aliorum obli.

Ita itz: Quia obli. p. e. d. hinc oia, que videntur
in scia; sed linea illa p. ones d. hinc e. p. accidens, et impertinens ad rationem
obli. p. : et obli. 14, n. p. d. hinc p. ones, sed p. virtualis mediatus, immediatus hinc oia.
Major e. videtur, alia obli. n. e. adq. p. ones. Probo minus ex d. 1. d. 3. q. 3. n. 20. d. hinc
re: 14 obli., hinc e. adq. p. ones, adq. p. ones 24 d. hinc, 124 virtualis; sed iuxta ipse
d. 1. prior. q. 1. n. 24 d. hinc, sed 24 virtualis adq. p. ones: nec oportet subty
p. ones d. oia, inquit d. 1. sed ex id, propter qd alia videntur: et linea p. ones p.
accidens, et impertinens e. ad rationem obli. p. : sed unde (petit) hinc oia? ex
illis quidam d. hinc p. ones: p. ; quia linea p. ones oia, seu fundata in d. hinc, quia
quia ratio alia v. g. p. ones d. hinc hinc obli., quia e. d. hinc, et p. ones d. hinc, ut d.
p. ones inferioribus: et si d. hinc, p. ones p. ones p. ones p. ones, et impertinens
e. ad rationem obli. p. : id d. hinc linea p. ones e. hinc oia, quia impertinens an-
tecedens impertinens infer. Coens.

Ita d. hinc, et p. ones in scia d. hinc: obli.
14. hinc n. d. hinc p. ones, sed solus virtualitate theologicas veritates. sed opinio illa
ratio p. habet e. d. hinc in se p. virtualitate d. hinc obli. p. hinc: et n. d. hinc
p. ones, sed virtualis debet intelligi. Major e. d. hinc 1. d. 3. q. 3. sub n. 5. d. hinc: Ceterum
e. qd Deus (en obli. 14 hinc) n. hinc p. ones adq. p. ones propter d. hinc, ita qd
dicat d. oia obli.: et si aliquis hinc p. ones adq. p. ones, hoc est propter
virtualitatem. Minor debet e. d. 1. q. 3. p. ones. 2. latet, ubi querit subty, seu obli. 14 hinc,
in cuius resolutione ponit illa opinio. Coia e. legitima: et mem. Thomae in cor-
p. ones e. et falsa.

Sed informis ratio sic pro nra undequam informanda d. hinc:
Quia obli. 14 hinc virtualitate d. hinc oia hinc, seu oia veritates hinc, ut supra p. :
et linea virtualis obli. p. e. resp. totius, hinc totius scie. = Itz: Deus n. solus e. obli. spe-
cificus, sed et q. generis hinc: et linea virtualis n. hinc d. hinc obli. specificus, sed et q.
generis. Ar. p. ; quia in hinc n. hinc d. hinc veritates necessarias, et p. ones d. hinc, sed
et q. veritates d. hinc, ut sunt sacramenta, et attributi Xpi, et alia Mariae ueneranda.
sed Deus resp. hinc veritates e. obli. specificus, et resp. alia generis: et de

M. G. 10. Dhanay Dwaj.

Himn: *Thinea viridialis* Obri. Lbr viri immodata: 12

Na ad 14, nędo miorz, i miorz pro-

Ad Ispiciendum Rr, ne lo ma-

ore. Ad probationem explicat auctoritas. Sic: nihil aliud dicitur, nisi per rationem eius, id est,
 nullum aliud obiectum dicitur, nisi per dependentiam a ratione obiecti 1°, deducitur, quia alia obiecta, ut cum
 2°, dependent ab obiecto 1° in dicitur, id est alia ab ipso; nihil aliud dicitur obiectum 1°, nisi
 per rationem eius, proinde ratio eius est dicitur 1° virtualiter, ut cum 2°, deducitur intelligitur; nisi per
 rationem eius tanquam per medium demonstrandi, omnes rationes, quas dicitur, ergo intelligitur, quia
 hoc est impossibile: vel si magis intelligitur per rationem eius et medio demonstrandi, dicitur:
 nihil aliud dicitur immediate, nisi per rationem eius, deducitur; mediantem, ergo. Vel sic: obiectum 1° ut
 intellectus, et pariter obiectum pariter, nihil aliud dicitur, nisi per rationem eius, deducitur; obiectum 1°, ut
 generaliter, seu 1° immediate attribuitur, et ad quod non, sed distinctum sicut prius: nisi per rationem
 eius, ergo est dicitur 1° virtualiter, deducitur; nisi per rationem eius, quae est medium demonstrandi,
 1° in esse libili. Ratio in esse actus.

Quarta ad dicta accipe intelligi. Idem primum possibile circumscripto si alia, manente
intelle eius, adhuc dixeret: idem: circumscripto, n. intellecto, seu sublato quocumq; alio dicitivo,
manente intellectu eius, idem, ratione reali obiecti, quod est dicitum 1°. Virtualiter, adhuc obiectum
1° dixeret, quia cum non dependet ab aliis, nempe ab obiectis partialibus, in dicitendo, semper
obiectum 1° dixeret, quoniam obiecta partialia circumscripta, seu non intelligentia. Et
2°, quod obiectum 1° non dependet ab aliis, sed alia ab ipso in dicitendo, quia omnia propria ipsius. Videantur
in scia: quod autem obiectum 1° mediate dicitur veritas partialis, non est quia ab illis. Dependere in
dicitendo, sed illa exigere tanquam famulos ad extensionem suam dicitur, immo, ad
actualitatem negandam cognitionem suam remota dependentiam. Desuper hanc doctrinam, quia
hoc arguitur, cui dicitur potest fieri.

Ad 2°, et per se in ista precedenti: Q^{uod} virtualiter
1. 1. prot. n. 30. Idem respondet, ait: hec est falsa: in primis propriis includuntur omnia dicitiva
non scibiles. 2° hec, ut patet in dictione, est vera: in 2°, propriis non includuntur virtualiter
omnes resolutiones scibiles. Nunc sic: sed dicitur, seu ratio facti obiecti 1° est 1° propriis in scia:
2° dicitur virtualiter obiecti 1° non est respectu totius scie, nec propria totius generis. In ista
et eorum d. 2. 3. prot. 2. lat. n. 13. dicitur: nullum subiectum virtualiter dicitur veritas, nisi
necessitas dicitur. Sed veritas obiecti partialis non sunt necessitas dicitur 1°: 2°, &c.

Ad ad arguendum, quod dicitur loquitur dicitur prima virtu-
ali, proxima, intima, et immediata requisita ad demonstrationem propria quod, seu a pri-
ori; non vero dicitur dicitur virtuali quomodo dicitur dicitur obiecto 1°. Et quod hec sit mensura dicitur
propter se ipso ibidem sic procedente: hoc per rationem, quia medium non potest esse propria quod, ut patet
propter, nisi quod includit virtualiter in ratione illius medium &c. Vbi clare dicitur, quod
loquitur dicitur dicitur immota, quomodo dicitur, quod omnia veritas, seu resolutiones scie dicitur
includuntur, seu dicitur virtualiter in obiecto 1°; non autem si loquamur dicitur dicitur dicitur
mota, extrinseca, et mediata. Ad dicitur, ut patet, quod loquitur dicitur dicitur dicitur dicitur
propter, et dicitur immota ut patet propriis rationibus, non sic procedente dicitur: quia ad dicitur
genus dicitur equaliter se habet ex se, et ad oppositas.

Ad 3°. Probatur dicitur dicitur
illud, ratio 1° subiecti est dicitur in se 1° virtualiter &c. sic autem ibidem: Quia obiectum 1° dicitur propter
immediatas sunt, quod ponuntur ex subiecto, et eius essentia propter autem immediatas imme-
diatas dicitur resolutiones, scilicet propter, quod sunt ex subiecto, et rationibus; sed hoc obiectum dicitur
causa dicitur immota, et obiecto specifico in ordine ad suam propriam rationem: 2°, &c.
Ad, quod dicitur loquitur dicitur dicitur immota
dicitur, et obiecto specifico, et merito quod: quia cum dicitur dicitur sit 1° in obiecto, et
radix dicitur mediatum, seu remotum, idem dicitur 1° probatur quod obiectum 1° dicitur habere hanc:
et posita in 2^a probatione, quod non in resolutione apponimus, scilicet, obiectum se habet
ad scie, sicut causa ad effectum; et sicut non causa ad effectum, nisi dicitur 1° virtualiter
totum effectum &c, loquitur dicitur dicitur mediatum propter obiectum generis, et appropinquat totum scie.

Ad 2° complemento 2^a accipe verba dicitur n. 1. d. 3. 26.
n. 21. Idem ex hoc, dicitur: non videtur, quomodo aliqua scia tota dici possit una
ratione 1° obiecti, nisi quatenus illa scia dicitur virtualiter in illo primo obiecto. Et ibidem
2. 8. n. 4. ait: Unitas scie assignatur penes obiectum, quia illud est penes quod scie distinguuntur
non penes intellectum, quia intellectus unus est respectu omni scie. Et hoc modo dicitur scie
nota illa est una, quod est unus subiecti 1°, quatenus obiectum 1° habet dicitur scie illud virtu-
aliter. Sed ut recte dicitur probant, non potest tota, siue totalis scia dicitur virtualiter
immediate in obiecto 1°: 2° mediate, et immediate dicitur virtualiter. Sed ad resolutionem
aliarum plenius nota, quod obiectum 1° dicitur via quod sunt in scia dicitur, quia in dicitur
dicitur dicitur dicitur ad quod, et propter illud cetera viderantur, et ad ipsam attribuerantur.
Idem dicitur supra immediate 2. 8. n. 4. citatur, ait: non videtur aliud reducere scie ad obiectum 1°

quod reducitur ad 19 ibi simplicitate, et ab ipso assignare Unitatem effectus, in quo effectus est ab eo. Unde ex eo, quod scia tota attribuitur, seu reducitur ad obiectum 19, ostenditur. Quod scia est effectus illius, et sequitur in illo mediate, immediate. Invenitur virtualiter, quia omnis effectus virtualiter invenitur in sua causa; quod coincidit cum illa alia autem dicitur. Sicur causa ad effectum, ita obiectum ad sciam. Quia enim omnia tractantur in scia propter obiectum 19, idem obiectum 19 movet, et citat per intellectum, et tunc, et remote, ut omnia propter se ipsa videretur: et hoc sufficit ad illa omnia invenienda virtualiter. Et tunc, et remote, seu mediate. Ne obliuiscamur. Inquit, quod quando dicitur aut, quod dicitur 19 sub 19 est invenire 19 virtualiter, sed 19, seu primitas hic accipitur 24 quod dicitur ad questionem.

9. 4. DE UNITATE SCIAE.

In qualibet enim scia duplex unitas invenitur, una intrinseca, quae per se sequitur namque scia tanquam eius pars, et alia extrinseca, quae apud sciam ab obiecto, a quo specificata, et ideo unitas obiectiva dicitur scilicet: quoniam dupliciter scia videnda est, scilicet in esse rei, seu quatenus est qualitas quaedam talis in intellectu; et in esse scibili, seu quatenus respicit suum obiectum 24, a quo specificata extrinsece. Et licet aliquibus videatur haec distinctio inmutabilis, et nulla; nihilominus tenenda est, namque diversi Ordini sunt Unitas in esse rei, et Unitas in esse scibili, namque 1^a est intrinseca cuiuslibet scia parti, 2^a vero extrinseca: ideo ut clarius possit procedi in duos articulos, ut mos est, hanc vobis 23 divinis dabo, quoniam in 1° de scia in esse rei, in 2° de scia in esse scibili 28 resolvemus.

Articulus 1us. An scia sit Una simplex Qualitas?

Loquimur enim de scia totali, et habituali, namque actualis esse multiplex, seu dari plures actus in qualibet scia totali nemo dubitavit. Itemque 1us est, an tota scia 1^a de scia (liber alia scia) unus, et ideo habitus producat actus circa syllabam, et phonem, et divisionem &c. et quod actus ipse habitus magis intendatur, seu augeatur: an vero requiratur unus habitus producat actus circa syllabam, alius circa phonem, alius circa divisionem, et sic de ceteris obiectis pariatibus? Si 19, scia erit una simplex qualitas, quia unus habitus: si 24, erit multiplex, et composita qualitas. Pro intelligenda nota 1^a quod non loquimur de scia habituali acquisita per repetitionem actus circa eandem solutionem, quia sic est simplex et indivisibilis extrinsece, sicut indivisibilis est veritas sui obiecti; id loquimur de scia habituali acquisita per repetitionem actus circa omnes, et singulas solutiones, quae ad quamlibet scia totam pertinent. Ista autem scia habitualis, de qua loquimur, non consistit in speciebus, quae delectantur in intellectu et frequenti apprehensione simpliciter obiecti; sed in quibus facillime in intellectu ad praeconem, et facillime operandi acquisita et repetitione actus scientificorum, quae facillime, seu habitus est qualitas quaedam spiritualis, et talis ponibilis in praesentia Qualitatis. Quia requiritur in praesentia.

Nota 2^a.

quod habitus generantur ab actibus, et actus ab obiectis, namque ab obiecto, et per omnia parata nota; quod totum est in genere causae efficientis. Sed est actualitatem, quod aliud est species imaginaria, quae est naturalis, et virtualis similitudo obiecti; et aliud species expressa, quae est naturalis, et formalis similitudo obiecti, et est actus ille, quo intellectus percipit obiectum, et sic dicitur habitus intelligens; et aliud est habitus, et est facillime illa delectata in intellectu.

et frequentatione actus, seu specierum expressarum. Unde huius 3^a sic se habent oia. nati in ordine intellectuali, seu intelligibili. In his facundatibus specie impressa. Emissa ab obiecto, producit speciem expressam, seu actum scientificum: postea ex repetitione illius actus generatur habitus scientificus, qui quidem faciliat, et inclinatur ad producendum actus similes illis, a quibus generatus, siue causatus fuit.

Circa presentem difficultatem triplex tenetur sententia, duas extremas, et altera media: 1^a extrema est Dⁱ Thomae part. 2. q. 24. art. 4. docenti quodlibet scientiam totalem esse unam simplicem qualitatem seu habitum, per se demonstrationis illius scientiae acquiritur, facilitatur in illa, non aliter circa similes actus illius solutionis. 2^a extrema circa oia illius scientiae totalis, quibus oibus ille habitus per quandam extensionem perficitur. Dⁱ Thomae sequente Cayetano, Joannes a Sancto Thoma et Immanuel Thomae. 3^a sententia huic immediati opposita est Dⁱ N. sub. infra citandi, multiplicandi habitus ad multiplicationem solutionis, et demonstrationis specie distinctas in eadem scientia totali. Secutus sequente Nominatus ois, Coimbraensis, et Universa Scholastica Schola. 1^a

2^a sententia media est aliquorum, Duce Rubion 1.7. prolog., apertius patet namque, patet Thomistarum opinionem, qui dicunt, quod solutiones in scientia demonstratae sunt duplici generis, quia vel demonstrant diversas rationes et diversi obiecti partialibus, et hanc videntur (dicunt) habitus specie distincti, et frequenter in una simplici qualitate, sed multiplicat, et opposita est scientiae; vel demonstrant diversas rationes et eodem subiecto, et hoc actus dupliciter, 1° successivum, seu diversum demonstrationibus, et distincti dantur habitus specie distincti; 2° simul, seu eodem actu demonstrativo, ut si de oibus rationibus fiat una propter se pro copulato, ut si dicatur, ois homo est animalis, flebilis, admirativus, disciplinabilis, et tunc distincti oibus dantur decedunt unum tantum specificum habitum.

1^a solutio: scientia totalis non est una simplex, sed multiplex qualitas: frequenter enim tot sunt habitus specie distincti, quot sunt solutiones specificae demonstratae. Probatur 1° ex Dⁱ 2.3. prolog. 2. l. 1. n. 3. dicente: multorum habitus specie differentium potest esse aliquod obiectum commune: et hoc modo in scientia assignatur obiectum commune, a quo non habitus unus 24 speciei, sed tantum 24 generis. 1° 3. d. 24. q. 2. n. 3. autem: si alia explicita in scientia videntur sub propriis rationibus in se, non autem ut demonstrantur in aliquo uno 1° subiecto; forte tot sunt habitus, quot solutiones distinctae sunt demonstratae. Idem habet Dⁱ 6. Metaph. 1.2. et 2.1. miscelan. Et 3. d. 36. q. 1. n. 22. Et in Regum. 2.3. prolog. 1. d. 3. q. 1. n. 41. Probatur 2° solutio: habitus scientificus

est facilitas in propria, sed in qualibet scientia totali dantur plures facultates, specie differentes: 1° ad plures habitus specie distincti; et frequenter quilibet scientia totalis non simplex qualitas, sed composita ex pluribus qualitatibus, siue habitibus est. Maior est evidentia. Probatur minor: quilibet habitus scientificus requirit novam facilitatem in propria, sed in scientia si plures habitus demonstrantur, et rationes specie distinctae: 1° ad plures facultates specie differentes. Maior pars; nam distincta facilitas requiritur, ut cognoscatur, diffinitionem esse claram suo definitio, quod ut cognoscatur, quod singula membra distincta non obsequuntur divisi, et sic de ceteris. Minor etiam dicitur; nam in qualibet scientia repervientur plures rationes et mirabiles de eodem subiecto, habet plures, quarum quilibet requirit distinctam specificam habitum scientificum. Igitur in qualibet scientia totali si plures habitus speciei, et frequenter non simplex qualitas.

Affirmatur & actus speciei distincti generant habitus speciei distincti; & id
in qualibet scia si plures actus speciei distincti: igitur et habitus. Maior est certo.
Probo minorem; actus in scia totali habent diversa obiecta specifica: igitur speciei
distincti. Patet discursus: nam actus illi conveniunt, si a rationibus diversis obiectis
proveniant, et tamen habent diversa specifica obiecta, quia nec de rationibus conveniunt, nec
distant, sed etiam mediis conveniunt; si circa rationes de eodem subiecto, et tamen
habet medium remotum dicatur esse idem, tamen principia proxima, et complexa sunt spe-
cie distincta, nam coalescunt ex mediis, et ratione, et ratione in esse cognito sunt speciei
diversi: igitur actus habent diversa specifica obiecta; et consequenter ipsi etiam speciei dis-
tincti. Hunc sic: sed eodem modo specificantur habitus per actus, ac actus
per obiecta: igitur in scia si actus speciei distincti, etiam habitus speciei distincti.

Lex Philo 2. ethicor. cap. 2. Habitus ex eisdem actibus generatur, ad quos incli-
nat: igitur ex actibus speciei distinctis generantur habitus speciei distincti. Patet
h. a quibus generatur, nam cum sit unus actus, in quem inclinatur ratio, non
potest illam inclinare ad alios finis, nisi ad eos, a quibus causatur; sed solus actus
circum obiectum v.g. a simili actibus, a quibus habitus diffinitur generatur fuit:
igitur habitus diffinitur solus potest facilitare rationem ad actus circa obiectum, et non
circa alias speciei modi secundum; et consequenter alii habitus speciei distincti
requiruntur circa illas.

Probatum B. Huius: potest mensura habitus in scia circa
unum obiectum, et non circa alia: igitur quia non est unus, simplex, et indivisibilis habitus circa
omnes obiectos, sed distincti. Patet contra, quia indivisibile aut totum deperditur, aut totum
manet, nam iuxta hoc. proloquens, quidquid indivisibile attingit, aut totum attingit, aut
nihil attingit. Annon est clarum, quia potest quis adquirere habitum circa unum obiectum, et
quem adquiret circa alia; immo et postquam ois habet, potest deperdere unum
habitum, aliis manentibus: igitur scia totalis non simplex qualitas, sed composita ex pluri-
bus habitationibus.

Sed respondent contra. Thomista: quod ponitur in intellectu habitus circa diffi-
cultatem v.g. redditur intellectus facilis ad reliquas ois veritates cognoscendas, facilitate qua
est intrinseca, et forli, quantum pertinet ad naturam habitus; cum quo bene stat habet
se difficultatem extrinsecam circa alia obiecta ex defectu specierum, et applicationis
obiecti: nam in lege v.g. oia obiecta, ex veritate attinguntur sub una ratione forli, quae
a ratione modi sciendi, in qua conveniunt oia obiecta materialia; et ideo licet obiecta, et
actus circa illa sint dissimiles materialiter, et in esse rei, tamen in ratione forli,
sive in esse intellectus si similes, quia obiecta oia attinguntur sub una ratione
forli. hac ratione intendunt oia solvere argumenta.

Sed contra: ponitur habitus
circa difficultatem v.g. datur in intellectu difficultas circa igitur, non solus extrin-
seca, et materialis sed etiam intrinseca, et forli: et tunc transiuntur dictum. Probo
autem. tunc datur distinctio, intrinseca, et forli difficultas circa obiecta, quando
oia in ea attinguntur sub distincta ratione forli; sed diffinitio, et igitur v.g. attinguntur
loga sub diversa ratione forli: igitur de. Maior est transiuntur. Probatum minus. ratio
specifica igitur est diversa a ratione speciei diffinitur; si loga attingit diffinitio
re, et igitur, non solus sciendi rationem generat, non sciendi, in qua conveniunt, sed
etiam sciendi speciem rationem, in quibus differunt: igitur de. Maior est veritas.

Idem: Sciā n̄ solū demonstrari rationes, sed p̄āones, et h̄i s̄i, sed et h̄i p̄āones p̄ā-
gias ob̄orū p̄ācialiū & ipsiū ob̄is: et n̄ solū attingit via logicalia v.g. sub
ratione. Immo modi sciendi, sed et h̄i sub ratione specifica cuiuslibet. Immo p̄i;
quia ueritas p̄āciū ob̄orū p̄ācialiū sunt demonstrabiles & ipsi; sed n̄ p̄āciū
scilicet p̄āciū p̄āciū, cuius sunt ob̄ia p̄ācialia: et h̄i s̄i, et h̄i s̄i, quia scilicet
p̄āciū ob̄orū p̄ācialiū n̄ p̄āciū demonstrari, nisi p̄āciū p̄āciū, a qua in esse rei
emanant, et in qua in ipse cognito immanet. Virtualiter immanet; sed talis n̄ est ratio p̄ā-
liū ob̄is, ut p̄i; alias essent p̄āciū ipsiū ob̄is s̄i, et n̄ p̄ācialiū ut supponitur: et h̄i s̄i.

Idem: iuxta Thomam, variata ratione finali
adest nova difficultas vincenda intrinseca, et finalis; sed posita ratione finali differē-
tiali, variata ratio finalis modi sciendi: et data nova intrinseca, et finalis difficultas;
et sequenda novus habitus requiritur ultra habitus modi sciendi, ad illam difficultatem vin-
cendam. Et minor, quia in hoc distinguitur difficultas specifica a modo intrinseco, quod
videlicet, modus intrinsecus n̄ variat ratione finali illius, cui addit; differe-
ntia vero specifica variat, quia trahit illam rationem finale, cui addit, l, quā trahit,
ad aliam, essentialē rationem finale, et vincendam. **Idem:** variatio specifiativa
finalis habitus, variatio, seu multiplicata habitus, sed variata ratione finali
modi sciendi, et variata specifiativa finalis habitus, p̄āciū: et h̄i s̄i. Et tamen
quā specifiativa actus a eadem specifiativa habitus, n̄ quod eadem causa
a eadem causa, sed ratio finalis modi sciendi variata, seu specificata
est ob̄is, et specifiativa finalis actus attingentis illam, ut specifiativa: et h̄i s̄i.

Respondet Palancus, dicens quod, quod actus quilibet specificatur a suo par-
tiali, ut specificatur ob̄is, et tunc habitus specificatur a ratione ob̄is, n̄ vero a ratio-
nibus specificis ob̄orū p̄ācialiū: cum ratio n̄, quia ratio specificatur habitus
debet esse magis extensa, quā ratio specificatur actus: quod probare videtur ex
emplo p̄āciū, quā e magis extensa, quā quilibet illius habitus, quia habitus
si actualiter, et determinatior p̄āciū: et p̄āciū ex actus attingentis
ob̄is habitus sunt etiam actualiter, et determinatior ipsius habitus, sequitur,
quod ob̄is specifiativa habitus, debeat esse magis extensa, quā ob̄is spe-
cifiativa actus: unde sequitur, quod licet sentiantur plures actus specifiati
a plura ob̄ia specifica, unus tamen datur habitus circa unum ob̄is.

Idem: iuxta dicta: quod eadem causa eadem causatur, id actus si eadem habitus: et h̄i s̄i, ne eadem
specificatur actus a eadem causa, specificatur, mediate saltem, habitus. **Idem:** item;
et actus, et habitus n̄ si similes. **Idem:** eadem, quā n̄ ducunt in rationem finali specificam,
et animulantur; id iuxta respondens actus, et ob̄is, et ducunt in eadem rationem
finali specificam: et h̄i s̄i similes. **Idem:** hoc eadem dicitur in *Verbo* cap. 4. 2, et
4, dicens: quales si habitus tales actus addunt, et tales si actus, tales habi-
tus causant. **Idem:** si actus, et habitus n̄ ducunt in eadem rationem finali spe-
cificam, habitus producit etiam talis, qualis e actus producentis: et h̄i s̄i
les. **Idem:** amplius ostenditur: quia ex diversitate specifica ob̄orū, ne eadem colligant
diversitas specifica p̄āciū, et actus: et h̄i s̄i, et habitus. **Idem:** si actus, et habitus
habent diversam ob̄is, et similes, id dissimiles, ut p̄āciū diversi, eadem

Secundo nat. 2^a 3^a

Turn: quia, ut plures inquit.

do. n. 16.

[illegible]

Aliter respondere solent Thom. dicentes: in qualibet scia totali dantur plura pa-
pae, et diuersae veritates, tam quia si inesse subordinatur uny tanty hbitu generant. Sed
Dicitur talis subordinatio non tollit diuersitatem, neque pauperum, et veritatem demonstratam: et talis
subordinatio non tollit diuersitatem hbitu, quae iuxta supra diuersificatur, et specificatur, si D.
thom. curandus. Dicitur item: creaturae sunt subordinatae Deo; et non est idem hbitus attingens
veritates eas diuinas, et creatas: et subordinatio sci vtrius non arguit vtrius hbitus scientifici.

Obicitur tamen illud: ignorantia non destruitur, nisi per hbitum scientiae; et ergo in illis
habere scientiam circa aliquas veritates in primis demonstrationibus, habere tamque scientiam
circa alias: et diuersus hbitus scientificus requiritur expellens illas diuersas ignorantias; et de
quoniam plures hbitus dantur in qualibet scia totali ad plures ignorantias expellendas. Firmatur:
dicitur: ignorantia non tollitur, nisi per formam oppositam; et hbitus circa vtriusque veritatem, illudem non
opponitur ignorantiae, quae est circa secundam, et aliam; alias vtriusque veritatem, superfluum esset labor
ad eas sciendas: et plures hbitus si in qualibet scia, ut plures ignorantias destruantur. Nec
non per hoc, et veritates non eadem, et 2a: et hbitus oppositus ignorantiae vtriusque veritatis non oppositus
ignorantiae 2a: quod enim sane meritis dicitur, quod sciens, modum sciendi, et esse directum in illis,
hoc modo, et in tali illa sit, quod affirmatio, et est clare suo affirmatio.

Dictis manet etiam
impugnata sententia illa media tenens, vtrius tanty hbitu dari de diuersis rationibus
copulative demonstratis de eodem subiecto: oas enim supra posuit rationes, quae contra illas,
et contra Thom. pugnant: et adhuc tamque determinata impugnata sunt: necesse ulla
habere quo ad esse, ita quo ad cognosci; et plures rationes eiusdem subiecti quo ad esse, seu in
esse rei si diuersae: et de quo ad cognosci, seu in esse scibili. Sed quia diuersae scibilitates habent
non ponuntur sub eodem specifico hbitu sciendi: et de diuersis rationibus eiusdem subiecti etiam co-
pulative demonstratis non potest dari idem hbitus. Firmatur: plures rationes eiusdem
subiecti copulative cognite non mutant naturam, et rationem scientiae, sed iuxta hanc sententiam
plures illae rationes diuersis actibus demonstrare plures hbitus generant: et si de vno
vnde pluribus actibus demonstrantur, plures semper hbitus generant, quia non illarum
est eadem. Propter quod quod falsum est, quod oas ponunt eodem actu demonstrari, nam actus
illius illius non vnus, sed plures, ut scilicet, quod praeter simplicia de subiecto diuersa,
et.

Arguitur contra illudem: scia totalis est vna scia: et est vna qualitas. Propter
simpliciter multiplicari superius, quin multipliciter inferius; sed ratio qualitatis est
superior vel rationis scientiae, quia vna, est scia: et qualitas; non vero est vna: et impliciter
est multipliciter qualitas, quin multipliciter scia. Item si quilibet scia totalis est vna
scia, pariter est vna, et non multiplex qualitas. Propter distinguendo autem: scia totalis est
vna scia vnde ordinis, et attributionis, scilicet; est vna vnde simpliciter, seu indistincte,
nec. scia enim partialis est inferior qualitas, non vero scia totalis, quae ex pluribus
unitatibus coalescit, et non vna simplex, sed multiplex quidem est. Item 2o: quod ratio gra-

ti moiva est vna, vtrius tanty data hbitus illi correspondens; et vtrius rationes demons-
trantes de obiecto per vnam rationem habent moivam: et de. Propter minor: vna affirmatio non dicitur
est ratio, per quam demonstrantur plures rationes de illo; sed vna affirmatio est vna ratio gra-
ti moiva: et de. Firmatur: vna ratio intellectiva sufficit ad attingenda plura obiecta
quia oia attingit, ut veniunt in vna ratione finali: et est vna scia cuius sufficiens ad
plura obiecta partialia, quia oia attingit, ut veniunt in vna ratione finali. Propter 1o.

§ 4. Prudentia est una virtus, 24th Phy 6. Ethic. Cap. ultim.; sed prudentia versatur circa plura species diversa; ergo quoniam ista sit circa plura obiecta specie distincta, erit tantum unus habitus. = 5. : Habitus unus simplex habitus; sed actus, & habitus sunt diversi; ergo circa diversa sufficit unus habitus. = 6. : Charitas inclinatur in amorem Dei, proximi, amici, et inimici; ergo si agere in omni seminata maiore difficultas; sed Charitas est unus incommutabilis habitus; ergo etc. Ad ad 4th, quod prudentia est una virtus, secundum Aristotelem in

Ad 43, qd. praevidetur una generatio, non vero specificum. Ita
Explicatur Thuy a D. Subr. 3. d. 36. q. unic. n. 23, et 24. = Ad 59 dic, quod ratio fratris cre-
dendi ois articulos fidei e una, et eadē, nempe autoritas Dei revelantis; unde articu-
li, solum materialiter differunt, quia eadē e ratio fratris ois ut credibilis, qualitas ad fidem perti-
nens. At vero obiecta partialia istius non habent eandē rationem, sed quodlibet habet suam rationem, scilicet ca-
ritatem istius specificā distinctā, qualitas ipsa obiecta inter se distinguunt. Unde negata paritas. =
Ad 67 similiter dic, qd. Charitas e eadē Circa Deū, Proximū, Amicū, et inimicū, quia eadē e
ratio fratris specificativa, et motiva illorum actuum, nempe bonitas Dei in se, propter quā dili-
gimus oīa. (Si Charitate diligamus) Et ideo Amorem Dei non differunt nisi materialiter ab amore
proximi, inq. eadē e ratio specificativa utriusq. et licet Circa Amorem Inimici aliqua sensi-
tus difficultas maior, hoc e propter pōg sensitiuū inaccessibile, quā praeponat ad vīdēdū ob-
iectū originale peccatū. Unde negata paritas, sicut prius. Ad 77. Quia caritas est una, et eadē

Originali peccatis. Unde magis facilis, et magis parvus. *Art. 7.* Qui acquiritur habitus circa
unq deluonem facilitatem ad alia, et alia acquiritur: et per actus unius deluonis generatur
habitus unus circa alias oēs. Antequam autem possit, ne qui est facilis circa unq virtutem, semper
faciliter circa alias. Ista ista ratio unicus habitus est. = 8. Non est locus, et magis locus eodem
indivisibili habitu; Sed sciens rectum obiectum est locus, et sciens obiectum corruptum obiectum pariter sit
magis locus: et eodem indivisibili habitu scit, seu attingit rectum, oīum obiectum; et sequens istam
rationem est unicus indivisibilis habitus. Maior, in qua est difficilis, potest autem possit: ne non est
sanctus, et magis sanctus eodem indivisibili gratia, ne habens 1^a gratia, est sanctus, et
acquiritur 2^a sit magis sanctus: Gratia enim 1^a, et 2^a, una sunt eodem indivisibili
obiectu habitus est gratia, et qualitas. *Res ad 11.* Adhibendo autem; qui acquiritur habitus

illis habitibus est e^{ss}entia, et qualitas. In ad II, distinguendo antea; qui acquiritur habet
 circa unq^{ue} voluntatis facilitatem ad alias facillime indeterminata, et diffusa, deinde; facili-
 ter determinari inclinante ad alias, neg. Sciunt unq^{ue} voluntatis facilitatem ad alias
 24 rationes genericas, in qua deserviunt (ex illa habita; non autem 24 rationes proprias, et
 specificas illarum. Eodem modo una virtus facillitas ad alias, et unq^{ue} virtus ad aliud
 iuxta illud, ad unum ab omni invocatur. Alias, acquiritur uno habitu, superfluum taliter
 in habitibus, necesse illius sit, sed et o^mnium scientiarum, acquiritur aliis: Aliq^{ue} acquiritur una virtute,
 habet o^mnium virtutum meritum, et possessio: Aliq^{ue} uno immo peccato, o^mnium peccatorum
 genus premittens est hoc. Ad III, neg. maiorem, et cog. Ad probationem, neg. pariter.

Disparitas e, 1^a et 2^a grāa sunt eundē ratiōis, et ideo 2^a e augmentū 1^a, seu
grādus novus illius, n̄ vero grāa aliā a 1^a ratiōe distincta; hōtū autē obiectū
grādus illius, sol quodlibet ē unus ab alio specificē et ratiōe distinctus, eodē mōdo
ut obiecta ip̄a int̄ se distincta sunt. Et enim grāa sicut albedo 1^a, quē, alia
adeunient albedine, ē semp̄ una tantū albedo, magis, l̄minis intensā: sunt autē
hōtū sicut, sicut albedo, et nigredo, et quē, nullo mōdo una tantū qualitas finit̄ p̄ter,
Et quomodo hōtū sicut, magis, l̄minis eodē grāa; n̄ vero loquē, et magis loquē

Art. 9: per dicitur unus habitus respectu omni rationis eiusdem subiecti: et sic. Etiam
 animus: prout dicitur rationes subiecti demonstrantur. Illi unus actus: et si illi actus repe-
 tati, generabuntur unus habitus. Et animus; quia sicut dicitur per dicitur subiecti et rationibus
 per se est una ratio sic, huius est subiecta corpora animata sensitiva rationali, quae unico
 actu cognoscitur; et similitudinem per se est una ratio dicitur per rationibus subiecti, sic huius
 est sensibilis, subtilis, admirabilis, &c., quae pro unico etiam actu cognoscitur, et cuius re-
 spectu generatur unus habitus. Sic haec sententia media.

Respondendo autem, et
 animus probationis ex parte assumpta; quia prout dicitur universalis subiecti prout quod
 unus actu cognoscitur, non vero prout rationalia, ratio est: quia prout quiddam, licet
 inter se realiter distinguantur, tamen coniectionem unam tantum rationem facit dicitur unus
 actu intelligibile; et vero prout, licet ratio identificetur, tamen non instituit unam nam
 seu rationem facit unam, et ideo non prout unus actu dicitur, sed pluribus, quia semper plu-
 res manent: unde dicitur per rationibus non una, sed plures specificae dantur demonstrationes,
 et per non unus, sed plures habitus generantur.

Artic. 2. de Scia in esse scibili.

Articulo precedenti epimus de Scia in esse rei, seu 24 sui esse absolute; nunc vero de
 Scia in esse scibili, seu 24 sui esse respectu ad obiectum est sermo. Pro cuius intelligenda
 notandum est, quod obiectum dupliciter considerari potest, scilicet in esse rei, scilicet in esse scibili: obiectum in
 esse rei est ipsa entitas obiecti in dependens a Scia. Est autem scibile in obiecto est illud, 24
 quod terminat relationem Scia, scilicet Scia enim de se habet ad sui scibile, seu obiectum terminas autem
 obiectum relationem Scia, 24 sui dicitur virtualiter in esse cognito. Unde obiectum 24 se dicitur
 obiectum in esse rei, quatenus sit ens rationis, obiectum autem prout virtualiter dicitur
 obiectum in esse scibili. Similitudinem Scia prout considerari, scilicet in esse rei, scilicet in esse scibili: Scia in esse
 rei est ipsa entitas absoluta habitus, seu qualitas spiritualis in dependens ab obiecto, et ita
 locuti sumus de illa act. prout, ubi Scia tota, non unum, sed plures habitus, seu qualitates
 esse, diximus. Scia autem in esse scibili, seu Scia est ipsius habitus 24 quod fundat, et dicitur
 relationem ad obiectum: de Scia, in hac acceptioe querimus, quae unitas habeat, supposito quod
 Scia quolibet totalis una est.

Pro quo nota dicitur Philo II. Meth. C. 4. quod unum est indivisum in se,
 et divisum a quolibet alio: unde illud dicitur magis unum, quod est magis indivisibile. Ex
 quo unum dicitur tale ab unitate, tot modis sumitur unum, quot sunt unitates. Unitas 2. dicitur
 dicitur in philosophia, et metaphysica: Unitas metaphysica est quadruplex, scilicet, indivisibilis, seu
 numerica, et est 24 quae quolibet res est singularis, et omnimode indivisibilis; ut quia unus
 est Deus. 2a est Unitas Specifica, et est, 24 quae aliqua sunt indivisa in aliqua ratione specifi-
 fica; sic Deus, et Paulus sunt unus species in homine: quo sensu dicitur Porphyrius Cap. 1.
 Species, quod participatione unius speciei plures homines sunt unus homo. 3a est unitas generica,
 et est, 24 quae aliqua sunt indivisa in aliqua ratione generica; ut Equus, et homo in ratione
 animalis. 4a est unitas transcendentalis, et est, 24 quae aliqua sunt indivisa in ratione trans-
 cendentis, seu communissima; ut homo, et lapis in ratione entis, et omnia, quae sunt in rerum natura.
 Et hinc ad unitatibus alibi ad longum agimus.

Unitas phica, ut ex Philo. 1. d. 2. 9. 7. n.
 44. loquamur, quintuplex, seu quinque sunt gradus Unitatis, quos sic declarat Philo.
 ibid. dicens: in 1. minima Unitas est unitas aggregationis. Sic est aggregatio multorum
 nullo ordine coexistentium, ut accessus militum, cumulus lapidum, &c. In 2. gradu
 (prosequitur Philo) est unitas ordinis, quae aliquando dicitur supra unitatem aggregationis; nempe
 ordinem ad unum, sic exercitus est unus propter ordinem, quae omnes milites ad unum
 dicuntur.

In 3° (prosequitur Q²) unitas per accidens, ubi ultra ordinem est informatio,
licet accidentis, unius ab altero, eorumque sunt sic unum. Talis unitas subiecti est accidens,
dante, a quo informatio accidentaliter. Unde tres unitates sunt unitates accidentales, seu per
accidens, atque ita denominatur ab illis vocatur, et est unum per accidens. In 4° (prosequitur Q²)
est unitas per se, dispositi et per se essentialibus per se actu, et per se potentia. Talis unitas
est, quia non est unum manifestum et manifestum, et tunc subiectum, tanquam ex parte actu, et per se potentia.
In 5° (prosequitur Q²) est unitas simplicitatis, quae est vere identitas. hoc modo Deus est unus,
quia identificat se cum omni perfectione divina sine ratione. haec duo unitates sunt per
se, et ita denominatur ab illis et est unum per se. Sed suppositis, sit

1^a Conclusio: Scia totalis
in esse scibili est una unitas ordinis, seu attributionis ad obiectum 14. Ita D² l. d. 3. 9. 8.
in fin. dicens: ne ipse aliud reducere scilicet ad obiectum 14:: quod reducere ad 14 ibi
simplicitate, et ab ipso assignare unitate effectus simpliciter: scilicet in quantum effectus est ab eo.
hoc est aspectus D² pluribus in locis hic 2. 3. procul. et alibi. In hac ratione:
Scia totalis est una aliqua unitas derivata ab obiecto, et assignata; sed non unitas ag-
gregationis, quia in hac non est hoc prius, et illud posterius, ut per in lapides cumuli;
in Scia autem est unum prius, et aliud posterius, ut per in loca, ubi prius sunt tria, quae
pro, et pro, quae systemus. Unde nec Scia totalis est una unitas simplicitatis, quia in illa
dante plura realia distincta: nec unitas per se actu, et per se potentia, quia nihil est assigna-
bile quod sit per se potentia, et per se actu subiecti: nec unitas per accidens, quia
in Scia totali unum non se habet tanquam subiectum, et aliud tanquam per accidens illius: nec
a sufficienti partium enumeratione Scia est una unitas ordinis, seu attributionis; sicut
et ecclesius dicit unus ab unitate ordinis, quae omni militibus ad unum dicunt Deum

2^a Conclusio: Scia totalis in esse
scibili est una unitas generica proxime, et remote. haec conclusio est expressiva praecedentis.
Praeterea 1°: unitas scilicet desumitur ab obiecto 14: sed unitas obiecti 14 in esse scibili est unitas
generica: et sic. Maior est D² supra allegata, dicens: ne aliud reducere scilicet ad 14
obiectum, quod: ab ipso assignare unitate effectus, seu scilicet, quia a quo res habet esse, habet
unitatem. Minor est D² 2. 3. prolog. 2. lat. m. 5. dicens: Ad 24 dico, quod multorum
habitus specie differentibus per eum aliquod obiectum commune: nunc sic: sed quod est commune plu-
ribus specie differentibus speciem est unum unitate generica, non genus, et quod patet a pluribus
rationibus differentibus speciem est unum unitate generica desumpta ab obiecto 14. Et ne
specie distinctis: et Scia totalis est una unitas generica desumpta ab obiecto 14. Et ne
dicat, quod hic loquitur D² de Scia, cuius obiectum 14 est genus in esse rei; siccludit D² illic
causam: et hoc modo in Scia assignare obiectum commune, a quo non habetur unus
24 species, sed tantum 24 genus. Unde de obiectis Scia loquitur. Praeterea 2° conclusio, praevenerit

causam assignare: Quamvis obiectum 14 sit species, individuum in esse rei, tamen est genus, seu
genericum in esse scibili: et Scia totalis assumens specificationem, et unitatem ab illa in esse
scibili, est una unitas generica. Praeterea autem: obiectum genericum est illud, quod in se habet
rationes demonstrandas, et seipso, sed etiam rationes, et veritates, quae a suis obiectis 24 de-
monstrantur in Scia illa totali, sed licet obiectum sit species, individuum in esse rei, deest
virtutem virtualitatem in esse scibili non solum propriam, sed etiam omni rationes, et veritates actus
oborum 24, alias non esset obiectum 14, et cuius ratione est virtutem virtualitatem omni in se
veritates illius habitus, seu Scia totalis, cuius est obiectum, ut inquit D² 2. 3. prolog. 2. lat. 1.
et Scia est una unitas generica desumpta ab obiecto 14, quod quamvis in esse rei sit spe-
cies, individuum (sicut Deus in theologia), tamen in esse scibili semper est genus.

In illo habere. Agg. 1^a. Ma 19 deluony: qd' e' uny p se, n'e uny unite accid-
ntali; sol scia e' uny per se, unitas autem Ordinis e' unitas accidentalis: xq scia n'e
una unite Ordinis, seu attributionis. Minor quoad 19 partz nat; qd ad 19 partz:
qd collocata in pramento e' uny per se; sol scia collocata in pramento qualita-
tis: xq ec. Ita, res maior, distinguendo minore quoad 19 partz: scia in esse rei e'
ultima. Vbi scia particulari e' uny p se reali

scia, iuxta Phy 3. Laia specificata ab obto: xq obty ē species specificanti sciz: et sequentia
scia exit una unitate specifica. — 3°: scia specificata ab obto: xq quilibet fuerit unitas ob;
Nisi exit unitas sciz. Sed unitas obti n̄ semper ē generica; xq nec unitas sciz. Pro subsec.
Nisi exit unitas sciz. Sed unitas obti n̄ semper ē generica; xq nec unitas sciz. Pro subsec.

Geolog. n. 18. decem. 1737. H. 34. dico entime-
nte, dingo sebusio: unitas dñi in epe xpi n̄ smp̄ e' generica, de dō, immo, om̄is m̄is;
unitas dñi in epe p̄sbi seu ut b̄iudicite dñm̄ in epe cognio, n̄ smp̄ e' generica, n̄ p̄.

Ubi enim in 2ª deluone dixi, qd h^{ec} deluon^{is} expressiva precedentis; quia cum
 unitas Ordinis possit esse, 1ª specifica, ut in Centuria, quia 100. hois soly num. distinctas
 cy ordine ad uny, sub se dicitur; 1ª generica, ut in exercitu pleno, quia plures Centurias,
 tanqum plures species ad uny ordinatas, sub se dicitur, et ideo ille unus 1us genericus, seu
 Generalis appellatur: 1^a Anq transcendens, ut in Orbe, seu mundo, quia ois, et singulas cre-
 aturas cuicunq generis ad uny 1us, nempe Ocy, sub se dicitur: 1do, inq, dixi, qd 2^a deluon^{is}
 e expressiva precedentis, quia 1^a avian qd scia totali e una unitate Ordinis; 2^a vero ope-
 rat, seu declarat qd h^{ec} unitas Ordinis e, n^{on} specifica, nec transcendens, sed generalis

9° I. D. DIVISIONE SCIE IN PRACTICAM, & SPECULATIVAM.

Nonnullis fere inutilibus sci^{is} divisionibus omissis, hanc appedimur, ut pte subtile, in-
 cunda, valdeq utile, disputanda. Quanta enim sit utilitas huius 9ⁱ ad moru dirigenda,
 sci^{is}q moraly acquianda, et p^{er}itus p^{er}it credere: Ego enim existimo, qd sine huius
 p^{er}itia n^{on} e impossibile e aliquo acquiere recte, fundatq sci^{is} morali n^{on}q.
 Ideo, ut claritate adiuti illi capiamis, qd hanc p^{er} variis articulos dirig, ut mos e
 vobis p^{er}struendo. Id p^{er}sequendy e, qd nomen Speculatio derivata e verbo p^{er}geo sc^{is}
 p^{er}geo, qd latine id^{em} significat, ac videre, seu contemplari; et h^{ec} contemplatio, seu specu-
 latio vocata e Grecis Theoria, deumpta e verbo Grecis Theoreo, qd latine id^{em}
 sonat, ac speculator; ideoq Greci theos appellaverunt theos, quasi sci^{is}, et contemplati-
 vi oia. Praxis aut^{em} derivata e p^{er}ato, qd id^{em} sonat, ac operari, seu agere; Nequa
 que praxis id^{em} e, ac operatio. Utq sci^{is} p^{er}actiq investigemus, necesse e p^{ri}us n^{on}q
 praxis, a qua p^{er}actiq dicitur, inquirere; quia sit

Artic. 1. quid sit PRAXIS?

Deluo: Dico igit^{ur} (verba sunt Dⁱ 2.4. Prob. n. 3.) qd praxis e actus alterius p^{er}q, quq in-
 tus, n^{on} alia p^{er}teriora int^{el}lectione natus elici formiter rationi recte, ad hoc ut sit actus
 rectus. hec e bona, et recta praxis opinio, quq fere ois, demp^{er} quib^{us}q scit^{is}, admittit.
 Patet deluo p^{er} partes, considerando 3. necessarias praxis 3. diones in opinione dⁱctas: 1^a e
 qd sit actus alterius p^{er}q, quq intus; et patet a dⁱ ibid. sic: 1^a dⁱo apparet, quia scit^{is} de
 p^{er}actiq in actibus n^{on} e praxis: quia nulla e extensio intus, quia n^{on} extra se tendit,
 n^{on} ut actus eius respiciat actus alterius p^{er}q. 2^a e manifestu, nq ex Pho 3. dⁱo. intus
 extensione sit p^{er}acticus; sed intus se extendere, e extra se tendere regulando quidq actus
 alterius p^{er}q: et actus praxis, nempe actus regulares p^{er} intus, debet esse alterius p^{er}q ab intus.
 2^a dⁱo e, qd actus praxis sit n^{on} alia p^{er}teriora intel-
 lectione: Patet ratione: Regula, et mensura e p^{ri}or regulato, et mensurato; sed int^{el}lectio, et
 praxis p^{er}parante intus se, sicut regula, et regulaty, 1^a mensura, et mensuraty; nq int^{el}lectio e
 regula, et mensura, iuxta quq praxis regulata, et mensurata: q^{uod} sic. Unde p^{ri}o qd actus alia-
 ry p^{er}actiq p^{er}cedent^{is}, 1^a subordinationary intus, n^{on} sunt p^{er}actiq; quia actus n^{on} habentes ordi-
 ne ad intus (ait Dⁱ cit.) cuius modi sunt actus vegetativ^{us}, aut actus n^{on} alia p^{er}cedentes
 int^{el}lectione, ut actus sensitivi, n^{on} dicuntur p^{er}actiq, nec dicuntur ad eos extendi n^{on}q p^{er}actica,
 ut sunt p^{er}actiq int^{el}lectione: hoc enim modo communi sunt nobis, et brutis.

3^a dⁱo e, qd praxis sit formiter rationi recte
 ad hoc ut sit actus rectus: hanc patet dⁱ ibid. n. 5. dicens: probate ex dicta Pho 6. Ethic.
 quia electio recta necess^{ario} regulat^{ur} ratione recte. Quod n^{on} p^{er}actiq e electio scit^{is}

Sumpta, sed passim ratione & qualitate voluntate recta, quia ipsa requirit rationem rectam, cui
formata elicitur: omnis autem praxis, scilicet voluntas, & sequens voluntas. Ex quo inferitur, praxim
esse bonam, bonitatis, & malitiam moralium; quare si est formata rationi recte, erit praxis bona; si
vero deformata, erit mala: unde actus meritorij, et actus peccaminosi praxes sunt.

Sed ut plene capias naturam praxis, accipe exemplum:
hoc, videlicet, efformato syllogismo: Summi boni est Summi diligendus; Sed Deus Summi boni;
ergo Deus Summi diligendus, hec scientifica solutio est scientia, seu cognitio practica munus-
trant, dirigens, seu regulans actum voluntatis erga Deum; amor autem productus a voluntate
formata ad illam regulantem cognitionem dicitur, et est praxis bona, quia formata rationi recte;
si autem voluntas non producit amorem formam illi regulantem cognitioni, sed deformem, et circa
ea praxi finis, talis amor est praxis mala, quia deformata rationi recte regulanti. Ubi
est huiusmodi amor, siue bona, siue mala praxis sit, est actus alterius potestatis, quae intus; et est
naturaliter portior intellectione; et dicitur est formata rationi recte, si recta, seu bona est; defor-
mata vero, si mala.

Argues Ista: quod perperam ponitur in definitione praxis, quod sit naturae
elici deformiter rationi recte; et sequens definitio malae. Proinde contra: iuxta datam doctrinam
actus voluntatis moralis malus est praxis praxi; sed ille actus non est deformis rationi recte:
ergo perperam ponitur hoc; quia tunc definitio non diceretur de suo definito. — Ad, respondendo contra;
quia in data definitione precipue et directe definitur praxis recta, seu bona, ut patet ex
illis verbis, ad hoc ut sit actus rectus; Ceterum non negantur de operibus peccaminosis esse pra-
xes, sed negantur esse praxes rectas, seu bonas. Unde non diminuitur definitio praxim, neque
eius actus sit indirecte sui obliqui, et definitione praxis recte, facile colligitur praxim
non recta; et sic saltem indirecte, et oblique illam definitur, directe vero praxim rectam.

Argues Ista 19 dicens: praxis est operatio, seu
actus dirigibilis; sed actus intus sunt dirigibiles: ergo et praxes; et sequens praxim non
requirit actus alterius potestatis, quae intus. Dabitur responsio: illud, ad quod quendam danda regu-
la, ut iuxta illam bene fiat, dirigibile est; sed intus habet regulam, ut iuxta illam actus
eius recte, et bene fiat, ut in loco: 29. — Ifirmatur: actus ille, in ordine ad quod datus
scilicet, seu cognitio practica in intus, est vera praxis; sed sunt multi actus intus, in ordine
ad quos datus scientia practica in intus: ergo dicitur maior per philosophum 2. Meth. c. 2. dicens:
speculativa finis est veritas, practica vero opus, id est, praxis. Minor est contra, quia
syllogismus videlicet opus operabile, seu actus intus, in ordine ad quod tangens ad finem opera-
bile, datus in intus cognitio dirigens, seu tradens regulam practicabilem in syllogismo faciendo.

Ad ad aptum dirigibilem maiorem: praxis est
operatio, seu actus dirigibilis in genere moris, hoc est, ut bonus, et malus, laudabilis, et vitu-
perabilis sit, dedit; praxim est dirigibilis speculativa, hoc est, ut actus verus, et falsus, siue magis
certus, et vice versa minor: ad cuius probationem dicitur, quod regula intellectus in loco tradit
in ordine ad alios actus intus dirigendos, sunt regulae ad indagandum verum, non ad
opus moralis exercendum: unde actus intus sunt dirigibiles speculative, hoc est, ut
verum, et non falsum sint; necesse praxim, id est, ut bonum, et non malum sint. Idem non sunt praxes.

Ad Ifirmationem, de causa maiori, nega, pro nunc,
minor; quia cognitio illa directiva ad fabricationem syllogismi nullo modo est practica,
sed speculativa, quia finis eius scilicet instrumentum ad indagandum verum, non autem ad
rigorem ad opus aliquod bonum, et malum moralis exercendum. Per hoc respondetur per Ifirmationem
et Ipsi allegati, dicens: per speculativam scimus, ut sciamus per practica vero sumus
scientes, ut operemur. Cuius respondetur actus intus dirigens, quae directus, scilicet syllogismus
in scire, et veritas cognitio, tunc est, quod necesse actus est cognitio practica, necesse praxi-
tis. Ad hanc per hypothesin ad statum in D. Lit. n. 3. dicens: Et si dicatur unum

actus intus extendi ad alij dixerit pr illi; (ecce argu: Cui respondet D?) in pro-
prie hoc 2us e praxi, ut modo loquimur, nec 2us e Cognio practica, quia tunc loqu-
eretur practica quia dixerit in actibus dicendum. Si intabii, simulq argues

Ita 2^a praxi ditione: actus intus imperatus a Volunte e praxi iuxta immuni-
one Sconitay opinionem Cy D^e cit. n. 4. dicunt: praxi, ad quod extendit habitus pra-
ctici, ne nisi actus Voluntati elicited, imperatus: et praxi ne praxi actus el-
icited, praxi quod intus. Infero ite: et praxi ne praxi posteriori intentione. Probo huc
Cog: actus intus imperatus a Volunte, qui iuxta dicta e praxi, e intellectus; Sol actus
ille ne praxi posteriori se ipso, quia hoc implicat: et actus praxi ne posteriori in-
tentione. Inve intabii, et argu paretur Solus in articulo sequenti.

Artic. 2. quina Actus sint Praxes?

Inquit in presentibus actibus, seu operationibus duntaxat possit xas praxi: et quia
tres sunt, actus voluntatis, actus sensus, et actus appetitus, et
denique actus intus; et hii oibz disputandum e. Ad qd supponi debet tanquq Cuius qd
praxi debet actus liber, quia deprecabilis e ad laudem, vituperium; ad qd quidq reprehensibilis
libertas in operante, ne in his, quz necessitas, et n libere agimus, nec laudamus, nec vitu-
peramus. Sed adverte, qd si actio necessaria e aliquomodo dirigibili saltem remote, tunc
minus rigorose potest dici praxi, quia etq potest esse meritoria: ut in Exple Dno, Cuius
actiones necessariae boni, et tantis remote libere quia proxima, et expedite n potest
n bene agere, fuerunt praxi meritorie, et speciali dispensatione Dei acceptantis, ut
tenet D^e sub. 3. d. 18. q. 2. artic.

Nota ite: qd actus liber libertate duntaxat ad praxim re-
quisitus, e duplex, quia vel habet libertatem ab initio, et ex propria natura. 1° Soli ab extrinseco, et
per participationem: Quia enim sola Voluntas e essentialiter libera, ideo om actus elicited, seu
productus ab ipsa habet libertatem ab initio, et ex sua natura. Actus vero aliorum potest
esse, et ab initio necessarius, quia proveniunt a potestate, n libere, sed necessario agentibus.
et soli actus illi possunt habere libertatem, seu esse liberi, ab extrinseco, et per participationem, quare-
mus scilicet, Voluntas ut regina imperat potestati inferioribus, ut suos actus producant; tunc
actus illi elicited, seu producti a suis potestati, et imperati a Volunte, sunt liberi per accens,
quia habent libertatem soli ab extrinseco, et per participationem a Volunte imperante: ideoq 2us
nec boni, nec mali moraliter sunt; sed ite ut imperati boni, et mali sunt. Nota Aniq

Ad qd ad praxim debet precedere Cognio practica, seu intellectus regulans, illi exit
praxi, qualis fuerit regulatio: et ideo si quis occidit hominem, ex hoc iudicari esse
peccatum, actus ille e praxi in ratione occisionis, itaq, nullo in ratione occisionis huma-
ne; unde 5. Decalogi preceptum n frangit. Ite: actus 1° 1°, seu in deliberati precedent
Cognitione practica regulant; ideoq praxi n sunt, quia nec boni, et mali, nec deprecabiles
ad laudem, vituperium sunt. Unde soli quando iudicant, et praxi Cognio practica regulat
actus circa bonum, honestum, utile, et delectabile, actus illi etq elicited, quq imperati a Volunte
liberi, et praxi erunt. Ite: quando intus regulat usus, imperfecte, et occurre propo-
nenti legi, tunc actus exit praxi imperfecte, et usus; atq ita, qd aliunde, si clare regu-
laretur, esset peccatum mortale, tunc ne nisi veniale.

Solus: om actus elicited, et impe-
ratus a Volunte Cuiuscumq potest sit, etq potest intellectus e praxi: actus aut elicited
a Volunte e 1° et per se praxi; actus vero a Volunte imperatus, et ab alia
potestate elicited, e praxi 2us, et per accidens. Solus ite e D^e 2. d. 4. Prole. Vbi 1° praxi

Voluntati, quia iuxta omne prologum, ubi ne Voluntas, ne peccati; sed ut ait D.¹ 2. d.
92. 2. 4. n. 1. in solo velle est peccatum, et in aliis non nisi mediante velle. Igitur actus
elicitus a voluntate est, ut per se patet, actus vero imperatus est, et per accidens.

Id quia specialis difficultas est actibus in
illis imperatis a voluntate, ideo singulariter probata quod sint praxes, eque sicut actus
actuum potius subordinatarum voluntati: D. 2. d. 6. q. 2. n. 11. admitti peccatum in in-
tellectu, seu cogitatione, in intentione: et precipui d. 42. q. 4. n. 13. ubi ait: Cogitatio in actus
intus libero illicito procedens ex spontanea voluntate in illo post deliberationem, est pec-
catum mortale: Cuius nonnullas praxi Ecclesie docenti nos ita generaliter ostendi: quia
peccatum nimirum Cogitatione &c. et Cogitatio illa libera, et dirigibilis est, ut bona, et non
malitia; alias non esset peccatum, quia nemo peccat in eo, quod vivere non potest: igitur illa cogi-
tatio, seu actus intus est ita proprius, sicut praxis, praxis, sicut actus, utrumque alterius
potius a voluntate imperatus. Prima 1^a: actus fidei est praxis: sed est actus ab intellectu
elicitus, et est voluntate imperatus: et in actibus intus datur praxis. Maior est evi-
denti, quia actus credendi est moraliter bonus, meritorius, et laudabilis, minor
quod 1^a parte patet, quia actus fidei producit a potestate habere habitum infusus fidei, quod
citius dubium est intus: Quoad 2^a partem etiam patet, quia nisi actus ille esset imperatus a
voluntate, et aliquomodo liber, non esset meritorius: quia, ut ait D. Jacob. Episcopus. Cath. c. 2.
et demones credunt; non meritorie tamen, quia non libera. - Vel efforma sic: fides in-
fusa est habitus practicus: et actus credendi est praxis. Et eadem, quia habitus dicitur pra-
cticus per ordinem ad praxim; sed fides non dicitur ordinem nisi ad actus credendi: et per
prudentiam, est praxis; quia prudentia dicitur habitus practicus, et illi non inclinatur, nisi
ad praxes dirigendas; sed prudentia inclinatur ad studendum, et cognitionem rerum; et
tali tempore, loco, et modo exercendum: et studium, et cognitio prout esse praxes; sed
sunt actus intus imperati a voluntate: et &c. - Prima 2^a et D. supra immutata cit.
n. 2. dicente: Voluntas est motor in regno animarum, et omnia obediunt sibi. Itaque 9. 7. meth. n. 1.
docentia, operationes cognoscitivas et sensuum, quod intus subiaceant imperio nostro. Itaque 1^a d.
2. Laus ait: intelligimus, cum volumus. Itaque D. 2. immutata cit. n. 4. ait: dico, quod oportet
actus intus esse in potestate voluntatis. Sed actus intus dependent ab imperio voluntatis
participat ab illa moralitate, libertate, et imputabilitate: et et ratione praxis.

participat ab illa moralitate, libere, et imperantibus. Actus forma propria parte delectionis: Electio est actus
elicitus a Volunte; sed electio non praxis: et sic. Item minor: Per Phy 6. Ethic. 2.
electio est causa actionis, seu actus, qui praxim appellat, verba eius sunt: actus
proprie est electio; sed causa est prior, et distincta a Causa: et electio, qui est actus volun-
tatis, ne faciat praxim, sed tantum causa illius. Prima: habitus practicus gene-
ratur ex praxibus; sed non generatur ex electione, sed ex actibus imperati sequenti-
bus electione: et quia non electio, sed actus, qui ipsa imperat, et ceteris proprie, causa est,
verum est praxis. Item ad arguty, dicitur maior, non modo minor. Ad probationem distinguo
intelligi Phy: Electio est causa actionis, seu actus imperati, concedo; electio est causa actionis,
seu actus eliciti a Volunte, non intelligi Phy: quia tunc electio esset causa sui ipsius.
Quia enim Voluntas amans, seu eligens aliquod bonum sibi, imperat prout inferioribus
venerunt illius; ideo electio, qui est actus elicitus Voluntati, arguitur specialiter praxim,
dicitur enim proprie, seu causa moralis quidem illorum actus, quos imperat, et prout inferiores
applicari ad bonum Voluntati sequentes: Verum enim quod electio est causa praxim, seu
actus imperati; Ceterum hoc non habet quod ipsa sit praxim. Respondetur D. 2. 4. B. 1.
n. 22. dicenti: Concedo igitur antea affirmantem, quod electio est proprie actus unde

tate producit, hec e' praxi p' actum, posteriora quide' intentione illa 1^a regulante.
unde p' quomodo actus intus imperatus e' posterior intentione quam sit potentia
se ipso. Respondeo doctrinam Dⁱ 2. d. 42. q. 4. n. 5. dicentis: aliqua intentio, et cogitatio e' a voluntate
imperata: et Cy possit distinguere cogitationem generatam in 19, et 23, d. 1^a p' proba,
q'd n' p'nt esse in potestate voluntatis: quia aliqua cogitatio p'cedit necessitate de velle.
Et infra n. 11. ad longum explicat quomodo 2^a intentio sit in potestate voluntatis, et sequentia
praxi posterior intentione illa 1^a. Per hoc p' sup' e' ad subsequentes instig, sicut
et ad ultimum argu, et instig articuli p'cedentis.

Ad 2^{am} instig facienti argu, quo
motu plurimi Scoti a via veritatis n' declinam deficient. Porro q'q' d. sub 2. q. 4. p' soloy.
sub n. 4. docuit, praxim esse actum elicited, imperatam a voluntate, sic arguit Dⁱ a se: Ma
istq' soloy videtur sequi, q'd tunc aliqua intentio est praxi: quia aliqua intentio potest esse
actus imperatus a voluntate. Et respondet Dⁱ dicens: nulla intentio e' praxi:.. Cy ipse
dicit, intentio e' imperata a voluntate, et e' praxi: n' sequitur, sed sequitur, et e' praxi, et
practica. = Infirmitas: Dⁱ ibidem d'cludit q'd hec e' vera: e' praxi: et actus elicited,
imperatus a voluntate; n' vero e' ista, quia e' fallacia sequentis arguens
quod e' superior ad inferius. Ecce argu, in cuius solutione subtiliora inge
nia sudaverunt.

Respondet Boncius disp. 2. l. 9. q. 8. q'd dⁱ negans intentionem im
peratam esse praxim, accipit praxim significatam, et dⁱ se, nempe pro illo actu, qui
elicited, et dⁱ se e' actus alterius p'p'rius, quod intus; n' autem accipit praxim pro illo actu,
quod e' alterius p'p'rius, quod intus, sicut dⁱ se, sicut accidentaliter. Atq' ita in primo sensu
nulla intentio est praxi, certissimum e'; n' autem in 2°. Martinus autem disp. 12. d.

Scia. 2. q. 4. art. 1. sic respondet Cy Ligueto: n' loquitur Scotus dⁱ o' intentione imperata, sed
illa, que simul e' regulativa operationis; que cognitio etq' imperata, potius e' practica q'q'
praxi, quia e' regulativa; et dⁱ h' cognitionibus dixit Dⁱ n'q' intentionem esse praxim:
que oppositio, ait Martinus, colligitur ex ipso textu, n'q' Cy dⁱ dixit: et e' praxi, n' sequitur,
sed sequitur, et e' praxi, et practica; reddens rationem, p'p'riam: ipsa enim nata e' de nomi
nari quasi accidentaliter a praxi, ad que extensibilis, n' autem e' tunc tunc ultimam. Ecce
loquitur, inquit Martinus, dⁱ cognitione, que e' extensibilis, id e' directiva, et regulativa, n' dⁱ
illa, que n' extensibilis, id e' tunc scilicet que e' directiva mediate. Ecce illius efficacissimi argu
solutiones, saltem aliorum debitorum momenti omnium, quas recentiores, alij Cy Boncio, alij Cy
Martinus, sequuntur. Ego itaq' istas n' intelligam; forte illarum inefficaciam attingens, alia e' con
iuncta via, oviam faciens argu.

Sed prius inefficacia p'cedentium solutionum breviter
apparet. In 1^a solutio Boncij (p'p'riam quod e' efficaciam impugnata a Martino Disp. 1. me
th. 2. q. 4. n. 74.) e' satis libera, seu sine fundamento in ipso Dⁱ. Et etq' insufficiens, quia
argu p' probat, q'd intentio imperata a voluntate e' praxi, sicut actus imperatus aliorum
p'p'rius, n' satisfacit dicere, q'd intentio imperata n' significatim praxi, n'q' argu vult
q'd illa intentio sit praxi tantum p' actum, sicut actus imperatus cuiuscumq' alterius
p'p'rius. = Solutio Martinij (p'p'riam quod e' efficaciam impugnata a Boncio cit. in additione) in ad
m' suppositis videtur meo fatis, et improbabile, scilicet, q'd dⁱ aliqua intentio imperata a
voluntate, que sit praxi, et speculativa, seu nullo modo practica; q'd supponit Martinus, et
dicit, q'd unde dⁱ ait; nulla intentio e' praxi, loquitur dⁱ intentione imperata, que simul e' praxi,
et practica; et supponit q'd q'do ipse dⁱ dⁱ q'd intentio imperata e' praxi, loquitur dⁱ intentione
imperata, que sit praxi, ut nullo modo sit practica, sed speculativa. Vtq'q' q'd argu pro.

Quæres I.º proplemto I.º: Vbi actus humani, seu morales indifferentes ad bonum, et malum, seu qui nec boni, nec mali sunt quos dicitur pabaz efficacia 2.º d. 41. 2.º unic. quoniam p. 1.º. Sicut veritas præces? Pro intelligenda nota, quod tales actus sunt potestativi, et determinati virtutibus in linea moralibus, quia sunt liberi, ipsa se, si sunt elicitivi voluntatis, ipsa accens, si imperati sunt etiam informes recte rationi, et quid præcipiunt, voluntati bonum faciendum, malum fugiendum, id permissum alicui fieri: V.º. Cognosco, quod levare festum d. terra, me bonum, nec malum est, id liberum, seu permissum: ecce Cognosco recta, cui voluntas volens, et manus libans festum, informantur. His etiam sunt sex illæ regulæ recte, seu libertates, quas regula nostra seraphica dicitur, et nobis proponit. huius supp.

Pro dubio affirmativum; et breviter: tales actus sunt deliberati, posteriores intentione, aliterque potest, quod virtus, et nati elicitivi informis rationi recte permissum, id permissum, ac d. nique actus illi sunt imputabiles ad laudem, quatenus operantur per illos licet non agant iuxta regulam præcipientem, aut volentem, imo illi non violat, quod quidem a minimi ma laus in genere moris; neque licet maiori sit dignus laudis qui positivi bene operatur, etiam aliqua laude dignus est ille, qui dum operatur, non male operatur. et actus morales indifferentes recte sunt præces, ipsa se, si sunt elicitivi voluntatis, ipsa accens, si imperati. Et huiusmodi actibus indifferentibus amplius non dicitur hic agere, sed ad theologicum referre.

Quæres II.º Vbi operationes actus, seu quæ ab arte procedunt sunt præces? = Pro affirmativum, et pabaz breviter: 2.º d. 6. ethic. text. 4.º. aut est habitus cum recta ratione factivus: et practicus; et sequenti operationes illæ, ad quas dirigendas aut tradit regulas, præces sunt: quia se ipsas sunt deliberati, et boni, et mali, quatenus non imperare mori, imo in genere actus, ac proinde laudabiles, et vituperabiles, si iuxta, bona regulas fiant: Quas regulas artis indus præcipit, et proponit voluntati, ut admitant, et potest executivis, ut aplicent, seu exerceant; atque ita quod actus elicitivi voluntatis, quod imperati, et a potest executivis elicitivi sunt posteriores intentione practica regulante, cum illa informabiles, seu dirigibiles, et sequenti præces; licet non ita proprie, sicut præces in genere moris. Plurima scitu digna d. n. scitis postea.

Dubitibus in fine:

An Cognosco practica ad proximam requirita abbas esse intrinseci, et sustineat in illo, qui proximam operatur? Pro negativum: et videtur evidenter, neque pugnat V.º. dirigenti actiones subditi habet cognoscere practicum, seu dictamen rationis, non solum receptum voluntati imperantis, sed etiam receptum operationum ipsius subditi; et sequenti actio imperata per voluntatem pugnat, et elicitiva a subdito, et recte proximi imputabilis puglato. Similitudo homicidii imputata præcipienti, voluntati illud, etiam si ab altero executioni mandata. Posita namque architectus manibus tuncus prout dirigere actiones fabrorum in domo edificanda, quæ quidam actiones recte sunt præces regulatæ ab uno, et executæ ab alio. Vbi dicitur, quod Cognosco practica regulativa non præcipit debet esse in illo, qui proximam operatur; bene tamen in illo, cui præcis imputata ad laudem, et vituperum, ut actio subditi puglato, homicidii præcipienti, et domus architecto, etiam si ab illis præcis huiusmodi non operante. Id tantum dixerunt.

Artic. 3. Quid dicant Pro Fräli Practicum,
& Speculativum!

Cognita natura practica, indaganda venit quoad quod est natura sui correlative
scilicet practica, insimulque natura speculativa, quia Mathematica eadem est disciplina. Ratio
practica non solum operatur actibus, sed etiam habitibus; Cum hoc itaque dicimus, quod loquendo
de actibus tantummodo actus intus prout esse practici, ut antea præced. dictum est, non autem
actus aliorum prout. Loquendo itaque de habitibus, non solum in intus, sed etiam in voluntate datur
habitibus practicus virtutis moralis, et theologalis, namque habitus intus, quos voluntas non
destinatur ad praxim, licet diversimode, namque habitus voluntati respicit praxim effici-
tive, et imperantive, quia facilius potest ad praxim producenda, et imperanda; habi-
tus autem practicus intus respicit praxim directive, quia facilius potest ad dirigenda
sive regulanda praxim. In præcedenti legimus de practico scientifico, et actuali,
quos habituali, unde scimus et de habitibus, et actibus practici intus, non autem de habitibus
practici voluntati, quibus ratio scilicet minime ducit. Ratio autem solum prout actus

parsum attinet, e' duplex, scilicet practica, et specularia: 1^a. i. quae respicit obij modo operabili, et directivo: 2^a. quae respicit obij modo contemplativo. Templum enim apud philosophos mixtum, e' simplex intuitus veritatis divinae: ideo Philo b. Meth. lib. 2. dicebat, qd speculativè finis e' veritas, practice vero opus. Id adverte, si ut nra sit practica non sufficit qd nra sit circa obij operabile, & factibile, sed debet tendere circa illud modo operabili, id e' dirigenda opus, et dictando modus seu circumstantias recte operationis. Nec requiritur, qd obij sit factibile à nobis 2^d sui esse phycy, sed sufficit qd sit operabile quo ad aliquem extrinsecy, qd sit in potestate nra; quare cognio dictam Deiy esse amanday, practica e', cy sola attingat Deiy quo ad hoc extrinsecy, et accideritis amanti. huius sup.

[illegible]

U. pars probat ^{de ibid. sic:} De Informitate actus haberi
ibide (Scilicet apud Phy. Cir. 6. ethic.) ubi dicit, qd veritas Widerummi practica e Confessio
(id e, Informita) se hens appetitui recto: et qd non sit vera practica e qd sit Infor-
mis, seu dicit Informitatem actus ad appetitum, seu voluntatem operantem praxim. = Informita:
Praxii dicit in relatione regulabilitatis praxi, quod dicit ad non practica: et non practi-
ca dicitur fracta in relatione Informitatis actus, seu Informitatis, quod dicit ad praxim;
quia opposita oppositi ducuntur; id non practica, et praxii opponuntur in eadem
notia, et praxi: et sic. Quod autem res veritas debeant esse in eadem: si. l. 3

to, per ipsum dicitur dicente: Dixi aptitudinali, quia neutra relatio requiritur ad activi-
te autem praxis activitate sequatur videtur, quod [praxis] formis sit ipsi videtur, haec
omnino e' evidente ipsi videtur, et hinc. Non e', quia si voluntas sit potius libe-
ra, potius operari, adhuc potius cognoscere praxi ea regulari: unde non praxi-

ca & non sua e extensibili, seu ordinabilis ad proximum; qd autem actualiter extendit,
hoc e praxis, pendens a libere voluntate. Unde illi supras sunt id realiter cy non
practica. Si qd ab actuali extensione diceretur practica, (concludit D^r) nulla esset neces-
sitas practica: sed eade quandoq^{ue} practica, et quandoq^{ue} speculativa: qd sufficit duplex
appetudinalis extensio, siue aptitudo ad proximum.

2^a Conclusio: Scia Speculativa disti-

nit in negatione illius duplicis respectus ad proximum. Ut etiam expressa dicitur. n. 7. dicens:
Speculativa autem privata illi respectu duplicem. Probatur: oppositorum eade ratio per oppositum;
Id practica et speculativa sunt opposita: ergo si scia practica dividitur per illi respectu duplici-
ter respectu, Speculativa per oppositum, scilicet, per negationem illorum debet dividitur.

Arguitur

dicta: practica, et speculativa sunt duplex dividende scilicet ut sic: ergo nec practica dividitur in
illo duplici respectu, nec speculativa in negatione illorum. Probatur contra: Relatio, et negatio non pos-
sunt esse duplex dividende aliquod absolute, et positivum; sed scia ut sic e absolute et
positivum: ergo practica, et speculativa non dividuntur scilicet; sed non dividuntur in illo duplici respectu,
et negatione illorum. Ut, distinguendo ^{an} ~~an~~ practica, et speculativa sunt duplex descrip-
tione, seu passiones dividende scilicet ut sic, ducendo; sunt duplex essentialis, ergo. Et distinguendo ma-
ior: Relatio, et negatio non possunt esse duplex essentialis dividende aliquod absolute, et positivum; sed
non possunt esse duplex descriptivum, seu passionale, ergo. Illi ergo respectus, et negatio illorum non sunt
duplex essentialis, seu quidditative practica, Speculativa, sed sunt passiones, seu passiones expli-
cantes, seu circumscriptibiles nobis aliquas essentialis unius nobis ignotas, quae in scia practi-
ca, et speculativa inveniuntur: unde scia ut sic dividitur in practica, et speculativa, tanquam
si aial dividenda in amibile, et amibile. Ita dicitur n. 7. dicens: practica, et speculativa non sunt
duplex essentialis scilicet, vel non in immuni, quae e quoddam absolute: sed e quasi divisio gene-
ris per proprias passiones Specierum.

Inquires: Utay divisio scilicet in practica, et speculativa

ut si adaequata? Res affirmativa; et probatur: Vel scia tendit in obiectum se extendendo ad opus,
qd e praxis; sed sine illi extensione, scilicet mune illud non impletur. Lo: si 1° modo, e practica: si
2°, Speculativa; sed non alius modus tendendi in obiectum, seu attingendi illud: ergo sic. Probatur
contra: inter extendi, et non extendi ad opus, non data medietate, quia sunt contradietoria: ergo
non data alius modus tendendi in obiectum, nisi per practica, et speculativa. igitur divisio scilicet
in practica, et speculativa e adaequata, siquidem membra dividentia simul suppleant
aliquam divisum. Dicitur contra: non practica ne scia: ergo divisio non implet. Probatur
contra: Invenitur non data scia, ex 2^a dicitur: sed obiectum practica e dirigens: ergo non
illud ne scia. Misertur; quia obiectum practica e amibile, et actionabile: ergo e dirigens, sicut
et ipsa operatio, seu praxis dirigens, seu 2^a actus, scilicet; signatus, et 2^a qd, et aptitudi-
narius: obiectum practica e dirigens exercite, seu 2^a actus, scilicet; signatus, et 2^a qd, et aptitudi-
narius ad huius, e dirigens, ergo. 1° enim obiectum sit operabile, seu qd praxis sit ponibilis respectu
eius illi, hoc e dirigens: 2° autem obiectum sit operabile, seu qd praxis sit ponibilis respectu
illud, hoc ne dirigens, et necessarius. Non enim practica ne obiectum operatio, sed
operabile, nec dicitur opus, seu praxis positivum, sed ut ponibilis: ergo obiectum neces-
sario, et requirit scia. Vide D^r 4. Palat. n. 41.

Artic. 4. à quo Originaliter Sumantur
Practicum, & Speculativum in Sciã?

Non quaerimus distinctionem interius, et scilicet practicae, et speculativae, ne hoc casus est
diferentiae essentialis. Cuiusmodi distinctionem per istam duplicem rationem, et negationem illorum, ut procedimus
artic. declarat; Id quaerimus quodammodo specificativum essentiae, seu scilicet, unde illud esse
scilicet practicae, et speculativae originarius, sive causaliter proveniat. Supponimus enim quod ab
eodem dicuntur practici, et speculativi habitus, et actus; sicut actus immediate, et habitus me-
diate. Supponimus etiam quod cuilibet scilicet assignatur obiectum, et finis: obiectum, quia ab obiecto, et per obiectum
notum; finis, propter quem ordinandum illi notum est.

[illegible]

et causata ab obto: Probata 2^a et negativa pars, Delusionis: Ratio practici provenit ab aliqua Etia prioris, seu presupposita actui practico: et non a fine. Antea per se videtur. Probata 3^a: finis, ut finis non Etia, nisi in quantum amatus, et desideratus movet efficiens ad operandum propter illum; Sed ratio practici invenit actui practico antequam finis amatus, et desideratus: et ratio practici non provenit a fine, quia finis est post Etiam. Probata 4^a minor: ratio practici invenit actui, antequam data praxis; Sed antea desiderium, seu votum finis est actus per se praxis: et antequam finis amatus, ratio practici invenit actui practico. Maior est videndum; quia ratio reguli, et mensura data per prius ad regulatum. Minor est etiam clara; quia actus elicitorius a voluntate est ipse praxis. Cuius est legitima: et ratio practici non potest originari, seu causari a fine. Sed uniformiter et speculativo dic. Si dicas (ait D^r cit. n. 11.) finis movet non...

De Speculativo dic. Si dicas (ait D^r cit. n. 11.) finis aptus natus e' amari, ante quā
 1) aptitudo ista insit cognitioni; = Ita: hoc nō salvat propositū, quia effectus nihil habet ab alio
 2) Cōante, quia (Idē, de loq^{to}) illud natus e' Cōare, nisi actu Cōer; et Cōgnio nō habet aptitudinē,
 3) sive nāq; utq; quā Nequitā illi aptitudo, ē fine aptitudinalitā Cōante, nisi actu Cōer.
 4) Non autē Cōer actu, ut Cōā finitū, nisi ut actu amatus, et deinde amatus moveatur effici-
 5) ens ad agendū. Ut enim zāo D^r 9° si dicant Dixerij, qd ante Cōgnitiōē practica, finis
 ē amabilis, est consequentia aptitudinalitā Cōā; et ab illo ut prius per Cōgnitiōē practica Cōā;
 Respondet D^r nūq; Cōq; quia zāo practici actu finalitā illi nō prius procedente ē Cōā mere
 pōtente Cōare, sed ē Cōā actualitā Cōante, nō effectus in actu requirit Cōā in actu: Cōā enim
 quā nō habet actualitē, quomodo prius dare actualitē effectui, si nemo dat, qd in se nō habet? ne autē
 finis actualitā Cōans, nisi sit actualitā amatus, intentus, seu desideratus, ad qd Cōgnitiō practica
 procedit, ut regulatiō illi amari, seu desiderij; et Cōgnitiō practica illamodo prius existit, seu Cōā
 ē fine pōtenti indubitanbilis Cōante.

Ipsum nota dicitur hoc dilectum dicitur: si scia dicitur practica originaria a fine;
 2° nota, a fine ut secundo; a fine ut amato, seu desiderato; a fine ut cognito? finis
 ut secundus e posterior, et aliquando effectus non practice dirigendi secundum illius: finis ut
 amatus, seu desideratus posterior e illa non practica dirigente, sed dicitur amari illius: et scia
 practica usque prior n originaria seu causa a fine ut secundo, nec a fine ut amato. Si autem ut
 cognitus, accipitur finis, quando ab illo scia practica originaria sic habet rationem obiecti: et obiectum distin-
 guitur. 1° dicitur dicitur: quia ratio e, quia multoties ratio finis, et ratio obiecti coincidunt materialiter in eodem.
 2° nota. Quia ut cognitus, seu desideratus habet propriam rationem obiecti; et ipse deus amatus, intentus, seu
 desideratus habet rationem finis, propter quod desiderandus ulterius operatur: eodem dicitur dicitur: quod si non
 practica causa ab obiecto ut a fine ut cognito: et ab obiecto, et non a fine scia causa, et originaria
 provenit practica, speculativa.

Ad 1°. a quo res habet distinctionem, ab illo habet unitatem, et unitatem; sed
 et 3° nota. Nota text. 43. indus speculativus et practicus differunt fine; et ideo autem finis speculativus
 veritas, practicus vero opus: et a fine, et non ab obiecto ratio practici, et speculativi sumitur, et ex-
 tinetur in scia. = R^o ad 1° nota. Practicus, et speculativus differunt fine, sed hoc a posteriori, non
 originarie, et anterior: verum e enim quod finis scilicet practicus e dirigere opus, et speculativus contemplari
 veritatem; sed prius e quod obiectum causae illius scias, quod quod ipse deus respiciat illa fines: unde ob-
 iectum e, a quo 1° originaria distinctio practici et speculativi sumitur. Nota dicitur text. n. 43. dicitur:
 speculativa et practica habent diversos fines: sed illi fines non distinguunt 1°, sed prius e distinctio

et obiecti. Ad 2°. Eodem obiecto prout est scia practica, et speculativa; sed hoc e ratio eam
 practicus, et speculativus non sumuntur originarie ab intellectu: et nec ab obiecto. Primum nota; quia ratio
 e obiectum philosophiae, et medicinae, quare illa speculativa, huius vero practica e. = 2° nota: Cuius efficientes
 non distinguunt specificos effectus suos, etiam si ipsi sint specie distincti; sed obiectum e causa efficiens scilicet pra-
 cticus, et speculativus: et distinctio specifica illarum non potest sumi originarie ab obiecto. Maior nota; nam a
 a diversis speciebus causis efficientibus prout idem effectus proveniunt; ut calor ex. a sole, et igne, qui
 specie differunt.

R^o ad argum. dicens maius: Eodem obiecto materiali prout est scia practica, et
 speculativa, dicitur; Eodem obiecto formali, non. Ratio enim e obiectum materiale philosophiae, et medicinae: et
 hoc vero ut sanabili non datur, nisi medicina, quae e practica; et hoc ut naturaliter non datur, nisi
 philosophia, quae e speculativa: ratio enim practici, et speculativi non provenit ab obiecto materiali, sed a formali.
 = Ad 1° nota. Nota dicitur, quod maius e vera causa efficiens, et equivoca; talis autem e univo-
 ca; nam ex effectibus univocis assimilata sunt causae, huius e, et si causae differunt specie, etiam earum
 effectus eadem enim sunt causae univocae respectu actus, et actus respectu habitus; unde nota
 effectus eadem enim sunt causae univocae respectu actus, et actus respectu habitus; unde nota
 practicas lignae, et sole, quia sunt causae equivocae respectu causae. Sed innotat: obiectum non causa

univoca actus, seu scilicet: et solus non datur. Dubium autem: Cuius univoca producit effectus sibi
 simili; sed obiectum, et actus non assimilata, nam actus semper e accidentis, obiectum vero sepe substantia:
 et sic. = R^o ad 2° nota, et distinguendo maius: Cuius univoca producit effectus sibi simili sibi
 simili dicitur 3° nota, et innotat, dicitur: 3° nota nota, non. Duplicitate enim prout. Cuius assimilata
 sibi effectus; 1° in forma, et in modo operandi, ut ex hoc generat leonem: et hoc vocatur univocatio
 3° nota. 2° in forma, et non in modo operandi, ut ex hoc producit in speculo, in oculo, in intellectu
 speciei sui, in qua saltem humanitas, quae e forma hominis producentis, ex hac longi differat, quod huma-
 nitatis huius realiter in hoc, in specie autem solus diminuitur, et innotat: unde hoc causans,
 et species causae habent eandem formam humanam, huius non eadem modo: et hoc vocatur similitudo, seu
 univocatio impropria, diminuta. Est expressa doctrina dicitur sub. cit. n. 45. ubi sic dicitur dicitur
 sententiarum: Quia nota obiectum e causa proxima respectu non et univoca, huius diminuta; sequitur quod
 distinctio formalis obiecti: necesse est dicitur distinctio formalis notitiae.

Ut ap alia agra. apud Mast. et alios videnda, solvas, nota attende, qd finis scilicet est duplex, alius intrinsecus, scilicet habet, qui est ipsa actio attingenda et huiusmodi finis practice est practicus, et finis secularis speculatio: alius est finis extrinsecus, seu obiectus, qui est ipsum obiectum scilicet; Cy hac aduentione, qd est obiectum quatuor virtutibus dicitur, et causa scilicet, et aut finis quatuor intentionibus, seu amata et voluntaria. Evidens est, qd scia practica, et speculativa non procedunt originarie, et causaliter a fine intrinseco, et finali, quia hic posteriora scia, et quasi effectus, illius. A fine autem extrinseco, seu obiecto, per dicitur qd scia originarie sentiantur; sed magis non ab illo in ratione finis, quia scia est posteriora, sed ab illo in ratione obiecti, quia (ut dicitur in 2. d. cit. n. 13.) ut obiectum illud includit propria, et median. illius illas conclusiones, et ita totum non practice; non autem in quantum finis. Item, quia a fine, ut finis est, nulla natura, sapientia naturalis habet, nisi ut amato, et desiderato, et sic mouente efficiens. Prius autem natura scilicet, naturalis quae amata, includit talia propria, et conclusiones.

Obserua itaque qd praemissum est, qd per modum huius conclusionis practicae videtur qd Deus est summe diligendus originarie procedenti ab obiecto, scilicet a Deo; debent esse practice una finaliter, et alia virtualiter, et ita huiusmodi, summy bonum est summe diligendum est finaliter practica, quia est prior, et directiva amoris, seu praxis; huiusmodi autem deus est summy bonum, licet sit finaliter speculativa, magis est virtualiter practica, quia est obiectum va obiecti practici virtualiter dicitur prioriter, et formativus actus ad praxim; quae praemissa est causa practici praedicti conclusionis practice, non absolute, et 24. scilicet, solus modulator, et applicator praemissum practice; sed obiectum virtualiter inadequatum est practica. Et transiit in hoc syllogismo: praemissum practice; ideo obiectum virtualiter inadequatum est practica. Et transiit in hoc syllogismo: qd est summe diligibile est summy bonum; sed deus est summe diligibile: ergo deus est summy bonum: ubi conclusio est finaliter speculativa, quia quavis praemissa minor sit finaliter practica, est magis virtualiter speculativa, ut modulator, et determinata per aliam finaliter speculativam. Si autem volens cognoscere quae praemissa determinata, seu modificata, et quae ut determinans, modificali, seu applicans attende praemissum, in qua parte, seu id qd infer in conclusionem a subiecto coniungitur Cy me-lio, et illa est, quae determinat aliam praemissam; nam quales fuerint finaliter illa, scilicet speculativa, et practica, illi erit conclusio: quae quidem conclusio semper dicitur virtualiter originarie in obiecto, quia obiectum dicitur praemissum, a quo ipsa conclusio immediate oritur; nam qd est causa est causa causae.

Obserua denique qd scilicet, et praecipua ratio, quae scia practica importat, scilicet formativus actus, oritur in scia praemissum ab obiecto; ideo ad d. cit. n. 14. praemissum debet, scilicet formativus actus praemissum ab obiecto: ideo cognoscere illi praxi est formativus, et sit actus, quia cognitio est huiusmodi cogniti. Item quidem est ratio causa causae. Alia autem ratio huiusmodi practice, scilicet, prioriter naturalis ad praxim, non oritur in scia praemissum et ordine praxi, ut in multis scilicet volunt; sicut enim male defendunt, qd scia practica ut huiusmodi originarie ab obiecto; nam si scia dicitur dupliciter illy repleti, quorum unus huiusmodi oritur ab obiecto, alter vero non: scilicet scia practica huiusmodi inadequata quate oritur, et specificata ab obiecto. Sed simul ex obiecto, et ordine praxi. Licet dicitur: qd cognitio conformis sit prior, hoc est simul ex obiecto, et ordine praxi, et tamen potest sit praedicantia, scilicet voluntatis, quae sit aliquomodo regulabilis aliunde. Et infra n. 14. Et obiectum igitur qd est p. esse determinatum intus ad non modum determinat ipsius praxi, et ex ordine intus, et voluntatis in operando, habet huiusmodi prior praxi, et formativus. Et infra n. 38. Respondens, ut prior rationes debet esse ex obiecto, et intus, hoc est, qd obiectum naturaliter determinat intus ad non: ante praxim.

Perpende ultima illa verba dicitur in ante penultima autem ante, scilicet: et ratione potest sit praedicantia, scilicet voluntatis, quae sit aliquomodo regulabilis aliunde: ubi docet d. scilicet licet scia practica finaliter determinat per praedictum duplicem aptitudinem repleti, magis ut sit practica impleti, debet etiam cognoscere potest determinabilis, seu voluntatis; ideo qd 2. d. p. 1. d. 1. sub n. 37. sic clarius ait: Si enim accipiamus, deus est amandus, nisi addatur a quo, quia a voluntate non vere practica impleti: quia deus a bruto non amandus. Satis hic est huiusmodi, quae tota animatica, et theologica est.

quæque additiones eius!

Sciari utilitatis hinc hinc 1.º; Id ut oia, quæ immutata Sciæ quædam, non habeant, aliqua
et si brevia, sufficienter, ut subalternatio Sciari Capiat, non ministrabo. = Dico 1.º: Sub-
alternatio Sciari non aliud est, quæ subordinatio, seu positio unius Sciæ sub alia in eo-
dem intellectu. Ita D. Sub. 1.3. p. 4. et 5. latet. hoc est ita evidens, ut per se notum, ut probare
non oportet, neque de se per se indiget probatione. Adversus me, quod Sciæ illa, quæ sub altera
ponitur, dicitur subalternata; illa vero, sub qua ponitur, appellatur subalternans; Sciæ autem,
quæ nec subalternans, nec subalternata est, appellatur discreta. Ut agnoscas, quæ
Sciæ subalternatione habeant;

Dico 2.º: ad subalternationem Sciari 3. necessariæ additiones
regulanda; 1.º: quod subalternans, et subalternata verentur circa idem obiectum materiale, sed sub
diversis rationibus formalibus; ut si per unam Sciæ hoc sub ratione formalis hinc, et alia hoc
quatuor locis est, quatuor 1.º subalternans, 2.º subalternata per. = 2.º additio: quod obiectum sub-
alternantis videtur a subalternata sub aliqua ratione accidentali superaddita obiecto;
Sciæ se habet in exemplo allato loco, seu ratione loci accepta hinc. = 3.º additio: quod Sciæ hinc, hinc,
saltem aliquæ, Sciæ subalternantis sunt propria, seu propria ad probandum Sciæ sub-
alternatæ; ideoque D. cit. Sub. 1.3. p. 30. ait: hoc per, quia ubi subalternata incipit, ibi subalter-
nans definit. Et est commune prologium, quod ubi dicitur Physicus, incipit Medicus; quia Medi-
cina subalternata Physicæ, licet non rigorose et defectu 2.º additionis assignatur; tamen et si Sciæ hinc
sunt propria Mediane, et obiectum materiale Physicæ, nempe, homo, sit etiam obiectum materiale Medicinæ, tamen ratio
formalis, sub qua Medicina attingit hinc, non est accidentalis hinc, sed necessaria, et realiter identificata
hinc, nempe, sanabilitas.

Obijciat: quod Sciæ subalternata non veretur Sciæ. Respondet Cui: Quod
ante per accidens non datur vera Sciæ; sed si Sciæ subalternata est obiectum subalternantis hinc
sub aliqua differentia accidentali, est et ante per accidens: quod Cui. Minor per, quia obiectum cyde-
reza accidentali est unum per accidens, ut homo albus. = R. non quod Cui. Ad probationem dic, quod ut
duo entia faciant ens per accidens, utrumque debet sumi ex eodem, seu in eodem, ut est homo albus;
quod autem unum sumitur in eodem, et aliud in obliquo, seu in obliquo, ut si dicas, albus homo,
tunc non datur ens per accidens, sed ens per se unius rationis, sicut albedo habet una rationem
formalem, quantum ad obiectum, seu in obliquo dicitur subiectum, sicut homo. Ita in proposito: Subal-
ternata respicit in eodem illam rationem formalem accidentalem, et in obliquo obiectum materiale, cui superaddita
ideoque obiectum unum est unum per se aliando, quia non respicit quatuor illa duo entia, quæ sunt unum
unum per accidens.

Accipe, ut plenè capias, exemplum: Musica enim subordinata Arithmetice:
Obiectum 2.º Arithmetice est numerus, ad quod Musica addit sonoritas, quæ est obiectum formale Musicæ;
et differentia accidentalis superaddita obiectum Arithmetice, quia per accidens est, quod numerus sit sonorus:
unde obiectum Arithmetice subalternantis est obiectum obiectum materiale Musicæ subalternatæ, quod est alia
quia a musica sub differentia sonoritatis, quæ est accidentalis numero, sed per se autem ratio formalis.
Inquires: Utay Sciæ subalternata possit haberi sine
subalternante? R. negari. Cui D. Sub. 3. d. 24. q. 1. n. 18. ubi expare, et subtiliter hoc do-
cet. Ratio est ratio: Sciæ est Cognitio certa, et evidens Quæ; sed si subalternata acquireretur
sine subalternante, tunc subalternata non per videtur: quod Cui. Ratio minor: Cognitio est propria,

seu permissis in evidentibus ne evidens; sed in illi causa propria solutioni subordinata non videntur evidenter
habere. Et minor quia illa propria non sunt evidenter, nisi per se ipsas subalternantes, cumque sunt solutiones
demonstratae: et si tunc, ut supponitur, non daretur scientia subalternans demonstrans illa propria, ipsa non
essent evidenter; et negante cognitio subalternata pendens ex illis propriis, non esset scientia, quia inevidens.

Item 1° ex ad. cit. dicente: Sicut non essent propria sub
alternata, nisi essent solutiones demonstratae in subalternante, ita nec essent istae sci
licet acquiritur subalternata propria, nisi essent demonstrata sibi in scientia subalternan
te; ita ergo aliquis sciat Perspectivam, nisi sciat Geometriam, nihil est dictum. Id est, non potest
dici, quia Perspectiva scientia subalternata Geometriae. Item 2°: Ex hac veritate phi
ca, Maxima minus se expellunt ab eodem subto, infert Medicus: et Maxima Maxima
Curantia. Nunc sic: illud autem, id est evidens Medico, id est solus probabilis? Si evidens; et
habet scientiam physicam demonstrantem illud sibi, ut solus medica ex illo illam scientifica sibi sit.
Si autem est sibi tantum probabilis, quia non habet scientiam physicam illud evidenter demonstrantem; et
solus medica non est scientifica, sed opinativa, quia ex probabilibus non generatur scientia,
sed opinio. Item scientia medica, utque subalternata, minime potest acquiri sine physica
subalternante.

Item ite exemplo, et auctoritate Phil. 1. Post. Cap. 13. text. 30. in fine
dicente: quod enim ulcera orbicularia tardius sanantur, Medicus est scire; propter quod
autem Geometriam. Ut dicat: Idem Medicus (immo Chirurgus) habet veritatem, et certitudinem
in vulnera orbicularia, quod difficile Curantia, quia scit hanc evidenter Geometriam
et solutionem, lineam, et perinde Curantia difficile Copulanti: et si non habet scientiam Geometriam, non
potest acquirere scientiam, seu evidenter medicam solutionem et difficile in vulnera or
bicularia Curando. Sed Medicina subalternata Geometriae per ibidem agere docet
Philus: et scientia subalternata non potest acquiri sine subalternante.

Obiicit: iuxta dicta
Medicina subalternata Physica, et Musica Arithmetica; sed experientia docet, dari peritos Me
dicos non Physicos, sicut et Musicos non Arithmeticos: et quia scientia subalternata potest acquiri sine
subalternante. Itaque: acquiritur Physica, potest acquiri Medicina, non hanc subalternata illi: et
Medicina potest acquiri sine sua subalternante. Patet contra: medicina non habet subalter
nata Physicam, sed etiam Geometriam, ut Philo supra pt; sed acquisitio Physica non acquisitio Geometriae,
non hanc est scientia valde diversa ab illa: et si acquiritur Physica, potest acquiri Medicina, subalter
nata potest acquiri sine subalternante, nempe, Medicina sine Geometria. Res ad 14^{am} re

sa maiori, distinguendo minores: et prima docet, dari peritos Medicos experientiales non philosophicos,
secundo; dari peritos Medicos scientificos non philosophicos, tertio. Et idem dicit de Musicis non Arithmetici.
Duplex enim est Medicina, sicut et Musica; alia experientialis, et alia scientifica: medicina
experientialis non subalternata Physica, sed solus factis contingentibus, seu casibus fortuitis; at ita non
scientia, quia non procedit per demonstrationem ex propriis necessariis, sed per observationem et contingentibus. Alia est
medicina scientifica, quae procedit per demonstrationem ex propriis necessariis, et evidentibus in Physica
demonstratis; unde hanc medicina subordinata Physica, non vero illa alia experientialis; atque
ita nil est in nos, quod medicina, quae nec scientia, nec subordinata est Physica, acquiratur sine Physica.
Idem patet de Musica dicitur de Arithmetica. Qui enim habet Musicam, et medicam, necesse est re
ducere, seu resolvere suas solutiones in eam propriam, seu solutiones scientiam subalternans, et hanc propriam, seu
solutionem istam in sua propria ex his nota, ut ait D. 3. d. 24. q. 1. n. 18., sicut nescit Musicus, et
medicus non habens scientiam propriam subalternantem; illi enim nullus habet scientiam, quia illud nescire proprium
est non scire. Ad ultimum respondetur 2° quod medicina partim subalternata Physica et partim Geometria
quia aliqua propria accipit a Physica, et aliqua a Geometria: Medicina enim ut subordinata Physica, sci
licet 2^a, ita solutiones deducit ex propriis physicis, utque potest acquiri sine Geometria, quia sic non est sub.

alterata illi: similis medicina Villis delectis, quae deducit ex proprii derumpti et Geometria
utq; propter acquirit sine Phica; sed hinc nihil dicitur nos, quia hoc non acquiritur subalternatim,
sine subalternante, sed disparatim sine disparata. Ecce ubi est ad simile dicent: si autem
scia subalternata habet aliqua propria, quae accipit a superiori scia, quantum est de parte illorum
potesse scire, non scita superiori; sed hoc nihil ad propositum: quia in hoc, quod habet illa propria,
non est subalternata.

DISP. 2^a DE NATURA LOGICAE.

De natura vero scientiarum hucusque epimus, quantum quod immunit illis quatuor l'illas rationes
et plorationibus: hoc igitur veli lumine instructi, et dispositi ad specialia et circumstantiae
sua agendi, namque logicam, utpote ianua scientiarum, agendum ante oculos, et ad illas, logicam par-
faciemus, apud ianua, itaq; planum faciamus. De origine dignitate, et utilitate loqui. Ad
vult. Vnus tamen hic est advertendum, scilicet, quod si adigdo P. Ecclesiae, nam dialecticos loquuntur,
intendit illorum est, non veros logos, sed sophisticos increpare, eos scilicet, qui sophistica, et apparenti
veritate simplices decipere conantur: unde P. reprobat, non verum logicam, sed abusum; alioquin
logos summis laudibus non extollerent, appellantes illi athenienses, scilicet scientiarum, proprium nomen
ly logicam, ianua scientiarum, etc.: Ideoque ut preciorum eius thesaurimus in mente sit.

9°. AN, QUID, & QUOTUPLEX SIT LOGICA?

1^a solutio: data logica. Et ita videtur, ut si quis illos negat, probant non dari logicam; tunc
probat dari, quia sine logica non potest verum, falsum, opinari probare, quod non datur. Suadet itaque solutio:
hinc necessariis dicuntur, et vnde videtur modus dicendum; sed in utroque errore perit: ut data ali-
qua facultas dirigens intus, ut sine errore dicatur. Talis est logica: ut dicitur, quia
logici facilius, et certius dicuntur, quod non logi: ut quia data logica facilius, et dirigens intus, ut
dicatur. 2^a solutio: quidam est dari Ethicam, seu Moralem scilicet, quae regular, et perficiat, seu dirigat
voluntatem in actibus suis eliciendis: ut patet ratione data logica dirigens, et perficiens intus in
suis actibus. Et appropinquat, quia si voluntas per errorem ducatur bonum, vel malum, etiam intus circa
verum, et falsum.

Quia itaque: operatio naturalis non indiget regula dirigente; ut patet in sensibus
externis, namque potentia auditiva, et visiva non indigent direttivo intus actibus exercendis; sed ope-
rationes intus sunt naturales: ut non indigent logica dirigente. Insuper hoc non datur, quia superfluum.
3^a solutio: potentia naturalis habet a natura quod illi necessarium est ad operandum; quia natura non deficit in neces-
sariis; sed intus est potentia naturalis: ut et si data logica naturalis, non tamen artificialis, quia superfluum.

Reobstantibus distinguendo videtur: operatio naturalis
non indiget regula dirigente, ubi natura potest operari perfecte, et sine errore recto; ubi natura potest
operari imperfecte, et difficile, ut patet. Sicut enim intus potest operari sine logica artificiali, imper-
fecte tamen, et difficile, ut docet experientia: unde regit passiva et sensibilia externa, namque eorum modus
agendi est facilis, certus, et determinatus, non expositus periculo fallitatis; at vero intus per-
fecte natura rerum procedendo modo difficili, et tunc ignotum quatenus cum difficili labare
exposito fallitatis, itaque indiget facultate direttiva. 4^a solutio: proinde, et distinguo
modos: potentia naturalis determinata ad obiectum suum, et quae non potest ab illo deviare, habet a natura
quod illi necessarium est ad operandum, recto; potentia naturalis indeterminata, et quae potest circa
obiectum errare, habet a natura quod illi necessarium est ad operandum, sub distinguo: ad operandum simplicitate
recto; ad operandum facilitate, et perfecte, ut patet. Et distinguo modum intus potentia naturalis determinatam
minuta et, ut patet, est potentia naturalis indeterminata, et indifferens, recto. Intus enim non solum attingit
externa, sicut sensus, sed ultra progreditur ad operari rerum penetrandas, et ad apparentibus

infer cognitiones & illi, quæ n̄ apparent, et in illis illationibus præter exarata, nisi per certas
regulas dirigantur. Verum enim, qd̄ n̄a dedit intellectus qd̄ requiritur ad operandu, id n̄ qd̄
requiritur ad facilitatē, et perfectē operandi; at qd̄ n̄a illius sine loga præter ducere, id n̄
facilitatē, et perfectē. Sic pro prima parte tituli. Pro 2^a parte tituli, Dico 1° qd̄ loga

definitione qd̄ nominis sic definitur a D. Sub 2. l. ult. i. loga scilicet scilicet rationalis, seu scilicet
lis, quia loga, ut alibi dicitur, derivatur a verbo greco logos, quod dicitur significare, scilicet
sermone, et ratione. = Dico 2°: loga definitione qd̄ rei, seu descriptiva, definitur a D. Ido-
no sic: est ars, seu ratio dicendi. A Platone sic: est apex disciplinarum. A Cicerone sic:
est actus maxima, et lux oris. A D. Aug. sic: est disciplinarum disciplina. Ab aliis frequenter
sic: loga artificialis est habitus studio preparatus, quo intellectus instruitur, et dirigetur, ne erraret in
suis operationibus exercendis. A meo autem venerabilissimo Magistro sic: loga artificia-
lis facultas studio acquisita. Certis, et utilibus regulis dirigens intellectum ad perfectē
suis facultas studio acquisita. Certis, et utilibus regulis dirigens intellectum ad perfectē
definienti, dividendi, et discurrendi. A nobis Linc. sic: est facultas perscrutandi in-
tui modum indagandi veritatis. Insuper autem ex huius veritate sit? propterea Autoris venera-
tionem discernere n̄ audeo; Vos videte, nulli panibus expimentes. Sic pro 2^a parte
tituli.

Pro 3^a tituli parte, Dico: Loga 2° dividitur in naturalem, et artificialem: Loga naturalis est ip-
sa naturale lumen intellectus nobis dignitatis, quo intellectus naturaliter apprehendit, iudicat, et dicunt, et si
imperfecte, propter dicta. Loga artificialis est facultas ab ipsa ratione distincta, in illa residens;
ipsa quidem quæ superius definitur, et est quæ deputatio perit tota loquuta. Loga artifi-
cialis dividitur in naturalem, et artificialem: 1^a est, quæ tradit regulas, seu præcepta omnibus scilicet omnibus;
ut qd̄ demonstratio fieri debet ex propriis necessariis, evidentibus; qd̄ definitio quiddamativa debet
utramque partem essentialibus; &c. 2^a est, quæ tradit præcepta determinata ad aliquos scilicet; ut
cy docet, qd̄ in metaphisica definitio debet dari per genus, et differens, et in Phisica per materiam, et formam.

Celebris, et valde famosa logarum divisio est in
docentem, et utentem: Loga docens est ipsa logicalis doctrina, qua docemur modum ipso
endi omnia instrumenta sciendi: Loga utens est, quæ utitur regulis a loga docente traditis;
seu est usus, aut exercitium logarum docentis; unde ut alij dicunt, loga docens est templaria;
loga vero utens, et factiva, quia docens merè templaria est quibus, et quomodo syllogismus
debet fieri, utens vero illy facit; ideoque Greci logarum docentem appellant a rebus divinis
et utentem rebus deæ, seu divinis, quia loga docens nulli est distincta materiam, id est doctrina
applicabilis cuilibet materiam, sive Phisicæ, sive logicæ, sive metaphisicæ; Loga vero utens est præcipue in aliqua
materiam determinata, quia syllogismus, definitio, sciens n̄ possunt actu fieri, nisi in aliqua metaphisica,
Phisica, et logica, talia materiam. Ita explicat D. logarum docentem, et utentem 4. Meth. cap. 2. i. nisi error
me fallit; Cuius ob metum literarum omitto.

Loga docens subdividitur in docentem præcepti-
vum, et docentem scientificum: 1^a est cognitio simplex præceptorum, seu regularum logicalium, ut
cy quis scit qd̄ sit homo, qd̄ homo, qd̄ syllogismus &c. Loga docens scientifica, quæ præcipue
me a loga docens, est cognitio seu notitia deductive ex præmissis, seu est ipsa notitia loga do-
cens præceptiva per demonstrationem acquisita. Rursus Loga 2^a docens, quæ utens alia
est actualis, et alia habitualis: Loga docens actualis est cognitio sive scientifica, sive sim-
plex, aut præceptiva regularum logicalium; Loga docens habitualis est habitus generatus et
repetitione prædictæ actualis cognitionis, quæ si scientifica est, habitus generatus est et lo-
ga docens scientifica habitualis; si autem illa actualis repetita cognitio fuerit simplex, seu
præceptiva, tunc est loga habitualis generata facilitans, et inclinans intellectum ad similes actus
docentes producendos. Loga utens actualis est actualis fabricatio, seu utramque syllogismi;

Quicumque aliter instrumenti logicali iuxta regulas & loca docente traditis:
loga utens habitualis e habitus acquisitus, seu generatus ex repetitione fabricationis syllogmi
Vnde qui quidem habitus faciliat, et inclinat in hunc vel illud syllogmum, & plures alios fabrica-
dos. Nunc inferunt aliqui, quod loga utens non proprie loga, sed potius debet dici loga
usitata, quod utens, quia solus alius scilicet utitur loga, quia per illud ducuntur in suis demonst-
rationibus; sed quod falsum hoc sit, patet, quia quando in maiori loga, per aliquem syllogmum, affirmo &c.
tunc non alius scilicet, sed ipsa loga utitur regulis logicalibus: et tunc ipsa loga e utens. In-
quit quoniam utitur in aliis scilicet quoad maiorem non pertinet ad locum, tunc quoad partem, et modum
huius utitur ad locum pertinet: et in quacumque maiori habet syllogmum, tunc data vera loga
utens regulis & loca docente traditis.

Quaeres:

Quaenam sint partes integra-
tes loci, seu in quibus tota loca integraliter dividitur? Respondeo quod loca prout ab
Aristotele tradita in 6. libros dividitur, seu in 6. partes, huius sunt libri: Protreptici, Pe-
hucamentias, Prologi, Posteriori, Thopici, et Elenchici: libri Protreptici, seu ca-
thygorici tractant de 10. rebus, quae praestantur, potius & coordinacione rerum in
certis claribus, quae praestantur vocantur: Ad cuius libri complementum addidit Porphyrius li-
brum Indicabili, qui agit de quingentis modis, quibus res prout praestantur; ideoque libri Protreptici
et Indicabili pro eodem reputantur, quia hoc subordinatur, et pertinet ad complementum illi-
us. Librum Protreptici, seu de interpretatione agit de 100. libris Protreptici, qui e duplex, agit de
syllogmo in 3. modis. Librum Posteriori, qui e duplex, agit de syllogmo Demonstrativo. Librum
Thopici, qui per octo libros curatur, agit de syllogmo Thopico, seu probabili. Librum Elen-
chici, qui duplex e, agit de syllogmo Elenchico, fallacioso, et refutatorio. Hae sunt partes totius
logice Aristotelice, quarum duae sunt vetus logica, aliae 4. nova loca immunita appellatur.
Loca autem 24 sunt, et prout nunc stat, praestantur dictas, alias duas habet partes, scilicet
tractatus de Definitione, et de Divisione, de quibus, non Aristoteles, sed Socrates, et Plato
equeunt; 1. si Aristoteles dicitur agere, tamen eius iniuria temporis perierunt, inquit Lucetius
potius pictor, quod veritate motus, in Vita Aristoteli libris. Unde loca 24 sunt in 8. partes
dividitur; sed prout ab Aristotele tradita in 6. partibus. hanc sexa viam detrahunt, quoniam per-
tinet nobis multum deesse.

**9. Q. 2. Utrum LOGA sit UTENS quoad omnes
suas Partes?**

Supponimus enim ab eis admitti, locum esse docente quoad omnes suas partes quia in omnibus
praestantur, et regulas tradit: ideoque solus e dubium, an sit utens quoad omnes suas partes? Thomae
cy S. Thomae 4. Meth. sect. 4., quos sequuntur Coimbraenses, et Complutenses Carmelitae,
defendant locum solus quoad partes Thopicas, et Sophisticas esse utens, non vero quoad partes
maiores. Scilicet vero subiectis, cui assignantur Solan., Solan., Mafius, et aliqui Terencio res
Thomae cy Aranea, et alii, oppositi tenent: cy quibus sit

Responso:

Loga e utens quoad omnes
suas partes, scilicet, Demonstrativas, Thopicas, et Sophisticas. Huius enim plures sunt partes loci
prout prout ad praestantur omnes ad has reducuntur. Ut dicitur 1. et 2. Elench. Protreptici 10. ubi
datur fabricacio syllogmi, laterius modi sciendi, data loca utens, sed in omni parte loci
data utitur, seu fabricacio syllogmi: et data loca utens in omni, seu quoad omnes suas partes. Deinde
maior: omne id, quod inducat loca docente, prout loca utens inducit, seu fabricat; sed loca
docens inducat syllogmos Demonstrativos, Thopicos, et Sophisticos: et loca utens prout illos fabricare.

et sequente loga ex utroque quoad omnes suas partes, pariter sicut docens. Et maior, quia
loga utens atque redacta, efficitur esse instrumentum sciendi, quod loga docens docet facere.

Prob. 2°. Sciens, precipue quoad partem demonstrativam, in qua sunt regum legum utentium. In parte demonstrativa non solum data doctrina sed
demonstratione, sed etiam usus illius doctrinae, seu fabricatio demonstrationis: et data loga utens. Pro-
batur autem: Sciens acquisita per exercitium, et actualis demonstratio est loga utens facta; sed
ipsa loga docens in parte demonstrativa est Sciens, seu scientifica: et precipue in ipsa parte demon-
strativa data usus doctrinae, seu fabricatio demonstrationis, per quam non, seu Sciens demonstrationis, et
suorum necessitate demonstratur. Maior et ipsa Sciens est finis dicitur. Minor est usus atque apud
ipsos Philosophos, et Thomistas cum D. Thom. 4. metaph. lect. 4. Cuius est legitimum: et c.

Respondens D. Thom. quod quando fit illa demonstratio
in maiori ipsius loge, non data loga utens a docente distincta, neque ipsius usus, seu actualis dicitur
demonstrationis et ipsa actualis scientifica doctrina, seu loga docens. — Id dicitur: in hoc
syllogismo, cum dicitur generans Sciens debet procedere ex propriis, immediatis, et c.; sed
demonstratio generat Sciens: et demonstratio debet procedere ex propriis, et c. Usus distinctus est
a doctrina scientifica, seu loga docente: et in ipsa parte, et maiori demonstrativa loge data loga
utens a docente distincta. Probatur autem: loga docens, seu doctrina in praedicto syllogismo est ad
usum demonstrationis faciendum; sed usus non dicitur, sed Luna tantum parit demonstrationem: et
usus, et doctrina distinguuntur in praedicto syllogismo, quantum in maiori demonstrativa loge facto.
Maior, et minor prout; neque ille syllogismus docet facere usum demonstrationis, et unum tantum exerceat,
seu faciat: et c.

Agg. 1°. fundam. Thomae; Si loga esset utens in parte de-
monstrativa, et esset utens in maiori necessaria utraque Sciens, in maiori necessaria propria;
sed neutrum prout dicitur: et c. Probatur minor quoad 1^{am} partem: quilibet Sciens habet propriam de-
monstrationem mediantibus propriis propriis, et solum indiget directione loge, non utroque usu: et
in maiori necessaria utraque Sciens loga non utens. Probatur quoad 2^{am} partem: usus loge debet
esse distinctus a doctrina logica; ita ut per usum factum non doceat; sed in maiori demon-
strativa, qui necessaria loge usus non distinctus a doctrina, neque per ipsum usum factum doc-
trina: et non data loga utens in maiori necessaria loge. — Id dicitur.

Ad 2^{am} sequela minoris,
quando minor quoad utramque partem. Ad probationem 1^{am}, dicitur autem: quilibet Sciens habet
proprium demonstrationem quoad maiorem, sed quoad finem, non. Ut enim demonstratio fiat
in quolibet Sciens, in Ethica 1^a p. 1^a, ipsa Ethica apponit maiorem, dicitur scilicet sua propria necessaria,
et loga apponit finem, seu artificiosam dispositionem in maiorem, loga docens dicitur tunc, ut sit, et talis
fiat, et loga utens applicando regulas, et efficiens demonstrationem quoad finem: et ex cognitione
illius maiorem sic est artificiosam dispositam. Dicitur scientifica cognitio pertinet ad illud Sciens, cuius
est maiorem. — Ad probationem 2^{am} partem, dicitur maiorem, ergo minor iuxta superius dicta. Aliud
est enim, quod unus, et doctrina decurrant simul, et aliud est, quod sint idem: 1^a est verum; 2^a falsum.
Clarius apparet in hac demonstratione: Dicitur explicans eque rei debet dicitur et cognere, et
differere; sed definitio est oratio explicans eque rei: et definitio debet dicitur cognere, et differere:
ubi per usum relationis scientificae decurrunt. Quodammodo definitio dicitur debet; non vero per usum
ubi est fabricatio unius demonstrationis iuxta regulas non hic, sed alibi a loga docente traditis,
et hic ab utente applicatas: quarum applicatio ita disponit maiorem, ut per ipsam maiorem cognitionem do-
ceatur facta, non vero per usum illarum aliarum regularum, iuxta quas maiorem disponit, seu demon-
stratio fit.

Instabis: usus regularum in actuali demonstratione debet supponere regulas a loga
docente prius traditas: et 1^a demonstratio actualis, per quam regulae traduntur, non unus, seu loga
utens, quia ante hanc demonstrationem non datur regulae, quibus utatur in hac demonstratione

facienda. Et primum; quia logica docens, ut patet scientifica, acquiritur per demonstrationem: ita autem ista demonstratio non datur loco docenti, seu regule, quae, scilicet, utamur, seu quas applicemus in hac demonstratione, per quam acquiritur, faciendam ipsam in hac facta demonstratione nullo modo datur loco utenti, seu usus regulari. Nunc sic: Sed in doctrina logicae docentis traditur per demonstrationem, quia scientifica: non in illa demonstratione datur loco utenti, seu usus logicae docentis.

Ita distinguendo autem: usus regularis in actuali demonstratione debet supponere regulas à loco docente scientifica, l. præceptiva, l. naturalis traditas prius, recedo; debet supponere regulas à loco docente præcise scientifica prius traditas, non autem; sic autem totum arguitur. Autem omnino demonstrationem in materia logica non datur loco docente scientifica, bene tamen loco naturalis, et etiam loco artificialis præceptiva, seu simplex: unde sic videtur, si quod in illa demonstratione non datur usus logicae docentis scientifica, quae per illam demonstrationem acquiritur, tamen tamen usus logicae docentis naturalis, quique artificialis præceptiva, iuxta Cuius regulas logica utens ista demonstrationem; quia facta, datur in aliis oibus subsequentibus demonstrationibus usus etiam ipsius logicae docentis scientifica, quae prius per istam demonstrationem acquiritur, non ideo illa semel illata est doctrina regularis oibus aliis demonstrationibus in posterum faciendis, quibus per logicam utentem applicata.

Ag. 2.º: Q. Sub. 4.º. Mich. sic ait: Scia dialecticam tradita per demonstrationem; usus tamen eius in probabilibus consistit. It. l. Elench. ait: Logica utens est in quantum videtur ea, applicando eam ad illa, in quibus est usus, et sic non ex propriis sed ex communibus procedit, et sic non scia. Nunc sic: Sed logica solius in parte tropica procedit ex propriis, immediatis, l. et necessariis, in sophistica vero parte procedit ex communibus, et falsis: et logica solius quoad partem tropicam est utens, minime autem quoad partem demonstrativam, et sophisticam.

Pro solutione. Quid sit: an logica quoad partem tropicam sit utens magis propria, quae quod ad alias partes? Et per cy ditione; quod sumpta logica utente pro habitu, factu activo utente acquiritur loco docente per summum, et summi immuni sensus (thoxy); logica equi est utens quoad utriusque partes, ut diximus. Si autem logica utens summa prius, (ut aliquando sumit eam thox, et non nunquam Q. Sub.) scilicet, in quantum propria eius possunt applicari ad probationem diversarum solutionum in aliis sciis; sic magis propria, immo solius modo quoad partem tropicam logica est utens; quia solius propria tropica logicæ, ut patet immuni sibi, et aliis, possunt esse propria, seu per minus ad includendum aliquod tropicum, seu probabilia in aliis sciis. propria vero demonstrativa logicæ, ut patet immunda, necessaria, et propria ipsius, non quoniam applicari ad dandum mandatum aliquod in aliis sciis; non cy demonstratio sit actus immundatus, et propria ipsius subiecti, de quo aliquod demonstrata, quælibet scia habet sua propria propria demonstrativa; id est, quæ sunt logicæ, non possunt aliis sciis duci.

Ita ergo ad argutem, quod Q. ibi loquitur de logica utente 2º modo, nempe, propria sumpta; quo modo certum est, quod solius pars tropica utens est, quia solius eius propria propria possunt etiam esse propria, seu media ad tropicum probandum in aliis sciis, quod et propria demonstrativa logicæ non potest dici: ideo Q. 2.º. l. Elench. ait: licet logica sit sola immuni quoad doctrinam; dicitur tamen esse usus doctrinæ, qui traditur in dialectica (intelligi, in parte demonstrativa. Et dicitur: in parte tropica) ab eo, qui traditur in analitica (intelligi, in parte demonstrativa. Et dicitur: quod quæ in aliis sciis datur loco utenti, seu usus logicæ docentis, quod demonstrativum per tropicum; sed tamen minime datur in aliis sciis usus propriarum logicæ docentis demonstrativum, sicut datur usus immuni propriarum logicæ docentis tropicæ, quia hæc propria, seu loci tropici ex libris Meritum sci; ideoque ait thus l. Elench. cap. 11.º: Omnes artes utuntur quibusdam communibus; ideoque omnes illæ artes quo dammodo utuntur dialectica, seu logica tropica.

9. 3. Quomodo Habitus Logice Docentis,
& utentis distinguantur?

9°. Hic huiusmodi comparationes factae, non solum inter Scholas Angelicas et Subtiles, sed etiam inter nostrales ipsos Scholasticos. Ad cuius plenam intelligendam, suppositis quoque Acquisitione seu generatione habitus dicta sunt; notandum est, quod distinctio est triplex, scilicet, realis, formalis, et rationis: distinctio realis, quae maxima appellatur, est quae data inter extrema, quae separata sunt, possunt separari, et se habent ad modum separabilium; vel ut ait Boetius 2. d. 29. 2. n. 3.: nihil potest scindi esse distinctum (realiter maxime) ab alio, nisi propter separationem actualem, vel potestatem, vel propter proportionem istorum ad aliqua alia, quorum alterum est ab altero separabile. Unde inter Verbum, et Patrem, qui actualiter separantur; inter Substantiam, et accidentem, quae licet non separantur, possunt tamen divinitus separari, ut patet in accidentibus Eucharisticis. Inter Patrem, et Filium in divinis, qui licet nec separantur, nec separari possunt, tamen se habent ad modum separabilium, quia unus est generans, et alter generatus, in quo assimilante genito, et generanti, qui realiter distinguuntur in Creatis. Distinctio formalis, quae media, realiter minima.

et generanti, qui realiter distinguuntur in Creatis. Distinctio falsi, quae media, realis minima,
et Scotica, quia Scotus A.⁹ et defensor eius, appellat, est illa, quae data inter falsitates metaphy-
cas in eodem subiecto realiter identificatas, quae nec per se nec Dei absolute separari possunt; ut inter
animam, et rationale in homine; inter substantiam, et suas rationes; et inter ipsas rationes ad invicem; et sem-
per quod una falsitas excludit aliam à suo receptu falsi, et cum illa identificata, data distinctio falsi
inter illas. Distinctio rationis est illa, quae non est in rebus à parte rei, sed solum per opus intell-
ectus, quia intellectus ut duobus rebus videtur; ut cum dico, Deus est Deus, ubi Deus sub ratione subiecti di-
tinguitur à se ipso sub ratione praedicati. His suppositis; quaerimus quomodo ex his distinctionibus
habitus logice docentis, et videntis distinguantur? Circa quod triplex recitata sententia: 1^a in-

scilicet, utrumque legem nullatenus distinguere a parte rei, sed illi distinctione rationis pœner di-
 versam mutua eiusdem indivisibilis habitus legem, qui quatuor tradit præcepta definiendi,
 dividendi, et arguendi, dicitur legem dantem; et quatuor daret illa præcepta, appellatur utens.
 hæc est opinio Thomæ, Compluti, et aliorum. 2^a sententia tenet, prædictos habitus esse idem realem, et ad
 summius formaliter distinctos; parte tunc hæc sententia, quod actus legem docentis, et utentis sunt specificiter
 distincti. ita Pater Poncius, et aliqui alii Scotistæ. 3^a Antiqua sententia defendit Cy Tatarico, Ma-
 urizio, Mastrio, et aliis. Nostram solutionem: habitus legem docentis est realiter distinctus,

[illegible]

29 duplex pondus: habitus, alius loq. doctis speculantib, et alius loq. vrbis opizan-
tis: salubris, et alius habitus ad ingenua realita: 29 de prima 2o ex. Pho 1. Prius. cap.

28. dicente: nō solum oportet legem generationis syllogismorum scire, sed etiam potestatem habere faciendi; sed 19 pertinet ad habitum legem docendi, 29 vero ad habitum docendi: et hi habitus distinguuntur realiter. Probo eō: illa, quorum unus potest separari ab alio, et aliter realiter; sed habitus cognoscendi, seu sciendi generationis syllogismorum potest separari, seu esse sine habitu, et potestate faciendi illos: et hoc Probo minor ex Phil. 1. meth. adligato per 28 sub 2. 9. et 10. n. 44., dicente: Adhuc frequenter curabit, expertus autem nō erit; sed habitus cognoscendi, seu sciendi generationis syllogismorum pertinet ad Adhuc curabit; sed habitus cognoscendi, seu sciendi generationis syllogismorum pertinet ad Expertus operans: et sic, seu magis diligens, habitus autem faciendi pertinet ad Expertus operans: et si Adhuc potest esse nō Expertus, et ita frequenter curabit, si faciat; pariter habitus docendi, seu docens generationis syllogismorum potest separari, seu esse sine habitu docendi, sciendi faciendi syllogismos; et ideo hi habitus distinguuntur realiter, quia separabiles sunt.

faciendi syllogismos; et sic patet in his. Probatur 2o. Ratio: habitus scientificus, et habitus
qui nō est scientia, distinguuntur realiter, et inter se necesse specificiter, sed et genericiter differunt; sed
habitus loq. docentis ē scientia, et habitus loq. utentis nō ē scientia: arg. Et. Maior ē evidens, et plus
parebit infra. Probatur minor qd ad 29 partem, nō qd ad 19 et negare negatur: Scientia ē cognitio
certa, evidens, et necessaria per demonstrationem illamque acquisitam; sed logica utens nō ē certa,
quia aliter se habere potest; nō ē evidens, quia nō clara est videatur, sed fabricatio imaginum
ut ob hoc videatur; nō ē necessaria, quia istius syllogismi ē indigens; nō ē per demonstrationem illamque
acquisitam, quia ē istius, seu fabricatio ipsius demonstrationis; et si logica utens habitualiter
nō solū acquisita et actuali fabricacione demonstrationis, sed etq. et fabricacione syllogismi
thopici, et sophistici, quia sicut omnes syllogismi sunt eiusdem rationis quod ad fig. ut dicitur
part. 2. log. parv. in fin. dub. 1., ita actus istius syllogismi demonstrationis, thopici, et
sophistici sunt eiusdem rationis, et ita cōm. loquerantur eundem habitus utentis: arg. et nullo
capite logica utens ē scientia. igitur realiter distincta, et genericiter differt a logica docente.

capite loquutus e scia. *Et nota realia dicitur* *Thomista: Implicat, qd unus, et idem habitus*
sic simul scia, et ars; Id hoc sequeretur, si habitus docens, et utens agerent idem, et n. realia distincti:
et de. minor dicitur, quia logica docens scia, et utens e ars, ut e scire domare apud oves, et ostendere
unus pastus. Probat minor: ita se habent scia, et ars ad habitus pariter, sicut se habent ad habitus
immutabiles; Id implicat, qd habitus immutabilis sciz sit atq. habitus immutabilis actus, seu qd scia ut sic
sit ars ut sic, e contra: et implicat, qd pariter habitus sciz sit atq. pariter habitus actus, seu qd
unus, et idem habitus sit simul scia, et ars. Probatur discussus per formas regulas qd in
ante proxime. Cap. 4. dicentis: diversorum generum n. subalternationem positum diver-
se sunt species, et diffinitio; Id scilicet ut sic, et ars ut sic sunt diversa genera n. subalte-
rata, quia nec ars sub scia, nec scia sub arte collocata: et habitus logicus docendi, qui e
specia species sciz ut sic, diversus e a habitu logicus utendi, qui e specia species actus
ut sic. et nequeunt esse idem, sed generari differunt, quia n. sunt eadem genera; et realia
distincta, quia duo species plures altitudo, et altitudo generis, ut homo, et albedo, n. possunt
realia, et finalia identificari; immo nec species plures eiusdem generis, ut homo, et bestia.
Ad hoc, et alia respondetur Thomae, qd distinctio no-
ta modum supponendi; quare dicunt, qd habi-

Ad huc, et alia respondens Thomae, & alii
 ex huiusmodi. Solus Visus in reduplicacione 2^{ae} modus supponendi; quare dicitur, quod huius
 fuit dicens absolute est scia, sed reduplicacione ut utens, seu in quantum utens, non est scia:
 que dicitur, quod proveniat a reduplicacione facta ab intellectu, est tantum dicitur ratio rationis:
 et ponunt utem in hoc, qui absolute est rationalis, et tunc reduplicacione ut aial non
 rationalis, quoniam sequela ex hac reduplicacione, quod hoc ut aial, et hoc ut rationalis non sunt idem
 hoc a parte rei.

Idem: implicat qd duo praecepta immediate opposita veniant alicui existenti
a parte rei; Idem Scientifici, et non Scientifici, seu Sci, et ars suo duo immediate opposi-
ta: et implicat, qd in eod. habitu repellantur a parte rei. Maior p[ro]p[ri]a, n[on]q[ue] divisio n[on]q[ue] habitualis
in Sci, et ars e[st] divisio in duo membra immediate opposita, 2^a Phy 6. Ethic. Cap. 3.
Ipsa pariter addita a Thom[as]i: licet rationale fiat, et non rationale precipue, ut e[st] aut
non repugnat in eod[em]; Imo rationale, et non rationale positivum, ut e[st] irrationale, repugnant in
eod[em]; Idem Sci, et ars se habent sicut rationale, et non rationale positivum, hoc e[st], irrationale, n[on]q[ue]
sicut ad irrationale immediate repugnat in se regio rationalis, ita ad artem sequitur regio
Sci; et sicut rationale, et irrationale dividuntur alicui ut sic, ita Sci, et ars dividuntur n[on]q[ue]
habitualmente ut sic: et repugnat, Sci, et ars in eod[em] habitu a parte rei repugnat.

Probatur 3° conclusio: habitus ponitur in p[ro]p[ri]a ad solven-
da difficultas, ut p[ro]p[ri]a facilius elidat adus suos; Idem ponitur habitu legi docentis in instu, re-
manet difficultas ad instruendum syllogismos: et ultra habitus docentis ponendus alia habitus, ut
instus facilius ipsas syllogismos. Talis e[st] habitus legi utrius: et de. Maior e[st] certa. Probatur minor.
Exposita docet, s[ed] non optime scilicet regulas o[mn]i[um] syllogismos, magis Imo difficultas sentit se
in aplicando res regulas ad hanc, illam m[od]o, ut e[st] factus syllogismus faciens: et quia per
habitum docentis non solum difficultas ad instruendum syllogismos, et frequenter alias habitus requiritur ad
illam aliam difficultatem vincendam, et p[ro]p[ri]a facilitanda e[st] instruendum.

Respondetur Thom[as]i: qd ponitur
in instu habitu legi docentis, difficultas, quae manet ad faciendum syllogismos, Ap[er]tiones &c., se
tenet ex parte m[od]i, in qua syllogismus faciens; quae difficultas solitur per cognitionem m[od]i, non
autem per novum habitum legi: unde Cognitio regulis syllogisticis, et docens Th[om]a[stus] d[icitur] qd. q[ui]d[am] sit
subit[us], quae sit p[ro]p[ri]a eius, et quae ratio fiat, seu modus probativus, nulla difficultas manet ad faci-
endum syllogismos probantes h[uius] p[ro]p[ri]a & th[om]a[stus] subit[us]: et ideo e[st] talis instruendum logicalibus facien-

Idem: habitus, seu plena cognitio m[od]i Th[om]a[stus] d[icitur] qd. m[od]i p[ro]p[ri]a
ut se habet ad fac[ile]m syllogismos subsumendum: et non p[ro]p[ri]a solvere difficultas, quae instus instructus
habitu docente legi adhuc sentit in activa, seu efectiva applicatione regularum ad illam m[od]i,
ut syllogismus fiat. Ista responsio e[st] nulla. Prassumptio: quia illius difficultas, seu facilitas p[ro]p[ri]a habet
ad influxum, actionem, seu activitatem circa p[ro]p[ri]a; Idem m[od]i p[ro]p[ri]a se habet tanquam receptivum,
sive susceptivum effectus producendi a p[ro]p[ri]a, n[on]q[ue] influxum, actionem, l[icet] activitatem h[ab]et circa p[ro]p[ri]a in
ordine ad illum effectum producendum: et Cognitio m[od]i, seu ipsa m[od]i cognitio, in qua syllog-
ismus e[st] faciendus, non facilitas, seu non talis difficultas ad aplicandas regulas, et syllogismus faciendum.
Ista ultra habitus legi docentis, et cognitionem m[od]i ponendus habitus legi utrius facilius instus.

Aliter e[st] enim, qd Cognitio regulis syllogizandi,
ut fiat hic syllogismus d[icitur] qd e[st] generabile dicitur m[od]i; Idem Corpus n[on]q[ue] e[st] generabile: et
Instur m[od]i, requiritur e[st] p[ro]p[ri]a scire, qd m[od]i ta[men] e[st] p[ro]p[ri]a generabilis, ideo Corpus n[on]q[ue]
e[st] generabile; Idem Imo cognoscere hoc non facilitat p[ro]p[ri]a, seu solvere difficultas, quae instus
s[ed] non sentit in aplicandis regulis, Idem Solus e[st] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a ad recipiendum fac[ile]m syllogismi
faciliter, et difficultas ponendus ab instu: et difficultas in regulis aplicandis non se tenet
parte m[od]i, n[on]q[ue] p[ro]p[ri]a ultima ultimati disposita seu perfecta cognitio, et instus sentit difficultas
in formacione syllogismi in h[uius] m[od]i. Idem nec per habitum docentem solitur illa difficultas, quia legi
docens solus agit & syllogismo, seu regulis in d[omi]ni, p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a ab aplicacione ad m[od]i:
et novus habitus legi utrius dandus e[st] in p[ro]p[ri]a, ut illa facilius, et expeditius reddat et aplicacionem
regularum, et syllogismus faciendum.

Probatur 4° conclusio: Imo differunt specie, distinguuntur realiter; Idem
habitum docentem, et d[omi]ni differunt specie: et de. Maior e[st] evidens. Probatur minor: illi habitus dis-
tinguntur specie, qui sunt causati seu generati ab actibus specie differentibus; Idem Ita sunt habitus
legi docentem, et d[omi]ni: et de. Maior e[st] evidens in d[omi]ni doctrina, n[on]q[ue] quales sunt actus h[uius] habitus
causati. Probatur minor: ut Th[om]a[stus] 2. d[icitur] qd. d[omi]ni d[omi]ni specie differentium sunt actus specie differentium
causati.

Id obia actus docentis, et actus utentis differunt specie: et actus ipsi. Pater minor: qui differunt
 genere, a fortiori differunt specie, quia maior distinctio includit minorem; Id obia illorum actus
 differunt genere: et specie. Pater minor: et Pater 6. meth. necessarium, et divergens differunt genere;
 Id obia docentis et utentis, obia vero utentis est divergens: per quia syllogismus est sub ratione
 sua reali, et quidam actus est obia logi docentis, et sub ratione exercitii, seu actualis utentis est obia.
 utentis, quare illa necessaria, hec vero divergens, ut patet: et sic de. Prima: actus logi utentis

repetitis generant habitus, et similitudo actus logi docentis: quare, illi, et isti actus generant
 eundem habitum, et alii, et alii habitus? si 24; et habitus logi docentis est actus realiter distinctus a habitu
 logi utentis. si 13; et habitus ille unus non est unus. Pater contra: duplex unitas specifica non
 datur unus, sed duo; Id habitus ille per vos generatus ex actibus logi docentis, et utentis
 habet duplicem unitatem specificam: et habitus ille per vos unus non est unus, sed unus est unus
 ratione, et obia 1. meth. Pater minor: duplex similitudo specifica habet duplicem unitatem speci-
 ficam, sed habitus ille ipse duplex similitudo specifica: et sic de. Pater minor: Obia 6. meth. 2. 1.
 impugnando D. Thomam, sic ait: actus generativus habitus relinquitur in passio sua similitudinis;
 sed actus logi docentis, et utentis, generativus per vos per dictos habitus, sunt species distinctae, sed
 alterius, et alterius speciei: et ille habitus est duplex similitudo specifica derivata ab acti-
 bus generativis alterius, et alterius speciei. Minor, in qua stare poterit difficultas, patet quia
 supra probatur evidentem, necesse est dicitur ex Paterio et Paterio: et habitus ille unus est non unus; et
 duplex habitus realiter distinctus generatur ex actibus logi docentis, et utentis.

Respondet Paterius, et sic eo Paterio scilicet, quod actus logi utentis non generant habitus illos, quia
 actus solus generant habitus, quando actus in passio aliqua distinctus vincenda, quod, inquit, non habet
 intuitus instantis habitus docentis, ut regulum utatur, agere illi, et utentis syllogismus: ideo
 et in ista non datur alius habitus logi, nisi habitus docens ex suis actibus generatur. Id
 patet minus minus Paterio immutatur summet. Ita illy sic insurgo: in ipsius Paterio, et alio

et Scotistay sententia habitus logi docentis, et habitus logi utentis identificantur realiter, et distincti
 quia realiter: et habitus ille unus realiter est non realiter habitus utentis, sicut realiter habitus docens
 quia distinctus realiter non datur, nisi inter realiter actus realiter illos, quare una realiter non alia: et ita
 quare datur habitus utentis actus realiter illos, sicut datur habitus docens logi. Si enim non datur habitus
 logi utentis, quomodo identificatur realiter, et distinctus realiter a habitu docente? si tam distinctus hec,
 quod identitatem illam, et realiter, quod nequit ipse nisi inter duo extrema? ita: si non datur habitus utentis,
 ubi est suppositum? quod queritur, quomodo habitus logi docentis, et utentis distinguuntur? et sic
 ipse Paterius, ne doctrinam perdat, decidit habitus logi utentis actu realiter illos, ut illy realiter idem
 in istis, et realiter distinguatur a habitu docente; ad ista habitus ille realiter unus est non realiter utentis,
 sicut realiter docens, et generatur ex actibus docentis, et utentis: et redunt supra posita
 arguta.

Ita itaque in doctrina ipsius Paterio, et aliorum Scotistay, ab illo uno realiter habitu logi,
 qui admittunt, proveniunt non solus actus logi docentis, sed etiam actus logi utentis: et illi unus
 realiter habitus est quia ita realiter utentis generatur ex actibus utentis, sicut realiter docens
 generatur ex actibus docentis. per redunt supra posita arguta Paterio et Paterio 2. ethic. cap.
 2. dicunt: habitus ex eundem actibus generatur, ab quos inclinatur; Id ille unus habitus logi per
 vos inclinatur ad actus docentes, et utentes: et ex eundem generatur. Itaque cap. 1. et 4. eiusdem libri
 sic ait Paterius: quales sunt actus, tales habitus cadunt, et quales sunt habitus tales actus reddunt.
 Id ille unus habitus logi per vos reddit actus docentes, et utentes: et ipse habitus qui datur
 cens, et utentis: et ex actibus docentibus, et utentibus cadunt, seu generatur. igitur, ne itaque redant
 supra posita arguta, decidit habitus logi utentis ex actibus utentibus generatur, alius quilibet
 et realiter distinctus a habitu logi docente ex actibus docentibus generatur.

Id persequens huc appo n solvit praedictas nras initia
as, quia si ille habitus locus unus n e gge immo dte generatus ex actibus utentibus, sicut ex
docentibus, ut sit ita actu fabilis utens, sicut docens, minimè par in illo uno realitate identi
ficare, et fabilis distinguere habitus docentis, et utentis, ut vult, et defendit Poncius: Quo casu
fabile probata qd ab illo habitu proveniunt elicitive actus docens, et utens sic: ideo ab illo
habitu actus docentes elicitive proveniunt, quia e fabilis habitus loci docentis; Id ille habitus e
gque fabilis habitus loci utentis: et e q, et propter eandem rationem actus utentes ab illo elicitive pro
venient. Ut nunc reviviscant praedicta nra arguta. Si autem Scotus ex Poncio negent minores
huius nri syllogismi; ipsiusmet sui solutione, in qua realitate identificant, et fabilis distinguunt habitus
docentis, et utentis, destruunt. nisi enim hoc quod ita fabilis aial, sicut e fabilis rationalis, mini
mè aial, et rationale identificarentur realitate, et distinguerentur fabilis in hoc. actus sentiens, e
Scotismo abesse; et qui se fecerit anathema sit. Id amplius mag Poncius impugnata appo

Casu. In dicta interrogationi respondet Concilius, qd actus logice utentis procedit elicitive
a habitu docente, nec a docente, quia nec, sed a materia illius scilicet, in qua syllogismus fit. hanc
respondens pluries dicit Martinus dicit, illi ut impugnavit extollens. Sed ultra qd impugnavit
eius satis efficacia fecimus impugnando respondens ad 3^{am} perpositam magis probans; itaq
dicit illi sic insinuat: actualis dictio syllogismi i actus logice utentis directivè procedens a
logico docente: 2° non procedit elicitive, seu efficienter a materia, in qua fit illi dictio. Probo
Cōg: actualis dictio syllogismi procedit elicitive a proprio dirigibili per logicam docente;
sed materia illa non dirigibilis per logicam docente, nec illi quid obviavit: 2° dicit. Materiam
evidens; quia ut illi dictio directivè procedat a habitu docente, debet ipse habitus, seu logica
docens dirigere propriam elicitive rectè, et sine errore elicere illi dictioem. Sed materia
in qua fit illi dictio (propterea quod materia patet scilicet) non capax operandi rectè, et erroris
quia hoc solius est proprium vius intellectus: 2° canonicè respondit Concilius flenda potius est ab ipso.
Alia ratione minus, respondens

Alia, et forte multi, Respondent
pro Thomisti, Bayona, et notissimus Palancus; qd licet actus docentes, et utentes sint
focci & distincti, tunc ab eod. habitu tan. docentis procedunt elicitivè; sed tunc actus do-
cens 1.º, et actus utens 2.º; atq. ita n. inferunt distincti habitus, nq. nisi solis specificatio-
ne actus 1.º productos. Exempli afort Palancus in actibus dilectionis Dei, et proximi,
qd. h. tenent ut 1.º, et 2.º super habitus Charitatis, et ideo n. arguunt distinctos habitus.

Sed ita: et habitus scientificus nec 2° potest actus in scientifici elici. Id actus uti-
tes sunt in scifici, absolute, ut dicitur Balanus, I saltem quod pars thopica, et experientia,
in hanc Balanus: 29. Et ita maius: actus, qui se habent per modum primarii, et 2° ca-
dunt sub eodem principali motivo; Id actus in scientifici in cadunt sub eodem ppaali? Scien-
tifico motivo, sub quo cadunt actus scientifici: 29 actus utentes, nec 2° potest elici a
habitu docente scientifico, a quo eliciuntur actus docentes proventient. Si enim habitus in-
clinat, nisi ad actus similes sibi; quia similitudinem habet 1°, et 2° actus utens in scientificus
cum habitu docente scientifico et actibus pure docentibus generato? Ita in: repetitio

actus generat habitus: 29 actus utentes repetiti generant habitus utentes, qui 1° inclinatur
ad similes actus. Nun est sic: iste habitus est idem cum illo, qui 1° inclinatur ad actus docentes,
1° in 2° in 3°, quia extra eorum repetitionem habitus docens inclinatur 2° ad actus utentes, vel quos
hic 1° inclinatur; et idem habitus in potest inclinare 1°, et 2° ad eodem actus: 29; et 29
sunt habitus realiter distincti. Exemplum autem, quod affert Balanus de dilectione Dei, et dilec-
tione proximi proventientibus ab eodem habitu charitatis, nihil probat, quia non tenet positum;
nam ut diximus Oip. 1.2.4. art. 1. in responsione ad 6. dilectio Dei, et dilectio proximi sunt
eiusdem rationis, quia cadunt sub eodem ppaali motivo, et solymacaliter differunt; actus vero do-
centis, et utentes non sunt eiusdem rationis, et specificiter distincti.

Ex fere omnibus huiusmodi dictis patet
etiam fieri argum. ad probandum distinctionem realem inter habitus logicos docentes, et habitus logicos uten-
tes. Sumpta logica utente patitur, hoc est pro parte thopica, seu probabilis, quatenus thimua
propter thopiam, seu immutabilem ad probabilitatem, seu opinabilem probandum in qualibet scia:
quia stat eodem ratio de separatione, et diversitate specificis, immo generis habitus, nam lo-
docentis est scia; utens vero in hoc sensu est opinio: Nam etiam diversitas generis obnoxia utentibus
logicis, nam dicitur, qui 6. meth. dicitur, necessariis, et thingens differunt genere, ait 7. ethic.: rationa-
tibus, et scientificis differunt genere necessariis, et thingens: ubi per rationem intelliguntur omnes habitus tho-
pici, seu probabiles. Ideoque de 2. N. sub. 2. A. Prool. sub n. 41. dicitur: habitus pastis rationatus est circa
actus in quantum thingens elicitur: Id habitus scientificus, et scia est circa idem, in quantum de coali-
gi necesse estcludit. Unde huius, quod dicitur dicitur realiter maxima inter habitus logicos docentes,
et utentes, siue actus, siue patitur sumpta logica utens.

Ex doctrina autem nobis inducta patet
ita in loco supra allegato, scilicet, quod habitus non est proprius, seu causa efficiens productiva actus, sed
solum facilitas potest, et ipsa potest expedire productum, seu eliciat actus, ad quos ipse habitus faci-
litando inclinatur potest; et hanc, inquam, doctrinam tenet nobis hic necesse est adhibere, scilicet, quod
quando dicitur in hac 2^a totus dicitur (et forte aligando nos, ut ex illis hic sine digressionem loquamur)
quod actus logicos elicitur proventit a habitu; hoc ppaali loquendo falsum est, quia habitus nullus acqui-
ritur, (et infusus alibi dicam) qualem est habitus logicus, et currendum aliter, scilicet per aliter, seu
producere actus, propter dicta cum de loco cit.; sed in loco sensu, pro nunc saltem, admitti
potest illa locutio; nam quatenus actus proventit elicitur a potest facilitate per habitus, aligando
per dicitur quod proventit elicitur a habitu facilitate per thopiam, seu efficiens; in hoc sensu
actus logicos utentes proventit elicitur a habitu utente, et directus a docente, a quo actus
logicos docentes elicitur proventit.

Ita namque delectum arg. 1°: habitus logicos utentes dicitur
in 2° a docente superflui in logica; Id non sunt multiplicandi entitates sine necessitate quia
superflui est abolendus: 29 habitus logicos utentes a docente distinctus non est admittere debet. Sub
maior: qui facilitas scilicet facere syllogismum, facit facilitas illy; Id cum solo habitu logicos docen-
ti quatenus facilitas scilicet facere syllogismum: 29 superflui habitus logicos utentes. Item: Synones
incipiunt a primis, dividuntur, et syllogizare sine habitu logicos utentes, quia actus non est in illis:
et per quod in regulis, seu aptitudine illas cum sola logica docente: et Regula superflui habitus utentes.

Ita ergo magis, et magis probatio; quia aliud est scire facere, et
aliud est scire facere facilius; 1° modo pertinet facilitas ad sci, seu habitus docentis, et
2° modo ad sci, seu habitus discipuli: prout enim quis facilius scire facere syllogismum, quia et
prout cognoscere regulas faciendi syllogismum, et scire facere facilius, quia ne expectat
sua exspectat in applicando effectum illarum regularum: ideoque. Itaque supra videtur: Facilius scire, qui
facilius scire facere frequenter errabit; Expectat autem scire, qui facit facilius non ita errabit.
Ad istam autem dic, quod unus habitus incipit syllogizare sine habitu logicis utentis; sed
nuncquid incipit de finibus, dividere, et syllogizare facilius? Experimenta docent quod non, sed ma-
gis cum difficultate id faciunt, et sepe sepius errando: et ultra habitus logicis docendi, quod et habitus
non est superfluum habitus logicis utentis, quod tunc incipit acquirere, ad illud difficultate vincen-
do, et facilius acquirendo in syllogizando. Non enim dicimus, quod habitus utens est simpliciter
cuius necessarius ad syllogizando sicut nec habitus docens ad sciendum. Sed magis hoc non sequitur
quod sit superfluum, neque valde utilis, et necessarius ad facilius, et prout syllogizando; aliter
omni habitus esset superfluum, neque ut ait D^r sub 3. d. 31. 2. unic. sub n. 2. habitus non ponitur in potentia
nisi ad faciendum, et habitandum potius ad sciendum aliter. Sed instabis: tota difficultas

faciendi est stat in modo faciendi sciendo, quando eadem est potentia cognoscitiva modalis, et
factiva rei: et qui facilius scit modum faciendi syllogismum, facilius facit illum, neque utrumque
pertinet ad eandem potentiam, scilicet intellectum. Dabit autem interroganti, quare est difficultas in faci-
endo syllogismum? si respondeat: quia nescimus illum facere; petita proprium, quia adhuc neque
probat, quare nescimus illum facere. Si respondeat, quia nescimus modum faciendi
illum; et qui facilius scit, quomodo syllogismum faciemus, quod ad habitus logicis docentis pertinet,
facilius facit illum. Ita distinguendo autem: tota difficultas faciendi est stat in modo faci-

endi exercite sciendo, verdo; stat in modo faciendi signate, scilicet sciendo, neque autem;
et distinguo pariter docens: et qui facilius scit exercite modum faciendi syllogismum, facilius
facit illum, verdo; et qui facilius scit signate, scilicet modaliter modum faciendi syllogismum, facilius fa-
cit illum, neque logicis. Distinctio est ita subtilior, sicut Clara. Ad probationem autem, dico, quod
interroganti, quare est difficultas in faciundo syllogismum? respondeat: quia non habemus usum: seu
quia nescimus exercite modum faciendi: sic et claudere est hic arguere cum faciendo. Quod
autem eadem potentia sit, et quod cognoscere regulas, seu modum faciendi syllogismum, et quod facit illum;
hoc nihil iubar, ut ultra habitus docentis, videtur etiam habitus utens. Sed quia Martij totius, quod non opor-
tuit, ad hanc responsionem refugiunt, dicentes, quod si ad alia quod proxima faciunda dante habitus
docens, et utens, et quia scire pertinet ad unam potentiam, et facere ad aliam; at vero ad instrumenta
logicalia faciunda non requiruntur, nisi unus habitus, quia eadem potentia est, quod scit, et quod facit, namque
intellectus: ideo ut huius responsionis innare fundamentum, et deinde percipiatur, sic illud impugno:

Habitus acquiritus non ponitur in potentia, nisi propter diffi-
cultatem aliquam vincendam: et quod eadem sit potentia docens, et faciens non patet, neque tantum dixi habitus
ad utrumque. Autem, patet quod est doctrina D^r, videtur et Martij Cy Doncio prope Martij im-
pugnacionibus. Dabit contra multiplicitatem 1°. si remittas, et pluralitas potentiarum arguit unitatem, et pluralitatem
habituum; et scia totalis est unus simplex habitus, quia una simplex potentia intellectiva est apta totius
scire; immo et apta omni scire: et unus simplex habitus datur aptus omni scire? 2°. dicunt
difficultates vincende dixerunt habitus petunt; sed una, et eadem potentia intellectiva in docendo, et facien-
do habet diversas difficultates vincendas et licet sit eadem potentia ad utrumque indiget diversis habitibus.
Mores videtur et Martij. Mores multos probata manet, neque qui per habitus docentis facilius
scit regulas, adhuc tunc difficultate sentit in applicando illas; quod et ipsi Martij prope Cy Doncio de-
clarent; dicunt quod hanc difficultatem vincit per magis, in qua syllogismus est faciendus; cuius evidenter
impugnacionem semel, et iterum fecimus. et si in eadem potentia intellectiva aliquid difficultate agnosceret in docen-
do, et aliquid in faciundo, aliquid, et aliquid habitus ad illa vincendas debent recedere, et recedant quod habitus po-
nitur propter difficultatem vincendam.

ponit enim, qd in loca n̄ data, nisi unusquisque habitus
sicut in qualibet alia scia totali) datur plures habitus docentes scientifici, et totius habitus
logici, utrius, nq̄ cuiuslibet habitus docentis correspondet habitus utrius regulis illius. Ut utrius
scilicet habitus faciendi divisionem n̄ habitus faciendi syllogismi; ille correspondet habitui scientifico di-
visionis; hic vero habitui scientifico syllogismi: et sic habitus docens, et habitus utrius demonstrationis
sunt inseparabiles (hoc patet ex praedictis); itaq̄ habitus docens, et utrius opinionis, divisionis etc. separa-
biles sunt. Et, quia habitus docens divisionis etc. per acquisitionem sine habitu utrius sibi correspondere
quod sine eo, qd quis faciat aliquam divisionem, per acquisitionem per demonstrationem scia docentis facere
illa; id tunc cum acquisitione habitus docens, et n̄ habitus utrius: et separabiles, immo separati sunt.

Patet in fine quod ante. Ad probationem quod si non syllogismus, sed paradoxus, quia habet
nos, quod incompatibilitas non quibus) non inveniuntur: Ad cuius probationem dic, quod mutua coexistencia
aliquorum arguit incompatibilitatem, et ideo Pater, et Filius in divinitate sunt incompatibiles, quia nec Pa-
ter sine Filio, nec Filius sine Patre potest esse; non autem quando coexistencia in mutua; et ideo actus
et potentia sunt separabiles, quia licet actus non possit esse sine potentia, bene tamen potentia sine actu:
sic similitudo licet actus loqui docentis demonstrativus non possit esse sine actu utentis demonstrativo, tamen
actus utentis demonstrativus potest esse sine actu docente demonstrativo, non quando demonstratio, Definitionem
est clarior suo definito, actus utentis demonstrativus non est cum actu docente demonstrativo, sed cum
actu docente definitivo. Propter quod quod incompatibilitas non arguit identitatem, quia Pater, et Filius sunt
incompatibiles, et distinguuntur realiter: licet enim actus docens, et utentis essent incompatibiles, tamen distin-
guentur realiter, quia se habent ad modum separabilitatis, quia docens se habet ut Causam, utentis vero
et si non sit Causa, est tamen dignus se mens et parte Causae. Longe adverte, quod quicunque dixerint, suffi-
ciat ad distinguendum, sed non quicunque identitatem sufficit ad identificandum.

9. 4. V. LOGA SIT SCIA, vel ARS!

Ad intelligendum huius 9. memoranda sunt, quae dicta manent in Scia Disp. 1. 9. 1. huius tract.
Nunc autem notandum est, quod ars sic definitur a Thoma 6. ethic. cap. 4.: ars est habitus cum recta ratione
factivus: ubi adverte, quod ut ars sit perfecta, illa rectitudo rationis non solum debet rectificare, seu
regulare opus artificiosum, sed etiam potest excusare. Opus artificiosum aliud est transiens, et aliud
inmanens: 1. quod non durat post actionem, sed cum illa transit; ut saltus, cantus, et similia. 2. quod
permanet post actionem; ut opus facultatis ferreus, et lignarius: sic gladius permanet tran-
sata actione ferreus, et similitudo area post actionem fabri.

2. nota, quod ars alia est liberalis, et
alia mechanica: 1. quae exercetur per potentiam animae, quae per se perficitur; et ideo non dicitur servilis, sicut
Corpus, sed libera, seu liberalis, sicut anima. 2. quae exercetur per potentiam corporis, seu facultatem corporis, et
per actionem transiunt in exteriorem materiam. Cuiuslibet istarum datus est 7. sunt species, quae hoc dicitur innotat:

Lingua, Tropus, Ratio, Numerus, Tonus, Angulus, Astra.
Rus, Nemus, Arma, Fiber, Vulnera, Lana, Rates.

Quarum intelligenda haec: lingua significat Grammaticam: Tropus Rhetoricam: Ratio logicam: Numerus
Arithmeticam: Tonus Musicam: Angulus Geometricum: Astra Astrologiam. Unde sunt 7. artes liberales, quae
in 1. Casimine continentur. Quae autem in 2. continentur sunt mechanicae, quarum Rus significat Agri-
culturam: Nemus Venatoriam: Arma Militariam: Fiber Fabricam: Vulnera Chirurgiam: Lana Textilem:
et Rates Navicam. Si quae aliae sunt artes, ad has reducuntur. huiusmodi, et omnis sententia
in Manibus videnda, ut:

1. conclusio: locus docens quod ad omnes suas partes est scia. Ita dicitur sub 9. 1.
ubi, ubi expressè hanc conclusionem defendit. Probatur 1. ex ipso dicitur, 2. per 9. d. 1. 9. 2. n. 7. probatur sacramen-
tum esse definibile, arguit ab inconvenientibus: habet definitionem sufficientem ad sciendum proprium dicitur; alioquin
loga non esset scia. Probatur 2. locus est sciens: ergo locus est scia. Suadet autem: omni demonstrativus Cogno-
scens est sciens; sed locus demonstrativus Cognoscit: ergo dicitur. Cuius illa probatur per regulam dicitur colib. 13. dicitur:
a rebus accidentalibus ad accidentia essentialem Cuius, si autem est per se; ut b. p. albus est coloratus: ergo al-
bedo est color. Sed locus est pars sciens: ergo locus est scia. Probatur 3. omni cognitio procedens ex propriis
necessariis, et per demonstrationem acquiritur, est scia; sed hic est locus docens quod ad omnes suas partes inquit.
Probatur minor dicitur exinde per singulas: in 1. conclusio locus huius demonstrationis in parte analitica, seu de-
monstrativa facta, scilicet, omni syllogismus procedens ex propriis, immediatis, necessariis, dicitur, est generalis sciens;
sed ita est syllogismus demonstrativus: ergo est generalis sciens; est ex necessariis propriis, et per demonstrationem acqui-

Similita et hęc in parte thopica: oñ syllogismy procedens ex probabilibus generat opinionem; Id
est syllogismy thopicus: ex generat opinionem. Similita et hęc in parte sophistica: nullus syllog-
ismy procedens ex propriis rationibus, peruenit in modo, et figura generat scię, Id est error; Id est
lōc syllogismy fallax: ex nō generat scię, Id est error. — Enīq̃ p̃ter dictū probat p̃er
oēs, et singulas rationes scię, quia loga docens oēs h̃t, ut dicenti parebit. Et duo etiā
persuasiuē, et probatū negatiuē manet, qđ loga docens n̄ ē ars; quia 24 Phy 6. Ethic. cap. 4.
ratio artis repugnat scię.

Obiectus 1.º: ex Pho 2. Meth. cap. 19. dicente: absurdū ē querere
scię simul, et modū sciendi; Id loga ē modus sciendi; ut iōdy ait Inuentum Phī: ex
loga n̄ ē scia. — 2.º: Phis 1. Ethic. cap. 4. ait: illi tollunt nāq̃ logę, qui ex n̄ ut facultatē,
sed ut scię tradunt. ex loga n̄ ē scia, Id facultas, seu ars. — 3.º: scia uersata circa obij-
ectū, et determinatū; Id ex Pho 4. Meth. cap. 5. loga uersata circa oēs res, ex n̄ ē scia.

Ad 1.º, distinguendo mōrę: loga ē modus sci-
endi obijē, hoc ē, agit de modo sciendi, tanquā de obijē, recte; loga ē modus sciendi finalis,
et quō ad suę entitę, nō. Et ita intelligit Phis, qđ ē absurdū querere simul alias scias, et
modū sciendi; id ē scię, quę agit de modo sciendi, quia hęc, ut p̃ter disciplinā, et ianua altā-
rę sciarę, debet prius queri, et omnibz aliis ante poni. — Ad 2.º Phis, Phis rep̃tendit eos,
qui n̄ tractant logę in solidis; illi alii scis ut incurrent illi p̃ponendo; quia exarrati
qui, qui in dialectica Inuēti oñ sciarę p̃missisq̃ disputabant, et agebant: unde n̄ negat Phis,
qđ loga ē scia, sed qđ n̄ ē scia simul ex aliis scis, Id prius illi tractanda. — Ad 3.º Phis, di-
stinguendo intelligit Phis: loga uersata mōrę circa oēs res, recte; uersata obijē circa oēs res, nō
intelligit Phis. Uerū ē enim qđ loga docet suę doctrinę in mōrę oñ sciarę; Id ē hoc tract, qđ
tractat de re determinata, scilicet de modo sciendi, tanquā de obijē eius certo, et determinato.

Obiectus 4.º: scia ē effectus demonstrāōnis; Id loga n̄ ē effectus
demonstrāōnis: ex nō scia. P̃ter mior: faciens demonstrāōnē n̄ ē effectus demonstrāōnis; Id scia ē
loga: ex qđ. — P̃ter mior: ante logę n̄ data demonstrāō: ex loga n̄ ē effectus demonstrāōnis, nō scia
dōt p̃cedere effectus. P̃ter mior: loga docet facere demonstrāōnē: ex implicat, qđ ante logę
data demonstrāō, quia tunc ante logę docet loga, illa scilicet quę docuit facere demonstrāōnē
illę, p̃ter quę acquisita loga. — R̃t, nōdo mior, et distinguendo mōrę probāōnis: Id ita ē loga uerū,
recte; loga docens, nō. Loga enim utitur ē, quę aplicat regulas, et facit demonstrāōnē; loga uerū
docens n̄ facit, Id acquisita p̃ demonstrāōnē factę. — Ad p̃ter mior distinguendo mōrę: ante logę nāq̃
et artificialē p̃ceptū n̄ data demonstrāō, recte; ante logę artificialē scientificę, nō. Licet enim
ad logę docentē scientificę n̄ p̃supponat demonstrāō perfectē artificialē, quatinus illa, quę n̄ solę p̃
iuxta regulas, sed etiā necessariō p̃supponit clarę nōq̃ regulare, ita ut faciens sciat, et det. rāōnē
quare alia se habere n̄ possunt, ut facit haberi logę docentē scientificę; p̃supponit tñq̃ demonstrāō
facta lumine rāōali, et loga artificialē p̃ceptiua, quę sufficit, ut p̃ illę labore, et aplicatiōe, et post
multas reflexiones, et meditāōnes loga docens scientificę acquisita.

Obiectus 5.º: loga n̄ ē scia
quō ad partē thopicę, et sophisticę: ex n̄ ē scia quō ad oēs suas partes. P̃ter mior: qđ agit de pro-
babilitatē, et de fallaciis, et erroribus, n̄ ē scia; Id loga in parte thopica agit de probabilitatē, in sophis-
tica autē de fallaciis, et erroribus: ex qđ. — R̃t, nōdo mior, et distinguendo mōrę probāōnis: qđ
agit de probabilitatē probabilitatē dicendo, et de fallaciis, et erroribus fallaciter, et erroneē dicē-
do, n̄ ē scia, recte; qđ agit de probabilitatē, et fallaciis demonstratiuē procedens inquirendo nāq̃
effectus, et p̃prietatē illorę, n̄ ē scia, nō. Loga enim agit de syllogismo thopico, et sophistico obijē, de-
monstrando dictis p̃prietatē, et p̃prietatē, ut p̃ in probāōnibz dictis; n̄ uerū agit de dictis formalitē,
sylogizando quicq̃ probabilitatē, et fallaciter. Unde aliud ē habere scię de syllogismo thopico, et
sophistico; et aliud ē habere scię p̃ syllogismy thopico, et sophistico: Id ē uerū, quia quicq̃libet h̃t p̃prie-
tatem, et p̃prietatē, dicitur demonstrari, et ut inquit dicitur cit. habere p̃prietatē h̃t p̃prietatē scię p̃prie dictę.
Id ē laboriosa res illi n̄ generat scia, sed opinio, et error.

2. Conclusio: Loga utens actus, seu in omni sensu Thory sumpta nō scia, sed aut liber-
tatis; sumpta vero pro habitu probabili, seu thopico, nec scia, nec actus, sed opinio ē. Conclusio quod dicitur
partes satis ex dictis constat. Probatur quod ad 1. actus habet distinctionem, et facilitatem fabricandi syllogismum. Probatur
scia; sed loga utens ē actus fabricandi, et facilitas fabricandi syllogismum: ut nō scia. Probatur maior:
scia ē assensus conclusionis demonstrativae; sed actualis, et habitualis fabricandi syllogismum nō assensus conclusionis de-
monstrativae; quia assensus conclusionis demonstrativae, cuius actualis fabricandi potest ē causa, quā
effectus demonstrativae: ut sic. = itē: scia ē intellectus; sed loga utens nō dicitur circa verum, sed circa hoc, et
illud instrumentum logicale faciendū: ut nō scia. Probatur eadem 1. pars, et 2. pars: loga utens
ē actus: ut nō scia; quia ut supra dicitur, actus actus nō negatur scia. Probatur minor: actus ē habitus
cognitivus rationis factivus; sed loga utens sic ē, nō ē factiva syllogismi iuxta regulas a docente tra-
ctatas: ut ē actus. Ubi etiam patet, quod sit actus liberalis, nō ē factiva artificis logi perfectissimi aq, per
cuius intellectum quodlibet exercet: ut ē actus liberalis. = itē loga numerata inter artes liberales, ut supra in
distinguitur; sed nō loga docens, nō hęc ē scia, ut patet: ut loga utens.

Altera Conclusio pars, scilicet, sumpta
loga utens pro habitu dialectico, seu probabili; patet ex dictis. Probatur quod nō sit scia, 1. l. ut dicitur: loga utens
ē in quantum dicitur ea, applicando ea ad illa, in quibus ē usus; et sic nō ex ppiis, sed ex omnibus proa-
dit, nec sic ē scia. Probatur minor: actus ē habitus fabricandi alicuius operis interni, et externi; sed
habitus thopicus nō ē fabricandi alicuius operis, sed solus demonstrandi alicuius formidolosae veritatis: ut
loga utens ita patet sumpta nō ē actus. Probatur minor pars: opinio ē adhesionis in illis alicui
determinati parti cui formidine opposita; sed nō ē cognitio quilibet probabilis, seu thopica, quia
procedit nō ex ppiis, sed ex omnibus, seu thopiciis ppiis: ut sic.

Argues Macdonaldus: loga utens nō
est demonstrativus: ut saltem in parte demonstrativa ē scia. Probatur contra: actualis demonstratio ē actualis
scia; sed loga utens in parte demonstrativa ē actualis distinctio demonstrativa nō: ut ē actualis scia. =
Probatur, quod Cōg, et distingendo maius probandum: actualis demonstratio quantum ad assensum, et substantiam conclusionis
illam ē actualis scia, dicitur; quantum ad factum artificiosum, nō maius: et distingendo minus: loga utens actus
sui ē actualis distinctio demonstrativa quod ad factum artificiosum, dicitur; quod ad assensum, et substantiam actus, nō.
Actualis enim demonstratio claus importat, scilicet, factum, seu dispositionem rationis, et maius, seu substantiam talis
artificis, seu artificis: quod ad 1. nō ē scia, sed solus dispositio maius, et necessitas ratio ad scia; quod ad 2. ē
scia, in premissis quidem, tanquam in causa applicata, seu disposita per factum artificiosum, et in conclusionem
ē ipsa scia causa a premissis artificiosae dispositio; alias etiam syllogismus thopicus, et sophisticus
essent actualis scia, quia eandem distinctionem, seu factum artificiosum, ut habet distinctio, ponunt habere, ac ha-
bitus demonstrativus, cui solus pateret differant pateret maius.

9. 1. V. LOGA SIT UNA Simplex Qualitas?

Bene intellecti, quod 9. 1. Proem. art. 1. dicta sunt, et hic posita ad logam applicati, quae ibi genera-
litate scia ut sic dicta manent, per plenam capiamus mentem hęc 1. paucis additis nonnullis. Loga mo-
do, et sensu, quo ibi scia totaliter ut sic loquebamur, quae nunc hic, an loga tota sit una sim-
plex qualitas, et habitus? an vero imponeretur plures habitus specificae distinctos? Supponitur notabiliter,
et sententia ibidem prolativa, sit:

Conclusio: Loga nō est una simplex qualitas, sed potest esse habitus
quorundam conclusionum specificae distinctae. Probatur hac unica ratione: scia, et error sunt oppositae speci-
es dividentes habitum intellectuale ut sic: ut impossibile ē, quod in eodem numero habitu reperiantur.
Sed si loga esset unus indivisibilis habitus impossibile illud possibile foret: ut sic. =
Probatur subsumpta: patet, et nō repugnat, quod unus habeat cognitionem habituale scientificam alicui-
us logae conclusionis, et simul erroris habituale contra alteram: ut si hic, et ille habitus idem, et unus
indivisibilis ē, scia, et error simul in uno essent. Probatur minor: quod patet ignorari, per erro-
nem cognosci, si fabripographa, et fallaciter in causis probetur; sed cum scia habitualis obiectum nō sit

per se non ignorat alicuius obiecti partem, iuxta Scot. 2. l. Collat. 29. Sec. 2. Iam tamen nequit
quis se eodem recordari, et obliuisci, sed expectamus nos recordari. Quia, et obliuisci dicitur
reliuione logica: 29. quia hec, et alia non eundem, sed aliter, et aliter distinctos habitus penetrant.

Ad 10. plura accidentia numero distincta non possunt
esse in eodem subiecto; sed si logica esset plures habitus partes, tunc essent plura accidentia solo nam
distincta, scilicet, plures qualitates in eodem intellectu: 29. Sec. 2. Iam tamen 10. una non albedo sufficit, ut pa-
ries dicatur adequatus albus: 29. et unus non habitus, ut intellectus dicatur adequatus logicus. Iam tamen
20. quod recipitur ad modum recipientis recipitur; sed habitus logicus recipitur intellectu, qui est unus indi-
uicibilis; 29. et habitus unus in diuicibili debet esse, ut ex recipiente proportionetur. Iam tamen 30.
quando unus non potest cognosci, quin aliud cognoscatur simul, non sunt multiplicandi habitus;
sed in logica tunc non potest cognosci, quin simul cognoscatur ipso, cuius essentia est pars: 29. id
est alius. Et minor, quia correlativa sunt simul tempore, natura, et cognitione; sed pars, et to-
tus sunt correlatiua: 29. Sec. 2.

Ita ad arguendum, data maiori, nego de minori, quia illi plures habitus
non solum non, sed etiam specie differunt; et sicut in eodem corpore non recipiuntur, imo quoad plures
litas specificas accidentium, nempe, quantitas, qualitas, relatio, albedo, calor etc.; ita in eodem intellu,
quia ut ait D. 3. d. 8. q. 1. n. 6. ex unitate prioris per se plures posterioris naturaliter non pa-
re, nec adequatus intellectus prioris. Ad 11. Iam tamen negatur paritas: ratio est; quia pars par-
tes albedinis sunt homogenee, seu eiusdem rationis; partes uero logicę sunt heterogenee, seu diuerse
rationis inter se. Vel retorquens: una non albedo sufficit, ut partes dicatur adequatus albus: 29. et unus
habet habitus absolute recipiendi scilicet dicatur adequatus sciens. hoc non: 29. nec illud.

Ad 29. Iam tamen
dic, quod recipiens, et receptus debent proportionari in eodem, si unus est spirituale, et aliud est ob-
iectum; quomodo uero proportionantur intellectus recipiens, et habitus logicus receptus; non autem debent propor-
tionari in omnibus, et recipiuntur in numero, quia ex unitate prioris recipientis per se plures posterioris
posterioris recipiuntur. Vel retorquens: anima est subiectum; sed intellectus recipit in anima: 29. intellectus est sub-
iectum; quod ipsi homines inordinabiliter negant. 29. quia recipiens, et receptus non debent in omnibus propor-
tionari. Ad 39. Iam tamen quare solutio. Ad 20. in tota logica non datur nisi una ueritas fan-

lis scienda, nempe ueritas obiecti: 29. non datur, nisi unus habitus. Cuius est legitima probatio antea:
omnia obiecta 2. dicunt ordinem, et attributionem ad obiectum 1. tanquam media ad finem per intellectum. Sequen-
dum; sed quia ita se habent, non habent aliquam ueritatem finalem, nisi ueritatem illam finem, ad quam sequendum ordi-
natum: 29. Sec. 2. maior est certa. Probatio minor: media ordinata ad finem voluntatis sequendum, non habent
aliquam bonitatem finalem ultra bonitatem finem; sed sic se habent media finis intellectualis ad ueritatem, sicut me-
dia finis voluntatis ad bonitatem: 29. Sec. 2. maior pro; quia media non sunt amabilia propter se, sed
solum propter finem, quia ad illum ueritatem sunt ordinata: 29. quia solum sunt bona bonitatem a fine
participata, non uero propria, et specifica bonitatem intrinsecam. Pariter 29. obiecta partialia logicę sicut
et cuiuslibet scię non sunt propria se, id est 29. se intelligibilia, sed solum propria obiectum 1. 29. non habent
propria, sed solum extrinsecam ueritatem, et intelligibilitatem obiectum finem. Iam tamen 2. Thopic. cap.
2. dicente: Obi unus propter aliud, ibi unus tantum; sed in logica obiecta partialia sunt propria obiectum 1.
29. omnia obiecta logicę sunt unus. sed non unus materiale, quia reuera obiecta ipsa sunt plura: 29. unus for-
te, nempe, unus intelligibile, quia una, et eadem est ueritas, et intelligibilitas omni. 29. unus simplex
habitus; quia unus ueritatis non datur plures habitus, sicut nec plures, sed una intelligibilitas.
Validiora hinc pro, si bene ponderes, efformare arguta, quorum solus est immutabilis longus.

Respondetur ad arguendum, nego antea: ad probationem, nego
de maiori, et nego pariter minori; ad cuius probationem, reuera, et admissa pariter, nego maiorem, in
qua bis tota arguta sita est. Ut enim docet D. 2. sub. 4. d. 49. q. 10. n. 15. media non solum sunt bona
bonitatem extrinsecam, et relatiua a fine participata, sed etiam propria, intrinsecam, et specificam boni-
tatem: id est non solum sunt amabilia propter finem, sed etiam absolute, et 29. se sine ordine ad finem amo-
uuntur: accipe dicitur de bonitatem media sic dicentem: intellectus potest cognoscere rationem illam

Ad 10. Chy 1.
in C. 7. ait:
unus est idem
nisi.

boni, n̄ ut ad finē ordinat, sed ut in se ē quoddā bonū, et sic voluntas p̄ter ipsū velle ē in or-
dine ad beatitudinē. Ad interrogatū, scilicet, qđ si mediū liberet p̄cipū bonitatis dūtinatū ē
bonitatis finis, sequens qđ mediū esset amabile p̄pter se; qđ respondet, quia hoc ē ratione finis;
respondet Q. ibid. n. 16: Dico: qđ voluntas p̄ter velle aliqđ p̄pter se negatū, quia scilicet
vult ipsū, n̄ ut referibile; n̄ tūc dicitur, id ē, ut n̄ referibile, quia hoc ē ratione finis, quia
p̄terit ad finē.

Sic similiter: una obiecta 2^a ordinata ad obiectū 1^ū, tanquā media ad
finē intus; ac p̄terinde oīa sunt intelligibilia p̄pter 1^ū, ratione extrinsecā, et relative beatitudinis,
quā ab illis participant; ideoq; sepe cū dicitur, qđ veritas obiecti 1ⁱ ē finaliter ipsius obiecti 1ⁱ,
id virtualiter dicitur: obiecta quāq; ordinata, et dūtinatū, quolibet obiectū p̄ter se habet suū p̄cipū, et
specificū veritatis, et intelligibilitatis: unde n̄ solū sunt oīa intelligibilia p̄pter obiectū 1^ū, ad cuius
veritatem respondēt intus; sed et qđ quolibet ē 2^a se, et p̄pter se negatū, id ē, n̄ ut ordinata
ad obiectū 1^ū, intelligibile. qđ n̄ unus, sed plures sunt in tota logica habitus, tot scilicet, quot sunt
veritates specificē dūtinatū intelligibiles.

Solus pleni p̄cipias, et tanquā p̄cipias sic: sicut
media finis voluntatis ad bonitatem, ita media, seu obiecta 2^a finis intellectus ad veritatem; sed
media illa habent p̄cipū, et intrinsecā bonitatem dūtinatū a bonitate finis: qđ obiecta 2^a habent p̄cipū
et intrinsecā veritatem dūtinatū a veritate obiecti 1ⁱ. Probatur: media illa p̄cipū sunt bona, quāq; ordi-
nata ad finē, qđ habent bonitatem aliqđ, et p̄cipū bonitatis p̄cipū ad finē. Et antequā, quia media
ordinata ad finē, quia sunt bona; n̄ vero sunt bona, quia ordinata ad finē; aliter
et qđ peccata bona essent, quia p̄ter quis dicitur, se peccare p̄pter deū. = Itē: p̄cipū ordina-
ta ad solutōem, tanquā media ad finē scientificū p̄ intus respondēt; sed ultra veritatem solutōis
virtualiter extrinsecā in p̄cipū intus habent ipsū p̄cipū suū p̄cipū, intrinsecā, et finaliter veritatem dūtinatū
a veritate solutōis, ut p̄cipū quoniam obiecta 2^a ordinata ad 1^ū, tanquā ad finē, itē obiecta veritatis
obiecti 1ⁱ virtualiter extrinsecā in illis, habent ipsa obiecta 2^a p̄cipū, intrinsecā, et specificā, et aliter veri-
tates intelligibiles, quāq; p̄cipū suū specificū generat habent.

Ad hanc autem dūtingo intelligē obiecti:

Obiectū unū p̄pter aliud, ibi unū tantū unitate ordinis, et attributōis, n̄do; unū tantū unitate
specificā, et unitate indivisibilitatis, n̄do intelligē obiecti. Quia enim qđ ē p̄cipū deū, iuxta illud,
unitas p̄pter se metipsum operatur ē deus, ideo unitate ordinis, et attributōis ad deū oīa
sunt unū, nempe unus obiectus, seu mundus. Sic qđ, quia oīa obiecta p̄cipū logica ordinata, et sunt p̄cipū
et obiectū 1^ū intelligē, ideo unitate ordinis, et attributōis oīa logica sunt unū, nempe una logica.

Sed mirabilis solutōis argū: Volūtas finis ē et qđ volūtas
mediarū: qđ intelligē, seu cognitio finis ē et qđ intelligē mediarū. Igitur cognitio obiecti 1ⁱ logicā, cognitio
cuncta p̄cipū, et simul obiecta 2^a; ac p̄terinde unū tantū habitū in tota logica data, quia una
sola intelligē, seu cognitio. Patet autem; quia implicat, qđ quis amet efficaciter finē, nisi simul
amet media necessaria ad illius consequentiam. = Respondet hūc argū ante: Volūtas finis ē et qđ virtualiter
volūtas mediarū, n̄do; ē finaliter volūtas mediarū, n̄do; quia volūtas finis ē intentio, et cū volūtas me-
diarū, qđ ē electio: et ideo ait Q. 1. ad. qđ ordinandi volūtas p̄cipū vult finē, quā media. Sicut
etiam alia ē bonitas finis, et alia bonitas mediarū, et aliter, p̄cipū alia ē finaliter volūtas finis, et
alia mediarū. Patet qđ n̄do, qđ cognitio obiecti 1ⁱ ē et qđ virtualiter cognitio obiecti 2^a et virtualiter
ita in obiecto 1° intus in se cognito; sed itē alia ē cognitio, et intelligē, finaliter obiecti 1ⁱ, et alia
cognitio, et intelligē, finaliter obiecti 2^a, sicut alia, et alia ē veritas finaliter hanc, et illius.
qđ n̄ unus, et ideo, sed alia, et alia habitū data.

9. 6. Qua Unitate Tota Logica Sit Una?

9. 4. Proemial. art. 2. hęc 2. resoluta generaliter manet: ibi enim diximus, quod oēs habitus
cuiuslibet sciē totalis, quantum 29 se, esse eis in specificis distincti, tunc in epe scibili unitate sub
reptu, quod oēs dicunt ad hunc obiectum 19; quo tenet oēs habitus unus totalis faciat sciē, licet unitate
ordinis, et circa, et accidenti specificata ab obiecto 1. hinc, et alii ibidem dicēs supponit, ne inane
immoretur, et dicta repetantur, sit:

Conclusio: Logica est una unitas generica ordinis, seu attri-
butionis ad proprium obiectum 19. Ita D. 6. meth. 2. 2. Prima pars: scilicet, cuius obiectum 19 est genericum
est una unitas generica; sed obiectum 19 logicę, quodcumque illud sit, est genericum: 29 scilicet. Prima minor: obiectum ob-
iectum, in solis propriis, sed etiam rationes, seu veritates obiectum est genericum; sed obiectum 19 logicę, quodcumque
illud sit, debet dicitur, in solis propriis, et immediatis veritatibus, sed etiam veritates obiectum in logica den-
torum; aliter non esset adequatum, quod rationi obiectum 19 repugnat: 29 scilicet. Prima pars: illa oia, quorum
ex parte dicunt ordinem, et attributionem ad unum 19, sunt unum unitate ordinis, et attributionis, sicut
milites ad unum ducem ordinati unum exercitum faciunt; sed in logica oēs habitus dicunt ordinem,
et attributionem ad unum 19: 29 unitas illarum oium, seu totius logicę est unitas ordinis, seu attributionis.
29: quia illi plures habitus non inveniuntur, seu copulantur intra se per aliquam phisicam unitatem; nec se
habent ut per se actus, et per se per se phisice, metaphysice; nec quicquam habent sine ullo ordine, ut
cumulus lapidum, neque intra illos est unum prius, et aliud posterius: 29 a sufficienti partium enumeratione
logica tota est una unitas generica ordinis, seu attributionis.

Argues ita 19 pars: obiectum logicę non
genericum; sed unitas logicę demonstratur ab obiecto: 29 logica non est una unitas generica. Prima maior: obiectum
quod immediate, et per se ipsum demonstratur oia, non genericum; sed obiectum logicę immediate, et per se ipsum demonstratur
oia, que sunt in logica: 29 scilicet. Prima minor: quod demonstratur, immediate per syllogismum demonstratur; sed
iuxta 29 unionem sententiarum syllogismus est obiectum logicę: per obiectum logicę immediate demonstratur oia. Maior
propter quia quod demonstratur scilicet, immediate per syllogismum scilicet. - At, quod aliud, quod per syllogismum instru-
mentaliter acceptum demonstratur oia logicalia; et aliud, quod demonstratur per syllogismum obiectum superius:
19 est unum; quia syllogismus est instrumentum demonstrandi: 29 autem est falsum; quia syllogismus non est obiectum,
sed quo per se ipsum rationem falsam immediate demonstratur oia, sed solis rationes eius. Unde arguitur mi-
nor falsitas et 29 ad simpliciter, arguens quod syllogismus instrumentaliter sumpto ad ipsum obiectum fa-
lita acceptum. Propter quod non solis probatur quod logica sit una unitas specifica, sed pariter, quod oēs scię sunt
una specifica; quia quod in oibus demonstratur, immediate per syllogismum demonstratur: 29 si arguitur tenetur,
probat quod quod syllogismus sit obiectum specificum oium scię.

Argues ita: syllogismus ut sic non genus,
et si logica ab illo specificata, erit una unitas specifica, nec generica. Res est non resolutio apponita
2. part. summ. in fin. sub titulo. Quæstio nonnulla soluta, dub. 1. Primo 29 syllogismus per se obiectum
genericum logicę, si 29 se est species; et in omni proloquio, quod quod falsitas dicitur aliter, semper illi dicitur
cuiusmodi dicitur? 29 si syllogismus falsitas non est genus, namque erit illud; ac proinde logica ab
illo specificata non erit una unitas generica.

Respondio (ait D. 1. d. 3. 9. 7. n. 41.), quod

- 3) una species specialissima potest includere multas alias species virtualiter, sive rationes
- 3) easque, sive per modum causę, sive per alium ordinem specialem. Et tunc habitus ille, qui est falsitas
- 3) illius obiecti 19 includentis alia, est virtualiter aliorum obiectum, licet non falsitas, est 19. Ut igitur
- 3) ille habitus unus ab unitate 19 obiecti virtualiter diceretur oia, que continentur in illo: non est autem
- 3) proprius cuiusmodi virtualiter dicitur in 1. toto, sed qui est in propriis illis, et non distinctis, sicut
- 3) illa sunt distincta. Respondet licet, in qua prædicti, et plures aliorum solutiones inveniuntur.

Dubitabis 1°: Utay loqa sit scia realis, t rāōnis? Pro resolutione supponendū ē,
qđ scia p̄ter dīc rāōnis, seu rāōnalis. Quadruplīcītā: 1°, effectīuē, quātm̄ p̄ducta
p̄ rāōnē, seu p̄ intell̄: 2°, subīuē, quātm̄ in intell̄ accidit, et subīecta: 3°, directīuē, quātm̄
dirigit intell̄. (hī tribus modis scia quā hīc creatā dīcīt rāōnalis, seu rāōnis) 4° Enīque
ōm̄uē, quia scilicet versatē circa obīq, qđ ē ens rāōnis; et hīc modus ē, qui dīstīnguīt scias
in scias rales, et scias rāōnis. Supponendū ē etīq, qđ loqa (et quālibet aliā scia rāōnalis) p̄ter dīplī
cītā vidēatī, scilicet, intēncē, subīectā, et extēncē, seu obīuē: 1° modo cū scia ē realis,
quā ē qualitas p̄tīa spīritualis realis p̄ducta ab intell̄, quā realitē p̄spīcīt, et directē
collocabīlīs in 1^a spēcīe dī p̄amento Realitātīs. 2° modo, variāntē scīq ad variāōnē obīuē,
nq si obīuē ē ens rale, scia vocatē ralis; et si ē ens rāōnis, scia rāōnī vocatē. hī suppositī:

Dico: loga intencē, et entitativē ē scia ralis;
et intencē vero, et obdūcē sumptā, ē scia rāōnis. Ita Q.^a Subi. Utrūq. n. 9. dicens: Dico, qd dicitur.
quid ibi Phry scias rales, cuiusmodi nō loga, sed ē etiq rāōnalis scia. Vbi explicite facitur
qd sit rāōnis, et implicite supponit, qd sit ralis, ut particula etiq denotat. Idē hīc Q.^a 6. Imp.
A rāōne p¹a pars solutiois. Et 2^a supposita suppone. 2^a autē pars claris docet a Q.^a 3.
Q.^a 2. lat. n. 11. dicens: scia nō videtur scire sub rāōne rali, nō ē ralis. sicut nec
loga ē ralis. Et etiq rāōne; quia scia denominat intencē ab obto, circa qd veritate p¹a quo
specificata, ut p¹a in Phica, quē dicit scia rāōnis, quia veritate circa corpus rāōale; sed obto
loga ē ens rāōnis, nō ut ait solus 9. 3. veliq. n. 2. loga ē L¹ in rationibus applicatis 1¹, sicut dicit
Boetius; et 9. 14. sic: logus ratiū L¹ dēfinire qd p¹a se videtur; illud ē in eo 2^a: et loga de
intencē, et obdūcē ē scia rāōnis, seu rāōnalis. Dico: Ita 1^a pars scia intencē, et entitativē

[illegible]

locum nunc illi opus extrinsecus indutis aliqua 2^a intentione, pecto; nunc illi opus intrinsecus, et de
 dupliciter indutis aliqua 2^a intentione, ita ut si de facto sit extrinsecus, sed per 9os
 1° intentionis, non habent eandem vim, nro maiore, et ceteris. Immo de facto, opus illud, quod sunt
 eadem uni 3° 4° exprimitur per conceptus obliquos, et 9os 1° intentionis. Sed instans Thomistae: Respondet
 ... de facto, et per 2^{am} intentionis; quia iuxta Thomam

Logicales dante in actu signato: et necessitas dante per hos 2os intentionis; quia iuxta commune
proloquii, q^o signata in 2^{is} exercuta in 1^{is}. = Sci de hoc ostendit, quando Cōg; quia signatio in
necessitas per hos 2os intentionis, sed et per se per hos 2os intentionis, et sicut dicitur, quia per
et species, per dicitur, nam communis dicitur inferioribus. Quare et enim proloquii; sed magis quod
exercuta in his 2^{is} intentionis, et necesse est, q^o signata in his 2^{is} intentionis, et q^o exercuta in his; hanc
aiat, signata in duabus suprapositis, quare p^o est in his 2^{is} intentionis, 2° vero in his 2^{is}. Immo multabit
exercuta in his 2^{is} intentionis, ut in hac, genus est species utriusq^{ue}, q^o signata sive in 1^{is}, sive in 2^{is}, et hac
exercuta signata est in duabus suprapositis. Dicitur ita 2° partem. Scilicet est causa scilicet, et scilicet ab ipso
exercuta signata est in duabus suprapositis. Sed hoc non per se dicitur dicitur.

dependet in genere cū efficiētis, quia ab obto et pōa patita nōa; Id obto nō pōt esse efficiētis
 seu cāsa ab ente rāōnis, quia ens rāōnis nō actūz: 2o loga, ut p quatuor rāōis, nō pōt hēre
 ens rāōnis pōo obto. 1o loga actūz, seu obto sumpta nō scia rāōnis. = Pōa, qō maior ē vera
 obto maius sciz, falsa tūz. 2o obto terminatū, quales ē ens rāōnis in loga, ā quo vñqz ipia loga
 efficiētia nō dependet, dependet tūz ab illo terminatū, et attributū, seu in esse scibili, ac pōm
 de specificatū: 3o rāōne enim obto sī, seu attributū nō qō efficiētia cāsa sciz, id qō terminet
 dependet, et attributū oīz, quz sunt in scia: et cū specificatō semper sit ā pōo, nunquā vero ā pōo
 efficiēti, hūc, qō loga ē scia rāōnis, quia specificatā ab ente rāōnis, quales ē ens obto actūz
 1o loga ē scia obto efficiēti, quia obto efficiēti pōm, falsa ē cāsa, quia in rāōnis cognōitiō pō
 2o loga ē scia obto efficiēti, quia obto efficiēti pōm, falsa ē cāsa, quia in rāōnis cognōitiō pō
 3o loga ē scia obto efficiēti, quia obto efficiēti pōm, falsa ē cāsa, quia in rāōnis cognōitiō pō

Q^o 7^a V^r Logã sit Practica, vel Speculativa?

Psychica igitur nona practica, et speculativa, et uniusque nona recte intellecta, facillime in presentis resolu-
tuo. Circa q^{da} 4ª sunt sententiae: 1ª defendit logicam nec practica, nec speculativa esse, sed solius in-
telligentiae ad scientias practicas, et speculativas inquirendas: ita non Gerardus, Kachelius, Petrus ni-
ger, et alii. 2^a asserit, logicam esse simul practica, et speculativa: ita Suarez, Vasquez, Murda-
das, et alii. 3^a docet, logicam esse simpliciter practica: ita Nominales, Ochan, Huradus, Fonseca,
et Coimbraenses. 4^a dicit sententia³ 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048 1049 1050 1051 1052 1053 1054 1055 1056 1057 1058 1059 1060 1061 1062 1063 1064 1065 1066 1067 1068 1069 1070 1071 1072 1073 1074 1075 1076 1077 1078 1079 1080 1081 1082 1083 1084 1085 1086 1087 1088 1089 1090 1091 1092 1093 1094 1095 1096 1097 1098 1099 1100 1101 1102 1103 1104 1105 1106 1107 1108 1109 1110 1111 1112 1113 1114 1115 1116 1117 1118 1119 1120 1121 1122 1123 1124 1125 1126 1127 1128 1129 1130 1131 1132 1133 1134 1135 1136 1137 1138 1139 1140 1141 1142 1143 1144 1145 1146 1147 1148 1149 1150 1151 1152 1153 1154 1155 1156 1157 1158 1159 1160 1161 1162 1163 1164 1165 1166 1167 1168 1169 1170 1171 1172 1173 1174 1175 1176 1177 1178 1179 1180 1181 1182 1183 1184 1185 1186 1187 1188 1189 1190 1191 1192 1193 1194 1195 1196 1197 1198 1199 1200 1201 1202 1203 1204 1205 1206 1207 1208 1209 1210 1211 1212 1213 1214 1215 1216 1217 1218 1219 1220 1221 1222 1223 1224 1225 1226 1227 1228 1229 1230 1231 1232 1233 1234 1235 1236 1237 1238 1239 1240 1241 1242 1243 1244 1245 1246 1247 1248 1249 1250 1251 1252 1253 1254 1255 1256 1257 1258 1259 1260 1261 1262 1263 1264 1265 1266 1267 1268 1269 1270 1271 1272 1273 1274 1275 1276 1277 1278 1279 1280 1281 1282 1283 1284 1285 1286 1287 1288 1289 1290 1291 1292 1293 1294 1295 1296 1297 1298 1299 1300 1301 1302 1303 1304 1305 1306 1307 1308 1309 1310 1311 1312 1313 1314 1315 1316 1317 1318 1319 1320 1321 1322 1323 1324 1325 1326 1327 1328 1329 1330 1331 1332 1333 1334 1335 1336 1337 1338 1339 1340 1341 1342 1343 1344 1345 1346 1347 1348 1349 1350 1351 1352 1353 1354 1355 1356 1357 1358 1359 1360 1361 1362 1363 1364 1365 1366 1367 1368 1369 1370 1371 1372 1373 1374 1375 1376 1377 1378 1379 1380 1381 1382 1383 1384 1385 1386 1387 1388 1389 1390 1391 1392 1393 1394 1395 1396 1397 1398 1399 1400 1401 1402 1403 1404 1405 1406 1407 1408 1409 1410 1411 1412 1413 1414 1415 1416 1417 1418 1419 1420 1421 1422 1423 1424 1425 1426 1427 1428 1429 1430 1431 1432 1433 1434 1435 1436 1437 1438 1439 1440 1441 1442 1443 1444 1445 1446 1447 1448 1449 1450 1451 1452 1453 1454 1455 1456 1457 1458 1459 1460 1461 1462 1463 1464 1465 1466 1467 1468 1469 1470 1471 1472 1473 1474 1475 1476 1477 1478 1479 1480 1481 1482 1483 1484 1485 1486 1487 1488 1489 1490 1491 1492 1493 1494 1495 1496 1497 1498 1499 1500 1501 1502 1503 1504 1505 1506 1507 1508 1509 1510 1511 1512 1513 1514 1515 1516 1517 1518 1519 1520 1521 1522 1523 1524 1525 1526 1527 1528 1529 1530 1531 1532 1533 1534 1535 1536 1537 1538 1539 1540 1541 1542 1543 1544 1545 1546 1547 1548 1549 1550 1551 1552 1553 1554 1555 1556 1557 1558 1559 1560 1561 1562 1563 1564 1565 1566 1567 1568 1569 1570 1571 1572 1573 1574 1575 1576 1577 1578 1579 1580 1581 1582 1583 1584 1585 1586 1587 1588 1589 1590 1591 1592 1593 1594 1595 1596 1597 1598 1599 1600 1601 1602 1603 1604 1605 1606 1607 1608 1609 1610 1611 1612 1613 1614 1615 1616 1617 1618 1619 1620 1621 1622 1623 1624 1625 1626 1627 1628 1629 1630 1631 1632 1633 1634 1635 1636 1637 1638 1639 1640 1641 1642 1643 1644 1645 1646 1647 1648 1649 1650 1651 1652 1653 1654 1655 1656 1657 1658 1659 1660 1661 1662 1663 1664 1665 1666 1667 1668 1669 1670 1671 1672 1673 1674 1675 1676 1677 1678 1679 1680 1681 1682 1683 1684 1685 1686 1687 1688 1689 1690 1691 1692 1693 1694 1695 1696 1697 1698 1699 1700 1701 1702 1703 1704 1705 1706 1707 1708 1709 1710 1711 1712 1713 1714 1715 1716 1717 1718 1719 1720 1721 1722 1723 1724 1725 1726 1727 1728 1729 1730 1731 1732 1733 1734 1735 1736 1737 1738 1739 1740 1741 1742 1743 1744 1745 1746 1747 1748 1749 1750 1751 1752 1753 1754 1755 1756 1757 1758 1759 1760 1761 1762 1763 1764 1765 1766 1767 1768 1769 1770 1771 1772 1773 1774 1775 1776 1777 1778 1779 1780 1781 1782 1783 1784 1785 1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1793 1794 1795 1796 1797 1798 1799 1800 18

et Coimbraenses. 4^a. *Deus* sententia. *Nota* *Deus*: *loga* *e* *simpliciter* *speculativa*, et nullummodo
practica, nisi 24°, et improprie loquendo extendat nomen practicum. Ita Subi. D^r. 6. Meth. 2. 1. dicens: *lo-*
ga, licet *duo* possit, q^o *e* *practica*, quia *ne* tantum propter *scire* proprium, sed *directivum* in *aliquo* *actu* *ex-*
tendendo *nomen*; quia *unus* *actus*, in *quo* *dirigit* *ne*, nisi *speculatio*, ideo *loga* *proprie* *ne* *practica*, sed
speculativa. Idem fecit habet D. Thom. 2. 2. 9. 51. art. 4. et *Utrumque* *Doctorum* *sequuntur* *discipuli*.
Nota *Deus*: ille *scio* *e* *simpliciter* *speculativa* *non* *practica*.

speculativa. 3° per modum speculationis. Prima 1° dictio: illa scia est simpliciter speculativa, quae pari-
ter sibi in templatione sui obit sine ordine ad proxim; scilicet ita est loca: et dic. Prima minor: actus in-
tellectus 2us se non suos praxi, ut alibi reolvimus et ostendimus; scilicet loca in sui obit templatione solo actus
intellectus dirigit: et ita sibi in templatione sui obit, ut nullo modo ad proxim ordinata. Loca est simplici-
ter speculativa. Probata discursus ex O^o subt. 1.4. Prolog. n.3. dicente: Et si dicas, utrum actus intel-
lectus extendi ad alios directus per illos; non propter hoc 2us est praxi, ut modo loquimur, nec primus est cognitio
practica; quia tunc loca est practica, quia dirigit in actus discurrendi. Quid clarius?
Prima 2°: Artes 1. meth. cap. 2. ait: Finis specu-

[illegible]

Temptatione veritatis. Probat 3°, et negativè Reliis Ma 19 senteg: Actes 6. meth. cap. 1. divisit
 sci quod sic in practica, et speculativa; nec n° 3. Loci. cap. 10. ad quatuor divisi inly in practica, et
 speculativa. Nunc sic: Sol loca est scia: xq^{ue} l^{ocus} est practica, l^{ocus} speculativa. Prima: Vel loca sunt pe
 nitus in Temptatione sui obli; l^{ocus} n^{on} sunt, vel ultra ordinata ad opus, q^{uod} est proxii? Si 1^a, est speculati
 va; Si 2^a, est practica, quia et pro finis speculativus est veritas, practicus vero opus: xq^{ue} si n^{on} datur
 medius per abnegationem inter extremos traditionis, qualia sunt penitus scire, et n^{on} penitus scire
 in Temptatione obli, loca prout est l^{ocus} practica, l^{ocus} speculativa est. Probat 4° Ma 29 senteg: implicat, q^{uod}
 l^{ocus} n^{on} sunt: Sol practica et speculativa sunt clare

[illegible]

e Scotus Cit. 6. Meth.: finis sciēz practice ē veritas dīesse [intelligē, Hoxmike] si hōens appetitui
recto. et Tho 6. ethic. cap. 3. idē: Cognio sciēz practice [nūq̄ cognio ē veritas cuiusq̄ sciēz] debet esse
formativa, dīrectiva, seu regulativa actus voluntatis, quē quidē ē speculātivē appetitus; sed finis
logē [ait D.] nō veritas dīesse se hōens appetitui recto, quia cognio seu actus logē nō dirigīt actus
voluntatis, utriq̄q̄ loga nō scia practica. Interrogō: qui in dīficiendo syllogismo p̄cipua logē p̄an-
ditur causa dīc? Rē: qd ē munere scolasticō, tanquā ā proxima p̄cedendi occasione, libera-

Ita ad argy, dico antea, quando Cog, et suppositus eius, scilicet, qd quatuor actus
miles sunt praxies, diriguntur a loga: sunt enim praxies, quatuor imperantia a volun-
te, et diriguntur mediate quidem, a prudentia dirigente praxie, et immediate voluntate; et
sic illi actus intus non pertinent ad loga, sed ad ethicam, seu scię moralem. Actus enim intus sunt
praxies, quatuor boni, et mali moralia sunt: et sic illi non diriguntur a loga, sed tantum ut veri,
et falsi sint. Unde licet bene a posteriori inferatur, aliquis actus intus est praxies; et datur
intus cognitio practica; tunc in domo percipias, qd illa cognitio practica nunquam per se lo-
gas, datur, qd actus ille praxie, ut potest imperatur, regulatur mediate precise per cognitionem
praxieque immediate precise regulatur voluntate imperantem intus; sed cognitio loga nunquam po-
test regulare immediate voluntate: et cognitio illa practica, quę actus intus praxie supponit, minime
per se loqa.

Ita idę pr solutio ad 19. Ifirmationem: unde dicitur maior, distinguitur minor: sed in operan-
tibus loga, quatuor praxies morales, seu praxies sunt, proprię et electio, deinde; in operibus loga fa-
cit, scilicet, ut in loga diriguntur, proprię et electio, ergo. Si enim argy aliquid probaret, probaret
quidem, qd nulla datur scia speculativa, quia in quolibet praxie voluntas applicatur intus ad actus.
Ad 29. Ifirmationem, dicit, qd loga de 2. et propter alias scias, et primario autem, et principaliter est
propter se, id est, propter cognitionem, et implementationem sui obiecti. Unde argy a probat qd loga
est practica, sed qd non speculativa principaliter, sed ministerialis, seu instrumentaliter, qd utique
decidimus, quid utiliter aliis sciis.

Arg. 6.: scia speculativa non facit bonum suum; sed loga facit
bonum suum; ergo non speculativa. Et minor; quia loga facit syllogismos, et quolibet modum sciendi.
Ita, dicitur maior, quando minor. Ad simpliciter probatur, dicit, qd bonum loga non talis, et talis par-
tis syllogismos, et modum sciendi, sed syllogismos, et modum sciendi ut sic, qui quidem non factibilis, sed
mille exemplabilis. Vel dicit, qd loga utitur, quę facit syllogismos, non vero loga docens scientiam,
sed exemplabilis.

Quia est praxies quęstio. Arg. 7.: totum commune pluribus, minus est reperi in illis; sed loga est mu-
niti sciis practicis, et speculativis, quia datur utilis, immo necessarius: ergo loga nec practica, nec
speculativa est. Ita, distinguitur maior: qd est commune pluribus, tanquam superioribus inferioribus, seu
speculativa est. Ita, distinguitur minor: qd est commune pluribus, tanquam superioribus inferioribus, seu
speculativa est. Ita, dicitur maior, quando minor. Sic autem, nec hoc, nec illud est, quia est illis commune, tanquam
per predicationem, minus est illis, deinde. Sic autem, nec hoc, nec illud est, quia est illis commune, tanquam
superioribus inferioribus: qd commune ministerialiter, seu instrumentaliter pluribus, minus est illis, et
ergo. Loga enim non est aliquid superioris predicabile bonis sciis; sed solus est illis communis per applica-
tionem, et uti instrumentum. Immo metaphisica, quę apud oēs speculativa est, dicitur bonis sciis communis,
quia est utilis aliis sciis, quia dirigunt et regulant, sicut domus est utilis servo. 29. Arg. 7. Math.
aliquis a d. sub. 4. d. 48. 2. n. 4.

Arg. 8.: loga est ianua scię practice, et specu-
lative; sed ianua est proportionari domui: ergo loga simul est practica, et speculativa.
= Ifirmatio: intus est simul practicus, et speculativus, quia se extendit ad scias practicas,
et speculativas: sed loga se extendit etiam ad illos: ergo pariter simul est practica, et speculativa.

Ita ad argy, dicitur maior, distinguitur minor: ianua
est proportionari ministerialiter domui, deinde; et ministerialiter, ergo minor, et cog. Non
enim si domus servus, etiam ianua servus est. Loga enim ministerialis singulis sciis modis,
et instrumentis indagandi veritates proprias, proportionatur eis illis, tanquam ianua eis domo per
bens ingressus ad interiora videntia. Ad Ifirmationem, negatur paritas; quia practicus, et
speculativus videntur intus accidentiter, et denominative ab actibus, et habitibus, qui sunt acci-
dentia eius; at vero practicus, et speculativus reperi scię sunt rationes necessarę oppositas naturas, seu
essas supponentes; et ideo repugnat, qd loga sit simul practica, et speculativa.

9. 8.^a Quomodo Logica sit necessaria ad alias
Sciās acquirendas?

Præterea 2° unum supponit, et aliud inquit: supponit enim, legem aliquando esse necessariam ad acqui-
rendas alias Sciæ, in quo A.A. ducuntur oēs. Quærit enim qualiter sit necessaria, in simplicitate,
an vero 24²? nec sciamus. 2^a Logica naturali, seu luminetationis; quia hanc legem esse simplicitate
necessariam ad Sciæ Acquirendas, nemo dubitat: unde 2^a est Logica artificiali.

pro Cuius indigina Nota 1.º 2.º Scia
per duplicem, seu in duplici statu considerari; 1.º in statu imperfecto, quando scilicet habens
delictiones, nescit reducere illas in suam ppia, nec reddere rationem bonitatis illationis. 2.º per scia
considerari in statu perfecto, quando scilicet habens illas scia per reducere delictiones, et illas ad suam
ppia debite ordine reducere, cognoscendo Cui, et quomodo illi delictio imputa et per minus: uno
modo: Cognoscendo se per Cui, ergo illius est Cui, et in digne alia se habere. ut ait Thos 1. Rom. 2.2.

Nota 2^a; q^o necessarij / sic a^o The^a definit: q^o aliq^d se habere n^o p^{er} se aliud est absolutu^m, et aliud ex suppo^sitione: 1° modo solus Deus est necessarius. 2° modo aliq^d est necessarij ex suppo^sitione alicuius finis in^{te}nti, ad cuius sequens ducit, ut Baptisma ad beatitudinem sequend^{um}. hoc necessarij, q^o ex parte cuius finitatis se tenet, adhuc est duplex, n^o aliud est simplici^{ter} necessarij, et est illud, sine quo finis p^{er}mittitur sequi n^o p^{er} se; sic respiratio necessaria est ad vitam n^o habita^m servand^{am}. Aliud est necessarij 2° q^o, et est illud, sine quo finis sequi p^{ot}est, sed tunc n^o ita imodi^o, sicut ex illo; sic Equus necessarij est ad iterand^{um}. In hoc tenore quærimus, q^o modo loca artificia^{lia} sit necessaria ad hunc finem / scilicet ad acquirendas alias scias / sequend^{um}? Circa q^o 3. sunt sentent^{ie}: 1^a tenet, loca esse absolut^e, et simplici^{ter} necess^{aria} ad scias, tam in statu p^{er}fecto, qu^{am} in imperfecto regulas; ita Blanca, Amicus, et alij a^u Marti^o citati. 2ª defendit, loca n^o esse simplici^{ter} necess^{aria}, sed sol^{um} 2° q^o, seu ad meli^{us}, et imodi^o esse: ita Martin, Poncius, Hernandez, et alij. 3ª est Nota 3ª conclusio: lo-

ga artificialis & simpliciter necessaria ad acquirendas alias scias in statu perfecto; n̄ tñg
ad alias acquirendas in statu imperfecto. Sciũs h̄b̄ duas partes: Ex̄ta 1.º 27: D. Augustinus
lib. 2. Sordĩ. cap. 13. sic & loq̄a f̄atur: hec docet docere, hec docet discere, in hac se
ipsa r̄o demonstrat, q̄i veli, q̄i valeat sciri scire, sola scientes facere potest. 11: D. N. Juss.
q. 1. ubiq̄ sic ait: loq̄a ē modus sciendi, pro tanto quia ē Syllogismo, & Argumentatione, p̄ q̄us
tantũ h̄b̄et scia. Ex quibus sic formata r̄o: Soli p̄ Syllogismo potest acquiri scia, q̄us op̄atio

Franky nota scia. Ex quibus sic formatæ ratio: Soli per syllogismum potest acquiri scia, quæ speculati-
 ve cognoscuntur per demonstrationem acquiruntur; sed sola loca apta ad demonstrationem, et distinctionem syllogismi: ergo so-
 li per locum potest acquiri scia. Ideo D. Aug. ait: Sola scientes facere potest. Nunc
 sic: Sol quando aliquis finis soli per aliquod medium potest acquiri, hoc medium est simplicitas necessaria: ergo
 loca est simplicitas necessaria ad scias parandas, seu veniendas. — Item et Phil. 2. dicitur:
Scire arbitramur simplicitate. Cum Cæc. existimamus cognoscere, propter quod res, et si in genere
 aliter se habere; sed ad hoc necessaria simplicitas est loca: ergo sic. Probatur: tunc cognoscere necessitas
 ut per Cæc. quando fit aliqua demonstratio à priori; sed sola loca docet facere illud: ergo sic.
 Sed respondet Martinus, quod hæc ratio soli probat, lo-

Sed respondet Martinus, qd hoc non solum probat, lo-
quendo de tempore ad modum faciliorem acquirendi, nunc vero ad substantiam finis acquisiti. Sed ita
q. Substantia finis est perfecta scia acquirenda: et logica necessaria, n. solum ad modum, sed etiam ad subs-
tantiam finis. Dicitur Cuius: scia perfecta est cognitio certa, & evidens per demonstrationem acquisita; sed sine
logica cognitio non evidens per demonstrationem acquisita, quia sine logica non datur perfecta demonstratio:
ergo. — Ita 2.^a: 24 DS 2.3. Præf. n. 26. Quatuor includit scia strictè sumpta, scilicet, qd sit cog-
nitio certa :: de Cognito necessariā, Causa à Causa evidente intrinseca, applicata ad cognitionem per se
dicuntur syllogistici: et qd scia acquiritur per dicuntur syllogistici n. solum pertinet ad modum acqui-
sitionis, sed etiam ad substantiam finis, seu sciz includentibus, ut ait D., qd ita acquiritur. Sed neciens logicę
necesse applicare causam, seu partem per dicuntur syllogistici: et logica simplicitate necessaria ad sciens substantiam
aliter acquirendas.

Præterea quid huiusmodi et principalis pars solutionis arguit, quo vixi Galenus in libro, an san-
guis immutetur in arteriis, ubi Galenus tractat de quantitate accedente loge ad alias scias acquirendas,
quod sic se habet: aut ex quolibet sequitur quodlibet, aut non? si sequitur, sic argumentum: signum sunt albi,
sed corvi sunt nigri: ergo, ex aciebatibus et virtutibus, si huiusmodi sequitur, non necessaria est res aliqua,
scia, que me doceat, quando, et quomodo aliquid sequatur, et non sequatur. Sed hoc docet loge: ergo simplici-
tate necessaria est ad aliquid in alia scia scientificè sciendum.

2^a pars solutionis suadet breviter:

intus ex vi primariæ evidentie necessitate ad artem solutionis: ergo sine loga artificiali preter con-
clusionem, et negant acquirere aliquam sciam. Et antea, neque autem naturaliter cognoscens hominem per se,
totus est maior sua parte, et simul hanc, huiusmodi totus, et manus est pars, necessaria inferri, ergo hoc
est maior manu; quod scilicet, ut potest ex primariis evidentibus deducta, scientifica quibusque: sed im-
perfecta, quia deficit cognitio bonitatis illationis, et recte dispositionis, neciens cum alia se habere
non preter, unde ideo non assentitur intus illi solutioni ita firmata, et necessaria, sicut ad sciam perfectam artem.

Ad 1^{am}: multi didicerunt perfectam sciam sine loga: ergo lo-
ga non simplicitate necessaria. Et antea, quia sine loga Socrates acquirere philosophiam, Hippocrates res
medicinas, Pythagoras mathematicas, et antiquissimi Hebreorum omnes scias. = 2^a firmata: multi Sandi PP.
loga exterminare conati, et perierunt. D. Ambrosius, qui sic tradit orare: a loga Augusti-
nus libera me Domine; sed nullus PP. scias exterminare conatus, immo illas vigilanter acquirere,
et verbo, et exemplo docent: ergo quia loga non simplicitate necessaria, immo nonnunquam perniciose,
ad scias acquirendas.

Res ad 1^{am} respondet antea: illi enim doctores non habuerunt illas scias in statu,
et sensu perfecto, quia non exant illis evidentes, nec per demonstrationem acquirere, ac proinde multa erro-
res intra illas miscebant: ideo Alexis Socrates Corruptor sic, apud Augustinum dictus, antiquos Phos Septimus
in errorum incidisse ob dialecticam imperfectam. Nec mirum, quia cum AA illi non didicerint scias illas
per doctrinam, seu per magistrum, sed per inventionem proprii ingenii; hinc, quod non perfectam sciam acquirere,
sed certa incerti, et necessaria distinctibus miscebant, quia secundum D. Sub. 2. d. 1. 2. 1. n. 5. inveniunt sciam
Circum multa distrahitur. Unde libenter decedimus, quod AA illi scias illas imperfectas sine loga
didicerunt; immo hoc est 2^a pars nra solutionis, et non sententia, affirmare.

Ad 2^{am} firmationem dic, ut in proprio
huiusmodi. dicitur, quod PP. non loga, et usqueque, sed abusus exterminare conati. Pro dicto illo D. Ambro-
in respondendo, adnotare, quod Augustinus duas scripsit logas, alteram, quæ esset heretica Manichea, in qua non
nihil errorum: ista fides interierunt; alteram, quæ esset fidelis Christiana Romanorum, in qua predictos erro-
res errorum, et multum fides Christiana iuvit: quando enim D. Ambrosius dixit, a loga Augustini libera
me Domine, intelligit, et loquitur de ista loga, non de illa. Ad 2^{am}: ideo ponit loga simplicitate ne-

cessaria ad alias scias, quia tribuit ipsi opinionem, divisionem, et argumentationem; sed quilibet
scia habet proprias opiniones, divisiones, et argumentationes: ergo superfluum, et non est necessaria loga
per se; quia in qualibet scia sunt propria propria, subtilia, et rationes; alias non esset scia.
Res contra maiori, distinguendo maiorem, quælibet scia habet proprias opiniones etc. quantum ad maiorem,
videtur; quantum ad finem, ergo: et ad hoc necessaria est loga, ut maiorem propriam cuilibet sciam in practi-
ponatur, ut scientificè cognoscatur. Ideo enim antiqui isti perfectam sciam non habuerunt, quia ma-
iorem sciarum inveniunt, et loga casantes, formalizare proprios errores nequebant. Sunt enim
sciam sine loga, materia sine forma, corpus sine anima, lampas sine lucerna, immo domus sine
ianua, cuius interiora percipere quis nequit. Vide D. Aug. in prologo nra loge allegatus.

Ad 3^{am}: habitus non ponitur in potentia ad simplicitate
operandum, sed ad facilius, et expeditè operandum. Sed loga est habitus: ergo non ponitur in potentia ad sim-
plicitate, sed ad facilius acquirendas scias: quod solus arguit necessitate 2^a q. 1. Maior est D. 2. d. 23. 2.
unic. n. 12. dicentis: illud est potentia, qua simplicitate possumus in actum: habitus est, quo sic, sic possumus,
scilicet facilius, et expeditè, et intensius. Hoc dicitur magni immunitate stimulare, et in illo solvendo labor
apparet magnus; sed immunitate, neque sic efficaciter solvitur, et facilius.

Ad 4^{am} distinguendo maiorem: habitus
non ponitur in potentia ad simplicitate elicitione operandum, quæ ad simplicitate elicitione operandum, ergo ma-
iorem, unde de habitu loge loquatur. Non enim dicimus quod loga est necessaria, ut producat, seu eliciat actum
simpliciter, aliter dicitur, quod actus solus a potentia, et ob hoc producat, elicit, seu efficitur; maxime cum tenemus

Inter AA. 25 cl.

1. Ochlo: Sigmus urtic? obryferoz.

Sed loca Aristotelis in hisce
Objectionibus in loca aristotelica. Probatur 2°: totum Aristotelem in sua logica fuisse Syl-
logismo, propter quod sequendum tot per 17 libros laboravit; sed ob id aliter scilicet illud,
quo Autor illius principaliter intendit agere, seu propriam ultimam et perfectam sequendam labo-
rare: ad syllogismum & ob id attributionem in loca Aristotelis. Maior expressè docetur in libro 2.
Ethicorum. Cap. ultimum ubi suus finiens logicæ siccluditur: De syllogismo autem omnino nihil habu-
imus prout aliud quicquid, quod dicemus, quia mora perquirentes, multo tempore inue-
nimus prius aliud quicquid, quod dicemus, quia mora perquirentes, multo tempore inue-
nimus prius aliud quicquid, quod dicemus, quia mora perquirentes, multo tempore inue-
nimus prius aliud quicquid, quod dicemus, quia mora perquirentes, multo tempore inue-

Obtinere, quia est ratio
 reualiter, quibus scilicet vobis entibus, seu minorum minorum
 Reducuntur ad voces significativas: et voces sunt vobis 1^a Logg. Et antea, quia omnes libri Logg. agunt
 de vocibus, scilicet, de 1^a Logg. argumentatione, nomine, verbo, et oratione, quae via sunt vocis
 significativae: et voces vobis 1^a Logg. sunt vobis 1^a attributionis in Logg. = Ita, nendo antea.
 ad probandum, de 1^a Logg. agitur de vocibus instrumentalis acceptis, in vobis obtinere sumptis. Vel me-
 lior: agitur per accidens de vocibus, quatuor, scilicet, sunt signa, et instrumenta ostensiva deceptiva, seu
 veritatis, Logg. Logg. per se agitur. Memorare, ut alibi dicitur, de 1^a Logg. vocalis per se idem de 1^a Logg. mo-
 do, (significatio etc.) in 1^a Logg. per se Logg. de 1^a Logg. signis per se.

D^o Sub. 1. 3. vltim^o. Ad argty, curus subditas sup^{er} in m^ultis arguatur, a quo p^{ro}cedit, R^ou, n^o p^{ro}cedo m^ultis.

Ac¹.T.: nally 2plexy i obry tery; sal sylleming i gdy-

pro entia, seu n. causa. *Et ad argu. disparando minor: ad proband. disting. minor: scilicet n. po-*

Ultimo AC: nihil potest esse subty 19 totius, &

simul partibus, ne tunc decedat pars, si ad quatuor 200, & decedat a 200, si ad quatuor
partibus. Sed syllogismus utriusque est eorum partibus logarithmicis, scilicet in libris priorum, ut ait D.
sub 2.3. utitur in parte eorum in tota loga. $22/10 =$ Prae distinguendo maiorem:

95

Resolvitur 9° de Loga 23 se.

2^a Ichio: obry 1^a, et adequatus attributionis in loca 2^a 1^a, seu in tota sua latitudine, praevalente etq. Definitione, et Divisione, e. Modus sciendi in Imeni. Ita Fonseca. Coimbra. Volder. Tatar. Faber. Mast. Ponc. et alii perclarissimi Scotistae. et qd. plus e, unus pro mi-
lle, Q^d. 1^a. Subt. 2°. 1. Primum 2. 2. n. 1. ponit hanc Ichionem: iste huius Syllogismus n. e. Subt. in
tota loca. et 3. sequenti ponit hanc aliam, et neq. poridius Ichionem: iste huius instrumenti
sciendi e. Subt. in tota loca. Ex quibus, et aliis de 2. 3. utriusq. relati verbis Q^d. Clari col-
ligita, Scoti diversimodis locuti fuisse de loca aristotelica, quae appellat recte in illa 2. 3.
assignans Syllogismum pro obry adequato illius; et de loca in tota sua latitudine, cui negat
Syllogismum, et assignat instrumentum, seu modum sciendi pro eiq. adequato obry. Ex quo etq. utriusq.
ille, et iste modus loquendi n. e. (ut perperam nonnulli volunt) Modus in littera Q^d, cy sit
diversitas loquendi fundata in diversitate loci. Igitur, si Scotice loquendo, n. Syllogismus, sed
modus e. obry 1^a totius loci, seu in tota loca, ut verbi Scoti utat. Proinde 1° negamine Ichio

Ista Scotistas ponentes Syllogum obry 14 logg in tota sua latitudine: obry debet adq-
 uari cy scia; sed Syllogus n̄ adq(uat)at cy tota loga: ex De. maior ē Dī 7.3. Prolog.
 sub n.4. ubi probant, qd̄ ratio obry ē dīnata in se p̄ virtualitē oīs effectus illius scilicet
 cuius ē obry, ait: Probo idē 2° quia primitas hic accipitur, 24° dicit adq(uat)ationē.
 obry aut se h̄t ad h̄bitū, sicut Cuius ad effectū; n̄ ē autē Cuius adq(uat)ata, nisi dīner 1° virtualit-
 ate totū effectū. Probo nunc miōr, et sic: qd̄ 24° sup dīnā adq(uat)ata p̄actū, nullo modo
 p̄est adq(uat)ari cy toto; sed Syllogus 24° sup dīnā virtualit̄ adq(uat)ata logg aristotelicū,
 quā quidē n̄ tota, sed pars logg 24 se, seu in tota latitudine: ex Syllogus n̄ adq(uat)at cy
 tota loga. Maior ē p̄ se nota. Miōr etq̄ ē quidē, quia Syllogus ē obry 14, et adq(uat)at
 24 logg aristotelicū, ut cy ipso Dele Scotus, et Scotistę fatentur. Cōa ē legitima: ex Syllogus n̄
 obry 14 totius logg. Probo 2° illę eandē miōr p̄ringat: obry scilicet adq(uat)at cy scia, cui
 ius obry p̄actū oīa attribuunt ad illud; sed n̄ oīa obry p̄actū totius logg attribuunt
 ad Syllogum: ex Syllogus n̄ adq(uat)at cy tota loga. Probo miōr: Definitio, et Divisio sunt
 obry p̄actū totius logg; sed n̄ attribuunt ad Syllogum: ex De. Probo miōr: illud, sine Cuius
 scia, seu Cognitione p̄est h̄beri plena nōa, et p̄actū Cognitione Syllogi, n̄ attribuunt ad Syllogum
 quia qd̄ attribuunt ad obry 14 ē quia dīnāt ad illud p̄actū, et p̄fecti Cognitionē, ita
 oīa sunt p̄actū illud in ipso Cognitionē; sed sine scia, seu Cognitione Divisionis, et Definitionis p̄actū
 h̄beri plena, et undeq(uat) p̄fecta nōa Syllogi: ex Definitio, et Divisio n̄ attribuunt ad illū.
 Probo miōr: Actus in sua loga tradit p̄fectū undeq(uat) ut p̄actū nōa Syllogi; sed n̄ tradit
 dīnā in illa loga nōa, seu scia dīnā dīnā, nec dīnā: ex sine eay scia p̄actū tradit, seu
 h̄beri plena, et undeq(uat) nōa Syllogi, quia dīnā ad p̄actū tener Cōa. Maior ē, et quidē,
 et ex dīnā Cognitionē; n̄ foris dīnā scilicet scilicet solē n̄ lucere. Miōr, p̄actū qd̄ ē sup
 p̄actū 2°, evidens ē intuentibus logg Actū, in qua Cōa scia, seu nōa nāq, p̄actū, et
 aliqua sitente, Scotistay solutio: ad nāq illud 14, et undeq(uat) Scotistay eay respon-
 dent qd̄ Syllogus dīner virtualit̄ explicite logg aristotelicū, et tunc etq̄ dīner Definitio,
 et Divisio, implicite: et ita explicite adq(uat)at logg aristotelicū, implicite aut totū logg.

Id patet pro nunc impunitati loquendi; quia impliciter dicere Thema Virtualis
Explicita; quia Thema Explicita est Thema actualis, et accidentis, quo obij actus Thema actualis
et obij actus. Scilicet; Thema actualis est Thema virtualis est quicquid implicitum, et necessarium radicatum in ipsa materia
tunc intrinseca obij illa est praesentis, hanc vero transcedit. Premissa itaque hac impunitate
loquendi, sic Thema respondens inuergo: Syllogismus; vel ut exprimitur verbis Scoti Dist. 23. Probos.
Obij 14 nihil aliud Thema nisi per rationem eius. Nunc sic: Thema Virtualis Syllogismi per rationem eius, et
adequata logica aristotelis; et si non; et non obij eius adequata; quod Scotus, et Scotus non secundum.
Si adequata, ita ut nihil sit in logica Arist. quod non Thema in Syllogismo, et nihil Thema Syllogismi per
rationem eius, quod non sit in logica Arist.; et Syllogismus nec implicitum, nec explicitum Thema totum logica, nec
et illa adequata; quia Syllogismus implicitum, et explicitum nihil aliud Thema, nisi per rationem eius, et
quod adequata, per vos, et logica Arist., quod patet et totum logica.

Aliter respondetur ad 24^m pro-
ponitur arguit, dicentes, quod definitio, et divisio attribuuntur quidem ad Syllogismus, quia hinc illi non oper-
fecta non Syllogismi; et ideo linguuntur. Alex in sua logica etiam agit de definitione, et divisione, non
et definitio Syllogismi, et illa distin in demonstrativis, Thematicis, et Sophisticis. ita frequenter respon-
dent in Manuscriptis. = Id hanc responsum quatuor modis Claudian; 1° quia est Thema Suppositum
2° Supponens quod in logica Arist. de definitione, et divisione non tractatur. 3° quia est immediate destructiva
va precedentis responsi ipsorum Scoticorum; non si expressi, seu expliciti agitur in logica Arist. de
definitione, et divisione sur nunc dicunt: et Syllogismus ut Obij 14 illius logica Thema Definitionis, et divisionis
Expliciti, sicut Thema oia alia Agitur expressi in illa logica tractatur: et non implicitum, ut supra ob-
cent. 3° quia omittit fallaciam de 24° ad simplicitatem, scilicet logica utitur ad logica docent, seu lata ad
scilicet: quod ut precipitur.

4° Thema Respondens sic inuergo: nisi deus, nisi homo, nisi lapis, nisi formica
definita, et dividata, et demonstrativa Cognoscitur, nec perfecta non alicuius; infero nunc: et
Definitio, divisio, et argumentatio attribuuntur ad deum, ad homo, ad lapide, ad formicam, tanquam ad
sua propria, et adequata Obij attributionis. Et Cicero; quia si de logica perfecta non Syllogismi non ha-
bit, nisi definita, et dividata, inferunt Scotus quod Definitio, et divisio attribuuntur ad Syllogismus
tanquam ad propria Obij 14; per quandam regulam, qua hanc, deducit illa undequaque ex omni Cicero.
= Ita: nisi metaphisica, et mathematica dividunt, definiunt, et demonstrant veritates suorum Obij
non possunt perfecta non agere: et Definitio, divisio, et demonstratio attribuuntur ad Obij 14 ma-
thematica, et metaphisica, tanquam ad propria Obij attributionis. hanc Cicero est fallaciosa: et et illa
rationes Scoticorum, siquidem loquitur huius.

Ita itaque rectius: agere Definitionem, et divisionem
non agere de definitione, et divisione: et ex lo, quod Alex in sua logica agit, seu fecit Definitionem, et
divisionem, definiendo quidem, et dividendo Syllogismus, per per infer, quod ex Definitione, et
divisione. Et an; quia agere, seu facere Definitionem, et divisionem est actus, seu logica veritas; agere
vero de definitione, et divisione est scire, seu logica docens: et inferre, quod Alex in sua logica
agit de definitione et divisione, quia in illa agit, seu fecit Definitionem, et divisionem, et transitus, et
manifesta fallacia de 24° ad simplicitatem.

Ita demum: agere de definitione, et divisione est (ut
philosophi loquuntur) illas implere, seu obij accipere, inquirendo, et ostendendo naas:
propositas, propos, idiones, et partes, et subdivas, quod partes, et maas illarum. interrogo nunc:
ubi non per totum logica hoc Alex fecit? dicant Dist. 23. Certe nullibi, respondet Immo Thema
et mensur, et ipsum totum logica aristotelis videa. non fallunt, et fallere non possunt
Ita quidem concordant Dist. 23 Scotus, dicentes frequenter, Alex in sua logica etiam de definitione,
et divisione agit. Et proinde Syllogismus, ut per Obij adequatus logica aristotelis, minimi per-
eue Obij 14, et adequatus totum logica Thematicis Definitionis, divisionis ultra ea oia, quod in logica
Alex Thematicis. Probatur 2° et positivum dictio: modus sciendi habet oia idiones Obij attributionis
in logica: et etiam Obij 14. Probatur an; modus sciendi habet quidem, et quidem, et
per eius esse demonstrata immediate eius precipua et adequata pro, scilicet actio clari-
pilitas intellectus adequatus, quod finis intrinsecus adequatus logica est docere oia instrumenta scien-

Ita 2^a aliaq^{ue} dictionum rep^{er}itur sic insu^{er}go: sicut ob^{er} 1^a attributionis est illud
ad q^{uod} oia attribuunt^{ur}. ita ob^{er} 1^a predicationis est illud, q^{uod} d^{icitur} oib^{us} predicata; sed modus
sciendi n^{on} predicata de oib^{us} ob^{er} 1^a predicationis log^{ic}is n^{on} ob^{er} 1^a predicationis in log^{ic}a. Et
mior; quia modus sciendi n^{on} predicata d^{icitur} nec d^{icitur} p^{er} se. = It^{em} a p^{ar}te: ideo syllogismus n^{on}
ob^{er} 1^a predicationis, quia licet d^{icitur} plurib^{us} predicata, n^{on} t^{amen} d^{icitur} ob^{er} 1^a predicationis log^{ic}is: q^{uod}
p^{ro}p^{ter} eand^{em} r^{ati}on^{em} nec modus sciendi est ob^{er} 1^a predicationis. It^{em} q^{uod} d^{icitur} q^{uod} d^{icitur} modus
sciendi instrument^{um} sciendi est sub^{er} in tota log^{ic}a, p^{ro}p^{ter}q^{uod} intelligit^{ur} d^{icitur} ob^{er} 1^a predicationis.

Ita 2^a: Q^{uestio} 1^a Sub^{er} cu^m 1^a Prior^{is} 4^a 2^a.
ad r^{ati}on^{em} ob^{er} 1^a q^{uod} ibi negat^{ur} Syllogismus, et affirmat^{ur} modo sciendi, assignat^{ur} ibid^{em} q^{uod} d^{icitur}
necessaria dictione (quas licet ob^{er} 1^a videam^{us}, hic t^{amen} exp^{re}ss^{is} apponere n^{on} audeo ob^{er} 1^a eand^{em} ill^{am}
lib^{er}o^{rum} d^{icitur}; sed t^{amen} t^{amen} d^{icitur}, ut cu^m vobis ad manus advenirent illi lib^{er}i, serudamini ill^{as} dictiones, ut
meam^{us} vobis in d^{icitur} p^{ar}te^{re} quare^{re} d^{icitur} h^{ic} est, q^{uod} p^ossit dici in recto, t^{amen} ob^{er} 1^a d^{icitur} Sub^{er} ab^{er}
re d^{icitur} d^{icitur} minus p^{ri}ncip^{al}it^{er} ill^{am} sci^{endi} cu^m est ob^{er} 1^a: sed ob^{er} 1^a predicationis d^{icitur} p^{re}dic^{at}u^m
recto d^{icitur} Sub^{er} oib^{us} d^{icitur}, ut exp^{re}ss^{is}: q^{uod} n^{on} loquit^{ur} d^{icitur} ob^{er} 1^a predicationis, q^{uod} d^{icitur} ab^{er}
q^{uod} modus sciendi est ob^{er} 1^a in tota log^{ic}a, hanc illi assignat^{ur} dictione^m inter alias, quare^{re} exp^{re}ss^{is} n^{on}
memor, sed t^{amen} sci^{endi} cu^m p^{ri}ncip^{al}it^{er} reflexione, q^{uod} d^{icitur} ob^{er} 1^a predicationis verificari nequeunt.

Id^{em} Alii cu^m Q^{uestio} 1^a d^{icitur} alie^{re} respond^{ent} exponen^{ter}
t^{er} d^{icitur} analogie, scilicet p^{ro} p^{ri}ncip^{al}it^{er} et p^{er}fectior^{is} modo sciendi; al^{ia} it^{em} d^{icitur} q^{uod} d^{icitur}
d^{icitur} q^{uod} modus sciendi est sub^{er} in tota log^{ic}a, loquit^{ur} d^{icitur} Syllogismus, qui est p^{er}fectior^{is}, et p^{ri}nc^{ip}
p^{ri}ncip^{al}it^{er} modo sciendi. = Sed ita 1^a: si lib^{er}a illa doctor^{is} n^{on} p^{ro}p^{ter} intelligenda est, scilicet p^{ro}
p^{ri}ncip^{al}it^{er} modo sciendi; q^{uod} n^{on} d^{icitur} Syllogismus ut sic, sed d^{icitur} Syllogismus demonstrativo loquit^{ur}. Et c^{on}tra, quia Syllogismus
demonstrativus p^{ri}ncip^{al}it^{er} et p^{er}fectior^{is} est cunctis modis sciendi. q^{uod} n^{on} Syllogismus ut sic, sed d^{icitur} d^{icitur}
t^{amen} est ob^{er} 1^a attributionis in tota log^{ic}a; q^{uod} ip^{si} d^{icitur} n^{on} admittunt: q^{uod} nec nos admittimus
sug^{er} ita ip^{si} exponit^{ur} d^{icitur}. It^{em}, quia tunc n^{on} loquit^{ur} d^{icitur} ob^{er} 1^a attributionis, sed ob^{er} 1^a
p^{ri}ncip^{al}it^{er}, cu^m est it^{em} rep^{er}itur p^{re}dicata 1^a. Id^{em} p^{ro}p^{ter} tunc a d^{icitur}, sicut et al^{ia} tacit^{us}.

Ita 2^a efficacius: Q^{uestio} 1^a cu^m sic in duob^{us} d^{icitur}
Vericulis sic ait: ite^m tunc Syllogismus n^{on} sub^{er} in tota log^{ic}a: ite^m tunc instrument^{um} sciendi
est sub^{er} in tota log^{ic}a: q^{uod} si p^{ro} ly instrument^{um} sciendi intelligit^{ur} d^{icitur} Syllogismus, mens d^{icitur} impossibilit^{er}
implicatio^{is}, et manifeste ita d^{icitur} d^{icitur}. Quomodo q^{uod} d^{icitur} ibi p^{ri}ncip^{al}it^{er} d^{icitur} Syllogismus negat, statim
d^{icitur} ip^{si} p^{ro}p^{ter} Syllogismus, et sub^{er} eod^{em} rectu^m affirmat^{ur}. Cert^{us} quid^{am} ita cito q^{uod} sum^{us} fuit Scotus sic
totaliter d^{icitur} d^{icitur}! unde, t^{amen} tenere p^{ri}ncip^{al}it^{er}, q^{uod} intelligit^{ur} d^{icitur} d^{icitur} nullae, et violentae, credere
tenemur, q^{uod} illa Scoti locutio d^{icitur} d^{icitur}, ut p^{ro}p^{ter} manifesta affirmatio, et negatio est est
eod^{em}, et 2^a id^{em}, est. Pondera q^{uod} in statuta Scotica q^{uod} tenend^{us} est. Ag^{er} 1^a d^{icitur} d^{icitur} d^{icitur}: Q^{uestio} 1^a.

Sub^{er} 1^a 3^a ut^{er}q^{ue} n^{on} 7^a. ait q^{uod} Syllogismus n^{on} sol^{us} est ob^{er} 1^a in lib^{er}is p^{ri}or^{is}, sed et^{iam} absolute^m a^{ut}, q^{uod} d^{icitur}
est ob^{er} 1^a totius log^{ic}e: q^{uod} p^{ro}p^{ter} p^{ri}ncip^{al}it^{er}, et ita n^{on} q^{uod} ip^{si}us log^{ic}e assignata et^{iam} mod^{us} sciendi p^{ro} est est
eod^{em} ob^{er} 1^a, quia tunc est in log^{ic}a duo ob^{er} 1^a, et frequenter unitas log^{ic}e destrueret^{ur},
eod^{em} ob^{er} 1^a, quia tunc est in log^{ic}a duo ob^{er} 1^a, et frequenter unitas log^{ic}e destrueret^{ur},
n^{on} q^{uod} est reg^{er} in se ip^{so} d^{icitur} p^{ro} sub^{er} d^{icitur} ad aliud, et aliud caput, destruit^{ur}. aut^{em} est
evidens in autoritate d^{icitur} app^{er}ta in rep^{er}one ad ult^{er}im^{us} reg^{er} 1^a d^{icitur} d^{icitur}. = It^{em}, ob^{er} 1^a loquit^{ur}
d^{icitur} log^{ic}a rectae, ut ip^{si} ait, sicut d^{icitur} log^{ic}a p^{ro}p^{ter} ab^{er} tra d^{icitur}, q^{uod} quid^{am} d^{icitur} p^{ro}p^{ter} d^{icitur}, n^{on} sol^{us}
lib^{er}os p^{ri}or^{is}, sed et^{iam} lib^{er}os p^{ri}ncip^{al}it^{er}, p^{ri}ncip^{al}it^{er}. Post^{er}ea. Thop^{er}. et elench^{us}. et ita d^{icitur} d^{icitur} q^{uod} d^{icitur}
d^{icitur} est ob^{er} 1^a p^{ri}ncip^{al}it^{er} in lib^{er}is p^{ri}or^{is}, et ob^{er} 1^a p^{ri}ncip^{al}it^{er} totius log^{ic}e aristotelis, id^{em}, alio^{rum} oib^{us}
mentionator^{um} lib^{er}o^{rum}: unde negat^{ur} c^{on}tra, et sup^{er}ponit^{ur} est, scilicet, q^{uod} Syllogismus, et mod^{us} sciendi
sunt ob^{er} 1^a est est omnino log^{ic}e, n^{on} log^{ic}e, cu^m ob^{er} 1^a est mod^{us} sciendi, Syllogismus est ob^{er} 1^a p^{ri}ncip^{al}it^{er}.

Id^{em} it^{em} d^{icitur}: mod^{us} sciendi p^{ro}p^{ter} ob^{er} 1^a log^{ic}e p^{ri}ncip^{al}it^{er}
h^{ic} d^{icitur} et^{iam} d^{icitur}, et d^{icitur}; sed log^{ic}a aristotelis illas et^{iam} d^{icitur} d^{icitur}: q^{uod} si Syllogismus
est ob^{er} 1^a h^{ic} log^{ic}e, tunc duo ob^{er} 1^a est est omnino log^{ic}e. It^{em} mior^{is} multipliciter:
1^a Arist^{oteles} in sua log^{ic}a definit^{ur} et d^{icitur} Syllogismus: q^{uod} in illa est, sicut tractat^{ur} d^{icitur} d^{icitur},
et d^{icitur}. = 2^a p^{er}fecta n^{on} a Syllogismo n^{on} h^{ic} sine d^{icitur}, et d^{icitur}; sed in log^{ic}a aristo^{telis}
h^{ic} tractata p^{er}fecta n^{on} a Syllogismo: q^{uod} p^{ro}p^{ter} tractata in illa log^{ic}a d^{icitur} d^{icitur}, et d^{icitur}.

part, aut a generatione et corruptione; quin tunc ex hac sequatur, quod agat ibi de casu, et
equalitate, et generatione, et corruptione, tanquam de bonis partialibus suorum logicarum, ut si tunc de
illis aliqua incidentia dicat, ut et factum dicit; ita pariter, licet aliqua incidentia dicat de
definitione, agens de locis topicis in definitione ad definitionem, non sequitur quod pariter, et directe agat de
definitione, tanquam de bono parti suorum logicarum. Unde, iterum dico, quod directe, et per se, seu ex proprio fini-
li obliquo intentu nec fortassis in tota logica aristotelica reperitur circa definitionem, et divisionem, quia
nullus habet librum, Caput, tractatum de definitione, et divisione; sicut habet de bonis, et singulis bonis parti-
alibus suorum logicarum.

Ad 2°: modus sciendi est obiectum 1° logicarum in tota sua latitudine; sed solus syllogismus
est modus sciendi: et sic. Probatur minor: scire est res per quam cognoscere; sed solus per syllogismum sic cog-
noscitur res; ergo solus syllogismus est modus sciendi. — Obiectum: per definitionem, et divisionem non cognoscitur aliquid
scientificum, quia cognitio scientifica est proprium per demonstrationem acquisita: et quia solus syllogismus est proprius
et univocus modus, seu instrumentum sciendi.

Respondeo minor, et distinguo maiorem probationem: scire
illam modo est res per quam cognoscere, sed scire clare, et distincte est res per quam proprie cognos-
cere, ergo. Cognitio enim clara, et evidens alicuius obiecti est quidem propria scire, et proprie scire; quia
quod cognitio sit per demonstrationem, hoc solus est proprius scire clare, et distincte, et proprie scire; quia
ut sic; aliter in intellectu divino non daretur scire; quia ut docet D^o 2.3. Probol. n. 26. quod scire clare per dis-
cursu syllogisticum includit imperfectionem ex parte scire, et potestatem ex parte intellectus accipiens. Unde
ex parte definitionis datur cognitio clara, et evidens quidditatis rei, et per divisionem cognitio partialis rei; proprie
quidem definitio, et divisio sunt modi sciendi, quia per illas proprie scire, seu cognoscere res quod ad
quidditatem, et partes eius.

Ad in eodem sensu ergo antea; cuius causa repudiatur ab Alex
1. Post. Cap. 3. dicente: Alii autem ipsius scire distincte, per demonstrationem enim esse solus. talis
sunt, et tale distincte dicitur nobis, et dicitur Scotus: tanquam dicitur ibidem probatur, et sic resol-
vit: Nos tamen dicimus, non quod scire demonstrationem esse, sed ea, que immediatius est, inde
monstrabitur. talis est scire, seu cognitio propria, cognitio distincta, et distincta; ideo idem Alex 2. Post.
Cap. 2. ait: scire enim potest aliquis et 24 definitionem non habens demonstrationem, nihil enim
prohibet non simul habere. Itaque Scotus 2.3. Probol. 2. latet. sub n. 10. sic ait: cognitio eius quod
quod est perfectissima, ut dicitur Philo 7. Metaphysicorum. sed illi habet per definitionem: et cognitio distincta
est scire, quia perfectissima. Ista perquam dicitur Philo, et dicitur dicitur dicitur, quod definitio, et divisio non sunt
proprie modi sciendi, quia per illas scire non habet, seu non scire. — Vel respondeo: in sensu dicitur
dicitur sola demonstratio est modus sciendi: et sola demonstratio est obiectum logicarum, quod non procedunt.
Et antea; quia cognitio proximissime, seu illam scientificam non, nisi per demonstrationem.

Ad 3°: ideo in logica aristotelica syllogismus est
obiectum 1°, et non argumentatio ut sic, quia alii argumentationes, scilicet, enthyma, et empty, et dilec-
tative. ut potest imperfecte reducuntur ad syllogismum qui solus est perfecta, et propria argumini-
tatio, nam si imperfecte reducitur ad perfectum; sed in ista modo sciendi syllogismus est perfectus
ex definitione, et divisione, immo, et modo sciendi ut sic: et in tota logica syllogismus est obiectum
quia ad syllogismum tanquam ad proprium, et perfectum modum sciendi debent reduci definitio, divisio,
et ipse modus sciendi ut sic, ut potest imperfecte reducitur ad perfectum.
Respondetur ergo: in ista syllogismi demonstratio
est perfectior syllogismo topico, et sophistico, immo, et ipso syllogismo ut sic: et obiectum 1° logicarum non
syllogismus ut sic, sed demonstratio; quia ad illas tanquam ad proprium, et perfectum syllogismum debent
reduci syllogismus topicus, et sophisticus, et syllogismus ut sic, ut potest imperfecte reducitur ad perfectum.
Dicunt dicitur, et dicimus.

Respondetur tunc: dicitur maius
data minori, respondeo contra, et suggero: contra, proprie dicitur de propria ad proprium suggero. sug-
gero, proprie imperfectionem talis habet definitionem, et divisionem in ratione modi sciendi. Quod ut pro-
cipias, advenit, ad hoc est scire, syllogismus in ratione modi sciendi est perfectior definitione, et divisione:
deinde ex dicitur dicitur, et Scotus tradit in dicitur modum sciendi. prout est dicitur univocum dicitur

rationis apparenti, et ab illis perfecti participatus, tanquam generis a propriis speciebus; licet perfectior mo-
do a syllogismo, aut a definitione, et divisione: unde de definitio, et divisio in ratione modi sciendi sunt per-
fectior, licet non perfectior, sicut syllogismus. Hec autem est falsa, syllogismus in ratione argumentationis est
perfectior Enimvero, dicitur sic: est in quo falsa, quia supponit quod Enimvero, dicitur sic: sint
proprie et perfectior argumentationes, quod quidem est falsum, ut diximus 1. par. summ. lib. 3. cap. 7. unde
syllogismus non perfectior, sed igitur totus est propria, et perfecta argumentatio; quia Enimvero, et idem
alibi solus imperfectus, et reductivus ad syllogismus dicitur argumentatio, non syllogismus truncatus, seu
inperfectus: definitio autem sine eo quod reducta ad syllogismus est perfecta, et proprie modus sciendi. Unde
modus sciendi absoluta tali suppositione, supponit pro se, et pro syllogismo, definitione, et divisione; argu-
mentatio autem proprie solus supponit pro syllogismo, pro alio vero non, nisi improprie, et reductivus ad syllogismus.
Denique adverte, quod syllogismus in se habet, sicut in essendo perfectior est modo sciendi, quia modus scien-
di est propria syllogismus dicitur; et tunc in esse solus modus sciendi est perfectior, quia syllogismus scilicet
propria modus sciendi perfectior sciendi. Desuper efficiat huius doctrinam, et plura solvas.

Art. 4. finis intrinsecus, et adequatus logicæ est eius obiectum.
Sed solus syllogismus est finis intrinsecus, et adequatus totius logicæ: et sic. Dabitur minor: finis logicæ est dirigere
39 operationes intellectus, non sicut dirigat alias, hoc est indicare, et reductivus, quatenus scilicet reductivus ad
directionem 39 operationum; sed directio huius est tantum per syllogismus: et sic. = Item nota: illa operatio est
per se dirigibilis a logica, quæ capax est erroris; sed sola 39 operatio intellectus capax est erroris: et sic.
Rursus nota, et dirigendo maiorem probationem: finis principalis logicæ est dirigere 39 operationes, unde
finis adequatus, non quod. Vide quod dicitur ad alia alibi soluta.

Art. 5. deinde dicitur de intentione ponderato:
Syllogismus est obiectum logicæ, et definitionis; sed definitio, et divisio pertinent ad logicam, et syllogismus est obiectum
logicæ in tota sua latitudine. Dabitur minor a patet: tota enim logica vult attribui. Porphyrius
quia legit, seu transivit de illis in partem; et ideo non attribuitur illi, quia licet in generali defi-
nitione valeat, tunc non deditur non illis in partem: et ut definitio, et divisio pertinent ad logicam, et
definitio quod igitur in illa legitur in parte de definitione, et divisione, definiendo, et dividendo, seu facien-
do partem definitionis, et divisionis syllogismi, ut se vixit in sua logica dicitur fieri. = Hoc autem
cominciatur ex intentione intentionis ad solutionem. Item nota de alia solutione non est, quæ negare supponit,
scilicet, quod agere definitionem, et divisionem syllogismi sit agere de definitione, et divisione in parte, in se habet.
Sed ut dispariter capiatur, advertenda, quod Porphyrius legit de quibus, seu predicabilibus obiectis
acceptis; ut non possit multum tempus de illis ex illo agere, et sciatis.

Art. 6. Ideo modus sciendi
est non syllogismus est obiectum in tota logica, quia modus sciendi est quod communius in logica. Sed huius
ratio non est capax. Dabitur minor ex D. 1. ubi dicitur: nec oportet subire predicari
de omnibus consideratis in scientia, sed esse id, quod est alia consideranda. = Item dirigendo maiorem:
quia est quod communius habens omnes rationes requisitas, deinde: quia est quod communius patet, non pro.
Vide dicta in probationibus huius conclusionis: et intantum accipe D. 1. 3. sol. 2. l. n. 18. dicitur:
Dico, quod subiectum cuiuslibet scientiæ naturalis inveniuntur statim in logica est aliquod uale; ideo subiectum talis scientiæ
oportet quod habeat partes subdivisas.

Alia arguere solent de intentione; huius: modus sciendi in logica
aristotelica attribuitur ad syllogismus: et in tota logica syllogismus est proprius attribui ad modum sciendi,
quia tunc faciunt licet dicitur. = Item: logica in tota sua latitudine est logica realis, et scilicet.
Item si est; et syllogismus est obiectum eius, ut ex 1. de intentione patet. Si est logica realis, et scilicet: quando ex illis
venientes aristotelici, seu philosophi, et scilicet vocantur. = Item: minor, et minor contentio huius non dicitur
obiectum logicæ, quia in eodem scientia, et sub eodem obiecto in plures, et partiales rationes, et deinde
tantum conclusiones: et huius minus, seu magna contentio accipiente logica, obiectum eius semper est idem, quia
si magis, et minus non variantur species, et individua, cuius obiectum? Respondetur ad illud quod dicitur, et supra
positum, scilicet quod in logica aristotelica agitur de modo sciendi 24 se, et ut patet in syllogismo:
arguitur ubi. Modus sciendi ubi dicitur ordinem ad syllogismus, sed hoc est in essendo, quia scilicet,

est metaphisica, et intenciu patet in istis syllogis; sed magis in eis cognitis, seu scibilibus (quo modo
et modo sciendi ut si in agita in loca alia) syllogismis aliis praeferat, et attribuitur ad modum
sciendi, si quidem est pars suavia modi sciendi. = Ad 27 dico, quod loca in tota sua latitudine
est partialiterialis, et totaliter scoti ponuntur modum sciendi totum in tota loca, ut supra
videtur; ideoque nos eandem tenentes locum sumus penitus, et fideliter scotibz, in istis totaliter
scibz, seu Aristotelicis, quia licet tota ista loca non sit scibilia, tunc tota loca scibilia sunt.

Ad 34 dico, quod maior, et minor extensio gradualis,
seu homogenea non variat speciem, obiectum, nec substantiam; sed tunc maior, tunc obiectiva, specifica,
seu heterogenea extensio sciendi variat quidem speciem, substantiam, et obiectum. talis est nostra maior loci
extensio, si quidem extenditur ad duo, scilicet obiecta specifica diversa ab illis omnibus, quae in
loca aristotelica videntur. = Adverte enim, quod omnia arguta, quae ista 17 conclusionum facienda
sunt, etiam possunt ista hanc 29 efformari.

Denique arguitur ista 19, et 29 conclusionum: obiectum
sciendi per coalescentiam et rationem maiorem, et facti; sed in istis conclusionibus sciendi agitur non ratio
maior: ergo de. Dabitur minor: modus sciendi ut talis, et syllogismus ut talis sunt obiecta maiora;
sed ita assignantur: ergo de. = Respondeo, quod quando obiectum videtur a scia omnibus modis, quibus videtur
rationabile est, superfluum assignare rationem facti, quia hoc ponitur tantum ad restringendum vi-
derationem obiecti maiorem. = Item Respondeo et melius, quod sufficienter assignata ratio facti sub qua, rede-
pollicando rationem facti syllogismi, et modi sciendi; sic in metaphisica obiectum est ens sub ratione
entis, et in theologia Deus sub ratione Creatoris. Cui laus, et gloria in secula seculorum.

Amen.

Additio confirmans.

Esto mihi forte dictum, quod Luc. cap. 22. v. 32. dixit Dominus tunc Petro: Ego rogaui
pro te, ut non deficiat fides tua: Et tu aliquando convicisur et fratres tuos.

Meum igitur est (o Fratres) vos admonere, ne deficiat fides vestra ex
parte nos ex hoc vobis obsecrare, et credibiliter proposita in corpore questionum, et praecipue in 8.
antepenultimo. nam 22 supraposita conclusionis; quapropter sit. = Quod sub. a nobis cit. scilicet, lib. 1.
Primo. q. 2. scilicet titulus est: Ut syllogismus simplicitate sit subtilis in libro primo? explicati, et
decreti, ut impeditur nobis ad 27 quidem modis accipiendi subtilis, quorum in 40 ponit subtilis pro-
dicationis) ait sub n. 3. Sexto modo dicitur subtilis in relatione ad rationem, quemadmodum dicitur, quod
in aliqua scia rationali est unus subtilis, et isto modo dicitur Auctor in primo post. quod scia una est
unius generis subtilis, partes, et rationes eius videntur. Sicque dubitet stabilita acceptio obiecti,
seu subtilis, a quo quæritur, et loquitur; prosequitur ad hunc sic n. 4.

Secundo notandum est, quod ipsius
subtilis in aliqua scia totali sunt aliquae conclusiones. 1^a est, quod subtilis debet esse primo notus in illa scia,
cuius est subtilis. = 2^a est, quod tale subtilis debet esse immune ad omnia videntur in illa scia. = 3^a conclusio
subtilis debet esse adequata, ita quod non transcedat videntur illius sciz, cuius est subtilis. = 4^a
conclusio, quod debet predicari explicitè, et implicitè receptu rationis principalis illius sciz. = 5^a quod pos-
sit dici in recto, et in obliquo de subtilis aliarum conclusionum minus principalis, quae determinatur
in illa scia. = 6^a quod per ipsum possit convenienter responderi ad questionem quærentem, a quo
determinetur (seu tractetur) in illa scia.

Et notandum (prosequitur ibidem immediate d. v. sequenti
n. 6.) quod 2^a conclusio non debet intelligi, quod subtilis sit immune secundum predicationem, sed sufficiens, quod
omnia videntur in illa scia reducantur ad illud subtilis. = Patet igitur quid subtilis, et quæ sint eius
proprietas. = Ad inquirendum subtilis huius libri (de quo quæritur in titulo) oportet primo vi-
dere de subiecto totius loci.

Tunc sit 1^a conclusio (prosequitur d. v. immediate v. seq. n. 7.) quod
iste tunc syllogismus non est subtilis in tota loca. (quod probatur per hoc quod in huius 23 predictis conclusionibus.)
2^a conclusio est (prosequitur d. v. seq. n. 8.) quod iste tunc instrumentum sciendi est subtilis in tota loca. (quod probatur
per predictas conclusiones.) = Tunc 29 videtur, an per hoc deficiat an potius determinetur, et corroboretur
fides nostra et nos in corpore questionum.

De hinc rationis n. hic, sed in mathematica proprius agendus erat, quia est inapparens dicimus or-
dine, seu analogia attributionis ad usum ens; de quo inquit Ales. 4. metaph. text. 4. etiam de Sci. e. di-
dicere id, quod e. tale, et quod videtur tale; sed inquit quia oia logicalia traduntur per 2as intrans, quae
entia rationis sunt, ideo hic apte, et rationabiliter ab A. R. Imunitate tractatus hic apponitur, quae
multis hic ducit utilitati studentibus. Nec multis, ut multis faciunt, in hac materia immorabor.

Q. 1.^a an, Quid, & Quotuplex Sit Ens Rationis?

Pro clarea oīy intelligētia nota 1° ens rāōnis pter equivōcū sumi pro oī illo, qd aliquando de-
pendet a pōā rāōnali: qd tripliciter dīstīnguī pter; 1° affēctivē; ut actus, qui ab intellu cāōnis
per rāōnē, et rāōnē influxū. 2° substāciā; sicut sunt actus, et habitus sciētiā, quatinus accipiuntur,
sive substāciā in intellu, cui intēgant. 3° obīectivē, quatinus, scilicet, aliq^o obīectū intellu, ut
cognoscatur. Ita D^r. 4. d. 1. q. 2. n. 3. Sed actus dupliciter in hoc ultimo sensu pter aliq^o

Cognoscatur. Ita D. 4. d. 1. 2. n. 3. Sol ad huc dupliciter in hoc ultimo sensu potest aliquid
dependere in suo esse a ratione; [itaque habet illud esse, et si intus non obiceretur; ut ig-
nit, qui est calidus, licet a nobis non cognoscatur ut calidus: Ita ut non habet illud esse, non
obiceretur intus, quia intus illud habet, in quantum obicitur intus, ne cognitione servante, illud
esse evanescent; et ita non habet esse propter causam, sol tantum quod esse patitur de se in ob-
iectu cognitione. Ita Liguet super l. d. 3. 2. 4. n. 11. De ente rationis in hoc ultimo sensu movetur 2.
197. solio. data est ratio. cuius ratio sum...

1.^a Conclusio: data ens rationis, cuius totus sensus est
 est ab intellectu. 2.^a Q^{ui} loci cit. Prob^a 1.^a ex Ar^{istotele} 9. metaph: infine, dividente ens in ens in anima,
 et ens extra animam, ubi per ens in anima expositores, inter quos Scotus in 4. cit., et l. d. 36. 2.
 cen. n. 9., intelligunt ens rationis. = Prob^a 2.^a ratione: data aliq^{uod}, q^{uod} patet esse, q^{uod} habet in inte-
 llectu aliud esse habet, nec habere potest: ex Ar^{istotele}. Et ratio; quia multa sunt cogitationes, ac si essent,
 quae tamen nec sunt, nec esse possunt, ut p^{er} Chimera, Minotaurus, et quodaeumque nomen separa-
 tum ab individuis, et ut dicuntur ordinis, seu relationis predictabilitatis ad illa; quae tamen vera, et
 in parte rei nec separata sunt, nec illi habet relationem: ex separatione, et relatione non habent esse, nisi ab
 intellectu. igitur data ens rationis. Prob^a 3.^a ad hoc: (Iuxta Vallesium Aristotelis in 10.

inter. igitur data ens rationis. **Præb. 3°** ad hōg: (Ita Vallisii, Mirandulani, et Mayronii negantes dari ens rationis.) tu quid dignus esse rationis, et illud negas, (scilicet ens rationis, et illud negas; si nō recipis? si nō; quomodo digne loquaris; si uerby, qd foris sonat ē signū uerbi, qd intus latet? si recipis; et dī illud actualitā negas dari, tū actualitā data obtine in intell. tuo. Igitur data inte pā se ens rationis; quia nō aliq dōm defendi- mus habere, qd obtine in intell. **2^a solutio:** ens rationis sic bene describitur: ē illud

magis habere, quod obtingit in intellectu. 2^a solutio: ens rationis sic bene describitur: est illud.
 quod habet esse obtingit in intellectu, et repugnat existere a parte rei. Ut dicitur in libro Scoti
 de primo principio. Vel ut verbis Scoti quodlibet 3. §. de 1°, utamur, ens rationis est illud, quod
per se habet esse in intellectu discedente. Suadet bonitas definitionis, 1^a, quod ducuntur ex mente
 2^a, 1^a, quia est illud, quod habet esse in intellectu est genus, in quo ducuntur ex aliis, quae est in intellectu modo
 superaddito: est obtingit a discedente, pro eo ab illis dicitur: et dicitur per se repugnat existere a
 parte rei. ponitur dicitur ab eo enti reali, quod sic describitur: ens reale est illud, quod existit, et per se
existere a parte rei. 2^a ens rationis, taliter, qualiter patet, sufficienter per praedictam descriptionem

my definite. Arg. rae 19 cluſion: oē, dē, (dēmgro Deo) hōr cāg productivq sui, quia ē
ab alio; ſed em rāōnis alia hōr cāg productivq sui: 2o n dat em rāōnis. Pōtā mior: intus
nquit cāam em rāōnis: 2o Ec. Pōtā antm: Cāa ralis, et cāam p raly actiony, produ-
cit effecty raly; ſed talu ē intus: 2o effecty em ē ralis; et ſicqnt n pōt efficit em rāōnis.

Ita ergo minor, et ante probationis distinga sic: influxus de proximo, seu per se, a nobis;
et per se influxus in per se causa ens rationis, de deo; 2° et per se metaphoricus actus;
ergo. Influxus enim dupliciter actus habet; unus proprius illi, mediante qua phantasia producit
influxus: alia est ipsa intellectus producta, quae non propria, sed metaphorice actus, ut in libro 2°
de anima docetur. Unde influxus fuit, et per se causa phantasia producens, et influens per se
influxus in influxus; quod vero et in propria, seu per se influxus metaphoricus influens, erant
ens rationis; quia sicut ens rationis non habet verum esse, ita non est effectus cuius verum, et
realiter causantis, sed solum 2°, et metaphoricis influentibus. **Ag. 3^a de influxu: 2° non in-**

religibile ne definibile; sed ens rationis est intelligibile, et indefinibile. Et minor; quia in-
religibilitas est pars entis rationalis ad esse regulam: et cum ens rationis sit nullus ens, nullus ergo habens
in se habet intelligibilitatem. — Itaque: quod per se intelligi debet in se ens rationale, habens similitudinem cum
illo; sed ens rationis nec similitudinem habet cum ente rationali: ergo de. Patet minor: quod habet negationem entis
rationalis, et illi opposita, non habet similitudinem cum ente rationali; sed ita est ens rationis: ergo de. — Itaque: nihil
est in intellectu, quoniam prius fuit in sensu; sed ens rationis non per se ens, seu per se per se sensus: ergo
neque per se obiectum in intellectu. Ita ad 14, ergo minor, et distinguendo ante: intelligibilitas mor-

va, et per se terminativa est pars entis rationalis, de deo; intelligibilitas 2° terminativa, ergo. Mon-
te ad influxum, et per se terminare illud, est proprium entis rationalis. Sed hinc 2° terminare illud influxum
operatur entis rationis. — Ad 2° distinguendo minor: ens rationis non habet similitudinem univocam cum
ente rationali, de deo; similitudinem analogam, ergo. Licet enim ens rationis nullam proportionem habeat
cum ente rationali, comparata tamen, et fit ad instar, et modum entis; quod sufficit ad aliquam analogiam, ut
Cognoscere ad modum entis rationalis. Videndum est Martini tom. 4. Philosophiae. d. 2. q. 9. art. 2. n. 274. —
Ad 3° distinguendo maior: nihil est in intellectu, quoniam prius fuit, et factum, et occasionaliter in sensu,
de deo, factum per se, ergo. Alia substantia, spiritualia, et relationes non per se in intellectu, seu
Cognoscere, quia haec via non per se percipi per aliquem sensum, qui solum accidentia materia-
lia percipit: haec autem occasionaliter in sensu est, per se percipere aliquid aliud, ex-
tra occasionem influxus de vi in cognitionem alterius rei, quae ideo dicitur esse occasionaliter
in sensu. Videndum est Bonaventurae hic sub. n. 16. Pro 3^a tituli parte secunda, dico breviter

possibili; quod per se per se divisiones, seu actiones entis rationis positas in proprio 2° in ordine ad
pro, dante aliquid magis intus se tenentes et parte obiecti viderant; et sic ens rationis facta divi-
ditur in oia genera, in quibus dividitur ens rationale, ad cuius instar fit; ideoque d. 2. 3. ubi ad 14.
ait: in esse rationis sunt multi gradus, sicut in esse rationis. Et dicit iuxta illam regulam: Quo modis
dicitur unus oppositus, tot modis dicitur et aliud. Dividitur itaque ens rationis in ens 1° interionis, et

ens 2° interionis; vel ut ait d. 4. d. 1. q. 2. n. 3. in ens 1° interionis, et ens 2° interionis: ens rationis
1° interionis, seu 1° interionis, est ens simpliciter cognitum cuiuslibet obiecti; ens rationis 2° interionis, seu
2° interionis est illud esse interionale, quod influxus metaphoricus ponit, seu causat per 29, et 39 operationes su-
pra obiectum 1° cognitum. Obiicitur, quod ens rationis 1° interionis est ens rationis absolute; ens
autem rationis 2° interionis est ens rationis relative, immo est ipsam relationem, ut ait d. 1. d. 23. q. 1. artic.
sub n. 2. Quia omni intellectus 2° est relatio rationis: hoc patet, quia intellectus 2°, 29 dicitur, causat per se actum
influxus negotiantis circa se 1° interionis, qui non per se causa circa obiectum, nisi tantum relationem
rationis.

Sed nota hanc Curiosus 2° interionis equivocam divisionem a d. Boetio in 1^a parte appendic.
de ente rationis. Sic dicitur: 2° interionis aliquid sunt grammaticales, ut Nominativus, Genitivus &c.
aliquid sunt poetice, ut Dactylus, Spondeus, &c.: aliquid sunt rhetorice, ut Metaphora, Allegoria, &c.
et aliquid sunt logicæ, ut Subiectum, Prædicatum, &c. Ita in his Boetio. Et 2° interionis loca loquuta d.
supra, et non hic; nam Relatio nihil ad nos pro nuna.

Breviter etiam iuxta eundem Boetium, quod
intellectus, quod 2°, est duplex, scilicet, passivus, et obiectiva, seu activa, et passiva: intellectus passivus, seu

activa & actio metaphisica, qua intus intelligit aliquid; sicquid cognosco hunc, et per illa cognitio 100
est 1^a intentio activa, seu passiva; quando autem operatio, seu passio hunc & per illa, illa intus indicativa, seu
operatio est 2^a intentio activa, seu passiva. Intus autem operatio, seu passio est per ipsa cognita, operata,
ut illi, seu est illud esse cognitum, operatum de se in re cognita, operata ex intentione activa, seu
passiva. Intus operatio, seu passio, sine illa, ut per cognitum, sine 2^a, ut per operatum, est quidem ens rationis;
intus vero activa, seu passiva, est autem ens reale, nempe ipsa intus, seu actus realiter productus ab intus.

Deinde denique dicitur ens rationis, et per illa, quod 2^a intentio-
nis, est in ens rationis cum fundamento in re, et in ens rationis sine fundamento in re. Ens rationis cum
fundamento in re, est esse cognitum obiecti, quando cognoscitur prout per se cognosci; sic est per se cog-
nitum, ut cognitum. Sine fundamento autem est quando est esse cognitum alienum obiecti, sicut nullo funda-
mento dantis ut cognoscitur, sic est chimera, ut hircocerotus et hircos, et leucis fidei operis,
mons aureus, quando dicitur hircos, cuius dimidius est brutus, ut d. Hieronymus, et Prothius. Chimera
bar antiquitas. Ens rationis 2^a intentionis cum fundamento datur, quando intus operatur iuxta ob-
iectum, et aptitudinem obiecti; ut cum operatur aial ad sua inferiora, dicitur, aial est genus. Est ita
vero quando intus pro habitu suo, leucos operatur ita inclinationem, seu aptitudinem ream,
tunc datur ens rationis 2^a intentionis sine fundamento, solchimera. Uno verbo: in eis pro-
prie datur ens rationis 2^a intentionis cum fundamento; et sine fundamento, seu chimera in pro-
prio.

9. 2. in quo consistat ens rationis 2^a intentionis?

Hic 1° est principis scopus huius disputationis: hac accurate intellecta, cetera dicenda clare percipi-
untur. Suppono 1°, quod ens rationis absolute, seu 1^a intentionis est extrinsecus ens rationis; ut docet D.
1. d. 36. q. 1. n. 6. 10. et 14. et 1. d. 8. q. 1. n. 16. et d. 13. q. 2. un. n. 7. Et licet ibidem aliquando dicatur
D. quod esse cognitum dicitur, seu importat relationem; intelligitur de respectu relationis, quod dicitur ad
propter, seu intus, sicut effectus ad suum causam; quod non tollit quod esse cognitum 2^a sit absolute; alius autem
ly ens creatum absolute.

Suppono 2°, quod est si ens rationis 1^a intentionis sit stricte ens rationis,
tunc nec est stricte rationis, sicut ens 2^a intentionis; neque enim ens 1^a intentionis immediate cadit super
esse reale, magis accedit ad esse reale, quod ens 2^a intentionis; neque istud supponit obiectum in cum
aliquo esse rationis, quia supponit, et fundatur super obiectum cognitum: et quia in hoc sensu magis
accedit ad esse reale, ideo ens rationis strictum intelligitur immunita, non pro ente 1^a, sed 2^a intentionis: et
in hoc sensu hic de illo loquimur.

Suppono 3°, quod huc pro, qui intelligit se aliter, acci-
ditur, quod est D. Aug. 83. q. 9. 32. est exponibilis propter obscuritatem, et ambiguitatem sensus; et
ideo D. sub. 4. d. 50. q. 6. n. 10. sic ille, et similes arguunt, dicens: Dico, quod omni ille propter sunt
tuncque: adverbium enim, nisi habeat participium, verbum, semper est truncata locutio, sicut in-
dignum. Sic propter huc in proposito, qui intelligit se aliter, quod est, fallitur. Sed enim aliter
propter ponit circa actum intelligendi, et sic est propter falli: quia omni intus creatum intelligit se aliter,
quod est, quia intus est accidens, intellectus autem sibi, obiectum propter esse aliqua substantia. Potest
necque ponit (aliter, sicut aliter) circa se, quod intelligitur: et sic intus si se aliter intelligit, quod est,
falsum intelligit. Et 2^a hoc illud, aliter, dicitur modum circa obiectum, et sic qui intelligit se aliter,
quod est, fallitur, quia non intelligit eum. Et docet 3. d. 14. q. 2. sub. n. 5.

Ex qua littera D. sequitur, quod fingere stat dupli-
citatem, nempe positivam, et negativam: fictio positiva, seu positiva est, quando intus dicitur se operari aial
habere positivam obiectum, seu modum, qui se vera reputat rei. Fictio negativa, seu nega-
tiva datur, quando intus dicitur obiectum ut est in se, sed tunc in illo se decepto relinquenda aliquid, quod obiectum in
se non habet, sed tunc tribuit intus fundamentum ad illud ponendum: v. g. quando dicitur aial in ordine
ad hoc dicens hoc est aial; aial, quod in se non est, et relationem, effectum tunc relationem per intus: et hoc est
negativum fingere, non vero propter, quia ipse aial tribuit fundamentum intus ad illam relationem rationis ponendum.

si autem intus deipsum aial, ut qd. relatiuū uerū existens a parte rei, seu deipiendo illi relatiuū uerū, et posituū esse in aiali a parte rei: tunc fingere posituū, quia ad hoc nllū fuit damentū hbr intus. Idē fuit docet D. 9. 4. uelū n. 4. ubi ait: ens rāōnis ē occasionālīter a se extēra, figuratū uero minime. Hic supp.

Circa primum mag. 1. sententia d. Thom. opus. 4. cap. 2. dicitur: Cy intus agens in dexta nititur n. ens ad modū entis, efficit ens rāōnis. Tunc sequitur d. Thom. dicens, qd. ens rāōnis strictū dicitur falsū in eue posituū fictio; quia si ab intus deipiendo relatiuū, ac ē in se, seu posituū fingendo: atq. ita deipere relatiuū p. dicitur uerū ut talia existens in aiali, t. deipere tenebas, ut quandoq. talē posituū fuit (cy remanet si priuā, seu negatū lucis) elige- lenti tunc a parte rei; tunc, dicitur, efficit ens rāōnis strictū. = At hac Thomistica sententia fere nihil dicitur opinio aliquorū Scotistarū assentitū, qd. ens rāōnis strictū falsū dicitur in eue fictio, nq. illud enī dicitur delectū in extremis ab actu collatio intus adhuc n. ens rāōnis falsū, utq. dy p. actū reflexū deipiendo illud in dexta, ut quod relatiuū a parte rei in hunc fundatū: talē, hōi. D. 9. 4. ubi ait: quia ens rāōnis efficit, inquit, deipiendo relatiuū, ac ē in se, seu posituū fingendo. Va. Mast. Maxim. Boyrin, Villacast. et alii. Ita Ius sit

facile: ens rāōnis strictū n. si deipiendo aliter, ac ē in se posituū; seu (q. d. idē) ad ens rāōnis strictū impatimentū fictio positua intus. Ita antiqui Scotici Max. Vocab. Tada. Antonius Andreas, et alii. P. 1. ex N. D. Sub. qui toties in sententiis delectatione entis rāōnis strictū agens, nullibi mon- sione facit fictionis positū. Id ne dicant Max. cy Max. qd. agens ab auctore de negatiua dicitur facit fictionis positū. Id ne dicant Max. cy Max. qd. agens ab auctore de negatiua dicitur, qd. n. sequitur; sed uale ē 2. inter, et ita ē sola relatiuū rāōnis. q. satis clare, et posituū do- cer. D. 9. 4. ubi ait: ens rāōnis strictū n. si per fictionis positū; aliter uale, 2. inter, relatiuū rāōnis, seu ens rāōnis strictū ex eo qd. fictio; qd. ipse D. 9. 4. p. negat. P. 2. in hac operatione, hōi. aial

a data positua fictio, quia rei a aliter aliter, ac ē in se; sed de illa operatione ualebat in extremis stricta relatiuū rāōnis: q. fictio impatimentū ē ad ens rāōnis strictū. Maior ē q. d. dem. Ius mior; impossibile ē aliqua extrema delectatione sine relatiuū; sed p. illi actū operatione hōi, et aial referenda ad inuicē p. intus: q. quia de illa actua operatione ualebat in illis relatiuū rāōni- maiora ē uident; quia relatiuū ē rāōnis p. referendi. Mior etq. dicit; quia in illa p. hōi subiecta aiali, et aial p. dicitur delectatione ad inuicē relatiuū subiectibilitatē fuit data in hōi, et terminata ad aial, et ē illa relatiuū p. dicitur delectatione. Ad autē sit, stricta relatiuū rāōnis, p. in D. 1. d. 4. 9. un. n. 4. ubi docet qd. relatiuū rāōnis cānta ē uoluntatē n. ē strictū rāōnis, sic ait: nec tunc ē strictū rāōnis, quia n. semper illa p. dicitur delectatione ē rāōnis, seu p. dicitur delectatione rāōnis. Nunc sic: sed in p. dicitur delectatione p. dicitur delectatione ē ipse rāōnis, seu p. dicitur delectatione rāōnis, scilicet, intus: q. relatiuū delectatione in extremis de illa operatione ē strictū relatiuū rāōnis. Ius de

Respondet Ius Mastrius, qd. ex operatione intus n. p. dicitur delectatione in extremis operatione relatiuū, quod sit strictū rāōnis, utq. dy p. actū alii reflexū agens hōi illa relatiuū, ut hanc uerū talia in extremis. Et si quidam, qd. posita in extremis p. actū rectū operatione? Respondet; qd. posita in illis denominatio delectatione talis ab actu illo operatione talis p. dicitur delectatione.

Id Ius 1. D. 1. 5. metaph. 2. 11. ab initio ait: falsū ē, qd. actu reflexū intelligit relatiuū rāōnis; si enim 1. actu, scilicet, directo in- thus operatione hoc ad illud: qd. actu reflexū intelligit operatione illi, ut obry, tunc n. cānta relatiuū rāōnis, sed uerū talia. Quid clarius p. nobis in D. Ius Mastrius cy suis?

Ius 2. D. 1. 1. d. 3. 9. un. n. 10. delectatione uoluntatē, et instantaneae p. dicitur delectatione intus in fabricatione entis rāōnis strictū, ait: Q. ut in 1. instanti conosciat qd. fuit. In 2. instanti producit lapidē in epe intelligibili. In 3. in- stanti forte intus diuinus p. dicitur delectatione fuit intus ad quodcūq. intelligibile, ad quod nos posuimus operatione; et tunc operatione de ad lapidē intus, p. dicitur cānta in se relatiuū rāōnis. Et in 4. instanti p. dicitur delectatione reflexū supra illi relatiuū cānta in 3. instanti, et tunc illa relatiuū cognita est rāōnis. q. actu reflexū n. facit, sed p. dicitur delectatione, et cognita ens rāōnis.

Ipsi sibi ipsi opponamus Martia, qui loco Cit. n. 30. Sic ens rationis scilicet Apri-
 or: e illud qd obicitur vel pter obici intell, ac si esset, cy tunc nec dicitur in re vera, nec ob-
 stare potest; & qua definitione infero 1°: 29 ens rationis n dicitur falsum in se fido. Dabo Cog: ut
 tuens, et dicitur iuxta tunc; sed n valet, qd fido, 29 ens rationis: 29 de. Dabo mihi qd ppter fido
 e, et qd cognoscitur, ac si esset, cy re vera n sit; et qd cognoscitur, ac si n esset, seu in impossibile, cy
 re vera in re vera sit; ut cy dicitur in ppter in corde suo: sic Deus [Psalm. 13]; sed iuxta p-
 ditione definitione ens rationis physica e illud, qd cognoscitur, ppter cognosci, ac si esset, cy tunc in re vera
 29 qd fido latius p, quq ens rationis; ac ppter n dicitur. Maia dicitur; quia ita fingitur, seu
 cognoscitur res alia, ac si, qd cognoscitur, ac si n esset, qd re vera e; sicut qd cognoscitur, ac si
 esset, qd re vera n e; quia qd falsum intell; et ita arguatur nene obicitur tunc, sicut esse n entis.
 Vel infero 2°: 29 de ens tale e ens rationis scilicet. Dabo Cog:
 pter ens rationis e qd pter obici intell aliter, ac ut; sed qd fido ens tale pter ita obici intell
 quia circa qd fido pter intell n falsum; alioquin superflua esset loca dicitur intell ad
 scias tale acquirere das; 29 de ens tale e ens rationis; quo nihil abstrahitur. = Si autem respon-
 deant, ut dicitur, qd ens rationis scilicet n e illud, qd obicitur, ppter obici intell, ac si n esset, cy re
 vera sit; sed illud, qd pter obici, ac si esset, cy re vera n sit, nec potest esse; qd modo ens ra-
 tionis pter obici intell, quoniam ppter fingi seu cognosci aliter, ac si. = Sed quq qd hoc e fal-
 sum, et nova dictione fido; quia nihil valet, qd hoc exone dicitur, ac si esset biceps,
 quadrupedus, 1 augibilis, cy re vera n sit illis; tunc hanc dare apponere e laqueis
 pcedentis instantis ppter tunc; qd scilicet esse fido n e iuxta tunc cy ente rationis; quia
 qd dicitur, ac si n esset, cy re vera sit, qd fido, in quo ppter hac stante apponere
 ens rationis n dicitur. Unde utraqq nra Coa, bene ponderata, efformat dictione
 arguere biceps, nq a quacumq fugiant, in altera incident: quapla dicitur Martia, et
 d quolibet simili scilicet, 1 Thomista cani pter in ordine ad nra has duas impu-
 nes, id ipsum, qd d Vltimo naufragante medulitis accinebat Poeta:

Incidit in Scyllam cupiens vitare Charybden.

[illegible]

Ista dicitur ad hoc: quia vos ut enim rationis finalis determinata, necesse est positione fingere, seu
recipere relationem rationis aliter, ac est: et ratio rationis 2^a et 3^a pro ratione ad cor facta et positione fin-
gibili, seu pro obiecti intuitu, ac si esset, et tunc nec esset in ratione nostra, nec esset proposita. Et contra
quia actus supponit propositum. Idem per vos tunc ut enim rationis finalis determinata; aliter dicitur
propositum esse falsum, quod est ipsa ratio nostra contra. Et dicitur cum dicitur, velim, habere, facere, te-
nere, etc. sua definitio, et doctrina. Contra rationem est falsa; 1° quod esse factum non dicitur, sed supponit
ens rationis finalis determinata per solam relationem rationis ab actu recto, et collato contra.

Ad 1° fundamentum potissimo dictionum dicitur.
D^o Subr. 2. d. 1. q. 1. n. 18. inquit: inter 2^a sine actu operativo nunquam exit, nisi fiat per
intelligere in actu esse suo. Et ratio dicitur, licet ex actu operativo resultet ratio rationis, tunc non
est finalis ens rationis, seu 2^a inter, quod dicitur cognoscere de ratione per intelligere, seu per actum reflexum
et operationis. Dicitur: illa ratio rationis vel resultat in obiecto ex natura rei, 1° per intelligere? 2° per
et ratio rationis, 2^a dicitur dicitur. 3° de 2°, ubi loquens de declaratione rationis, ait: 3^a dicitur: quod ipsa ratio rationis
ex natura rei ab actu operativo resultat per actum directum, quo actum
gignit obiectum, ut est in se; aut per actum reflexum, quo ens cognoscitur, seu operativum apprehenditur, ut rean-
tatur inherens obiecto? 4° quia de obiectu dicitur: solam relinquere denominationem actum in
obiecto. Si 2^a; idem dicitur in ens factum, et falsum apprehensum: quod est intentum. Per ad arguendo non modo authenticum
et testimonium dicitur: (Martius enim in hac materia ita aliter fictionibus, et apparet est ibi, ut etiam
falsas litteras dicitur pro suo libito fingat.) 1°; quia non est littera dicitur, sed additio Scoliariorum, ut ibi
cuiuslibet non esse potest. 2°; quia non allegata fideliter a Martio, (revertitur quidem litterarum non dictionem
decontrahere) non verba Scoliariorum fideliter habere sunt: talia enim actum operativum, ponendo tantum
modo absolutos quoscunque, lapsus exit notus: inter actum 2^a sine actu operativo nunquam exit.
Ista authoritate finalis dicitur, in tractatu sequenti ait: Similiter inter 2^a fit per intelligere in actu
esse suo, et non in esse cognito, ideo prius est quod in cognoscere, quia cognoscitur actu reflexo. Et
et dicemus ad hoc? Si Martius pro nobis in littera Scoliariorum, quis ista nos? arguit enim per
dicitur littera fideliter allegata Martio nocet, et nobis facit. Illud enim quod subinfert, supponit
Martius, scilicet quod intelligitur est actu reflexum et operationis purum; falsum omnino, et sine fun-
damento dicitur; quia intuitus vere intuitus per actum 1°, 2°, et 3° operationis: et intelligitur non per
cuius actu reflexum et operationis. Videtur d. 4. d. 43. q. 2. n. 10.

Ad confirmationem dicimus, quod
ens rationis strictum, seu 2^a inter resultat in extremis purum per intelligere. Et ex quibus, per quem
actum? dicimus, quod per actum rectum, seu directum 2^a, 1° operationis, cuius esse dicitur in extremis
non est, ut dicitur dicitur, mixta denominatione actum; 2°, et plures dicitur martius dicitur, et verum, et
finalis ratio rationis, quod non nihil. Ex genere multiplicitatis, sed est in se aliquid, esse in dicitur (ut ex-
prea dicitur dicitur) per actum reflexum, seu totum dicitur, et supra dicitur inquitur.)

Ad 2° inter per recipere et aliter, ac est inter; sed
tunc stat ens rationis strictum: et ens rationis strictum fit recipiendo et aliter, ac est; et sequitur in esse
ficto, seu falsum apprehensum finalis dicitur. Dicitur mos: ens rationis est, cuius repugnat dicitur et parat
rei: quando intuitus recipit et aliter, ac est, tunc resultat in obiecto aliquid esse factum, cuius repugnat dicitur
re a parte rei: et tunc stat, et in illo dicitur ens rationis strictum. Dicitur: referre ut relativa,
quod in se relativa non sunt, et fingere positionem; sed dicitur d. 43. q. 2. n. 4. dicitur intelligere, quod tunc fit
ratio rationis, quando referuntur aliqua, quod in se relativa, seu relativa non sunt: et si ratio rationis
ens rationis strictum, purum fit positione fingendo, et in esse facto finalis dicitur. Et quod fortiter opponitur
ens reali, statim est ens rationis; sed esse factum positione fingendo, opponitur ens reali, quod ipsa ratio ratio-
onis: et esse factum est ens rationis strictum, tunc dicitur, quod ratio rationis. Per ad arguendo non modo authenticum
mox. Et dicitur mos probationis: ens rationis ut sic sunt strictum, seu latum est, cuius repugnat

efficiat ens rationis?

Itaque gentes dispersa; et magna periculis, hanc habemus, 18, 19, 20. hic dubia
 21, appo huius dispersionis dispersi exultant, et periculis in 1. periculis. Pro 1.
 parte tituli, supponit quibus, 2. inky facit em 2. inky, utatur, 3. 4. Solus pro hunc dicit
 et seny, 1. pro negat Icuam ubi cy inky ad 18. inky; 1. pro negat 20. alij 20. ultra
 inky possint cetera em 2. inky. hic supponit: Dicimus 1. 2. si Lente xianm lato loquimur,

[illegible]

Voluntatis etiam Causa. Dicitur 2° q^o si Lente rationis Stricto loquamur, Solus intellectus
potest efficere illud, ita ut ly Solus excludat et deusum Obi, et quomodo alig p^og a tali Causa.
Pars 1^a pars ex D^e in illa plenissima authoritate posita in 2^a probatione q^ui p^ocedenti:
q^ui intellectus Causa sine actione Obi circa Obi p^og^ore, illud e p^og^ore actus rationis. Et
p^oter ly Solus excludit. Deusum Obi, Solus intellectus e Causa entis rationis Stricti, = V^o etiam
2^a pars in D^e l. d. 23. 4. un. sub n. 2. dicitur: Ois 2^a intro e relatio rationis, n^o quomodo (ut
excludat relatio rationis p^o voluntas, inquitur exponitur cy Mustrio, et si q^ui sit actus) ly p^oter
nam ad actus intellectus p^oponenti, l^ovidenti, l^osaltem p^oferenti uny ad aliud. Hoc p^oter, quia in
ko 2^a 24° Causa p^o actus intellectus negotiantis. Et p^oter ly Solus excludit quomodo alig p^og,
Solus intellectus e Causa entis rationis Stricti, et loq^ui ad nos p^oterinentis. Dicit ita 1^a pars huius

[illegible]

ens rationis stricti. Vide dicta in 1. d. 8. q. 4. n. 14. dicentis: intellectus a se suo in per se esse, nisi relatio
 ens rationis stricti, quare virtus collativa; sed voluntas est eadem virtus collativa magis si-
 militudinis. Et. magis. Dicitur in 1. d. 8. q. 4. n. 14. dicentis: intellectus a se suo in per se esse, nisi relatio
 ens rationis, sed, scilicet, quod est virtus collativa. Item eadem. Dicitur in duobus authoritatibus su-
 per in 1. d. 8. q. 4. n. 14. dicentis: intellectus a se suo in per se esse, nisi relatio
 voluntas est talis per se collativa, et disparata habere, sicut per se intellectiva. Respondetur
 dubitando magis: quia est virtus collativa rationis, et ideo; per se quia est virtus collativa, pro
 magis. ideo. Dicitur in 1. d. 8. q. 4. n. 14. dicentis: intellectus a se suo in per se esse, nisi relatio
 et hoc, ut cognitum ad aliud: voluntas autem, ut sit collativa, in se, et per se. Item hoc, ut
 cognitum, sed hoc, ut voluntas ad aliud. Et ut plene perspicuum magis, et disparatius, accipe
 integre Dicitur pro positione minoris citatur, sic dicentis: Nec in a divo est sufficiens, quod in relatio,
 aut in relatio, aut rationis, accipiendo relationem rationis stricti: quia omnis per se, quae per se habere

22 aor circa obij. sup. ostens, in ostens, et illud obij. per actu suo operari ad aliud, adgo
 23 de obij. h. parat. et nra. xi; per in obij. in obij. e. (ag. n. in parat. h.) Cāre relatiōny ipsius
 24 ad aliud. quod quid relatiō nē talis, quia nē ex nra. obij. in se. necesse ē ex nra. ratiōis, quia
 25 in tempore illa pōa. operari ē ratiō tanty, siue pōa. ratiōis. Potest enim voluntas utens
 26 aliquo bono ad pōa. Cāre incho. illa relatiōny ad illu. pōa., et nec ē illa talis relatiō; nec ē illa
 27 relatiō ratiōis (strictē), quia pōa. nra. Cāre itaq. operari nē ratiō, siue intus; siue imaginā
 28 (idē, fantāia, qd. ē nra. imagināia) dicata nri. virtus collatiua, siue quocunq. alia. = hęc dī:
 29 Cui operi dando plurius, et subitq. nobis fabentq. docting. inuenies.

pendit e, tripliciter esse intellectus operationis, quare exstant, quales si universales, minus, et modus
intelligendi, id scire debetis. Supponendum est, quod si quisque per actum intellectus fiat ens rationis?
prout intelligit, 1° Ente rationis 2° Intellectus, seu abstracto; 3° Ente rationis 2° Intellectus, seu
relativo: si 1° intelligatur; nulli dubium est, quod fiat per actum 2° operationis, id est directum, qui reflexus
quia 2° Intellectus relinquitur esse cognitum in abstracto, legem 2° Intellectus diminuitur. Unde si quisque per actum
actum, per quem fit ens rationis 2° Intellectus, et Intellectus. Thomam, et Scotum, utraque pugnamus 1°
prout cadit, tenent. Arguitur adhibere actum Intellectus, sed per actum reflexum 2° operationis;
sed itaque occurrere volentes in pugnationibus raris ibidem factis, addunt hic, quod duplex est Cognitio
prout ens rationis, una practica, per quam fit cognoscendo agilitas, actus; et est alia speculativa,
per quam non fit ens rationis, sed Cognoscit id factum: Et hoc modo Cognoscit, inquit, ut est in se,
et ita est obiectum scire. Sed contra: Quia id bona voluntate decedunt, quod ipsi negant, scilicet, quod ens ra-
tionis non eodem actu, quo fit, cognoscit, sed fit actu recta practica, et cognoscit actu reflexo specu-
lativo. Ita in: quod non est definibile, nec intelligibile, nec scribibile, nec speculativum cognoscibile; sed illud
ens rationis fit, seu factum factum per cognitionem practica, nec definibile, nec intelligibile, nec scribibile:
neque per cognitionem cognoscibile. Modus est 2° Intellectus, qui videtur 2° Intellectus in probationibus
negationis 2° Intellectus.

negationi 22. Iohannis. Nota Iohannis: ens rationis statim, seu 22. intentionis proprie fit per actum
22. aut 32. operationis. Ita Dr Sub. feci in oibus locis huiusmodi allegati in hac disp., et per consequens
in illa supra posita authoritate, cum inteo 22. i. ratio rationis: per tunc est actus intus operantis et
descendens, habetur operantis unum ad aliud. Itaque in illa alia authoritate, scilicet: intus ens in eo tenet
quod 22. videtur: et sic ut in somma sua dicat, haec nisi ratio rationis: quia nihil habet quod
eye in videtur, ut videtur, nisi operans, qua videtur operans et alia per actum videtur.
Nunc sic: sed pro, (divina fide, affirmatio, negatio) (refusa fide illa) (operans unum ad
aliud sunt proprie actus 22, et 32 operationis, in quibus solus in auctoritate veritas operans, et falsitas,
qua affirmatio, negatio, illa, et operans proprie comitantur: 22. etc. Operans ex de

1. d. 3. q. 7. n. 11. ubi arguens Thomam Gioffredum negantem activitatem intellectus, ait: Quomodo
creabuntur intentiones intellectus, & relationes rationis? :: quia intellectus nullo actu suo potest se
obire ad aliud: quae Collatio caret relatione rationis, & intentione 2^a in obiecto. Idem ibi 2^a,
et Operatio & Collatio, seu Operatio: 2^a per illas potest fieri relatio rationis, 2^a modo, seu per
rationis strictum: per 2^a quidem relatio rationis generalis, subiecti, obiecti, generis, speciei, &c. per
3^a autem relatio rationis consequentis, et accidentis. Non amplius intelligitur, quia plura
magis circa hoc dictum est in toto disputat; 3^a, quia alibi iterum hec difficultas tangenda est.
Arguunt Thomam Scotum: etiam rationis strictum
et operatio: 2^a per illas potest fieri relatio rationis, 2^a modo, seu per
rationis strictum: per 2^a quidem relatio rationis generalis, subiecti, obiecti, generis, speciei, &c. per
3^a autem relatio rationis consequentis, et accidentis. Non amplius intelligitur, quia plura
magis circa hoc dictum est in toto disputat; 3^a, quia alibi iterum hec difficultas tangenda est.

[illegible]

Ad 2° iq. alibi respondetur; sed ne videatur, non spiritus Martini habere ista Martini, appo-
pono fideliter litteras his, quas Martinus citat, et non apponit. Sic enim ait D^r. cit.: Dico, qd^o du-
plex intellectus, scilicet, absolutus, et disparatus: et absolutus quidem n^o, nisi aliter sit ob simpliciter
intelligi sub obiecto intellectus: et disparatus, siue collatus prout est ad quodcumq^{ue}, et hoc siue ista
disparatio sit possibilis, siue impossibilis. It^{em} ex, et miror quare quicquid diligenter intelli-
git Martinus per hanc litteram; et ex inuenit, remanente mihi, ut et ego credam ei.

Sed quia, ut intelligit Martinus inuenias, accipe hanc ibi de nob.
apertis scilicet litteris. Hanc enim D^r. qd^o simplex appropinquatio prout cognoscere equalit^{er} Dei,
ergo hoc sufficit ut voluntas possit illi equalit^{er} velle alteri, subiungit D^r.: Si igitur arguas
a quo intellectu hoc ostenditur, ex parte, vel n^o ex parte? (et respondet statim D^r.) Dico, qd^o
a n^o ex parte, sed simplici, cuius n^o ex parte, nec velle dicere. It^{em} enim sunt rationes
intellectus potentis, et diuidentis.

Q. 4. an intellectus Divinus Possit Facere, & cognoscere ens rationis strictum?

In hac q^{ue} (quae licet theologica sit; hic t^{amen}, sicut a pluribus, a nobis tradita propter plenam
entis rationis n^oq^{ue} simul habenda.) nonnulla supponenda; 1^a qd^o omⁿis intellectus creatus, siue huma-
nus, siue Angelicus prout facere, et cognoscere ens rationis strictum. 2^a qd^o intellectus diuinus prout
quidem facere, et cognoscere ens rationis strictum, quia factum ad p^{ro}p^{ri}et^{er}ia co^o; et ut docet
D^r. 1. d. 26. I. un. p^{er} totum, Deus ab ipso cognoscit creaturas possibles, quare ipse possibile
quidem esse cognitum, seu diminitum prout efficiens, et p^{ro}p^{ri}et^{er}ia ab intellectu diuino. Ven-
de 2° solus est ens rationis strictum, seu strictum.

Qui dicunt ens rationis fieri fingendo pon-
tium, et in esse p^{ro}p^{ri}et^{er}ia videri; negant respondere: quia Deus n^o prout facit, seu cognoscere ex alia,
acc^oq^{ue} n^oq^{ue} oia nuda, et aperta sunt oculis eius; sed illi p^{ro}p^{ri}et^{er}ia n^o uniformiter resoluitur procedunt,
n^oq^{ue} Patres, et alij Thomae dicunt, qd^o Deus nec facere, nec cognoscere prout ens rationis,
quia cognoscendo illud p^{ro}p^{ri}et^{er}ia, (aut ex, et p^{ro} illis Boyvin) facere illud. Et cognoscere ens ra-
tionis, et illud facere sunt id^{em}. Maximus aut^{em}, Maximus, et alij dicunt qd^o Deus n^o prout
facere, bene t^{amen} cognoscere entia rationis a nobis facta. Martinus t^{amen} vult, qd^o
diuinus intellectus cognoscit vbiq^{ue} entia rationis a nobis facta; sed t^{amen} an possit, in p^{ro}p^{ri}et^{er}ia
facere illa? utrumq^{ue}, aut^{em}, esse probabile: atq^{ue} ita problematica resoluit affirmans D^r. sub.
Hac re certu^m n^o esse.

Nota solutio: Intellectus diuinus prout quidem facere, et cognos-
cere entia rationis stricta, seu 2^{ae} intentionis. Ita D^r. Iust. locis citatis. Probata p^{ro}p^{ri}et^{er}ia
solutio, et suppositum eius ex ipso D^r. 1. d. 35. I. un. n. 10. Dicens: Deus in 1° instanti inte-
ligit ens suu^m sub ratione absoluta. In 2° instanti producit lapid^{em} in esse intelligibile, et
intelligit lapid^{em}. (En ens rationis strictum, et cognitum ab intellectu diuino.) In 3° instanti
facit intellectus diuinus prout disparare suu^m intellectum ad quodcumq^{ue} intelligibile, ad qd^o non possumus
disparare, et tunc disparando se ad lapid^{em} intelligibile, prout facit in se relationem rationis. Et
in 4° instanti prout quasi reflecti supra illam relationem co^oatq^{ue} in 3° instanti, et tunc illa
relatio rationis cognita est. Qd^o clarius? ex diuino intellectu et facere, et cognoscere prout entia
rationis stricta.

Sed Responder^e Martinus, qd^o D^r. hic n^o loquitur accurate, sed dubitative,
ut p^{ro}p^{ri}et^{er}ia ex aduersario illo forte. Sed data Martini app^{ro}p^{ri}et^{er}ia, et intelligea; sic argumtor:
qd^o D^r. n^o iudicat, qd^o Deus possit repugnare facere, et cognoscere ens rationis; sed Deus prout
ill^o n^o repugnare, alia n^o esset omⁿip^{ro}p^{ri}et^{er}ia: ex dubitativa locutione D^r. colligita p^{ro}p^{ri}et^{er}ia
hic ex ipso D^r. vultus n^oq^{ue} solutio. It^{em} forte fortis ad h^{oc}: quae cadit in 2° instanti D^r. sub
ly forte, qd^o intellectus diuinus prout cognoscere, et qd^o prout facere ens rationis; sed iuxta ip^{so}
Martinus n^o dubit^{et}, sed p^{ro}p^{ri}et^{er}ia, et certu^m in D^r. qd^o intellectus diuinus prout cognoscere ens rationis: qd^o
et qd^o prout facere; n^oq^{ue} it^{em} forte n^o tellit certitudin^{em} qd^o cognoscere, et qd^o facere?

Ita in 2a 2o. d. 36. q. 2. n. 10. ad: una divina licet possit
operari ad creaturam, et hoc per actum intuitum creaturam in creati, et sic in ea causare relationem
rationis, tunc una ratio non terminandi relationem creaturam ad ipsum. Deinde dicitur: unum supponit,
et aliud negat; supponit, quia intuitus divinus causat relationem rationis; et negat, hanc relationem
esse rationem terminandi relationem creaturam ad Deum; quia cum ratio terminata ad absolute, ut
suo loco, Deo dante, dicimus. Infirmitas excedit d. ibid. n. 11. sic expressa minus, et clavisime
loquuntur: Intuitus Divinus ad godendum operatur eum, in quantum de operatur: unde sicut in
1) Intuitus operatur eum, ut creaturam ad actum Antidoti, ut possibile pro aliquo tempore, ita
2) Operatur voluntate suam, ut creaturam ad actum Antidoti, ut actualiter existeret pro illo tempore, pro
3) quo vult causare illam Antidoti: et sic, quod sunt duae relationes rationis. Et in d. subtili
non dabitur, sed frangit, et quidem est, Divinus intuitus facere etiam rationis stricta.

Ita in 2a part

Relationis: Una ratio stricta cognoscitur, et cognoscibile ab intuitu Creato: et potest esse in Divino;
alias non esset infinitus. Primum in d. 1. d. 1. q. 4. sub m. 9. dicente: relatio rationis est modus ubi
in actu sit, intuitus; et tunc in se nihil in potentia in intelligibili, sed est se aliq. modo intelligibile,
licet non ita, sicut illud, cuius est modus: et ita non intelligitur, nisi in actu reflexo. Si ergo divi-
nus intuitus attingeret ad apprehensum, id est, ad modo quo cognoscibile sunt: et per hoc cognoscitur quod ali-
quando, etiam per nos cognoscibile est. Infirmitas ex illo seq. cap. 8. Sapientia divina sic dicitur:
scit recessus secretorum, et dissolutio argumentorum, signa, et monstra sciat, ante quae fiunt.
Itaque ex Plan. 31. delictum meum cognovit homo factum, et iniquitatem meam non abscondi. Itaque ex Plan. 30.
averte faciem tuam a peccatis meis. Si ergo haec omnia per summi, et positum impetum cognoscere
non aequit imperfectionem in intuitu divina; tunc non potest cognoscere etiam rationis, quod est in se aliq.
modo intelligibile? Intelligere Insipientes: inquit Vetus Psalm. 93.): Dominus scit Cogitationes ho-
minum, quoniam vanae sunt: et si Deus cognoscit, et quidem apprehensum, vanae sunt Cogitationes; per
hoc cognoscit etiam rationis, etiam si per vana, et ficticias Cogitationes, ut Itaque volunt, facta sunt.

Ad 1o. Ita 19 part. Relationis: d. Subt. 1. d. 3.

2. 4. n. 19. per obsequium quod attributa Dei distinguuntur formaliter, et non per intuitum, quia intuitus divinus intuiti-
vi cognoscit illa distincta, arguitur ab inconvenienti, et ex eo quod sunt per obsequium distincta, in se, et ita in-
tuitus divinus causabit aliquam relationem in eorum relationem rationis, ut existens, quod est absurdum.
Ad hoc arguitur Ita distincta, quod d. intendit negare, quod distincta formaliter inter divina attri-
buta sit aliqua intentio, seu relatio rationis causata per intuitum; non vero negat, quod divinus intuitus per
se causet relationem rationis. Aliter, et forte melius responderetur quidam ex non per de dictum. Itaque
hinc explicando d. sic: igitur causabit aliquam relationem rationis novam, deinde, quod est falsum; causabit
aliquam relationem rationis ab eterno, ergo, quod sit falsum, non hoc docet d. 1. d. 36. q. 2. n. 10. dicens:
potest tunc in Deo poni aliqua relatio rationis nova quidem, sicut illa, quae causata in eo per actum
intuitus non videtur, sed non nova aliqua per actum intuitus sui. Non ut autem n. 11. est. intuitus divinus
ad godendum operatur eum, in quantum de operatur. hinc non spectat;

Aliter, et magis, non falsum, sed

tenet d. accedendo, respondet distincta intelligit d. ab eodem, quod intuitus divinus causat intentionem, seu
relationem rationis in esset divina utramque videtur, ergo; in eadem divina, ut existens est, deinde; quoniam
absurdum dicitur, quod esset divina, ut cognita, immo, ut operata sit esset ut existens, quia aliter
repugnat intentioni rationis. hinc, per hanc intelligit d. arguuntur Ita Henricus, quod intuitus divinus
cognoscit intuitum, esset suum, et existens cum attributis distinctis: et si illa distincta attributis est facta
per intuitum; sequitur, quod intuitus divinus causabit relationem rationis in eis suis, ut existens; quod quidem est abso-
lutum, quia nullus intuitus per se causet relationem rationis in eis suis, ut existens, sed in eis suis, ut cognitis.

Ita 2o. Itaque 19 part. Ex huius dictis

una ratio stricta per se per actum operatur, et discursus; sed intuitus divinus nec operatur, nec
discursus, quia propria sua infinita perfectione habet tantum unum absolute, et simpliciter
actum: et non potest facere una rationis stricta. Ita 1o. distincta minus: intuitus divinus nec operatur
vix, nec discursus, formaliter, seu per distinctos actus, deinde; virtualiter, eminentialiter, et equivalenter,
ergo. licet enim in Deo non sit multiplicitas actus (hanc enim dicit imperfectionem); tunc per uni-

apud rationibus, et cognitis, seu appropinquat ab initio, in quo statu sunt quidam entia diminuta positiva, quia sunt, et habent esse positivum cognitionis; sed hoc non tollit, quod habent suum esse extra actum, seu etiam rei, immo hoc videtur supponere. Ad id autem, quod dicitur non sunt entia positiva extrinseca, et sunt entia negativa extra actum, alias absolute diceretur. Dicitur, licet non sint extra actum.

Dubium 23:

Utrum denominatio sit ens rationis? pro solutione nota, quod denominatio alia est intrinseca, quae provenit a forma realiter existente in subiecto denominato per illud; sic patiens dicitur albus ab albedine realiter existente in illo. Alia est denominatio extrinseca, quae provenit a forma non existente in subiecto denominato per illud, sed in alio; sic patiens denominatur unus a viis existente realiter in oculo, et solus terminatur ad patientem. Ad hoc etiam, quod aliud est, et esse illud, et aliud denominari illud, nam patiens est albus per albedinem realiter sibi inherens, et unus per viam realiter ad illud terminatam; denominatur unus albus, unus per impositionem, et applicationem nominis significandi illud esse habens per albedinem, unus per viam. huius visus.

Respondeo ex dictis: accipiendo denominationem pro illo esse patiens a forma reali sive intrinsece, sive extrinsece existente in subiecto, denominatio non est ens rationis. Ita colligitur ex Q. 1. d. 30. q. 2. n. 14. et in 3. d. 8. q. 1. un. et suadet breviter maxime quod denominatio extrinseca, in qua materia videtur diffinita: verby divinis hypostaticae humanitatis est unitas quia peruenit terminat unionem hypostaticam namque humanam, in ipsa namque substantia existens; sed illud esse unitas est mera denominatio extrinseca, et non ens rationis quia a parte rei, et nullo cogitante intell, ita est: agere. Minor est evidens; alia incarnatio non est rei, sed ens rationis, quod (proximorum stante opinione) est quod fictum, et per fictionem, seu talis cognitionem fieri ad absque hominibus et Dominica incarnatione cogitare.

Si autem denominatio sumatur prout est nomen impositum, et prout intellus cognitio subiecto accipienti intrinsece, extrinsece illud quod a forma reali, operatur illud predicando illud denominationem illi, sic denominatio est ens rationis. Ita fecit des. Suadet inf: imponere nomen, et uti nomine imposito est attribueret unum alteri per intell; sed denominatio ita 2°, et prout modo intellusa est, impositio, lusus nominis impositio ad illud quod significandi: et est operatio passiva, seu relatio rationis facta per intell. Unde dicitur Deus in tempore sit realiter Creator, quia peruenit terminat relationem ad ipsam, ut ait Scotus in l. cit. et Magister ibid.; inf: quod Deus denominatur activus facta Creator, hoc quidem est per relationem rationis factam per intell. Operatur Deus ad Creaturam.

Dubium 33:

Utrum ens rationis habeat proportionales, seu rationes, et quae sint? Respondeo ad 1^{am}, quod ens rationis habet quidem rationes sibi proportionatas. Ita Q. 4. d. 1. q. 2. sub n. 7. dicens: in talibus definitionibus (entis rationis, seu 2^{ae} intentionis logicalis) in veniunt etiam genus, et differentia, et proprium: et prout in quale accidentia, determinabile. Sed per se subiectum est proprium, et prout in quale accidentia determinabile: et sic. Idem etiam docet Q. 2. 6. ubi. De etiam ratione; quia quilibet esset nequit esse sine rationibus, alioquin non esset esset, quae alibi nascitur: sed ens rationis habet esse licet obnox: et rationes sibi proportionatas. Ad 2^{am} partem dubii Respondeo, quod ens rationis in divini habet duo modos eandem rationem, ac ens reale, ad cuius imitatio fit, et idem est unum, verum, et bonum, quae sunt rationes simplices, et etiam est idem, et divinum, quae est ratio perfecta: et similiter ens rationis in partem, ultra praedictas, habet etiam suas peculiares rationes proportionatas illi rei, ad cuius imitatio fit. Circa quod nulla occurrat specialis difficultas. Videatur Q. 1. contr. 3. n. 2.

Dubium 43:

Utrum ens rationis cognoscatur per actum, quod fit? Respondeo negativiter: non per actum rectum, et cognoscitur per reflexum. Relatio sibi patet ex dictis, et a ratione, et ab autoritate Q. 1. q. 2. n. 11. docet factum esse, quod relatio rationis fiat actu reflexo, sed fit actu recto, et cognoscitur actu reflexo. Ita 1. d. 35. q. 2. un. n. 10. ait, intellus divinus in 3° intentionis causat relationem rationis, et in 4° intentionis prout quasi reflexum, et tunc relatio rationis cognoscitur eum. Ita 2. d. 1. q. 2. sub n. 9. quod relatio rationis est modus sibi in actu, seu recto, et non intelligitur nisi in actu reflexo. huiusmodi auctoritates ad huiusmodi quae supra. Sed dicitur: per illud actum cognoscitur ens rationis, per quem manifestata intell; sed per actum rectum manifestata: et si per illud fit, per eundem cognoscitur, et fit.

Ita distingo miam: scilicet per actus actus manifestata intus est ratio pro maiori, seu fun-
damentali, secundo: manifestata est ratio illiusque speciei, et per actus actus, quia per actus actus
cognoscitur per actus actus, et est ratio non obiecti, sed effectus eius. Quod enim quodcumque intus
quodlibet habet esse, quod intelligibile, quia hoc est ratio, seu proprietas ratio; ac proinde est ratio
habet esse per actus actus, et est intelligibile per postulationem intellectus.

Dubium 34: vixit

Ens rationis cognoscitur per propriam speciem? Ita negatur, quia suppositum est falsum, scilicet
quod ens rationis habeat, propriam speciem sui in intellectu. Quia quia species impropria est ratio, et
ratio movetur intus, simulque cum illo tenentur ad speciem expressam, seu cognitionem rationis rationis
producendum; id hoc tamen repugnat enti rationis, cuius nulla est ratio visibilis, nec activitas: 20.
Ita propter dicendum est cum de sub. 1.3. ubi dicitur 34, et l. d. 1.9.2. n.3. quod ens rationis cognos-
citur per speciem entis rationis. Nec mirum; nam plurima sunt entia rationis, quae non per propriam
sed per aliam speciem sunt cognoscibilia propria eorum minimam partem: 20. a. scilicet hoc di-
cendum est quod ens rationis, cuius non minima, sed nulla est ratio entitas. Quod tamen, nam maius non
cognoscitur nisi per speciem; per rationem, et negatio per speciem sui oppositi positivi; rationis omnes rationes per
speciem sui fundamenti; quod totum est plana, et tamen doctrina. Vbi adverte, quod species en-
tis rationis movetur immediate intus ad cognoscendum ipsum ens rationis, et mediate ad ens rationis; atque
ideo ens rationis est obiectum motus, et per rationem, ens autem rationis est obiectum per rationem, et per rationem
et quoniam cognitio entis rationis, et entis rationis sunt distinctae, species tamen entis rationis finalis est una, et
virtualiter multiplex, quia habet virtutem rationis non solum ad cognoscendum ens rationis, sed etiam ad
ens rationis propria analogia similitudinis, et apparet per rationem, quae habet cum ente rationis: nam
sicut ait Augustinus 4. meth. text. 4. (ecce A, et O. Alpha, et Omega, proprium, et finis huius mundi.)
eiusdem scilicet est videtur id, quod est ratio, et quod videtur ratio; ita eundem speciem improprie est mo-
vere ad cognoscendum id, quod est ratio ens rationis, et quod videtur ratio. Hoc tamen intus dicitur
etiam intus rationis cognoscitur ens rationis, necesse est ratio rationis, nam ut supra dictum, cognoscitur
per speciem entis rationis repugnat Deo Creatori nostro. Cui rationabile obsequium
prestantes nam, ipsi sunt gloria, laus, honor, et imperium in secula seculorum.

Amen

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

500 N. 5TH ST. NEW YORK, N. Y.

Acquired from the

Library of the

City of New York

1897

Gift of

the

City of New York

1897

Gift of

the

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, including the word "HISTOIRE".

Main body of handwritten text, appearing to be a list or a series of entries, possibly organized in a table-like structure with multiple columns.

Bottom section of handwritten text, which may represent a conclusion, a signature, or additional notes.

DISP. 1^a DE URLIBUS IN OMNIBUS.

Porphyrius Thius, secta platoniceus, et Religione aliquando Catholicus, à qua tunc propter crudelitatem Auereliani, et Dioclesiani, quorum tempore floruit, postea separeatus, et Christiani-
anae religioni accessimus impugnator factus, habuit pro discipulo Origenem, et pro
discipulo Chrysostomum nobilissimum Romanum: qui legens, et non potens intelligere Chathego-
ricam Aethi, rogavit Magnum Iam, ut ad tractatum illum Aristotelicum indigendum illi patefacere-
ret: Porphyrius petenti discipulo acquiescens librum fecit de 14. URLIBUS, seu predicabilibus,
quorum nomina valde utilis est ad tractata Aethi percipienda: Quorum librum, seu tractatum age-
rat Ylapoge, quod latine est introductio, et immunita Ylapoge Porphyriana nominatur:
unde hic tractatus est quidam introductus, seu preparatio ad Cathagoriam, seu praerogativa Aethi.

Ad ante quod illi 14. URLIBUS specialiter
agamus, agendum est Quilibet loco ut sic illis omnibus immuni: Quia hoc utile est in rationis cu-
fundamentum in se, per primum supponi debet hoc fundamentum clari, ut recte procedamus, et
ut nomina ipsius URLIS loci aliquantulum et nomina sui fundamenti innotescant. Tale fun-
damentum est reale metaphysicum, seu nomina immunita à parte rei, quod licet primum ad metaphysicam spe-
ctet, hic tamen propter dicta debet supponi, et nomina eius aliquantulum haberi; Quare sit:

9°. 1^a. AN DETUR à Parte Rei Nomina Immunita, seu URLIS metaphysicum?

Respondendum est quod tale etymologicum est quasi unum versus alia, seu est unum plura res-
piciens: et quia variis modis evenire potest, ideo utile dividitur in 2. in plexum, et implexum:
Plexum est est aliqua plura, proprium generale. Distinguitur sub se plura alia plura, ut omni totum est ma-
ius sua parte. Implexum est aliquo simplex plura respiciens, quod quidam est quintuplex
videlicet, in cauendo, in significando, in representando, in excedendo, et in predicando.

Vale in cauendo (A quo in Ethica) est cum potest
solus effectus producere; ut Deus, et Sol, qui ideo causae vocantur agelante. Vale in significando
(A quo in summo) est vox aliqua equivoca immediate significans plura; ut Canis. Vale
in representando (A quo aliquantulum in summo) est id, quod plura simul representat; ut Sionem,
Imago, et species impropria, et abstracta hominum, omnes homines aliquando representant. Vale in excedendo
(A quo hic) est nomina, quae pluribus quodammodo realiter insit; ut homo Petrus, et Paulus. Va-
le in predicando (A quo Repet.) est unum primum inter alia naturae primum à pluribus.

Notandum est etiam quod de 2. 11. val. quod
nomina primum in triplici statu considerari: 1° in se, absolute, seu 2^a se, et hic dicuntur status
oppositi, in quo statu conveniunt nomina primum applicata 1°, et 2° modi. 2° considerantur nomina
primum distincta, et determinata primum respectu, seu primum individuationis, qui vocantur status exi-
stentiae phisicae. 3° considerantur nomina, primum est distincta in inter se, simulque respiciens omnia sua infio-
ra, et hic vocantur status existentialis distinctae. 1us status est metaphysicus, 2us phisicus, et 3us logus. Primum
quod conveniunt nomina in 1° seu metaphysico statu, conveniunt et in omni statu, quia adiectivus posterioris
nec distinctio primum; si sic tamen quod conveniunt illi in 2° et 3°, quia haec sunt accidentia nomina, et adiectivus
nomina ex se nec est singulari, nec loci velis; neque enim singulari convenit ei ab agere, et esse velis ab inter.

Ex qua doctrina sequuntur nota, quod primum
sit est triplex, scilicet, logica, phisica, et metaphysica: logica, quod primum inter se respicitur primum aliquod,

l'propter rei, n' recipiendo aliud prout eiusdem rei. Ista e, quando unq phisq entit ab alia
dividitur, ut quid signu dividitur in plures partes; atq ideo phisq dicitur, immo separata, quam
magis debet dici. **Nota** tamen, quod duo entes, quos phisq habet, realiter distincti
n' sunt realiter idq, se se invicem realiter excludunt, ita ut quilibet realiter n' sit altera. hoc modo
nra quilibet creatura excludit singularem; atq ideo quid dicitur, nra ex se, perse, 24 se, realiter,
etc, tunc qm metaphisq praeiudicat a singularitate, quia tunc solus dicitur prout ipse nra
se istans ex singularitate, et nra, tanq ex parte acta, et ex se ipse metaphisq, realiter
quid dicitur, sol realiter identificatis. ac proinde impossibile e, qd nra sine singulari-
tate, se istans possit esse a parte rei. = Adde cy D. N. 2. d. 3. l. 6. sub n. 10. qd singularitate
aliud e perse, aliud prout se n', et aliud prout accidens: singularitate prout se n' e ipsa singularitas, seu
differecia indivisibilis, ut patet, cuius e, et prout se repugnat dividi in plura. Singularitate prout se
n' e prout, l' quilibet individuum, cui licet prout se repugnet dividi in plura, hoc tunc illi pro
venit a singularitate, cuius e, repugnat, et qua realiter e tale. Singularitate prout accidens (acciden-
taliter quid metaphisq) tenet ab extrinseco, l' denominative, e ipsa nra singularizata ex se n'
includens singularitatem. Percepe verba D. N. c. Deo, qd qd e in hoc lapide e unus n',
l' primo, l' prout se, l' denominative. l' forte, ut illud, prout se dicitur nra dicitur huic dicitur:
prout se, ut hic lapis, cuius illud, qd e l' unus hac unitate, e prout se pars: denominative
tantu, ut illud prout se, qd perficitur nro actuali, qd prout se, seu nra) quasi denominative
reppicit actualitatem eius, et unitatem similitu.

Tripliciter tractata circa hanc celeberrimam diffi-
cultate sententia: 1^a e quorundam Thozum antiquorum, ut l. metaph. cap. 6. et 4. metaph. cap. 4. referentes
ad Eractum, et Castillo, qui in nra nra singularia solus agnovebant, et realia prout se n'a
bant. Ab hac opinione n' multu distat opinio Nominativu ponit uelut prout se n'
bus, l' conceptibus, qua prout se n' appellati sunt **Nominatives**; quorum Princeps fuit Ochar Scoti discipulus,
qui licet magistro suo opponatur, inquit tunc falsu, multu sicut Scotu. l' hac se opinare. Ocha-
my sequente Pluribus, et plures Societatis seu prout se n' Ariaga, et Hicradus agnoscendo
tantu vale in significando, et representando; n' tunc in essendo.

2^a huic immodice opposita
sententia tribuitur Platoni, qui n' solus uelut in eorum nra dari, sed etq existere a singula-
ribus separata, affirmabat; de com quidq, qd prout se n' hunc visibilis mundi individui debet
proponi, dicitur alter mundus intelligibilis rebus uelut, et Immutabilis propositu, in quo n' hic, l' ille
hoo, sed hoo ut sic, aiat ut sic, plantae ut sic existebant, ut ex quilibet nra Immutabilis prout se n'
ponit singularia in hoc visibili mundo ponenda, eod fere modo, quo plures lucernae ex eod
lumine ostendunt; atq ideo dicebat, illas nras Immutabiles esse uelut Ideas, ad quorum instar,
l' exemplar singularia efformantur: unde Ideas platonice vocantur. Sed an hec fuerit

legitima mens Platonis; an uero importuna insida. Azlis xidentis mala pro bonis, ely
sero, sibi semper venerando, magistro Platonis calumniq hanc imponit l' discrepant
Al. Aliqui Azli fauentes, dicunt, Platonem ita uerba sensisse, sicut relatu e, et Azlis dixit;
quia in credibile, merito quidq, putant, Azli tunc magistru falsu loquu fuisse. Alii
autu, inter quos Scotus 1. d. 3. l. 2. un. sub n. 12. et D. Aug. lib. 83. l. 16., Platonem
defendant a calumnia, et Azli infideli discipulo calumniatoru damnant; atq trahen-
tes mentu Platonis ad ueru sensu theologoru, docent, Platonem sensisse, res ideas esse, n' quic-
q in eorum nra existentes, sed in mente Divina, ad quam miru dux ad extra cuncta
producit.

3^a tunc sententia mediana defendit, dicit quidq nras Immutabiles a parte rei
in singularibus inclusas, et existentes. Et Immutabilis in utraq scola Angelica, et Subtili;
sed adhuc tunc discrepant inter se, nq Scotu dicunt, nra Immutabilis, quoniam sol realiter
identificata cy singularibus, esse tunc ab illis realiter ex nra rei distinctu. Thomu uero
dicunt, nq n' distinctu a singularibus realiter ex nra rei, sed solus virtualiter; at ita dicunt, so-
lus virtualiter esse a parte rei Immutabilis, realiter aut prout se n'. Sed quia n' huius loci hanc
falsu, et Scotu distinctu indagare, sed metaphisq differre, ideo sit ita:

Nota 1^a Delio: data a parte rei vult metaphice, seu nra & se Imunis
n quide singularibus separata, sed illis talia identificata. Ita Dr N. Sub 7.
pluribus in locis, sed precipue 2. d. 3. q. 1. l. quasi per totum, cuius in fine sub n. 10. sic ait:
n ita se hnt Imunitas, et singularitas in nra, sicut esse in intellu, et esse vray esse
aq: quia Imunitas dicitur nra extra intellu, et similiter singularitas: Et Imunitas
dicitur & se nra, singularitas dicitur dicitur nra per aliqui hnt & Mathens ipsi & Imu-
sic: sed nra hnt a parte rei qd & se, et extra intellu dicitur illi: et si iuxta D^r, ita dicitur
nra Imunitas nra, nra a parte rei e & se, seu metaphice Imunis.

Nota 2^a Delio p^rci-
pue ita Cratilly vltia p^roxius negant: data scia: et obry, quia effectus infer
caq. Nunc: sed singularitas n e obry sciz: et data vltia, quibus sit scia. Et subry p^rci: quia
singularitas n hnt p^rciq definitione, nec p^rciq, nec Ligo e demonstratio, ut docet Cratilly
2. d. 3. q. 6. n. 17. = Subvmo ita Nominales: sed plures sciz sunt reals, ut metaphice, Phica, etc.
et obry cuiuslibet ex illis e aliqd vult in se, seu reale. Et coa: quia scia, cuius obry n e reale,
nec ipia talis e obry: et si quia scia, hnt obry Imune, et quia talis, reale; ita quidem e, data
a parte rei nra Imune, seu metaphice, sicut clarq: qd data scia talis.

Nota 3^a Delio: nra vlt, seu metaphice
cit. n. 7. dicitur: si nra esset & se hnt, seu singularis, n p^rciq intellu intelligere ipia sub opposito
sede, ut Imune) nra intelligeret obry suu sub ratione intelligendi et p^rciq nra talis obry.
sed nra intellu intelligit nra ut Imune, n p^rciq illq, nec Lilla aliq scientifici cognoscere: et
quia nra cognita n e esse singularis, sed Imune. Patet coa, quia si cognio scientifica ab ipia
nra scibile ut Imune, sub ratione Imune, ad ipia illq sicut e, alias n e esse scientifica, sed facta
Cognio; ipia ipia nra in se, seu 24 se Imune e. Minor aut p^rciq talis Imune, et ex D^r in 8.
p^rciq citato, negante p^rciq definitione, p^rciq, et demonstratio singularis; et ex Tho 7. me-
p^rciq dicente: definitio, p^rciq explicanda vray quiddam, data & rebus vltibus; ubi supponit
p^rciq, seu nra hnt quiddam p^rciq sunt quide Imunes, seu metaphice vlt: et nra intellu inte-
ligat nra sub ratione Imune, seu n singularis, n p^rciq illq scientifici definitione cognoscere, nec
aliqui Lilla demonstrare. Ideo enim invahet, qd & singularibus n data scia. Igitur, data
nra Imune, a parte rei quide; in data scia talis.

Nota 3^a Delio: nra vlt, seu metaphice
Imune, l qd p^rciq de nominati vlti, nil aliud, qd nra p^rciq p^rciq intellu ut pluribus
inexistens, et p^rciq dicibilis & illis; sed p^rciq sunt a parte rei sic de quibus, ut hnt, et aial:
et a parte rei data nra Imune, seu ex se n singularis. Maia in 2. l. qd, et p^rciq in metaphice
p^rciq. Minor p^rciq ex Tho 1. de intellu. Cap. 7. dicente: vray aliq sunt vlt, ut nra, aliq
singularis, ut Callias.

Respondent Nominales, qd implicat dari aliqui, que ex se
aliquomodo sit apta ad sciz p^rciq intellu ut inexistens pluribus, et p^rciq dicibilis & illis;
nq hoc totu p^rciq dicitur a vltibus, l receptio p^rciq immode representantibus oia
indivisa in Ifwo.

Nota 1^a Delio ex Tho in ant. p^rciq. de nomine univoca sit: quo-
ry nra e Imune, nra vero significata omnino ead. et inferiora univoca n
solu Imunicant, seu ducunt in nomine sed etq in nra, seu se significata p^rciq no-
my. sed p^rciq vray ducunt in nomine, nec illis Imune: et ex nra, p^rciq ead & nra
ory. p^rciq indivisa p^rciq p^rciq partes, quibus dicitur, hnt nra Imune, qua ducunt.
= Ipmia: equivoca n univoca: sed hnt nra Imune: et quia n solu nra,
sed etq nra Imune e univoca; alias nra ead in univoca, et equivoca, nq
utrumq imparet nra Imune.

Nota 2^a Delio: Voces immode significant qd immode
representant, nq significare nil aliud, qd p^rciq cognoscere aliq p^rciq facere; sed
Voces vlt in univoca representant immode nra Imune, in qua inferiora assimilant, et
ducunt; p^rciq, nq a vltibus Voces aial, n sciz immode inferiora, alias superfluenti vo-
ces hnt, sed, etc: et vray vlt significant immode nra vray Imune. Igitur data illi nra Imune.

Ita 3°: Iuxta Responsum, voces uales significant inferiora in se: et signifi-
cant immode, et distincte aliquos nāq̄ Imunū. Dabata Cōa: significare plura in se ē
significare distincte aliquos nāq̄, in qua plura illa funduntur, seu invenitur: et si voces uales
significant inferiora in se, ē, quia immode, et distincte significant aliquos nāq̄ illi inferioribus
Imunū. Prantus: nāq̄ hęc vox Paradisi Voluptatis Gen. 2. immode, et distincte significat
Uberiusq̄, et delectabilē locū, medax mō, et in se significat herbas, flores, arbores, et fructus
in illo loco Imunū: et a pari.

Ita Quid: Cy dicitur, Deus factus ē hō, nē uerū & voce,
nec Deus falsi, sed hō humana significata p̄ voce, et representata p̄ Deus falsi:
et idē cy dicitur, Deus ē hō, Joannes ē hō. Ista nō possit vox hō, sed ipsa nāa humana signi-
ficata ē Imunū Deo, et Joanni, et predicabili Lillis. = Idem: hęc predictio Deus ē hō ē uer-
a, falsi, et superioris & inferioris: sed si hō ē solū Imunū p̄nes voce, et Deus falsi, ē om-
nino falsa locutio: et c. Idem ut, quia tunc illa p̄p̄ faceret hanc sententiam, Deus ē vox hō,
quā nē falsi, quia p̄p̄ nē aliq̄ subti, nec uera, quia enuntiat ex alia, acc, nec superioris &
inferioris, quia vox hō nē aliq̄ superioris incluy in Petro: Ista hō nē Imunū p̄p̄ p̄nes lo-
cū, Deus, sed 2° significat Dabata nāa Imunū a parte rei, seu uale in eundo, et nō p̄p̄
in significando, et representando, u. Nominales ipsi dicunt.

Idem pari Deus nō, scilicet, q̄ hoc
uale in eundo, seu nāa Imunū poni nō debeat a suis singularibus separata, sed in illis, et cum
illis realiter identificata, ē oīq̄ Peripateticorū, et Aristoteli ex propria sententia, qui 7. metaph. sic ait:
nully uale exiit p̄pter singularia separatim. Itē: 1. Post. cap. 4. text. 11. ita resolutiōe lo-
quuta: Manifestū ipse, q̄ quicunq̄ uale, et necessitate insunt rebus. Itē: in Præmāto
substantiā sic ait: Corrupti s̄ substantiis, impossibile ē aliq̄ illorū remanere. hoc ē, dextru-
singularibus, uale etq̄ evanescunt, seu existentialiter pereunt; ut ibi Expositores declarant.

Idem etq̄ facit hęc p̄as: ille nāq̄ uale s̄ existens
extra singularia; quare: 1. sunt producti; 2. improducti. Si improducti; et sunt Deus, 1
aliqui Dei. Si sunt producti; et implicat, q̄ sunt separata a singularibus. Dabata hęc Cōa:
nihil p̄p̄ produci, q̄ nō sit singulare, 1. a singulare indistinctū, quia actiones sunt circa
singularia: et implicat Dei nāa existere, et productas esse, quin sint saltem identice singulares.

Idem ex illo Boetii: omne q̄ ē, ideo ē, quia unū num.
ē: et implicat aliquos nāq̄ esse, seu existere, quin, 1. p̄ se, 2. p̄ accidens sit una nō, seu singulari.
etq̄ esse, 1. p̄as esse nō existit separata a re, cuius ē uale, sed cy illa realiter identificata; 2.
Idem nāa Imunū, 1. ē esse inferioris, si specificat, ut hōo r̄p̄t̄ Dei, et Pauli; 2. p̄as esse inferioris
si generica ē, ut alibi r̄p̄t̄ hōis, et beati: et c. = Alia solutio Nominaliū, Irenicorū,
et resolutiones Thomistarū Vide apud A.A. efficacissime impugnatas, et p̄cipue apud Mast.
hic, et apud Liguēty supra 14. sect. d. 3. 1. 1. sensus autē 1. ex solutione Argumentorū pluri
vobis patefiet.

Ad 1°. Ita nāq̄ Idem: Quidq̄ in re nāa existit, est singulare: et nō
dante nāq̄ uale, seu Imunū a parte rei. Dabata autē: q̄q̄ ē in re nāa, 1. Deus, 2. creatura;
sed Deo p̄, q̄q̄ singularis, ac etq̄ creatura, quia hęc existit ex bi aduētiū actionis realis,
et actiones sunt circa singularia et 1. metaph. text. 1. et c. = Idem: nāa nō ē a parte
rei ab inferioribus abstracta, seu p̄p̄p̄, quia hoc hōr uereficio intus abstractiōis; sed ut
nāa esse a parte rei uale, debet abstrahi, et abstracta a singularibus: et sic. = Idem: ex illo
Idem phi dicto, uale, aut nihil ē, aut posterius ē, scilicet post operationē intus: et c.

Idem ad argū, dūdo autē: q̄q̄ ē in re nāa
existit, ē singulare, 1. intus, et p̄ se, 2. extrinsec, et p̄ accidens, seu denominatiue, et c.; intus
ē p̄p̄ se p̄p̄p̄, nō p̄. Ad probatiōē eodē modo intus Idem, q̄q̄ scilicet, actiones sunt circa
singularia, 1. p̄ se, 2. p̄ accidens; nō autē p̄p̄p̄ circa singularia p̄ se: atq̄ ita Idem
Idem, q̄q̄ nāa creatura ē singularis extrinsec, identice, p̄ accidens, seu denominatiue, q̄q̄ sufficit, ut
terminus actionis productus singularis; cy hoc cōm̄ stat, q̄ falsi, et 2° se s̄ Imunū. Vide
dicta cy 1° in notab.

A. 3. cypris: in hac spe Exus et hoo in ppe

6
 29 nulla ē Immunitas. *Præterea, quando animus, et distinguendo animus prædicationis: solus ē humanitas Dei
 phice, et per inexistens; Deo; metaphisice, et per indifferens; ergo. Quamvis enim humanitas illa
 sit tantum in Deo; tunc quantum ē ex se per se esse diversim in omnibus, quia ex se nō obligata ali-
 cui singularitati determinatæ: unde à parte rei ē propria Dei per inexistens, quia tantum in
 illo existit, et ē Immunitas per indifferens, et per indeterminatam, quæ in illo calhæ secat.*
Ad prædicationem distinguo Cōmuni: tot nūm transcendente

Secum munus per indifferens. Sed instabis: Si nã, quia in Pro, esse munus Paulo, sequetur

hypostatic distincta. Arg. 1° platonice: ex eo probatur, datur nra; Immutabilis a parte rei;

pessione e ang. *a* *Obo Sciz de pona nāz uq dē.* Rix ad A³ ngde mioz, et distingdo ma

Opheura. Puzos greng telsoo na pmanasia. vira dila in bawemai. 2.1.9. 3rd dio.
Agro. 1. na pmanasia.

...propterea nāa sunt

dicuntur illa, quae possunt esse sine aliis, non vero alia sine ipsis. — *Idem*: Inia non esse sine singularitate, in 2. si 17. habetur in contrarium. Si 24. id dependet a singularitate, et est posterior igitur; non igitur dependens est posterior illi, a quo dependet. *Idem* ad 13. Item autem, quando Cuius. Ad implicitam probationem dic, quod dicitur, quod illud, quod est prius non alio, et realiter distinctum ab illo, potest quidem separari ab eo; quod si accidit in presenti, quia licet non immunes sint priores non singularitatem, sunt tamen idem realiter cum illis. Vide 2. d. 12. q. 2. n. 3. — Ad aliud dicit, non potest esse sine aliqua singularitate; et quo ad summum sequitur dependet a posteriori, quae melius dicitur *Cocciola*, quae non infertur prius dependet. *Sed* instabit 19. Soluuntur sic: 20. est prius alio prioritate temporis, est realiter distinctum, et separabile ab illo; *Sed* ex 2. d. 2. q. 9. n. 19. 20. est prius non, potest esse prius tempore: 21. si non est realiter prior singularitate, potest igitur quae temporaliter prior, et sequitur distinctum sine illa. — *Idem*, quod prioritas non est duplex, alia in mundo, quae tunc datur, quando unus inter prius existit distinctum ab alio potest prioritate, licet simul tempore existant; alia est prioritas non in mundo, quae tunc datur, quando aliqua duo per unum existentem sunt, *Sed* tunc unus 24. quae finalis, et essentialis est prius alio, ita quod prius intelligitur alio non intellecto. hanc prioritatem habet non immunes reppere singularitatem; non vero 19. Quae prius loquuntur dicitur. *Idem* ad 13. Item autem

partem distinctionis: simpliciter, non distinguuntur realiter illa, quorum unus potest ab alio separari; *Sed* humanitas per se potest esse sine perfectitate, non potest dici per se perfectitate: immo 24. se adhuc retinet illa indifferenter, et potest, ob quod potest esse cum alia singularitate; non in eo stat immunitas non ex 2. in solutione est. 20. non non realiter identificata cum singularibus, *Sed* ab illis separabilis, et distincta. *Idem* de maiori, distinguendo maiorem: humanitas per se potest, et potest ex se, et potest maiorem, esse sine perfectitate, deinde; potest per se, non maiorem, et quod sequitur in eodem sensu. Nunquam enim non immunes per se potest esse sine singularitate, quia non, et singularitas per se sunt una, eademque indivisibili res. Cuius loquendo de potest maiorem, quae explicata per se non repugnat quantum est ex se, hoc modo non immunes potest, et potest esse sine singularitate, quia ex se non magis determinata ad unum quod ad alium; *Sed* tunc haec separabilitas per se non repugnat nunquam potest reduci ad actum propriam realitatem identitatem non cum singularitate. — Et si dicatur, quod perfectio est potest, quae non reducitur ad actum. Dico, quod hoc est verum de potest per se, non autem de maiorem.

Sed instabit: ut aliquid distinctum realiter a multis, non requiritur quod possit existere sine omnibus absolute, *Sed* sufficit, quod possit esse sine hoc, illo determinate; *Sed* non humana dicitur, licet non possit esse sine omni singularitate, potest tamen existere sine hac, et illa determinate: 20. realiter distinctum ab omnibus. Probatur maiorem a simili per analogiam factam ex 2. d. 12. q. 2. sub n. 4. sic: *Quidam* dependens se habet ad quodlibet cuiuslibet generis absolute, habet se dependens ad illud genus absolute; ex quo prius probatur ibi quod 20. magis potest esse, *Sed* existens sine omni prioritate facta, quia dependens se habet eadem quodlibet; *Sed* non immunes indifferenter est, et dependens se habet eadem quodlibet singularitatem: 20. *Idem*. *Idem* instabit: *Idem* iuxta 2. d. 12. q. 4. sub n. 22., Caeli, et motus Caeli distinctum realiter, quia quantum Caeli non potest, 27. *Idem*, esse sine motu, haec inseparabilitas provenit a causa extrinseca, scilicet, a mouente continuo; *Sed* inseparabilitas non a singularitate provenit a causa extrinseca, scilicet, a Deo determinante non diuigi cum hac, et non cum illa singularitate: 20. *Idem*.

Idem ad instam distinguendo maiorem: sufficit, quod potest, potest per se, et subiectiva, esse sine hoc, illo, deinde; sufficit, quod potest potest maiorem, et obiectiva, non: Et immunes per se distinctum maiorem. Quando 20. dicimus, separabilitatem aliquorum arguere potest, *Sed* potest inter illa, hoc debet intelligi de separabilitate extrinsecae per se, et subiectivae; non autem extrinsecae maiorem, et obiectivae, qualem est non 24. se reppere singularitatem determinatam.

Idem ad instam distinguendo maiorem: sufficit, quod potest, potest per se, et subiectiva, esse sine hoc, illo, deinde; sufficit, quod potest potest maiorem, et obiectiva, non: Et immunes per se distinctum maiorem. Quando 20. dicimus, separabilitatem aliquorum arguere potest, *Sed* potest inter illa, hoc debet intelligi de separabilitate extrinsecae per se, et subiectivae; non autem extrinsecae maiorem, et obiectivae, qualem est non 24. se reppere singularitatem determinatam.

Ad probandū & Oportet dic, optimè probare & maiora xpa fac, minimè
atq; & maiora singularitales: Rati; quia maiora ē in pōa ythica, et subitua respectu facy,
hōens quidē ppxiq; existēq; diūctq; ab existē fac; ac proinde n̄ sōly esse, sed absolute
p̄stare esse n̄ra sub una, et postea sub alia fac; ut n̄alitate dīngit in generatione, et corrup-
tione; et etiā potest p̄ pōq; Quia absolute existē sine oī p̄oribus fac, ut intendit, et bene
probat argū dī. At vero n̄ra ē tantū in pōa m̄ythica respectu singularitatis, n̄ hōens
ppxiq; existēq; diūctq; ab existē singularitatis, a qua propt̄a realit̄ identit̄is (quā n̄ hōt maiora
cy fac) minimè separari p̄st. Unde dicitur dī paritas. Ad affirmandū Rati, qd̄ quando inie-
parabilitas a liquorū p̄orū omnino a Cāa vtriusq; tunc realit̄e dīstinguentur,
et talis ē inseparabilitas inter Caelū, et motū, quā p̄cipuè p̄orū ab Angelo motore
dīnuo semper mouente; et vero inseparabilitas n̄ra a singularitate p̄orū immediate
ab identit̄e reali, quā ē inter Cāa vtriusq; licet existē, et efficiēter p̄orū a Deo. Vi-
deatur ibidē dī. Non pauca, s; p̄o, s; Ma, rotant circa hanc m̄ā in m̄ytha dicenda.

Q. 2. Per quid constituatur Fräliter URLE
Logicum?

Domestici, o milites, implacabile aggredimur bellum; ne in hac re scidimus totos
per Centurias divisus. Secus libenter pugnat, utraqueque Centuria ista certas procla-
mans. Dux suus esse Scotus, vicarius, vicarius clamat. Id campum Caramini parantes, curam
ab incertis separemus. Supponimus enim citra dubium, ut loquar non a parte rei, sed soli
pro interitu clari; cuius oppositi falsi impudenter scito, de aliqui Thomae, ut Rubius, Martinez, et
Azeiga perperamque intelligentes, in legentes Scotus, dicunt, quod in sententia Scoti ut loquar est a parte
rei. Id certe si illi illud Mart. 24. Qui legit, intelligat sciunt, non deficerent scrutantes, et inva-
nias intelligas Scoti litteras dantes. Audite et Scotus Luxi in actu, seu loco locum 1. 172

nias intelligas Scoti litteras dantes. Audite et Scoti Luxi in actu, seu loco loquentis 1. d. 33.
1. un. n. 8. sic: Sortis utilitas repugnat, quia tunc non ducit hominem nisi per actum intellectus operantis, et
negotiantis circa hominem. It. 6. metaph. 2. 18. sic: est natura in propria remota ad determinandum singu-
laritatis, et utilitatis, et sicut a producente diriguntur singularitati, ita ab intellectu agente utilitati.
It. 7. metaph. 2. 13. n. 19. sic: intelligendum (intelligite Thomam), quod ualde plerumque est, quod est in pluribus,
et de pluribus, non actu, sed propria propinqua, et tale nihil est, nisi ex consideratione intellectus.
Omittimus plura circa hoc. Disserimonia. Puto enim, quod Thomam involuntarie falluntur,
nescientes quidam ualde loqui a metaphisico distinguere; at proinde ipsi ex sua nescientia argu-
unt. Disseribit. Imperitiam. Supposito enim, quod ualde loqui non a metaphisico, sed a metaphisico

unt. Dis Subt. Imperihq. Supposito enim, qd vale logy nē a priori, sed pugnā in intell;
querimus nunc p qd fracta virtutata? Ad 1o nota 1. Cy Imuni, qd vale logy dicit, fracta
relatōis rāōnū nāq ad inferiora, quia vale logy ē intēnci qd relatōis: unde ē quoddā
decretū duo dicens, unū Explicatio, scilicet p q, qū ē relatō rāōnū, seu 2a intēo loga validat;
et aliud Imāli, 2°, seu Innotato, nempe nāq Imuni, qū ē fundamentū validatū, et idēo
appellatū vale metaphisicū, seu remotū, 1 fundamentū, qd qd pcedenti dāt a priori statui-
mus: nunc querimus 2°, et pte virtutū valū in actu, seu logi. Nota 2o, qd Imunitas

appellatur indifferens positiva, et formale indifferentius velut in actu, seu logi. Nota 2^a, q^d Indifferentia seu indifferens nāq resp tu suorū inferiorū ē duplex, scilicet, negativa, seu privativa, et positiva: 1^a ē, quā nāq tracta pr singularitate adhuc tenet, ut possit esse cy alia singularitate ab ea, in qua ē: et dicitur indifferens negativa, seu privativa, quia in illo statu directionis stat illa indifferens nāq quasi impedita, et privata pr extin q d eliminatio illius singularitatis impedienti ne nāq cy alia singularitate sit. Indifferens positiva ē illa, q q resp it nāq in se, et ab oib us differentiis individuales abstracta equalitate resp ici ens oib. Quia rāone ap el et sol et indifferens, seu in determinatio quasi directionis, quia positivē directionis determinatio actuali pr differe individuales, q q sic excludit.

Ita 1^a sic: 2° 1° indigita d aliquo, cuius vera; sed aptitudo ad predicandū
nō, 2° 1° indigita d uel in actu, ut 2° plerūq; ex 1^a. Maior ē quidē. Tabula minor: 4° ē
nāalita posteriori rāone d plerūq; uel, nō indigita 1° d uel; sed 1° nō ē aptitudo ad predicandū.
2° 2°. Et minor in D. T. metaph. 1. 18. 7. Circum huius, ubi loquenda ē 2^a 1° opinionē, quā
fuerat eūq; uel in predicabilitate, sic ait: nec 2^a opinio loquēda ē d plerūq; rāone
uel, ut 2° hōc difficultatē; sed d quādā dīstīctīōne posteriori nāalita rāone eūq;
d plerūq;. 2°, sicut nō potest dici, qd rēalitas sit rāo falsi, quā 1° indigita d hōc, cū reuera
sit nāalita posteriori rāone d plerūq; hōc, ita paritā predicabilitas, seu aptitudo ad
prædīcandū rēalita uel.

Ita 1^a 1°: Veritas predicatōnis regulata pā identitē in subij
expresy: ideo enim ppo ē vera, quia subij ē idē cū ppo; nō ē dīta; sed regula pā
cedit regulatū: 2° pōtū indigita, aligē eū idē cū aliquo, quā eū uerū, et proximē pā
dicabile d illo. 3° pōtū prius indigita uel eū in pluribus, quā eū proximē pā
dicabile d illis. 4° Itē 2°: hōc ē predicabile d pō, nō ē dīta: 2° pōtū aligē cūq; d illi
cū alia nō, nisi quia hōc ē superior rēpā pā, nō autē uerū rēpā hōc: 2° pōtū nō pā
2° predicabilitatis ē superioritas. 3° pōtū prius indigita, aligē eū superioris, seu uel,
quā eū predicabile. 4° pōtū pā predicabilitas nequit eū 1°, et falsi rāo uel.

Ita 2^a opinio apta sic: iuxta doctrinā D.
1. d. 3. 7. 3. falsi specij dīstīctū, seu dīstīctū specij cūalib; ē simplicitas simplex, seu
irresolubilis in plures dīstīctū: 2° falsi specij dīstīctū uel falsi. Sed hoc nō potest sub
finiri, si uel, seu duplex illa aptitudo ē falsi dīstīctū uel: 2° 2°. Et subsumpta; quia
duplex illa aptitudo, quāq; altera ē ab altera, iuxta dīstīctū, dīstīctū, nō hōc eūq; d aligē
et aligē dīstīctū, 2° falsi, quāq; dīstīctū. Si autē dicant, qd rāo ē genus, et altera dīstīctū uel;
Ita; quia, dīstīctū uel, nō amittibile aligē, cū aligē illarū aptitudinū dīstīctū: 2° 2°.

Itē 2^a 2° 1° Subj. 9. 6. uel. loquēda ē dīstīctū de
finitionibus positū dīstīctū 1° 1° dīstīctū. Cap. 1. ē: uel ē, qd de pluribus pōtū nō ē. 2^a
1° dīstīctū. 2° 2° ē: uel ē, qd ē unus in multis, et de multis. an ipse dīstīctū 2° 2° dīstīctū ē pōtū, 2^a
ē dīstīctū; et ē dīstīctū: si 2^a ē uel, 2^a ē dīstīctū. Nunc sic: sed iuxta dīstīctū dīstīctū
(uēq; 2° uel uide.) dīstīctū oīq; 2^a dīstīctū dīstīctū pā aptitudinē ad pōtū, et 2^a pā aptitudinē
ad eū in pluribus: 2° dīstīctū uel, aptitudinē eū quidē dīstīctū, ē manifestū dīstīctū dīstīctū
2° qd si una ē quidē dīstīctū, seu uel, altera ē dīstīctū, seu pōtū. Si autē dicant,
qd dīstīctū in illa 2^a nō quāq; nec loquēda dīstīctū uel, sed solū quāq; an uel hōc pōtū?
hoc idē dico: sed qd dīstīctū? dīstīctū eūq; dīstīctū dīstīctū dīstīctū, qd si una ē uel, altera ē pōtū;
ex qd dīstīctū dīstīctū dīstīctū, dīstīctū eūq; dīstīctū. Ita 3^a sententia apta sic: uel illa indīstīctū

ita positiva ad plura, ē ad plura dīstīctū; sed ad plura simul? si 1^a, 2^a ē mēphīa rāli, et pōtū
nāq; 2^a se; et negat nō potest dīstīctū uel loq; qd falsi dīstīctū rāli. Si 2^a, itēq; quāq; uel ē ad
plura, tanq; ad ea, in quibus pōtū simul eū; dīstīctū pōtū simul pōtū? si 1^a, 2^a ē aptitudo ad pōtū
dīstīctū. Si 2^a, 2^a ē aptitudo ad predicandū; et dīstīctū illa indīstīctū positiva nō aligē dīstīctū,
et pōtū dīstīctū aptitudines ad eū in, et dīstīctū de, ut hōc sententia dīstīctū dīstīctū. 1^a inter
qd pōtū ē adēquata, quia nō aligē modū, quo indīstīctū pōtū eūq; plura, nō dīstīctū, l
dīstīctū, seu simul. 2^a similis mēphīa loq; loquēda ē adēquata. Sed dicent; qd illa indīstīctū

positiva ē quidē ad plura simul, et dīstīctū, sed tūq; pōtū ab eū in, et predicandū dīstīctū.
Ita tūq; dīstīctū falsi nō dīstīctū aligē dīstīctū: sed indīstīctū ad plura simul, seu rēpā
ad plura simul dīstīctū aligē ab oīq; loq; 2° 2°. Tabula minor: uel in rēpā dīstīctū, et idē dīstīctū
dīstīctū in dīstīctū ad plura simul, quia imago hōc hōc ē positiva indīstīctū
ad oīq; hōc simul rēpā dīstīctū; sed uel in rēpā dīstīctū nō uel loq; pōtū ē dīstīctū dīstīctū:
2° indīstīctū positiva ad plura simul dīstīctū aligē ab uel loq; 2° 2° dīstīctū.

Ita hoc argu. Itaque prout, ut cogantur sic respondere: Vnde uale in canendo in
reperendo e positum indifferens ad plura simul; Sed hoc hec positum indifferens e rati,
illa uero uale indifferens e qd rationi, ut patet. Sed ita dicitur, qd hoc e qd quod: qd ipse pater
se indifferens positum naq ad plura simul, nisi aliquid aliud addatur, tunc distinguatur, ne rati
falsi uale logi. Et illorum uale e idem, ac hec: rati falsi indifferens huius a rati. Et hec eia,
quia, sicut, si me arguerent, qd aial darent aliis ab hie, responderem, aial rati, rati, rati,
aial rati, rati, rati; ita Itaque pro sua indifferens positum respondet, qd debet intelligi qd
indifferens rati, ne uale falsi. Itaque sicut pater dicit a nobis pater dicit manca e, ita et
Itaque claudicat.

Ita 2o: indifferens uale in significando ne rati; Sed e indiffe-
rens positum ad plura simul, quia hec vox rati e quidq positum indifferens ad plura
rati specie distincta simul significandos: qd indifferens positum ne rati rati aliis ab
uale logi, quia rati uale in significando ne logi. Maia pater dicit, quia si
significatio in uoce ne qd rati; qd me indifferens positum ipsius significationis eia rati,
quia qd rati qualit significationis, negat fundare, seu substantiare rati rati. Vnde
dicta dicit. Lente rati in fin. dub. 2.

Ita 3o: prout indus cognoscere, et sparare
uale in significando ad illa, ad que e positum rati indifferens; Sed tunc carus signa-
itq positum rati indifferens rati ab indus positum indifferens rati: qd uale in canendo
significando rati ad eia falsi uale logi; qd nllus dicit, pater dicit. Scilicet, quia
fundamentum uale logi, seu id, supra qd pater fundare ne, ne uale metaphisic, seu
naia duntaxat a parte rati, qd minime e uale in canendo, reperendo, significando,
canendo, dicitur.

Ita 4o: alii aliter respondere dicentes, qd hoc nomen indiffe-
rens positum e equivoco analogo, prout duntaxat uale logi, et improprie aliis ualibus.
= Sed ita: Indifferens positum prout ne e aliud, uale hoc scilicet, nisi rati ad plura
et ideo dicunt, qd uale logi e uale solus e ad plura, et posita signa in pluribus,
et d pluribus; Sed uale in canendo (uale falsi) dicit, seu huius prout, et rati rati rati po-
situm ad plura: qd rati indifferens positum uale, et prout duntaxat uale in canendo.

Vel interuenimus illis: dicitur ens rati, et ens rati
analogice equivoco canendo, quod dicitur illorum ad alterum, tanquam ab prout, et prout analogo-
ty attribuitur? Cuius, iuxta Itaque hic, ens rati ad ens rati, seu uale in canendo ad uale
logi, tanquam improprie ad prout. Sed certissime, iuxta duntaxat Itaque, et dicitur dicitur
dicitur, ens rati attribuitur ad ens rati: ideo ens rati ne cognoscibile, nisi per alii.
bonum, et analogo similitudinis ad ens rati qd indifferens positum, prout duntaxat uale logi, et
ad aliis ualibus; Itaque analogo equivoco, prout duntaxat aliis ualibus, et improprie lego uale.

Deniq hanc si impugno opinionem: Indifferens
positum prout, apud indeterminate, et actuale eia in, et apud indeterminate dicitur de: qd n duntaxat uale.
Prout cog: illud rati in actu, seu falsi logi, qd huius uale indifferens, qd ipse idem e in
pota proxima, ut dicitur de quolibet supposito; Sed sub indifferens positum prout ne e in
pota proxima, ut dicitur de quolibet: qd dicitur. Maia e dicitur 2. d. 3. r. 1. n. 8. Prout minor: tunc
naia e in dicitur proxima, qd e proxime dicitur de quolibet predicatione dicente, hoc e hoc,
ut prout improprie prout ibi dicitur; Sed naia sub ista indifferens ne proxime dicitur: qd dicitur.
Prout minor; quia ista illq indifferens, et actuale predicatione dicente, hoc e hoc, mediat apud indeterminate
ad eia in malis, actuale eia in illis, et apud indeterminate ad prout dicitur, seu predicatione, cuius rati
in actu proxime, et immoderate corripendo: qd naia qd indifferens positum ne proxime,
dicitur, seu in pota proxima ut dicitur; ac prout, si scilicet dicitur, nec uale in actu;
seu falsi logi.

Ita 4a sententia sic arguit: Indifferens in actu rati rati rati in
actu; Sed uale logi e uale in actu: qd duntaxat eia debet esse actuale. Itaque apud indeterminate
ad prout ne duntaxat uale. Maia e dicitur 2. rati. d. 12. r. 1. Minor itq e dicitur supra immoderate

diatē cit. 1^a cōn ē legitima. 1^a pat; quia aptitudo ē q^d pōale: nō nequē ēve dīstī-
vy in actu. Respondent, q^d verba in defnitione nō dicunt aptū, sed aptitudinē; ac
proinde de. = Id. ita; quia hoc ē verū in ente absoluto, nō autē in relativo, quale est
essentia vult logy. x^o solū ē nulla. Respondent aliter, q^d illa aptitudo ē quidē actua-
liter relatio, nō aliud ē, q^d sit relatio actualis, seu & linea actus; et aliud ē, q^d actualiter sit
relatio aptitudinalis, seu & linea pōg: 1^a ē falsū; 2^a autē verū: sicq; cy sit relatio aptitu-
dinalis in actu, seu actualiter, videtur quidē vult in actu, seu logy.

Id. ita 1°: vult logy
ē actualiter vult & linea actus: x^o nō potest dīstīui p^{er} illg aptitudinē, quā hāc sit actualiter relatio
nō tūc ē & linea actus. Probo antea: vult metaphy^c ē actualiter vult pōale, seu aptitudinalis,
quia aptitudo, pōa, seu nō repugnāt ad plura actualiter dīstīui illi; Id. vult logy ē vult in actu
prout ita ponit vult metaphy^c: x^o ē actualiter vult, nō quidē aptitudinalis, seu & linea pōg, sed
actuale, seu & linea actus. 1^a cōn de. Ita 2°: illa, p^{er} vult, actualiter relatio aptitudinalis, itaq;
ad dī in pluribus, 1^a ē falsū; 2^a cōn de. Si 1^a; x^o nō dīstīuit vult logy, Id. ad summū tūc fun-
damentū proximū illius. Si 2^a; x^o nō relatio aptitudinalis. Probo cōg: relatio aptitudinalis idē-
tificata cy suo fundamento; Id. relatio actus, seu 2^a inter nō idē cy suo fundamento, Id. acci-
dens illius, & quo quidē merē accidentia, et denominant pōale, ut tenet Immuta Scoti
cy D. 2. 11. vult: x^o de. = 1^a pōale: relatio aptitudinalis nō requirit tūc pōale dīstīui; Id.
idē relatio actus requirit pōale tūc dīstīui, sicut ipse, in intell. dīstīui: x^o de. 1^a minor; quia
requirit intell. referat, seu pōale nō ē inferiora, quin nā, et inferiora in vult cōn de
dīstīui dīstīui.

Alio modo ita eandē sentēq; sic invicē: illa aptitudo ad eūc in ē
omnino superflua intellui: x^o abolenda. Probo antea: finis intellui in vultate efformanda
ē aptare, seu ponere nāq; in tali statu, ut illi pōant & quolibet inferiori, 1^a cōn de. Simul
pōdicare; Id. illa aptitudo impendens ad hoc: x^o de. Probo minor ex duplici capite: 1°
quia illa aptitudo nō ponit nāq; proximē pōale pōari & quolibet: x^o de. Probo antea: nāq; nō
proximē pōdicabilis dīstīui, in quibus nō ē: x^o de. Si pō illg aptitudinē nāq; nō, Id. sed pōt pōe
in inferioribus, nō proximē, Id. sed remotē pōdicabilis. Item addit ita hanc opinio-
nē ultimū aptū factū cy D. 2. ita pōdicantē sentēq; quia revera intell. aptitudinē nāq; ad
eūc in, et actualē pōdicantē mediat eūc actualē, et aptitudo ad pōari. unde pōita ita
hanc, et pōdicantē opinio nō ultimū pōdicantē argo factū.

2° Capite probo illg eandē
minor pōin pōalē: ut intell. hbeat proximū fundamentū, seu motivū ad ponendū nāq; dīstīui
inexistētē pluribus, sicut proximē pōtē pōari dīstīui, superflua pōtē ponere nāq; pō in-
tū aptū ad eūc in illis: x^o de. Probo antea: Cognita nāq; dīstīui 1^a se pōtē metaphy^c indifferen-
te erga quodlibet inferiorē, hōc intell. sufficiens, et proximū fundamentū, ut referat, pōtē nāq; ad
dīa inferiora simū, ut inexistētē illi: x^o de. Superflua aptitudo illa dīstīui; quia pōtē pōari pōa
plura, q^d pōtē pōari pōa pōtē pōari. Si negat antea; pōita nō pōtē, q^d intell. ponit actualiter
exercitā pōtē immodatē obta simplicitate Cognita; ac proinde nunquā pōtē; Cogniti hōc, et
Pro, dicat, Pro ē hōc, nō pōtē dicat, hōc ē pōdicabilis dīstīui: q^d illg falsū sit, pō.

Et si dicat: actus pōsupponit pōg: x^o actualis dīstīui logy acti-
vea nāq; in multis pōsupponit pōg, seu aptitudinē nāq; ad eūc in illis. = Dico, q^d illa actualis vult
sea, seu actus logy pōsupponit quidē fundamentū proximū, seu metaphy^c, q^d quidē cy sit
q^d pōale, seu aptitudinalis metaphy^c nō pōtē dīstīui actū metaphy^c, hōc saltem actū logy;
ac proinde ipse actualis logy inexistētē vult ē actus correspondens illi pōg, seu aptitudi-
nē vult metaphy^c, et simul ē actus pōtē dīstīui vult in actu, seu logy. Ergo hēc nāq;
doctrina sit vera, pō ex Scoti 1. metaph. 2. 13. 6. intelligendū. (intelligendū hoc expit)
apellante vult metaphy^c, seu illud, cui repugnat eūc in multis, pōg logy in ordine
ad actū essendi in multis. Ecce illg: vult autē in multis pōa logy dīstīui.

Pro, dicat, Pro ē hōc, nō pōtē dicat, hōc ē pōdicabilis dīstīui: q^d illg falsū sit, pō.

Cui n̄ repugnat esse in multis. 2o p̄oā quā p̄supponit, et cui correspondet
ipsa actualis existētia in oībus, ē ipsa metaphisica p̄oā, immunitas, seu n̄ repugnātia
nāq̄ 24se, n̄ uero aliqua aptitudo p̄p̄tētia nāq̄ p̄a int̄ly; ip̄a h̄c uero capite sup-
p̄fuit. Sed p̄ter, ut pluri capias: quomodo intelligibile ē qd p̄oā metaphisice talis actualis
p̄a acty p̄uū loq̄, seu ens ratiōnū? 2o qdāq̄ p̄p̄tētia ratiōnū ex p̄oā tali, tractulo? 3o
3o. Si immunitas, seu n̄ repugnātia nāq̄ ē talis, et n̄ p̄a int̄ly, quomodo p̄oā loq̄? 4o Dico
ad 2o: Cui p̄oā illa metaphisica n̄ p̄oat actuali p̄a acty metaphisice p̄p̄tētia huius impossibilit̄, ideo
n̄ p̄uū frustranea s̄, actualis p̄a int̄ly loq̄ faciliat̄ acty metaphisice impossibilit̄.
Ad 2o: illud ratiōnū, kud̄flaty ex p̄oā metaphisica, et actu loq̄ ē quidā p̄p̄tētia int̄ionale, seu
p̄p̄tētia accidentis loq̄. Ad 3o: Immuni doctrina ē apud Scotistas ex d̄o, et sc̄o, qd p̄oā
specificante extrinsec̄ p̄a acty; et ex p̄oā illa metaphisica n̄ p̄oat h̄ere nisi acty loq̄, ideo
accipit̄ ab illo specificante, accipit̄ extrinsec̄ denominat̄, et ita dicit̄ (nāq̄ d̄o, sed di-
citur, inquit d̄o) p̄oā loq̄, d̄y ab int̄ly p̄a acty loq̄, seu actualis acty existētia in multis actualis, seu
cy illo actu p̄p̄tētia: ideo d̄o sub. 1. d. 7. q. 1. n. 7. aū: dicit̄ p̄oā loq̄, quā dicit̄ modū p̄p̄-
oat̄ facty p̄a int̄ly, et ita notat̄ n̄ repugnātia. idē d̄y h̄o d. 20. 2. un. sub. n. 3. Ad 3o
om̄i facty p̄a int̄ly, et ita notat̄ n̄ repugnātia. idē d̄y h̄o d. 20. 2. un. sub. n. 3. Ad 3o
accipit̄ unū sensū, illius authoritatē, unū in multis p̄oā loq̄ dicit̄, cui n̄ repugnat esse in multis,
sic clarificat̄: illud unū, cui metaphisice, et ex se n̄ repugnat esse in multis, dicit̄ p̄oā loq̄
d̄y actualis, seu actualis ē p̄a int̄ly in multis. hoc, et n̄ alio modo int̄ligo; et quā melius dicit̄
Scotizari, apponit̄ sup̄ dicty. h̄i v̄ni, et v̄ni, seu impugnati doctrinay placit̄;

Probata 1o positio R̄a Valis ex d̄o

1. Post. text. 24. cap. 10. dicente: Non enim exi uale, nisi hoc sit: oporteret ip̄a aliḡ unū, et
idē in pluribus esse, n̄ equivoce. Et clarius: efformo ratiōnē sic: n̄ uale, nisi d̄y h̄er̄ exi; sed n̄
uale, nisi d̄y exi sit in pluribus: 2o uale uale n̄ h̄er̄ nisi p̄a exi sit in pluribus. hoc
sola authoritas sufficiat, d̄y ita sufficiat, p̄o uolūta et mente d̄i probanda: n̄ nullas alias
ciuidē d̄i lūtas int̄ arguendy uidebimus.

Probata 2o positio Valis ex d̄o. R̄. Sub. 4.

d. 93. q. 2. n. 11. dicente: Actū uale cognoscit̄ sub tanta indifferētia, sub qua ip̄a sic
cognit̄ ē. Simul dicibile: ut autē simul dicibile de oībus singularibus, in quibus saluata.
2o p̄a actualis existētia, seu exi in oībus singularibus saluata uale in actu, seu loq̄. Vel efformem
sic ratiō: n̄ saluata uolūta, nisi exi, uale, seu ratiōne facti uolūta; sed iuxta d̄o, uale
loq̄ saluata p̄a exi in oībus: 2o exi in, seu actualis existētia ē exi, seu ratiō facti uolūta
h̄o uale, sine qua n̄ saluabit̄.

Probata 3o positio Valis ex d̄o. R̄. Sub. 2. d. 3. q. 2. sub n. 8.

sic definit̄, et resoluere loquente: Dico, qd uale in actu ē illud, qd h̄er̄ unitatē indifferētia
2o quā ip̄a idē ē in p̄oā proxima, ut dicat̄ d̄o qualiter supposito, quia (quāq̄ causalit̄)
1. Post. uale ē qd exi unū in multis, et de multis. 2o quia uale, seu exi in multis, ideo ē in p̄oā
proxima, ut dicat̄ d̄o qd h̄er̄, 1. de multis; saluata ip̄a d̄o, tunc ē facta uale in actu, seu loq̄, qd
h̄er̄ illa unitatē, 2o quā d̄o illi illi p̄oā proxima, ut dicat̄: exi p̄uū quando ē unū existētia in multis,
in oībus, ē facta uale. ip̄a ip̄a unitatē loq̄ in actu ē ratiō facti uolūta uale in actu.
Unū h̄i facti oportet; hanc scilicet Scotiz̄ authoritatē, oībus quāq̄ fauent̄. ad oībus et qualiter p̄o
sua p̄a probanda sentētia n̄ immerit̄ aplensit̄: et d̄y hoc quāq̄ fauent̄, s̄c̄ d̄o quia n̄ men-
tior, d̄y n̄ ita ment̄ cō. Sic d̄y d̄o, laudo. Quia n̄ solus ē d̄o ip̄o peccatoris, sed etq̄ ali-
quando laudatoris; mirabilis fecunditatē, admirandā plenitudinē, et multāq̄ subtilitatem
Scot̄ semel sic loquente, et quāq̄ has varias sentēcias nos audientes. Idē d̄y d̄y s̄ nobis: Ad Rom. 14.
unūquodq̄ suo sensu abundet; ideo sensus, et sentēcia n̄a sic abundet.

Offensio ad ip̄o d̄o

ibidē n. 9. ubi loq̄m̄. Cui metaphisice, seu nāa ex se immuni, sic aū: uale immuni n̄ uale
in actu, quia d̄o illa d̄o, 2o quā, scilicet ip̄a idē (quāq̄ causalit̄) aliqua identitatē
ē p̄p̄tētia de qualiter indiduo, ut d̄o d̄o: uale n̄ h̄er̄ aliquā loq̄ identitatē cy
oībus indiduo, nisi d̄y actualis ē. 1. d̄o in illis; sed iuxta d̄o, n̄ ē uale in actu, seu facta
loq̄, nisi d̄y h̄er̄ illa d̄o, 2o quāq̄ identitatē, seu ē idē cy oībus, ut mediante hac identitatē sit

Ap. item. 8.
R̄. ubi d̄o.

predicabile & singuli predicatione dicente, hoc est hoc, ut ait in superaddita auctoritate, & ita quod
godlibr sit ipse, ut patet hinc: & illa dicitur, quod deficit in metaphisico, et finaliter dicitur
vale in actu, seu loge, est ipsemet valis actualis inextensa, per quod est idem cyoibus, et proxima pre-
dicabile & illis. Maior est ita evidens, ut mihi per se nota est. Tamen apparet: Quomodo enim quod
actualiter non est, seu non existit in subiecto, habebit tunc identitatem aliquam cum illo? Certe quod metum est, et
proximus fictitia erit. Et ut non immuni dicitur, cum aliqua realia identitate cum inferiori-
oribus, necesse est illud, ut in existentiis illis iudicari. Igitur sententia, et sententia nostra superabundat
in ipsa scotica mente. Prima 2o ex eodem dicitur: sub n. g. ubi supponitur ad godlibr
causam Damasceni, sic ait: eo modo, quo in Divinis Imune est unum reale: eo modo ma-
nifestum est, quod nullum reale in Creaturis est realiter unum. hoc enim ponendo expet parare, quod
aliqua nostra creatura in divisa predicatione de multis individuis predicatione dicente hoc
est hoc. Nunc sic: Sed hoc idem, quod dicitur negat hic de nostra Imuni creatura, seu dicitur meta-
phisco, affirmat nunc. prout dicitur Luthi in actu, seu finaliter loge: & eandem immunitatem, quod
realiter negat realiter metaphisico, loge dicitur realiter loge. Mihi prout, quia supra dicebat, quod tale loquum
est in propria proxima, ut dicatur de quolibet supposito, ita quod godlibr sit ipse, seu predicatione dicitur
se hoc est hoc. Subiungo: Sed immunitas, quod hic negat nostra creatura, et immunitas per reale
existens in multis simul: & immunitas, quod dicitur realiter loge, est immunitas per existens loge
simul in multis. Probo subijungo: Immunitas nostra Divina est per reale inextensa, seu per
existens in Patre, Filio, et Spiritu Sancto simul: Sed immunitas, quod dicitur negat nostra creatura, est Immu-
nitas nostra Divina: & immunitas negata nostra creatura est immunitas per reale inextensa. Igitur
si hanc eandem per inextensa dicitur realiter loge, immunitas, seu realitas loge prout inextensa Divina
in existens, seu dicitur per loge existens nostra in pluribus simul. Maior est fide, Minor est
evidens in ipsa littera dicitur. 1a causa est legitima: 2a nihilominus, ut per ex divinatione facta
huius auctoritatis, cum precedente. Et sententia, et sententia nostra superabundat in ipsa scoti-
ca mente. Prima denique ratione: ideo reale est predicabile & multis, quia est in illis, non
est ita: & esse, seu existens in illis ut ratio finalis dicitur reale. Probo autem: iuxta scoticam
axiomam, in causis precisis sicut affirmatio est. Cuius affirmationis, ita negatio negationis, et est
vera: Sed causa precisa quare aliquis non est predicabile & alio, est quia non actualiter in illis: & causa
precisa, seu a priori quare reale est predicabile & multis, est, quia actualiter est per inextensa in illis.
Igitur ipsa actualis valis loge in extensa est ratio a priori, et finaliter dicitur valis loge.
Prima reflexive hinc Tenetis Prima: per videtur dicitur
ferre mortis, immo in quadam precedente reunionem cum ad Corpus Christi Domini, cui non
predicabilis (denominativa quare) de Corpore suo illo; Sed non alia ratione, nisi quia tunc non erat
aliter existens in illo: & quia predicabilitas alienius & alio existens prout ab esse, seu ab
extensa in illo: ideoque ab eo, quod ratio est, proposita dicitur vera: non tamen ab eo, quod ratio fuit, prout esse.
Maior dicitur, et si non omnimode evidens, est quia est fide, nam prout hinc est heretica: Cor-
pus Christi est animatus. Minor similiter prout, nam statim, ac anima reunionem fuit Corpore, hinc
est fide: Corpus Christi est animatus. & ratio, seu causa precisa, quare aliquis est predicabile &
est fide: Corpus Christi est animatus. nam ratio inextensa apta nata erat ad esse
alio est, quia est in illo; non quidem aptitudinaliter, nam ratio inextensa apta nata erat ad esse
proxime in Corpore, et tunc adhuc non est predicabilis & illo. Igitur. 2a. autem, et minor prima
in parte dicitur, scilicet, quod predicabilitas, seu aptitudo ad prout sit propria ratio valis loge.
emanata quare ab eius ratione finali, seu loge inextensa, & oibus & auctoritatibus, quod ratio-
nibus hinc apponitis latet, et aperte dicitur: Sed nihilominus Probo 1o: illud, quod necesse fuerit
valis loge, et est finaliter portanda ratione finali valis, est propria ratio illius; Sed non est predicabilitas finalis
in, & quolibet respectu valis loge: & sic. Maior causa, et immuni doctrina. Minor dicitur, nam ratio, seu
auctoritate dicitur supra prout dicitur & sententia dicitur, quod predicabilitas est ratio finalis valis; ita quod dicitur: nec
est opinio loquuta & plena ratione valis, ut 2a. ratio dicitur, Sed (perpende) & quare dicitur
per rationem rationis rationis eius completa: & sic.

a parte rei, et hoc procedit uale; alia e' inedicabilitas, seu p'p'o ualib, et hoc subnegata
 illud; Id t'mq' una ante, et altera post, amb' d'iones requirunt ad uale. vel d'm'g.
 intellig'q' sic: Id fit uny d' multis p' in d'y, et tunc e' uale, p'ius tempore n', recedo; p'ius
 n'ia n', ngo intellig'q' authoritat' n'. In eod' instanti temporis fit p' in d'y uale tunc in
 multis, et de multis; Id t'mq' in eod' instanti temporis sunt p'p'ia instantia n'ia, quon' in
 se intellig'it' quid d'raue uale uny in multis, et in posteriori intellig'it' quid d'raue, seu p'p'a
 n'ia uny d' multis: quia ualita' esse a rei e' p'ior n'ia, seu n'ia n'ia p'p'one.

maior uerū & minus. *Sed dicit de*
Sol esse in n. dicitur per se uerū logo: & ex. Patet uero ex D. 2. 14. uel. dicere: predicari;
cy in intro, et introcy per se, uel uero per accidens; uel uero xci per se. Id uel logo ē in
intro: & ei dicitur per se predicabilitas, et ad summy per accidens esse in. = Prima: esse in
intro uel metaphicy: & n. logo. Ideo enim uel metaphicy apelata uale in eundo, logo uero
uale in predicando. = Prima 2. ex praxi Porphyrii definientis 5. ualia per predicari &
pluribus; et ideo ab oibus imunita predicabilia uocata. = Prima 3. ex D. 2. 14. uel.
dicente: predicari in qd, et praxi in quale sunt differeq. speciales diuidentes uale in
imuni, et constituentes 5. predicabilia, sed hq. diuidunt predicari & pluribus: & predica-
bilitas ē xci. fialis ualū in imuni. Rta ad 23. nōdo mior. Ad probandū dic, qd praxi

bilitas e' x'p'io. p'alis ual'is in' d'muni. R'ta ad 23, n'gdo m'ion'. Ad p'ob'and' d'ic, q'd p'ari
 ual'is d'muni p' se ual'it'og, quia o'is p'as d'muni p' se in 2'o modo sub'to. At uero esse in
 e' duplex, aliy uale, et d'muni uale m'etaph'ic; aliud p' in' d'y, et d'muni uale logy, cui p'ase
 1'o d'muni: illud esse in e' p'iale, seu p' n' repugn'at ad p'lura; illud aut' esse in e' actuale;
 ac p'inde uale m'etaph'ic e', et uocata uale in' ex'endo p'iale, seu fun'dam'ntale; uale aut' logy
 e', et uocata uale in' ex'endo actuale, seu ut ait D., uale in actu; et licet frequen'tis
 op'el'et' uale in' p'edican'do, e', ut p'initus d'istingua'ta in' uoc'e, et n' equiuoca'ta cy ual' m'etaph'ico:
 p'at'et' q'd e' p'p'ie uale in' p'edican'do, quia p'edica'bilitas e' p'p'ia p'as uis,
 sicut h'oc p'p'ie e', et d'ic'ta x'ib'ilis. R'g'o p' r'ep'os ad 23 d'f'm'and'. Ad 23 d'f'm'and'

dic, ut dicunt immunita AA., qd Porphyrius definit de caphine 3. uelut, declamans illa per
predicabilia; 14, quia predicabilia notiora, et clarius nobis; 24, quia ex tractatus ille
uoluit inueniri sit, ut recte emunhenda sit immunes. Ex partibus 24 debitis subiectionis, et
predicationis, ideo uelut in loca potius uideantur sub ratione predicabilitatis, quod sub
ratione reali utilitatis; et hinc e, qd immunita uocantur predicabilia. Propter quod qd
14 e, qd Porphyrius definit uelut diapredicabilia, 14 propter, et accidens. Definit per
esse in, ut uidebimus suo loco. Ad 39 primam Rn ex maiore expeto, qd 9. 12. et 19.

esse in, ut videmus suo loco. Ad 39^{am} primamque Rix cy Martio exposto, qd 2. 12. et 19.
vel. immo et 2. 14. cit. ingenue fateri, in 2°, et in 2^oale predicari n^o esse per se differens
vel, sed potius modos predicandi illud & suis inferioribus. Adde: Id modus predi-
candi sequitur modum essendi: 2° ille diversus modus predicandi in 2°, et in 2^oale sup-
ponit diversum modum essendi cuiuslibet speciei velis in suis inferioribus: ac proinde
predicari in 2°, et in 2^oale n^o possunt esse nisi differens descriphus, et 2^ois. idem, divi-
dentes predicabiles ut sic, seu vale descriphus triplici; sicut unitas numerica, spe-
cies, et genera dividunt ens descriphus quia dividunt unitatem ut sic, quae est p^{ro}p^{ri}a entis.

cipia, et generica durarent in uerbis.
 Ad 3°. Ad 1° intelligitur in uerbis, et cum ad probandum;
 et predicabilitas, immo predicatio est, quod 1° intelligitur in uerbis: arguitur. Probatur minor: quod est in alio
 per intellectum, et in illo per predicationem, sed uale est in multis per intellectum: arguitur et in illis per predicationem; ac
 proinde per intellectum intelligitur in uerbis, et predicatio in multis, mediante qua existit, seu est per intellectum in
 illis, quia medium est prius fine. Maior uero dicitur, quia intellectus non alio modo potest rationem inferioribus posse
 re, nisi per operationem, quod proprie est predicatio. Huc arguitur pro 1^a. Item omnes aliae opiniones, im-
 mo et ipsa ipsa, si est, que non per actum predicationem, ut hic probatur, sed per agnitionem dicitur ualere
 qua proprie dicitur respondere amentia.

Non enim dupliciter respondemus. 1°, distinguendo minor sic: predicatio est, quod est intelligitur in tali effective, secundo; utitur, non: sed tunc totum arguitur. Aliud enim est loqui de actione efectiva velis, et aliud de ratione utitur illius: predicatio, seu operatio est quidam actio, mediante qua intus efficit, seu facit ut, et tunc est ratio facti utitur velis facti; alias predicatio est actio, et tunc actionis, seu medij, et finis, et facti, quod sit in valentibus in actione. Unde utique predicatio est, quod est intelligitur in linea efectiva; sed in linea utitur quod est intelligitur est loca velis existit. Sicut enim albedo non sit in pariete, nisi mediante productione albedinis, tunc paries non utitur finaliter albus per actionem productivam albedinis, sed albedinem productivum. Sicut.

Respondetur 2°, quod actus falsus supponit, et in equivoco laborat: supponit enim, quod predicatio facta velis est predicatio nam in omni locis inferioribus simul, quod quod falsus sit, quia per parietem ad illi actus intus nam nam in oibus simul, ac proinde de illi, in quibus non, et per tunc dicit. Predicatio enim, qua fit velis, dicitur nam cy fit velis: Cognis inferioribus, et cognita nam 24 se proxime metaphice potest esse in quolibet, dicitur illi intus ad oia simul sic: nam est simul in oibus. Sicut autem nam obicit, seu loqui dicitur simul in oibus. In quo nunc: nam in omni in hac operatione est prout? mini- me; sed subit: sed cuius (quod) prout? illius, dicam, in illa copula inveniunt, seu impliciti; quod ut capias, adverte, quod illa est pro de 2° adiacente, cuius in prout includitur in copula, et revoluta in pro de 3° adiacente sic nam est existens simul in oibus. et in predicatione efectiva velis, potius inferiora in obicit saltem. Nam, quod sit in inferioribus, prout. et est si per illa predicationem utitur finaliter velis, tunc velis non est prout, sed tractabile, sed potius subit, et subicibile. Subit quidem utilitatis, seu existit in differentia in oibus simul, per quod in ratione velis finaliter utitur.

Ad 4° pro 2^a sententia: Ex D^o 7. metaph. 2. 13. n. 19. dicitur: Utile est, quod est in pluribus, et de pluribus, non actu, sed potius propinqua, et de nihil est, nisi de consideratione intus: et utraque potius propinqua, seu aptitudo, scilicet, ad esse in, et de pluribus, utitur vale loq. = Spiritus D^o in 1° arguto ultimat allegari, ubi ait, quod est in, et de multis, ambe, rationes requirunt ad utile. = Item 2°: dicitur eundem, et predicandi sunt in distincti: et potius ad esse, ut potius ad prout in distincti inveniunt vale loq; ac proinde utitur equidistinct. Tabula autem: predicatio unius et alio, est unita prout in illo; sed esse unius prout in alio, est similiter unita cy illo: et sic.

Ad 4° explicando D^o sic: utile est, quod est actu in pluribus, et de pluribus, non actu, sed potius potius propinqua, secundo; aliter, ita ut la potius propinqua aptetur supra esse in, et de, non intelligit, immo et supponit unius, quod solent de in consideratione velis aptitudo loca ad esse in pluribus simul, ut supra probatum est. Et quod hec sit vera, fundatur scilicet intelligitur, ut, et utitur dicti, et ex ipso scito est allegato dicente de velis: est autem simul dicibile locis singularibus (en potius propinqua, seu aptitudo ad prout), in quibus saluta. (en actus saluta, seu utitur illud) Unde ly non actu, sed potius propinqua aptetur supra immodata procedens, non supponit procedens. Ad 4° operationem supra est receptum fuit.

Ad 2°, non autem. Ad probationem dicitur nam: prout unius et alio, est unita prout oppositum prout cy illo, secundo; est unita finaliter, sed distinctio. est unita unione enumerationis, seu expressiva, secundo; unione identitatis, seu essentiali, non ma- on. In oppositum ad minor: esse unius in alio prout in illo, est similiter unita cy illo unione iden- titatis, seu essentiali, secundo; aliter, non. Aliud est enim dicere hoc est in pro, et aliud, prout huius, seu essentiali, secundo; aliter, non. Aliud est enim dicere hoc est in pro; 2^a autem enumerat, et hoc: 1^a est actus enumerandi, et 2^a predicandi. 1^a identificat hoc cy pro; 2^a autem enumerat, et hoc: 1^a est actus enumerandi, et 2^a predicandi. In 1° hoc est subit: in 2° est prout. et non utitur. expressa, seu manifestat illa prout oppositum identitatis. In 1° hoc est subit: in 2° est prout. et non utitur.

Ad 4° pro 3^a sententia: D^o 1. metaph. in c. 16. me fallit 1. 16. ad: in modo dicatur, quod indifferencia nam est est prout; alia modo (scilicet potius) quod est utilitas dicitur: et in omni indifferencia positiva est in omni utilitas loca. ipse de. = 6°: D^o 2. 2. 43. 9. 2. n. 11 ait: ut cognoscitur in omni indifferencia, sub quantia ipse sic cognoscitur et simul dicibile: et in omni indifferencia est ratio finalis utitur velis. Et c. quia ratione illius in differencia

Quoniam ueritas cuius propria ratio, seu predicabilitas, sicut huiusmodi rationes rationales. = 70. Q.
in metaphisicis ait: Intellectus agens cum natura aliquomodo indeterminata esse et cetera integra ob-
i 23. Ipsi in determinacione ueritatis. ut ualeat legem ultimam, et ipsi in determinacione
sed indifferens positio. Hic sunt sententia fundamenta huius oblationis, et superabundant opinio-
onis, exauditis, et nunc ueni ad quod sectatores illius. Ad hanc omnia, et similia. Res

quod laborant a longe, et in equiuoco. Unde ualeat legem et positio indifferens ad plu-
ra; sed imo cum in determinacione, seu indifferens positio ueritatis sit duplex, ut cum
mi loquatur, immo sexuplex, ut cum sectatoribus huius sententiae dicimus. hinc est, quod
hec sententia me probans indifferens positio ueritatis, et non assignans qualem sit inter rationes
illa quae ueritatis probant ualeat legem, a longe, et in equiuoco laborat. Et non hanc res po-
fieri uidentur, enumerare distincte indifferens positioes, quae ualeat legem circumstant,
liber, decet, et licet, sic:

Sed primum ex dictis, quod indifferens positio est apta ad plu-
ra uniformis, seu sine differencia; talis indifferens ratio tractat per se, et non est positio
quia non est uniformis ratio omnia, neque alio modo respectu naturae illius, in qua est, et alio modo alia,
in quibus prout per se non aptatur esse: hoc supposito, dicitur in differens positio est propria ratio
24. se, ut metaphisice probatur, (si uero, abstracta) ab omni singularitate, uniformitatem respiciens
est omnia indifferens, tanquam ea, in quibus diuinitas potest esse. 2a. est, quae R. huius sententiae
ponunt sine differencia, fingunt) prout ad aptitudinem ad esse in, et dici de: hanc quidem est alia a
precedente, neque illa est metaphisice ratio; hanc uero (dicunt ipsi) prout legem. 3a. est propria ratio
tudinis ad esse in, quia natura in hoc statu respicit indifferens positioem, in quibus
prout simul esse. hanc aptitudinem ad esse admittit hanc sententiam, et ideo illa illi numeramus illam
hic. 4a. est propria aptitudinis ad prout, cum qua natura est quidem positio, seu sine impedimento
indifferens, seu uniformitatem respiciens plura, quibus prout simul dici. 5a. est propria acti-
onis existens in omnibus simul, in quo statu est quidem natura positio, et uniformitatem respiciens
plura, in quibus est. 6a. Ipsi est propria actuali simultaneae predicationis et malis, in qua sta-
tu est quidem natura positio, et uniformitatem respiciens plura, quibus actualiter dicitur, seu
prout. - huiusmodi: Quod ultra uidetur potest, ut ueritatis natura respicit ueritatem apparet.

Philominus Res ad apta singularem: Ad 14. dic, quod sententia
indifferens positio est ueritas propria; sed quare duo. 14. quae indifferens positio est enumerata
non est illa? Ipsi non dicunt. Nos autem dicimus, quod indifferens positio in extensibili. 24. quae ueritas
propria est illa, metaphisice; 1. legem? Si legem, iterum quare: ueritas; descriptiva; accidentalis? neque
quodlibet ex his est ueritas legem propria, seu non propria. Si non dicunt, nec probant. = Ad 24. dic,
quod ualeat ueritatem prout indifferens, ratione cuius uenit illi cum propria ratio; sed quare, quare ex
anumerati est illa indifferens? Ipsi non dicunt. Respondet eandem prout sequens sententia: et cetera
simul dicibile. Quibus singularibus, in quibus sine quibus quidem salua. prout differens posi-
tio in extensibili, illa, ratione cuius uenit ueritatis propria, seu predicabilitas, ipsa. = 234. Secundo.
20, quare? Ipsi non dicunt. 24. a longe, et in equiuoco laborant. = Sed respondet bunt,
agentem (agentem quidem)? Si non dicunt. 24. a longe, et in equiuoco laborant. = Sed respondet bunt,
quod semel in indictione dicunt, illam indifferens positioem probant ueritatem esse quidem, non
quomodo, sed illam prout actuale, et prout male esse in, et dici de. Ueritas respicit; sed quare.
20: hanc delusio ab illi sic stabilita in quam ex authoritatibus, rationibus aduersi probare.
in nulla eorum, ipsi rationes, et authoritates respondent. 24. ad illam sic stabilitam, seu edificia-
ta delusio prout rationes, et authoritates corroborandi laborant, inuany laborauerunt qui edi-
ficant ea.

Ad 8. pro 4a. sententia: Phil. metaphisicis text. 45. ait: ualeat, quod pluribus aptum est inueni-
re prout aptitudinem ad esse in multis distinctis probant ualeat legem. = 24: ex illa itaque allegata pro 2a. sen-
tentia authoritate: ualeat, quod est in pluribus, et de pluribus, non actu, sed pota prout in quatuor. neque prout
prout prout, seu aptitudinem ad esse in pluribus distinctis. = Hanc sententiam mihi expresse credi-
re, ut potest qui per tot annos secutus, et amplexatus illam fuit, hanc, inquit, sunt omnia huius sententiae
fundamenta; neque in alii authoritatibus, et rationibus nonnullis, quae R. huius sententiae adducunt,
sunt incaute destruentes, neque semper aperte probant, et ipsam opinionem. Mihi, inquit, ualeat legem

Prout 24. d. 3. 46. n. 9. dicunt qualem sit indifferens positio, et prout ueritas sic: nota enim indifferens ueritas omni 24. quae prout
est idem ueritatis inferiori. neque ad ueritatem in omnibus. prout quia nequit esse idem ueritatis inferiori. Sed quod in quodlibet, et in omnibus
neque ab indictione non ualeat legem.

alibus inferioribus. Quod apparet namque dicitur quia Cyprius una unitate numerica propria, et in-
trinseca non est separabilis ex pluralitate numerica aliquorum inferiorum; ac ratiocinatio per se dicitur
non in sum specie inferiora, sed individua, in quibus potest universalizari, licet sit illis communis
per inexistens. Quod totum est doctrina ipsius Dionysii.

Sed respondetur ista per nos dicta esse; et
male probantur in solutione; quod ualitas logica est communitas per inexistens. Ex quo communitas
namque dicitur per inexistens. De coa; quia per nos hic non sunt paritas et communitas namque
dicitur ad communem namque creaturam, aliam, sicut hinc, sed et illa potest logice universalizari; quod nega-
mus. et arguitur a nobis factum pro nostra solutione probandum nihil probat propter disparitatem.

Respondetur quod paritas ibi assumpta, et disparitas hic
adducta utraque est uera, et in se manifesta, si acutissime subtiliter procedamus. Paritas
enim ueritas in hoc; quod sicut namque divina predicata sunt multis predicatione dicente, hoc est hoc; ita
uale logice predicata de multis, et multis predicatione dicente, hoc est hoc, ita ut quodlibet sit ipsum.
Idem ideo namque divina est sic predicabilis, quia est una communis multis per inexistens; et ideo uale
logice est similis de predicabilis, quia est similis modo, scilicet per inexistens logice communis multis.
quia et similibus, et proportionabilibus idem est iudicium. Ecce ratio paritatis pro nostra proban-
da solutione assumpta.

Disparitas autem nuper a nobis adducta stat in hoc; quod namque divina
namque communis per inexistens tribus divinis personis, et predicabilis est illi predicatione dicente, hoc est hoc
est quidem una unitate numerica propria, intrinseca, et propria; namque uero creatura similis logice in
se multis, et predicabilis est illi, est quidem una solus unitate reali intrinseca, et propria; atque ideo namque
divina non potest universalizari, quia non est numerice multiplicabilis, siquidem est numerice una in
oibus; namque uero creatura potest universalizari, quia numerice multiplicata in inferioribus, uni-
tate eius reali eadem semper manente, quia pluralitas numerica non pugnat cum unitate reali, sed
cum unitate numerica. Unde evidenter habet ut paritas, et disparitas: paritas; quia sicut namque
divina est predicabilis communis predicatione dicente, hoc est hoc; ita namque creatura uale; sed ideo illa est ita
predicabilis, quia est communis per inexistens; et similis uero. Disparitas; quia namque divina est una
numerice in multis; creatura uero est in multis numerice multiplex, seu multiplicata, sed divina, et solus
est una in illis unitate reali, quapropter haec est uale, et illa non; quoniam utraque sit communis per
inexistens.

Corollarium.

Ex huiusmodi dictis clare utitur Dionysius ualitis traditum a Maestro per quod sit unus in mul-
tis cum sui multiplicatione, et divisione, esse quidem convenienter. Explicatur: per unus sumitur
non pro uno nomine significante plura, sed pro una ratione reali significata: et sic
excluduntur equivoca a ratione ualitis, quia uale debet esse prae univocum; ideoque istud
in se namque positiva probatione allegatus ait, quod uale est unus, et ideo in multis, non equivocum;
quoniam ratione ualitis ut sic non sit, quod sit univocum dictum, sed solus quod sit prae univocum, ut
veniat oibus aliis s. ualibus, quorum aliqui, licet sit univocum, non est univocum dictum, ut suo loco
patet. Si enim uale non esset univocum, non esset univocum, ut ait Philosophus in multis, sed una ratio esset
in uno, et alia in alio.

Sed in multis indicat, quod unitas ualitis non debet esse numerica, sed
communis; et, quia univocum proprie spectat ad unum, et, quia uale dicitur esse pro-
pria singulari: quod magis declaratur per particulas additas a Maestro ad maiorem expressi-
onem, scilicet, ex sui multiplicatione, et divisione, per quod significatur, quod namque uale debet communis
pluribus pluralizando, multiplicando, seu dividendo se numerice in illis, in diuisa semper
eius unitate reali in oibus eadem manente; itaque ratione namque realiter indivisa oia in diuisa
sunt unum hoc, ut ait Porphyrius, et ratione divisionis numericali in ipsis namque redun-
dantis prout quod dicitur, et sunt, non solus plura in diuisa, sed plures rationes. Et tunc hoc
distinguitur inter rationem namque abstractam, et per inexistens; quod abstracta rei multiplicata enitatur, et nume-
rica non solus namque, sed etiam eius unitas reali, et communis, non in quolibet in diuisa est propria ratio

cy sua. In unitate et unitate reali numerice, et entitate e. Distincta a sua In unitate, et unitate
falsitas e in alio in dividuo. Atque in unitate non multiplicata In unitate, nec unitate falsi
nag, atq. idem una, eadq. falsitas e in oibus, sedy numerice distincta. Ita seu doctrina e. Aristoteli.

9. 3. Per quod munus in illis fiat Vrle Logicum?

Obtemperando Scoti precepto 2. d. 3. 9. 1. sub n. 10. infra dicenti: Valitas non dicitur a vi
esse, et ideo querenda e causa utilitatis: hec movetur 2. quod sub alio suis In unitate
scilicet, Per quod operatione in illis fiat vrle logicum? Sed in hoc hie videtur e diminutus, notitia autq.
adequatus quodam, et resolutioni. In hac 2. unq. supponitur, et plura inquiruntur: Supponitur
In unitate, et vrle logicum si per in illis; et inquiruntur, per quod in illis? per quod operatione? et per quod
adeq? Ad qd precipiendum, licet tota hec materia animalistica sit, hic parum Notandum e. pro

1. parte, qd in illis notat e triplex, scilicet, agens, possibilis, seu passibilis, et operativus.
(In quia sint tres in illis, seu pocius intellectus, sed et tres virtutes specialiter distincte, et volumus aliqui)
(una pocius cy virtute una ad tria munera, ita ut in illis agens, passibilis, et operativus
soly virtualiter, et pocius diversa munera distinguantur, ut dicunt plerique, qbus adheceo.)
In illis agens e, qui efficit, seu producit qd ab in illis producibile e; in illis passibilis e, qui
recipit quicq. productum e ab in illis agente: unde agens solus e activus, et passibilis solus e passi-
vus, seu receptivus, ideo Ethic. 3. 2. 2. 18. an: in illis agens e oia facere, et in illis passi-
bilis oia fieri. Et 2. 2. 7. Collat. sic: In illis agens e oia facere. Sicut possibilis oia fieri.
et in illis agens e activus ad oia illud, cuius possibilis e receptivus. In illis enim operativus

e, qui mediante in illis ab agente producta, et in passibili recepta, tendit virtualiter circa
obij illud specialiter percipiendum, seu intelligendum, prout in illa in illis, seu specie expressa relin-
cet: unde in illis quatenus agens intelligit efficienter, quia, scilicet, producit in illis; quatenus pos-
sibilis intelligit denominative, quia, scilicet, denominatur intelligens ab in illis in ipso recepta;
et deniq. quatenus operativus intelligit specialiter, quia, scilicet, percipit obij, veniendo se in illis
naturaliter illi.

2. Notandum e, qd per hoc statu nihil possumus intelligere, et sine specie
bus intelligere (ideoq. nihil e in in illis, quin prius fuerit in sensu, a in illis, seu emendicatur
specie ad cognoscendum) Ordo procedendi in illis acquisitione e hic: in primis proponitur
sensus externus, oculi v. g. obij singulare materiale, et sensibile, quod in illis specij suq. in pocius
visus existens in organo visus, quod specie cy pocius visiva producit sensationem externam, scilicet
visionem, quod recipitur in ipso organo producente, et mediante illa visione percipit obij in ea rea-
centis expresse: postea virtute istius sensationis externae producit alia specie vivit obij, quod
recipitur in sensu interiori, qui appellatur sensus internus, quia recipit specie oia sensus exter-
norum, et pocius e pocius imaginativa, seu phantasia. Nevaria quidq. oia species, et habens fa-
cultatem, seu virtutem disponendi unq. specie cy alia, et ita a speciebus autq. et manib. dis-
ponit, nobis dormientibus, monitum autq., ita inter se disparata disponens.

Species species re-
manet materialis, atq. in inproportionata in illis, quicq. oia spiritualia. Postea phantasma, seu
species existens in phantasia, et in illis agens simul deumantes producit specie intelligibi-
le impressa representativam virtualiter obij, quod quidq. recipitur in in illis passibili, quia hec
species e spiritualis in essendo, quatenus pocius sui materialis in representando, quia repre-
sentat obij materiale. Sicq. dicitur, qd in illis agens transferat res de re materialitatis ad statum
spiritualitatis, quia habet facultatem illustrandi phantasma, seu conservandi a materialitatis
species illas obij existentes in phantasia.

Deinde hec species impura habens vires ob in ipsa virtualitate reducens, quod ideo dicitur Vicaria ob, et intus agens producit simul species expressam, seu cognitionem, aut intentionem ob, quod recipitur in intus possibili, et mediante illa intus operatur finaliter in finem seu percipit ob in ipsa intentione ut patet, et finaliter reducens. Deinde alio, scilicet ob, similiter cogniti, et una eorum dicitur, et dissonantia, intus agens producit actum collatum, seu operationem, quod recipitur in intus possibili, et mediante illa intus operatur finaliter in ob, et ipsi tendere est finaliter operari. Et eodem modo, et ordine se habet intus in actibus dicendum.

Nunc enim pro triplici intus data est triplex sententia: 1^a. Vale, vale loqui fieri ab intus agente. Ita ex multis Orbellus, Faber, et alii ex plurimis exteius. = 2^a. opinio tenet, quod vale loqui fieri per intus possibile, seu possibile. Ita plerumque Scotus, et alii, quos citat, et sequitur Martinus: quibus obis adhuc meum plebissimus, et venerandus Magister, a quo ego, cum eum parvulus, acceperim, quod quidem sapiebam ut parvulus, et loquebaris parvulus, amplexus plus voluntate magister obsequente meo, quod mente fui; sed magis cum lunari plenitudo temporis, quando scilicet, et hoc tunc opinari me in nobis, quia id non voluntate, sed necessitate victi opinari debemus, contra sunt, salva magister meo reverentia debita, Scotus alia via eorum sequi. = 3^a. Tandem sententia defendit novita, vale loqui fieri per intus operativum. Ita Scotus non 2. procedenti citati pro indifferencia positiva, ultra quos alii non vident pro 3^a. hac opinione. Sed cum 2^a. opinione

Nota conclusio 1^a.

- Vale loqui fieri per intus agentem, ita expressum dicitur N. Sub. pluribus. Probat per ex ipso dicitur D. T. Morph. 2. 18. ita quidem loquente: in omni autem natura, ut arguitur Ales 3. de anima, est dare aliquid, quo est omnia facere, dare aliquid, quo est omnia fieri; hoc est, in qualibus natura cuilibet potest passim correspondere per omnia activa, et si non extra, intra in eadem natura: et cum experiamur, quod est aliquid intus in nobis, quo est vale fieri, necesse est aliquid esse activum illius (scilicet), et non extra, sed intra: et intus agens (qui legit, intelligit) cum natura aliquomodo indeterminata ex se est causa integra effectiva ob in intus possibili, et 24. plerumque indeterminata valis; nec est alia causa, quare intus agens cum natura facit ob sic esse; nisi quia est illi potest. Et ergo natura in potest ad determinandum singularitatis, et ad indeterminandum valis: et sicut a producente coniungitur natura singularitatis, ita ab intus agente coniungitur valitati. Et clarius in dicitur semel, et iterum probante magis dicitur?

Sed Respondens (quidam immemores sui) dicitur 3^a. opinionis, quod dicitur loquente hic Lueli morphico, nullo & logo. = Sed dicitur 1^a. dicitur loquente Lueli, quod habet esse per se ab intus, et in intus; sed vale loqui per se, et non morphicis sic est: et nulla responsio. Magis est evidens in ipsa littera dicitur. Minor est quod dicitur; quia quod habet esse ab intus, et in intus per se est ens rationis; sed vale loqui, et non morphicis, est ens rationis: et dicitur.

Ita 2^a. ipsi dicitur nobis in 2^a. precedenti proponentes probant, vale finaliter loqui equaliter finit per indeterminandum, seu indifferencia positivam & ipsam et a nobis proposita littera dicitur; sed iuxta ipsos hic dicitur non loquente Lueli logo: et, nihil ibi probant; nihil hic respondent, se ipsos gladio lingue propriis sic proprio facientes. Per enim; nam 2^a. precedentis arguitur 1. sic loquente: dicitur in morphico. cit. (non magis fideliter allegatus) sic ait: intus agens cum natura aliquomodo indeterminata ex se est causa integra effectiva ob in intus possibili, et 24. plerumque indeterminata valis: quod littera est 2^a. causa dicitur allegati hic a nobis, ut patet. Itaque sic: sed ex ista littera inferunt dicitur ibi finitum finale, et vale valis logi: et, per quam ibi inferunt; per quam hic respondent, quod non loqui in illa littera Lueli logo. Et arguitur?

Aliter respondent dicitur 2^a. sententia cum Martinus, et ipse cum Borgia dicentes, quod ubi dicitur ibi secutus est illa opinio Lintu agente tunc temporis florentis; sed magis in sententia sua propter quod docuit sententia Lintu possibili, illa Lintu agente ut minus probabiliter relinquent. Et cum in regula generali a doctrina Scoti stabilita, et admittitur, quod quotiescumque doctrina Scoti in sententia apparet doctrina ipsius Scoti in libro philosophico & ex proprio, Lueli, Lintu, Lintu, semper standum est doctrina in sententia

hæc enim; quia nulli dubium est quod sententia ista sunt opera propria Scoti, quod Lalius dubitatur;
in qua præterea est veritas doctrinarum, immo et SS. et PP. præcipue Augustini, in ultimis operi-
bus maturius et exemplare, et plura ab ipso in iuventute dicta in ultimis operibus retri-
ctat, et ad meliorem, et breviorum sensum reducere. Verum doctrina. Id videmus, an in sen-
tentia tractantur. Dicitur per dicta sua in metaph. doctrina. 1. cum d. 3. q. 6. n. 8. Sic fide-
liter loquitur Scotus: primum huius actionis intellectus agentis est uale in actu. = ite ibide. 2. loquitur
sic præcipue: Et confirmat ista ratio, quia intellectus agentis est facere de n. uale uale uel de
nullo in pōa intellectu in actu, sicut dicitur authoritates Phil. et Mundatoris 3. Lali.
Quid ergo? et dicitur in sententia n. solus n. abstractat, sed immo iteque præbat, et confirmat
doctrinam, et sententiam, quæ in metaph. docuit. Item amplius ex eod. d. ibide. 2. q. 2. di-
cente: intellectus agens in ratione activi n. creditur possibilis in ratione passivi: et ergo. Cuius ab
intellectu agente recipitur in intellectu possibili; et ita cum ista actio intellectus agentis in actu uale in
actu, illud uale, et illud quo ipse huius esse n. recipitur in intellectu possibili. Et clarus?
cum in sententia hæc oia dicit. Probatur ite ratione ex d. doctrina: intellectus agentis est oia

ab intellectu facibilis facere: et nullius alius intellectus est alius facere. Sed uale loquy est facibilis ab
intellectu: et præcipue ab agente. Item dicitur in Phil. et d. supra. = Confirmat ista uale loquy, sed in actu recipi.
Et in intellectu possibili: et quia ipse ab intellectu agente. Item dicitur supra, et ab oibus admittit. Dicitur loquy:
Intellectus agens in ratione activi, et possibilis in ratione passivi ad eandem; sed si uale loquy acceptus in intellectu
possibili n. facit ab agente, sed a possibili, loquy uale, n. recipitur; quia tunc possibilis eius pas-
sivus, seu receptivus aliter, cuius agens n. uale activus, seu facitivus. Item dicitur in d. immo
allegati. Tunc est quidam. = Item dicitur 2. ex d. et 2. allegato sic dicitur: intellectus agentis est oia fa-
cere, sicut possibilis oia fieri: et intellectus agens est activus ad oia illa, cuius possibilis est receptivus.
Istud uero: sed intellectus possibilis est receptivus uale loquy: et cum uale loquy intellectus agens est activus, et facitivus.

Si autem respondetur ista ratio, quod uale loquy
agentis est oia facere actu intelligibilia, n. uale actu intellecta; quia (dicitur) intellectus agens solus pro-
ducit species impæ, species autem expressa, seu cognitio simplex, præcipua, et dicuntur pro ducit ab
intellectu possibili; et ita licet in illa specie impæ producta ab agente recipiat uale metaphisicæ, in
eius uale loquy n. fiat, nisi per species expressa, seu actualis intellectus, hinc est, quod n. ab agente, sed a possibili
fit. = Sed præterea quod hoc n. solus n. ita facta arguit; ite quia multi uale uale, et præcipue fa-
centia, n. uale certis, sed dubium in d., a quo intellectu producantur actualis intellectus, an ab agente, an uale
a possibili; idcirco sic tractat. immo: in frase logica uale in actu est uale loquy; sed d. supra ex-
plicit aut, quod intellectus agens facit uale in actu: et facit uale loquy. Sed per uale loquy n. fit, nisi medi-
ante specie expressa, seu cognitione: et intellectus agens n. solus producit species impæ, sed et species expressa.
Item dicitur 2. ob id n. intellectu in actu, nisi mediante intellectu, seu specie
expressa; sed d. supra cit. l. sent. expressa aut: intellectus agentis est facere de n. uale uale, et intellectu
cto in pōa intellectu in actu: et quia n. solus expressa impæ, seu ob id in pōa, sed et species
expressa producit. Item 3. actio, qua n. producit quamlibet species expressa, seu cognitionem, præcipue
intellectus agentis: et intellectus agens n. solus species impæ, sed et species expressa facit, seu producit. Per
dicitur et expressa in d. l. 1. Paul. n. 29. sic dicitur: Intellectus agens, qui est oia facere: uale
est in quantum actio species autem respectu cognitionis. et uale actio ob id solus ex d. d. d.
sic præcipue: Et in quantum ob id est activus. actio ad quamlibet cognitionem producendæ, cu-
ius actio species autem, solus intellectus agentis propria est.

Item 4. sicut patet, ita recipere ad intellectu
agentis, ita agere ad intellectu possibile; sed impossibile est, quod intellectus agens recipiat aliter: et ergo intellectu
possibilis aliter agere, seu facit. Per dicitur in d. l. 7. Collat. sic arguitur: intellectus agens n. potest ge-
nerare et expressa in d. l. 1. Paul. n. 29. sic dicitur: Intellectus agens, qui est oia facere: uale
est in quantum actio species autem respectu cognitionis. et uale actio ob id solus ex d. d. d.
sic præcipue: Et in quantum ob id est activus. actio ad quamlibet cognitionem producendæ, cu-
ius actio species autem, solus intellectus agentis propria est.

Item 5. sicut patet, ita recipere ad intellectu
agentis, ita agere ad intellectu possibile; sed impossibile est, quod intellectus agens recipiat aliter: et ergo intellectu
possibilis aliter agere, seu facit. Per dicitur in d. l. 7. Collat. sic arguitur: intellectus agens n. potest ge-
nerare et expressa in d. l. 1. Paul. n. 29. sic dicitur: Intellectus agens, qui est oia facere: uale
est in quantum actio species autem respectu cognitionis. et uale actio ob id solus ex d. d. d.
sic præcipue: Et in quantum ob id est activus. actio ad quamlibet cognitionem producendæ, cu-
ius actio species autem, solus intellectus agentis propria est.

14

Riad 49, 90 5?

Sol instabilis: h. actio instans agentis e' decursum phar-

Per idem per 21700 ad 57, per 2850 per 20000

Pr

3^a Sentença de 1860.

ubi, ubi dicitur per operationes simplices pertinet ad 29 operationes intus. Ita plerumque scitur ex Martio,
ob hoc ad hunc meum commentum mihi magister. Id, salva reuerentia, nescio quomodo disponibilis sit operatio
iudicandi ex simplicitate, quia operatio semper continetur unum, ut duo, et plura: 29 semper est ex operatione;

ac quoniam implicat inter se si in opposito, et sit simplex: Accedit quod authoritas Patris S. Diego
dicentis, quod hoc est sine ratione dictum, quia dictio oppositi in simplex, et oppositum illi habet funda-
mentum, ut ipse 2.9. Hinc rationis probatur. 4. Quod sententia, quod 3 loco apponit ponitur hic, ut

Conclusio: Vale logicum sit per actum oppositum, seu oppositum pertinentem ad 29 intellectus operationem. Hic conclusio
videtur expressa in D. et probari potest per oes authoritates, et rationes, quibus 2.3. Hinc rationis, probatur
ens rationis strictum sit per actum 29 operationis. Probatur 1. sic: vale logicum est 29 intellectus, et per illud actum sit per
quod sit 29 intellectus. Id est actus oppositum pertinentem ad 29 operationem: et sic. Probatur minor. 1. d. 23. 9. un. sub.
n. 2. dicente: omni 29 intellectus est relatio rationis pertinentem ad actum intellectus oppositi, et dividendi, et saltem operantis
unum ad aliud; id actus intellectus oppositi, et dividendi est oppositum, seu oppositum pertinentem ad 29 operationem,
sive iudicium, quia ut ait D. 1. per hunc 2.3. intellectus opponere, et dividere, non nisi intellectus iudicare: et actus
per quod sit vale logicum, ut patet 29 intellectus, est actus oppositum 29 operationis.

Probat 1. de 2. d. 4. d. 1.
2. 2. n. 3. dicens: intelligo ens in anima tanquam 29. Videretur: esse ut in summa sit dicere, non mi-
si relatio rationis: quia (suspende Causam) nihil habet precium in se in se videtur, ut videtur
nisi oppositum, quia videtur oppositum ad aliud. Id vale logicum est ens in anima, et vera re-
latio rationis: et non sit nisi per oppositum. Minor est etiam D. 4. d. 43. 2. n. 10. dicente: Cognosco enim
relationem rationis, quod sunt 29 intellectus, scilicet relationem verbi, generis, &c. **Probat 2. de 2. d. 4. d. 1.**
1. d. 3. 1. 7. n. 11. ubi arguitur dea Trofedy negantem actum intellectus, licet: Quomodo Causa bona
intellectus logicum, et relationem rationis: quia intellectus nullo actu suo potest ferre obiectum ad aliud: quod
collatio Causa relationem rationis, intellectus 29 in obiecto. Id vale logicum per se habet est relatio rationis, seu
29 intellectus logicum: et non sit, nisi per actum collationem, seu oppositum. Probatur 2. ad hunc nam est in

multis est oppositum, et oppositum 29 operationis intellectus; id per hunc actum sit nam valis: et sic. Mi-
or per quia vale, iuxta Scotum, et alios, est unum in multis. Maior dicitur: quia actus, quod iudicari
nam dicitur multis, seu in quo enunciata velis inexistens et nam, est quidem actus oppositum
intellectus iudicantis, seu oppositi. Unde habet, quod actus, per quod sit vale, est actualis exercitum op-
positum, seu predicatio velis de nam; nam est predicatio nam et inferioribus, ut aliqui ex
hinc, nam hic actus supponit vale factum, siquidem est actus 29 personalis, seu personalis. **Ad hunc**
Enig, si nullo scilicet defendere vale fieri per actum 39 operationis: quod non improbabile iudicatur;
id hinc dicitur est nam conclusio; quia vale non est relatio rationis consequentis, et antecedentis.

Ad 1. de 2. d. 4. d. 1. nam 29 se precise cognita, seu abstracta
ab individuis est valis: et sit valis per simplicem apprehensionem, seu abstractionem, et actum absolutum.
Probat autem: si nam sic abstracta et singulariter existens a parte rei, esset valis valis: et
sic abstracta per intellectum est valis logicum. **Probat:** ablatio unius oppositi est positio alterius;
id vale, et singulare sunt opposita: et ablatio singularitatis est positio universalitatis. Id per abstra-
tionem auferri a nam singularitatem: et ponitur in illa universalitas. **Probat ad 1. d. 4. d. 1.** nam

29 se precise cognita est metaphysice valis: et sic; logicum, subdistinguo: est logicum valis fundamentum
et sic; realiter, ergo. Per abstractionem enim, seu cognitionem nam 29 se non ponitur aliqua universalitas in nam
id solus per se in nam ab impedimento, seu singularitate, ratione cuius ipsa ratio metaphysica
immutabilis nam non erat ad quodlibet positivum distinctum; unde per abstractionem a singularitate
si ponitur universalitas aliqua, id solus solus impedimentum, et remanet nam metaphysice valis, seu cysua
immutabilis positivum, et eligitur ad eum divinum in quolibet: ac proinde, si per impossibile ex-
isteret sic abstracta, hoc idem haberet, quia abstractio non dat nam hanc immutabilitatem, id tantum auferat
impedimentum, ut remaneat vale metaphysice proximum fundamentum universalitatis logicum.

Ad 2. d. 4. d. 1. nam 29 se precise cognita est metaphysice valis: et sic; logicum, subdistinguo: est logicum valis fundamentum
et sic; realiter, ergo. Per abstractionem enim, seu cognitionem nam 29 se non ponitur aliqua universalitas in nam
id solus per se in nam ab impedimento, seu singularitate, ratione cuius ipsa ratio metaphysica
immutabilis nam non erat ad quodlibet positivum distinctum; unde per abstractionem a singularitate
si ponitur universalitas aliqua, id solus solus impedimentum, et remanet nam metaphysice valis, seu cysua
immutabilis positivum, et eligitur ad eum divinum in quolibet: ac proinde, si per impossibile ex-
isteret sic abstracta, hoc idem haberet, quia abstractio non dat nam hanc immutabilitatem, id tantum auferat
impedimentum, ut remaneat vale metaphysice proximum fundamentum universalitatis logicum.

Q. 4. V. Nāā ab intrinco immultiplicabilis Possit esse utilis?

Sub aliis hīs qd hanc movent Thomā; scilicet: an nāā Angelica sit species predicabilis? (sentiant enim, repugnare plures Angelos eiusde species, et soli numero distinctos.) Id apertius sic a nobis proponitur, nō difficultas communis obus utilis ē. Hoc cuius intelligere notandum, nē idē nāā esse immultiplicabile, et esse immultiplicabile. nāā immultiplicata ē illa, cuius unus tantū data individui, sic ē nāā Solis Vg., quia unus tantū clara numerice Sol, qui idē est thimologice ē Solus. Id tūq licet hęc nāā sit immultiplicata, ē tūq multiplicabilis, quia plures numero Soles sunt possibili, et possunt produci a Deo. Nāā vero immultiplicabilis ē illa, cuius unus tantū clara individui, Ceteris repugnantibus, ita ut nec pōq. Qui absolute dari possit aliud individui illi nōq. sic ē nāā Divina. Quia in hoc 2. sensu procedat 2. nō in 1. sensu nulli dubiū ē, qd nāā pōt universalizari, ut docet D. 2. 18. vel. Nec loquimur Quasi chimerico, scilicet fundamento in se; id Quasi loco vero, seu ex fundamento in se.

Circa Cuius resolutionis duplex stat sententia: 1. tenet, sufficere qd nāā obiectata intus nō particularizata, licet omnino plura inferiora repugnent, ad hoc ut possit universalizari. Hanc tenent plerique Thomā, et Casertanus, et plures, et Fraylan. ad ita dicunt, nāā cuiuscunq. Angeli, quantum sit a parte rei numerice alia immultiplicabilis, pōt fieri utilis, si recipiat sine individuatione. 2. sententia est

Nāā Utilis. Nāā ab intrinco immultiplicabilis requirit esse utilis. Ita D. 2. 18. vel. 2. d. 3. 2. 7. n. 4. dicens: Quilibet quidditas creatur pōt intēgi sub ratione utilis abiq. traditione: Si autem igitur esset de se hęc (idē ab intrinco singularis) traditio esset intelligere ex sub ratione utilis: Sicut ē traditio intelligere ex sub ratione utilis, et universalitatis; quia ratio intelligendi repugnat omnino sub obiecto intellecto. qd ē utilis ex se. Ex quibus scilicet efficaciter patet

ad communicari, et multiplicari ē fundamentū utilitatis; Id nāā ab intrinco immultiplicabilis nō habet illud nō repugnāq, seu pōq. ut nec fundamentū ad utilitē; ac proinde requirit esse utilis. Contra minor: repugnante tūq, repugnat relatio ad illū; Id pōā, seu nō repugnāq ad multiplicari ē quiddā relatio transcendentes ad inferiora: ut si inferiora nāā immultiplicabilis repugnant, relatio nō esset immultiplicabilis) repugnat pariter illa nō repugnāq, seu pōā nāā ad multiplicari. Minor vero, quia relatio dependet essentialiter ab extrinco.

Respondent aliqui Thomā et Casertanus, qd nāā ab intrinco immultiplicabilis quantum habeat repugnāq ad pluri fieri, et communicari pluribus a parte rei; hōt tūq nō repugnāq ad communicari per intēgi. Id 2. tenet: communicabilis, quia intēgi debet esse ex fundamento in se, alia, Quasi chimerica; Id per hoc in nāā illa nulla ē communicabilitas ex nāā rei: ut nec ex intēgi. Id 2. tenet: Nāā Divina nōq fieri utilis (q. ex pōt Thomā deinde): ut quia nōq pluri fieri utilis per intēgi; Id nō alia ratione, nisi quia nullo modo ē pluri fieri utilis in se, dē se de se hęc, seu ab intrinco immultiplicabilis: ut sic. Id 3. tenet: recipere nāā ut communicabilis per intēgi pluribus in possibilibus, ē recipere communicabilis esse in possibilem; Id intus tribuens nāā immultiplicabilis communicabilis pluribus, aggrahendi illa plura ut in possibilem. Id bilis pluri falleret, et esset implicatio: ut communicabilis per intēgi recipere ut in possibilem. Id utilis loqy nō sit per communicabilis omnino impossibile, quia nōq ē nō communicabilis: ut Solus utraque nulla ē. Minor pōt, quia mediū finis ut in possibilem Cognitō aggrahendi ut in possibilem.

Id 3. tenet: illa nāā, recipere ex repugnāq ad esse in pluribus; Id nōq repugnāq, Id pōt ex appropine? Id 1. tenet: ut intus recipere illi communicabilis, quia hoc ē scienter falli, tribuendo nāā qd illi pōt fieri, et manifeste repugnat. Id 2. tenet: fallit intus nō aliter falli, ut sicut ē, ac proinde communicabilis illi tributa est falsa, si quiddā fundata in errore. Id 3. tenet: Id intus in fabricatione utilis nō fallit, alia tractatus Quibus nōq tribuuntur, a Porphyrio ad praementa, et nāāq repugnāq, et utilitē intelligenda: ut sic.

re, pseudo; sine fundamento, ngo cog. **Art. 20:** nāā, quae ex se n̄ habet repugnāq̄ ut sit
in pluribus, potest esse realis: sed nāā ab intrinseco immultiplicabilis p̄p̄ria ā singu-
laritate n̄ habet repugnāq̄ ut sit in pluribus: 20° Ecce. Probata minor: unīty, et totale impe-
dimentū, ut nāā possit esse in pluribus, ē singularitas: 20° p̄p̄ria ā singularitate
habet n̄ repugnāq̄ ad plura. Et animus; quia Petrus V. g. n̄ repugnāt esse Paulus et nāā
p̄p̄ria hōi, sed ex rāōne p̄tuitatis. Ita ngo do supposito, minoris, scilicet qđ nāā
possit p̄p̄cindi ā singularitate, quia ex quo sit ab intrinseco immultiplicabilis, ē qđ se, et
quidditatē singularis, et nlla res potest p̄p̄cindi ā sua quidditate, quia n̄ ē intelligibilis
sine ulla. (ideo apud Scotistas sola nāā divina ē ab intrinseco singularis, et haec, seu
immultiplicabilis: qđ docet Scotus in delatione allegatus.) Sed adhuc p̄missio supposito, ngo
minor, quia 24° Thomistas illi nāā repugnant plura inferiora; et sequenti ex se habet
repugnāq̄ ad esse in multis. Ad probandū minoris ngo animus, adhuc p̄missio supposito;
quia licet p̄p̄cinda ā singularitate, adhuc habet impedimentū ut sit in multis, scilicet, eius
intrinseca immultiplicabilitas: unde paritas n̄ tenet, quia nāā Petri ē solū ab extrinseco
immultiplicabilis, seu singularis, atq̄ ideo p̄p̄ria ā p̄tuitate, seu singularitate, nullū
habet impedimentū ad esse in quolibet alio. **Art. 21:** p̄p̄dicāō nāā Gabrielis Archangeli

habet impedimentum ad esse in quolibet alio. *Art. 3.*: predicatio nāz Gabrielis Archangeli
 & ipso ē predicatio superioris & inferioris; & nāz Gabrielis ē utilis. Obstantes: talis
 predicatio nō ē identica, sed fratis: & superioris & inferioris. = 4°: nāz Gabrielis, et nāz
 Michaelis differunt specie, et sunt genere, et differe: & sunt species predicabiles, et pro-
 inde utiles. *Art. 1.*, q^o totū ē verū, quia nāz Angelicū sunt multiplicabiles, et ex se immunes.
Art. 2. (personae sententiae Thomistarū, scilicet, q^o nāz quilibet angelica ē ab initio immul-
 tiplicabilis.) ad 4° negando antem. Ad probandū, recedo antem, et nego Cōg; quia ut predica-
 tio sit fratis solū requirita, q^o praty sit fra subti, nō autē q^o sit superius. Viā illa clau-
 sa in summ. lib. 2. cap. 3. Unde hę predicationes, Deus ē dispositor, Deus ē albus, sunt frates, et
 nō superioris & inferioris. = Ad 4° nego Cōg, quia illa ipso ex genere, et differe solū ac-
 quit, q^o sint species subiectibiles generi; ut autē erant predicabiles, necesse erat, ut illę
 nāz haberent quilibet sub se, plura inferiora; q^o immul- nō recedunt, cy quantū esse immul-
 tiplicabilis ab initio dicant.

Q. 5. V. Uria sint tantum quinque?

Quia Porphyrius in sua *Ulogoge* diuisit uale in 4. membra, scilicet, *Genus*, *Species*, *Differe-*
ntia, et *Accidens*; ideo quaerimus, an hec diuisio sit adequata? et quantum sit communiter
ab A. accepta, si deficiunt in aliquo, qui numerum ualium augerunt, imminuerunt.
Sol aduerte, qd loquimur *Uale* in actu, seu *logos*; non uero *Epōchē*, seu metaphisico, ne sic
in 5, sed fere infinita sunt ualia, tot, scilicet, quot nāq. diuisus a parte rei.

Solutio: ualia

sunt tantum quinque: seu diuisio ualium in 4. membra est adequata. Ita docet de p. 12. ual.
Probatur *Solutio* hac calculacione rationibus: *Uale*, iuxta *Scotum*, et *Thomam*, est unum in multis; sed
4. modi diuisi prout unum esse in multis: 1. *Uale* est quintuplex. Probatur minor: unum, est in
multis essentialiter; et accidentaliter. Si essentialiter, quatuor: 1. tanquam tota, et perfecta essentia illorum, et sic
est species, et predicata in quodammodo. Et illis 3. modis predicandi sequitur modus erendi, inquit *Thom.*
1. tanquam pars essentiae illorum; et hoc adhuc dupliciter: 1. tanquam pars essentialis materialis, et rationalis
1. tanquam pars essentiae illorum; et hoc adhuc dupliciter: 1. tanquam pars essentialis materialis, et rationalis
1. tanquam pars essentialis materialis, et rationalis. Et sic est genus, et predicata in quodammodo. Vel, inquit,
determinata, seu determinatiua, et sic est differentia, et predicata in quodammodo. Vel, inquit,
unum est in multis accidentaliter; et hoc dupliciter adhuc: 1. accidentaliter metaphisico, ita ut ab
manet ab essentia rei, et sic est proprium, et predicata in quodammodo. 2. accidentaliter
physico, ita ut proveniat ab essentia rei, et sic est accidens, et predicata in quodammodo.
quale singulare. Sed ne recipit alius modus, quo unum possit esse in, et de multis:
et diuisio ualium in 4. membra uelata est adequata. Et probatur per *Solutio* per dies, et singulas

Solutio diuisionis 6. *Uale* 1. 1. minando *Ualia*: Genus, et species eorum modo sunt, et parata
et sunt inferioribus: 1. *Ualia*, seu predicabilia sunt tantum 4. Probatur minor: genus 2. species
se habet ut pars materialis, et materialis; sed species 2. species individualium se habet ut pars
per assumptionem; ne sicut genus strahitur ad species per differentias specificas, ita species strahitur
ad individualia per differentias individuales. = 2. *Ualia* debet esse univocum; sed solum genus, et spe-
cies parata univoca. Et sunt inferioribus: 1. tantum sunt duo ualia. Probatur minor: univocum per
alicuius essentialiter. Et sunt inferioribus; sed solum genus, et species sic predicantur: 1. 2.

Secundo maius, et magis, quia species non pars essentialis materialis, sed tota essentialis essentia indivi-
dualis. Est enim distinctio, qd differentia specifica pertinet ad quiddam speciei; par uero differentia indi-
vidualis, seu numerica non pertinet ad quiddam individuali, sed solum ad integritatem: illa est essentialis, hec
uero materialis. Unde si quaeratur, qd est hoc? respondetur proprie per genus, et differentiam, et uale rationale.
Si uero quaeratur, qd est pars? respondetur per species tantum, et uale rationale; et solum ad integritatem
quid est? respondetur per differentias individuales, qd est pars, et pars. Et uale rationale. Et uale rationale.

Ad 24 sic ex *Q. 1. d. 3. 2. 3. n. 12. qd* sic 1. 2. 3.
parum univocum, et univocum parum: qdlibet enim uenit pluribus 24. n. 12. et uale rationale. Et uale rationale.
univocum illis, siue illis uenit interius, siue exterioriter, essentialiter, et accidentaliter. Et uale rationale.
uocum est, quando parum non solum est ratio uenit pluribus, sed etiam est essentialiter inclusa in illis. Et uale rationale.
one 2. uale rationale est, qd sit unum in multis, et de multis, ac parum, qd sit univocum: qd autem sit
essentialiter, et accidentaliter in illis, et illis, hoc non minuit, sed potius augere uale, quia se habet ut
alia, et alia differentia, et quas uale ut sic determinate, specificate, et pluralitate. Et uale rationale.

Ad 3. augendo ualia: Predicamenta sunt decem:
et quodlibet, seu uale. Et cōa, quia predicabilia inuenta sunt a Porphyrio propter pra-
mentia sibi insignita: 1. tot sunt illa, quot hec. Affirmata: tot modis dicuntur unum et alio,
quot est in illis; sed haec accidentia novum modum est in sabito: 2. totum modum est predicabile illis,
et frequenter totum dicitur predicabilia. Minor maius, quia modum predicandi sequitur modum con-
de. Minor etiam per, ne ratio praementa accidentia sunt 9. Et ad 34 non de 50, et parum,

ne ex diuiso capite seruit numerum praementum, ac predicabili: in praementis attenditur ad
20, quae parum, et in substantia quantitas, et cōa; in predicabilibus autem non attenditur ad

res, quæ predicantur, sed sibi ad modum, quo predicantur, et inveniunt subiecto; qui modus præter
idem in diversis præmissis, ut patet in colore respectu albedinis eodem modo se habens, ac alius respectu hominis,
cuius color pertinet ad præmissam qualitatem, et alius ad præmissam substantiam. Unde ex eis, seu nãq
in se sint alii, totidem sunt præmissa; ac verum, quia modus essendi, et predicandi illarum oĩ
res, seu nãq, est tantum quintuplex, quinque tantum sunt predicabilia, seu verba. Ad istam
vero maiorem, et minorem, ad cuius implicitam probationem dico, quod non ideo præmissa accidentia
sunt novæ, quia præ accidentis novæ modis sibi in subiecto, sed quia novæ sunt hæc, seu nãq acciden
tes, nempe, Quantitas, qualitas, relatio, actio, passio, ubi, situs, quando, et habitus: quæ oĩ
eodem modo inveniunt subiecto, scilicet, inherentes, et ideo oĩ ad id, predicabile, seu verbe perti
nent, nempe, ad 44. Aliter alii respondent, sed non solvunt.

Ad 40. hæc predicatio in ar
cano incarnationis mysterio est vera, Deus est homo; sed non pertinet ad 44. predicabilia, quia
non propter necessitatem; nec ad 44, quia non est accidentis: 29. homo in hoc mysterio dicitur 6. predi
cabile, seu verbe. = 5.º: hæc predicatio, Deus est existens, subsistens, supponens, personam
non pertinet ad aliquod verbe ex 5. assignatis, quia non ad genus, speciem, nec differens, neque illa præma
tinentur rei extra esse; nec ad proprium, quia non fluunt, seu emanant necessitatem ab essentia; nec
denique ad accidentis, quodlibet illorum præmissum est complementum substantiæ nãq. = 6.º: definitio præma
definito; sed non expectat ad aliquod ex 5. assignatis: 29. &c. Item ad 44 quod illa predicatio per
tinet ad 44 predicabile accidentis, quia sunt præma homo sit substantia, et species, itaque modus, quo
invenit subiecto, et præma dicitur est accidentis, et inherens, ac quomodo licet præmentalia sit sub
stantia, itaque predicabilia est accidentis. Ita exprimitur doctrina d. 3. d. 7. 2. 1. n. 4. et per sequentes
6. 7. et 8. pulchram habet circa hoc doctrinam. = Per id præma responsum ad 44, neque illa præ
ma inveniunt fieri accidentis, quia possunt adesse, et abesse absque instantia, et quiddam a deri
vatione rei a priori, et posteriori; unde pertinet ad 44 predicabile. Et adverte, ut alia
solvent, quod accidentis præmentale, et predicabile in hoc differunt, quod præmentale est illud ens,
quod non est substantia; predicabile est oĩ illud, quod invenit aliquid extra esse, et ab extraneo, sive
sit substantia, sive accidentis. Videatur d. 1. in med. c. 1.

Ad 6.º dic, quod definitio, et definitum ad
idem verbe pertinent, quia eodem modo, et deinde inferioribus predicantur. Vel dic, quod defi
nitio predicatur quasi duplici modo, in 2.º, quia dicitur genus, et in 2.º, quia dicitur differens.
Unde non auger numerum verborum. Ut patet solutio innuente d. 2. 12. et 21. vel. Vel dic, quod
definitio non præter esse verbe, quia est quod simplex habens duos modos essendi, et predicandi, scilicet,
in 2.º, et in 2.º. Non enim oĩ præma est verbe, licet oĩ verbe sit, sicut oĩ verbe sit, quia modus
totius predicatur æquale, æquali, sic est definitio a definito; 29. quia via equivoca sunt præma,
et non verba. Elige quæ malueris.

Ad 6.º: tot modis dicitur unum oppositum, quod modis dicitur
et reliquis: ex libro 1. thom. cap. 11. sed verbe, et singulare sunt opposita, et singularia sunt fere
infinita: 29. et verba. = Item quando color præma transiit a modo ad numerum: videtur tot mo
dis, quod alibi opposita nigro, scilicet, generice, et specificè, tot præma nigræ opposita albo; sed
non tot numerice; ita quod si alba sunt centum, centum erunt sint nigra. Immo oppositum est quod dicitur in
proposito, quia unum verbe ut tale debet respicere plura singularia, et unum singulare non nisi
unum verbe: 29. singularia plura numerice sunt, quæ verba.

Inquiretur: utrum præ
dicta divisio sit generis in species? Item affirmative. Ita utraque scolla Angelica, et sub
lis. unde verbe ut sic est genus ad 5. predicabilia, seu verba. Probatur: genus est, quod præma in 2.º,
et univocè dicitur pluribus differentibus specie; sed ita est verbe respectu 5. predicabilium: 29. &c. Maior qui
dicitur. Probatur minor quoad 1.º partem: quod includitur essentialiter in alio, dicitur essentialiter univocè
predicatum; sed verbe ut sic essentialiter includitur in 5. verbis, neque quodlibet essentialiter est unum in modis,
et tanquam ratio generica ponitur in definitione singularium, siquid dicitur definitum: 29. &c.
2.º etiam præma minoris patet, neque 5. verba ad invicem præma specificè differunt: 29. &c.

Obicitur 1.º:
si verbe sit genus ad 5. predicabilia, tunc aliqua species predicatur directe de
suo genere; sed hoc non, quia in præma non predicatur de superiori: 29. &c. Et sequela ma

omnino, quia hec est vera, Vale e genus; sed genus e species veli ut sic: 29. Ecce. = 20:
quia tunc id est esse et superius, et inferius. Et, quia in predicta ppe vale, qd e supe-
rius repta generis, subditur generis: 20 e inferius, et superius repta generis. = 30: quia
tunc una species disparata medietate talia speciei. Et, quia valetur ita, disparata e
species; sed tam ly species, quq disparata sunt species disparata, seu duo valia de 4: 29.
= 40: quia tunc oppositum predictum positum e opposito. Et, neq hec est vera, genus
e species; sed genus, et species opposita, talim correlativa: 29. Ecce. = Deniq 29. 03.
7. 8. val. vale e analogu ad hec quinqm: 29 n genus, neq genus debet esse univocum.

Ad hec oia, et plurima alia solven-
da ostendit cy 03. 2. 6. val. et 3. q. 1. p. 1. m. 1. et 3. ante. qd virtute reflexiva intus pres-
entia 2a. inteo fundari supra aliq; et tunc 2a. inteo fundata denominat aliq fundan-
te. sed advenit 03. qd in hoc fundari sumitur ut quid, et fundata ut modus: quos hos
ita explicat 03. 2. 8. val. 2a. inteo quando e illud, quod intelligitur, accipitur ut quid, quan-
do autem e ad sub qua talia intelligitur, accipitur ut modus. Unde in hac ppe genus
e species, ly genus e, qd intelligitur, et sumitur ut quid, ly species e modus, sub quo intelligitur
genus. Advenit etiam, qd una 2a. inteo ppe alteri applicari, sive modus essentialis, sive acci-
dentialis: quando enim inteo fundata e superior repta intentioni, cui applicata, tunc sumi-
tur ut modus essentialis, et dicitur predictio quiddam, ut in ista, genus e vale. Quando
autem inteo fundata e disparata, inferior repta intentioni, cui applicata, tunc sumitur
ut modus accidentalis, et tunc denominatur, ut in ista, vale e genus, genus e species. = hi
intelligi habet efficacia solutionis ad oia, sciens quid, qd dicitur 2a. intentiones n opponuntur, nec
sunt incompatibiles, nisi uniformiter sumantur, id est, utraq ut quid, et utraq ut modus, qd n ac-
cidit in 4a. supra positi argu. = Ad ultimum ut 03. die, qd vale e quid analogu univocum
quia analogia tenet sicut e cy univocatione, sicut equivocatione; in oia autem genera precise
sunt cy univocatione.

Inquires 2o:

Utrum predicta divisio sit immediata? Ita nega-
tiva cy 03. 2. 19. val. Unde vale ut sic n genus proxime immediate descendens ad 4. valia;
sed 4. dividitur per predicari in 2, et per 2 in quatuor, ut ait 03. die: quia duo itera subditi dunt
tunc: 29 cy vale dividitur prius per illas duas disparatas, duntur per 2a. duo genera intima-
dia, quq postea subdividuntur in 4. membra, deveniendo tanq vale ut sic ad illas quinq
species. (Neque obliuiscaris, sed caute intellige iuxta illud, qd dicitur e notu 2. 2. huius
disq. in responsione ad 397. p. 1. m. 1. argu.)

Obicitur:

29 valia sunt plus quq quinqm.
Probatur contra: quia ex quo vale ut sic n dividatur immediate in illa 4. valia, neq valia, neq pro-
prio, sicut illa 4. dante etiq illa duo, in quibus immediate dividitur, ne proinde valia
cauent sepe. = Rr cy maius nudo 19. arg. ad probandum dicit ad omne n ponit in nume-
29 cy inferioribus, in quibus per inclusionem dividitur, quia nunc ppe niti in illis et cy illi inveni-
ti; vale qd dunt, et dunt, et hoc n sunt tres, sed duo hoi. Sic similitudine, cy vale, seu predicabile in
quid hi omne, et nequeat solitari inveniari sed quicq e cy genera, sicut specie in 2. b. q. 2. p. 1. m. 1. argu.
clausura dividitur, n facit vale numerum alitum e genera, n specie. Sicut nec vale ut sic e soluti-
2. 4. partibus, prope eandem rationem. Et idem dicitur de tali, seu predicabili in quale 29. p. 1. m. 1. argu.
pprii, et accidentis, in quibus per inclusionem dividitur. Unde p, qd valia sunt tanq 4. duo in qd, et
alia in quale.

9.6. Quomodo 2^a intentiones Prædicant de Primis, & inter se?

Inuenta enim 2^a intentio, tanquam signum, et regula uelut ad plures. 1^a intentiones cog-
noscendas, quia 2^a intentio in prædicatione signata, supponit pro primis in prædic-
tione exercita, u.g. hec, genus prædicatur de pluribus differentibus specie, tunc sub
se plures 1^a intentiones, et exercita sic: homo est animal, leo est animal, &c. quia propter e inueni
prologium, quod a ppe signata ad exercitum bono cōa, et nō eūdem, sed signata
in 2^a intentionibus, et exercita in 1^a, idcirco inuenitur etiam hoc prologium, quod signata
in 2^a, exercetur in 1^a.

Dicimus 1°: 2^a intentionum prædicta 1^a accidentalia, et
denominatiua. Ita D^r 9. 11. uel. Probatur ex ipso: ppe per se supponit 1^a intentionem, iuxta 1^{am}
doctrinam, id est, subiectum eius supponit absolute: et si hoc est per se, homo est species, etiam per
eas species; sed sequela seu consequens est falsum: et quia antea, scilicet, homo est species, non est per se
denominatiua, et accidentalis. = Item: accensio est tale, quod accidentale nequit nisi accidentali
prædicta 2^a subiecto; sed 2^a intentiones sunt accidentalia intentionalia: et sic. Sed est aduertendum, quod si præ-
dicta ppe fundamentalia sumata est uera a parte rei, non tenetur, quod homo est idcirco fundamen-
taliter, supra quod fundatur per 2^a intentionem species; si autem fundatur sumata, sic est uera solum denominatiua,
et accidentalis logice.

Dicimus 2°: una 2^a intentio potest prædicta 1^a talia, et exercita, ut in his,
genus est uale, genus est species, quod signata, ut in his, uale prædicta 1^a genere, et uale est prædicabile
de specie. Ita D^r 2. 6. uel. Probatur: fundatur in fundamento, et dicitur per signatam, et exercitam prædictam;
sed inclusio sua reflexiua uirtute potest fundare unam 2^a intentionem supra aliam, et unam aliam prædictam in
aliquo attributo rationis: et sic. = Ad cognoscendum autem quando ppe, in qua una 2^a intentio prædicta 1^a
est per se, et quando accidentalis, recolere debemus D^r, quod tradidimus 2^a præcedenti inquisitione 1^a: quando
enim prædicta, seu intentio fundatur in modo uero, tunc ppe est per se; quando uero est modus acciden-
talis, tunc facit ppe denominatiua, et accidentalis.

Item 1^a dicitur arguere 1°: 2^a intentioni homini u.g. ut
arbitratur ab omni accidenti inuenit illi per se; sed species inuenit homini, ut arbitrat ab omni accidenti: et non
inuenit illi accidentali, sed per se, et ita prædicta. = 2°: homo per se prædicta 1^a pluribus differentibus
et homo per se est species. ut cōa per locum thopiey a 1^a intentione ad definitum, non cui inuenit definitio
inuenit definitum; sed definitio species inuenit, et prædicta per se a hoc et sic. Item ad 1^a dicitur de maiori:

quod inuenit homini ut arbitrat ab omni accidenti, et tali, quod intentionali, inuenit illi per se, modo; ut arbitrat
ab omni accidenti tali prædicta, non. Species enim homini inuenit ut cognita, et prædicta; et tunc est cognita
quod esse prædicta sunt accidentalia intentionalia, seu rationis. = Ad 2^a non maiorem, non prædicta inuenit
per se intentionibus, et per accidentibus rebus. Ita D^r 2. 14. uel. dicens: prædicari, cum sit intentio, est intentionem
per se, rei uero per accens.

Sed innotat: et homo per se non prædicta 1^a inferioribus: et per se prædicta
accens tantum est homo, quia eo modo prædicta homo est uera, quando hec, homo prædicta 1^a pro: uale enim
a signata prædicatione ad exercitum: et si signata non per se, nec exercita illi exit. = Item cum
D^r 2. 12. uel. distinguendo 1^a cōm: si per se determinat inherens, modo; si determinat inherens,
non. Est dicens, quod si per se uirtute est copula, uera est illa ppe, quia prædicabilitas non per se in-
uenit homini, quia prædicabilitas est accidentis intentionalis, et homo ens tale; etiam si per se distanti-
a prædicta, falsa est, quia prædicabilitas per se uirtute inuenit homini; sed non inuenit per se, sed per accidentem,
et denominatiua, ut ait D^r supra. 2^a autem cōa est falsa, quia hec prædicta homo est quidem per se,
et prout per se determinat inherens, et prout determinat inherens, quia homo per se uirtute per se
inuenit per se. Per inherens innotat D^r unionem, seu inuenientiam prædictam cum subiecto, et per inherens ipse
prædicta, in quo fundatur intentio. percipere debemus, quia subtilis, et ualde utilis ad plures diffi-
cultates solvendas est.

Li. autem pars solutio, scilicet quod predicta definitio finaliter sumpta sit descriptiva, probatur
per authoritatem ipsius metaphysici definitientis, qui probant illam in definitionibus, sic caput illud 27. clar
edit: Nil igitur superfluum, nec minus dicitur generis dicta descriptio notioris. 27. e. descriptiva ex
mente ipsius definitientis. = Probatur 2o: definitio, quae datur per proprium seu propriam definitam, e. descriptiva; sed
ita e. predicta definitio: 27. e. Probatur minor: predicabiliter de pluribus differentibus specie in quibus e. propria
pars generis; sed illa definitio datur per predicabiliter, nam per ly prae d. pluribus innuente hoc scilicet
predicabile d. pluribus, ut scilicet 1. 18. vel. 27. e. minor dicitur ad 2. 2. Orip. p. 2. ad.

Lo ipso p. 27. e. huius definitio radicaliter accepta e. qui aditativa, nam radix praenotat e. quidditas subti.
27. e. denique sit per additamentum sua dicitur: definitio, in qua ultra genus, et differens ponitur aliquid ad
quod definitum dicitur ordinem, e. per additamentum; sed in definitione generis ponitur ly specie differen
tibus, quod quidem e. huius predicabiliter, nam species e. pars, ad quam e. genus: 27. e. 27. e. definitio
cuiusmodi accidentis, et relativi e. per additamentum; sed genus logy et e. accidens intentionale,
et e. quod relativi: 27. e.

Ad 1o: et Cho 7. metaph. text. 4. Solius speciei e. propria definitio; si
genus n. species: 27. e. improprie per aliam definitionem definita. = 2o: propria definitio dicitur genera, et
differens; sed generis n. datur genus, alioquin uerba procedunt in infinitum: 27. e. l. predicta definitio n. datur
genera, et sic e. mala; l. si datur, n. datur definita, et sic e. pessima. = 3o: genus l. predicabile e. oibus
generibus commune: 27. e. n. habet supra se aliquid, quod in eius definitione includitur tanquam genus. = 4o:
genus n. includit differens; sed definitum includit definitionem: 27. e. l. predicta definitio n. datur differens, et
sic e. mala; l. si datur, n. datur definita, et sic e. pessima. = 5o: una species n. includit aliquid; sed
genus, et differens sunt duae species uelut ut sic: 27. e. definitio generis debet n. datur differens, et sic e.
mala.

Ad 6o: et ad 7o distinguendo minores: sed genus n. species ut quod, 27. e. datur; ut modus, nam genus enim
l. predicabile, de quo loquimur, e. quod una et 2. speciebus uelut ut sic, ut per 2. 7. Orip. p. 2. ad. =
Ad 2o distinguendo minores: sed generis n. datur genus ut quod, 27. e. datur; n. datur genus ut modus, nam genus
enim, quod uale ut sic e. ratio communis uniuersali. 7. Speciebus uelut ut sic, per predicabile, et uelut
e. propria genus acceptu illorum, quantum 2o. intro generis n. predicta definitio logy ut quod, sed ut modus, per
27. e. datur in 2. 7. et. inquit. 1. unde uelut ut sic. = Ad 3o per prae idem; unde distinguendo animi: genus
l. predicabile e. commune oibus generibus ut quod, 27. e. datur; oibus generibus ut modus, nam genus. 27. e. ita habet
supra se uale ut sic, quod quidem e. genus ut modus, et includitur in eius definitione tanquam ratio commu
nis oibus predicabilibus. = Ad 4o distinguendo minores: genus n. includit differens diuini sui, nec di
uini sui, 27. e. datur; diuini sui, nam genus. licet enim aial n. includat rationalitatem diuini sui, nec insensibili
tatem, quae simul cum animali diuidit uelut ut sic, tunc includit sensibilitatem, quae quidem e. eius differens.
diuini sui; sic similiter genus logy n. includit differens, quae e. alia species uelut ut sic, et simul cum genere diuini
uelut ut sic, sed tunc includit differens diuini sui, scilicet, diuini sui modus uelut ut sic, et prae d. pluribus.

Per 27. e. aliquid per 27. e. ad 4o. Ad 6o: accidens definitum in ordine ad substantiam; sed genus e. accidens:
27. e. debet definitum in ordine ad speciem, sed in ordine ad substantiam, seu rationem, in quo e. = 7o: predicta definitio
datur speciei: 27. e. Probatur animi a parte: quantum differens substantia predicta d. pluribus differenti
bus specie, et infima d. differentibus numero, tunc in ratione differens n. differens, quia uelut ut sic, prae d. in
quale 27. e. 27. e. genus n. differens specie, licet genus d. differentibus specie, et species d. differentibus num.
predicta, quia 27. e. species, quae genus predicant in 27. e. = 8o: predicta definitio datur enti, quod
quidem predicant in 27. e. d. pluribus differentibus specie; et tunc n. genus, ut ait Philo 3. metaph. cap. 3. 27. e. uel
ut aliter a definito.

Ad 6o distinguendo minores: accidens ^{supra} genus, 27. e. datur; accidens intentionale, subdi
stinguo: in ordine ad substantiam predicantem, 27. e. datur; in ordine ad substantiam intentionis, seu denominationis, nam
fieri ita definita genus, n. in ordine ad rationem, cui inheret, et per denominationem, sed in ordine ad speciem, et
genus, tanquam d. substantiam predicantem. = Ad 7o dicitur, quod differens predicabiliter n. abest datur praenotat minores
l. minores multitudine datur subiectibilitatem, seu inferiorum, sed praenotat duos modos predicandi d. illis: differens enim
e. substantia, quae infima uelut ut sic predicabiliter n. differens, quia uelut ut sic, predicant in quale 27. e. prae d.; at
uelut ut sic, et species licet uelut ut sic predicant in 27. e. d. datur, differens tunc, quia genus uelut ut sic datur differens
specie, predicant prae d. in 27. e. datur, quia prae d. e. pars uelut ut sic illorum; species autem ex eo quod si de diff
rentibus num., predicant prae d. in 27. e. datur, quia prae d. e. tota essentia illorum. = Ad 8o dicitur, quod licet
Philosophus d. metaph. per amorem.

9.2. Quodnam Sit Definitum Fräle in Defini- ōne Generis?

Sicut huius 9. Specialiter circa genus movetur, tunc communis est omnibus; atque ideo quod
generale dicitur, et singulis partibus intelligitur. Notandum est 1. quod genus est quoddam decem acciden-
tale duo dicens, nempe per se, seu 2. intentionem, et namque illud, superius quod fundatur. Notandum est 2. quod
de 9.1. 2. genere, et de 4.4.1. quod definitum est duplex: aliud fräle, et per se, et aliud materiale, et
per accidens: 1. fräle, cuius per se dicitur definitio, sicut est albus in hac definitione, albus est aggregatum
vnius. 2. fräle, cuius dicitur definitio per accidens tantum, et dicitur materialiter, sicut est passus in praedicta definitione.
Cuius definitio fräle est duplex, scilicet, ut quod, et est, cuius per se dicitur definitio, sicut est albus
in praedicta; et ut quo, et est quia, seu ratione cuius definitio dicitur definitio fräle quod, sicut est
albedo in praedicta.

Nunc ad propositum: in hac definitione, genus propter pluribus diffe-
rentibus specie, definitio fräle quod est 2. intentio generis: definitio fräle quod est decem illud di-
cens fräle, et per se per se, seu 2. intentionem, et de 2.2. namque: definitio materiale est ipsa ratio, cui per accidens,
et dicitur materialiter dicitur illi definitio, iuxta dicta sup. praed. 9.6. dict. 1. - Denique notandum est,
quod per predicata de pluribus intelligitur et predicatio signata, quae est propria 2.2. intentionem, in
vno et exercita, quae est propria rerum, dicitur de 9.14. ubi per dicitur, et sit intentio, et intentionem
per se, rei vero per accidens: esse vero rei per se. Qualis sit predicatio, per exercita, et qualis signata;
ex summ. 2. part. 9.3. Id addit et de immutabili. Cit. quod predicatio exercita fit mediante verbo sum,
et signata vero mediante verbo quod dico, l dico: unde huius, hōc aial, et exercita; huius
aial predicata hōc, et signata, et si illud volvas in per se et 3. adiacente se, aial est predicabile
et hōc; sed adverte, quod huius est signata respectu huius hōc aial, sed tunc per dicitur, et exercita, si
attendas, quod ipsa signatio, 2. intentio, seu predicabilitas exercita predicata in vno. Vide per non dicta
loco cit.

His suppositis triplex stat opinio: 1. tenet, quod per praedictum genus opinionem et
primario, et in vno definita ratio, et connoto, seu in obliquo 2. intentio. Ita Tolens, Avicenna, Aver-
roes, et alii. 2. defendit, definitio fräle esse aggregatum vnius, et 2. intentionem, ita ut utrumque in recto
et primario definita. Ita Durandus, Muscia, Ruardus, et alii. 3. Longi sententia est, Anglico, Man-
ricio, Sarna, Tataro, et alii, et

Nota 1. solutio: In definitione generis definitio fräle quod
est 2. intentio in decem, seu notans namque. Ita respondet de 9.14. ubi per tot. ubi sic praedicta sententia
repellit, et namque satis dicens: res nullo modo definita propria rationes factas, nec aggregatum
et res, et intentionem, quia est ens per accidens, cuius non est definitio: nec res sub intentione, quia illud,
tenet aggregatum, res, et intentio; sed intentio sola definita (per se 1.0): ratio enim illud definita;
cui per se primo dicitur opinio, et illud est sola 2. intentio. Probatur 1. solutio ratione de 9.14. 6. migh.

1. opinio: illud per se definita in definitione generis, quod per se videtur a loco; sed res per ratio
nec nude sumpta, nec ut subest, seu cognoscitur intentionem videtur per se a loco: et nec sic definita
per locum generis definitionem. - Respondetur: illud, cuius propter creatura assignantur, seu explicanda in
definitione, est per se definitum per illud; sed in definitione generis si explicanda aliqua propter namque, nec
nude sumpta, nec notans intentionem: et quod per se definita in hac definitione, non est ratio. - Respondetur

2. 2. intentio generis per accidens dicitur namque; sed locus in videtur namque nisi ut in dicitur aliqua
2. intentionem: et solus per accidens videtur namque. Et nota, quia si solus per accidens dicitur namque illud,
ratione cuius videtur a loco, per accidens in loco videtur namque. Nota est de 9.11. ubi per
et nota 6. praed. 9. cit. - Nota sic: sed de per accidens reducitur ad aliquid per se, et cuius accidentis
dicitur illud dicitur per accidens de: et definitum per se in definitione generis, cuius definitum per accidens
et ratio est ipsa 2. intentio, et cuius accidentis participatio, seu dicitur praedicta definitio per accidens
dicitur namque: et ratio non per se definitum.

Proba 2^a. Velut dicitur 2^a opinio: Ens per accidens non potest definiri; sed aggregatum
ex natura et intentione est ens per accidens: ergo. Minor est Thib. metaph. lib. 4. et inq. dicitur in solu-
one allegari; sicut et minor. Ista sunt evidenter: una definitio unius tantum eorum potest explicare; sed
aggregatum ex natura et intentione non importat unum tantum eorum, sed plures, nam est ens per accidens di-
cens equalitatem, et in actu namque, et intentionem, quare non eadem, sed alia, et alia esset. Valde diversa est, ut
per se definitum per illud unum. Ista opinio generis negat esse illud aggregatum.

Proba 3^a. Velut ponit
tunc arguitur dicitur in solutione allegari: illud scilicet per se definitum, cui per se ducitur definitio; sed 2^a in-
tentionis generis est, cui per se ducitur definitio generis: ergo. Minor est evidenter. Probata minor: impossibile
est, quod una 2^a intentio ducatur per se scilicet, nisi altera 2^a intentioni; sed definitio generis est 2^a intentio, nam datur
per se prout: ergo 2^a intentio generis est per se, cui per se ducitur definitio generis. Major vero; quia quod
per se ducitur alicui, pertinet ad quidditatem eius; sed una 2^a intentio non potest pertinere nisi ad quidditatem
alterius 2^a intentionis, ut ex se: ergo. Minor similiter dicitur, ideoque dicitur 2^a vel. alicuius per se ducitur,
cui sit intentio, est intentionem per se. Ista definitio facit, et per se in definitione generis est 2^a intentio.

Quod Enig non definita 2^a intentio in abstracto,
sed in concreto dicitur ex dictis, et sua deinde amplius: definitum in definitione generis est predi-
cabile et pluribus specie differentibus; sed 2^a intentio in abstracto, nempe, generalitas nullo mo-
do est sic predicabilis: ergo. Et minor; quia generalitas ex modo significandi prescindit ab iden-
titate, suppositione, et cognitione cuiuslibet attributus: et nec exercit, nec signati est predicabi-
lis et pluribus; ac proinde definitio generis non ducitur 2^a intentioni in abstracto, sed in concreto, prout
scilicet dicitur argueri namque, in qua exercit debet, quod per ipsum 2^a intentionem signati: ideo invalu-
prologum, loquens agit 2^a intentionibus applicatis primis.

Ira dicitur 1°: quod hic definita pre-
dicata in quid et pluribus; sed 2^a intentio sic non prout, quia est accidens: ergo non definita 2^a intentio, sed
natura. 2°: quod hic definita predicata et pluribus differentibus specie; sed 2^a intentio generis sic
non: ergo. Probata minor: plures genericis intentiones non differentur specie, sed numero; sed 2^a intentio
generis ut sic solus et pluribus 2^a intentionibus genericis predicata: ergo. 3°: esse in
pluribus ducitur essentialiter naturam, non autem intentionibus: ergo similiter predicari illis, quia cui per
se ducitur essentia, est per se. Prout, quia illa plura non sunt inferiora 2^a intentioni, sed naturam. Ista
solus et Porphyrius, qui apponens definitionem generis, exemplificat dicens, ut animal: ergo Animal, et non
est intentione significata definitio generis.

Per se arguitur, et dicitur dicitur dicitur sic: Ad 1^{am},
quod maior est vera et predicata signata; non vero et exercita, quia est propria rerum: et similiter intellecta
minor, negata contra. Ad 2^{am} similiter dicitur maior: signati, scilicet, exercite, non minor, et minor
et in se sunt. Ad probationem rede maior, et dicitur minor: sed 2^a intentio generis ut sic solus et plu-
ribus 2^a intentionibus genericis prout exercite, scilicet, signati, ergo, quia signati predicata et
pluribus naturam specie differentibus. Immo nec et predicata exercite est absolute vera illa minor
quia 2^a intentio generis est predicata exercite et natura, in qua fundata; et sola differet, quod
illius pluribus intentionibus predicata ut animal, et natura, seu suo fundamento predicata vero ut modus
accidentis, et denominans; ut in hac, animal genus.

Ad 3^{am} non potest autem, quia esse in pluribus non ducitur
namque nisi ut actu fraliter valde; ac proinde ratione 2^a intentionis, seu valitatis, cui per se ducitur esse
in pluribus, namque vero per accidens, quatenus scilicet per accidens induit valitatem. Ad probationem autem
quod illa plura, in quibus natura simul est, non sunt inferiora naturam, nisi quatenus est fraliter valde, namque per se
ab absolute solus potest distinctionem esse in illis. Ad probationem dicit, quod Porphyrius ponit exemplum
in natura, non quia illa deditur definitionem, sed quia in natura exercite, et magis manifestata doctrina, et
veritas definitionis, ideoque agud loquens quod docetur in 2^a, exercite in se. Immo, ex ipso arguo pro-
bat oppositum sic: exemplum est aliud ab exemplato; sed definitum per definitionem generis exemplificatur
a Porphyrio in natura: ergo natura est aliud a definito. Ad 4^{am}: dicitur accidente dicitur magis, et per se,
sed definitum in definitione generis est dicitur accidente: ergo dicitur namque tanquam magis, et 2^a intentionem tanquam
per se: ergo aggregatum ex natura, et intentione definitum. Ista sunt: relativa, accidentia, et plura alia, quae di-
cuntur, ut ad plura prout definitum: ergo et aggregatum ex natura, et intentione, quatenus dicitur plura.

ita pluriq. inferiorum in intellu, nq. ois relatio dependat essentialiter a his, ut dicitur per philosophum. Sed ad hoc
se, qd. quoniam genus loq. requiritur plures species actu cognitas, et species similita plura in diuina, n
tunc debent esse actu realia existens, sed latet ratio possibilitatis illorum inferiorum, ut actualiter cognos-
cantur, et terminent relationem rationis. Vnde dicitur in 2. 4. cit. Ita ad 19. dicitur arguere 1. et 2. q. 1.

metaph. c. 14. dicitur: generis plures debent esse differentes, pluresq. species: ex quo plures requiruntur
aliter species. — 2. nequit intelligi, qd. genus per unq. differentia diuinita, et ad unq. speciem diuinita, nisi
simul ab alia differentia diuinita, ut in alia specie sit: ex quo plures species existunt. — 3. affirmatur:
Differentia diuinita generis, distinguit, et distinguit species ab alia differentia diuinita, et id plures, qd. genus sit in
aliqua specie, quia sit et in alia, sed ut quilibet habeat aliam speciem, et quia differentia diuinita generis necessario
requiritur plures species actu existentes. Et id arguere 1. speciem non potest intelligi diuinita. Ita ad 19. qd. si plus in

figura 2. genere metaphisico; utq. genus debet habere plures species possibilis, tunc actualiter generis realia
existentes. Si autem plus intelligatur 2. genere loq.; utq. genus debet habere plures species actu obtrui
kento in intellu, n. uere a parte rei. unde in nullo sensu plus ita not. — Ad 24. dicit, qd. ex diuisione
generis per differentias infesta quidq. genus necessario recipiat plures. Species, n. tunc necessario existentes,
sed 1. existentes, 1. possibilis, quia genus dicitur tantum aptitudinis ad illas, ad qd. sufficit illarum aptitudo, seu
possibilitas, n. autem necessario requiritur actualitas. — Ad 2. affirmatur distingui animis: differentia distinguit
speciem ab alia speciebus existentibus, 1. possibilibus, recedo; generis ab existentibus, nq.; quia illa diuinita e
idq. realia ex specie, quae distinguit, ac proinde e de linea relationis aptitudinalis, seu transcendentalis,
quae n. requiritur tunc generis existentis. Arg. 3. ois diuinita requiritur plura diuinita; sed genus diuinita
diuinita in species, ex quo requiritur plures species. — Affirmatur per Boetium lib. diuinita dicitur: Sub uno genere minus
duabus speciebus, ut n. prout. Et per Phil. 9. Thom. c. 1. dicitur: ois generis plures sunt species. —

Ad 3. suppositum 2. arg. sic: si per impossibile daretur tantum unus homo, et unus beatus, et tunc impossi-
bilis, et al. haberet rationem generis respectu illius hominis, et illius beati; sed tunc casus nulla daretur species:
ex quo genus per se saluaretur, adhuc plures species repugnantes. Per minor; quia tunc homo ille, et illud
beatus n. essent species, quia n. haberent sub se plura individua, quibus prout in 2. 4. plexi ponunt.

Ad 34. et 2. affirmatur Collige et supra dicti quid
dicendum. — Ad 41. recedamini, distingui minor; tunc nulla daretur species predicabilis, recedo; spe-
cies subicibilis, nq. Ut enim dicitur cap. sequenti homo v. g. et species subicibilis, et predicabilis;
ut recipiat aial, sub quo e, dicitur species subicibilis; ut autem recipiat Ray, Paulus, Francus etc. supra quos
e, dicitur species predicabilis. Lillu: nunc autem in illa suppositione, hypothesis, seu casu impossibili
admirando, ille homo, et illud beatus licet n. essent species predicabiles, quia n. haberent sub se plura indi-
uidua, quibus prout ponunt, essent tunc species subicibiles, et quibus ut 2. pluribus differentibus
specie prout prout aial, acq. idem esset genus. Non enim definita genus in ordine ad species ut
predicabiles, sed ut subicibiles, quia sic sunt tunc correlatiui, et inferiui respectu generis.

Q. 4. an Genus Prædicetur de Specibus, ut To- tum, vel ut Pars?

Sensus 2. e: quomodo sint ueræ predicationes, in quibus dicitur, et 1. inessentialiter prædicata
nāa generis de speciebus, ut aial de homine, color de albedine, etc. Et n. quærimus, an genus
a parte rei dicat, sit pars, aut tota una specierum; nq. certum e, esse partem esse; sed inquiri-
mus, an et modo significandi, et prædicandi considerata ut totum, ut pars? Pro cuius intelli-

gia notandum e, qd. genus quadruplex potest considerari: 1. ut pars actualis, in quantum scilicet
ex alia parte constituit speciem. 2. ut pars potest, quantum scilicet e constitutibilis, aduicibilis, et de-
terminabilis per varias differentias, ex quibus e potens componere varias species. 3. ut totum actuale
quantum, scilicet, includit sua prædicta quidditativa, et illud essentialiter componit, seu constituit. 4. ut
totum ut totum potest, quantum, scilicet, in seculo sumptum imponatur totum illud, qd. dicit subiectum, seu
speciem in ratione habentis.

Unde e' advertendum, qd licet significans de se, et abstracti sit idem, et semper sit in re par, quia de se, et abstracti ex parte rei significans n' distinguuntur; tunc ex parte modi significandi diversificantur, quia abstracti significans per se modum partis, de se vero significans eandem per se modum totius, cognoscendo, scilicet totum, seu subiectum habens. Exempli gratia. Avicenna 5. metaph. sic: si dicas manus, dicitur pars per modum partis, quia pars intelligi, n' intellecto toto, cuius e' pars; si dicas manualis, dicitur pars per modum totius, quia n' potest intelligi, quin intelligatur totum, cuius manus significata e' pars: et tunc e', qd huc pro e' falsa, hoo e' manus, quia pars ut pars requirit in recto praei. Avicenna, significans per se modum totius, unionem ex se habens; et manualis huc e' vera, hoo e' manualis, quia tunc subiectum, et praei supponunt pro eodem (hoc praei requiritur ly est) scilicet pro habente, nam sensus e': habens humanitatem e' habens manus.

Ad hunc clarum de dicitur, qd aliud e' significare totum, et aliud significare per modum totius: significare per se dicibiliter totum, e' predicare in recto totum quid dicitur ari; ut si dicas: hoo e' aial rationale. significare per se dicibiliter per modum totius, e' praei praei connotantem totum; ut si dicas: hoo e' aial; quod ly aial licet pars essentialis, et tunc in de se subiectuale, notat totum, seu suppositum habens; et ideo licet aial n' sit totum, tunc praei ut totum, seu per modum totius. Deinde: quia aial praei notat, seu dicitur ex modo significandi, suppositum habens indifferens quidem ad suppositum hoo, et ad suppositum beati, ideo dicitur, qd aial ex modo significandi e' totum praei praei quidem, seu indifferens 2. se ad suppositum cuiuslibet praei speciei. hoc docuit d. 9. 16. vel. dicens: Genus utrobique (sive utrobique utriusque speciei) pars e', ut totum; id e', praei distincte importat per modum totius. His suppositis; et relictis variis modis dicendi a' Martino impugnatis, et apud illos hic videndis:

Solutio: Genus n' praei a' speciebus, ut pars actualis, speciei, nec ut totum actuale, sed praei ut totum praei, in d. cit. Probatur 1. pars negativa: ut aliquo a' alio modo in recto praei, debet praei esse aliquamlibet idem ex se subiecto, quia ab eo qd ex se praei dicitur vera; sed pars ut pars nullo modo e' idem ex se toto, quia nec in recto, nec a' notato importat, sed dicit illud; ideoq' huc sunt falsi, hoo e' caput, hoo e' aial: 2. genus ut pars n' potest dici in recto praei a' specie, quod e' totum; alias huc esset vera, hoo e' aialitas, qd praei falsi sit, praei.

Altera negativa pars, scilicet, qd genus ut totum actuale n' praei a' speciebus, probatur: ut praei sit vera, praei debet dicitur aliquo ordine, seu habitudine ad subiectum; sed n'a' generata ut totum actuale solus recipit sua praei essentialia, ex obis imposita, et ut ita n'ly aial dicitur ad species, quia n' praei ex illis: 2. ut totum actuale n' potest praei a' speciebus, si quidem ut ita mobilis praei praei. Probatur ultima, et positiva pars solutionis: quando praei e' superius, et dicitur a' notato totum id, qd dicitur subiectum, veri, in recto, et in rigore praei a' illo; sed genus ut totum praei e' superius de se notans totum, qd dicitur species: 2. genus in de se, et ut totum praei veri praei a' speciebus. Minor praei; quia in hac praei, hoo e' aial, notat subiectum, et praei id e', nempe suppositum habens, a' ita sensus eius e', qd suppositum habens humanitatem e' habens animalitatem. ita qd declarat d. 9. 16. vel. in solutione ad d. 1. et 2. 29.

Ad 2. 10: denominativum praei a' accidentibus. Sed de se e' denominativum: 2. si genus praei ut totum in de se, praei a' accidentibus a' specie; sed hoo e' falsum, quia huc e' praei, hoo e' aial: 2. 2. genus praei univocum a' speciebus; sed nullo modo praei univocum, quia n' praei in de se, sed in quale, ex se denominativum: 2. genus n' praei ut totum in de se: 3. a' de se ad accidentia praei coa, si autem e' praei; sed genus n' praei ut totum in de se, hoo e' aial: 2. quia huc n' e' praei; 2. quia n' huc, humanitas e' aialitas, n' sequitur de hac, hoo e' aial: 2. quia huc n' e' praei; 2. quia n' e' in de se; sed qd sit praei e' innegabile: 2. qd sit in de se, falsum est. ita genus scilicet, aial n' praei per modum totius, sed in de se. Rursus a' de se, quando minor; quia ut a' d. 9. 16. vel., licet de se denominativum sit de se, n' tunc de se e' denominativum; nam denominativa praei sunt illa, quae nomine adiectivo significantur, et notant, et cadunt ad subiectum, quod subiectum, qd frequentia e' a' de se, ut praei in hoc, albus: ideoq' praei in quale, et n' univocum. At vero de se, quae nomine substantivo significantur, quae ideo

Ad 3° Res, q^d maior est vera in causis accidentalibus

capias, vide pa non dicta in summ. Cap. 4. lit. Ag. 40. In hoc differt genus a specie, qd, Sci-

16. totus e, extra qd nihil e; sed quous i extra hoi, quic totus atal: ag. de. Riazad 19, qd genus
e. limitati. n uero ex parte habet

Ad 59 pro Cog, propter paucitatem et non periculis ad periculis,

hec, hōc caput, s' hēc, hōc caput, y dūc

ad x. quia & hōc n̄ prax pax aialis / aliā hōc

Deniq aegla: Idem, iuxta dicta, genus prae in tota Ege-

800. Total number persons affected, acc. to ... of ...

130

Prima: an, & quomodo genus prædicetur de individuis?

Page 2a

Dico 1° pro solutione quilibet Genus (matyhi-

Dico 2o: Genus parit bene, et immunda

Secunda, an Genus eade Ratione Respici-

et species, et individua? Res affirmativa, ne oia recipiatur tanquam si inoplety illoray:
unde species immutabile, et individua (3 plura ex illis, 2 locis legitur) medietate sunt tres.

admodum correlativum generi; nam tam species quam individua determinant ut plura species
distincta. At vero si multus diversus actus ipsorum nam genericus ad species, et ad in-
dividua, eundem tamen duos locos relationes genericas, eundem fundamentum, sed non eandem habent
habentes: quod non invenitur, nam iuxta Scotum 3. d. 8. q. 1. unum per totum, multiplicatis numero talis,
multiplicatae relationes in eodem fundamento.

Tertia: Quomodo Genus

divinat species, et differencas? Ita, quod genus divinat illas, non actualiter, sed potestative, seu
potentialiter. Ita dicitur 2. 2. ad 1. et dicitur expressa Philosophi in cap. 2. d. 1. sic dicitur de genere dicendi: potestative
quidem habet oes, qui sub se sunt, differencas, actu vero nullas. Unde Phil. 2. d. 1. cap. 8. sic dicitur de genere
et species loquenti: Supponatur tale esse genus, ut sit 24 ovis in plus. Probatur itaque ratio:
Genus, importat gradum superioris, et metaphisice generis a suis speciebus, et differenciis eorum: et actu
non divinat illas; alias ab illis non preteriret, sicut non potest preterire ab eis prout generalibus.
Istam autem per Phil. 7. metaph. text. 12. arguitur, quod si genus actu divinat differencas, tunc hec sunt
omnino divinus, et inter se oppositi, tunc eisdem opposita inveniuntur; quod repugnat: et genus non actu,
sed potestative, seu potentialiter tantum divinat species, et differencas.

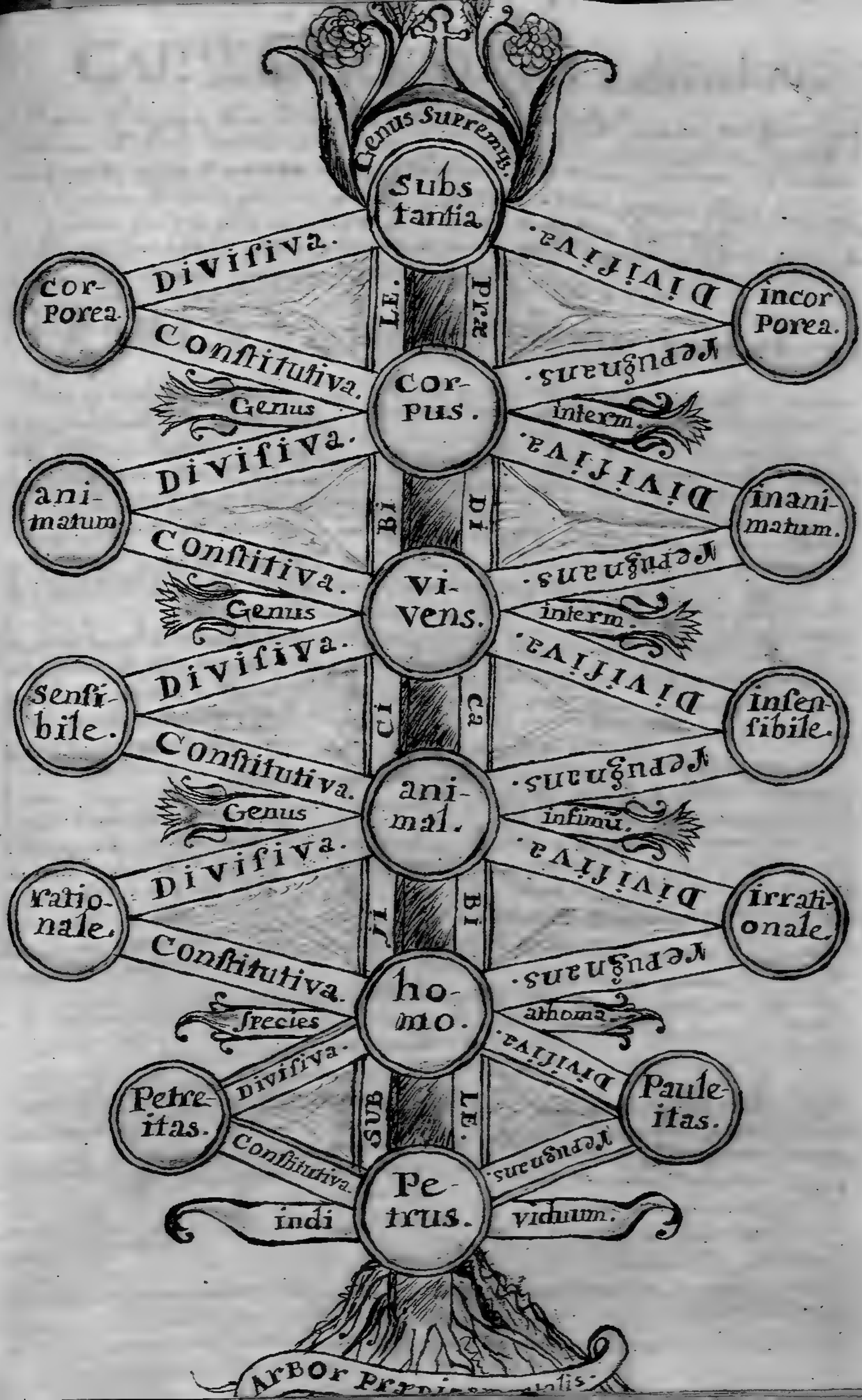
Sed ad advertendum, quod licet genus
potentialiter divinat species, et differencas earum; metaphisice, et actualiter, nam species divinat tanquam
partes suas subditas, a quibus est predicabile in quibus, et ex parte quarum dicitur totum potestative,
modo supra explicato. Arguitur autem differencas non actualiter totum, sed potestative per illas per-
fectivitas, et actualitatis, atque ita divinat illas potentialiter quasi in genere earum materialis, eo fere
modo, quo materia prima dicitur divinare per philosophiam, nam sicut materia quasi libet suscipere formas, cum
quibus constituit varias philosophicas species, ita genus cum divinis differenciis varias metaphisicas disponit
species.

Quarta: Quomodo intelligendum illud Phil. 7. et 8. metaph. Genus

sumitur a materia, et differencia a forma? Ita, quod hoc axioma debet intelligi analogice, et simili-
tudinarie, non vero in rigore sermone, seu verborum. et ipsum mentis Phil. sic in primis. De genere,
et differencia loquenti: oportet hoc idem ut materia, illud vero ut forma esse. Et clarius Philosophus
dicens: genus proxima simile est materia, differencia forma. unde, quia genus est determinabile per
differencas, sicut materia per formas, ideo propter hanc analogiam proportionem, et similitudinem dicitur
Philosophus, quod genus sumitur a materia, et differencia a forma. Istas itaque, quia Angeli, et
accidentia habent unam metaphisicam genus, et differencas, et ita non distant materia, et forma philosophice.
et in his entibus falsum est dicere Phil. genus sumitur a materia, et differencia a forma, sed ab illis in-
figurata. Itaque: hoc non dicitur in ratione generis actualis, quia habet materiam; nam lapis habet
materiam cuiusdam rationis cum materia hominis, et ita non habet eandem rationem genericam actualis. Itaque: actualis
in hoc potius originarie sumitur ab actu, quam a materia prima, et a corpore, quod est materia; sed
actualis est genus metaphisice, et actu est forma philosophica hominis: et genus proximum hominis potest sumi
a forma, quam a materia. Itaque ut dicitur Phil. generaliter verificata, debet intelligi similitu-
dinarie, seu analogice, non vero in rigore.

Quinta: an Genus sit Species

infima velis loqui? Vanum dubitandum est: quia genus non sic dividitur in genus supremum,
intermedium, et infimum: supremum est, quod supra se non habet aliud genus, infra se vero plura;
huiusmodi sunt dei praecepta, quae ideo genera suprema dicuntur. Genus intermedium
est, quod supra se, et infra se habet aliud genus, atque ideo id genus, id species dicitur; genus prout
reperitur inferius; et species, prout reperitur superius. Genus infimum est, quod habet supra se aliud
genus, infra se vero nullum, sed tantum species ad hominem, seu infimum. Exemplum 1. substantia universalis.
Exemplum 2. universus ut sit, quod quidem est inferius substantiae, et superius actuali. Exemplum 3. actualis
ut sit, quod quidem est inferius universi, et superius homini. Ita ergo ad dubium affirmandum: ratio
est, quia predicta divisio non est actualis, sed materialis, scilicet, ratio divina constituit fundamentum; atque ita
2. incho genus est cuiusdam rationis, et solus numerus distinctus, quia omnia genera illa eodem modo prout
sunt inferioribus; ideoque predicabilia non differunt, sed solus praeceptualiter, seu fundamentaliter.
Itaque, et alia ut capias, accipe exempla in praeceptis substantiae, ad cuius initium fac in aliis:

...and the ...

The image is a very low-quality, high-contrast scan of a document. It appears to be a technical drawing or a map, featuring a grid-like structure with various lines and markings. The image is heavily degraded with noise and artifacts, making it difficult to discern specific details. The overall appearance is that of a heavily processed or corrupted scan of a physical document.

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf from an old book. The paper has a visible texture and is covered with numerous small, dark specks and dust particles. There are also faint, horizontal lines and smudges scattered across the surface, suggesting wear or the age of the paper. The overall appearance is that of a well-preserved but old document.

The image is extremely faded and lacks detail. A circular stamp is visible on the left side, but its contents are unreadable. The rest of the page appears to contain text or a table, but no specific information can be discerned.

100

CAP. 2us DE SPECIE, & individuo.

132

Ut patet & hic quod in Terra linea collocata, et quod parata in Tu, immodate per genus agere
Porphyrius & specie correlativa illius: Et quia individuum est correlativum speciei, et hic in fine
eiusdem Capituli aliqua & individua attribuat Porphyrius, cuius methodus sequemur. Sed admodum
quod in logicis & specie, prout ad sonat, ac pulchritudo, et decor, quod sicut dicitur Dominus dicitur
et, speciosus propter filium hominis; nec & specie intellectuali impressa, expressa, quod in lib. 2° dicitur;
Sed & specie, prout est natura aliqua plena in modo parata supra singularia, et inferius generis, po-
tens fundare 2^{am} intentionem speciei, seu 2^{am} predicabilem logi.

Q. 1^a Quid sit, & an recte definiatur species?

Quia 2° eadem natura intra suis praeambulis 24 diversos aptus dicitur subiectibili, et predica-
bilis, predicabilis aptu inferiori, et subiectibili aptu superiori; hac & Cui Porphyrius ha-
dedit definitionem & specie ut subiectibili, sic: Species est, quod subiecta generis, et de qua genus in
Quid patet: et alia definitionem & specie ut predicabili, sic: Species est, quod parata & pluribus
differentiis numeris in Quod 2° patet: per quas definitiones quid sit species in utraque sensu, et sub
utroque aptu satis notum est. Sed oritur difficultas, an praedictae definitiones sint bonae? pro quo sit.

Conclusio: utraque praedicta definitio speciei ut subiecti-
bilis, et ut predicabilis est recte tradita. Ita demonstratur AA, et praesertim Scotus 2. 21. utl. Ba-
bata habetur, et 1° & definitionem speciei ut subiectibili: unum correlativum optimi definitum in
ordine ad suum correlativum, scilicet manifestum superius; Sed genus est correlativum speciei ut
subiectibili, quia alteri non est subiectibili, nisi generis: et praedicta speciei ut subiectibili defi-
nitio est recte tradita per ordinem ad genus. Eadem ratio est probata & definitionem speciei ut
predicabilis per ordinem ad individua proprii correlativum illius. Et denique rationibus, quibus
bonitas definitionis generis probata manet, probatur etiam bonitas, et sequentia definitionis
speciei ut predicabilis.

Ita patet 2°: eisdem hinc sunt multae definitiones, sicut nec mul-
tae sunt, alioquin non esset definibile: et altera praedictarum definitionum non ducitur, quia
species est unum, cuius est una essentia, et una definitio. Ita distinguendo autem: eisdem ab-
solutum non sunt multae definitiones, recedo: eisdem relativi ad duos duos ad quatuor, non o. spe-
cies enim ut refertur ad genus, cui subiecta, et ad individua, quibus parata: unde species li-
cet manifestum sit unum, probatur tamen est duo per duas diversas relationes, et ita per duplicem defi-
nitionem definibile. Sicut enim Ioannes filius Petri, et Pater Pauli sit manifestum unum, tamen est probata
duo, scilicet, Pater in ordine ad Paulum, et filius in ordine ad Petrum, in ordine ad quos
in per unam definitionem definiatur, sed dupliciter; ita et.

Sed innotabit: opposita non sunt
eisdem ducitur; sed subiectibilitas, et predicabilitas sunt opposita: et nequeunt ducitur spe-
cies. Ita distinguendo minor: subiectibilitas, et predicabilitas sunt opposita
recedo; aptu diversorum, non o; sicut enim praesentitas, et filius non opposita in eadem
aptu diversorum; bene tamen aptu eisdem; ita parata subiectibilitas, et predicabilitas in
specie aptu generis, et in diversorum.

Ita patet 2°: quod species definitur a contrario ad speciem ut
subiectibilis: et hoc non debet defini in ordine ad genus, quia tunc esset circulus viciosus.
= Ipsamata: nec debet defini per aliquid clarum, seu magis notum, quia definitio est clarior
suo definito; sed genus non est magis notum, quod species, quia correlativa sunt simul cogni-
one, seu cognoscibilia: et species ut subiectibili non bene definita in ordine ad genus.

Ita ad 2^{am} distinguendo autem: genus definita
in ordine ad speciem quod ad ante, et manifestum sumptum, recedo; quod ad quidem, et probatur
acceptum, non o. Et similiter species definita in ordine ad genus manifestum sumptum; non cum
sunt correlativa, necesse est ut uno per se innotet de definiatur, ut ait Porphyrius in 2° dicitur: necesse
se est in utroque rationibus utriusque uti.

quod est predicabile; sed species ideo est unum quoniam unum, quia participat rationem unam ut sic: et species instituta in ratione unam per seipsum ad plura, quod est predicabile; alioquin inferius non includeret suum superius.

Definitio: Species habita instituta est predicabile per id, per quod instituta superiora ad plura, et valitas, et superioritas duarum; sed species non instituta superiora per subiectibilitatem ad genus, sed per seipsum ad inferiora sua: et hoc. Maior est evidens, et minor ista, quia quodlibet ut subiectibile est inferius seipsum illius, cui subiecta: et species per subiectibilitatem nullo modo est superiora, nec seipsum generat, cui ut inferiora subiecta, nec seipsum suorum inferiorum, quia ut subiectibile non recipit. igitur nec unum ut subiectibile est. = **Propositio 2^a:** Genus non est species est predicabile; sed subiectibilitas duarum generum inferius, et intermedio: et species non instituta unum per subiectibilitatem ad superiora. Minor per, quia genus inferius subiecta immolati intermedio, et intermedio supremo. igitur etc.

Ita ad 2^{am}: quod immolati subiecta generi, est unum; sed species per subiectibilitatem subiecta immolati generi: et per subiectibilitatem instituta unum. = 2^a: Species quatenus distincta sub unum, est subiectibile illi; sed species ideo est unum quoniam unum, quia distincta sub unum ut sic: et quatenus subiectibile est habitus unum. = 3^a: Genus subalternum non instituta in esse unum subalternum per predicabilitatem et inferioribus, sed per subiectibilitatem ad superiora: et similitudo species poterit institui in esse illi unum per subiectibilitatem ad genus.

Ita ad 4^{am} distinguendo maiorem: quod immolati subiecta generi, maiora, et specificativa est unum, et hoc; habitus, et ad specificativa ut subiecta est unum, et hoc. **Unde** quod subiecta generi, unum est unum, sed non quatenus subiecta generi, sed quatenus recipit sua inferiora, quae necessitas habere debet, quia de eo quod immolati subiecta generi, non potest non esse. nam specificativa saltem, cuius plura propria sunt inferiora. = **Ad 2^{am} de maiore, et nega minore, et potius est ista est;** quia hoc non ideo est unum, quia distincta sub unum; sed est ista; ideo distincta sub unum, quia est unum. **Similitudo:** species non ideo est unum, quia distincta sub unum ut sic; sed est ista; ideo distincta sub unum ut sic, quia est unum, seu unum quoniam unum. **Ita** quod genus, species, differentia, proprium, et accessus eorum distincta sub unum ut sic, et subiecta illi: et per subiectibilitatem ad unum non potest species quidam institui, ut distincta ab aliis unum, et quatenus subiecta illa est ratio generica, seu immensis omnibus.

Ad 3^{am} de quod distincta fallit plura in hac operatione ut unum quatenus per quod instituta genus subalternum in suo esse, quasi quod unum sit in eo esse genus, et esse subalternum, quod tunc duo valde diversa sunt; non esse genus, quatenus ei per seipsum ad inferiora, quod per seipsum, et esse subalternum, quatenus ei per seipsum ad superiora, cui subiecta, quo sensu potius est species subiectibile, quod genus: unde unum quatenus subalternum instituta per subiectibilitatem; sed quatenus genus per predicabilitatem.

Sed instabit: genus supremum instituta proprie per hoc, quod non habeat supra se aliud genus: et quoniam intermedium per hoc quod habeat. **Atque** docetur ad 6^{am} 1^a d. 8. 1. 3. n. 19. = **Ita** sicut ad praecedens: **Unde** in ratione supremi, seu generalissimi omni instituta per negationem alterius generis supra se; sed tunc in ratione generis instituta per seipsum ad sua inferiora: nec aliud videtur dicitur. **Quia** non habet superius genus, et generalissimum. **Ut** enim dicitur, genus supremum, et subalternum in ratione generis non differunt essentialiter, sed solum maiora, seu fundamentalia, et quod diversitate fundamentali oritur diversitas inter supremum, subalternum, et inferius.

Ad 4^{am} de fundamento Cayroni: propria ratio species est esse correlativum generi; sed species per subiectibilitatem, et non per predicabilitatem referenda ad genus: et hoc. = 5^a: Species ut subiectibile non est singularis: et unum. = **Ita** ad 4^{am} distinguendo maiorem: propria ratio species ut subiectibile est esse correlativum generi, et hoc; propria ratio species ut unum, seu predicabile, non. = **Ad 5^{am} de quod species ut subiectibile est quidem quoddam inferius, ac proinde non unum;** sed nec tunc singularis, quia non de inferius est singularis, seu necesse alicui: ut ut subiectibile est unum non habitus, sed comitantes, quatenus, scilicet, subiecta illi comitantes unum, seu seipsum ad inferiora.

Quaeritur: Utque subiectibilitas, et predicabilitas eorum? **Ita** ex distinctione: loquendo enim fundamentali, seu de subiectibilitate, et predicabilitate metaphisica, inseparabilia quidem, sed 1^a subiecti-

litas, quæ prædicabilitas ducit nāq. specifice. Probatur: prius ē, & dicitur, quæ alteri immu-
nicat; sed nāq. specifica ideo subiecta generi, quia per illud dicitur; et ideo ē prædicabi-
lis inferioribus, quia immunita illis: & prius ē subiectibilis, quæ prædicabilis. Sed quia
ex eo qd sit nāq. specifica et debet parere habere genus, et enī inferiora numero dicitur, hinc
ē, qd subiectibilis generi, et prædicabilitas apud naturalis. Inferioribus inseparabilita ducit
unt nāq.

Loquendo autem de his, seu de aequali, et loco respectu subiectibilitatis, et præ-
dicabilitatis, prius naturalis ē respectu subiectibilitatis, quæ prædicabilitas, quia prius ē fundamen-
ty illius, quæ istius, ut supra pt; sed tunc per accidentem oppositum euenire potest, si istius quidē
prius dicitur nāq. ad inferiora, quæ ad superiora: unde pt qd subiectibilis, et prædicabilis
loq. sunt separabiles, nq. potest istius dicitur nāq. ad inferiora, quā illa referat ad superiora,
1^a dicitur

9.3. Quid sit, & an recte definiatur indivi- duum à Porphyrio?

Et hic ex Porphyrio, iuxta supra in cap. proxima, aliquod Individuum, ut portio correlativa spe-
ciei, nōq. tradamus, ducit, qd Individuum dupliciter capi potest: metaphice, seu 2° intentionalis, et lo-
ge, seu 2° intentionalis: in 1° sensu sic describitur à Porphyrio: Individuum ē, cuius collectio pro-
pria in nullo alio eade exist. Quæ proprietates in his duobus hancmetum ducunt:

**Forma, Figura, Locus, Tempus cum Nomine, Sanguis,
Patria sunt septem, quæ non habet unus, & alter.**

Quarum explanatio hęc ē: forma significat qualitates in colore, et complexionem. figura dispositio
membrorum, seu proportionem. Locus ex parte terre, orbis, Urbis, et domus, ubi quis natus
ē. tempus hora, et dies natiuitatis. Nomen id, quo quis appellatur. Sanguis proserpiq. et
cognationem. Patria provinciam, regnum. ex quibus proprietatibus quilibet seorsim potest in duo-
bus, pluribus individuis reperiri; collectio autem illarum in duobus individuis reperiri nōbi-
ter potest. Sed ut dicitur, prædicta definitio individui has spectans proprietates præcedit ē descripti-
va accidentalis, nec potest ducit nisi individui Corporeis, nōq. Divinis, et Angelis.

Unde sic prius potest Individuum me-
taphice ex D. 7. metaph. 2. 13. n. 17. definitur: Individuum ē, qd nō dicitur in plura, quorum quod-
libet sit ipsum. Vel sic: ē, cui repugnat diviso in partes subiectivas. Sic ē definitio ducit cui-
cunq. Individuum Divino (nōq. Divino) Angelico, et Corporeo; nq. licet Individuum dividatur in plu-
res partes phicas, ut hic hō in hoc Corpore, et hanc aq. vel in plures partes integrantes, ut hęc aqua
in plures guttas, et hęc panis in plures micæ; tunc hęc partes nō sunt subiectivæ, et sic quilibet nō
totus divinus; atq. ita sufficienter distinguunt Individuum à quocunq. nāq. esse Divino, pluribus
in quibus multiplicata, et dividita, itaq. quilibet pars, seu membrum dividens sit ipsum totum.

De Individuo autem loq. seu 2° intentionalis sumpto.
dus tradidit Porphyrius Definitiones, 1^a ex parte prædicabilitatis sic: Individuum ē illud, quod
uno solo patet. Verum ex parte subiectibilitatis sic: Individuum ē, qd dicitur sub specie.
ex qbus oibus dicit, qd Individuum ē triplex, scilicet, phicæ, et ē illud, qd habet septem illa relata phica
accidentia, per quæ definita supra à Porphyrio; metaphice, et ē illud, qd habet singularem, et nō
cuius illi repugnat dividi, ut supra definita à nobis ex 1°; et loq. qd adhuc potest dividi in
subiectibile, et prædicabile, iuxta allegatas Definitiones Porphyrii. Sed alius acceptioibus omnibus
specialiter dubitata, an definitio individui loq. prædicabilis sit bona?

Ad id: definitio indivi-
dus 2° intentionalis sumpti, per hoc qd ē, qd de uno solo patet, ē recte tradita. Probatur: hęc definitio
data per genus, et differens, et ē bona. Probatur autem, nq. per ly patet ducit Individuum ex 1° præ-
dicabilitatis, et per ly uno solo distinguit ab illis, quia patet uno tantum ē propriissima di-
fferentia Individui. Ex quo sequitur, qd ab Individuo 2° intentionalis sumpti potest abstrahi
conceptus ducit univocus, nq. oia ducunt in patet uno; per apparet: quia 1° prædicabi-
lis ducunt in patet pluribus, abstrahit ab illis, et ducit univoca, scilicet, prædicabilis

Exemplis; sed n. minus duntaxat oia individua in praxi uno, quod 7. ubi in praxi
Exemplis: 29. Sec.

Obiicitur 1°: Individuum, seu singulare n. potest defini, quia iuxta
DS 4. d. 1. 2. 2. Definitio debet circumscribere; et iuxta Th. 7. metaph. text. 4. Solius speciei e. propria de-
finitio: 29. predictae definitiones individui n. recte assignantur. — Rta, qd. individuum dupliciter
capi potest, 1. determinate, et particulare sumptum, scilicet, Petrus, aut Paulus; et in hoc sensu n. e.
capax definitionis; 2. valite, seu signate sumptum, scilicet, pro receptu obliquo individui ut sic, quod
indistincte abstrahitur ab oib. individuis: et in hoc sensu definita in predictis definitionibus,
quia sic induit rationem naturae, et speciei. Vide dicta in summ. 1. part. lib. 2. cap. 12. et in prim.

2. 2. in fine. Obiicitur 2°: Thus cap. 2. Substantia, aut: 1° Substantia (intelligere, individuum) neque
in Subro e., nec de Subro aliquo dicta: 29. individuum n. praxi uno; et negata predicta de-
finitio falsa e., quia dicitur exerceat unificationem n. praxi iuxta Th. — Rta distinguo intelligere
sic: 1° Substantia neque in Subro intelligitur, nec de Subro aliquo inferiori dicta, recte; 2° Sub-
stantia neque in Subro predicamentis e., nec de Subro aliquo equali dicta, neque intelligitur auctoritatis.
Unde individuum n. in Subro, sicut albedo in pariete, quia hoc e. repugnat Substantiae, seu naturae 7. mu-
ni, 1. individuali, ut ibidem immode ante dixerat Th. huiusmodi verbum: Immo autem oia Substantia e.
in Subro n. esse, et in pra. 2° vero Substantia (intelligere, naturae specificae) dicitur quidem, qd. na-
ta e. in Subro: hoc enim de Subro dicta, in Subro vero n. e., neque sicut de natura specificae, ita de
individuali negat esse in Subro; sed de specificae n. negat esse in Subro predicamentis, sed in hesio-
nis: 29. pariter de individuali, neque quod illi loquitur. Quod autem ly nec de Subro aliquo dicta

intelligi debet, qd. individuum n. praxi de Subro aliquo inferiori, sicut praxi species, seu de Sub-
stantia, praxi de Porphyrio, qui definitur individuum, qd. uno solo praxi, statim apponit elem-
ptu dicens: Socrates e. individuum, hoc aliter e. individuum, ubi individuum adque sumptum praxi
de Socrate, tanquam de generali, neque illa pro n. e. superioris 1. inferioris, nisi individuum inade-
quate, 1. 2° intentionalis sumata. Sed instabit: 29. falsum e., qd. ab individui 2° intentionalis
sumptis ponit abstrahi aliquem receptum univocum. Probata contra: receptus univocum
vocat praxi exerceat unificationem illi, quibus e. univocum; sed hoc repugnat individuo: 29. Rta.
— Rta, neque ob: ad probationem recte maiorem, et distinguo minorem: sed hoc repugnat individuo
1° intentionalis, et adque sumptum, recte; 2° intentionalis accipio, neque; neque illi receptus univocum e.
hoc, predicabile uno, qd. quidem exerceat unificationem, et unificationem de singulari, et quolibet individuo.
cluo. Immo necesse receptus loquitur univocum, sed et receptus 1° intentionis univocum ab individuo abstrahi. pro quo su-

9. 4. V. ab individuis possit abstrahi aliqua ratio communis Univoca?

Non quærimus de individuis implere praxi sumptum, neque sic uti, et certum e., qd. univocum in natura
specificae ab illis adque praxi dente, et illi univocum, et univoca; sed quærimus de individuis recte
plicari accipere, ut patet de 1°, id e., utrum ab ipsis differentibus individualibus ponit abstrahi aliqua
ratio, in qua oia individua ut talia finaliter conveniant, n. loqui, seu 2° intentionalis, sed realiter, seu
1° intentionalis; ac proinde n. quærimus de ratione, seu receptu univocum 2° intentionis, sed de ratione, seu
receptu univocum 1° intentionis.

Ad cuius intelligere nota, qd. convenientia inter aliqua extrema
potest esse duplex: una in realitate, quomodo conveniunt homo, et brutum in reali, qd. a parte
re e. illi univocum, et similita Petrus, et Paulus in ratione hominis: et quando intus invenit hanc con-
venientiam, dicitur habere receptum univocum aequale, quia ei correspondet realitas univocum aequale
receptibilis in re. Alia convenientia e. solus in receptu, quia n. data a parte rei realitas univocum, quæ
illi receptus correspondet, sed tantum data quædam incoherens convenientia, seu similitudo virtualis
a qua movetur intus ad habendum unum receptum, qui dicitur in adque, quia ei n. correspondet rea-
litas univocum, sed solus virtualis, in coherens, seu in adque fundamentis conveniunt utrumque.

Certum est enim, quod individua ut talia, id est, differens individualis (A. 9. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835.

Imunis differētię ut sic esset Intractabilis ad differētas partes: 2° p^{er} alia differētia Inactiva illius;
et ita dextra p^{ro}terius in infinitū, nō idē receptus p^{er} hanc abstractā ab illis p^{ar}tes Inactiva ad has
partes differētas. In p^{ri}mo itē: 2° quib^{us} p^{ar}tes differētia Inactiva ratiōe illa Imuni, et differētia illa alia
Inactiva, et ita quib^{us} differētia Inactiva generat, et differētia, scilicet, et ratiōe Imuni differētię, et de-
terminante, seu Inactiva illę ratiōis Imuni ad illę p^{ar}tes differētię, ad p^{ar}tes illę e.g. itē p^{ar}tes
has nō eant simplex, sed Inposita, et zero lubilis in p^{ri}mo receptus adigato, scilicet, genus, et differētię.

urgens. Ag. 40: Ratione individuationis est, ut sit una num., et de se hec, immo hec ceteras,
sive singularitas: et poenitus repugnat dari conceptui immuni individuationis. Antis viras;
probatu eam; quia tunc de obij deperderet sub modo repugnantis sui nati. — Namata magis
Phi 2. d. 3. 2. 7. n. 4. probantur ista Divy Thomae, plures Angelos eiusdem speciei, sic: quilibet quid-
dam Crazus per in illi sub ratione veli absq. Radiatione: si aut ipsa (sive logica) esset
de hec, Radiatione esset intelligere et sub ratione veli: et est Radiatione intelligere differas individua-
les sub ratione aliqua, conceptu immuni, ne quilibet in individuo est de se hec ista, sicut nati Ange-
lica in se hunc ad Divy Thomae magis arguit Scotus. hoc argu. merito magis ista a Mathio.
Rta dnm do antis: Ratione individuationis

Sub illo conceptu tantum, 131
quia & veritas, quae fundata in natura vere multiplicabili, et communicabili pluribus a parte rei;
quia cum Thomae dicant, naturam Angelicam esse predicabilem specie, seu posse fundare plures, et
speciem predicabilem essentialiter, ad id quod est in natura metaphysice immuni et a parte rei
multiplicabili, ideo inferunt, quod si natura Angelica, quae iuxta Divi Thomae est ab intrinseco singula-
ris, recipitur ad id quod est in natura, intelligitur sub modo sibi repugnanti, quia si radio
est dicere, quod sit ab intrinseco immultiplicabili, seu singulari, et quod ad id quod est cognita (quomo-
do cognoscitur natura quilibet fundans verum, et ad id quod est verum, recipitur est veritas.

data 2^a in t^o. Fundata sup^a quamlibet ex illis, et etiq^{ue} predicabilibus cuilibet ppria: 2^a in uno, et alio sensu sumpta differe^{ntia} p^{ro}est in t^oq^{ue}, q^{uo}d p^{er} dicta divisione dividatur.

3^a difficultas est: qualis sit hec divisio, an univoca in univocata, an analogi, an equivoca. R^{es}pon^{ditur}, q^{uo}d est divisio univoca in univocata cy analogia admixta. Colligitur ex D^e 2. 23. uel, qui quantum aperte dicat, esse divisionem analogi in analogata, n^{on} ob id negat esse univocam, quia in sententia 2^a, et Scotistarum analogia p^{ro}parabili est cy univocatione. Ad univocam probari p^{ro}est eisdem rationibus, quibus probata univocatio entis ad substantiam, et accidens; quia si non obstat, q^{uo}d substantia dicatur ens simpliciter, et accens ens 2us q^{uo}d p^{ro}paratur ad substantiam, n^{on} distrahatur, sed diminuitur, ens t^{er}ci^{us} est univocum substantiam, et accidens: ex quo quantum differe^{ntia} p^{ro}parissima faciat differe^{ntia} epicalit^{er}, et differe^{ntia} immuni faciat differe^{ntia} accidentitiam, t^{er}ci^{us} in ratione faciendi differe^{ntia} univocam ducientem: p^{ro}prie quidem oibus invenio ratio differe^{ntia}, sed magis p^{ro}prie differe^{ntia} p^{ro}parissimam, tanquam p^{ro}paratiori analogata, Equam sola hic quimus, quia hec sola 3^a predicabile d^{ist}inguitur. Id quia l^o intentionalit^{er} accepta multa utiliter scienda d^{ist}inguit, ideo sit:

Q^{uo}d 2^a. Quanam sit, munera Differentie metaphisice?

Differe^{ntia} p^{ro}parissima 1° intentionalit^{er}, et metaphisice accepta tria Coordinata munera exerce^{re} ut docet D^e 2. 21. uel. in solutione ad 2^{am}: 1° munus est dividere genus, 2° distingere species, et 3° species distinguere epicalit^{er} a quo cunctis alio: que munera p^{er} p^{re}dictas definitiones expresse indicant Porphyrius. Ad 1° munus differe^{ntia} intelligend^{um} notari oportet, q^{uo}d genus aial v^{er}g^{it} in duplici statu videtur p^{ro}est, scilicet, in statu reali existens, ubi in speciebus reperitur; in statu existens obtingit, in quo a nobis recipitur ut quoddam totum velle materialis sub se continens species. Dicimus 1°, q^{uo}d si genus, seu n^{on} genericum videtur in statu reali existens, differe^{ntia} reali modo exerce^{re} munus dividendi genus, illud scilicet p^{ro}paralit^{er} determinando, et limitando. Explicata, insimulq^{ue} suadet^{ur}: tractatio namq^{ue} genericum p^{er} differe^{ntia} rentias in statu reali existens n^{on} aliud, qu^{am} divisio, et multiplicatio specierum ipsius namq^{ue} p^{re}cedens abstractionem intellectus; sed data a parte rei hec multiplicatio, et divisio: 2° differe^{ntia} reali modo exerce^{re} munus dividendi genus. Minor p^{ro}, quia alia realit^{er}, et existenti^{al}it^{er} aialit^{er} quoq^{ue} reperitur, et existit in hoc, et aliisq^{ue} in equo, alias aialit^{er} equi n^{on} existente, hoc n^{on} p^{ro}paralit^{er} realit^{er} aial: 2° huiusmodi divisio genericum est realis, et a parte rei antecedens opus intellectus.

Nec t^{em}pus existimes, q^{uo}d ita hec divisio sit realis, sicut divisio unius minuti v^{er}g^{it} in plures partes; quia generum aial v^{er}g^{it} n^{on} est aliq^{uo}d totum actuale sciend^{um}, sed est pars materialis, et materialit^{er} p^{er} differe^{ntia} rentias: unde n^{on} ita dividitur quasi si ante adventum differe^{ntia} rentias aliqua integra entitas una realis, et p^{ro}paralit^{er} p^{er} differe^{ntia} rentias scindatur amittens suam unitatem; sed dicuntur dividi, quatenus ipsa n^{on} a se indissolvens ad plures, determinata p^{er} differe^{ntia} rentias ad hanc speciem, et illam speciem. Reducere t^{em}pus, q^{uo}d hec divisio n^{on} ita extrinseca generi, ut totum varietas circa additionem cadat supra differe^{ntia} rentias, manente ead^{em} entitativ^{itate} in oibus ipsa n^{on} genericum; sed ita dividitur, ut ipsa n^{on} a se fiat entitativ^{itate} multiplex, manente eius unitate reali, ita q^{uo}d totum sunt entitativ^{itate} n^{on} genericum, quo specierum. Non parca circa hoc manent in hoc tractatuq^{ue} dicta.

Dicimus 2°: si n^{on} genericum videtur in statu existens obtingit, dividitur p^{er} intellectum ut totum p^{ro}parale in suas partes substantivas, v^{er}g^{it} aial n^{on} hoc, et equum. Ita 2° 1. d. 2. 2. 2. Sol est actuale d^{ist}inguitur, q^{uo}d divisio in hoc statu est extrinseca namq^{ue}, et totum varietas circa differe^{ntia} rentias, quia n^{on} a se entitativ^{itate} n^{on} dividitur, sed remanet una p^{er} in existens in oibus. Hec it^{em} reperantur vide que diximus circa hoc in p^{ro}prio huius tract. 1. 2. Ad distⁱⁿguendo v^{er}g^{it} logi, p^{ro}prie p^{ro}prie p^{ro}prie, et in notab. Nota quod ita hoc fieri p^{ro}parat, p^{ro}parat sunt momenti, et ideo omittuntur hic. 2° munus differe^{ntia} 1° intentionalit^{er} accept^{um} est distingere species tanquam pars actualis simul cy genere, q^{uo}d determinat q^{uo}d munus indicant Porphyrius dicens, differe^{ntia} est qua species excedit genus, seu abundat a genere. Et quidem differe^{ntia} cy genere distⁱⁿguendo species, nemo dubitat; unde solus est dubium

Quomodo huiusmodi, an, scilicet, fiat modo tali, et à parte rei, an vero ponatur huiusmodi modus discipulandi, seu quoad maiorem explicacionem eiusdem rei? Thomistae tenent, esse partes huiusmodi modus discipulandi, quod dicant, esse quodammodo rationis et fundamentum in re. Et ista res sentit Scotus, et univocaliter Scotismus, et quo sit pro hoc mutare differetiam premissa realiter stabiliendo, et sic.

Reluo:

metaphrica ipso species & generis & diffinitio est realis, et a parte rei antea existens de quo intelligitur.
na D. Scot. 2. d. 3. q. 6. et 1. d. 8. q. 3. et alibi sepe. Probatur 1.º: realis est metaphrica ipso & generis
et diffinitio, ut repugnet Deo, eiusque summe simplicitati, ut et ipsi Thomae cum omnibus recedunt, sed ipso
rationi, seu prout intelligitur non repugnat Deo, quia non ledit diuinam simplicitatem; et quia ipso metaphrica
& genere, et diffinitio, quae repugnat Deo, et datur in creatura, non est rationi, seu prout intelligitur, sed realis,
et a parte rei. Minor ista, quia imperfectio entis rationis, si aliqua est, se tenet ex parte intellectus, quin
ledat realem perfectionem obiecti, et sui fundamenti. Confirmatur: ad salvandam metaphricam ipso in crea-
tura, non sufficit, ipsa creatura esse resolvibile in conceptum proprium, et omnem inadequatam eius funda-
mento in se ab intellectu indagare deipiente: et metaphrica ipso requiritur, quod ipso sit resolvibile
in solutes conceptus adequatos, quibus correspondeat alia, et alia realitas in se, una generica, seu
passiva, et alia diffinitiva, seu activa: igitur ipso earum realitatem est realis, quia qualitas
sunt extrema disponibilia, nam est ipso ex illis resultans; sed extrema sunt alia, et alia finalitas in
se: et ipso est in se, seu realis. Probo nunc illud 2.º, et principale rationis confirmationis, scilicet: quod
ipso est in se, seu realis. Probatur: quia ipso metaphrica repugnat Deo; sed Deus est resolvibilis

sunt extrema disponibilia, ita e[st] ip[s]e
re: et q[uod] ip[s]o e[st] in re, seu realis. Probo nunc illud 2^a, et principale ant[er]ius d[e] p[ri]ma oratione; scilicet Tho-
mas ip[s]os, Deus n[on] e[st] metaphisice dispositus, quia ip[s]o metaphisice repugnat Deo; Idem Deus e[st] resolutibilis
in conceptu proprium, seu adequatum, et in conceptu improprio inadequatum, quia Deus dicitur ex creatura
in conceptu inadequato, et transcendentali Entis, Substantie, Viventis, &c. prout intelligitur ex fundamento in-
adequato presentis: et ad salvandam metaphisicam proportionem in creatura, non sufficit, ip[s]e esse resolutibilis
in conceptu proprio, et improprio inadequato; alias creatura, seu natura specifica metaphisice disposita ex genere
et differentia, esset a parte rei ita simplex, sicut natura divina. — Probo 2^a illud idem principale ant[er]ius:
ultima differentia petritas v.g. n[on] e[st] metaphisice disposita ex genere, et differentia, alias non esset simpliciter sim-
plex, sed disposita, et plera species; sed petritas e[st] resolutibilis in conceptu proprio, et conceptu improprio inade-
quato prout intelligitur ex fundamento in re, ut patet ex 9^a. cap. preced.: et ad salvandam metaphisicam pro-
portionem, quae Thomae deest in natura specifica, non sufficit, q[uod] ponit resolu[i] in conceptu proprio, et improprio
inadequato. Ipsi in duos adequare, et Regna ip[s]o illa existat dicens ex realitate, et resolute.
Probat 2^a: Quale e[st] dispositum, Nisi e[st] cum ip[s]o; Idem po-
nit metaphisice e[st] per se realis. Pr-

gradus metaphisicus, scilicet
nequit facere realem oppositionem cum se ipso; sed genus est idem in se cum differencia: 2° nequit cum illa facere
oppositionem realem, sed ad summam rationis, si intus quidem unita uno ut clausus. — 2°: si genus a parte
reale esset distinctum a differencia: 2° genus includit differenciam, pro quod distinguatur seu differat a sua
differencia distinctiva; hoc non: 2° de. — 3°: ex Philo 3. metaph. text. 10. genus nihil est praeter eas, quae sunt
generis species: 2° gradus generalium nihil dicit a parte rei ultra specificationem, et differentialem: 2°
nequit a parte rei oppositionem facere. Res ad 1^{am} distinguendo maiorem: 1° est idem identitate reali cum
aliquo, nequit facere realem oppositionem cum illo, secundo; 2° est idem identitate reali, subdistinguo: 1° est idem iden-
titate reali perfecta, secundo; identitate reali imperfecta, et propter brevem praecisionem, nego. Genus enim
non est idem realiter, sed idem realiter cum differencia, et distinctum in se realiter a illa. Identitas realis extre-
ma non impedit realem oppositionem, nisi quando ipsa extrema perfectae realitatis identificans; 2° saltem
accidit in divinis, ubi extrema realiter identificans ratione propriae infinitatis, quae praecisionem excludit

De his 34 numis differētia ē distinguendae essentia species
a quo cumq; alio: et hoc munus sequitur illam et antecedenti, neq; propriū Naturae ē neque necesse di-
stinguere. hoc munus notificat a Philosopho dicente: differētia ē, qua singula differunt. Pro hoc
munere declarando satis, et ubiliter, sit:

Non procedit 1° de differentia in sensu materiali, identico, vel in dicto sumpta, quia ratio-
nale, et sic idem, ac habens rationalitatem, non est debet quod includat omnes gradus superiores;
sed loquimur de differentia in sensu finali, pro parte denominato^{re} munere illo reali fac-
endi differre, hoc est, in abstracto sumpta 24 perfectionum illarum, quoad, per quas instituit speciem
et, ut notat D^{ns} 1. Post. 2. 24. unde est idem, ac dicere: verum rationalitas in suo conceptu finali in-
cludat animal, et sensibilitatem, quae est differentia instituta animalis, et superior ad rationalitatem. Affir-
matioque partes defendunt. Canterus, et Soncinas. Scitum vero immunitas, et hominis oppo-
siti tenent. Actio: differentia in 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24.

licet, qd differetia n̄ includat. Genus, probat rāone Dⁱ in 4. cit.: quando definita hōi per
aial rāonale, l ponuntur duz fralitates; l tanty duo nomina? Si 1^a; 2^a genus, et differetia,
seu aial, et rāonale sunt duo, quorū neutry altery includit. Si 2^a; 2^a dimitur negatio.
Probata 2^a; quando ponuntur duo nomina idz omnino indistincty significantiā, dimititur
negatio, quia geminata, seu duplicata positio eiusdz, ut si dicas, ense gladio morior: 2^a
si 1^a aial rāonale sunt tanty duo nomina eandē omnino fralitz significantiā, definitio hōi
ē negatio ita bonitatz, māy clauit, et sanctas definitionis leges. Optima 2^a: Actus fraliter ut

*Hic n̄ includit in suo recepto quiddam pōq; alia mā, et fca subdālis n̄ eunt p^a dīver-
sa in ratione actus, et pōq; Id differētia ē actus metaphisici, et genus pōa: q̃ nec differētia generis
nec genus differētię includere potest. — Prima 2o: rāō facti differendi excludit ā suo recepto
qui additivō ratione facti duemendi, et ē ita; Id differētia ē rāō facti differendi, et per hūc
duemendi: 2o sic. — Prima 3o: rationalitas, et irrationalitas in nullo variantur, cū sint p^a dīver-
sa; Id si quibz includeret aiāl, duerent in illo: 2o sic. — 2a aut pax, scilicet, qđ differētia speci-
fica, seu inferior n̄ includat differētię superiorę, seu genericę, sequitur ex t^a. sic: qđ n̄ includit inclu-
dens, nec inclusy; Id differētia specifica n̄ includit genus, in quo quidā includit differētia superiorē:
2o inferior differētia n̄ includit superiorę. — Secunda: hōō pz rationalitay differt uocalita ā bruto;
q̃ rationalitas n̄ includit sensibilitę. Probatur Cōā: Si rationalitas includeret sensibilitę, rationalitas
q̃ rationalitas n̄ includit sensibilitę. Probatur Cōā: Si rationalitas includeret sensibilitę, rationalitas
ex facili sensibili sicut hōō ē facilis rationali, quā includit rationalitę}; Id hōō n̄ differt, id immo
duemendū uocalita cū brutō pz esse facilis sensibili: 2o pz rationalitę, que est facilis sensibili, n̄ differt. i. g.*

Ita Art. 10: membra metaphica dividenda includunt divisa; sed differetia dividunt metaphica
per se; et includunt illud. = 2°: Substantia e genus; sed rationalitas, quae e differetia, includit substantiam;
alias non esset substantia; et sic. = 3°: Sicut inclusum includitur in includente, ita includens includit
inclusum; sed et totum, quod partes inclusi includunt in includente: et etiam totum, quod partes inclu-
dentes includunt inclusum. Sed rationale e pars includenti, et sensibile pars inclusi: et rationale
includit sensibile, et consequenter differetia inferiora superiorum. = Observata: quando ppo e per se lo-
quale subti includit quale prae; sed hoc e aial e ppo per se lo: et quale hoi includit quale
aial. Sed quale hoi e rationalitas, et quale aial e sensibilitas: et rationalitas includit sensibili-
tatem. Ita deo.

Ita ad 14 distinguendo maiorem: membra dividenda in duas includunt divisa;
secundo; membra per duas, ngo. et similia ad maiorem differetia enim rationalitas, et irrationalitas
opponente ad aliam tanquam partes contrahentes ad partem contrahibilem, et sic sunt membra, per quae
contrahitur, et divisa aial, et in quibus non includitur; hoc vero, et beatus opponente ad aial tanquam
participantes ad participabile, seu tanquam inferiora ad superiora, sic sunt membra
in duas dividenda, et in quibus includitur. Genus enim non dividitur in, sed per differetias; et non
per, sed in inferiora, quorum quodlibet sit ipse, quia illud includit.

Ad 23 ngo maiorem: ad
impliung probandum dic, quod unum huius e vera rationalitas e substantia, non igitur substantia, nisi
denominatur, et identice, quia scilicet rationalitas in se identificata realiter cy aial, quod e sub-
stantia. Immo si rationalitas includeret substantiam, ipsa substantia per dictam in dicto nomi-
ne substantive rationalitatis, sicut prae e hoc, et de aial, quia in illis includitur tanquam ge-
nus. = Ad 33 distinguendo maiorem: sicut inclusum includitur in includente, ita includens in dicto, et catholice
includit inclusum, secundo; ita includens in abstracto, ngo maiorem, et distinguendo coens: et etiam totum, quod
partes includenti in dicto sumptis, et supponentes pro toto includunt inclusum, secundo; in abstra-
cto, et per modum partis sumptis, ngo. Verum e enim, quod rationale ita in dicto includit sensibile
quia rationale notat suppositum habens rationalitatem, quod quidem est habens, et includens sen-
sibilitatem; rationalitas autem, quae quidem e ipsa realiter differetia, minime includit sensibilitatem. =

Ad 34 maiorem distinguendo maiorem sic: quando ppo e per se lo modo, quale quod subti includit quale seu rationale
prae; secundo; quale quo subti, ngo. quale enim quod hoi e humanitas, quale autem quo, seu
partiale e rationalitas; et cy in ppe per se, non esse partiale, sed esse totale subti debeat includere
se prae, hinc e, quod non rationalitas, sed humanitas, deest quidem, per se includit aial.

Sed instabit subtilius: sicut non valet huius, rationalitas e
aial, ita nec huius, humanitas e aial; et sicut valet huius, hoc e aial, ita et huius, rationale e aial;
et per se si humanitas includit aial, erit rationalitas; si huius non; nec illa. = Ecce arguitur, quo nu-
m. in hac maiora subtilius. = Respondetur tunc negando utramque partem. Sed ut clarius supponatur per
cipiamus, dico per partes sic: 1° ppo, scilicet, rationalitas e aial, e absolute falsa, quia extrema nec
ratione principali significatur, nec ratione alicuius notatur (quia rationalitas nullum notat) sunt
idei. 2^a autem ppo, scilicet, humanitas e aial, e aliquatenus vera, quia humanitas licet abstracta
e supposito, non tamen abstracta est a suis partibus distinctis, ut sunt aial, substantia, et ens, et
ita huius videtur posse vere prae humanitate immo hoc expresse defendit Notus fuit
Diffic. 6. 2. 6. art. 3. docens, quod dictum abstracti superioris prae vere prae abstracto in fei-
ori. Sed tunc 2° formius iudicio cy Notus Poncio Diff. 3. log. 2. 8. n. 95. quod dicta ppo humanitas
e aial, non e vera; sed tunc non quia subti non includat prae; sed quia prae importat aliud, quod
nullo modo importat per subti, ne aial notat suppositum, humanitas vero non, et ideo licet
aliquid includat aliud, habeant identitatem, tunc quia subti non dicit totum id, quod prae importat, huius
sola diversitas sufficit, ut eo prae sit vere prae non valet, quia malum e quocumque defectu, et
bonum e integra causa: et huius, quia quicquid distinctio sufficit ad distinguendum, sed non quicquam
identitas ad identificandum. Unde hoc alia e falsitas 1^a, et alia falsitas 2^a ppo, ne in 1^a
oritur falsitas ex duplici capite, scilicet, ex eo, quod subti non includit prae, et ex eo, quod prae
notat aliud, quod nullo modo notat per subti; et vero 2^a ppo, non e falsa, ut dicitur, sed
vel si e falsa, ut dicitur Poncius, non e quia subti non includat prae, sed prae quia prae
notat suppositum, quod nullo modo notat per subti.

Dices: 2° saltem hec est vera, humanitas est animalitas. Et cōm, quia si idem pateret
hec est falsa, humanitas est animal, quia prout dicitur aliquo, qd nō dicitur p^r subdy; in
ista enim humanitas est animalitas, prout nihil dicitur, sicut nec subdy: 2° cy aliunde
subdy includat prout, vera est, ita dicitur doctrina, qd abstracty nisi in Divinis nō
potest vere prout abstracto. = Dico, qd est falsa; nō quia se vera subdy nō includat
prout, sed quia prout nō significat ut dicitur cy subdy, et inexistens illi, nō cy
sit in ultima abstrāone, nō prout ex modo significandi supponere p^r inferioribus suis,
ā quibus sic abstracty, quantum inferiora nullo modo possunt abstractere ab illo.
Ex qbus sequitur, qd aliter est vera hec hōc est animal, et aliter hec, animalitas est animal; nō p^r se,
prout, et vera rāone moluon, et rāone identitatis dicitur; 2^a vero nō p^r se, sed ma
aliter, et soly rāone identitatis dicitur vera, sicut hec, visibile est flebile.

9. 4. quid sit, & respectu quorum constitutur diffe- rentia 2. intentionaliter sumpta?

Cognita differentia metaphisica, et 1. intentionaliter accepta, agimus nunc de illa logice, seu 2. in-
tentionaliter sumpta, qualiter 3. predicabile instituit: illa scō definitur Porphyrius: diffe-
rentia est, quae prout & pluribus differentibus specie in quatuor quid. Hic Epimachus per oīs
Philosophos dicitur datus esse & sola differentia subalterna, seu generica, nō autem &
differentia ut sic, quia & specifica verificari nō potest, ut dicitur p^r. Cuius autem ita diminutio
definitur Porphyrius, nō satis explorat: varia sunt Philo^s placita apud Aristotelem
hic, et Metaphysicam videnda. Sed qd sit & mente Porphyrii, sic nota, quia communis

1. conclusio: Differentia, ut 3. predicabile sic recte
definitur: est quae prout & pluribus in quatuor qd. Ita Philo^s 2. 27. uel. Probatur: quia magis
genere, et differentia, nō p^r ly prout & pluribus dicitur differentia cy aliis predicabilibus, & qbus
oibus differat p^r ly in quatuor quid, quia genus, et species prout tanty in quid, p^r auty
et accidens tanty in quatuor. Ity, quia hec Epimachus dicitur oī suo definito, sicut oī differentia
supremy, subalterny, & infimay, quae oīs uniformiter & inferioribus p^r respectu nō in
quatuor quid prout: 2. predicta definitio recte, et adequatē explicat differentia ut 3. predi-
cabile. Recte et explicat ly in quatuor qd: p^r hoc enim, qd differentia prout in qd, denotat
pertinere ad quidditatem rei, cuius est pars essentialis; et quia nō materialis, sicut genus, sed formalis, idem
prout ibi in quatuor, sicut p^r modis p^r qualificantis, et quoniam alteri adiacentis. Ita Philo^s 1.

Oppositū modi predicandi nequeunt eidem simul ducere; sed prout in quid, et prout in quatuor
sunt modi oppositi, nō prout in quid est prout quidditativy, seu essentialit, et prout in quatuor
est prout denominativy, seu accidentalit. 2. differentia requirit prout in quatuor qd. = Instatur:
Ideo Epimachus nō instituit uny predicabile, quia et prout in quid, rāone generis, qd dicitur, et
in quatuor rāone differentia: 2. &c. Ita ad argy, danda maiori, distinguendo minor: prout
in quid, et in quatuor si uniformiter sumantur, recte; si disformiter, nō. Idē, si utrumq;

2. 2. 2. recte, si uny 2. 2. 2. et aliud 2. 2. 2. modis, nō. Differentia enim 2. 2. 2. prout in quid, quia
revera est qd, seu essentialis; prout auty in quatuor 2. 2. 2. modis, nō 2. 2. 2. quia revera nō est qualitas, nec
f^ra adueniens rei dicitur, licet p^r modis qualificantis instituat essentialit, seu essentialit
2. 2. 2. quia est qd determinans, et dicitur. Ne tūc existimas, qd prout in quatuor quid est
duplex modis prout; quia nō est nisi unus modificatus: si enim esset duplex, nō dicer-
etur, qd differentia prout in quatuor quid, sed diceretur, qd prout in quatuor, et in quid.
Dicit qd p^r dicitur ad d^ramāonem; nō Epimachus habet duplices 2. 2. 2. modis predicandi
d^r, quia et prout in quid rāone generis, et in quatuor qd rāone differentia; nō Epimachus
duplex qd d^r utrumq; dicitur. Philo^s 20. Differentia nō datur differentia: 2. predicta Epimachus nō

utat Genere, et differentia. igitur nō bona. = 3. Differentia nō includit genus: 2. predicta Epimachus
nō utat Genere, et sic est mala; si utat Genere, nō dicitur suo Epimachus. Anty est conclusio precedentis
questionis. = 3. Differentia infima, subalterna, et supremā sunt valde diversa: 2. nō d^r p^r d^r d^r.

Pro solutione 2i, et 3i. admette, qd differētia, quae hic definita, ē una ex 9. speciebus spūaliū ex
his loqī ut sic, & quo diximus, qd ē genus dictus in quid univocē. Illis speciebus;
ac proinde ipsa differētia 3i predicabile includit uale loqī tanqū rāōnē generis, & tanqū
sibi, et aliis speciebus, et qd ipsa differētia, sicut et alia predicabilia, habet suā peculiā rāōnē
et tanqū ualē ut sic, quae quidē ex differētia distīctiua differētiā, quae ē 3i predicabile. = Ad 3i
dic, qd differētia infima, subalterna, et suprema oēs essentialitā dūciunt in rāōne 3i predicabilis,
nō quālibet prāta in quālibet qd: unde solū accidentalitā, et ad summy prāmēntalitā differētiā,
nō uerō predicabilitā. Vide quae diximus de genere supremo, infimo, et subalterno cap. 6.
De genere. Quasiunt. 5. nō sicut hae nō differunt predicabilitā in rāōne generis; ita nec diffē-
res similes in rāōne differētiā predicabilis.

2a conclusio: Differētia 3i predicabile distīctiua

per ordinē ad inferiora speciei, nō uerō per ordinē ad ipsā speciem, quae metaphisicē distīctiua. Ita
(Tolero dempto) dūmūis fieri sentētia. Probatur: Differētia nō loqī superior respētu speciei, quā
metaphisicē distīctiua: nō nō distīctiua in rāōne ualē, seu predicabilis per ordinē ad speciem. Cōtra ē lēgi-
tima, quia ualē ē essentialitā superior. Probatur autē: Equale nō pōt esse superior respētu equalis
sol differētia ē equalitā latitudinis, ac ē species, idēq. distīctiua, nō ualē, ē rāōnālis, et hōō ē hōō
et rāōnālis: et differētia nō ualē esse, distīctiua loqī superior respētu speciei; et sequens nec per
ordinē ad illā distīctiua 3i predicabile. Nunc sic: Id differētia ē quidē superior respētu infēri-
orū suā speciei, & quibz in quālibet prāta: et per ordinē ad ipsā inferiora distīctiua differētia
in rāōne 3i predicabilis.

Ita ad 1o: hae predicatio, hōō ē rāōnālis, ē 3i predicabilis;
sol rāōnāle ē differētia, et hōō, & quo prāta, ē species: et differētia distīctiua ualē, seu predica-
bilis per respētu ad speciem. = 2o: nā distīctiua ualē per ordinē ad illā, & quibus immēdātē
prāta; sol differētia prāta immēdātē ad speciem, quae distīctiua, & inferioribus autē speciei nō nisi me-
diante specie prāta: et lēc.

Ita ad 1i dīstīngdo māior: hae pōt, hōō ē rāōnālis, ē 3i pre-
dicabilis specificatiue, et māioritā sumpta, uero; finalitā accepta, nō, quia sic nō predicatio su-
perioris & inferioris, sol equalitā & equalitā. Specificatiue autē ē 3i predicabilis, quatenus, scilicet,
illud prāty rāōnālis pōt fundare 2i inuicem loqī 3i predicabilis. Et idē, ac si dicat, quod
species subīcibitū ē ualē; qd solū ē uerū specificatiue, nō autē finalitā ut subīcibitū. = Ad 2i
clīstīngdo māior: nā distīctiua ualē per ordinē ad illā, & quibus immēdātē predicatio
ualē, seu tanqū superior & inferioribus, uero; & quibus immēdātē prāta equalitā,
nō māior, immo supponit ad pōpositū, scilicet, qd differētia predicatio & specie, ut
& pluribus, et sū dūno sibi equalitā. licet enim differētia qd ad uerū pōt immēdātē
predicatio & specie, et mediante & inferioribus speciei; tūq. qd ad ualē pōt immēdātē
prāta & inferioribus, et nullo modo & specie, quia nō nisi respētu illorū ē ualē.

Sol instatū: Differētia eodē modo prā-
ta & specie, ac & individuū, quia eo modo, quo distīctiua & subro, distīctiua & dūno sub
illo, iuxta illud Dixi de omni; sol & individuū prāta ut ualē: et & specie; l. si
hae nō, et nec illis. = Instatū: qd respicit unū immēdātē, et aliud mediatē, eadē rela-
tione referat ad utrumq. ut pōt & genere respētu speciei, et in diuīduorū; sol differētia
respicit speciem immēdātē, et in diuīduorū mediatē: et lēc.

Respondio ad instāz dīstīngdo
māior: differētia eodē modo subīctiua prāta & specie, ac & individuū, uero, quia & his,
et & illa prāta in quālibet; eodē modo accidentalitā, nō māior, et uerā māior, nō cōg.
ualitā enim, et sū accidens intēionale, accidit differētiā rāōnāli b. g., adq. ita pōt fundare,
et habere ualē respētu inferiorū, et nō respētu speciei, licet rāōnāle sit idē subīctiua respētu
speciei, et inferiorū: unde et ualē sit relatio, cuius tenor nō ualē esse aliquorū, sol plurorū,
hūc, qd differētia fundat ualē respētu individuorū, et nō respētu speciei. = Et tanqū:
differētia eodē modo prāta & specie, ac & individuū; sol & specie prāta immēdātē: et & in-
diuīduū. Itē: sol & specie prāta distīctiuitā: et & in diuīduū. Itē: sol & individuū prāta
ut & pluribus, et & specie. Itē: sol & individuū prāta ultimātē, et intransībīlē: et & specie.
Itē subīmo: sol hae oēs cōg. sunt quīdē fālīq. et illa argūti. = Ad 2i māior nō
pōt, et quā rāōnē hic, et alib. dat.

CAP. 4° D PROPRIO.

Post uelut, seu predicabilia, quae ad esset pertinent, quibus hucusque egimus, ad accidentalia deuenire oportet, ex quibus proprium 1°, proprium quod occurrit, quia maiore affirmata habet ex esset rei, a qua immutari fluit, et ex qua realiter identificate, quod accidentali immut.

9° 1^a quoniam, & quid sit proprium 1° intentionaliter?

Quia proprium realiter, seu 1° intentionaliter sumptum nonnullis parat equivocationem, ideo placuit nobis ex Porphyrio prius illud dividere, quod & finire, ne equivoca prius sunt dividenda, quod & definienda. Proprium autem quatuor modis dividitur: incipit caput 2° proprium Porphyrii vel ut Saepe legunt: proprium vero quadrisariam dividitur: 1° summa proprium pro eo, quod ducit soli alicuius speciei, sed non omnibus eius individuis, sed tantum aliquibus; sicut esse medicum, & esse philosophum respectu hominis; et debet intelligi actualiter, ne in propria omnibus ducit. 2° summa proprium pro eo, quod ducit omnibus individuis alicuius speciei, sed non illis tantum; ut esse bipedem respectu hominis, quod etiam ducit avibus. 3° summa proprium pro eo, quod ducit omnibus et tantum individuis alicuius speciei, non tamen semper; ut ridere. 4° summa proprium pro eo, quod ducit omni, soli, et semper; ut visibilitas, quae ducit omnibus, solis, et semper hominibus. hoc 4° modo sumptum est proprium proprium, et in aliquo, a quo agimus, et quod ab Aristotele 1° thomae cap. 4. appellatur proprium simpliciter. Nunc ergo, divisione facta, Dico: Proprium 4° modo sic definitur, uti quidem a thomae 1° thomae cap. 4. proprium est, quod non indicat quid rei, soli autem inest, et ducit in prae. Suadet, innumera explicata: prae ly non indicat rei ducit proprium ex accidente immuni, ne denotat, quod proprium est extra esset, et quiddam subiecti, cuius est proprium, quod ex eo non potest indicare, seu notificare a priori; bene tamen a posteriori. De ly soli autem inest differat ab accidente immuni, ne denotat, quod proprium ita ducit subiecto, cui inest, ut receptum communicare alteri, seu extraneo subiecto. Adhuc tamen ad ducit in prae, ut explicata mutua, et necessaria conexio inter subiectum, et proprium, proprietatem, seu prae, ne subiectum, et propria prae sunt inter se pertinentes sequela necessitate, seu mutua. Ex hac tamen opinione integrum ducit dat, si bene expendatur, tunc alia, quae ducit proprium in 4° modo tradidit Porphyrius: proprium est, quod in quo ducuntur et soli, et omni, et semper: quemadmodum (ponit exemplum) homini esse visibile. Vel ut alii legunt: est, quod accidit omni, soli, et semper alicui speciei. Quibus etiam adheret 1° 2° 3° vel.

Inquires: Qualis, et quanta sit conexio proprii ex subiecto? Respondeo, esse necessariam, et ita necessariam, ut nec a priori dei absoluta possit proprium a subiecto separari. Ita 1° 2° 3° vel. et 1° d. 3. 2. 7. Quod prius quia propter esset veritatem est illa, in qua prae prae nullum prae potest separari a subiecto; sed iuxta ducit accepta est illa, in qua prae prae, seu propria prae a subiecto, est esset veritatis, necessaria, est, propter in qua prae prae, seu propria prae a subiecto, tunc accipitur ex se in 2° modo. Et ly, quia si proprium ponit separari a subiecto, tunc accipitur proprium non distinguenda ab accidente immuni, sicut predicabilia non, sed 4° esset. Unde conexio proprii ex subiecto non solum est physica, ita ut ex immuni ordine naturae, et prae prae naturae separari non possit, ut quantitas a subiecto, nigredo a corvo, et albedo a lacte; sed etiam metaphysica, quae ducit prae prae a subiecto, excludit, ne quae realiter identificate, seu metaphysice unita, nec sunt separabiles excludit, ne quae metaphysica, et metaphysica, sed etiam logica est prae prae prae sunt separabiles. Immo, nec ducit physica, et metaphysica, sed etiam logica est illa necessaria conexio proprii ex subiecto, quae in ducit 1° 2° 3° vel. subiectum nequit intelligi sine propria prae, sed sub opposito illius, sine logica prae, seu negatione esset prae prae est, quia ex prae, et esset subiectum tamen ducit, quod ponitur, quod negatur. hinc est, quod negatio, logica destructio prae inest necessaria, sed non a posteriori, negatione esset, ne valet hec, nonne visibilis, et nonne alicuius rationale. sed aduocatur, quod aliter est cognoscere subiectum non cognoscere prae prae alicuius cognoscere subiectum sine prae: 1° prae esse sine mendacibus, prae, quia ab alicuius non mendacibus; 2° autem non, quia est id, ac si ducit non est visibilis: 1° prae prae subiectum a prae; 2° autem est negare prae a subiecto.

Quod dicitur: prius in quantum prius per se habet divinitus separari, et esse sine portio-
riori; id subit e prius naturaliter propria ratione, ut docetur in per pram. Cap. 8
Simultate: 29 &c. - Prima ex locis Philo 13. metaph. text. 20. docente, qd prius
nag dicuntur illa, que possunt esse sine aliis, non vero alia sine ipsis; id subit e prius
nag, quod propria ratio: 29 &c. - Per ad 14, qd maior e vera & priora realiter distinctio
a posteriori, sicut probat D. 9. maia 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Q. 2. quid sit, & respu quorum dstruatur Pro- rium 2 intconaliter sumerum?

Examinato pprio realiter, seu 1. intconaliter accepto, qualiter e fundamentu, seu
nag fundam utilitaz huius quaz predicabilis; examinandy nunc dicitur 2. in alter
seu loge sumptu, & quo duplex in huius dnta occurrat difficultas: quaz pro 1. Solvenda

Dico 1. Propriy in 4. modo loge, seu 2. intcon-
lita acceptu, ita dicitur definita: e, qd prax & pluribus in quale accidentale necessao, et
intransmutabiliter. Vel clarius: e qd prax & pluribus in 2. modo dendi pene. ita
D. 9. 30. vel. Probat, insimul explicat: nq pr ly prax & pluribus dunt cy aliis obis
predicabilibus: per ly in quale accidente dicitur a genere, specie, et differeza, que prantur
in qd, et denotata, ppriy praxi extra esse: et deniq pr ly necessao intransmutabiliter di-
stinguitur ab accidente 9. predicabili, nq ppriy ita necessao & suis inferioribus praxi, ut nulla
tenus & illis negari valeat, ideoq intransmutabiliter, hoc e, indefectibiliter; qd n e leare
& accidente 9. predicabili.

Dices dicitur, predicari in quale entate dstituit unq predica-
bile: 29 et praxi in quale accidente unicy enq predicabile dstituit. Id ly ppriy, quz accens
praxi in quale accidente: 29 &c. - Prima: accidens dividit in separabile, et insepara-
bile; id ppriy e accens inseparabile a subro: 29 n dntur tale dntu ab accidente 9. predibli.

Per ad 14, qd coq. dicitur, quia in illis, que prant
in quale entate, e uniformis modus prandi; qd n accidit in illis, que prant in quale
accidentale, nq unq e in quale necessao, et aliud in quale dntur. - Ad 14 maonq dicit
cy D. 9. 32. vel. qd accens inseparabile dicitur tale respu ordinis nag, seu poq naturalis, sic m-
quido e inseparabilis a Corvo, pice, l. & pphoe; id ly dy 29 accens n sit realiter identifica-
ty, pter dntu separari a subro; immo loge e separabile, seu negabile & subro abis
predicabilibus esse, ut docet D. 9. 30. vel. que oia & pprio falsa sunt.

Dico 2. ppriy 4. pred-
icabile dstituit pr ordinem ad inferiora pprie nag, cuius e ppriy, n vero pr ordinem ad
ipsa nag. Sic resolutio probata est de meo, et rationibus, quibz probavimus, differetiam dntu
34 predicabile pr ordinem ad inferiora speciei, quz dntur, et n pr ordinem ad ipsa speciei,
respu cuius differetia n e superior, id e equalis: id e omnino, 29 pro, quz dntur, et resoluendo
dic & pprio respu pprie nag, et inferioru eius; nq prax e utriusq 29.

Obicitur tamq 1.
ppriy nppriy respu inferioru speciei, id respu speciei, seu nag: 29 pr ordinem ad nag, et n
ad inferiora eius dntu ppriy in ratione velis, seu 4. predicabilis. Dabitur autem: Imune,
et ppriy opponuntur; id ppriy e Imune inferioribus suis nag, ideoq pr non, e superior,
et uale respu illorum: 29 respu illorum n e ppriy. igitur &c. - 2. nag, seu specie, & qua prax
immodate ppriy, e uale; id ppriy prax illa ut de equali sibi: 29 prax & illa ut uale,
alias n coequaretur illi. Immo, hac ratione probat D. 9. 30. vel. qd ppriy e uale. igitur.

Per ad 14, qd dntur: ad probationem dntu
antes: ppriy pluris, et Imune illis opponuntur, nq; ppriy unius, et Imune plu-
rioru opponuntur, dnto. Sicut enim differetia e Imunis Individui speciei, et 29 e di-
fferetia illorum; nquid qua differant inter se, id qua differant ab aliis: ita 29 ppriy
et e Imune Individui nag, cuius e ppriy, et e ppriy ois illorum, quia illi ois, solis, et
semper dntur, n aut aliis alterius nag. Probat alio respu dntu dntu, qd ppriy e pro-

propter receptum solius speciei, et ualeat receptum inferiorum. Sed hoc supponit multas probationes in-
as, quas ob propriam debilitatem subtrahere nolumus. Ad 24^{am} quoque maiorem, quia species, & qua
immediate prout proprium, non est logicè ualeat, sed subiectibilis, et ad summum metaphysicè ualeat, un-
de non potest dici contra. Nec 25^a cit. hac ratione probat, proprium esse ualeat, sed ex eo, quod
prout & pluribus, quod ostendit sic: Species prout & pluribus; sed proprium prout &
specie: 29^a proprium prout in qualem necessitas. Illis omnibus, & quibus species prout in qualem
quod, ut patet, est longe ualde diuersum ab intento argumenti. Tranos facit.

CAP. I^{us} DE ACCIDENTE.

Cum enim accidens etymologicè sit idem, accedens, quia adiacet, adheret, seu accedit ad
substantiam; merito, cum accedimus ad substantiam finem huius tractatus, de accidente, siue acci-
dente tractamus: et quidem rationabiliter, nam in omnia predicabilia uisum est loqui debere aui-
denti, cum sit penitus extra quidlibet subiectum, cui adheret, accedit, seu inuenit inuenientia.
Iuxta ordinem in aliis predicabilibus scriptum, cum agemus de accidente, 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100° 101° 102° 103° 104° 105° 106° 107° 108° 109° 110° 111° 112° 113° 114° 115° 116° 117° 118° 119° 120° 121° 122° 123° 124° 125° 126° 127° 128° 129° 130° 131° 132° 133° 134° 135° 136° 137° 138° 139° 140° 141° 142° 143° 144° 145° 146° 147° 148° 149° 150° 151° 152° 153° 154° 155° 156° 157° 158° 159° 160° 161° 162° 163° 164° 165° 166° 167° 168° 169° 170° 171° 172° 173° 174° 175° 176° 177° 178° 179° 180° 181° 182° 183° 184° 185° 186° 187° 188° 189° 190° 191° 192° 193° 194° 195° 196° 197° 198° 199° 200° 201° 202° 203° 204° 205° 206° 207° 208° 209° 210° 211° 212° 213° 214° 215° 216° 217° 218° 219° 220° 221° 222° 223° 224° 225° 226° 227° 228° 229° 230° 231° 232° 233° 234° 235° 236° 237° 238° 239° 240° 241° 242° 243° 244° 245° 246° 247° 248° 249° 250° 251° 252° 253° 254° 255° 256° 257° 258° 259° 260° 261° 262° 263° 264° 265° 266° 267° 268° 269° 270° 271° 272° 273° 274° 275° 276° 277° 278° 279° 280° 281° 282° 283° 284° 285° 286° 287° 288° 289° 290° 291° 292° 293° 294° 295° 296° 297° 298° 299° 300° 301° 302° 303° 304° 305° 306° 307° 308° 309° 310° 311° 312° 313° 314° 315° 316° 317° 318° 319° 320° 321° 322° 323° 324° 325° 326° 327° 328° 329° 330° 331° 332° 333° 334° 335° 336° 337° 338° 339° 340° 341° 342° 343° 344° 345° 346° 347° 348° 349° 350° 351° 352° 353° 354° 355° 356° 357° 358° 359° 360° 361° 362° 363° 364° 365° 366° 367° 368° 369° 370° 371° 372° 373° 374° 375° 376° 377° 378° 379° 380° 381° 382° 383° 384° 385° 386° 387° 388° 389° 390° 391° 392° 393° 394° 395° 396° 397° 398° 399° 400° 401° 402° 403° 404° 405° 406° 407° 408° 409° 410° 411° 412° 413° 414° 415° 416° 417° 418° 419° 420° 421° 422° 423° 424° 425° 426° 427° 428° 429° 430° 431° 432° 433° 434° 435° 436° 437° 438° 439° 440° 441° 442° 443° 444° 445° 446° 447° 448° 449° 450° 451° 452° 453° 454° 455° 456° 457° 458° 459° 460° 461° 462° 463° 464° 465° 466° 467° 468° 469° 470° 471° 472° 473° 474° 475° 476° 477° 478° 479° 480° 481° 482° 483° 484° 485° 486° 487° 488° 489° 490° 491° 492° 493° 494° 495° 496° 497° 498° 499° 500° 501° 502° 503° 504° 505° 506° 507° 508° 509° 510° 511° 512° 513° 514° 515° 516° 517° 518° 519° 520° 521° 522° 523° 524° 525° 526° 527° 528° 529° 530° 531° 532° 533° 534° 535° 536° 537° 538° 539° 540° 541° 542° 543° 544° 545° 546° 547° 548° 549° 550° 551° 552° 553° 554° 555° 556° 557° 558° 559° 560° 561° 562° 563° 564° 565° 566° 567° 568° 569° 570° 571° 572° 573° 574° 575° 576° 577° 578° 579° 580° 581° 582° 583° 584° 585° 586° 587° 588° 589° 590° 591° 592° 593° 594° 595° 596° 597° 598° 599° 600° 601° 602° 603° 604° 605° 606° 607° 608° 609° 610° 611° 612° 613° 614° 615° 616° 617° 618° 619° 620° 621° 622° 623° 624° 625° 626° 627° 628° 629° 630° 631° 632° 633° 634° 635° 636° 637° 638° 639° 640° 641° 642° 643° 644° 645° 646° 647° 648° 649° 650° 651° 652° 653° 654° 655° 656° 657° 658° 659° 660° 661° 662° 663° 664° 665° 666° 667° 668° 669° 670° 671° 672° 673° 674° 675° 676° 677° 678° 679° 680° 681° 682° 683° 684° 685° 686° 687° 688° 689° 690° 691° 692° 693° 694° 695° 696° 697° 698° 699° 700° 701° 702° 703° 704° 705° 706° 707° 708° 709° 710° 711° 712° 713° 714° 715° 716° 717° 718° 719° 720° 721° 722° 723° 724° 725° 726° 727° 728° 729° 730° 731° 732° 733° 734° 735° 736° 737° 738° 739° 740° 741° 742° 743° 744° 745° 746° 747° 748° 749° 750° 751° 752° 753° 754° 755° 756° 757° 758° 759° 760° 761° 762° 763° 764° 765° 766° 767° 768° 769° 770° 771° 772° 773° 774° 775° 776° 777° 778° 779° 780° 781° 782° 783° 784° 785° 786° 787° 788° 789° 790° 791° 792° 793° 794° 795° 796° 797° 798° 799° 800° 801° 802° 803° 804° 805° 806° 807° 808° 809° 810° 811° 812° 813° 814° 815° 816° 817° 818° 819° 820° 821° 822° 823° 824° 825° 826° 827° 828° 829° 830° 831° 832° 833° 834° 835° 836° 837° 838° 839° 840° 841° 842° 843° 844° 845° 846° 847° 848° 849° 850° 851° 852° 853° 854° 855° 856° 857° 858° 859° 860° 861° 862° 863° 864° 865° 866° 867° 868° 869° 870° 871° 872° 873° 874° 875° 876° 877° 878° 879° 880° 881° 882° 883° 884° 885° 886° 887° 888° 889° 890° 891° 892° 893° 894° 895° 896° 897° 898° 899° 900° 901° 902° 903° 904° 905° 906° 907° 908° 909° 910° 911° 912° 913° 914° 915° 916° 917° 918° 919° 920° 921° 922° 923° 924° 925° 926° 927° 928° 929° 930° 931° 932° 933° 934° 935° 936° 937° 938° 939° 940° 941° 942° 943° 944° 945° 946° 947° 948° 949° 950° 951° 952° 953° 954° 955° 956° 957° 958° 959° 960° 961° 962° 963° 964° 965° 966° 967° 968° 969° 970° 971° 972° 973° 974° 975° 976° 977° 978° 979° 980° 981° 982° 983° 984° 985° 986° 987° 988° 989° 990° 991° 992° 993° 994° 995° 996° 997° 998° 999° 1000°

peccat. Immo multa sunt corpora sanctorum, quibus dominata mors, et tunc remanent
div, et per hoc secula incorrupta. Enim Lexi huius corpore morti subto dicta in scrip-
tura sacra: Cadit enim corruptio non videtur.

Obiicit 3°: quod dictae definitiones dante copu-
lative per se incompatibiles in eodem subto, ut patet per contradictionem oppositas: et sunt falsae.
Et contra; quia adesse, et abesse, inesse, et non inesse nequeunt simul eisdem ducere; et nec acci-
denti definitioni applicari. — Ita, quod, ut supra dictum est, adesse, et abesse, sicut et inesse,
et non inesse non dicuntur actus, sed potius; et ita licet accens non possit actualiter simul adesse,
et abesse, inesse, et non inesse subto, quia hoc involvit contradictionem; bene tunc potest adesse
potest simul ducere, et de facto ducit accidenti: unde licet accidens non habeat inco-
dine ad adesse, et abesse, inesse, et non inesse potius simultatis; habet tunc simultatis potius.

Inquires: utrum accidens prout hic

definitur sit prout accens pramentale ita positivum substantiae? Ita negativè; et ratio
est, quia accidens hic definitur prout est fundamentum 5° predicabilis prout sumpti-
cuius logica realitas prout fundari supra quodlibet prout, itaque ducens subto
alicui, sive tale prout sit in se substantia, sive accens. Ita dicitur 3. d. 7. q. 1. n. 5. et deinceps.
Vide dicta 4. 4. art. 4. prout. Dicitur ubi expressè habet circa hoc doctrinam. Unde he-
per, Corpus est animal, Corona est aurea, Cathedra est lignea immo he, Deus est homo
Christus est homo, licet prout eorum sit in se substantia, sunt tunc prout accidentales, et deno-
minantur prout ad 5° predicabile, et talia prout ducuntur ducuntur illis subto,
quibus prout quid adesse, et abesse abiq; intempe quiddam de ratione talis subto.

Sed dicitur ita: iuxta Phy 1. Phisicorum, quod verum
est, nulli accidit; sed substantia verum est, id est, per se est: et nulli accidit, sed nulli ducens
ducit. — Itaque: modus prout sequitur modus essendi; sed substantia, et accidens differunt
in modo essendi: et in modo prout. Sed predicabilia differunt prout modus prout
dicendi: et predicabile, quod prout fundari supra accens, non prout fundari supra substantiam.
Itaque accens definitur à Porphyrio est accens pramentale ita positivum substantiae. Ad 14 di-

tingendo intelligitur Phisicorum: quod verum est, nulli accidit pramentale, sed modo; predicabilia, non in-
telligitur Phisicorum. Unde substantia, cum verum sit, id est, cum sit ens per se, non prout accidere alteri, quod
dependeat phisice, tanquam à subto inhesionis, quia tunc non esset ens per se, sed ens in
alio, seu metaphisice, et pramentale accens; sed hoc bene prout substantia uniti ducens alteri,
ut patet in anima rationis prout corpori; et proutinde cum illi accidentia ducuntur, acciden-
talia quod prout, et ita est accens prout fundare predicabilia, seu valit 5° predicabilis.
— Ad 2° dicitur magis: modus prout sequitur modus essendi prout in subto,
sed modo; modus essendi prout 2° se, et proutine à subto sumpti, non. Unde est quod ducens, prout
minus verum, et efficitur. minor est verum in 2° sensu, sed falsum in 1°.

Q. 2. an accidens ponatur verè ratione vrlis, & ut tale rectè Definiatur?

Licet sit communis receptus apud philosophos cum Aristotele, quod accidens verè prout fundare valitatem logicam
et esse unum ex numero predicabilium, seu vrlis distinctis essentialiter ab aliis 4^{is}; tunc non defuerunt
aliqui recentiores, inter quos Suarez et Torrellon, qui universis catervis Graecis pro se citan-
tes, defendunt, accens nullo modo posse ducere vrlis, seu logicè predicabile; itaque cum mu-
ti sensu philosophorum novitiorum, et antiquiorum non, sit.

Conclusio: accidens est verum, et prout unum ex
numero vrlis, seu predicabilium. Ita Scotus 9. 34. vel. Probatur: verum, iuxta Phy, est unum in
multis, et de multis; sed accidens rectè sumptum est unum in multis, et de multis: et hoc. Probatur
minor: hoc prout sunt verum, lac est albus, prout est albus, prout est albus; sed in his prout albus est
multis; et quia est in illis, quia ab eo, quod ducit, prout dicitur verum. Sed albus est accidens in ducens: et
accidens verum est unum in multis, et de multis. Itaque est verum. Sed non genus, species, nec differentia, quia
albus non prout essentialiter ducit, nec ducit prout, quia non necessitas prout: et accidens ducit peculi-
are verum ab aliis ducit.

Conclusio: accens virtutis uale 34 predicabile per ordinem ad subiecta, quibus contingunt
inest. Et fecit immensum diuersum. Tabula tractatus: accens 34 predicabile 1, 90 praecepta et plu-
rima in quibus contingunt: 29 est facta de per ordinem ad subiecta, et non per ordinem ad propria
inferiora. Tabula coram: ab eo, 29 est propter diuersa uera; sicut: comodo praecepta uerum et multum
sicut est in illis; sed accens in subiectis tantum est contingens, in suis uero factis inferioribus est
essentia: 29 solum et subiectis, minimi et appropinquat inferioribus praecepta in quibus contingunt.
igitur etc. - **Thesaurus:** ita se habet color u.g. respu albedinis, et nigredinis, sicut aial respu
homo, et bruto: per quia ita color includit, et praecepta in quibus impleri et albedine, et nigredine
sicut aial includit, et praecepta et hoc, et bruto: sed albedo, et nigredo sunt propria facta
inferiora coloris: 29 respu suorum inferiorum requirit accidens diuersum 34 predicabile
ab aliis 42 diuersum, ne sic fiat genus, ut color respu albedinis, et nigredinis; et erit
species, ut albedo respu huius, et illius albedinis igitur.

Ita A. 10. 10: si superior respicit
inferiora; sed accens ut 34 predicabile est superior, aliter non erit uale: 29 ut de respu sua
inferiora. - **Thesaurus:** et de iohannis allegato, uale est proxime predicabile et multum quorum god-
libet sui ipsius; sed accidens sicut non est predicabile et subiectis, quibus contingunt diuersum, sed et inferiori-
bus, in quibus includit: 29 etc. Primum: quia godlibet inferiorum colorum u.g. est color; non tamen god-
libet, immo nullus subiectus coloris est color, quia hoc sunt facta, hoc est color, praecepta est color etc.
hoc uero uerum, albedo est color, nigredo est color. igitur. **Ad 14** uero toto, quando intentum. ubi
accens 34 predicabile est superior habens inferiora sibi uitali proportionata; ne proinde
non inferiora, in quibus quiddam includit, sed quibus contingunt diuersum. Aduersum enim, 90
alby ut sic, duo dicit; nempe facta accidentis, et subiecti ut sic: facta accidentis correspondet
propria inferiora, scilicet, hoc albedo, et illa albedo: subiecto etiam correspondet similitudo propria in-
feriora, scilicet, hoc, et illud subiecti, ut praecepta, lapis, hoc etc. **Thesaurus:** alby uirtutis 34 predica-
bile per ordinem ad inferiora, sed non ad inferiora facta, quibus 29 sunt praecepta. quiddam
diuersum; sed ad inferiora subiecti, quibus 29 sunt 14 contingunt diuersum. unde ubi respicit inferi-
ora, sed inferiora contingunt, et denominat talia. **Ad Thesaurum** uero maior, et minor
uel diuerso maior sic: quorum quodlibet sui ipsius creatura, inuenio, contingunt, uale; essentia
proprie, neque intelligit. **Ad 20** non enim est creatura uale, sed quiddam quiddam et quodlibet
inferi, sed 90 predicata et quodlibet, ita quodlibet sui ipsius; et ubi accidens in textu non est pre-
dicabile et quodlibet subiecti, neque sunt uerum, hoc est albus, praecepta est albus: 29 uerum accens
ut 34 predicabile est quiddam proxime predicabile et pluribus subiectis, quorum quodlibet sui ipsius
denominat quiddam, et contingunt.

Ad 20: uale uirtutis tale in ordine ad illa, a quibus
bus abstracta; sed alby u.g. non abstracta a Petro, praecepta 29 se, sed quatuor albi sunt.
29 alby uirtutis uale per ordinem ad subiecta ut alba facta sunt. Sed ut talia sunt propria in fe-
riora albedinis: 29 etc. - **Ad 20** licet alby non abstracta a Petro, et praecepta 29 se, et na-
de sumptis, quia sic nullamodo sunt illius inferiora; non tamen abstracta ab illis ut reduplica-
tione albis, neque sic dicunt creatura albedinis, et nihil amplius, neque reduplicatio hoc facit; sed abstra-
cta ab illis specificatiue albis, seu quatuor non subiecta denominat, et contingunt alba, neque in
hoc semper sunt inferiora 34 predicabilia, et quibus alby in quibus contingunt per dicta.

Sed in tabula uale abstracta ab inferiori-
bus, per ad illa praecepta per modum totius; sed accidens non abstracta a subiectis tanquam to-
ty, sed tanquam facta, et ut ita praecepta ad illa: 29 subiecta non sunt inferiora accidentis 34 pre-
dicabilis. - **Ad 20** uero maior, diuersum de maior: accens in abstracto abstracta tanquam
facta, seu praecepta, uale; accens in concreto, neque; neque alby ut sic non abstracta ab hoc, et illo albo
tanquam facta, seu praecepta illorum, sed tanquam totum potestatem diuersum inferiora, seu praecepta
subiectos, in quibus contingunt esse potest.

Ad 30: si accidens diuersum facta uale
per ordinem ad subiecta, in quibus contingunt, sequetur, posse dari uale in uale, seu totum
a parte rei; hoc non: 29 etc. **Ad sequela** maior, quia si diuersum poneret (ut supernaturalia praecepta)
land, numero albedinis in diuersis subiectis, 29 quod uerum per censum in multis: 29 si respu illo-
29, scilicet, subiectorum uirtutis hoc 34 uale, et per tunc uale totum 34 predicabile a parte rei. igitur.

Ita negando sequet, quia tunc casus, licet esset una numero albedo in pluribus sub-
stis, in quo esset unus albus realiter in multis, sed plura alba numero distincta; ac proinde,
ex n. albedo, id albus sit, qd. constituitur tale in actu, seu n. logy per dicabile, n. sequitur
qd. tale tunc casus esset unus, eride per exitem realiter in multis, n. tunc realiter n. unus albus,
sed plura alba darentur, et qd. si albedo esset una, eademq. realiter in multis; Cuius ratio est, quia
decretis accidentis multiplicata, multiplicatis subis, et qd. si n. multiplicata fia: Quod ut
plene, et utiliter ad hunc, et alios fines, capias, motum et hoc argo sumens, hic pro Coro-
nide huius tractatus, sit:

Dubium incidens.

Quanam Sit Radix, & Causa Unitatis, & Pluralitatis in Concretis?

Suppositis, quae in summis dicta circa hanc ma. manent; hic n. dicit, qd. Decretum est
substantiale, l. accidentale, substantiale est, qd. nomine adiectivo significatur; accidentale vero
est, qd. nomine adiectivo expressa: unde licet fia decretum sit in se substantiale, l. substantiale, dum
tunc significatur nomine adiectivo, tunc ac modo significandi equivaleat decreto accidentali,
li. quia significatur per modum alteri adiacentis; et similiter, licet fia expressa res signifi-
catur, seu in se sit vere accidens, seu accidentale, de tunc significatur nomine substantivo,
tunc ac modo significandi equivaleat decreto substantiali: utraque doctrina, humana est
decretis accidentis, sicut albus; et color est decretum substantiale, sicut homo. huius suppositis:

Dico 1°: Decreta accidentalia habent per
unitatem, quia pluralitatem ratione subis, n. vero ratione fia. Explicata: si subis est unus,
gamin fia in plures; decretum n. erit nisi unus; si vero subis sint plura, gamin fia
sit una, plura praecise erunt decreta. Ita d. Subst. 3. d. 6. 9. 1., et d. 8. 9. m. un. per Cobl. 11.
et d. Divi Thom. et f. d. d. 9. Quorum, et praecipue d. 9. 1. ratio est: quia adiectivum dependet, et
terminatur ad substantivum, cui adiacet, l. adhaeret, illiq. praestat sui effectus fia; sed nomi-
na numerabilia, ut unus, duo, tres etc., sicut et decretis accidentis, ut albus sunt adiectiva, quo-
rum neutrum per se dependet a substantivo terminare, sed utrumq. terminatur ad substantivum, seu sub-
stantivum: effectus numerandi sunt iuxta capacitatem substantivi. Cuius 2° substantivum unus
n. sit capax pluralitatis, nec plura substantiva capax unitatis; hic est, qd. si subis
seu substantivum est unus, unus erit decretum, et qd. si fia adiacentes illi sint plures; et d. 11. a.

Ideo d. in 3. d. n. 6. sic ait: Dico, qd. est si in
Xp. sint duae voluntates, n. tamen duo volentes, quia decretum n. numeratur abis nu-
meratione suppositi, (et ex in xpo tantum sit unus suppositus, seu persona, ideo licet fia, sed
licet voluntates sint plures, n. tunc pluralitatem decretum volens, quia est adiectivum. Et praesup-
ponit) sicut patet a habere duas istas, qui n. dicunt deo scientes. Et per oppositum, si una
numeros albedo esset in pluribus subis, seu substantivis, tunc pluralitatem decretum, quia substanti-
va terminantia dependet, et accipiente effectus fia; illi fia adiacentes sunt plura. Vide quae
dictimus in summ. lib. 1. Cap. 8. loquentes de Appellatione.

Dico 2°: Unitas decreti sub-
stantialis desumitur ab unitate aut fia, aut suppositi; id est, si fia est una, et qd. si supposita
sint plura, unus tunc erit decretum; et d. 11. a. si suppositum est unus, et qd. si fia sint plures, unus tunc
erit decretum. Pluralitas autem desumitur ab utroq. simul, id est, ut sint plura decreta substanti-
alia cognita pluralitatem fia, quae suppositi. 1^a pars patet; quia n. alia ratione tres
personae divinae sunt unus deus, nisi, quia gamin supposita sint plura, fia tunc divina
seu Deitas una, eademq. est in illis; et per oppositum, Xp. unus dicitur una substantia, et
unus vivens, scilicet substantivum nomen propter unitatem suppositi, licet habeat duas fia, seu
n. substantiales, et viventes. Ita d. 3. d. 6. 9. 2. ubi docet, Xp. n. posse dici duo masculini, l.
neutralitatem: unde inferunt plures scilicet, qd. si decretis omnibus plures sumuntur humanitates, necer
plures hois, idem hois propter unitatem suppositi. 2^a pars patet, scilicet, qd. pluralitas decreti sub-
stantialis requirit pluralitatem fia, quae suppositi, est expressa d. 11. Subst. 3. d. 6. 9. 1. n. 18.

115

Sic dicenti: Dico, qd Filius filiatione e filius, sicut Pater paternitate e Pater: sed propter hoc
n sequitur ad pluralitatem filiationis pluralitas filiorum, quia decreta n pluralitatem, nisi plu-
rificata in pte, quae supponitur. Sicq probat qd, qd Christus n e duo filii, sed unus filius, quia licet
habeat duas filiationes, una scilicet ad Patrem, et alia temporalis ad Matrem, tunc quia supponitur e unus tan-
ty, unus est filius, quia decreta n pluralitatem, nisi pluralitatem in pte, quae supponitur. Vnde autem,
quia decreta substantiis adiectivum numerale duo, tria etc n terminata pte ad pte, nec pte, nec
ad supponitur, sed ad utrumq, ad pte quidem n ultimam, et ad supponitur ultimam: et requiritur
ad pluralitatem illius adiectivi pluralitas in pte, quae supponitur. Patet Coa, quia si pte
esset una, tunc pluralitas numeralis n haberet terminum n ultimum, et si supponitur esset unus,
tunc n haberet terminum ultimum: et etc. Nonnullas Obiectiones contra hanc doctrinam inveni-
es apud Mast. disp. 2. log. 2. 6. n. 101, et efficaces illarum solutiones, quas multo omitto, quia pro
nunc plus fusionis, quae utilitati vobis penetrare queunt; hec tamen pro nunc sufficiat nota,
ut in posterum, et paulatim plenius acquiritis, quae (utiq), et hucusq dicta in Del Gloriz, et
laude suffundatis. Amen.

TRACT. DE CATEGORIIS, SEU PRÆDICAMENTIS ARTIS.

Aristoteles Esculapii pronepos, Nicomachi filius, natione Macedus, patria Stagiritis, in Logica sua sublimis, sed ingenio maxime insignis, Platonis discipulus, Alexandri Magni deus per annos magister, anthronomasticus meritis suis floruit anno ab Orbe Idito 371. vel (ut putat Bellarminus) anno 329, quo tempore Athenis peripateticus secta, seu scollam instituit, sic dicta, quia in lyceo ipse perambulando discipulos docebat, unde secta peripateticorum, seu scollasticorum deambulantiu appellata. Huius enim peripateticus doctrina ab hoc libro *Peripateticus*, seu *Categoriarum* sumptis exordii: in duo capitula dividitur, in quibus tractatur de materia, qualitate ad metaphysicam pertinent, id est de *Prædicamentis* in se habentibus 24 debitis subiectionibus, et prædicationibus, quo sensu ad logicam pertinent: quod librum Aristoteles ipse in 3. partes divisit; 1^a. vocat *Ante-prædicamentis*, in qua agit de prædicamentis in se habentibus, et quibusdam ad illud adducuntibus; 2^a. partem dicitur *Prædicamentis* ipsius; et 3^a. *Post-prædicamentis*, in qua de quibusdam modis tractat ad omnia, et ad aliquod prædicamentum pertinentibus agit: cuiusque ordinis sit.

PARS 1^a. ANTE-PRÆDICAMENTALIS.

9°. 1^a. de univocis, æquivocis, denominativis, & analogis.

De his enim agit *Philosophus* cap. 1. *Logica* non nihil dictum est a nobis in summis, sed hic addere oportet in primis pro univocis, quod 4°. sunt gradus univocationis: 1us est, quando ratio communis nominis communi correspondens participat ab pluribus, seu inferioribus 24 eundem modum essendi, eundem ordinem essendi, et eundem gradum perfectionis essentialis; et sic sola species animalis est univoca, quia ratio habet eundem modum essendi in omnibus inferioribus, descendit ad illa 24 eundem ordinem, et non 24 prius, et posterius essentialiter, quia individua cuiusque speciei non ordinantur essentialiter ad invicem 24 prius, et posterius, neque quod unus sit prius impore alio, hoc est per accidens; et denique habent eundem gradum perfectionis essentialis, quia non perfectiori modo essentialiter in uno, quam in alio.

2us Gradus Univocationis est, quando ratio illa communis per nomen importata participat a pluribus 24 eundem modum essendi, 24 eundem ordinem essendi, non tamen 24 eundem gradum perfectionis essentialis; sic sunt univoca via genera, ut animal, quod perfectiori modo participat ab homine, quam a bruto: nullum enim generis species sunt inter se æquales in perfectione essentiali. 3us Gradus Univocationis est, quando ratio communis participat 24 eundem modum essendi, non tamen 24 eundem ordinem, nec 24 eundem gradum perfectionis essentialis; ut numerus, qui habet eundem modum essendi in omnibus, neque omnes numeri sunt finiti, non tamen eundem ordine est in illis, quia prius essentialiter ducit binario, quam ternario, nec eundem perfectionem, neque perfectior est in ternario, quam in binario.

4us Denique gradus Univocationis est, quando ratio communis participat quidem ab omnibus, sed non eundem modo essendi, nec eundem ordine, nec eundem perfectione essentiali; ita se habet ens (et quodlibet aliud ita transcendens) respectu Dei, et creature, neque vere repetitur in illis, sed non eundem modo essendi, quia in Deo est infinitum, et in creatura finitum; nec eundem ordine, quia in Deo est essentialiter prius, quam in creatura; nec eundem gradum perfectionis, quia in Deo est essentialiter perfectius, quam in creatura. — Hæc ratio hic Univocis addenda necessaria puto; supponitur alibi dictum, in summis, et in præm. 2. 9. art. 4. arg. 2. ubi est docuimus, quod univocatio est duplex; plena, scilicet, et impleta; 1^a, quando univocata ducuntur in se, et in modo habendi illi; 2^a, quod univocata ducuntur in se, et non in modo essendi. illud dicitur plurius est, neque per se observatur, scilicet, quod non est idem, præterit enim univocum, et præterit univocum; neque 1^a denotat rationem, præterit denotat plurius; 2^a denotat rationem, præterit denotat quiddam in plurius. Fluxima alia hic inveniuntur pertractari solent, quæ merito a nobis, sicut et ab aliis omittuntur, ne tempus inania numeretur.

Pro 2^a parte tituli, ultra id nobis dicta pro æquivocis, addo

q^o equivocy ē duplex, scilicet, a casu, et a Wilio: equivocy a casu ē vox significans
 plura diversis rationis sine aliqua inter se similitudine, l^a proportionē; ut h^{ec} vox
Carrus, quē immo d^{ix} significat plura, quorū nulla ē similitudo, l^a proportio, sed nuda in
 nomine rēria, et similit^r h^{ec} vox Sallus; idēq^{ue} equivocy a casu ē pure equivocy sine con-
 logia. Equivocy a Wilio ē vox significans plura diversis rationis aliqua in se facta simili-
 tudine, l^a proportionē; sic h^{ec} vox Nero significat hōī feroq^{ue} quolibet propt^{er} similitudine
 in crudelitate cū Nero illo antiquo crudelissimo Nerone; et similit^r h^{ec} vox Sanum signifi-
 cat plura, quorū ē aliqua inter se proportio, n^o q^{uia} sana sana in ratione signi proportionem cū hōī
 bonam ratione signati; idēq^{ue} equivocy a Wilio n^o pure equivocy, sed equivocy analogi.

Nic traxi, et quēti soler circa definitionē equivocy ut sit,
 an sit recte designata? et p^{ro}ta affirmat^{ur}, quia h^{ab}et rationes bonę definitionis. P^{ro}ta q^o h^{ec} occur-
 rit r^{ati}o: Definitio debet esse univ^{er}s^{al}is, et univoca, ut 7. metaph. text. 32.; sed equivoca sunt univ^{er}s^{al}-
 ita plura, et n^{on} univoca: 2° equivoca, seu equivocy ut sic n^{on} quib^{us} definiti. Sed p^{ro}ta d^{ist}ing^{uit} de ma-
 o^{ri}; debet esse univ^{er}s^{al}is, et univoca, l^a ex^{tr}insec^{us}, et ut q^{ui}, l^a signat^{ur}, et ut modus, r^{ati}o; et ex^{tr}insec^{us}, et ut
 q^{ui} p^{re}dicat, n^o q^{ui}. V^{er}ū equivoca sunt univoca, et ut q^{ui}, seu r^{ati}o plura; sed t^{am} p^{ro}ta m^{od}o fundat^{ur}
 r^{ati}oⁿis m^{od}o, seu d^{ist}inctionē equivocy ut sic, in qua quid^{am} o^{ri}a essentialia equivoca d^{ist}inguant^{ur} acci-
 dentalia, denominat^{ur}, signat^{ur}, et ut modus, sic q^{ui} o^{ri}a sunt aliquant^{um} univ^{er}s^{al}is, et ita defini-
 unt^{ur}.

Instabit: 2° n^{on} definiunt^{ur} equivoca, nisi quatinus univocē d^{ist}inguant^{ur}; sed ut ita n^{on} sunt
 equivoca: 2° equivoca n^{on} definiunt^{ur}. Sed d^{ist}ing^{uit} d^{ist}inctionē cōm^{un}em: 2° n^{on} definiunt^{ur} equivoca, nisi qua-
 tenus univocē denominat^{ur} d^{ist}inguant^{ur}, r^{ati}o; nisi quatinus univocē quid^{am} d^{ist}inctionē d^{ist}inguant^{ur}, n^o q^{ui}.
 Vel sic: p^{ro}ut ly quatenus d^{ist}inctionē definiti, r^{ati}o; p^{ro}ut d^{ist}inctionē definiti, n^o q^{ui}. Itā enim illa
 seu m^{od}o univoca n^{on} ē id, q^{ui} definiti, sed id^{em} definiti; seu modus, sub quo equivoca defini-
 unt^{ur}.

Pro 3^a parte tituli sciendū ē, q^o denominativa sic definiunt^{ur} a Pho hic: Deno-
 minativa uero dicunt^{ur}, quęcumq^{ue} ab aliquo differentia casu, 2^a n^{on} n^{on} habent appellat^{ur}; ut
 a grammatica grammaticus, a fortitudine fortis. (et h^{ec} complacent Phi) Vbi adverte, quod
 in qualib^{et} denominatione tria reperiunt^{ur}, nempe, p^{ar}te denominans, ut albedo; res denomi-
 nata, ut p^{ar}tes; et ipse denominativus, ut alby; et q^{ui} ita ly 2^a n^{on} habent appellat^{ur} ē d^{ist}inctionē
 q^o p^{ar}te denominans, et ipse denominativus appellat^{ur} eodē nomine, licet in eodē modo signifi-
 cant^{ur}, n^{on} q^{ui} p^{ar}te ē r^{ati}o denominat^{ur}, qua denominativus accipit appellat^{ur}.

Secunda q^o sententia
 illius ab aliquo differentia casu, ē, q^o denominativus, et denominans solū differunt casu,
 id ē, p^{ar}te, quę p^{ar}te denominans significat p^{ar}te p^{ar}te se standi, ut albedo, significat
 p^{ar}te p^{ar}te denominativus, ut cadens ad subit^{um}, ipsi inherens, seu adiacens, ipse q^{ui} qualificans;
 p^{ar}te p^{ar}te denominativus, ut cadens ad subit^{um}, ipsi inherens, seu adiacens, ipse q^{ui} qualificans;
 idēq^{ue} d^{ist}inctionē, q^o denominativa differunt a denominante solū casu. Ita explicat^{ur} a Pho.
 q^o 16. ut. et 2. 18. ad 34., licet in locis sit aliqua n^{on} r^{ati}o. Ex quo sequit^{ur}, q^o solū
 d^{ist}inctionē accidentalia sunt p^{ar}te denominativa, quia p^{ar}te significat p^{ar}te r^{ati}o adiacens,
 d^{ist}inctionē accidentalia sunt p^{ar}te denominativa; d^{ist}inctionē substantia nomine adiectivo signifi-
 cat^{ur} cadens ad subit^{um} denominativus; d^{ist}inctionē substantia nomine adiectivo signifi-
 cat^{ur} cadens ad subit^{um} denominativus, n^{on} r^{ati}o n^{on} p^{ar}te r^{ati}o in quale
 cadens ex^{tr}insec^{us}, et improp^{ri}e appellat^{ur} denominativa, n^{on} r^{ati}o n^{on} p^{ar}te r^{ati}o in quale
 solū in quale; sed t^{am} si d^{ist}inctionē substantia nomine adiectivo significat^{ur} n^{on} p^{ar}te r^{ati}o adiacens,
 d^{ist}inctionē, tunc est p^{ar}te denominativus, n^{on} tunc p^{ar}te licet n^{on} sit accidens p^{ro}ximante, ut t^{am}
 accidens p^{ro}dicabile, ut in h^{oc}, Corp^{us} ē animat^{ur}, Coran ē anima, ubi ly animat^{ur}, et anima
 sunt p^{ar}te denominativa.

Ad d^{ist}inctionē autē denominativorum due sunt in supra posita descrip-
 tione d^{ist}inctionē: 1^a ē, q^o denominativus, et p^{ar}te denominans d^{ist}inguant^{ur} in p^{ar}te p^{ar}te significat^{ur}. 2^a
 ē, q^o utrumq^{ue} differat in modo significandi, ita q^o, denominativus significat^{ur} p^{ar}te adiacens,
 seu cadens ad subit^{um}, et denominans significat^{ur} eandē p^{ar}te ut p^{ar}te se standi; seu q^o denomi-
 nat^{ur} significat^{ur} p^{ar}te in d^{ist}inctionē, et denominans significat^{ur} illū in abstracto. Deniq^{ue} adverte hic illud
 q^o in p^{ro}dicab. cap. 2. 4. arg. 1. docet^{ur} q^{ui} d^{ist}inctionē, q^o licet o^{ri}a denominativus sit d^{ist}inctionē
 ly, n^{on} t^{am} o^{ri}a d^{ist}inctionē ē denominativus. Vide ibi.

Pro 4^a, ut ita p^{ar}te tituli, ultra ea quę
 lib. 1. summ. cap. 5. dicta sunt, adverte cū Quid d^{ist}inctionē, et C^{on}creione q^o analogia ē vox p^{ar}te que
 latine idē sonat, ac p^{ar}te p^{ar}te, seu p^{ar}te p^{ar}te, ut idē analogia ē d^{ist}inctionē d^{ist}inctionē significat^{ur}
 d^{ist}inctionē cū aliqua similitudine mixt^{ur}; ita fere d^{ist}inctionē sic d^{ist}inctionē: analogia ē p^{ar}te
 analogata, n^{on} h^{ec} d^{ist}inctionē analogia p^{ar}te p^{ar}te.

3. Analogia

Life

Analogia aut iniquitatis

53. *Analogia Beni-*

9.º 2.^a quid, & quotuplex sit Prædicamentum?

Ad 29 2^a parte dicendum, supposita ad omni d' ensu
proportionaliter sec. collectu in illis a. c. in n. r. r. r. r.

illorum, circa quos non uniformis sensus, neque Plato unus tantum praeamentum posuit, scilicet ens, An-
dronicus duo posuit, nempe, substantiam, et acci-
dens. Pythagoras 20. alii 6. alii 8. alii 18. secundum
antiquos philosophos.

Deinde: praeamenta sunt decem: scilicet substantia, quantitas, qualitas, relatio, actio,
passio, ubi, situs, quando, et habitus. ita expressit Philosophus hic cap. 4. ita etiam dicitur de partibus, quod
sententia admittit, et approbat dicitur sub 2. 11. praeamentum et 4. d. 13. 2. 1. n. 9. Probata hac calculo: Primum
enim loquimur, quod sit et sita, quod est habitus, et habet praeamentum substantiam. Vel quantum sit? et sita, esse bicomitum, et
bicomitum, et habet quantitatem. Vel qualis sit? et sita, esse albi, nigrum, et habet qualitatem. Vel ad
quod referatur? et sita, ad primum, sita, ad primum, sita, situm, et habet relationem. Vel quod agat? et sita, loquitur,
intelligit, et habet actionem. Vel quod patiat? et sita, capere, et patitur, et habet passionem. Vel ubi sit?
et sita, in signario, Rome, Athenis, et habet ubi. Vel quando sit? et sita, genuflecti, sedere, stare, et
habet situm. Vel quando sit? sita, hodie, cras, postea, et habet quando. Vel denique quando se
habeat? et sita, esse nudum, vestitum, et habet habitum. Sed nulla interrogatio fieri potest, cui aliqua de his
responsionibus non satisfiat; et numerus denarius praeamentorum rationabiliter stabilis est.

Dicitur ita: sicut substantia ad proprium praeamentum, ita
accidentia; sed omnia substantia pertinent ad unum praeamentum: et etiam accidentia etiam ad unum, videlicet pertinent
possunt. Vel est ita: ne sicut dantur plura praeamenta accidentibus, ita et plura substantiarum. Ista praeamenta
possunt esse plura, et pauciora, quod docet. Itaque: ubi actus, et passus reducuntur ad idem praeamentum: et
et actio, et passio. Itaque: omnes relationes intrinsecas advenientes pertinent ad praeamentum relationem: et passus
potestatem sex relationes, quod omnia sunt extrinsecas advenientes, ad unum praeamentum pertinent. Ita est.

Ita ad via: quod non habemus scire, sed fides huius numeri de-
narii praeamentorum, ut ait dicitur in 4. cit. et quodlibet. Nec dicimus, ita esse de natura rei, ut non possit aliter
disponi; sed tamque ut ait dicitur in 4. cit. Cogimus observare illam famam divisionem praeamentorum, qua
dicuntur esse 10. generalissima, cogimus inquit propter philosophorum antiquorum auctoritatem? unde licet aliter etiam debet
ponitur institui, et factum tunc standum est numero in statu, et ab omnibus admittitur, quia Philosophus ille tradidit
rationabiliter quidem, ut ens, quod per omnia divagatur, ad certas classes reducere possumus: unde me-
mini licet praedicere numerum immutare, sicut non licet dividere annum in plures, et pauciores
mensures, quamvis absolute fieri possit. Sed quod dicitur ad via arguta recedendo divisionem ponere aliter
fieri, quando tunc esse male factum: et haec doctrina. Primum observanda est ad plures divisiones in-
telligendas.

Quaeritur: utrum praeamenta 10. intentionaliter sumpta distinguantur rationaliter? Respondetur
affirmative cum dicitur 2. d. 3. 2. 4. et 5. metaph. 2. 6. et probatur: praeamenta metaphysice, et intentionaliter
sumpta sunt entia perfecta: et perfecta, et realiter inter se distinguuntur. Itaque: substantia distincta
realiter a quocumque accidente, sicut absolute, sicut respectivo, de sita accidenti praeamentale, et de
itaque: nulla res potest dividi sub diversis, et perfectis speciebus disparatis, quia nulla res habet diversas
species; sed res diversorum praeamentorum habent diversas perfectas species disparatas: et nullae res po-
tunt esse in duobus praeamentis. Ita est. Primum: distinctio numerica est distinctio rationalis; sed res diversorum
praeamentorum distinguuntur numero, quia differunt specie, et genere: et de.

Dicitur ita: actio, et passio non distinguuntur rationaliter;
sed sunt duo praeamenta: et sic. Probatur maius: actio, et passio possunt esse in eodem subiecto, ne quando me-
dicus de ipso curat, et ipse est agens, et patiens; sed ibi non distinctio rationalis: et de. Itaque: distinctio praeamen-
torum sumpta ex diversis modis praedicandi: et illa distinctio requiritur ad praeamenta, quae sufficit ad va-
riationem praedicacionis; sed ibi est praecipua distinctio rationis: et praeamenta distinguuntur tantum ratione. Ita ad 14.

ne de maioribus ad praedicandum distinguamus minores: sed ibi non distinctio rationalis in medico, seu subiecto malitia sumpto, sed de
realiter accipio, scilicet, in quantum agens, et in quantum patiens, neque; alia accidentia, quae sunt in eodem subiecto
ut albedo, et calor in eodem corpore, non distinguuntur rationaliter. Itaque: praedicacionem neque antea, alias eadem
fieri in abstracto pertinet ad unum praeamentum, et in concreto ad aliud. Plurimum enim dicitur, quod distinctio
praedicabilium sumpta praecipue ex diversis modis praedi; ceterum ad distinctionem praeamentorum non absconditur
modus praedicandi, sed res ipsa, quae praeantia 29. suas entitates, et reales quidditates.

9.3. quæ res, & quomodo in præamento collocantur?

Circa 4ta partem supponimus, qd n voces, sed res significare collocantur in præamento, licet n ita disponantur, nisi quatenus subsumuntur vocibus, immo conceptibus mentis nri: unde voces, et conceptus tales meriti solij p^{ri} accidens, quia, scilicet, sunt signa rerum, quæ in præamento collocantur, prout col præamenta pertinet. Res autem in præamento collocando sex necessitates debet habere rationes, quæ hinc hexametris dicuntur:

**Ens per se, non mentis opus, cui terminus adsit,
Complectum, univocum, cuius sit notio simplex.**

ex Rule 5. m. 14. Unde 1^a ratio est, qd ens per se, id est, unius nati, siue sit substantia, ut homo, siue accidens, ut albedo: et per hanc rationem excluduntur a præamento entia per accidens, ut homo albus, acervus lapideus, quia n sunt unius ens, sed multiplex, atq; ideo n ad unum, sed ad plura potius præamenta expectat.

2^a non mentis opus, id est, n ens rationis, quia qd collocata in præamento debet esse ens reale ex Rule 5. et 6. metaph. nq; per quod dicitur ens in ens in aia, et ens extra aia, post dicitur ipse ens reale, seu ens extra aia in 10. præamenta: et per hanc rationem excluduntur a præamento entia rationis, et eiq; privationes, et negationes, quæ licet sint reales, n tunc sunt univocæ realia entia. Sed ad advertendum, qd per ens reale n intelligitur proprie ens reale verballiter, seu participialiter, hoc est, actualiter, sed intelligitur ens reale nominaliter, seu qd verballiter dicitur, et per, nq; quæ ponuntur in præamento abstractantur ab eis rebus, et p^{ri} in eis sunt quædam realitatis.

3^a Cui terminus adsit, id est, qd sit ens finitum, limitatum, seu determinabile, quia ens prius dividitur per 10. in infinitum, et finitum, et postea ens finitum dividitur in 10. præamenta: et per hanc rationem excluduntur a præamento illius, et omnia præa, quia infinita, et excluduntur etq; aia præa transcendens, quæ illimitata sunt, et per oia dilabuntur: Cy enim qd ponitur in præamento debet esse genus, species, individuum, idem, subgeneris, et species, hinc est, qd nec illius nec transcendens ad præamenta pertinet.

4^a Complectum, seu totale, qd docet Rule 7. metaph. 8. ubi excludit a præamento mag^{is} 19, quia est qd impletum, et eiq; facit, et 10. docet 2. d. 12. 2. l. unde per hanc rationem excluduntur partes p^{ri} huius, et entales, ut man^{us}, et p^{ri}, quæ integritates, ut caput, brachium, per se, etq; differe^{nti} metaphis, ut dicitur 10. 2. l. 12. præament. ideoq; ponuntur ad totum, et n in parte. Sed advertendum, qd n requiritur, qd p^{ri} simpliciter, et 21. re, sed sufficit, qd p^{ri} 24. modis substantialiter, scilicet, licet aia sit in re p^{ri}, seu impletum, ponitur tunc in rebus linea n ut p^{ri}, sed ut quoddam totum p^{ri} in rebus predicabile dicitur.

5^a Univocum, siue univocans, siue univocatum, et ratio est, quia qd ponitur in præamento, debet habere unum nat^{um}, seu ens, quia ratione excluduntur equivoca, quia n unum, sed plures nati significant.

6^a Cuius sit notio simplex, id est, qd sit qd implexum conceptum, et significatum; qd docet Rules dividens præamenta hic cap. 5. cuius titulus est, in complexum in decem præamenta diviso: per qd excluduntur p^{ri}plexa, ut homo albus, pater dⁿⁱ &c. et quæ explicite significant plures p^{ri} huius, eundem rei, ut aia rationale, et quælibet alia definitio; n tunc si obliquo significant, scilicet, pro modo definito. Aliq; aliquot addunt rationem necessitatis, scilicet, qd res in præamento collocabiles debent esse inter se dicentes, id est, apte, ut 24. subiectibilitatem, et superordinem disponantur, et ordinatim collocantur, qd, nisi diceretur accipiantur, habere n p^{ri} huius: quæ ratio, si n speranda, sed merito amplexanda simul, et supra dictis præadita in huius duobus (n, et si figurative, metaphisice rebus) hexametris:

**Vox una, & simplex, rebus concinna locandis,
Entia sint per se, finita, realia, tota.**

Circa 23. partem, scilicet, quomodo res in præamento collocantur? Dicimus id ipsum, qd huius in ipsa 7^a addita ratione dicitur, nempe, qd in quolibet præamento res debent disponi in decem sumptis, sed si res collocanda est aia, debet sumi in decem substantialiter, seu substantialiter, quatenus scilicet dicitur p^{ri} p^{ri} singulare, et abstractum a substantia alterius nati, albedo v. g., n vero albus, scia, n vero sciens, scibile, quantitas, n vero quantitas, et sic de ceteris. Ratio autem est, quia res n disponuntur in præamento, nisi quatenus

dicta in Summ. lib. 1. Cap. 1. **V** Regula tradidit Aler cap. 4. sic: diversorum generum, et non subalternarum positorum diversae sunt species et differetiae: Subalternorum vero generum nihil prohibet easdem esse species et differetias. Pro cuius intelligenda nota, quod genera subalternata, seu subalternata, non posita dupliciter possunt esse; 1°. ita ut unus sub altero ponatur; sic sunt subalternata aial, et Vivens, quia aial immediate collocata sub Vivente. 2°. ita ut neutrum sub altero, sed utrumque sub uno 3°. collocata; sic sunt subalternata aial, et planta, quia neutrum sub altero, sed utrumque collocata sub Vivente. Genera ergo illa, quae absolute non subalternatim posita dicuntur, seu quae sunt diversorum praementorum, nullo ex his modis subalternari possunt, et talia genera nullo differetiarum praementarum utitur, et divisivum imung illis habere possunt: non utitur, quia tunc duntaxat in illa differetia, et ita non essent species diversa praementaria. Non divisivum, quia differetia divisiva generis instituitur simul cum illo specie; sed repugnat species institui ex pluribus generibus disparatis: ergo repugnat differetia divisiva illorum. Et minor, quia huius species collocata directe, et non collocata in diversis praementis; collocata, quia includeret plura genera suprema; non collocata, quia sub uno genere non posset directe institui aliqui alterius generis; itaque, esset, et non esset species; esset, et non esset, quia species est in parte, illa autem est per accidens, quia instituitur rebus diversorum praementorum. Genera autem utroque praedicto modo subalternata habent praesens

veritas praementior. Genera autem utroque predicto modo subalternata habent praesens
aliquod differentia distinctivam utique omnium, v.g. aial, et vivens habent, et includunt differentia distinctivam
Corporis: eaq. aial, et planta habent, et includunt differentia distinctivam Viventis. Res
militer habent sequentia differentia distinctiva omnia utriusq. n.g. differentia distinctiva Corporis, quae ha-
bent aial, et vivens, et etiam differentia distinctiva Substantiae: et similiter differentia distinctiva Viven-
tis, quae habent aial, et planta, et etiam differentia distinctiva Corporis. Clarius proponitur praesens.

DISP. 1.^a DE SUBSTANTIA 1.º Prædicamento.

1. Mer oia pramenta obinet principaty, et primitaty Substia, quia e prior oibz
accidentibus, n. s. ly perfectione, s. d. ly tempore, n. a. et cognitione et T. metaph. cap. 9. idem
Ales cu illa libry pramentory incipiens apparet, cuius oradine, et in oibz, sequimur.

9. 1.^a quid, & quoniam sit substantia?

Notandum e generaliter 1°, q^d dy quæritur, Quid sit Substantia, sicut et quodlibet accidens impos-
sibile, n^{on} quæritur eius ratio formalis prout quiddam inveniendum, quia in hoc sensu esse re-
rum pro statu isto sunt nobis innotæ; Soli quæritur illa metaphisica proprietas, seu specifica p^{ro}p^{ri}o
a posteriori, effectum cognoscenda, quæ ut potest magis intima Substantiæ, illud distinguit ab om-
ni eo, q^d n^{on} est ipsa, quæ proprie, seu p^{ro}p^{ri}o inveniatur, Colligimus, q^d quidditas illi Substantiæ est illa, in
quæ radicata, et a qua pullulat, seu proprie emanatur Soli cognita specifica p^{ro}p^{ri}o.

1° prout id est, ac esset, seu quid dicitur rei; sic sumpsit illi Philosophus in definitione equivoco utrum
dicens in antepremissa. Equivoca sunt, quorum nomen est commune, ratio vero subiecta omnino diversa:
quo sensu subiecta divagata per omnia praemissa. 2° Summa prout ista posita acci-
denti, quo sensu adhuc habet difficultatem: 1° prout derivata à verbo subito, quod significat sub-
tane accidens, seu esse subiecti illorum; et sic patet per praemissa subiecta creatura, quia Deus

in casu accidentis: arg. ideo D. Aug. 7. L. in. cap. 9. ait: manifestum est, quod abusive sub-
stantia vocari. Ratio sua ibi est, sicut D. 1. d. 8. 2. 3. n. 16. quia substantia dicitur, quod substantia
accidentibus: abusive vero est, quod dicitur alicui accidenti subter. 3. modo sumpta substantia
propter id est, ac non per se, seu per se stans; quo sensu etiam dicitur operari per se. Sed notandum est

3. ex D. quodlibet. 9. §. 1. ratio, quod esse per se tripliciter accipi potest: 1. actualiter, et sic
negat esse in alio actualiter inherendo illi, quo sensu etiam accens separatur a subiecto per in se ha-
rentiam per se ens per se. 2. sumpta aptitudinaliter, prout, scilicet, negat aptitudinem ad
esse in alio per inherere; quo sensu accens non potest esse per se, quia adhuc est separatus divi-
nitus a subiecto. habet aptitudinem ad inherendum illi: hoc 2. modo omni substantia est per se.
3. tandem modo sumpta ens per se dicitur, sicut negat, non solum esse, sed aptitudinem evenendi in alio inhe-
renter, sicut etiam esse, et ponere esse in alio per modum partis in toto, et in alia parte per modum informantis;
et in hoc sensu solum dicitur substantia individuali substantialem dicitur, illi est per se. in hoc ultimo
procedit sensus non procedit 2. Substantia ut distincta ab accidente praemittit, sicut per se habentem
et oia, quae in praemissis substantiae dicitur, in dicitur collocantur; nec est sermo de substantia, ut per se
habet etiam dicitur, sed de substantia finita, quae licet sit ens per se, non tamen est a se, sed ab alio, nempe, deo.
Cum ergo in substantia finita haec tria apperiantur, scilicet, esse per se, non esse in alio, et substantia acciden-
tibus, seu esse subiecti illorum, data difficultas inter alia per quodam illorum radicaliter sumptis distin-
cta essentialiter substantia.

Solutio: Substantia formaliter, et quiddam in se distincta per persistentiam ra-
dicaliter, seu per esse per se radicaliter, prout per se excludit posse esse inherere in alio: quod
quidem persistentia radicaliter non est aliqua negatio, sed quodammodo positio. Tota solutio est D. 1. d. 12. 9. 1. n. 9. et quodlibet. 3. n. 16.
in locis. Probatur per se per ex ipso D. 1. d. 12. 9. 1. n. 23. sic dicitur: Dico, quod accipiendo per
se esse, et esse in alio uniformiter, scilicet, prout per se esse negat aptitudinem ad inhe-
rendum, et esse in alio affirmat illi aptitudinem: sic utraque proportionabiliter ducuntur
ad substantiam, et ad accidentem. Nunc sic; sed iuxta ipsum D. 1. d. 12. 9. 1. n. 9. et quodlibet. 3. n. 16.
accidentis formaliter distincta per inherere radicaliter, seu per aptitudinem ad inherendum radi-
caliter sumptam; et substantia distincta per persistentiam radicaliter. Subsumitur propter quia de simili-
tudinibus, et proportionabilibus id est iudicium; sed esse per se aptitudinaliter, et aptitudinem ad inhe-
rendum proportionabiliter ducuntur, ad substantiam, et ad accidentem: sicut radix inherere est una acci-
dentis, ut radix praerati est quiddam substantiae. Confirmatur: illa est ratio formalis substantiae
rei cuiusque, quae distincta in se, ut distincta ab oia alio; sed illi est persistentia radicaliter in substantia, et
vellemus sic: in inferiori praerati, praerati ad idem rei substantia, et illa quae alii praerati sunt
se rei supponunt; sed substantia ideo est substantia apta substantiae accidentibus, et non aptitudinaliter
in alio inherere, quia est ens per se, non vero est substantia. Et per se solutio per se habetur.

etiam ex D. 1. d. 3. 2. 2. n. 2. dicitur: nihil simpliciter repugnat alicui per se negationem, seu per
viam in eo, sed per aliquid positum in eo; sicut negatio, seu repugnatio evenendi bene dicitur
habet praesupponere praesentem aliquid entis positum praerati, a quo illi negatio, seu repugnatio oritur:
et negatio, seu repugnatio evenendi inherere in alio non potest per se ducere substantiam, sed praerati
praesupponit in illa aliquid esse positum, a quo oritur. Tota persistentia illa 1. in se in substantia,
ut de se parte dicitur non est aliqua negatio, sed quodammodo positio; alia substantia esse quod negatio,
et ita accens esset perfectus substantia. Nota per se. Habet in hoc cap. docet, quod substantia
est magis substantia, quae 2. quia magis substantia: et substantiae accidentibus est distincta substantia.
Confirmatur: substantia dicitur a substantiando: et quod 1. in substantia in substantia est substantiae accidentibus
seu esse subiecti illorum. Et: sicut esse in alia ad accens, ita esse per se ad substantiam; sed alii
quando accens non est in alio: et aliquando substantia non est ens per se. Sed distincta rei non
quod potest dicitur rei et quod per se non est distincta substantia. Et ad per se notandum animi; quan-
do a pluribus admittitur, et dicitur de ratione posteriori. Non enim sonnamus hanc, quod
per substantiam est magis substantia, quia magis substantia, sed quia est magis completa, huiusmodi est in divi-
nitus; ideo ibidem etiam dicitur: per se vero substantiarum magis substantia est species, quae per se: per opem
quodammodo est per se substantia; sed species, ut praerati ab individuo, seu 1. substantia, non potest sub-
stantiae accidentibus: et in per se substantia, quod sit magis, minus substantia est quod in magis, minus completa

Ad 24° ngo coq, quia ab etimologia nominis n^o precise desumitur esse rei, quia nomen
e ad placitum, et ita n^o precise quiddam rei dicitur: Deus e dicitur a dando, et tunc dare n^o
e quiddam rei. Similita, lapis dicitur a ledendo pede, et tunc ledere pede n^o e quiddam
lapis. — Ad 34° diuino m^oay: sicut esse radicaliter in alio ad accens, ita esse p^o se ad
subtrah^o, dedo; sicut esse actu fialiter in alio ad accens, ita esse p^o se ad subtrah^o, ngo. Et diuino
m^oay: id aliquando accens n^o actu fialiter in alio, dedo; radicaliter, ngo; quia licet accens actua
liter n^o sit in subro, exigit tunc semper iuxta suam n^oq esse in illo; q^o e inherere radicaliter, et
ita inherere semper illi dicitur actualiter, et similita esse p^o se subtrah^o.

Inhab^o: actus d^o alieuius q^oq n^oquit communicari
alteri n^o habenti t^oq, sicut actus rati^o nandi n^oquit communicari bruto; sed actus d^o q^oq
di p^o se communicata accidentibus, ut p^o in eucharistia: q^o quia esse p^o se dicitur e^oq
accidentibus: igit n^o rati^o p^o se dicitur subtrah^o. — R^ota, data maiori, ngendo minor; quia actus d^o
subtrah^o e esse actu p^o se n^oaliter, et ideo accens p^o se n^oq, q^ota illi actus p^o se n^oq, illud
aut^o esse actu p^o se, q^o habent accidentia eucharistica, nec e actus n^oalis, sed supernaturalis, et ob
olentus, quia n^o uera, sed ita, et supra illud q^oq p^o se n^oq, a quo quid^o illi actus n^o p^o se n^oq, et
ab extraneo, scilicet a deo o^oponente d^opendente; ac p^o se n^oq actus d^o subtrah^o p^o se n^oq
illi actus: sicut dicitur, q^o n^o e actus d^o subtrah^o.

Ad 35° ngo: esse p^o se id^o, ac n^o esse in alio: q^o si
esse p^o se e esse substantia, substantia e quid negatiu^o, seu p^o se n^oq. Sed hoc n^o, quia
substantia e ens p^o se n^oq: q^o q^o. — R^ota ngendo. aut^o quia esse p^o se dicitur aliquid p^o se n^oq in no
tari, ad q^o sequitur negati^o essendi inherere in alio; sicut ad esse h^o sequitur negati^o leonis: ideo
q^o q^olib. 3. cit. aribat: n^o inherere, et n^o p^o se inherere, n^o rati^o substantia ut substantia e genus:
sed substantia e illud subtrah^o, cui dicitur n^o inherere, et cui p^o se inherere.

Quantum ad 24° part^o dico, q^o substantia
1° diu dicitur in d^opleta, et in d^opleta, que diu e uniuocis in uniuocata, quia tam substantia d^opleta, ut
h^oo, seu tota substantia, q^oq in d^opleta, ut corpus, ita p^o se n^oq, et rati^oq substantia,
n^o q^oq lib^o e ens p^o se. — 2° diu dicitur substantia p^o se d^opleta, in p^o se n^oq, et secund^o, quas sic
describit: 1^a substantia e, que nequit in subro (inherens) e, nec d^o subro aliquo (inferiori) dicitur.
2^a substantia e, que n^o in subro (inherens), d^o subro tunc (inferiori) dicitur. (Vide dicta in p^o se dicabil.
cap. 2. de spec. 2. 3. in solutione ad 24° ang^o) Claru^o, et ad 25° 1^a substantia e ens p^o se singulari:
2^a uero substantia e ens p^o se commune.

De hac d^o diuisione q^oq soler, qualis sit? Ad q^o
R^ota cy de 2. 12. p^o se n^oq. dicente: nota, q^o diuio substantia in 19, et 29 n^o diuio generaliter ut
sola, (generis sup^oremi) in species, sed sub^o in accidentia: quia substantia 29 q^oq in d^opleta (29 q^oq
d^opleta q^oq p^o se n^oq) diu dicitur in intentiones sibi accidentes. scilicet in d^opleta 19, et 29 substantia
id^o, in d^opleta, et species, et generis. Si aut^o h^o diuio p^o se n^oq in d^opleta, e diuio metaphisica
totius in partes metaphisicas d^opleta, et in d^opleta, in p^o se n^oq, sicut sunt membra p^o se n^oq diuisionis: sed tunc
diuio n^o e bona, quia unus membrum diuidens, scilicet substantia d^opleta, seu singularis p^o se n^oq
n^oq diuio p^o se n^oq in d^opleta, alterius membri, quia d^o substantia n^o quia in d^opleta h^oq, seu
substantia metaphisice in d^opleta, seu 29.

Inquires: Quena sint proprietates substantia?
R^ota, q^o Ales 6. p^o se n^oq, seu attributa substantia enumerat, quatuor p^o se n^oq in subro, in d^o
t^oq, inherens: et d^o se n^oq substantia, q^o 19, q^o 29, finit^o, in finit^o, d^opleta, in d^opleta; et debet
intelligi q^o actualiter, q^oq p^o se n^oq, ut nullo modo p^o se n^oq accidentibus, et q^oq
eucharistia. 2^a e p^o se n^oq uniuocis, que cy dicitur p^o se n^oq in d^opleta verificata signate d^o sub
stantia p^o se n^oq in d^opleta acceptis, ut supra aribat d^o; et e^o uero verificata d^o p^o se n^oq
realiter acceptis, ita, d^o e h^oo, loannes e h^oo, ubi 2^a substantia uniuocis, seu in q^o p^o se n^oq
p^o se n^oq: et h^o p^o se n^oq n^o d^o se n^oq accidentibus p^o se n^oq substantia, q^oq quid^o n^o uniuocis p^o se n^oq
dicant, licet sint p^o se n^oq uniuoca. — 3^a significare hoc aliquid, id^o, q^o substantia in d^opleta in d^opleta
t^oq alteri, n^o sol^o ut q^o, seu p^o se n^oq superiori inferiori; n^o hoc et q^o d^o se n^oq accidentibus in
e^opleta; sed et q^o ut d^o, id^o, ut p^o se n^oq sup^oremi: id enim n^o d^o se n^oq accidentibus, que se uera
communicant ut quo, seu p^o se n^oq substantia, sed sol^o substantia 19, seu singulari, p^o se n^oq Ales in
teligit sup^oremi, quia n^o e^opleta diu d^o se n^oq sup^oremi a singulari, et d^o p^o se n^oq quid^o
theologi d^o se n^oq et fide mystici dominici incarnationis.

diis: 29. ex eis capite Supremum genus pramendi Substantia e precise Substantia finita et plura.
Ista enim habet oēs dictiones et hīs pramendi, et dictionibus per singulas partes.

Ista 199. 10. Infinitas addita lineis nō extat et q̄ a pra
mento quantitati: 29. nec Substantia a suo. igitur quantum Deus sit infinitus, tunc in pram
to collocata. igitur de. = Ita, adhuc pramto extimemate, nōdo utitur Cōg, igitur inde.
Utenim dīppatitas Infinitate 24. q̄, et in aliquo genere, et Infinitate absoluta, et exten
sioni in oī genere: Deus enim ē infinitus in oī genere, quia infinitas eius transcendit oēs
grados, et attributa Dei; infinitas autē (pramissa) lineis extat 24. q̄, et in uno tantū genere
scilicet, in longitudine, seu extensioe.

Sol. Insubstanti: Xp̄us ē in pramto Substantia; sed Xp̄us
verus Deus: 29. Deus ē in pramto, et dīgnus de. = Ita dīgnus de māg: Xp̄us ut hōō, nōdo;
(immo traccas, quia nō ē hūm loci hoc examinare) Xp̄us ut Deus, nōdo māg, et Cōg. Xp̄us enim
cy sit Deus, et singularis hōō, nlla videtur et hoc capite reguāā, ut in pramto collocet;
magna tūc deo, q̄o tenet infinitus Deus sit. Ita itē: abstracta Substantia nō sunt in pram
to; sed nāa humana Xp̄i hūm precise a supposito Divino ē humanitas in abstracto: 29. de
ponit in pramto Innot suppositi Divini. igitur de. = Pro solutioe nota, q̄o singularitas
nāa humani Xp̄i ē aliud ē suppositi, seu personalitate, quia singularitas ē finita, et realita
identificanda cy nāa: suppositi, autē ē infinita identitate tūc, quia scilicet, identificata cy nāa
Divina trahit infinita et realita distincta a nāa humana: unde nāa humana Xp̄i hūm, ut
precise sit a supposito Divino, et singularis adhuc, q̄o sufficit, ut in pramto collocet, ut pr
in rebus aliis pramto, quē cy sit accidentia, solū Innot singulari p̄p̄e nāe, ut albe
do, et color. Ibi autē, q̄do hanc regulā pramto instituerunt, nō notant suppositi
a singularitate distincta, et ideo nōdebant p̄p̄endere nāa Substantia a supposito, quia ad
a singulari. unde elūgnet māg sic: abstracta Substantia a supposito, et a singulari nō sunt
in pramto, nōdo; abstracta a supposito precise, nōdo: et ita solutio agly.

199. 20. Miles 3. m.
ph. cap. 7. dīgnit Substantia in māg, tūc, et p̄p̄it: 29. Substantia pram in deo, nō solū a supposito,
sed et q̄ māg, et fīa, et ita Substantia in p̄p̄e dīgnit collata in hoc pramto. Ista sup
mycus genus nō Substantia plura. = Ita, q̄o ibi dīgnit Substantia pramto, sed Substantia
Corporis precise, seu māg: et q̄o nō dīgnit Substantia pramto, et co p̄, q̄o Angeli, iuxta
Cōg. Phylsopha, sunt Substantia pramto, et tūc nec sunt māg, nec fīa, nec extensio dīpo
siti. Ibi 199. Corruptibile, et incorruptibile differunt genere ex Phō 10. m. ph. cap. 26.
sed Angeli, et Celi sunt Substantia incorruptibiles, cetera dīgnit, quē in pramto Substantia collocant
sunt corruptibilia: 29. Angeli, et corpora Caelia nō habent, seu includunt idē genus, ac Substantia
quē in pramto sunt; et negantur genus supremū pramto Substantia nō aliquo mune Substantia tūc
sp̄iāualibus. igitur supremū genus ē precise Substantia Corpora. = Ita cy 199. d. 6. 2. 10. n. 14.
dīgnit innot Phī: Corruptibile, et incorruptibile differunt genere phico, nōdo; genere logo, et
m. phico, Substantia: differunt genere pramto, līnec m. dīgnit, genere supremo, nōdo. Miles
enim nō genus phico, sed māg 19, quē fīdē ē genus phico, in quo quidē differunt Angeli ab
alii Substantia pramto, quia Angeli nō habent māg phico; ceteri nō differunt in dīgnit Substantia
p̄p̄it, et p̄p̄it. Igitur q̄o Celi, et Corpora Caelia sunt incorruptibilia p̄p̄it ex dīgnit quidē
nō ab intīco, nō ab intī māg 19) et tūc sunt Substantia Corporales, a p̄p̄it sunt dīgnit in pra
mento, et genus Substantia, iuxta Angeli, et incorruptibile nō dīgnit ē alius genus, seu pramto,
ac ē Corruptibile.

DISP. 2. D. QUANTITATE 2. Prædicamento.

Quantitas 29. immutata pramto Substantia exēit Miles 2. Quantitate, et p̄p̄itendo Qualitatis; q̄o hōc
nobilitat sit, et p̄p̄itendo p̄p̄itendo exēit illi tōtīco; varia sunt 199. 10. placita, inter quē p̄p̄itendo
29. dīgnit Substantia. 4. d. 12. 2. 2. n. 12. dīgnit, q̄o cy Miles dīgnit Substantia in dīgnit Substantia dīgnit
dīgnit, in quo mune Quantitas immutata ē Substantia, quē Qualitas, nō quantitas ē 14, licet nō
ultimū, Substantia aliorū accidentiū, et p̄p̄itendo māg in hoc mune Substantia, quē Qualitas; hac
2. Cāa p̄p̄it Substantia immutata p̄p̄it Phī 2. Quantitate, nōdo cy illo: quare sit:

fracti quantitati esse oas predictas oppositas & adicatas sumptas. Ita Cuesus, Scotistay Sr Joseph.
3^a sententia ponit, divisibilitate in partes quantitativas esse ratione fidei quantitatis. Ita Schneius, Capre-
olus, et alii multi Scotistay. 4^a defendit, qd. extensio partu in ordine ad locu in omni est una
quantitatis. Ita nra Maximus. 5^a tandem ex Martius, Poncio, et aliis Scotistis est nra

gratis dicitur in impermutabilitate radicali, seu in huius partes ultra partes in ordine ad
 se ex exigia ad hunc pensari naturaliter. Ita colligitur ex D. Subt. Quam rationem, precipue A. d. 49.
 2. 16. n. 11. V. 12a. et n. 12. V. 13a. et d. 10. 2. 1. n. 14. V. hanc aut. et d. 1. 2. 3. n. 14. et 15. —
 Propter 10. 12a. 19 opinionem: Ratio mensurae dicitur alia a quantitate: 20 requiritur esse specifi-
 ficum ubi ubi quantitati. Substantia: mensura, lumen, latitudo, l. strinctor; sed si latitudo, dicitur l. s.
 imma divagata per tunc praementa: potest, quia ex parte perfectio scilicet mensurandi a per-
 fectio obli; et ut addit dimentator, in utroquoque genere est unum, quod est metrum, et mensura
 ubi aliorum: 20 mensura l. s. lumen, l. s. dicitur alia a quantitate. 19a. Sed et si strinctor lumen.

rāō mensurę, prout scilicet, ē applicāō unius extēsi nō ad aliud extēsi nōtificandę, Invenit
 utriusq; quantitatē, nempe Substrā mātē: 2° dē. Probata Substrā: Substrā mātē ex se, et in dē pēn-
 dentes ā quantitatē hōt partes extra partes, et ita extēsiōis, ut 1° sequenti patebit: 2° Solūm
 Angelus pōt applicare unę Substrā mātē bipartem ad aliq; Substrā, led q; ad quantitatē
 mensurandę, et ita extēsiōis nōtificandę: 2° adhuc statim dē Sumpta mensura dūm āliis ā quantitatē
 Probata dūcursus: rāō mensurę nō q; pāiū intelligit in
 quantitatē: 2° pā illę adhuc radicabit Sumpta nq; quantitas nōtū. Probata autē: hę causales
 sunt 2° pā dē hęc, ideo Quantitas ē et mensurāiva, et mensurabilis, quia ē extēsa; et: ideo quan-
 titas ē extēsa: quia hōt partes extra partes pōitas: 2° pāiū intelligit in quantitatē extēsiōis,
 et extrapōitōis partū, q; rāō mensurę actīve, l'pāiū. Unū ē pāse nōtū: 2° rāō mensurę
 stricte, sive actīve, sive pāiū Sumpta nō ē q; pāiū, 1° intelligit in quantitatē: igit dē.
 Probata hō nōtū: 1° pāiū Sumpta nō ē q; pāiū, 1° intelligit in quantitatē: igit dē.

Præterea 2° ita Thomas tenentes, rationem quantitatis desin-
tere in habere partes extra partes in ordine ad se; quia quantitas tribuit substantiæ materialis plu-
ralitatem partium; 1° n° 19 n^o, ut postea patebit; et 24. Id si substantia ex se habet pluralitatem partium, ha-
bet partes extra partes in ordine ad se: et in hac ratione n^o illarum distinctionum quantitatis, siquidem
venit alius a quantitate. Patebit subijuncta: habere partes extra partes in ordine ad se est illas ordi-
nari unitas habere, ita ut n^o quilibet omnibus, scilicet, sed una alteri, et alia alii determinate unitate; sed
sed ita sunt partes substantiæ etc. Determinatio: partes substantiæ conveniunt inter se; 1° n° 19 n^o; et substantia
non erit una, sed plures. Si univert; quæro: univert unica unione; et pluribus? Si unica; et talis
unio, et subiectata in una parte, et terminata ad aliam omnem; et hoc n^o, quia illi pars præcipue fundam^o, seu
subiectans, illi unioni n^o est assignabilis, cum n^o sit maior ratio, cum hæc, et n^o alia sit; et talis unio subiecta-
ta in omnibus partibus, et terminata ad easdem, et hoc n^o, quia tunc idem esset unitus quod, et unitus cui, seu
fundam^o, et tunc; et inter partes substantiæ debent plures esse uniones, unaquæque pars suæ præcia
unione unitate alteri determinate parti, et n^o quilibet cuilibet, nec omnibus. Quia substantia materialis
habet partes extra partes in ordine ad se; et sequente hæc n^o potest esse ratio specifica quantitatis, si
quidem venit etiam substantiæ ex se. Præterea 3° ita Scotus tenentes, rationem quantitatis esse præ-

nes ois radicalia sumptas: Nec nequit unalita specificè distui per ratione radianz exercitia
 immunia sibi, et aliis debet, sed per radicanz exercitij proprii in 4. modo, ita ut ipsi soli, et semper
 veniat; sed plures rationes, seu proprietates quantitatis radicanz etq; in substantia materiali, secunda quantita-
 tate, ut supra per 2. ratione mensuræ, extensionis, et positionis partij extra partes in ordine ad se, et
 similiba partib; infra 2. divisibilitatez distuientij proprii, et specificij quantitatis n. l. radix ois suar
 rationum, seu proprietatum, quia sic in duplicata quantitas ut dicta ab ois eo, qd n. ipsa.
 Probatur 4. ita apperentes, divisibilitatez in ratione fratis

quantitatis: Divisibilitas n^o est, q^{uod} intelligitur in quantitate: ex de. Probatur autem: h^{oc} est vera, et co-
ntra C^{on}tra, ideo quantitas est divisibilis, quia habet partes ultra partes: ex p^{ri}mo intelligitur in quan-
tate habere partes, quia esse divisibile; et contra de. Antis utas, quia quomodo intelligitur, q^{uod} aliq^{ui}
est divisibilis, quin p^{re}intelligat habere partes, in quibus dividi possit? = ty, quia divisibilitas dicitur
et q^{uod} substantia materialis: p^{ro} quia q^{uod} habet partes est divisibile; Id substantia materialis habet partes, ut dicitur
et dicitur, et infra probatur: ex est divisibilis. Divisibilitas enim probatur, seu demonstratur a p^{ri}ori per
habere partes: ex sicut in solius quantitatis est habere partes, ita nec habere divisibilitate. infra de.
Respondent tamen scolares, q^{uod} quantitas est divisibilis in partes quan-

dependens dicitur scilicet, quod quantitas est divisible in partes quan-
titativas; substantia vero in partes entitativas, seu substantiales; atque ita divisibilitas quantitativa est quanti-

taiva, quae quidem si fuerit subiecta. = Sed ita: per hoc, quod dicitur, divisibilitas quantitativa po-
nitur aliqui divisibile & divisibiliter, in quo quidem radicaliter sumpto dicitur ratio formalis specificia quan-
tatis; & nihil dicitur & divisibiliter positum? Si 2^a, reddat recte percedens. Si 1^a, (quod quidem
est petitio proprii, nam id est, ac dicitur, quod quantitas est quantitas, quia est quantitas: unde opus est iterum
interrogare, cur illa est divisibilitas quantitativa? et si dicas, quia est divisibilitas propria quantitatis,
iterum inquiras; et cur est propria quantitatis? quia est divisibilitas quantitativa, respondebis: et est cla-
ra circumloquutio, et manifesta petitio proprii.) et igitur ostenditur, quod receptus divisibilitatis radicalis
sumptus non est ratio formalis quantitatis, sed illud aliud supradictum per se quantitativa: et tunc restat
inquirere quod sit illud supradictum divisibile, in quo per vos dicitur, essentia quantitatis.

Efficacius itaque una hanc opinionem sic insurgo: nulla
res constituta per illam aptitudinem (sedue radicaliter sumpta), cuius actus 2us est destructivus eiusdem
rei; sed actus 2us divisibilitatis, nempe, divisio actualis daturus quantitatem: et divisibilitas requirit
esse ratio formalis divisiva quantitatis. Maior propterea; quia si actualiter rationem destrueret ratio, ra-
tionalitas non esset constituta huius. Probata minor: destructa unitate quantitatis, destruitur quantitas
ipsa; sed per actualis divisionis destruitur unitas ipsius quantitatis divisionis, quia sicut unitas est causa
divisionis, ita divisio est causa privationis, seu destructionis unitatis: et sic. Maior dicitur; quia quantitas est
ens per se unum, non unitas est pars entis: et igitur quantitas non sit una, non est ens: et non quantitas, quia
est superior ad infimum. Valde contra negativum. Minor itaque dicitur; quia, iuxta philosophum, unum est indivi-
sibile in se; sed per actualis divisionis quantitas non est indivisa in se, sed divisa in partes: et sic.

Idem dicitur fortiter: Quantitas, per vos, est essentia divisibilis
bilis; sed facta actuali divisione, igitur quantitas non est divisibilis: et non quantitas; et neque unitas
actus 2us eius quantitatis destruit actus 1us, seu quantitatem essentialiter sumptam. Maior est demonstratio
scilicet, dabo minorem: quantitas est divisibilis in ea, quae in sum, ut ait philosophus, id est, in partes, quae sunt
actus formaliter in illa; sed facta divisione, partes igitur non sumuntur formaliter in quantitate ipsa eodem
modo se habent partes extra totum partem, ac ante divisionem illam; quod implicat, et est manifestum
per radio, quod scilicet, esset, et non esset divisum. et quantitas requirit essentialiter divisum per divisibili-
tatem, cuius quidem actus 2us ita evidenter destruit quantitatem, immo et esse eius, si hec per vos
in divisibilitate dicitur. Si enim actus 2us mortalitatis, nempe, mors est destructio viventis;
quod enim dicitur, quod mortalitas adhuc radicaliter sumpta est quiddam ratio specificum ratio divisiva
va viventis? tunc enim. 1^a esset proprium essendi foret pariter, et simul radix, et proprium 1us non
essendi; quod est manifestum per radio: et pariter. Probata denique negativum ita nonnullos tenen-

tes, extensionem partium in ordine ad locum esse formale divisivum quantitatis: talis extensio non
est per se intelligenda in quantitate, et non constituitur. Probata autem est per 4. d. 10. 2. 1. n. 14. dicentes per
supposito ordine partium in toto, positio dicitur ultra hoc ordinem partium ad locum, sive ad par-
tes loci, locantis. et 5. sequenti ait: hanc autem habitudinem scilicet, extensionem, seu positionem
partium in ordine ad locum possibile est. Neque separare a quantitate maneat etiam positio meta-
phorice, extensionem partium in toto, seu in ordine ad se) ut si faceret aliquod corpus quantum ultra universum
fidei, extensionem partium in toto, seu in ordine ad se) ut si faceret aliquod corpus quantum ultra universum
fidei, tunc non esset locus, ex cuius partibus partes quantae immensurarentur. et ibidem n. 16.
1^a, quia tunc non esset locus, ex cuius partibus partes quantae immensurarentur. et ibidem n. 16.
2^a, quod corpus ipsum in huiusmodi, quod quidem quantitas, habet partes extra partes in ordine ad se,
ait, quod corpus ipsum in huiusmodi, quod quidem quantitas, habet partes extra partes in ordine ad se,
non in ordine ad locum: et extensio partium in ordine ad locum non est divisivum quantitatis; et
quia non est per se intelligenda in illa; et quia partes esse, et intelligi quantitas sine illa extensione; et igitur
quia non est extensio invenit etiam subiectum maiori, ut infra patebit.

Ex omnibus dictis est sufficiente
partium enumeratione dicitur, quod sola impenetrabilitas radicalis est formalis, et specificum divisivum quan-
tatis, ut patet quia nulli alteri, et soli quantitati dicitur: quod suadet sic: soli corpora quantae non pe-
netrantur: et soli ipsa habent impenetrabilitatem. Rursus sic: est impenetrabilitas orta ab aliqua causa
sed non nisi a quantitate: et sic. Probata minor: sola quantitate posita, quocumque alio sublato, stat impe-
netrabilitas; et quantitate sublata, posito quocumque alio, tollitur impenetrabilitas: et sic. Rursus latius
probata est per 5. loci in solutione est, et per 4. d. 10. 2. 1. n. 11. 2. per quod, ubi ait: si dimensiones
(quantitativae, id est, quantitates) essent separatae a corporibus, non essent simul cum alio corpore, ut probatur
per 4. philosophi. text. 76. et dante expellerent aliud corpus: et sola quantitas intellecta, stat impenetra-
bilitas, seu virtus repellendi, seu expellendi aliud corpus ab eodem loco. igitur sic. Idem dicitur per 4. d. 10. 2. 1. n. 11. ubi docet, quod Sessa, 1^a secunda idio dicitur lignum, et non penetratur ex illa, quia partes ut patet
quantitates sunt impenetrabiles, et incompossibiles cum partibus alterius in eodem loco; quod non habent, nisi

habent quantitate. Sic enim ait: apparet tunc ex probo, quod est quiddam impossibile existens
Corruptum (scilicet, scilicet, scilicet): manente autem quantitate corporis, non mutato alio, nec cor-
rupto, si localiter movetur (scilicet, scilicet), oportet, quod appellatur aliud proportionatum quantitati.
Sed quod non oportet, si eius quantitas non maneret. Et quantitas stante, non impenetrabilitas; et
quantitas non manente, non impenetrabilitas. Ista impenetrabilitas est diversibilis cum quantitate, cuius
specifica ratio propria in 4. modo. Ista per ipsam radicaliter sumptam virtutem quiddam quantitas.
Istius 2. pro priori ad impenetrabilitatem nihil
intelligibile in quantitate: et quia impenetrabilitas est specifica ratio eius. Antea, per quod dicitur, non
probat ita: si impenetrabilitas presupponeret aliquid intelligibile in quantitate, maxime diversibilitatem, ut
dicunt Theologi Scoti, sed hanc non: et nihil. Probo minor: impenetrabilitas non supponit prius cognosci-
bile illud, quod per ipsam impenetrabilitatem probatur a priori in quantitate; sed diversitas, ut probatur per impen-
etrabilitatem: et sic. Probo minor: sicut indivisio ad penetrationem, ita diversitas ad impenetrabilitatem.
Sed indivisio probatur a priori per penetrationem: et et diversitas per impenetrabilitatem. Pariter maior dicitur,
quia oppositorum eadem est ratio; et potius, quia similibus, et proportionabilibus id est iudicium. Probo
minor: interroganti quia scriptum non dicitur claustrum virginem materem, nec lapidum sepulchrum, nec
pauca ad discipulos ingrediens? bene respondetur quia penetravit. Interroganti autem, quia pene-
travit? non bene respondetur: quia non dicitur, neque haec est clara circumlocutio, et manifeste petitio
ipsa. Ista optime probatur a priori indivisio per penetrationem: et et diversitas per impenetrabilitatem.
Et Regula de.

Quidam dicit, quod quantitas ita per se, et debet recte, et proprie de-
finiri: est accidens absolute radicaliter impenetrabile: unde ipsa impenetrabilitas facit suam
non est, nec per se esse localis ratio distinctiva quantitati, neque sit dicitur ratio, seu supponit transi-
torem ad actum 2. et nullus recipit per se esse ratio facit distinctiva entis absolute, ut est quantitas.
Ut ergo ipsa impenetrabilitas facit sumptam specificam ratio, et propria in 4. modo quantitati, cui
omni, soli, et semper ducit; et ideo per se radicaliter in illa locali, et proprie quiddam ratio diffe-
rentia specifica distinctiva quantitati, nobis ignota a priori; et soli per rationem impenetrabili-
tatis aliquam, et fuit tunc, et posteriori collecta. Ita dicitur, prius est in quantitate occupa-
re, seu replere locum, quod aliquid quantitas expellere a tali loco ratione, seu per impenetrabilitatem, et
prius debet quantitas virtutem per se radicaliter replere locum, seu per extensionem partium in deinde ad
locum, quod per impenetrabilitatem. Dicitur autem, haec est ratio localis, ideo quantitas non penetrat in
alio, seu, ideo expellit aliquid a loco, quia replet, et occupat illic, non est ratio localis. = Per se dicitur
autem, prius est in quantitate prioritate utilitatis, seu prioritate imminere replere locum, quod aliquid quantitas
expellere, ideo; prius prioritate localitatis, seu prioritate specificae, subdistinguitur: prius est in quantitate
replere impenetrabilitatem locum, quod dicitur, ideo; replere prius locum, non autem, et suppositum, scilicet, quod
quantitas expellit aliquid quantitas prius quia replet locum, seu propter extensionem partium in ordine
ad locum. Replet ergo locum et partes imminere quantitati, et aliis rebus corporis; antea replere
locum impenetrabilitatem est propria soli quantitati: unde non dicitur, quod quantitas expellit aliquid
quantitas, quia replet locum prius, sed quia replet impenetrabilitatem.

Sed instabis: Quantitas
est entitas positiva: et per se ordinatur ad aliquem effectum positivum. Sed tunc extendere localiter partes
substantiae; expellere autem aliud est effectus negativus: et quantitas non per impenetrabilitatem, sed per exple-
dum replendi locum, seu extendendi localiter partes debet per se explicari, et distinctum. = Per se dicitur
extendere localiter impenetrabilitatem partes substantiae est quidem effectus positivus, et prius quantitati;
expellere autem aliud per se distinctus effectus negativus quantitati, sed tunc non prius, sed prius: sicut enim
vires caliditatis est effectus positivus ignis, licet ex illo effectu sequatur, aliquid non esse frigidum, quod facit
est effectus negativus ignis; sic patet.

A 2. 2. ideo presentia virtualis, seu extensio partium in
ordine ad locum non distinctiva quantitati, quia ducit aliam a quantitate. Sed hoc falsum, neque
tunc extensio est modus proprius quantitati, iuxta d. 4. d. 10. 7. l. n. 14. dicitur: per modum autem quan-
titatis non intelligitur nisi positum distinctum. (scilicet) Ordine partium ad locum, seu ad partes loci, l
localitatis. (scilicet) per se dicitur, et sic. = Ifirmata: impenetrabilitas ducit aliam a quantitate; sed
adhuc per se non distinctiva quantitati: et sicut extensio localis ducit aliam a quantitate, bene tunc potest
illam virtutem. Probo maior: si duo singuli ponantur in diversis locis, eorum ubi rationes, seu presentie
locales repugnarent inter se localiter penetrare; sed presentie non sunt quantitates, sed relationes: et
impenetrabilitas ducit aliam a quantitate. igitur de.

Præ ad 24, qd extensio localis est duplex; alia naturalis penetrabilis, et hæc invenit subiectum locale; nam si duo corpora spoliarentur quantitate, haberent tunc extensionem localem suam partem, et ponent naturaliter esse in eodem loco, situ, seu spacio. Alia est extensio localis naturalis impenetrabilis, et hæc loquitur de, quæ quidem est proprius modus quantitatis; nec tunc necessaria, seu mixta connexionem quantitatis, quia tunc actualis extensio localis est accidens respectu separabile, divinitus saltem a quantitate; idem dicitur ibidem sub n. 17. ait: Quid, qd modus quantitativus non pars quantitatis, sicut possibile habet; immo est accidens per accidens eius, scilicet, respectus extrinsecus adveniens partibus quantitatis (localis) ad partes alterius quantitatis (localis).

Ad confirmationem distictionis maiorem eorum ubi rationes, seu presentis locales requirant inter se penetrari ratione immobilitatis, recedo; ratione virtutis excluditur, nam maiorem et supponitur. Impenetrabilitas enim quantitatis est virtus expulsiua alterius simul cum illa in eodem loco applicabilis; illi autem presentis, seu ubi rationes in habent illi virtutis expulsiua, et ideo si per impossibile applicarentur simul, essent sine aliqua repugnantia in eodem loco. Ceterum cum sint rationes immobilitatis dependentes suis fundamentis, à quibus nec divinitus separari possunt, hinc est, qd nequeunt penetrari, seu in eodem loco simul esse, eo quia nequeunt simul deesse, seu una alteri applicari, cum neutra suorum fundamentorum desinere valeat.

Ad 3. generabilis, et impenetrabilitas sunt per se oppositæ; sed penetrabilitas invenit quantitatem; et impenetrabilitas minimè per quantitatem invenit, quia ut dicitur 2. A. 2. ad sub n. 39. cuius ratio una oppositorum per se, et aliud oppositum nec per se, nec per accidens potest inveniri. Probatur minor: Quod ad hoc tenet ratio affirmativa; sed quantitas aliquando actualis est penetrata; et quia est penetrabilis. Minor vero est fide in quantitate corporis dicitur, cuius partes sunt in se penetrabiles. Penetratur, et tunc quando vivit et sepulchrum, et intemur ad Oropulos, ianuis clavis, sine divisione lapidis, nec janus. Ergo propter per quantitatem dicitur per impenetrabilitatem, cum hæc illi inveniri nequeat, ut probatur argum. 2.

Præ ad 25, qd extensio localis est duplex; penetrabilis naturalis, et impenetrabilitas naturalis sunt per se oppositæ, recedo, sed maiorem; penetrabilitas supernaturalis, et impenetrabilitas naturalis, nam maiorem; et distictionem minorem: penetrabilitas supernaturalis, recedo; naturalis, nam. Quantitas enim est ab intrinseco impenetrabilis exigens extrinsecum suam impenetrationem; quando autem penetrata, talis actus provenit ab extrinseco, scilicet, à Deo coherente, et supernaturalis agente dicitur, supra diximus huiusmodi; atq; ita huiusmodi penetratio non potest argui intrinsecum, et naturalis penetrabilitatem in quantitate: Clarius præ patet: qd enim ignis aliquando non caluit, immo nec calefaciat combustibile sibi approximatum, ut in Camino ignis babilonici, et in Tabernaculo Moysi, minimè probatur; qd ignis ab intrinseco non sit calefactivus, et cremativus, nam illi actus proveniunt illi ab extrinseco, et supernaturali. Propter qd, si argum. probatur, qd quantitas est penetrabilis, quia aliquando penetrata; à fortiori erit impenetrabilis, quia semper, et sepe sepe est non penetrata; et hæc ad hoc patet tenet ratio. Vide intelligi dicitur sup. l. 2. in solutione ad instig. 1. arg.

Instatur: quia rationalitas est vere virtutis specificæ hominis, nec divinitus, seu per absolutam divinitatem ei potest per Deum facere, huiusmodi esse rationalis in actu 2o: et si impenetrabilitas est vere virtutis quantitatis, nec divinitus potest ab ea separari actus 2us, seu impenetratio. Sed hoc non, quia, ut supra patet, quantitas aliquando est actualis penetrata, seu non impenetrabilis in actu 2o: et quia impenetrabilitas non est vera quantitas. Ad hanc instig. respondent invenita cum Martio sup. 9. Thic 2. 2. ad l. 1.

negdo patet, quia rationalitas non solum dicit negationem actus 1i, sed etiam actus 2i. irrationalitas; impenetrabilitas autem solum dicit negationem actus 1i. penetrabilitatis, non vero actus 2i, seu penetrationis: ratio autem huiusmodi disparitatis nec à Martio, nec à alio datur; cum tunc fateantur, qd sicut rationalitas est vera hominis, ita pariter impenetrabilitas est vera quantitatis. Quia propter fatetur, me non capere, seu non intelligere accutè hanc generalis suppositionem, cum cum mihi ratio non proponatur, nec apparet. Quare hæc omnia, non tunc patet, supponere.

Respondens, negando, qd homo non potest esse non rationalis, immo et potest esse irrationalis in actu 2o; qd quidem ita videtur mihi, ut ab experientia doceatur, et in hoc parvulo usu rationis carente, et in hoc etiam adulto dormiente, ebrio, amente, et peritico, qui oes actualiter non solum non rationalizant, sed nequeunt, cum multos actus per se brutales exercent; et tunc vere, cum actu 2o sunt rationales. Et sicut non repugnat, qd homo sit non rationalis in actu 2o, seu non rationalizans, licet sit vere rationalis. Ita non repugnat, qd quantitas sit non impenetrabilis in actu 2o, seu non impenetrata, licet sit vere impenetrabilis.

Propter huius inez rationi quidem, quae minima manifestatur, et alius latere potuit, miror, si fundamur
nesciens rationem, et decepti illorum, huius non posse adhuc diuinitus esse non rationalem in actu 2o. dicuntur; et
oppositum existeri non supernaturaliter, experiamur. Itaque sic necessarium, ab intrinseco, et in actu 2o. est huius per
se (hunc non se) rationem, sicut et rationalem; sed non necessarium est rationem in actu 2o., quia non semper videtur,
immo multoties flex: et nec per se est rationalem in actu 2o.: non enim rationalitas plus conuenit
huius cum ratione, quam rationem cum actu. Quando enim actus 2us accidit 1o., non implicat ab eo
separari; immo et oppositum ab extrinseco innere; sicut aqua in actu 1o. est esse frigida, et tunc in actu 2o.
seu actualitate potest non esse frigida, immo et esse calida. Dico: et quantitas potest ab agente naturali

penetrari, et ita ex naturalitate penetrabilis, seu non impenetrabilis in actu 2o.; quia sicut hoc essentialiter
est in actu 1o. rationalis, et rationem potest esse in actu 2o. non rationalis, et non rationem, et hoc sine recessu ad
absolutum quod potest, ita et. Respondio modo considerari: dispariter est, quod rationem procedit a hoc
rationalem in genere causae efficientis; impenetratio autem procedit a quantitate in genere causae finalis: causa
efficiens naturalis potest esse sine suo effectu, quia est extrinseca illi: causa autem finalis non, quia est intrin-
seca effectui; et ita plus conuenit quantitas cum impenetrabilitate, quam hoc cum rationem. Sicut
enim naturalis non est calor esse in ligno sine calefactione ligni, quia calefactio procedit a calore
in genere causae finalis; ita naturalis non est quantitas esse in subiecto sine impenetrabilitate; et sicut flumen
diuinitus potest facere quod calor sit in ligno, quin lignum calefaciat; ita et quod quantitas sit in subiecto, quin
sit impenetrabilis; sed in illo casu non valet inferre, calorem non esse essentialiter calefactivum, quoniam actu non
calefaciat: et nec valet inferre, quantitas non esse essentialiter impenetrabilis, quoniam actualitate non sit
impenetrabilis.

Ad 2m. Quia pro Maximo Scotista: Dicitur sub 1. metaph. 2.9. n. 5. sic ait:
diuinitas est propria quantitati, sed non quod sit leuius essentia, quia diuinitas est respectus,
respectus autem non est leuius absolutus: Secundo tunc quod diuinitas est 1a pars quantitatis,
et non leuius essentia. Unde sicut hoc est per se 2o modo, calor est sensibilis, sic hoc, quantitas est
sensibilis: Unde quantitas notificata hic (scilicet in definitione ubi in posita, quantitas est di-
uisibilis in ea, quae inueniuntur de, et tua loquuta hic dicitur) per proximam rationem eius, et non definitionem.
Nunc sic, sed quantitas diuisibilis per se, et proximam eius rationem radicaliter sumptam: et si hoc,
inueniuntur dicitur diuinitas, per hanc, et non per impenetrabilitatem diuisibilis quantitatis. Respondetur ex
ipso dicitur 2. 11. praemissi, ubi expresse dicitur, quod diuinitas est tota quantitas. Itaque 1. metaph. 2.9. sic
infer: ipsa quantitas est per se diuinitas in huiusmodi partes, nam ubi est praedicatio per se
1o modo, tenet a deo ad abstracta. et c.

Variae solutiones ad hoc inueniuntur in Philosophis,
et precipue in manu scriptis, quarum non omnia placita placent, nam uniuscuiusque varietas ipsa
non inconstans. Saepe erat, ut nonnulli sentiant, dicere, quod dicitur in libro illi non secum suis
sententia diuinitas habere tenuit; sed in sententiis (quibus semper secum standit) in
favori impenetrabilitatis semper resoluit. Nihilominus ista, sed prius nota est per dancio
hic dicitur 1. 2. 3. solutione ultimam, et ex Maximo in dicitur. dicitur 9. 2. 1. art. 1. n. 10. citante dicitur 4. d. 1.
2. 5. F. quod diuinitas propria quantitati est, non quicquid, quia non diuinitas in partes quae
ales, quae quidem est propria oppositi substantialis: nec diuinitas in partes integratas per se
entitativas, ita quod una pars non sit alia per se, nam diuinitas diuinitas diuinitas; sed diuinitas, quae est propria ratio
et qualitate naturalis, prout a spiritualibus distinguuntur; sed diuinitas, quae est propria ratio
quantitatis, ipsi per se diuinitas, et non alius, nisi per quantitas, ut ait Philo 1. metaph. cap. 13., et diuinitas
in partes quantitativas reducibilis ad actum medium instrumentum corporeo, et quantitativo, sicut lignum me-
diante secula, licet non: quae diuinitas omnia in quantitate ex eius impenetrabilitate, ratione cuius cum diuini-
tatem, et diuinitas nequeant in eodem situ, et loco operari, hinc, quod diuinitas separat partes diuinitas, illas expel-
lendo a situ, quae ipsi diuinitas, seu instrumentum occupat. Unde diuinitas diuinitas est propria solius quan-
titati, quia est diuinitas quantitativa; et si interrogetur nobis, quare est quantitativa? non est responsum,
quia est propria quantitati; et hoc est circumloquutio, et petitiopropter; sed respondebimus a priori sic:
quia est diuinitas totius, seu entis impenetrabilis. Nunc autem explicabo sic: diuinitas quanti-
tativa est 1a pars quantitatis respectu, secundo, est 1a pars absolute, non indiget. Vult enim dicitur Maximo dicitur
tota quod facta operatione inter diuinitas, et mensurabilitatem, intimior est quantitati diuinitas, quae
ratio mensura, ad quam non aut quod licet utraque pars diuinitas quantitatis, tunc diuinitas est 1a pars quanti-
tatis ad mensurabilitatem; non tunc quod sit, 1a pars absolute, quia diuinitas diuinitas per se in quanti-
tate impenetrabilis, quae quidem est 1a pars absolute pars illius. Itaque videtur dicitur in favori Philo, quod quan-
titas notificata per diuinitas tanquam per proximam (nam proximam) rationem eius maiori cum fun-

elemento, quod per rationem manentem. Quod autem divisibilitas per se in 2° modo dicitur, nu-
llus est momenti, quia omnis pars, sive propria sive immanis, patet ita & subto. Ad 3° hinc autem dicendum
14 locum dicitur, quod ut dicitur, quod divisibilitas est una quantitas, non patet, iuxta ipsam partem allegatam, intelligi
facile, ita ut divisibilitas facili sumpta sit circa, & de eadem quantitate, non hoc expresse reprobatum a
d^o in arg^{to}; sed debet intelligi radicaliter, iuxta dictam medietatem, ita quod differetia quiddam sita nobis in-
nota immediate radicaliter impenetrabilitate, et medietate impenetrabilitate radicaliter divisibilitate quan-
titatis, seu in partem impenetrabiles; aliter autem minimè per locum authoritatis Salomoni, nisi re-
puleret per illud, quod est causa causa, causa causa: quia ad divisibilitatem radicaliter in impenetrabilitate, et
hec in eadem quantitate, ideo et divisibilitas radicaliter medietate saltem, in eadem quantitate, non ut ait
Philosophus, si aëre est igne, et ignis est in coelo, et aëre est in coelo. Ad 24 locum dicitur eximio, esse falsi alle-
gatum: quia nec in d^o, nec in aliquo Authore, et solus in quodam manu scripto illic reperio: quia
traditio litterarum ipsius d^o superposita in arg^{to}, in qua docet, quod divisibilitas patet per se in 2° modo
& quantitate, et in ita dicitur, quod patet per se in 1° modo: quia dicitur, quia dicitur in multis scriptis doctorum
non quod abstractum possit esse dicitur, seu patet d^o illo, a quo abstractum, seu verum significandi per se dicitur;
cuius oppositum habet in ipsa littera per hanc eius partem, quantitas est per se divisibilitas. Propter hoc arg^{to}
non tenet, sed prudenter indicamus, hanc litteram apocrypham, et falsi imputatam esse Scoto. Si enim hoc
est falsum, hoc est rationalitas; a fortiori hec, hoc est divisibilitas. Vide dicta cap. 3. d^o gen. 2. 3. in fin. et
ad hoc permissum, quod divisibilitas sit in abstracto et in concreto patet, immo et ipsamet differetia quiddam sita
quantitatis, adhuc magis predicta littera falsa est. Ipsa per se per Scoto locum ad studium tribuere.

9. 2. an substantia materialis ex se, seu priori ad quantitatem habeat partes, & quomodo?

Supposita divisione substantiae in substantiam, et quantitatem, immixtum supposita divisione extensionis, et divi-
sibilitatis partium in entitativam, et quantitativam; perimus, utrum substantia materialis (non spiritualis nullum-
modo habere partes supponimus) ex se, seu prioriter distinetur, immo et supernaturaliter separata a quan-
titate habeat partes extra partes? et non loquimur de partibus essentialibus, sed quibus, quod metaphisicis,
non cessat, quodlibet substantiam habere sui generis, et diffinitam, et si d^o plura, seu disposita, habere magis fig^o;
sed loquimur de partibus integralibus, unam substantiam sive d^o plura, sive impleta integralibus.

Circa quod triplex occurrit difficultas: 1^a: utrum substantia
habeat partes distinctas divisione sumpta pro non identitate, scilicet, an substantia capit d^o. Sit di-
stincta a substantia per d^o? 2^a: an substantia sit distincta, prout distinctio opponitur extensioni, ita ut habeant
inter se ordinatam unionem, taliter quod substantia per se immediate unita sit d^o, in Capite, et substantia capi-
tis unita collo, in brachiis? 3^a: an substantia habeat partes extensas in ordine ad locum, ita ut
una pars substantiae correspondeat uni parti loci, alia alii, et ois oibus? Quae triplex difficultas
triplici solutione resolvitur.

Præsupponendum tunc est, substantiam affectam quantitate habere partes substan-
tiales extra partes, quod experientia docet; non diviso ligno, et solus divisa quantitas, sit etiam substantia,
alioquin substantia ligni maneret indivisa, sicut aëre rationalis, quod indivisa manet pede, et brachio
absciso: ita quia, si diviso ligno, non dividitur substantia; et tota substantia quæ erat in toto, manet in utraque
parte ligni? et sic idem nomen corpus esset naturaliter in diversis locis; quod est apud ois falsum, vel tota
substantia remanet in una parte ligni, et in alia remanet sola quantitas sine substantia; quod quæ-
re repugnans est, quia id dicitur accidens naturaliter separatum a subto, seu substantia; quod nullus dedit.
Hinc enim nil mirum, et miraculosum esset, quod quantitas in Eucharia extaret sine subto. Quia propter
ois unanimiter decedunt, substantiam cum quantitate habere extensionem partium substantialium: sicut solus est d^o
est, an substantia ex se, seu ablata quantitate, habeat partes integrales, et homogeneas, seu eiusdem
rationis?

1^a conclusio: Substantia materialis ex se, seu antecedente ad quantitatem habet partes rationales, et en-
titivè distinctas, ita ut una non sit alia. Ita Scotus, et aliqui Thomæ recentiores, et Thomæ Scoti. Cuius
expresse d^o 2. d. 12. q. 2. n. 7. ubi loquens de materia separata ab ois forma, et negantia a quantitate, sic ait:
Si quæras, an habeat partes? dico, quod partes substantiales habet; illas enim non habet per quantitatem. Et
1. repetit. d. 12. q. 6. sic ait: Substantia prius naturaliter habet esse, quod quantitas: et permittitur successive
unam ante quantitatem, quod habet ex se unitatem partium unicentitatis: quia una unitas unicentitatis est
prior, quod d^o ex materia, et forma, quia facta resolutione d^o ois unitas ad magis, et fig^o, utrumque esse

my hber hanc spatione, scilicet, unigenitatis, quia si mia: quia hber partes eiusdem rationis
de se, et spatione. & quia hbera dicitur plura sunt fieri rationibus a se pro seclutione dicitur rationis
habenda.

Probatur ite ratione: pars subitae, quae actu est in capite & alia, et diuisa est parte subitae,
quae actu est in digito; sed illa non est diuisa ab ista per quantitatem: et quia subitae ex se hber illas partes,
realitate entitatis diuisas. maior admittit a Theoristis. Probatur minor: id est, per aliquam hber esse tale,
hber etiam esse diuisum a quocumque alio, non id est proprium diuisum, et diuisum; sed pars subitae, quae est
in capite, hber quod sit tale ens subitae per se suam entitatem, et non per quantitatem, ut prius: et per se suam entitatem,
et non per quantitatem diuisum a parte subitae, quae actu est in digito. Ita dicitur. Probatur ite: ea, quae sunt
realitate separabilia, et unum sunt destituta, altero manente, diuisum realitate; sed subitae digito
sunt separabilia realitate, et destituta, manente subitae capitis: et partes ite sunt inter se subitae
entitatis realitate diuisae. minor propter quia si scindatur digito, separatur, et destituta, seu conueni-
pote, capite illo, integroque manente.

Respondetur Theoristis, quod subitae digiti diuisum quidem
realitate a subitae capitis, non tamen ratione sui, sed ratione quantitatis ita extendentis subitae, non
hber partes est effectus quantitatis. — Sed contra 1°: Una pars subitae prior diuisi, et separata
ab alia parte eiusdem subitae, quoniam quantitas eius diuisa, nec separata: et quia illae partes ratione
sui, et non per quantitatem diuisum. Probatur autem: Sacra doctrina prior Theoristae medietate hostis
a se determinata, sed tunc quantitate panis inuaria, et in diuisa manente, pars subitae
quae erat in medietate hostis deest diuisa, et separata a subitae manente in alia me-
dieta non deest: et dicitur. — Contra 2°: duae subitae totales ex se ipsi, et non per quantitatem diuisum
tunc ad inuicem: et ex duae subitae partes ex se ipsi, et non per quantitatem diuisum. Antimateria
aliquam hber, et blapi non differunt nisi acci destituta, seu mediante quantitate, quae est acci des.

Contra 3°: tra maali tota gelacita de per opposito subitae, et
partes hber ex partibus subitae. Sed quantitas est maaliis educta, seu producta dependente
a subitae corporea, seu maali: et hber subitae sicut pars prior ad quantitatem hber sui spe-
ci ex quo quantitas ipsa educta, tra hber suas partes ex quibus partes quantitatis educan-
tur. Pars cora de 2. d. 3. 4. n. 9. dicitur: illud quod est hbera idio est ad caand, non
prior hbera esse a caand, quia tunc caand in quantitate sufficiens ad caand esset caand a
caand, et esset illud caand sui ipsius caand. Nunc sic; sed ex tunc entitatis, et diuisibilitatis
partis est idio necessaria in subitae ad caand in genere caand maaliis quantitate; alias quan-
tatem poterit recipi in subitae immateriali, et in diuisibili, quod repugnat: et pluralitas partium per-
cedit in subitae ad quantitatem.

2. solutio:

Subitae corporea hber ex se, seu seclua quanti-
tate, partes ordinatas, seu diuisas, prout dicitur opposita Theoristis. Ita Theoristae, Boncius, Mexi-
neus, et alii dicitur Theoristae, et aliquos Scotistas. Probatur: Si Deus tollens quantitatem a corpore
humano, eius partes manerent diuisae, et ordinatae, non igitur, et replicatur: et quia des, et per se per quan-
tatem ita sunt. Probatur autem: Corpus idoneum recipiunt aq rationalis hber hber partes diuisas, et
ordinatae unitas; sed corpus illud sine quantitate esset idoneum recipiunt aq rationalis: et sic. minor
dicitur; alias non prius Deus auferat quantitatem a hber, quin hber destituta, quod dicitur rationis accidentis (sede
est quantitas) quod prius adesse, et abesse ab hber subitae conuentione. Probatur minor: sine diuisione, et ordinatione
partium non prius corpus hber humanam organizationem; sed idoneum recipiunt aq rationalis hber esse corpus
hber humanam organizationem, quia iuxta hber ad adu corpus prius organici: et ab hber quanti-
tate corpus hber suas partes ordinatas, et non igitur, sed diuisas dispositas, unitas, et organizatas.

3. principalis solutio:

Subitae corporea indepen-
dente a quantitate hber partes externas in ordine ad locum. Ita Celebriores Theoristae, et plures sca-
larum spiritibus prout a corporibus diuisum: et modum eundem diuisibilitatem in loco est prius, et diuisa-
bilis corporibus prout a spiritibus. differunt, non opposita oppositis diuisa debent. Probatur autem:
idio spiritus sunt indivisibiles in loco, quia carent pluralitate partium, quibus pluralitas partium loci
distribui correspondat; sed subitae materialis, seu corporea hber ex se hber pluralitatem partium loci
partium, prout a spiritibus diuisum et dicitur. Probatur 2°: Si subitae materialis des, et in dependente
a quantitate non est externa, sed indivisibilia in loco: et sic per quantitatem extendit in loco violentatur et
in naturalis quiescit, seu stat, sed tendit in diuisionem sui, quia nihil violentum permanet. Probatur cora: et tra
inclinatio, et statum materialis acci, et violentum; sed per nos, subitae materialis 24 se per suas partes in naturalis

a quantitate non est externa, sed indivisibilia in loco: et sic per quantitatem extendit in loco violentatur et
in naturalis quiescit, seu stat, sed tendit in diuisionem sui, quia nihil violentum permanet. Probatur cora: et tra
inclinatio, et statum materialis acci, et violentum; sed per nos, subitae materialis 24 se per suas partes in naturalis

indivisibilia, seu sine extensione in loco: et tunc dicitur: *divisibilia* seu *extensiva* in loco e modus
Violentus, si quidem oppositus in clinatione, et statui in aali Substantia in aali; sed hoc e abusive
dicitur, alias inveniuntur totus visibilia Violentia quocumque: et sic. — Itaque sequitur, quod non nisi
miraculose ponitur Substantia esse divisibilia in loco: et a paritate: Ideo quantitas Christi
etiam miraculose in Eucharistia, quia ex ipso esse dicitur esse modo, divisibili, et ex-
tensio, ibi e modo indivisibili, et inextenso: et dicitur Substantia materialis esse e indivisibilia in
loco, solum miraculose potest esse divisibilia, et extensiva in loco. Quia ex. aii Substantia ma-
terialis, coeli, homines, bruta, lapides, arbores, plantae, et terra, quae in generis sic extensiva divisibilia sunt,
miraculose quidem e; ex potius oppositis miraculose dicitur, iuxta Aug. in Joann. dicens: mira-
culum e, quod in solibus, aere, et propter unitatem eorum, ordinemque suum est, igitur &c. Probatur 3o: si Deus

in hoc instanti tolleret (ut patet) quantitates a Substantia Oceani, in eo instanti manerent partes
huius Substantiae extensae in ordine ad locum: et quia Substantia esse se habet ita extensa. Probatur autem:
in hiis casibus partes illius Substantiae non deficerent, et fluere instantanee in punctum indivisibile: et
per aliquod tempus impetum manerent extensae in loco, id est una pars esset extra locum, in quo e alia
pars Substantialis. Probatur autem: Huius fluxus partium ad punctum indivisibilem requirit necessitate fieri nisi
per motum localem, id est, transiendum a loco in locum; ac proinde per motum successivum, qui requirit fieri
in instanti, ut patet: et saltem per aliquod tempus partes illae Substantiales haberent extensionem localem, seu
una esset extra locum alterius. igitur &c.

Nec ut ait Sencinas, implicat Substantiam esse sine omni quan-
titate, quia si quantitas pertinet esse sine Substantia, ut patet in Eucharistia: et multo magis Substantia sine
quantitate: et, quia absolute prius, et realiter distincta prior ab omni quantitate esse sine partibus aii;
sed Substantia e prius, absoluta et realiter distincta ab omni quantitate: et sic. Itaque, quia quod intelligitur
se habet ad aliquod alium genus, absolute, habet se dirigentem ad totum genus illud absolute; sed Sub-
stantia potest esse sine hac, et illa quantitate: et et sine omni quantitate. Proprieta respondet alii ad

omnes: Huius potest spoliare Substantiam omni quantitate; sed dicunt, quod tunc partes illius Substantiae defluerent
supernaturaliter in instanti eodem in punctum indivisibile; atque ita in nullo instanti verificaretur quod huius
Substantia sine quantitate esset localiter extensa. — Sed contra 1o, ne hoc respondet se ipsum destruit; neque si huius fluxus
et instantaneus totius partium ad punctum indivisibile esset supernaturalis, seu miraculosus: et realiter illa
Substantia sine quantitate in sua naturali virtute, maneret extensa in ordine ad locum. — Ita 2o: quia
nihil e, quod Deus potest cogitare ad hoc 2o miraculum faciendum, adhuc facto 1o: et libere potest Deus
1o facere, nempe separare quantitates a Substantia, quia faciat 2o, nempe coadunare partes huius Sub-
stantiae in punctum indivisibile in eodem instanti; ac proinde facto 1o, et non 2o, miraculo, partes illius Substantiae ma-
nerent localiter extensae.

Ideo abest alii respondendum, quod talis fluxus instantaneus partium in punctum
indivisibile fieri quidem, non supernaturaliter, sed naturaliter, et ex sola ablatione quantitates; quia sicut statim
localiter extensa per quantitates, ita per eius ablationem manerent localiter inextensa, neque ablatio quantitates
esset frequentia et deductio illarum partium in punctum. hanc responsionem efficacissime impugnatur Martinus
in Phys. cit. n. 23., et quo unquam, lalterque rationem apertam.

Itaque: ablatio quantitates e actio nega-
tiva, seu potius lesio actionis Dei servantis illa. Sed positio partium Substantiae in punctum, in quo non erant,
e actio positiva, quia e motus, et translatio a loco ad locum: et ex qua ablatione quantitates non pos-
sunt partes Substantiae poni in punctum, in quo non erant. — Ita 2o: quando duo sunt entia absoluta,
quorum e prius, et independens ab alio, facta mutatione circa posterius, non sequitur necessitas mutatio
Circum prius, id est, non mutata Substantia huius, calore, frigore, et ceteris mutato; sed Substantia e pri-
or quantitate, a qua nec in se, nec in sua presentia dependet: et mutata, destructa, et sepa-
rata quantitate, Substantia non mutata, et sequenti eius partes manent ubi erant, per quantitates
habebant. igitur extensa manent in loco.

Ita 3o: ablata divinitus quantitates a Substantia, ad-
huc Substantia illa manet apta ad recipiendum quantitates: et quia manet localiter extensa. An-
tem e videndum, quia aptitudo, et capacitas recipiendi quantitates non pertinet ultimae Substantiae per quantitates
alias quantitates vero prior quantitates, quia Substantia pro priore ad quantitates habet quod sit apta, et idcirco
Cuius e apta, seu capax: et huius Capacitas non refertur a Substantia per ablationem quantitates. Probatur prin-
cipaliter 1o: Substantia localiter inextensa non capax recipiendi accens localiter extensa, sed quantitates e.

accens localiter extensum, ut patet ex dictis. Substantia sine quantitate sic capax recipiendi quantitates, id est
est, quia dicitur sine quantitate manet localiter extensa. Probatur maius: Substantia habens modum indivisi-
bilem non potest recipere accens divisibilem, et localiter extensum, quia quod recipitur ad modum recipientis
recipitur; sed substantia localiter inextensa habet modum indivisibilem, ut patet ex dictis. Et c.

Si autem responderetur, quod substantia illa habere partes distinctas, et inter se ordinatas ad hoc, ut possit recipere
accens quantitates, quantum non habet partes localiter extensas: Ita dicitur, et ad obiecta dicitur
se unius; sed quia illas ibi non habet localiter extensas, non potest recipere species distinctas, et inter se ordina-
tas, quod est esse sensationem extensam: et licet substantia propter proximam ad quantitates habere per
se distinctas et ordinatas, dicitur tamen illas non habere localiter extensas, non potest quantitates recipere
maior dicitur; et minor est immensi sensus tholomae, et praecipue Scoti, 4. d. 1. c. 5. quasi per totum, et 1. d. 7.
n. 6. in fin. quia impossibile est, christum dominum in Eucharistia prout ibi est esse materialiter sensationem de
tenas, scilicet loqui, audire, videre, et videri oculis corporeis, et alia similia, quia species sensuum de
sunt materiales, et materiales petunt extensionem; et similia per se sensum quia sunt materiales, et capax
et non possunt suas extensiones operari sine extensione locali, nam per se organica, et tamen per se
porosa sunt, ut dicitur n. 6. licet sit in corpore christi, ut hic: tamen non potest esse proprius sui actus in corpore
ut hic; quia requiritur pars actus, et pars, non tantum in toto, sed etiam in parte ad locum. Cuius
est evidens, quia si quantitas, quae est materialiter receptiva aliarum accidentium materialium reddita sine parte ex
propria causa extensioni locali; id est substantia receptiva quantitates dicendum est. Et c.

Pluribus dicitur sic laborata plenius capata, ad dicens
quod substantia ratione sui essentiae naturae fundatur praesentia ad spacia, seu locum, ut patet in substantiis
spiritualibus, nam quia dicitur, Angelus est hic, et non alibi. Substantia autem materialis habet ex se
plures partes distinctas, et in locis sic ordinatas, ut quilibet fundatur praesentia ad partem loci si-
bi correspondentem: et ultra habet capacitatem recipiendi quantitates. Effectus autem praesentis substantiae
a quantitate non est extensio in ordine ad locum, sed impenetratio illarum partium prius extensarum,
unde per quantitates extensas illa localis inextensiva reddita quantitate, atque ita partes
illae extensae, quae prius non habebant repugnanciam ad penetrandum inter se materialiter, remanent inquantitate
impenetrabiles: unde quantitates nec dant, nec auferunt a rebus praesentibus locali, sed totae praesentibus
et locorum impenetrabiles.

Ita 19. solutio patet: id est ponitur pluralitas partium, seu extensio
antecedens in substantia, ut sit capax recipiendi quantitates, seu esse quantitates extensas, et ne accens divi-
sibile recipiatur in substantia indivisibili; sed ad hoc non requiritur nisi pluralitas partium essentiarum in substantia
quia accens solus acquiritur in substantia per partes, ut recipiatur: et c. Probatur minus: ut substantia recipiat
albedinem, et alium, et ubi, non requiritur, quod prius sit albus, et alius, et ubi, sed sufficit, quod sit de albabile, et
de albabile, et ubi: et ubi substantia recipiat quantitates, non requiritur, quod sit extensiva extensa, sed sufficit, quod
sit extensiva. Probatur: ut substantia recipiat impenetrabilitatem a quantitate, non requiritur, quod prius
se sit facta impenetrabilis: et ut recipiat quantitates impenetrabiles, et divisibiles, non requiritur, quod prius
cedat substantia impenetrabilis, et facta divisibilis in partes essentiales actu in illa. Hoc arguitur
efformari per 19. solutio.

Ita ad argum. circa maius, modo minus, et patet exemplum in proba-
tione antecedenti. Si enim divisibilitatem, et extensionem essentialem substantiae esset cuiusdam lineae, et rationis eius extensionem
quantitativa, utique non haberet partem, ut in exemplis probatur: Ceterum non est eadem extensio, quae antecedit in
substantia, et quae subiequitur per quantitates. Requiritur utique, et sufficit in substantia propter receptionem, sed talis
non est sine proportionem recipientis eius receptibili: non enim esset substantia proportionata eius quantitate
nisi haberet pluralitatem partium; alias se haberet ad modum rei spiritualis, immo de re spirituali
exer, Nequantitas minime in propter passiva, quia minime proportionata ad accens corporeum recipien-
dy, sicut Angelus, qui propter indivisibilitatem non potest habere proportionem, seu propter receptionem ad quantitates,
propter aliud accens corporeum recipiendy. Ad exempla dicitur, quod utique sicut albedo (sicut albus) non sup-
ponit substantiam albam, sed dealbabile, ita quantitas non supponit substantiam impenetrabilem extensam, et divisibilem
sed extensibilem; atque non esse impenetrabilem extensibilem est esse actualiter essentialem extensum. Et pa-
tet per ad probationem. Ad 20. maius separata a quantitate, est phisice simplex, et composita? Si est, et
simpliciter indivisibilis, etiam non habet partes. Si est, quia: 1. positione essentiali; 2. accidentali? In 1. quia hoc
fit ex parte actu, et ex parte propter, sed maius est, et non habet actum, sed fit, et sit quia propter: et non pro-
prie positione essentiali. Sed nec accidentali, quia hoc fit ex substantia, et ex accidenti, et ex parte quantitates

Ita, qd partes esse ordinatas, seu distincte unitas prout dictio opposita fusioni, unitate inco, qd 24 extremities, et n. totius unitatis, una uni, et n. in modis dibus; qd quidem duntaxat equae partibus substantia, siue organici, siue in organici; licet partes organice differant a n. organici inco, qd una pars potest uniri alicui, potius quq. alteri; partes vero inorganice n. sic, quia licet una pars uniri immediate alteri, n. tunc hinc, illi determinate, quia ex eis sunt eiusdem rationis, n. potius hanc, quq. illi determinat; sed tunc d. unita uni, n. prout simul alteri uniri, licet diuisione, et successu prout uniri oibus; et ita salua qd partes cuiuslibet substantia maius semper sunt ordinatae, distincte, et n. fusioni unitate. Restat quq. qd arguitur prout reoritur in quantitate, cuius partes sunt distincte, et ordinatae, seu 24 extremities unitate, et tunc sunt homogeneae, seu eiusdem rationis ois.

Alia 39 solutio R. 1. ex Q. 2. d. 12. q. 2. n. 9. dicente: Dico, qd sicut Angelus, qui n. quantus, e. in loco aliquo definitiue, n. circumscriptiue: sic materia, si fuerit in universo sine parte, est definitiue alicubi. R. 4. d. 10. q. 3. n. 5. V. loquendo aut, qd sola quantitas e. ratio fundandi ubi, seu apta ad locum, prout iuxta d. substantia corporea est, seu sine quantitate n. extensa in ordine ad locum. R. 1. d. 14. locy d. ex alio loco d. 12. q. 2. n. 8. sic dicentis: Substantia corporea licet esset sine quantitate, adhuc esset corporea, quia esset apta nata esse sub quantitate: Angelus autem n. sic. Id substantia apta nata ad quantitatem recipiendi debet esse extensa in ordine ad locum, ut e. uidenter probatur a nobis in solutione, et affirmat d. hic dicentis, Angelus nullomodo e. receptivus accidenti, quia aliud e. extensa, et Angelus inextensus: q. iuxta d. substantia, substantia corporea sine quantitate esset localiter extensa, et quodammodo circumscripta: Quapropter R. 20. explicando mentem d. qui ibi sumit esse in loco definitiue prout esse imperatrabilitate precise: Cy enim d. loquatur parificando modum evendi materiae ex modo evendi Angeli in loco, debent hi modi evendi in loco et duntaxat, et differre (aliter n. esset ratio paritatis): Duntaxat quidem in eo, qd sicut Angelus e. imperatrabilis in loco, ita materia sine quantitate; differunt autem, quia Angelus e. indistinctus in loco, materia vero modo divisibilis, seu extensa. Unde esse definitiue in loco impletur sumptis dicitur duo, scilicet, esse imperatrabilis, et esse in divisibilitate, et prout oppositum, esse circumscriptiue dicitur, si impletur sumpta, esse divisibilis, et imperatrabilis in loco: Angelus enim e. impletur definitiue, et minime circumscriptiue; substantia vero corporea, materia sine quantitate esset impletur utroque modo, scilicet, definitiue, quia n. imperatrabilis, in quo duntaxat ex Angelo, et circumscriptiue, quia divisibilis, in quo differat ab Angelo.

Ad 24. locy d. dic, qd d. n. ubi quq. dicit, qd sola quantitas sit ratio fundamenti evendi in loco, id autem sine exclusionem, ut intuentur litterae patet, qd quantitas e. proxima fundamentum evendi in loco, seu fundandi apte ubi rationis, et adhuc n. cuius causa, sed imperatrabilis, quia fundamentum ubi rationis, seu presentie divisibilis e. corporeitas, ut ipse d. quod. 11. n. 4. tenet. Unde partes quantitates, quantitates prout distincte locy ex duplici capite, scilicet, ratione corporeitatis, et ratione imperatrabilitatis: hinc prout abiq. miraculo; n. vero 24. R. 20. partes materiae, substantia materia prout esse distincte locy ratione corporeitatis tantum, quq. quidem locati extensio vincit prout naturaliter, quia n. imperatrabilis.

Alia 39 solutio R. 1. substantia, secunda quantitate, habet partes localiter extensas, sequitur 1. qd habet tria dimensiones, scilicet, longitudinem, latitudinem, et profundum; id hoc totum e. proprium quantitatis: 2. qd potest figurari, qd repugnans, n. q. figura resultat extinctionione quantitatis. 3. qd potest colorari, 4. primi, dilatare, minui, et augeri; quq. omnino diuidentur. 4. qd potest diuidi, et mensurari, esse equalis, et inqualis; qd e. proprium quantitatis. Vel argue sic: Mathematicus agit de quantitate, ut habente tria illas dimensiones: 2. substantia autem n. prout has dimensiones habet; alias Mathematicus illas diuideret, et ita diuagaretur ultra suum obiectum adaequatum; 1. quantitas n. esset uis obiecti adaequatum; qd e. falsum. igitur etc.

Alia 39 solutio ad oia: ad 14. qd ubi substantia habet tria illas dimensiones, n. tunc sicut quantitas, quq. ex sit imperatrabilis, habet primam, magis stabilem, et fixam extensionem localem, atque e. mouebilis mensura fixa, certa, et inuariabilis; substantia vero licet habeat extensionem localem, ex tunc sit naturaliter penetrabilis, et ad maiorem, et minorem extensionem naturaliter reducibilis, hinc e. qd e. mouebilis mensura ita fixa, et permixta, sicut quantitas, licet de extensa manet, tria illas dimensiones recte, licet n. permanens fixa habet. Ad 24. dic, qd substantia prout quidem figurari, ita figura intrinseca, quq. duntaxat in ordine, et extensione partium in ordine ad se (quq. figurae habet prout in Euclidianis) et quq. prout tam terminata, quq. figura extrinseca (qua caret prout in Euclidianis) quq. duntaxat in portione de genere sitis, quq. quidem magis prout

et permanentia. Iamque quantitas, quia hae partes ita dispositae localiter, seu situatae, ut maius non possint ita esse: Substantia autem non ita proprie, quia eius partes possunt maius penetrare, et diffundi in locum: quoniam de ultimo eorum locum maneat, hinc figura et forma respondet.

Ad 34 dic, quod oia ducuntur prout substantia maius, partes colorari; neque ipsi, et dilatare nil aliud est, quod potest maius, immo locum occupare, quod potest substantia, quod quantitas ducit, neque substantia maius, quantitas autem non hinc supermaiora. Minus autem, et accipere nil aliud, quod partes aliquid addere, auferre, quod substantia non recipit, cum suis habeat partes. Colorari autem non potest substantia esse ducere; quia licet accidentia imperfecta, et relativa possint ipsi substantia pro prioribus ad quantitates, in tunc accidentia alia absoluta, ut qualitates, maius, quia ut docet de 4. 2. 2. n. 16. non recipiuntur in substantia nisi media quantitate. Ad 44 ubi substantia potest dici, non tunc divisibilis quantitate media instrumento corporeo, neque hoc est propria quantitas, sed divisione continua. Ad illud d. memorari de. 19. in solutione ad 14. Ad 51 ubi dic, quod mathematicus per se solus considerat dimensiones fixas, et permanentes, atque ideo quantitativas, non autem substantiales. Vel dic, quod substantia est eorum praecon, hinc quo tota mathematica salvabitur: et sic intelligitur de 2. de 6. metaph. 2. T. ubi, quod de substantia corporea nihil ostenditur in mathematica.

Q. 3. quomplex sit quantitas, quaeque proprietates eius?

Ans. in hoc cap. divisio quantitas 1. in divinam, et diversam: divina est, cuius partes copulatae sunt in uno; ut partes ligni, lapidis, &c.; diversa est, cuius partes non copulatae sunt in uno; ut numerus, qui dponitur et pluribus unitatibus nullo modo inter se unitis. unde quantitas divina est quantitas divina, ac proinde est, non una, sed plures quantitates. Rursus quantitas divina dividitur in permanens, et successiva: permanens est, cuius partes copulatae sunt in uno, et simul coexistunt in toto; ut lignum. successiva est, cuius partes copulatae sunt in uno, et non possunt simul coexistere, sed una succedit alteri; ut tempus, cuius partes necessario una post aliam, et non simul sunt. Deinde quantitas divina permanens dividitur in lineam, superficiem, et corpus: linea est magnitudo divina puncti. superficies est magnitudo divina lineae. corpus est magnitudo divina superficiei.

Ut autem capiam, finge tibi punctum quoddam descendere a capite usque ad pedes, traxit vestigium illud, quod remanet, est linea: si autem trahatur a dextero latere usque ad sinistram, vestigium illud est superficies, seu planities: si denique trahatur a pectore usque ad tergum, vestigium illud dicitur corpus, in phisico, metaphisico, sed mathematico: atque ita linea est essentia, et divisibilis 24 longitudinis tantum; superficies 24 latitudinis; et corpus 24 profunditatis.

Quantitas autem divina successiva dividitur in motum, et tempus: motus est actus entis in potestate 24 in potestate. tempus est mensura motui 24 prout, et posterius. Ita phisus, sed et in duobus in phisica dicitur. Denique quantitas diversa dividitur in numery, et orationem: numery dicitur quantitas diversa permanens, et est multitudo unitatum, seu collectio entitatum divinarum, U. g. prout quae signa divisa in quatuor palmos 24, ois palmi simul sumpti sunt quantitas diversa soluta, seu separata, et ita faciunt numerum. oratio sumitur hic pro voce articulata, pluribus syllabis composita, est collectio syllabarum, et mensura durationis earum: unde oratio attenditur potius brevitas, et longitudo eius, iuxta numerum, et durationem syllabarum, ac proinde prout, quod est quantitas diversa successiva, quia eius partes, seu syllabae, non simul, sed successively existunt. Adverte itaque, quod oratio, quae est quantitas divina, est solus oratio externa, et sensibilis: et similiter numerus, qui est quantitas divina, est numerus rerum materialium, non rerum spiritualium.

Circa 29 partes tituli dico, quod proprietates quantitates 1. est non habere ita rationem; 2a non suscipere magis, et minus: neque enim ducuntur substantiae, et debent intelligi fieri eodem modo, ac ibi explicatur sunt. Sed hic sunt duo valde notanda: 1. quod aliud est suscipere magis, et minus, ubi aliud suscipere maius, et minus, neque maius, et minus pertinent ad extensionem, atque ita verum dicitur minus quantitati, quia reuera data una linea extenditur maius, seu longius, quod alia; et ita magis, et minus pertinent ad intensiorem, atque ita solus ducuntur qualitativus, neque una aqua est calidior, seu magis calida intensius, quod alia, quia plures gradus caloris habet. 2. ducuntur hic attendere notandum, nec oblivioni tradendum, quod pars immunitatis negativa non acquirit entitatem immunitatis positivae, bene tamen pars immunitatis positiva: quod servare debet tanquam maximam, et regulam generalem. Unde, quia sensibilis 2. g. est pars positiva immunitatis huius, et barto, acquirit huius, et barto, habet aliquam eandem entitatem positivam, et exeat illi immunitati, a qua huius pars in illis oritur. Et ita vero: quia non esse

entitatem positivam, et exeat illi immunitati, a qua huius pars in illis oritur. Et ita vero: quia non esse

3. prius

u. G. L. Zaon

1:2

стимулюючи розвиток

Age Group	2004	2006	2008
18-29	~85%	~88%	~90%
30-49	~75%	~78%	~80%
50-69	~65%	~68%	~70%
70+	~55%	~58%	~60%

1929. 12. 29. 12. 29.

Em. F. 10. 10.

pro, seu facultati / tunc enim non erit qualitas, ut dicitur de anima, sed qualitas eadem manens, sed deorsum
et retardans naturam subiecti ad operationem; sic, pro, seu celeritas ad currendum est natura, pro in
iubenibus, et natura impo in senibus.

3^a. Passio, & Passibilis Qualitas.

Passio est qualitas resultans ex alteratione boni, et cetero transiente; ut rubor carnis ex uer-
cundia, et pallor carnis ex intemperato metu. Passibilis qualitas est eadem qualitas permanens
in subiecto, seu orta ex permanenti alteratione; ut color nativus, et amarus pallor ex naturali in-
tione subiecti, et ex longo morbo carnis. Qualitates huius classis, seu speciei sunt sensibiles, seu per-
ceptibiles via sensuum, et ideo hic etiam collocabiles sunt potius qualitates illius classis, seu speciei, quae ad
nos pertinent, ut calor, et frigus tactu; dulcedo gustu, et color visu.

4^a. Forma, & Figura.

Forma (propter ad praesentia attinet) est externa dispositio rei, et delineatio partium, quae rei naturam dicitur
pulchra, et deformis; sic dicitur in 44. speciosius forma propter formam hominum, quia propter sua-
ritatem integritatem partium et eandem dispositionem, et ordinem delineationis ita quodam oculis erat, ut illi sponsa
canens in Cant. Cogitavi ecce tu pulchra es, dilecte mi, et decorus. Figura est externa rei delineatio,
ratione cuius dicitur rotunda, plana, crebra, recta, triangularis &c. Sed certe fixitate logice
fixa, et figura important relationes ad certum situm, ut docet D. 4. d. 12. q. 4.; ponuntur tamen in hoc
praeambulo, quia habent modum denominandi qualitatis.

Tandem pro 3^a parte tituli dicimus, quod
tres sunt propriae qualitatis: 1^a est, habere naturam; et perinde est propria, et rigorosa natura-
be, quae quidem soli inveniuntur in determinatis qualitatibus, quae ab eodem subiecto mutuo se repellunt,
sic sunt albedo, et nigredo, calor, et frigus &c. Sed aduertere, quod licet habere naturam inueniatur proprie,
et soli qualitatis, non tamen omni qualitatis, quia lumen, species sensibiles, et intelligibiles, et generaliter
habitus supernaturales non habent propriam naturam; neque licet ab eodem subiecto gratia repellat peccatum, et pecca-
tum gratia, eorum tamen naturam, seu incompatibilitatem non est physica, et naturalis, sed moralis, neque pacto cui
subiecto, gratia, et peccatum possunt simul esse in eodem subiecto, ut subiectum defendit Scotus, et Iacobus.

2^a propria qualitatibus est, quod 2^a est ad similitudinem, et dissimilitudinem dicitur; id
debet intelligi secundum determinatam, neque similitudinem, et dissimilitudinem pro parte pertinentem ad partem relationis, quoniam
hoc sunt. 3^a, et praecipua propria qualitatibus est succipere magis, et minus, hoc est, posse incendere
et remitti: quae propria inueniuntur soli, et semper qualitatis, ut patet propria illi in 4to modo; neque licet
videatur aliquibus relationibus inueniri, hoc est concomitante ratione qualitatis, in quibus fundantur.
Et quoniam haec videatur negare, figurae mathematicae et speciei, seu classis hanc proprietatem
habere; nil mirum, quia illae non sunt vere species qualitatis, ut ibi diximus.

Inquires: Utrum qualitas sit perfectior quantitate?

Res affirmativa est D. 4. d. 12. q. 2. a. n. 9. et deinceps, ubi id efficacissime probatur, quia qua-
litas dicitur subiecto nobiliori, quod illud, cui inuenitur quantitas, neque qualitas dicitur subiectum spiritui-
tuali, ut Angelo, quantitas autem non. Item, quia qualitas dicitur habere perfectiorem differentiam, neque tra-
hita ad intentionem, et uolitionem; quantitas uero non. Item, quia omni actus perfectior est passio, sed quali-
tas est actus, neque unus calor producit alii calorem, quantitas uero est magis passio: neque de. Item,
quia quantitas sequitur oppositam rationem magis; qualitas autem rationem minus: forma autem est simpliciter
perfectior materia et 7. metaph. Cap. 2. et 9. qualitas perfectior, et nobilior est quantitate.

Obiicitur: quod est propinquius perfectioni, est simpliciter
perfectius; sed quantitas est propinquior subiectum, quae qualitas; subiectum autem est perfectius, et ens
neque quantitas perfectior est qualitate. Minor propter quia quantitas recipitur immediate in subiectum, quali-
tas autem non, nisi mediante quantitate. Item 1°. Aliquando magis: quod est adhaerere propinquius per-
fectioni, est perfectius, neque; quod propinquius perfectioni per imitationem, cedit. Vel aliter: quod est propin-
quius perfectioni 2^a rationem nobilioris et perfectius, cedit; quod est propinquius perfectioni 1^a rationem eius
in nobilioris, neque. In subiectum enim et adiectum ratio potius, seu passibilis, et ratio actus, seu activitatis, et
haec perfectior est, quae illa; quantitas appropinquata magis subiectum, et equitatem in rationem potius seu
passibilis, qualitas autem in rationem actus, seu activitatis. Propter et 2^a ratio est D. 11. cit. n. 11. ubi periturus
et pulchra doctrina in suppone affert.

DISP. 4^a DE RELATIONE 4. Pramento.

Post pramenta absoluta sequitur tractatus de respectibus. Licet istud hac pramissa anteposuerit
qualitati. Nota huius 4^a pramenti valde utilis, et necessaria est et ad metaphysicam, et ad philosophiam, et
precipue ad tractatus de SS. Trinitate. Id per prius examinare oportet, quod, et quodamplex sit relatio utrius?

9. 1^a. quid, & quodamplex sit Relatio?

Supponimus ita Stoicos, et alios antiquos philosophos clari relationes reales creatas, quod fere probantur
non esse, et quia est unanimis philosophorum maiore parte consensus; et quia ipsa ratio suadet, cum non respondet illa-
ri creaturae nec ex ratione rationis, quia est per se, datur in divinis relationibus, nec ex ratione finitatis,
et creationis, neque ex hoc capite non apparet aliqua impossibilitas circa creaturam realem relationem. In
hocceim tractatu indifferenter utitur his vocibus tamquam synonymis, seu fere idem signi-
ficantibus, Relatio, Ordo, Praeceptio, Respectus, Respicientia, Habitudo.

Si dicimus, quod istud hic cap. Quodamplex sit definitio relationis in creatura: Relativa sunt, quorum
unus sit ad aliud se habere; unde in abstracto sic potest definiti: est cuius unus sit
esse ad aliud se habere: quod quidem definitio proportionaliter ducitur relationi, siue trans-
cendentis, siue pramenti, siue realis, siue rationis, neque enim hoc explicata in ordine ad hoc.
Id quia, et aliud in neutra determinatione denotat, ut dicitur philosophi alicuius in nota sub-
stantia in doctrina nostra lib. 2. Summ. Cap. 10. prope finem tractatus, et hanc aliam non invenit in divi-
nis, propter istam relationem ita definiti, ut etiam divinis relationibus ducatur: est ratio habens referendi. Ad
verum autem, quod istud solus definitio relativa esse, non vero 2^a dici.

Pro latitudine 2^a potest explen-
da dico, quod relatio 1^a dividitur in relationes reales, et rationis, quae etiam patent. 2^a dividitur
relatio in relativa 2^a esse, et relativa 2^a dici, quae divisio diversimode explicata ab Aristotele; non enim
autem dicendum est, quod relativa 2^a esse sunt illa, quae pro se se significata, creabilia, seu 1^a pramento
decepti dicuntur relationes, et fundamentales, seu 2^a pramento important subitum; ita est Pater, et filius.
vult, quia in ratione datur, et sunt nihil 1^a pramento, et creabilia intelligimus, nisi quod ad filium, et
seorsum referantur. Relativa 2^a dici sunt illa, quae pro se se significata sunt absoluta, id sub eodem
nomine indicant relationes anexas, seu subsequens, atque ita 1^a pramento decepti dicuntur entium absolutum,
et 2^a pramento relationes; sic sunt scia, intellectus, sensus, manus etc. quae 1^a pramento dicuntur scias entium
absolutas, et 2^a pramento explicantes per se ad aliud, ut scia ad scribibile, intellectus ad intelligibile, sensus
ad sentibile, et manus ad totum. Adverum autem cum dicitur 4. 3. quodlibet 1^a ad arguit, quod non omnia ab-
soluta possunt esse relativa 2^a dici, licet aliunde fundentur relationes, sed solus illa, quae sub eodem nomi-
ne importantur absolute 1^a, et relationes 2^a, ut scia. Adverum ita, quod haec divisio debet assignari in
creatura, quia in abstracto non est relatio, licet relatio 2^a esse. Notat autem dicitur 4. 26. pramento, quod haec di-
visio (sicut et 1^a) est equivoca in equivocata, quia relativa 2^a dici solus sunt denominative relativa,
quia dicuntur, seu denominantia talia, et ideo 2^a dici, non 2^a esse, relativa. 3^a divi dit relatio in

transcendentem, et pramenti: 1^a est, quae realiter identificata est cum re relata per se ipsam, seu cum suo fun-
damento, ut relatio dependens, quae dicitur creatura ad creatorem. 2^a est, quae realiter distincta est
a fundamento, ut relatio patris ad filium, et filii ad patrem in creatura. 4^a Relatio pluraliter in mu-
tuo, et in mutuo: mutuae, cum unus sit respectus ad alterum fundamentum, ut similitudo inter
duos albos, neque quodlibet et fundat, et terminat relationem ad aliud. Per oppositum autem in mutuo
est illa, cum unus sit respectus ad fundamentum, ut relatio dependens, quae fundata in
creatura, et terminata ad Deum, qui non respectus ad creaturam. 5^a Relatio mutua dividitur
in relationes quae parantur, et in quae parantur: 1^a est, cuius extrema fundantur ad invicem relationem
eiusdem rationis, quae equaliter, seu uniformiter denominantur, ut relatio identitatis, divinita-
tis, et similitudinis, neque utrumque extremum dicitur idem, diversum, et simile. 2^a est, cuius extrema
diversa creabilia fundantur ad invicem relationem, quae diversimode denominantur; ut Pater, et filius
quod licet mutuo ad invicem referantur, magis 1^a respectus, et denominata relatione paternitatis, et 2^a
relatione filiationis, quae relationes non eiusdem, sed diversae rationis habent, et nominis sunt.

aditlaone
Tealop

13 Genus relativorum.

relatio: quoniam admodum
alby, et recipiendi alteri albi terminat. Circa relationes huius generis, ut sunt, quae fundantur
in unitate, et numero, aduertendū ē, qd̄. Hic n̄ sumit hic unitas, et numerus praementales, scilicet pro
unitate quantitatis dñus, et pro numero ordo et cum divisione, quae p̄ quantitates dicuntur; sed hanc un-
itatem transcendentem, id ē, unitatem pro uentura, et numerus pro diuersa mentia aliquorum, nq̄ dñs duo
ueniunt in aliquo praeo ipsi dñi, unitate, seu habent unitatem in illo; et p̄ oppositū, illa, quae n̄
ueniunt, n̄ habent unitatem, sed pluralitatem tantū, ita faciunt numerum, seu multitudinem. Vnde ex
ma ponunt tripliciter uenire, id est differre, scilicet, in substantia (intelligē, in essē, nq̄ substantia hic accipitur
a dñs pro essē, sicut et in definitione equivocarum fecit), in quantitate, in qualitate; ideo relationes
huius generis, quae fundantur in unitate, sunt tres, scilicet, identitas, similitudo, et aequalitas; et totidē
his oppositae, quae fundantur in numero, seu multitudine, nempe, diuersitas, discriminatio, et
inequalitas: unde, quorum substantia ē una sicut dñs, dicimus esse idē; hoc ē, quae ueniunt in essē
fundant relationem identitatis; quae ueniunt in quantitate, habent relationem similitudinis; et quae
in quantitate, relationem aequalitatis. Quae autē differunt in essē, seu substantia, habent relationem diuersi-
tatis; quae in qualitate differunt, habent relationem discriminationis; et quae in quantitate, relationem inequalitatis.

23. Genus relativorum.

mentis proximi, seu ratio fundandi relationi huius generis est potius activa, et passiva, non nuda
sumptus, sed reductus ad actum, ita ut actio, et ratio solus sint rationes necessariae requiritae ad fieri,
seu ad resultandum eorum relationis. Ita exprimitur §. 4. d. 13. 2. l. n. 26. dicens: Salvata ratio dicitur
huius generis relationis ad 20. modo dicuntur 24 potius activa, et passiva, ut 24 fundamenta: et dicuntur
24 actiones passivae, ut 24 dispositiones praeviae ad illas relationes. §. 5. d. 6. 2. l. n. 11. ubi fit huius
relationibus actus prout quae causa in fieri ipsius relationis, et quidem quando fuerit causa, tunc relatio
inficitur: sed non causa in esse, sicut non manet, manente relatione: fundamentum autem non pariter est causa
in fieri relationis, sed in esse. Quid ergo fundamentum praesentificatur? Respondetur, fundamentum proxi-

my é ipia pãa generativa, n'laquenda Regressu (transcendentis) que dicit dese pãa, s'dt
isto absoluto, qd denominatrãrupta.

quo absolute, qd denominatur a repta. Quibus scilicet licet affirmata ratio: fundamentum proximum tandem manet, quandoque relatio durat, aliam posse dari relationem sine fundamento proximo, atq; ita sine eius exa, quia & exa relationis est esse in fundamento; Id transacta actione, et passione manent relationes huius generis: et actio, et passio in sunt fundamentum proximum illarum relationum, ut Thomam volunt, Id ad summum rationem pervenit, ut inquitur. Maier est evidens; et prior ista; quia transacta actione generativa, datus est datus; et quia habet relationem paternitatis; et consequens fundamentum illius, quia videtur D. in loco supra p. 1. cit. Relatio autem in prior est, nisi dicitur fundamentum. igitur quia ipsa passio activa seu generativa, quae manet, est fundamentum paternitatis.

Respondeo Thomam, qd licet actio n possit manere sine fundamento remoto, bene tunc sine proximo; atq; ideo licet transacta actione, et patione, maneat relatio huius generis, n ideo sequitur, qd actio, et passio n sint fundamenta proxima illarum. = Solutio; quia qd e immediaty fundamentaty, seu causa relationis in fieri, e tunc fundam. immediate, seu causa conservandi illius relationis, quia transactio e continuata productio; Sol. per con, relatio deservat sine actione, et patione: 2o quia actio, et passio n sunt fundamenta proxima, seu causa ipsius relationis imdata. Dico. 2da: deficiente una, remanet altera.

relatiōnis immutata. Dico ita: deficiente pōā generativa, pter relāō paternitatis manet;
sed quia deficiente, seu transacta actione, manet relāō, actio nō fundamētū proximū relatiōnis:
et nec pōā activa, seu generativa propter eandē rōnē. Māne p̄t, quia si q̄dā pōngit uerū realis
ē pater, amittat pōā generativā p̄pter senectutē, et p̄pter infirmitatē, et si Curucis fiat, adhuc
remanet relāō paternitatis in illo, quia uerū ē pater. = fig: quando actio, et pōā nō sunt,
quā transierunt, adhuc tunc decesserunt tamq̄ solutiō p̄pter ad resultā relatiōis; et eligē
serviri p̄sum ad fundandū illū relatiōis. Cōp̄t, quia nō minus requisita actualitatis relatiōis p̄q̄-
vire, seu necessariō p̄requiritē, quā fundamētū proximū ad actualitatis relatiōis. Antis ē Q̄d supra
ē allegatus, quod dicitur, qd actio, et pōā sunt dispositiōes p̄p̄rē ad illas relatiōes, aut eligibiles: illę re-
latiōes, quę evidentē fundari sup̄ actionē, et pōā, nō insunt, quando actio, et pōā ē: insunt etiā,
quando actio, et pōā nō sunt. P̄t ad 14, quando suppositū māorē: quia pōā generativa p̄t

quando actio, et p[ro]p[ri]a n[on] sunt. R[es] ad 14, quando supponit[ur] m[od]o; quia p[ro]p[ri]a g[e]n[er]ativa e[st] v[ir]-
tus subitanea, realiter identificata cu[m] h[ab]e; ac p[ro]inde nequit deficere, manente h[ab]e ip[s]o. Si enim
aliquando dicit[ur], h[ab]e n[on] h[ab]ere seu amittere p[ro]p[ri]a g[e]n[er]ativa, n[on] quia deficiat virtus subitanea, sed
quia l[es] deficiunt, l[es] debilitantur, seu indisp[on]unt[ur] organa, mediis quib[us] p[ro]p[ri]a sua exerceatur.
= Ad 24 dic[itur], q[uo]d d[e]l[ic]to p[ro]p[ri]a e[st] d[e]l[ic]to p[ro]p[ri]a, seu antecedens, n[on] aut[em] actualiter trans,
ac p[ro]inde n[on] requirit[ur], q[uo]d tunc existat, quando resultat rel[ati]o, sed sufficit fuisse, seu
p[ro]cessisse; q[uo]d n[on] sufficit in fundamento, quia fundamentu[m] d[e]l[ic]ti esse rel[ati]o[n]i, ac
p[ro]inde cu[m] rel[ati]o resultat, seu accipit esse, debet fundam[en]tu[m] d[e]l[ic]ti esse esse, seu
existere; d[e]l[ic]to aut[em] p[ro]p[ri]a minime d[e]l[ic]ti esse rel[ati]o[n]i, unde d[e]l[ic]ti d[e]l[ic]ti.

33 Genus relativorum.

Ad hoc 34 genus pertinent relationes, quae fundantur in mensurabili ad mensuram, ut
relatio scilicet ad scibile, seu obiectum, visus ad visibile, et cuiuscumque actus habitus ad sui obiectum.
Sed et admodum, quod scia (scilicet idem) praerexpicere obiectum explicitum, nempe, 1 sub ratione
mouentis, motus, seu carentis illi, quo sensu refertur multa in ratione causae, et effectus,
quae relationes pertinent ad 24 genus relativorum; 2 praerexpicere obiectum in ratione terminativae,
et mensurantis scilicet, quo sensu scia dicit relationem tendentem, attingentem, et mensurabilitatis;
ad obiectum, obiectum autem nulla relatione, nisi ad summum rationis, dicit tunc ad sui: et haec relatio
scilicet ad obiectum est propria, et pertinet ad hoc 34 genus relativorum. Quod ut capiamus, in similibus

scotica doctrina, scilicet qd zelao p. et d. modis, et qd
alignando non nihil nobis decurrit per hanc doctrina. **Quare** p. utq. zelao ut
tuata emalita per esse ad, an esse per esse in? pro quo i. notant, qd zelao huius pro
mundi e. accm. tale interm. et d. uenit, cum totu. suu. e. ad aliud se h. b. e. unde

in relatione sunt duae habitudines eundem in, alia receptu subiecti, et alia receptu fundamenti. 19
habet, et potest, quia accensum est, non omni accensum potest subiectum intelligere; 29 habet, et potest, quia relatio est, unde
esse in subiecto ducit relationem sub ratione generica, et esse in fundamento ducit illi sub ratione
specificam accidentis relationis: 2a. habitudo est valde distincta a 1a, nam relationes transcendentes
tales sunt, et relationes divines habent esse in fundamento, non autem esse in subiecto, quia nulla est
accensum. Itaque recepta in relatione receptus ad, quia est tendens ad tria; arguitur ita dicitur Ordo 1. d. 26.
q. un. n. 12: relationi, unde relatio est, ducit quod sit ad aliud, quia si non est ad aliud, non est relatio.

Dico 2o pro resolutione dubii: relatio specificiter, seu differenter
habita dicitur per esse in, et ad; in, scilicet, in fundamento, in subiecto, nisi extendendo subiectum
ad fundamentum, quod potest dici proximum subiectum respectus, ait 2o q. 4. d. 12. q. 1. n. 9. Probatur
1o relatio ab ipso Ordo ibidem n. 8. dicente: 2a relatio probatur, quia recepta est essentialiter habitudo
inter duo extrema: Et ideo sicut tollere tria, ad quod est receptus, est tollere, id est, tollere receptum:
ita tollere illud, cuius est receptus, est tollere receptum, et destruere rationem receptus: non 2o, quia
accensum receptum est accensum, ideo requirit subiectum, fundamentum: Sed quia receptus est receptus, ideo
requirit cuius, et ad quod sit etiam in divinis. Itaque ibidem 2. n. 18. §. ad 34, ait: Respondetur,
dependens relationis ad fundamentum (scilicet, esse in) est essentialissima, itaque sine ea non potest
esse ratio relationis. 2o ex 2o q. 4. d. 12. q. 1. n. 9. quod necessarium, et essentialiter ducit relationi esse ad, et in
fundamento.

Dico 3a: duo non possunt facere unum per se, nisi unita per modum actus, non per
sed per modum habitudinis, nempe, in, et ad, nisi unita, et relatio est metaphysice unum per se: arguitur
patet, quod in relatione esse in, et ad, non sunt duae habitudines, nisi ad summum per se receptum in al
equatos) ibi enim est tantum una ad quod quada habitudo, cuius equi essentialiter est fundam
et terminari; et ut notat noster Magister, solus terminus sumptus, scilicet, sumptus esse in
pro fundamento, et esse ad pro tria: Sed tunc fundamentum, et tria non possunt esse ad esse
intimam, et quidam dicitur relationis, licet sint de coinstitutione eius, quia relatio requirit illis
in cognitione, et ita promissa ut addit in definitione relationis, quod non potest nisi per additionem
mentis de finiri. De hoc habetur resolutio alterius dubii, scilicet: an ratio formalis relationis dist
patet in duobus extremis, quod ad invicem per relationem referantur, etiam unum dicat in alio, et
alterum in obliquo? Cui negativè respondetur propter dicta. Itaque ita dicitur: thus definitio rela

tionis dicitur, cuius totum suum esse est ad aliud se habere: et quia relatio per esse ad patet, et non per
esse in distincta specificiter, et differenter. 2a. probatur, quia esse in est commune omni acci
dentis, et absolute, quod receptum: et dicitur. Patet ad 14, quod dicitur Niles ait, quod totum esse relationis est
ad aliud, eo ipso supponitur quod totum esse relationis est in aliquo alio, non tamen ad quod est relatio ne
aliud a se ipso; et est aliud a fundamento, in quo est totum esse relationis, quod est ad tria. Itaque
2o q. 4. d. 12. q. 2. n. 20. ait: relationi unde relatio repugnat non esse in subiecto aliquo, extendendo
illud ad fundamentum, quod (ut ait supradictus legatus) potest dici proximum subiectum respectus. Ad
2am rationem dicit, quod esse in subiecto est commune omni accidenti, non autem esse in fundamento: illud enim
in debet esse accidentale, tamen habitudo, ut sit commune omni accidenti, non esse actualiter in subiecto est op
tate extrinsecus ad invicem, realiter distinctum, et sine quo accensum absolute potest salvari, ut patet in du
chastitia; Ceterum esse in fundamento debet esse actuale, et ut ita est quod intimam, et essentialiter rela
tionis cuiusque, sive casualis, sive divinis, sive promissis, sive transcendentalis, non omni relatio
actualiter referat fundamentum ad tria, licet non precise ad tria actualiter, seu actualiter existens,
ut in relatione transcendentali.

Quaeres 2o: Unde sumatur unitas, et distinctio spe
cifica relationis? non queritur de interna unitate, et distinctione, non de summa a propria, et interna
rei distincta nobis ignota. Sed querimus de unitate, et distinctione extrinsecis, quae addendum duntaxat, seu
colliguntur per aliquod quod ad relationem extrinsecam referantur, et est nobis magis notum, quod ipsa relatio
in se, quae propria minimam eius habet nisi per extrema percipere possumus.
Respondetur: unitas specifica relationis sumitur ab unitate
specificae utriusque extremi, non materialiter sed formaliter sumptis; distinctio vero specifica sumitur per a
qualiter divinationem. Et utraque pars ex proprio illo Scotico: quoniam enim distinctio sufficit ad dis
tinguendum: sed non quoniam distinctio sufficit ad percipiendum identitatem aliquam. Patet etiam ratio:
non tamen sola unitate fundamenti, et termini formaliter sumptis, sed distinctio specifica relationis.

in quo patet e² ex sola habituine ad 12y. - Ad 13amque dic, qd fallit maior imagi-
natio, qd existimant, qd relatio sit aliqua linea attingens a fundamento ad 12y, ex relatio h
sue quantitas, nec quanta: unde distantia extremorum n^o impedit relationem, sic habituine uni
us ad alterum, sicut nec distantia ob^o impedit cognitionem eius. Vel inter eos: s^o pater e² mater n^o
et filius apud Indos, pater dicitur esse datus? sic; ut filius, qui pater viventibus gentilibus
pa^o non ita maior sic orbanter! Si n^o, quando relatio paternitatis attingit pertransiens tantu
distantia? Ad 20. id est

Disting. 2. Ag. 39. Identitas, et diversitas sunt relationes praemissae, siquidem si perieris; sed n
 distinguenda realitate a suis fundamentis: 29. Sec. Debat in hoc: 21. quilibet per se habet eadem, lat
 et diversitas in sunt relationes superadditae suis fundamentis. Item: quia hoc creatura speci
 fia differat a beato: 29. n. per relationem accidentis, quia nulla fia potest per se esse effectus perfectionis se
 ipsa. Ideo dicitur, qd pprii intuitus est pprii distinctio; sed pprii intuitus n. aliquid acci. superaddit
 et realitate distincta a re intuita: 29. Sec. Q. 2. Quia...

et realitas unitas a se distincta: 29. Et. Itz, qd circa rei e quide fundamenti remoty identita-
tis, l' distinctio, nq unitas, seu tenore remoty in eua e fundamenti proximij identitatis, et
numerus, pluralitas, seu distinctio illorū in eua e fundamenti proximij distinctio, et in se gene-
re relativorū Cytho docuimus; unde nego mior, et ad probandū distingo antea: 20. quilibet per
sua esset e fundamenta lita eade, l' diversa ab alia, recto; fratrib, ppo; quia ipsa relatio l' di-
versitas talis sumpta fundata quide in eua, sed ne eua, l' pps eua xey, sed quid super
additū illis. Et tūc dicat qd hōi d. eua lita differre a bruto, n' tūc e, quia ipsa relatio l' di-
versitas sit qd eua lita hōi fratrib sumpta, sed quia talis relatio fundata in eua unius, et termina-
ta ad epig. alterius; et cy relatio accipiat denominationē ab e' remi intraque versata, iet p'z
in unione aq, et corpori, et in unione hypostatice, que dicuntur uniones substantiales, quia
versantur intra substantias, cy de vera accidentia sint; sic similiter identitas, et distinctio dicuntur
essētes, quia versantur intra eua xey. Nequentad, dic qd p'piz distinctio e p'piz fundamen-
ta lita distinctio, n' vero fratrib, ita ut sit ipsamet fratrib essētiā, seu distinctio, que idē dici-
ta essētiā, quia fundata in p'piz essētiā, seu distinctio. unde hōi dicitur essētiā fundamēntalita
differre a bruto; differre autē fratrib, seu a dualita n' eua lita hōi. Et 29. p'piz etig ad affirmatiōē
De 40. relatio similitudinis n' facit qd duo alba sint

differe ab alio; differe autem, quia non sunt
 40. relatio similitudinis non facit, quod duo alba sint
 fratres similia: 29 non datur illi relatio ab illi distincta. Probatur autem: fundamentum non fit simile
 30 pro id, quod est dissimile. 320; sed relatio illa est dissimilis 320; seu albo: 29 non proest obstruere
 fundamentum fratres simile illi. 320, cum ponitur ipsa relatio dissimilis hoc sit 320, quod illud funda-
 31 mentum. — Prima: duo dissimilitudines supra alio albo, et nigro ad invicem potius coarctant
 32 duosque, seu similitudines, quod divergentes, seu dissimilitudines, quia duo dissimilitudines dis-
 33 tinguunt inter se, sicut duo homines; quia talis relatio non possunt illa extrema obstrui fratres
 dissimilia. Pro ad 44 negando autem, et aliquid maius probationis: fundamentum non fit simile

dissimilitia. Nam ad 2^{am} negando antea, et distingo maiorem probationis: fundamntu rigit simile
 propter id, quod est dissimile ut quo, recto; propter id, quod est dissimile ut quod, recto; et distingo pariter
 minor: sed ratio similitudinis sumpta ut quod est dissimiliti alio respectu sumpta ut quo, recto.
 Relatio enim illa, et propter sumi ut quo, seu ratio facit animam ad aliquid, et referendi, et sic non est ali-
 simi, sed similitudo ipsa, et ideo est quo, seu ratio facit, quia alibi distincta simile, sicut al-
 bedo est, quo distincta albi; et propter sumi ut quod est enim relatio ad albi, et in hoc sensu
 non exerceat munus relationis, sed est absolute: nec tunc sic sumpta similitudine est dissimi-
 litas, nec similis albi, quia similitudo utroque relatio non est subiecti qualitatibus, et ex similitu-
 dine, et dissimilitudo facit fundamnta supraducentibus, et inducentibus altumorum in qua-
 litate, hinc, quod relatio nulla propter esse fundamntu similitudinis, et dissimilitudinis ite-
 rosi loquendo. videtur.

m. 9. 9. 29 212

Ad affirmacionem per se idem: duo enim diuinitati reali-
tes si ut eadem sumantur, quoduis scilicet sunt duo contra ad se mouere relata, ueniunt
quidem in esse, et ita fundant relationem identitatis, et qua denominantur; sumptis uero ut
quod, seu habita, sic sunt rationes factae diuinitati, et ita quolibet denominatur, et uidentur
sui fundamentum habita diuinitati alteri. unde quolibet relatio si accipiat ut quod, et quod, et
tali, et denominatur; si autem ut quod, et denominatur, ut refferens; sicut a pari: intellectus ut quod
et uidentur, et denominatur intelligenti; si autem per se minus obiecti, quo solum sumantur ut quod, et
redit intelligenti, sed est quid intellectus.

Thom. 12. Si relatio dicitur realiter ab extremis, sequitur, quod duo alba simul existera
possent esse sine relatione similitudinis, quia esse sunt priora relatione, et prius potest esse sine
proportioni. Vel efformetur sic: Si relatio dicitur realiter a fundamento, quia dicitur per se po-
nere relationem sine fundamento, quia quod dicitur facit mediante causa 2a, potest facere se-
solo, quando causa 2a non dicitur causa; sed Deus facit relationem medio fundamento, quod non dicitur
relationi: et potest facere relationem sine fundamento. hoc non est: et sic.

Ita, quod et si extrema possint
separari a relatione, et esse sine illa; Igitur Deus per se potest absolute impedire resultare re-
lationi, ut docet Scotus Collatione 39.; Igitur Deus tolleret, seu deleteret relationem in potentia, et do-
cet idem 12. 4. d. 6. 9. 10. n. 10. V. istud autem. Quid inde? tunc illa extrema non essent formaliter
similia, sed solummodo fundamenter. Ad 2am rationem dic, quod licet Deus possit producere relatio-
nem sine deum effectivo fundamento, quia fundamentum in ratione causae efficientis non dicitur rela-
tioni; non tamen potest producere relationem nisi in fundamento, quia relatio dependet essentialiter a fun-
damento tanquam a causa materiali, seu in 2a, et dicitur relationi sit esse in fundamento, licet
non in fundamento.

Quaeritur: Utrum una relatio possit esse fundamentum alterius? ne-
gatur Thomae; non autem dicitur. Cuius dicitur pariter in sententia. quod una relatio promissum potest
fundari supra aliam. Dicitur, quia ipsae relationes ut sunt recipiunt litteras relationum re-
ali denominationes non minus, ac entia absoluta: et quia habent veras reales relationes, seu sunt deno-
minantes. Dicitur, quia 2a 2ae 1a metaphysicae text. 2. de eis aliter separatur, et idem, et dicitur, sed re-
latio promissum est facta est: et idem, et dicitur, et recipiunt litteras absolutas, et respectivas. Ideo enim
inter 2as, et 3as datur relatio distincta, quia distincta sunt in potestate essentialibus: sed dicitur pariter, et si-
milia ducuntur: et similes relationes distinctas fundant. Itaque relatio similitudinis, et relatio parentitatis
sunt plures essentialiter, seu distinctae in entia: et fundant relationem distinctam eque, sicut duo entia
absoluta, quae in entia non ducuntur. Igitur.

Q. 3. Utrum multiplicatis numericè tris, multiplicentur numericè Relationes in eodem Fundamento?

Supponimus: circa dubium, quod multiplicati specificè tris, plures sunt specificè relationes in eodem
fundamento, nam idem habet fundat relationem filiationis ad Patrem, dicitur ad lapidem, et qualitatem ad
aliam etc.; unde 2o solus est multiplicatio tris, eiusdem speciei, et solus numericè distinctus.
Sed notandum, quod tris relationi est duplex: alius ad quatuor, seu totalis, et est ille, qui se solo suffi-
cient est ad determinandam relationem; ut se habent plures filii respectu relationis paternitatis, quorum
quidlibet, seu unusquisque independenter ab altero terminat relationem paternitatis. Alius est tris
inadequatus, seu partialis; et est ille, qui se solo insufficient est ad determinandam relationem; ut se habent
plures in distincta respectu relationis speciei, quorum nullus scorum potest esse sufficiens tris realitatis
tris relationi, bene tamen oia simul. Non est 2o. Relatio inadequata, sed adequata, et totalis;
nec dubitatur de fundamento eodem proximo, sed remoto. 1a sententia d. Thomae 1. part. 2. 29. tenet,
partem negativam. 2a sententia est Scoti 3. d. 8. 9. 1. partem, et quo sit.

Solutio: Multiplicati nume-
ricè tris, multiplicatae pariter relationes in eodem fundamento. Probatur 1o ratione, et authoritate d. Thomae
et n. 8. dicitur: Correlativa sunt simul natura, ita quod destructo uno, destruitur et reliquum: et destruc-
ta hac filiatione in hoc filio, destruitur hae paternitas in hoc Patre. Cuius rei materiam Patre respectu
2i filii, materiam 1o; sequitur, quod alia paternitas fuit (in Patre) ad 2um filium, ab illa, quae fuit in eodem
patre ad 1um. Itaque nulla nova relatio advenit (Patri) per hoc, quod 1us filius corrumpitur, sicut nec
nova generatio advenit (Patri) ex quo 2us filius fuit genitus vivente primo.

Quae respondent Thomae huic praesentibus, et efficientibus
me rationi d. Thomae: alii dicunt, quod Patre est quidam simul natura cum 1o filio 2a subiecta relationi paternitatis;
Cuius 2o autem, et Ceteris est simul natura 2a extensionis accidentis iuxta paternitatis: sic quod ad produ-
ctionem novi filii non resultat nova relatio in Patre, sed prior extenditur per alteram denominationem
natura deumpso, et nova existit tris. Sic praeter respondetur defendentes unum in alibi
sibilis habitus in scia totali. Sed contra 1o: ille novus modus, seu accidentis extensionis paterni-
tatis ad 2um filium, se absolute, et respectivus? Si absolute; et negatur enim id, quo Patre respectu, seu
negatur ad 2um filium. Si respectivus; et quod sit novus modus, seu novus actus esse novus respectus,

seu relatio; et 2^a multiplicata relatio paternitatis ad multiplicationem filiorum. Ita 2^a quia
relativa mutua, ut sunt pater, et filius, non sunt talia per ordinem denominationis, sed per se in
quolibet inter se ad aliud: 2^a pater non refertur ad 24 filios per totam et unam denominationem.

Ita 3^a: generatio activa 2^a filii est alia realiter
distincta a generatione activa, qua pater genuit 14 filios: 2^a relatio paternitatis in pater ad 24
filios est alia realiter distincta a relatione paternitatis ad 14 filios. Antea est videndum: et contra dicitur, quia
iuxta unum Thomam Scotum 1° 2° 28. art. 4. relationes 2^a generis, ut sunt
paternitas, et filio, fundantur in actione, et passionem, seu in generatione activa, et passiva: 2^a si
quia in 2^a filio multiplicata generatio passiva, secundum multiplicari numerum filiorum, patet, quia
multiplicata in pater generatio activa, multiplicabitur paternitas, quae fundatur in illa. Vel effor-
matur sic: pater non attingit 24 filios per extensionem 14 generationi activae, qua 14 attingit filios: 2^a
nec extenditur relatio ad 24 filios per extensionem paternitatis, qua 14 respicit filios.

Respondent: quod si quis adequatus pa-
ternitas est filius ut sic: tunc ratio in adequatus est talis, et talis filius; ad proinde licet multipli-
centur tunc in adequatus, non propterea multiplicata relatio paternitatis, quia tunc adequatus non
multiplicatur. Ita 2^a: tunc adequatus relationis est, quo posito, posita relatio, et quo abla-
to, auferatur; sed posito 1° filio, quin alter posita, posita relatio paternitatis, et ablatum, auferatur;
alias qui unicus habet filios non esset pater: 2^a quia illi pater filius est tunc adequatus.

Ita 2^a: si filii adequati ter-
minant sub ratione filiorum ut sic; et sic sub tali ratione fundantur relationes ad patrem, quia non
est maior ratio ad unum, quam ad alium, praecipue in eorum sententia: 2^a in omnibus filii sunt tamquam unicus funda-
mentum adequatum, et dicuntur una relatio filiorum in omnibus; quod, ut ipsi fatentur, repugnat, quia tunc
unus accens esset naturaliter in pluribus subitis simul. Et si hoc non, quia quilibet filius habet adequatum pa-
ternitatis, ad quod ita fundantur adequatum filiorum; posita quolibet est tunc adequatus pater-
nitatis, de quibus per se patet, et dicitur activum, et adequatum generationem non esse. Ita itaque: si filio
ut sic est alia a tali, et tali filio; 1° si non; 2^a quilibet filius sub ratione filii est tunc adequatus pater-
nitati. Si est alia; itaque quod: illa filio ut sic est aliquid a patre; 1° si non; 2^a aliquid rationis est tunc
relationis realis mutuae, quod ipsi non dicunt. Si data illi filio ut sic a patre est distincta a filio, et tali fi-
lione: 2^a tunc oportet dicendum, dari a patre non unum, quod in suo loco est accitum non est.

Filii respondunt: quod si plures filii sunt tamquam unum, tunc
ratio facti est filius, et filio ut sic; et quod non multiplicata relatio, de qua non multiplicata tunc facti. Ita
hic ratio impugnata sicut praecedens, et est sic: per unam multiplicationem facti, multiplicata relatio
ad illi; sed multiplicatis numeris filiorum naturaliter, seu 24 entibus absolutis sumptis, multiplicata numeri-
ce tunc facti paternitas: 2^a multiplicati numerum filiorum, multiplicata paternitas. Debat minor: per unum
tunc facti paternitas est filio; sed multiplicati naturaliter filiorum, multiplicata numerice filio in illis,
quia una numerum filiorum non est in pluribus realiter distinctis: 2^a sic. Ita itaque sic: per unum in 2^a sequenti
patribus tunc filiorum est paternitas, sicut tunc paternitas est filio; sed per unum stante una pater-
nitate, multiplicata numerum filiorum: 2^a et sic stante una filione, poterunt multiplicari numerum
paternitates; quod ita falsum est, ut nec ipsi dicunt. Si autem respondant, quod stante una paternitate, mul-
tiplicata filio, quia filii est multiplicata, non sic paternitas, quia pater est unus; 2^a iam
paternitas non multiplicata, non quia plures filii sunt tamquam unum, quia subiectum est incapax
plurium accidentium, quod est falsum. Alii tamen respondent; quod 1^a paternitas respicit 14
filios; sed generata 2^a filio, patet paternitas 2^a, et resultat paternitas 2^a, quae insimul
respicit ambos filios tamquam unum adequatum eius; et generata 3^a filio, patet paternitas
2^a et resultat 3^a, quae insimul respicit tres filios. Ita 2^a: 2^a quae de pleno decidunt,
quod multiplicari filios, seu tunc, multiplicante paternitates, et solus negat coexistere illarum
in pater. Ita 2^a: negat relatio permanere, quin tunc eius durat; sed per unum generata 2^a
filio, permanet filio 1° filio: 2^a et tunc eius. Sed per unum 1^a paternitas est tunc facti, et ade-
quatus 14 filiorum: 2^a generata 2^a filio, quod per unum 2^a paternitas resultat, manet tunc
et sic paternitas 1^a. Ita 3^a: omnes paternitates sunt eadem ratio: 2^a si 1^a terminata adequat
ad unum, 2^a et 2^a nequeunt terminari ad plura. Et ne 2^a paternitas realis? Ita 4^a:
relatio non patet, nisi per unum fundamentum, et tunc, ad quod est eadem dependet; sed generata
2^a, et 3^a filio, vivente 1°, manet fundamentum, et tunc 14 paternitates: 2^a et ipsa. Ita de-
mum: 2^a paternitas per unum respicit duos filios; quod: uno destructo, paternitas illa manet; 1°
si manet; 2^a quia ille unus filius permanens est tunc facti, et adequatus illius. Si non manet; 2^a

29 filioo viventi filii n hber correlativu qd implicat, quia relatione 2i generis sunt mutue
immo nec 29, quia ppa vos tunc fratres et addequatus filioo mi e paternitas. Propterea
enim dicitur. Veludis sub n. lo.: ad duos tunc n poterit esse eadq relao, quia tunc eadq esset,
et n esset. Ubi, quia ablato uno, maneret, manente alio; n esset, quia quolibet ablato, auferetur
relao, quia erat ad ipu. 29 got filii, tot paternitates.

Ita ad 10. si plures paternitates essent
in eodq, ille n esset unus, sed plures Patres, quia ad multiplicandz fratz multiplicata de-
bet; sed unus hoo estq scriptu pluri filioz nquit dici plures Patres: qd dicitur = 29, 29 ppa-
pua, argo Thomistaz: n possunt esse in eodq subto plura accidentia solo numero distincta
quia conditio numerica accidentiz descendit a subto: 29 negantur esse in eodq subto, 1 fun-
damento plures scriptus solo nom. distincti. Hoc argo e dogma Thomisticu apud ipsos.

Ita ad 14 negando maius, et uis implicatq pro-
batur; Itaq enim ex dictis alibi, qd dicitur n multiplicata, nisi multiplicata subto, 1 sup-
positu, estq si multiplicata fia accidenti, qualis e relao paternitatis: unde hoo hber plures
paternitates ad plures filios dicitur quidq plures Patres, sed n plures Patres. - Ad 24 dicitur
negando antm, et implicatq probaturq eius; quia ois fia sibi subiecta, sibi accidentis individuant
pa ppaia natura sibi identificate hberit, seu singularetates, cuius oppositum nunquam Thomaz
dicitur probatur n aut pa subto, qd e illis distinctis.

Ita 2o ad idq dicitur de antm: n possunt
esse in eodq subto plura numero accidentia absoluta, do, 1 deo antm; plura n. accia relativa,
neg. Hoo disparit e, quia oia illa accia absoluta ppaia eundem omnino effectum, et de
nominantur spate, ideo q pposito uno accidente, superfluent alia accia eundem speciei; alia
accidentia relativa n ita, quia una numero relao refert fundamentu ad hunc n itaq, et alia re-
fert eundem fundamentu ad aliu distinctu. Immo, ut ait dicitur n. b. plures species phantaz
sunt in eodq organo phantaz, quz species sunt accidentia rationales, et n repugnat qd sint solo nu-
mero distincte, ut clarius apparet in oculo, nq cy simul video plures hoies, hber in oculo plures
species solo numero distincte, sicut illaz oia solo nominis differunt; et tunc nulla superfluit, quia quz-
libet suz distinctu numerice oia representat: 29 nec superfluit plures relationes, eundem rationi in eodq
fundamento, qd quzlibet suz distinctu numerice suz respiciat.

Ad 30: nulla e necessitas ponendi
plures paternitates in eodq Patre; sed n sunt multiplicande entitates sine necessitate qd dicitur. Probatur
maior multiplicata, 1o: hber n multiplicanda numero in eodq ppa, quamvis multiplicata
actus. 2o: ppa unica relatione refert ad plures species. 3o: eadq num. ppa generativa res-
picit plures filios. 4o: filius unica relatione refert ad Patrem, et Matrem. 5o: quando plures
filii nascuntur eodq parte, Patre unica relatione refert ad ois, quia unica actione ois generat.
6o: unica ppa biva respicit plures Colores. 7o: una ppa mag 1e e ad plures fratz: 29 et uni-
ca relao ppa plures respicere tunc, et negant aliz relationes superfluent in eodq fundamento.

Ita negando maius, quia e magna necessitas, qd implicet
fundamentu referat unica relatione ad plures tunc addequatos, quia tunc eadq relao esset,
et n esset, ut supra dicebamus cy dicitur. Ad exempla autq dicimus, qd erat distat disparitas
in eo, qd licet in actu 1o, et ppa modu ppa ponit tunc respiciat ut plura media relatione apitudi-
nati, seu transcendenti, n tunc eadq, et in actu 2o: sicut enim voluntas hber simultate ppa
ad amand, et n amand, n tunc ppa simultatis, nq 1e e ppa modu actus 1i, et 2e e exercit, et
in actu 2o: hber respicit 1o modo plures actus; relao vero 2o modo suz itaq. - Ad 24 ppa di-
paritas, quia tunc addequatus relationi generis e pluralitas, seu multitudo speciez, quia e relao
realis; nulla autq relao reali paramitit (Iqua loquimur) e valis.

Ad 34 dicit, qd antea dicitur
ad actus 24 ppa generativa identificate sibi relatione transcendente ad plures possibile filios, tam-
quq ad tunc addequatus; in actu vero 2o respicit quilibet existens ut tunc addequatus actualis, et
exercite pro dicitur. - Ad 44 dicit, qd filius dicit aliz relatione ad Patrem, et aliz ad Matrem, nq
pa ppa, si moriatur Patre, manet 2e vivens Matre. - Ad 54 dicitur naturaliter, qd quando
plures filii nascuntur eodq parte, n una, sed multiplici actione generantur; ppa quqgo falsu e
ut, ut docuimus, qd actio generativa sit fundamentu paternitatis, sed adhuc utroque per-
missu, scilicet, ergo unica actione generantur, et qd actio sit fundamentu paternitatis, adhuc tunc

si sequitur, qd n pluri fuerit paternitas in illo uno immultiplicato fundamento, nq ut docet
D. cit. n. 6. cy unitate prioris, pter hanc pluralitas posteriori natiuitati n pper se, et ad equa-
te inherenti prioris; sed in illo casu hoo ut actu generam e natiuita prior relatione paternitatis,
que n p se, sed p accm inherit impu subro, et in illo casu n erit illi ad equa quia unita relao e
n poterit minime filij respicere, dy pluri bus tunc det ene: qd statet ppter pluralitas posteri-
oris, seu paternitatis cy unitate prioris, seu fundamenti. - Ad 6. et 7. dic, qd sunt relationes
transcendentes, 1. ppter ad obij, et 2. ppter ppter ad acty, quoy ad equa ppter hndit via inferiora.

Q. 4. Vtrum Relatio terminetur ad absolutum, vel Vespitivum?

Sensu 1. e, an Relatio sit Correlatio alterius extremi, an potius eius entitas absolu-
ta? V. g. an relatio similitudinis, qua unus alby refertur ad aliud, terminetur ad illud ut ad ter-
minum, quamvis alby fiat e; an vero ad Correlationem, id e, ad alij relationis similitudinis, qd
e in illo alio albo? Et aduerte, qd absoluty sumitur hic pro fundamento relationis, quamvis ta-
le fundamentum sit in se relatio, quia tunc e mutua e e qd absoluty. Triplex stat in presenti
sententia: 1. tenet, qd oia relatio, siue mutua, siue n mutua terminatur ad respectum, n vero
ad absolutum, ita vniuersa scolla Thomistica. 2. defendit, relationem mutua terminari ad
respectum, seu Correlativum, n mutua vero ad absolutum. Ita plures Iuriste. 3. tenet sententia

Ita conclusio: oia creatura relatio, siue mutua, siue
n mutua, ad absolutum terminatur. Ita scolla 2. subtilis cy D. cit. 1. d. 26. 9. un.
n. 43. et d. 30. 2. 2. n. 9. et 10. ubi ppter quod talibus relationibus probatur nq d. clausura
ait: hoc etq probatur generaliter ppter oia relatio, quia nly relatio 1. refertur ad Cor-
relativum, ut ad ter in Creaturis. Probatur 1. ratione ppter qd Relatio n mutua: tunc
in quo nulla e relatio, nequit terminare sub ratione relationis relationem ad ipsam; sed tunc, ad
quod refertur relatio n mutua, nulla e relatio ad aliud extremum, in quo relatio illa fundatur; alia
n erit relatio n mutua, sed mutua: qd ille tunc nequit sub ratione relationis terminare relationem
ad ipsam. igitur relatio n mutua terminatur ppter ad absolutum.

Respondent Thomistae, qd re-
latio n mutua terminatur quidem ad relationem, qd e in alio extremo, n tunc ad relationem
relatam, nq huc n data in illo. sed ad relationem rationis. - Sed ita insurgit D. cit. sub n. 10. dicens:
ista enim relatio rationis n e in hac absoluto, nisi dy actu nideretur ab intellectu: scia autem ra-
tione refertur ad scibile: qd illa relatio rationis in scibili n fuit ratio terminandi relationem scij,
Ita 2. relatio realis realitate terminatur, et fundatur: qd tunc eius realitas illa terminatur; sed
relatio rationis nequit realitate terminare, alia terminare in sensu, in quo n e: qd relatio realis n mu-
tua nequit terminari ad relationem rationis. Antea ppter, quia relatio realis e qd 2. est in, quod e
ad e realitatis; alia datur inter ens reale, et ens rationis medijs ppter participationem: qd realiter
terminatur, sicut et realitate fundatur; n ppter autem realitate fundari, nisi in fundamento rea-
li realitate fundante illa: qd ppter ppter realitate terminatur nisi ad ter relati realitate terminantem, qd

Alia respondent Iuristae dicentes, qd licet tunc
relationis n mutua n habeat aliquam realitatem sibi intrinsecam relationem; habet tunc realitatem extrinsecam de-
nominacionem relatiui utq a relatione alterius extremi; et ppter hanc virtutem hoo ille in ratione
relationis, seu relationis saltem extrinseci, sic qd n sub ratione absoluta, sed sub ratione relatiua termi-
nat realitate relationem, quod e in alio extremo ad illud. Sed ita: illa extrinseci realis

relatiua denominatio ppter est ppter a relatione; qd e posterior, ut ppter effectus, tunc effectus
relationis; sed tunc n posterior, immo e prior relatione: qd illa extrinseci relatiua denominatio n e tunc,
nec ratio fatis terminandi illa n mutua relationem. Respondetur 1. prior ratio intelligitur, obij scibi-
le terminare relationem scij ad illud, quod accipere denominationem a illi ratione; nq quia termi-
nat illa, denominatur ab illa; n e ita: qd n e terminari ppter denominationem, quia hec suppo-
nit denominationem, ex qua oritur. Respondetur 2. quia relatio specificata a ter fatis, in ordine ad
quod n e tunc: qd n e illa denominatione, quia ipa n e in ordine ad qd n e tunc relatio; cy potius ipa
denominatio specificata a relatione iq n e tunc; sed relatio n e n e tunc, nisi sit terminata: qd denominatio
relatiua oritur a relatione prior terminata; et igitur denominatio n e tunc, ratio fatis terminandi illa.

una respiciat aliquid pro suo, sed quia habent fines, seu terminos oppositos, ne habent, seu fundam-
entum est finis, seu terminus alterius. - Proprimamque de, quod casus implicat, quia eum da-
re relationes sine eum dare illas sine eum in fundamentis, sed in casu primo, respon-
detur, quod illae relationes essent quidem oppositae, si in eum essent determinatae, sed determinabiles. Et si ob-
cas, implicare relationes non esse determinatas, dicimus pariter, implicare relationes non esse in funda-
mento: sed in eum dato uno ab eodem sequitur et aliud, ne ab eum ab eum in eum. Sed in tali: de

secunda mutua oppositioni fundantur oppositae ad eum; sed iuxta datam solutionem illae duae relationes
quantum in casu illo repugnantes non essent determinatae, essent adhuc oppositae: et adhuc una esset
tertia alterius sibi opposita. - Proprimamque quia relatio dicitur opposita ex suo suo; sed opposita relati-
va non tendit ad absolute, sed ad correlativum: et correlatio est eum relationis. - Proprimamque per
retorquendi ita: propter quia relationes fundantur mutua oppositioni, una relatio est eum alterius; sed
relationes oppositae fundantur oppositae: et una relatio opposita fundatur in alia, hoc non: et de.

Pro solutione nota, quod opposita relativa est duplex, una
factualis, et alia determinativa. 1^a determinativa inter ipsas relationes mutuas, sicut opposita determinativa in
se duas quantitates, quae mutuo ab eum sub se repellunt: sed in eum ipsa opposita factuali relativa est
quae transcendit relationem fundatam in una relatione, et determinata ad aliam, ac proinde una relatio
est quae, seu quod opposita alteri, et ita una, patenter ut. et eum oppositioni, quae fundatur
in relatione, non in eum eum relationis, neque respectu oppositi patenter, et filius sunt quod, seu quae re-
feruntur, in quo, seu ad eum facti referendi. Opposita autem determinativa determinatur in relatione, et eum
filius, et dicitur in eo, quod ex relatione debeat esse ad aliud, opposita ita suo, ut nequeat esse ipse eum,
nec esse in illo, quia ex relatione sit ad aliud, quia est ad eum, si eum ipse eum, seu esse in suo, tunc
non esset ad aliud, sed ad se, et ita eum absolute, quod ipsi relationi repugnans: et hoc opposita
est intrinseca omni relationi. Et solus ad eum in eum, et ad eum dicitur in eum. Sed opposita relati-
va factuali non tendit ad absolute, sed ad determinativam, pro. Vel sub eum in eum. Opposita re-
lativa factuali non tendit ad absolute, sed ad determinativam, pro; non tendit ad absolute, tunc eum, pro, quia
relatio determinans, sicut et fundans oppositae sunt eum eum absolute, quia non fundantur
in quo, sed ut quod.

Ad 2°: Correlativa, ut. Pater, et filius sunt simul natura, et cognoscere;
sed esse absolute filii est prior filiatione: et si patenter determinatur ad esse absolute filii, determinatur
ad id, quod est prior filiatione; et negatur patenter esse prior filiatione, quod est falsum. - Pro, rela-
tiva factuali in ista esse simul natura, et cognoscere, non quia una determinatur a filio, primo tunc
ita non essent, neque ut optime probat Ordo in relatione, tunc esse prior absolute, quae relatio; sed quia
causae ponentes illas relationes in esse, et determinantes inter ad illas cognoscere sunt simul causae, neque
eum fundantur unus sit eum alterius, ut eum, neque ut causae, et necesse est relatio unus simul poni, et in-
elligi, quin et alterius, ac proinde simul habent esse, et simul cognoscere. Propter ita retorquendi ac-

que in ista ratio sic: Vel filius sub eum ratione, quae determinatur patenter, fundatur filiatione, in
se ipsa, eum prior, et posterior scripto; et similiter patenter determinatur filiatione, et eum fundantur sui
ipsius. Sed 2°; et filius sub eum respectiva determinatur patenter, et sub eum absolute fundatur filiatione,
sed per vos (ut ita est) ratio absolute filii est prior ratione respectiva: et filius prior fundatur relatione fi-
liationis, quae determinatur relatione patenter. Iste patenter, et filio non sunt simul natura, et cognoscere.

Ad 3°: quod nequit intelligi, alia in composito, est factuali relati-
va; sed eum relationis nequit intelligi, ut factuali eum, alia in composito, nempe illa, cuius respicientia
determinatur: et eum ut illi est factuali relatiua. - Retorquens autem, illa ratio supposita; sed funda-
mentum et factuali fundantur nequit intelligi, alia in composito, nempe illa, quod fundatur ex illo, ad quod
tendit, seu respectu: et eum ratione probata, fundantur esse factuali respectu, seu quod fundatur sub
eum relationis, quod de ista ratio negatur.

Propter distinguendo rationes: quod nequit intelligi, alio directe
in composito, est factuali relatiua, sed; alio indirecte in composito, pro. Vel sic: quod nequit definitum in
pro, alio in composito, est factuali relatiua, sed; quod nequit definitum in
ut factuali de respicit directe, et ita in ordine alii directe cognoscere nequit, nec definitum; eum

aut ufratilitas illi licet in se fratribus relatiuus, et tunc connotatiuus, idcirco ad habendy decepty
quietariy eius necesse e indicat sublim cognoscere cognoscit eius, scilicet fructuaty. Non
inquam e respectiuis, quia terminari nec e asse, nec asse, sed finit, seu claudere, hinc
re asse, alterius.

Ad hunc p[ro]p[os]it[um]. illi e tunc fratribus relatiuus, quo posito, posita, ergo ablato,
auferta relatio ad illu; Id si in hoc auferta correlatio, auferta relatio ad illu, et posita, posita: et
tunc respectiuis e tunc fratribus relatiuus. Probatur etiam ex hoc, qui docuit hic cap. Ad alig[um] q[ue]stio[n]em secundu
et dicitur tunc correlatiui mutui, ita ut dicatur ad quatuor, sic ait: Si enim a seruo aufertur
oia alia, relatio q[uod] seruu sit ad illu erit relatio d[omi]ni, quia relatio n[on] potest subteresse, si talis ratio a
seruo aufertur; Id seruu ut tunc fratribus dicitur respectu, seu relatiuus ad d[omi]nu; et seruu 29 ex fratribus
respectiuis terminat relatiuus d[omi]ni ad illu, ita ut tunc relatio d[omi]ni auferta, n[on] ene respectiuis serui ablato,
et posito, posita.

Ita n[on] do mior; alias relatio n[on] mutua n[on] ene relatio, quia n[on] habet correlatiuus in
hoc. Ad proband[um] ex exemplo adducto p[er] th[om]a dicit, q[uod] si dicitur th[om]a, q[uod] relatio ipsa sola relatioue,
subteresse in seruo, relatio d[omi]ni ene ad illu, tunc e aliquantula probatur in tenet arg[um]enti; Id tunc n[on] di
cit ita, sed relatio q[uod] seruu sit in seruo importatam seruitt[utem], et fundam[en]tu huius relatiui, q[uod] fun
dam[en]tu p[ro]p[os]it[um] e q[uod] absolutu, ut tunc relatiuus d[omi]ni ad seruu. — Hic deniq[ue] p[ro]p[os]it[um] soler argum[en]tu
parit[ur] d[um]p[er]ta ex relatiuib[us] diuinis, quia re uera terminata ad respectu. Id dicit q[uod] n[on] tenet
paritas, quia relatioue diuina sunt diuina personar[um], et ita requi[ritur] 2a persona terminare relatioue
p[ro]p[os]it[um] huius, quia terminat sub ratione filiatiui, quia filiatio e diuina huius 2a personae; n[on] autem re
latio creatura e diuina huius correlatiui, sed e necesse relatiue diuina, et potest n[on] relatiue talis hoc.

DISP. 2. DE SEX ULTIMIS PRÆDICAMENTIS.

De sex ultimis p[re]dicamentis, ait d[icitur] breuita p[er] tractatu huius p[ro]p[os]it[um], n[on] quia sunt facili cognitiui,
et p[ro]p[os]it[um] momentis, ut n[on] nulli putant, habent enim sua spina, et tribulos; Id quia dicitur alibi lati
t[us] instituit sermone, ut de actione, et p[ro]p[os]it[um], ubi, situ, et quando in 3o, et 4o libro th[om]a. Unde
quia n[on] est ibid[em] de eis d[icitur], Deo dante, disputatu sumus, idcirco hic breuit[er] illu tradimus n[ost]ro.

1o Unic. Quid importent Pro fratri sex ultima Prædicamenta?

Quid enim fratribus importent h[ec] p[re]dicamenta, n[on] e unanimi p[ro]p[os]it[um] d[icitur]: Vult enim Angelicu p[re]dicat[um]
q[uod] n[on] importent aliq[uod] reale, ultra denominationes extrinsecas. Rubeu[er]at[ur], et alii dicunt, importare
simul q[uod] absolutu, et respectiuis. P[ro]p[os]it[um] aut[em] sub 3. d. 19. l. n. 14, et 4. d. 6. l. 10. n. 3. et d. 13. l. 1. n. 8. et
alibi sic sic resolu[er]it, n[on] e q[uod] illo:

Conclusio: Sex ultima p[re]dicamenta fratribus important relati
one extrinsecas aduenientes. Probatur sigillatim: h[ec] p[re]dicamenta n[on] p[oss]unt intelligi nisi in ordine
ad aliud, tanq[uam] ad t[er]m[in]u, n[on] d[icitur] in ordine ad p[ro]p[os]it[um], passio in ordine ad agens, Vbi in or
dine ad locu; et h[ec] p[re]dicamenta fratribus sunt relatioue. Id n[on] resistent necessitas positiui d[icitur] in
re, itaq[ue] ultra requirunt aliq[uod] extrinsecu p[ro]p[os]it[um] eoru resulu[er]it: et sunt relatioue extrinsecas aduenien
tes. Subsampa p[ro]p[os]it[um]; quia existente igne, et aliq[uod] ligno, n[on] necessitas resultat in igne d[icitur] ad lig
nu, sed ultra requirita app[ro]ximatio illoru, quia quid e valde extrinsecu illis; Similita d[icitur] ex
p[ro]p[os]it[um] loco, n[on] necessitas resultat in corpore Vbi sit relatio p[ro]p[os]it[um] ad locu, nisi app[ro]ximatio
illu extrinsecu intercedat; Et id[em] v[er]ba d[icitur] l. 29. et c.

Confirmat[ur] ex impugnatioue aliaru sententiaru:
eni p[ro]p[os]it[um] se n[on] p[ro]p[os]it[um] ex aliis dictionib[us] p[re]dicamentoru; Id eni absolutu, et re respectiuis sunt res diu
soru p[re]dicamentoru; et ex absoluto, et respectiuis n[on] d[icitur] unu p[er] se. Id sex ultima p[re]dicamenta sunt
entia p[er] se, alia n[on] sunt p[re]dicamenta: et requirunt fratribus importare ene absolutu, et respectiuis. —
Per id[em] p[ro]p[os]it[um], q[uod] fratribus n[on] sunt denominationes extrinsecas, quia denominatio extrinsecu n[on] e unu p[er] se: et nec
p[re]dicamentu. It[em] quia denominatio extrinsecu p[ro]p[os]it[um] a p[ro]p[os]it[um] realit[ate], entit[ate], et intrinsecu existente
in alio sub[ec]to; Id tunc p[ro]p[os]it[um], sicut nec sub[ec]ta illu, p[ro]p[os]it[um] assignat[ur] ultra ipsa sex p[re]dicamenta: et d[icitur] c.
Corroborat[ur] itaq[ue] p[er] Boetiu d[icitur] d[icitur] d[icitur] d[icitur] sunt p[re]dicamenta respectiuis, et t[er]m[in]a absoluta.
Obiectio 1a: Relatio d[icitur] fratribus in esse ad aliud; Id h[ec]
p[re]dicamenta n[on] dicunt ene ad aliud, n[on] 4a ultima p[ro]p[os]it[um] dicunt ene in alia, ut Vbi ene in loco,

Quando in tempore, situs dispositionis partium in loco, et habitus vestri in corpore: et de. Ita modo
mior, et calculorum; nq 4^a illa praemissa probata dicunt ordinem, seu respectum ad aliud, quia ubi or-
dinatur, ita refertur ad locum, Quando ad tempus, situs ad partes loci, et habitus ad corpus.

Obiectum 2°: relationes horum praemissorum idcirco sunt extrin-
seus advenientes, quia ultra fundamentum, et tunc requirunt aliquam extrinsecam relationem, ut resultent;
sed hoc probatur, ipsas esse extrinsecas advenientes; 1° probatur probata, relationes quarum praemissa esse etiam
extrinsecas advenientes: 2° de. Probata minor quod ad 2^{am} partem: ad relationes 2ⁱ generis quarum praemissa
ultra prout actus, et passus, in quibus fundantur, requirunt actus, et passus, tamquam relationes extrinsecas, sed necessitas
praerequisita ad resultatum talium relationum, ut ibidem ex dicto docuimus: 2° talis relationis causae extrinsecas
advenientes; sed hoc est falsum, quia relationes omnes illius praemissa sunt intrinsecas advenientes: 2° de.

Ita modo minor, et antea probatum; quia ad relationem
2ⁱ generis licet actus, et passus sine relatione necessitas praerequisita, non tamen ut resultet actus, sed ut po-
tante extrema, quibus positi, nisi ultra requisita ad resultatum relationis: Unde hoc est diu positum inter re-
lationes intrinsecas, et extrinsecas advenientes; quod relatio extrinsecas adveniens, positi extrema, seu proutque extra
ma posita in se sunt in se, requirit extrinsecam relationem, ut resultet; et tunc relatio intrinsecas adveniens
praerequisita relationem, ut cum extrema posita in se, quia ex talia extrema sine causa, et effectu, me-
tuent simul esse, seu consistere sine actione ex parte causae, et passione ex parte effectus; sed tunc causa,
et effectus existentibus, statim necessitas resultant relationes 2ⁱ generis sine additione alicuius ex-
tranei, seu relationis, idcirco sunt intrinsecas advenientes: Sic de. Ut supra probatum, et nra supradicta perspicue
patet, quare relationes horum sex praemissorum sunt extrinsecas advenientes, quarum scilicet deest
speculari nra.

Actio ut 9^a praemissa definitur a Gilberto Barroano (qui est Author
sex priorum apud Aristotelem hic interpretatur) sic: est illa 2^a quae in id, quod subiecta agere dicimus. Ad cu-
ius intelligitur nota, quod actio alia est productiva, scilicet, et alia transmutativa, scilicet, inter quas hoc est
climaximen; quod actio productiva respicit prout effectus prout ipse Anaxagoras producit; hoc est prout
requiritur ut idcirco ad relationes 2ⁱ generis modo dicto; actio vero transmutativa, scilicet, respicit subiectum
quod patitur, et transmutatur recipiendo figuram Anaxagoras producit: unde n^o dicimus, Calorem calefaci-
tem transmutat, sed producit; aqua vero prout Calorem in ipsa recipit, n^o dicimus, produci, sed ca-
lefaci, seu transmutari. Actio enim, quae hoc praemissum dicitur, est actio transmutativa; quod
docet 1° 4. d. 13. 2. 1. n. 11. et dicitur ex ipso Appione, nq 1° 2^a quae dicit habitudinem causae finalis denomi-
nantis agens: 1° in id, quod subiecta denotat subiectum, quod transmutatur: unde clarum prout actio
ut 9^a praemissa sic definitur: est relatio extrinsecas adveniens transmutantis ad transmutatum.

Sic de. Excluduntur in solis actio productiva, scilicet, et reductiva, et actiones vitales, ut intel-
lectus, voluntas, vis &c. quae solis equivoca dicuntur actiones, ex potius dicitur effectus produ-
cti.

Passio, ut 6^a hoc praemissum dicitur, definitur a Gilberto sic: est effectus, illa quod
actionem. Clarum tunc, et probata sic definitur: est relatio extrinsecas adveniens transmuta-
ti ad transmutans, seu passus ad agens. Passio enim praedicamentis correlativum oppo-
nita actioni, et ideo sicut actio est relatio in igne 1° transmutante aquam, seu agens in
in illa; ita passio prout opposita est relatio in aqua transmutata, seu patiente ad ignem
transmutantem, seu agens.

UBI 7^a sic a Gilberto definitur: est Circumscriptione Corporis a
Circumscriptione loci proveniens. Ad quod nota, quod Ubi est adverbium loci, sed hic sumitur
nominaliter. Et nota, quod locus est superficies habens, seu terminus corporis, inter quos, ut 1°
inter duas locum, seu terminum, utrumque aquam locat, seu terminum duplex stat respectus, unus
terminus actus in superficie terminante ad corpus terminum, qui est respectus loci ad aquam locatam;
altera terminus passus in corpore termino ad superficiem terminum, qui est respectus rei locatam ad locum.
1us respectus est Ubi actus, et 2us Ubi passus: definitio Gilberti solis praemissum Ubi passus,
utrumque sic prout definitur: est relatio extrinsecas adveniens inter locatam, et locum. Ubi expli-
catum est Ubi circumscriptionem, ultra quod data est etiam Ubi definitum, et est, quod autem habet in loco
seu refertur ad locum sine extensione, et immutatione; humus enim sunt in loco Angelus, et
et corpus dicitur in extensione. Vide circa hoc dicta in praemissum quantitas.

Situs
Sumitur hic quatuor 8^a praemissum dicitur, prout dispositionem partium rei locatam, quia rei cor-
poris n^o est in loco, sed etiam est taliter, et taliter in loco, ita ut scilicet, sit, taliter de. definitur

aut situs a Gilberto sic: est positio partium, et generationi ordinatio: unde et ratio ordinis
adueniens intra partes loci, et partes locati. Differt autem situs ab ubi; qui ubi est respectus totius
loci ad totum locatum, ut est ducere: situs vero est respectus partium loci ad partes locati, ut est ducere, ne
etiam situs est activus, et passivus, sicut ubi: unde innovato ubi, prout situs variari, ne si apertum
aqua in vase, manet intra eandem superficiem vasis, seu in eodem loco, sed tunc singule par-
tes aque variantem situm ad singulas partes vasis. Unde ubi dicit absolute, et esse in loco, situs tu-
to dicitur modus essendi: prout ubi dicitur ubi sine situ, ut si res locata est indivisibilis, et indivisibilis
in loco.

Quando

94. pramitur id, quod ex adiacentia temporis in se temporali resultat,
scilicet lingua, ne sicut per ubi instituta res in spatio loci, ita per quando instituta in spatio tem-
poris, seu durationis: et sicut ubi non dicitur frasis loci, sed id, quod ex applicatione loci resultat, ita quando
non dicitur tempus, sed respectus extrinsecus adueniens, qui resultat ex applicatione temporis ad se tempo-
rale, et est ita, ne etiam prout distinguitur quando in nobis, et passivus; et sic prout clarum est per se: et respectus
extrinsecus adueniens intra se temporali, et tempus, cui coexistit, seu a quo mensuratur. Unde ser-
mo durans una hora, dicitur respectu ad illud tempus mensurativum sermonis.

Habitus

pramitur ita definitur a Gilberto: est corpus, et eorum, quae circa corpus sunt, adiacentia: per
additum ipsemet ad declarationem 24. quia hoc quidem habere, illa vero dicuntur habere, et
armatus esse, calcatus esse. Unde habitus est habitudo, seu relatio extrinsecus adueniens in se
vobis, et se vestibus, et armatus; et est activus, et passivus. Ad hoc etiam ad hoc pramitur unum
absolute, sed absolute, et respectus subiecti ad se, et est ita, ne ubi illi habitudo est aliquando de-
relictum ex adiacentia se ad subiectum; quia per habitum non intelligitur solus habere vestem, sed etiam
habere se quamcumque adhaerentem, seu adiacentem subiecto. Adhuc nobis finis pramitur.

PARS 3. POST-PRÆDICAMENTALIS.

Pro pleniori intelligentia eorum, quae in pramitur docuerat Aristoteles, subiungit ipsemet postpra-
menta, in quibus breviter quinquae disputat agens de quinq. modis, quibus res dicuntur
1. opponi, 2. moveri, 3. simul esse, 4. prout, aut posterius esse, et 5. possideri, seu haberi.
Icos modos praeseguentes articulos examinabimus modo.

Articulus 1. de Oppositis.

De oppositione vocis, seu proprii sibi in summis diximus; hic enim loquimur de opposi-
tione, quae ita definitur: est repugnancia aliquorum intra se. 4. species, seu modos opposi-
tionis hic Aristoteles, nempe, oppositio relativa, contraria, contradictoria, et privativa: ratio pro hac
divisione est; quia opposita, et ponunt se, et sic sunt relativa, quae simul sunt, et sunt: et exclu-
dunt se; et tunc, utrumque ex eorum oppositum ponit, intelligit, et salit, et sic sunt contraria; et
unum aliquod, et alterum nihil; et tunc, si illud nihil est pura negatio, et sic sunt contradictoria; et negatio
connotans subiectum apertum, et sic sunt opposita privativa. ita probat D. Thomas metaph. sufficienter per
dictam divisionem ab Aristotele factam. Oppositio relativa est, quae datur inter correlativa, sed et haec sibi
dictum est supra in 4. pramitur 2. in solutione ad 1. arg. - Oppositio contraria inter se metaph. 1. metaph.
cap. 6. est repugnancia duorum fractionum, quae sub eodem genere maxime distant, et ab eodem subiecto mutuo
se expellunt, cuius unum succedere nate sunt inter se. haec oppositio datur tantum inter quantitates
ut inter albedinem, et nigredinem, quae sunt per accidentia inter se sub genere coloris, et ab eodem subiecto
se mutuo expellunt, et edo dicuntur intra se distantes, quia distant non summa hic pro distantia
in partibus essentialibus, sed pro repugnancia, et incompatibilitate illarum fractionum erga idem subiectum capax
et se utrumque fractionem non simul, sed succedive recipientem. Oppositio contradictoria est, quae datur inter
positionem, et unum puram negationem, ut inter amare, et non amare; haec est origo maxima oppositio, quae ideo,
et in 2. part. summa. 2. 1. 1. nullus medius admittit. - Oppositio privativa est, quae datur

inter illa, quorum unus est privatio alterius, et habent fieri circa idem subiectum tempore et natura determinata: quare Cæcitas, et Scia v.g. non opponuntur, quia licet illa sit privatio, et una sit positio, unus tamen non est privatio alterius, nec sunt circa idem subiectum: immo nec Verus, et negatio eius opponuntur privationi in lapide, quia lapis requirit esse subiectum Capere utrumque; immo nec in Cæcitate ante nonum dicitur, quod est impius determinatus à natura, antequam Verum illi debetur, ac proinde Cæcitas pro tunc non est privatio, sed mea negatio Verus: ideoque inter privationem opposita potest dari mediis per abstractionem de Verbo, ut inter Videns, et Cæcum, quia lapis v.g. nec videns, nec Cæcus est; sed non videns: Cæcitas enim ultra negationem Verus dicit saltem Cognoscere aptitudinem, seu capacitatem in subiecto ad hoc fieri negatque. Inter 4as has oppositas Contradictoria est maxima, deinde privationi creditur alia, etiam in materia, quæ per se laiva, et hæc inter gradus oppositionis minima est.

Artic. 2. de Prioritate.

Articulus hic, et 4. tripliciter agit de modis prioritatis, quibus unus dicitur prior alio, et enumerat 4os seu tempore unitates, quibus ipse addidit 5as. 1us modus est prioritas temporis, 2us quæ Adam prior est Davi, quia tempore ille præcessit huic. 2us est prioritas nature, et est 2us quæ aliqua essentia in eodem instanti temporis præcedit alteri, ut unus præintelligat alteri, nec ultra; v.g. Sol in nullo instanti temporis fuit sine luce, sed tunc natura præintelligit præcedere illi, quia est causa illius. Alias accipimus huius prioritatem inveniunt apud Mathematicos hic; sicut et divisionem huius in prioritatem nature in eodem, et in intellegendum habet apud nos Dionysius 1. Quæst. 4. in solutione ad 1^{am} q. 3. 3us modus est prioritas ordinis, et sumitur pro quadam habitudine, et coordinatione, quæ 2° lex nature rei, 1^a ex arbitrio, et dispositione hominum habent, 2us quæ una rei præcedit aliam, et in rebus locatis, 1^a enumeratis, inter quas una dicitur prior in loco, 1^a numeratione, quæ alia. 4us est prioritas dignitatis, 1^a naturalis, 2us quæ illud dicitur prior altero, quod perfectior est, seu nature habet; sic Ordo dicitur simpliciter primus ens, et hoc primus dicitur inter animalia, quia cunctis perfectior natura est. Vel dignitatem moralem, 2us quæ unus dicitur prior alio, quia excellentior gradus, officium, 1^a munus habet, ut Pontifex, Rex, Regulus. Huius modus additur à Philo est prioritas in subiungendi Causa, 2us quæ illud dicitur prior alio, quod est causa seu proprius inferendi aliquid, si tunc est natura; si hoc est prior animalis, quia Veritas, hoc, et animal, non tunc est natura. Non quing^{us} modos prioritatis eodem ordine, ac explicat sunt, hoc Dionysius determinat.

Tempore, natura, prius ordine dic, & honore:

Causa que causato dicitur esse prior.

Visa hæc prioritates alij Philo innotat agnoscunt ex h^{is} Theologis, scilicet prioritatem Originis per 2^{am}, et perfectam, quæ dicitur in eo, quod unus sit ab alio tanquam à proprio producente, et qualem statim inter producentem, et productum datur omnimoda simultas durationis, seu temporis, et nature. Hæc prioritas datur tantum inter Divinas personas, quia Pater est, à quo filius, et ita prior origine filius, et tunc sunt simul tempore, quia Cœterni, et simul nature, quia Correlativi. Sed hæc prioritas ad Theologos.

Artic. 3. de Simultate.

Philosophus hic 3. tantum assignavit gradus, seu modos simultatis: 1us Simultas temporis, 2us quæ dicuntur simul illa, quæ in eodem tempore incipiunt, et in eodem durant. 2us est Simultas nature, ad quæ duas conditiones prærequiritur. 1^a, quod quæ ita sunt simul, dicuntur ad duratorem, 2^a, quod unus non sit causa alterius; et ita aliam a materia dicuntur simul nature. 3us modus Simultas divisionis, quæ datur inter duas species ex eodem idem genere dividentes, ut inter hanc, et illam, et tunc 2us per animalia, quæ simul, quæ, et immediate dicuntur ad illas. Hæc simultates huius tribus capitulis eodem ordine dicuntur præsequuntur.

Tempore dico simul, quorum Generatio nunc est.

Quæ convertuntur, dicimus, esse simul.

Suntque simul species Genus unum distribuentes.

Artic. 4. de motu.

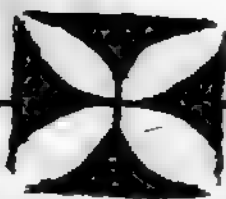
166
168

Sex modos, seu species motus, seu mutationis enumerat hic Phil. scilicet, generationem, qua res tran-
sit de n. esse subtili ad esse substantiale. Corruptionem, qua e. duratio res transit de esse subtili
ad n. esse substantiale. Augmentationem, qua res transit de minori ad maiorem quantitatem. Diminutionem,
qua e. duratio transit res de maiori ad minorem quantitatem. Alterationem, qua res transit de una quali-
tate ad aliam. Denique Motum localem, quo res movetur, seu transit de uno in alium locum. Scilicet
huius omnibus in Physica et profecto agitur.

Artic. 5. de habere.

Octo significaciones huius verbi habere, seu modo habendi enumeravit Phil. hic: 1.us
habere ad modum quantitatis, ut habere Scis, virtutem, et vitia. 2.us ad modum quantitatis, ut esse tribu-
tary, et bicubitus. 3.us ad modum instrumenti, ut esse vestitus. 4.us ad modum ornamentum, ut habere aure-
ly. 5.us ad modum partis, ut esse manutus, seu habere manus. 6.us ad modum tendi, ut amphora habet
aquam. 7.us ad modum dominii, ut habere domum, speciem. 8.us ad modum societatis, ut habere disci-
pulum. Ultra hos modos habendi alii quoque plures cogitari possunt. Id perveni (fili Charissimi, au-
dite me, et audite vocem Patris nri Francisci) qd super oia desiderare debetis habere spiritum
Dni, et sanctae eius operationis: ideo forte in octavo modo habendi, tanquam pro octava hac Domi-
nica beatitudine possidenda, quilibet vestrum quolibet vestri habet, iuxta Phil. explanationem, ut
unusquis singulis adiutus efficaciter studens (nam virtus ultrafectionis) hinc facit habere; ultraque
nihil aliud pro nomine Dni nri Iesu Christi (inquit Pater nri cunctis) in perpetuum sub Caelo habe-
re velit. Si enim ita vos invicem discipuli habemini, veniet prope de benedictio Dei super vos
pe me; sin autem, ita ut n. discipuli, sed deficientes, de n. simul dicentes, sed simul deficientes
sitis (qd abii!); timetis ne benedictio illa in execrabilem illam maledictionem Patris Caeli et Seraphici
se nro promulgata in vos verata: Vo vobis, et mihi, si maledictionem illam perperam super nos
habere studeamus! Denique Charissimi filii, si in hac mea finita lege quidquam legem dis-
sonum a me dictum reperitis, obsecro, ut deleatis; si qd rectum, veritatis, forme, D. O. M., cui
semper gloria, refferre debetis; nam qd debet, me; qd rectum, Dei est. Si ergo in
hinc qd dictum proficere vultis, Codicem vestrum sedulo consulendo, Re-
verentem, et Beatissimum, Purissimam Matrem eius puro corde
Orate, Seraphicum P. N. Franciscum in similibus.
Patronum nrum D. Paschalem cor-
diciter amate, ut quorum au-
xilium huiusmodi ad finem
vost. beatum perve-
niamus Amen.

Valere, et Deo pro me pauperulo Orate.

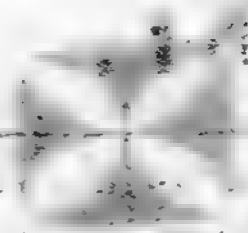

IN METAPHYSICĀ ARTĒ
BREVIS EXPOSITIO

AD MENTEM MARIANI SUBTILIS.^{mi}
DOCT. JOANNIS DUNS SCOTI
SERAPHICI ANTESIGNANI.

Fr. Petri Ximenez à Divo Josepho,
Eiusdem Seraphici instituti
alunni,

& in conventu S.^{ti} Bernardini
Bernos Artium Lectoris
opere exiguo laborata.

IN METASTASIS

DEUS EXORIT

AD EXTREMUM

DEUS EXORIT

DEUS EXORIT

DEUS EXORIT

DEUS EXORIT

DEUS EXORIT

DEUS EXORIT

DEUS EXORIT

DEUS EXORIT

DEUS EXORIT

Ad Sciæ Regine arcana perscrutanda, ad theologicæ nâaliæ fundus elegen-
tandos, ad sciæ præstantissimæ, et utilioræ, quæ totius nâe metas transcendit, post
logy acumen accedimus, scilicet hinc; hæc, et ratio est Metaphysica, quæ dicitur Philosophia,
subl. 7. metaph. cap. 2. Loge immo ad adiungimus propria magna hæc inter Sciæ ami-
cæ affinitate. Metaphysica ergo merito appellata Philosophia, et Philosophia, quia agit
de altissima entis, et aliorum transcendenti quidditate, Nâali theologia, Supernâali
Philosophia, et Sciæ Divina, quia de Deo, et ceteris sublimis intelligibilibus, seu intel-
lectivis, quantum sunt nâali patitur, sermonem instituit, idem inter nâali Sciæ Sapientia,
Dna, Reginæ proclamata, cly Sciæ res altissimas, cælas primas, et Supra, ceteribus
ceterarum Sciæ propria pendent, Templata: hoc enim verbum ætymologice præfert, nam
Metaphysica est nomen græcæ, et Meta, quod significat trans, post, supra, et phica
positum; unde Metaphysica est id, ac facultas Metas, seu limites Sciæ Physicæ transcendens:
hec propterea magis molli libri exposcebat; sed quia tempus brevis, ad ceterum libelli par-
te cohiberi patitur: Id tunc conabor velut quintæ eius metaphæ vobis perperam, præclaræ pro-
pinare: Vtque sicut Calixtus integræ navis sub parvi parvi penni rediret, et sicut
Demophilus integræ Romæ ad nuci ambitu rediret, et sicut Flonius famigerat Tro-
iam in unguis equo spirit, ita ego magnitudinæ, celsitudinæ, latitudinæ, et profun-
dinæ metaphæ vobis depingere distinte, clare possem. Vos autem charissimi in Dño
discipuli preparate corda vestra parantes planas menti vestre in puritate mentis ad
metaphæ utilitatem, et fructuosam capiendam iuxta desideria mea; nescio Paulus (cysim Petrus)
ad Rom. cap. 16. Volo vos sapientes esse in bono, et simplices in malo; eo quod (ad Philip.
cap. 1.) habeam vos in corde, et in defensione: testis enim est mihi Deus, quomodo cu-
piam vos omnes in Vicibus Iesu-Christi. Et hæc oro, ut Charitas vestra magis, ac magis
abundet in Sciæ, et in omni Sensu. Quod ita emulor enim vos Dei emulatione, fructu-
mus enim vobis, quod in Corde nostris estis ad Imoriendum, et ad Vivendum. 2. ad Cor. cap. 7.
Vicissim et vobis Cordicibus Amari in Dño Cupio; tu, propter mutuum participacionem Chari-
tatis; tu, propter lucrum, profectum, et utilitatem vestri, neque ut discipuli dicant, et radicibus, utilitatem doctri-
næ capiant dilectio erga magistrum est dilectio sine qua non, teste Christo Joann. cap. 14. dicente: Si
quis diligit me sermonem meum servabit, et: qui non diligit me sermones meos non servat. Qua-
propter, fratres, diligamur invicem, in verbo, neque lingua (ait Joann. Epist. 1. cap. 3.) Id
opera, et veritate, ut simul, unanimiter diligentes ipsi, qui ut
Via, Veritas, et Vita, Viam planam inveniamus ad
Veritatem Metaphicam indagandas, ita ut ad
Vitam eternam possidendam inimus
Omnes Curamus; præ-
sante Dño nro
Iesu-Christo
Amen.

[The body of the document contains several paragraphs of text that are extremely faded and illegible. The text appears to be organized into sections, possibly separated by headings or subheadings, but the specific content cannot be discerned.]

DISP. I. PROEmialis ad METAPHYSICAM.

Hic Supponendz, et pretermittendz sunt Questiones illz omnes, quarz acutius facile haberi poterit ex dictis in proemialibus Logz, ut an Metaphysica sit Scia? an practica, et speculativa? an una simplex qualitas? neqz oia ita dicantur & Metaphysica, sicut & Logica; unde soly illas, quz peculiaritaz habent difficultatibz, proponam in hac Disputatione Questiones. Quare sit:

Q. I. U. Metaphysica versetur circa Omnes res tam in Comuni, quam in Parti?

Quia n̄ possumus adzquatz Metaphysicę obz inuenire, quin prius latitudinē metaphysicę contemplamini perscrutemur; ideo supponendo communiter apud oēs, qđ Metaphysica agit de oibz rebus, seu de oī ente in universali, et hac rāone appellata Scia vltis a Tho 1. metaph. dubitatz enim, an considerare teneatur oia entia, n̄ soly 24 rāones communes, et transcendentis, sed etqz in speciali, et 24 rāones specificas illorū? idē, an hōō, et brutū vīg., qui sunt obz partia metaphysicę debeant attingi, et considerari ab illa n̄ soly 24 qđ entia sunt, sed etqz 24 qđ talia specificā entia sunt videndo rāonē ciuili, et rāonē aliā?

Ad Cuius resolutionē notandū ē 1.°, Namqz diuisione metaph. sciz speculatiuę in phisicę, metaphisicę, et mathematicę; ceterę hęc diuisio n̄ ē ita necessariā, et de nāā rei, ut absolute loquendo n̄ possit ex illis tribus una totalis institui scia, cuius adzquatz, et totale obz esset ens in tota sua latitudine; hęc tñz aristotelica diuisio, quamvis n̄ absolute necessariā, ab oibz tñz admittit, tamqz utilis, et parua ad dīuisionē vitandā, et licet ex Arist. placitū facta, cū aliquo tñz fundamento in re, ut ait D. B. metaph. 2.1. in fin. Et hac in loquendi diuisione ponit qđ Logz inquisitionē n̄ video huius diuisionis sufficientię p̄ aliquā rāonē necessarię posse ostendi; sed placuit diuersis Authoribus circa diuersa subta speculari, et p̄t̄ suę considerationi subdere, quoz videbantz aliquę dueniri in propriis, et in modo considerandi habere. Si enim

metaphysica accipiatur pro una totali scia a phisica, et mathematica indistincta, ceterū ē, qđ considerat oīz reę quidditates in parti, quia tunc habet plura obz partia, alia māā, et alia immāālia et dīuina p̄ se agere, et p̄ oīz entia nāā curare, sicut nunc vltis Philosophia in phisicę, metaphisicę, et mathematicę diuisa extendit, seu p̄tingit; unde 2.° soly ē Metaphysica p̄t̄ communiter inuicem p̄ illa parte philosophię habentē p̄ obz ens reale, quę communiter appellata metaphysica & phisica, et mathematica distincta.

2.° notandū ē cū Tho 2. phisicor. text. 26. et 2. metaph. cap. 4. qđ metaphysica versatur circa res abstractas a māā, sicut phisica circa res immersas in māā: hoc ē Arist. cū Arist. fatentz; quamvis n̄ oēs unanimiter dueniunt in assignanda illi abstractione a māā in obz metaphysicę. Unde aduertē, qđ triplex ē māā, nempe, māā sensibilis, seu singularis, māā corporea, seu includens propriū motus, et māā quantā, seu decanens quantitatē: obz phisicę includit māā corporeę, sed abstracta a quantā, et a sensibili, seu singulari, quia sciz sunt dīuina: obz mathematicę abstracta a māā sensibili, et a corporea, n̄ tñz a māā quantā, seu decanente quantitatē: obz uero metaphysicę abstracta ab oī māā, quia res considerant a metaphysica, ut p̄ se dicunt quidditates, quidditas autē metaphysica abstracta ab oī mentione māā.

Notandū ē 3.° cū Martinus hic, qđ in obz metaphysicę abstractio a māā ē duplex, una 24 qđ, seu positiva, et alia 24 rāonē, seu p̄negatiua: 1.° modo abstractum a māā res illę, quę nec sunt immerge in māā phisica, nec vllę orātrū dicunt ad illę; sic sunt Deus, et Angeli. 2.° modo abstractum a māā illud, qđ licet & factū sit in māā, tñz 24 se p̄stare sine illa; sic sunt decemus diuines entis, substantię, et oīz transcendentis, quę habent indifferētiā ad res māāles, et immāles. Sed tñz licet Martinus dicat, qđ in obz metaphysicę abstractio a māā debet esse realis, ita ut sic obz ponit phisicę, et realitaz & utere sine tali māā; tñz hoc pluribus videtur sine rāone

cy de 6. metaph. 2. 1. qd metaphica sicut et quilibet scia potest dupliciter videtur, scilicet, per se, et prout in nobis: metaphica in se, seu 2^a se est cognitio habitualis entis, et inferioris eius nata h^{ab}ere Lillis 2^a qd nata sunt manifestari in illis Creato et n^{on} a p^{ro}p^{ri}o. Metaphica prout in nobis est cognitio habitualis eorumque nata h^{ab}ere Lillis 2^a qd prout est nobis prout statu in isto Cognoscitur. Unde metaphica in se, et in nobis eadem scia est; sed tunc in se ad fluxus veritates se extendit, quod prout est in nobis, quia cy ois nra actualis cognitio pro hoc statu dependet a sensibus, et phantasmatibus, n^{on} possumus tot veritates attingere, quot ex se abin-
visibiles sunt ab intellectu nro perfecti, et utra oem virtut^{um} suar^{um} n^{on} a^lq^{ue} operande, ut in statu solutionis, quando scilicet operabitur sine dependetia a sensibus.

Sta Octio: metaphysica 245c

Considerata ponitur o[mn]i entium natura Considerare, n[on] solum 24 rationes communes, et transcendentes, sed
 etiam 24 ueritates, et quidam habitus proprias, et specificas illorum, ut sunt ab intellectu naturaliter cognosci-
 biles. Hec ultra praedictos 100, uidetur ita, sicut patet ex propria menti D[omi]ni N[on]i Subt[il]i. Probatur
 1o ex ipso D[omi]ni 2. d. 3. q. 1. n. 7. ubi supra illud facientes, equinitas e[st] tantum equinitas: nec
 ex se una, nec plures, sic ad hanc loquuta: et per se ut sic uideatur a metaphysico, et exprimi-
 tur per definitionem. Nunc sic: equinitas ut exprimitur per definitionem, n[on] solum dicitur gradus com-
 munes, sed etiam rationes specificas, et proprias, quia definitio datur per genus, et differentiam; sed iuxta D[omi]ni me-
 taphysicum per se uideatur equinitas ut exprimitur per definitionem: et metaphysica per se uideatur 24
 quidditates specificas, et peculiarias. Probatur 2o ex eodem D[omi]ni 1. d. 2. q. 2. n. 3. ubi loquens
 prope per se nota, ait: evidens e[st] q[uo]d linea e[st] longitudo sine latitudine, n[on] incipiendo adhuc a distincte
ad quod genus pertineat linea, sicut uideatur metaphysicus. Nunc sic: nulla facultas potest iudi-
 care ad quod genus, seu praemissum, et aliquid pertineat, nisi cognoscat illud 24 secundum specifi-
 ca, propria, et peculiaria quidditatum natura; sed iuxta D[omi]ni ad metaphysicum spectat uideatur a
 quod genus, seu praemissum, pertineat linea: et quia metaphysica uideatur linea in parte, seu
 24 eius peculiarium specificarum natura. Nec ualeat recursus ad gradus transcendentes lineae;
 quia 24 illos linea n[on] collocabitur in praemissum, siquidem n[on] sunt praemissiles: et ex D[omi]ni aliter
 quod linea 24 quod e[st] praemissibile, seu collocabitur in praemissum, uideatur a metaphysico, n[on] solum 24
 rationes communes, et transcendentes, ut praedictum decident, sed etiam 24 specificas, et partem eius rationum
 pertinet ad metaphysicam considerationem. — Obiicitur: n[on] incipit adhuc a distincte, nisi specificis, seu 24
 specificis rationibus eius uideatur, sed ex D[omi]ni metaphysico incipit a distincte lineae: et dicitur. metaphysica
in ipsa linea D[omi]ni, quia n[on] quia metaphysicum a distincte incipit ad quod praemissum pertineat linea,
nisi incipiendo illis 24 rationibus, quia pertinet ita ad praemissum; sed hoc e[st] illud a distincte, seu specificis
incipere, et dicitur. Probatur 3o ex eodem D[omi]ni: ibidem sic praecedente: alias autem species, quia me-
thysicum potest cognoscere, puta, quod linea e[st] species quantitatis distincta a linea super-

Probat. 1. Et q. ratione dicitur: habitus, scia seu facultas habens pro obiecto aliquam
rationem communem. Tenetemplari in partibus species sub illa ratione communem dicitur; sed
sed metaphisica ut dicitur a qualitate speciali scia, et prout effectus sumitur iuxta divi-
sionem per hoc factum, facultas habens pro obiecto ens rationem incommuni: et tenet de maiore, in
qua est differentia, probata multipliciter, et 1. ex 1. metaphisica 2. dicitur: scia de diviso
equalitate se habet ad utrumque dividens; sed species sunt membra dividenda rationis
communi illis: et scia, seu facultas habens pro obiecto aliquam rationem communem, etc. Probat. 2.

eade. pro maiore ex 1. post. dicitur: facultas, quae templat totum, templat eius
partes, species et differentias; sed rationis partem obiecti communem, sunt eius partes, species,
et differentiae: et facultas habens etc. = 3. probata eade. maiore: Suppono absolutam acceptio-
nem rationis pro se, et pro omnibus, et singulis suis inferioribus speciebus, seu in partibus sum-
ptis; sed quilibet ratio communis, quae ponitur obiecti scilicet, debet supponere absolute, ut est generalis
et plana omnium doctrina: et facultas, seu scia habens etc. = 4. probata eade. maiore ab in-
ductione, seu sufficienti enumeratione; nam quia loca habent pro obiecto syllogismi ut sic, imo
de sciendi incommuni, Physica corporum naturae incommuni, Arithmetica numerorum ut sic, etc. te-
nent illae scilicet rationes, sicut effectus agunt ad omnes, et singulis speciebus, et partes dif-
ferentias suorum respectuum obiectorum: et scia, seu facultas etc.

Respondent. Dicitur quod non. Probat.
negando partem nam Physica idem agit ad omnes in partibus, quia nullus est, qui non dicitur maiore, et fa-
cit eundem modum, seu rationem tendendi circa corpus incommuni, et circa corpus in partibus;
non sic in metaphisica, quia omnes species entis non abstrahunt a materia, sicut abstrahit ens
incommuni. Idem facit respondet. Metaphisica hic nota. Sed dicitur 1. et maiore in partibus sum-
ptis metaphisice abstrahunt a materia physica: et idem est modus, et ratio tendendi circa omnia. Pro-
bat. autem: illud abstrahit a materia physica, quod potest definiri ab illa; sed et maiore met-
aphisice sumptis definitur ab illa materia physica: et sic. Probat. minor: in hac definitione non
metaphisice sumptis, sed etiam rationale non includitur materia physica; sed hoc est quod maiore: et res
maiores metaphisice sumptis definitur ab illa materia physica. = 2. Probat. autem: hoc metaphisice sumptis, seu
2. quod est rationale collocata in praemissis; sed hoc prout includit materia physica non collocata
in praemissis: et quia hoc metaphisice sumptis non includit materia physica, sed abstrahit ab illa. Ma-
ior est evidens, et minor similis, quia res collocata in praemissis, non prout sunt variables, et de-
fectibiles, alias praedictiones inter illas non essent eterne veritates; sed hoc prout includit materia
physica, est corruptibile, variabile, et contingens, etc.

Otra 2. aliquid maiore obiecti sumptis
metaphisice non potest videri a Physica; sed dicitur si maiore est obiecti physici: et obiecti physici non omnibus mo-
di includit materia, ratione cuius potest attingi a Physica. Probat. maiore: Corpus est maiore;
sed sumptis metaphisice non potest videri a Physica: et sic. Maiore est evidens. Probat. minor: Physica
non potest videri a res prout in praemissis collocata; sed corpus metaphisice sumptis collocata
recte dicitur, et prout in praemissis substat: et igitur a Physica videri. igitur quia ita non inclu-
dit materia, igitur abstrahit ab illa: et igitur prout, sicut si maiore, videri a metaphisica, quia
iuxta dictionem, quae abstrahit a materia, prout a metaphisica, et debet videri. Probat. dicitur.

ex 1. metaphisica 2. 1. n. 16. non minus mathematica est circa immobilia, id est circa quanto
abstrahunt a materia, quae est proprius motus, generationis, et corruptionis, quae metaphisica est circa
immobilia, seu abstrahunt a motu; sed iuxta eundem, sicut quanta mobilia sunt, quia
physice corpora, magis a mathematica videri ut immobilia, quia sub ratione abstrahunt
a motu: et sicut res materiales sunt immobilia, et in materia physica, quae in materia mathema-
tica, magis metaphisice abstrahunt ab utraque materia. igitur non obstat, et esse maiore, ut possit
videri a metaphisica, sicut non obstat, ut possit videri a mathematica: quia sicut Physica
ita et illa potest attingere et materia sub ratione abstrahunt a materia physica.

Ita nōq. de lūōne Ag. 1°: n̄ p̄tinet ad metaphis. agere. Quibus immixti in m̄ia phi-
ca; Id est m̄iales in p̄arti adhuc metaphis. sumpti n̄ abstrahunt ē m̄ia phica. 2° de.
Probata mior: illud n̄ abstrahit ā m̄ia phica, q̄ dicit ordinē ad illū; Id est m̄iales ad-
huc metaphis. consideratē dicunt ordinē ad m̄ia phicā, nō iuxta d̄m̄m̄ p̄ologū, p̄a-
ta metaphis. sumunt ā phis, et ab ip̄is pululant, et originē ducunt. 2° de. Ante sup̄ōnē
p̄tēt in d̄tazior rētorquēti argū in p̄arti d̄m̄m̄, et rētorquēti d̄m̄m̄, q̄ n̄hille m̄iis
pululant ā phis, et t̄m̄ iuxta d̄tazior, d̄ illi agit metaphis. P̄tē t̄m̄ ad argū mē-
gendo mior; ad cuius p̄obāōnē d̄m̄m̄ mior q̄ ad 2° p̄arti: p̄ata metaphis. sumunt ā
phis, et ab ip̄is abstrahunt, 2° de; sumunt ā phis, et illa includunt, nōq; quia licet p̄ata
metaphis. sumant originē ā phis, t̄m̄ t̄m̄ phis p̄tēndit ab eū metaphis. et ē d̄tā. Similita
quāvis et metaphis. sumpta dicat ordinē ad esse phicū, tanq̄ ad sūy p̄p̄i emanā-
vū, p̄tē t̄m̄ t̄m̄ metaphis. p̄tēndit d̄tā tāli ordinē, sicut p̄tēndit ab eū phico. Pat-
et p̄tē in doctrina ip̄ius M̄st̄i docentis, q̄ quāvis Angeli d̄tē m̄ia phica, t̄m̄ metaphis-
ic consideratē abstrahunt ā tāli m̄ia, ita ut possit metaphis. agere de illi in p̄arti. Immo
ā r̄ōnālī nec d̄y in sēntia ip̄ius M̄st̄i includit m̄ia; Id est tāl d̄tē ordinē ad m̄ia
q̄ phicū Corporeū, ut possit d̄tē Cylla. ut t̄m̄ ā iuxta M̄st̄i consideratē in p̄arti ā
metaphis. 2° de. Similita q̄dlibet p̄arti metaphis. Ag. 2° p̄tē p̄tē d̄tē M̄st̄i.

metaphis. n̄ p̄tēt d̄tē 2°, q̄q. subtrahunt p̄p̄i gēnū abstrahendi metaphis. Id
ita nōt 2° m̄iales: 2° de. Probata mior: q̄d n̄ p̄tēt d̄tē abstrahendi m̄ia, n̄ h̄c abstrahendi m̄i-
phica; Id est m̄iales n̄ possunt d̄tē abstrahendi, sicut m̄ia, quia t̄m̄ m̄iales d̄tē d̄tē
m̄ia phica, Cy s̄m̄ d̄tē m̄iales: 2° de. P̄tē nōtē mior: ad p̄obāōnē d̄tē m̄ia;
d̄m̄m̄ mior q̄ ad 2° p̄arti: 2° m̄iales n̄ possunt phicā d̄tē abstrahendi m̄ia, 2° de; metaphis.
nōtē: et eadē m̄do p̄tēt d̄tē 2° p̄arti, sicut cāālī. Utq̄ rēbus m̄ialibz phicā d̄tē d̄tē m̄i-
alibz d̄tē m̄ia, et ita phicā d̄tē d̄tē p̄a m̄ia, et f̄z, ex q̄bz d̄tē phicā d̄tē m̄i-
c̄tē 2° et ip̄e m̄iales metaphis. consideratē, d̄tē d̄tē q̄d p̄p̄i metaphis. et gēnū, et
d̄tē p̄tē abstrahendi ā m̄ia, quia t̄m̄ n̄ p̄tē ad quidditē metaphis. et m̄ialī.
Unde d̄tē, q̄d licet 2° m̄iales phicā sumpti subtrahunt, ut in q̄tē M̄st̄i, p̄p̄i gēnū ab-
trahendi metaphis. quia sic n̄ possunt abstrahere ā m̄ia; t̄m̄ metaphis. sumpti abstrahunt ā m̄ia,
et ita sunt metaphis. d̄tē m̄iis. Hoc idē t̄m̄ M̄st̄i ip̄e p̄tē d̄tē r̄ōnālī, q̄q. iux-
ta ip̄e, in p̄arti d̄tē ā phica, et etq̄ ā metaphis. unde p̄tē argū in ip̄e rētorquēti.
Id t̄m̄ abstrahendi: alique rē sunt p̄tē d̄tē
b̄lī abstrahendi m̄ia, 1 saltem sine ordinē ad illū: 2° alique rē nullo m̄do possunt d̄tē in p̄a-
li ā metaphis. Probata antm̄: ent̄es in p̄tē, ut sunt m̄ia 1°, et q̄dlibet f̄a substantiā n̄
possunt d̄tē abstrahendi m̄ia phica, quia m̄ia 1° d̄tē p̄a eū subtrahendi rētorquēti f̄a;
nōtē p̄a eū ad argū informāōnē m̄ia: 2° de. P̄tē nōtē antm̄, et d̄tē p̄obāōnē m̄ia;
et f̄a substantiā phicā d̄tē n̄ possunt d̄tē abstrahendi m̄ia phica, 2° de; metaphis. sumpti, nōtē.
ille 2° assignatē d̄tē sunt phicā, nō replicat d̄tē in ordinē ad p̄tē ent̄ n̄ā-
lī, sicut totus phicā, 1 saltem in ordinē ad p̄tē, Cy qua p̄a alia d̄tē totū phicā
p̄tē. Si autē q̄dlibet metaphis. d̄tē d̄tē, n̄ in ordinē ad p̄tē n̄āle, sed
aliquā p̄tē p̄p̄i quidditē d̄tē gēnū, et d̄tē, ex q̄bz ē metaphis. d̄tē: Et
licet v̄a et d̄tē metaphis. m̄ia, et f̄z s̄c nobis ignota p̄a s̄c n̄tē, t̄m̄ p̄
m̄ia, q̄q. f̄a sunt in se metaphis. q̄dlibet d̄tē. Cognitō c̄līlī sine ordinē v̄nīō ad
alterq̄, ut docet H. 2. d. 11. 1. Ag. 3°: si metaphis. d̄tē ent̄ q̄dlibet
t̄m̄ in p̄arti, s̄c alie s̄c superfluent; hoc n̄ 2° de. Probata m̄ia: 1° d̄tē
q̄ metaphis. d̄tē in p̄arti s̄c rē quidditē, nullo remanet d̄tē ab alia s̄c

videtur, nam metaphisica videtur entia, quae sunt natura, et sic nullus ens na-
turalis remanet a phisica videtur: Similita videtur entia quanta, et sic mathe-
matica superflua: 28. de. Rta nrodo sequitur minoris. Ad probationem dic, qd licet metaphi-
ca agat de oibz rebus in parte, n tunc sub oia ratione, et oibz modis, quibus cognoscibiles
sunt, adeo inde n superflua sunt alie scie, dy ipse res sine adhuc alia videtur, et
specialiter, noviterq attingibiles per alias scias, potiusq specialiter, seu in parte videtur
sunt per metaphisicq; quia q in qualibz sunt plures speciales rationes videtur, 24. ung
per in parte videtur ab una scia, et 24. aliq ab alia: sic id corpus metaphisice sumptu, sci-
licet, prout e substantia, et talis specifica substantia, prout a metaphisica specialiter videtur; sum-
ptu vero phisice, scilicet, prout includit proprium motus, specialiter aliq videtur a phisica; sum-
ptu vero mathematicae, scilicet, prout tractat de dimensionibus, specialiter quod videtur a
mathematica; et adhuc circa id corpus n superflua medicina, quae specialiter aliq vi-
detur illud ut sanabile. Hoc id tenentur struere scobitz habui ex magistro, si argu-
corum ista ipse retorquatur; nq ipse defendunt, qd metaphisice specialiter, seu in parte agit
de rationali, et Angelo, et tunc n superflua phisica, quae dicitur aliq in parte, et specialiter agit,
iuxta illud.

Ad 2. qd, et prout est intentio precedentis: essetia subti e mediis ad demonstan-
das rationes, et proprietates. Et illo: 29. scia videtur essetia subti, videtur, et demonstrat oia eius
proprietates. 29. Si metaphisica videtur oia rebus quidditates, demonstrabit oia rebus proprietates;
sed hoc n, quia tunc nulla remanet proprietates ab aliis scis demonstranda; arg ita super-
flua sunt oia alie scie: 28. de. Rta ad argu iuxta dicta distingo antea: essetia subti oim-
de videtur e mediis ad demonstrandas rationes quascumq subti, 28. de; essetia subti phisice ut
videtur e mediis ad demonstrandas rationes, subdistingo: ad demonstrandas rationes eius ut
lineae, seu phisice, 28. de; ad demonstrandas quascumq, nro. Essetia enim subti sicut prout metaphisice,
phisice, et mathematicae videtur, ita et rationes, sui proprietates eius alie sunt metaphisice, ut adhibitas
in hoc, alie phisice, ut mobilitas in ipso hoc, et alie mathematicae, ut mensurabilitas in eo hoc:
huc quid oia rationes demonstrant per essetia subti, sed n oia per eam metaphisice sumptu, sed quilibet
per eam videtur sub illa ratione, sub qua tunc ratio, seu proprietates illud subti sequitur: unde
quatenus metaphisica demonstrat proprietates metaphisice oia rebus, n propterea superflua sunt alie
scie, dy adhuc restant plures alie proprietates rebus demonstrande per illas alias scias.

9. 2. Quodnam sit obiectum adaequatum Metaphysicae?

Rememoranda hic sunt illa oia, quae in proximis libris lege 9. 2. dicta sunt, nam oia ille
adionis illic ad obiectum 18. scie requirit, hic pariter ad obiectum metaphisice requiritur. Variis
modis placita in assignando metaphisice obiectum ad tria capita, seu ad tres sententias reduci pos-
sunt: 1. ponit obiectum adaequatum metaphisice ens immunitissime sumptu, quatenus sub se dicitur dicitur
oia entia, sive realia, sive rationis, sive positiva, sive negativa, privativa, sive per se, sive per ac-
cidents: ita Bonet, Aquarius, Musardus, Fonseca, et alii. 2. opinio prime sententiae oppo-
sita ponit obiectum metaphisice ens aliq actus, seu minus immune, quod ens tale ut sic; sed valde
eius inter se discrepant. Alii, nq aliqui ponunt substantiam ut sic; et ita solij acm excludunt.
a consideratione metaphisice. Alii magis restringentes ponunt substantiam immutabilem ut sic. Alii plu-
ad huc restringentes, seu coartantes ponunt, solij deus, quatenus e necessitate cognoscibilis, ens ob-
iectum adaequatum metaphisice. Alii deniq ponunt ens creatum, seu finitum divisibile in 10. praecepta.
3. aut opinio mediana inter praedictas, quod immunitissime e in oia schola, dicitur, ens tale po-
sitivum immune Deo, et creatura, substantiam, et accidents; ens adaequatum obiectum metaphisice. Sed pro nra
stabilenda solutione adverte supra illud ex bho pagnotary 9. praed., scilicet, qd obiectum metaphi-
ce abstractivum a materia phisica, et mathematica, ita metaphisice videtur obiectum suum n videtur in ip-
so proprio motus, nec habens ad quantitatem, sed ab utroq abstractivum; adverte, inquit, qd hec abs-
tractio a materia huius sit necessaria ratio; n tunc e ratio huius obiectum metaphisice; nq ut obiectum probat
Magister in 2. 2. log. 2. 3. art. 1. n. 16. diversa abstractio a materia in obiectum phisice, et in obiectum metaphisice.

Id mythica nquit agere Debus malibus, alioquin zelique sciz sup affluant, quia
nihil illis peculiariter remaneret: et eni reale positivum nullo modo sumptu potest esse obsequi
quidam mythica. = Respondet, qd eni supponit absolute e quidam obsequi mythica: ad istam vide
qd dicitur de deo hic, et qd precedenti. Ag. 30. obsequi sciz debet habere propria alia n habere qd

sed eni n habet ppia: et nquit esse obsequi mythica. Dabitur mixta: eni reale e simplex, seu irrevolubile
in plures partes, sed obsequi obsequi; sed si habet ppia, sic n esset, quia esset revolubile in rati
onem unam, et differentiam sui; qd repugnat, et n alia alia. Immo eni reale e reale: et dec. = 40. obsequi
sciz debet habere ppia rationes et ipso demonstrabiles: sed eni reale n habet ppia: et dec. Dabitur
mixta: eni reale includit in quacumq; realitate; sed ppia eni reale sunt reales, in
qbus repugnat, eni includi; alias subit eni et circa sui ppia: et dec. Ad 34 habet suffici-

ente solutione in proem. log. 2. 2. ty in solutione, ty etq; in solutione ad 14; sed pro pleniori capitu
recede Obsequi. Lit. 2. 3. Prolog. 2. later. n. 14. dicitur: Dico, qd n oportet ppia scibili esse

- 1) ppia in se ipsum obsequi: quia Eni in quantu e, qd posita obsequi mythica, nulla sunt ppia; quia
 - 2) tunc essent Cuiuslibet entis; sed oportet Cuiuslibet subit esse ppia esse ppia, ut quae demonstrant
 - 3) sui ppia et eo, et qbus ppia, tamq; et mediis demonstrabiles, formante ppia ple-
 - 4) xa, sicut ppia per se nota. hoc modo cuiuslibet subit ppia, quantu etq; in ppia.
 - 5) Exiatis ad ppia suarum ppia. Eni quomodo licet eni n habet ppia essendi, habet ppia cog-
- novendi, et demonstrandi suas ppia. = Ad 44 nota mixta, et mixta sui probandi; nquit
infra ppia, eni reale et habet suas ppia rationes et ipso demonstrabiles, et in illis minimis inclu-
dit, quia eni includit in quacumq; n mix in quacumq; realitate, quia n in ppia, mo-
di intensionis, nec ultimis differentis. Ag. 40. In obsequi sciz rationem obsequi debet esse distincta

ratione facti, et sub qua illi obsequi; sed hoc repugnat in ente, ty sic simplex, et irrevolubile: et dec.
= 60. eni in quantu eni e obsequi imperfectissim; et nquit esse obsequi mythica, quae e obsequi suarum
perfectissima. = 70. mythica dicitur theologia naturalis: et quia deus in naturalis cognoscibilis
e obsequi 14. = 80. Exiatis; quia oia entia realia, qbus mythica agit, attribuitur ad De-
u; sed obsequi 14, et adq; quatuor sciz e illud, ad qd oia attribuitur: et obsequi mythica e deus.

Pro
solutione ad 44, cuius mixta e falsa et obsequi mythica, sicut et obsequi theologiae, et obsequi logic
vide dicta 2. 9. log. in fin. = Ad 64 distinguo antea: eni in quantu eni e negativum imperfe-
ctissim; recedo; positivum, nqo. Et dicitur, qd eni facta, et ex se n habet hanc, illa perfectionem,
sicut nec imperfectionem; et ideo e negativum imperfectum, sicut et perfectum; sed mixta positivum nec
perfectum, nec imperfectum e, propterea eandem rationem. Cui hoc mixta stat, qd eni in quantu e sit positi-
vum perfectissim; siquidem strahit ad perfectionem infinitam, nempe ad Deu; et iuxta hanc per-
missionem perfectionem obsequi adq; quatuor, nec n, et iuxta positivum perfectionem obsequi principalitatis, qua-
le e deus in mythica, mixta perfectio, et novitas ipsum mythica. Supra eis alia naturalis
scias. Adde enim, qd licet eni in esse rei sit imperfectissim; (negativum), mixta in esse scibili per-
fectissim; e, quia e, a quo oia alia ppia entia dependent in itinendo; illud vero a nullo, nq
ut ait Obsequi 2. 3. prolog. 2. later. 1. Itinere e ab alio n dependere in itinendo, sed alia ab ipso; sed iux-
ta eundem Obsequi 2. 3. si obsequi 14. Itinere virtualiter dec. et eni obsequi 14 mythica e obsequi per-
fectum, quia independens, et ex se levo dependentia in esse scibili ab illo. Ad 74 deus antea,

dispo coens: et quia deus e eni obsequi 14 primitate principalitatis, recedo; primitate adq; qua-
onem, nqo. = Ad 84 distinctionem distinguo mixta: oia entia realia attribuitur ad Deu, tamq; ad
14 efficiens, et ultimam finem, recedo, quia universa propterea se metipsam operatur e deus; tamq; ad
obsequi adq; quatuor, nqo; quia illa attribuitur obsequi ad Deu e in esse rei, seu in essendo, quia oia sunt a
Deo, et propterea Deu; n mixta in esse scibili, seu in cognoscendo, nq; sic positivum deus attribuitur ad entia
per cuius rationem facta demonstrant ppia ipsum entia et deus in mythica, tamq; et obsequi prae-
tiali, quoniam sit 14 primitate principalitatis. Si enim arguatur valeret, probaretur quidam, Deu
enim obsequi 14 adq; quatuor, n salis mythica, sed et obsequi scias, propterea eandem rationem, siquidem obsequi
obsequi realia sunt a Deo, et propterea Deu. sicut laus, et gloria in secula. Amen.

Itic dubitanti solit, quae mixta habeat mythica
et a suo obsequi, seu quia mixta sit una scia totalis? sed huius resolutione pendet ex

Q. 1. quid, & quomplex sit ens reale?

Pro 1. huius parte breviter resolvenda, quia cy ens reale sit simplex, et irreducibile, n. habet plu-
ra, seu partes, scilicet in ipso indagando, statim qd sit apparet. notandum e, qd ens potest dupliciter
accipi, scilicet, Verbaliter seu participialiter, quatenus, scilicet, e participium (licet inusitatum) a verbo
substantivo sum, es, fui desumptum; quo sensu significat verbum existens in actu, scilicet de preen-
ti existens, nq participium significat cy tempore, ut ex sum. potest. 2. sumitur ens nominaliter
in quantum, scilicet, e nomen substantivum derivatum ab eodem verbo: in quo sensu significat ipsum esse, seu
essentia, liquidum rei, seu potius n. habentis esse, seu essentia, praesentando a quacumq; temporis differe-
ntia. Ens 1. modo pertinet ad Grammaticos; 2. autem modo frequenter a philosophis, et ab ipso
hic loquimur, et e iuxta Aristot. 1. 1. qd habet, habere potest etiam extra se, vel clarius
sic: ens reale e illud, qd existit, potest existere a parte rei. Et per hoc ad 19. partem tituli.

Circa 29. partem dicimus, qd ens latissime, seu mu-
ltissime sumptum dicitur in ens reale, et rationis: in possibile, et impossibile: in pa. se, et ex-
tra se: in positivum, et negativum: in unum, et multa. Ceterum hec divisiones n. sunt proprie res, quia
propria divisio requirit conceptus distinctos participiales in membris dividendis, qd in hac divisio-
nibus n. reperitur. Unde potius sunt assignationes diversarum significationum entis, quodammodo di-
visiones. Si tamen dic, qd omnia praedicta divisio e equivoca in equivocata. Dicimus 2o, qd
ens reale tamquam univocum in univocata dividitur in quantum, et in quantum: sumitur hic quanti-
tas proquantitate virtutis, n. autem motus ens quantum e, qd est dicitur perfectionis, et in quantum qd
nec perfectionis, nec imperfectionis esse dicit, ut patet in his, et filiis in divinis. Sed adverte, qd hec
divisio, quod facit Aristot. 1. 4. scilicet, in univocum in univocata, ac proinde sit praedicatum univocum
respectu illarum membrorum, n. tunc e univocum dicitur de illis, quia ens in quantum e solus realiter, seu idem
hic, n. uno formaliter ens. Itz dividitur ens reale in finitum, et infinitum, creatum, et increatum, in a se,
et ab alio, in dependentem, et in independentem, in simplicitate necessariam, et contingens, quae divisiones oes,
et aliae similes, licet rationes, quibus explicante similitudine se aliquantulum distindunt, tunc oes tamen coincidunt
cy divisione entis in Deum, et creaturam. Dividitur itz ens reale in substantia, et accens: in abso-
lutum, et respectivum: in ens in actu, et ens in potestate; 1. qd actualiter existens, seu actus entitativus; 2. qd
n. existit, sed in potestate obiectiva ad existendum. Itz dividitur ens in simplex, et compositum; 1. qd de se
est compositum partium, et simplicium, et simplicium, et integratum, et taliter ens simplex, qualitate partium compositum
excludit, scilicet, metaphisicis, si metaphisicis, philosophicis, si philosophicis: compositum vero per oppositum est philosophicum, et meta-
physicum, per se, et per accens, qualitate partium compositum admittit. Plures aliae divisiones entis assignari hic
possunt, quas tunc omisso quia illas decursum temporis paulatim invenietis, sicut et praedictarum lati-
oribus explicationibus, et intelligentibus. Praenunc hoc satis.

Q. 2. Ut. detur unus conceptus entis, iam fralis, quam obivus perfecte praecisus a suis inferioribus?

Pro exacta 2. intelligenda praesciendum e, qd dicitur fralis e actus intellectus, quo formaliter intelligitur
m. conceptus vero obivus e res cognita per se actus intellectus, quae dicitur conceptus per extrinsecum de-
nominationem desumptam a conceptu frali, quo deipitur: et dicitur obivus ex eo, qd obiectiva potest
n. ut fralis ipse potest intelligens, sed ut res, quae obiectiva, ut cognoscatur. Conceptus autem fralis dicitur
conceptus, quia e proles genita, siue concepta in mente: et dicitur fralis, quia cognoscitur frater, per quem
cognoscimus, et formaliter cognoscimus denominamus. Differunt autem hi conceptus, quia fralis semper
e qd positivum, et absolutum, cy sit actus, et qualitas spiritus ab intellectu producta; obivus vero n. pra-
cisus, quia etiam negationes, et relationes obiectivae cognoscendae: differunt etiam, quia fralis semper e
singularis in mundo, licet possit esse veritas in respectu rationis; obivus autem e singularis, et realis e,
quia singularis, et realis obiectivae cognoscendae.

Primum notandum est, quod perceptio obliqua est, quando ex parte obli, et uniusque eorum phisica in di-
sibilibus correspondens in se, sicut deceptus falsi una falsitas, non cognita altera. Sed adhuc est duplex hec
perceptio: alia est obliqua ex natura rei, quando, scilicet, ex duobus falsitatibus realiter identificatis, sed
falsitate ex natura rei distinctis, obtingit una, alia non attacha; ut cum in hoc obtingit aial non attacha
rationalitate, et inibi sit. Alia est perceptio obliqua virtualis, quando, scilicet, ex parte obli, obtingit
una falsitas, et potius virtualitas, alia virtualitate non attacha, cum qua illa alia nuda realitate, sed obli
falsitate est idem; ut si in pateterna divina obtingat ratio relationis, non attacha ratione personae.

Amplius: perceptio obliqua adhuc est duplex,
aliam adequatam, et aliam inadequatam, seu imperfectam: perfecta est, quando aliquis deceptus immunit
ita percipit a suis inferioribus sicut ex natura rei, sicut patet, ut nec explicitum, nec implicitum
imposter, seu dicat inferiora, sic ratio immunit aial 24 et sumptus, seu perceptio, nec dicit, seu
explicitat rationale, nec irrationale, nec adu implicitum dicitur, seu imperfecta illa. Perceptio imper-
fecta [si datur] est illa, ubi cuius id, quod percipitur, non dicitur unum deceptum superioris ex natura rei, et sal-
tem patet ab inferioribus distinctum, sed illa includit saltem implicitum, et in sum, 24 proprias, et
perceptivas illorum rationes, solumque percipitur ab explicitatione, seu explicatione illorum: unde perceptio
obliqua perfecta reddit deceptum perfectum unum; imperfecta vero reddit deceptum perceptum imperfectum unum.

Triplex in presentibus stat sententia: 1^a est materialis, et
motusque negantem unitatem deceptum, et falsitatem, quod obli. 2^a est nominalis, et aliqua
et Jesuitarum, qui unitatem deceptum falsitatem admittentes, negant unitatem deceptum obli, et
ut per se perceptio obliqua negent. Verumtamen, quia utramque perceptionem, quod fa-
le, quod obli, admittunt, et a se 2° defendunt rationes Thomae, ut videtur licet
apud Bayonam, Froyl, et alios; idem 2° percipitur ratio ad inquirendum, an ens perfectum
obli percipitur a suis inferioribus? in qua parte stat 2^a Thomae Schola Subtilis,
39 sententia sic implens: Nota conclusio: ens habet in intellectu nostro unum deceptum, et falsitatem,

quod obli, perfecte percipitur a suis inferioribus. Ita dicitur. Probatur 1^a pars, si-
cut, et deceptus falsi famosam rationem Scoti 1. d. 39. 2. n. 6. dicentis: omni intellectus certus et
uno deceptus, et dubius et diversus, habet deceptum, de quo est certus, alii autem deceptus, et dubius est dubi-
us; sed intellectus per se ens certus et aliquo modo sit ens, et dubitare, an sit ens, et creatura, sub-
stantia, lacens: et tunc habet et ens deceptum unum falsitatem distinctum a deceptis, quod habet et in-
finitus. Maior, per consequens, est 2^a, per consequens; quia deceptus falsi certus alius percipitur a
dubio, alias posset quis simul esse certus, et dubius et eodem, et ita habere simul seipsum, et op-
nionem et eodem obli, immo idem adu intellectus esset sciens, et opinans. Minor est pars
evidens, nam isti gentes cognoverunt certum, motum Caeli esse ens; et dubitabant, et ignorabant
certum, an Deus, et creatura: Cognoverunt, et certi sciebant, lucem esse ens; et dubitabant,
an accensum, et ignem. Hec Scoti subtilissima ratio nuda probat unitatem deceptum
falsitatem, sed et obli, sibi se pendente.

Probatur 2° eadem pars: ex diversitate obli
representabilis deducta sufficienter diversitas deceptum representant; sed ens 24 et habet
aliud esse representabile a deo, et creatura: 2°, distinctum est deceptum falsi representativum
entis a deceptis representativis inferiorum. Maior pro ex natura ipsius deceptum falsi, qui quia
sua est representatio obli, et ipsius expressa falsi, et naturalis imago. Minor probatur: idem, in quo
Deus, et creatura conveniunt, habet diversum esse representabile a deo, in quo differunt; sed
Deus, et creatura conveniunt in illa immunita ratione entis, et differunt pro esse Dei, et
esse creaturae: 2° ratio illa entis habet diversum esse representabile a deo, et creatura, igitur.

Probatur 2^a pars delationis deceptum obli, nam hec
sequitur ex precedenti: si enim deceptus falsi ens est unus: 2° et obli unus est. Patet coram
quia deceptus falsi specificata ab obli, et ab ipso accipit suum unum, et distinctum: 2° implicat
deceptum falsi esse unum, et percipitur a deceptis falsis inferiorum, et non esse eorum unum, et percipitur
deceptum obli. — Infinitum: Quando intellectus deceptus ens ens deceptus alii, in quo oia inferiora re-
vivunt, in deceptis rationibus, quibus ad invicem differunt: 2° obli sic deceptum ens; et sequens ens
obli percipitur.

Respondetur itaque, deceptum obivum esse unum, non interminabile, sed extrinsecum unitate desumpta
ex unitate deceptus falsi. Id itaque: ideo deceptus falsus est unus, quia accipit unitatem, sicut et
entium, et specificacionem ab obivum: et obivum non accipit unitatem a deceptu falsi, alioquin
eveniret ad mirum casum, quod repugnat. Animi patet, quia actus specificacionis per obivum, licet est ita-
te, quia prius non accipit unitatem a posteriori; sed deceptus falsus est posterior obivum, ut patet effectus
eius, nam ab obivum, et per se posita non, sive deceptus falsus: et deceptus obivum non unum unitate de-
sumpta ex deceptu falsi. Item est unus propria, et interminabile unitate.

Alia probatur eadem ratio
ens reale ut sic est obivum adequatum interius in natura inclinacionis, seu de ratione per se. Item debet
habere unitatem, quod sufficit ad specificacionem per se, cuius adequatum statuitur obivum. Sed per se in-
clinacione est una; et ens est unum: alias sicut dicitur in multis, non potest adequatum specificare unum
per se. Item ita, quia ex hoc. Item dicitur. Unum dicitur unum est subiectum; sed ens ut ens est subiectum metaphysicum, quod
una scia est: et ens ut ens est unum subiectum. Item unum deceptus obivum.

Probatur itaque: quod est prius cog-
noscibile, quod aliud, habet deceptus obivum unum, et distinctum a deceptu obivum alium per cognoscibi-
litatem; sed ens est cognoscibile distincte prius, quod sua inferiora: et ens habet deceptus unum obivum dis-
tinctum a deceptu inferiorum. Maior est evidens, quia quod est independentem ab alio in cognoscibili, processu ha-
bit deceptus obivum distinctum, et independentem a deceptu obivum alium illius; sed quod est cognoscibile
prius, quod aliud, est independentem ab illo in cognoscibili, quia non potest dependere prius a posteriori. Item
Probatur minor per se patet: Item a nobis distincte cognoscitur est quod est magis reale; sed ens est magis rea-
le, quod sua inferiora, ut patet per se. Item maior probatur efficacione a. Item 1. d. 3. 2. 2. n. 2. Item
2. d. 1. ubi sic concludit: ens autem non potest recipi nisi distincte, quia habet deceptus simpliciter sim-
pliciter: et per se recipi distincte sine alio, et alia non sine eo distincte decepto. Item Probatur 1. metaph.
cap. 5. aut: ens, et res sunt enim synonima prima impressione imprimenda in animam. Item
hanc enim probationem validissimam pro, quod nec alibi inveniuntur. Item 3. Item probatur, sicut, quod per

fecti precipitatur a suis inferioribus, quod maxime est ita a Thomae, probatur, per authoritatem. Item
in ista probatione allegati; item ipsa immediate preposita probatione; item sic: deceptus obivum
entis ut sic excludit omnia, et singula inferiora a sua ratione falsi: et perfecti precipitatur ab
illis. Probatur autem: hoc propter est vera, Item ens est: et quia ens excludit inferiora a sua ratione
falsi. Probatur causa: prout includens in sua ratione falsi aliquid repugnant subiecto, non potest esse
subiecto prout; sed si ens includeret sua inferiora, includeret aliquid, immo plurimum repug-
nant. Item dicitur. Minor est evidens, quia tunc ens includeret creaturam, et accipit, quod minime
Omnino ducitur possunt. Item ita patet: quando aliquid repugnat alicui ex ratione falsi una, et non
et alia, ille rationes sunt ita inter se distincte, ut una non sit alia, nec includat illam, nam per eandem
rationem falsi non potest aliquid repugnare, et non repugnare alicui; sed inferioribus entibus multa
repugnant ex ratione propria, seu peculiari eorum, quod tunc non repugnant ex ratione entis, per se, nam
Creatura ex sua propria ratione repugnat independenter, et deo ex ratione propria repugnat finitas,
quod tunc non repugnant ex ratione entis, siquidem ens inordinabile est ex finitate, et ex dependente: et
ratio falsi entis alia, et distincta est, et sequenter perfecte precipitatur a rationibus propriis inferiorum.

Ad hoc, et similes rationes unius in subiecta solutionem
dant Thomae: Inquirunt enim, quod cum ens sit omnino transcendens, inordinabile est in rationibus
inferiorum, ideo ens actu implicite dicitur inferiora, et dicitur illa, et illa. Respondeo: ipse
ut ens: et ita non potest dari deceptus actus abivum, ut non relucet in ipso inferiora saltem
implicitate; quapropter ens ab inferioribus precipitatur imperfecte, et quod ad explicitum, non vero perfecte,
et quod ad implicitum. Et per hoc conant omnia solvere ratio. Item dicitur. Sed omni impugnat obivum, quod

efficacia hanc responsionem, et doctorem eius impugnat. Martinus, quod ipse hic videtur, aliter
et forte efficacius impugnat hanc responsionem, quod non est philosophicum dicere non tamen, ut statim
patet. Item 1. Item probatur, dicitur in principio, et in fine esse essentiali; sed per hoc ens est
essentia inferiorum: et impossibile est, quod inferiora sint essentialia entis; alias casus eveniret ad mirum casum
in eodem genere casualium, seu dispositionum casualium, quod tunc natura repugnat. Item ens per obivum
perfecte precipitatur ab eo, quod non est ens: et perfecti precipitatur ab inferioribus.

Ita 2°: luminis nāq. repugnat, Creaturas includi in Deo, seu esse Deum illius; Id hoc sequi-
ta ex predicta Thomistica responsione &c. Probo sequit: qd. includit, et e de essentia superioris, in-
cludit etq. et e de essentia inferioris includentis tale superior. Id vident includit ens: qd. si creatura
per vniuersum sunt inferiora (ubi) includent, et sunt Deum ens, includunt frequenter, et
sunt Deum Dei includentis ens includens illas per nos. Et dicimus: quia aial includit, et e de
essentia hōis, et hōis includit, et e de essentia Dei: qd. aial includit, et e de essentia Dei. Spiritus per aq. &
phi: si aia e in igne, et ignis e in Celo: qd. aia e in Celo. Ita 3°: in bona diuisione nulli mem-
bray debet, nec pter adqueare diuini; Id data responsione, qd. libet membray diuident em adqueat
illud: qd. de. maior e videtur, quia pars nq. est eue equalis toti. Probo minor: membray includent
de illud, ad qd. extendit diuini, adqueat ipse diuini; Id ex data responsione ita e qd. libet mem-
bray diuini ens: qd. de. Probo minor: per nos em includit oia illa inferiora, ad qd. se extendit;
Id qd. libet membray eius debet includere ipse ens, ergo in ens includit: qd. qd. libet mentis ens
includit de illud, ad qd. se extendit ens, et sequentia adqueat illud diuini. Immo sequit, qd. oia uia
membray, et inferiora mutuo se includant, qd. qd. libet includat ens includens oia. Ita 4°: per
nos em obuiat pascitur imperfecte, seu explicita ab inferioribus: qd. et perfecte, seu qd. ad eue
implicita. Probo cog: qd. distincte cognoscit alius n. cogniti, perfecte, seu qd. ad se uenit imple-
mentis pascitur ab illis; Id dy ens explicita, per nos pascitur ab inferioribus, cognoscit
distincte, et quidditativē, illis n. cogniti: qd. si pascitur ab illis explicita, etq. explicita, et perfecte.
Probo minor ex de supra cit. ibid. dicente: nihil recipit distincte, nisi quando recipiunt
oia, que includunt in ratione eius essentia. Sed ens explicita per nos pascitur ab inferioribus, nil
in eius ratione fecit includit reter recipiendy: qd. et distincte cognoscit. Et minor: quia ens, t. me-
tomodo recipit, t. quidditativē plene recipit; Id dy explicita pascitur, recipit: qd. quiddi-
tativē recipit, ita ut nil in eius ratione fecit includit reter recipiendy. Maior dicit, quia qd.
indivisibile, seu irrevocabile attingit, t. toty attingit, t. nihil attingit; Id ens e una implicita
indivisibilis, seu irrevocabili quidditas: qd. t. nullummodo recipit, t. quidditativē, clari, et distincte
recipit: Id eo de supra alleg. aiebat: ens aut n. potest recipi, nisi distincte, quia habet recepty sim-
plicitate simplicis. Ista de per nos recipit ens explicita pascitur ab inferioribus; implicita
pascitur, distincte, et quidditativē recipit, illis n. receptis; et sequentia perfecte ab illis obuiat pascitur.
Innumerabilis aliz pascitur fieri efficacissime rationis. Ita predicta Thomistica generalis responsio,
et doctrina. Tu videbis. Videndum etq. e. Martini hic.

Ita nāq. delectio. Ita 1° pasci-
quo arq. Thomistica: pascitur perfecte pascitur n. manet in inferioribus inclusy; Id ens
quantum pascitur semper manet in inferioribus inclusy: qd. n. perfecte pascitur ab illis.
Maior pascitur, quia id eo ratio aial perfecte pascitur a differens, quia n. includit in illis. Probo
minor: qd. data pascitur ens, t. inferiora manent pascitur ens; t. n. si t. habet intenty,
nāq. qd. ens manet in inferioribus inclusy. Si 2°, et essent nihil, ita a nihil pascitur
ens. Transcendens essentia dicit includit in inferioribus suis; Id ens e trascen-
dens: qd. essentia imperat includit in inferioribus; et sequentia ab illis n. pascitur implicita, et
perfecte pascitur. Ita nāq. pascitur examinabit infra; pro nunc tunc pascitur
do rationis ens essentia includit etq. in pascitur, ma diuine ens, et ultimū differens, qd. nu-
llomodo includit. Ita dūq. de maiore pascitur perfecte pascitur n. manet in inferioribus obui-
at includit, recedat, t. manet in inferioribus maiore, essentia, et essentia includit, nāq.; quia pasci-
tur n. e pascitur diuino, seu realit separatio, qua una pars ligni t. q. ab alia pascitur, dy se in-
cludit, et ab illa separata. Probo enim dicit in eo, qd. per cognitionem attingit ratio, in qua infei-
ora ueniunt, n. attingit illud, in qd. differunt; Id dy ad hoc n. opus realit excludere,
seu distinctivē separare rationis obuiat attingit a n. attingit, quia alia n. pascitur qui cognoscere itaq.
suq. nil cogitando de corpore, nisi separando realit aq. a corpore. Satis enim pascitur e, qd. ab-
tractivē n. e mandaty. Probo itaq. attingit in ignis Thomistica arq.; quia 2° ipse aial, et quilibet
alia nāq. predicamentū perfecte pascitur ab inferioribus; Id tunc manet in illis essentia includit.
et de. et qd. dicant, dicemus. Ad affirmatōem pascitur recedat in qd. syllogismus, et negatū ultima cōa,
seu sequenda; quia ex eo, qd. aial essentia includit in hōe, n. sequit, qd. n. pascitur perfecte.

Ad affirmatōem pascitur recedat in qd. syllogismus, et negatū ultima cōa,
seu sequenda; quia ex eo, qd. aial essentia includit in hōe, n. sequit, qd. n. pascitur perfecte.

Vel respondere aliter, ut sensui Thomistarum occurramus, distinguendo magis: transcendens enim
litz dicitur inclusio in inferioribus, prout ly euacata appellatur supra inferentem, sed, prout appellatur su-
pra inferentem, non. Est dicere, quod transcendens est quidam aliquod ens inclusum in inferioribus, sed
non aliquod, licet enim circa sit includi in inferioribus, ita ut essentialiter distinetur per ipsum prout includi-
tur; quia hoc repugnat, quod tunc idem ens dicitur, inferiora includunt ens, acaturae, inferiora
includunt inclusionem ens; atque ita ipsa prout a maiore ens duo, ergo, scilicet, duo ens includit, et
quod includit, non euacipitur ens. Unde si inclusio prout a uerba ens, non potest ens obtrunc-
precindere perfecte ab inferioribus, quia non potest intelligi sine inclusione, nec tunc sine finibus trans-
nantibus illis; sed tunc ens, licet ergo sit superius transcendens, et se, et qui dedit tunc non dicunt
includi, et non includi, atque ita bene perfecte precindit, sicut uerba dicitur. Super alio, prout dicitur alio tunc
sine alio, et alia non tunc eo distinetur decepto, quia essentialiter includunt illud.

Ad 20. a Thomam

infirmando aliquibus instantiis maximam illam dicitur, disintus Certus Quod dicitur: prout indus
ue certus, aliquod ens aial, et dubitare, an sit rationale, transrationalis. Sed ideo habet instus
deceptum unum dicitur, quia aial non univocum ad suas diffinitiones: 29 dicitur. 2a: si clauden-
tibus in eodem sacco canis latet, et canis morinus; uno illorum mouente sacco, certus
sum, quod canis mouet illos, et dubito, an latet, an morinus. Sed ideo datur unum de-
ceptum dicitur a deceptis illorum, quia canis non univocum illis dicitur. 3a: de certis sum
obus longe esse ens, et dubito, an reale, rationis; non ideo datur deceptum unum ab ente aial
li, et rationis precursus: 29 maxima illa dicitur nihil probat in ente, sicut et in aliis.

Ad 19. instans negat magis; quia rationale, et irra-
onale, sumuntur pro speciebus ipsi spectant, scilicet, pro homine, et bruto; et pro ipsi differentibus?
Si 14; aial quidem est prout univocum, et univocum dicitur dicitur. Si 24; adhuc non tenet instans
quia licet aial non dicatur univocum et differentibus, de in illis non includatur, et tunc prout un-
vocum illis; atque ita habet unum deceptum, et prout, quod obus distinctus, et perfecte precursus a
deceptis differentibus.

Ad 29. instans dicit, quod tunc casus, et ad certitudinem, quod habetur, mo-
deata instus ex illa motione vitali, et sensitiva, quod prout ex uiuente sensibili, seu aial, pro-
cedit, certus sum, quod aial vocatur canis mouet sacco; atque ita habet deceptum unum dicitur
quod quidem univocum est illis canibus, et quibus dubito: et canis autem non habet nisi deceptum non ultimam
que dicitur voce ipsa formo, minime autem dicitur significata, quod non una, sed plures est. Ad 39. in-
stans similiter dicit, quod de certis sum, obus longe esse ens habet tantum deceptum non ultimam dicitur, id est,
scio, quod obus longe vocatur ens; non tunc habet deceptum ultimam, seu dicitur significata, quia nullo-
tina hoc significata per voce equivoce.

Dices: idem posse maiorem affirmare in ente,
scilicet, instus esse certum dicitur sola voce, seu nomine ens, et habet deceptum non ultimam, quia nullo-
dare ratio immuni univoca per nomen ens significata. = Prae, ratio non negat deceptum
ultimam in ente; alio non admittuntur precursus obus, adhuc instus; atque ita non prout
id, quod non prout, respondere. Dicitur quod quod disparitas in prout est; quia ad prout lo-
tus huius vocis ens reale instus non distincta ad plures deceptus, sicut distincta ad prout lo-
tus huius vocis canis, licet in libris equivocum: 29 signum, quod ad 19. vocem correpondet deceptum ali-
quod unum obus, tamquam res significata; minime uero ad prout lo-
tus dicitur, et effectus dicitur sequenti.

Ad 30. instans dicitur ad dictoria repugnat mediis; sed si da-
nata talis deceptus obus ens prout prout, datur media prout prout in dictoria,
nempe, illa ratio ens, quod nec creata, nec increata esset: 29 dicitur. Prae, media utique nega-
ti in dictoria facta sumpta, scilicet, in prout, et ens negationis; non uero negati in
extrema maioria, seu dictoria sub dictoria dictoria; et ex creatis, et increatis, sunt dictoria,
et creatura non sunt extrema dictoria facta, quia dictoria non habet in negatione ensendi ab
atio, nec creatura in negatione ensendi a se, sed in entitatibus prout huius, ad quas ille negationes
sequuntur, sequitur prout datur media prout prout, seu abstractis ab illis, quod nec sunt dictoria, nec creatura,
creata, et increata. Immo idem aptum prout fieri de rationali, et irrationali, non ad entia prout
ut cum libris sequitur negati abstractis; et tunc datur media prout prout, scilicet, aial, quod
nec rationale, nec irrationale est.

Sol. hoc n^o, quia mystica per demonstratio n^o est distingda, et inter se p^{ro}p^{ri}as s^unt immu-
diatis, notariis, seu evidentibus: 29 Dec. 40

in equivoco in nō traditio: quare hęc, om̄ canis currit nō traditio hūic, hic canis nō
currit; sed hęc, om̄ ens ē finitū verē traditio hūic, aliquo ens nō finitū: 29 quia ens
nō equivocū, sed univocū ē. = 6. via distributionis: nullus unus equivocū ē. Distribui-
bi, quia nō valet, om̄ canis latrat 29 hic, et ille, et ille canis latrat; ideoq; signa quādi-
am in logicā nō p̄sumuntur equivoco applicari; sed ens ē distribuibile, quia verē dīm̄is-
ualet, om̄ ens ē bonū, 29 hoc, et illud ens ē bonū: 29 quia ens ē univocū. 10 ff. p.

Philosophi inquisitioni: Omnis perfectio reperta in creatura, a blasphemis imperfectionibus, attributa
Deo; idem, probando illam etiam repertam in Deo, quia perfectio creature non manuducitur
in cognitionem perfectionis Dei, iuxta illud Apostoli 1. ad Corinthios. Invisibilia Dei per
ea, quae facta sunt, intellecta, conspiciuntur; Idem enim est quod perfectio, et hoc esse agnoscitur
in Deo. Et creaturae ueritas, quia esse enim est idem univocum Deo, et creaturae, alias
ut cum equivoco, respondendo creaturae ad Deum nihil potest probari, neque semper
intervenire fallacia equivocationis: et eadem ratione nihil potest probari de substantia ex
accidenti. Immo non potest esse obiectum metaphysicum, in quo distinctio ueritas agitur, ut sub ente
necesse. Haec omnia viae rectae, et efficaces ad univocationem entis probandam sumptis. Postea illu-
minatus Mayron de D. sub. 1. d. 3. q. 2. n. 6. 7. et 10. Deinde de 1.

Si ergo nec univocatio entis, nec analogia admixta, sit evidenter, quia ratio entis inuenitur essentialiter prius, et perfectius in Deo, quàm in Creatura, ut in Substantia, quàm in accidente; Id quod sit inaequalitas in participatione entis sufficit ad analogiam, dummodo sit inaequalitas essentialis, et non pariter accidentalis: 29. enim scriptum suorum inferiorum est univocum analogum. — Respondetur Thomae, implicata analogia, et univocatione in eodem scripto eorumque; ac proinde enim est pariter analogum, et nullo modo univocum.

Id est: qd ens inaequaliter participat a suis inferioribus, n̄ impedit
univocacionem eius respectu illorum; sed ens ideo e analogum, quia inaequaliter participat a suis inf-
erioribus: et univocatio, et analogia n̄ pugnant in eod. respectu eorumdem. Probata maior: Hic
inaequalitas in participabilitate entis, provenit ab intrinseco et ipsa ratione entis, quae per se ita
inaequaliter communicat, et ad inferiora descendere; et ab extrinseco, scilicet, a differentia, et modo dis-
tinctionibus; sed haec n̄ impedit univocacionem, ut etiam Suarez ipse fatetur, alias nullo generis esse uni-
vocum, quia quousque propter inaequalitatem participari a speciebus unitatis inaequalibus. Nec 2a,
quia etiam genus distans per differentias inaequales extrinsecas generis, et hoc genus, pariter, e uni-
vocum: et inaequalitas, seu ratio analogie in participabili quidem e ex univocacione &c. Probata mea

tra Similitudo dicitur de analogia, & univoco, & equivoco; Id prout est analogia: &
 prout analogia, Id univoco, & equivoco. Id in equivoco, ut probatur; & analogia univo-
 ca. Probatur ita: inter Thraciorum & aliorum medicorum, Id univoco, & equivoco sunt Thraciorum:
 analogia quia ita mediant inter illa, ut neutrum sit, Id precise ex aliquo illorum debet vocari.
 Thraciorum; quia imperator & aliorum Thraciorum nominum Thraciorum correspondens, et in imperatore
 & aliorum Thraciorum nominum Thraciorum correspondens, uti Thraciorum; Id est prout univoco, &
 equivoco: & c. Ita Aq. 10: quando affectus in eadem sunt Thraciorum.

20 equivoci: 29. Ita Arg. 10: quando effectus n̄ adæquat virtutē Causæ, non
illis Imune n̄ est univocū; Id creatura effectus Dei n̄ adæquat virtutē Dei: 29.
quia quando effectus n̄ adæquat virtutē Causæ, n̄ assimilata Causæ, ut requiritur ad
ivocacionē. Ita dicitur de maiore: Si effectus 24 nullā rāōnē adæquat virtutē Causæ, 29.
adæquat saltem 24 aliquā rāōnē virtutē, sub dīstīngō: nomen illis Imune n̄ est univocū uni-
tate aethera, phica, seu in 1. gradu, 29. univocacione metaphica, seu in 4. gradu, 120.
maiorē, et dīstīngō minores: creatura n̄ adæquat virtutē Dei 24 peculiaris rāōnē, 29.
rāōnē Imune nomen entis significatū, 29. Deus enim, et creatura eque rāōnē, et assi-
milata in conceptu simplicissimo entis, quia 29. Deus, quia creatura habent verū esse à parte

qđ sufficit ad univocacionem in phisicis, et in 4° modo. - Vel prout nupam absolute mōsa; quia nullus ē assignabilis effectus realis equivoco, qui n̄ habeat aliquem univocacionem cy sua cāa; nq̄ cuius ē effectus equivocus solū, et dñe assimilat, et univocata cy sole in rāone entis; et in rāone subitā: intho ē effectus equivocus intho, et sine univocata cy illo in rāone entis; et in rāone spiritualitatis, et vitz rāonalis: et sic p̄ singulos effectus cāq̄ equivoco dicuntur.

Sed imitabū: Creatura 24 cōtūq̄ esse dependet a Deo: 29 24 nullū rāonē p̄est recipi, n̄ de p̄ta hac dependē. igit in nulla rāone equata cy Deo. P̄ta, qđ licet creatura a parte rei 24 rāōi suę esse dependet univocata a Deo; tñq̄ 24 recipi rāonē entis p̄cipū a Deo, et creatura, nec dependet, nec n̄ dependet, quia in tali receptu p̄cipū cindit. qđ nullū ē insuentionis apud nos, cy illi univocata n̄ sit in aliqua realitate de nāa rei p̄cipua, et recepta in Deo, et in creatura, solū in receptu in adequato p̄cipū p̄cipuo. Realitē autē nūc vident, qđ dicant. Ad 2° ex Philo 4. miph. text. 21. dicente: ens dicitur multi-

plicita; et dicitur a entibus sicut sanus a sanis; qđ ens ē equivocus analogi, sicut sanus; et idē multiplicata dicitur, seu p̄ luer rāones, n̄ p̄tō itq̄ importat. - 3°: iuxta D^o 1. d. 29. 2. un. n. 1. ei, qđ ē 24 qđ tale, et ei, qđ ē simplicita tale, inquantū tale n̄ ē mune univocū illud; Sed iuxta Philo 7. miph. text. 2. accidentia hōm entia, n̄ simplicita, sed 24 qđ, et entis, idē subitā; entia: 24 ens n̄ univocū subitā, quē simplicita ē ens, et acci dñb, qđ ē ens 24 qđ.

P̄ta ad 24, qđ dñs in 1^a p̄te arguetur. Itā Parmenides et Melissus dicentes, oīa esse unū ens, n̄quidē hūc, idē determinatē, et dñm; Itā qđ an̄ tales, qđ ens dicitur multiplicata, idē, habet sub se plura inferiora, qđbus dicitur: quare ly multiplicata n̄ sumit p̄ta multiplicatē rāonē significat, quē multiplicatē ē p̄cipua equivocū, idē p̄ta multiplicatē inferiorē, quē p̄cipua ē univocū. Itā D^o 1. d. 3. 9. 3. n. 18. Ad illud dñs dñs, qđ cy sit positus debet dñm, et differe; dñm quidē in eo, qđ sanus ē analogi, et entis ens. differunt itq̄, quia sanus ē analogi equivocū, ens n̄ univocū. Sūter quē qđ alii n̄ improbabilita dicunt, qđ dñs ibi n̄ loquitur dñm reali, idē dñm labi simi sampto, p̄ta p̄cipū hōm ens rāō, et rāonē: quo sensu ubiq̄ equivocū ē. Ad 3° iuxta

in rāōi, dñm dñm intelligi antea sic: acci ē ens 24 diminutivū, quāmus, scilicet, p̄cipū ad sub-
itāq̄ acci ē minus se dñm ens, rāō; acci ē ens 24 qđ dñm dñm, quā acci n̄ p̄cipū p̄cipū
et realitē rāōi entis, nq̄ intelligi Philo: et in hoc sensu loquitur D^o subitā, quē sit p̄cipū rāōi
autē realitē ē simplicita rāōi, et rāōi rāōi ē 24 qđ rāōi, et rāōi, nihil ex univocū illis;
quia rāōi rāōi ē rāōi 24 qđ p̄ta alienatō, seu dñm dñm, nq̄ rāōi n̄ p̄cipū p̄cipū, et
realitē rāōi rāōi, sicut et hō p̄cipū dñm hō 24 qđ, quia rāōi n̄ p̄cipū p̄cipū
aliter rāōi hō, idē solū analogi. Acci autē n̄ realitē p̄cipū, et includit rāōi entis
dñm rāōi sit a parte rei; ac p̄cipū n̄ dñm ens 24 qđ dñm dñm, idē solū diminutivū
quāmus minus p̄cipū, quē subitā, p̄cipū rāōi entis, sicut hō p̄cipū dñm hō 24 qđ
n̄ quia rāōi n̄ p̄cipū, et includit rāōi hō, idē quia p̄cipū illū minus integratē
p̄cipū, quē hō integratē, et quantitativū p̄cipū.

Ad 4° ex Porphyrio allegorizans Philo cap.
specie dicente: si quis oīa entia vocet, equivocus nuncupabit. 24 ens rāōi entis, seu infir-
orū p̄cipū equivocū, quē univocū ē. - P̄ta ex D^o 9. 4. p̄cipū. dicente: p̄cipū hō dñm
qđ hoc nōm ens simplicita ē equivocū p̄ta modo equivocacionis ad decē genera prima. Sed
p̄ta differunt inta se p̄cipū, quē Deū, et creatura: 24 si D^o n̄ p̄cipū univocacionis entis ad
decē p̄cipū, p̄cipū iuxta ad Deū, et creatura. P̄ta ad 4° Porphyrii allegorizans Philo cy
D^o 1. d. 3. 9. 3. n. 17. in fin. dicente: si nunciat autē ubi hoc dicitur Philo. - P̄ta 2°, admira lūcia Porphyrii;
et dñm Philo cy D^o 4. miph. 9. 1. qđ duplex ē univocā, alia p̄cipū, et alia transcenden-
talit: Porphyrius 24 loquitur dñm univocacionē p̄cipū, nq̄ qđ, Porphyrius in p̄cipū dñm docet,
in ordine ad p̄cipū tangit quādo p̄cipū, cy sit ita p̄cipū dñm, sicut quidē equi-
voca, quia n̄ p̄cipū habere aliquē unū rāōi p̄cipū, in qua univocacionē, n̄ p̄cipū p̄cipū
hoc sequit, qđ n̄ univocata transcendentia in rāōi entis, quia hō cōadunat, seu dñm
n̄a n̄ impedit illū dñm, dñm n̄ in aliqđ p̄cipū, idē transcendentia, ac p̄cipū
stat, oīa entia esse dñm, seu equivoca p̄cipū, et simul esse transcendentia univoca, seu
intervenientia in rāōi transcendentia entis, qđ in illis oībus includit.

Ag. 40. illi, qui sunt totaliter immadati

2) attributio sola n. ponit unitatem univocacionis, quia
 2) vocacionis, et minor unitas n. includit maiorem: Imo minor unitas potest stare cu maiore
 2) unitate, sicut quae sunt uny genere, sunt uny specie, licet unitas generis sit minor, quae
 2) unitas speciei. Ita hic decido, qd unitas attributionis n. ponit unitatem univocacionis, potest
 2) Imo stare cu ea, licet huc probata n. sit illa. Exempli: Species eiusd. generis habent esse
 2) h. ordinis, sine attributione ad 14 illius generis ex 10. metaph., et Imo cu hoc stat unitas uni-
 2) vocacionis. Adde, qd maior illa argumenti includit suppositum falsum, scilicet, qd potest repen-
 2) xi unitas attributionis tantum, seu sola sine univocacione, lequivocacione, quia analogia
 absq. univocacione, lequivocacione esse n. potest, ut dictum hic, et alibi stat. Q. hinc p. qd in

Picus: ex hoc

Quæres:

scap. albicula dithakens.

Q^o 4^a Uⁿ univocatio entis ad Deum, & creaturam

sit in realitate ex natura rei precisa; vel in solo conceptu inadequato per intellectum precisum?

Postquam Scotus dicit uno ore identem, et propugnare, tanquam Scotus dogma, Univocacionem entis ad Deum, et creaturam; oritur inter ipsos Scotistas domesticus, acerrimus, et implacabilis bellus super supposito tali univocacionis; an, scilicet, illi univocatio fundata in aliqua realitate ex natura rei precisa, et finalitate distincta propria, et peculiari ratione Dei, et creaturæ, ita ut ens acceptum Dei, et creaturæ sit natura communis à parte rei, seu ad se non singularis, eodem modo, quo dixerimus de natura humana, in qua omnia eius inferiora univocantur; an vero illi univocatio fundata in solo conceptu inadequato proprio præcedente per intellectum inadequatum desipientem, ita ut ante oculos intellectus, seu à parte rei nulla detur ratio, seu natura communis entis? Et huius sententia 2^a, et Campus pugne, in qua totus Scotus agitur, secundum civilitatem pugnat.

Ad hanc res nos igitur, igitur impares pugna præmuniri, paratos videtur decet nonnullis præcedere dignis, ut eo minus perturbentur bella venientia, quo fuerint præseita, ne tolerabiliter durationem sacula suscipiemus, si ista hec per præcedere clypeum munimus. Quæ præcedenda, siue notanda sunt 3°, quod loquimur hic de conceptu entis transcendentaliter sumpti, ut præcedat ad finem, et infinitum, et ut præcedat ad inferiora immediate dividenda; ne si loquamur de ente finito relative ad se, præcedat, Certe est, illi conceptus obliquus entis esse ex natura rei præcedens, et fundari in realitate ex natura rei communis, ut videtur ex D^e 1. d. 6. q. 3. quasi per totum, et præcedit n. 16. dicente: Respondetur, quod ens prius dividitur in finitum, et infinitum, quod in decem generibus, quia aliter videtur, scilicet ens finitum, et commune ad decem genera. Notandum est 2°, ex alibi igitur semel, et iterum dictum, et hic specialiter recolligendum, quod conceptus communis aliter est adequatus, et aliter inadequatus: quando enim conceptus communis correspondet in se, seu à parte rei realitas ex se finalitate communis, illi conceptus est adequatus, quia exprimitur 24 idem, quod habet finalitatem à parte rei seclavo opere intellectus, seu proprio rationis ad intellectum; sic est conceptus communis finalis. Quando autem conceptus communis non correspondet à parte rei realitatem ex natura rei communis, sed tantum fundamentalis occasio, et virtualis generata ad illi conceptus communis efformandum ob fundamentalem similitudinem ipsarum rerum, talis conceptus est prædictus inadequatus, quia adequatus non exprimitur 24, sicut actus ex finalitate in se, seu à parte rei; sic est conceptus ille communis univocum abstractum, seu præcedens ab individuis ut talibus, quod cum D^e 1. sententiamus in prædicab. sup. 2. 2. 4. cap. 2.

Notandum est 3°, quodlibet præcedens Dei esse finalitatem, et ex se singulare, ita quod quantumcunque præcedens à parte rei, semper est finalitas, et in sua quidditate singulare. Præcipue D^e 1. d. 26. 2. un. n. 45. dicunt: Sicut ista est actus ultimus, et ideo non potest per aliquid determinari, 24 tu cuius sit ipsa quasi potest: ita quod est in ea [nota] est ultimus in ultima actualitate sibi possibili, ita quod in illo instanti natus, in quo sapientia pullulat ab esset, ipsa pullulat 24 ultimus determinacionis, quod potest habere. Unde ista realitas, quod est sapientia finalitas, est non determinabilis. Quandoquidem sicut esset, ita et sapientia in Deo est essentialiter singularis, et non communis. Ex se, quia 24 se est in ultima actualitate, et finalitas non determinabilis. Nec dicas, quod est in ultima actualitate sibi possibili in quantum infinita, non vero ex se, et ut præcedens ab infinitate; Sed ista est: 1^a, quia magis infinita est sapientie divine actualitas, quod infinitas, ne ad hoc ut sit propria, et radicaliter infinitatis æquivalens ut sit actualissima; 2^a, ex se, et ut præcedens ab infinitate est propria, et radix infinitatis: 24 de. 14, quia ista de præcedens multum dicitur ibi de ista loqui insufficienti: Dico, quod præcedens est de se finalitas incommunicabilis; non tamen iste conceptus, qui 24 dicitur aliter, præcedens ab individuali à parte rei divina, et creatura. (en conceptus communis inadequatus, quod in prædicabilibus loco supra cit. statuimus. Et propter quod ista de ista realitas, quod est in divinis, quod non est finalitas esset ipsa, et finalitas incommuni. Sic ad 24.)

incomunicabilis, et (nota) non quasi per determinacionem extrinsecam, puta quia divina, seu infinita
Ratio autem incommunicabilis eius est ista, quia sicut esset actus ultimus, et ideo &c. ut supra
prosequitur. Et porro quod patet, et sapientia in Deo eodem modo locutus est una prae aliis
mens, ut patet in littera, sic includit: Similiter quod patet esse incommunicabile, in instanti namque in
quo pullulat in natura, pullulat ut incommunicabile, [arguitur singulare] et non prius ut communica-
bile, quia tunc [arguitur ab inveniendi] esset determinabile per aliquod, per quod fieret incommu-
nicabile. Et quilibet realitas in Deo reperta, est ex se, 24 se, ut patet a quo cumque alio, quod non
sit facta ipsa, est habuimus singularem, incommunicabilem, indeterminabilem, seu non communem, quia quod
est ibi est ultimus in ultima sibi possibili actualitate, et hoc non quasi per determinacionem extrin-
secam, ideo, quia divina, infinita sit, sed ab intrinseco, et ex sua essentiali quidditate.

Notandum 4°, quod in Deo non datur substantia, co-
ordinatio, seu categoria superioritatis, et inferioritatis in praeiudicis essentialibus, ita quod ratio
entis sit a parte rei superior, et ratio substantiae inferior, et postea ratio viventis, et sic
descendendo usque ad rationem huiusmodi, quia ex hoc sequuntur plura absurda. 14, quod una
quod horum praeiudicium habet, et radicatur in propriis infinitatibus, non sicut attributa, ut sapientia,
bonitas &c. [que sunt communia, sicut et praeiudicia essentialia, tribus divinis personis] Cuius facti dubio-
ne ab esset, et inter se, habent propriam communem infinitatem, ut expressit doct. D^r ex immo. 1. v. v. v.
patet. et expressissime l. d. 6. q. 1. A. quasi per totum, praeiudicium n. 23. Cuius non aliquid ex divisione facti prae-
iudicium essentialium & Deo, et inter se, statet propria cuiuscumque infinitas; sic quod ponent [sicut ipsa
attributa, ut docet ibidem D^r] in abstractione a diversis variis praeiudiciis, quod nec realiter decedunt. Sic
ratio esset inferiori radicata, et modum intrinsecum, scilicet infinitas repugnat alicui, cui ratio
et proprium eius non repugnat, non si ratio entis sit superior et ratio rei ad peculiarem rationem Dei, tunc
impossibile non repugnat creaturae, cuiusmodi infinitas illius entis repugnat.

Sequitur etiam, quod praeiudicia
communiora habent sub se multas differentias superiores, et inferiores, per quas intrinsece ad
inferiora praeiudicia immo dantur, et ad infima mediantur; atque ita essent intrinsece, et praeiudicia
ad realiter intrinsece, et actuantes, et quod essent imperfecte idem, et efficienter magis pro-
prie, quod praeiudicium resultat ex praeiudicio intrinseco, et per se praeiudicium intrinsece; quod omnia magis
imperfectiorum, et repugnant arguunt in divina simplicitate, et perfectione, ut patet in
praecedentibus.

Interim tamen accipe D^r l. d. 6. q. 3. n. 16. in fine magis intente, sic plene, et
plane intrinsece: ista autem de praeiudicio realitatis praeiudicis, et actualis, minima est, quae sufficit ad
rationem generis, et differentiae: et ista non statet cum hoc, quod quilibet realitas in aliquo sit infinita.
Realitas enim si esset de se infinita, quantumcumque precise sumpta, non esset in praeiudicio ad ali-
quod realiter: igitur cum in Deo [nota] quaecumque realitas essentialis sit facta infinita, nulla est
a qua facta praeiudicium accipi ratio generis. Et ad hoc Scotus dicitur dicentes, et tenentes, quod non
illud praeiudicium essentialis Dei est de se intrinsece, praeiudicium, sed superius ad aliud, quia hoc repugnat re-
alitati infinitae, et in Deo omnis realitas essentialis est facta infinita, si scilicet credendum est.

Notandum 5°, quod modus intrinsecus iuxta ea, quae ha-
bit D^r immo. c. d. n. 26., sic definitur a Scoti incommuni: est, qui non variat rationem facti rei, cui ad-
dita, et cuius est modus: quod definitur 2. sequenti magis examinabile. Sic sunt finitas, et infinitas
respectu entis: ens enim finitum, et infinitum per finitum, et infinitum non differunt essentialiter, sed tantum mo-
daliter; sicut si dicamus, quod hoc albus, et equus niger per albedinem, et nigredinem non differunt essen-
tialiter, sed tantum accidentaliter; ac proinde si Deus, et creatura essentialiter differunt, differunt per se, et
ita, sed tantum accidentaliter, et infinitatis, sed per quidditativam, et essentialis rationes illorum: un-
de non per modum intrinsecum finitatis, et infinitatis, sed per quidditativam, et essentialis rationes illorum: un-
de infinitas non est de se, seu quidditate Dei, nec praeiudicium, sed quasi praeiudicium eius, sed tantum modus intrinsecus:
sic D^r c. d. lib. 6. n. 2. dicens: sicut declaratur in praecedentibus. Infinitas in se non dicitur proprii-
tatem, sed praeiudicium eius, cuius est, sed modum intrinsecum eius circumscripta etiam quacumque proprietate. Im-
mo nec est proprium attributum Dei, ut ait D^r ipse l. d. 26. q. 1. n. 59. v. v. v. ubi de infinitate
sic loquitur: alias negari esse proprium attributum, quia dicitur modum intrinsecum cuiuslibet in Deo
et substantiae, quod cuiuslibet attributum.

Ex quo deducimus, quod infinitas distinguere facta
modaliter ex natura rei a Deo, et ab ente Dei, et a quolibet praeiudicio, et positivo attributo Dei, quia
modus intrinsecus rei, et realitatis, cum non sit de quidditate illius, cuius est modus, debet ab illo facta distin-
guere, et sit realiter idem; sed ex hoc infinitas est modus intrinsecus non solum esset divina, sed etiam cuiuslibet
attributi Dei, ut sapientiae, charitatis, iustitiae, bonitatis &c.: et facta ex natura rei distinguere ab omnibus.

Q. licet videtur, Martini dicere ens n̄ distingui a parte rei ab infinitate; n̄ magis lo-
quere de ente adequato, et a parte rei sumpto, sed ut patet per deceptum inadequatum a Deo, quo
sensu sicut n̄ ē facta, et a parte rei in Deo; ita nec ē capax distinctionis facti a Deo rei, quae solum
datur in illa, quae realiter indentificata in aliquo subiecto; sed ens in deceptu immuni inadequato
n̄ indentificata realiter cum infinitate in Deo: ex. Unde distinguitur sicut deceptus immuni
paternitatis a paternitate divina, et creata, quibus ait d. immutabilis cit. sub n. 41. v. ad 34: pa-
ternitas, et hae paternitates immunicabiles, q̄q̄ sit d. isti in deceptu, in re tunc omnino sunt
idē, ita q̄ nulla ē ibi distinctio realis, nec facta. Ita similiter inter ens, et tale ens, scilicet, infinitum
n̄ ē aliqua realis, nec facta distinctio, sed solum virtualis, et rationis rationata; quoniam in re sit distinctio
facta inter tale ens, et eius modum intinere, scilicet, infinitatem. Quibus praeponitur:

¶ Iuxta celeberrimam praesentem difficultatem duplex sententia versata ē diametraliter opposita. 1. a. famula defendit, q̄d
sicut in gradibus metaphisicis praedicamentibus data deceptus obliquus immuni omni-
no praesens unia rei, et a peculiaribus rationibus facta distinctus, ita in gradi-
bus transcendentibus metaphisicis deceptus illi rationi immuni omnino Deo, et creatu-
re adequati unia rei praesens, et facta distinctus. Hanc amplectuntur sententiae plures cla-
rissimi Scotici, ut Antonius Andreas, Mayron, canonicus, Silippus faber, Bonetus,
Boncius, quibus adherent doctrinarii nostrates, et forte ceteri temporanei.

2. sententia praeposita docet, q̄d gradus trans-
cendentes n̄ possunt importare naq̄ facta unia rei immuni, et actualiter repetat
vocacionem entis n̄ fundari in aliqua realitate apparet rei immuni, et actualiter repetat
in Deo, et creatura, quoniam ens a parte rei distinguatur a suo modo intinere; sed tan-
tam praecedere a parte rei fundamentum occacionis, et virtualis duntaxat, ut ab initio inade-
quate deceptus abstractata deceptus immuni entis utrobique Deo, et creatura. Hanc
docuerunt sententiae excellentissimi Scotici, et Eximii cin, Bargius, Vulpes, Trombetta,
Guerza, et Martius, inter quos obdinet locus, et principatus Liguorius, cuius acutissi-
mo ingenio in multis electo immissa fuit inventio, et declaratio mentis d. Subt.
de Verbo, et electione totius Seraphici Ordinis: ex quibus sit

¶ Iuxta irrefragabilem

conclusio: Univocatio entis ad Deum, et creaturam n̄ ē in aliqua realitate immu-
ni actu praesens, et repetata in Deo, et creatura; sed in solo deceptu inadequato ab
initio praesens. Ob fundamentum, et virtualis duntaxat Dei, et creaturae in ratione entis.
Ita d. d. Subt. loci supra citati, et infra citandi. Hanc naq̄, quia Scotici conclusio-
nem probabimus, et q̄d positivum, quae negativum semper, et pro semper litterae d. d. d.
fidentes, et maxime mentis patefacientes, et penetrare cupientes. Debat 1. po-

sitivum conclusio, et famula famula, clausula verbi d. d. 1. d. 4. 2. 3. n. 16. v. et 1. arguo, dicenti:
q̄d distinctio immunitatis a Deo, et creatura, ē indifferens ad finitatem, et infinitatem, loquendo
de essentialibus, et saltem ad finitatem, et non infinitatem, loquendo de quibuscunque; quia realitas divina
nec ē finita, nec infinita. infero primum: quod ens, q̄d ē praevalens Deo, et creatura, eodem modo
ē indifferens, seu immune repectu finitatis, et infinitatis, sicut Deus, et creatura, sicut paternitas rei
prae paternitatis divinae, et creatae, ne eodem modo, et eisdem verbis loquuta d. d. illis; sed iuxta
eundem d. d. 1. d. 26. 2. un. deceptus immuni, seu indifferens paternitatis ad Deum, et creaturam
ē inadequatus, n̄ vero fundatus in aliqua realitate apparet rei immuni: ex praesentia deceptus
rei immuni entis ad Deum, et creaturam.

¶ Famula hic dicendum modus in Deo, et ipsomet,
qui loquens deceptus paternitatis in 2. 26. cit. n. 46. sic ait: Cum enim dicit, q̄d n̄ ē d.
se hae, falsum ē, intelligendo facta distinctio realitatis illa, quae ē paternitas, n̄ deceptus immuni hanc
paternitatem, et illi; quia sicut ē positivum ē nota d. d. d. potest videri deceptus aliquis immu-
nis ab ipso ordine realitatis inter, quare una sit inactiva, et determinativa alterius. Hunc
sic: sed in illa d. d. 4. 2. 3. ad quae hic se citat, et remittit, ut patet intentione probant, tractat d.
ente, et eius univocatione ad Deum, et creaturam: et q̄d nihil probat, quando se remittit illi;
et dicitur, q̄d una, et alia univocatio, scilicet, hae in deceptu paternitatis, et illa in deceptu entis,
et dicitur, q̄d una, et alia univocatio, scilicet, hae in deceptu paternitatis, et illa in deceptu entis,

ad quod se remittit propria hanc probandam, utraque est inceptu inadequato, seu sine ordine realitatis, quarum una sit attractiva, determinativa alterius intractibilis, determinabilis, seu ex natura rei immunis.

Roborata assumptum, patet per expressam mentem Scoti et nostra deinde solidatur: D. 1. p. 3. d. 2. r. 1. n. 8. sic evidentissime factum: sicut dictum est d. 8. 2. 3. (enim ita se remittit quod prius) in Deo non ordo aliquarum realitatum, quarum una trahat aliam: quia tunc non esset perfectus simplex. Et ista est ratio quare Deus non est ingeneratus. Quid clarius? nisi in meridiana Scotica luce caligare velimus, ita evidenti scotice veritati ut fideles Scoti peripetere assensu tenemur. Si ergo nulla est in Deo ratio trahibilis, quia nulla attractiva: ergo nulla est realitas immunis, hoc proinde inceptus immunis, in quo Deus, et creatura univocante, inadequatus precium est, sicut ille, in quo propria eadem Scoti ratio paternitas divina, et creatura univocante, inadequatus est.

Præterea veritas Scotica gratia, et beneficio realitatis, quarum mentis mens Scoti Characterem non impaimit, et simul gratia nostra, quia amantem semel appropinquare non sufficit; illorum, quia quædam cabat lapides, non semel, sed sepe cadendo. D. enim 1. d. 8. 2. 3. probant, Deum non esse in genere, seu non includere rationem aliquam genericam, quia inevitabiliter arguitur imperfectior, n. 16. sic ab authoritate probatur dicenti: Avicenna 8. metaph. c. 4. quod Deus non est in genere, quia genus est pars, Deus autem simplex est non habens partem, et partem. et statim inferat D. 1. quod Deus non est in genere. et infra sub n. 17. v. Avicenna sic ait D. 1. Ex his habet evidentiam ratio Avicennæ de partialitate generis, supra tacta: quia nunquam est genus sine aliqua partiali realitate in specie, quæ partialis realitas non potest esse in vere simplici. quævis Deus. et iuxta Avicennam, et Scotum in Deo non datur genus, quia nulla datur in illis, seu realitas partialis. Igitur nulla datur realitas immunis, quia omnis ratio immunis est pars metaphisica, seu realitas partialis subiecti, in quo datur, ut ex se est evidens, et dicentis per singulas rationes esse immunes partibus; aliam rationem quælibet immunis esse totale esse subiecti. Item sic: Id est, stat, quod datur inceptus immunis in Deo; et est inadequatus, siquidem non fundatur in realitate aliqua partiali, partiali, seu immunis, quæ minime in Deo datur iuxta Scotum, et Avicennam.

Si respondere intenti realitatem ad rationem Avicennæ dicentes, quod utique Deus est simplex non habens partem, et partem philosophicam, id est, magis, et minus: et ita debere intelligi; non vero de parte, et parte metaphisica intractibili, et tractante. — Ista propterea quia hoc interpretatio, ut magis in hunc, est expressa ista mentem D. 1. intelligentis per ly partem in littera Avicennæ realitatem aliquam partialem, ut in subsequenti littera, in qua evidenter facit rationem Avicennæ, patet; sed magis, et minus non sunt realitates partiales, quæ precium debent realitate identificari in plana Scoti sententia; sed res, et res realiter distinctæ in eadem Scoti plana sententia: ergo prædicta interpretatio vana erit.

Ista 20. in rebus non habentibus partem, et partem philosophicam, id est, magis, et minus, et figuram, datur vere genus; sed ex eo, quod iuxta Avicennam Deum non habere partem, et partem, avicennæ Avicennæ ipse, et inferat D. 1. quod in Deo non datur genus, seu ergo Deus non est in genere: ergo quia per partem, et partem non relinquitur magis, et minus. Maior propterea, quia accens non habet magis, et minus, immo nec ipsa maius, nec ipsa minus, et tunc vere habent genus, et differenciam: quod etiam ibidem probatur D. 1. sub n. 16. in fin. dicenti: aliquando in una re non sunt res, et res, seu maius, et minus, sicut in accidentibus: et tunc est latius est una realis realitas, a qua sumitur genus et alia realitas, quæ sumitur differencia: ista autem proposita realitatem partiali, et actuali, minimæ, quæ sufficit ad rationem generis, et differenciam, etc. ut in 4. nota bili. et si non habet magis, et minus philosophicam, non probatur non habere vere genus: de quo quia Deus non habet partem, et partem, dicat Avicenna, et inferat D. 1. quod Deus non est in genere, non habet genus, dicendū est, quod nulla est conclusio Avicennæ, et conclusio D. 1. ergo vana, et impertinens est prædicta realitatem danda forte interpretatio, et suppositio, quæ potius captivatio ipsorum, quæ solutio nostra arguitur.

Altera forte conabuntur realitatem respondere dicentes, quod utique Deus non habet partem, et partem, id est, realitates partiales limitatas, quæ quidem arguunt genus, et differenciam; bene tunc habet realitates partiales illimitatas, nempe differenciam rationis intractivam, et realitatem intractantem entis intractibilem, quæ ut potest illimitata minimi est genus. — Sed ista 10. statim insurgit D. 1. supra allegatus in roboracione assumpti dicenti: sicut dictum est: in Deo non ordo aliquarum realitatum, quarum una trahat aliam: quia tunc non esset perfectus simplex.

RETRO
TO

Id in causa Scoti mente ita loq̃e aliena, sicut Caely a terra, et ortus ab occidente
predicta realitatem interpretatio realitatis apparet; ita 1° inuenit se ab illis ipsorum
superimponere aliis: quid dantur ut in distinguenda in dea et in a se; id est circa omnia in-
cludat aliqua absoluta, quorum unus non sit realitas altera, quod est in distinguenda et in a se, seu
realitas; quia dicitur realitas, seu et in a se, prout iuxta Scoti sententiam, quod dicitur in eo, quod unus non sit realitas
altera, sive utrumque, neutrum, et altera sit respectum, et absolute: et sic. ita 2°: ita in cludit aliqua,
quorum unus non sit realitas altera, subty includens realitatem absolutam realitatem distinctam, sicut sub ty
includens realitatem absolutam et respectum realitatem distinctam; id est 1° persona in cludit aliqua quorum
unus non sit realitas altera, et non ita in cluditur: et quia nulla aliqua, quorum unus non sit realitas
altera, in cludit essentiam. Cuius est legitima; minor est: et maior esse evidens, quia ita sunt realitates dis-
tincte realitates absolute, quorum una non sit realitas altera; sicut realitates absolute una, et respectiva
alia, quorum una non sit realitas altera: et igitur, et eo modo subty includens realitatem absolutam
realitatem distinctam, in cludit aliqua, quorum unus non sit realitas altera; sicut subty includens realitates ab-
solutas et respectum realitatem distinctam. et sic. ita 3°: inuenit, et mens legitima Scoti ita prepo-

sitionis est, quod persona una divina in cludit propriam, quo ducitur, et propriam, quo differat ab alia, et in-
uenit minime in cludit propriam, quo ducitur, et quolibet alio, et ideo et eo, quod persona in cludit
aliqua, quorum unus non sit realitas altera, et non ita in cludit essentiam, sub infer: et ideo essentia se tota
distinguit, sicut persona non se tota distinguat propter essentiam, quod in cludit, tamquam propriam im-
mune, quod una persona ducitur ex alia; id est quod essentia non in cludit realitatem absolutam, et respectum
realitatem distinctam, non probat quod essentia: non in cludit propriam ducendi, et propriam differendi: et sic
et neque quod essentia in cludas plura, quorum unus non sit realitas altera, mens enim non prout negat, quod
essentia in cludas realitatem absolutam, et respectum, id est quascumque realitates distinctas. Minor non ego pro-
bare, quia hoc, et quod dicitur ens absolute non in cludit realitatem absolutam, et respectum, et
in cludit rationem, seu realitatem, in qua ex alio ducitur, et realitatem, in qua ab alio differat. et

ita 4°: inuenit, et ita prepositio est probare
quod quilibet divina persona ultra essentiam distinctam, in qua omnes ducuntur, in cludit peculiarem propriam
distinctionem, et distinctionem, sicut ut inquit Scotus 2°. Opinio prepositio est, quod persona se ipsam dis-
tinguit, et ita non est querendum, quo realitates distinguantur, loquendo de distinctione; id est hoc non
necesse est, quod persona in cludas realitatem absolutam, et respectum, neque etiam si hoc posset docere
ita prepositio quod persona in cludit propriam distinctionem: in ibidem expressi problematice est, an
tale distinctionem, et distinctionem propriam personae omnino sit, et absolute, loquendo de distinctione; et utramque opinionem
probat, et utramque arguta soluat, in utramque opinionem ita prepositio procedens: et est
si persona non in cludas aliquam realitatem respectum, ut probabile est quod ibidem; firma tamen ma-
gis mens, et quod persona in cludit aliqua, quorum unus non sit realitas altera. ita et subian-
git, quod non ita in cludit essentiam, mens enim est, quod essentia omnia minime in cludit aliqua, sive ab-
soluta, sive respectiva, quorum unus non sit realitas altera; quia quod affirmat et persona, negat et essentia,
et ideo sub infer, quod essentia se tota distinguat, non autem persona; id est persona affirmat, quod una
realitatem absolutam ducendi, in cludit realitatem sive absolutam, sive respectum, quod est propriam distinctionem.
et sic. Credo enim, quod realitatem frequentissime dantes ad propositum locum, et solutionem, sicut
impugno, et non legunt; et intelligere, ut bene agerent, realitatem Scoti et prepositio, et illud.

Reiterati funditus Scotica doctrina, nea scilicet
ore rotundo Scoti decantata, et opposita opinio propulsa: D^r. S. Subr. 1. d. 8. 2. 3. m. 11.
Solvent argum. Menzies probant, non posse dari aliquod commune univocum dictum de deo, et crea-
tura, quia si diversa in nullo ducuntur; sic autem: Probabit, quod deus, et creatura non sunt 1° di-
versa in conceptibus, in quibus sunt 1° diversa in realitate, quia (percepte coale) in nulla reali-
tate ducuntur. Et quomodo esse possit conceptus communis sine ducenda in se, et in realitate, in
sequenti dicatur. Ut ne hec solutio nostra ore rotundo Scoti decantata, et quod opposita pro-
pulsa? Sol ut et ita sciant, quomodo possit esse conceptus communis sine ducenda in se,
et in realitate; non nos, sed. D^r. audiant 1. d. 26. 2. un. 48. sic duntaxat: Ad aliud dico,
quod licet quis conceptus communis possit haberi qui dicatur in quod et participatione divina, et
participatione divina: immo forte, qui dicatur in quod et nobis et participatione divina, et

causa: tunc nulla realitas potest esse in divinis aliquomodo distincta ex natura rei, a qua scaturit
iste conceptus dictus in q. quia realitas sit determinabilis per aliam realitatem, sicut conceptus divini
est determinabilis in intellectu per alium conceptum: et impossibile est, et ratio satis abunde patet. d. 8. :
Sed ratio q. potestatem, et filius non sunt duo: diversa quare ad intellectum, quin possit intellectus
abstracte abesse aliquem conceptum. Realis divinus; sed sunt 2. diversa quare ad realitatem, et
realitatem. Conceptus alia omni testimonio d. 11. : Legata ad similitudinem, et attentam tota 2. 3.
Dist. 8. in l. , et apparet, nam esse opinionem genuinam mentis d. 11. p. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ratione deducta ex littera d. 11. supra posita: Si a parte rei, et in dependet a ratione intellectus
ratio entis per divinum Deum, et Creaturam, Deus, et Creatura inveniunt in aliqua realitate; sed hoc
nequit dici absque prejudicio d. 11. : 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
inveniunt, per additum, et oppositum huc, Deus, et Creatura in aliqua realitate inveniunt; sed 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
sa scoti, et 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
opposita doctrina d. 11. : 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
destruat veritas aliter: 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
unt, ita prejudicata huc d. 11. : 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
tui necessitate destruat. - Ifirmata: implicat, aliqua provenire in illo, in quo sunt 2. diversa; sed
Deus, et Creatura sunt 2. diversa in realitate 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Ad hanc rationem respondent Realitatem dicentes,
et Deus, et Creatura sunt 2. diversa in realitate subiectiva, in qua obiectiva; intelligendo per realitatem sub-
iectivam rationem entis prout subiecti, et determinati existit in Deo, et Creatura; et per realitatem obiectivam rationem
entis prout obiecti, et conceptus sine gradibus, et rationibus specializantibus illi, id est, sine finitate, et infinitate
re: et ita dicunt, q. Deus, et Creatura in nulla realitate subiectiva inveniunt a parte rei; bene in reali-
tate obiectiva entis. Sed ita 1. : realitas obiectiva, in qua per vos Deus, et Creatura inveniunt, 1. e
propria ex natura rei ab illis; 2. solus per intellectum? Si 2. habemus intentum. Si 1. quare: illa realitas ex
natura rei propria a Deo, et Creatura existit subiecti, et determinati in illis; 1. n. Si 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
et Creatura inveniunt a parte rei in realitate subiectiva, quod scilicet data in subiecto a parte rei, nulla
negotante intellectu, quod quidem per vos repugnat textui d. 11. : Si 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
rei ista singularia, et in illis subiecti realitate identificata, q. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
Platonis, collocando nam obiectum entis inter illius auctoris phantasticas ideas. Itaque 2. : Realitas

Obiectiva entis est ipsa natura, seu ratio formalis entis ex se cognoscibilis, et obiectibilis intellectu, ut
describitur; sed realitas subiectiva, seu natura, seu ratio formalis entis existens realiter in Deo, tanquam in
subiecto, est ex se cognoscibilis, et obiectibilis intellectu, ut describitur: 2. ipsa realitas subiectiva entis
est ipsissima eius realitas obiectiva, sed per vos Deus, et Creatura sunt 2. diversa in realitate
subiectiva entis: 2. et in realitate obiectiva entis. Vel sic: sed per vos Deus, et Creatura inveniunt in
realitate obiectiva entis: 2. et in subiectiva; et sequentia d. 11. : Deus, et Creatura sunt 2. diver-
sa in realitate, quia in nulla realitate inveniunt, 1. absolute verum, 1. absolute falsum, et minime
distinguentur.

Ifirmata: Realitas obiectiva, et realitas subiectiva entis, sunt due realitates ex
natura rei dicuntur; 1. sunt una, eademque formalis realitas? Si 1. nihil absurdius, quia nullius
rei sunt due 2. realitates, esse, sive rationes formales, et a se invicem distinctas, et sic simpliciter
simplex. Si 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
illa, quia nequeunt realiter, et a parte rei provenire, et non provenire in una, eademque formaliter re-
alitate, quoniam duplici voce, 1. nomine baptizata; alioquin distinctio vocis, seu nominum
sufficeret ad salvandam realitatem traditionis, et doctrinam a parte rei verificandam. Minor
quidem doctrinam scotistam, qui se realitatem esse jactant, ita vocibus utentes, ut realitatem statuant,
dey huc deinde vocibus, non illudere, et a scotica doctrina in se religare satagunt; et nec
in voce verissima, et subtilissima scoti doctrinam non deaphantem deinceps ponimus.

Aliter autem novitate audiri possumus quendam non
realitatem realitatem ita exponente litteram illam d. 11. : Deus, et Creatura sunt 2. diversa in realitate pre-
dicamentali, quia in nulla realitate predicamentali inveniunt; 1. vero sunt 2. diversa in realitate
transcendentali entis, quia in illa quidem a parte rei transcendentaliter inveniunt; et ita, inquit
illi, intelligitur d. 11. : fateri, hanc rationem rationabilis, et philosophici, et arguere in re similes, quod 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

discutius: luxa. Quod preallegatum patet, et filia in Divinis sunt 1° diversa in realitate; quia: in quacumque realitate, in realitate hominis, in realitate bruti, in realitate lapidis? in nulla ex his, respondetur, quia paternitas, et filia sunt 2° diversa in eo, et per id, quod sunt, habent, atque ita in sola realitate personali, scilicet hypostatica, quae quilibet habet sua 1° diversa, itaque nihil unius includit alterius, ut ait Boetius 1. d. 3. q. 3. sub n. 6. : ex pari ratione igitur dei, quod Deus, et creatura sunt 1° diversa in realitate praesentis, quod minime habet Deus, alia via divina est praesentis; sicut decem praesentia sunt inter se praesentia, seu in realitate praesentis 1° diversa, quia sunt decem viae praesentis, quae quilibet nihil esse praesentis alterius includit. Quod si dicatur: Quia numerus creaturae sunt praesentia 1° diversa. S. Respon-

10 in realitate transcendentali entis, ut patet. Alii tamen respondere solent, qd Deus, et creatura sunt
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840

in Deo: Repugnat aliquod prout emat Dei imperfectis: et immune à parte rei. Probo Cuius
Immunitas à parte rei, seu p^r in differeⁿtia negativi. Inest in eo, qd nāq, quē ē in uno, n̄ repugnet ex
se esse in alio distinctum, et cū sui multiplicatione, et divisione, quia rationes distinctas multiplicat,
et dividunt nāq in inferioribus; Id hoc arguit imperfectionem in nāa creata: et nequit talis
Immunitas spectare entis, l'cuiuslibet prout essentis Dei. Maior ē Immunitas doctrina Scotistarum. Pro-
batu minor ex D.ⁱ t. d. 5. q. 2. sub n. 14. dicente: ipsa quidditas, puta humanitas, quia ē imper-
fecta actualitatis, ideo divisibilis ē p^r illud, qd strahitur ipse ad individuum, puta p^r p^r seipsum indi-
viduale. ipsa &c. Confirmatur: aliqd esse et nāa rei immune, et n̄ esse determinabile, strahibile,
et actuabile, involvit implicatōem; Id qd determinata, actualis, et strahita involvit imperfectionem:
ex implicatōe, aliqd esse et nāa rei immune, et n̄ involvere imperfectionem; et sequenter repugnat
in Deo aliqd prout immune et nāa rei. Maior ē manifesta. Minor autē ē exp^ressiva Dei immoder-
te cit., qui ibidē v. quā ad 29. sic ait: Deus ipse se p^r seipsum personalem n̄ determinatam, nec
strahitam, nec aliquando actuatam: quia nota hoc erat imperfectionis, et p^rsentis in nāa
creata. ipsa &c.

Probatur 4° negativè solutio à dñe: Namly prout esset, et intencio deo p^{er} se dependere
in se, in aliquo sibi dependente à creatura. Sed si esset, qd^o est prout esset, et intencio deo, esset re-
aliter immune, in sua immunitate dependente à creatura: et non realiter, seu de re rei
immune. Maior est videtur, alia diceretur deus: Probatur minor: Si per impossibile non esset, seu re-
pugnaret creaturae, realiter entis deficeret in sua immunitate: et quia in illa dependente ens
dependet à creatura. = **Propositiō 1°:** iuxta immunitatem dñi scilicet, nullo dñi, si esset
tantum unus hōo creatus impossibiliter, tunc nāa illius hōi non esset immune, quia alii repug-
nantibus, repugnaret illi nāa esse in illis; sed repugnante creatura, repugnaret entis deficiere
in creatura, seu in alio ab eo, in quo ē: et deficeret eius realis immunitas; et sequenter etc.

Propositiō 2°: relatio dñi dependet essentialiter à deo; sed immu-
nitas ex nāa rei in ente ē relatio transcendentialis ad creaturas: et ens dñi in sua immunitate
dependente essentialiter dependet à creatura. = **Propositiō 3°:** iuxta scilicet immunitatem cy dñi, repug-
nat relatio realis ex parte dñi ad creaturas, ex eo qd^o deus tunc in tali relatione dependente
dependet à creatura; sed immunitas ex nāa rei in ente dñi ē relatio realis transcendentia-
lis scilicet ex parte dñi ad creaturas: et repugnat tali immunitati in ente. = **Propositiō 4°:**

propter definitionem ex dñi l. d. 30. 2. 2. n. 14. dicente: Respondetur qd^o in deo non aliqua relatio rea-
lis ad creaturas: et hinc sequitur, qd^o nulla ē in eo realitas, quae necessitate coarctat aliud à se.
(quia) tale enim necessitate coarctans aliud à deo, non esset, illo coarctato non existente: et relatio autem
realis necessitate coarctat aliud à se, tunc illius relationis: et in deo non relatio realis ad
aliud à se. Subsumo: Sed omnis realitas entis rei immune existens in aliquo coarctat aliud
ab illo, in quo ē: et si nulla ē in deo realitas coarctans aliud à se, tunc deo quia nihil
in eo, qd^o non ipsius est. idē. nulla quidem ē in deo realitas ex nāa rei immune. Subsumpta
p^{er} se, quia ut ad dñi, relatio realis de necessitate coarctat aliud à se, quia nāa immune necessitate co-
arctat plura, in quibus non repugnet sibi esse.

Ad 43 hanc namque vocem pertinentem rationem au-
divi scilicet solutio non tenens, ita effugit imaginantes; dicunt enim, qd^o licet ens in deo sit
ex nāa rei immune ad creaturas, tunc non dependet à creatura in sua reali immunitate intensiva
dependente, sed solus in immunitate extensiva habenda; et quia si per impossibile deficeret cre-
atura, ens in deo adhuc esset intensivè immune, quia quantum ad se non repugnaret illi esse in alio;
non tunc ens extensivè immune, quia tunc non haberet inferiorem, ad quem capacitas entis extendere.
qd^o **Propositiō** intendunt exemplo dñi, quae, redditi impossibiliter creaturas, non reddita im-
possibilitati intensivè, et quantum ad divina positiva perfectio, licet extensivè accepta deficeret,
quia tunc non esset effectus, ad quem producendum extendere virtus illa divina. **Propositiō**

hanc ditionem dñi immune intensiva, et extensiva tantum, quanti illi creaturae obvia, et subiecti-
vae, nam prout ē utriusque valor fundamenti, et ratio, de utraque in qua, innaturā plurificatione vocis
super eandem et nitida: qd^o ut capias; et ita predictae rationes sic 1° inter se quodammodo: immuni-
tas intensiva, et extensiva in ente, sunt una, eademque immunitas à parte rei; talia, et alia? Si 1°,
et si ens ens prout dependet à creatura in sua extensiva immunitate dependente, ita in intensiva
habenda; quia implicat, qd^o idē 2° idē dependet, et non dependet ab eodem. Si 2°, minor 1°: una
non potens stabilire, duas ex nāa rei distinctas immunitates apponitis in ente! 2°: Quis unguis sco-
larum somniavit duas immunitates ex nāa rei dñi in una, eademque nāa immune distinctas, defen-
dere, latere? **Propositiō 2°:** Immunitas illa extensiva, quae ex facio habet ens dependente prout
à creatura, ē immunitas à parte rei, prout intly? Si 2°, habemus intencio, scilicet qd^o ens ē immune, seu
essentia ad deum, et creaturam solus prout intly, et non ex nāa rei. Si 1°, et ex facio averbis; et ens qd^o
ē prout intencio, et essentia deī dependet ex facio à creatura in illa sua reali extensiva immu-
nitate dependente. In 2°: et non ab eodem, ens dependet à creatura pro sua intensiva immuni-
tate dependente, quae dependet pro extensiva habenda? Certe non; quia in utroque casu sequitur,
de dependente, quae dependet pro extensiva habenda; quo nihil absurdum. et absurdum, qd^o di-
git prout essentia deī dependet realiter à creatura; quo nihil absurdum. et absurdum, qd^o di-
git intendunt ex predicta ditione, et ipsam ostendunt. **Propositiō 3°:** tenem immunitatem scilicet

omni cy dñi, qd^o species non prout dependet sui metaphisicis realiter, seu immunitate ex nāa rei in unico in-
dividuo, cy dñi repugnantibus: qd^o et ipsi realiter nobiscum suo loco firmiter defendunt; sed huc
genialis scilicet doctrina falsificat nunc ex predicta ipsorum responsione: et ipsa potius respon-
sione ponenda ē à scotismo, ne plana sit generalis scilicet doctrina peccat. **Propositiō** quia
qd^o ponenda ē à scotismo, ne plana sit generalis scilicet doctrina peccat. **Propositiō** quia

predicta stante suppone, prout Thomae sic ista scilicet argueret: prout, sicut enim metaphisice
omne Deo, et Creaturae et natura rei, ita natura generica est immunitas sui speciebatur, et specifica sui in-
dividui; Id prout existente solo Deo, et repugnante Creaturae, est servat sui metaphisice inten-
sive immunitas: et similitudo natura generica unica existente specie, etiam impossibilibus, et specifica
unica existente individuo, etiam repugnante. Arguitur: natura ab infinito immultiplicabilis, seu
illa, cui plura inferiora in parte rei repugnant, potest quidem cum fundamento in se videri logi-
cally, siquidem est in parte rei immunitas. Et evidenter patet generaliter, et plana Scotica doctrina
ex predicta realitatis suppone.

Ista 4° distando predicta ditione: implicat, nam immunitas
esse, et non consistere sumi: et immunitas intensiva repugnat. Probo autem: natura immunitas sumi
extensive, quando intelligitur ex ordine ad inferiora, in quibus non repugnat illi esse; Id implicat, nam
esse immunitas sine ordine ad inferiora: et implicat, esse immunitas, cum consistere sumi. Maior do-
ctrina distationis. Probo minor: implicat, nam superioris esse sine ordine ad inferiora; Id implicat,
nam immunitas esse, et superioris non esse: et implicat, nam esse immunitas sine ordine, seu extensione ad
inferiora; ac proinde immunitas intensiva, quae prout natura non respicit, seu se extendit ad inferi-
ora, somniata, fictitia, et implicatoria in tali.

Confirmatur: patet se habet ratio practica in
natura practica, ac immunitas in natura immunitas; Id implicat natura intensiva practica:
et implicat natura intensiva immunitas. Propositio, seu paritas maioris patet; quia sicut
immunitas est receptus transcendentalis ad inferiora realitate identificatus ex natura, ita
ratio practica est receptus transcendentalis ad actus praece realitate identificatus ex natura.
Magna autem est evidens, et ex hoc textu patet, quod intus extensione fit practica; et ex hoc 2. 2.
prol. dicente: ab omni necessitate, quod habitus practicus extenditur ad praece, et infra: san-
do praece in actibus intus (en natura intensiva sumpta) nulla est praece, quia (praece) nulla
est extensio intus, quia non extra se tendit, nisi ut actus respiciat actus aliter patet. Et ista ratio
intus non est practica, nisi respiciat, seu se extendat ad actus praece; nec natura est immunitas,
nisi respiciat, seu se extendat ad inferiora; et sequente paritate repugnat natura intensiva
immunitas, sicut natura intensiva practica. Manetque ratio procedens ratio insoluta, nam ut
istat, predicta suppone nulla, et implicatoria est.

Illud autem dicitur pro confirmatione a
Ista autem adducit, illud non est, et nobis faveret, quoniam sic ista intus: Ideo tenet D. 2. 2.
Thomae, quod redditi impossibilibus Creaturae, non redditi impossibilis dicitur, quia 2. 2. c.
divina absoluta realitas, nam patet D. 2. 2. d. 43. 2. un. sub n. 4. propter ut est attributus divinus, et
dicit perfectionem simpliciter, non dicit aliquem receptum ad Creaturam; Id hoc negum dicit ad im-
munitatem realitatis, quae minimae est quod absolute, Id receptus realitatis ad Creaturam, qui essentialiter
dependet a Deo, et coexistit illud: et ratio scilicet probatur, dicitur non deficere, defici-
entibus Creaturae; probatur pariter, immunitas entis absolute deficere, deficientibus Cre-
aturis: ac proinde eadem ratio probatur, quod Deus non dependet a Creatura in sua om-
nipotentia servanda, et quod enim dependet ab illi in sua immunitate dependens, si tenetur ista
D. 2. 2. d. 30. 2. 2. sub n. 12. dicente: perfecta Dei necessitas est talis, quod non variabitur cum esse,
etiam si hypothetice posita, sicut impossibile, sicut impossibile, circa aliud esse; quia: nulla est in
eo realitas, quae necessitas coexistat aliud esse.

Et hic, et similibus olim a me in voce
facti impugnacionibus famorem quidem realitatem ita coactus fui respondere dicens; quod
immunitas in parte Dei ad Creaturas non est aliquis receptus, sicut ratio realitatis, quia iuxta D.
repugnat ratio realitatis ex parte Dei ad Creaturam; Id est receptus, sicut ratio rationis. Id quid
ultra desiderio restat ratio? et enim non est immunitas a parte rei Deo, et Creaturae, Id solum prout intus;
Ite dicitur, quod immunitas entis non est ex natura rei, seu propter rationem ad intus, Id ratio rationis, quae per
intus operationem habet. Igitur immunitas, et univocatio entis ad Deum, et Creaturam non realitatis, Id per in-
tellectum, sicut voluntas, quae est ratio rationis efficiens prout: Id certe quidem immunitas realitatis,
quae habetur in ente defendens, voluntaria est; quae vero nunc dicitur, rationalis: atque
ita credo, quod habetur voluntas, Id igitur intus tenetur.

Probat. Quod negatur de ratio rationis.
Metaphisica ratio et actus, et ratio inordinabilis imperfectione pariter defendens a Deo; Id data reali-
tate immunitatis entis, inevitabilis est ratio ratio in Deo: et ratio. Ratio videtur definita dicitur in Conti-
lio Sacerdotum. Cap. prima et summa Trinitate, et de catholica: et est in Deo pluribus.

Aliter enim frequentia respondent suffulsi quoad solutionem quae tradidit D. l. d. 22. n. 15. ubi hunc dubio, Quomodo ratio rationis in se sit finalis eadem rationi esset, et tunc in eo deventes in idem d. 22. n. 15. Cuius sic respondet D. l. hoc, quia ratio est eadem perfectio illi. propter enim infinitatem unius rationis etc. unde dicunt de ratione, quod sufficit infinitas unius rationis ad vitandam d. 22. n. 15. Id licet hoc ratio optima sit ad illam dubitationem placandam, minimè vero ad illam d. 22. n. 15. de realitate omnium entium vitandam, neque disparat ratio.

Quare sic efformo rationem in rationibus: ad negandam d. 22. n. 15. iuxta D. l. doctrinam, sufficit, quod unus extremus sit finalis in finem: et si nullus extremus est finalis in finem, non denegabitur d. 22. n. 15. totum creditur in rationibus. Nunc sic: Id d. 22. n. 15. quod in deo arguitur ex realitate entis, et ratione tractante, sit inter extrema quorum nullus est finalis in finem: et predicta solutio impetitur et ad hanc d. 22. n. 15. vitandam. Probo subsumptam et ratione tractante, neque ex realitate entis supponitur, et creditur in rationibus, quod sit finalis in finem, alioquin non esset immuni creaturae: quia quod est prius infinitate, et ratione specifica deitatis, non est finalis in finem; sed ratio tractiva entis in deo est prius infinitate, et specifica ratione deitatis: et de. maior dicitur, quia quod est immuni deo, et creaturae, non est finalis in finem; sed quod est prius infinitate, et specifica ratione deitatis per vos est immuni deo, et creaturae; sicut quod est prius rationabilis, et immuni homini, et bruto: et de.

Mior autem sic probo: per vos [et] alia d. 22. n. 15. allegatam in d. 4. de rationibus data in deo ordo realitatis, quorum una tractat aliquid, seu categoria, seu coordinatio superioritatis, et inferioritatis, ita quod d. 22. n. 15. tractat spiritum, spiritus tractat viuentem, vitalitas substantiam, et substantia entis: et ratio immediata tractiva entis in deo est prior infinitate, et specifica ratione deitatis radicantem primordiale infinitate: et inevitabili est d. 22. n. 15. ex realitate immuni entis, et ratione tractiva, cum nullus extremus sit finalis in finem.

Idem autem: per vos, sicut deus, et creaturae veniunt a parte rei in ratione entis, ita et in ratione substantiae, in ratione viventis, et in ratione spiritus; sed nihil immuni a parte rei per vos deo, et creaturae, est finalis in finem, alioquin creatura esset infinita: et substantia, vivens, et spiritus in deo sunt practica non finalis in finem, ut potest priora, et superiora ad rationem deitatis. Id substantia includit ens, et rationem tractivam entis: et nec ens, nec eius ratio tractiva est finalis in finem. Id per vos, cum nullus extremus sit finalis in finem, data rigorosa d. 22. n. 15. et ratione tractabili, et tractante: et inevitabili est in deo d. 22. n. 15. metaphisica; quia licet ratio deitatis sit finalis in finem, et ideo non faciat d. 22. n. 15. cum ratione spiritus, quae tractat immediate per vos; tunc ipsa non potest impedire d. 22. n. 15. illam priora, quia videtur posteriori non deest priora; sed deitas tractat spiritum, in quo priora per prius, et quidditativè includit viuentem d. 22. n. 15. et vitalitatem, et substantiam, et in hac ratio per prius data d. 22. n. 15. et ratione entis, quae includit, et ex ratione tractiva illius: et de. et hac a me olim facta impressione coactum fuit realiter per memoratam via via etc, et a immuni realitatem doctrina recedat; sed nescio qua ita fecit, et ideo illi obviare nequeo.

Alia autem respondent quod si per prius intelligatur per se ratio tractabili, et determinabilis; hoc modo potest dici in deo metaphisica d. 22. n. 15. et prius, quia sic ens est quod potest impedire; non vero si intelligatur per prius ratio tractabili, quae cum ratione tractante est imperfecta etc. Id hoc respondet cum eadem d. 22. n. 15. unde sicut ita, impugnata etiam ita; quia, scilicet, id sit ratio tractabili, et imperfecta actualitatis; et imperfecta identitatis.

Idem autem: ad minus quancumque potestatem, etiam imperfectam sumptam in deo ad tractum, et determinatam, admittit saltem imperfectam d. 22. n. 15. seu quasi d. 22. n. 15. hoc respondet in doctrina Scoti: et per predictam rationem. Et minor in d. 22. n. 15. d. 22. n. 15. dicente: ita ut sit simplex, sicut est esset ipsa d. 22. n. 15. se videtur nullam habere d. 22. n. 15. nec quasi d. 22. n. 15. in se. et non in deo aliquid, quod sit prius potestatem, nec imperfectam, seu quasi potestatem.

Idem autem: ratio tractabili, et determinabilis imperfectionis est ab imperfectione: et adhuc sumpta potestatem pro ratione tractabili, et determinabili, non potest admitti in deo aliquid potestatem. Probatum: quia implicat, aliquid esse tractabile, et non esse imperfectum actualitatis. Et ex d. 22. n. 15. immediate sit sub n. 14. dicente: Deitas ipsa per prius personalis non determinata, nec tractata, nec aliquomodo actuat; quia reddat rationem hoc erat imperfectionis in natura creatura. et ratio tractabili imperfectionis est non imperfectione, ex qua invenitur in creatura; aliam potest aliquomodo inveniri in deo, quod per d. 22. n. 15.

Ita ite: illa realitas entis esse, sicut in 1° signo n^og est determinabilis, et determinabilis, p^{er} vos;
Id hoc arguit p^{ro}p^{ri}as repugnantes Deo: 2° d^{ic}t. Proba mⁱⁿor 2° d^{ic}t. 1. d. 8. 2. 3. sub n. 25. in
fin. dicente: Dico, q^{uod} p^{ro}p^{ri}as rei, et rei n^{on} repugnans in ente in genere (idest in ente p^{ar}amentali),
Id requiritur p^{ro}p^{ri}as realitatis, et realitatis, quare altera p^{re}cise sumpta in 1° signo n^og est
in p^oia ad altera, et perfectibilis p^{er} altera. Patet aut^{em} p^{ro}p^{ri}as n^{on} p^{re}stare esse realitatis in finit^e
ad realitatem infinitam: non aut^{em} realitas in Deo est infinita finalis. 2° d^{ic}t. d^{ic}t. q^{uod} Deus
n^{on} in genere, sicut q^{uod} n^{on} data in illo p^{ro}p^{ri}as realitatis, et realitatis, ex eo q^{uod} nulla est in illo realitas
q^{uod} est de se, sicut in 1° signo n^og sicut determinabilis, p^{er} p^oia ad alig realitatem, d^{ic}t. o^{mn}i realitas in
Deo sicut finalis infinita: ideo et alibi dixit, q^{uod} n^{on} est in Deo ordo realitatis, quare una realitas
alig: q^{uod} est q^{uod} est validus arg^ument^{um} d^{ic}t^a p^{re}cedente resp^{on}s^u. Subiungit it^{em} hic authorit^{as} in 4. nota-
bili p^oit^uq^{ue}, in qua, sicut et in mⁱⁿor, probat d^{ic}t. q^{uod} p^{ro}p^{ri}as realitatis, et realitatis repugnat in Deo,
quia n^{on} data in eo realitas determinabilis, d^{ic}t. o^{mn}i in eo realitas ensalis sicut finalis infinita

Sec^undum v^{er}o solutio Poncii dicentis, ens ut d^{ic}t^u est
Deo esse infinitum 2° p^{ro}p^{ri}as finalis Dei ut d^{ic}t^u est: n^{on} vero 2° finalis, q^{uod} 2° se n^{on} ita sunt
p^{ro}p^{ri}as Dei, quin et^{ia} p^{ro}p^{ri}as p^{re}terite creature. q^{uod} est id^{em} q^{uod} d^{ic}t^u est, q^{uod} ens in Deo est infinitum
n^{on} finalis, et est de se, Id sol^uty identit^{er}, quatuor, scilicet, identit^{er} finalis et finalitatis finalis
infinitis, ut alibi dicunt. Non, inq^uit, valet, quia, p^{re}terit^u q^{uod} suppositum est falsum; mⁱⁿor
adhuc p^{er}missio, q^{uod} ens in Deo n^{on} sicut finalis, Id sol^uty identit^{er} infinitum, n^{on} sequitur q^{uod} ens in
Deo sicut p^oiale, immo, sicut determinabile: q^{uod} probat^u est expressa d^{ic}t^u est 1. d. 24. 2. un. sub.
n. 1. dicente: nihil, q^{uod} est est finalis infinitum, sicut infinito, est p^oiale. 2° nulla est, d^{ic}t. nullom^o
do solvit mⁱⁿor arg^ument^{um}, p^{re}dicta Poncii, et alior^u resp^{on}s^u. Itaque sic procedit: ut v^{er}o
scilicet debemus dicere q^{uod} d^{ic}t^u est, q^{uod} d^{ic}t^u est p^{ro}p^{ri}as Dei, sicut ensale, sicut attributale quare
cunq^{ue} p^{re}cise sumpta esse finalis infinitum, n^{on} t^um p^{ro}p^{ri}as notionale: et n^{on} ideo q^{uod} p^{ro}p^{ri}as
ta ensalia sicut realitas, sicut identit^{er} infinita; n^{on} hoc et^{ia} d^{ic}t^u est p^{ro}p^{ri}as notionalis, sicut
personalitatis, q^{uod} remota realitas identit^{er} finalis et finalitatis infinita; Id debet
intelligi q^{uod} p^{ro}p^{ri}as ensalia, et attributalia sicut finalis infinita, q^{uod} infinitas p^{ro}p^{ri}as est
quocunq^{ue} tali p^{ro}p^{ri}as, tanq^{uam} p^{ro}p^{ri}as radice; et ideo d^{ic}t^u est 1. d. 26. 2. un. n. 35. aicbat
q^{uod} infinitas d^{ic}t^u est mod^us int^{er}in^{er}is cuiuslibet in Deo, 2° subit^uq^{ue}, q^{uod} cuiuslibet attributi.

Ita ite, et clariss^{im}e p^{ro}p^{ri}as hic doctrina in d^{ic}t. 1.
cl. 8. 2. 4. ubi p^{ro}p^{ri}as q^{uod} n. 25. do c^uit, hanc esse falsam, animalitas est rationalitas, q^{uod}ia
abstrahunt^{ur} a 3°, et n^{on} remanet c^uit, et r^{ati}o identit^{er} finalis et finalitatis; ait n. 26.:
1) Oppositum est in Deo, q^{uod}ia abstrahendo sapientia a quocunq^{ue}, q^{uod} est extra r^{ati}oⁿem sapi-
entia, et bonitas similiter abstrahendo a quocunq^{ue}, q^{uod} est extra r^{ati}oⁿem bonitatis finalis,
2) remanet utraq^{ue} quidditas p^{re}cise sumpta finalis infinita. Et ex quo infinitas
3) est r^{ati}o identit^{er} finalis eor^uq^{ue}, facta tali abstr^{ac}tione p^{re}cisissima remanet r^{ati}o identit^{er}
4) in extremorum: et q^{uod} hoc ita sit, signum est, q^{uod} d^{ic}t^u est d^{ic}t^u est, paternitas in d^{ic}t^u est
5) n^{on} est p^{ro}p^{ri}as activa, q^{uod}ia neutra est finalis infinita, et ideo neutra sicut abstr^{ac}t^uq^{ue}
6) p^{ro}p^{ri}as v^{er}o p^{ro}p^{ri}as. ita aut^{em} d^{ic}t^u est, paternitas est d^{ic}t^u est, q^{uod}ia altera est bonitas
7) est finalis infinita. in ista aut^{em}, d^{ic}t^u est est bonitas, remanet infinitas n^{on} tant^um in
8) uno extremo, Id in utroq^{ue}. 2° mⁱⁿor n^{on} express^u scilicet. It^{em} clariss^{im}e ibid^{em} n. 21.
9) innascibilitas, et paternitas in Pat^{re} n^{on} sum^u finalis infinita: utaq^{ue} aut^{em} p^{ro}p^{ri}as finalis infinita, q^{uod}ia d^{ic}t^u est
mat^{er} arg^ument^{um} in d^{ic}t^u est: ecce n^{on} p^{ro}p^{ri}as n^{on} notionalis, o^{mn}i realitas in Deo quan-
cunq^{ue} est de se, p^{re}cisissime, sicut in 1° signo n^og a p^{ar}te rei sumpta, est radice infinita:
2° nulla est de se, sicut in 1° signo n^og est indifferens ad esse in creatura. Prob^uat c^uit:
3° in illo signo, in quo alig est radice alieuius, n^{on} p^{ro}p^{ri}as esse immuni^u radicato; Id con^{tr}ari^u et
4° quocunq^{ue} realitas Dei est de se, sicut in 1° signo n^og est radice infinita: in illo signo n^{on} p^{ro}p^{ri}as
esse immuni^u infinitate. Mⁱⁿor d^{ic}t^u est, q^{uod}ia si ens in illo signo n^og, in quo est radice infini-
5° sit, v^{er}o immuni^u infinitate; 2° radice in quant^u radice est determinabilis p^{er} radice^m suam; et
6° sequente d^{ic}t^u est de se determinata ad radice^m, ac p^{ro}p^{ri}as est radice, et n^{on} est radice: est, q^{uod}ia
7° radice est de se; n^{on}, q^{uod}ia n^{on} habet p^{ro}p^{ri}as sicut radice, cy d^{ic}t^u est sicut indifferens ad radice^m, et
ad opposit^u. It^{em} d^{ic}t^u est: in illo signo, in quo alig est radice fatigabilitatis implicat esse immu-
niss^{im} illa. 2° p^{ro}p^{ri}as.

Si Iniq. Cretens, et insequentia ad dicta dicas, qd ens in Deo, ut patet per qd
ab eo, qd ne falsitas ipsa, ne radix infinitatis; = Itaq. Vltimus: Sicut se habet Deceptor
bonitatis, et sapientie in ratione univoca transcendentali receptu divini, et creati, ita de
tuo ens receptu Dei, et creati; Id bonitas, et sapientia in Deo, ut patet per qd ab eo
qd e. etiam ratione falsi earum, quilibet e radix infinitatis, et falsitas infinita: et similiter ens.
Mox ista, quia sicut Deus, et creatura univocante in ratione entis, ita sapientia divina, et
creata univocante in ratione sapientie; aliam n. possumus agnoscere, et cognoscere ex creatura,
Dei esse sapientem; qd e. et per se ista scilicet, et apostolus. Mox autem e. litteraliter expressa, in supra
posita authoritate, ac proinde alia probare n. eger. Istas in simul, qd attributa divina, ut sa-
pientia, bonitas, veritas, intellus, voluntas, &c., licet univocante ex similibus respectu perfectioni-
bus creatis, n. tunc important realitate ex natura rei immuni; quia veritas propria est, quilibet sa-
tis divina perfectio e. ex se, et per se sumpta falsitas infinita, ac proinde n. immuni finito, et
infinito. Et, quia sicut ait generaliter D. in illa plenissima authoritate in 3o notabi posita, sicut
1) etiam e. notus ultimus, et ideo n. potest per aliquem determinari, receptu cuius sit ipsa quasi potest:
2) ita (nota) qd e. in ea, e. ultimus in ultima actualitate sibi possibili, ita qd in illa instanti n. e., in
3) quo sapientia pullulat ab eis, ipsa pullulat 24 ultimus determinatione; quod potest habere. Un-
4) de (nota) et ista realitas, quod e. sapientia falsitas, e. n. determinabilis. Et ut patet ibi de di-
5) xta n. quasi per determinationem omnem, puta quia divina. et si quis divina perfe-
ctio e. ex se, et ab omni n. determinabilis; minime e. immuni, nisi in receptu inadequato.

Postea deniq. pro n. scilicet Coronide conclusionis

ad iacula doctrinarum apertis prosternebat, et subtiliter destruenda, ut scilicet ipse Deus, et Vexilla-
ria n. p. oculis habemus, dy ad entis receptu immuni inadequato, et ista, pro-
pugnanda, et ista adversariis placita, et iacula famula tenenda milites suos
sic armat 1. d. 8. 2. 3. ubi per qd resiste 1o principali argo, sic ait 27. 27. Id hinc
1) unum dubium, Quomodo potest Deceptor immuni Deo, et creatura realis (realis quidem, realis)
2) accipi, nisi ab aliqua realitate eiusdem generis; et tunc videtur, qd sit potest ad illam
3) aliam, a qua accipit Deceptor distinctam: et videtur, qd sit potest, quia habet al-
4) liam, quo ducatur, et quo differat.

Respondio (ait D.) qd quando intelligitur aliqua

1) realitas ex modo intrinseco suo, ille Deceptor n. ita simpliciter simplex, quia potest
2) accipi illa realitas ab eo modo illo: Id tunc e. Deceptor imperfectus illius rei. Potest
3) itaq. accipi sub illo modo, et tunc e. Deceptor perfectus illius rei: = Requiritur igitur distinctio
4) inter illud, a quo accipit Deceptor immuni, et illud, a quo accipit Deceptor proprius,
5) (nota) n. ut distinctio realitatis, et realitatis (ex n. ut distinctio realitatis ex natura rei immuni, et
6) realitatis speciei, seu peculiaris), Idus distinctio realitatis, et modi proprii, et intrinseci eiusdem.
7) Quod distinctio sufficit ad habendum perfectum Deceptor, imperfectum Deceptor, quorum imperfectus
8) sit immuni, et perfectus sit proprius: Id Deceptor generis, et differtur requirunt distinctio-
9) nem realitatis, (nota) n. tantum eiusdem realitatis perfecti, et imperfecti conceptus. Aff-
10) n. a realitate immuni, et a realitate peculiaris, Id ab una, eadem realitate perfecti, et imper-
11) fecti Deceptor sumuntur et Deceptor immuni, et Deceptor proprius, seu peculiaris in Deo; et qd ista
12) obicitur occurrat D. inveniendi, seu argui a se in dubio propositi, quia minime se-
13) quita ex quo datur Deceptor immuni, et patet de Deo, qd in eo datur realitas potest ad aliam
14) realitatem, ex quibus Deus sit potest habere realitatem, qua ducatur, et realitatem, qua differat;
15) ex ab una, eadem, et sola realitate perfecti, et imperfecti Deceptor sumuntur uterq. Deceptor.

Et potest n. 28. occurrat aliter inveniendi do-
cent, qd Deceptor immuni ens n. potest finitus, nec infinitus, sed solus permissive, et indifferens,
quia realitas e. infinitus et finitus negativus; sic n. qd ait: Id si arguas, qd realitas, a qua
1) accipit, e. finita; = Non sequitur. Respondet Non enim accipit ab aliqua realitate (nota)
2) ut Deceptor adequatus realitati, sive ut perfectus Deceptor illi realitati adequatus, sed ut
3) diminutus, imperfectus. In tantum itaq. qd si illa realitas, a qua accipit, videtur perfecti,
4) et intrinsece, inveniendi ibi n. habet distincta obiecta falsa, scilicet realitatem, et modum, sed id obiectum falsum;
5) itaq. (nota) intelligens intentione abstractiva, propter intentionis illius imperfectionem (ecce in-
6) cente) potest unum habere pro obiecto falso, licet n. habet aliam. Qd clarius?

differe, alias n̄ posset realit̄i d̄p̄o resultare. Unde scilicet v̄g. esset de se singulare, ut in-
quunt Nominales, recipere illud ut n̄q̄ fundam̄i r̄ōn̄i generis, esset recipere illud sub
r̄ōne opposita sue n̄q̄, quia deperata ut realitas d̄m̄n̄i ex se apparet r̄ōi, que p̄cipue
requirit ad fundam̄i r̄ōn̄i generis, et n̄q̄, ex hypo, repugnat sibi esse tale. Per
v̄r̄o gradus transcendens n̄ solv̄t sub r̄ōne sibi repugnantē, d̄p̄o r̄ōi ut d̄m̄n̄i,
quia solū d̄p̄o r̄ōi in adequatē, ad q̄ p̄cipue virtuale fundam̄i intuitu ob m̄cor̄q̄
eius similitudine cyaliare; atq̄ ita, cy deceptus in adequatē n̄ p̄cipue r̄ōi realit̄i ex
n̄q̄ r̄ōi d̄m̄i, hic q̄o talis deceptus d̄m̄n̄i n̄c̄ oppositus n̄q̄ entis ex singularit̄i.

Instabis: 2o p̄supponit̄ oī actus intuitus,
intuitus: 2o d̄c. = Ita deduc̄o m̄ōr̄, et d̄m̄n̄i d̄m̄n̄i m̄ōr̄: 1o ens 2o p̄cipue ob̄i d̄p̄o p̄supponit̄ oī ob̄i
equat̄ deceptus p̄supponit̄ oī actus intuitus, deduc̄o: 2o p̄cipue in adequatē deceptus, sub d̄m̄n̄i
h̄go: p̄supponit̄ virtualit̄, et fundam̄i d̄m̄n̄i, deduc̄o: 3o p̄cipue, seu actualit̄, n̄q̄ m̄ōr̄
2o, et cog. Licet enim deceptus ille d̄m̄n̄i abstractus n̄ p̄supponat̄ actus p̄cipue
d̄m̄n̄i, p̄supponit̄ t̄m̄ a parte r̄ōi fundam̄i, seu virtus ad talē deceptus p̄cipue
h̄bendū.

Iterū instabis: Id ens ut sic, seu d̄m̄n̄i debet imp̄ari realit̄i an-
te oī actus intuitus d̄c. Proba subsumpta: Ob̄i 1o, et adq̄ quāq̄ p̄cipue, p̄supponit̄ p̄cipue
Id in doctrina sc̄o ens realit̄ ut sic ē 1o, et adq̄ quāq̄ ob̄i intuitus: 2o d̄c. = Ita n̄q̄
do subsumpta, et d̄m̄n̄i d̄m̄n̄i m̄ōr̄ p̄cipue: Ob̄i 1o, et adq̄ quāq̄, ut adq̄ quāq̄
seu ut supponit̄ absolute, p̄supponit̄ p̄cipue, deduc̄o: in se p̄cipue, et ut supponit̄ simplici-
t̄, nego, quia nec sic ē ob̄i 1o. **Distinguo** ep̄i m̄ōr̄: Id ens realit̄ ut sic ē ob̄i adq̄ quāq̄
intuitus, et 1o p̄cipue origine, ita ut tale ens ut sic p̄cipue d̄m̄n̄i p̄cipue existat, quāq̄
intuitus, eo modo, quo d̄m̄n̄i ē 1o, et adq̄ quāq̄, nego; ē 1o p̄cipue adq̄ quāq̄, deduc̄o.
Cy enim ens ut sic n̄ ponat̄ ob̄i 1o, quāq̄ supponit̄ simplicit̄ p̄cipue p̄cipue deceptus
d̄m̄n̄i, Id ut supponit̄ absolute p̄cipue se, et p̄cipue sui in flexionibus, in quibus talis deceptus
d̄m̄n̄i p̄cipue, seu p̄supponit̄ virtualit̄ inclusus; hinc ē, q̄o n̄ debet imp̄ari aliquē
p̄cipue d̄m̄n̄i realit̄ p̄cipue p̄cipue ad intuitus: et ut virtualit̄ d̄m̄n̄i in flexionibus
ē quāq̄ ob̄i 1o intuitus, et p̄cipue origine; at v̄r̄o ut p̄cipue d̄m̄n̄i, seu p̄cipue ē p̄cipue
p̄cipue actus intuitus p̄cipue d̄m̄n̄i, p̄cipue origine, Id r̄ōi ut sic ē ob̄i 1o p̄cipue
mitatē adq̄ quāq̄.

Adhuc instabis: Ob̄i 1o, et adq̄ quāq̄ p̄cipue intuitus debet p̄cipue
le; Id ens ut sic, ut p̄cipue d̄m̄n̄i ē aliquid, necesse d̄c. Ob̄i 1o, et adq̄ quāq̄ n̄q̄
intuitus: 2o debet esse realit̄. Nunc sic: Id talis deceptus n̄ imp̄ari realit̄ ex n̄q̄ r̄ōi
d̄m̄n̄i, si ens realit̄, Id r̄ōi, ut p̄cipue dependens a d̄m̄n̄i d̄m̄n̄i intuitus: 2o d̄c. = Retor-
queo arḡy: a d̄m̄n̄i p̄cipue, et filio in d̄m̄n̄i n̄ sunt duo d̄m̄n̄i quāq̄ ad
intuitus, quin possit intuitus abstractus ab eis aliquē deceptus realit̄ d̄m̄n̄i; Id n̄ data, nec
arḡnabitis ē realit̄ ex n̄q̄ r̄ōi d̄m̄n̄i talis deceptus d̄m̄n̄i correspondens: 2o
deceptus d̄m̄n̄i entis p̄cipue ens realit̄, quāq̄ illi n̄ correspondeat realit̄ d̄m̄n̄i in se.
Quomodo r̄ōi talis deceptus in adequatē sit, et possit ad realit̄, ex p̄cipue, et clara ē
d̄m̄n̄i h̄b̄is in p̄cipue d̄m̄n̄i. 2o d̄c. 2. 4. in ultim. 5. solūm. 6. d̄m̄n̄i. 7. d̄m̄n̄i. 8. d̄m̄n̄i.
ibi videte. Id adhuc p̄cipue instat arḡy: intuitus angelicus, et humanus separatus
cognoscit ens d̄m̄n̄i d̄m̄n̄i, et lacatur; Id n̄ cognoscit ens d̄m̄n̄i in adequatē, et imp̄ari
d̄m̄n̄i: 2o movet̄ ab ipsa r̄ōne entis adq̄ quāq̄ a d̄m̄n̄i; et sequentia r̄ōi d̄m̄n̄i entis p̄cipue
cedit ex n̄q̄ r̄ōi. Cognoscit intuitus solus, angelicus. = Ita d̄m̄n̄i d̄m̄n̄i m̄ōr̄: talis intuitus
cognoscit r̄ōi d̄m̄n̄i entis, quando cognoscit abstractus, deduc̄o; quando cognoscit intuitus
t̄, n̄q̄, quāq̄ cognoscit intuitus terminat̄ adq̄ quāq̄ existens; Id r̄ōi d̄m̄n̄i entis n̄ ē d̄m̄n̄i
in r̄ōi: 2o n̄ p̄cipue intuitus cognoscit, et similit̄ d̄m̄n̄i m̄ōr̄: Id cognoscit intuitus n̄ cog-
noscit ens d̄m̄n̄i in adequatē, deduc̄o; cognoscit abstractus, n̄q̄ m̄ōr̄, et coḡ in eodē sensu
videt̄ d̄m̄n̄i in d̄m̄n̄i. 2o d̄c. 2. 4. allegat̄.

Ad 2o: implicat, aliqua p̄cipue simul
n̄q̄, et differe 2o unq̄, eandē r̄ōi; Id d̄m̄n̄i, et lacatur a realit̄ d̄m̄n̄i in r̄ōi entis,
et realit̄ differunt in r̄ōiibus p̄cipue, seu p̄cipue d̄m̄n̄i: 2o r̄ōi ens ē realit̄ abstracta, et p̄cipue
d̄m̄n̄i a p̄cipue r̄ōi d̄m̄n̄i. 2o d̄c. 2. 4. allegat̄. **Ad 3o:** nulla cogit̄

re in illu p[ro]p[ri]o d[omi]nanti Deu, et creatura; qu[od] ens, et nihil: q[uod] illa d[omi]natio e[st] reali. Sol
d[omi]natio reali p[er] se fundam[en]ta reali: q[uod] p[er] se unit[ur] n[on] d[omi]nanti. Ig[itu]r.
et simul actualitate d[omi]nante, et differe[n]te d[omi]nante r[ati]o[n]is, p[er] se. implicat simul d[omi]nante fun-
damentali, seu virtualitate, et differe[n]te reali, seu actualitate d[omi]nante r[ati]o[n]is, subd[omi]n-
go: 29 eadem r[ati]o[n]is ad[ec]quate p[re]cise sumpt[ur]a, q[uod] ad[ec]quate, et in[ade]quate ad[ec]t[ur]a,
h[ab]et m[od]o: et p[ar]te[m] m[od]o m[od]o, n[on] q[uod] d[omi]nanti. Deu enim, et creatura reali, seu a p[ar]te
se rei actu reali differe[n]t se totis, seu d[omi]nanti, et soli fundam[en]tali, seu d[omi]nanti
alibi d[omi]nanti; in quo quide[m] nulla e[st] d[omi]natio, ut p[er] se. Et q[uod] ad similitudine[m], seu d[omi]n-
neq[ue] illi requirata limitas n[on] in[ade]quate, quatuor d[omi]nanti d[omi]nanti; q[uod] d[omi]nanti n[on] sit p[ar]te[m],
seu actualitate in[ade]quate d[omi]nanti, nec requirata, q[uod] h[ab]eat n[on] actu reali eand[em], sed
ly virtualitate simili, et fundam[en]tali d[omi]nanti a r[ati]o[n]ibus p[er] se d[omi]nanti.

Ad d[omi]nanti
die, q[uod] cy d[omi]nanti, et creatura h[ab]eat n[on] fundam[en]tali simili, hoc sufficit ad hoc
magis d[omi]nanti, qu[od] ens, et nihil, in[ade]quate nulla data reali d[omi]nanti, nec r[ati]o[n]is, n[on] ad
sumpt[ur]a r[ati]o[n]is r[ati]o[n]is; sed in[ade]quate, et creatura data d[omi]nanti virtualitate reali, et
falsitate r[ati]o[n]is r[ati]o[n]is, seu cy fundam[en]to in[ade]quate, saltem in[ade]quate. P[er] se q[uod] p[er] se
p[er] se illi d[omi]nanti falsi e[st], n[on] q[uod] ens, et nihil, nullo co[n]t[ra]d[ic]tione in[ade]quate, aliquomodo
n[on] est. Ad 30: Deu n[on] eo d[omi]nanti, quo ens, alibi creatura e[st] d[omi]nanti, cy sit ens: q[uod] r[ati]o[n]is en-
ti, et r[ati]o[n]is d[omi]nanti falsi, seu d[omi]nanti d[omi]nanti; alibi q[uod] cy d[omi]nanti, et creatura d[omi]nanti
in r[ati]o[n]e en[ti], et q[uod] d[omi]nanti in r[ati]o[n]e d[omi]nanti, q[uod] a p[ar]te rei h[ab]et, et illa una, ead[em] r[ati]o[n]is sit.
= P[er] se q[uod] p[er] se: paternitas e[st] r[ati]o[n]is d[omi]nanti in[ade]quate d[omi]nanti, et creatura: q[uod] et q[uod]
paternitas d[omi]nanti e[st] r[ati]o[n]is d[omi]nanti; quia, iuxta d[omi]nanti, paternitas, et h[ab]et paternitas, sol[us] d[omi]nanti
na nec d[omi]nanti reali, nec falsi d[omi]nanti d[omi]nanti.

Ad ad argu[men]tu[m] d[omi]nanti: ente
ad[ec]quate sumpt[ur]a, n[on] q[uod] in[ade]quate accepto, p[er] se. Si enim sermo sit d[omi]nanti, q[uod] i[st]a a p[ar]te rei
in Deo, sic eo, seu d[omi]nanti d[omi]nanti in r[ati]o[n]e Dei, et in r[ati]o[n]e en[ti], quia ens, et d[omi]nanti id[em] fa-
lita sunt a p[ar]te rei, et d[omi]nanti. Si uero sermo sit d[omi]nanti in[ade]quate, seu d[omi]nanti n[on] ab[ec]t[ur]a
chivo, et in[ade]quate d[omi]nanti, sic n[on] eo e[st] Deu, quo ens, n[on] alibi e[st] d[omi]nanti en[ti], et alibi d[omi]nanti
Dei. Unde a p[ar]te rei eo e[st] Deu, quo ens, et eo ens, quo substantia; et si alibi a nobis d[omi]nanti
ideo e[st], quia ip[s]e ens n[on] ad[ec]quate, et p[er] se, sed in[ade]quate d[omi]nanti. Unde qui d[omi]nanti ens
a p[ar]te rei, d[omi]nanti, et Deu, et creatura, n[on] alibi n[on] ens, seu ab[ec]t[ur]a p[er] se; ideo 1. d. 8. 2. 3. n. 13.
arbit[ur] d[omi]nanti: sicut intelligendo hoc ens, intelligo ens ut p[ar]te d[omi]nanti, et in ente intelligo quod d[omi]nanti
ens in uali: e[st] dicere, q[uod] d[omi]nanti intelligo hoc ens, n[on] d[omi]nanti e[st] d[omi]nanti in d[omi]nanti en[ti], q[uod] e[st] p[ar]te illius
d[omi]nanti, n[on] uero en[ti]tati, et in d[omi]nanti p[er] se d[omi]nanti: ut p[er] se in[ade]quate e[st] alibi, et alibi d[omi]nanti, sed
in re n[on] alibi, et alibi reali, d[omi]nanti p[er] se d[omi]nanti d[omi]nanti et d[omi]nanti mod[us] d[omi]nanti id[em].

Sol in[ade]quate: ille d[omi]nanti d[omi]nanti ab[ec]t[ur]a in[ade]quate
data ab ip[s]o Deo, et ab alio p[ar]te: si 14; q[uod] sicut Deu, et creatura d[omi]nanti in illo d[omi]nanti,
et q[uod] in r[ati]o[n]e d[omi]nanti. Si 24; h[ab]et in[ade]quate. = P[er] se q[uod] ille d[omi]nanti in[ade]quate ab[ec]t[ur]a a Deo in[ade]quate
falsi, seu in[ade]quate in nobis d[omi]nanti, n[on] illa una, ead[em] reali e[st] p[ar]te bilis in duplici d[omi]nanti
scilicet p[er] se, et in[ade]quate in[ade]quate d[omi]nanti et p[ar]te in[ade]quate d[omi]nanti, sicut illa reali,
q[uod] e[st] paternitas d[omi]nanti e[st] in paternitas, et h[ab]et paternitas, seu in d[omi]nanti d[omi]nanti, et p[ar]te.

Sol iteru[m] in[ade]quate: si a p[ar]te rei eo p[ar]te
Deu, quo ens; q[uod] a p[ar]te rei d[omi]nanti, et repugnat sub una r[ati]o[n]e, et q[uod] sub alia; sed hoc e[st]
falsi, n[on] q[uod] Deu repugnat a p[ar]te rei finit[ur] r[ati]o[n]e d[omi]nanti, n[on] uero r[ati]o[n]e en[ti]; alibi repugnat
et in ente, et in creatura repugnat e[st] finit[ur] r[ati]o[n]is. P[er] se, Deu m[od]o, et sequen[te], n[on]
do m[od]o, et d[omi]nanti in[ade]quate eius p[ro]batur: finit[ur] n[on] repugnat Deu r[ati]o[n]e en[ti] in[ade]quate
sumpt[ur]a, seu q[uod] ad in[ade]quate mod[us] ut p[ar]te d[omi]nanti, p[ar]te d[omi]nanti, et repugnat illi r[ati]o[n]e
sumpt[ur]a, n[on] q[uod] n[on] q[uod] ut p[ar]te in[ade]quate cogniti. Sed quia hoc argu[men]tu[m] tenaciter p[ro]ponit
ente a p[ar]te rei, n[on] q[uod] ut p[ar]te in[ade]quate cogniti. Sed quia hoc argu[men]tu[m] tenaciter p[ro]ponit
a d[omi]nanti, ideo sic illud tenet[ur] a tota q[uod] p[ar]te n[on] eo p[er] se, q[uod] ultima differe[n]tia; alibi
p[ar]te ens p[er] se, cy sit ultima differe[n]tia: q[uod] r[ati]o[n]is d[omi]nanti, et r[ati]o[n]is p[ar]te bilis falsi,
seu d[omi]nanti d[omi]nanti; alibi q[uod] p[ar]te, et paternitas d[omi]nanti in r[ati]o[n]e en[ti] in[ade]quate, et in[ade]quate;
d[omi]nanti in r[ati]o[n]e p[ar]te. = Si p[ar]te d[omi]nanti, ut p[ar]te p[ar]te, et d[omi]nanti ad[ec]quate, et in[ade]quate;
d[omi]nanti: si a p[ar]te rei, et ad[ec]quate sumpt[ur]a eo p[ar]te p[ar]te, q[uod] ultima differe[n]tia; q[uod] a p[ar]te rei
d[omi]nanti, et repugnat sub una r[ati]o[n]e, et q[uod] sub alia; sed hoc e[st] falsi, n[on] p[ar]te r[ati]o[n]is repugnat

in parte rei consistere debet, quod hinc repugnat rationi ultime diffinitionis, aliam repugnat etiam
particulari, quod in parte rei est ultima diffinitio. Et tunc hoc arguitur; in tunc iterum. Tunc
dicant, dicant.

Si dicant, quod hinc implicatio, et apparetur contradictiones substantia obtem in
perceptu 24. dicitur deceptus cuiusque arguendi admodum, et in admodum modum deceptiendi illi, in vero alio
et alio realiter, quia ex perfectis sit simpliciter simplex, in parte rationis ultime diffinitionis importaret
realiter, seu formaliter, etiam rei distincta a peculiaris ratione perfectitatis, aliam perfectitatem includere plu-
ra formalia distincta, et ita non esset irreducibilis dea. Hoc idem et non ex. Oportet dicimus. De deo, quod
Deus, seu circa Divina sit simpliciter simplex, et irreducibilis, ut minime includat plura, quoniam
unum in se formaliter aliter, ut quid, ut quid in distincta in deo. Oportet dicimus, de rebus in eo. Oportet
realitatem, quoniam una sit perfecta aliter, quia Deus est Summe simplex, etiam simplex secus
est circa ipsa 24. dicitur nuda nulli haberi sponsum, nec quasi sponsum in se, de minime includat plu-
ra, quod unum in se formaliter aliter, et ideo de tota distincta a quoniam, sicut et perfectitatem ob idem.
Si arguerent illi dicunt in favorum perfectitatis, quod oia nobilitate deceptat. Sed supra dicitur allegorice
in favorum Dei, cuius est ita similitudo stante paritate, si namque arguerent perfectitatem illos in arguit pro-
pter perfectitatem legitime ad deceptum adequatum, et in adequatum, cum, inquam, includendum, sed dicitur
quod est nobis idem legitime accipimus, de similitudine, et proportionabiliter idem est iudicium. Certe
hoc facit avaritia, ita sibi soli cupiens, quod ius idem, equaliter iuxta rationem, etiam scoti senten-
tiam personarum facit: Ecce scoti iudicium pro nobis definitum. Sed ita in coram, nunc solu-
t.

§. 4. pro tribunali loquentis deceptus immuni entis: non enim accipit ab aliqua realitate, ut deceptus
ad adequatum realitatem, sicut in perfectis deceptus illi realitatem adequatum, sicut diminutionem
imperfectum. Qui habet aures audienti, audit.

§. 4. eadem est ratio entis in re, et
que mente decepta, aliam in se habentem re, quod decepta; sed prout in mente, prout in re
fecte a deo, et creatura: et est in re, sicut in parte rei; et sequentia etc. = Hinc patet: ita
predicationes sunt vere, et superius et inferius: Deus est ens, creatura est ens; sed nisi ratio
entis est a parte rei immuni, non esset talis; nam predicationes equales et equales, sicut deceptio.
Et tunc quod arguitur: prout eadem est ratio entis in re, et que mente
decepta; sed in re prout ponitur oia actus in se, prout in mente. = Itaque: sed in re non habet obiectum, sed
subiectum, prout, et realiter obiectum: et est in mente. = Itaque: sed in re realiter identificata cum rationibus
peculiaribus Dei, et creature, prout: et est in mente, ac prout deceptus immuni entis, et deceptus
partis Dei, et creature realiter identificata in mente, et ita prout in se habet unum quod et
alio. Et quia sicut eadem est ratio entis in re, et que mente decepta, ita eadem est ratio perfectitatis Dei in
re, et que mente decepta; sed ratio entis, et ratio perfectitatis Dei in re sunt prout realiter identificata
prout: et ita est in mente. Sed hec oia sunt abutenda: et debet argui, nam ex illis est.

Et tunc arguitur distinguendo rationem: eadem est ratio entis in
re, et que mente decepta, dicitur tunc modo decepta, dicitur in re, dicitur; eadem, et modo modo admodum
maior, et dicitur minori, pro coq. Eadem enim ratio entis, quod in re, eadem, et modo mente decepta; sed ita
in re est realiter adequatum deceptus prout deceptibilis quantum est ad se, in mente autem est ad realitatem,
sed imperfecte, seu inadequatum admodum: Unde a parte rei habet prout, et adequatum modum, nem-
pe, singularitatem, in mente vero habet modum immuni; et ideo in mente, seu in deceptu inad-
equato perfecti prout dicitur a deo, et creatura, quia nec implicite, nec explicito dicitur, seu inclu-
dit sua inferiora, in re autem minime prout dicitur a deo, quia ratio entis, quod in illo, est formaliter
ipsius singularitatem immuni, et similiter ratio entis, quod in creatura, est ipsius formaliter creatura.

Et tunc arguitur etiam distinctionem: Ut predicationes sunt vere,
et superius et inferioribus: Prout est individuum, Paulus est individuum, perfectitatem est ultima diffinitio, prout
perfectitatem est ultima diffinitio; sed nisi ratio in dividui, et ratio ultime diffinitionis essent a parte rei immunes, prout
dicitur prout nunc non, nam predicationes equales et equales, sicut deceptio: et sic. Dicant, et dicant. Hinc
prout decepta. Oportet. 2. cap. 2. §. 4. ubi est de probandum rationem immuni univocis ultimis diffinitionis
in individui, ut talia formaliter. = Itaque: ita prout sunt vere, et catholice, dicitur prout persona, prout
persona, spiritus sanctus persona, et est prout superior et inferioribus, seu immuni et formalibus, nam iuxta
O. Aug. prout. Si prout personae, immuni est illud, quod est persona: et arguitur? Igitur ne, et ratio prout
prout. Sicut gloriosus est a parte immuni, prout, filio, et spiritui sancto. Dicant, et dicamus, ut solatio in re non dam-
nata, in deo rationem sit gloriosa, de laudanda.

Et tunc arguitur, ut labor illi non sit; quod prout deceptus prout
sunt quidam unum, sed quod ad aliam partem distinguendo rationem: sunt superioribus ab intellectu inadequatum deceptum,

sedo; superioris a parte rei integre, et adguate reperi, nō magis. Et in eodē sensu intellecta inio-
ri, nō Coq. Perfectionis enim superioris transcendenti nō sunt. 24 id, qd inueniunt a parte
rei integre, per se, et adguate sumptu, sed 24 perfectiones obliuas factas ab intellectu inadguate
recipiente. Sed qd nō sunt ppter omnino. Et nā alii, sed fundamentalia a parte rei, et qualia pa-
rimly abstrahunt, et uelut facienty ipsoz rāz, seu magis remoty annqz hoc ē hoc dicat. Itē pa-
riformita dic, et dicere debeat Itazii ad nā in illor ayta.

Itē qd: quia deus, et creatura
iuxta dē, sum 1° diuersa, idē ens nō ex nā rei imune illi; sed hec lāo nulla ē:
qz dē. Probata mior: Māa, et fā sunt 1° diuersa, iuxta dē 2. d. 12. 2. 1. n. 16.; sed
iuxta eandē dē 1. d. 3. 2. 3. n. 11. māa, et fā uniuocū ducunt in rāone entis: qz in
frasi Scoti Itaz quē obime, qd aliqua sunt 1° diuersa, et qd simul habent nāqz dūm
in qua a parte rei ducunt. Itē dē, et creatura ē 1° diuersa, nō probat, ens nō ē
a parte rei imune illi.

Ita nūdo māoz, quia diminiuit ppozita, et allegata
semper a Itazii: nō enim ex eo ppozit, qd dē, et creatura sunt 1° diuersa, sed dē,
qd sunt 1° diuersa in realitate, quia in nulla realitate ducunt, ut ait fidelis dē, proba-
mus ex ppozit dē, qd ens nō ex nā rei imune illi, quia tunc ducunt in linea illa,
in qua sunt 1° diuersa, siquidē ducunt in realitate aliqua, dū sunt ita 1° diuersa
in realitate, ut in nulla realitate ducunt, iuxta Scotū. Sed qz in illa nā Scotica ppo-
bāone, euancit probāo, et argy Itaziorū, quia māa, et fā sunt 1° diuersa, nō in re-
alitate, ita ut in nulla realitate ducunt, sed sunt 1° diuersa p hīc rāz, quia, scilicet, dē
utraqz sit ppozit p hīc, seu entis p hīc, una tamē ē ppozit p hīc, et ppozit actus, ut
ibi qz ait dē, ita qd nō hīc unius includat aliqz dē, ut ait dē in dēuote alleg. p hīc
loquendo, nō māa ut ppozit p hīc p hīc seu receptiua nō hīc includit dē linea actus
p hīc, seu informatiō: ex quo tūqz Itaz, qd metaphisicē ducunt in rāone entis, et in re-
alitate substantiā, quia 1° diuersa implicat ducere in illa linea, in qua sunt 1° diuersa, nō
zō in alia. Unde nō tūqz ppozit, quia māa, et fā sunt 1° diuersa in aliqua tūqz linea,
Deus autē, et creatura in oī linea, quia in nulla realitate ducunt.

Itē 6° cy dē 1.
d. 8. 2. 4. n. 17. probante dīctōz fāz ex nā rei inter diuina attributa sic: quia si infinita
receptiua esset qualitas infinita bonitas; et sapientia in dūmū esset qualitas bonitas in dūmū.
Infinitas enim nō dēuot qualitas rāoz illius, cui addit. Ex quo sic efformata argy: 1°
ens infinitū esset qualitas substantiā infinita, et qz ens in dūmū esset qualitas substantiā in dūmū,
quia infinitas nō variat rāoz fāz illius, cui addit. Sed implicat, ens in dūmū esse qualitas
substantiā in dūmū, alia accenti esset substantiā, dū sit ens: qz ens infinitū nō ē qualitas substantiā
infinita, sed ab illa qualitate dīctōz, et dēuot ex nā rei imune.

Poz argy dē, hīc illa
dē stante, sic: si ens infinitū esset qualitas singulari infinitū, et qz ens in dūmū esset singulari in
dūmū; sed ens infinitū ē qualitas singulari infinitū, quia dēuot ab intellectu, et qz dēuot
qualitas singulari, ita ut dēuot minime dīstinguat in re a singularitate; qz ens in dūmū ē qualitas
singulari in dūmū. Subiūmo: sed singulari in dūmū nō implicat realitē a parte rei dūmū;
qz ens in dūmū, dū sit qualitas singulari in dūmū, nō implicat realitē a parte rei dūmū.
Subiūmo: si dūmū, et dēuot ab intellectu; nō forte nūc realitē realitē, qd hūc dēuot Scotica nūc
dēuot, et Scotus totū reprobat. Opazem ab illis hūc argy rāoz accipere, ut qz illor dēuot
euancit.

Poz tūqz cy Māzio dēuot 2. mēph. 1. 4. ad 2. in fine, qd rāo dēuot optimi dēuot
dē bonitate, et sapientia, et dēuot ab intellectu dēuot, nō tūqz substantiā, et esse; cuius
rāoz, quia sapientia, et bonitas sunt perfectiones dīparatē nūc nūc in claudens
quia nulla ē superior rāoz ab intellectu, et ideo ex dēuot fāz, seu p hīc uel nō identitē
fāz eaz in dūmū rāoz infesta nō identitē fāz illaz in p hīc, nō in infinita, qz
iuxta Thomāz) rāoz addit illis in p hīc sumptis nō p hīc variat rāoz fāz illaz,
ad idē, si in dūmū, seu p hīc 24 se rāoz fāz unius nō rāoz fāz alterius; hoc idē
seruant p hīc dēuot, quia equi sunt dīparatē, seu nō subordinatē nūc, ac p hīc
u, et infestius, nō substantiā in dūmū includit, et ē qualitas ens, et ita licet dēuot dūmū
entis obliuē p hīc p hīc dēuot dēuot dūmū substantiā, nō tūqz ē dēuot. Māz autē

Unde in fac. R. R. diligendo

Wm. A. A.

Veritas sic decepta ratione praesentibus: Sed sub. affirmat, dicitur namque immunes a parte
 rei, praecise de sui rationibus, et ab eis realiter distinctas: et ponere immunitatem in
 deceptum in adposito tantum, est negare namque immunes a parte rei extra se, et aperta facie ne-
 gare distinctam realitatem propriam, praecipue, maximeque Scoti et loci, et stabilis distinctionis virtualis
 Thomae; et qui in hoc scilicet, tale fecerit, aut dixerit, anathema sit. Ita fregit
 per anathematizationem nos; sed daret, innoce illis, quia nesciunt, quod faciunt, de precipitante
 aut timore, ubi non erat timor. Ad 13, non negare namque immunes a parte rei,
ubi dicitur illas statuit, et defendit sic verba 2. d. 3. q. 7. n. 4. dicitur: quilibet quiddam creatur
atur / Creatura, Realitas, Creatura / potest intelligi sub ratione velis abq. Traditione: Si autem ip-
sa esset de se huius, Traditio esset intelligere eam sub ratione velis: sicut et Traditio intelligere
esset dicitur sub ratione velis, (realitatis), quia ratio intelligendi repugnat omnino suo ob-
jecto. Sed nos ex de. defendimus namque immunes in creatis, et non in divinis, ubi nec in vo-
ce immunes ponit dicitur: quare et de in creatis ita clare affirmat dicitur: dicitur namque a parte rei
immunes, et de singularibus, determinabilibus, partibus, habentibus unitatem partem mi-
noris numeralem, quoniam, inquit, non utitur huius, nec aliqua de huius vobis in divinis, sed tan-
ty de ore eius pender deceptus, deceptus, deceptus, qui non enim accipitur ab aliqua realitate
re, ut deceptus adequatus realitati, sive ut perfectus deceptus illi realitati adequatus, et
ut diminutus, et imperfectus? Cuius hic, ubi non eodem modo loquitur, si eodem modo sentit?
eodem modo sentit? igitur et legimus mentem eius se ipsum defendit. Ad 24, non negare
distinctionem partem inter realitatem unitatem subiecti, sive creati, sive increati, in qua partem, et sem-
per illi defendit dicitur; atque ideo et illo dicimus, quod inter eam dicitur, et attributa, et personali-
tates, et inter ipsas ad hanc et data vera distinctio partem et namque rei; quod partem distinctionem dicitur
non Scotus ipse negare inter partem quiddam a Dei propria summa divine eius simpliciter
et, dicitur omnibus, et docemus non ubi supra: circa non includit soluta, quorum unus sit partem et at-
que: Quid utique non distinguere in Deo et namque rei &c. hoc idem et non ut fidelis discipuli dicitur
mus; et defendimus; atque ita, si ideo anathematizationem nos, anathema patientes tolerabimus et
magister dicitur. Sed Scotus una nobiscum, de talis dicitur non docet, anathematizationem.

Sed proinde Deus! patienter tollere nos, Scoti magnamque Marianus, et anathema
re ab hostibus multos! obis fidelissimis discipulis tanti magistri inuicem patienter fecerit;
ne Petrus Valida, Viva, potentis, fide gladius evaginavit; et magni sui inuicem, ab hostibus
benefecit, et docuerat, illam, vindicare, autem infidelis ad terram potentia trahens:
Cuius exemplo sic in doctrinam, nunc, sed gladio ipsorum inuicem: per vos, si quis inira Scoti
ex parte Scoti doctrinam negauerit, in admittit, anathema sit; sed ut supra per, Scoti spiritus
negat distinctionem fidei etiam rei in eadem divina, seu inter quiddam via prout Dei, quod doctrinam
in admittit, distinctionem fidei, quod ibi negat, ibidem affirmantes: et anathema de multitudine estis;
Iuxta enim, ore vestro vos iudico. Ista anathema in nos, et Scoti ad vos promulgat, vos ipsos
incidentes in fore, quod fecerit, et per hunc, de ita reorta est in sagittas sagitta.

Impuram enim nobis, quod distinctionem virtualem
militari admittimus, ita Scoti. Admittimus quidem illam in doctrina, sed ubi oportet ea tibi: quod
no enim: in via Scoti quomodo distinctionem inter agens, et possibile, sed ubi oportet ea tibi: quod
eodem pro sunt, et solus muneris distincti? vide de in doctrina. Oportet. 1. 2. 3. in ultimo d. de conclusionibus.
Ite: quomodo iuxta Scoti distinctionem patientis, et hanc patientis, ultima distinctio, et patientis?
Certe hanc omnia apud Deum nec distinctionem realem, nec fidei etiam rei distinctionem; sed distinctionem per intellectum
seu distinctionem rationis rationis, seu cum fundamento in re: et quia in re habent virtutes, seu distinctionem
virtuales. Si enim ipsi doctrinam admittunt distinctionem rationis rationis, seu per intellectum fidei cum fundamento
in re; ubi hanc data sine distinctione virtuale, cum hanc sine fundamento illius? et doctrinam tenent
admittunt distinctionem virtuale, ubi oportet ea tibi. Id quod plus ibidem met, ubi de allegata de doctrinam
supra in b. arg., ibidem, in qua, in eodem d. sic ait: dico, quod inter perfectiones etiam si fidei immunes tri-
bus divinis personis non est tanta distinctio rationis, hanc, diversorum modorum deprendi id, obry fidei-
le; fidei enim distinctio est inter sapientem, et sapientiam. Est ne hanc distinctio virtuale; in? quomodo et
de alia ibidem verba de legem, hanc non videntur, cum sint illi priora? Oculi enim habent, de le-
gem, quod nobis de obliuiscunt, et non vident, quod de ibidem per prius docet?

Impuram dicit nobis, quod
(ita Bulli Cane) arma feramus, et deus inimici; ne ad rationem Scoti probantibus nos immu-
nes a parte rei ponunt nominale, et thomae cum hac nostra doctrina respondere, et vim potentis
rationis Scoti devehare. Falsum tunc, aliqui namque presentis doctrinam Scoti, rationis iuxta
et aliquomodo favere posse dicentibus, et esse impossibile propositas, et simul negantibus namque immu-
ne etiam rei; dicentibus, et esse patientis, potentis, fundare intentionem generis, speciei,
et distinctio, et simul negantibus namque immu-
negant hoc esse immunes; cum singularibus creatis non possit dari scia, quia deus scire debet
esse necessariis; singulare autem creatum est indigens, variabile, et corruptibile. Et hanc sint satis
in hac celeberrima Scotica doctrina. Cui oportet dare usque ad plenum, et a dicta cum intelligit, expe-
tes deus vobis, ut deus deus deus non vos parum fundat. Oxidimo enim, quod nihil de
siderandi difficit vobis pro plenissimo, et pro, et deus huius de capite: et si qui vestri
invenit aliquid obicere, non, difficile, aut non capite explaratur, et audis, si ad me
veniat, et forte aliqua nova cum lectis illi serabo.

Interrogabis: pergit

De habitate enim ad Deum, et creaturam? et per quod ad substantiam finitum, et creaturam? Pro parte
soluenda multum inuicem realitate inter se pugnant, de alia per distinctio, alia per modum in finem
volunt, ens a parte rei tracti. Nos vero, qui nullam in ens a parte rei tractabile esse dicimus,
facilita ab hac difficultate liberamus dicentes: ens tractabile ad Deum, et creaturam per modum in finem
cos finitatis, scilicet, et infinitatis: quod tractabile est a posteriori, seu per intellectum, minimam in re. Et laqueus
in de 1. d. 8. 2. 3. n. 17. dicente: illa autem, per quam immuni aliquid tractabile ad Deum, et creaturam sunt
finitum, et infinitum, quod dicunt gradus in finem ipsius: et ita tractabile non sunt ens vere distinctio.
et ibidem n. 26. et ita ait: Recedo, quod iste deus tractatus dicunt modum in finem ipsius tracti, et
quos deus dicunt quate: non etiam deus tractatus dicunt modum in finem ipsius tracti, et
in aliquo realitate per se ipso. Et proinde probant quod distinctio non dicunt modum in finem, sed realitate
per se ipso tractabile, quod per se pugnat in deo. 2a vero pars resolutionis, scilicet, quod si tractabile non sit
a priori, seu a parte rei, per ex eo quod ens minimi est possibile, determinabile, immuni, seu tractabile
a parte rei, et tractabile ex de supra allegato dicente: in deo non ordo realitatis antiquitatis, quod
una tractabile aliquid, quia tunc non esset perfectio simplex. Proinde ita ratione probari: modum, et

propter rei determinabilem, et ideo non illud a parte rei determinare, sed a parte intellectus, et ideo non illud a parte rei determinare, sed a parte intellectus, et ideo non illud a parte rei determinare, sed a parte intellectus.

Ad solvendum allegatum, hanc etiam affirmari auctor: secundo, quod ille (nota) conceptus dicitur de Deo et creatura in se, determinabilis per aliquos (nota) conceptus dicentes quali. Quod etiam praediximus loquens de conceptu immuni paternitatis, et de determinabilis illius sic: conceptus immuni est determinabilis in intellectu per aliquos conceptus, ut plene habet in solutione precedenti. Ad hoc clarum, plenius intelligendum habet clarum doctrinam in Praedicabilibus. Quod 2. 1. 4. in solutione ad iniquam 3. arguitur, quod in perfectione aliquo in se, sed, quia huius determinabilis est in se, non in Deo, in creatura, sed solus in intellectu, ac proinde si aliqua est imperfectio, ex parte intellectus est propter imperfectionem illius imperfectionis, ut in Coron. delu. alleg. Item maxime, quia huius determinabilis non est in essendo, sed in representando, non conceptus immuni est effectus singularis, realiter et perfectus productus ab intellectu agente, atque in essendo minime est determinabilis, sed determinabilis, et singularis sit: sed tunc in representando determinabilis, seu determinabilis est, quia ita est immuni, et representat aliquam immunitatem, et quod intelligendum de Deo, et creatura, et nequaquam potest in hoc sensu determinabilis, seu determinabilis, ut patet de Deo, et creatura, et nequaquam per aliquos conceptus representantem infinitatem de solo Deo intelligendum, et finitatem de sola creatura affirmandum. Hanc uero doctrinam (quae necesse est facit inuenire) diligenter retinere debes, ut si nulla arguta, quae ex hac determinatione intellectus efformare intendat de aliter determinatione precedentem solutionem, ponit de duas, non casus huius uerumque doctrinam et Realitas fortis, et conceptus determinabilis.

Ad 29 partem dubii dicimus, quod ens finitum determinabilis ad substantiam finitam, et accidens per uerum, et proprias differencias. Probatur, quia ens finitum ita in se, seu a parte rei determinabilis per eum determinabilis, ut cyri efficitur realiter in se, non in Deo, sed ad hoc requiritur pluralitas realitatis, quae uero una sit per se, et finitum per aliquos, tanquam per actum, ita quod fundent rationem generis, et differenciam. Item affirmatur, quia si ens finitum non determinabilis per differenciam, sed per modos, repugnaret in se per modos in se determinabilis, ut patet ex 2. 1. 3. dubium sequens, quod substantia, et accidens non differunt essentialiter, quia modi intrinseci non variant, seu non differunt essentialiter ens: 29. 2.

9. 1. An ens in suis rationibus, modis intrinsecis, & ultimis differenciis fratriter includatur?

Huius difficultati deinde valde aduenit ad perfectum intelligere eorum, quae huiusmodi dicuntur, et postea de rationibus ens dicenda sunt. Supponimus enim apud omnes admittere, ens fratriter, seu quiddam includi in omnibus generibus, speciebus, individuis, et partibus essentialibus, nempe materia, et forma, ac etiam in Deo, quibus omnibus in quibus, seu quiddam includi dicuntur. Probatur, quia huius, quae respicit ut proprios modos, et rationes, et ultimas differencias: quibus videtur de dictis se esse tunc realiter, et identice, et non fratriter entia, non 2. 1. 3. n. 8. Statuit, ens ut obiectum in se habere duplicem primam, scilicet primam ad omnia illa, in quibus supra dicti modi includi quiddam, et primam virtualitatem ad illa omnia, in quibus non includitur fratriter, quibus intellectu fit mentio. Sed ante illius solutionem scire, et explicare oportet, quod in modis intrinsecis, quod differencia ultima, et quae non ultima?

Modus enim in immuni sic affirmari potest: quod rei determinatio, illa essentialiter non variant: et ita immuni modo intrinsecis, et extrinsecis, non modus determinatus, sicut sunt sex ultima praementa) accidentaliter solutio, seu impotentia determinat, seu modificat se, cui addita. Multo enim dicitur, quod modus determinatus, quia non omnis determinatio est modus, scilicet differencia esset modus, quia determinat genus. Sed solus illa determinatio, per quam non variatur essentialiter ratio fratris illius, cui addita. Modus enim intrinsecus, qui solus ad personam attinet, sic immuni definita a se, huius ex 2. 1. 3. n. 26. et 2. 4. n. 11. et ille, qui non variatur rationem fratris illius, cuius est necessitas

que nra ipsa e **Solutio:** ens nullatenus in suis p[ar]tibus, modi int[er]necii; et ult[im]is diffe-
rentiis fracta, essentia, seu quodlibet autem in claudat. Ita D.^r l. d. 3. q. 3. m. 6. dicens: Dico, quod
ens n[on] e[st] univocum dictu[m] in quid libet pa[rt]e intelligibilibus: quia n[on] e[st] differentia ult[im]a, nec
p[ar]tis p[ar]tibus. Probat[ur] t[ame]n Solutio h[uius]modi int[er]necii: modus ut modus necess[ari]o excludit
in suo quodlibet de p[ar]te 2^a, qui[m] modificat alius n[on] modus rei, sed rei ipsa essentialiter esset; et f[r]uctu
d[icitur] int[er]necii n[on] necess[ari]o excludit, minimu[m]q[ue] essentialiter includit ip[su]m ens. - I[n]firmatur: implicat, et
esse superadditu[m] sibi; sed modu[m] int[er]neciu[m] superadditu[m] rei, cuius e[st] modus: et implicat, modu[m] esse
fracta ip[su]m rei, cui additu[m]. Sed si essentialiter includeret illu[m], esset fracta ipsa: et implicat, modu[m]
int[er]neci[u]m entis includere fracta ens. P[ro]p[ter]ea q[uod]

ut minimè includens. Probatur 3°. Ultimii differentii duplici ratione scilicet n. 6.
et 10. sic: Si differentie includunt quiddam autem ens, et si sint omnino idem; et ex una differentia
aliqua idem entia, idem habentes, quo deveniant, ergo differant. Id talia sunt propriè differen-
tia ex 9. et 10. metaph. : et ultimæ differentie sunt propriè differentes; et sequenti debent inclu-
dere alias differentias, per quas differant, et includunt ens, per quod deveniunt. Rursus: ille di-
fferentia in istis simul cum ente includit etiam ens, et non? si non; quid scilicet ultima differe-
ntia non includat ens. Si includunt ille includit etiam ens, cum ipse non sit inter se omnino idem,
alias non ponent eam rationes distinguendi talia; et includerent, in quo deveniant, et simul alias di-
fferentias, per quas differant: et idem argueretur & his alii, et sic usque in infinitum. Q

Abolition

hinc ultima differentia (scilicet Latine) prout dicitur quidditas, necesse habens esse, neque nomen quiddi-
tatis latius pro nomine esse, neque quidditas dicere Latine, et singuli habitabiles in eadem re
identificati, quia tunc res una tantum dicere habere esse: unde licet omnia sit quidditas,
non tamen est una. Immo adhuc deo, quod ultima differentia sit essentia, de essentialitate proposita ex
illa, tunc est habens esse, quia est essentia, cui sit quidditas, irrevocabilis distinctiva alteri-
us, non vero distinctiva ab aliquo. Ad 19. confirmationem deo maiorem, et nego minorem, distinguendo im-
plicitam probationem: de facto existunt identice a parte rei, deo; existunt formaliter, nego; quia
propter (scilicet Latine) non existit formaliter, seu per se, existit, sed tantum materialiter, seu identice, id
est, quia realiter identificata cum subiecto esse formaliter per se sibi existit existente. Sed ad
confirmationem in contrario argui videtur, adverte diligenter, quod aliud est, quod prout modo intui-
tus, id differentie repugnet formaliter existenti; et aliud, quod prout repugnet existenti formaliter: 19. est for-
maliter, quia existenti non repugnat formaliter prout, aliter existens subiecti minimi prout propter prout.
Sed hec propter existenti formaliter repugnat prout, modo intuius, et ultimum differentie, est vera pro-
prie formaliter propter superius intuius, non vero prout apertum superius intuius; quia tunc est, quod
existenti formaliter formaliter non repugnat prout formaliter, neque illi ducit realiter, materialiter, seu iden-
tice; sed tunc formaliter est, quod illi ducit formaliter, seu esse, ratione ipsius prout, id differentie, quia
cum non sunt formaliter, sed solius identice, seu materialiter ens, ita nec formaliter, sed solius identice ex-
istunt, quatinus, scilicet, identificata cum ente formaliter existente. Ad 29. confirmationem distin-
guendo maiorem: cum ducit prout, ducit essentia uniformiter, deo; diverso modo, cum ducit prout, nego.
Et distinguendo minorem: sed differentibus ducit identice prout ensi, deo; ducit formaliter, nego mino-
rem, et cogit in eodem sensu. Differentia enim eodem modo habet, seu participat ratione ensis,
sicut et ratione formaliter ensis, et deus non participat, seu includit formaliter rationem ensis, sed solius re-
aliter, seu identice, ita similiter participat prout ensis: quare ultimum differentie sunt bo-
num, et verum solius ratione identice ensi, quod sufficit ut intelligibiles, et inveniunt sub
obito adequato intuius. Innotabit: quod ultimum differentie, et prout inveniunt sub obito adequato
intuius. 29. suum formaliter ensi. Probatur hoc: quod est per se intelligibile, est formaliter ensi; sed ultimum
differentie, et prout, cum apprehendunt sub obito adequato intuius, sunt per se intelligibiles: 29. et for-
maliter ensi. Ita, deo, 29. cogit, et maiorem probationem. Tamen deus est ensi. 29. di-
cens: neque omne per se intelligibile, aut includit essentialiter rationem ensis, vel inveniunt virtualiter,
et essentialiter includente rationem ensis: et ita per quod ensi (quod ibidem statuit obito adequato in-
tuius) habet primitivum immunitatis ad intelligibilia, hoc est, ad deceptum quidditativum generis spe-
ciei, includentium, et participat essentialiter (physicam) omni rationi, et ensi increati: et habet primiti-
vum virtualitatis ad intelligibilia in causa in intelligibilibus, hoc est, ad deceptum qualitativum
differentiarum ultimarum, et prout propriarum. Ecce ad, tibi plurimum, subtilis doctrina habet. Vel
distingue maiorem illam sic: quod est per se intelligibile motive, ut formaliter ensi, deo, quia talia sunt,
ut ad deceptum intelligibilia habentia deceptum quidditativum, seu includentia rationem ensis; quod est per
se intelligibile determinativum tantum, est formaliter ensi, nego, quia talia sunt, ut ad deceptum intelligibilia in
se intelligibilibus, tanquam in causa motiva ad illa intelligenda habentia deceptum qualitativum, et
non includentia rationem ensis, sed vel inveniunt virtualiter (ut sunt prout, et modis tantum), et esse
aliter (ut sunt ultimum differentie) in includente rationem ensis, neque hoc videtur, qui in includente rationem
ensis est per se intelligibile, et obito motum intuius, non solius ad cognoscendum hoc, sed et ad cognos-
cendum rationaliter, quod essentialiter inveniunt in hoc, et ad cognoscendum rationem ensis, quod virtualiter
inveniunt in ipso hoc. Ecce clare intelligitur deus. Sed adhuc innotabit: quod est per se intelligibile, ne
formaliter nihil: 29. est formaliter ensi. De causa; quia ensi, et nihil oppositum; sed ultimum differentie, deus
per se intelligibiles, non sunt formaliter nihil: 29. formaliter ensi. Ita deo antecedente nego cogit. Ad proba-
tionem dic, quod utique ensi, et nihil sunt contradictoria; non tamen formaliter nihil, et formaliter ensi propter
sine contradictione formaliter, ut de summum distat. unde cum inter 19. extrema non possit obiter medi-
um, bene sequitur, ultimum differentia non est nihil, 29. est ensi; quod negum verum est in sensu identico per reali-
tatem, est realiter, seu identice ensi, quia re vera identificata realiter cum ente. Sed cum alia ex-
tra non sunt contradictoria, data quidam medii prout abnegationem extremorum, arguitur ultima differentia
nec est formaliter nihil, nec formaliter ensi, sed formaliter est ultima differentia, et nec ensi, nec nihil; sicut
de equinitate asinus, equinitas est equinitas, et essentia una, nec plures, quatinus iden-
tice, et realiter sit una.

Hec e expressa de prima Scoti 4. 21. clau, ubi loquens de ultimis differentiis
ait: sunt entia realia, n. hinc finalia; nec hinc ex hoc sequitur, qd 24 se sint n. entia, si-
cut n. sequitur, hoo 24 se n. albus, ex 24 se n. albus, quia nec ratione humanitatis habet
qd sit albus, nec n. albus. Entis 24 differenz n. p. ratione differenz sunt entia, nec hinc sequitur
qd p. ratione differenz sint n. entia. Nota hanc doctrinam, quia ex ea pendet intelligia 24
et argumentorum solutio.

Instabis adhuc inq: sicut aliquo opponitur n. entia, ita e ens;
sed ultima differenz finalia, seu ex se opposita n. entia: 24 finalia e ens. - Ipsi autem: ultime
differenz 24 se sunt a parte rei, quia 24 se p. ratione dunt ab illo, cuius sunt differenz: 24 24
se sunt n. entia: 24 24 se sunt entia. Ita ad instig negdo maius, quia n. o. illud, qd fran-
litz opponitur n. entia; finalia e ens; sed si finalia e ens, l. finalia aliquitas entia, quz chq finalia
la opponitur n. entia. - Vel 24 24, data maiori, negdo maius, quia ultima differenz, dy 24
se, seu p. ratione suq n. sit finalia e ens, nec finalia n. ens, ita finalia, et ex se, seu p. ratione
suq nec opponitur entia, nec n. entia, iuxta superiorum doctrinam. Ad ipsam rationem distinguo
entia: ultime differenz 24 se sunt a parte rei p. aliquid, recedo; 24 se, ex parte, ngo; quia
licet illis 24 se sumptis n. negata esse a parte rei, seu existera, hinc hoc qd e ens, seu existera
n. dunt illis 24 se, seu p. ratione suq finalia, id soly identice, et p. illud, cui sunt realia
idz; et ex adhuc 24 se sumptis n. negata illis identitas realis ex ente, nec 24 se esse a
parte rei p. illud negata illis. Et poterat argui quia Ipsi autem in thomista sic: maius
p. 24 se e a parte rei; id p. ratione, n. ex se p. ratione ex se, id p. ratione suq: 24 se a for-
tiori licet ultima differenz 24 se sit a parte rei, hinc p. se, id p. aliquid existit.

Arg. 2. ex Tho 3. metaph. text. 10. ubi probatur, ens
n. esse genus, ex eo, qd includatur in differentiis, qd requiratur generi ex 6. topic. cap. 3. : 24
si autem n. genus, id e quia includatur in differentiis. - Ad hoc argum. responder du-
pliciter. 1. d. 3. 9. 3. n. 14. 1. ait, qd testimonia illius libri n. sunt p. aucto-
ritatis, quia Hales ibi nil docet asserendo, sed argumendo ad opposita, ut ex pro-
prio illius libri dicitur; immo et Suarez ipse, cum e argum. facit. - 2. Respondet lite-
raliter d. 3. p. remissa auctoritate Hales; dicens: Remouet rationem generis ab ente, p. aucto-
ritatem immunitatis: quia videlicet probatur p. se 1. modo 2. differenz aliqua. Ex parte hoc
potest excludi, qd entia n. sit genus. Quia si sit ut aliquo sit genus n. sufficit, qd includatur in
una tantum specie, sed in omnibus suis speciebus, ita ut aliquo n. sit genus n. sufficit, qd includatur
ab aliquibus differentiis, quia genus ex se n. a. ab omnibus differentiis debet excludi, ex
6. topic. cit.; ac proinde ex entia, quantum n. in omnibus, saltem n. ultimis differentiis includatur,
hoc sufficit, ut hinc probetur, n. esse genus.

Instabis: 24 differenz n. ultima e finalia
ens: 24 et ultima. Probo hanc Cog. p. rationem d. 3. : imus certus. Quid, et dubius. Q
dicitur, habet in se deceptu d. 3. et univocum illis, et quibus dubium e; id propter quod entia cer-
tus qd aliqua differenz e finalia ens, et dubium e an sit differenz ultima, l. n. ul-
tima: 24 deceptus ille certus entis immunitatis univocum e utriusq differenz preceptum, utrumq, et n.
ultima, et quibus dubitatur. Igitur utraq e finalia ens, et ita entia in omnibus differentiis equi-
includatur. - Huic responder d. 3. cit. n. 12. qd ex hoc soly probatur, et sequitur qd
entia immunitatis deceptus univocum omnibus differentiis, n. hinc qd sit in qd, seu univocum d. 3. et
de omnibus: unde n. sequitur qd in omnibus includatur, n. qd soly includatur in illis, et quibus n.
voci, seu in qd probatur, ut sunt oia n. simplicitate simplicitate; minimi hinc includatur in sim-
plicitate simplicitatibus (quia hoc ait d. 3. arguit d. 3. et d. 3. et quibus tantum identice, et quasi
et nominatim probatur. Scire debet qd in probatur univocum, et univocum probatur. Nota et
p. 2. d. 3. et d. 3. in 12. - Adde hinc, qd illa p. ratione maius argum. e finalia, quia dy qui ca-
ritas e, qd aliqua differenz e finalia ens, sed cuius qd e differenz n. ultima, quia n. dubi-
tat, id certum e, esse metaphisice resolvable.

Arg. 3. ex Tho dicente: ex n. substantia n. sit
substantia: 24 ex n. finalia ente n. sit finalia ens. Sed ex rationalitate v. g. p. finalia hoo, qui
e finalia ens: 24 rationalitas, seu ultima differenz e finalia ens. - Ipsi autem: Quod e ratio fin-
lis exendi tale, scilicet e finalia tale; sed rationalitas e ratio finalis, quia hoo e finalia ens: 24
se p. ratione finalia ens. Ita 1. ad argum. distinguo antea: ex n. substantia finalia, l. identice, n.
sit substantia, recedo; ex n. substantia finalia p. rationem, n. sit substantia, ngo antea, et utramq Cog. Non

etiam dicimus, ultimam differenciam sub ratione, et entis minime esse entis, substantias, sed magis dicimus, non
esse de se, et quid dicitur de entia, substantias. Et si interroges, quid sint substantia, et esse? Dico
quod substantia sunt, et vocantur substantiales, entales, entaliter, taliquitates. Unde ad Thomam.
non dicimus, quod rationalitas non est substantia ens, sed ens ens, quia rationalitas
non constituit hoc in ratione entis, sed in ratione rationali, et sic proprie est entalitas, seu talitas
entis, quia, scilicet, hoc constituit in ratione talis entis, nempe, rationalis. Respondetur
ad argum. Deo toto, non de ultimo Cōg; quia si argueretur, rationalitas non est substantia ens, sed hoc
fit de rationalitate: et hoc, qui substantia est ens, fit de substantia ente, et fallacia 229^a ad similes
entis, nempe, et una pars ad totum, quia fit de rationalitate, et de aiali, quod est substantia ens,
et infertur de sola rationalitate, quod non est substantia ens, quasi de sola rationalitate fiat, seu dicitur hoc
totum, qui est substantia ens: ut enim hoc sit substantia ens, sufficit, ut dicitur de aliquo substantia ente;
sed non requiritur, ut quolibet, et quod totum non dicitur, sit substantia ens; sicut ut sit substantia ari-
matum, et vivens sufficit, utrumque tantum pars, scilicet, arg. esse de se substantia vivens, quantum
ad vitam partem, nempe, Corpus non est substantia, sed solum denominatur vivens, seu anima
vivens.

Replacabitur magis ad 4^{am} solutionem sic: Abstrahere est substantia id, quod dicitur eius
substantia, et quid dicitur est, quod dicitur, et abstrahere minime in se distinguuntur.
ergo quod est substantia aliquitas est substantia aliq. et quod est substantia entalitas, est substantia ens, quia
ens, et entalitas, aliq. et aliquitas sunt dicitur, et abstrahere. Id intra primum respon-
sum ultima differencia est substantia entalitas, aliquitas de 29. — Per viam autem argu-
endo Cōg, et suppositum, scilicet, quod ens, et entalitas, aliquitas, et aliquitas sunt proprie dicitur,
et abstrahere, non proprie abstrahere entis est entitas, dicitur vero entalitas est entale
et similitudine dicitur aliquitas est aliqual. Videndum est D. 1. d. 3. 2. 3. et Martinus hinc

Ad 4^{am}: transcendens dicitur necessarium, et essen-
tiale inclusionem dicitur transcendens in inferioribus suis; sed est et quid transcendens:
de necessitate, et essentialiter includitur et hoc in modum continendi, primum, et ultimam differenciam.
Et non ergo Cōg, et suppositum, nempe, modus, pars, et differencia esse inferiora entis,
quia illa non dicitur sub se, sed includit de tantum, siue taliter respiciat. Ad 5^{am}.

D. 1. d. 26. 2. un. n. 46. et alibi sepe affirmat, quod a Relationibus divinis, et ultimo intuitu
hinc, immo et a differenciis individualibus potest abstrahi aliquis conceptus communis, et
universum, et univocum, seu in 2° dicitur de 1°; sed nihil ostendit, ut illi conceptus sit conceptus
inadequatus entis: et ens includit substantia, et quid dicitur in predictis ultimis differenciis, et
ultimo intuitu. — Non ergo minor. Ratio quare in predicab. sup. 2. cap. 2. 2. 4. arg. 2.

DISP. 3^a DE PAONIBUS SIMPLICIBUS ENTIS.

Primum inveniunt, 2^a indagare oportet. Videmus namque entis, et non modum individui concipi,
quod intimius sunt illi, quod partes, percipimus. Modus autem de partibus entis nobis est
cura. Sed quia he partibus entis sunt in duplici differencia, namque alie simplices, et alie plexe sunt
ideo ut distinctius procedamus, in hac Disp. de simplicibus percipimus, et in sequenti de plexis
xii. cap. primo. Sed magis ut quae partibus huiusmodi resoluenda sunt, non dividantur, sic ita:

4° unic. Unus ens habeat aliquas partes, quae sint, &
quomodo ab ipso distinguantur?

Circa 1^{am} partem huiusmodi negantur aliqui, dantes partes entis, ut Averroes; alii illas re-
dunt, sed dicunt, esse entia rationis, non realia, nempe, imaginaria, ut quidam philosophi et Thomisti, et
Jesuiti; Scoti vero cum D. 1. d. 1. dicunt, et dicimus: ens reale ut sic habet partes,

et proprias partes. Et ex D. 1. d. 16. 2. un. n. 17. dicitur: Alia sunt dicta in aliquo uni-
versali (intelligitur identice) quasi partes divinenti, nec sunt res alie ab ipso divinente, sed modo
ens divinet multas partes, quae non sunt res alie ab ipso ente, ut probat Philosophus 4. metaph. ubi dicitur

text. 5. sic ait: Quomodo dicitur numeri, prout numerus, prout rationis sunt: ita
entis, prout ens. Et ibidem text. 4. sic: Et scia quiddam quod speculatur ens prout ens, et
quod si se ipsum. et iuxta Scotum, et Ral. ens habet proprias rationes. Pater etiam ratione; quia
ad utramque, et propriam rationem 4^a actiones requiruntur, 1^a quod sit reus, 2^a quod admodum di-
cata de subto, 3^a quod sit reus subto, nec est ita, et 4^a quod aliquando distinguatur de
noia rei a subto. Id hinc rationes repraesentant in rationibus entis supra probatis, et in fac-
expresandis: et cetera. Minor, quod ad 4as partes, seu rationes, in qua prout est difficultas, ita
proponitur, et probatur in 6° c. ubi sic persequitur: Distinguitur itaque (rationes entis) ab
inhibere finaliter, et quidditative, et tunc ab ente; formaliter, dico, reali, et quidditative;
aliter metaphisica includens tales rationes de ente, et illas includens, non ens scia realis.
Et ex ipsa littera videtur habere sufficiens pro nunc respondere ad 3as partes tituli.

Obiicit itaque: Deceptum entis visum non est realis.
et nec rationes ipsius frequentes reales sunt. Contra primum, quia ratio debet proportionari
ad subto. — Primum, rationes entis esse quidditates reales eo sensu, quo explicuimus, et a rationibus
deceptis entis esse reales; quia deceptum entis obviat, licet non sit etiam rei precius, sed a
intu in adquirendum deceptum, adhuc dicitur absolute realis; ita eodem modo rationes ipsius
frequentes sunt reales, ne sciam ac intuitus efformat reales illos obviat deceptis entis, statim
entis resultant rationes ex illo ab ipso eo, quod ab intuitu per uterque actus efformantur, et fin-
guntur.

Clara 2^a tituli partes. Dicimus cum dicitur: quod rationes simplices, seu imple-
xas entis (inquit D. Thomas in Disp. 1^a 2^a 3^a). Sunt tantum tres, nempe, Unitas, Veritas, et Bonitas. Et
exposita mens Scoti cit. et n. 18. et alibi in locis, et quod fecit d. munus d. sensus; Plurima
sunt in initio huius metaphisice. Vult numerum huius rationum augere dicens, res, et aliquid, et tunc
rationes simplices entis; Id hinc sententia ab omnibus fere reiecta, quia res, et res, et
aliquid sunt nomina sinonoma; nec alia dicitur prout ens, nisi quod ens sumptum nomina-
tione significat entis abstracta hinc ab Unitate, et similitera aliquid; res autem significat
entitatem realem, seu existentem. Adverte autem, quod prout dicitur tres rationes entis dicuntur
simplices, seu implexas, quia quilibet unico simplici, et implexo reo significatur, ut pr.
Et hinc et sigillatim agere per tres articulos decet: Quare sit:

Artic. 1us de Unitate.

Interrogabis 1°: an unitas dicitur finaliter in positivo; et in negativo? Tenent
communiter Thomam, et Bonum unus, taliter scilicet adhaerere quod unitas propria ratio entis in
suo quidditative deceptu importat finaliter prout negationem divisionis, non vero aliquid posi-
tivum, ad quod talis negatio sequatur; et ita dicunt quod definitio illa Unitatis, unus est indivisus in
se explicat unitatem unitatis 2^a deceptum huius, quod finaliter importat. De oppositis itaque tenent
communiter Scotum cum dicitur 2. d. 3. Arguitur per hoc, et precipue n. 4. in fin., cum quo et nos

Dicimus: Unitas finaliter in positivo dicitur; quantum in obli-
quo, seu de notato dicitur negationem, prout communiter explicatur. Ita dicitur et probatur ex
ipso n. 3. dicente: Nulla imperfectio repugnat alicui, nisi propter aliquod positivum in eo. Itaque
nulla imperfectio repugnat alicui, nisi propter aliquam perfectionem, quod est aliquid positivum, et
entitas positiva; Id dividitur est quidditas imperfectio, et ideo non prout dicitur negationem: et cetera.
(expresse) et unitas importat aliquid positivum, ratione cuius cuilibet uni repugnat divisio. Id
illud est positivum non prout ens ipsam rationem finaliter entis: et unitas finaliter, et cetera, seu prout finaliter
divisa ab ente, et quod positivum. Probatur subrepta: illa negatio, seu repugnatio divisioni dicitur im-
mediate ab illa finalitate, quod ex se est exclusiva divisionis, seu multitudinis; Id hinc non est ipsa ratio
finaliter entis; quia hinc repugnat ita in uno, quod in multitudine: et cetera. Confirmatur etiam dicitur d.
4. metaphisice 2. 2. n. 13. dicente: quod 2^a huius rationis finaliter sumitur magis, et minus, et quod positivum, quia
negatio non sumitur magis, et minus; Id unitas sumitur magis, et minus, quia res una aliqua uni-
tas est magis, et minus perfecta, quod alia, et ita aliquid unum est magis perfectum unum, quod aliud: et cetera.
Itaque ex eodem d. ibidem: quod importat perfectionem simplicitatis, et quod positivum; Id unitas est huiusmodi,
quia res una in quolibet ente est melior ipsa, quod non ipsa, quod est definitio perfectionis simplicitatis: et cetera.

Videatur dicitur itaque d. 3. d. 1. 2. 1. n. 8. et in 4. d. 12. 2. 4. n. 26.

Ex quo dicitur qd unitas innotat in se, et in obliquo dicitur negatione divisionis in se transcendentaliter sumpta, quia ista negatio dicitur de omni entis, sive simpliciter, sive opposito, sive finito, sive infinito, sive actuali, sive potentiali, quodlibet est in divinis in se, et non dividitur in partes. Videndum est d. 1. d. 11. q. 1. n. 6. Et per hanc negationem apte explicata unitas prout a nobis percipitur, quia facilius percipimus frequenter quid non sit res, quod quod positivum essentialiter sit, percipimus in illis, quod minime entibus sunt; et ita apte, modum per negationem per dicitur explicuit dicitur unitas, dicitur: unitas est indivisus in se.

Interrogabis 2°: Quia unitas sit pars entis? ad qd explicatur in 1° in loca 9. quodlibet unitatis dicitur, qd unitas per se immunitate, seu transcendentaliter sumpta est pars entis, non ut in tractatu ad aliquam speciem unitatis per se. succedat; quia pars debet habere equalitatem latitudinis cum subiecto, siquidem ex illo manifestum est; sed sola unitas per se in tota sua latitudine equalitatem cum ente, qd est commune omni entis reali finito, infinito, simplici, opposito, &c. Ideoq; supradiximus, qd negatio illa ad unitatem partem entis sequens est similitudo immunitatis transcendentaliter sumpta.

Ex huiusmodi dictis colligitur, qd multitudo transcendentaliter facta accepta dividitur in negativo: et ratio est, quia non esse entibus positivis nequit esse alia entibus, positiva, sed mera negatio; id multitudo, quod quidem est quasi effectus divisionis, est tunc unitatis: 2° dicitur unitas facta in positivis, multitudo per oppositum in negativo facta dicitur, licet etiam dicitur entitates positivas facientes multitudinem. Et colligitur, qd sola unitas tollit multitudinem, unus vero non, unde in materia, et forma, corpus, et anima in hoc sunt plures, seu faciunt multitudinem, quia licet sint unitas, non tamen sunt unus, neque solus hoc ex illis dicitur est unus.

Artic. 2us de Veritate.

Non loquimur de Veritate in significando, nec in representando, seu cognoscendo, sed in 1°, et 2° parte Summularum Scoti dictum est; sed agimus de Veritate in evendo, ad qua Interrogabis: in quo facta dicitur? Cui dubio immuni sententia respondit, qd veritas in evendo dicitur respectu conformitatis. Ad quod tunc sit in re acceptum, et conformitas; non est unanimitas densus: Thomam immunitate dicunt, qd veritas in evendo est respectu conformitatis rei ad idem, quod rei ipsa habet in mente divina. Sed hic modus dicendi non placet, siquidem reiecta: Deus habet veritatem in evendo, cum sit verus ens reale. Sed non habet idem sui in eius divina mente, quia idem iuxta d. Aug. lib. 83. q. 46. est ratio gratia in mente divina, et quod aliquid est formabile extra, qd non, repugnat Deo, qui non factus, nec creatus, formatus, et formatus extra, nec intra est, &c. Alii dicunt, veritas in evendo

facta dicitur in conformitate rei ad sua intentionem, et intuitiva propria, ita qd illud dicitur esse verum, qd habet debita, solida, et legitima propria intuitiva sui; siquidem dicimus autem esse verum, quia habet legitima propria veri, et aliter esse falsum, quia dicitur habet autem similitudinem, non habet propria, et legitima veri propria intuitiva. Sed nec hic modus dicitur conveniens admihi videtur, sed statim sic reiectendus est: ens habet veritatem in evendo tantum quod propria eius partem realitatem sibi identificat; sed ens non habet propria intentionem intuitiva sui, aliam non esse supremam, omnino simplex, et irresolubilis quidditas, &c. Et huiusmodi simili arguitur in Deo, qui habet veritatem in evendo, dicitur minime habet propria intentionem intuitiva, aliam enim divina esse opposita, et irresolubilis in plures realitates factas distinctas, seu quare una non esset facta altera; qd totum est d. reprobatum habet d. p. p. 2. 4. per totum. Quare immunitate Scoti.

Dicimus: veritas transcendentaliter, seu in evendo facta dicitur in apprehensibili activa conformitate, seu cognoscibilitate, sicut est ab intellectu creato, et intellecto. Est immuni inter Scotistas, licet non ad unguem, seu integre prout ponitur a nobis. Probatur: veritas facta, seu in cognoscendo facta dicitur in partem conformitatem intellectus cum obiecto sicut est, seu in eo, qd actus intellectus representat se sicut est in se: 2° veritas obiectiva, seu in evendo facta dicitur in apprehensibili activa conformitate, seu in eo, qd res apparet ex se, in cognoscere sicut est, quia ex se apparet

veritati ex eo, quod apparet esse; maiore vero est ipsa apparet similitudo. Suadet
verum in evendo est, quod fundare potest cognitionem, qua cognoscatur res, sicut est:
et falsum illi oppositum, est illud, quod fundare, seu coare potest cognitionem illius, quod
non est, seu qua non cognoscatur res sicut est, quia oppositorum eadem est ratio per op-
positum, ne apponita oppositis inveniunt. Unde habet, quod falsitas reperitur in
rebus a parte rei, non tamen in omnibus, sicut reperitur veritas

Artic. 3.us de Bonitate.

Non loquimur de bonitate morali, et meritoria, et transcendenti, et in evendo, et
qua interrogabimur: In qua forma consistat? Solam responsionem est aduertendum, bo-
nitatem esse duplicem, unam est essentiali, seu primariam, et alia quia, et quasi accidentalis
sive accens propria: ista est perfectio, et integritas rei in proprio esse essentiali, seu quidam
terminus; et tunc non proprie, sed gradus, seu modus intrinsecus rei. Quia autem est proprie
entis; et ita. Præterea, bonitas, quæ proprie est proprie entis, falsitas consistit in appetibi-
litate, seu dictione, aut aptitudinali conformitate rei ad appetitum proprium rationalem
sive voluntatem. Probatur a parte veritatis: sicut veritas ad intellectum, ita bonitas ad ap-
petitum, seu voluntatem; sed veritas consistit in cognoscibilitate rei sicut est, seu in aptitudi-
nali activa conformitate rei ad intellectum; et similiter bonitas consistit in amabilitate, seu ap-
petibilitate, et conformitate rei ad appetitum. — Quod autem debeat intelligi proprie in ordi-
ne ad appetitum rationalem, patet; quia appetitus, et appetibili debent esse eadem se extendere;
sed solum appetitus rationalis, neque voluntas ad bonum se extendit, et in quolibet
propter habere aliquem saltem simplicem placentiam; appetitus autem sensibilis coar-
ctatur ad bonum sensibile proprium esse. et c.

Præterea colligitur, quod malum tunc bonita-
ti opponitur, in quo falsitas in privatione bonitatis transcendentalis, et ratio est, quia
malum idem est, ac defectuorum, seu cui deficit aliqua perfectio naturalis debita; sic
oculus cæcus dicitur malus, quia deficit illi perfectio naturalis et debita ad viden-
dum; sic infirmus dicitur malus propter defectum salutis, seu debite sibi humores
temperate dispositionis. Et etiam a parte: malum morale, seu peccatum falsitas in-
ter in privatione rectitudinis debite in eo, inquit, 2. d. 31. l. 1. m. 3.: et si-
militer malum naturale in privatione bonitatis eiusdem ordinis. Et: Calor in
aqua idem est malum, quia nocivus, et inconvenientis, et ideo est tale, quia privatur
bono aliquo aquæ naturalis debito, nempe frigidiore: et malum naturæ falsitas
in privatione inquit.

Dices: ut enim malum naturale, dum non est defectus alienius
boni: et malum non in privatione. Respondetur: malum est, non utrumque duo capita, sed
digitorum in manu habere; sed tunc non privatio, seu defectus alienius boni, neque
bonum est caput habere, caput habet, qui caput, et caput habet: et c. — Præterea, quod tunc
hoc enim quidem malum, quia caret perfectione, et proportionem constituta a lege
naturæ, neque superfluum est defectus proportionis. Adverte dicitur, quod licet a parte rei
dicitur malum, quod resultat ex defectu alienius boni accidentis, non tamen dicitur malum, seu
privatio bonitatis talis, et talis in aliqua substantia, quia nulla res potest esse in rebus naturæ
quæ non habeat bonitatem talis, et talis supra explicatam, aliam non enim ens reale.

Probata 2^a dictio: sicut sicut dissimilitudo opponitur similitudini, ita
dicitur identitate; sed dissimilitudo non dicitur falsitas in negatione similitudinis,
neque de primario dicitur entitate positivae relationis, ad quam subsequitur negatio si
militudinis: et similiter dicitur falsitas dicitur entitatem positivam relationis, et dicitur impos-
situm non identitatem. = Prima; quia in dictione recurrunt omnia ad relationem requisitam,
namque ad pluralitatem extremorum positivorum, etiam ratio fundandi, scilicet numerus,
sive pluralitas rationis in extremis, et tamen relativa denominatio: et dicitur identitas et relatio.

Probata 3^a aliqua precorquando supponitur: id est, ex
distinctis non opponuntur contradictorie: et quia dicitur importare quod positivum. Pro-
bata autem: si opponuntur contradictorie, alterum eorum poterit verificari et non esse;
sed hoc repugnat, quia non ens non potest habere rationes entis: et non opponuntur contra-
dictorie. Maior propterea quia negatio dicitur non idem cum alio: et si dicitur veritas
non identitatis, sunt contradictorie oppositae identitati propter entem, et dicitur non ens, seu
negationem. Prima 1^a: Humanitate ultimam abstractam nequeunt verifica-
ri probata positiva, nisi quae in modo dicendi per se ducuntur illi, iuxta doctrinam
in 1^a d. 7. l. 1. n. 6. in fin.: et Humanitatem sic abstractam non poterit dici, quod
sit distincta. Sed in tali abstractione potest dici non eadem lapidi: et quia dicitur fa-
litas non non identitatis. Prima 2^a: Chimera non eadem dicitur: sed non distincta a vero:
et non identitatis non est falsitas dicitur. Maior est quidem, et minor dicitur, quia dicitur propter entem
requirit operari non ens, seu chimera. Et quod propter, quando se habeant dicitur, et non identi-
tatis inter se, ita quod non identitatis latius propter quod dicitur, neque de distinctis non idem, non tamen
et vera.

Probata 4^a: omnis negatio inseparabilis a subiecto presupponit aliquod positivum,
ratione cuius insit; sed dicitur, quia hoc videtur. distinguitur a lapide, dicitur negationem identi-
tatis inseparabilis a vero: et talis negatio identitatis cum lapide presupponit in hoc ali-
quod positivum. Sed tale positivum non est ipsa ratio falsi hominis, neque nec est de se indeterminate, seu
indifferens ad dictionem et identitatem. sicut propter rationem arguimus cum dicitur. Negationem
distinctam in ente adcludendum, quod unita importat entem positivum dicitur falsitas ab ente.
et talis negatio identitatis hominis a lapide necessario presupponit aliquod entem positivum
a quo determinate oritur, tanquam ab excludente determinate identitatem, quae entem po-
sitiva sit aliquod supradictum hominis, et sequens dicitur importat positivum, et non quod negationem
identitatis. Maior huius probationis est determinata secundum plures repetita, et ab omnibus scriptis tan-
quam generalissima estimata. Minor est de maiore, quia illis dicitur non loquimur de praem-
entali, sed de transcendentali, quae scilicet, unum est distinctum ab alio existente, in existenti est pro-
prie identitatis identificata: et negatio identitatis est inseparabilis. Probata Quia quod dicitur etiam fa-
litas dicat relationem, seu entitatem positivam rationis: et in dictione est. tenet, quod esse
idem falsitas, et esse distincta falsitas non sunt immediate sed, ita dicitur opposita. et dat ratio-
nem dicens: quia non est idem esse distinctum falsitas, et non esse idem falsitas. Et quia clare de dicitur
ita quod dicitur falsitas non dicitur falsitas in negatione identitatis falsis, seu non est falsitas non identitatis
falsis: et dicitur falsitas distincta falsitas in aliquo positivo, ad quod talis negatio identitatis falsis
subsequatur. Et etiam quia si non identitatis falsis est falsitas ipsa dicitur falsis; et dicitur esse dis-
tinctum falsitas, seu dicitur falsitas a lapide. Et contra, quia dicitur habere negationem identitatis falsis
cum lapide; Prima et d. 1. d. 2. l. 7. sub n. 44. dicente: Nonne sequitur, A
et B. non sunt idem falsitas, et sunt falsitas distinctae? Respondetur, quod non oportet sequi: quia
specie causalis falsitas in antecedente negata, et in Negante affirmata, et ita sequente
affirmata, idcirco est quia cum dico falsitas distincta non posita propter negationem identitatis fa-
lis, sicut posita cum dico non sunt idem falsitas. Nota dicitur falsitas falsitas est quod positivum, non verum
in pura negatione identitatis falsis falsitas dicitur.

Pro plena intelligencia adveniens, quod dicitur,
quod est accens praeconstruere, illa scilicet, sine qua res potest esse, ut dicitur, quia dicitur distincta
a Paulo existente, non propter entem, neque est, et includit evocationem ens, cum sit accidens praeconstruere.
relativa distincta ab extremis. Dicitur huius, sine qua res non potest esse, ut dicitur, quia dicitur distincta
quod a Paulo existente, in existente, hoc est propter entem, et cum praeconstruere necessarium 2° modi, duc-
torem cum entem existentem, et possibilem, et apertum adveniens, seu transcendens relatio hoc patet

Sic illud Retorquens, 1°: a quo abstrahitur Subj, abstrahuntur eius p^ones; Sed eni
2° suam rationem habet abstrahitur ab abstrahente, et respectu: et p^ones eius. Idem identitas e^o p^o
entis (huc ubi totum per se) et identitas n^o e^o finalitate et ratio. Hanc cogitatio negat: et quia
ne non e^o utraque, et illud, unde huc, et illa e^oque sequitur. = 2°: per se, a quo abstrahitur
Subj, abstrahuntur eius p^ones: et a quo n^o abstrahitur Subj, nec p^ones. Idem eni 2° suam rationem
habet n^o abstrahitur, sed determinati e^o q^o positivum: de dicto, quod e^o p^o entis n^o abstrahitur, sed
determinati e^o q^o positivum; et Negantia n^o dicitur finalitate in negativo, seu in n^o identitate.

Ad 3°: Sicut divisio opponitur unitati, ita dubio
identitati; Sed divisio n^o importat entem positivam oppositam unitati, sed in pura negatione
unitatis dicitur: et similiter dubio n^o importat entem positivam, seu relationem oppositam identi-
tati, sed in pura negatione identitatis dicitur. = I^o firmata: quia sicut identitas fun-
data in unitate, ita dubio in divisione, numero, seu multitudine; Sed quia unitas e^o
q^o positivum, ideo et identitas fundata e^o q^o positivum: et quia divisio, seu multitudo e^o fra-
cta q^o negativum, sed dictis disp. page. artic. 1. I. ult. dubio fundata q^o negativum est.

Retorquens arguit: Sicut dubio opponitur identitati, ita
divisio unitati; Sed oppositio identitati, et divisioni talis ut n^o impediat eam sp^oabilitatem, ita
ut utraque sit p^o entis: et similiter unitas, et divisio utraque est p^o p^o entis. Sed
huc cogitatio falsa; alia sicut quodlibet em est unum, ita est et q^o divisum; et repugnat, et
quia implicat in eis esse unum, et esse divisum in se; et quia sunt plurima entia, quae necesse
n^o divisa, sed neque divisibilia sunt. et pariter illa in maiori assumpta, et quia tot falsi-
tatem sequitur, falsissima ipsa e^o. = Retorquens pariter et I^o firmationem: iuxta Phy, et Scoti
Relationes p^o generis relationum sunt quae fundantur in unitate, et numero: et si
identitas ideo e^o finalitate ratio, quia fundata in unitate; ideo pariter dubio est
finalitate ratio, quia fundata in numero, seu multitudine. Et cogitatio quae sunt
fundamenta proxima relationum p^o generis numerus, et unitas. = I^o firmata:
quae fundantur in numero, seu multitudine dissimilitudo, et inaequalitas, ac
dubio; Sed dissimilitudo, et inaequalitas sunt finalitate relationes, seu entitates positi-
vae relationum: et e^oque, pariter dubio est finalitate entitas positiva relationis, seu final-
itate ratio. Ita me ad arguit negando maiorem, et pariter, quia unitas, et divisio
opponuntur contradictorie; identitas vero, et dubio n^o opponuntur nisi contradictorie,
per se et d^o. Supra in ultim. probatione allegato, et de Phy 10. metaph. text. 11. dicitur: idem, et diversum n^o opponuntur contradictorie: ac proxime dubio in entitate positiva final-
itate dicitur, n^o vero in negatione, seu contra identitatem, sicut divisio finalitate dicitur in
contra, in negatione unitatis. = Ad I^o firmationem per se dictum in proximo relationis, q^o
identitas, et dubio fundantur in unitate, et numero, n^o proximalitate, sed transcendentaliter
acceptis, id e^o, identitas fundata in extremis positivis, quae habent unitatem, nempe convenientiam;
et dubio fundata in extremis positivis, quae habent numerum, nempe inconvenientiam.

Ad 4°: aliqua e^o realis dubio, quod n^o finalitate ratio:
et dubio exceptu dubio n^o importat relationem. Probatur antea: dubio finalitate minima, seu
secunda e^o realis, ut a parte rei; sed n^o e^o realis ratio: et sic. Probatur minor: d^o 1. d. 31. 2. text.
n. 2. extrema relationis realis debet esse realitate distincta; Sed extrema dubio finalitate
n^o sunt realitate distincta, quia n^o datur nisi inter finalitates, tunc tamen in eadem subiecto realitate
identificatas: et sic. = Ita negando antea, et maiorem probationem, ad cuius probationem d^o hinc
minor: extrema dubio finalitate n^o sunt realitate maxime distincta, sed n^o sunt realitate
minime distincta, et sic minor; immo implicat inter, q^o sunt extrema dubio finalitate
et n^o sunt finalitate, seu realitate minime distincta. Dicitur: et ante dubio finalitate data
dubio finalitate. Probatur cogitatio: extrema relationis realis debent esse realitate finalitate mini-
me, seu finalitate distincta. Sed ipsa dubio finalitate e^o ratio realis: et ante ipsam data
inter eadem extrema alia dubio finalitate: et tunc alia dubio finalitate proxima quae eo
an sit ratio, et n^o sit n^o; probatur inter, q^o dubio n^o sit finalitate ratio. Sic: et ante
ipsam data alia dubio finalitate inter eadem extrema, et ita processus in infinitum. = Ita
negando cogitatio, et d^o hinc de maiore probatione: extrema relationis realis debent
esse realitate distincta, et pariter relationes reales, et pariter dubio finalitate, sed, per dubio
precedentes huc relationes reales, et sic, alia probatur dubio finalitate, quae e^o ratio realis

si inter Patre, et filium, presupponeret Patrem realiter distinctum à filio; quod quidem est falsum, quia nec virtutem presupponit, et ipsa paternitas sit distincta a filio: idcirco, ad hanc Phil., actiones sunt suppositivae, Respondeo D. Causa. 4. lib. 5. Tico, quod ad hoc 1. suppo-
siti praesistenti, et suppositi per ipsam realiter distincti; quia paternitas est actio 1. suppo-
siti divini, nempe Patris, per ipsam realiter in esse Patris, suppositi, seu personae distincti.
ita quod omnis relatio realis, et presupponit extrema actualiter distincta, et taliter esse facit,
et ita est omnis relatio realis per distinctionem importatam, nam ipsa presupponit extrema solam for-
damnitatem distinctam, et per ipsam relationem, quae est dubio, remanent actus realiter distincti.
unde videtur patere. Ad 2. quod: personae divine distinguuntur realiter. Soli phi

ta: unde Erata paterly. Arg. 40: persone d'ing. distinguuta realiter: sed hinc
distin. n. p. ut importaret relationem; et distin. n. e. fabula relatio. Pater mihi: relatio
e. ad aliud; sed pater a Patre n. e. aliud a persona filii: et intra ipsas implicat
relatio. = Per o. quos arg. de fide e. d. q. realiter esse d. q. et referri ad filium; et p.
relatio realit. Sed relatio e. ad aliq. et filius e. aliud a Patre. h. e. co. e. fabula
et illa, et illa arg. 6. Rta P. ad arg. neg. mihi: ad probationem distinguo mater;

[illegible][illegible]

ens, et dicitur
nō admittitis. et nec nos illi. Q. Si. hōi obiciatur: ag. Christo, quia Paulus dicitur et Paulus
iudicat in negativo, et nō ē realiter relatio, quia Paulus ē persona, et Paulus obicitur persona, et iuxta
dicta dicitur personalis nō potest in positivo iudicari; = Dic. qd. licet Paulus, et Paulus sine perso-
na, tunc Paulus dicitur et Paulus, tamq. ens ab ente, quia se uera sunt duo entia singula-
ria, seu individua, qd. nō tenent in personis divinis, quia sunt uny singularium, ens, et realiter
illa immune p. inexistētiā: unde nō tenet paritas. Si aut. loquatur de ditione reali inter Paul.
et Paulus sub ratione personarum, da libenter qd. talis dicitio in pura negatione iudicatur,
et hoc a fortiori, quā illa dicitio divinarum personarum, quia persona creata in eo negativo
realiter iudicatur, divina uero in positivo; creata ē pura negatio realiter dicitur, terminatur quidq.
ab individuo, divina uero realiter identificata. Ut. primo. Per. Deus. uere, et realiter distin-

quid a creatura: sed n̄ per aliquam relationem realem quia in Deo repugnat talis realis
relatio a creatura: et dñs n̄ habet talis relatio. — Patet ergo 1.º Dea Realitas, qui fecit oīs nobis
et creaturę: et dñs n̄ habet talis relatio. — Deinde vero, realiter e idē ex creatura in ratione entis; sed
ex aliq̄ hāc p̄stunt: Deo vero, realiter e idē ex creatura in ratione entis; sed
n̄ per aliquam relationem realem: et identitas n̄ habet talis relatio. hoc ē falsū per om̄es et Deo.

Quodque 2. Ma. ois, qui hic nobiscum pugnant: in dominica incarnatione Verby di-
 viny veri, et realiter unita nature humane assumptis; sed per aliquam relationem realem, quia
 repugnat relationi realem et parte Dei, speciemque divini ad creaturam: et unio hypostatica
 non habet relationem. hec co. e. ap. parte falsa in Scotismo: et illorum. Per mag. D. q.
 veri, et realiter distinguuntur a creatura per determinatum, et subiectum: determinatum, quia veritas
 realiter determinat realem relationem distinctionis, seu diversitatis, quae se habet ex parte creaturæ ad
 Deum, in quo sensu dicitur Verby divinus Veritas, et realiter unita nature humane in Christo Verbo, quia
 scilicet, determinat realiter unionem nature ad Verbum. Et mag. D. subiectum distinctum, seu
 1. diversum a creatura, non quidem per relationem realem, quia licet hec non repugnet ex ratione Dei,
 nec ex ratione reali relationis, repugnat tamen proprie dependens a Christo. Sed per relationem rationis ex
 fundamento in re, a quo veritas dicitur Veritas realiter fundamentalis distinctum a creatura,
 dicitur Veritas, et realiter sit fundamentum talis distinctionis, seu relationis. 1. per rationem rationis et generationis.
 doctrina Scotismi. 2. vero ex parte in D. 4. d. 13. l. 1. n. 23. ubi loquens de relatione crea-
 toris ad creaturam, et creaturæ ad creaturam, sicut non est inveniri decedere creationem Dei
 esse relationem rationis, ex necesse sit dicere creationem creaturæ esse relationem proprie dictam. Et suffi-
 cit Deum dicere, et sit Veritas, et realiter Creator.

Q. 2. U. de cur a Parte rei Distinctio Fralis Sco- tica inter illa, quæ realiter sunt idem?

Ad idemque regis, et claus. aureæ, ad arduum, antea, et centum, ad regale Scotie vexillum,
 unum verbo, ad distinctionem fralis Scotie a propugnaculo eius antonomastice dictum, in, et accu-
 dimus. Omnia ita prout videtur Thomæ huius lapidis expressionis fuit, et prout se habet. Sed lapidum
 quæ alii in domo sapientie minus subtiliter edificantes totis se probaverunt, hic factum in
 Caput anguli Scotie sublimissimi edificij. Hec in multis villis quasi aurum prout pro-
 bata, sed semper pulchra margarita adimenta, in oculis evasit. Hec septem lo-
 corum summis Pontificibus triumphaliter et propugnata. Hec in tota seraphica Religio-
 ne fere 4. ad hunc seculum et prout adducta. Hec in celeberrimis Orbis Acadе-
 miis, Parisiensi, Salernitensi, Romana, Placenti, Papiensi, Combriciensi, Vicensi,
 Bononiensi, Ferrariensi, et aliis locis, et Cathedralibus adinvenit. Hec denique bonis, et
 ceteris Scotie doctrine, quæ olim d. ipse Boetius sectas profugavit, et ideo, et adeo
 hereticis invidis, ut Londini, prout Anglia tota fide deseruit, impropria iuberet
 magnæ librorum sublimis, et Scotistarum Copiæ ferebat eductæ humulari, in hec verba
 prout prout, hec sunt Scoti, et Scotistarum exequi, huiusmodi prout fecit. hec suf-
 ficiant, ut de nonnullis in angulis, in hec fides ita dictum fiat Musitarum, dicitur magis
 imponatis, nisi forte adimpleretur hoc sic nos Seneca docuit: ad Divitia nemo
melius responderet, quæ qui nihil.

Ad plene 2. in hec aliquæ sunt digna sunt no-
 tanda, et 1. quid sit res, et quæ realitas: Res ex prout a realitate, et formalitate distin-
 guita, relicti alii modis dicendi, ita in omni tunc Scotiarum clariori modo describi-
 ta: e. ens includens a 1. gradu erendi usque ad ultimum individuum. Ita e. quodlibet
 ens metaphysice inordinabile ad aliud distinguendum, ut sunt omnes physice entitates, et substantiæ,
 sive spirituales, ut Deus, et angelus, sive impleta, ut materia, et forma; sive etiam sunt omnia accidentia
 sua, sive absolute, sive relativa, neque enim relationes per se habent, ut tenet D. 2. d. 39. l. 1. n. 13.
 sunt fraliter entia prout ex se habentia, et si non sunt apta solitari e. dicere: ubi
 advenit, quod licet relationes extrinsecus advenientes non possint dici res, prout res distin-
 guita a modo (neque ipse sunt modi extrinseci) sunt tamen prout res prout res distinguenda
 a realitate. Realitas, autem sive formalitas e. quodlibet metaphysice ordinabile, et
 identificabile cum aliis gradibus, sive formalitatibus in eadem re, non per modum partium
 physice, ut materia, et forma, quæ univoca ad unum spiritum, sed per unam identitatem in subiecto, sive per
 se, ut in divinis, sive imperfectis, ut in creatis. Unde sic univoca describitur a Scotis.
 e. 2. ad obvia deceptibilia in re aliqua receptu perfecto, et ad quædam distinctio a receptu, quod
 ad quædam deceptibilia alia patitur cum de res. Unde prout diversa deceptibilia imperfecta, et

inadequata n̄ arguit distinctio fratri, realitate a parte rei, uti diximus. Etiam
accidentibus, et modo in tanto, qui p̄prie n̄ realitas, sed modus realitatis, et rei.

Ex quo venit 2° notandū, qd̄ distinctio ē triplex
scilicet, realis maxima, realis minima, seu fratri, et distinctio adiectiva, adque subsequens distinctio
ratiōis: distinctio realis maxima ē, quę reuocata int̄ rē, et rē explicatq: Equā distinctio loquitur
D^o 2. d. 2. q. 2. n. 3. sic: nihil p̄tercludi uic distinctio ab alio, nisi l̄ p̄prie separationē
actualē, l̄ p̄prie p̄prie p̄prie itōry ad aliqua alia, quōry alterū ē ab altero se-
parabile. Cuius mōdū h̄bēs 2. 3. Log. 5. l. 1. Adde itē hīc qd̄ sūnt signa huius distinctio,
nempe, generatio, corruptio, separatio, et origo; atq: ita quę diuersi p̄ductionibus p̄du-
cunt, quę diuersis corruptioibus destrunt, quę separant actualitē, l̄ potentialitē, et
illa, quōry unq: originata ab alio, ut uenit in diuini, hīc oīa realitē distinguunt, quia reuocata
sunt rē, et n̄ realitatem, seu fratri.

Distinctio uero realis minima, seu fratri ē, quę reu-
cata int̄ reates, seu fratries supra explicatas. Sed aduerte, ne desipias in capiti, qd̄ licet
ratiōalitas v.g. sit realitas, et similiter iratiōalitas, hīc debet intelligi sup̄realitatem reali-
tatis, seu fratries, cū quibus quilibet identificata realitē ē in ipso subiecto: Ceterū aduersus rē
rē n̄ sunt realitates, sed rē saltem equivalentia, quia ratiōalitas n̄ ē metaphisice ordinabilis ad
iratiōabilitatem, nec cū illa in eadē re identificabilis; unde int̄ ipsas adinvice n̄ data distinctio
fratri, sed realis maxima, quia equivalentes rebus separabiles, et in eadē re minime opponibiles,
quarū quilibet re p̄prie aliam suam ratiōalitatem, seu formalitatem sit uere realitas, seu fratri
litas fratrie tantū, seu realitē minime distincta. Circa uero distinctio Virtualē, et distinctio
ratiōis ratiōinantis, et ratiōinata alibi satis dictū ē.

Notandū ē 3°, qd̄ hīc distinctio, Equā
querimus, variis nominibus significari solet, 1° Scotica, sumpta appellatione a Scotis, cuius
in thesauri in Campo armenissimo litterarū fortunata inuenit iuxta tribuita. 2° Realis
minima, quia int̄ distinctio realitē, seu quę nullo modo ab int̄ pendent, minima quidē ē.
3° Media, quia quā mediā int̄ distinctio realitē maximā, et distinctio ratiōis; n̄ ita ut reuocata
sit mediū p̄ p̄prie p̄prie, l̄ p̄prie abnegationē, ut p̄prie in nulli aduersarii intelligunt, nq: ipsa distinctio
ē tota, ratiōalitē realitē, licet n̄ ita ratiōalitē, sicut illa, quę data int̄ rē, et rē. 4° Et magis frequenter
appellatur distinctio fratri, qd̄ dupliciter p̄prie intelligi, 1° p̄prie fratri, l̄ fratri explicat modū
Cognitionis, quā int̄ p̄prie, seu dicitur obij ut distinctio, quia cū cognitio sit fratri, quā int̄
fratri distinctio, l̄ cognoscit, p̄prie l̄ fratri, l̄ fratri cadere, et dupliciter supra ipsa cog-
nitionē, l̄ modū cognoscendi: et in hoc sensu admittit, et accipit a thomistis. Omnis fratri
accipit vox fratri, n̄ dupliciter supra cognitionē, sed supra
ratiōis fratri obij, et ita talis distinctio dicitur fratri, sumpta appellatione ab auctore, in quę reu-
cata, quę sunt fratries: et in hoc sensu accipit a Scotistis cū D^o 2. d. 16. q. 2. un. n. 11.
dicente qd̄ p̄prie l̄ ratiōis: distinguunt itē ab invicē fratri, et quid dicitur, et ratiō ab
ente; nota formalitate dicitur, realitē, et qui dicitur. = 5° Deniq: et si minus uisato voca-
bulo, appellari solet distinctio ratiōis in eo uero sensu, in quo se explicat D^o 1. d. 8. q. 2. 4. 5. ad
2° ratiōis dicens: p̄prie autē vocari differētia ratiōis, sicut dicit D^o quidā, nota n̄ qd̄
ratiō accipit p̄prie differētia (seu distinctio) formata ab int̄, sed ut ratiō accipit p̄prie quid
dicitur rē. Unde p̄prie distinctio ratiōis, quia reuocata int̄ quid dicitur, seu ratiōis fratri
rē, n̄ quia sit p̄prie int̄.

Deniq: notandū, immo p̄prie dicitur dicitur a aliquos uocari
dicitur sunt h̄uaculū, et h̄uaculū, quibus et Noter h̄uaculū ad h̄uaculū, p̄prie intelligentes Sco-
ty qd̄ hīc Scotica fratri distinctio n̄ coincidit, seu n̄ ē idē cū distinctio Virtuali, quia distinctio
fratri ē actualis, et actu fratri illis ante oīs actū int̄, Virtualis uero n̄, sed solū ē in re
Virtualis, seu fundamentū, ut int̄ actu fratri distinguat, a ita arabas D^o immediate dicitur:
Dico, qd̄ int̄ p̄prie uocales (seu dicitur h̄uaculū tribus diuini personis) n̄ tantū distinctio ratiōis,
h̄uaculū, quibus modū dicitur idē obij fratri, talis enim distinctio int̄ sapientem, et sapientem
h̄uaculū: et qd̄ distinctio 3° p̄prie dicitur int̄. ubi clare dicitur, mente dicitur aliquid ē ab auctore
int̄ intelligit iudicantē distinctio fratri ē distinctio Virtualis, ut mente Scoti, qui ibidē n. 24. ita
clare ait: Omittendo uerba illa distinctio ratiōis, et distinctio Virtualis: n̄ quia sunt

Graca prezenta celebrando pa universy tika

gloziantesq; Scoti hic seguentes. Inter has duas ita ex diametro oppositas sententias, et
 plus intra se, quā Coeli, a terra, et ortu ab occidente distantini, alia 3^a medians cupiens utran-
 q; in unq; adunare novita data ē, quę tribuitur Doctori Involuto Baccō: quę sentēq; et si
 nullibi vidi, olim tunc audiui, et supra illę ex quodq; predicto Baccōista n̄ parū locutus fui. Defen-
 dit xq; fide sentēq; qd̄ intra realit̄ identificata data vera dūto, quā n̄ p̄sentur de nāā rei, nec p̄sen-
 tur p̄sentur ē, dū tunc sit actualis de nāā rei, et p̄sentur p̄sentur; atq; ita ē mediū p̄sentur p̄sentur
 onē intra thomistęq; et Scotięq; sentēq;. Sed hęc opinio si bene p̄sentur data, dū p̄sentur, seu de nāā
 aonę intentans, Chimęq; stabilitę, nq; illi dūto Chimęq; p̄sentur, et insolubilis, seu de ip̄q; de nāā
 em ē, dū sit, et n̄ sit realis, sit, et n̄ sit aonis, quia ē f̄alita realis, et n̄ aonis, dū actualis p̄sentur
 intly; n̄ ē f̄alita realis, sed aonis, dū sit f̄alita p̄sentur p̄sentur: unde dicitur, em em Chimęq; ex
 exte reali, et em aonis f̄alita p̄sentur, seu f̄ictę, mediūq; intra contradictoria p̄sentur p̄sentur, et p̄
 abnegationē. Quare huius opinionis n̄ amplius memores sumus. **Nra conclusio:** Intra illa, quę

[illegible]

2° per probari Delus & Male ty ex 3. miph. text. 10., et 4. 10-
pic. cap. 2. ubi docet, genus esse extrarationis differens; sed non realiter: et fratiter. ty ex 3.
miph. text. 3. dicentes: Ens, et unum sunt una ratio; sed distincta ratione quiddam: et
enim docet 5. Ethic., et 3. Phis. et uera. Ethy, inter probata realiter identificata, ut sunt enim,
et unitas ratio eius, data dicitur frater, seu quiddam, quia inter duas fratiter, seu quid-
dames: sed quia rationes Scoti hanc Delus probantes efficacissime sunt, ideo authori-
tate tacita, variis viis, ut mos est apud Scotistas, venit probanda Delus a ratione.
1° Via Traditionis, quae efficacissima: Quod a parte rei, et inde-
pendentia ab intellectu verificante probata alia Traditionaria, dari debet aliqua distinctio a
parte rei inter extrema, quibus verificante, quia impossibile est, idque omnino a parte rei
simul esse, et non esse; sed ex his a parte rei realiter identificatis verificante probata
Traditionaria: et extrema illa debent a parte rei adu frater distinguere. Maon est lumine

nam nota. Probatur minor. Quia, si non diceretur sunt contradictiones; sed hoc a parte rei
propter rationem dicitur ex bruto, et non dicitur per rationem: quod sic. Ad id quod dicitur, et idem talia
propter rationem dicitur, ex hoc sit impossibile; deinde ex aliqua actuali distinctio inter aialem
et rationalem realem identificatas, 24 quas hoc dicitur, et non dicitur ex bruto: 24 distinguunt
fratres, de sunt realia idem. Prima: ante omnia ad idem in hoc reali realem
similitudinis ex equo in ratione aiali, et non in ratione rationali; sed esse, et non esse fundam-
ty reali, fratres similitudinis sunt contradictiones: 24 aial, quod est fundamty similitudinis,
et rationalitas, quod non est fundamty reali reali similitudinis, debent esse actu fraterna distin-
ta, de sunt realia idem in hoc; aliter non poterit talis contradictio vitari, sed idem omnino erit, et non
erit fundamty rationis reali similitudinis. Quod autem huius similitudo sit realem realem, erit
homodo pendens ab intellectu, per de idem, si realem peramentali patitur ad idem genus rela-
vorum; si maiori, non dicat similitudinis, sed identitatis, licet idem sit.

Ad hanc rationem innume-

ras solutiones, seu potius unq innumeras locibus variatq prout Thomae, de quibus
respondet Gonet et d. Thomas, quod sola dictio rationis sufficit ad probanda contradictione
verificanda, ne contradictione fraterna sumpta sit nisi in intellectu, ex solis sit affirmatio, et negatio
dictio. dictio extremorum solis prout vitare in illi contradictione
dubio propositionatq; sed contradictione in probatione adducta non sunt rationi, sed realia, ne
hoc a parte rei est simile, et realia essentialia idem equo in ratione aiali, et non simile, idem
ex equo in ratione rationali: 24 ad hanc contradictionem vitanda incepta est dictio rationis, li-
cet ad alia contradictione rationis ostenda sit utilis. ista dictio aliqua realia, et a parte rei de-
ri debet inter aial, et rationale in hoc, ut sine contradictione verificetur, realia esse, et realia
non esse fundamty reali similitudinis, seu essentiali identitatis ex equo. Prima: 24 hoc contra-

dictio dicitur mortui est, dicitur non mortui est non arguit ditione a parte rei inter illa extrema, 24 quod
utrumque verificata est Christo. Probatur contra; quia si per hoc, ex omni contradictione, seu affirmatione, et negatione non sit
nisi in intellectu, non arguit ditione a parte rei inter extrema. Equidem huius affirmatione, et negatione ve-
rificata: 24 similitudo illa; et sequente natura humana Christi, 24 quod verificata Christi mortui est
et natura divina, 24 quod verificata Christi non mortui est, utique non sunt a parte rei distincte.
Id hoc per bonum Thomae, et verum catholicum Gonet negare tendit: 24 quia dictio illa arguit
dictione a parte rei inter illa, 24 quod realia verificata est Christo mortui, et non mortui; ac proinde
utrumque predicta nulla est.

Prima 3: inter aial, et rationale realia identificata data a par-
te rei realia, et actuali contradictione: 24 et realia, et actuali distinctio. Probatur: I quando
intellectus intelligit, quod aial est in se proprium ducendi, et rationale non est in se proprium ducendi, affir-
mat, et negat id, quod est realia a parte rei; si non? si non; 24 actu affirmans, et actu negans
sunt falsi. Probatur contra; quia ab eo, quod est in se, opposita vera, et falsa; sed iuxta Thomam
aial non est in se proprium ducendi, et rationale non est ducendi; 24 in his hoc affirmans falsum est.
Si id dicant; 24 actu realia, et a parte rei aial est, et rationale non est proprium ducendi; sed tunc
nisi, et si ducere actu realia contradicunt: 24 inter aial, et rationale realia identificata
data a parte rei realia, et actuali contradictione, et non tantum per opus intellectus. Alia Thomae

dicuntur est frequentior eorum responsio quod ad talia contradictione verificanda sufficit dictio
virtualis, rationis rationate, quod vera tollit contradictione realia, seu a parte rei. =
sed contra 1: ad auferenda contradictione in se necesse est negare identitatem in se inter illa et de
ma, quod huius realia contradictione verificata, sed dictio virtualis non negat identitatem in se, ut esse
quod non quod virtualis, per intellectus ex fundamento in se distinguunt, sunt in se actualia idem, 24
dictio virtualis, rationis rationate non tollit contradictione realia, seu in se. Maior itaque; quia quod
impedit contradictione in se, debet facere, quod illa, quod affirmans, et negans in se verificata, non sint
idem; aliter verificata in se, idem simul esse, et non esse. 24 quod auferit contradictione in se, negat, seu
tollit identitatem in se; dictio autem virtualis non negat, seu non tollit identitatem in se, cum non opponatur
nisi identitati virtuali: 24 sic. Prima: Identitas impedit, ita dictio ponit, seu facit, quod
per contradictione ponit in se verificari; sed identitas rationis supra intellectus non impedit, quod per
contradictione ponit in se verificari. Illud, quod sunt idem per intellectus, de tunc in se sine distincta:

perfectiōni cognoscat et prout sunt in se, licet in re una communicata, et paternitas in communicata. Si 2^a dicant, nempe, qd Deus cognoscit, esset communicata, et paternitas in communicata; inf-
ra ita suppositus, et dicens: qd Deus mentis, et factus nos. Patet huius falsissimi sequenti;
quia mentis est ita mentis ite; sed et Deus per deitiam, et p. docet nos, qd esset communicata filio,
et paternitas in communicata filio, cognoscit, hoc in re ita in esse: qd mentis loquens, et docens, id qd
cognoscit ita in esse. Absit qd tantum nefas et cogitare, et loqui. Et absit Thomam probocare
nos ad ita loqui.

Probat 2^a verum nra, catholicus discursus: ante qd actus, et operationis in
Deo est Deus, et datus est datus; sed Deus nra Deus paternitas, nec datus est pater deitatis: qd per pri-
or ad intell. paternitas, et deitas nra sunt idem omnino. Sunt idem rebus: qd dicens, seu nra idem fratris.
Probata minor: si Deus est Deus paternitas, cu quolibet persona sit Deus, quilibet, et ois est pater, et ita
erunt tres Patres, quia quilibet habet paternitas, quia sit Deus; et si datus est datus deitatis, quili-
bet persona est datus, quia quilibet habet deitatem, quia datus est datus, immo nra sunt tres personae, quia
deitas est una, et indistincta. Et ne hoc abnuada sequantur, dicendū ē, qd datus nra datus deitatis,
nec Deus est Deus paternitas, ut ita cu d. Aug. faciamus, qd nra datus quo Deus, nec eo
Deus, quo datus: qd alia est paternitas, et alia deitas. Sed nra realiter maxime: qd fratris.

Probat 3^a solutio alia theologia ratione: vel filius
a parte rei procedit per voluntatem, et spiritum s. per intell.; in? si nra filius per intell., et nra
per voluntatem, et spiritum s. per voluntatem, et nra per intell.: qd quia voluntas divina est a parte rei
distincta ab ab intell. dividit per que procedit, seu realiter generata filius. Sed nra realiter maxi-
me: qd fratris. Si 1^a, qd a parte rei ita bene verby et amor productus, sicut spiritus s. s. s.;
et similitudo spiritus s. s. ita vere est filius, sicut verby; qd catholice negant dici. Probata cor-
illa divina persona vere, et realiter filius, que procedit per intell., et illa persona vere
et realiter est amor productus, que procedit per voluntatem: qd si realiter verby
nra procedit per aliquid a parte rei distinctum a voluntate, nec spiritus s. s. per
aliquid distinctum ab intell.; verby, et filius est amor, sicut spiritus s. s., et spiritus s. s.
est filius, sicut verby. Sed hoc est confundere aliam rationem, sicut realiter distinctum personam
et filius, sicut verby. Sed hoc est confundere aliam rationem, sicut realiter distinctum personam
et filius, sicut verby.

Probat 4^a solutio alia theologia ratione: vel filius
a parte rei procedit per voluntatem, et spiritum s. per intell.; in? si nra filius per intell., et nra
per voluntatem, et spiritum s. per voluntatem, et nra per intell.: qd quia voluntas divina est a parte rei
distincta ab ab intell. dividit per que procedit, seu realiter generata filius. Sed nra realiter maxi-
me: qd fratris. Si 1^a, qd a parte rei ita bene verby et amor productus, sicut spiritus s. s. s.;
et similitudo spiritus s. s. ita vere est filius, sicut verby; qd catholice negant dici. Probata cor-
illa divina persona vere, et realiter filius, que procedit per intell., et illa persona vere
et realiter est amor productus, que procedit per voluntatem: qd si realiter verby
nra procedit per aliquid a parte rei distinctum a voluntate, nec spiritus s. s. per
aliquid distinctum ab intell.; verby, et filius est amor, sicut spiritus s. s., et spiritus s. s.
est filius, sicut verby. Sed hoc est confundere aliam rationem, sicut realiter distinctum personam
et filius, sicut verby. Sed hoc est confundere aliam rationem, sicut realiter distinctum personam
et filius, sicut verby.

Probat 5^a solutio alia theologia ratione: vel filius
a parte rei procedit per voluntatem, et spiritum s. per intell.; in? si nra filius per intell., et nra
per voluntatem, et spiritum s. per voluntatem, et nra per intell.: qd quia voluntas divina est a parte rei
distincta ab ab intell. dividit per que procedit, seu realiter generata filius. Sed nra realiter maxi-
me: qd fratris. Si 1^a, qd a parte rei ita bene verby et amor productus, sicut spiritus s. s. s.;
et similitudo spiritus s. s. ita vere est filius, sicut verby; qd catholice negant dici. Probata cor-
illa divina persona vere, et realiter filius, que procedit per intell., et illa persona vere
et realiter est amor productus, que procedit per voluntatem: qd si realiter verby
nra procedit per aliquid a parte rei distinctum a voluntate, nec spiritus s. s. per
aliquid distinctum ab intell.; verby, et filius est amor, sicut spiritus s. s., et spiritus s. s.
est filius, sicut verby. Sed hoc est confundere aliam rationem, sicut realiter distinctum personam
et filius, sicut verby. Sed hoc est confundere aliam rationem, sicut realiter distinctum personam
et filius, sicut verby.

onem, aial e xente radicate ppiu semendi, et rationale e xente radicate ppiu xaozi-
nandi, quilibet adequat e duplicat totu esse sui definiti, itaut excludat totu esse alteru-
u: xg in sua linea sunt adequat. Ita itq: iuxta Thomam, definitio hoi, p aial
rationale e adequata: xg ex pcedit. Probo Cog: ideo pcedit definitio n sunt ade-
quat, quia nulla e plicat definiti 24 o id, qd illi identificata; sed nec pcedit de-
finitio explicat hoi 24 o id, qd illi identificata, nq eiq identificata cy hoi xilita, fle-
vilitas, corpus, substantia, et ens, quz n explicata in pcedit hoi definitio: xg si hoc n obstan-
te, hec e adequata, etiq et illi.

Alia idio alii respondent Thomae; qd cy definitio fiat
pa actus intus, Neque nte rei in definitione n e pcedit 24 tui esse reale, qd pbar a pa-
te rei, sed 24 esse obitru, et apprehensu, qd hbt pa intus; et dqn repugnans, qd illa, pae
a parte rei sunt ide, p pta aliq fundamentu distincta, et apprehensio ab intus
ut distincta; hinc e, qd licet dicamus definitionibus definita, n sequita esse a parte
rei distincta.

Ita v: definitio licet fiat pa actus intus, tunc explicat nq, seu evig
rei, sicut e in se: xg distincta adequata definitio distincta in se nq, seu evig pcedit po-
nit. Ista n dicitur esse pcedit obitru, et apprehensu. Probo probat, qd dtho 6. topic.
c. l. dicente: definitio e oratio qd e esse rei significans. Id est apprehensu n e esse rei, sed
esse intentionale: xg dtho. Ita sic: Veru actus intus debet significare, et representare xg
n ut apprehensu, sed sicut e in se; sed bona adequata definitio, huiusmodi sumpta sit
actus intus, et tunc actus veru, nq debet esse veru facta; xg definitio bona n e pcedit,
seu representat xg 24 esse apprehensu, sed 24 esse reale, qd hbt a parte rei. Ista pcedit
respon nulla e. Quid enim prohibet, qd hec ppo hoi e xibit, hoi e animatus fiat pa
intus, ad ut explicat xibit, et aq esse a parte rei in hoi? Ita 2o: nulla e facta defi-
nitio, quz n fiat pa actus intus: xg ex diversis adequatis definitionibus hoi, et lapidi n bene
infertur, hoi, et lapidi esse a parte rei distinctos. Probo Cog: diversu esse apprehensu n probat
diversu a parte rei, pa vbi; sed pa vbi, definitio hoi, et lapidi, sicut et quilibet definitio dtho
pa actus intus, n e pcedit xg 24 esse reale, qd hbt a parte rei, sed 24 esse obitru, et apprehensu,
qd hbt in intus: xg cy ex diversis definitionibus hoi, et lapidi probat tantu diversu esse ap-
prehensu, n bene e illi infertur, hoi, et lapidi esse a parte rei distinctos. Id hoc e falsu
m, et expat e necey Itaq scdm, sed eiq ista Aristotelis, immo et Thomae Imung. lo-
q d dtho: xg dtho. Probo subsumptu: iuxta pcedit doctrinas, definitio subti e mediu
ad Cognoscenda, et scientificu infertur pcedit subti; sed dtho xent hoi et lapide
e pcedit hoi, quatuor tale em e: xg ex definitionibus hoi, et lapidi opdm, xent, scientificu
infertur, et probata distinctio xent hoi et lapide, et lapidi a hoi. Opponit aut infertur
ex pcedit Thomae responsione, ut patet, et, etiam ex pcedit dtho: xg dtho.

Innume-
ras alias probationes ad scdm ditione facta probanda possum efformare, qd hoi, et
alio vbi, et rationibus efficacissimis scdm, quas ut brevitate vultu, omittu; sed n possum
illas vbi dtho saltem n monstrare vobis: 1a e via reductiois, quia scdm, aliq
demon hoi vbi. Realita in quantu aial, et aliud in quantu ratione. 2a via demon-
strationis, quia scdm, aliq demonstrata hoi pa aial, qd n demonstrata pa rationale:
et eiq quia xibit, et demonstrata a priori per evig, et n evig pa xibit. 3a via
separationis deceptu adequatoz, quia scdm, aial perfectu, et adequat pcedit deipi,
eod deceptu deipiata rationale, et id e pcedit. 4a via descriptionis, quia scdm,
aliter descripta hoi pa xibit, quz pa fatigabile, et pcedit oibz mediis, et vbi
efformari possunt optima argta pro nra ditione probanda.

Speciali Enique
probatione huius nre scdm ditionis, valde e efficace, ex pcedit univrsu ab e diffus, vobis
experientia pcedit. Sol qd dtho? Cederet evig: hec e illa infirmitas invidid,
et vbi e mulas, quz pcedit huius ditionis distinctio, fortunatq, laboratq, quz eiq in-
fonia pcedit nre substitumy dtho. hec, inq, e efficacissima probatio nre fundatissim
veritatis. Mirari? hec e idio levitatis pcedit dtho. ut eiq semper inimicis pcedit
quarta; nqut ad d. Aug. lib. 12. dtho. cap. 23. Veritas odit pcedit, et idio odit habet-

Speciali Enique
probatione huius nre scdm ditionis, valde e efficace, ex pcedit univrsu ab e diffus, vobis
experientia pcedit. Sol qd dtho? Cederet evig: hec e illa infirmitas invidid,
et vbi e mulas, quz pcedit huius ditionis distinctio, fortunatq, laboratq, quz eiq in-
fonia pcedit nre substitumy dtho. hec, inq, e efficacissima probatio nre fundatissim
veritatis. Mirari? hec e idio levitatis pcedit dtho. ut eiq semper inimicis pcedit
quarta; nqut ad d. Aug. lib. 12. dtho. cap. 23. Veritas odit pcedit, et idio odit habet-

non dicitur, quia ipse est leuitas. hęc e autē Cuius scotica leuitas tot patiens aduersarios;
sed ipsa aduersitas, et emulatio ē eius ep̄ efficacissima in mendaciis, et extor, tamēq aduersitati-
bus, velut ex igne aurum, incolumis, integritas euadit, et ita inter tot procellas tutissima pa-
maneat, ut quidā p̄missimus Magnae Societatis publicas theses in Universitate Iplu-
tensi defendens, ita aperte corā p̄cepto deuenit, securē, nēq̄ locutus sit in hęc proxi-
peris leuitas: tot sunt anni, qđ Scotus distinctionē facile inuenit, et fundamentū p̄ ipsa
posuit: et tot sunt anni, qđ Scotus fundamentū insolūte manet. Ita nūq̄ dicitur

Ad 1. d. deueniendo cuius p̄cipale fundamentū: quatuor ē dicitur, talis ē dicitur; et si dicitur
dicitur ē realit maximā, talis erit dicitur. Id dicitur, quod verificata, et adest in eūq̄ dicitur,
et paternitas, ē realit maximā: et dicitur. Probatur subsumpta: inter eūq̄ dicitur, et
paternitas verificata realit dicitur, et nō dicitur, quia eūq̄ realit rigorose dicitur
municata filio, et paternitas realit rigorose nō dicitur; sed hęc ē dicitur realit maximā:
et eūq̄ dicitur, et paternitas realit maximē dicitur. hęc cōa ē falsa; et cōt̄ illud, unde
scitur.

Ita, et uia l. in thime mare, nūq̄ d. subsumpta, et dicitur de maiore p̄batione sic:
inter eūq̄ dicitur, et paternitas verificata realit dicitur, et nō dicitur, quatuor ē realit
idē, ac uerē, et in dicitur, dēdo; quatuor ē realit dicitur, et dicitur dicitur
alicuius rei, et nō alicuius realitatis, nēq̄, eūq̄, quod dicitur, nō ē dicitur, nōq̄ p̄o
re rigorose sumpta intelligit̄ ens includens, seu h̄bent oēs gradus, qui ad eūq̄ p̄tēq̄ me-
thaphisq̄ integritatē l. talit, et identitē dēuunt, ita qđ nō sit ordinabile, et identitabile cū
aliquo alio; et cū nāa diuina quatuor realit dicitur filio, nō dicat p̄sonalitē, quod
realit identitabile cū illa dicitur, mēphic illq̄ in rāone p̄sonis incommunicabili; hinc, qua-
tuor realit dicitur, nō ē rei, sed realit, quia p̄ realit ut dicitur a se nō aliquid inte-
ligit̄ nisi illud, qđ adhuc ē identitabile cū aliquo alio. Ex quo uia, qđ realit dicitur
municat, et nō dicitur, qđ verificata inter eūq̄ dicitur, et paternitas, nō ē dicitur realit maxi-
mā, quia nō inter qđ, et qđ; sed minimā, quia de realit, et realit; et sequentia nō dicitur rā-
tū maximā, sed realit minimā, seu p̄tēq̄ sufficit. Id instat: dicitur, quod p̄tēq̄ re-
ale maximā, et rigorose identitē inter aliqua dicitur, et realit maximā; sed ita ē dicitur

bilis ut eūq̄ dicitur inter Patre, et filio: et dicitur. Probatur minor: talis ē incommunicabilis pa-
ternitatis, ut ponat realit rigorose dicitur inter Patre, et filio: et talis erit dicitur
eūq̄, ut ponat identitē realit maximā inter Patre, et filio; et sequentia dicitur eūq̄,
et nō dicitur paternitatis ē realit maximā, seu rei, et rei, et nō minimā, seu realitatis, et
realitatis.

Ita nūq̄ d. minor, alias tres diuine p̄sonę nēuēt realit dicitur. Ad proba-
onē dēdo animi, et nūq̄ cōq̄, et p̄tēq̄; quia sunt aliquę realit, quę h̄uēt in rei necessitate
sunt realit, quia cū aliis gradibus mēphic identitē, mēq̄ si ad aliquas alias re-
ferant, sunt saltem equi valentē rei, quia minimē sunt ad illas alias ordinabile, et
illis identitabile; sic sunt rāonalitas rēptu rāonalitatis, et rēptu bruti, ut cōnotabili-
bus qđ uia. Sic p̄tēq̄ philosophandi et paternitē rēptu filiāonē, et filio; nō tūq̄ ita eūq̄
diuina, quę rēptu filiāonē, quę rēptu paternitatis semper ē realit, et illis identitē
eabili. Adde itē, qđ nō dicitur paternitatis sufficit ad dicitur realit, et dicitur
eūq̄ nō sufficit ad identitē realit, quia quęcumq̄ dicitur sufficit ad dicitur, et quęcumq̄
identitē sufficit ad identitē.

Ad 2. d. 1. d. idē facta alicui, nō p̄tēq̄ ab illa
realit dicitur: et nēq̄ qđ ē idē realit alicui, p̄tēq̄ ab illa facta et nāa rei
dicitur. Probatur cōa: Sic se h̄bēt identitē ad dicitur, sicut dicitur ad identitē:
et sicut dicitur realit excludit oēs identitē a p̄tēq̄ rei, ita identitē realit excludit
oēs dicitur a p̄tēq̄ rei. Ita dēdo animi, et nūq̄ cōq̄. Ad probatōnē si-
militer dēdo animi, et nūq̄ cōq̄; quia cū dicitur realit sit maximā in linea dicitur,
bene arguit̄, hęc dicitur dicitur realit, et nō sunt idē facta; at uero cū idē
facta realit sit minor in linea identitatis, nō bene arguit̄, hęc dicitur sunt idē realit;
et sunt idē facta: in t̄ enim bene arguit̄, quia maior dicitur dicitur minor; in

2° autem male, quia minor identitas non includit, seu non inferat maiorem. Sicut enim ex ditione specifica bene inferat ditionem numericam, quia de maiori ad minus; et non ex ditione numerica inferat ditionem specificam, quia de minori ad maius; ita et in proposito. Adverte tunc quod ex distinctione reali sequitur negatio identitatis formalis, non vero ipsa positiva ditionis formalis, quod non nisi inter realiter identitificatas proveniret. unde sunt distincta realiter, et non sunt idem formaliter, bene arguitur; male tunc si inferatur, et sunt distincta formaliter.

Sed instabis: Dicitur frater e maiore ditione reali simplicitate: et quae sunt distincta frater, sunt distincta realiter, quia maior ditione infer minor; et sequentia quae sunt e de realiter, non distinguenda frater. Probatur autem: illa e maior ditione, quae datur per intimiora rei; sed ditione frater datur per intimiora rei, ergo e inter frater, et qui deditate ditionis: et sic. — Retorquens: illa e maior ditione, quae datur per intimiora rei; sed ditione virtualis datur per intimiora rei, quia e in ipsa inter se. lubili qui deditate: ergo ditione virtuali e maior omnibus ditionibus. Sed maior ditione velud minor: et quae sunt virtualiter distincta, sunt etiam frater, et realiter distincta; et sequentia quae realiter identificata non prout virtualiter distinguuntur. Dicant Thomistae. Per impo-

ergo animi, et maior probantis; quia si iudicatur maior dictio illa, quae contra per
intimiora aei, sed illa, quae minus identitatem seque admittit; et ex dictio realis nullae
identitatis seque admittit, ideo estimata, et dicitur maior dictio, quae dictio facti, quae ad
mittit seque identitatis reale. Idem ergo et per oppositum evenit, nam maior identitatis dicitur illa,
quae minus distinctio seque admittit; et ex identitatis facti nullae sententiae distinctio seque admi
nit, ideo identitatis facti est maior identitatis, quae identitatis realis, quae admittit seque dis
tinctio facti. Replicabitur tunc: illa est maior dictio, quae opponitur maiori identitati. id

tionem falsam. Replicabitur adhuc: illa est maior dictio, quae opponitur maiori identitati; sed dictio falsi opponitur maiori identitati; et quae opponitur identitati falsi, quae nulli scilicet admittit exceptionem. et dictio falsi est maior dictio. et dicitur de = Reroguo: si illa est maior dictio, quae opponitur maiori identitati; et illa est maior pluralitas, quae opponitur maiori unitati; sed pluralitas numerica opponitur maiori unitati: et pluralitas numerica maior est, quae pluralitas specifica, et generica; quod quia falsum sit, manifestum est. Minor propter quia maior absolute omnibus unitatibus est unitas numerica, seu individualis, siquidem nulli scilicet admittit pluralitatem, et divisionem; sed pluralitas numerica opponitur unitati numericae: et c.

2ali: 2g &c. Quare pro Dupōne dicendū ē, ut supra, qđ māōa dīstīo attendendā ē, n̄
ex oppōne cy māōi identitē, Id ex māōi incompatibilitē cy identitē, ut salū ē dīstīo re-
ali, qđ cy nulla identitē reali spātibili ē; sicut pluralitas māōa attendit, n̄ ex oppo-
sitione cy māōi unitē; alias pluralitas numerica oībū māōa erit, Id ex māōi incompatibi-
litate cy unitē; atq; ita pluralitas transcendentalis oībū māōa ē, quia n̄ īspātibili cy
unitē specifica, nec generica, nec numerale. Aliud enim ē quæere maioritē, et aliud
quæere oppositionē: oppōō dīstīōnū quærendā ē p̄ 2cy ad identitē 2cy; māōritatē
vero dīstīōnū n̄ inveniemus nisi int̄ ipsas dīstīōnes, quæz una cēdet aliq; ī incompati-
bilitē cy identitate. Ag. 3o: ōē unī lēxote, trāōnis: 2g oīs dīstīo lēxoti, l

[illegible]

in hoc Lumen 24 aial, et 24 rasonale cy barto, n sufficit ad stabilien-
da diuina fructa in aial, et rasonale: xpxu dūo fructu virtute illius xpi. Oportet
autem: hoc p aial dūm cy barto, et p ipsemet aial n dūm cy la lapide; sed n.

ideo nial ditione facta a se ipso: qd. = Ita negando autm. ad probatione die, qd
illa n e ditione, quia n e ditione, et n ditione ex eod, sed ex diversis trii. Quis enim
dicit, esse ditione, qd paxier aliter sit similis lach, et n similis attractione? Sicut
enim ditione, sic in tali absolutis, debet esse affirmatio, et negatio eund, & eod, et 24 id; ita
sic in tali relatiu, debet esse eund, & eod, 24 id, et res pte eund trii. *¶* q. 1. sicut

identitas ut sic ad ditione ut sic, ita tali identitas ad ditione; sed identitas ut sic oppo-
nita ditioni ut sic: qd ex tali identitas tali ditioni. ita identitas reali opponit ditioni
falsi. Id opponit ditioni sunt ditiones: qd ubi data identitas reali, n data ditione falsi.
= *¶* Idemata: qd e impossibile ex aliquo alienum generis, e impossibile ex quolibet illius ge-
neris; sed identitas reali e impossibile ex aliquo ditioni, nempe ex ditione reali:
qd ex quolibet ditione; ac pteinde ubi ader identitas reali n pte itate ditione falsi.
= *¶* Praemissis argy, et *Idemata* argy: Id ditione virtualis e tali ditione, et aliq ditione ditioni: qd
ubi data identitas reali, n data, nec e ditioni ditione virtualis. = *Idem*: Id identitas pteamen-
tali e aliq ditione ditioni: qd, ita extrema realitate ditioni n pte ditione identitas
pateentali, quia ditione, et identitas tali sunt incompatibiles. *¶* Quo qd: quomodo identitas pte-
mentali e iuxta ditione realitatis, si n uerata ita extrema realitate ditione? *¶* Ita my

id argy, data maiori, ditione do minor: sed identitas ut sic e opposita ditioni ut sic im-
pate, ita quatuor una n e alia, dodo, pte, ita ut dicant pteinde incompatibiles, nqo mi-
or, et similis coq. = *¶* Idem ditione ditione, quq hucud diti, et audier, quq id mimi ineffi-
cace n amplecter, et ideo aliter sic: = *¶* Idem ditione, omnia maiori, nqo do minor, et clari-
ficata ditione ditione: qd tali determinata identitas opponit tali determinate ditioni,
dodo; tali quq uerq pteali identitas opponit tali cuiusq pteali ditioni, nqo; quia n quq-
libet identitas opponit cuiusq ditioni, sed determinate tali tali, id e, ditione falsi opponit ditioni
tali falsi, et n alii identitatibus, nempe identitati reali pteamen tentali, nec pteamentali, nec
identitati rationi: similis ditione reali maxima opponit identitati reali tentali, n uerq alii iden-
titatibus. Ex quo dicit falsitas 24 coq, suppositu falsu maiori subumpte, et incoia utime
coq. *¶* Idem aut nq suppositu e; quia mimi uer ditione, qd in hac pte, Identitas e oppo-

sita ditioni, n data suppositu simplex, nec absoluta, sed tantu pteamentali; n simplex,
quia tunc e oppo n pte ditione ptealibus identitatibus nqo ptealibus ditionibus. Non abso-
luta, quia tunc e oppo pte ditione oib, et singulis identitatibus nqo quolibet ditione; qd
e actione pte nq facta dicit esse falsu. Est nq pteamentali suppositu, ita ut pte ditione
sicut e oppo n uerificata ditione ut sic nq identitas ut sic sed ideo negata fuit mior
argy. Id soly uerificata ditione pteali mediati, seu ditione ditione ditione ut sic nq
inferiora ditioni ut sic: et tunc n ditione inferiori identitate nq quolibet
inferiore ditione. *¶* Idem uer si dicit, Qualitas e ditione, seu hber ditione, ubi ditione
inferiore ditione. *¶* Idem uer si dicit, Qualitas ut sic, alias o qualitate ditione qd ex ditione
dicit n uerificata immdate ditione ut sic; alias o qualitate ditione mediati, seu ditione ptealibus qua
suo loco dicit esse falsu; sed soly uerificata ditione pteali mediati, seu ditione ptealibus qua
litalibus; nec tunc ditione nq quolibet, quia dicit uerificata ditione pteali nq fuge ditione
et ditione nq nqre ditione, n tunc ditione pteali nq fuge ditione, nec de calore nq nq
pte ditione; argy ideo luer qualitate, quq ditione, n tunc ditione ptealibus in eod subo, bene tunc
quq n ditione. Sic similis in pte ditione. *¶* Idem Dices: si enim Identitas falsi lq. n op-

ponita nni ditioni falsi, quomodo nq infer negatione nq ditioni falsi, sed eod ditione
nmi reali maxime. *¶* Idem suppositu, nq luer hci, hec extrema sunt id falsitate, qd n sunt ditione
ta falsitate, nec realitate. = *¶* Idem qd ex maiora identitas ditione mior, et identitas falsi
sit maiora identitas ditione supra, ideo n soly infer immdate negatione ditioni falsi sibi
opponit, sed eod mediati infer negatione identitati reali opponit identitati reali.
qd uer pte mior ditione ditione falsi ut pte mior: unde identitas falsi pte, et fca
lita n opponit, nisi ditioni falsi; ditione uerq reali n nni equivalentia opponit, et ideo
illq negat: equivalentia nq, quia ex sui maiora identitate reali; in eo, qd illq ex ditione, quai
dicit eminentia illq, et ita facit qd illa falsitate faceret, si adderet nempe negare ditione
nq reali sibi immdate opponit. *¶* Idem intellige ditione reali, quq mior ditione,
nq negatione identitati reali, et identitati falsi, nq 19 negat, quq opponit, et 29,
quia maiora ditione falsi. Ne tradas oblivioni hanc doctrinam qd uerq, et pte.

generice
Iuxta quod dicitur. Ita ad istam maiorem arguitur distinguendo maiorem sic: quod impossibile cum
aliquo aliquo alicuius generis, et impossibile cum qualibet illius generis, secundo; quod est specifi-
ce impossibile cum aliquo sic, ergo; quia licet albedo sit impossibilis, seu incompatibilis cum neque-
dine, quia est aliquid generis qualitatis, non ideo est impossibile in eo de subiecto cum quolibet alio
generis qualitatis; quia calor aliquid generis qualitatis est, et tamen albedo incompatibilis cum
nequedine, incompatibilis quidem est cum calore, non licet idem subiectum non possit esse simul albus, et ni-
gry, prout tamen simul esse albus, et calidus. Sic similiter licet identitas realis incompatibilis sit
cum distinctione reali, non ideo est incompatibilis cum distinctione ficta; et ita optime stat distinctio facta;
ubi identitas realis, quia licet repugnet aliqua simul esse realiter distincta, et realiter idem;
non tamen repugnat esse realiter idem, et ficta distincta. Ita efficaciter solutio huic valde pre-
mentis arguitur non habere, nisi ex praecedente doctrina. *Arg. 6. et dicam opinionibus non argu-*

distinctio facta: et ex via opinionum sunt distinctio facta. Propter autem: licet aial non, et aial huius
non habeant eandem opinionem, non sunt idem facta: et per oppositum, licet aial, et rationale in hoc non
habeant eandem opinionem, non ideo exunt distinctio facta. Proinde, quia oppositorum eadem est ratio per
oppositum. — Detraheamus: licet aial non, et aial bruti habeant eandem opinionem, non sunt idem realiter:
et similiter, licet aial, et rationale in hoc habeant eandem opinionem, non sunt idem realiter; quod non
deest. Ita tamen non dico autem, si loquatur de definitionibus adequatis, et illorum, quae realiter idem
significata, ut ratio nra in solutione procedit. Ad probationem vero contra, et pariter; quia licet aial
non, et aial bruti habeant eandem facta definitionem, prout si eandem facta opposita diversi-
tati essentiali, non eadem unum non essentialiter alia, distinctio ab effecta aliter; tamen non habent eandem de-
finitionem, prout si eandem opposita distinctio, non eadem unum distinctio realiter et essentialiter. (Quo-
propter) habent eandem aliter. Aial vero, et rationale in hoc de sunt realiter identificata, et habent
aliqua alia facta essentialiter definitionem, et deest et ob id essentialiter distinctum, non possunt non distinguere
facta.

Ultimo *Arg. 1. et Decilio Florentino* sub. 25. et 28. sic loquente: Omnia sub-
stantia, et persona requirunt idem: et sola ratio, aut intellectus, vel 29 non modo inte-
ligendi differre videtur. Et alia similia verba ibidem habet: et inter personarum
divinas, et divinarum substantiarum seu essentiarum non data nisi distinctio rationis. — Ipsi tamen et pluribus SS.
et auctoritatibus solam distinctionem rationis inter divinas essentias et personas statuerunt. et
pro similibus arguitur auctoritate Decilionis, et SS. et
deum non autem, debetque solvendi duas regulas nobis deduxit Seraphicus, et sub-
tilis doctor: 1. et 2. Bonaventurae 2. sent. d. 33. 2. 1. art. 3. et ibidem ibi d. sub. 2. un. quae
sunt: Cum enim iuxta d. 2. et 2. cap. ultim. via diviniendi ad medium sit aliquando
declinare ad alterum extremum; ideo sic frequenter sancti SS. excurrunt, et exagitant
locuti sunt declinantes ad oppositum extremum, ut medium pervenirent, et aliter habent
hereticos contra quos loqui sunt: ideoque utique d. docet, videndum esse ne quos erro-
res loqui fuerint. Et de in praedicto Decilio, sicut et in Remensis procedat contra
Rozores Gilberti realiter distinguendi relationes divinas ab essentia; ideo ita ad oppo-
situm declinant verba Decilionis, et SS. et similia, et ita eundem errorem loquentium, ut defen-
derent unum essentiam, et personarum distinctio aliter; ita excurrunt loquentes ut ad medi-
um redeant, et sic perveniant. Ita autem regula, quae dicitur d. sub. 2. d. 16. 2. un. in fin. est,
quod in rebus, quae non sunt a fide, quod ab sancti SS. dicuntur, possumus ab eis scriptis
accipere auctoritatem illarum, qui sunt pro nostra sententia, et aliorum auctoritatem cum rebus
dimittere, et omittere. Sic in proposito cum non disputemus in materia fidei, et aliqui SS.
fuerint fautores sententiae d. Thomae, et alii pro Scotica sententia stantes, possumus ab eis
aliqua verba nobis fautores admittere, et alios dimittere. Hoc idem docuit d.
Aug. Epist. 11. post med. ubi loquitur de sancti Ambrosio, Irenaeo, Anastasio, et Nazian-
zeno, sicut: non enim quorumlibet disputationes, quarum Catholicorum, et laudatorum ha-
minum rectus scripturas Canonici habere debemus, ut nobis non liceat salva honorifi-
centiaque illis debere, aliquos eorum et scriptis improbare, alios respuere: talis est
sum in scriptis aliorum, et tales esse volo intellectores meorum. Iuxta has regulas meos, et
revolvere debet quomodo auctoritatem solutioni nostrae opposita.

Propterea quod predicta littera de illis nil nocet nisi veluti, quia positum est solus resolutus, et
definitur ita ex parte Gilberti, quod divina substantia, et persona requiruntur idem, et non realiter
distinguentur, sicut res, et res, ut dicebat Gilbertus, sed sunt una res, ut catholice credimus.
Non autem distinguuntur substantia et res, an vero solus per intellectum? non positum est resolutus, et autem:
Sola ratione, aut intelligentia: diffuse videtur: ubi per se videtur, ut non resolutus, sed dubi-
tatur loqui, immo precipue dicitur a questione, et sententia Thomistica, et Scotica, relinquentes locum
utrique; nam per se sola ratione differre potest intelligi dictio factis, iuxta illud Scoti precipue,
non quod ratio accipitur pro differentia formata ab intellectu, sed ut ratio accipitur pro quidditate rei:
et per se autem intelligitur de potest intelligi dictio rationis facta per intellectum. Sed quia, et temeritas,
et imperitia aliquorum Thomistarum, quorum precipuum fuit Vazquez, non timuit ita calumniare
Scoti sententiam, ut aperte dixerit: sententiam Scoti eam esse esse et sententiam Gilberti damnata in
deilio Remensi, et Florentino; videndum est Patet Sententia tract. 1. apologetico S. Henrici Gil-
berti distinguenda, et Scotus vindicanda, ubi evidentissime Scotica sententia Thomistica calum-
nia peragat. Id quod plerumque, et satis pronunciat, est Agidius O. ornamentum, et lumen Augusti-
niana familia ita loquens lib. 4. Divisione. 2. 6. art. 4. audire: non possumus non mirari hu-
ius viri Vazquez licentiam, ut non verecunde dicere, prope Scoti invenire et prope Gilberti id dam-
nata: et quod falsum id sit, facile intelligit, qui et Gilberti, et Scoti ista verba, quae sententiam per-
ceperit.

DISP. 1. De Individuatione, Existencia, & Subsistentia entis naturalis.

Nulla enim individuatione, existencia, et subsistentia entis in creatis, seu Dei sunt omnino diuinae
rationis ab individuatione, existencia, et subsistentia entis creati, idcirco illis ad theologicam doctrinam, hic
satis distincte loquimur, licet si nihil de illis hic etiam forte tangamus, quare non.

1. 1. quod sit Principium individuationis entis creati?

Aequae difficultati, et celeberrimae hae 1. quae ex professo proponit S. 2. d. 3. 1. ubi ad 6. in clari-
tate, in qua postquam multarum opinionum referat, et refutat, suam sententiam proponit. Pro cuius clara
intelligenda supponendum est, quod non loquimur de individuo 2. incommensurabile, seu logice accepto, prout
scilicet, et correlativum speciei, nam sic in individuatione est quiddam 2. incommensurabile, et relatio subiectibilitatis ad
speciem, de qua in loco egimus; sed loquimur de individuo metaphysice sumpto, scilicet, pro eo, quod
est indivisibile in partes subitivas. Sed ne in casu, seu innominata la boremur, aut ne Thomae
nobis obiciant, quod questionem non satisfacimus, notandum est 2. quod sicut unitas est pars entis, et indi-
viduum in se explicat hanc unitatem, et nec ipsa unitas, nec ipsa individuum est facta ipsius unitatis, ita uni-
tas numerabilis est pars huius mundi entis, seu individui, et individuum est individuum, propter quod talis
unitas explicata. Quare inquirimus, quale sit fundamētum, et radix talis individuationis, et
unitatis? nec est solum de radice efficiente, hanc enim nunc esse deum ad dicendum in Phica; nec
de radice remota, nam creatura est, hanc esse totum entem per se hanc cuiuslibet rei, nam sicut omnes gradus
metaphysici pululant, seu radicantur in proprio phico, ita etiam ipsa singularitas pululat tanquam
ultima realitas illius: unde dubium solus est de radice proxima, et immediata individua-
tionis, et unitatis numerabilis. Circa quod 4. Viget sententia: omnis alius minoris rebus, quae
referat, et refutat de eisdem. Ita autem, ut individuationis per ordinem ad creationem talis actus
casus loci, temporis, subiecti, agentis, de. Ita Vazquez = 2. tenet, nam singularitatem
rei per duplicem negationem, nempe, elisionem in se, et identitatem cum alio. Ita Henricus
= 3. defendit, quodammodo esse propriam in individuatione saltem respectu subiecti materialis. Ita
Gosweldus = 4. opinio defendit, propriam in individuatione esse totum, et nudum magis 1. Ita
S. Thomas, sed et Thomae meliori nota assignant, non magis nudum sumptum, sed sig-
natum quantitate: quod tam sit, et dicat in materia hae significationis quantitatibus, non in se
veniunt, ut infra patebit. Ita haec omnes sententiae sunt Scoticae.

Nota de illo:
proprium in individuatione omni rebus creatarum, hoc est, illud quo facta sunt singula, si-
vel totale, si vel partiale, si vel substantiale, si vel accidentale, si vel materiale, si vel spirituale,

et aliqua entitas positiva realiter identificata, et formaliter distincta ab ipso singulari.
Quae entitas appellatur in singularitate, quia facit se singulare, in generalitate, quia
facit se hanc, in individualitate, quia dicitur se individuum, et signata per se, per
ultra &c. Ita Scotus dicit in Principio. Secundo Scotus 2. d. 3. q. 6. per totum.

Probata 1^a conclusio negativa refutando tria
indifferens. Solus quilibet extrinseca circumstantia est indifferens ad quodlibet determinatum in-
dividuum: &c. Probata minor sigillatim: quia ruptu effectus Caloris ut. agens indi-
ferens est, cum possit plures in distinctos Calores producere: ut, quia hic est Calor, qui pro-
ducitur a igne A, potest produci ab igne B, et a Sole, ut dicitur in Phica. Simili-
ter et subiectum est passivum indifferens ad recipiendum hunc, et illum in Calorem, ut per. Partem et lo-
cus est indifferens ad locandum hunc, et alium in Calorem, sicut etiam hic in Calore indifferens
est, ut hic, et alibi sit. Quod tempus indifferens quod est, sicut et ipse in Calore etiam est indi-
ferens, ut hodie, praeteritum, et cras producatur: &c. et quilibet extrinseca circumstantia est
indifferens ruptu circumstanti determinati in dividui: et Neque enim res in individualitate
per ordinem ad extrinsecas circumstantias, quia a proprio indifferenti non sumitur determinatio.

Probata 2^a conclusio contra 29 opinionem ratione 1^a 2. d. 3.
2. 2. n. 3. Sic: nihil simpliciter repugnat alicui entitati per se solam negationem in eo, sed per
aliquid positivum: sed individuum repugnat dividi in partes subitivas: ut patet repugnancia
non presupponit in individuo praeiudicium negationis, sed aliquid positivum, a quo repugnancia
positiva oritur. Subiunctum: sed talis entitas positiva non potest esse natura ipsa specifica, quia
hunc non repugnat dividi in partes subitivas: ut patet in dividui in dividui necesse est per
negationem, sed etiam entitas positiva superaddita naturae: sed simul impugnat illa sententia, et contra
possibile solidatur.

Ita contra eandem sententiam sic proceditur: negatio quae non addit per
fectionem entitati positivae; sed individuum est magis perfectum, quod species, quae est entitas positiva:
ut in individuo, seu illud, quod superaddita naturae speciei, ut distincta in dividui, non per se
est per se negatio. Maior est pars nota. Minor autem est. Phisica in prima. Cap. 2. subit. dicitur
1^a subitiva est maxima subitiva et maxima, quae 2^a; sed 1^a subitiva est in dividui, et 2^a
subitiva est natura specifica, et generica: &c. = Ifirmata: ex maiori propinquitate ad
esse negativum non arguitur maiorem perfectionem; sed ex maiori propinquitate ad individuum probatur
Phisica, species esse perfectioris generis: & quia in dividui non est formaliter negativum. Maior
est evidens, et minor expressa Phisica dicitur: 2^a quod subitiva, magis subitiva est spe-
cies, quae genus: per rationem: propinquior enim est 1^a subitiva. = Vel Ifirmata arguitur sic:
Idem species est perfectioris generis, quia superaddit generi aliquid entitatis positivum; sed et
Phisica in dividui est perfectioris speciei: & quia superaddit speciei aliquid entitatis positivum.
& in individuo, seu natura formaliter distincta in dividui non est per se negativum generis.

Probata 3^a conclusio contra 31 sententiam: Singulare for-
maliter tale est pars unum, alias non esset in praesentia collocabile; sed natura subiectiva, et
quantitas non sunt pars unum, quia ex subiecto et accidenti non fit unum per se, cum sint res
diversorum praesentorum: & natura subiectiva non constituitur singulari per quantitatem. =
Ifirmata: Prout subiectum in dividui collocata in praesentia subiectiva: & quia ut
individuum est, non constituitur per aliquod accens. Sed quantitas est accens: &c. = Ifirmata 2^a:
quod subiectiva differunt, in dividui in suo esse per aliquod accens; sed Prout, et Prout quia
individuum non sunt, subiectiva differunt: & non constituitur in dividui per quantitatem, quae
accens. Maior patet, quia accens non potest praestare effectum novitiorum se; sed subiectiva differre est
effectus proprii distincti: &c. Minor similiter dicitur; alias inferretur natura subiectiva non esset subiectiva
alia; sed non sunt inferiora non, nisi quia in dividui: & in dividui sunt subiectiva, et subiectiva
differunt. = Itaque Phisica: in linea, 1^a praesentia quantitatis data quantitas singulari, seu in di-
vidui. Quod enim: 1^a constituitur in dividui per aliquod quantitatem; 1^a si 1^a, id est in quibus 1^a illa
aliqua quantitas, et sic praesentia in dividui. Sed 2^a, & proprium individuum non est quantitas superad-
dita naturae in dividui. Probata 4^a conclusio contra 49 opinionem: dicitur ex lineo generaliter in-
ter V. g., genitum est in dividui aliud a corrupto; sed eadem omnino natura, quae est in corrupto, man-
et in genito: & idcirco quia natura non est proprium individuum, quia per se in dividui.

in prout inter duo diversa individua. Maie, et missa sunt plana doctrina leonica, et
thomistica, repetenda in Ethica. Cuius est classis de. = Ita ite: proprii individuationis debet
que incommunicabile, ut dicitur in individui. Sin incommunicabili: sed maie la. nec me-
thodice, nec philosophice sumpta, e incommunicabilis: et de. Maie quo ad 19 parte pr, quia
maie la. n. de se hge, sed e maie quodammodo incommunicabilis, et incommunicabilis ad hanc, illa singula-
re maie, ut tenet Ethic. 7. Ethic. text. 36. Preterea 29. par. iudic. minor, quia maie philosophica, quae
est in corrupto, incommunicata eade genito. Ita ite: dy. de maie in 2. m. de, debet ad-
gnari illi aliquid proprii, quo singularizetur: Illa pro quo quero, an sit maie la. 1. n. si 14;
et maie la. individuate per maie 19. q. 6. e. abstrahit: et enq, quia maie la. individuate
quero, an per aliquid individuat, 1. n. si 14, prout in finitum. Si 24, et proprii individua-
oni n. e. maie la., sed aliquid aliud, q. 6. e. in finitum.

Respondent aliqui Thomae, Dy Thomam
per maie intelligere maie signata quantitate; n. leon maie nuda sumptis: et quid per maie
signata quantitate intelligunt maie cy quantitate. Ita 10. em. per accens n. per in-
telle aliquid per se ens; sed aggregatum e maie, et quantitate e em. per accens, quia coale-
cit ex actibus diversorum praemissorum; Individui autem e unum per se ens: et de. Ita
2. ad hoc: in Thomistica sententia de accens, et sequens quantitas, individuat per
suis subit: et subit quantitas, nempe subitaa n. quod individuat per quantitate;
alia inmixta circuli viciorum. Sed si maie cy quantitate ut proprii individuat
subitaa, tunc quantitas individuat subitaa, a quo ipsa quantitas pariter individuat.

Respondent alii, q. 6. per maie signata quantitate n. in-
te maie cy quantitate, sed maie cy capacitate potius ad hanc, quod ad illa quant-
te; et sic per omnes dispositionibus ita maie capacitate huius quantitate, ut proxime
n. sit capax aliter. Ita: illa capacitas, seu aptitudo, e realiter identificata
cy maie; 1. n. si 14. et maie signata quantitate eade omnino e in genito, et in corrupto,
quia in quolibet huius q. 6. de se realiter identificata; et sequens genitus, et corruptus n. eunt duo
individua, cy id e omnino sit eadem maie. Si 24, et maie e proprii individuationis, qua-
ntitas em. per accens, et aggregatum, quia maie cy per omnes dispositionibus, seu phisicis quantitati-
bus (per omnes supposita, q. 6. quantitas sit in aliquo subit praemissis, quod quantitas) realiter distin-
ti n. facit unum per se, sed per accens; et tunc reddunt inveniendum praemissis.

Aliter tunc, et igitur frequenter ita respondent: maie
la. e proprii individuationis, quatenus e radix, et proprii quantitate. Ita 1. maie 24
se, et ex duaratione facit e radix, et proprii quantitate, sicut esset e radix praemissis; et per
aliquid supradictum? Si 14, et 24. suq. em. q. 6. proprii individuationis; et sequens genitus, et
corruptus n. eunt duo in individua numerice distincta, dy habeant eade essentia numerice
e q. 6. maie. Si 24, reddunt inveniendum, et ad ea praemissis. Ita 2. ad variationem praemissis

et subitaa variatione individua; sed per deus dicere eade maie cy eade quantitate,
et successive ponere diversas facies subitaales in ipsa maie: et si invariata maie radican-
te quantitate, variata, et multiplicata individua, id e est, quia maie ut radix quant-
tatis n. e proprii individuationis; alia unum multiplicatum proprii pariter plura, et distincta indi-
vidua struere. Maie pr, quia n. alia ratione probatur eadem, genitus, et corruptus e
aliud, et aliud in individui, nisi quia e alia, et alia facies subitaales in illis. Minor e q. 6. maie, quia
si deus effuso dicere quantitate, quod praemissis erat in subitaa praemissis, potiori iure poterit ve-
rare illa cy maie praemissis, et facies praemissis distincta, aliquid introducere facies in illa maie.

Propter
quod q. 6. Thomae in hoc punto diminui praecedunt, quia plura sunt individua, seu sin-
gularia, quae n. habent maie, ut pr in Angelis, et ceteris deus, et maie la. quod spiritualibus, et
in facies simplicibus, et accidentibus, quod subitaaibus. Vel effusa ratione sic: ad rationis
n. dicit maie, iuxta Thomam, nec e capax recipiendi quantitate, iuxta de, sed ad rationis sui
v. g. e singularis, seu in individua, et numerice tantum distincta ab alia Pauli: et proprii individuationis
n. e maie la. qualiter sumat. 1. par. minor pr, quia implicat, q. 6. ad de in se existens, et crea-
ta sit, et singularis, seu in individua n. sit, quia de, q. 6. e, id e, quia unum n. e, quia actiones sunt
circa singularia. 2. par. em. de minor et q. 6. de, alia Pauli, et Pauli differant specificis, sicut
differunt ignis, et lapis, quia habent facies subitaales specificis distinctas. Excludit q. 6. hoc Thomae
sententia quomodo cum q. 6. de, damnata fuit ab Universitate Parisiensis per duos hos

articulos; si quis dixerit, Deum non posse multiplicare suas sine materia; error. = si quis dixerit, suas non accipere divisionem sine materia; error.

Probatur 1^a per rationem rationibus. Dicitur in 1^a ad 2^{am} quod sicut unitas in divinis ad unitatem in divinis, ita pars unitas ad partem unitatis; sed unitas in divinis sequitur per se unitatem in divinis; et per partem unitas sequitur per se unitatem in divinis; et sequitur unitas simplicitate, quod est unitas indivisibilis sequitur per se aliquam partem unitatis, cuius talis unitas pars propria est. Sed talis unitas non sequitur per se unitatem in divinis, quia non est aliqua pars unitas realis, minor unitate numerata, ut ex se non, aliam namque repugnat ex divinis in partes subitivas, sicut repugnat indivisibile: et unitas propria indivisibili sequitur per se aliquam partem unitatis, sicut determinans unitatem illam namque, ita ut unitas illa indivisibilis faciat unitatem per se et unitatem namque, quia totum, cuius est hec unitas, perfectum est. Ita per se in divinis.

Probatur 2^a alia ratione. Dicitur ibidem: omnis differentia differens reducit ad aliquam 1^{am} diversam, aliquam non esset status in differentibus; sed indivisibilis proprie differens, quia sunt diversa alii, id est entia: et eorum differentia reducit ad aliquam 1^{am} diversam. Sed illa 1^a diversa non sunt ratione in illo, et ratio in illo indivisibile, quia non est id, quo aliqua ducuntur finaliter, et quo differunt realiter: et per hoc namque in hoc, et in illo, sunt aliqua 1^a diversa, quibus hoc, et illud differunt. Sed talia 1^a diversa sunt sufficientia propter unitatem numeratam iuxta impugnationem prepositam non sunt nisi singulares, secundum hec unitates strahunt namque, et strahunt in divinis: et sola hec unitas ipsa est propria indivisibilis, et unitati numeratæ.

Probatur 3^a intimulq. explicata hec in divinis dualibus. Nona ratio per similitudinem ad speciem. Sicut scilicet differentia specifica ad speciem, ita differentia in divinis dualibus ad indivisibile; sed differentia specifica dicitur proprie specificationem, quia determinat speciem ad individuum: et differentia est proprie individuationem, quia determinat speciem ad individuum. Et si unitas illa nona specifica non determinat speciem ad individuum, ita per se in divinis requiritur dividere in plura nona dualia: et sic illa determinat speciem, ita ista determinat speciem: et sic illa est idem realiter, et distincta finaliter a nona generalia, ita ista est specifica: et sic illa est 1^a diversa a talia, ita unitas; sed differentia specifica est aliqua entitas positiva finaliter distincta, et realiter identificata: et similitudo differentia in divinis dualibus.

Ita namque dicitur per 1^{am} per opinionem: sicut videtur circumstantiis et rationibus essentia per se in divinis. et ex istis actus odii Dei solent nominari distincti: et determinatio illorum quod ad individuum est a Deo, quod est finalis, aliam Deum esse causa peccati. Ita dicitur de 2^a ratione: et determinatio illorum esset materialis, seu per se unitatem a Deo, per se unitatem finaliter, et quod ad materialia in Deo, nona causa, immo et sapientia, scilicet, quod ad actus odii Dei in finaliter, seu materialiter materialiter, seu peccaminosius sub ratione individuationis metaphysice, et quod quidem actus ille determinatur a Deo, sicut ex quolibet alio effectus cuiusvis causæ creatæ determinatur a Deo quod ad individuum, modo quo in Ethica Deo dante, dicuntur.

Per 2^{am} rationem non dicitur nisi negationem divisionis in se, et idem nona causa alio; sed indivisibile est unitas, et non nisi per negationem, et negationem proprie individuationis unitatis in negativo. = Per 3^{am} rationem, quia sicut dicitur 3^a ad 1^{am} dicitur, unitas est pars propria alterius per se negationem. Per 4^{am} rationem, adhuc permittitur, quod unitas numeratæ proprie individuationis sit quod negationem, et sequitur, quod differentia, seu ad finaliter in divinis sit per se negationem, quia licet nonnulli dicant, quod unitas pars entis est quod negationem, non per se negationem dicunt, ens esse per se negationem, seu quod negationem.

Per 3^{am} et 3^{am} opinionem: quod ducit alicui 1^{am} per se per se, si alius ducit, et per se rationem eius; sed dividi in partes eiusdem rationis ducit per se per se, et si ducit speciem, dividi in individua, quæ sunt eiusdem rationis, et rationem quantitatibus. Nunc sic: sed id, quod est ratio divisionis in specie, et proprie individuationis: et ratio quantitas si aqua viginti, dividatur in 4as partes, earumque, quod in partes sunt 4as in individuatione: et per se. = Per 4^{am} opinionem, nec distinguenda inter se, nisi per se per se quantitates: et quantitas est proprie individuationis, et distinctio numeratæ.

Ita ad actus distinguendo minus: dividi in partes integranter, et per se. Dicitur enim divisio totius in partes eiusdem rationis: et totus actualis in partes homogeneas.

neas, et quibus dponitur, et actualitate integratur; et totius p[ar]tis, seu naturalis in partes sub-
divas, seu in sua inferiora: hoc 2° modo dividitur species, n[on] ut in 1°; et 1° rati[on]e modo dicitur
quantitati dividi in partes eiusdem rati[on]is; nec de quantitate, sed de qualitate, et subiecti ma-
ali, ut p[er] ex p[ar]te. Omp. 2. 1. 1. et 2., id est p[er]mitti mior[em] in hoc sensu; et licet totum de declar[etur]
nihil inde. = Ad 3^{am} p[ar]tem p[ro]p[ri]a id[em] n[on] p[ar]tes aqu[am] in quantitate habent, q[uo]d integrabile mathe-
matic[um], seu quantitativ[um] dividantur: et qui de individualitate aliquando, n[on] ut in 1° sit. accid[ens]
in subiectis etiq[ue] faciunt differ[ent]ia numerica, n[on] 1°, sed 2°, et 3° (et 4° et 5°) quare si ab illis quan-
titas auferatur, adhuc subiecta unius qu[od]q[ue] eor[um] distincta ab alia p[er] p[ro]p[ri]a frequentia.

Ad 4^{am} p[ar]tem p[ro]p[ri]a id[em] n[on] p[ar]tes aqu[am] in quantitate habent, q[uo]d integrabile mathe-
matic[um], seu quantitativ[um] dividantur: et qui de individualitate aliquando, n[on] ut in 1° sit. accid[ens]
in subiectis etiq[ue] faciunt differ[ent]ia numerica, n[on] 1°, sed 2°, et 3° (et 4° et 5°) quare si ab illis quan-
titas auferatur, adhuc subiecta unius qu[od]q[ue] eor[um] distincta ab alia p[er] p[ro]p[ri]a frequentia.

Ad 5^{am} p[ar]tem p[ro]p[ri]a id[em] n[on] p[ar]tes aqu[am] in quantitate habent, q[uo]d integrabile mathe-
matic[um], seu quantitativ[um] dividantur: et qui de individualitate aliquando, n[on] ut in 1° sit. accid[ens]
in subiectis etiq[ue] faciunt differ[ent]ia numerica, n[on] 1°, sed 2°, et 3° (et 4° et 5°) quare si ab illis quan-
titas auferatur, adhuc subiecta unius qu[od]q[ue] eor[um] distincta ab alia p[er] p[ro]p[ri]a frequentia.

Ad 6^{am} p[ar]tem p[ro]p[ri]a id[em] n[on] p[ar]tes aqu[am] in quantitate habent, q[uo]d integrabile mathe-
matic[um], seu quantitativ[um] dividantur: et qui de individualitate aliquando, n[on] ut in 1° sit. accid[ens]
in subiectis etiq[ue] faciunt differ[ent]ia numerica, n[on] 1°, sed 2°, et 3° (et 4° et 5°) quare si ab illis quan-
titas auferatur, adhuc subiecta unius qu[od]q[ue] eor[um] distincta ab alia p[er] p[ro]p[ri]a frequentia.

Ad 7^{am} p[ar]tem p[ro]p[ri]a id[em] n[on] p[ar]tes aqu[am] in quantitate habent, q[uo]d integrabile mathe-
matic[um], seu quantitativ[um] dividantur: et qui de individualitate aliquando, n[on] ut in 1° sit. accid[ens]
in subiectis etiq[ue] faciunt differ[ent]ia numerica, n[on] 1°, sed 2°, et 3° (et 4° et 5°) quare si ab illis quan-
titas auferatur, adhuc subiecta unius qu[od]q[ue] eor[um] distincta ab alia p[er] p[ro]p[ri]a frequentia.

Ad 8^{am} p[ar]tem p[ro]p[ri]a id[em] n[on] p[ar]tes aqu[am] in quantitate habent, q[uo]d integrabile mathe-
matic[um], seu quantitativ[um] dividantur: et qui de individualitate aliquando, n[on] ut in 1° sit. accid[ens]
in subiectis etiq[ue] faciunt differ[ent]ia numerica, n[on] 1°, sed 2°, et 3° (et 4° et 5°) quare si ab illis quan-
titas auferatur, adhuc subiecta unius qu[od]q[ue] eor[um] distincta ab alia p[er] p[ro]p[ri]a frequentia.

Ad 9^{am} p[ar]tem p[ro]p[ri]a id[em] n[on] p[ar]tes aqu[am] in quantitate habent, q[uo]d integrabile mathe-
matic[um], seu quantitativ[um] dividantur: et qui de individualitate aliquando, n[on] ut in 1° sit. accid[ens]
in subiectis etiq[ue] faciunt differ[ent]ia numerica, n[on] 1°, sed 2°, et 3° (et 4° et 5°) quare si ab illis quan-
titas auferatur, adhuc subiecta unius qu[od]q[ue] eor[um] distincta ab alia p[er] p[ro]p[ri]a frequentia.

hoc procedit, n. ex necessitatibus, seu singularitatibus, sed ex natura singularitatis, ratio nequa.
2. Paulus, et Paulus duntaxat specificiter, Paulus autem, et albedo n. sunt genericiter remoti; sed magis
ad differens numerate, quae quidem procedunt a necessitatibus, quae Paulus, et Paulus, ac Paulus, et
albedo singulariter, sunt realiter numerate, seu individualiter distinctae. *Ad hunc modum actus.*

inquant actus determinat, et distinguit de Tho. 7. metaph. 2. ultima distinctio, qualiter numerica
est per ultimum actus. Sed ultimus actus est existens; 2. et ultima, sive numerica distinctio; et sequente
existens est proprius individuationis. — *Definitio:* Generatio terminata ad individuum; sed terminata
ad existens generis; 2. existens est pars individui, seu proprius individuationis. *Ad ad actus, 2.*

1. ad 2. d. 3. 2. 3.
7. A. et 5.

actus distinguit in illa linea, in qua est actus; et ex actus n. sit ultimus actus de his, quae per-
tinent ad praesentem (si quidem res ponuntur in praesentem, ut perinde ab existens), n. sequitur, quod exi-
stens sit proprius individuationis, et individuum sit ultimus praesentis gradus. 2. et hinc, quod
si praesens quia ultimus actus; 2. n. existens, sed substantia, quae ultimum absolute actus, est
proprius individuationis. 2. et hinc, quod praesens, quia ex existens sit modus intensionis (ut 2. seq.
procedit de 2. hinc est, quod existens proprie n. actus determinans, seu determinans 2. cuius est, n.
ut stat de diebus hinc de 2. 2. 4. Modus intensionis n. potest in se statui, et determinare 2.
Cuius est modus, et res, et modus sit equalis intentioni, seu latitudinis, et minimi res sit indi-
ferens ad sui modum intensionis: et ex proprius individuationis debeat statui, et determinare
n. in differens ad illud, et ad alia individua; hinc clarissime, et perinde per, quod existens
appropiat esse proprius individuationis n. specificiter. — *Ad hunc modum dic, quod generis, sive et quod*
liber phia per duo terminata quidem ad 2. existens, quae prius intelligitur singulariter, quae exi-
stent, et ideo inveniatur prologus huius, actiones sunt circa singularia. *Ad 2. plura, 2. adven-*
te 2. hinc, quod differens individualiter n. sunt univales, sicut sunt differens specificiter, genericiter, et ratio
est, quia hinc pertinent ad unum, seu quiddam distinctum; differens vero individualiter sunt extra totum unum,
seu quiddam distinctum, sive in distinctum, quae proprie est unum, et quiddam specificiter, n. differens indi-
vidualiter solus pertinet ad integritatem individui, n. ratio ad unum, n. tota unum. Hinc est, quod ratio n. in ali-
is differens specificiter, genericiter est differens formalis, quia univales; differens vero individualiter est
n. formalis, sed materialis, quia integralis; quapropter huius multos differens individualiter spe-
llat magis, quod forte Thomae fecerit, ut dicant, quod magis est, 2. proprius individuationis. Et huius
oibus sequitur, quod licet individua per hunc differens, seu differens individualiter intensionem, et substant-
aliter differant, n. tunc univales.

9. 2. quomodo Essentia, & Existens distinguantur?

Essentia enim ita immutata spiritus: est ratio per se procedens rei, et in se in se distincta;
et a qua res proprie emanant. Existens autem (creata, n. ut supra notatum, n. lo-
quimur de divina, quae minimi ab essentia distincta.) si et hinc, sive extra nihil sui, extra po-
nitur, et extra existens est, ubi prius erat. Unde hinc, quod rei sic potest
recte dici: existens est modus intensionis, ratio cuius duntaxat esse formaliter extra
sua causa. Dicitur modus intensionis, quia ut ait 2. collib. 1. n. 4. V. ad 2. essentia, et exi-
stentia in creatis se habent sicut quiddam, et modus. Dicitur ratio cuius duntaxat rei
esse formaliter, quia efficienter esse duntaxat rei a sua causa producente. Dicitur hinc, quod extra
sua causa, quia licet duo per se unum existens sit formaliter extra nihil, n. tamen extra
causa, quia illa n. habet, et sit a se; creatura vero ex sit ab alio, et existens est ratio for-
malis, quae essentia, seu sitit extra causa, in quorum virtute prius duntaxat. *Ad hunc modum*

est, quod essentia in triplici statu (proinde ad 2. affirmat, per 2. duntaxat: 1. 2. se, quo pacto
abstrahit, seu perinde ab existens absolute, et sic essentia in statu essentiae, et solus dicitur con-cre-
et n. requiritur praesentia univales. 2. potest duntaxat in esse possibili, seu ut habens esse in propria obliquo, seu
productiva, quia deo, quod hinc n. repugnat, potest in esse efficienter poni. 3. potest duntaxat
ut habens esse actu formaliter extra causa; et tunc dicitur in statu existens, sicut prius in statu pos-
sibilitatis. Hinc duplici statui corresponsdet proportionata existens, nempe in 2. possibi-
le existens possibile, et essentia aduati existens actualis. Et 2. dubium, an existens actualis
sit modus, prius realiter distinctus ab ipsa actuali essentia; an potius mysticus, et solus de natura rei
formalis, et forte per in 2. distinctus.

Circa q^{da} triplex stat sententia: 1^a est Nominalis Immunitas apertentis, esset actualis realis. 2^a est Nominalis, et Immunitas Jovitarum tenentis, esset actualis nullomodo a parte rei, sed solum per modum esse ab essentia distincta. 3^a est Scabitarum qui medietate tenentis, de se de se distincta, sed ex natura rei inter actualis esset, et esset, quamvis nonnulli dixerint, an huius distinctio sit realis absoluta, an vero solum modalis.

Iclūo: actuali creatura evia n̄ distinguenda a
 litera rigore ab evia; sed solū qualitate ex nāa rei. ita D.²³. d. 6. q. 1. p. 1. et alibi
 saepe. Propter h. tota Iclūo ex ipso 3. d. 22. q. 1. n. 14. dicitur: Quia qd auctō generatū de-
 terminata ad evē: et quicquid esse. Unde huius hōis n̄ sit res alterius generis, et pro tanto
 cy eo, cuius e[st] idē cy evē esset n̄ faciat rem recte p. accens: Imo hic hōis abstractus ab evē
existet, et ideo nō de inducitur; propter qd logici dicunt qd faciunt unū conceptū p. accens.
 qd ex d. tenet, si bene p. gen. d. et, utraq. p. accens. huius Iclūonis.

In quo pro la negativa parte solutio probanda. Ita Thomistas. Generatio terminata ad
 esse existens, sicut et corruptio ad n. esse; Id. hoo per se generata, et corrupta: et esse exi-
 stens, et per se, et realiter id. ex hoo; alia ens per actum generativum, et corruptivum, nempe, hoo
 ex distantia realitate distant, ex qua ens unum per actum, ad hoo in generatio hoo n. ens actio
 substantialis, si quidem n. ad substantiam, Id. ad totum decedente terminata. Summa: Vel ea acti-
 one, qua generata ens, generata est distantia; In? Si 1^a, et ens, et distantia sunt rei realia
 in distinctis, qd. e. intentu. Si 2^a, et una actio generativa terminata per se ad ens. Id. actio
 generativa ponit hoo sui in actu: et data ens in actu sine distantia; qd. e. absurdum.

dicente: absolute distinctum a realitate, et prius alia absolute, prout esse sine traditione sine illo.
 Sed licet efficacia prior, quia veritas a se utraque qd absolute, tunc traditio e, enig actualis esse sine
veritate: et quia n distinguuntur realiter. Major e distinctione rationis secundum quod quodlibet prout
esse sine illo, a quo minime dependet in sua entitate habenda; et absolute distinctum, et prius
 alia absolute, minime dependet ab absolute posteriori: et dicitur. Minor autem principali propter
quia efficacia actualis e id quod realiter, e extra suas causas, veritas vero e id quod entia realiter
e extra suas causas. Sed traditio e, aliquid essentially extra causas, et n habere id quod realiter
e extra causas; et traditio e, enig actualis esse sine veritate. Et enig actualis, et actualiter
distinguuntur realiter; quia illud, quod propter veritatem invenit alium (sicut enig actualis, propter invenit
veritatem), sine quo n prout esse sine traditione, e id sibi realiter. Aut Dist. 2. d. 1. 2. 4. n. 21.
quod hinc ipsum rationem precedentis, et ipsa se sola e alia efficax probatio conclusionis.

Probatur 3° eadēque ratiōe: essētia Angelī v.g.
ut producta independēter ā quocūq; superaddito, et realitā distincto terminat actio-
nē Creativę Dei: et quocūq; alio dicto, posita extra Cās; et nequēta ē existens,
quia existētia solū desiderata, seu requirita, ut aliq; ponat in reā nāā, seu deā sua
Cās. Probatur autē: essētia Angelī ut producta independētia ā quocūq; sibi realitā super-
addito, nō ē ens ā se, seu independēti, cū sit creatura: et ut ita terminat actiōnē crea-
tivę Dei. igitur ut independēti ā quocūq; realitā superaddito ē existens, quia Cās;
sicut et quilibet alia p̄tior producta nō terminata, nisi ad alq; existētię. Pręter qđ existētia
nō ē aliq; superadditū, et realitā distincta ab essētia Angelī: et idē argūtur firi ā quocūq; aliā re
producta. Respondens Thomā, nō posse recipi essētiā ut productā nisi cū existētia, quia ixi.

producta. Respondens Thomae, si posse recipi enīq; ut producta nisi ex alia, quia illa
 rea ē ratio facti, qua res dicitur ultra nihil, et ultra causā positā: atq; ideo implicat, qd
 res aliqua recipiatur ut producta in facto esse, et dependens ā producente, quin et ipso
 recipiatur ex alia, seu ut existens. — Sed dicitur, nō huc respicere affirmat nōs p̄ceden-
 tes rationes, nō si visā si p̄ter productū sine alia: ne quia huc nō distinguitur
 realiter ab illa, quia absolute distinctū &c. Itē, quia implicat, seu ē in radio qd res recipi
 patet ut producta, et ut instigata ut existens, qd quia alia realiter identificata ex alia,
 quia illud qd p̄ter dicitur inesse alicui &c. — Dicitur itē ad hoc: per vos, ut aliqua res sit

Quia illud qd ppter deitatem non dicitur Traite ad hoc: per vos, ut aliqua res sit
actualiter producta, et dependens, requiritur per se aliqua entitas realiter distincta, sive modus
superadditus, qui sit talis Quo len ra frat Qua illi res sit producta, et dependens: et
maxime unita Verbo Divino ne creatur, nec dependens, qd e hereticum, alia ex ist n en er er er

206
nisi sit id, ratione cuius fundamentum eius ponitur actu facta extra nihil, seu existens?
pluribus enim dictum, quod relatio prementalis (satis) causalitas propria, seu relatio effectus
ad causam creaturam producentem, preexistit, seu presupponitur ultimum in rebus nostris, seu
actu facta extra nihil, seu existens: igitur fundamentum causalitatis proprie ratione sue proprie exi-
stet, et in ratione illi causalitatis ponitur actu facta extra nihil, seu existens. Ad ista re-
ponder ad hoc argum. Alcantarini, et alia, latet. Villa Castri; sed non solum clarior, ef-
ficacior, confirmatioque scilicet decet est.

Ad 19. Ipsi maiorem neg. maiorem, loquen-
do de effectibus productis a causa 2a, seu creatura quia nullus effectus est ita necessario productus
a causa 2a, ut essentialiter possit produci ab illa; sed solum contingenter, ne ut dicta in Physica
effectus ab una causa creatura produci potuit idcirco. productus ab alia, scilicet a nulla,
sed a solo Deo, quia Deus facit omnia per se per se facit se solo. Relatio
inter causalitatem propriam denominatur quidem effectus intinsece, non quia sit illi essentialiter intinseca, sed
quia est sua, seu actus relationis intinsece inherens, sicut albedo in pariete, et paternitas in homine.
unde sicut nunquam verificatur, quod entitas hominis sit intinsece essentialiter producta ratione ali-
cuius realiter distincti, ita nec quod sit intinsece facta existens per aliam realiter distinctam.

Ad 29. Ipsi maiorem neg. maiorem: ratio est cla-
ra; quia ut homo, si quidlibet effectus sit actu facta in rebus nostris, extra nihil, seu extra causas,
requiritur necessitas, et essentialiter existentia, quia implicat, et contradicit, ut esse in rebus nostris, et non habere
existens excludens nihilitatem illius, seu essentialiter illi ex propria essentia; ut uero ut esse productum,
et non habere producentem propriam ruptum Causa 2a, minime implicat; sed quia ut dictum, talis propria
productio est contingens; sed etiam quia est superveniens entis in actu, seu effectui contenti a Deo
indispensabiliter producto, sicut omni relatio prementalis advenit suo fundamento. Unde licet
possit dari status, in quo homo nec sit improductus, nec adhuc facta productus a causa 2a.
utque in sequenti instanti resultet illi accidentis, et realiter distincta relatio ad Causa 29; non
tamen potest dari status, in quo homo nec sit nihil, nec adhuc facta aliquid existens, cum ipsa exis-
tentia sit ratio facti excludens actualiter nihilitatem hominis: quapropter existentia non potest esse realiter
distincta, et superveniens homini extra nihil positum; bene tamen productio propria, seu relatio, scilicet facta
dependet ad Causa 29. Denique hanc legitimam recipimus, quod non dicitur Philosophis occu-
runt.

Ad 20. Intra realiter recipiens, et realiter acceptum data dubio realiter; sed
existentia est actus realiter acceptus in via igitur via, et existentia realiter distinguenda. Maior
videtur, et minor ostendit aliam existentiam esse actus prout carens omni potentialitate, sicut Deus.
Ipsi maiorem P. Creatura habet esse participatum, in quantum cum ipso participat existentia;
igitur existentia realiter participat distinguenda realiter ab existentia realiter participata. Ipsi maiorem
20. nulla creatura est sui esse, seu existentia; aliam existentiam per se, et simplicitate necessario,
sicut Deus: igitur quia existentia est aliud, contingens, et realiter distinctum a creatura.

Ad ad argum. distinguendo maiorem:
intra realiter recipiens, et realiter in illo acceptum, data dubio realiter, decido; intra realiter reci-
piens, et realiter ab illo acceptum, non maiorem, et respondeo minori. Quod enim realiter recipit
in alio tantum in subiecto, sicut forma in materia, anima in corpore, et accens in subiecto, prout
se distinguenda realiter a recipiente, quia illud presupponit in suo esse essentiali, entitativo, et dis-
tinctivo, et illi contingenter advenit, ut patet in exemplis allatis: sic enim existentia non recipitur in
essetia, neque hoc implicat, et repugnat, ut supra dictum est; sed existentia recipitur ab essetia, quatenus
cum illa producta, et igitur implet in suo esse, quod non probat distinctionem realiter, alias Deus distinguenda
realiter a sua essetia, quia eam participat, et realiter recipit in sua productione. Nec hinc
sequitur, quod existentia sit actus prout, cum sit impositibilis cum essetia, et acceptiva accidentibus, quod non reci-
piunt, nisi in subiecto existente.

Ad 19. Ifirmationem dico Creatura habet esse participatum, quia datu suu esse, si-
ne essentia, sine existentia, sine accidentale, participat a Deo, a quo bona cuncta
procedunt, et sine quo factu e nihil, ut ait Ecclesia, et Evangelista: unde si qua
creatura participat existenti, sed quia utraq e participata, qd n potest distingi realit participatam;
alias repugnaret eis identitatis realit in Creatura, nq qd in ea e, participata.
Immo et si concedatur plene, qd creatura participat existenti; n sequitur, utiq realit distingi
ab essentia; nq Creatura participat essenti suu in sui productione, et tunc nec Ifirmari dicitur
qd essentia distinga realit a Creatura.

Ad 29. Ifirmationem distingo. Antea: nulla Creatura e
essentia suu esse, seu existere, pado; identitatis, nq; quia licet essentia n pertineat ad essentiam
creaturam, et ideo Creatura n sit existens p se esse, bene tunc dicitur, tunc essentia identificata
cy essentia creaturam, qd sufficit, ut dicatur vere, qd Creatura e identitatis suu esse, seu existere.
Vel aliter distingo sic: nulla Creatura e suu esse independentia, seu a se, pado, quia hoc
e propriu solius Dei, quia a se e, et a nullo dependet; nulla Creatura e suu esse depen-
dentia, et participatum, seu datu sibi ab alio, nempe a Deo, nq. Solus e creator. Ad
vnde enim, qd n tenet partem d. Existens Dei ad existenti creaturam, nq existens Dei e d.
cuius essentia pertinet ad quidditatem; Existens vero Creaturam e ultra essentiam, licet eade realit cy illa.

Ad 30. qd dicitur aliter p se accens, seu dngentem
distinga realit ab illo. Sed existens p se accens dicitur esse, qd d. Mox p se accens multipliciter
p. sic: corruptis existentibus, n corruptis essentibus; sed qd potest adesse, et adesse aliq sub com-
positione, e accens respectu illius, qd d. 20. sic: p se accens dicitur esse, et ad tempus, qd quia dicitur
et essentia dicitur; sed quia formata d. existens sunt dngentes, et ad tempus, qd quia dicitur
p se accens, et dngentem dicitur esse. Ifirmatio dicitur: nulla res potest intelligi sub opposito illi-
ui, qd sibi realit identificat; n enim potest intelligi, qd hoc n sit aial, et inibi. Sed essentia
potest intelligi sub opposito existenti, nq bene intelligitur, essentia dicitur in hyeme n existere: qd quia
essentia n identificat sibi existenti.

Ita ad aliter distingo. Mox: qd dicitur aliter
p se accens p se accens, distinga realit, pado; qd dicitur p se accens p se accens
nq; aliter nra inferior distinga realit a superiori, nq illa p se accens p se accens
biliter dicitur, et dicitur d. Mox autem dicitur e in 20. sensu dngentem, n pado in 10.
Vnde dicta in predicab. dng. 1. 2. 3. = Ad 19. p se accens nq mox cy Oho cap. d. sub.
dicunt: corruptis existentibus, impossibile e aliq illarum remanere. Vel illa distinga sic:
Corruptis existentibus, n corruptis essentibus, quod ad logicam necessitatem habitudinis, et metaphisice com-
positionis tenet, pado; qd ad existenti, et existentiam, nq. Atq ideo cy necessitatem habitudinis,
et metaphisice compositio prout essentia n ponit aliter se habere, hinc e, qd p se accens
de existentibus sunt qd dngentem, n pado quod fundantur in existentia, cy hec possunt
mutari, et aliter se habere nra, quod p se accens. Per qd p se accens etiq ad 29. p se accens
= Ad Ifirmationem, dicitur mox, nq mox, et distingo metaphisice p se accens: bene intelligitur,
essentia dicitur in hyeme n existere actualit, pado, quia nec talis essentia intelligitur ut actualis
p se accens; n existere p se accens, nq, nq uniformiter loquendo nunquam essentia e, nec
bene intelligitur sub negatione existenti sibi proportionate.

Ita 29. p se accens dicitur
accens nonnulli scilicet ita: modus intrinsecus dngentem essentia ad dngentem posse-
rior illa, siquid e ab illa tanquam a radice emanat; sed existens nullo modo po-
test esse posterior essentia actuali: aliter essentia in illo priori esset possibilis, et n al-
ter: qd existens n e modus intrinsecus finalit distinga ab essentia. = Ifirmatio: essentia
p se accens ab existenti n e essentia actualis, nec existens; sed si essentia distinga finalit
ab existenti, p se accens finalit ab illa: qd essentia actualis n distinga finalit ab exis-
tentia.

ne e singulari, ne extra causas, ne actiones (mediis quibus res producuntur, seu produ-
tura extra causas) sunt circa singularia: et ut aliqui existant, non minus necessaria e sin-
gularitas, quae existit. Ista ad qd sufficit unica singularitas, sufficit unica existit;
et sequentia etc. Probatur ratione et littera. Qd. cit. in huiusmodi. Dicitur

aiali prout individuatione, ne e proprium, et peculiare ipsi aiali; sed existit prout aiali
post individuationem: et quia huiusmodi proprium, et peculiare illi, sed commune, et adventitia
illi, et illis omnibus gradibus, quibus singularitas adventitia, seu metaphisice extrinseca e.
maior e evidenti. Probo maiorem ex Qd. cit. dicitur. actualis autem existit e ultimus
actus, sed posterior tota coordinatione praelementali; sed individuatione e intra coor-
dinationem praelementalem, ut ibidem probatur, et de habere stat: et prae prout dicitur,
et infirmior e aiali individuatione, quae existit. Ista sicut aiali non correspondet propria
et peculiari individuatione distincta facta ab individuatione huiusmodi, corporis, viventis,
et substantiae, ita neq. propria, et peculiari existit, sed una commune sibi, et aliis gra-
dibus. Alia plura testimonia ad hoc probandum invenies apud Qd. loc. cit.

Id. ita dicitur. 1o. qd. habet ens, habet
proprium, et peculiare existit; sed aiali v.g. ut distincte facta a rationali, et aliis gradibus
metaphisicis habet proprium ens distincte facta ab illis: et proprium existit ab existentiis aliis
et facta distincte. Maior e evidenti. Maior autem Qd. supra allegat dicitur: Unum qd. qd.
extra causam suam, et extra inter, sicut habet ens proprium, ita et proprium ens, seu existit: et si
aiali ut distincte facta a rationali habet proprium ens, ens habet existit. = Idem dicitur: forma-
litas metaphisice emanant, seu pullant ab essentia distincte emanationibus metaphisicis:
et sicut quilibet accipit ab illa distincte ens, ita et distincte existit. Et amplius dicitur,
quia omni gradu proportionato immutatur existit: et distincta metaphisica emanatio
distincte metaphisice tribuit existit. = Idem dicitur 2o: Si eadem omnino existit aiali ens existit
ita rationalis; et eadem omnino ens actualitas utriusq.; et sequentia ad, et ratio-
le non sunt actu facta distincte, neq. omni actuali distincte e inter diversa extrema actu-

alia. Ita ad arguendum distincte maiorem. qd. habet ens, et solitarii produci
habet proprium, et peculiare existit, recedo; qd. habet ens, et minime solitarii produ-
cibile, neq. quia cum existit non immutatur, nisi per productionem, cui non spectat propria, et pe-
culiaris productio, nec propria, et peculiaris existit. Sicut enim, licet aiali, et cuilibet gradu
metaphisice facta distincte recedat propria ens, illa ne completa, sed imperfecta, et non se sola, sed prout si-
milis cum aliis gradibus per unam actionem producibilis; ita per unam existit, non sibi solitarii
proprium, sed sibi, et aliis commune e existens. Sed probationem maiorem dicitur littera Qd. neq. suppo-
siti sequenti; quia licet aiali ut distincte facta a rationali habet proprium quiddam, non tunc en-
sit; quia ad ens entitativum cuilibet pertinet de sibi realiter identificatum, atq. ita cuilibet
rei unica e entitas ex omnibus gradibus metaphisice integrata, cui entitati immediate spectat exi-
sit, et gradibus metaphisice mediate. Ad 19. confirmationem recedo antea, et neq. dicitur; quia una

quae formalitas non accipit distincte esse entitativam (cui spectat propria existit, ut dicitur), sed dis-
tincte esse quiddativam; quia quilibet habet distincte quiddam determinabile, non vero distincte en-
titate producibile. Sed emanatio metaphisica e, nec potest appellari productio, neq. ens nullo mo-
do e, nec potest appellari causa, sed solum proprium originarium, seu radix, fons formalitatis;
quae ex illa emanant, seu in illa radicanatur. = Ad 29. confirmationem recedo antecedenti, et dicitur,
neq. subtilitatis: ad cuius implicitam rationem dicit, qd. utiq. dicitur aiali, et rationale actu facta
distincte, sunt quidem duo extrema actualia, sed non per duas actualitates: non enim veritate illa
actuali distincte facta inter actualitatem aiali, et actualitatem rationalis, sed inter quidditates, seu facti-
tates utriusq. actualis, seu actualitatis, ad qd. sufficit unica indivisibilis existit utramq. actualis.

Accipe Exemplum: Si 22 una & albedo esset diuisa in pluribus subis; tunc uny ~~esse~~ ^{esse} al-
by distinguenda realiter ab alio albo, n̄ tunc albedo unius ab albedine alterius. Aliud: inter
divinas personas data actuali realiter diuisio, atq; ita una persona existens distinguitur ab altera
existente, n̄ tunc existia unius ab existia alterius, nq una formaliter eade ē tunc persona
ex existia, sicut et n̄a. Sic, proportionē seruata, in n̄o casu, aial existens, seu actualiter
actu formaliter distinguitur a rationali existente, seu actuali; n̄ tunc existia, seu actualitas unius
ab existia, seu actualitate alterius.

¶ Et fortius quidē Obicitur: qđ dicitur n̄a p̄i v̄e
pro priori ad singularitē, p̄i, et peculiare ē ipsi n̄a humanę ut a singularitate fra-
tili distat; Id existia dicitur n̄a, illi pro priori ad singularitē: et respondet illi n̄a
p̄ia, et peculiari existia formaliter distat ab existia p̄i, quę ei p̄i singularitē dicitur.
et negantia singuli gradibus tripliciter singule partialiter, et peculiare existē sunt clande.
maior ē vera, et fundamentū n̄e probatiōis. Probata maior: tunc Cognitiō intuitiue debet
esse existens actualiter; Id n̄a pro priori ad singularitē p̄i ut tunc, tunc Cognitiō
n̄i intuitiue; et pro priori ad singularitē dicitur n̄a existia. maior ē d̄i 1. d. 2.
2. 7. sub n. 42. dicentis: Cognitiō autē intuitiua ē Obi, ut Obi ē p̄iens in existia actu-
ali. maior similiter ē d̄i 3. d. 14. 23. n. 4. dicentis: Duplex ē Cognitiō, scilicet, abstrac-
tiva, et intuitiua: et utraq; Cognitiōe p̄i Cognosci t̄q n̄a ut p̄cedit Singu-
laritē, quę singularē ut hoc.

¶ Ita, data maiori, quando maior, et cōq; ad
probatiōē cū dicta, qđ maior illa ē fundamentū n̄e probatiōis, falsū ē; nos
enim dicimus, qđ qđ ē p̄i, et peculiare n̄a dicitur ipsi pro priori ad sin-
gularitē; ceterū dū hec p̄i: n̄a ueritabilis simplicitate, quib; qualis affirmatiua; ideo
ut in argto aduēta, et falsa; et utar evidentiā, quia d̄i gradus tripliciter immu-
niores dicitur n̄a p̄i pro priori ad singularitē, et tunc n̄ sunt p̄i, et peculi-
ares ipsi n̄a, Id sibi, et aliis rebus immunes. Ad probatiōē p̄i negati, et distinguenda
sic maior: tunc Cognitiō intuitiue in se Cognitū debet esse actualiter existens, scdo; cog-
nitū in alio eminenter dicitur illi, n̄o; nq ut ait d̄i ibide. Cognitiō autē intuitiua ē Obi,
ut Obi ē p̄iens in existia actuali, et hoc in se, in alio (nempe in Deo) eminenter dicitur
utq; existē ipsius. Et similiter in 3. cit. sic n. 6. loquitur: aliter illo modo (nempe intuitiue)
n̄e Cognoscibile, nisi ut p̄iens in se, in aliquo, in quo h̄eat esse perfectiū, quę in se.
¶ Itā ita Obi Cognitiō intuitiue debet quidē esse p̄iens, Id n̄ p̄iens in p̄ia existia, nq
in eminenter dicitur in uia Divina p̄i quidē intuitiue Cognosci, ubi tunc n̄ ē qđ p̄i actu
ē existē.

¶ Qua uera Scotica supposita doctrina, distingo maiore: Id n̄a pro priori
ad singularitē p̄i ut eminenter dicitur in uia Divina. Ut tunc Cognitiō intuitiue, scdo;
ut in se ipsa Cognita, n̄o. Nec aliud uult ibi d̄i, qui ut saluē qđ n̄a ut p̄cedit Singu-
laritē p̄i intuitiue Cognosci, adducit, et dat p̄dictę doctrinę & Obi intuitiue cog-
noscibili: atq; ita. et eo qđ n̄a pro priori ad singularitē p̄i intuitiue Cognosci,
p̄i p̄i, in se, p̄i peculiare h̄ere actualiter existē; cū uera p̄i intuitiue cog-
noscit, n̄ ut existens in p̄ia actuali existia, bene tunc ut eminenter dicitur in Deo.
Aliter aut, et forte subtilius potest responderi ad argtu. Id pro nunc hec cla-
re et aperte Scotica solutio Obi sufficit; n̄ forte pluribus intentus, minus leu-
ter sit qđ singula lenius.

¶ Insuper tunc d̄i. ult. 2. 2. in fin. alig solutiōē, et subtiliū doctrinę p̄i p̄i.

Q. 3. in quo consistat substantia creata?

Præsentis difficultas celeberrima est, antiquis huius prænitus ignota, doctissimi viri valde ædua, et adhuc inter Scholas maximè agitata. Ut autem in illius solutione claritate ponibili procedamus, notandum 1.º, et tamquam præsumendum est, substantiæ supra nāq singulari, quæ addit substantiæ, aliquid reale superaddere ab illa realitate distinctum, et realitate saltem distinctum separabile: qd̄ p̄t in mysterio Incarnationis, ubi Verbum Divinum assumptum nāq humanam singulari, n̄ t̄m̄ personam, seu substantiā. Et quo sequitur, substantiæ etq̄ distincti realitate ab illa, quæ inseparabiliter et identice tenent nāq singulari, atq̄ ita nāq assumpta à Verbo Divino tenent p̄p̄t singulari, et ceteris. Notandum 2.º.

Ex Od. cōcl. 3. n. 3. qd̄ substantiæ p̄t̄r implicita accipi; 1.º latissime, scilicet, prout est idē ac solitarie existere: in quo sensu nimis lato substantiā p̄t̄r etq̄ accidenti tenere, d̄t̄r a subito separari, ut in Eucharistia. 2.º minus late, scilicet, pro negatione inheretis actualis, et appropinquationalis: et in hoc sensu om̄ substantiā sine p̄p̄t, sine impleta p̄t̄r appellari ens substantiā, quia nec alteri inheret, nec habet appropinquationalit̄. 3.º Enim summa ens substantiā p̄p̄t, et in rigore: et in hoc sensu ē nāq substantiā impleta, et singulari, quæ ē ultimāte actualata, et incommunicabilis alteri, ut supposito.

3.º ē notandum, qd̄ hec tria, nempe, substantiā / p̄p̄t / et idē, ac hypostasis. Suppositum, et persona fracta, et in recto idē omnino important, et solū differunt int̄ se cognoscitive, seu ex parte tractat̄, nempe p̄t̄r diversas substantiales nāq, quas afficiunt; nq̄ in rigore substantiā notat nāq in animatq̄: suppositivitas nāq animatq̄, et semit̄q̄: personalitas vero tractat nāq intellectuali: atq̄ ita hōc dicta persona, seu suppositum, et lapis substantiā. Obscura etq̄, qd̄ iuxta prædictum, et d̄m̄t̄r eū R. S. 3, licet n̄ in rigore, substantiā, suppositum, et persona se habent. Tamq̄q̄ suppositum, et inferius, nq̄ om̄ persona appellata etq̄ suppositum, et substantiā, n̄ vero ē ita; et oī suppositum appellata etq̄ substantiā, n̄ vero ē ita: atq̄ ita substantiā ē velut superior ad suppositivitalit̄, et personalit̄, et similit̄ suppositivitalit̄ ad personalit̄. Ex quo sequitur, Defini-

tionem personæ, suppositi, substantiæ eū nobis indagandā, ut quæsito satisfiat. Boetius enim sic definit personam: ē rationali nāq individua substantia, quæ definitio corrigitur à D. Subi. 1. d. 23. q. 1. n. 4, quia liberabitur ut sonat, falsa ē; alia solū hōc, qui p̄p̄t ē rationali, et persona, duo vero n̄; immo etq̄ ad rationalit̄ ens persona qd̄ nullus recedit) nq̄ reuera et ē substantia, et individua, et rationali nāq: Atq̄ ita corrigenti illq̄ D. cit. alig apponit definitionē cy Ricard. 4. d. Trinit. Cap. 22. sic: personæ intellectuali nāq incommunicabilis existētia. Et ita sic d̄m̄t̄r definit substantiā ut ā persona- t̄t̄r, et suppositivitalit̄ quasi præcedens: ē substantiā nāq incommunicabilis existētia. Vbi notat qd̄ effectus facti personalit̄, suppositivitalit̄, seu substantiæ ē incommunicabilis prædicta nāq substantiā singulari, et ceteris, p̄p̄t, inḡq̄, p̄ substantiā. Unde venit 3.º notandum cy

D. 3. d. 1. q. 1. n. 10. qd̄ incommunicabilitas ē duplex, scilicet, ut quod, et ut quo: 1.º ē p̄p̄t hōi, et beato, et generalit̄ om̄ nāq immuni communicata sui inferioribus ut quod. 2.º ē p̄p̄t p̄p̄t illius, qd̄ communicata alteri tamq̄q̄ p̄p̄t, et f̄t̄a, quia illud alteri ē tale 2.º ip̄s, id ē ip̄s: hoc modo communicata āa. Corrigit qd̄ p̄p̄t illq̄ ē animatq̄, sed n̄ cōa, et generalit̄

ita, nemp ut Quo, immunicata fra mai, accm subto, immo et naa humana singula-
ni Verbo Divino. Ita quasi inter Explicata immunicabilitas, ut Quod, et ut Quo, ty
ubi Supra Cit., ty Clarius 1. d. 23. 2. un. n. 4. Huic duplici immunicabilitati duplex
etiā p^a oppositū immunicabilitas Correspondet, nq illud, qd nquit immunicari pluribus
ut Superius inferioribus, e immunicabile ut Quod; et qd nquit immunicari alteri ut pari,
e immunicabile ut Quo: 1° modo e immunicabile Singulare; et 2° modo Suppositū.

Relicta autē immunicabilitate ut Quod: immu-
nicabilitas ut Quo, quē sola dicitur, et facta ad p^apers^ones p^asonas intenz, tripliciter quē d^e
coenise p^ater, nemp, actualiter, ap^oitudinaliter, et p^oaliter, seu p^a repugnā: immunica-
bilitas actualis ut Quo tunc data, quando alig^o actualiter n immunicata ut pari alteri;
sicq^o accm Eucharistia h^obet illq, quia actualiter n inheret subto, seu n in illo. immu-
nicabilitas ap^oitudinalis tunc data, qd alig^o n dicitur inclināre, ut immunicata alteri ut
pari; sicq^o nāa creata supposita h^obet illq^o ex p^a aliud suppositū, quia n h^obet in intra-
o^one ad alienū suppositū. immunicabilitas Enig^o p^oalis, seu p^a repugnā tunc data,
quando alig^o repugnat immunicari ut Quo, seu ut pari alteri; sicq^o suppositū Divinū illq^o
h^obet, quia illi ex se repugnat alteri ut pari immunicari.

1° Discreta e notandū, qd in
nāa creata p^apria p^asonaliter p^asonata multē immunicabiles reperiuntur, quē n acc^o
oriuntur ex coenise p^asonalitate, nq 1° inveniuntur in tali p^asona immunicabilitas ut Quod,
et h^oc n oritur a subi^ontia, seu p^asonaliter, sed a singularitate, ut dictū ē. Et sicut alig^odo
videtur, qd avere, p^asona ē immunicata ut Quod, loquitur, et intelli^o debet p^a-
suppositū, nq p^asupposita nāa singularis ad hoc p^asona ē subi^ontia, seu p^asona:
2° clase docet Or^o 3. d. 1. 2. 1. n. 10. dicitur: nāa autē creata e immunicabilis ut Quod,
quia singulare. Singulare enim n e immunicabile ut Quod, nisi sit illimitatū, ut
essēa Divina. Et ex Or^o 1° immunicabilitas ut quod, quē reperitur in p^asona creata,
n oritur ex coenise p^asonae, sed ex singularitate. Itq^o Or^o ibid^o n. 11. ad 3° idē clarior docet.

2° inveniuntur in p^asona creata immunicabiles
inherētia, seu negāo exendi in alio inherētia, sicut albedo immunicata parietī; sed h^oc negāo
seu immunicabilitas n e in tali nāa p^a subi^ontia, sed p^a coenise subi^ontia, cui quidē rep^a-
nat inherētia. 3° inveniuntur in tali nāa negāo immunicabilitatis p^a modū pari subi^ontia-
li; et h^oc dicitur illi, n p^a coenise p^asonae, sed p^a coenise subi^ontia duplex, quia Eni duplito
repugnat in alteriū intentionē Revenire p^a modū pari, alias n enit duplex. 4° Enig^o in-
veniuntur in tali nāa negāo immunicabilitatis alieno supposito, et ita immunicabilitas p^a-
mit in nāa p^a subi^ontia; ideoq^o nāa humana dup^oti causet p^apria subi^ontia, quia scilicet
alieno e immunicato supposito, nemp Divino. Sed qd h^oc immunicabilitas, seu negāo
immunicabilitatis p^asonae ē triplex, scilicet, actualis, ap^oitudinalis, et p^oalis, adhuc e dubū, in
quonq^o ex h^oi palita imitat p^apria subi^ontia.

Sed ut certa ab inveni separamus, con-
dici^o qd nāa creata n p^ater habere repugnā, seu negāo^o immunicabilitatis p^a-
cili ut alieno immunicato supposito, quia En nāa creata e in p^ao^a obediētia
ad Deū, ut sup^arioraliter possit alteri immunicari supposito; ut passim docet Or^o 1°,
et Orat in nāa humana immunicata supposito Divino; nq quia n repugnat illi
nāq^o h^oi immunicatio. Nequēq^o talis negāo p^a repugnā intenz ad p^asonā creatā
venire. Putant qd in p^asona creata negāo immunicabilitatis actualis, et negāo im-
municabilitatis ap^oitudinalis; et quidē It negāo n sufficit ad coenise p^asonae, cla-
re ē, nq nāa separata h^obet illq, quia n e actualiter immunicata alteri ut quod, et
nq n p^asona. Similita nec 2° predicta negāo sola sufficit, quia nāa humana
dup^oti illq h^obet, et separat, quia adhuc immunicata verbo n h^obet exig^o, seu ap^oitudinē

ad illam communicationem; et tunc non habet propriam, sed aliam personalitatem.

Ex quo manifestum est, quod ex his duobus negotiationibus neutra sine altera sufficit ad rationem personae, neque licet ad separatam habeat unam, nempe negotiationem actualis communicationis, tunc quia non habet alteram, scilicet negotiationem apprehensivam communicationis, ex se habet seipsum, seu eligi ad communicationem ut duo, ideo non habet personalitatem; et per oppositum in nostra humana natura duplex, quae licet habeat unam, nempe apprehensivam, tunc quia non habet actualis negotiationis, ideo non habet propriam personalitatem: Neque enim si quilibet sine altera non sufficit, sequitur, quod utraque necessaria est, et ducatur ad propriam personalitatem; atque ita 3. d. 1. 2. 1. n. 9. sic ait: et ita ista negotio, non quod actualis tantum, sed etiam actualis, et apprehensivam alii propter rationem personae. Item ad hunc dubium, an ratio formalis personae ducatur in aliqua entitate positiva, per quam persona formalis determinatur, et ad quam sequatur tanquam effectus. Quia duplex illa negotio; an scilicet ratio formalis personae formalis ducatur in sola et pura negotiatione? Circa cuius resolutionem ser-

monium dicens Scotus, quod pro una, quod pro altera parte stant, et 3. d. 1. 2. 1. n. 9. in hoc re problematice est, tunc quia ubi supra immediate cit. utramque opinionem probat; tunc quia ibidem n. 6. sic ait: quid quod sit illud proprium, quo nostra est persona, due videntur viae probabiles: una quod persona sit persona per aliquam positivam in nostra ultra illam, quo nostra est individua: et alia via, quod per solam negotiationem actualis, nostra sit persona. Id salva pace, et hoc, tantumque dicitur debita reverentia, et in hac, et humilibus sermone, quod omnino hic problematice est; immo necesse non sequitur utramque (quod ut problematice esset, factum erat 3. d. 1. 2. 1. n. 9.), sed utramque ex illis duobus visis, seu opinionibus amplecti 3. d. 1. 2. 1. n. 9. si ipsi credendum est: quod totum vobis pate facere conabor, ne vos ex parvulis desipiamini, tanti Scoti falsum testimonium im-

putantes. Quod quidem, nempe 3. d. 1. 2. 1. n. 9. problematice non est, sed ex ipso in eod. 3. d. 1. 2. 1. n. 9. ubi probatur, quod levis dicitur non assumptus, immo nec probatur, quod persona humana quia ex ista in negotiatione communicationis, et ratio est (inquirit) ipsa anima et simul habere personalitatem propriam. Id qui ponitur personalitatem etiam dicere aliquam entitatem positivam: eos oportet aliquid contra quod dicitur, quod persona non potest assumptus, sed istud supponitur (nempe persona dicere entitatem positivam) est improbatum 3. d. 1. 2. 1. n. 9. Quod enim quomodo in illa d. 1. 2. 1. n. 9. iuxta Scotum, problematice est, id ibidem Scotus, iuxta ipsum, improbat opinionem 3. d. 1. 2. 1. n. 9. quod ratio ipsi, an Scotum credendum? 3. d. 1. 2. 1. n. 9. sic ait: hinc a nobis allegatur, totum quod dicitur arguit, sic ait n. 4. non videtur, nisi quod persona creata non addit entitatem positivam, quod dicitur. Quod quidem, nempe 3. d. 1. 2. 1. n. 9. nullum ex illis duobus visis, seu opinionibus amplecti fuisse, dicitur ex ipso ibidem, ubi propter quod dicitur illas duas proponit, et rationes pro utraque ponit; sic resolvit, et mentem suam apponit in 9. dicens: Non amittendo potest meditari inter istas duas, nec videndo ex 1. via aliquam entitatem positivam: nec ex 2. videtur, quod sola negotio dependet ad personam utramque est complementum formale in ratione personae creatae, quia sicut arguitur, tunc ad separatam esse personam. Id si mentem propter d. 1. mediat inter duas illas vias, medians quidem per abnegationem utrumque, quia nec videndo ex 1. via: nec ex 2. videtur; evidens est, quod 3. d. 1. 2. 1. n. 9. neutra amplectitur. Neque, inquit, quia non vis 3. d. 1. 2. 1. n. 9. ex supra allegatur totum se ibidem illi improbare: non vis 3. d. 1. 2. 1. n. 9. quod proponit, id autem, due videntur viae probabiles 3. d. 1. 2. 1. n. 9. neque hinc 2. via ponitur solam negotiationem actualis communicationis, quod habet ad separatam; quod quidem reprobat 3. d. 1. 2. 1. n. 9. et nullum Scotum falsum. Quod autem 2. via ponitur solam negotiationem actualis pro determinativa personae, dicitur, tunc quod 3. d. 1. 2. 1. n. 9. supra apponit;

210
ex rationibus, quas pro illa adducit: in clavis, et aperte de illis refutatur dicitur: nec
cy 2a. respondetur, quod sola negatio dependens ad primum utrinque est implens, facile
in ratione primum Causae; quia sicut arguitur, tunc iam separata est persona. Et
nisi in meridiana luce caligare videretur, dicendum nobis est, quod dicitur in hac re nec pro-
blematicum, nec aliquod ex illis duabus viis amplexibile. Dicant ergo qui ita sentiunt.

Ad duas illas rationes, quas adducunt Scotus et 2a. 2a. pars
pars negationis, dico, quod 1a. non probat, quod problematicum esse, alioquin in fere
omnibus suis operibus problematicum esset, nam illa est inveniendi modus, seu inveniendi via, ut scilicet,
per primum opinionem aliam proponere, et rationes probandas illarum ponderare, de
indeque mentis sui aperire, seu deducere, et sententiam propriam apponere. hoc quidem est, quod
hic, sicut et ubique ita, via disponitur, facit. Similiter nec 2a. ratio quidquam probat,
nam dicitur dicere, duas videtur vias probabiles, et facit, duas esse innumeras opiniones cum
eadem sententia primum; nam qui facit, sententias varias, seu opiniones circa aliquid esse,
facit praecipue, varias circa illud vias probabiles esse, si quidem implicat, opinionem
esse, et probabilem non esse. Sed sicut, licet quilibet opinio sit eo ipso probabilis, non tamen
est probabilis cuiuslibet auctori, sed soli sequenti illi; ita ut ita non probarentur ex
illa littera, quod dicitur problematicum, seu quod utramque sequitur, et amplectitur via, ita
debent adducere dicitur: duas videtur vias probabiles mihi. Sed tamen mihi? mi-
hi datur ita sentire: si fallor; obviando mihi. Ita 2a. pars negationis

opponit forte Scotus, quod dicitur de mediis utramque via refutatur, seu dicitur, non
loquitur quidem resolutivum, et ex propria mente, sed dubitativum, et sine proprio iudicio, si
quidem dicitur: Non avertendo prout medicum dicitur. Ita, licet non ita tamen negationem
omnem novissime a nobis invenitur, ita aliqua littera, dicitur: ex hoc loco deumptus
procedere, et respondere. Sed tamen aliqui Scotus. Sed salva pace, dicitur: hic prout ipse dicitur
alibi intelligere, et respondere debemus, ne ubi lex non distinguit, nec nos iure nostro, sed iure
legis distinguamus, et dicitur prout dicitur iure intelligamus. Dicitur enim l. d. 2. q. 2. m. 41. dicitur prout

ex ratione rei proponens, mentis sui huiusmodi manifestat: Dico sine acceptione, et prout
dicitur sententia melioris, quod dicitur. Nunc ergo: si dicitur expressum, oppositum Thomistae sententia
esse inclinare; et dicendum est, quod dicitur, inter gradus metaphysicos potius admittit dicitur dicitur, quod
facile et nota rei; atque ita in hoc problematicum esset, magis tamen ad Thomisticam, quam ad Scoticam
inclinat opinionem. Quid ergo? Cur respondet Scotus, dicitur: quia ille loquens
modum non debilitat auctoris, erga propriam sententiam, sed fecerit de virtute, et profunditas
familiaritatis, quia dicitur, et dicitur prout sui mentis humilitas sentiebat, et tamen loquebatur,
proponens omnibus prout humilitate, quod prout subtiliter omnibus anteponit, aliter intelligens, et humilitate
proponens. Ita similiter de viis, transiens prout medicum, ne debilitat, nec inde ex
minuat prout dicitur, et mentis, sed modesta humilitas, quae prout exprimit mentem.

Foras ergo, et li-
teralia ad se firmata dicitur: Dicitur ipse l. d. 3. q. 2. sub n. 5. statum ita d. Thom.
et Henricus. Univocationem enim ad dicitur, et tamen, huiusmodi sui stabilita, et manifestat
mentis: Non avertendo, quia non dicitur opinioni inveniendi, prout dicitur, quod dicitur. Ecce enim
similima, et quasi identica verba cum illis, non avertendo prout medicum dicitur. Sed et similibus,
et proportionabilibus id est iudicium: et id est iudicium facere debemus dicitur, ac dicitur,
et dicitur. Tunc ergo: quod indicant Scotus dicitur illis, quibus Scotus univocationem enim
proponit? indicant quidem, et dicunt dicitur, quod dicitur, et humilima loquens, quae prout fi-
mita dicitur, et aliter amplexandis, proponit, seu manifestat mentem, seu sententiam. et prout
iudicandis et similibus aliter dicitur, nam si in huiusmodi dubitativum loquitur, et in illis, cum in dicitur

2
Dicitur Enig Itaque illa celebris opinio: iuxta Theoriam entitas positiva tribui-
va personae est radix, a qua necessario oriuntur negationes actualis, et appetitudinalis
communicationis: et negationes illae non sunt in natura, nisi presupponatur necessitas illa
entitas positiva in natura. Hunc sicut sol in natura assumptus a verbo, licet non sit negatio
actualis, statim negatio appetitudinalis communicationis, seu dependens, quia nunquam
dicit appetitum ad alium supponit, sed solus non recipit, arguitur inquit ad 3. d. 1.
2. n. 9. negatio dependens appetitudinalis praestit deest in natura creata personata in
se ad verbum; alioquin videlicet quiesceret in persona creata, sicut lapis violentus
quiescit solum: et in natura personata ad verbum statim entitas illa positiva, a qua pe-
rit, oritur illa negatio. Ista verba assumptis personaliter creatae, et sequuntur sunt in 2. pto
duo personae; quod est error Nestorianus iuxta ab ecclesia damnatus. Et tenendum hic
error; sciendum est, quod negationes illae non presupponunt in natura aliquam positivam entitatem,
et qua necessitas oriuntur. et sequuntur de. Probata 4. negatione delicti Itaque 2. opinio-

ne, seu probabilem viam, quae facile se recipit: ratio facili personae creatae est illa, quae po-
sita in natura, posita, seu distincta persona, et qua ablata, destruitur persona; sed licet defi-
ciente sola negatione actualis communicationis, deficiat persona; posita tamen negatione,
non praesente distincta persona: et sola negatio actualis communicationis non est ipsa personae distincta,
seu ratio facili personae. Maior dicitur, quia in casu praesentis, et rationibus facilibus sicut affi-
ratio est contra affirmationem, ita negatio est contra negationem. Minor similiter dicitur, quia in casu
separata datur illi negatio, et tamen non est persona. ipsa de. 5. Probata positivum delicti: et

qua subiecta dicitur facta in duplici illa negatione, nunquam praestit natura Negari sine pro-
pria, latente personalitate; sed oppositum est videndum, ut per implicationem: idem. Probata
maior, quia si perseveraret duplex illa negatio in natura; si 1. si 1. subiectum propria subiecta.
si 2. subiectum subiecta aliena; per quia negatio non praestit auferri a natura, nisi advenien-
te illo, quod negat: et negatio communicationis ad alium supponit non praestit auferri a natura, nisi
per adveniens alium suppositum, seu per unionem ad illud: et subiectum subiecta aliena; ac pro
inde impossibile est existere naturae in personatam.

Confirmatur, quia in nostra opinione me-
lius, et efficacius occurrit haereticis Nestorianis, qui ita Catholicam fidem ponunt in 2. pto
Quod duas personas, Divinam scilicet, et creatam. Itaque quod sic praestit argui: Vel loquuntur de
personaliter creatae; et natura personata? si 1. personaliter non assumptibilis, quia quod non
importat entitatem positivam nequit fundare positivam realem unionem ad aliud suppositum; et
sequuntur nec assumi. si 2. et verificanda ita doctrina; neque si natura personata assu-
matur, dependere a qualitate personaliter ad suppositum Divinum, cui esset hypostaticae unitas,
seu communicata; et simul de propria personaliter personata, nec degnaretur, nec esse crea-
bo communicata; neque hoc importat suam propria personalitatem: quod est manifestum ita doctrina. et
ita de ita efficaciter doctrina creatae Nestorianus, et doctrina fidei per naturam opinionem,
ipsa famulatur tenenda est. Adde, quod effectus personalitatis creatae est pure negativus,
scilicet reddere naturam incommunicabilem: et et ipsa personalitas quid negativum est.

Itaque 1. personaliter Divina
dicitur in positivum: et et creatae. Et contra quia utriusque personae dicitur assignata Spiritus
personae, aliam non esse adequatam: et si persona Divina, de qua est individualis naturae incommuni-
cabilis distincta, dicitur in positivum; similiter et creatae. = Confirmatur: persona ut sic est uni-
voca Deo, et creaturae, seu personae Divinae et creatae, aliam non esse definibilem; sed entis posi-
tivo, et negativo nihil est commune univocum, quia utraque persona dicitur in positivum.

Accipit ad utrumque personalem responsum ad 3. d. 1.
2. 1. sub n. 10. dicente: Respondetur: ita dicitur incommunicabilis, qui negat communicatio-
nem actualis, et appetitum distinctum, univocum est Deo, et creaturae, personae Divinae, et creatae. Ne-
gatio enim est univoca multis, quando idem affirmatur a pluribus negatur; sed negatio com-

1) incommunicabili, quae includit repugnanti ad communicari, n. e. univoca, quia n. dicitur
2) Creatura. :: Persona enim divina n. tantum habet negationem communicationis actualis,
3) et aptitudinalis, sed etiam habet repugnanti ad communicationem, et repugnanti illi nun-
4) quam potest esse, nisi per entitatem positivam. = Decipi de paritate, et ob id fore conclusionem
elodiam ad solutionem precedentis, et aliorum arguere. Arg. 2.:

Persona generata, operata, quia a deo additur sunt suppositum et importat aliquam perfectio-
nem, et dignitatem; sed negatio nihil horum potest prestare: ergo persona n. dicitur per
negationem. = Ifirmata: persona e. substantia, et cum se substantialem: et impor-
tat perfectam positivam entitatem. = Ifirmata 2. : Ultimam d. plenam nam substantialem
debet esse positivam; sed substantia e. ultimus actus, seu d. plenam nam substantialem: ergo.

Nota ad arguendum d. magis: persona gene-
rata, operata etc. sumpta materialiter, seu pro se se denominata, Innotat, deo;
sumpta formaliter, seu pro se se significata, n. o. Accipere 1. d. 23. q. 1. un. sub n. 7.
dicente: persona dicitur aliquid personans ad dignitatem, n. ratione significati, sed ra-
1) one innotati, et sub n. : et sic ponet de d. personam generatam, sicut Cecus ambulat,
2) n. q. cecitas sit ratio ambulandi; sed q. illud, in quo e. talis privatio, sit sub n.
3) respectu talis personae. Per q. potest ad 19. d. personam, cuius animus eodem modo
intelligi et distinguere debet, magis arg. : prolegum illud debet intelligi ita, actiones
sunt suppositum et denominatum, n. actio denominat totum suppositum; n. autem dicitur
quia suppositivitas n. influit, nec ratio agendi.

Ad 29. d. personam d. magis: ultimum determinativum d. plenam nam substantialem debet esse positivum, deo:
talis e. individuum, quod ultimam determinat, seu d. plenam nam, et p. plenam nam; ultimum
determinativum d. plenam nam, n. o. : et talis e. substantia, quod minime determinat, sed tan-
tum terminat ultimam nam in linea existendi; n. o. bene notat Alcantarensem,
substantia e. modus extrinsecus respectus essendi pro se independentem ab alio,
ita q. existere per se, q. p. p. e. substantia existens, ultimam quasi actualitatem, et
negativam d. plenam nam n. dependere ab alio substantialem; et hanc n. dependere
seu negationem communicationis ad aliud personam nam substantialem ipsa substantia:
in hoc tantum sensu debet intelligi per 1. d. 3. q. 3. d. o. 3. Substantia e. ult-
my actus, et d. plenam nam substantialem nam.

Arg. 3. : et potest esse in ratione precedentis:
independens importat perfectionem, quia ois dependens dicitur imperfectio; sed
nam pro substantia e. talis independens: ergo ut talis substantia importat perfec-
tionem. Negatio autem n. potest perficere nam: ergo substantia n. e. negatio, sed positi-
va perfectio entitatis. = Ifirmata: nulla imperfectio repugnat alicui pro sola ne-
gatione, sed per aliquid positivum, et perfectionem in illo; sed pro substantia repugnat nam
substantialem dependentem, quia e. imperfectio: ergo quia substantia n. e. negatio, sed ali-
qua perfectio, et positi-va entitatis. Sic arguebat d. 1. d. 3. q. 3. d. o. 3. Henricus de negatione, d. o. 3. 1.

Nota ad arguendum d. magis: independens importat
perfectionem positivam, sed talis negatio, e. d. n. imperfectio, deo; positivam p. u. e.
n. o. magis, et in eodem sensu 1. d. 3. q. 3. d. o. 3. Similita ad subsumptum d. q. negatio n. potest posi-
tive perficere nam; bene tunc negativam, quatenus, scilicet, d. plenam nam d. d. imperfectio:
est enim personae divinae creatura q. ad hoc, sicut personae divinae, n. paternitas di-
vina quasi d. plenam nam, et d. plenam nam hypostatice independentem, quoniam tribuat ipsi
vires aliquid perfectionis, nec imperfectio: n. imperfectio quia hoc repugnat ibi:
sed nec perfectionem, alia d. habet aliquid perfectionis, quod n. habet filius n. habet
patrem: ergo sicut paternitas quasi perficit nam, n. quidam positivum, sed negativum

quatuor, scilicet, ab ipso imperfectione aliqua quasi dicitur natura similis personalitas
creata, ne huiusmodi univocata cum illa, et alia quia sicut divina facta esse non po-
tuit perfectio, nec imperfectio, ita et creata: Sed hoc totum quod est negationem ad de-
pendentiam habere (ad hunc modum) sed adhuc permixto, quo dependit na-

Ad 2^{am} maiorem (ad huc premisso, qd dependia nãe
creare ad suppositum Divinum sit in pãa fecib) fecdo maior, et nego pœnitum mino-
quia nã dependia, quando nec actu, nec apphensione tenet, minime inq repugnat
nãe creare: atq na inquit D^{ns} 3. d. 1. 9. 1. sub n. 11. fecdo, qd si dependere repugnaret
alicui creaturæ, repugnaret ei necessao pã alio pœnitum; sed nulli pœr repugnare.
Nã ita & individuo, cui repugnat dividi, et & persona Divina, cui repugnat
predicta dependia ad alienum suppositum, optimi probatur argty, quia nihil simpliciter
repugnans alicui pã solg negatione, sed pã alio pœnitum in eo, ait D^{ns} 2. d. 3. 9. 1.
Argty inq procedit argty in nãa creata personata, cui nã repugnat dependere
ad aliud, cu ois entitas positiva creata equi sit in pãa dependentiali ad suppo-
situm Divinum, ut supra dicebat D^{ns}. Al^o 4°: personatus dicitur Divini Suplet in huma-

niste Vices, promittens subintrare Caece, quae quidem habet humanitas illa, si non esset assumpta; sed personalitas Verbi Divini est positiva entitas: 2° et personalitas Caece. Pr^o e^o quia positivus n^{on} quia sup^{er}are Vices, et minus negationis. = Prima 1°: quia si personalitas Caece d^{icitur} in negativo, id est esse dicere, Verby sup^{er}are personalit^{atem} Caece, ac dicere, sup^{er}are Vices suae Caece; q^{uo} implicat. = Prima 2°: persona Divina in T^{em}p^{or}e sup^{er}at personalit^{atem} Caece, quae n^{on} assumpt^a; sed nihil sup^{er}aret, et nihil n^{on} sumpt^a, si personalitas Caece esset negatio: 2° &c. Pr^o mox quia negatio n^{on} aliquid, 2° nihil. Pr^o 2° sup^{er}are ad op^{er}ari

advenire, qđ dy dicitur, personalitę Verbi suplex in humanitę Veris subintrę creatę,
sensus Verus, & catholice theologicus ē, qđ in illo instanti, in qua nāa illa debebat ppria
personalitę subintrę, pęuenta fuit, assumpta, et supposita a Verbo Divino, itaqđ n
potuit ppria personalitas rezultare in illa nāa ita pęuenta divinitę personalitę divina;
n tunc debet intęgi itaqđ personalitas Verbi tribuat illi nāę ipzimet fracta, qđ ppria tri-
buet personalitas; nqđ hic sensus ē implicatorius nec dy in nāa, sed etę in dīctionę sentētia, nqđ
oēs fatemur qđ nāa supposita in Xpo actualitę communicata, et dependens a dīctionę; sed si
esset personalitę ppria, siue negativa, siue positiva, supposita, implicaret esse hypostatī-
cę communicata, et dependens suppositę Verbi: itę in neutra sentētia dici debet qđ dīctioni inten-
tari. Proindeqđ ab oībus tenendus ē pędictus Verus theologicus sensus: iuxta quę pōt efficax
solūo ad argę, et 1^a dīfirmatōnę; nqđ personalitas Verbi n suplex creatę ita qđ tribuat
nāę id ipzę fracta, qđ tribuet creatę, nqđ hoc apud oēs implicat; Id suplex, quatenus sub-
stituit loco illius personando quidę nāę in illo instanti, in quo pē creatę subintrę personan-
da erat, si creatę n assumpsisset illę. = Ad 2^a dīfirmatōnę intęda similitę mōri, distingę
mōri: nihil positę suplex, sed oī; nihil absolute, nqđ, quia personalitas creatę ē vera
et realis negatō dīguens nāę singularem a nāa rei; atę ita ē aligę negatō. Ad 4°. nīi

Immunis predicata habita, et in 1° modo supposito, ut docet assignando 1°; Sed
ut ait 1° 1. d. 3. 1. 2. n. 3. Aliquo ente accepto sub negatione n^o predicata per
se aliqua entitas ratione totius subit, quia totum n^o potest se unum; si ratione parti-
culari n^o erat predicatio superioris & inferioris; sed eius de se: 20 &c. — Ita
distinguo modum: nam predicata habita de supposito sumpto pro parte de nomi-
nato, seu notato, id est, & singulari, & deo; & supposito sumpto pro parte significato,
pro, quia ut exprimitur 1°, ita n^o est unum per se; unde nam predicata de supposito
ratione parti, n^o ratione totius suppositi. Et licet littera videatur huic solutioni op-
posita, est enim quia 1° arguitur contra Henricum tenentem, quod singulare instituta per ne-
gationem; atque ita cum notato, seu parte singulari, sine individuo. Si ipsamet nam, sequitur
quod tunc n^o possit parari per se & singulari, nec ratione totius, quia totum singulare n^o est per

seruunt, nec ratione partem, seu motum, quia ex predicata idem est ipse: quod quidem
de minimis sequitur ex mea solutione, quia supponitur ratione partem, seu motum, nec ipsa
natura, quae predicatur; sed est ipsi singulari, et quod quidem factum, et prout prout natura, tanquam
superiora et inferiora. Itaque manifesta disparitas. Arg. 6.º: P. et scilicet definitur

Itaque Notandum, et sequentes, non manifeste personaliter humana, posita unione humanitatis
ad Verbum: et supponitur P. personaliter diuina in positivo. Exorta causa: si dicitur
in negatione unionis, seu in unionem ad prout diuina, idem est definire, quod posita
unione, non manifeste persona; ac definire, quod posita unione, non manifeste negatio unionis; sed
scilicet non definitur quod nullus haec non negabat, nec negare poterat: et de scilicet, non
manifeste personaliter cum unione ad Verbum, clare supponitur scilicet, subiectum diuina in positivo.

Itaque, non supponitur falsum, nempe, quod Ne-
torum scilicet Verum reale, et phisica unione naturae humanae ad Verbum. Docet enim in de - in de Causa
minimus ille Episcopus Constantiopolitanius Nestorius, quod humanitas dei non erat in de - in de Causa
et, et realiter unita Verbo, sed solum coniuncta, et moraliter, id est, non per se, sed per unionem, sed
solum per affectum, dignitatem, et gratiam; et ita dicebat, deus non erat deus, sed tantum homo no-
bile quendam, in quo deus speciali proprietate amittitur: Neque enim scilicet, quod ex
illa unione naturae ad Verbum manebat propria personalitas humana, quia haec non videtur
in negatione in unionem accidentali, seu unionem moralis. Itaque quod ex hoc scilicet
unt scilicet, quod non manifeste personalitas humana, posita unione naturae ad Verbum: quod est
ide ac dicere: natura humana fuit substantialiter coniuncta et realiter unita seu in unionem
supposito Verbo, ac proinde personalitas humana prout in negatione talis unionis dicitur,
scilicet non potuit, posita unione.

Arg. 7.º: modus euendi accidentis non perfectior modo
euendi substantiae; sed modus euendi accidentis, qui est inherere est perfectior: et a fortiori mo-
dus euendi substantiae, qui est subsistere, positior est. Item scilicet: scilicet positior de per-
fectior debet esse de positior; sed supponitur ultimae terminat dependens positior accidentis
a substantia: et de. Itaque ad argum. deus prout, et causa, non de supposito, quia modus euendi
substantiae est perfectior, seu euere per se, qui modus perfectior uidetur, quod inherere, seu modus euendi
di accidentis. Ad scilicet respondet d. 19. n. 14. dicens: ultimae terminat
duo dicit, scilicet, terminat, et sic terminat, quod nihil ulterius terminet: tunc quod
inherere, quod terminat positior dependens accidentis, est prout aliter positior, ultimae terminat
terminat, id est, ultimae terminat terminat est prout aliter negat, quod ultimae terminat terminat
tantum negat, seu coexistit ultimae terminat terminat. Unde videtur supponitur ultimae terminat
dependens accidentis, sed quia ultimae terminat terminat duo dicit, scilicet, terminat facit
supposito ratione motum, seu singulari, et 24, tunc ultimae terminat, facit substantia, seu ratione sui:
et quo nihil dicitur non.

Arg. 8.º: quod non est proprium personae, sed commune personae, et non personae, im-
mo entis per se entis, non potest institui personae; sed negatio, quae non dicitur ab aliqua positiva entis-
ne personae non est propria personae, sed commune entis, et non entis: et negatio ista, quae personae est personae,
non est propria personae, nisi ponatur aliqua affirmatio propria personae: et ista prout est perso-
na per affirmationem, seu entis positior, quod per negationem. Itaque est evidens, et manifeste dicitur,
quia negatio absoluta, et libera est commune entis, et non entis; sed negatio non supponitur aliquo entis
positior, quod quae prout entis, est absoluta, et libera, quia non habet e. p. quod dicitur de orco, lapide,
et chimera: et de. Itaque scilicet in de acquirit d. 3. d. 1. 2. 1. sub n. 8. ad quod hinc d. ibid. sub n. 11. et
ponatur, tunc prout impotibile substantia, et prout in adequatam solutionem, caput scilicet
satisfacit. Item scilicet sic: omni negatio est eundem rationis: et quodlibet, et nulla videtur personae.
sed non quodlibet, prout: et nulla. Item scilicet, et docet a d. eundem n. 11. Itaque causa est evidens, quia
quae una, et non alia, habet, cum eadem sit ratio eius. et de.

Ad argum. scilicet olim a me publicis,
solemnitatem deus doctrinam scilicet efformatam, et insalubre reputatam duplex est scilicet
(una scilicet sufficiens) et nobis danda solutio: quare Respondio P. quod argum. illud non militat
Itaque scilicet solutio, sed ita 29 pignatam probabilem deus seu sententiam dependens,

negativum negativum actuali, et aptitudinali immunitati in praesupponat aliquam entem positivam in subiecto, in idem esse absolute, et libera immunitati, in entem, personam, et in personam, sed unum proprium solius entis personabilis, et subiecti per se ipsum, tangit per proprium, peculiariter rationem. Invenitur illius in ratione personae, supponit, seu subiecti. Vel addit rationem disparitatis, autem rationem, seu modum argumenti: quod quidem, si hucmodi insolubile, et soluturum, et admodum habet.

Ad istam rationem autem pari Claritate, et Scotica subtilitate respondetur negando maiorem. Et ratio in Deo est, qui n. 6. sic absolute ait: negativum est unum rationis per hoc, quod repugnat affirmationi unius rationis. Subiungit: sed non omnis affirmatio, seu positiva entitas repugnat negationi eiusdem rationis, ut patet nec omnis negatio est eiusdem rationis. Sequenter, si affirmatio, seu entitas positiva repugnat negationi actuali, et aptitudinali immunitati, id est, ipsa actuali, et aptitudinali immunitati non est eiusdem rationis cum omni, et quacumque alia entitate positiva, ut evidenter dicitur; pariter nec negativum actuali, et aptitudinali immunitati est eiusdem rationis cum omni, et quacumque alia negatione: atque ita ex eo, quod praedicta negativum sit intuitiva personae; minime sequitur, quod omni, et quolibet alia negativum sit etiam intuitiva personae, quia reuera quicquid, immo nulla alia negativum est eiusdem rationis cum ista, si quidem nulla alia repugnat immunitati actuali, et aptitudinali, nisi duplex illa negativum, quae defendimus pro intuitiva personae. Nec obprobratur huic vultui in ista ratione est. sic dicitur: licet negativum sit unum rationis, in se, tamen distinguatur in parando ad aliud, cui inest contrarium. Sed si obijcias, quod negativum non potest esse eiusdem rationis, siue immunitati univoca multis sicut effectus est personalitas, nisi proprie aliquam entem positivam immunitati univocam illi; - Ad hoc respondetur Deo et supra in responsione ad 14 argum. dicens: negativum enim est univoca multis, quando id affirmatur a pluribus negatur. Et ibi supra immittitur cit. dicens sic n. 7.: negativum est unum rationis, quia opponitur affirmationi unius rationis, et non quia requiritur (seu praesupponit) affirmationem unius rationis. Non hoc enim est unum rationis, quia hoc, cui opponitur, est unum rationis; et non quia requiritur affirmatio unius rationis. Non hoc enim immunitati est, et non est, quod nihil affirmatur, siue positivum est immune. Unde dicitur magis Deo, ut nec de solutione eadem immittitur, sed etiam utilitatem doctrinae ad plura alia intelligenda, et praecipue ad praecedentem solutionem illius praedicti argumenti, plenius capiendam habet.

Primo Ad 29 opinionem: illa est rationis ratio intuitiva, quae deficiente, deficit totum intuitum; sed deficiente sola negatione actuali immunitati in natura, deficit tota propria personalitas, ut patet in natura humana deus: quod sola actuali immunitati negativum a tota ratio intuitiva personae. - Ifirmata 1°: tota personalitas careat distinguenda realitate, et est separabilis a natura, ut patet in natura assumpta a Deo; sed sola negativum actuali immunitati distinguenda, realitate separabilis est a natura; ut patet etiam in natura humana deus, in qua adhuc assumpta remanet negativum aptitudinali immunitati, et sola actuali deficit: et sic. Ifirmata 2°: si quilibet ex illis duabus negationibus se sola esse insufficientem ad intuitum personae; et ut utraque simul sumpta non est sufficiens. Probata sequela, et sic: insufficientem ad intuitum personae, non facit sufficiens: et si quilibet ex illis negationibus insufficientem est, etiam utraque. 2° sic: quod ducit, et repugnat diuncto, etposito, ratione pariter est: et diuncto ex duabus illis negationibus nil ducit, et repugnat, nisi quod civile, scilicet alicui ex illis: et sequenter si nulli invalidum ducit etiam diunctum personae, nec diuncto, seu diunctum ducit. hoc n. 29. - Ifirmata 3° ex praxi Scoti: Deo non solent, seu respondet nisi ducit. hoc n. 29. - Ifirmata 3° ex praxi Scoti: Deo non solent, seu respondet nisi ducit. hoc n. 29. - Ifirmata 3° ex praxi Scoti: Deo non solent, seu respondet nisi ducit. hoc n. 29.

Ad arguta illa, quae contra propriam militiam sententiam; sed J. d. 1. 2. 1. solent, et respondetur ad arguta, quae contra 29 illam ducit, seu opinionem militiam: quod non facit cum illis, quae contra 19. vix, seu opinionem oppositum pondus. - quia opinio illa est propria Scoti sententia. Respondetur ad arguta negando maiorem, quia plus requiritur ad edificandam, seu intuitionem, quae ad dextrationem, dicitur illud, bonum ex integra causa; et malum ex quo cumque defectu: atque ita, licet non possit totum intuitum esse, quin tota ratio intuitiva sit infallibiliter magis totum intuitum deficit, qualiter pariter intuitiva ratione deficit. - Ad 19 istam rationem ducit primum, quod cum primum impliciter fallat de 29 et de simplicitate, -

seu *Ex parte ad totum*. Sicut enim ad hoc ut tota personarum creatura sit realiter dis-
tincta, et separabilis a natura, sufficit quidem, aliquo partiali ratione personarum esse
realiter distinctam, et separabilem a natura quantum ad aliam partem rationis ita sit (quia si una
sufficit quicquid ad distinguendum de se non quicquid identitatem ad identificandum); tunc
hoc non sufficit, ut ab aliis fallacia dicatur, quod sola illa partialis ratio (qua difficiente, deficit
totum, proinde dicta in *supra*) sit ipsa tota, seu totalis personarum creatura, per se, et
clare videtur. Ad id ita a natura humana de se et sola separatione personarum actuali,
separata quidem realiter a tota personarum creatura, non tamen totalis ratio personarum.

Ad 2^{am} affirmationem nego sequens, seu Cōg. Ad 1^{am}.
probatum ergo contra, cuius falsitas in omnibus, et singulis manifestis, et positae apparet; quia
nullum potius, impletur, et si unum quilibet pars (se sola sufficiens est, alioquin alia
superflua) ad constituendum illud; et tunc unum simul sufficit. Numquam enim imple-
adhibere numero impari, potius facit. Ad 2^{am} probationem dico contra: nihil videtur,
et repugnat diunctio, siue tota, siue ratione partium, ita ut saltem aliqua pars sit proprius duo
tale quod ducit et repugnat diunctio, de antea; ita ut saltem aliqua pars sit proprius duo
quod realiter ducit, et repugnat, quicquid diunctio, ergo. Unde quilibet ex illis personarum creatura, et qua-
si proprius duo partialis, quo sufficientia ad constituendum personarum creatura diunctio, seu illi simul
sumptis; non tamen quilibet proprius, cui talis sufficientia ducit partem quicquid diunctio. Vel aliter res-
pondeo negando contra et doctrina Scoti 4. d. 12. q. 2. n. 19. dicens: si dixeris, hoc repug-
nat impossibilitas: aut ex inquantum intellectualem, aut in quantum aialem? Et si inquantum intellectualem
dixi, repugnat et Angelo: si inquantum aialem, repugnat boni. Dico respondens quod
neque sic, neque sic: sed inquantum hoc est aialem rationale. (siue intellectualem.) Superius quod dicitur in Sco-
tiator in indice lit. R. sic: repugnat aliqui diunctio, quod nulli parti repugnat. Ad 3^{am} af-
firmationem per solam et dictam in *supra* response ad 8^{am} arg. Vel dicitur magis sic: Quod non solam nisi il-
la arguta, quae totaliter, et partialiter dicitur proprius nullam sententiam, deinde; nisi quod totaliter per se, ergo.
Unde defendit quod quod negatio actuali diuinitatis dicitur personarum; et ideo, quod dicitur hoc facit, sol-
um; sed tamen non defendit, quod sola illa negatio dicitur personarum, seu 2^a defendebat opinio.

Quaerens 1°: Quia res dicuntur esse,
et proprie subsistere? Supponimus enim duo, 1° quod quodlibet ens substantiale imple-
tatur per proprie subsistere: 2° quod accens nec diuinitas, nec separatum per se, et
proprie esse subsistens, cum semper habeat aliquod ad diuinitatem, ut quo supposito
subsistat. Unde dubium solgetur et *Ex parte ad totum*, et dicimus 1° quod partes integra-
les etiam in toto vere, et proprie subsistunt. Patet ergo, quod in cumulo lapidum, ubi
quilibet lapis proprie non amittit subsistere: quod ratione; quia licet una pars aliqua
libra diuinitas alteri, non tamen ut duo: ergo cum hec sola diuinitas sit in ratione
proprie subsistens, de hac non habeat partes illas, nec proprie amittunt subsistere. Et contra
dicimus naturam humanam diuinitatem ut duo, quia ab illa supposito accipit aliquod de
nominacione, ne vere dicatur hoc; sed nulla pars integrali accipit de nominacione
ab altera; quia nec aqua dicitur vinum, nec etiam, quantum integraliter unum est
et sic. Unde sicut in toto integrali non unum per se totum, ita nec unum supposito, et
per se supposito, quod partes integrales.

Dicimus 2° quod partes entiales, nec
diuinitas, nec separatum vere, et proprie subsistunt. Ita Dr Collib. 9. n. 3. et per
se dicitur; quia de proprie subsistens negat appertinet ad diuinitatem ut duo;
sed partes entiales sunt octo diuinitas, et saltem ducunt diuinitatem ut duo et
totum, quod partes, de se sunt entia essentialia impleta: et sic.

Dico: Corpus, et anima
in triduo mortis vere, et proprie subsistebant et sic. Et contra, quia tunc
fuerunt verbo diuinitas immediate unum; sed non nisi hypothetice: ergo quia per
subsistere verbi proprie subsistebant. Ad id, quod dicitur in triduo eorum mortis partes
entiales, fuerunt verbo diuinitas unum, ne ultra damus. Quod verbi semel assumptum,
nequeque dimittit, sed tamen quia unio ad personam diuinitas per se variis modis euincit
iuxta capacitates nostras assumptas, et per modum personarum, ut cum assumpta natura completa intel-

lectualis; hunc modum suppositionis, ut si assumenda natura irrationalis; hanc per modum
substitutionis, ut si assumenda accens, per alia natura, quae ex se non esset apta substitui;
ideo tunc unitus verbo Divino non probatur tunc, et proprie substitui. Unde ad unionem ad
verbum corpus, et anima dicitur solus habebant per se existere, et substitui independenter
a toto, seu ipso substituto; non tamen habebant proprie substitui, cum haberent aptitudi-
nem ad communicandum verbo et spiritui, et totum, ut per omnia essentialia implerentur.

Quaestio 2^a: Utique unum suppositum

creatum possit supponere aliquid naturae creatae, seu cum hypothetice dependet, sine unionis ter-
minante? Circa quod difficultas licet in 3. d. l. 9. problematibus appareat, in 3. responsis, d. l.
2. 5. sub n. 13. sic negativè sicut et non hic ex illo) resoluitur: si quidem an possit persona cre-
ata substantiare aliquid naturae creatae terminante; dicendum non. Et ibidem dicitur quod dupliciter
probat, et haec ratio habet: operatur terminans esse simpliciter independens hac dependetia, quae
terminat, sed nulla natura creata est simpliciter independens hac (hypothetica) dependetia, cum pos-
sit personae in persona Divina.

Respondetur: Iam positum realiter dependet debet esse quod
positum; sed iam positum realiter dependet naturae creatae per alium suppositum substantiis, et ipsamet
factis substantiis talis suppositi aliter: ex quo nulla substantia creata sit quod positum, nullum suppo-
situm creatum poterit terminare dependetiam, seu hypotheticam unionis alterius naturae creatae. Maior
est deus, et per ex solutione ad questionem septimam antecedentem. Minus similis est expressio maius,
et sententia Scoti 3. d. l. 9. 5. 2. 2. = Et si dicatur, quod sicut suppositum creatum, licet sit quod negativè, in
ultimam terminat positum realiter dependetiam accidentis, ita terminat sit proprium naturae singularis
substantis, et ultimam terminantem sit proprium ipsius factis suppositis, seu suppositivis; ita simi-
liter ultimam terminat positum hypothetice dependetiam alterius naturae creatae poterit operari sup-
posito creato, licet hoc sit factis quod negativè: = Respondetur quod haec expressio ista non immutat sententiam:
Iam tamen, quod valde disparis est ratio; non difficultas.

an persona creata ut sit factis est, possit aliquid naturae immediate assumere, seu hypothetice termina-
re? Ex quo sic argumentatur: talis factis positum, et immediatus dependet talis alius naturae, et
est ipsamet personae; et notatur tunc, nempe propria natura singularis? Si 1^a habet intentum, quia
personae creatae, ut patet quod negativè, possit esse talis factis, positum dependet, sequitur d. c. si 2^a,
ut ista dicitur; ista: terminat factis, et immediate dependet hypothetice alterius naturae, talis
ipsi naturae dependenti esse personae, seu suppositi; sed notatur personae terminantis, seu propria natura
singularis non potest terminare alterius naturae dependenti esse personae, ut patet: nec terminare hypothetice
dependetiam illius. Item d. c. = Respondetur quia ex eo, quod suppositum ultimam terminat modo quo im-
mediata accens) positum dependet accidentis, non ideo suppositum accens: et nec natura aliqua creata
supponit ex eo, quod simili modo terminantem ad alium suppositum.

Obicitur ite, et quid for-

naturae: et dicitur sequitur, quod cuiuslibet supposito creato repugnat supponere aliquid naturae creatae: quod
et cuiuslibet naturae creatae propria substantia substantiis repugnat alteri supposito creato communicari.
Sed hoc non; alia substantia creata videtur in positivo, quia nihil repugnat simplicitate aliter
per solam negationem, sed per aliquid positivum in eo, ut plures d. c. d. c. 1. Ex quo ite sequitur oppo-
situm huiusmodi, quia si ideo suppositum creatum non potest terminare dependetiam hypotheticam alterius
naturae, quia de supposito est factis quod negativè; de ex talis repugnantia sequatur esse quod positivum, poterit
terminare aliam naturam terminare. = Respondetur deo antea dictum, quando Cogit, et per in de sequitur.
Nulli enim naturae creatae repugnat substitui, et ex se ad alium quodlibet dependetiam sup-
positi: quod autem suppositum creatum non possit terminare dependetiam cuiuslibet naturae, hoc quidem non
propter repugnantiam substitui se tenentis. Ex parte naturae propria suppositivis substantiis, sed propter
incapacitatem ad terminandum ex parte suppositi creati stantis: itaque naturae creatae substantiis non repug-
nat proprie substitui desinere, et per alium quodlibet substitui; et ex repugnantia substantiis
creatae aliam naturam supponere, seu substitui facere.

Quaestio 3^a: Utique naturalis, seu

secundum fidem, et revelationem Dominice incarnationis possit generari substantia creata, et cum
divino realiter a natura? Ita negativè: ita immunitas theologorum. Probat: Patet enim manifeste
dicitur deinceps in hunc modum, quod lumine naturali antequam valent, acutissimi fuit indagatum, sed

Subiunctis in agnovit; si agnovit, illi tunc ut in dicitur ab exitu, immo et singulariter potest:
 et ablata incarnationis ratione facit nobis, sicut fuit Plato, inexceptionibus verum deceptus subiunctis
 et eius realitatis de ratione. Thesauri 1°: in sacra scriptura cuiuscumque entis non percipimus na-
 turaliter nisi quod a 1° gradu usque ad ultimum gradum dicitur, et omni exitu; sed substantia est
 extra totum illud series, et omni exitu: et de. Et maius, quia sicut naturaliter a factis non cognosci-
 mus alios gradus ante 1°, ita nec alios ultra, seu post ultimum, seu singulariter existens; sed sub-
 stantia est post singulariter, et existens, non de vera verbi assumptis namque humanam singulariter existen-
 te, non tunc subiunctis: et de. Thesauri 2°: negatio non preter naturaliter cognoscitur, nisi per seipsum sui
 positum oppositum; sed substantia creata est pura negatio, et non cognoscitur nisi per seipsum oppositum
 in preter cognoscitur. Subiunctis: sed entitas positiva opposita substantiis creatis non naturaliter cognosci-
 bilis: et non substantia. Probo subsumptis: unio hypostatica, seu communicatio namque creaturæ supposito
 Divino non nobis naturaliter cognoscibilis; aliter scilicet fide posuimus mysterium incarnationis
 agnoscere, quod nulli deest; sed entitas positiva opposita substantiis creatis est ipsa unio hy-
 postatica, seu communicatio namque supposito Verbi: et scilicet fide, seu revelatione incarnationis,
 in qua creditur separationem namque humanam a propria substantia, seu personalitate, minime posse
 minus proprium deceptum subiunctis, et realiter eius distinctionem a natura cognoscere.

DISP. ULTIMA DE NATURA OMNINI.

Q. 1^a. U. natura creata sit Omnis Per inexistentiam,
 an vero Per indifferentiam negativam?

Disp. 1. Quilibet 1.1. docuimus, clari in creatis namque Omnis a parte rei in sin-
 gularibus existens, cum illius realitate identificata, ab illius finalitate distincta. Nunc autem
 querimus, an illius Omnis sit per inexistens, an vero per indifferentiam negativam? Quod
 recollenda sunt quae loca cit. 1.1. et 2^a praenotata manent. Huius dubio occasio
 dederunt aliqui Scoti in fine dei, ut perperam inquit Tronlan) ut Bonif. Meusius,
 Faber, et alii docentes, namque esse a parte rei Omnis per seipsum inexistens, ita quod non sit una
 entitas humanitas in Petro, creatura in Paulo, sed una eademque entitas in utroque.
 Nec ideo dicunt hi, quod sit eadem numerica natura realitatis in multis, sicut natura Divi-
 na, sed eadem finalitas, seu unitate finalis omnino immultiplicata entitatis, licet ratione di-
 fferentiae individualitatis certum multiplicata numerice. Ita quae sententia stat fere
 Omnis Scotistarum.

Conclusio: Natura quilibet creata a parte rei est Omnis solus
 per indifferentiam negativam, et non per inexistens, talitatem quod, adhuc seculum hereticorum, alia
 est natura Petri, et alia natura Pauli. Ita inquit, et fideliter Scotus. Probatur 1° lite-
 ratum ex ipso 2. d. 3. q. 2. sub n. 9. dicente: in creaturis est aliquod Omnis unum uni-
 tate reali minus unitate numericali: et illud quidem Omnis non ita Omnis, quod sit per
 dicabile a multis, licet sit ita Omnis (nota) quod non repugnet sibi esse in alio quod in eo,
 in quo est. et natura quilibet creata ita est Omnis, ut de facto sit in uno tantum in seipso
 cum sola non repugnat ad esse in alio; sed hec est Omnis per se non repugnat, seu per personam
 indifferentem negativam: et de. Thesauri negativam ex ipsa littera: quilibet natura est multiplicabilis
 et illis, in quibus est, seu realitatem distinctam; sed de. illud quidem Omnis non ita Omnis, quod sit
 per dicabile a multis: et non ita Omnis, ut sit realitatem in multis. Igitur non per inexistens
 sed per indifferentiam negativam natura est Omnis a parte rei.

Probatur 2° ex eodem de inas-
 2. d. 3. q. 6. n. 10. ubi in hac parte praesens dubium, et ita resolvitur: Deinde, quod unitas rea-
 lis est alicuius entitatis existens in duobus individuis, sed in uno; sed ut ibidem de-
 re Scoti natura Omnis non existit in multis, sed per se in uno in individuo. et quod non
 inexistens, sed solus per indifferentiam ad plures Omnis est. Datur amplius hoc coram Verbaliter
 in de. supra cit. n. 7. dicente: Natura 2^a sui entitatem habet unitatem sibi, pro positionabile
 quae est indifferentis ad singulariter, ita quod non repugnat illi unitati de se, quod quacumque

unitate singularitatis ponatur. Probatur amplius ex d. ibid. n. 9. dicente: Dico,
qđ eodē modo, quo in Divinis Imuni ē uny reale, eodē modo Imuni in creaturis nō ē uny
reale. Id modū, quo in Divinis Imuni ē uny, et per mētem: qđ hoc enim ponendo
euer ponere, qđ aliqua nāa creata nō dībita pōt dīcāre et multū in dīviduū pōt
dīcāre dicente, hoc ē hoc. Quid clariū? Credo enim, pōt pōt dīcāre sentētia dīg
citantes, līpū nō legīve, Inlūisse īntīgare. Probata 3° rāōne ab īnsuēntībū,

quę ex opposita sentētia leguerant: ex quo nāa humana v.g. sūt Imuni pōt īntīgare,
seu una, eadēq; entītaīve īn oībū īndīviduīs, sequit̃ 1°, nō pōtē Ouy alīquy hōī dī nō
vo creare, nec annihilare; hoc ē abīuēly: qđ dīc. Probata sequētia: Credo ē pōt dīcāre
rei et nīhilo pōt īntīgare, et annihilatō ē dīcāre rei nīhilo ēīve remanēte; Id
data opposita sentētia, tunc īn pōt dīcāre pōt pōt dīcāre, et pōt dīcāre eadēq; īpōt
entītaīve nāa īn alīis īndīviduīs, et sīmīlīta īn dīcāre dīcāre manēre cīā, nāa
īn alīis: qđ dīc. = Respondent, qđ sī crearet, et annihilaret Deus, pōt dīcāre īntīgare
de realit̃, et a pōt dīcāre rei nāa Imuni, nō īntīgare īntīgare īntīgare, et sīmīlīta īn annihilatō
one remaneret; qđ īntīgare nō obīat creatōnī, et annihilatōnī.

Id dīcāre 1°: pōt dīcāre ita
de facto, qđ nō crearet, sī pōt dīcāre, pōt dīcāre Deus, et sīmīlīta ita dīcāre dīcāre nō annihilatō
ta, sī dīcāre, dīcāre dīcāre Deus: qđ dīcāre, qđ dīcāre nō dīcāre a generatōne,
nec annihilatō a corruptōne; dīcāre dīcāre, Ouy nō pōt dīcāre creare, et annihilare
Deus. Id dīcāre ē abīuēly: qđ dīcāre. = Itā 2°: de Ouy cap. dīcāre, dīcāre dīcāre dīcāre
īntīgare ē alīq; īntīgare remanēte; Id pōt dīcāre dīcāre dīcāre, nō dīcāre pōt dīcāre, sī dīcāre
pōt dīcāre remanēte cīā realit̃ entītaīve nāa humana īn alīis īndīviduīs: qđ īntīgare
bīle apud Ouy pōt dīcāre, īntīgare et actuatā apud Ouy. = Itā 3°: exīstēte īpōt eadēq; entī-
tatīve nāa dīcāre, exīstēte dīcāre; Id pōt dīcāre, dīcāre dīcāre exīstēte realit̃ īpōt eadēq; entī-
tatīve nāa humana dīcāre īn alīis īndīviduīs dīcāre dīcāre, exīstēte realit̃ dīcāre īn alīis īndī-
duīs. hoc ē abīuēly, et manifestā īntīgare īn tūī: qđ.

Sequit̃ 2°, clari in creatis Divi-
ny, et auctary Trinitatis mysteriū. Probata sequela: Trinitatis mysteriū dīcāre īn eo, qđ eadēq;
entītaīve īndīvīsa Divīna nāa sūt sīmīlī īn tūī, realit̃ dīcāre dīcāre; Id sī nāa humana
euer Imuni pōt īntīgare, eadēq; entītaīve īndīvīsa, seu īmmūltīplīcata ēīnt īn plūībū realit̃
dīcāre: qđ sequit̃. = Respondent, qđ nāa Divīna ē una numerīcī īn tūībū; at hēc
nāa creata nō ē eadēq; numerīcī, sī solū spēcīfīcī entītaīve īndīvīsa, quīa cīā īpōt unī-
tatī nō numerīcī, sī pōt dīcāre, et dīcāre plūībū Imuni, sicut cōnāa īpōt.

Id dīcāre 1°:
auctary Trinitatis mysteriū dīcāre īn eo, qđ nāa Divīna manet sīmīlī īn tūībū, re-
alit̃ dīcāre ita entītaīve una īndīvīsa, et īmmūltīplīcata, ac erat pōt pōt dīcāre
ad pōt dīcāre; Id pōt dīcāre nāa creata manet sīmīlī īn plūībū realit̃ dīcāre
ita entītaīve una et īmmūltīplīcata, ac erat pōt pōt dīcāre ad īndīvīsa: qđ
nulla ē rāō, et īntīgare sūbīntī angly. = Itā 2° effīcīatīv: Vel dīcāre numerīcī
reuer tantū īntīgare īntīgare īntīgare nāa creata; līq; rāōne īntīgare īntīgare
nāa dīcāre, et dīcāre, ita īntīgare īntīgare numerīcī sūt, nō solū dīcāre plūībū īntīgare
ones, sī dīcāre plūībū nāas? sī 19; qđ dīcāre, et dīcāre sūt dīcāre īn dīcāre numerīcī
dīcāre, et īntīgare hōīs, sicut dīcāre, et filīus sūt dīcāre pōt dīcāre realit̃ dīcāre, et īntīgare
duo dīcāre: et ita tēntī īntīgare angly. sī 24; qđ ex dīcāre nāa creata pōt īntīgare
īntīgare nō solū hōībū īntīgare hēcītatī, sī dīcāre īntīgare nāas, et īntīgare
quēnta nāa Imuni nō entītaīve una īn tūībū, sī dīcāre, et dīcāre entītaīve
nāa, quor īndīvīsa. qđ dīcāre.

Sequit̃ itē 3° ex opposita sentētia, qđ eadēq; en-
tatīve nāa humana euer sīmīlī īn dīcāre loco, eadēq; īn Cēlo, et īn īntīgare
eadēq; mīsa, et beata, eadēq; pōt dīcāre īn Iuda, et fūerēt īn dīcāre; Id hēc oīa sūt
abīuēda: qđ dīcāre. It sequētia, quīa pōt dīcāre, una entītaīve eadēq; ē īn uno, et īn alīis, et
īn oībū. = Respondent, qđ līcū sūt una entītaīve īn oībū, tūī pōt dīcāre sūt hēc,
et illa, et alīa, et hoc modū pōt dīcāre īn hēc īntīgare īndīvīsa, et fūerēt īntīgare īntīgare.

Sed dicitur: Vel ex pte dictionis ponitur inter se unitas multiplicatio nra. I
sola multiplicatio necessitas in ipso nra, sicut personalitates in divina? Si 24, ha
bent unitatem. Si 24, ut quid dicitur; ex tota reali entitate humanitati xpi pte
ter eius singularitatem e damnata, et tota entitas humanitati Iude pte
singularitatem e beata, siquidem eadem realitas humana e in uno, et in alio:
Idem e absurdum, et sapit heresim. — Prima: licet via rationali sit eadem
realitas entitativa in oibus, et singulis partibus corporis, tunc ipsa prout in pe
de distinguitur a seipsa prout in capite, sicut dicitur dicitur, qd nra prout in Petro
distinguitur a seipsa prout in Paulo; Idem n ostendit, licet prout in pede, prout
in capite: et similiter, si nra prout in misero, prout in beato, in quo spi
dei pte conio clamante: meus ultra n est, neque luctus, neque clamor, neque dolor est
ultra.

Itaque solutio Ag. 10. (nec tunc dicitur, sed a nobis pte illis): Qd. Subi.
1. m. p. 2. 6. sic ait: illud unum reale procedens actus in totum (nota) e unum in multis, n tunc
e multis; Idem fit unum e multis pte in totum, et tunc e unitate de. Idem dicitur pte
nra, illud unum reale procedens actus in totum, qd dicitur fit pte in totum, e ipsa nra e unum
a parte rei: ex 24 nra e una in multis. Igitur e unum pte in totum. — Prima
m. p. ex Boetio dicitur: participatione unius speciei plures homines sunt unus homo: et quia
eadem specifica nra humana entitativa una e in pluribus, alioquin plures n essent unus homo.
— Prima 2. ex 24 m. p. cap. 11. unum e in diversis in se, et diversis a quolibet alio; Idem nra
quodlibet unum a parte rei e una realitatis propria unitate, ut dicitur toti vixibus defenditur: et n divina
et n multiplicata. et eadem entitativa dicitur in oibus, et singulis individuis. Igitur e unum pte
in totum. — Ecce arguitur, quod dicitur favore ab authoritate videtur, quod tunc huiusmodi facta
n videtur.

Respondetur ad argum. ex alibi dictis interpretatur de Qd. sic: illud unum reale
e unum fundamentaliter in multis, seu (ut supra in solutione dicitur) ita unum, qd n repugnet
sibi esse in alio quod in eo, in quo e, deo indiget Qd. pte Qd.; e unum actu realitatis in multis, n si
militer ex Qd. indiget Qd.; quia (ut supra dicitur) unitas realis n e alicuius entitatis
existens in duobus individuis, sed in uno; atq. ita dicitur illud unum reale procedens actus in totum
sit vera entitas ex unitate reali, n prout existere nisi in uno in individuo; atq. ita sola pte
dicitur unum in multis pte indifferens negativum, seu pte n repugnat ad esse in illis, nq. ut supra
allegato, nra 24. sup. entitativa habet unitatem sibi proportionalem, quod e in diversis ad singularitatem, ita
qd n repugnat illi unitati de se, qd ex quacumq. unitate singularitatis ponatur. et n
religia nra ad illam authoritatem dicitur literaliter favere, mens pte dicitur.

Ad 19. primam distinctionem sic: participatione
unius speciei plures homines sunt unus specificus homo, deo, quia oes sunt eiusdem speciei; sunt
unus entitativus homo, nq. nq. hoc repugnat in littera, quia si sunt plures homines et sunt unus
homo; ex aliter sunt plures, et aliter unus; Idem sunt plures homines realiter, et entitativus ex realiter
entitativus n sunt unus homo, sed solus specificus, quia revera n sunt plures specificus distincti.
Ad 39. primam deum pte pte, nq. 19. coq., claritatis pte distinctio sequens sic: et n divina
in se (ita recte inferitur de pte pte), deo; et n divina in aliis, nempe, in in diversis, nq. Vel
aliter: et n divina divisione opposita sui unitati, deo; divisione opposita ex propria sui unitate,
nq. Vel aliter: et n divina, quia n diversitate sui propria realitatis unitas realis, deo; et n
divisa quia n multiplicata sui propria realitatis unitas realis, nq. 19, 29, et 39 coq. 3. habet
efficacissimas subtile solutiones, quas ex dicendis 2. seq. pte pte capies. Unum tantum hic ad
verum pte 1. solutionem insignenda, qd ut nra e unum, quodlibet unum dividitur in se, necque
erat, qd eius partes distincte separarentur, seu dividerentur ab invice.

Ag. 20. et pte dicitur in
tota procedentis: oia in diversis nra humani habent unum omnino in diversis nra:
et habent nra unum pte in diversis e unum illis. Probata autem dupliciter, et 1. sic: definitio
omnino e ipsa nra explicita accepta: Idem oia illa individualia habent eandem omnino defini
onem omnino, sicut et pte, nempe, aia rationale: et de. 2. sic: unitas e causa divisionis; Idem
nra, quod a parte rei e in Petro, et Paulo, causat divisionem pte, et creati, alia deus, et Paulus
entitativa distincti: et nra in illis e una omnino in diversis. Igitur pte in diversis e unum.

Id instabit: et plus differunt nra Petri, et nra Pauli quā nra humana, et nra equina; sed hoc nō est nec unde sequitur. Probatur illa cōtra: plus differunt quā in nullo ducuntur quā in aliqua ducuntur, et nō se totū differunt; sed iuxta predicta respiciunt, nra Petri, et nra Pauli in nullo ducuntur, sed se totū differunt; nra vero humana, et nra equina ducuntur in ratione animalis, et nō se totū differunt: et cetera. = Ita distinguendo 14 cōtra: et plus differunt entitativa nra Petri, et nra Pauli, quā nra humana, et equina, nego; quia nec plus, nec minus, nō equē se totū entitative differunt iste, et ille; et plus differunt finaliter, seu essentialiter, nego cōtra; immo et suppositivē, nempe, qd nra Petri, et nra Pauli finaliter, seu essentialiter aequaliter differant; atq; ita in hac linea nec plus, nec minus differunt: sicq; undequaq; falsa ē illa cōtra. Per idē praeceptū ad probandū.

Instabit iterū: Quae sunt 1° distincta, seu diversa in singularibus, sunt rationes distinguendi singularia; sed nra in Petro, et nra in Paulo nō sunt rationes distinguendi Petrum a Paulo, et cetera, nō individua per nra nō differunt, sed immo ducuntur, ut supra ait D^{ns}: et nra in Petro, et nra in Paulo nō sunt 1° diversa. sed nec differentes, quia reddat sequēla 2^a arg. 3°: et nullo modo sunt ex se essentialiter distinctae ille nra. maior principalis stat, quia quae sunt 1° diversa nō distinguuntur per aliud, sed aliter per illa. = Itē: Quae sunt 2° rationes ducendi, nō sunt 1° diversa, sed potius in oibus ducuntur; sed nra in Petro, et nra in Paulo sunt 1° rationes ducendi, seu quibus Petrus, et Paulus essentialiter ducuntur: et cetera. Ita ad 14 distinguendo maius:

quae sunt finaliter 1° diversa, seu distincta in singularibus sunt rationes distinguendi singularia, recedo; quae sunt entitative tantū 1° diversa &c, nego maius. Petrus et Paulus, et Paulus, sunt quidem 1° finaliter diversa, et ita rationes distinguendi numerice Petrum, et Paulum. = Ad aliam distingo eōq; maius: quae sunt 2° rationes ducendi, nō sunt finaliter 1° diversa, recedo; nō sunt entitative 1° diversa, nego maius, et in hoc semper minor; quia nra entitative sumpta nō ratiō ducendi, sed finaliter, et essentialiter accepta. Nec tunc ipse nra finaliter accipere dicuntur ducere, sed individua sunt, quae finaliter essentialiter ducuntur per illas, nō ut ait D^{ns} 2. 14. coll., ducere nō ducuntur per illas, sed ducuntur per ipsas: unde ad summi nra ipse, scilicet, hęc cetera nra, ducuntur ut duo, et distinguuntur ut quod, sicut autē albedine a rubro se parat quodlibet ē propriū quo assimilandi, sed quod realiter ducuntur ab alia.

Itē 40: si nra esset entitative diversa, et nō una in oibus; sequēla, quodlibet singulari esse imperfectū in illa specie. Et quia tunc Petrus nō haberet totā nra humanā, sed tantū partē eius: et esset in dividū imperfectū in specie humana. = Itē 50: nra Petri, et nra Pauli sunt idē finaliter: et sunt idē cōtra realiter, quia maior identitas infert minorem. Et antea; quia ex dictis nra ille nō sunt finaliter, seu essentialiter distinctae: et finaliter sunt unū, et idē. Ita ad 49 quando

sequēla. Ad probandū dū, qd dū, et quodlibet individū hber quidē totū intensionē nra humanā ex sua unitate finaliter, et essentialiter, et qd nra ex se ducunt, licet nō hber totū ducuntur. Vel clarius: Paulus quidē hber totā nra totaliter finaliter, et essentialiter, nō tūc totalitate reali entitativa; quia ultra realē entitatē nra Petri hber Paulus aliq; realē nra entitatē: atq; ita quilibet ē perfectus hō, et ita perfectus, et plenus individū nra humanā. = Ad 54. distingo antea: nra Petri, et nra Pauli sunt idē sumpta identitate ut opposita diversitati essentiali, recedo; quia realia nra ille nō sunt finaliter, seu essentialiter diversa, sed eiusdē rationis; sunt idē finaliter, sumpta identitate ut opposita diversitati, nego; nō sic potius sunt realiter distinctae, ex sint alia, et alia res saltem equivalentes.

Ita positiva partē solūtionis subtra illa cōtra in D^{ns} dī. Dīp. 1. 2. 1. proponit, et revoluta manent. = Itē 60: Ideo, iuxta praeceptū D^{ns}, nra ē imunita a parte rei, quia ratione suae unitatis nō repugnat sibi esse in alio quā in eo, in quo ē; sed hęc ratio equē probat qd singulare hber a parte rei imunita: et qd hoc sū falsū, et qd illud. Probatur minor: illa unitas finaliter nra

9.2. UR. Nāā omnis habeat à Parte rei Unitatem frālem minorem Unitate numerali?

Logus nos in
Præm. Orig. 1.
2.4. art. 2.

Pro rebus 9. intelligi memoranda sunt quæ in Inductib. Orig. 1.2.1. dicta manent circa triplex illi statum nāā, nempe, statum sēp, existētiā sēp, et existētiā obliu. Varios itē unitatis gradus totum hic explanare debet. Sed hęc unitas quæ ad præsentem est duplex, scilicet, frālis, et mōialis: frālis illa, rāōne cuius aliquid est individuum pōt pōt frālia, seu pōt differētiā spēcīales; sed hęc adhuc est duplex, nempe, genericā et spēcīficā: unitas frālis genericā est, rāōne cuius aliquid est individuum pōt differētiā spēcīales genericas, ut dicitur: unitas frālis spēcīficā est, rāōne cuius aliquid est individuum pōt differētiā spēcīficas, ut hoc. Unitas autē mōialis, seu numeralis est, rāōne cuius aliquid est individuum pōt pōt mōalia, seu pōt differētiā numericas, ut Petrus. Quare autē unitas genericā, et spēcīficā dicata frālis, et unitas numeralis dicata mōialis; docet efficacia Orig. 2. d. 3. 1. 6. n. 13. quia, scilicet, oīs realitas genericā, et spēcīficā, et quibus unitas genericā, et spēcīficā adiuncta, pōt ad esse frāle, uenale, scilicet, dicitur; realitas autē individui, seu differētiā individualis, et quia unitas numeralis adiuncta, pōt ad esse mōiale, et est rāōne totius frālis rāōne uenale: ex quo (subinfecto 0!) sequitur illa dicitio logica, qd ista entitas uenalis est frālis, et illa mōialis, quia ista dicitur in rāōne subiectibilis, et illa in rāōne pōt dicitur pōt: pōt autē formale hōt rāōne frā, et subiectibile rāōne mō.

Ex his itē unitatibus alia est, et dicata mōior altera, et est illa, quæ magis actualiter dicitur, et scilicet, minus spōtibilis est ex ditione: atq; ita unitas genericā est mōior quā spēcīficā, quia spōtibilis ex ditione spēcīficā, et numeralis, seu individualis: spēcīficā autē est mōior quā numeralis: numeralis autē mōior est oībus, quia nullus scilicet ad mōior ditione. Unde licet oīs rēdi gradus mōior pōt dicitur hōt autē quibus pōt, et sibi spēcīficā unitatē, tūc quo gradus sunt mōiores, minores hōt unitatē, quia magis spōtibilis sunt ex ditione, sicut dicitur Orig. 3. d. 8. 1. 1. n. 6. ex unitate pōt dicitur pōt dicitur pōt dicitur: hōt hōt, et bōt sunt genericā et unq, et spēcīficā plures, seu ditione.

Circa enim præsentem difficultatem 4. sunt sententiæ: 1. est nominalis, cuius Principe Deham negante nāā, tūc in statu esse, quæ realis existētiā, unitatē frāle mōior numerali, et sōly pōt in illi, seu in statu existētiā obliu, illi nāā recedente. 2. sententia tenet, qd nāā in statu esse hōt quāmodū unitatē frāle mixtā ex frāli, et numerali: ita Thomica. 3. negat nāā in statu esse quāmodū unitatē frāle, sive frāle, sive mōiale; et sōly recedēti, nāā in tali statu dōt negat unitatē frāle, quāmodū pōt dicitur nec una, nec plures, seu ditione, ut dicitur Legumina Thomica: ita Averro, et aliqui Thomistæ. 4. tandem sententia, quæ scilicet oīs, et plures alii defendunt, est

Scilicet Solutio: nāā omnis hōt à parte rei, tūc in statu esse, quæ realis existētiā, pōt unitatē frāle mōior numerali; nec tūc unq in oībus, sed sōly sunt unitates frāles, quot sunt nāā entitatem multiplicatā ad multiplicationē individuali. Ita ex pōt Orig. 2. d. 3. 1. 1. n. 7. Debat. et dicitur sic dicente: aliqua est unitas in re realis abiq; oī opere intus minor unitate numerali, sive unitate pōt dicitur singulari, quæ unitas est nāā 29 se; et 29 itē unitatē pōt nāā, ut nāā est, nāā est in differētiā ad singularitatem: nāā est de se sic una unitas illa, scilicet, unitate singularitatis. Itē ex Orig. tenet nāā Solutio.

De his itē seipso se explicari, seu exponere, dicitur pōt dicitur: Qualiter autē pōt hoc intelligi, pōt aliquantulum dicitur pōt dicitur, sicut 5. mōior ubi dicitur, qd requi-

- 1) nra sit tantu equiditas: nec ex se una, nec plures, nec ualis, nec pialis. In
- 2) Relige, n e. ex se una, unitate numerali: nec plures, pluraliter opposita illi uni-
- 3) tati: nec ualis actu, eo modo, quo aliqd e uale factu ab intlu, n uobry intlu:
- 4) nec e particulari de se. Licet enim nunquq sit realita sine aliquo itory; n
- 5) tunc e de se aliqd itory, sed e prior naita oibus itis: et 24 itq priorit nait
- 6) e qd e, ex se obry intlu, ex se ut sic, n dextra a mptico, et ex pmitte
- 7) p definitione. qd ueritalia nra dclio ad mentu Scoti e.

Probata 2. rione Dⁿⁱ

cit. qui n. 2. probat sex, septu, uis, nq habere a parte rei unitu factu mioru numerali):
extrema oppositi realit debent esse realia: sed contrarietas e oppo realit, quia a parte
rei, ex nullo copitante intlu, uny itariu destruit aliud: ex extrema itaria fialiter
unitalia debent esse realia. Nun sic: ex quolibet extremu itariu ut tale debu esse uny
aliqua unitate reali, nq ubi dante duo realia, in illa linea debet dari uny, ex uny re-
ale; sed unitas extrema itarie oppositi n e numeralis: ex mior, seu fialit. Probata
labum pta: Calor u. g. n e itariu fignu sub rione in diuiduali, quia tunc e tota essent
itariu itariu in ita Calor et fignu, quor sunt in diu dua utriusq; qd e manifestu fialit: ex
Calor e itariu fignu sub rione fiali specifica Calori: igit sub illa rione hbr unitu
realit idoneu ad itariu itariu subuindq. Ipsi dco. hic

hoc fignu B. sed quodecumq; aliy numerali dntu, si applicata, ut evidenti experientia docet:
ex quia rae fiali itariu n e differetia in diuiduali. Probata Coa: Vel singulari ^{cap} Cuius
cumq; Calori, et fignu e ciu d; dntu rioni? Si 24; ex si differetia in diuiduali, n e rae ita
rioni, minime Calor itariu fignu, quia plura n opponunt sub ead rione. Si 24;
ex itariu, qd dntu hui Calori in ordine ad hoc fignu, n dntu ipm Calori in
ordine ad aliqd numerali fignu; quia sub ead rione n pter hic Calor opponi, seu
itariu hui singularitati, et simul alteri diuere rioni. 2q. dcl. ad ultimy itariu, ita-
rioni uerari in ita nait specifica Calori, et fignu; et itariu quolibet illi nait e una
unitate reali fiali, quz minor e numerali. 2q. data tali fiali unitate mior numerali.

Probata 3. dclio alia rione Dⁿⁱ cit:

iuxta Phy 3. mpt. cap. 2 ad aliqd, Identitas, similitudo, et equalitas, cy sint relationes
li generis, fundante sup uny, seu sup uny; sed ita relationes sunt reales, nq sunt pra-
mentales: ex et unitas quz e fundamtu pterimq; illary, debent esse reales, quia talia re-
ali pter fundamtu realit, et rioni pterimq; fundandi eiq; realit. Sed talis unitas
n pter esse numerali, quia nullu individuu e sibi ipi simile, et eguale realit, sed ad
summu p intly, qui d; dicit, ipi sibi ipi idq; ut duobus enim uno unita, ut Phy docet:
ex talis unitas realit fundamtu illary realit relationu fiali quidq; e: ex dco.

Probata 4. alia rione Dⁿⁱ cit: ex 1. topic.

Quor modi dicita uny oppositu, tot dicita et aliud; sed unitas, et multitudo sunt oppo-^t et tamph.
sit: ex quor modi dicita, data multitudo, tot paria modi dicita, data unitas. Sed
a parte rei n soly data multitudo, seu alio numerali, sed etq; specifica, et generica; alio
n magis differet dco a lapide, quq; a Paulo: ex etq; a parte rei n soly data unitas
numerali, sed etq; specifica, et generica: et itariu unitas fiali mior numerali.

Probata 5. dclio alia rione Dⁿⁱ cit: iuxta

Phy 10. mpt. in oi genere e uny, qd e metru, et mensura oiy, que sunt illu generi (quia
scilicet, ad illud uny, tangit ad perfectiu, et ptingit analogat, oia alia illu generi di-
eunt ordinu, et attributone) in oi genere aiati hoo, in genere Calori albido, et in genere
saporu dulcedo: ex illud uny mensuranti debet esse reale, quia mensurata sunt realia, et
realiter mensurata; eni autu reale n pter mensurari ab ente rioni. Ipsi unitas illu
si mensuranti e realis. Sed n numerali, quia nullu singulare pter esse mensura alio-
ry oiy sui generis, nq iuxta Phy 3. mpt. in in diuiduali ciu d; speciei n e hoc pteru,
et illud pteru: ex unitas fiali mior quidq; numerali.

Ad hanc Scoti rione re-

pondere conat Ocham dnt: unq in oi genere e uny, qd e mensura alioy specie diu-
toy: et hoc modo sunt plura in una perfectioni specie, quor quolibet e mensura alioy

Specie distinctas, et ita quolibet mensuram eam unitate numeralem: itaq. sumuntur in eam
mensuram vagam, et in ea terminantur, scilicet pro quolibet individuo illius perfectionis speciei.

Idem dicitur: Vel dicitur e mensura aliorum alicuius speciei dis-
tinguuntur, et non Paulus; aut Petrus, per quos dicitur aliquid individuum eiusdem speciei? n. 24, quia n. e. m. a. n.
x. a. o. Luro, quod Latio. si 24, et mensuram ut tale n. dicitur Petrus in quantum distinguitur
a Paulo, sed oibus, et singulis in dictis dui hōis dicitur per se. Id qd. ita dicitur pluribus nume-
ro diffinitibus n. hber unitatē numeralem, sed frater; alia simul, et in eodē sensu esset unum,
et plura: et hōo, dicitur pauci ratione mensuræ acceptæ oīy alicuius, hber a parte rei realem
unitatē frater minoris numerali. Videndus itq. actus d. 3. cit. ibid. et in eodē d. 3. 2. 6. qua-
si p. tota.

Probatur 6.º. Solutio: qd. a parte rei est una realis frater, a parte rei hber realem
unitatē in eodē gradu, in quo e. ens; sed nāa dicitur a parte rei e. frater ens: et debet hber
realem sibi proportionatam unitatē, scilicet genericam, aut specificam iuxta nāa qualitatem. Nunc sic:
sed unitas entis n. salvata mere negativā, aut precise fundamentalem, sed positivā, et fra-
ter: et unitas nāa, seu entis genericæ, et specificæ n. e. privativa, et fundamentalis, sed po-
sitiva, et frater.

Confirmata 1.º, et p. ab eadem aliquæ solutiones dicitur: p. a. o. n. entis sunt
proportiones reales, frater, et positivæ illi quidē frater distinguuntur: sed unitas e. p. a. o. p. a. o.
entis, ut apud oīy plangit: et quilibet nāa, dicitur frater ens, hber in sua linea unitatē rea-
lem frater, et positivam. Confirmata 2.º: Quia individuum repugnat diviso numerali, ideo
hber unitatē numericam positivam; sed n. minus repugnat nāa specificæ divise specificæ, et ge-
nericæ genericæ, quæ individuum numerali diviso: et quia nāa hber positivam eam rea-
lem proportionatam unitatē; et n. privativam, seu negativam, ut dicitur Averroes.

Quod autem unitas propria nāa n. sit mixta
ex unitate frater, et materiali; ut vult Fonseca, probatur: talis mixta repugnat sim-
plicitati in eodē: et sic. Probatur autem: unitas numeralis e. incommunicabilis, et unitas
frater e. communicabilis; illa dicitur incommunicabilis ex divisione, hec vero n., illa e. materialis, et hec
minor; sed repugnat, qd. aliquid unum, et idē frater sit, et n. sit incommunicabile, dicitur incommunicabile,
et n. dicitur incommunicabile ex divisione, magis, et minus unum: et repugnat illi mixto ex unitate
frater, et materiali.

Probatur itq. qd. nāa in statu existēte sequitur propriam eius unitatē fra-
ter: p. a. o. 1.º, et 2.º. modi, quæ dicitur nāa in statu existēte, dicitur quæ ipsi in statu
existēte; sed nāa in statu existēte dicitur per se in 2.º modo propria eius unitas, et sit p. a. o.
eius: et sic. Minor per se probata manet. Maior autem dicitur, qd. quia ad nāa pos-
teriori n. dicitur prioris; itq. quia quilibet nāa in oīy, et quocumq. statu e. existēte
incommunicabilis, itq. a priori, quæ a posteriori; sed negatio prioris infert saltem a postero-
ri negationem existēte: itq. in nāa in statu existēte n. hber unitatē. Si illa hber, hber quodammodo propriam p. a. o.
nāa, et ita unitatē frater. Confirmata: Unitas n. deficit nisi p. a. o. dicitur seu oppositi; sed
nec unitas numeralis, nec multitudo numerica opposita unitati frater, cui tamen dicitur, seu
multitudo frater opposita: et nec unitas numeralis, nec multitudo numerica quæ conveniunt
nāa in statu existēte, possum unitatē frater tollere: et sic.

Ultima Enig p. a. o. Solutio n.º
scilicet, qd. p. a. o. dicitur unitas frater nāa n. sit una, eadē p. a. o. in eodē in oīy, sed existēte multi-
plex iuxta numericam multiplicitatē individuum, probatur, itq. ex d. 3. 2. 6. n. 10.
ex professo hanc unitatē frater minoris numerali defendens, nāa dicitur repugnare ad obiectio-
nem ibi p. a. o. positam: Dicitur et, qd. unitas realis n. e. alicuius entitatis dicitur in duobus
individuis, sed in uno. Et totum unitas frater reales nāa, quæ sunt individua: et itq.
et itq. ratione: Nāa dicitur multiplicata entitatem in individuis, ita ut n. sit una p. a. o. et
entitatem in oīy: et similiter multiplicata unitas frater. Antis dicitur ex resolutione 2.º p. a. o.
dicitur cōa: implicat, multiplicatē subty, quia multiplicata eius p. a. o., alia posset subty
inveniri ab e. p. a. o. nāa; sed unitas frater e. p. a. o. nāa dicitur: et multiplicata entitatem
talis unitas, multiplicata similiter nāa.

Nota d. 3. 2. 6. 1.º: Si nāa dicitur, eodē talis, hber
et unitatē frater, alicuius quilibet alia nāa dicitur genericæ habere illa; sed hoc e. al. p. a. o.
nota d. 3. 2. 6. 2.º. Per minor ex d. 3. 2. 6. 1.º sub n. 3. sic dicente: 2.º dicitur 7.º. Phys. 2.º.

in specie atomata fit spatio; quia una nra: n aut in genere quia genus n
habet talis unitate. xpc. = Per explicando textu sic: quia genus n habet talis unitate, qua
ly habet species atomata, deo: quia genus n habet talis unitate, quia absolute, nec intelligi.
Nec aliud vult Phil, qui dy ibid dixit, spatio simplicitate in simplicitate univoca
dixit sequens, qd in specie atomata fit spatio simplicitate, quia e una nra simplicitate
univoca, seu univoca in 1o gradu univocacionis; n aut in genere fit talis simplicitate
spatio, quia genus n habet talis unitate specificam, seu univocacionis simplicitate, nq re
vera nra generica n e simplicitate una, seu univoca, ly sit univoca n in 1o, sed in 2o
gradu univocacionis. Unde stat qd Phil n negat absolute, nq generica habet unitate spe
ficam, sed solum negat, habet unitate specificam, seu esse univocacionis simplicitate. Quod aut hec
eadem sit mens Phil, pr ex ipso l. d. 8. 1. 3. m. 12. dicente: Omne spatio e in aliquo univo
co: n enim hoc e perfectior hoc, quq univocacionis animal: qd sentit qd nra
generica, nempe, aial, e univoca, et ita una unitate aliqua fiali; n tunc unitate spe
cifica, quia n e univoca simplicitate: qd unitate fiali generica. **Ad 2o:** nra esse, seu
in statu esse n dicitur positive illud qd e impossibile ex ipa nra in statu esse; n
sed fiali positive unitas e impossibile ex nra in statu esse: qd nra esse n dicitur
positive fiali unitas. Ista nra esse se solum e privative, seu negatione una. De mior;
quia dicitur incompatible e ex positive unitate; sed nra in statu esse e divina: qd
dicitur: qd dicitur nra in statu esse, descendit simul ex illa ad inferiora,
et ipis imunitate; sed unitas fiali n imunitate inferioribus, quia in individua
n habent unitate fiali, sed numerale: qd unitas fiali n pedit nra in statu esse. Ita Avusa.
Ad ad argu, qd mior, non ad mior
Ad ad argu pr ex dictis hic, et 7. p. qd n quilibet unitas opponit quilibet divi
oni, sed talis fiali; unde unitas fiali specifica e quid impossibile ex divisione fra
li specifica, n vero ex divisione entitativa, et numerica; promittit ex nra in
statu esse sit tantum entitativa, et numerice divina, e enim simul fiali una.
Ad ad argu dicitur, qd mior debet intelligi de illo, ex quo nra supponit abso
lute; n aut pr intelligi de unitate fiali, sicut nec de imunitate, ex quibus nra
supponit simplicitate, seu pro se ipsa precise: sicq liu fiali dicitur nra ex se,
n tunc imunitate individui ita dicitur de unitate, seu predicente.
Ad 3o: Unitas imunitabilis e
unitas numerale, quia solum unum numero e imunitabile; sed unitas fiali nra
e imunitabilis in duobus, ut pr ex precedenti aspiciunt: qd unitas nra dy ut
fiali, e etq numerale: qd mior. **Ad 4o:** Ubi data numerus, datur
unitas numerale; sed in nra imunitate data numerus, siquid data tot spe
cie, decq genera de: qd unitas nra e numerale. Sed etq e aliquando fiali, ex
nra in imunitate: qd mior ex unitate fiali, et mior. Ita Fonseca.
Ad ad argu, qd mior pr absolute
negari, quia sicut imunitas nra e imunitabilis, et n ideo numerale, ita similita
Unitas. Distingo tunc mior sic: Unitas imunitabilis, et omnino indivisibilis
e unitas numerale, deo; unitas imunitabilis, sed entitativa divisibilis, seu
multiplicabilis e unitas numerale, nq. Sicut enim unitas fiali nra n sit imu
nitabilis indivisibilis, ita ut dicitur vere dicat, e tunc multiplicabilis, ita ut tot sim
ilitate unitates fiales, quot individua: hoc quid unitati numerali repugnat,
nq ex sit mior omni unitate, ex nulla divisione spabili e. **Ad 5o:** mior
distingo mior: Ubi data numerus predicamentalis, data unitas numerale, deo;
Ubi data numerus transcendentalis, nq. Numerus enim predicamentalis pro
nit quid de, seu dicitur ex pluribus unitatibus numericis; transcendentalis aut
ex unitatibus fialibus: sicq nra numerale, seu dicente, duo, tres, decq, n pait
et predicamentalis, sicut numerale in indivisibilis, sed transcendentalis; nq dy
fiali, et entitativa e una, et alia nra, sunt quidq duo nra. **Ad 6o:** in indi
viduo, e unum numero pait, et predicamentalis; sed nra imunitas n e nisi in indivisibilis;

Alc. 4°: esse aliqua finalis, et realiter cum in

in hunc unum fidei. Per ad idem distingo maius: esse aliqua fidei, essentialiter
unum in se, habere unum fidei essentialem, et habere unum fidei existentialem
seu entialem essentialem, non maius, et distingo in maius: sed hoc non habet a
parte rei unum existentialem, seu entialem essentialem, sed ita multipliciter et divisim, modo
non habet unum fidei essentialem, sed ita, fidei quidem multipliciter et divisim, non maius
et cetera. Clara est solutio et dicitur hinc, et cetera. pro. — Ad confirmationem similitudinis distin-
guo animi: multitudo entialem fidei arguit multitudinem entialem denominationa-
lem, modo; arguit multitudinem fidei, seu essentialem denominationalem, non animi, et cetera
inde sequitur in eodem sensu. Arguit enim solus probat, nullum dari unum fidei in exis-
tente pluribus individuis, quod quidem ultro, seu libere concedimus; non existentialem, seu
entialem sunt quidem multae, et multae unitates fidei, non tamen fidei multae, seu
multiplicatae: unde multitudo appellatur supra esse entialem fidei, seu unitatem, non
vero supra esse fidei, seu essentialem, non ad hoc debebat talis multitudo, seu divisio co-
ligi ex pluribus propriis fideibus, seu differentiis essentialibus. Quod si plene capias, et

seu non differunt nisi per differentias supradictas. Id adhuc innotabit sic: Quia habent
aliquae, et aliquae unitates numericae, distinguuntur numericè: et quae habent alias, et aliquae uni-
tates factas, distinguuntur factitè. Id in individua cuiusque speciei habent alias, et aliquae uni-
tates factas specificas: et distinguuntur factitè specificè. Id hoc implicat: et si non ha-
beret unitates factas à parte rei; Quia unitas si multiplicata in individuum, id est una per
omnes in oibus. — Item, deus antecedenti, quando cogit, et parit; quia (sen dispositus) non
parit nisi alia, et alia unitas numerica, quin sint numericè distinctae; bene tunc parit eve-
ntus alia, et alia unitas facta, quin sint factitè distinctae; Id saltem entitè distinctae, et numeri-
cè distinctae. Ratio huius, quia si unitas numerica sit maior in linea unitatis, non potest

cy aliqua sui divisione, seu multiplicitate ipsa; & ita vero unitas fralis, quæ cy sinti-
noꝝ unitas, preest ipsa, et inferiori cum sui antithetiva, et numericali divisione, seu
multiplicitate. En quando ex alia, et alia unitate numerica rectè inferatur
aliud, et aliud uny numerice distincty; n̄ autē ex alia, et alia unitate fralis specificæ
rectè inferat aliud, et aliud uny fraliter specificè distincty; nq̄ ad hoc necesse erat,
qđ illa alia, et alia unitas fralis esset, n̄ tanty entitative, a numerice, sed etq̄ fraliter
specificè distincte, sicut se habent unitas fralis huius, et unitas fralis eque.

Ad 4°: de divisibile est ex se unum aliqua unitate,
quod dependit, facta divisione, seu potius divisum est in plura; sed quilibet n^o est divisibi-
lis in plura inferiora: 2° n^o est ex se, seu in statu unius una aliqua unitate, quod dependit in
statu exist^{en}tis, seu facta divisione in inferiora eius. sed unitas n^o in statu unius est unitas
factualis minor numerati: 2° n^o in statu exist^{en}tis dependit, seu n^o habet unitate fact^ule mino-
re numerati. Maior illa dicitur, quia omⁿis divisio esset aliqua unitate a^{nt} divisio; sed n^o uni-
tas, quod n^o habebat: 2° quod ex se habet, d^{icitur} divisibile est. — Iⁿfirmat: impossibile est, n^o gene-
ric^o aliter dividi, quod p^{er} differentias specificas, et specificas aliter, quod p^{er} differentias indivi-
duales; sed p^{er} divisionem de multis divisum, et n^o movet unum, sicut unitas: 2° divisio n^o,
dependit eius p^{ro}prio unitas fact^ule. Iⁿq^uo d^{icitur}.

dependit eius propria unitas frālis. lqz dē.

Ad argy (quod nec ita efficaciter effor-
matz, nec plene solutz, alibi invenio.) Respondet distinguendo maiore: oē divisibile in par-
tes actuales, seu quas actualitate dīnt, et ex quibus actu dītat, ē esse unū aliqua unitate,
quę dependit, facta dīone, deo; (et ita, dīvisio hōis in corpus, et ag, ita dependit unitas
dīvi, ut minimē iq sit unus hō, quia unū, totū, seu positū dīsolutz fuit in partes: et si-
militer dīvisio corpore in brachia, caput, pedes &c., n̄ remanet unū corpus, sed destruitur,
et eius unitas dependit p̄ dīvisionē: Similitēq; dīvisio quocumq; uno integrali, Igitur dītan-
do, homogeneo, et eterogeneo.) oē divisibile in partes subjectivas, seu quas mere potestati-
ui, seu potentialitati dīnt, et ex quibus n̄ dītat, ē esse unū aliqua unitate, quę dependit, facta
dīvione, p̄tentialitatu: ~~consequenter aliquam partem unitatis, quę dependit, facta di-~~
~~vione, p̄tentialitatu: ē esse unū aliqua positū unitate, quę dependit, facta dīvione,~~
nego maiore: et distinguo minore: Sed quilibet natura ē divisibilis in plura inferiora, tanquā
in partes subbtivas, deo; tanquā in partes actuales eiu, nego minore, et in prædicto sensu
cog.

Sed inquit equè subtiliter efficax, et clara ē: Sed ut clarior illa caniat accolle

[illegible]

deus; in uero dicitur
 in hunc. = Ad 2^{am} q^{ue}st^{ione}m p^{er} sup^{ra} p^{er} id. Ag. 6°: n^{on} a^{ut}em, qu^{od} a^{ut} parte
 rei est una realiter fracta, est una realiter entitativa: et implicat, n^{on} q^{uod} esse a^{ut} par-
 tem rei entitativ^{am} d^{iv}is^{am}, seu d^{iv}is^{am}, et esse fracta^m un^{am}. Probatur aut^{em}: unitas fra-
 ct^{us} est unitas in ess^{entia}, et unitas entitativa est unitas in entitate; Id n^{on} a^{ut}em, qu^{od} est una
 realiter in entitate, est una realiter in ess^{entia}, et est d^{iv}is^{am}: et n^{on} a^{ut}em, qu^{od} est una rea-
 lita^r fracta, et una realiter entitativa in o^{mn}ib^{us} in d^{iv}is^{am}. Igitur n^{on} a^{ut}em n^{on} h^{ab}et a^{ut}
 parte rei unit^{atem} fract^{am}, s^{ed} est una p^{er} ext^{ens}am in o^{mn}ib^{us}. P^{ro}pter d^{iv}is^{am} aut^{em}: n^{on} a^{ut}em,
 qu^{od} a^{ut} parte rei est una realiter fracta, est una realiter entitativa, s^{um}p^{ta} entitate
 nominaliter, seu fracta, s^{ed} s^{um}p^{ta} entitate participatiter, seu d^{iv}is^{am}.

limitata, non autem, et cog in eodem sensu. Stat enim tota quodammodo arguen-
tis in eo quod non distinguit inter ens, seu entitatem nominalem, seu factam acceptam, et
participatam, seu materialiter sumptam: 1. modo ens, seu entitas est ipsa pura quiddi-
tas, seu essentia prescindens ab existentia, loco, tempore, et reliquis circumstantiis deter-
minantibus, et materializantibus ens, seu entitatem: 1. modo autem sensu ens, seu entitas
involvit, et dicit illa omnia, a quibus in 1. abstractum. In 2. sensu omnia individua ha-
bent eandem (quia non facta, seu essentialiter diversa) entitatem, seu quidditatem: in 2. modo autem
sunt entia, seu entitates, quod sunt individua, quia tota pars sunt reales exi-
stes, et igitur coadunationes circumstantiarum determinantes, et materializantes ens,
seu entitatem.

Ultimo Arg. 2. Si natura immensibilis habeat propriam factam unitatem distinctam
ab unitate numericali, poterit talis natura intuitively videri sine singularitate, seu sine
unitate individuali. Sed hoc non est dicendum. Sec. Sequela maioris patet; quia eadem
ratio probat D. Subt. 1. d. 1. q. 2., nam dicitur posse intuitively videri sine per-
sonis quia, scilicet, ut distincta a personalitatibus est linea realis propria propria unitate.
Minor atque patet; quia si ita cognoscatur humanitas Petri B., daretur utle pla-
tonicus, nempe, natura una immensibilis in se sine singularitate. Ita arguit Ocham.

Respondet nra Liquebit 1. d. 3. q. 1. ad Sextum. Ne-
gando sequela, quia ex cognitione intuitiva determinata ad per se existens in propria actu-
ali existentia, et impossibile sit, quod natura habeat existentiam suam in individuo, hinc est, quod
non potest intuitively videri, nisi ut singulariter, et ita una unitate numericali. Et dicit
adhuc de data (patet Liquebit) nam habere propriam existentiam distinctam ab existentia individuali,
adhuc tunc non potest intuitively videri sine singularitate, quia cognitio intuitiva non
determinata proprie ad se existens absolute, nisi talis res sit singularis, sicut est natura
divina adhuc sine personalitatibus. Hec illi.

Sed licet aliquando hec responsio
potest subtrahi propter rationem, et authoritatem Liquebit; tunc quia divina authoritas dicit
H. Subt. 3. d. 14. q. 3. n. 4. docenti, quod cognitione intuitiva potest cognoscere naturam ex prece-
dit singulariter, quod singulariter ut hoc, ideo predicta Liquebit responsio nobis tenenda non est.
Quare ex dictis a nobis Disp. pag. 2. d. 2. sub. 2. in solutione ad 29. obij. Respondet
1. distinguendo sequela maiorem: potest talis natura in se ipsa intuitively videri sine singulari-
tate, non; potest talis natura, ut eminentialiter distincta in Deo, intuitively videri sine sin-
gularitate. Sed non quod ex hoc ibi inferatur. Ita ex locis cit., solutio hanc
est plenam, et plane scilicet. Sed propter clarioris authoritatem dicitur (in qua expre-
se opponitur D. menti Liquebit) 4. d. 45. q. 3. sub. 21. q. Si dicitur, ita apostoli lo-
quentis. Respondet: Existens actualiter 1. dicitur natura. Unde hec natura non est exi-
stens facta, quia hec, sed per naturam: illa autem natura, ut existens, intuitively cognos-
cit intuitus; Respondet 2. ad argum. distinguendo sequela maiorem. Sic: potest talis
natura intuitively videri sine singularitate prescindere pedo; sine singularitate nega-
tive, non. Et dicitur: potest intuitively videri, non dicitur singulariter, non; quia tunc cognoscitur
facta, seu aliter patet; quod cognitioni intuitivae non quoadat. Quia enim talis natura, quod actuali-
ter existens actualiter obiectum prescindens a singularitate, ut patet ab illa facta distincta
a parte rei; hinc est, quod cognitio intuitiva (quod quidem est in apostoli sit. potest esse per se
ita) potest attingere naturam et existentem, seu naturam et existentem, quod attingit singulariter, si-
cut prescindens ab eo quod talis natura sit, et sit singularis. Ex quo quidem minimè se-
quitur, daretur utle platonicus, quia Plato (si eundem operaretur) poneret naturam immensibilem rea-
liter existentem per se sine singularitate, seu minime singulari; non vero dicitur
quod non potest natura realiter existere sine singularitate, licet potest cognosci ut realiter
existens, non cognoscitur singulariter: atque ita non prescindens dicitur, et magis sine
singularitate a natura existente. Plato vero negabat illi phici singularitatem. Ecce habet
et illi aliquid subtrahit solutionem a me vobis loco patet. Facite promissum, nempe sup. pag.
2. 2. sub. 2. in fine. Unde hanc applicat solutionem ad illud argum. ibi, hoc ad intuitum hanc.

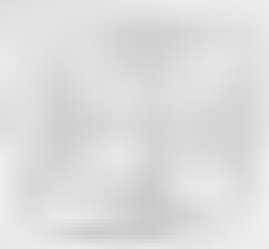
11
Sed quomodo / Quare iniquitate hic ita occasione inuenitur quomodo
intelligendū, qd ibide resoluitur, nunc, nūq, qd nāa n̄ h̄b̄ p̄p̄ia peculiare existēdū
h̄ntq ab existētia singulari. Id enim dicitur, qd allegatur, et p̄p̄ia dicitur, existētia actualis
1. dicitur nāa. Unde h̄c nāa n̄ ē existētia singulari, quia h̄c, id ē nāa, quomodo
ex hoc dicitur illud eiusdē dicitur in illo p̄p̄ia loc. dicens, actualis existētia ē ultimus
actus, id posterior tota coordināone p̄p̄ia mentali. Videtur enim dicitur sibi ip̄i
Ita nāa, et sentētia nāa ex illo deram̄ p̄p̄ia mentalitate. Respondetur, qd dicitur dicitur
existētia actualis 1. dicitur nāa, intelligendū ē, qd 1. p̄p̄ia dicitur dicitur et p̄p̄ia
dicitur dicitur existētia nāa, n̄ autē 1. p̄p̄ia dicitur dicitur dicitur dicitur. Nāa ē clara;
quia cū realis, et actualis existētia p̄p̄ia se, dicitur, et p̄p̄ia dicitur dicitur, et corres-
pondent illi, qd ē p̄p̄ia ens; dicitur nāa singulari, id ē p̄p̄ia ens, n̄ quia singu-
lari, seu sub ratione, id ē ratione singularitatis, id ē nāa; id ē existētia actualis 1. p̄p̄ia
dicitur dicitur, seu p̄p̄ia dicitur dicitur nāa; id ē p̄p̄ia dicitur dicitur dicitur, unde h̄c
nāa n̄ ē p̄p̄ia dicitur, quia h̄c, id ē nāa, quia p̄p̄ia dicitur h̄c dicitur n̄ ē p̄p̄ia
ens, id ē nāa. Itē licet nāa sit, qd existētia actualis ē ultimus actus posterior tota
coordināone p̄p̄ia mentali, quia n̄ dicitur nāa, nisi mediante individuone, p̄p̄ia adue-
nit, et sequitur 1. p̄p̄ia dicitur dicitur dicitur singulari, seu individuo, quā nāa; tunc
si inter singularitatem, et nāa dicitur dicitur, existētia actualis 1. dicitur nāa p̄p̄ia dicitur p̄p̄ia
p̄p̄ia dicitur, quā singularitatis, seu singulari ut tali, quia nāa dicitur dicitur, dicitur, et
p̄p̄ia dicitur existētia; singularitatem n̄ nisi quā p̄p̄ia accidit, et identitatem quā, scilicet
ex identitate cū nāa solū ē ens.

Et qd h̄c sit sententia mea scoti, p̄p̄ia, nec dicitur ex
evidenti data ratione, id ē h̄c ex ip̄o ibide, nūq, 4. d. 4. 1. 3. sub n. 21. V. cū ego dicitur, ubi
loquens dicitur, et dicitur dicitur h̄c, et nunc dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
dicitur, sic ait: Licet enim n̄ sint aliter, nisi qd ē in singulari singularitate intrinseca,
et adiecta; tunc n̄ includunt p̄p̄ia, nec p̄p̄ia p̄p̄ia singularitatem, tanquā
p̄p̄ia dicitur, secundū quā illa insunt. Ubi h̄c, qd licet existētia, et p̄p̄ia dicitur, seu
dicitur h̄c, et nunc n̄ possunt dicitur nāa, nisi ip̄a sit singulari, seu singularitate, tunc n̄ p̄p̄ia
supponunt p̄p̄ia, et p̄p̄ia singularitatem, tanquā p̄p̄ia dicitur, 2. quā dicitur, seu adue-
nit nāa existētia, et p̄p̄ia dicitur; nāa h̄c p̄p̄ia dicitur, quā p̄p̄ia dicitur p̄p̄ia dicitur, et sola
nāa, nāa ip̄a sola ē p̄p̄ia ens. Sic ē evidenti patent duo: 1. qd actualis existētia necessāo
supponit singularitatem, et ita ē posterior tota coordināone p̄p̄ia mentali. 2. qd actualis
existētia 1. dicitur nāa, quā p̄p̄ia se, et p̄p̄ia p̄p̄ia tanquā dicitur p̄p̄ia, 2. quā inest tali
existētia, nāa licet h̄c immēdiatē supponat singularitatem, tunc n̄ supponat qd p̄p̄ia, et
p̄p̄ia, sed tantū dicitur nāa, nāa singularitatem n̄ dicitur p̄p̄ia p̄p̄ia existētia, id solū
dicitur p̄p̄ia ad existētia, seu ad hoc, ut existētia possit actualitē dicitur nāa p̄p̄ia
et p̄p̄ia dicitur illi. Percepe accente hanc subtilissimā scoti doctrinā, quā p̄p̄ia
nāa sententia solū dicitur, p̄p̄ia dicitur subtilitē solū, et multā aliz difficultates, et phi-
losophicā, et theologicā enodante, quāq, fortē alibi n̄ inuenies.

Doctrina vtiliter notanda

Q^o 3^a, & ULTIMA: Quomodo Naturæ SUPE-
riores distinguantur ab inferibus, & cum ipsis
identificentur?

225
223

IN CERTIFICATION

Address

with names of

the persons to be

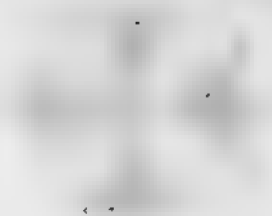
admitted to

the

of the

of the

of the

THE NATIONAL ANTHROPOLOGICAL ARCHIVES

Smithsonian Institution

Washington, D.C. 20560

Box 35, Rock Creek Park, Washington, D.C. 20007

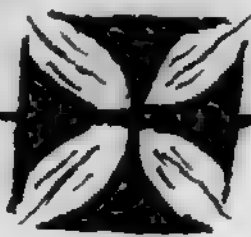
Telephone: (202) 633-1311

Open: 9:00 a.m. - 5:00 p.m., Monday - Friday

Admission: Free

For more information, contact the National Anthropological Archives

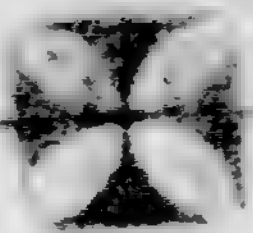
IN *&* PHYCORUM LIBROS
ARISTOTELIS

BREVIS, PRÆCLARAQUE EXPOSITIO,

iuxta Mariani D.^{is} Subt.^{is} Theologorum
Principis Profundiorē intelligentiam fecun-
dè elucidata,

&

iuxta tenuitatem ingenioli Fr. Petri Ximenes
à Divo Joseph, in percelebri academia S.^{ti} Ber-
nardini *&* Bornos Artium Lectoris,
incultè elaborata.

IN 3 PHYLLOMORPHIS

ALISTOTELIS

BREVIS LECTURA ET TITULUS

PROLOGUS AD 2^{am} M. C. C. C.

PROLOGUS AD 2^{am} M. C. C. C.

de claudis

23

PROLOGUS AD 2^{am} M. C. C. C.

PROLOGUS AD 2^{am} M. C. C. C.

PROLOGUS AD 2^{am} M. C. C. C.

de claudis

PROLOGUS PROEMIALIS.

231

Vias tuas, Dñe, demonstra nobis, et semitas tuas edoce nos, ut simul et verita-
te nāali, quę Corde quęrimus, Te per te, qui es Via, Veritas, et Vita, invenire va-
leamus: Sicq̃ curricula nra labor tibi paratus, nāq̃ donatus, nobisq̃ fructiferus erit:
Sicq̃, peractis iq̃ (dilectissimi in Dño Discipuli, peractisq̃ mihi Fratres, semine mentis
genit, partiq̃ verbo Filii) Sicq̃, peractisq̃ (inquit) spinosis, et arduis difficultatibus ad
Logg, et metaphiq̃ pertinentibus, ad Clariorę, nāalę, dilectionis & Philosphię fontę (Deo dan-
te, Duce, et luce) facti, letiq̃ veniamus. Hic fontē, qui & terra ascendens universę
nāę superficię irrigavit, ut in ea tot hortorę lillia, tot, tantęq̃ flores vireant, ut in eā,
velut in Paradiso deliciarę, Deus nāę Author, qui pariter in illa, et in suis operibus se
 exhibet adorandę, fruendę enim, laudandę, et cognoscendę se prebentęq̃ ut ait Paulus,
invisibilia Dei per ea, quę facta sunt intellecta, inspicuntur. De hoc ap̃ florilogię nāali,
seu & hac nāę ubertate agit Ethica, quę ideo Scia nāę, seu nāalis appellata, nq̃ vox gręca
Phycis nāę significat. hec Scia ē, quę antonomastice appellata Philosophia: cuius nominis si-
g̃nificatio expec̃tus, n̄ sciq̃, sed amor sciq̃ significat, nq̃ derivata ā Phylō gręco, qđ lati-
ne ē amor, et ā Sophia, latine Sapientia: Sicq̃ Philosphus idē ē, ac amator sciq̃.
Agit enim Artes in hac Ethica de Cense mobili, et nāali, de Celo, de mundo, de Loco,
et itinere, de generatione, et corruptione, de Clementia, et eorę mathesi, de Somno,
et vigilia, de animalibus, de mineralibus, de Iuventute, et senectute, de historia,
de pœsia, de Rethorica, et de Latine. Aliqui tñq̃ ex hīs tractatibus,
seu libri omittuntur ā Scolasticis, quia parę utilitati, et
multę dispendij temporis habent: nos ideo p̃cipue
de & libris Ethicę, et morę, dispu-
tabimur, semper vestigiis Dñi sub
inherentes, deę, et bathronę
nāę. O. Partholę clama-
tes, ut ad finę facti.
et pervenire va-
leamus
Amen.

CONTENTS

ORIGINAL ARTICLES

THE JOURNAL OF THE AMERICAN MEDICAL ASSOCIATION

CHICAGO, ILL., U.S.A.

1910

DISP. UNIC. PROEMIALIS AD PHYCAM.

131

Consulta enim, et quide Tenabilia ante leg. premittimus Disputatione illi. Scia in Imuni, ne in cuiuslibet scie Veribulo Capere quady siteret, plura circa ipsius can- iuslibet scie nāq, et qualitate disponantes. Ibi enim penitentes sunt rebus, quibus applica- ti hic, a premultis pēgambulis liberamus. Supponimus enim Imuni Diem, Phic- que pēgambulis scie, eadē speculativ, quia in pura contemplatione liberabitis siteret, unde sit:

1. UNIC. Quodnam sit Obij 13 Physica?

Hic sola 1. hic eger speciali indagatore: ad cuius indag. supponenda, et recolenda hic sunt notabilia illa via ad Obij scie ut sic saluentia, quae hic sunt posita applicanda. Specialita autē hic notanda ē 1. qd dy quādam Obij 13 ad- equatē attributionis Phic, n loquimur & Phica, proprehendit oēs scias nāales, liberos nempe, & artu, et intellectu, & Caelo, et mundo &c., Id solij prourprehendit oēs liberos Phicay, qui libet Auscultatorij vocantur, quia debent a Dñe pulsi ma- oxi cy attentione audiri, et a Magistro maiori, et profundiori studio explicari.

Sed cy Phica dicat scia, seu Philosophia nāalis, quae a D. Damasceno sic definita: ē Cognitio rerū nāalij, ut sunt, notandū ē 2. qd nāa n sumit hic pro esset rei, nq sit oī rei pertinet ad Phic contemplationē; nec sumit hic nāa prour opponitū supernāali, seu illi, qd sit supra ordinariā nāq leges, aut cy extraordinario Dei auxilio: nec deniq sumit prour opponitū libero; sed sumit hic nāa, et similita nāale, prour opponitū artificiali, et artificiali, et ita dicat nāale oī illud, qd intrinsecū, et independentē ab arte hber ppiy motus, et quies: sic artificialē oppositū nāali ē illud, qd solij p ppiy externalē moventur, ut pr in Orologio. In hoc ultimo sensu loquimur deinceps & nāa, et nāali, n vero in aliis.

3. notandū ē, qd movile dupliciter potest capi, nempe, finalit, & radicalit: finalit nil aliud ē, nisi movilitas, seu aptitudo ad motu, quae quide ē pōio inibi, qd movetur. Radicalit nil aliud ē, nisi subij ipso, a quo tū movilitas oritur. Sed adhuc movilitas ē duplex, scilicet, phica, et metaphica: Phica, cuius motus perceptibilis ē via sensuy; ut quā Corpus nāale movetur ad quantitātē, qualitātē, et ad ubi nāale, seu cūcūcū- cūctibz. 2. ē, cuius motus, seu actus 2. n ē perceptibilis via sensuy; ut quā intellus creatus, et aliq voluntas movetur ad intellones, et volitiones habendas, et quā Angeli, et aq separātē moventur ad ubi spirituale, seu definitivū.

4. Deniq notandū ē, qd cor- pus quadrupliciter potest sumi: 1. ē Corpus mathematicū, itans taina dimensione: Equo in loca dividimus. 2. ē Corpus metaphycū, qd opponitū spiritui, et directē positū in pre- dicamento substantij, videlicet 2. metaphicas finalitates eius: Equo in prae- sentis. 3. ē Corpus pro altera parte, quod ē informabile ab āa: & Quo postea agemus. 4. Deniq ē Corpus nāale, qd ē substantia Corporea disposita ex māa, et fā phica, et qbus, tanquā & ppiis intancis, resultat esse nāale, et movile: in ista acceptione sumit hic Corpus. Ibi vñ, et relicta relatione sententiarū fāe infinitarū, quā apud A. et pēgambulis apud Metaphic hic invenies, sit nāa:

Solutio: Obij 13 ad equatē attributionis in Phica ē Corpus

nāale, ut nāale. Ita D. Subt. citandus, quae nobiscy plurimi sequuntur Scotus, et alii. Quidam 1. solutio ex D. 6. metaph. 2. l. n. 11. ubi dividens scie speculativ reat in metaphi- ca, mathematica, et Phica, ponitū aut, qd substantia prour ens pertinet ad metaphic, et eadē substantia Corporea prour radicalē quantitatis pertinet ad mathematica, sic loquitur: relicta eadē substantia Corporea n directē ad inferius, sed alio modo dividenda, scilicet in quantū hber fā, quae ppiy determinate operantur, et motus, et quies, hber mul- tas pōiones sibi inherentes (nota) et scilicet via sensuy, et quā ad illa est alia + per speculativa, quae dicat Phica, seu nāalis. et nāa solutio expressa ē in D. 6.

xy clarius patet. Aliqui tunc Scotie, inter quos Mastaius, distinguunt
 & duplici obto Phyce: itaq; dicunt, qd obto Phyce Antiochie, seu quæ nunc itaq;
 e quidæ corpus nâale; at tunc Phyce 24te, in tota sua latitudine, seu possibili, ob-
 to æqueat e subitâ finita nâalis, prout apprehendit e subitâas mâales, quæ
 immâales, seu spirituales, ut sunt Angeli. Nequentia q; dicunt, et respondent, præ-
 clidat loca qd intelligenda esse & Phyce in 1o. Janu, nunc in 2o. Id est in 1o. illud

Ita 20. quae per se pertinent ad Ethic. habent per adnes
cognoscibiles via sensuum; Id Angelus, et ad nec 24 se, nec 24 suas rationes, nec 24 suas op
rationes possunt per sensum cognosci, quia sensus non potest percipere obliquum, nisi sit materiale corpus,
et divisible; namque autem rationes, et operationes Angeli, et actiones sunt spirituales, et indivisibiles, et
inextensae; et Angelus, et anima rationalis non pertinent per se ad Ethic. Quia habitus finis non est obliquus
adequatus Ethic. Siquidem non via per se, et directus sub tali obliquitate. Item, ad Ethic. potest pertinere. Maior
est evidens in D. Super allegato; quae cum enim esset illa, in qua D. de iis subiectis corporeis
habet rationes sensibiles per viam sensuum, inferat. et illa agit Ethic. ita ut ratione illius
instinctuale Ethic. bonum distincta a mathematica, et metaphysica? Ita 20. et

Et illi, qui abstrahunt à materia, qd re, quæ ratione, nō talia pertinent ad metaphisic; sed sub-
stantia spirituales abstrahunt à materia, qd re, quæ ratione, qd illi nō agitur Ethica; et ideo quæ
vbiq; Ethicæ nō est aliqd p se immune ad huius subitaneas. — Respondetur, qd Angelus in movi-
bili nō abstrahit à materia, qd re, quæ ratione, quia licet intencio nō includat materiam, tunc quatenus mo-
vibile dicitur ordine ad motum necessitudo respiciens locum, seu spacium materiale: qd sufficit, ut ad
Ethicam pertineat. Sed ista hanc immunitatem scolarum respiciens sic inuenio: de talis

Phisicq pcedineat. Sed ita hanc munitionem scolarum respiciens sic innuere: qd talis
ratio sufficiat ad hoc ut Angelus p se ut ppiu pcedat obij pcedineat ad Phisicq, sufficit
paxia, ut ad mathematicq pcedineat; Id hoc 24 nullus sane mentis somnibit: qd nec 14.
Probo maius: Spatij illud, ad qd Angelus ut movetur refertur, quic finalis e maius, et quan-
titativu; Id p se voi, quia maius e, ideo Angelus p se pcedet ad Phisicq: et quia quanti-
tativu e, Angelus pcedet ad Mathematicq. Et assumptu; quia sicut maius e ppiu phisicq
et mathematicq, ita quantitativu e ppiu mathematicq speculationi. Innuere itq ita: et intus

et voluntas Angelica quatuor potest operari circa obij. materiale, et quantitativum, pertinent
prae se ad Ethicam, et mathematicam. Et circa: Sufficit, pro vobis, ordo ad materiale, ut motus localis An-
geli pertineat ad Ethicam; Idem hic ordo unificatus in potestate angelica determinata ad obij. materiale,
extensivum, et quantitativum, quod revera Angelus potest cognoscere, et amare: 29. Sec. = Si autem per in-
dicia respondant, quod intellectus, et voluntas non pertinent ad Ethicam, quia licet dicantur ordinari ad ob-
ij. materiale, et extensivum, tamen non terminantur materialiter, et divisibiliter, seu extensive ad illud, sed spiri-
tualiter, et indivisibiliter modo; = optima responsio: hoc idem et nos dicimus, quod licet motus Angelicus
dicatur ordinari ad spacium materiale, tamen non terminatur ad illud materialiter, sed spiritualiter, seu defi-

Aliter ut dicitur: Si ergo Angelus per se perducatur ad Ethicam, in quam parte Ethice
posita specialis tractatus de Angelis? certe nullibi, seu in nulla parte Ethice & tali obio agita-
re quia non pertinet ad illam. Respondetur, quod utique Angelus, seu substantia spiritualis non perducitur
ad Ethicam, quae nunc dicitur, sed ad Ethicam positivam, seu quae per se instituitur. Optime: ut dicitur ipsi dicitur.
Iam ponunt obiectum Ethice substantiam finitam naturalem ut sic per se dicitur ad substantias corporeas,
et spirituales, apponunt obiectum, quod non videtur. Et, quia ponunt obiectum Ethice, quod non habent. Si
ergo illud obiectum non videtur, quomodo ponunt, defendunt, et pro illo pugnant? Inconside-
rate quidem, sine sine cognitione illius, pro quo pugnant. Proficiat illis; nobis cognoscere
hoc sufficit.

Iam dicitur fortiter ad hoc: per uerba, corpus naturale est obiectum Ethice, ad quod Ethica
philosophia aristotelica, seu Ethica, quae nunc dicitur, substantiam finitam naturalem est obiectum Ethice, possi-
bile; sed ipsi corpus naturale est ipsa substantia finita naturalis, et est dicitur: ut dicitur, et neutrum
illorum obiectum est obiectum ad quod substantia finita naturalis, in Ethica. Probo minus: quod includit magis 19, et
Corpus, seu substantia positivam corpoream; sed dicitur substantia illa finita, quae per uerba est obiectum 19, sit
positiva naturalis, ut erit dictum, includit precise magis 19, et est positivam corpoream, seu corpus na-
tale. Maior uero, quia maius habet partes extra partes, et est divisibile, ut patet in 10. per hoc in
proam. 10. p. 2. 2. in solutione allegato: sed huiusmodi divisibilitas apponatur enim corporeo,
seu spiritui, et quod includit magis 19, et substantia positivam corpoream. Probo nunc minus illud:
quod est positivam naturalem, includit magis Ethicam; sed sola maius, et per substantiam finitam (quae neutra sine
alio includitur in aliquo) sunt natura Ethica, ut patet ex 10. et secundo per uerba: et substantia finita
dicitur sit, per uerba, naturalis Ethice (aliam non habent rationem, sed per substantiam finitam obiectum Ethice), includit precise ma-
gis 19, et est positivam finitam corpoream, seu corpus naturale. Et sequenda, corpus naturale est obiectum
ad quod Ethica 24. se, seu in tota sua latitudine; si hoc negatis, negatis pariter uerba
et solutionem, quia illa substantia finita naturalis, quae definitur, est ipsa corpus naturale, et
negatis. Eligite ergo: sed quod non dicitur uerbo?

Thomae dicunt, obiectum Ethice esse ens mo-
bile in tota sua latitudine, prout est sub specie apprehensio accidentia. Sed dicitur 10. ex
Ethica 5. metaph. cap. 1. sic de Ethica, loquente: etenim circa totam substantiam est, in qua proprie
est motus, et status, qui in ea est, et est obiectum Ethice est positivum, et determinatum substantiam.
Iam ens mobile dicitur substantia et accidentia naturalia sub specie Ethice. Dicitur 20. quod
non habet in se proprie motum, et quietem, non pertinet per se ad Ethicam, sed sunt accidentia,
quia non mutant maius, et finem, et ita nec habent naturam: et dicitur. Alii dicunt, obiectum Ethice
esse ens substantiale mobile per se dicitur ad substantias corporeas, et spirituales. Sed
hoc potest instari, et impugnari, sicut 10.

Probat itaque solutio ratione: Corpus na-
tale habet omnes, et singulas proprietates in Ethica ad obiectum 19 requiritas: et est. Probat
autem; nam in 10. Ethica proponitur Quid, et quia est corpus naturale: ipsi ergo cor-
pus habet proprias rationes sibi inherentes, et scibile per se per sensum per se in solutione
allegatus, nempe, esse mobile, locale, divisibile, generabile, corruptibile, &c.: ad
quas ergo rationes dicitur demonstranda habet propria propria, et inplexa, ut sunt maius,
et finem, quae inplexa, ut sunt natura facit quod melius est, natura non deficit in necessariis,
generatio unius est corruptio alterius, &c. Iam dicitur, et quibus agitur Ethica, ad illud
attribuenda, tanquam propria, ut maius, finem, efficiens, et natura; tanquam proprietates, ut de-
fectus; tanquam partes subiectum, ut sunt omnia corpora naturalia, sive celestia, sive
sublunaria: et dicitur.

Iam quod corpus naturale ut naturale sive substantia naturalis
sit obiectum Ethice, ita ut naturalis sit obiectum 19, seu finale; ut patet evidentia, tamen quia per
naturalem demonstrationem prioris proprietates, quae de Corpore in Ethica demonstrantur; tamen,
quia naturalis intellectus, ut obiectum Ethice, et illa non intellecta, non inveniunt obiectum in Ethica;
tamen, quia Ethica distinguuntur ab aliis sicut per hoc ipsa sunt scia naturalis, aliquid uero non;
et quia obiectum eius sub ratione finali naturalis specificat illud; nam scilicet, quod ab inveniunt
distinguitur, non est per cuiuslibet obiectum naturale, quod plerumque indifferens est ad plures sci-
as, sed per obiectum finale, quod precise peculiariter est huius, et non alterius scilicet. Iam dicitur &c.

Obiectio 10. nulla scia probat existit sui obij; sed Ethica probat existit con-
poni natiis; 19 Dec. Probata minor. Ethica probat, oē Corpus esse mobile, quia habet proprium
motum; sed hoc idem, ac probata, oē Corpus esse natiale, siquidem natiā ē proprius motus;
20 Dec. = Rē nōdo minor. Ad probandū deo de maiore, et nego minorem; nō probare, qd
Corpus ē mobile, quia habet proprium motum, nō probare natiā, sed illud supponit, et peripetiam
demonstrare natiā & Corpore; nō si, ut ipse arguens facit, ipsa natiā ē proprius motus;
motus; 20 dicere, Corpus ē mobile, quia habet proprium motum, id ē ac dicere, Corpus ē mo-
bile, quia habet natiā, siquidem natiā ē. = Vel dic, qd adhuc admittit, Ethica probare, eū,
seu clari Corpus natiale, hoc nō ē a priori, sed a posteriori fecisse; qd nō movetur.

Instabit: sed Ethica probat a priori existit corpo-
ri natiā; 19 Dec. Probata subumpta; nō ē Ethica. probat, dari mag, et fig, quae sunt
causae intincae corporis natiā; sed hoc ē probare a priori, quia per se est; 19 Dec. =
Rē nōdo subumpta. Ad probandū dic, qd Ethica id facit, nō ut phisicū, sed ut math-
phicū; qd ipse testatur ibidem cap. 1. dicens: videtur ipse, si id, qd ē scilicet proprius motus
sic, nō ad natiā phisicū pertinet, sed ad aliquid scilicet ad hunc, aut ad illum oīum facultatē.
= Vel dic, Ethica ponit existit illorum proprium, nempe, mag, et fig, probare ex medio
phisico, ex divina quidā mutatione, vicissitudine, et alteratione rerum, quae experimur;
qd quidā posteriori procedere, seu ex effectibus probare.

Ad 2. illud ē obij Ethica
cui ducitur mobilitas tanquam pāo; sed nō solum Corpori natiā dīplero, sed etiam praedictis eius fa-
cultatibus ducitur, et praesertim mag, et fig, et eūdem mobile, et effectus movetur ad facias substa-
ntiales recipiendas: 19 nō Corpus natiale, sed substantia natiā dīplendo dīplere, et imple-
tas, debet poni obij Ethica; alioquin nō erit adequata. = Rē dīstīngūdo mag: Cui ducitur
mobilitas phisica, deo; Cui ducitur mobilitas mathematica, nō. Quia enim mobilitas propria pāo
obij phisici debet esse perceptibilis, seu scibibilis ut inquit. Dīc, per viam sensus, qui nō potest percipere
re, nisi accidentia, nempe, Visus Coloris, gustus Saporis, auditus Sonus, tactus Odoris, et ta-
ctus quantitatē; hinc ē, qd mobilitas phisica pāo propria obij phisici debet esse accidentalis, seu
ad facias accidentales acquiescendas. quae mobilitas nō nisi Corpori natiā pōtius ducitur, quia
solum illud ē receptivum illarum faciarum natiā, ad quas huius mobilitas tendit. Sicq, dicit, qd
licet natiā solum sit motus ad fig, substantialem acquiescendam, illa mobilitas nō ē phisica, siquidem mi-
nime per se sensus perceptibilis. Ideoq, dīc, 2. Ethica. Spīritus natiā pōtius ē proprius motus, intelligit
ab oībus, qd ē proprius motus ad quantitatem, qualitatē, et ubi, qui oīes sunt accidentales.

Ad instabit: Corpus pro altera parte ē natiale,
quia habet natiā, nempe, mag, et fig; sed tale Corpus ē mobile substantialem, seu ad fig, substa-
ntialem, scilicet, ad aq; 19 Corpus natiale ut tale ē substantialem mobile; sed huius motus debet per-
tinerē ad Ethica, quia sit substantialem eius: 19 nulla ē praedicta responsio. = Rē dīstīngūdo mag: Corpus
pro altera parte ē natiale essentialiter impletum, deo; dīplere, nō, quia licet habeat mag, et
fig, mag, facias eius nō est actus dīplere, sed essentialiter impletum, et subordinatum alteri actui, seu
fig, nempe, aq; Sicq, Corpus illud, quia natiale, solum ē essentialiter mobile; sed quia essentialiter
impletum ē etiam mobile substantialem. hae mobilitas nō pertinet ad Ethica; illa vero sic, saltem
indirecte, et reducitur; qd ut percipiat.

Idem instabit, et 1. sic: Corpus pro altera parte
etiam ab aia separatum movetur accidentaliter ad qualitatē, et ubi. = 2. aia rationalis movetur
ad actus suarum operationum. = 3. accidentia adhuc separata a subto movetur natiā solum
ad ubi dīcunt, ut patet in Eucharistia. = 4. quantitas, quae sit immediata subij qualita-
tis, potest alterari potius, seu moveri, immutari ad qualitatē. Sed haec oīa sunt entia impleta:
19 mobilitas phisica ē pāo communis entis dīplero, et impleto. Itē aliquid commune praedictis a
dīplero, et impleto, a substantia, et accidente, debet poni obij 19 adequata Ethica. Deo huius, et simi-

libus solvendis advenire, qd ex Ethica dīcunt, ex parte dīdūm in Ethica Corpus natiale dīplere;
19 sequuntur oīa alia, quae ad illud Corpus aliquo modo dīducunt, indirecte saltem, et redu-
cuntur etiam dīdūm in Ethica ex dependētia aīy ad Corpus natiale dīplere, sicut effectus oīa
sunt mobilia propria illud, seu grāa illius; nō Corpus pro altera parte, sicut nō, nisi propria
Corpus natiale dīplere dīducunt, ita nō nisi grāa illius movetur: Similiter accidentia, sicut nō
sunt, nisi dependētia ab illa, ita nō nisi dependētia ab illa movetur, et propria illius: idēq, mo-
tus illorum reducitur saltem ē Ethica, nō ut patet, quia nec patet, seu in dependētia ē.

LIBER I. ^{1^{us}} PHYSICORUM.

Ordinem huius libri in 8. libris dividendis observare intendimus, licet non ad unguem; ne forte, ut clarius methodus sequamur, Aristotelicum Ordo aliquando a nobis immutabitur. Quia in hoc 1. libro agit de principiis rerum naturalium, ideo sit:

DISP. I. DE PRINCIPIIS RERUM NATURALIUM IN COMMUNI.

Ordinata methodus, quae hic Aristoteles servavit, est methodus proportionis procedendi quidem ab universalibus ad particularia: et ita quidem est eadem distinctio procedendi in scientifica rerum cognitione, neque quod aliqui valium est, falsius distinctio cognoscibile est: ideoque prius de principiis naturalium in communi, deinde de quolibet ex illis in particulari disputabimus. Ideo sit:

Q. Unic. quid, & Quotuplex sit Principium Corporis naturalis?

Pro clariori Captu notandum est 1.º quod hoc nomen proprium varias habet acceptationes. 1.º sumitur pro initio cuiuslibet rei; sic Aurora dicitur proprium diei, unitas proprium numeri, fundamentum proprium domus, et initium temporis. 2.º Sumitur proprium pro eo, unde, et a quo aliquid originem trahit; sic Pater dicitur proprium filii, Mater proprium generis humani &c. proprium autem, et unita definita proprium a quo s. imp. h. sic: principium est 1.º unde aliquid est, aut fit, aut cognoscitur, ubi triplex proprium genus amplectitur, nempe, propria intrinseca, et quibus aliquid intrinsece dicitur, ut Corpus, et ad seipsum habet: propria extrinseca, seu effectiva, ut ignis A. producentem, seu efficiens, ignis B.: et denique propria externa, qualia sunt principia respectu voluntatis. Unde 2.º est notandum, quod proprium aliud est intrinsecum, et aliud extrinsecum: extrinsecum est, quod non constituit proprium, nec cum illo conexum est, sed extrinsece permanet; sic est omnis causa efficiens respectu sui effectus. Proprium intrinsecum pro opposito est illud, quod constituit proprium, et saltem est necessarium cum illo conexum; ideoque adhuc est duplex, aliud essentialiter intrinsecum, ut illud quod constituit proprium, in eo modo in seipsum manet, sicut Corpus, et ad seipsum habet: et aliud est extrinsece intrinsecum, et est illud, quod licet essentialiter non constituat, nec includatur in proprio, est tamen ita necessarium conexum inseparabile cum illo, ut nullomodo proprium esse, nec permanere possit sine tali proprio; sic sunt omnia respectu relationis.

Primum, proprium aliud est primum, et aliud secundum: 1.º est illud, quod non supponit aliud; et hoc est absolute, et in genere, et sit solus Deus Optimus Maximus est primum proprium; et respectum, et in aliquo determinato genere, et sit est materia 1.º in genere proprii naturalis. 2.º secundum est illud, quod licet sit proprium alterius, ipsum tamen in eodem genere proprii praeferat habet, et praeponit proprium sui; sic est Pater creatus, qui ab alio datur generis &c. = Observa etiam, quod hinc tria, proprium, causa, et elementum se habent tanquam superius, et inferius, neque omnis causa est proprium, neque tamen est materia, Neque Pater datus est proprium filii, neque tamen causa, quia causa est ad aliud, quia effectus dependet a causa, filius autem nec est aliud, nec dependens a dante. Etiam omne elementum est proprium, et causa, non est materia; neque efficiens est causa, non est elementum.

Circa 29. partem tituli est etiam specialiter notandum, quod Corpus naturale dupliciter, seu in duplici statu considerandum est, nempe, in fieri, et in facto esse: Corpus in fieri nihil aliud est, nisi ipsum fieri corporis, seu ipsa mutatio, qua materia mutatur seu transit de privatione frigoris ad ipsam frigiditatem, ut de ipsa materia scilicet, et facta duntaxat, seu per seipsum; sed in via ad esse: proprium tamen loquendum, si mutatio ipsa agitur, dicitur ipsum in fieri, dicitur corpus in fieri; sed tamen in velle, et Philosophi loquuntur in fieri corpus, quod autem in facto esse, est Corpus ipsum, quod transacta mutatione, et actione generativa, habet esse per-

Notandum etiam est diligenter ex D^o. 1. d. 5. 2. 2. n. 11. q^o generatio in creatis regulariter habet
sibi mutationem antecessoriam, et ita potest dupliciter intelligi, scilicet in ratione mutationis, in ratione produ-
ctionis: 1° modo dicitur magis, tanquam proprius subiectus, quod mutatur ad novum finem, sicut dicitur. 2° mo-
do dicitur opposito tanquam subiectus proprius productus, et ita generatio in hoc sensu non requiritur subiectum,
nec in hoc dicitur ex creatione, sed solum tanquam, qui producat, et efficitur, a quo sit. Ita ex-
p^o dicitur. Concludens sic: et istorum nempe productionis, et mutationis rationes reales alie sunt,
et sine traditione, separabiles ab invicem. Ideo in omnino data generatio in ratione pro-
ductionis, et non in ratione mutationis, quod imperfectionem involvit, ut ait ibidem D^o. = Denique ad-
verte, quod mutatio alia est acquisitiva, et alia deperditiva: 1^a, qua subiectum transit ex pri-
vacione ad finem; 2^a vero, quando transit ex finem ad eam privacionem: in 1^a subiectum acquiritur finem,
in 2^a vero deperdit illud. Aliud notandum, sit

1^a Conclusio: hec quasi definitio tradita

est in 1° d. 5. cap. 5., 1^a propria sunt, que nec ex se invicem, nec ex aliis fiunt, sed oia
ex ipsis, bonae, et sufficienter explicat magis tanquam proprium. Et fere omnino ge-
nerationis sensus est quia hec definitio potius explicat, quam probat, magis
ideo probata sic illi per partes explicando: dicitur 1°, quod non fiunt ex se invicem, id
est, quod unus 1us proprius non fiat ex alio in eodem genere, in quo proprius, v. g. quod materia non fiat
ex finem tanquam ex subiecto, seu causa materiali, nec finem ex materia tanquam ex finem ad quod, seu
causa finali, quia materia est 1us proprius in genere causa materiali, et similiter finem in genere causa
finali. Dicitur 2°, quod non fiunt ex aliis, id est, quod materia non fiat ex alia materia, nec finem
ex alia finem, nec privacio ex alia privacione, nec ex aliis quibuscumque rebus: sed
immo, ut dicitur ibidem, oia ex ipsis fiunt, id est, oia sponte entia ex ipsis 1^{is} propriis fiunt,
sive dicantur, sive non dicantur, oia fiunt ex ipsis propriis in omni in eis modo, et singula
et singula distributive, et ex toto. Hinc sic: 1^a propria, ut de dicendis sup-
pono, sunt materia, finem, et privacio; sed per dicta definitio sic explicata illis, et solis
dicitur tanquam bona, et sufficienter: id est, omnia admittit, sicut Patet Berdumea
duplicat, quia hiis una non facit verum.

2^a Conclusio: finem materialis fit ex materia,

ex qua quidem educitur: ita: privacio est 1us proprius in ratione finem ad quod; sed finem fit etiam
ex privacione, seu ex materia privata: et unus 1us proprius fit ex alio proprio, et ita 1^a parti-
cula definitionis verum. Ad 2^{am} dicitur ibidem: finem fit ex materia in eo genere, in quo
finem est proprius, magis, in alio genere, transeat: et similiter distinguenda sunt 2^a argumenta.
Finem enim in quomodocumque est 1us proprius, quia solum proprius in ratione finem ad quod, et causa finali;
in quo sensu nec ex materia, nec ex privacione fit, quia nec materia, nec privacio sunt finem
ad quod, nec causa finali finem. Memori autem est, quod non fiunt ex se invicem eo modo, quo oia
fiunt ex ipsis; et quod oia fiunt ex materia, tanquam ex subiecto, et causa materiali, ex finem tanquam
ex finem ad quod, et causa finali, et ex privacione tanquam ex finem ad quod: sequitur ergo finem non fit
ex alio proprio in eo genere principiante, in quo finem ipse proprius. In alio autem ge-
nere non movetur, quia ille potest esse proprius, et proprius respectu diversorum, seu in alio, et
alio sensu.

Insuper: in mutatione acquisitiva privacio in ratione finem ad quod est proprius

finem, quod quidem est finem ad quod; sed in deperditiva mutatione finem est finem ad quod, et privacio
finem ad quod: ex finem, et privacio se invicem in eodem genere principiant. = Item quod mens
est, sicut et natura ne quicquam propria deficienti, sed non entia reus negativus, sed propria fa-
ciendi, et evendi; et quod in mutatione deperditiva non deest esse, nec fieri alicuius rei, sed
immo deficientia, et non esse rei negativus: hinc est, quod philosophus dicit augere, perdidit, proprium
definitionem, loquitur de mutatione acquisitiva, in qua quidem perdidit auctoritatem, statu-
tibus modo, et modo principianti nunquam immutabilia, nec perdidit definitio falsi
fidebita.

Ad 2^{am}: materia, et finem materialis fiunt, quia dicuntur, ex partibus integrantes ho-

mogeneis, ut docet expressum D^o. 1. rep^o d. 11. 2. 6. = Itaque dicuntur etiam ex partibus mixtis,
scilicet, ex genere, et differentia: et fiunt ex aliis. = 2^a summa, quia materia, et finem fiunt
ex illo, a quo tanquam a 1° absolute propria producantur, quia non sunt in omni: et sic.
= Ad 2^{am}, et 3^{am} vide quod dicitur ex dictis, sicut et ad definitionem, sed magis per recta igitur
intelligit addeat, quod particula ex licet ponit admodum proprium ex invicem tanquam

quo sensu dixit Joannes, Qui ex Deo est Verba Dei audit; imo p[ro]p[ri]a, et in rigore
philosophico loquendo n[on] bene explicat causalit[er] efficientis, n[on] rei sit[ae] a suo agente, n[on]
vero ex suo agente: itaq[ue] particula a, lab[or] i[st]a p[ro]p[ri]a agentis, ex i[st]a p[ro]p[ri]a caus[ae] materialis,
p[er] caus[ae] finalis, et p[ro]p[ter] caus[ae] finalis, sicq[ue] p[ro]p[ri]a dicitur, Deu[m] i[st]u[m] a Deo, ex corpore,
p[er] aq[ue], et p[ro]p[ter] Deu[m]. De 170.

122. ad, et proprie dicitur. **Ag. 30.** n̄ oīa entia mātia fiunt ex oībus p̄p̄is: et fal-
 sa ē ultima Opinioni particula. Probate antm; quia nec hōo fit ex oī māt, et de fā,
 nec oīa entia mātia fiunt ex hac māt, et fā numerat: et de, - I fūmali; quia hōo
 fit ex corpore, et māt, et n̄ ex māt lā. quia corpus n̄ ē māt: et n̄ oīa entia mātia fiunt
 ex ip̄is lā p̄p̄is. = R̄ ad 31 dīstīngendo antm: n̄ oīa collectiue entia mātia fiunt
 ex oībus dīstīnguē p̄p̄is, sedo; et oībus collectiue p̄p̄is, ngo. Vel ita: n̄ oīa dīstīnguē
 entia fiunt ex oībus collectiue p̄p̄is, sedo; et oībus dīstīnguē, ngo. Quasi fīci de
 ber dīstīnguē ngo et parte sub̄, quā et parte part, sicut oīa fiunt ex oībus: et hoc fit
 ex istis, et illud ex illis, et aliud ex aliis p̄p̄is; ne tūq; fiat transitus a sup̄posiōe collecti-
 va ad dīstīnguē, lā dīa. Unde dīcunt, oīa fīci ex ip̄is, quia ad cūm cūm
 novae efficiendū requirunt alīq; p̄ modū māt, alīq; p̄ modū fīg, et aliq; regularit̄ p̄viciō.
 - R̄ ad 32m dīc, qd uōq; corpus n̄ ē māt lā, sed ita nec lā p̄p̄is hōis, sed 24, ngo p̄-
 sy corpus māt ex māt lā ranguē et p̄p̄is lā, sicut māt lā mediātē saltem ē lā p̄p̄is
 hōis.

Ex dictis colligitur, ratione uiciale proprii stare in eo, quod oia sunt ex ipsis; re-
liquae uero particulae explicant negationes, quae habentur in notato. Ratio enim est, quia
proprium ut dicitur solus dicitur ordinem ad proprium; sed per se fieri oia ex ipsis explicata talis ordo in-
ferat, ut ex quo oia sunt ex ipsis, necessitas innotat illis deus negationes; quia negantur in
legi, quod oia sunt ex ipsis, quin intelligatur, ipsa non fieri ex se inuicem, nec ex aliis, neque tunc
illa alia entia naturalia, ex quibus illa propria, talis quod ipsorum fieret, non fierent ex ipsis propriis.
Unde per praedictam definitionem esse quiddam rationis per accidentem.

[illegible]

confirmata satisfaciendo menti. *Sci*: mutatio est inevitabilis
 in anima; quia nequit esse, nec intelligi mutatio, quin intelligatur subitus, quod mutatio, id est
 quod mutatur, et id, ad quod mutatur: et *scia*. Sed subitus est motus successus receptiva animi
 et *scia* animi, seu privatio nunc, et ipse nunc, privatio autem est nunc a quo, et finis nunc, ad
 quod subitus transit, seu mutatur: et *scia* sunt, nec plura, nec pauciora corpori in fi-
 ni in anima propria, motus quidem, finis, et privatio. Probatur.

2positi, seu corporali in facto esse sunt ea, ex quibus factus coalescit, seu quae in illo per-
 manere sunt, de quibus manet; Sed talia sunt duo praece, quia 2positi non coalescit
 ex uno tantum, siquidem 2positi est distinctio unio, neque ex pluribus, quia duo, quia unus
 per se non videtur, nisi ex per se actu, et per se potest: et duo praece. Sed talia sunt materia,
 et forma, quare illa est per se potest, et haec per se actus, et quare qualiter deficiente, perit 2po-
 situm, sicut simul positis, posita necessaria illud, et illo manente, necessaria inevitabiliter man-
 ent: et duo praece sunt, materia scilicet, et forma, corporali, seu 2positi materialis intermedia pro-
 2ta latino, et binaria priorum intermedium scilicet numero (quae, licet non omnia pro-
 bent, ita tamen admittunt, et similia delatione apponunt), actus, et finem tenent,

3.^a Solutio: propria Corporum in factis esse
interna. Hanc solutionem, licet nullus opponat, nemo tamen inter Disputatores nega-

Substantia, seu substantia generis, seu pro ducte utantur quid ex materia, et sua substantia, et materia, in qua ibi erat, quia negata supponitur. Sed ex materia ibi fuit et solo modo creata in eodem instanti, in quo fuit illa substantia sibi unita: atque ita data quidem tunc vera generatio, minimeque vera mutatio, quia substantia, nempe materia, non aliter se habet nunc, quam prius, siquidem falsum supponitur, nempe, quod prius fuerit: ut enim materia mutetur, necesse est, quod materia precedat fieri prioris temporis, ut in illo priori habeat privationem fieri: quod quidem in casu arguitur non verificatur, ideoque ibi est vera productio, minimeque mutatio: quod docet D. 4. d. 43. q. 9. n. 9. dicens: fieri ergo illa simul duratione creata est in materia. Sed sine omni mutatione, quia nunquam materia a privatione fieri illius transit ad fieri, nec habita aliter se habet 24. eq. quia aliter, et aliter presupponunt entitatem, quod quidem materia pro priori ad illud fieri non habebat.

Arg. 2. probando, propria plura tribuere, et 1. sic: ad mutationem prius requirita posita ex parte materiae, requirita quantitas, et requirita dispositio prioris, et requirita unio materiae ad fieri, et fieri ad materiae. 2. requiruntur plura privationes, nempe, privatio fieri advenientis, privatio positi resultandi, quia reversa hoc fit ex non habere, et denique privatio fieri precedenti, siquidem prius erat in materia, quia generatio unius est corruptio alterius. 3. quia sicut requirita, quod materia habeat privationem fieri, etiam requirita, quod materia habeat privationem materiae, seu quod non sit in materia. 4. quia ad mutationem in materia requiruntur tria illa propria, quod agens, quod producat fieri ex posita materiae: 29. plura tribuuntur propria corpori in fieri.

Ad 14. quod propria multiplicante, quando multiplicante ratione principiandi: omnia 29. in arguto relata non arguunt novam rationem principiandi, sed solam se habere unum cum illo proprio, ex parte cuius se debent, non unio, et posita, quae data ex parte materiae, reducuntur ad illud, et unum cum illa propria in ratione substantiae, et ideoque illis circumstantiis, quae se debent ex parte fieri. Quantitas autem, et dispositio prioris, non recipiuntur nisi in toto posito resultato, nec requiruntur necessitas ad mutationem substantiae, ut si materia esset nulla.

Ad 24. quo supponitur, nempe, quod negatio positi, ut non habere, sit privatio, non privatio est negatio in genere, seu non absoluta, et libera, siquidem est propria solius substantiae ad fieri, negatio velis positi, ut non habere, est negatio extra genus inveniendi entis, et non entis. Unde perperam dicitur, hoc fit ex non habere, sed bene ita: hoc fit ex subiecto privato fieri, non reversa fit ex materia cum privatione. falsum est quod, quod ad mutationem necessitas requiratur privatio fieri prohibita, non si materia nuda esset cum sola privatione fieri advenientis, cum vera, et rigida mutatio: unde solam materiam, et per accidens devertit ad mutationem privationis prioris fieri: ideoque proprium illud, generatio unius est corruptio alterius, intelligitur per accidens, et deimitantia, si vero formaliter, et per se: vide intelligitur illius 1. part. summ. lib. 3. cap. 9. Ad 34. negata est suppositum, quia privatio est in subiecto capax ad recipiendum fieri, fuit autem non substantia capax materiae, id posuit D. 2. Ad 44. dicit, quod agens est proprium exiency, quod quidem requirita ad productionem, non vero ad mutationem: aliud enim est, quod fuit, id posuit productum, et aliud, quod materia mutetur ad fieri, ut per ipsum aliter se habeat, quam prius.

Arg. 3. probando, propria esse pauciora tribuere: proprium debet esse prius proprio; sed fuit non prior generatione: 29. fuit non est proprium generationis, seu corporis in fieri. Probatur minor; tunc, quia quod acquiritur est posterius acquisitione ipsa; sed fuit acquiritur per generationem, seu mutationem, cum sit prius ad quod: 29. dicitur tunc 20; quia finit in linea eluctiva non est prior, sed posterius mediis, non quod est prius in intentione, et posterius in executione; sed generatio est medium, et fuit in fine: 29. dicitur. Item nota: ideo fuit est proprium generationis, quia est cum sit ad quod acquiritur per generationem; sed est quod posuit et tunc ad quod per generationem acquisitum: 29. est quod est proprium generationis. Sed hoc est falsum: 29. dicitur.

Ad argutum de materia, fuit non est prior generatione in ratione productionis, sed de generatione mutationis, non. 29. dicitur fuit, cum sit producta 24. tunc entitatem, est posterius productionis sui; et ideo non est posterius mutationi, quia 24. tunc ut non est mutata. Ad 29. propria in esse vitali acquiritur per mutationem, non, quia sic procedit, et proprie mutationem illam.

Quodque enim facta est simplicitate, et entitativa producta, potest dupliciter intelligi, in
esse vitali, in esse quieto, id est, in immediata succedenti in materia ad sui privationem;
post illam immediatam successionem, seu ingressum in materiam: in 1o sensu est proprium mutatio-
nis; nam tunc fit mutatio in materia, cum 1o intellectus informari, et aliter se habere po-
sit: et sic prius natura intelligitur facta, quod ipsa immutata informata, in qua fundatur
mutatio. In 2o sensu, nempe 2a sui esse quietis, et permanentis in materia, non est proprium, sed
potius quasi principiatum, et tunc, et finis mutationis. Per idem patet et solutio ad 21 pro-
positionem.

Ad 2am questionem ex praedicta doctrina distingo materiam: Ideo facta est proprium genera-
tionis, seu mutationis, quia est eius terminus ad 2am sui esse vitalis prior ipsa mutatione, et ac-
quisitus 2a sui esse permanentis per ipsam generationem, et deinde; acquisitus 2a sui esse entitativum
per ipsam generationem, seu mutationem, ergo; quia esse entitativum fit acquisitus per 2am esse
in natura quod sui esse vitalis, quod est et prius natura quod sui esse quietis, seu permanentis in
materia acquisitus per mutationem. Distinguo etiam materiam: Sed est 2a positum est terminus ad 2am per gene-
rationem 2a sui esse entitativum, et primordiale acquisitus, et deinde; aliter acquisitus, ergo. Itaque
est 2a positum 2a sui esse entitativum, et proprium sit omnino posterius, effectus, et finis generationis,
hinc est, quod non potest esse proprium illius. Praeterea quod 2a positum est terminus ad 2am generationem in ratione
productionis, non vero in ratione mutationis: unde oppositio unde quod est manifesta.
Recipere tunc diligentem solutionem quia casus est occurrere.

Ad 3am ultimo: non ens nequit esse
intentionem propriam entis; sed privatio est facta in eo, mutatio vero est facta ens: ergo privatio
nequit esse intentionem propriam mutationis. Materiam manifestam, quia non esse nequit esse intem-
tionem propriam entis. Manifestum est materiam. Distinguo materiam: privatio, et propriam generationem
per sui esse; et per sui non esse? Sed neutrum potest dici, et deinde. Probatur minor quod ad 1am per
se: privatio per sui esse potius impedit generationem, ne ipsa fiat: et deinde. Et ratio, quia
ad privationem est in materia repugnat, et impedit advenire, aliter duo contradictoria simul
essent in materia, nempe facta, et non privatio: et deinde. Probatur etiam 2a pars minoris: non esse pri-
vationem est ipsummet esse factum; sed facta propriam in terminum ad 2am, non vero ut terminum ad 2am: ergo
privatio per sui non esse non potest propriam in terminum ad 2am. Sed si ita non propriam, nullum est proprium: et
praeterea quod facta, et non esse privationis non duo, sed unum, et idem sunt.

Ad 4am ultimo: non ens nequit esse intentionem essentialiter propriam entis, et deinde;
nequit esse intentionem concomitantem propriam entis, ergo. Sequens quidem, quod illud, quod non habet
verum reale positivum esse, illi est privatio, si propriam essentialiter intentionem, seu quiddam entis inclu-
sit, constituit, et datur esse entis proprio; minime tamen repugnat, quod illud, quod non habet verum
positivum esse sit proprium concomitante intentionem entis vero, seu id, sine quo tale ens dari non
potest, propter necessariam connectionem cum illo: hoc patet per se, et in reali distinctione. Item 1o quod a
sua personalitate, quod dicitur est facta ens, et tunc vero, nempe personalitas, non habet eam po-
sitionem esse; et tamen ita illi tunc est concomitante intentionem distinctioni illi, nec per se potest dici abso-
lutum potest talis distinctio sine talibus esse, nec intelligi. Itaque independentia, seu negatio dependentiae
est ita intentionem concomitante vero, ut minime tamen tunc, nisi independentem esset. et deinde.
unde vera minor, distinguendo. Cogens in sensu materialem, et iuxta resolutionem nam 3a resolutionis.

Ad 5am ultimo: privatio, non per sui non esse,
sed per sui esse propriam generationem, seu mutationem: et tunc non propriam per sui esse per terminum materiam
manentem, sed per sui esse succedentem vitaliter a materia: itaque ad privationem recedit, accedit
facta, et ita simul sunt, illa recedens, et ita accedens, sicut transit materia a privatione
ad factum simul ab illa recedens, et ad itaque accedens. Item 2o ita strepitus arguitur.
Ita 2a pars 2a resolutionis nihil se offert; sicut nec ita totum nam 3a resolutionis, nam
ita evidens est. Sed pro complemento.

Quaeres 1o

an hoc in propria entis na-
tali infieri, sint materiae? Res, quod materia, et facta non sunt materiae, si quidem ab eo
subiecto se excludunt, sunt tamen relative oppositae in ratione ad se, et per se. Sicut

Quæres 2.ª: an zelão, quæ mutatio licet ad

DISP.^o 2.ª DE PRINCIPIS CORPORIS NATALIS
in particulari.

9. 1. an, quid, & quotuplex sit māa 1. ?

1.º cluo: data in xxy nā, seu a parte
ment. ois thi, et Phologi, immo et SS. PP., et

fide, et nota tunc evidens e, Substanciam Creatam esse per ductionem alterius Substantie; Id n. per
creationem, cu. creatio propria Solius Dei sit, et minime possit creatura aliqua creaturam
alibi clariius patet, et d. mundi Nervus: 29, cu. creatura producatur semel, non alig. sub
stantia creaturam, per generationem operata. Subsumo: Id generatio e. pro d. rei vel alig.

Id mirabili: qd' e' alicuius generis & determinati, e' in aliqua specie determinata; nq' qd' e' aial, le' hoo, le' bruty; Id ma' n' e' in aliqua specie determinata subit'q, quia deter-
minati nec e' hoo, nec lapid, nec terra, &c.: q' quia n' e' & linea, et genere subit'q. Igitur
e' determinati subit'q, et magna &c. = Ita distingdo ma'q: qd' e' alicuius generis, seu
proximi p'ntiens dicitur ad illud, e' in aliqua determinata specie, qd' e'; si soly redactioni p'ce-
tinet ad illud, nq'. Valen' enim p'po & entibus p'p'is, ut sunt individua p'p'ia, n' v'ia &
in tribus p'p'is: in p'p'is, et p'p'ialibus, ut sunt ma', et p'p'ia quilibet subit'q.

Id 39. Inique
parte tituli Ita cy 10. 9. 8. & p'p'io, qd' triplex e' ma' 1^a, scilicet ma' 1^a, 2^a, 3^a, et
3^a 1^a, et licet ponantur alii gradus, potissimi tunc sunt tres isti: ma' 1^a e' ip'ia ma' 2^a 1^a, et
nude sumpta, indifferens ad eis, et singulas p'p'as successu recipiendas. Ma' 2^a 1^a e' ip'ia
ma' 1^a, n' nude sumpta, sed ut informata aliqua p'p'ia subit'q. Ma' 3^a 1^a e' p'p'ium
na'le ex ma', et p'p'ia v'ia, et ab illis realia distincta. 1^a nulla p'p'ia p'p'ia aligomdo ma', et
ideo dicitur 1^a 1^a: 2^a p'p'ia p'p'ia 1^a, et ideo dicitur 2^a 1^a: 3^a p'p'ia p'p'ia v'ia, seu ip'ia unq
eandem ma' in duplici modo accipit, et ideo dicitur 3^a 1^a. Distinguitur ita ut ma', nec
dy inter se, sed per ordinem ad diversa agentia: quia 1^a solus Deus, seu 1^a agentis p'p'ia opera-
ti. Circa ma' nudq, et 2^a p'p'ia p'p'ia, qui s'ntu dicitur, qui creavit o'be terrarum ex ma'
informis, ideo dicitur 1^a 1^a: et quia agentis 2^a, seu na'le agit circa ma' informatq, metan-
do, et tunc mutando illq ad aliq, sicut subit'q, sicut accidentis p'p'ia, ideo illi ma' informa-
ta dicitur 2^a 1^a: et 3^a agentis mechanice, seu artifex n' p'p'ia tunc circa p'p'ia subit'q
operari (ut dy ex ligno facit statua, l' clauo vasa), ideo p'p'ia ip'ia dicitur ma' 3^a 1^a. Con-
de quia triplex e' actus, seu agentis, nempe Deus, na', et a'as, triplex etq' p'p'ia, seu ma',
nempe 1^a 1^a, 2^a 1^a, et 3^a 1^a. Quilibet ex his ma'is dicitur p'p'ia, quia unq'q' in suo
ordine p'p'ia ad operari correspondens agentis, tanq'q' 1^a subit'q, et p'p'ia o'ia, q'q'
a tali agente circa illq ma' operante fiunt. = Aliqui scotice dividunt q' ma' 1^a in
corporeq, et spirituale, et spirituale in a'as r'ationales, et Angelos dividunt; Id q'q' imp'ri-
tinent sit h'ec divio, infra patebit.

Quares: an ma' 1^a sit distincta a 4^a elemen-
tis? Valen' aut aliq, qd' ap'p'ia subit'q, cuiuscuq' p'p'ia subit'q sunt ip'ia quatuor
elementa in se permixta, ex quibus, si quidq' corruptis, sed soly alteratis, coalescit
ma' 1^a, ex qua fiunt o'is generationes mixtae, seu entis subit'q p'p'ia: itaq'
dicant v'ia illi p'p'ia, qd' ma' 1^a nil aliud e', q'q' ip'ia 4^a elementa, et n' aliq' ab
illis realia distincta. Ita tunc ad dubiq, qd' ma' 1^a e' q' valde diversq, et realiter
distincta a 4^a elementis; qd' sua dicitur brevit' = Iy, quia 4^a elementa sunt corrup-
tibilis, ma' aut 1^a e' incorruptibilis, et incorruptibilis. Iy, quia ex ma', et p'p'ia
subit'q p'p'ia unq' p'p'ia subit'q; qd' p'p'ia p'p'ia, si ma' 1^a e' ex 4^a ip'ia elemen-
ta; h'ec enim soly p'p'ia accens p'p'ia p'p'ia, et unq' n' sit actus, l' p'p'ia res p'p'ia al-
terius, nec informabile, nec informans subit'q. Vide Mathe. Dig 6. & Genes. 1. 2.

**Q. 2. U' ma' 1^a ita sit pura p'p'ia, ut nullq
actum includat?**

Primum difficultas, q'q' inter v'ia, Thomiceq scilicet, et Scoticeq scilicet celebratissima e'
hoc titulo a p'p'ia p'p'ia, ut ma' 1^a libet p'p'ia & illiq' distincta ab
actibus p'p'ia. Id hoc idq, et aliud p'p'ia p'p'ia in n'ra p'p'ia. Pro cuius adequatis
et clara resolutione, et ut v'ia p'p'ia, quia a b' aliquibus Thomistis h'ec 2^a ventilatur,
ut potius & nomine, q'q' & de sensu; notandq e' 1^a, qd' cy actus, et p'p'ia sit caus-
lat'ia, ut modis dicitur actus, quos modis dicitur p'p'ia. P'p'ia enim, qd' ad p'p'ia p'p'ia,
e' triplex, scilicet, m'p'p'ia, Obiiva, et subiectiva: p'p'ia m'p'p'ia e' p'p'ia p'p'ia p'p'ia p'p'ia
p'p'ia, et adu'abilis p'p'ia m'p'p'ia diff'ia p'p'ia. P'p'ia obiiva e' illa, q'q' p'p'ia

hinc res antiqua pro decantata, seu prout dicitur in virtute agentis, ut ob hoc potest actu
ne potentia illa ponere in actu, seu extra eam. Prima Subiectiva illa, in qua sub
iecta, seu recepta actus finalis, seu finalis; quomodo patet dicta subiectiva potest ad
receptiendū obediens, corpus ad actū. Secunda triplici potest triplici actu carens
ponder: potest metaphice actus metaphice, seu diffinitio metaphice actus, et substantia nāq po
atq, seu terminus. Potest ob hoc actus entitativus, seu existens, per quod actualis in se res, et
posita extra eam, in quibus activa virtute prius erat potens esse, seu existere. Ter
tia potest subiectiva virtute ponder actus finalis, seu finalis, per quod potest subiectiva actualis, seu infor
mata. Ad hunc potest potest, ut dicitur in 2^a acceptione solentem vocari actus, et potest metaph
ca, eo quia potest obiectiva recipiens actus entitativus, seu existens, que quidem virtute egra
dis metaphice finalis dicitur, ut alibi dicitur: In 3^a acceptione sunt et vocantur actus,
et potest phica, quia potest subiectiva recipit finalis, que est actus phice phice infirmam mīq.
Ita carens cuius cumq, seu omnis actus, et nō potest, quando dicitur carens alicuius, id
nō est actus: V.g. Corpus pro altera parte dicitur, et est in potest ad actū, quia caret; Id nō
est potest potest, quia ex se habet subiectiva finalis corporis. Supponimus enim tanquam cu
m in utraque scella, magis ita esse potest potest subiectiva, ut nullus actus includat phice, seu
finalis; alio modo ita esse, tenet potest et magis, et finalis, tenet ipsa finalis; qd totū est falsū
Unde dubium tenet et potest in 1°, et in 2° tenet potest, licet precipua pugna sit cu
ca actus entitativus, seu existens magis.

1^a Conclusio: magis 1^a includit actus metaphice,

tanquam parte essentialem virtutis sui: et ita nō est potest potest metaphice. Et fecit munus, ita
ut eam aliqui Thomistae tenent. Probatur huiusmodi: qd potest et generis, et diffinitio
habet, seu includit actus metaphice; Id ita est magis 1^a: 29° dicitur. Et minor, quia magis includit
rationem subiectivam in potest, que est ratio generica virtutis, et virtute dicitur et magis, et finalis sub
iectiva, et eam rationem subiectivam succedens, tanquam diffinitio specificam, per quod finalis diffinitio, 29° dicitur.
= Item alia: Ideo habet includit actus metaphice, quia includit plures finalitates virtutis
qualitates, si Thomae dicitur. per quod aliqui diffinitio ab eo, qd nō est habet; Id magis 1^a, dum
includit aliquam rationem, in qua dicitur et finalis subiectiva, diffinitio ita ab illa: 29° quia eam inclu
dit actus metaphice. Probatur, seu actualitatem illam rationem virtutis, et virtutem magis ipsam diffinitio.

2^a, et principalis Conclusio: magis 1^a indiget

virtute et finalis habet actus entitativus, seu propriam virtutem realitatem diffinitio ab exteriora finalis, sicut et ab
ipsa finalis. Et dicitur inter Scotistas, et alios Thomistas tenentes, magis nō habere nisi vir
tutem suam, seu per finalis. Probatur 1^a conclusio ab ipso Scotto 2. d. 12. q. 1. n. 11. sic procedente: Dico igitur,
qd magis est per se unum proprium nāq, ut dicitur Thomae 1. 2. 8° hic. 2^a per se causa, et 2. 8° hic.
2^a est pars alieiusus dispositio, et 4. metaphice. 2^a est per se fundamentum formam, et 1. metaphice.
2^a est per se subiectiva mutationis subiectivam, et 4. 8° hic. 2^a est per se causa dispositio, et 2. 8° hic. 2^a
est virtus creationis: igitur sequitur, qd est aliquid, nō in potest obiectiva virtutis, ut probant omnes rationes
supradictas: Id oportet tunc qd sit in potest subiectiva existens in actu, i. actus, 2^a qd sit
illud dicitur esse actus, i. actus, qd est extra eam suam. 29° et Scotto per Thomae magis 1^a habet actus
entitativus, seu propriam virtutem.

Ex qua axiomatice, et Scotica facit divini auctoritate
potest ponunt sigillatim rationes efformari; Id unum sit diuinitas efformo: magis 1^a per se, et finalis
potest virtutis dispositio subiectiva, subiectiva mutationis, receptaculum finalis &c.; Id huiusmodi virtutes nequeunt illi
virtutis, seu illa virtutis, nisi habeat actus entitativus, seu propriam virtutem realitatem existens: 29° dicitur. Et minor, quia
mutatio nō fit, nisi in subiecto existente; nec finalis recipit, nisi in subiecto prius, saltem nāq, existente; nec
dispositio fit, et causa, nisi ex partibus, et causis prius nāq existentibus: 29° huiusmodi virtutes realia mu
tatione nequeunt magis virtutem ita propriam, et per se, sicut Thomae, quin ipsa magis propriam realitatem acti
vum, seu actus entitativum habeat.

Id quia aliqui Thomistae distinguunt duplicem actus entita
tivum, virtutis virtutis, et existens; licet apud Scotistas inuenerit, et per vocatū sit huiusmodi actus
habet; probatur ita, qd magis habet et actus entitativum virtutis: magis 1^a 24^a et 25^a dicitur
i. virtutis entitativum aliquid in actu nāq, i. nihil: nō 2^a, alia nō potest per dicta rea

Ita 2^a fortiter ad hoc: per vos, sola causa efficiens per se existens existens ad causam
sed per vos, facta est causa, non efficiens, sed facta magis existens: et per se facta non per
tunc per maiorem adu factam existens; sicut per vos, et maiorem non per se existens facta
actu facta existens. Pro causa; quia sicut maiorem non causa efficiens facta existens, ita
tunc facta, per vos, est causa efficiens magis existens. Quia enim: quomodo maiorem est actu
facta existens per existens facta, quoniam ipsa facta habet existens? quomodo ergo de facta sibi exi-
stens non habet, per se facta per se facta existens? et si maiorem actu facta existens,
quoniam facta necessaria per se existens, et non causa efficiens, per vos, cum maiorem existens, cum
existens magis non actu per se facta existens, dante actu existens sine per se existens subiecto: et
per se magis, facta. Et hanc impugnationem per se facta existens non inuenimus) Ita per se existens
minime Thomistam respondens, cum multis fidem, validissime puto, alij respondens per
laqueum indignum dicit.

Ita 3^a: per vos, de maiore sit causa materialis facta, debet per se
poni in prima per se facta, seu subiecta, sicut in subiecto apto ad recipiendum, et subiectum
de facta: et per se existens existens, seu extra per se existens. Ad hoc: per se existens existens
per se. Ad hoc: nihil non est subiecto apto, et capax ad facta existens recipiendum, et subiectum
tandem; sed maiorem non actu facta existens est actu facta nihil existens intra limites per
obvium, et per se existens: et sic.

Plancius autem respondet, sufficere magis per se
si ad facta habet actu existens, ut possit esse subiecto apto, seu capax ad recipiendum existens facta;
ad hoc non necesse est, quod sit in actu existens, seu existens. Ad hoc: maiorem ante sui
creationem non est subiecto apto, seu proxime capax ad recipiendum facta: et existens, debet esse cre-
ata. Ad hoc: maiorem est existens: et per se maiorem sit subiecto apto ad facta debet esse existens.
Subiecto itaque, sed maiorem qui dicitur, et in primo actu existens non actu existens, quoniam ante
sui creationem, et existens: et in solo actu existens non proxime per se recipiendum facta. Et
si per se, antequam facta recipiat, debet esse proxime per se ad facta, sequitur hoc.

De diu quid
Plancius, quod maiorem creationem est existens; sed aut, quod ante creationem, et semper per se maiorem quiddam
iure, et esse est in prima proxima ad facta, non ratio per se existens identificata cum maiorem. —
Sed per se quod hoc est factum, non prima proxima distincta realitate a maiorem, et numerice est
quod sunt facta recipiendum in maiorem, ut infra patebit, nihilominus, premisso hoc, in
respondens sic: ita existens facta est actu existens, sicut maiorem est prima subiecta, seu infor-
mabilis; sed facta ante sui productionem non in prima proxima ad informandum, alia poterit
non creata informare, seu animare corpus, et albedo non producta parietis de albae: et
idei maiorem. — Item ad hoc: si per se, maiorem ante creationem, et semper est in prima proxima
ad facta: et de maiorem, sicut creata, sicut non creata poterit facta subiectum educi, et in illam
cipi. Si ergo hoc necesse est, quare dicit, quod in generatione leonum et speciebus lachrymiferis
creata in illo instanti maiorem, non data generatione sine subiecto, et facta subiectum maiorem sine
subiecto educationis, et receptionis? ad quod ergo tripliciter providetur, si maiorem non creata est subiecto
apto in prima proxima ad facta leonem? Si autem negatur, quod de maiorem non creata poterit facta educi;
ergo debet esse creata; sed patet tunc creationem est existens: et maiorem debet existens per se prior ad facta
educendum illa. Et sic.

Aliter autem respondent alii dicentes; quod utique maiorem exi-
stet per se prior ad facta educendum: et ita in illo priori non existit per se existens facta actu
necesse est, sed per se existens facta per se existens in prima maiorem: quia facta per se existens debet esse per
actu existens non facta, incipit maiorem existens per se existens non facta: sicut recipiendum
et quod maiorem existens per se prior ad facta educendum, et quod semper existens per se existens facta.
Sed ita, quia hoc respondens supportus facta existens apud
ipsos Thomistas, non supportus, quod omni, significans facta educendum ex maiorem per se existens
aliquid facta in maiorem; quod factum sit, per se in generatione leonum et speciebus lachry-
miferis, ubi tunc creata maiorem, ex qua educitur, et in qua recipiendum facta leonem
non, quod nullus aliquid facta per se existens in illa maiorem: tunc in formatione celi, et terrae, ubi
facta celi nullus aliquid per se existens in illa maiorem, ex qua educitur, et in qua recipiendum facta terrae: et

in hiis, et similibus generantur nobis, et maius non existit per prius ad finem novum et
tunc (et tunc redduntur per data magis); et si existit, ut dicitur; et per prius sui ex-
istit, quia non per existit per prius, et hoc non datur, aliam datur per prius in
infinitum, et hoc finem supportum aliquid in maius, et illa aliquid, et sic aliquid in infinitum, ita
et finem huius maius inanimabilis foret.

Aliter dicitur in Thomam respondere, dicens; quod licet maius in causa finem habeat aliquam prius ad finem, tamen in illa prius-
tate non dicitur, et simpliciter existens, non dicitur in prius. Ob hoc, et in causa, et
et in finem, seu excedit ab illis, et in via ad habendum existit a finem: quod vocant statum
viale, seu transitorium quasi medium inter esse intra, et extra suas causas, quia nec
omnino est intra suas causas, et sit in finem, seu excedit a causa efficiente, nec omnino ex-
tra, quia adhuc non est extra causam finem, a qua in existendo dependet. Ita respondet
88. Dominicus Thomam sequentes.

Idem 1.º: Cognitio intuitiva terminata ad aliquid
existens; sed maius in illo statu viali, seu in suo finem cognoscitur intuitu a Deo: et in
illo prius ad finem est existens. Maius dicitur, et est ex parte Thomam 2.º. 3.º. Quod
autem 3.º ad 6.º dicitur: Scia vionis / seu cognitio intuitiva Dei terminata ad res in se ipsam
addit sapientia simpliciter non aliquid, quod est extra genus non, scilicet existit et est. Mi-
or etiam potest, quia Deus cognoscit id, quod facit, necesse potest facit, et dicit etiam de
illud facit, creat, seu producit; sed non aliquid intuitu, quia Deus aliter cognoscit
et non potest: et de maius est suo finem, seu deus illud producit, illud intuitu cognos-
cit. Et quia existit habet ante finem.

Idem 2.º: Maius in illo prius, seu in suo finem
non dependet a finem, quia non potest dependere ab eo, quod tunc est minime est; sed et in
vendo, seu in existendo non potest dependere ab illo, a quo in suo finem, seu in suo esse
accipiendo non dependet: et maius independentem a finem est existens. Et si dicitur, maius
dependere a finem in alio sequenti posteriori instanti; Idem, quia maius non potest
dependere a finem in illo instanti, in quo finem dependet a maius; sed in instanti se-
quenti ad finem maius dependet finem a maius, tanquam a causa maius, ex qua educitur.
et de sequenti instanti potest finem accipit existit ex maius, quod maius a finem, si qui-
de in illo instanti non maius a finem, sed finem a maius dependet. Et dicitur quia maius
in illo instanti prius, et intra, et extra causam finem sui existit? non extra, potest; et in-
tra. Si ergo causa finem existit maius est ipsa finem; quomodo maius est intra sui causam finem
in illo instanti, in quo talis causa finem non est adhuc? adhuc tenet?

Dupliciter adhuc probatur solutio, et 1.º po-
situm sic: omnis philosophica et realis actio causam habet per se aliquid existens; sed realis actio, qua pro-
ducit maius, est alia ab actione, qua producit finem: et realis existit maius est alia a reali exi-
stia finem. Idem maius; quia causa efficiens per se realis actio non aliter facit, quod transse
et de prius obiecta ad aliquid existens, si qui de per actionem agendi communicat res existens. Minor
similitudo est evidens, quia actio, qua producit maius, est creatio, et qua producit finem est educitio,
ita est a solo Deo, et 2.º etiam actio creatio: 1.º est productio rei ex nihilo, 2.º vero est productio rei ex alio
seu ex prius opposito subiecto: 1.º potest poni, quia 2.º necessario ponatur: et de maius, et finem per se
distinctas philosophicas actiones sunt producere, distinctas philosophicas res existens habent; et sic per actionem
producere finem minime producit maius, ita nec per existit finem existit maius.

Probatur etiam
solutio negativa, seu ab inconvenienti sic: si maius existens per existit finem, sequeretur,
et quoties destrueretur aliquid oppositum, toties annihilaretur maius, et similitudo quoties produ-
ceretur nova finem, toties de novo crearetur maius; sed hoc absurdum est etiam Thomam negant, et ex-
tremum admittit: et nec unum de sequentibus. Probatur 1.º pars minoris: destruitur existit rei, destruitur
rei; sed destruitur oppositum, destruitur existit maius, quia destruitur finem, per quod maius existit, ita
Thomam: et destruitur maius. Sed maius non potest destrui, nisi per annihilationem: et ad destructionem

seu abstracte. Sed instant Thomae solutio arguit sic: si maius habet propriam existentiam, debet esse ens completum: et sic. Probatur autem. quod ad sui existentiam non indiget alio a se distincto, est ens completum. Sed ita esset maius factum, si haberet propriam existentiam: et sic. Item maius existentia rei est ultimis actus eius: et quod existit, et ultimatè completum: et nequit ulterius completari; Neque enim si maius existit ex se, non potest completari per se factum, et ita nec per illa unum per se facere. — Item ergo do autem, et maius probationis, quia prius est ens completum, et tunc ad sui maius existentiam indiget pluribus realiter distinctis, nempe corpore, et aëre, quantitate, et qualitate, loco, figura, temperamento, &c. Prius enim ens incompletum stat in eo, quod prius, seu in esse nunc. Si autem, ipsa creatura ordinatur ad unum completum, et essentialiter prius inordinabile intuitum, secundum ordinem: hoc quidem habet maius, sicut et factum, non obstante, immo necessario presupponit propria existentia. Vel iterum quod. factum non obstante, iuxta Thomam, habet propriam existentiam, et non indiget alio ad existendum; et tunc non est ens completum, sed incompletum, iuxta Thomam: et similiter maius. Ad probationem per ne-

1us actus essendi, seu existendi. *Ag. 20.* *fia* substantialis, dat 1us esse magis, cy sit 1us actus
 eius; sed magis esse in p^o ad *fia* substantialis: et in p^o ad 1us sui esse. *ipm* ne ex
 se in actu essendi, seu existendi. *Probata* dicemus; quia 1us actus e actus entitativus eius:
 et si *fia* dat 1us actus magis, dat illi actus entitativus eius, seu actus, quo magis redditur esse.
 actualis. = *Probatio* magis: *fia* dat 1us esse specificum, et *ipm* magis, secundo; 1us esse entitativus,
 seu existens, nego. Et *distinco* magis: magis e in p^o ad *fia*, tanquam ad actus *fialem*,
 specificum, et *ipm*, secundo; tanquam ad actus entitativus, nego. Ad probandum etiam *distinco* quo
 actus: 1us actus correspondens p^o obtingit e actus entitativus eius, secundo; correspondens p^o
 subiecti, seu p^oice, nego. *Adverte*, ut capias, q^o *fia* substantialis supponit magis in suo 1° quiddi-

Subiectum, seu phisica, nō. Adverte, ut capias, qd̄ fca substantialis supponit maḡ in suo 1.º quiddi-
tativo, et entitativo, seu essentiali esse distinctum, et ipsi tribuit esse specificum, et plerumq; n̄ quia
māa essentialiter duplicata phisice, aut metaphisice per fca, nō fca n̄ pari vocalis māa phisica, nec meta-
phisica; sed quia, et quatenus per fca trahit māa ad proponendum aliquo in substantiale plerumq; hu-
ius, sibi seu determinate speciei dicendi in praeferendo collocabile: id circa māa n̄ recipit
fca esse entitativum, sed esse fcale specificum, utrimque quidem, et adveniens maḡ, sed in diversis opposito.

Q. 3. V. māā 1. possit existere sine oī frā?

Præsentis difficultas (quæ equè Ecclesiis, ac præcedens ē in Thomistis, et Scotistis) nō procedit ab ordinariis, seu ab separatione māā a frā nāaliter loquendo; nō in fere oī sententiā summy, et ceteris, nō posse māā 1. nāaliter existere sine oī prout frā substantiāli: Rō autē ē; quia iuxta fixā, et stabilitatē ordinis Universi nequit agere nāale corrumpere unq. frā, nisi generando, et introducendo aliquid in eadē māā; et idē dixi dñi, qd corumpit unius ē generatio alterius, et ē ista: Iux ordinē nōq. Deus in Auctore nāq. prout nō implere, nōq. ut Auctore nāq. tenet legē a se stabilitatē observare. Rōne etiā confirmari potest; quia nō māāi innata propensione, et nāali adhesionē Quantitas ē in loco, quā māā frā; Id nāaliter nequit quantitas expelli a loco, quā alia quantitas in eodē loco ponatur: et nāaliter nequit frā expelli a māā, quā alia frā introducat: atq. ita nequit māā sine oī frā nāaliter esse, seu existere.

Et si Obiicias 1. Corpus pro altera parte prout nāaliter esse sine oī, quā alia frā substantiāli statim introducat; Id Corpus ē māā receptivā; et bene potest nāaliter esse māā sine frā. — 2. quia ex 1. infra citando, qd. Ingentes se habent ad esse sine hoc, et illo alienius generis, Ingentes se habent ad esse sine toto illo genere; Id māā 1. Ingentes se habent ad esse nāaliter sine hoc, lilla frā substantiāli: et sine toto genere frāq. substantiāli. — Rō ad 1. qd. Corpus pro altera parte nō ē māā 1. nuda, sed frā substantiāli Corporalitati, sequi qd. Corpus licet sit māā receptivā, ē tūq. māā 2. 1a. — Ad 2. dītingo māāq. ad esse sine toto genere quantū ē esse, et ad esse quantū ē ex parte alius cuius extrinseci impediens, nōq. Itaq. qd. māā nequit esse sine oī frā substantiāli provenit ex stabilitate ordinis nāq. seu Universi ita pro sua Nervosa propagatione, et successione rerū particularitū: quæ successio, et propagio rerū deficeret, si separata una frā a māā nō succederet, seu adveniret alia; nō tūc destrudo uno ipso nō adveniret aliud, et ita posset nāā, seu Universū 1. paulatim finire, statim debilitari; et ceteris nāā, seu Universū appetat, etq. Nervosū; hinc ē &c.

Quare præsentis difficultas procedit ab separatione māā ab oī frā supernāaliter loquendo, seu ab pōā absoluta: In qua sententiā duplex stat. Sententiā; nō qui dicunt, māā accipere existētiā p. frā, seu existere p. existētiā frā; Neque nāq. respondēt, tenentes, qd. nec ab pōā Dei absoluta prout māā sine oī frā existere: ita Immunita Thomistæ. Quicquid māā p. existētiā decedunt, Neque nāq. tenent, posse divinitus sine oī prout frā substantiāli realiter existere: ita Scotistæ oī ex dñi Subt. et Jesuitæ.

Sed quia plures religimus, et tangemus hoc dñi, **Ab pōā absoluta, et ab pōā ordinaria**, nota ex dñi. l. d. 44. q. 1. un. n. 1. et 2. qd. pōā ordinaria, nāaliter, seu ordinata, ē pōā operans conformata rāoni recte præfixa a Legislatore, seu operans iuxta stabilitatē leges nāq. iuris, leges. Pōā vero absoluta, seu extra ordinariā, ē pōā operans ita, l. supra præfixa legē. Unde agens ē duplex, scilicet, ordinariū, et extra ordinariū, sive absolutū, l. sub alio trā, nāale, et supernāale; nec tūq. unq. p. differt numericē, specificē, et essentialitē ab alio, nōq. unq. idē numericē agens ē nāale, qd. operatur iuxta leges nāq.; et supernāale, qd. ita, supra illas operatur: itaq. dñi Deus reſinet damnatos in inferno eternē cruciandos, ē agens ordinariū, seu nāale quia operatur iuxta legē illā, in inferno nulla ē redemptio; et si Deus aliquis ex inferno detraheret, et traheret dicitur, tūc operaretur ut agens extra ordinariū, supernāale, sive absolutū. Videtur ē dñi. cit. qui prædictū cura hoc docet, et tradit, ut ita sit:

Nota 1. dñi: māā 1. potest divinitus ab oī frā absoluta, sive substantiāli, quā acci. dicitur separari, et ita separata realiter existere. Ita respondēt ex p. dñi dñi Subt. 2. d. 12. q. 1. p. 1. et 2. Probata ē validissimē rationibus ipsius dñi ibid. et l. sic: **Absolute** dñi, et prius dñi absoluto, potest esse sine dñi dñi, sine illa; māā ē ens absolutū dñi, et prius quācūq. frā substantiāli, sive accidentalitē: itaq. potest esse sine alio absoluto, sive sine frā substantiāli, l. accidentalitē absoluto. Māā ē existens, et māā clare, quia absolute

Probata 5ª Sectio: Magni, saltem n̄ minui, dependet

Respondete intentant. Homine ngando pa-

Probat Lrign amptius descendit Thomine, fan-

fixenda annuatim, et funditus expiri ipsi in

Deluon Rg. 1° x 8ho 1. Phic. 2x2. 6g. Lien.

te, go sicut lignum in genere artificiali, ita materia in genere reru naturaliu. Sed lignum sine sua artificiali et materia sua artificiali nullu existeret artificiali. Ita materia sine sua naturali nullu existeret naturali. Ita quod absolute sumus sua existeret.

et dicere, siq. maius sine maius, id est, simile nec repugnat. Deo supple de pende, et effe-
dy casu fiat extrinsecus, faciendo quod, et deinde ad maius sine fia. Repugnat quidem
Deo supple de pende, et effectus dy casu fiat intrinsecus, quod casu maius intrinsecus, id est, quia si
propter facere oppositum sine partibus, id est, quia ipse deus repugnat esse parte partem oppositi. Thomi-
stae enim ad samum probant, non posse deum reddere maius informatum sine fia, nec exi-
sine existia; sed si non probant, existit magis provenire a fia: hoc semper ab scilicet nega-
tur, et nunquam satis a Thomistis probatur.

Ad 34. deinde maius, et distinguo minus: fia est ac-
tus pertinet ad eum oppositum, deinde, ad eum magis, nego. Quod fia non sit pars essentialis opponem-
tium, sed oppositum, ideo non est actus pertinet ad eum magis, sed ad eum oppositum. — Ad 67. distin-
guo sequens maius: est in actu ordinis, seu existia, et est in actu phico, fia, seu
specifico, deinde, est, et non est in actu, seu in actu eum sine, seu ordinis, nego: hoc
quia repugnat, seu contradicit; minime tunc est in actu ordinis, et non est in actu fia.

Ad 70. infirmando 19 principalis scilicet rationem
pluribus modis, quorum primum est: substantia singulari est quod absolute, prius, et distincte rea-
liter a substantia, et tunc requirit existere sine substantia: arg. de. — 2o. maius, et fia sunt
rationes oppositae, et tunc requirunt existere sine opposito: arg. de. — 3o. est si per se omni-
ne, substantia per se absolute, et probabile indicat quod substantia, una tunc non potest existere sine
ordinis de. — 4o. Quantitas est absoluta, prius, et realiter distincta a figura, et tunc non potest
existere sine figura: arg. de. — 5o. maius magis dependet a fia substantia, quod ab
accidentali, sed non potest existere sine substantia accidentali, v.g. sine ratione, duratione de.
arg. nec sine substantia substantia.

Item ad 19. inquit, quod ratio de procedit de extrema positionis,
quod non substantia, quod licet sit posterior, et realiter distincta substantia singulari, est tunc fia
quod negatur: unde nil mirum, quod non potest absolute substantia posteriori separari. — Ad 29. dic-
tum magis, et fia 29. de, absolute substantia non repugnat esse, et existere sine toto, bene tunc si
accipiente ut unitate ordinis, quia sic substantia substantia unum, et coexistit actus
exa oppositum, quod modo non sunt quod absolute, sed quod negatur, et sic non mirum quod non possunt esse
ita sine toto: ratio autem de procedit de absolute, et absolute fia ut tali. — Ad 39. in-
quit, de, quod est per se omni-
ne, substantia per se absolute, et probabile indicat quod substantia, una tunc non potest existere sine
ordinis de. — 4o. Quantitas est absoluta, prius, et realiter distincta a figura, et tunc non potest
existere sine figura: arg. de. — 5o. maius magis dependet a fia substantia, quod ab
accidentali, sed non potest existere sine substantia accidentali, v.g. sine ratione, duratione de.

Ad 40. inquit, de, non repugnat quantitas esse, et existere sine figura
extrinsecas, quod quidem est deo partem in loco, non repugnat quantitas per se de se, seu
seu reducta ad punctum, ut creditur de quantitate corporis de se considerati. Si
autem de figura intrinsecas loquamur, hoc non est quod absolute, sed relatum, quod sit deo partem
in ordine ad se: et ideo potest dici de figura extrinsecas. — Ad 50. potest absolute nega-
ri maius, vel distinguatur de: magis dependet maius a fia substantia, quod ab acciden-
tali, ad deinde oppositum, deinde, quia in eadem oppositum est maius sit causa partem, et
incompleta, dependet unitate absolute dea, quod non potest esse nisi fia substantia.

Ad 60. inquit, de, non repugnat quantitas esse, et existere sine figura
extrinsecas, quod quidem est deo partem in loco, non repugnat quantitas per se de se, seu
seu reducta ad punctum, ut creditur de quantitate corporis de se considerati. Si
autem de figura intrinsecas loquamur, hoc non est quod absolute, sed relatum, quod sit deo partem
in ordine ad se: et ideo potest dici de figura extrinsecas. — Ad 50. potest absolute nega-
ri maius, vel distinguatur de: magis dependet maius a fia substantia, quod ab acciden-
tali, ad deinde oppositum, deinde, quia in eadem oppositum est maius sit causa partem, et
incompleta, dependet unitate absolute dea, quod non potest esse nisi fia substantia.

[illegible]

et actus est actus. **Arg. 9.** Subty, et ppria pao nec distinctus possunt separari; et
maia, et fia sunt magis uny, quia Subty, et ppria pao: 29 a fortiori maia, et fia neque-
unt separari. Maia e manifestu; et inter illas, quia maia, et fia sunt uny per se ab-
solute, n sic Subty, et ppria pao. — Ad rem maia, dnm pao minore maia, et
fia sunt magis uny unitate unionis, quia Subty, et pao, redo; unitate identitatis, nego; in-
mo et supposito, sicut qd maia, et fia habeant aliquam identitat. Identitas enim e qd requirit
impossibilitate, et ideo Subty, et ppria pao nec distinctus possunt separari; unio vero n
arguit interparabilitate, alias aa n posset separari a corpore, cui unitae. falsu e itq,
qd maia, et fia sint uny per se; faciunt quidq illud, sed n sunt ipsy, nisi ad suumy Causi-
tea, minime q fia litu. **Th.** 091. sicut antecedente fia wa et privatione eozu.

tea, minime & finalia. **Thema 99.** sicut opponuntur fixa et privationes eorum;
 sed materia non potest habere simul oppositas formas: nec privationes illarum. Id si materia esset
 sine ulla forma, haberet simul privationes formarum oppositarum, quia esset: et sic. — Res ne-
 gando maiorem, quia opposita formarum non est praevisio eorum disjunctivum essentia, sed praevisio
 propria incompatibilitatis in eorum subiecto, seu receptivo; privationes autem formarum oppositarum non sunt
 incompatibiles, sed simul optime stant in materia: quod quidem est factum tenent, quia de materia
 habet effectus fixi lapidis v.g., simul sunt in illa privationes utriusque aliarum formarum. Videndum
 igitur est. 2. d. 12. q. 2. n. 6. v. Ad 39 dicitur, quod nullae privationes sunt oppositae utroque: ubi
 prosequitur praedicte solvens arguit. **Quaeres 1.** Utrum materia separata ab
 forma possit per se in modo, ad seu

omni fructu indigeat maxime, seu specialiter de necessitate, aut novo per se in modo, ad seu
 innovandum. Ita negamus ad utramque partem. Probatur 1^a. tunc deinde dicitur novus,
 et specialiter de necessitate ad aliquem, ut innovandum, quando defuit aliqua linea illius
 linea, quae in illa linea, et phisice influebat; sed fructus est linea inflatus in eadem magis regle.
 = 2^a pars probatur eiq; Ideo ad rationem omnium separata a corpore, alij modo per-
 se in modo, quia ipsa ex se habet existens, et subiectum, quae ex se habet dependens a sub-
 iecto, ut a substantia tantum; sed materia ex se habet existens, et eiq; huiusmodi subiectum, ut
 diximus in alio. § 2° proced. regle. Dicitur autem de necessitate sapientia est distincta a

[illegible]

1) maā sine frā? Dico, qd sicut Angelus, qui nō ē quantus, et in loco aliquo definiti-
 2) hūc, nō circumscriptus, supposito qd sit in universo; si tunc fieret ultra universum, abi-
 3) locus nō, nō esset in loco definitus; sic maā si fieret in universo sine frā, esset defi-
 4) nitus alicubi: si autē fieret ultra universum, nunquā esset localis, et definitus.
 5) Imo esset nāa quādam absoluta. Interrogatio, ut respōdē ad litteras D. Augustini n. 8.
 Ad cuius genuinū indicē. Vide p. noscitur in Dag. de ab. sup. p. 2. 9. 2. in solutio ad
 17. seq. Ma. 39. de lūm.

Q. 4. an substantiae spirituales finite inclu- dant materiam 13 tanquam partem.

Ad hoc Q. 4. iuxta dicta 1.1. Philo., partim metaphisica, partim theologica, refert tota
animastica sit, tunc hic in universis et notabilibus tractat, et propter amicos positum, et
negativum affirmativum cum materia, in propria sententia impatiens pugnantem in illa, qui qua-
si sumentes ne locum ad pugnam daret, hic velly in campo pugnat. Philosophum libens
a presentibus hunc, ne ex dictis metaphisicis, et subiectis uni placens, alius displicens, et inevitabi-
le hic est, sed ne mihi inanis tribuatur, et reverentia est, hanc etiam huiusmodi agendum quoniam.

Ad eorum resolutionem notandum est, quod subiectum
spiritualibus finitis, nempe Angelis, et Animabus rationalibus, aliqui propositus quia dicunt,
et aliqui repugnant, nam propositus integralis sive ex partibus homogeniis, sive heterogeniis,
repugnat quidem subiectum spirituale, quod minime corporale, nec quantitas est. Propositus autem me-
taphisica ex genere, et differentia repetitur quidem in subiectis finitis spiritualibus. Propositus per ac-
cidens phisica, quod quidem fit ex subiecto, et accidente, tamen etiam subiectum spirituale finitum, nam
revera Angelus, et anima rationalis recipiunt suam intelligentiam, et rationem, et alia quilibet acci-
dens spirituales, ut patet, fit, et habet singulares. Propositus per se phisica ex parte actus,
et per se per se, seu ex materia, et per se subiectum spirituale dicuntur, huiusmodi est, et quia quaeritur,
an dicta in Angelis, et animabus rationalibus.

Notandum est, quod materia multipliciter sumitur,
sunt summa materia: 1. summa materia pro differentia individuali, quae dicitur materia totius, ut dicitur
quarta a materia phisica, quae dicitur materia partium, et idcirco in fine Scoti. Nam pro specificis di-
stincta sunt totius, quae ex materia totius, sed ex individuatione dicitur unum per se, et distinguatur
a materia subiectalis phisica, quae dicitur materia partium in hoc sensu sumitur, huiusmodi magis 5. metaph. text.
12. dicens, unum nunciatum sunt, quia est materia una, huiusmodi librum 2. d. 3. 2. 6. n. 2. ita
exponit: ibi accipit (Philosophus) magis pro illa individuatione, quae dicitur in esse materiali:
et ita exponitur per se illud, quod subiectum spirituale sic habet, et per consequens de se per se unum, quia
unum ad unum dicitur. Per consequens hoc ita exponitur: ad unum ibi summa pro quod dicitur
parte, quae dicitur materia sumpta esse individualis. Unde in hoc sensu dicitur materia esse indi-
viduum, ut patet per individuationem phisica superadditam, nam, hoc est, sive quidditas; et ita
in hoc sensu dicitur Scotus. Quia non est, nec per se dicitur materia, et cum individuatione non sit phisica super-
addita, sed ipsissima quidditas dicitur.

2. summa materia pro materia tractabili, et determina-
bili metaphisice per differentias essentielles, et hoc per allusionem ad magis 13. phisica determinabile per phisica
phisica subiectales, in quosdam locutus est Philosophus 5. metaph. text. 10. dicens, huiusmodi, equus, et canis
sunt unum, quia illa sunt unum quorum materia est una, ubi materia summa pro genere, seu
pro materia metaphisica, et tunc sumitur motum, illud celebre peralogium, genus summa
a materia, et differentia a materia. Unde in hoc sensu dicitur materia esse illud, quod dicitur gene-
re, et differentia. 3. summa materia, seu materiale pro esse corporeo sensibili organico,
et inorganico. 4. summa materia pro materia partium, quae quidem est phisica sub-
iectalis receptiva per se subiectalis; et huiusmodi est materia. Equum quidem dubitatur in presenti,
an in Angelis, et animabus sit. Unde ex dictis patet, quod non est ipsa materia, sed dicitur materia, in-
ferre statim debemus, quod habet ipsam phisicam magis 13. sed videndum prius est, quo ex praedictis
modis dicitur materia.

Circa praenotata differentia clare sunt exhibendae opiniones:
1. tenet, tenentem defendit, substantias spirituales finitas esse per se phisice a materia, et pha-
phisica, et essentialiter distinctas, et propositas, ita Angelus, et anima rationalis includunt
magis 13 tanquam partem essentialem: ita D. Bonaventura, Albertus Magnus, et praesertim
Scotus (et forte omnes temporales) cuantus pro se dicitur subiectum 1. 1. in libro 2. d. 2. 2. 6. n. 2. et
1. 11. d. 11. ubi pro ista videtur D. Augustinus. Sed salva pace, et ingenui scilicet, et
urgentissima ignorantia, quod in praedictis, et fidelitatis operibus Scoti, ut sunt sen-
tentia, Codices, et Repertoria, nec nota quidem in favorum talis opinionis invenitur.
2. sententia finitum negat talis dispositionem in substantia spirituali, ita minime magis 13 in
Angelis, et animabus dicitur: ita fidelitatis Scotus, ut Martinus, Bonaventura, et alii, quibus adhaerent

rationalis solidi, veri, intrinseci, et realiter habens magis hanc, et essentialem, intrinseci, et
realiter corruptibilis. Ad id delenda per dicta de illi spiritualia p[ro]p[ri]a; et abolen-
da, et p[ro]p[ri]a extrinseci est magis hanc ab a[li]a rationali, et p[ro]p[ri]a extrinseci de i-
llo, periculosa in fide, et q[uod] immutabilitati sit maxime. Ne facias obliuio-
nem equi novq[ue], et efficaciamq[ue] in i[st]a, quae olim inuitas, et dolens uti solen-
titer n[on] potui.

Probata 3° conclusio: Si subitanea spiritualis mutaretur magis, et fieri
fieri illa esseteducta ex p[ro]p[ri]a magis: et p[ro]ductio Angelus n[on] e[st] creatio, sed generatio.
Probata autem: f[aci]a illa dictaeducta, et n[on] creata, quia h[ab]et eam necessario de p[re]s-
entia a magis; sed h[ab]et esset fieri Angelus, de Angelus utat magis: et sic. C[on]tra simila-
ritat, quia tunc p[ro]ductio Angelus n[on] esseteducta, et n[on] creatio. Sed hoc e[st] ex p[re]s-
entia d[icitu]r, et immutatio modis loquendi theologiae, et p[ro]p[ri]a, qui o[mn]es unanimiter dicunt,
Angelos creatos esse: et quia n[on] utant magis, et f[aci]a realiter distinctis. Respondentoli-

qui, q[uod] licet utiq[ue] f[aci]a Angelus, et a[li]a siteducta, et n[on] creata, nihilominus Angelus, et a[li]a
creati sunt, quia eam magis creati quid e[st]. Sed ita; quia effectus p[re]senti de-
bilioris parte e[st]: et de Angelus siteducta, seu effectus intrinseci C[on]tra e[st] magis,
et f[aci]a, quoniam magis sit creata, de tunc f[aci]a siteducta, et generata, Angelus effec-
tus generatus, et n[on] creatus erit. Firmata; quia ignis n[on] e[st] creatus, sed genera-
tus; sed licet f[aci]a ignis siteducta, et generata, magis tunc ignis e[st] creatus: et q[uod]
magis Angelus, et a[li]a sit creata, de tunc f[aci]a siteducta, et generata, sed generatus sunt.

Aliter ita respondet solus melioris
note, distinguentes duplicem creationem, propria una, et impropria altera: creatio p[ro]p[ri]a,
et stricta, e[st], dicunt, quando res ex nihilo omnino, seu ex nullatino p[re]supposito subro-
producitur. Creatio autem impropria, et lata, e[st], quando res p[ro]ducta ex aliquo latro p[re]iudice
n[on] p[re]supposito: et ita quoties res p[ro]ducta ex aliquo p[re]supposito alioq[ue] mutatione
et stricta (et totius d[icitu]r, quoties subro, seu magis n[on] p[re]cedit f[aci]a p[re]iudice temporis, sed
in ead[em] res instanti creati magis, eteducta, seu ex illa p[ro]ducta f[aci]a), toties res dicitur
improprie creata; et huiusmodi, dicunt, Angelus, et a[li]a sunt creati. Sed ita p[ro]p[ri]a de

2. d. 1. 2. 4. n. 30. dicunt: Patet q[uod] nulla creatio e[st] mutatio, quia nullus p[ro]p[ri]a p[re]cedit debet. Si
autem mutatio dicatur nova actio ipsius p[ro]p[ri]a, itaq[ue] illud p[ro]p[ri]a n[on] p[re]cedit sub actu seu
creatio impropria, seu lata; nec tunc opponit, q[uod] in se p[re]cedit: nota nec f[aci]a creatio
Angelus e[st] mutatio, quia nullus p[ro]p[ri]a e[st] in eo: ergo creatio Angelus n[on] e[st] impropria, quia
nullus p[ro]p[ri]a, seu quia magis n[on] in eo: tunc sic p[ro]p[ri]a dicit q[uod] creatio ipsius e[st] mutatio, si ignis
creatus, quia in eo e[st] p[ro]p[ri]a, et actu p[er] f[aci]a. et creatio Angelus e[st] p[ro]p[ri]a, et rigore
creatio n[on] deducta a creatio ignis, si ignis creatus, tunc quo magis ignis n[on] p[re]cedat
tempore f[aci]a p[ro]p[ri]a de f[aci]a, in qua videtur mem[ber] n[on] e[st], et p[ro]ducta de p[ro]p[ri]a manifesti
impugnata.

Ita 2°: creatio p[ro]p[ri]a, et rigore excludit C[on]tra e[st] magis, et
f[aci]a, et solus includit C[on]tra e[st] p[ro]p[ri]a, quia nulla C[on]tra e[st] n[on] p[re]cedit debet. Sed p[ro]ductio a[li]a, et Angelus excludit C[on]tra e[st]
et ad creationem, et d. 4. d. 1. 2. 1. n. 30. et p[ro]ductio a[li]a, et Angelus excludit C[on]tra e[st]
magis, et f[aci]a, et solus includit C[on]tra e[st] p[ro]p[ri]a, et rigore: et p[ro]ductio a[li]a, et Angelus excludit C[on]tra e[st]
et p[ro]p[ri]a creatio. Patet in d. 3. d. 1. 2. 1. n. 30. dicunt: creatio p[ro]p[ri]a e[st] p[ro]p[ri]a, et rigore
et immediati p[ro]ducens, itaq[ue] nihil dicit p[ro]p[ri]a creatio, nisi q[uod] a solo p[ro]p[ri]a efficiente
immediati p[ro]ducens a deo: creatio p[ro]p[ri]a sumptu addit, q[uod] oppositum immediati p[ro]p[ri]a
cedens sit ita d[icitu]r, puta negatio n[on] in aliquo subro, itaq[ue] nec p[ro]p[ri]a, nec magis
in hoc enim modo nota solummodo Angelus, et a[li]a intellectiva, et p[ro]p[ri]a, et rigore ha-
in modo, quia ex nihilo p[ro]ducens a p[ro]p[ri]a efficiente, dicunt creatio. Quid clari[us] e[st]?

Sed generata rigorose est; qd' e' creatura. Probatur assumptis litteris huius in libro Lucey p^oio
q. 6. art. 1. n. 9. dicentis: Quae producuntur & non esse adesse, quaedam solum sunt in p^oa agentis,
qualia sunt creata; quaedam in p^oa agentis, et magis, qualia sunt generata: quae autem sunt
in p^oa agentis, et magis, non producuntur ab agente, tanquam a causa totali: sed ipsa, q^o creantur,
produciuntur solo creatore, tanquam a tota causa. Ad hoc, et Angelum in creatura; In ista
maior. Quid sit in ista maior, non potest dici sine maiori: Ideo Propter

maā. Probat 4° 3° clūo destruendo propriū fundamentū Mutationis: Ideo Angeli, et
cā rationali debent mutari maā 1^a quia sine illa n̄ possunt recipere fr̄s accidentales,
ut intellectus, voluntas, &c.; Id hoc fundamentū nullū ē: 2° &c. Probata minor: quilibet fr̄
substantialis ē propriū passivū, seu receptivū 1° respectu sui unionis ad maā, et 2° respectu motus,
et quilibet 3° passivū, quia fr̄ ē essentialis maā, et hęc essentialis ē propriū passivū 2°, ut ex 2° lib.
patet; Id nulla fr̄ substantialis recipit, si vult agere includit maā 1°: 2° predictū funda-
mentū nullū ē. — Itē 2°; quia unū accidens recipit maā aliter aliud, ut p̄ in quantitate
quædam recipiente, et subiectante albedini, calori, frigori, &c.; Id nullū accens mutari
maā 1^a: 2° predictū fundamentū nullū ē. Itē 3°: nā si recipit et patitur passivum et

maā 1^a: 29 p^odicty fundamnty nulli e. 7 tra 3°: nō ē, qd recipit, et patitur, patitur, et
recipit virtute māg: 29 ex receptione, et p^one nō necessariō agitur māā 1^a. Probatur
ante ex d. 2. d. 18. l. un. n. 6. dicente: Dico, qd māā ut ē p^oriy p^oriy / seu id
virtute cuius p^oriy recipit, et patitur / dicite nō solū ē māā, sed et ē f^oia. Motus
enim lapidis deorsū, ē ex f^oia / 29 subit nō recipit s^o motū virtute māg, sed p^oriy
nō per eandē f^oia, per quā res ē hēc, per eandē ē receptiva p^oriy. Sequenti māā
ita māg eundē rei, ut p^oriy ē virtute recipit s^o p^oriy hōis. Ideo dico, qd māā
ut ē p^oriy p^oriy motus, dicite ē f^oia. 29 nō ē, qd recipit, et patitur, virtute
māg recipit. 29. 7 firmata 1°: adhuc data māā, et f^oia in Angelo, et āā.

n recipiunt intellectus, et volitiones ratione, virtute magis: et si propria illas recipien-
das ponitur potentia, superflua est. Probatur autem: intellectus, et volitio distinctae actiones
immutabiles, sicut recipiuntur in subiecto, a quo producuntur, ita recipiuntur et in
illius proprii, virtute cuius producuntur; sed data materia, et facti in Angelo, ipse per produ-
cere intellectus, et volitiones ratione, virtute magis, sed virtute sui per se, et per rationem magis
illas recipere, sed ratione sui. materia est clara. Prior autem dicitur; quia anima, et Angelus virtute
te illius producat intellectus, et volitiones; virtute, et ratione cuius est intellectiva, et voliti-
tiva; sed ratione sui, et non ratione magis sunt tales, aliam quod dicitur materia, et intellectiva
vix, et volitionis: et per similitudinem dicitur de receptione quod, et aliam spiritum animi
dendibus, quod non ratione magis, sed ratione sui recipiuntur in Angelo, et anima, aliam potest recipi
pi in quibus dicitur materia. Igitur adhuc data materia, intellectus, et superflua est ad reci-
pienda, accidentia. Et si propria hoc potest ponitur; propria tollatur, quia super-
fluum est ab intellectu. Thema 2°. et precedentis. Spiritus magis solidatur et d^o. quodlibet. 9.
ubi per quod de accidentibus materiis, et receptivo illorum loquimur, sic autem: per opposi-
tum est intellectus, quia receptivum earum proximum est anima, latius est per se anima per se non in ma-

dando mag^{is} :: et 24 inq intly / seu intelligi / intelligere est operatio immaterialis, quia proxi-
my receptivy habet n^{on} includere mag^{is}. Est dicere, q^{uo}d licet intly possit representari, et
 terminare dici materialis, d^{icitur} terminata ad ob^{jectum} materiale; inq^{ue} finalis, et sub^{stantia} recepta
 semper exit immaterialis; finalis quid^{em}, quia 24 se n^{on} includit mag^{is}, sub^{stantia} recepta, quia sub^{stantia}
 receptivy eius h^{ab}et n^{on} includere mag^{is}. 29 q^{uo}d a^{utem} recipiat intly, med^{ium} n^{on} est r^{ati}oⁿis agens
 mag^{is}, ut d^{icitur} volens, sed immo est r^{ati}oⁿis agens opposit^{um}, seu q^{uo}d a^{utem} recipit intly, quia
 ipsa a^{utem} n^{on} includit mag^{is}; 1 falli non potest. Probata 4ta. Idem ostendendo aliud simi.

le Maxiorum fundamentis: Ideo, per uos, in substantia spirituali data maiora sunt, quia
 ubi data sunt propria metaphisica et genere, et differentia, clari debet propria physica et maiora, et
 propria, quia genus separatur a maiore, et differentia a propria; Sed fundamentum nullum est ergo
 prima; quia in ipsa maiora sunt, in frequentia substantiali, et in quocumque accidenti, et
 spirituali, quia maiori data uera metaphisica propria et genere, et differentia; Sed minime
 in illis, tamen aliquo et illi data physica propria et maiora, et propria, ut ex se patet, et probatur
 a 1. d. 8. 9. 3. sub n. 16. patenter: ergo fundamentum Maxiorum nullum est; Idcirco
 ipsi Maximi, quomodo defendunt metaphisica maiora. Probatur 6. Detestatio ab incommuni-

enti: si aā rationalis dicitur mōā, repugnare illi esse fīg Corporis; hoc nō agitur.
Probatu sequēta: quidq̃ repugnat parti alicuius totius, repugnat ipsi toti; sed mag
12 repugnat informare, seu esse fīg Corporis: ergo si aā dicitur mōā, repugnare et
ipsi aq̃ esse fīg Corporis. — Ifirmatur 1°: aāc 1°, seu essentialiter actus fūs Corporis p̃ti-
ci Organici p̃a dīg liberis, & p̃ho 2. d. 1. Cap. 1. q̃q̃ definitōe oēs immunitadē mōā;
sed ex d. 1. d. 3. 2. 3. Job n. 6. 7. 2° sic, Quod enim includit aliq̃ p̃a libitatis, nō ē 1°
actus ergo si aā rationalis includeret mag 11, seu aliq̃ p̃a libitatis, repugnaret ipsi aq̃
esse 1°, seu essentialiter actus informans Corporis. Ifirmatur 2°. ex d. 2. d. 16. 2. un.

sub n. 11. ubi probatur quia D. Bonaventura, potius est non esse partes ad realitatem inter se
distinctas, aut: Preferas, si sunt partes, aut integrales, aut essentielles. Si integrales, igitur
:: si sunt partes essentielles substantiales, igitur una est perfectibilis ab alia essentialiter: igitur
ad non potest informare corpus. Probo, quia potius receptiva, et perfectibilis ab alia
potius non potest esse magis dependens, quod magis ignis, licet sit ipse corpus: sed magis igitur
non, licet sit ipse non potest inesse alicui, ipsi informando: igitur sic nec ad potest esse
fratrem, licet sit alicuius; quia licet potius essentiali, scilicet potius illi repugnat informare
re: igitur tota ad non potest esse frater alicuius. Dicant itaque Scoti, q. 1. tra. 1. q. 1.

habeant. Dicunt quidē, et respondent (Subcumbentes oneri) qd hoc argty nihil
valeat, seu nullius e ponderis (nullius, dy sic subcumbit illi), quia id est p^a oppositi
excludenda. Et p^a corporalis in Corpore humano; scilicet, qd repugnaret ipso Corpo-
ri esse subty receptivū ē; quia alieni parti essendi Corpori, nempe sibi repugnare ve-
cipere; Id in sententia Scotistarū hoc n̄ invenitur, nec illud. — Sed hec respono, nec e-
solutio, sed ad summū reductio ad nūq̃ argty, nec ē satisfactio ad authoritatē Dī &
magis, et manifeste Theoscotistas materializantes āq̃ suę procedenti. Unde si ad
argty, quia magis, sat ē illustrare, licet n̄ solvam; ad argty, quia Dī, qd dicunt?
hicenq̃ nec tota vidi, nec audiri. Nobis quidē dicunt, qd n̄ repugnat āq̃ instanti māi
informare corpus, ratiōnant n̄ dant: Vignū Doctori manifeste dicenti, qd āq̃ instanti
māi, seu parte essentiali locali, repugnat esse sibi Corpus, quia sibi parti essentiali repugnat
informare, qd ag dicunt? Dicant, ut audiamus. Sed ag cogitant qd si dicant, au-

[illegible]

Simmo et ut dicitur supra allegatur auctoritas, non, ut est proprium paucis dicere, non solum dicitur, sed etiam
dicitur, et recipere, seu pati non solum magis, sed etiam per quodammodo; utrum informare, quod est proprium
muni fieri, minime potest magis recipere; quia non potest causa operari perfectioni modo, quod ipsa
est in se; sed quia operari sequitur ad esse, sed quia illa operatio oportet perfectiori non potest digne
in sua causa, nec ab illa ut pote imperfectioni dependere: bene magis potest causa operari
imperfectiori modo, quod ipsa in se habet; quia imperfectiori digne, et dependere a perfectioni,
passim potest recipere in causis quibuslibet, et in tantum, quale est spiritus subiacens aperiens, et accedens,
quod in exterioribus, qualiter. Deum aperiens aperiens. En quod patet est disparitas, et ratio,
quodammodo Corporis includentis fieri non repugnat recipere, seu pati, et aperiens includentis magis repug-
nat informare.

Amplius, ut superabundet in nobis ratio, quod dicitur dicitur: Sicut enim
enim quantum maius metaphysica, et magis, et fieri metaphysica, seu genus, et differens includat, nihil
laminis est per se posita, seu maius metaphysica per se includit; ita Corpus humanum, siue includat
magis, et fieri per se posita, nihilominus est per se posita, seu maius per se, et subiacens informan-
bilis, et receptiva ultionis fieri, nempe aperiens. Et per oppositum: Sicut enim si differens, seu per se
metaphysica (rationalitas v.g.) includat genus, et differens, repugnat ipsi esse per se posita, actus, di-
fferens, seu fieri metaphysica, quia ex dicitur allegato, quod enim includit aliquid per se posita non est
actus; ita et si causa rationalis includat magis, et fieri per se posita, repugnat ipsi aperiens esse per se
posita, et essentialiter actus per se posita, seu fieri Corporis. Et si tibi forte obiciatur, quod differens non ult-
ma includit aliquid per se posita, et magis est qualitas differens; - Dic, quod differens non ultimum est solum
tibi notandum, quod per se denominato aperiens, non vero finaliter, ut per se significato
sumpta: 1. modo magis includit ens, quia si est ratio distincta, et non differens distincta; 2.
modo minime includit ens, quia est ultima inextinguibilis realitas, et ita est finaliter differens.
Vide per nos dicta in metaph. Disp. 2. 2. 4. in notab. 5. Unde.

Ita magis dicitur Angelus.

ex d. Aug. lib. 1. Inmirabilis. sacre scripture cap. 1. dicente: Omnipotens. Deum et informi-
mā, quod ipse prius de nihilo didicit, cum dicitur aperiens, hoc est, sensibilibus, et insensibilibus, intelli-
gentibus, et insensibilibus, species multiformes dicitur; id per se intelligitur explicat
Angelus, magis rationalis: 2. dicitur. - 2. ex d. Damasceno 2. dicitur cap. 3. dicente: quod est aliud
a Deo, et aperiens, maius dicitur: 3. dicitur. - 3. ex d. Bonaventura 2. dicitur 3. 1. firmiter tenente, Pri-
ncipalis dicitur maius: quod d. Bonaventura opinione d. 1. 2. 1. 1. dicitur probabiliter indicat.

Ad hec, et similia arguta ab auctoritate d. Augustini, et
et aliorum SS. PP. facta, debet 1. semel, et simul ad omnia verba ipsius d. Aug. Epist. 11. por-
med. ita respondenti ad nonnullas auctoritates sanctorum Ambrosii, Ieronimi, Pra-

7) Nati, et Macianzeni, et ita nos respondere docentis: non enim quoniamlibet disputar-
7) ones, quantum Catholicorum, et laudatorum horum, velut scripturas Canonicas habere
7) debemus, ut nobis non liceat, salva honorificentia, que illis debetur, aliquid eorum
7) scripturarum improbare, atque repudare: satis ego sum (et doce nos tuo exemplo) in scri-
7) pturarum aliorum, et in doce nos verbo, et exhortatione, tales esse volo intellectores meos
7) 24. 2. 2. taliter intelligentes, qualiter d. Aug. docet, et monet, ut d. Ius, et aliorum SS. PP. et
+ scriptis intelligamus, et sentiamus, recte respondere possumus dicenti, quod, salva reverentia sanctorum
24. SS., negamus doctrinam prefatam ipsorum; quia cum non loquanti in maius d. fidei, ita
facere libet nobis, iuxta exemplum, et documentum d. Augustini.

Sed nihilominus, aucto-
ritatibus auctoribus, ubi sigillatim, et 1. ad 1. dicit, quod d. Aug. loquens de cunctis
rebus, quarum creationes, seu formationes aperiens, et nominatum nomen scriptura
sacra, quod quidem nullibi clare, et nominatum refert Angelorum, et aperiens Creationem.
Nec obstat, quod d. Aug. dicat, insensibilibus, et intellectibus; quia pro intellectibus
et insensibilibus intelligit, et accipit, hoc, qui se para dicit maius, et 2. partem nobili-
orem spirituales, et insensibiles. Vel dicit, d. Aug. ibi etiam loqui de Angelorum, et
aperiens formationem, dicit 2. quod ad 1. partem, id est, quod ad Angelos, cum magister sententian-
um 2. d. 13. lib. 5. qui supra illud Gen. 1. dixit Deum, fiat lux, et facta est lux, et

factum creati sine materia. Et idem docet Magister sent. 2. d. 4. h. 1. dicens: alii posuerunt
nec in beatitudine, nec in miseria creati sunt. 2. informis, 3. propria carnis, 4. sancti spiritus,
ut ait Scotus; tunc propria carnis, 5. beatitudinis, ut ait Magister. En quomodo ex ipsi Angelis phi-
si substantia creati, et informis, ipsi postea ^{materia} formati fuerunt, 6. per se, 7. gratia sanctificationis, ut
inquit D. L. 1. postea in 2. instanti exant in gratia uniformis, 8. per se, 9. beatitudinis, seu
sanctificationis, et charitatis divinitate, quod in 3. instanti, ut ibidem docet D. 1. habuerunt, in quo 4. ins-
tanti mali Angeli damnati fuerunt; et ita de istis tenetur, ubi lux fuerunt formati, sicq. divi-
sit Deus lucem a tenebris. Sic est vera sententia, et Augustiniana mensura, prout theologia. Qui
aliter sapit, non bene sapit.

Ad 24. autem Augustinus ex Damasceno dicit, quod loquitur per exage-
rationem, seu hyperbolicam; quia scilicet creaturae omnes in operatione ad puritatem, et simplicitatem
Dei, creaturam quidem, imperfectiorem, et minores sunt, ut ante, quod est metaphisica, et philosophica
metaphisica, et individuali; quod omnes creaturas, in perfectione, et magis repugnant omni-
ni Deo. Hanc 2. intelligit dicitur etiam non velint, nolint, fatentur tenent; ne si ad illam creaturam
est, quod est aliud a Deo, creatura, materia dicitur; sublimo: sed materia, per substantiam, acciden-
tem, et relationem sunt aliud a Deo; 2. utamur materia philosophica. Itaque: sed gratia est aliud a Deo; 2. creaturae.
Itaque: sed Angelus, etiam sunt aliud a Deo; 2. creaturae (suum nature, essentiae, et copulantes) sunt.
habet cor omne a dicitur debent negari: 2. et a nobis contra illam. Sed nequeunt haec contra negare, nisi
sicut nos, ita et illi intelligant Damascenum; 2. de.

Ad 34. autem dicitur, quod per Bonaventuram tenetur,
Angelos, etiam utamur materia; sed hoc est, qui tenet, et defendit, quod materia est essentialiter per se nihil
in actu, seu per se simpliciter per se, quod qui de nil aliud est apud ipsam Bonaventuram, nisi illa per se,
seu non repugnat, quod res creatae habent a dicitur etiam. Quod intelligit per
ex ipso 2. 1. cit. et ex duobus sequentibus. Unde intellectus materia in hoc sensu, quod
magis, quod D. 1. probabiliter iudicat, Angelos utamur materia; ne innegabile est, Angelos habere
per se, seu non repugnat ad esse per se, ut est, et dicitur, quod adhuc intellectus materia in non so-
lue, indicat D. 1. probabitur esse Angelos utamur materia, non quidem ex propria mente, sed ex re-
sponso, et propriis S. Thomae, et aliorum auctoritatem, propriam individuali esse magis; qui boni suppo-
siti inquit, seu fere apud D. 1. 2. Angelos utamur materia, qui revera sunt indivisibiles
et quia sunt creati, et actiones sunt circa singularia; et quia sunt existentes, et omnes
quod est, ideo est, quia unus non est. Unde nihil contra nos.

Ad instans: D. 1. sub. in lib.
Quod per 2. 1. ait: non intendit autem negare, quia Deus facere potest aliquid subitaneum
1) sine materia; sed dicit, quod talis nullo modo esset possibilis, nec 2) aliquid modum altera billi.
2) 1. quia sicut si Deus faceret magis sine materia, nihil ageret, quia quatenus dicitur
3) et agat, per se habet a materia; sic facit existens ab ipso materia, nihil patitur, si-
4) cut enim materia est propria actioni, ita materia patiens. 2. Angelus, etiam, qui revera ad
terram recipiunt in ditione, volitione, gratia de. non sunt substantiae sine materia.

Per hoc ad hanc et similis aliquammodo auctoritatem
D. 1. ex illo libro de materia non desumptum, quod licet D. 1. ibi habuerit talis sententiam,
illam tamen, et modum Cognita, in sententia de dicitur, et neque docuit, ut ita dicitur
se per et tot testimonium ut allegatis supra a nobis; et ita magis illi in Scoti-
mo plani acceptam, doctrinam, quod tradidimus in dyalictis. D. 1. 2. 3. in dictione
S. Aliter, cum quod hunc dicitur doctrina Scoti in sententia apparet materia dicitur
ne ipsius Scoti in libris de materia, de libris, de materia, et de metaphisica, semper standy
et doctrinam in sententia tradidit, propria ratione ibidem proposita: hinc est D. 1. 2. 3. de ma-
teria doctrinam hic, et ibi tradidit, et dicitur totum, et cum libris per se tradidit aucto-
ritatem cum omnibus, et singulis auctoritatibus allegatis a nobis ex sententia, et de per se.
et ex eodolibet, quod quidem opera sunt auctoritatem, et fixa Scoti, patet. Nihilominus per
quod distinguendo intelligit D. 1. talis substantia sine materia nullo modo esset possibilis ratione violenta,
et de; ratione materiali, neque. Est aliter, quod talis substantia immaterialis nullo modo esset

receptiva alicuius qualitatis, seu fiti rationabilis, cum inclinatio, bene tunc qualitas
ad quod naturaliter inclinata: sic dicitur, quod Angelus, etiam non potest violenta
pati, bene tunc naturaliter; neque ex hoc violenta est inclinatio pati, ut si sub
stantia immaterialis non possit recipere aliquam qualitatem, hanc accidentalem, etiam
inclinatio eius, bene tunc intellectus, voluntas, etiam, et quod non necesse inclinatio
eius. Sic patet, quod si substantia, quod nullo modo est violenta possibilis, nec 24 alius
modis alterabilis esset, ut inquit dicitur; et quia substantia alterabilis debet esse sensibilis, unde
ex parte Philonis dicitur. cap. 23. ubi loquitur de alteratione: Substantia sensibilis manente; sub
stantia autem immaterialis minime est sensibilis. Et quia substantia propria alterata, quando violenta, seu
ita inclinatio sua recipit aliquam qualitatem, etiam qualitatem immateriali subiecto; unde aqua
recipit calorem. Et 29 substantia immaterialis, ut potest spiritualis, sit incapax aliquarum qualitatum
etiam; quia qualitates etiam, seu motus phisice se expellentes ab eodem subiecto, sunt passibile
qualitates materiales, ut calor, et frigus, albedo, et nigredo de, ut patet ex dictis in praemissis. Disp. 3. 2.
un. 8. Tandem per 3. partem; hinc, quod dicitur de, talis substantia immaterialis nullo modo est possi
bilis passione violenta; et sequens nec 24 alius modis alterabilis.

Ad probandum, quod dicitur ibi
subiungitur, ita intelligendo dicitur, quod ubi dicitur materia esset passibilis sine forma, materia nihil ageret, quia ut
in fine dictionis demonstratur habemus, minus est perfectio in parte potest esse imperfectio;
etiam si forma esset immaterialis, seu sine materia, ut est anima rationalis, licet ubi non potest violenta pati, bene
tunc potest naturaliter pati; et licet in substantia, licet materia, recipiendo fiti substantia, bene tunc
accidentaliter recipiendo quidem fiti accidentales, ad quas naturaliter inclinata. Itaque secundo, quod
sicut forma est propria actioni, ita materia passioni, non tunc est materia: est dicitur, quod sicut forma est propria omni acti
oni, ita materia potest esse propria omni mutationi, sive substantialis, sive accidentalis materialis, sive ra
tionalis, sive violenta; non tunc infera, quod sicut actio non potest potestesse materia, ita nec passio fiti; neque oppositum
supra monstratur est evidenter. Ita intelligo per dicta litterarum Scoti; et si quis dicitur materia habentem di
cant, ut dicam. Et evanescit vis tota dictionis, quae in littera illa Scoti sita, fundatur ge
neratim.

Preterea quod dicitur in libro de anima propria frequentia accipit
fiti per materia metaphisica totum, seu per eam individuali unum per se metaphisice distinctum ex forma
metaphisica totum, seu ex eum propriis: sic ibi dicitur. 2. l. art. 2. n. 3. ait: in genere materiae materia
metaphisica est materia 1. 1. 1. Vocata materia metaphisica illud, quod patitur substantiam cum eum
fiti, qualem ponimus in hoc, et in anima rationali; quia tenetur in hoc est forma totum, seu quid
dicitur, et similia in anima, cum fiti, seu quidditatis substantiam, seu substantiam est esse indivi
duale, seu materiale, sine quo talis forma, seu quidditas substantiam, substantiam, seu dicitur non potest
nec 24 est, id est est, quia unum non est. Itaque ibi dicitur. n. 1. ait: sic igitur materia metaphisica est materia 1. 1. 1.
in genere materiae.

Ad 4. impossibile, aliquid agere, nisi in virtute 1. agentis, nempe
dei: impossibile est, aliquid pati, nisi in virtute 1. passivi. Sed Angelus, etiam patitur recipiendo
intentiones, et volitiones: et in virtute 1. passivi patitur. Sed 24 passivus est materia 1. 1. 1. hanc ha
bent Angelus, etiam. — Prima: nihil 24 id agere, et pati; sed id Angelus agit pro da
cendo, et pati recipiendo intentiones: et dicitur proprio, 24 agit, et proprio, 24 patitur. Id proprio,
24 agit, est forma, et proprio, 24 patitur est materia: et dicitur. — Ecce maxime dictionis rationale fundat.

Ita ad arguendum deus antecedenti, negando
consequens; ratio disparitatis est, quia omnia agentia creata, sicut in mundo, essentia
sua dependent a deo, ita etiam in agendo, seu in creando dependent essentialiter a deo
simul creando causa illarum; et sicut impossibile est esse sine deo, quia in ipso vivimus,
movemur, et sumus, inquit Augustinus, ita impossibile est operari, seu agere sine deo, quia
sine me nihil potestis facere, inquit interrogans deus; itaque si operari sequitur ad esse,
sicut non possumus esse sine deo, ita nec sine deo operari. Et vero cum non omnia, quae passi
vum, dependent in essendo essentialiter a materia, quia necesse est Angelus, etiam, sed etiam forma
substantialis, accens, et alio sine materia esse, saltem dicitur, possumus; hinc est, quod nec in passi
vum, recipiendo forma unionem, quantum qualitatem, etiam relationem, dependent essen
tialiter a materia: ita 24 a fortiori Angelus, etiam, quod minime in essendo a materia dependet,
minime etiam in pati, seu in recipiendo. — Sed ut arguatur: et sicut quod creatura
quodlibet agit, deus etiam immediate agit; ita quod passivus quodlibet recipit, materia 1. 1. 1. immediate
etiam recipit. Sed hoc falsum, quia materia non potest immediate recipere accidentalia: et passiva non est.

Ad 1^{am} negat absolute maiorem; quia adhuc datur maius, et fit in Angelo,
ipse ratione fit productum rationis; et edo ratione ipsum fit recipere illas, ut ex
impugnacione ista hoc fundamntu supra per nos, facta, ne 2ta fit accidentaliter re
cipiende fit est p^{ri}us magis p^{ri}us, quia magis n^{on}, ne aqua magis recipit
frigiditatem ratione fit, quia ratio n^{on} magis. It^{em}, quia n^{on} est productum, et recipit in se
et n^{on} est omnino induribile est. Ad 2^{am} 50: Angeli essentia ducuntur et subitaneu con
poreu, et ab eis essentialiter differunt: et quia habent magis, et p^{ri}us, et p^{ri}us differunt.

= 6°: in qua datur 2° modus metaphisica, datur et p^{ri}us; sed in Angelo datur 2° modus metaphisica et ge
nere, et differetia: et p^{ri}us et p^{ri}us et maius, et fit. Prassumptu, quia genus sumit a maius,
et differetia a fit. = 7°: ad est mutabile est p^{ri}us et maius, et fit. Sed Angelus est muta
bili. Quia in seone ad alig^{er} et p^{ri}us et maius, et fit. = 8°: Substantia accidentibus, esse
ingenerabile, et incorruptibile. Sunt p^{ri}us et maius. Sed Angelus est ingenerabilis, incorru
ptibilis, et substantia accidentibus: et quia habet magis, cuius he sunt p^{ri}us et maius. = 9°: Sicut corpus
ad ag^{er}, ita anima ad corpus; sed corpus, q^{ui} est p^{ri}us ad ag^{er}, n^{on} fit. et anima, q^{ui} est ag^{er} ad
p^{ri}us, n^{on} fit maius.

Ad 4^{am} 54, de eo antecedentibus, distinguendo C^{on}tra: et quia habent magis,
et fit metaphisica, id est genus, et differetia, et edo; magis, et fit p^{ri}us, n^{on}. Ducuntur quid^{am} p^{ri}
ratione substantia, et differunt p^{ri}us spiritualit^{er}. = Ad 5^{am} n^{on} maius, ut satis oppositum p^{ri}
et facta p^{ri}us non impugnacione: p^{ri}us illud debet intelli^{gi} similitudine, et analogia
n^{on} est facta, et in seone seone. Vide dicta in Angelis. Sup^{er} 2. Cap. 1. q^{ui} d^{icitur} d^{icitur}
4^a = Ad 7^{am} n^{on} maius, ne maius 1^a est substantia mutabilis, et accidentalis, et n^{on} n^{on}
opposita et maius, et fit. Unde Angelus est mutabilis accidentaliter ad mutationem; et id est n^{on} omni
no p^{ri}us simplex; sed p^{ri}us p^{ri}us accidentalis, sicut q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} et subitaneu, et accidente.

Ad 8^{am} d^{icitur}, q^{ui} datur absolute p^{ri}us, minime sequi
ta illa, sed ista sequentia: et Angelus maius; q^{ui} C^{on}tra, q^{ui} fallat^{ur} fit, ipsi d^{icitur} d^{icitur} et d^{icitur}, et
d^{icitur}. = It^{em} x^{on} d^{icitur} d^{icitur} fit: q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} et fit, est generabile, et corruptibile, ne maius
est p^{ri}us generacionis, et corruptionis; sed p^{ri}us v^{er}o, quia Angelus includit magis, est ingenera
bile, et incorruptibile: et Angelus est ingenerabilis, et incorruptibilis, quia est generabile, et cor
ruptibilis. = It^{em} maius est essentialiter, et ab int^{er}no ingenerabilis, et incorruptibilis: et Angelus,
et anima. 2° n^{on} utant^{ur} maius. It^{em} quia q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} maius, est substantia ab int^{er}no corruptibilis, et mortale:
et si Angelus est ab int^{er}no incorruptibilis, sicut ipsa maius, et quia d^{icitur} d^{icitur}; sequitur qui d^{icitur},
et Angelus d^{icitur} maius, quia n^{on} d^{icitur} maius. = Ad 9^{am} q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} substantia accidentibus
fit p^{ri}us maius, q^{ui} ad summu accidentibus et latitudo p^{ri}us subitaneu, ut 2° p^{ri}us d^{icitur} d^{icitur} est. In
generabilis, et incorruptibilis utiq^{ue} sunt p^{ri}us et maius, quas minime p^{ri}us d^{icitur} d^{icitur} cat,
sed immo oppositum, nempe generabilis, et corruptibilis; ne maius est ergo, sicut q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} ingene
rabile, et incorruptibile, et 2° p^{ri}us p^{ri}us generacionis, et corruptionis p^{ri}us. Nec it^{em} inge
nerabilis, et incorruptibilis sunt p^{ri}us et maius in 4° modo, sed solum in 2° modo p^{ri}us illius,
quia l^{et} d^{icitur} d^{icitur} o^{mn}i, et semper magis fit, n^{on} it^{em} solum ipsi, sed etq^{ue} aliis quibus cumq^{ue} rebus, q^{ui} p^{ri}
z^{on} p^{ri}us C^{on}tra habent esse, sicut et ipsa maius 1^a: unde necd^{um} maius 1^a, sed etq^{ue} Angelus, anima in
receptiva, et q^{ui} d^{icitur} d^{icitur}, et q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} moali, q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} a n^{on} p^{ri}us d^{icitur} d^{icitur}, d^{icitur}
C^{on}tra p^{ri}us, et z^{on} p^{ri}us, ut ad 2° in 7° d^{icitur} d^{icitur} allegatus, hec o^{mn}ia sunt incorruptibilia, et ingene
rabilia, sicut ipsa maius 1^a: q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} o^{mn}ia, sicut n^{on} p^{ri}us p^{ri}us p^{ri}us generacionis, sed p^{ri}us C^{on}tra;
ita nec p^{ri}us d^{icitur} d^{icitur} p^{ri}us corruptionis, sed p^{ri}us anihilationis.

Ad 10^{am} p^{ri}us p^{ri}us, et d^{icitur} d^{icitur},
et d^{icitur} in p^{ri}us d^{icitur}: Corpus enim n^{on} est p^{ri}us, et id est p^{ri}us admittere aliquo actualit^{er}
p^{ri}us, et si maius 2° 1^a; anima l^{et} est 1^a actus, et id est p^{ri}us d^{icitur} d^{icitur} habere aliquo p^{ri}us: corpus
n^{on} est maius p^{ri}us; anima l^{et} est p^{ri}us fit, ut inquit p^{ri}us d^{icitur}: Corpus est generat^{ur}, et corruptibile;
anima l^{et} est C^{on}tra, et anihilationis: anima p^{ri}us in suo p^{ri}us d^{icitur} d^{icitur} d^{icitur} d^{icitur}, et
qualit^{er} d^{icitur} d^{icitur}, tanq^{ue} necessitas, et p^{ri}us d^{icitur} d^{icitur} ad ag^{er} recipiend^{um} p^{ri}us d^{icitur} d^{icitur}
D^{icitur} 4. d. 1. 2. 1. n. 31. et d. 11. 2. 3. n. 55. et 56. q^{ui} d^{icitur} d^{icitur} o^{mn}ia, nempe organizatio, et qualit^{er} d^{icitur} d^{icitur}
x^{on} n^{on} p^{ri}us, nisi in p^{ri}us subitaneu inueniunt^{ur}, id est Corpus d^{icitur} d^{icitur} maius, et fit substantia, et
fit ag^{er} d^{icitur} d^{icitur} ag^{er}; in anima l^{et} ad nihil est necessitas p^{ri}us et maius, et fit, immo
est d^{icitur} d^{icitur}, ne ut supra p^{ri}us d^{icitur} d^{icitur} d^{icitur} d^{icitur} d^{icitur} p^{ri}us n^{on} p^{ri}us informare corpus.

+ per vos,

Coelestium, et sublunarium sit eius de rationis. Notandum est, quod unitas specifica magis potest esse duplex; alia intrinseca, quae scilicet habet ex se, cuius suae essentiae propria inde-
pendentia a sua. Alia extrinseca, videlicet illa, quae fita distribuitur magis et determinat
nando ad hanc, illam speciem operis. Haec unitas numerica magis est duplex; 1^a in-
trinseca, et est, quae habet a sua propria necessitate. 2^a extrinseca, quae scilicet habet a sua, quae
sicut determinatur ad speciem, et haec determinatur ad individuum. 3^a Quia est unitas unitatis
generitatis, seu homogeneitatis, quae unitate omnes magis unitatem essent, si omnes inter se
univeria, eo modo, quo plures aquae sunt una aqua, et univerti.
Quod si non queritur unitas unitatis, sed unitas unitatis.

trizenta, eo modo, duo plures aque sunt una aqua, & unum vinum.
 Quod si non querit de maiori ut ad hanc deter-
 minata, non sic certum est, quod in omnibus rebus. Plurimae species distinctae, sicut si ipse in-
 ter se plurimae species differunt; si querit de maiori esse, et in se includere, ut Thomas
 2. 2. in 1. sent. cap. 16. defendit, magis corporum caliditatem esse specificiter distinctam a maiori sub-
 lunari: D. Thomas sequens omni eius scolla, in superiorem suam, et Cajetanus. D. autem
 sublimis. et per consequens ostendit maiorem esse, calorem maiorem maiori, dicit ibidem, quod omni maiori est eis-
 se rationis specificae: igitur D. sequens omnes eius Principales, et alii, ratio sit non
 conclusio: maiori la caliditatem, et sublimari est

[illegible]

quo oia facta necessao ceperunt.
 Dicitur: Ideo materia sublimarij est eiu de rationis, quia cuiuslibet materia est de se in potentia
 Mutationis, unde dicitur Aristoteles in metaphysica, id est, est de se in potentia ad quatuorlibet finem, et ad privationem
 omni eiu de; Id materia celi, in materia terra, in materia aqua, in materia ignis: et eiu de rationis: et eiu de rationis
 non est materia sublimarij, in materia terra. Probatur minor: materia capax cuiuslibet finis, est eiu de
 capax privationis cuiuslibet finis; Id materia, si capax cuiuslibet finis, in materia terra, quod definitur
 per se per se subiectum receptivum omni finis: et materia celi, in materia terra, in materia aqua, in materia ignis
 est eiu de rationis, seu capax cuiuslibet finis, et privationis finis. Et in materia celi, in materia terra, in materia aqua, in materia ignis
 est eiu de rationis, seu materia sublimarij. Primata de D. sub. ibidem sic arguente: Si dicatur
 et, ergo materia in celo non est in potentia Mutationis; quia materia est eiu de rationis totius sui appetitus. - Materia
 nulla materia est eiu de rationis totius sui appetitus, nisi de se de se opposita privationi

Substantia Variabilia, et Comprehensiva sunt. **Q**uod Inq. maa sit numerice multi-
 plicata, et distincta in rebus maa libus, ostendit eundem rationibus, quibus suadet duo
 numerice in aliis quascumq. res: nq. si i. deo Divus, et Beatus coligit, qd. uno n. di-
 stincti quia sunt in diversis locis, Separatim ab invicem existant, unus deservit, altero man-
 nente, unus producit, altero n. producto, itaq. si habent eiq. maa. 12. ipsaq. et aliorum
 12. quia si ead. numero maa. esset in diversis speciebus simul existentibus, ut in ligno, et in igne,
 tunc maa. n. non mutaretur. Quia fia. ad alig. similia generantur posset generare
 nihil conumpendo; posset etq. ead. n. maa. esse simul sub fin. quant. cumq. diversis, et in
 diversis locis existentibus; Id. hęc oia sunt absurda: igit. = Cy hoc Inq. stat, qd. ead. nu-
 merice maa. possit successive transire & una ad alig. praealig. fia., ut & ligno ad ignem, & igne
 ad cineres, & cinere ad terram, & terra ad plantam &c., nq. ut docet Divus, ead. numero maa.
 quae erat in corrupto, manet in genito; alioquin productus genitus esset Creatio, et generatio.
Ita. 12. p. 1. et Tho. 8. metaph. text. 20. dicente: in ali-
quo. calu. In e. maa. l. n. datus, qualis in rebus cadu. reperit. It. 1. d. gener. cap. 6.
actiones habent eipa. corpora. calu. ha. 12. horum, et illorum maa., alia, et alia specific. = Ita
 ad ha., et similes authoritat. Tho., qd. Tho. de pot. gentilis lapsus est in errorem, affirmans, calu.

perfluus. Oxydiparitas.

Ultimo R^e. Itē 29 pars Octūionis: Iy & Tho do-
cente, q^d eade māā ē in genito, et in corrupto: xq nō numerice multiplicata. = Iy? si
oī fūi deservientia ā Deo, et māā oīy xery dflueret in uny, esset una numerice māā:
xq et efado māā ē una merice in oīsbus. = Iy: Itas creatōis ē p^recise singularis, seu
numerice unus; Id māā oīy xery ē trū creatōis: xq una numero. = Iy Lūg: &
unitate l^a efficiētis colligitur, et probat supra ad D^m: unitas māe h; Id l^a efficiens ē
necessāo uny numerice: xq et māā l^a una numerice ē. R^e ad 14 reso antea dicitur.

9.º 6.º an pōa māx sit eius effē, pāo, vel accidens?

Materia enim pōg hōr, t̄q x̄p̄tā f̄iāy, quāy i' Subst̄, quā x̄p̄tā pōtō, cuius
ē pōs pōātr: Epōa cūm ergo pōit̄y agerēt in 2. libro, ubi Locālitatē cūm
Logatūa. In p̄gūnti enim agitur Epōa māg erga f̄iās p̄gūc̄. Sed ante ill
solūtiōē supponim̄ 1°, māg ill differre ab oratio p̄zatiōē p̄gū pōg: et diffinitas ē ar
hēc x̄p̄tā pōg sū f̄iā māg enīa, p̄āō, lacciden 2. lōtā d̄ist̄y? = Supponim̄ 2°, qd qd hēc
nomē pōa sū x̄p̄tā pōg, hōr multiplicē d̄icōē, et abstracōē, iuxta dicta qd p̄t. 1. part. Summ.

253

ut aliqui equivo cōdices Vident, adverte, qđ māa s. p. test. phicē, l. m. phicē sumi: māa
phicē sumpta ē māa ut creata, ut recipit fig, et qđ ea constituit, seu p. ponit, et phicē Cōat
totū, seu p. ponit phicē p. se sublatā; nec māa ē p. pura subtrā pōa, quia ex se nihil
actualitatis phicē, seu frātis includit. Ipse vero māa m. phicē accepta ē quēdā subtrā
inpleta, singularis, et existens, ā qua pullulat pōa illa frātis, seu aptitudo ad fig: et
ita, loquimur de pōa māe, qđ ita resolvimus: Actio: pōa factis māe nec ē actus

illa, seu fāq accidentalē realit̄ distrib. 19° Dec. Primatē & absurdū, qāq illa
 scribā sequentē. 19: quia tunc māā n̄ esset proportionata fāq, nq̄ hęc ē actus keb-
 rāālis, māā vero pōā accidentalis. 23: quia tunc et māā, et fāā n̄ fieret unq̄ pā
 se; 24 quia māā n̄ esset per se pōā, sed pā accens; 24, quia et rebz diversoz pā
 mentoz nequit fieri unq̄ per se; 24 fāā, māā, et pōā ip̄ius esset et diversoz pā
 mentoz, nq̄ māā, et fāā sunt subitōz, pōā autē māā & acciden pāmentatē. 29 Dec
 34, quia tunc fāā accidentalis int̄mior esset māā, suq̄ fāā subitāālis. 44, quia tunc
 māā & se esset in pōā ad suq̄ pōā erga fāā subitāālis. Sed hęc oīa sunt manife-
 sta absurda, quia pōā māā n̄ ē actus superaddit̄, et realit̄ distrib. ē māā.
 Probatur 29° maius. 29° Dec. 29° mi-

ra obvia dicitur quia pro maiori
 Probatur 2^a negativa per relationis Itz 2^a opi-
 nionem: res pro neguit esse de se, seu quidditativo de se in entis absoluto; sed pro fa-
 lii est habitus res pro, maiori autem est quod absolute. et pro maiori ad se in de se maiori. Mi-
 nor autem dicitur: quia res pro est essentialiter ad aliud, absolute vero est
 essentialiter ad se; sed implicat, quod idem sit essentialiter ad se, si, et non sit essentialiter ad
 aliud: et implicat, quod res pro sit de se in entis absoluto. = Thesaurus 1° de 2^a d. 19.
2^a un. n. 13. dicente: Dicitur, res pro non est per se de se in propter receptivam, siue
passivam. Id maiori est pro receptiva, seu passiva: et res pro, quae importat ipsa passiva pro
non est per se de se, seu quidditativo maiori. = Thesaurus 2° de 2^a metaph. 2. n. 1.
dicente: et huiusmodi, quod pro subceptiva in quocumque, siue in maiori, siue in subiecto ali-
quo, non est essentialiter illi, in quo est. = Thesaurus 2°: quia aptitudo supponit et, cuius est,
essentialiter distincta: sed pro passiva est aptitudo maiori ad se: et sic. Et maiori et Res dicente: om-
nino quod relatiue debet et alio de pro relativo: et est quod per priora de relatione.

pro 1^a opinione: Eius possunt
pōa nāles agendi, et patiendi in 2^a specie qualitatis; Id pōa māg ē possibilis, seu
adnāalis pati: qd talis pōa ē qualitas, et nequaquam accens realis diūmū, ā māa. — 14.
Talis pōa ē separabilis ā māa: qd accens realis diūmū. Patet antm; quia adueniente pōa
pōa pōa in māa, nq ē pōa, et pōa 2. Phica. actus, et pōa opposita intese; id est
n diūmū, māg pōa recipere pōa, quq hber. 14. Et. — 15. pōa alius generis nihil ē illius
generis, ad qd pōa ē; Id pōa māg ē ad totū genus pōa, seu labitū: qd pōa nihil
ē generis labitū. Id ē alq: qd accens. Rē ad 1^{am} nqda māa. Aliud enim ē pōa ac

20, minime
minime, sicut e' fia. Arg. 2^a pro 2^a opinione et 1° ex D^e in lib. 2° de p^{ro} p^{ro} 2. 8. n. 1.
dianne: sicut ex fia p^{er} suff. essig, et h^{ic} p^{er} aliud re. ab ea differant, e' adus p^{er}ficiens
m^{ag}, sic m^{ag} p^{er} suff. essig e' receptiva fia. = Arg. D^e ibid. n. 6. sic ar: Est scien. dy, qu^o
m^{ag}, et sua p^{ro}a, p^{er} qu^o e' fia substativ^o receptiva, sunt omnino id^e in re, differu
ha sol^o r^{ati}one. 2° ex D^e p^{ro}a fia h^{ic} m^{ag} e' Quia, quiddit^e, et p^{ro}a receptiv^o, mini
m^{ag} ab illa fia h^{ic} dⁱstⁱnda. P^{er} 2°, D^e ibi tant^o l^ole, p^{ro}a n^o esse realit^e dⁱstⁱnta a
re, et h^{ic} p^{ro}a n^o e' aliud

minore, sicut et magis. Art. 2.º pro 2.ª opinione et v. de v. in no. 2.ª. p. 1.ª.
dicitur: sicut et magis per se sufficiens, et non per aliud et ab ea differens, est actus perfectus
magis, sic magis per se sufficiens est receptiva. fig. = 1.ª. ibid. n. 6. sic autem: est scire quod, quia
magis, et sua propria, per quod est habens subiectivum receptiva, sunt omnino idem in re, differunt
solum ratione. 2.ª. de quod propria finalis magis est Quia, quidditate, et suo
magis ab illa finalitate distincta. Præterea, ibi tantum dicitur, quod non esse realiter distinctum a
magis: quod in 1.ª. principalem auctoritate clare ostendit D.º, dicitur autem, quod propria magis non est aliud
et ab ea differens, per quod verba excludit aperte D.º. in 2.ª. magis, etiam quod distinctum est;
verba illa 2.ª. auctoritatis, magis, et sua propria sunt omnino idem in re, differunt solum ratione,
quidquid arguitur; ne verba sunt omnino idem realiter in re, seu eadem omnino res, non verò idem
finaliter. Et sic videtur, quod ultima illa verba, differunt solum ratione, sunt exclusiva distincti-
onis finalis et propria; fallit itaque non imaginatio; ne intelligenda iuxta doctrinam ipsius Scoti
1.º. d. 8. q. 2. ad 2.ª. questionem, docentem quod distinctio finalis et propria potest autem vocari 1.ª.
ba sunt D.º. differunt rationem, sicut dicit D.º. quidam, non quod ratio accipiat pro differenti-
a formata ab intellectu, sed ratio accipit pro quidditate rei. Unde dicitur magis per se sufficiens
receptiva finalis, est quidam per se sufficiens, et non per aliud, realiter superaddit receptiva, quia
ipsa propria non est realiter aliud ab entia magis, quantum sit finalis distincta: ideo D.º. in solutione
pro nobis allegatur, dicitur autem, receptum non est per se ratione propria receptivam, sicut per
viam: (subdit) quia recipiens, cuiusmodi est magis, recipit finalis per se sufficiens, non per
relationem, intelligit, realiter distinctum; ne hoc expresse ibi probare intendit, ut intuenti pa-
rebit. Art. 3.º. in ratione, et v. sic: magis essentialiter est in potentia; et essentialiter potest operari. Sed
non nisi per modum propria potest: et essentialiter est propria passiva. = 2.ª. sic: Passiva ratione sunt receptiva
aliqui operari; 1.ª. magis 1.ª. essentialiter potest receptiva finalis: et essentialiter propria ad finalis. = 3.ª. sic:

254

Rhad 19 dubingolo antus: maa

Dico igitur, quod

9.º 7.^a quomodo māā ^{1^a} omnes frās, & an etiam
Corruptas appetat?

Corruptas appetat?

Ad appetitum factus, est indubitabile; quod quidem supponunt, et tenent omnes ex Epistola 1.
 Phil.: 1. d. dicente: Id hoc est magis proinde appetitum illud (nuncupat) ad si foemina
maorem, et tunc appetat nuptialium. Dicitur ratione; nam quodlibet nuptialiter ap-
 petit suam perfectionem; Idem factus est perfectio magis: et magis nuptialiter appetit factus est.
 Adhuc magis, quod proinde appetitus magis idem omnino videtur, et solus differtur per ai-
 mum ad finem, nam si fuerit factus est magis, inclinat magis dicitur proinde, et quodammodo factus est bonum du-
 cimus, dicitur appetitus.

nient, tunc inclinatio magis ad illud dicitur appetitus: unde omnia quae diximus, et di-
camus de potentia magis, pariter in appetitu eius applicari debent.

Notandum est 20. quod appetitus in duntaxat est quidam inclinatio, seu propensio in bonum duntaxat, et dupliciter scilicet, elicitus, et innatus, scilicet ab actu sensu, intellectuali, et naturalis: appetitus elicitus, seu intentionalis (qui proprie appetitus est) est actus appetendi tendens in bonum apprehensum: ap-
petitus elicitus, quia ab aliqua potentia appetitiva elicita, seu producta. Tunc actus. Hec autem
appetitus non nisi in vivis sensibilibus, et rationalibus invenitur, sensibilibus, seu materialibus
in brutis, rationalibus, seu spiritualibus in Angelis, etiam rationalibus, materialibus, et spiritualibus, simul
reperiuntur in homine, qui sensibilibus, et rationalibus est: unde si bonum apprehensum per intellectum, appe-
titus est rationalis, si per sensum, sensitivus. Appetitus autem innatus, seu naturalis (qui solum ma-
terialiter, et per analogiam ad elicitus dicitur appetitus) est naturalis propensio, seu incli-
natio. Cuiuslibet rei ad id quod per se perfectior: ideoque dicitur innatus, quia non est ali-
quis actus naturalis, seu productus, sed habitus, et naturalis propensio ad bonum duntaxat:
qui appetitus est in rebus animatis reperiuntur, ut in gravi inclinatio ad deorsum, et in
levis ad sursum, et ita in materia ad finem; quo sensu dicitur philosophus, bonum est, quod omnia appetunt.

Notandum est 20. quod appetitus elicitus ex se, et
simplicitate respicit bonum duntaxat, et ita dicitur amor simpliciter; si vero tale bonum
sit obiectum, seu non ponitur, appetitus est ad illud dicitur desiderium: si vero sit passivum, ita
in possessione, appetitus dicitur delectatio, seu delectatio: et sic pariter familia-
liter appetitus innatus. Unde dicitur hic loquendum de appetitu innato magis, prout talis ap-
petitus duntaxat, seu privatione finis, erit appetitus desiderii; seu possessione finis, erit
talis appetitus delectationis; et dicitur 24. et talis appetitus amoris, seu passionis
simpliciter, et sic est proximus, seu propria potentia magis; nam in duobus aliis sensibus cum pro-
prie dicitur de privatione, seu possessione finis, quae pariter adesse, et abesse ab eo igitur in tali
appetitu carere, sicut appetitus est accidentaliter, et realiter duntaxat a materia.

Pro 21. notum potest revolvenda notandum est quod 20.
potentia, seu appetitus magis ad finem tripliciter videtur debere, scilicet, remotissime, reme-
di, et proxime: potentia remotissima est pura capacitas magis ad finem, sine dispositioni-
bus, et sine agente, quod potest finem in materia naturaliter introducere; sic se habet Cadaver res-
pectu animae. Potentia remota est eadem capacitas magis sine dispositionibus ad recipiendum finem, quae
magis finem aliquo agente naturaliter prout in materia introducere; sic se habet materia, dicitur in loco
virescentis, respectu finis ignis. Potentia proxima est eadem capacitas magis ad finem, quae agens na-
turaliter potest introducere in materia disposita, cuiusque dispositionibus ad expedite recipiendum
finem; sic se habet finis ligni, quando per Calorem, et Circulationem disposita, et expedita ad finem
non recipiendum. huius supponitur sit:

1. Dicitur: materia talis appetit omnia, et singulas formas, nec
dicitur 24 gradus duntaxat finis; sed dicitur 24 particulares speciales; non tamen 24 rationes individuales finis,
scilicet, seu multipliciter. Dicitur quod ad 24, et 29 partes est dicitur 1. d. 23. proprie finis, cum quo et de
scilicet. Probata 29. materia appetit finem, quia est eius perfectio per bonum sibi duntaxat; sed
forma non solum 24 gradus, seu rationes duntaxat finis, sed etiam 24 gradus speciales est perfectio, et bonum
magis: 29 materia appetit finem 24 gradus generis, et speciem finis. Primus: in tantum materia
dicitur est sub una forma, appetit ad hunc aliam, quia perfectio, quae ab illa alia potest haberi, non
habet ab illa, sub qua est; sed perfectio generis finis, quae magis habet ab illa alia, habet ab
ea, sub qua est: 29 si non homines appetunt, cum per se proprie perfectio speciem finis, quae
habet ab illa, et non habet a ea, sub qua est. Mater est unum: et minor, quia perfectio,
seu ratio generis finis est eadem finalis in hac, et in illa, sicut est in de forma.

Notandum est 21. quod velut sit de proprie, et de pariter scilicet tenentes huius materia,
quod materia appetit formas etiam 24 gradus individuales, probata tamen, et 10. sic: forma 24
gradus individuales non est perfectio magis: sed ideo materia appetit finem 24 gradus generis,
et speciem finis, quod 24 illas formas perfectio magis: 29 eadem ratio, quae probat 24, et 29 par-

hinc patet de ratione, quod bar pars 3. dicitur, scilicet materia non appetit fieri 24. gradus
in alio duali. Probatur materia non appetit fieri 24. gradus in alio duali, quia perfectio
ipsi fieri, non est perfectio magis; sed gradus individuales non addunt novam partem, et est
aliquid perfectius fieri, et non 24. gradus, sed est perfectio magis. Materia non appetit
quia materia non potest perficere magis 24. gradus, sed ipsa non facit perfectionem perfectam.
materia similiter patet; quia differentia individualis non addit partem perfectionis speciei; neque
ut et ipse Aristoteles dicit. 10. metaph. 9. 11. bene docet, inter individua eadem speciei non
dare iniquitatem perfectionis, quia differentia individuales non addunt partem perfectionis
eius, cum sint differentie pure materiales. Probatur 2. eadem negativa pars: materia non appetit fieri 24. gradus in alio duali.

Materia non appetit fieri 24. gradus in alio duali: et nec 24. gradus in alio duali. Rationes recollige
ab omnibus, et patet evidenter; alia materia appetit fieri in alio duali. Rationes sunt: Quia materia
de se prima consideranda a fieri, est finalis, ideo materia non appetit fieri 24. gradus in alio duali;
sed materia ex se, et in dependencia a fieri, est finalis in alio duali, seu singulari: et non appetit
fieri 24. gradus in alio duali. Materia est evidens, quia materia non appetit fieri 24. gradus in alio duali, sed
re per se. Materia est manifestata: et dicitur. Thema: sicut materia dicitur cum materia in
ratione entis, quia utraque est esse finalis ens, ita aliquid dicitur cum in gradu individuali,
quia utraque est finalis singulari; sed bene iuxta ipsum Aristotelem dicitur 2. ethicorum 1. 6. et
1. n. 126. materia 24. gradus suos est perfectio magis, illo solo excepto, in quo cum
materia dicitur: et sicut materia non est perfectio magis 24. gradus in alio duali, nec 24. gradus in alio duali
in parte, quia in hoc dicitur cum materia; ita nec 24. gradus in alio duali, et consequenter de.

Probatur 3. eadem negativa pars: cum materia habet aliquam
fieri ipsam 24. gradus, et potest disponi ad aliquid fieri ipsam numerice. scilicet dicitur proxime acci-
piendum; in 1. metaph. 1. 1. materia: qualitates disponentes magis ad proxime accipiendum aliquid
fieri, disponunt necessitas ad corruptionem fieri, quia ipsa materia habet, quia generatio uni-
us est corruptio alterius; sed qualitates disponentes magis ad fieri ipsam 24. gradus accipiendum,
non sunt corruptores, sed immo necessitas foveres, facientes, et uterantes fieri ipsam 24. gradus
quod ipsa materia habet: et cum materia habet unum fieri ipsam, non potest disponi ad aliquid aliud
speciei accipiendum. Materia dicitur: et materia est evidens, quia qualitates disponentes ad
fieri ipsam 24. gradus sunt: cecitas, et calor, quod quidem sunt naturalia dixerunt Aristoteles 2. ethicorum
1. 6. et 1. n. 126. et 24. gradus in alio duali. Materia: et materia est evidens, quia materia non appetit fieri 24. gradus in alio duali, nec 24. gradus in alio duali
Probatur 4. materia potest disponi, et habet materiam ad fieri 24. gradus illam appetit, et non habet; sed
cum materia habet aliquam fieri ipsam non potest proxime disponi, et transformari ad aliquid aliud
speciei: et materia aliquid 24. gradus illam non habet, non appetit. Sed sicut 24. gradus in alio duali illam illam
non habet: et materia non appetit fieri 24. gradus in alio duali. Subiungitur per, quia cum materia habet
aliquam fieri ipsam, habet aliam cum eadem speciei 24. gradus generalem, et speciem, et sicut 24
gradus, et speciem in alio duali non habet illas.

2. conclusio: materia non naturaliter appetit fieri corruptas, sicut amittas. Et immo in se scitatas. Probatur: appetit fieri magis ad fieri est ratio, sed appetit ipsi magis realiter identificata; sed sicut fieri cor

ruptas, si non, semper materia appetit suas proprietates: et ut si fieri sint corruptas, ad
huc immo materia naturaliter appetit illas. Thema: materia non appetit fieri per se,
ut sunt sub existens; aliam non appetit fieri possibilem, et ita sicut appetit fieri quod
habet se appetit fieri etiam corruptas. Vel e contra sic: ideo materia appetit fieri adhuc
non existens, quia potest perfici ab illis, et cum ipsis unum per se faciat; sed si Deus
(supponit) reproducere fieri in corruptas, nihilominus perficiunt magis, et facer
rent unum per se cum illa: et dicitur. Et minor; quia si Deus reprobaret corruptas materiam fac
per naturaliter perficiant, et facerent unum per se cum illa: similiter si Deus reprobaret unum
etiam, per naturaliter perficiant, et facerent. Et dicitur: quia materia naturaliter appetit fieri
possibilem; sed fieri in corruptis adhuc sunt possibilem: et dicitur. Ita patet pars 3.

De ratione 1. materia non potest uniri cum fieri ut sic, neque cum omnibus speciebus fieri;
sed appetit naturaliter magis non est ad aliquid sibi impossibile: et materia non appetit fieri in immo,

quod in parte est finis. — *Pra* distinguenda maius: n. potest unum cu finis ut sit perfectio
necq. cu alio simul, sed si quia maius n. habet p. q. Simul tamen, sed Simul tamen p. q. aut
est finis; n. potest unum cu finis ut sit perfectio, necq. cu alio in differentia, et
successum, seu distinctio, n. q. sufficit enim, qd nulla sit finis, cu qua n. possit unum, et
ab ea perfectio, ut dicatur, appere n. q.

Arg. 20: maius appetit finem, quod habet, n. q.
finem, quod n. habet: n. q. d. Probatur autem quod ad 19 partem, quia cu de hunc patet ad sit
causa appetitus, nemo potest appetere id, qd ponit de, cu n. habeat eam privationem. Probatur
etiam quod ad 29 partem: si maius appetit finem, quod n. habet, appetit perfectio in corruptio
p. hunc p. hunc, et finem, quod habet, id hoc in re. Et sequitur maius, quia cu maius
n. possit habere aliquid finem, nisi ex parte hanc, quod habet, id aliquid appetit, et perfectio p. q.
est corruptio, et ex parte hunc, quod habet. *Pra* nota de maius. Ut maius enim ap-

petit, ponit appetitum deplacitum, et n. potest appetere delectari, unde ad 19 partem
bonum distinguere sic: nemo potest appetere appetere delectari id qd ponit de, de-
lectari, appetitum deplacitum, n. q. Ad 29 autem probationem distinguere sequitur sic: appe-
tens perfectio in delectari, et perfectio corruptio p. hunc, et finem, quod habet, id delectari, et
perfectio, n. q. Quod enim maius n. possit habere aliquid finem, n. de parte delectari, quod habet,
hoc quod n. provenit delectari, et p. se de appetitu maius, id ex impossibilitate finis
29, et ex ordine universi: unde semper salvata qd maius p. se de appetitu sui per-
fectionem, licet ex tali appetitu p. se accipit, et p. se accipit maius sui delectari, sequitur con-
sumptio aliter finis: sicut enim v. g. homo, qui seminat, p. se, et delectari delectari appetit,
et vult novam multiplicatam gratiam colligere, licet ex tali intentione in delectari, et
propter eius finem intentionem sequatur necessitas maius, seu corruptio seminis p. hunc, quia
nisi gratia faceretur cadere in terram, maius finem, ipse delectari manet, itaq.

Sed instabit: privatio finalis e. n. ens, et appetitus
aut e. ens positiva; id nam n. potest esse causa instabit positiva: n. q. p. se ut causa
seu ratio cui maius appetit finem absentem. Sed maius n. appetit finem, quod n. habet. — *Pra*
distinguit 29 partem maius: appetitus simpliciter, seu finalis simpliciter, et ens positiva, qd
delectari, appetitus sui ratione delectari, n. q. quia ut ibi dicitur delectari, seu delectari
in maius appetitum illud. Quare privatio n. delectari, et p. se, id delectari occasionaliter generat
appetitum, nec tunc appetitus simpliciter simpliciter, id delectari delectari, et sub ratione delectari
delectari, quatinus, sicut privatio boni occasionaliter annuat, seu delectari delectari in ap-
petente bonum illud absum.

Ista negatur parte 29 conclusionis *Arg. 10*: nisi finis sit
singularis, n. potest realiter unum maius, et eius appetitus p. hunc facere: id maius ap-
petit finem 29 qd sunt realiter univocales, et p. hunc delectari delectari delectari, et appetit
illas 29 gradus in individualibus in parte. Maius e. videtur, et p. hunc delectari, quia finis, nisi
sit privatio, et delectari et delectari singularis, n. potest realiter unum, et p. hunc perfectio.
— *Pra* deinde p. hunc, modo e. qd p. hunc delectari delectari delectari, et ad simpliciter, et p. hunc delectari
ad rationem finis appetitum ad rationem finis specificat appetitus. In distinctione enim
sui singularis finis e. qd delectari delectari delectari ut ipse finis p. hunc delectari
licet perfectio, et delectari appetitum maius, n. tunc e. ratio finis 29 qd finis maius delectari
et perfectio maius: unde ad summum maius appetit finem 29 individualium delectari delectari,
et perfectio, et delectari n. vero finalis, n. q. maius n. p. hunc delectari delectari delectari delectari
identitatem, et delectari n. vero finalis, n. q. maius n. p. hunc delectari delectari delectari delectari
valuationem finis, id p. hunc delectari finis circumstantiarum, habitudinis, et p. hunc delectari
delectari. — *Probatur* tunc appetitum: nisi finis sit ens, existens, et substantia, n. potest realiter p. hunc
delectari, et delectari appetitum maius: et ipse maius appetit finem 29 gradus ens, et delectari, et sub-
stantia. Id hoc e. falsum, et est illud. *Arg. 20*: delectari maius habet hanc rationem, et appetit
aliquid: n. q. n. 29, quia illa ratio ad delectari perfectio maius, sicut ratio: et 29, et delectari appetit
aliquid delectari ad delectari. Id n. ut delectari in delectari: et ut delectari in delectari, et delectari

[illegible]

May 29

Idem corpus est perfectum: et nullat per magis ad id. Per ad aegy diuino
maior: et per primum nati debet correspondere per ad id nati in tota na-
ali fuerit. Et de ista est in nati. Coram primum. Primum est. Quod
2. l. Primum. Soluunt hoc id est. Quod primum nati in tota nati. Primum est.

illi potius magis ad finem corruptum debet corruptione deum per agentem potentis hanc
finem inducere in materia; sed hanc agentis non potest hanc deum corruptum. Quod si in per se
ita naturalis corporis ad agendum totum deum inducere per in corpore; et simi-
liter est in per se naturalis. Ceterum ad hunc. Adhuc in per se. Hanc corruptum deum produ-
cere, et hanc agentis super agentis non nisi supernaturalis producentis illi; sed hanc
corruptum magis est naturalis actus, naturalis quidem deum hanc, et perfectum magis; per me
nisi supernaturalis, et per miraculum non potest non perfectum magis; idem magis est in per se
ita naturalis ad illi, hanc et ad quamvis alii finem. Nec enim deum producit hanc.

quæ in illis, ut in his naturalibus recipiunt, et per se habet inter se possibilem causam. — Recipi-
maius per se magis, et per se dictum. — Ad istum autem dictionem per se magis: ad per-
se magis nullam per se ad se fuisse, unde, quod ad istum esse, necesse est. Sed nec per se magis
facile per se in corrupta corrupta non fuisse; sed tamen bene per se facile per se per se
corrupta, unde sit, nec per se ducatur. Sic et datur in deo per se ad se ad se per se
reproducentem, et in magis per se patet ad illa recipiendum. Sed in istis: in magis

respondeatur, et in maiori parte. Sed in istis: si maiori be-
re naturalis, et appetitus ad finem, et Veritas in motu in die iustici-
e naturalis. Et hoc: et sic. = Per, quia in maiori motu, quod est ad agens
reunens ad Corpus, et quod superius, et sic in maiori. Et parte Corporis ad
ag, et ag ad Corpus, naturalis quod est, quia iuxta eorum naturam inclinatio, et agens,
ideo Corpus hinc ad Violentiam, et ad hinc Corpus ad quodlibet Violentia phre-
t, quia ex determinati, et naturalis inclinatio Corpus ad ag, et ad Corpus, tangens
Ipse ad Ipse, hinc, et Violentia hinc se in ag quod est, ideo reunens naturalis
est, quia iuxta naturam inclinatio, et agens Corpus, et ad reunens: quoniam reple-
mentis reunens sapientialis sit, et hinc Violentia ad quodlibet agens id facere.

Delio: mai 13. Vespertili quatuor diebus, id est, diebus 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 84

Partes 23 de Oct 4 de 1926. No. 3. Lima.

[illegible]

Art. 3. Si mai magis appetatur perfectior fig, magis et deperit nobilitati fieri
in nobilibus; si fieri, tunc unde mai deperit ad minus perfectior fig, tunc
mai violentate, et violenta quoviam sub fia mai perfectior; sed si mai expe-
riatur, et 24 dicitur mai magis, quod subga a magis fia mai perfectior, et mai
et sola agente determinat mai potius ad unum quod ad alium fig recipiendi; et quia
mai ex se equaliter e indifferens ad omnia; alia determinat ab agente, de illis magis
ad fig mai perfectior recipiendi, quod ad perfectior determinat. **Ad 30.**
e equaliter indifferens ad omnia, et quoviam fia artificiales, et sola ab agente de-
terminata potius ad perfectior, quod ad diffior fig recipiendi; et potius mai fia ad
fia nobilitas. **Ad 31** negando sequitur quod ad unamq. nobilitas. Quod ad 32, quia
mai de se sub fia nobilitas, et tunc appetit fig in nobilitas, et ita si a agente de-
ponatur, tunc mutabile nobilitas ad fia nobilitas, quod quoviam fia nobilitas appetit, et in
fig deperit in nobilitas altera. Quod ad 33, quia de illa 29 fia fia in nobilitas se magis
determinata, seu determinat nobilitas in determinat mai, tunc fia, et tunc sub illa fia n violenta,
sed mai fia quoviam; sub illa enim violenta, quoviam recipit alia fia mai inclinatione
nobilitas eius, et de quoviam recipit nobilitas, et quoviam potius se magis; et de mai nobilitas appe-
tit quoviam fia, tunc, et de sub illa violenta, sed sub quoviam fia nobilitas quoviam
et, tunc nobilitas sub fia perfectior, quod sub alia ad illa in determinat alia fia,
et docet ita ex parte 4. d. 96. 2. 6. n. 3. **Ad 43** distinguendo Coem: et mai ex se equaliter
e indifferens ad omnia fia recipiendi, et de; ad de determinat, et de. Quod enim
mai adu recipiat fia, potius ab agente equaliter potius disponere illa ad
quoviam fia recipiendi; sed magis mai appetat fia, hoc n potius ab agente
sed mai ex se sola fia, et de illa potius perfectior, quod minus perfectior deperit. **Neg.**
ideo violentate a agente, de potius ad in nobilitas recipiendi determinat, seu de-
minat magis, et illa fia e forma, et iuxta nobilitas inclinatione mai. **Ad 44**
magis de, et de mai 30. e equaliter indifferens ad omnia, et quoviam fia artificiales
recipiendi, seu ab agente imperiendi, et in hoc quod tunc potius
ad de; sed e magis de potius deperit, quia mai 30. n appetit iniquitate fia
artificiales, et quia illa minime nobilitas appetit, quia cy n fia perfectior nobilitas,
nec dea appetit nobilitas innatur ad illas. unde in optimo loco d. 2. d. 18. 2. un.
n. 3. mai artificiales e in potius neutra ad fia artificiales, n deo in potius nobilitas,
sicut e mai 30. ad fia; sed fia artificiales nec sunt iuxta, nec dea inclinatione nobilitas
deperit, quia nec nobilitas inclinatur ad illas, nec ad oppositum illarum; et deo n magis de
magis appetat unum quoviam fia, et de n alia appetit.

Art. 4. in se unica, et indivisibili.
n e prius, et posterius, nec magis, et minus, neq. hec dicunt deperit, quod prius e in se plura;
sed app. deperit mai e unica, et indivisibili, tunc a potius intentionis, et extensionis: et tunc op-
positum n potius modo mai, modo minor esset, nec prius ad unum quod ad alium fig determinat.
= 6. appetit magis unum quod aliud, e proprium solius cognitivis, et deperit nobilitas
et mai bonum e minus; sed hoc app. deperit magis, quod cognitiva minima est, et de.
Ad 34 distinguendo magis quod ad unamq.
partem: n e successive prius, et posterius, nec interne magis, et minus, et de; n e simul
prius, et posterius, nec deperit magis, et minus, et de. **Appetitus** enim magis n deperit suc-
cive, seu n determinata prius et mai rei ad fia perfectior, quod ad minus perfectior fia
quod nec deperit deperit a mai deperit potius imperiendi, sed et deperit in nobilitas
bene docet. **Sed** ex mai rei simul, et simul ad omnia fia, tunc quod ad fia eius ad de qua-
ty tendit, et determinata, prius deperit potius primariorum ad fia perfectior, quod
ad minus perfectior. **Nec** volumus, et in appetit magis deperit intentio, et deperit aliquid

Id appetitum illam maiorem, et minus extensum, quatinus principaliter tendit in maiorem bonum, et minus principaliter in maiorem bonum. Nec tunc est maior, et minus, quia secundum hoc sunt per se ipsa dicitur, et multumque opinionibus innotuerunt docent, sed eorum subiectum, nec in se habet, tunc exigibile, quia maiorem principaliter exigit, sed per se ipsum, et minus principaliter exigit, et tunc minus principaliter. Ad hoc autem quod maior est una appetitus dicitur, falsum autem est, et minus, quod est appetitus maior. In maiorem enim in cognitionem dicitur habere super diffinitionem cognitionis: idcirco hoc probatur, et dicitur, seu mente capere, quod idcirco dicitur metaphorice dicitur licet non utatur ratione, seu cognitione, habet appetitus maiorem et exponit illi periculo ob caput de se ipsum, quia natus est plus amare caput, de maiori bono, sed igitur eorum suum modo in bonis certis: immo et arbor in umbra lo co tendit plus in maiorem bonum ob solis bonum, sed quod tendit, unde per se in cognitionem instans tunc quasi dicitur, et super de se ipsum cognitionis.

Quaestio 1^a: utrum maiorem de se habet nobiliori appetitus minus nobilis? Res affirmativa. Probatur 1°: quia dicitur 1. d. 12. sub n. 6. Ad ultimum, nullatenus facit sicut plene appetitus maiorem et nobiliori habita, adhuc maiorem appetit alias. 2°: quia tunc adqueat appetitus maiorem sunt omnes facit, sed facit nobiliori habita, nec omnes facit: et nobiliori habita, adhuc appetitus tendit ad alias, tuncque ad ipse sua tunc adqueat. 3°: quia si maiorem non appetit alias, tunc ipse est maiorem et tunc perfectior facit, nec incorruptibile; sed hoc implicat, de maiori maiorem. 4°: Probatur sequens, quia corruptio dicitur, et facit per se ipsum dicitur maiorem, licet non dicitur, et appetitus maiorem ad facit non habita: et si de perfectior habita, non appetit alias, nec est corruptio, nec tunc corruptio tunc dicitur sequens: itaque hoc non est corruptibile, quia facit non nobilior est omni alius facit.

Obiicies: facit perfectior, sicut appetitus maiorem, ut 8. v. g. facit vero imperfectior, ut 4^a: et facit nobiliori sicut appetitus maiorem, et tunc quod ad quatuor perfectionem facit innotuerunt. Igitur nobiliori habita, non appetit, nec non desiderat aliam. Res distinguendo aduersus: facit perfectior sicut ut 8. in eodem ordine, in quo facit imperfectior sicut ut 4^a, nec, in diuerso ordine, nec, et nego utramque. Cuius enim ille facit non sunt eundem, sed alterius, et tunc dicitur, et rationis facit specificae, tunc, quod opaco perfectionem facit innotuerunt non possunt dicitur in facit nobiliori, quia perfectio autem species non dicitur in eadem specie, et sequens nec ab illa probatur. Si enim essent eundem rationis, ut albedo ut 8, et albedo ut 4^a, tunc eundem 1^a, non appetit innotuerunt, sed ad dicitur extensum 2^a, tunc maiorem perfectior.

Quaestio 2^a: an, si maiorem habet unum facit dicitur, seu innotuerunt perfectionem omni facit possibilibus, appetit aliam illam aliam? Supponimus, eorum enim impossibile, quia tunc facit sunt infinita, quod requirit, sed tunc hypotesi aduersus (cy d. 1. d. 12. sub n. 6. Ad ultimum, dicente: nulla igitur una facit poterit se sicutare omni appetitus maiorem ad facit: nisi in illa una facit omnes facit innotuerunt. Et 2. d. 14. 2. 1. n. 3. dicente: nulla facit dat actum oppositum perfectioni eundem facit, nisi in se dicitur omni facit sicut innotuerunt.) procedit dubium: ad quod

Res negativa. Probatur: illa facit sicutare totum appetitus maiorem: et semel habita, non habet maiorem appetitus desiderii eorum aliam omnes in se, sed nullo modo illas appetit; quia si de illis in se non habet, illas non desiderat, nullo modo illas in se appetit. Rationis utat de ipso per allegato d. 1, et 12 probatur: si maiorem simul habet omnes facit, et tunc appetitus maiorem est plene sicutare, quia perfectionem omni facit habet; sed per se ipsum unum maiorem facit habet perfectionem omni facit: et sequens. Per assumptionem: idcirco beatus propter dicitur clare dicitur nil aliud appetit, quia dicitur sicutare adqueat totum eius appetitus, et dicitur perfectionem, et tunc dicitur omni facit ob idcirco. 12: illa facit dicitur actum oppositum perfectioni eundem facit, ut dicitur supra

ex quibus subij inclinata ad aliquam perfectionem in omni, et in inclinata ad partes perfe-
ctionis sub illa omni. Mentas. Item ex hoc quod inclinatio non in natura propria, sed in
de. = ita. differentia specifica ad aliam perfectionem generis: et similia inclinata in perfectionem gene-
ricam, et in perfectionem aliam in speciem. = Item: ita in qualitate apparet fieri: sed in 24 gradibus generi-
cis, quia hic est equalis perfectioni esse in omni. Item 24 gradibus specificis. Item pro maiori
fieri 24 gradibus specificis non est oppositio natura, siquidem ex positiva inclinatione. = Obiectio-
nes, quod ita fieri possunt, nullius sunt ponderis, et ex tradita doctrina facile sol-
vi possunt.

Dubium 24: utrum in maiori distinctione pro receptiva habet a pro
substantiva illarum? Item, distinguere quod habet a natura rei. Ita colligitur ex ore
3. d. 1. n. 3. v. dicitur, ubi dicitur in decidendo habitudinem receptivam a habitudine
substantivam, ita quod arguitur imperfectio in subiecto recipiente; 2a. ratio non arguit imperfec-
tionem in ipso subiecto substantivum: et pro receptiva non est omnino ex pro substantiva.
= Prima ratio; quia receptio, et substantia sunt a natura rei distincte, immo et recipiuntur per pos-
sunt separari: et per naturam actus debet a natura rei distinguere. Et contra; quia et distinctio
specifica actus ad naturam colligitur distinctio potestatis; et substantivum, et receptivum
singuli respiciunt naturam potestatis, et substantivum: et de. Et ergo animus, et quia
in sepe dicitur de, receptio imperfectio recipientis, substantia vero non, sed potestatis im-
perfectio, et dependens substantia a substantivum. Et quia maiori receptiva agit
potestatis imperfectio, et dependens substantia a substantivum. Et quia si habet distinctio substantivum, et
omne, et minime illa substantia, in se dicitur de. Et quia si habet distinctio substantivum, et
accessus, et aliquid fieri, ubi substantia, et non recipit tale accensum, quia recipit esse subij
receptivum: et quod, quia propter se solo quod substantia, minime non aliquid
receptivum.

Obicitur contra. Voluntas, et notitia sunt actus a natura rei distin-
cti, et separabiles; sed non arguuntur distinctas habet potestatis, sed ab eadem habet voluntate voluntas:
et licet actus receptivum, et substantivum sint distincti, et separabiles, non arguuntur distinctas
potestatis a natura rei. = Item negando contra, et potestatis: dispariter enim est, quia voluntas, et notitia
sunt actus ad naturam, sed in se quod, ut utrumque actus a voluntate in libera; actus
vero receptivum, et substantivum sunt quod ad naturam, sicut utrumque actus audiendi, et videndi
ad, quod quidlibet ita recipit se per potestatis, ut nec actus audiendi potestatis correspondere potest vi-
dendi, nec actus videndi ad potestatis audiendi, et ita si actus, ut potestatis ad naturam, arguuntur distinctas po-
tatis; ita et in potestatis, quia nec actus receptivum potestatis correspondere potest substantivum, ali-
as potestatis correspondere potest distinctio, quod quod substantivum est, et quod potestatis; nec actus substan-
tivum potestatis correspondere potest receptivum, alia maiori substantivum agit, et recipit illa. Voluntas,
autem, et notitia est potestatis libera, seu voluntatis correspondent: videtur de.

Dubium 33:

Utrum maiori sit passiva, ut nullo modo activa dici possit? Item, quod licet maiori non sit ita
passiva activa, sicut causa efficiens, et formalis, ita aliquando activa dici potest. Item, quia per
motum in se solus, et per se immediate, ut de virtute cognoscit, et producit de specie in
speciem, et intelligibilem, ut de abstractive per se per se per se cognoscit. Item, quia habet virtutem ad
producentem per modo relationis inter se, et utrumque eductum. Item, quia de substan-
tiam per se, aliquid activum ex illa virtute, et similitudine de influere, ut receptiva causa, in
potestatis. Item, quod, quia sit passiva, quod est habet passiva, est aliquando passiva; ita maiori
est est passiva, et aliquando activa.

Dubium 43:

Utrum maiori sit incorruptibilis? Dicitur enim, quod generatio est productio rei ex aliquo preexistente
subiecto, et similitudine corruptio est destructio rei a ligno non remanente. Nunc autem adverte, quod cor-
ruptio, et generatio dicitur dupliciter, scilicet, substantivum, quod est substantivum generacionis, et
et corruptio, seu in quo generatio, et corruptio dicitur: 2o. determinativum, quod est scilicet, aliquid
est generacionis, et corruptio, seu qui per generacionem producta, et per corruptioem destructa.
Certe est enim, magis esse generabilem, et corruptibilem substantivum, quam substantivum cuiuscunque mutuo-
nis substantivum, et corruptioem, quod de generacione: atque ita maiori est substantivum commune generacionis, et
et corruptioem substantivum. Quod sic dicitur.

DISP.^o 3.^a DE FORMa SUBStantiali.

Prædicta Disputatio nra 12, quæ 19 ppim Corporis substantiæ est; ætæ methodo ægre-
tione Disputationis 12. Substantiæ, quæ aliter, et nobilius Corporis nra 12 ppim est.

9.º 1.^a an, & quid sit Forma substantialis?

[illegible]

Dilectus 1°: data frā substantiis in rebus nāa. Et
 immū vix Peripateticorum ex Ate Venus; et dicitur Athomistas ex Mainan, qui praeui frā
 substantiales a materia dūmāz dari negabat, et solum pāno Varias Ifiguraōnes Corporeales, seu
 athomāz fieri infinitorum Coagulatorum Varietate rebus assignabat. Nāa autē exolutio pā-
 tīm ē Epide & Citio Latuerunt Ido Leone 10. Ier. 6. de pūente, dari dī rāōnē, quē
 Corpus humanū Substantia informat, et hōe vivificat. Quātū rēō frā Substantialibus, nempe
 q̄ māatibz, p̄o bāt: plura spōita Substantia inter se differre, et generici, et specificē,
 manifestū ē, et videntia, et hūc iuxta illud Gen. cap. 1. lignū pomiferū faciens fructū
 iuxta genus suū. et infra: unūquodq̄ sementē 2° speciez suā; Id hoc n̄ tenet, si n̄ da-
 rendo frā Substantiales: et sic. Probata minor; quia ignis, et aqua, et herba, et lapid, quē evēti-
 de differunt, n̄ sic differunt rāōne māatibz, et hūc sit eundē rāōnē in illis, nec rāōne ac-
 cidentia, quē tantū differēz accidentia faciunt; nec rāōne dādūz Ifiguraōnis, et quia fi-
 gura ē accēs, et quia figura fracta ē rēō: et n̄ nisi pā frā Substantiales. Iga clante.
 Nec in re ita certā, et explorata immozandū ē. Quare pro 2^a mali pōte.

[illegible]

ipse Actus 2. dicitur 2.

Omnis p^o: Si quantitas recipienda immutabitur in materia, et
actus p^rius mag^s; tunc n^o esset sua substantia: 29 de = 20: ad semper advenit mag^s post
fig^m compositionis: 29 ne actus p^rius. Sol^e sua substantia: 29 de = R^a ad 19 negan^t de
mag^s, ne ut dicitur 4. d. 11. 2. 3. sua n^o diuta actus p^rimum, quia sit prior ordine
in re duonⁱ in materia, sed quia dat 19 esse simpliciter, seu substantive, q^d h^{ab}ilitat per dignita-
te e^s prius, et procedit ad esse 24 q^o p^rogressu ab antecedente. in illo enim. Certe quantitas
sol^e dicuntur actus p^rius 24 q^o, seu ordine intro duonⁱ. = De id^e p^retig^m ad sum^matione:
ad enim, licet adveniat post fig^m mixtionis, semper e^s actus p^rius, damⁿ esse simpliciter,
et p^retig^m.

Q. 2. quid sit eductio fr̄rum, & an omnes fr̄ substantiales sint educti?

261

Mag habita ex p̄. cecione, sepe diximus. Nunc inquirimus, quomodo fr̄ substantiales
habeant esse? Et licet supponatur immunitas, q̄d n̄ p̄. cecione, sed p̄. generatione sunt; adhuc
mag e magna difficultas in explicando intelligendo generatione fieri, que immunitas vocata
eductio. Ab hac mag difficultate incipit ad rationis, que nullo modo generata, seu educta
ex p̄. mag, sed ex terra e, ut docet 2. d. 11. q. 1. n. 3. et definit Leo 10. Epist. 19., et ita catho-
lici credunt: unde soly loquimur de fr̄is substantibus materialibus. Circa quary generatione, seu
eductio ex p̄. mag triplex stat sentia: 1^a ariet, q̄d fr̄ ante sui eductione p̄. existerent
actualiter in materia, sed quasi latentes, et postea a agente naturali utraque in terram, et
fieri modo, quo quis de p̄. denotat de bursa, in qua clausi sunt. Ita Anaxagoras, et alii an-
tiqui; quary n̄. omni unanimitate loquunt; n̄. alii dicunt, fr̄ p̄. existerent totaliter in materia; alii, q̄d
soly 29 a fr̄. sui parte, que appellantur incorporei fr̄, seu ratione seminales earum. 2^a sentia
defendit, fr̄ nullo modo nec actu, nec p̄. p̄. cedere in materia, sed soly d̄. in virtute agentis
superioris, a quo quidy producantur, et postea ab agente naturali univerte immutari mag; h̄c
sentia tribuitur Platonis, et Avicene. Int̄ has ita utraque opposita sentia mediat 3^a de
p̄. Thomistica, et paria Scotica sentia, que e r̄a

1. conclusio: fr̄ substantiales ante sui
generatione nullo modo p̄. cedunt actualiter in materia; n̄. in sola virtute agentis superioris;
sed p̄. cedunt, seu virtualiter p̄. cedunt in p̄. p̄. mag, de qua eductio media acti-
one c̄. efficientis. Ita de p̄. 2. d. 18. q. 1. n. 1. Probatur 1^a negativa pars ita 19 sentie, et
10 sic: in generatione substantia materia transit a privatione ad fr̄: it̄ ante generatione fr̄ n̄
erat actualiter in materia; quia tunc materia n̄. transit a n̄. esse ad esse fr̄. 2^a p̄. cedunt
educti sunt in cathedra prematice infinite: 2^a si actualiter p̄. cedunt in materia, d̄. cedunt in illa
infinite in actu, seu cathedra prematice fr̄; q̄d abhorret. 3^a p̄. cedunt fr̄ n̄. ponunt simul in-
esse mag; alio generatio unius n̄. est coexistens alterius: 2^a fr̄ ante generatione n̄. sunt c̄. du-
aliter in materia. 4^a p̄. cedunt fr̄ n̄. ponunt simul esse in materia, cy tractantur oppositissime;
sed ante generatione fr̄ e privatio in materia: 2^a n̄. fr̄, nec 29 toty, nec 25 p̄. cedunt actualiter sui, que
privatio e privatio inoppositi cy fr̄ adhuc in gradu infimo fr̄. Probatur 2^a pars negativa

pars 2^a refutando p̄. cedunt ipsius sentie fundamenty: latentes dicunt, fr̄ p̄. cedunt actualiter
in materia, 124 toty sui esse, 124 p̄. cedunt sui, quia alio fr̄ fieri ex nihilo, et ita creari; sed
hoc inveniens ip̄. adhuc n̄. d̄. cedunt: 29 p̄. cedunt: fr̄ p̄. cedunt actualiter p̄. cedunt
in materia, 1^a facta, 1^a si n̄; 29 aut̄ d̄. cedunt, quia solus deus actualiter e, et n̄. e factus. Si sic;
quero: 1^a facta ex ip̄. cedunt, et alio fr̄ actualiter p̄. cedunt; 1^a si n̄; 29 p̄. cedunt in
infinite. Si 29; 29 facta e ex nihilo, et ita creata, p̄. cedunt. 29 ex ip̄. sentia p̄. cedunt statu-
ita, que d̄. cedunt inveniens, q̄d d̄. cedunt inveniens.

Probatur 2^a negativa pars conclusionis d̄. cedunt
29 sentie; n̄. ex ip̄. cedunt, ō. fr̄ materiales esse creatas. Patet sequela: quia q̄d soly
d̄. cedunt in virtute activa agentis superioris, creabile e, et q̄d si agentis inferioris disponat ad
illud recipiendy; n̄. toty rep̄. cedunt in materia rationali, que in sola activa virtute ō. cedunt
a quo mag n̄. producit, quoad mag, seu corpus disponat ab agente naturali ad illud
recipiendy, et mag e esse creatas, minimy cedunt: 29 similit̄ ō. fr̄ materiales creari
tua, si similit̄ in sola activa virtute agentis superioris d̄. cedunt. hanc sequela et̄. ip̄.
d̄. cedunt negant: 29 eay sentia tenenda nec ab ip̄. cedunt.

3^a pars, et pars 2^a pars conclusionis
sequit̄ evidenter ex dictis, et probatur et̄. sic: d̄. cedunt p̄. cedunt p̄. cedunt, seu virtualiter in aliquo
quod ab ip̄. cedunt in suo fieri immutari dependet; sed fr̄ materiales substantiales, que eductio
ex p̄. mag, dependent in suo fieri immutari a materia; tangit ad causam materialem: 29 fr̄ ante
que eductio, d̄. cedunt, et p̄. cedunt p̄. cedunt, seu virtualiter in p̄. p̄. mag. Mater
d̄. cedunt, et mag p̄. cedunt, n̄. id̄. fr̄ dependet efficienter ab agente in suo fieri, quia virtualiter d̄.
nente in virtute activa illius: 29 d̄. cedunt in suo fieri dependet p̄. cedunt negat a materia, sequit̄
q̄d in ip̄. cedunt p̄. cedunt virtualiter p̄. cedunt, et d̄. cedunt. Quod ut roborat, sit:

[illegible]

Intelligitur in actu, et sequens educio. *Præ 1^a conclusio* *Præ, et 1^a Mā 19* postq sic: ante
educionē sū, aliquid sū precedit in mā; l nihil? si nihil; r agens nāle educi sū & nihilo,
et ita creabit illq qd ita thelogos. si aliquid; habet intentu, nq illud aliquid exi rāo siminalis, &
qua generat sū. = *firmata* ex d^o Reg. 3. & 1° Cor. 1. dicente: oīy, qui nascuntur, qu-
da semina in mundi elementis latent. = *1^a & 2^a Mā 19* cap. 9. dicente: in mā ut pax
aliqui dei faciendq. r qd. *Præ ad aequi* = l in mā nihil a dūale hī. pcedit ante educionē.

[illegible]

Enim de nihilo, sed de substantia, seu materia & de causa. Vide de hoc loco per nos etc. Ad confirmationem dic-
to D. Aug. per rationes seminales non intelligit incoactiones, seu partes generis educendae, sed
quasdam virtutes activas, et passivas facultates, seu virtutes causarum naturalium: ita explicat per. vide-
tigit D. Thomas Aug. 1. 2. et in hoc sensu credit Scotus cum D. Aug., et admittit rationes seminales
et, in rebus per propagationem generatis, ut sunt homines, bestiae, et plantae: in aliis autem oppositi
inanimatis credit quosdam rationes seminales activas ad praeparationem ipsorum oppositorum,
non vero usque ad generationem aliam et ipsius; id est, credit accidentia alterantia ipsorum, et dis-
ponentia ipsorum ad generationem novam per illa per actionem agentis, seu efficientis. Ut sunt
rationes seminales iuxta Scotum: sed istae non dantur in materia, quia accidentia, seu qualitates
non sunt in materia 1. 2. Ita apertum docet a D. 2. d. 18. 2. un. quare per nos. = Ad illud 8. h. q. 6. in
materia, id est, in opposito considerando est quidem aliqua pars rei faciendi, seu oppositi generandi quae
remota materia illius mutata, et est pars huius. Aliter alii explicant Phy; sed haec intelligit abq
magis, et forte clarius est.

Art. 29 pars 1. conclusio: *daa fia, que n̄ dñcata in maa, et im̄ sit educda:*
29 n̄ requiritur talis dñca ad educnd. Probata antea: fia viventi n̄ dñcata in maa; sed ac̄ fia
viventi (aa rāonali accepta) educuntur dñca maa: 29 &c. Et maa, quia perfectius n̄
pter dñcat in imperfecti; sed oī vivens ē simplici perfectius n̄ vivens qualescūq; maa. 1.
vota illud Aug. l. de Trin. iure viventiā n̄ viventiū anteposimus: 29 &c. Et quidē, qd
fia educendū in sola virtute agentis superioris dñcata. — Pta nōdo antea, et maa p̄bāmi:
et ad ius p̄bāmi dñcat maa: perfectius n̄ p̄t dñcat efficiēter, seu ad ius in imperfecti;
de dñca; n̄ p̄t dñcat maa, seu p̄t in imperfecti; nō; alioquin dñcat n̄ p̄t dñcat in
ipsa maa. 1. quia ē simplici perfectius quā maa. Id h̄c sequetur omnino falsū, quia reuera
dñcat dñcata in maa, tanquā p̄p̄ū effectus in sua virtute, et in dñca cā maa: 29 &c.

Art. 29 conclusio 2a: *aa rāonali ita necessariō fit*
in maa, ut esset miraculū si extra maa, seu extra corpus fieret: 29 educit, qd ē falsū; n̄
tenet conclusio. Probatur; quia nū p̄t ex corpore organico, n̄ p̄t dñcata aa ē dñca: 29
quia aa in suo fieri dependet a corpore, et frequenter &c. — Pta dñcata antea, et nōdo cā
quā ad uerū p̄t. 2a dñcata ad dñcat maa, qd aa rāonali n̄ dñcat corpus ut
verū cāq; sup̄ dñcat, sed ut maa dñcat dñcat maa; nō p̄t dñcat a corpore
n̄ maa, et abq; miraculo dñcata aa; fia lēo maa p̄t maa, ut cāq; sup̄, et
ita ut absolute sit, et ita separata a maa, n̄ nū dñcat maa p̄t. Quare si aa fieret
extra corpus, n̄ esset miraculū in eo, qd Deus sup̄t aliquid dñcat maa qd aa, sed solū in eo, qd
Deus inueneret ordinē a se stabilitū. Et creando aq; nū in corpore; si lēo fia maa
fieri extra maa, tunc quidē sup̄t Deus p̄t dñcat maa qd aa, unde p̄t, aq; in suo ex
a fieri n̄ dependet a corpore, bene tū fia maa a maa: quā dependet fia maa a maa
si Deus impediret sup̄t dñcat p̄t maa, tunc quidē fia illa educda n̄ esset, sed creata.

3. et p̄p̄ati conclusio: *oī fia subitāle maa, et qd fia*
celary, et elementory sunt educda dñca maa. Itadmonita sc̄itū cy dñca, et quā dñcat
videtur in scriptura sacra Sapient. cap. 11. dñcat: qui creavit orbē terrarū et maa in
vūbili. Probata 1. conclusio dñcat maa fia: fia in suo esse, et fieri dependet a maa, et educda.
sed oī fia maa ē in suo esse, et fieri necessariō dependet a maa: 29 &c. maa dñcat dñcat
et maa p̄t; nō si aliqua fia maa esset independet a maa; 29 esset incorruptibili, et aliquid
p̄t dñcat operatō maa extra maa, sicut p̄t aa rāonali, quā p̄t omni maa
independet a maa ē incorruptibili, seu immortalē. hoc ē falsū & fia aliqua maa: 29 &c.

Probata 2. conclusio quā p̄t qd ad 29 pars, qd p̄t
ē dñca homines dñcat, qd lēo p̄t p̄t dñcat, fia celary, et elementory sunt dñca
sua dependet, et educibiles a maa, tū dñcat n̄ sum educda, sed creata; ita quā sic p̄t
cedit: 2a p̄t educndū, p̄t a creatō dñcat, ē qd sit actio productiva fia dependet
a subio, ita qd p̄t actō n̄ h̄beat, et p̄t sup̄t subio; sed talis fuit actio, quā
Deus ab initio produxit fia celary, et elementory: 29 p̄t, et educda. Probatur maa:
modo Deus dñcat illa fia cy necessariō dependet a maa, nō si separata, statim maa
p̄t, cy n̄ sint subitāle sicut aa rāonali; sed eadē actōne, quā modo Deus illa dñcat,
illā ab initio produxit, nō dñcat ē dñcata p̄t dñcat: 29 &c.

Respondent Thomaz, ad
verū educndū requirit, qd maa p̄t dñcat tempore fia; qd n̄ dñcat in maa p̄t fia
celary, et elementory, quia reuera maa illa nunquā fuit sub p̄t dñcat fia.
— Id dñca: p̄t dñcat requirit ex parte cāq; ad effectū n̄ ē tempore; sed nō, ut p̄t in sole
re p̄t illuminatōis, et in subio re p̄t educndū acci dñcat; sed p̄t dñcat ex parte
re maa ad fia educndū, ē in rāone cāq; maa: 29 nulla ē tempore. — Pta maa: actio, quā
n̄ ē creatō, et rigorosa educda; sed actio, quā producit fia dependet a maa simul tempore
existente n̄ ē creatō: 29 educda. Et maa; quia tū actōis creatō nulla aliquid dependet
h̄bat, nū ad dñcat, ut dñcat dñcat dñcat. 2. 4. cy dñcat subio, cui dñcat dñcat dñcat. Thomaz
1. pars. 2. 49. art. 5. dñcat: manifestū ē, qd creatō ē p̄t actio ipsius Dei. Dñcat; qd sup̄t
fieri quidē p̄t dñcat nō in cā ad sua effectū, quā ipsa cā independet ab effectū
h̄bat p̄t dñcat, quā quidē Thomaz n̄ dñcat maa independet a fia: unde lēo

263

9.3. an plures fr̃e substantiales non subordi- nate possint esse simul in eadem n. mat̃a?

Celeberrima facta e in ista scabiosa questione controversia circa possibilitatem plurius
fr̃um substantialis. (Quasiaccidentalibus n̄ e difficultas, nq plura accidentia a facto sunt
in eodē subto, ut quantitas, qualitas, &c.) Sed paginatus e, qđ fr̃a substantialis e in
pluribus alia e subordinata, et impleta, qđ quid e dispositio et quasi materia ad alig
fr̃m recipiendū, ut se habet fr̃a compositivitas ad alig. itaq; utraq; fr̃a, cum compo-
sitione, quā ipsa oīa possunt dū fr̃a implere, eo quā se invicem intelligunt ad fr̃m
impleti inducendū. Huius 2o in 2o sequenti. Aliatudo e fr̃a substantia n̄ subordinata
fr̃a, id e plena; et ita sunt fr̃e illi, quarū una n̄ supponit alig pro distinctione sui imple-
dendi subto, id panis et digarati inter se sunt; ut fr̃a hōis speculata ad fr̃m leonis, et
lapidis, &c. Huius 2o sequenti, ut plures possint informare simul eandē n. mat̃a.
Supponimus enim istā aliquam sententiam, hoc
nāaliter accidere n̄ posse; alias una fr̃a excludit alig et ita generatio unius n̄ ex-
corruptio alterius. Et licet in ferro ignito sint simul fr̃a ferri, et fr̃a ignis; n̄ tūq;
ferri ignis e ignis, nec e ferus. Id e ibi ignis cy sua materia, et fr̃a, quid sit valde per-
tinet; et subtilis, introducta, et residet intra poros ferri: unde e ibi quidā duplex
fr̃a in duplici materia. Ad alig p̃ in pane, et in spongia recipiente vinū, longūq; ubi
propter porositate recipientis, et subtilitate recepti, ita omnia se mixturant, ut eūq; ex-
istat, qđ remota aliud, et aliud spiritus substantiale e, quāq; qđlibet dū materia, et
fr̃a ista. Unde difficultas soly e supernaturaliter, sed ex parte absolute Dei: et in hoc
sensu duplex ista opinio: alia affirmativa, quā tenent Mastus, Pencius, Villacastri,
et alii. Alia negativa, quā secuntur ad antiquos scolares, et plures modernos, immo et
Angelicus Doctor. Hic quid e:

Nota conclusio: Repugnat adhuc supernaturaliter,
plures fr̃as substantiales n̄ subordinatas informare simul eandē n. mat̃a. Ita innuen-
tū fere in locis dī subto; cuius clara mens ut patet, probata 1. conclusio ex ipso dī 2.
d. 19. 2. un. sub n. 9. dicente: impossibile e, quando et aqua sit ignis, magis perfici si-
mul fr̃a aquae, et fr̃a ignis. Itē: 2. d. 18. 2. un. n. 2. arguunt ab inveniendis fr̃is dependentibus,
qđ fr̃e ante sui editionē procedunt actualiter in materia, sicut: tunc illa una materia est
informata diversis fr̃is substantiis specificis, qđ e impossibile. Itē: 4. d. 11. 2. 3. n. 18.
probant hanc per Aristotē, materia ut e qđ, e omnino indistincta, itaq; ut dī: aut in-
tellectus indistinctus 24 numerus: et 24 rationes specificas? si t̃ modo; nū intellectus e omni-
no impossibilis, quia dīa dī, et dīa rationis nāale. Et postq; ipse dī ibide multa
inveniendū adducit, ita n. 19. conclusio: potest etiq; materia simul esse eadē sub fr̃a
hōis, et asini, et sic nullę dū fr̃e substantiales repugnant in simul perficiendo magis.
et de impossibile, et impossibile, et omnino impossibile e, plures fr̃as substantiales n̄
subordinatas posse esse simul in eadē n. mat̃a.

Probatur et eadē dī 3. d. 1. 2. 2. n. 9.
dicente: ita impossibile videtur, unū accidens esse in duobus subto, sicut unū fr̃m sub-
stantiale esse in duobus materiis. Et in 4. pagin. n. 20. ait: eadē fr̃a n̄ possit simul informa-
re duas materias, quāq; utraq; eū sufficiens receptivus, et totale eius. Hinc sic: si se
habet in adæquatione fr̃a ad magis, sicut materia ad fr̃m; quia e qđ sint adæquate in ratione eadē,
et pōt, sicut materia tota informata per unūq; adq; fr̃m, ita una adæquata fr̃a informat
magis. Id impossibile e; iuxta dī, qđ una fr̃a informat duas materias, et qđlibet sit adæqua-
ta seu totale receptivus illius fr̃i: 2o patet impossibile esse, qđ una materia possit informari
duobus fr̃is adæquatis, seu n̄ subordinatis.

Hec valde frequenter recurrit Doctorum ad
distinctionē pōa de materia, et pōa absoluta. Non, inquit, valet; 1. quia pōa materia sub-

tūq; panis in Corpore Christi nō ordinaria, sed supernaturalis, et abso-
luta Dei potestas; sed si ipse
potestas divina loquatur in 4. c. c. amens, qd. si sit talis transubstantiatio, impossibile ē,
si corpus Christi simul informare magis panis, et magis corporis: et sic. 2. quia ipsi dicitur
autem cy Martine tenent qd. nec ipse absolute poterit id decidere in duobus sub-
stantiis nec una forma in duobus materiis, nō ita impossibile ē. Et dicitur per allegato-
nem, sicut
aliqui. Ita ita similitudo impossibile ē, duas formas esse in eadē materia; et ut ait d. 2. d. 10. 2. 2. m. 4. sic
impossibile ē, eandē magis esse simul sub duabus formis substantialibus. 3. tandem; quia ad id
qd. impossibile, et omnino impossibile ē, nulla potestas data, quia Deus presupponit possibilitatem
illorum omnium, que qualitercumq; fuerit, alias potest Deus ipse absolute aliquid fieri facere, chemi-
um et producere, hoc nō ratione creare; sed et per allegato-
nem, plures formas substantialiter esse in
eadē materia nec dicitur impossibile, sed etiam omnino impossibile: et quia nec ipse absolute
ita; quia qd. ē per aliquam potestatem possibile, nō omnino impossibile. 4. firmari etiam potest ex ipso d. 2.
qui, tenent qd. id corpus potest ipse absolute esse simul in duobus locis, licet hoc nō sit nōstra
possibile, magis, ait: Simpliciter ē possibile. Et cōcordant, et veritate scilicet istar violentia, et
sequens ratio rationis.

Probatur 2. d. 2. alio officio scilicet ratione, quia d. 3. d. 1.
2. 2. n. 4. probat, qd. adhuc ipse absolute, ut dicitur in integrum, requiratur, qd. una
natura creatura possit simul assumi a tribus personis; quia in d. 2. d. 1. essentiali unione
pendens nō dependet precise nisi ad unum, qd. totaliter terminatur eum dependens. Sed materia in
informari dependet ita essentialiter ab una totali forma, sicut natura insupponitatem dependet ab una
persona divina: et si quia quilibet persona totaliter, seu adequate terminatur dependens magis,
absolute requiratur, qd. huius personarum possit simul illi assumere, seu dependens eum totali-
tate, ita et requiratur, magis possit simul informari plures formas, et quilibet totaliter, et adique
de informari, et terminatur dependens magis.

Ad hoc arguit d. 2. Respondetur Martini cy Martino
negando positum; quia natura in ratione immutabilis ita dependet a supposito; materia autem
nō dependet a forma, quia forma nō dat esse materiam, sed d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. natura humana
natura nulli esse intinere recipiat a supposito divina, adhuc in substantiando dependet essentialiter
ab illo, ut inquit d. 2. respondet Martinus: et quia natura nihil esse intinere recipiat a forma, nihil
terminatur in informari dependens essentialiter ab illa. Sed idem natura nō potest adhuc divinitus de-
pendere a tribus personis: et ideo nec materia a tribus, plures formas. 2. d. 2. 2. 2. n. 4. Quia suppo-
siti divini d. 2. per immutabilitatem naturam humanam, ideo natura essentialiter dependet a sup-
posito: sed forma ē d. 2. elementum materiam: et materia dependet essentialiter a forma in d. 2. 2. 2. n. 4. sicut
natura a supposito.

2. d. 2. 3. 2. 2. n. 4. Substantia nō magis intinere accidenti, quam forma materiam; sed
per se essentialiter dependens accidenti a substantia nec divinitus potest id accidere plura substantia
habere, et nec materia plures formas. Materia ē videns. Materia autem dependens a substantia, qui potest
quod per se dependens, seu potest esse essentialiter probat sic d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. et dependens ab alio
eum fuerit totaliter terminata ad aliquid, ipsum nō potest dependens eundem rationem de
pendere ad aliud; sicut d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. immutate ait: 2. d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. hoc d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. re-
spondet Martini cy Martino. Et si accens nec divinitus potest ad plura substantia prima, seu tota
ita plures substantiarum primarum. Et si accens nec divinitus potest ad plures formas totales. Probatur autem enumerando; quia
ita simul dependens, posita nec materia ad plures formas totales. Probatur autem enumerando; quia
huc posita d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. accens huius ad substantiam adducta a d. 2. ad d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. rationem, qua
probatur, nec divinitus potest eandem naturam humanam simul dependens ad tres personas divi-
nas: et si posita essentialiter a forma materia, sicut substantia accidenti; et d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. nihil probatur; et respondetur
Martini nullatenus. Et; quia si d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. probatur, nō potest natura in substantiando dependens simul
ad tria supposita divina, nō sicut inquit Martinus, per eandem viam nō debet probaturus, sicut
magis informari nō potest simul dependens ad plures formas, et quia forma ē essentialiter materiam;
et d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. substantia sit essentialiter accidenti, sequens d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. nihil probatur, et per se d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. firmat
intinere cy illa posita d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4. re-
spondet Martini. 2. d. 2. d. 1. 2. 2. n. 4.

Subjuncta omnia, qd fia sit utriusq magis informare; quia licet magis 24 se n dicat fig, 24. d. 49. magis magis ut informata dicit essentialia fig, a qua quidem in informari dependet essentialia; 2. 16. n. 13. Sicut magis in Subsistendo dependet essentialia a Supposito, a quo magis 24 se n dependet.

Probat 3o. conclusio: Si duplex fia totalis informaret eandem n. mag, 1 fieret unumpositum, 1 duplex? Ad utrumq repugnat: 29 de. Probat magis 1, quia unumpositum e tantum unum pasc adu totalis, et duplexpositum e duplex pasc pasc, seu magis; 29 de una magis, et duabus fia datibus, pasc unum, et duplexpositum fieri repugnat. Probat 2o. illa pascipalis minor: Positum Substantiale e eorum Suppositum; 1 ad una fia, et duabus fia repugnat posita unum, et duplex Suppositum; 29 de. Probat minor: Cuiuslibet Supposito, ut talis fia, omnino repugnat alteri Supposito, ut tali; Immutabili aliquomodo; 1 ad si in pascipalis casu esset unum tantum Suppositum, excommunicabile alteri Supposito 24 fig, et si esset duplex Suppositum, ut dicitur in Aristotele, quodlibet esset communicatum alteri 24 magis, ne eadem esset magis utrumq; 29 de.

Respon. der. Martinus, n repugnat Supposita communicari 24 magis, quia Subsistens addit incommunicabile adu fia, seu totum, n uno pasc essentiali eius. — Ad ista: 1 pasc adu fia Subsistens pasc Subsistens totum, 1 pasc pascipalis? n 24, quia ex sim. entia impleta, n habent pascipalis 24 pascipalis Subsistens; 29 de. 19. 19. Subsistens totum, nequit aliqua pasc esse alteri immutabili. Probat hec cor. Subsistentibus adu fia pascipalis, nequeunt alteri Supposito communicari; 1 ad Subsistens totum, Subsistentibus adu fia pascipalis pascipalis pascipalis Subsistens totum; 29 implicat, qd uno Subsistens totum, aliqua pasc eius immutabilia sit alteri Supposito. 19 de. — 19 quia totum addit adu fia Subsistens n solij catholice matrici, 1 ad ista Similitudine matrici, seu 24 pasc: 29 unum Suppositum 24 nulli sui essentiali pasc esse potest actu immutabile.

Probat 4o. conclusio: nullum e absolute repugnat, iuxta ista cor. ex Martinus, qd id eadem sit simul in pluribus Substis: 29 simili repugnant plura fia in eadem magis simul. Probat cor. positi pluribus fia in eadem magis, pascipalis plura dposita Substantia, iuxta Martinus; 1 ad in istis dpositis esset eadem numerice quantitas; 29 si omnino repugnat, qd quantitas, ut pascipalis, sit simul in pluribus Substis, seu dpositis Substantibus, pasc repugnat simultanea pluribus fia in eadem magis, ne hoc sequatur illud. Probat minor: n multiplicata magis, n multiplicata quantitas, ne hoc eadem sit dposita ratione magis, cuius pascipalis dposita; 1 ad in illis dpositis n multiplicata, 1 e eadem numerice magis: 29 et eadem numerice quantitas. hoc absolute repugnat: 29 de.

Pluribus alii modis potest ista opinio impugnari: 19, a bartholomeo D. qui ista allegata loca pascipalis. Repert. 24. d. 10. 23. n. 21. 24. d. 11. 2. 1. in fin. et 23. n. 14. 19. d. 11. 2. 2. n. 2. 19. quodlibet. 10. n. 10. 19. 9. metaph. 2. 7. n. 11. et alii in locis frequentia n. sententia docet, pascipalis magis 2. d. 13. 2. 1. quod pascipalis, quod unum elementa maneat fia in mixto. Cui negatione respondetur, ita n. 4. ab invicem n. acquit: sic in oia mixto essent plura Supposita, quia ibi esset Suppositum aqua et Suppositum ignis, quod quodlibet n. pascipalis pascipalis Substis, qd e invicem. Inveniemus ibi qd Subsistens possit habere duas fia specificas, quarum una n e nata pascipalis ab alia: hoc autem ponere si elementa ponantur in mixto. nota 24 fia suas. Ex plura alia nobis facienda ibi d. habet Impugnari etq pascipalis ista sententia et ab invicem, et ista ad rationibus inde sequentibus, 19 quia si in eadem magis simul essent fia ignis, et fia aqua, talis magis n. ignea, esset summe calida, et n. aqua esset summe frigida; qd repugnat, quia in sententia pascipalis qualiter ista in summo nec divinitus ponunt dposita in eodem Substis: 19 deo D. supra niebat, impossibile est, 24 pascipalis simul fia aqua, et fia ignis. 19 quia si in eadem corpore essent duae fia rationales, pascipalis ex una recte operari, et sequenti pascipalis, et ex alia male operari, et sequenti damnari: 29 id eadem pascipalis damnari, et beati. 19 damnari e n beati, et beati n damnari: 29 de. et hii, et alii repugnantibus sequentibus pascipalis improbabilitas ista opinio.

[illegible]

Plura ad aptu negando utramq; cog propterea dispa-
 ritate, et fallac a n Cia u Cia. ubi duo corpora quanta possunt dividi, tunc in ead
 1000; n. hinc duo fca in ead maia. Nec ratio quare fca n possunt, et pariter quia quolibet a de quida
 maia, sol quia hnt repugnanc fiale circa eand maia. Corpora aliter sol hnt repugnanc
 virtuale circa eand locu. Deu hnt pot impedi hanc, minime vero illy repugnanc, ut
 apud oes debeat. Sed quia Maia totis viribus negant repugnanc fiale inter duas totales fca
 repugnanc maia, ideo ut illi credant, et dabis sollio pax fca, accipite Mt. 4. d. 49. 7. 16. n. 5.
 dicent: Dico, qd aliqua possunt esse repugnancia dupliciter, 1 fiale, 1 virtuale. Virtua-
 liter repugnanc Ca n ralis, et oppositoy sui effectus. (V. g. ignis, et frigus, aqua, et calor.) fiale
 repugnanc e illay, qay, 24 se, et suos effectus oppositay: et talis repugnanc fialis n e nisi quo
 ad idq subty. Sed in pposito inter dimensionay, et dimensionay n repugnanc falis: n enim sunt
 in ead subto, nec fiale erig, quia quanta n repugnanc fiale.

loquens de duobus corporibus receptivis loci) praeponit oppositio, repugnancia finalis, quia
 1) in eod. subto: nihil enim unum informat ab eis: Erat tamen oppositio virtualis, in quantum
 2) effectus unius est, qui est receptio loci, eo modo, quo quantitas habet efficientiam, efficientiaque respectu
 3) effectus, qui est esse in loco receptivum, opponitur alteri est nati: et non repugnat corpori esse
 4) ex alio corpore: quia deus potest facere est nati sine suo effectu, sicut calor potest fa-
 5) cere sine calefactione, ut patet in illis tribus primis, et Daniele cap. 3. = Nam nunc est ita patet
 intentus: ideo duo corpora quanta possunt distincta esse in eod. loco, quia receptus illius non habent re-
 pugnantiam finalem, sed solum virtuali: Idemque totales habent repugnantiam finalem respectu unius de mag-
 1) nate. Primum, quia ideo corpora non est oppositio, repugnancia finalis, quia non sunt in eod. subto: nihil
 2) enim unum informat ab eis, quia locus non est subiectus receptivus, et informat ab eis: sed si
 3) duo finitimi essent in eod. materia, essent in eod. subto informati ab eis: et repugnancia finalis respectu
 4) unius de materia esset repugnancia finalis; Idemque notandum. Idemque finalis repugnantia, nec distinctus possunt
 5) dari in eod. loco, licet possint, quia solum virtuali repugnant: et cetera. Ad 19. affirmantem distinctum quod ma-

[illegible]

ideo expelli, quia replet; si autem ideo expelli, quia informat: Cy informatio sit effe-
ctus causae finalis, ut de sept. et repletio sit effectus causae efficientis, non autem causae finalis, ut patet
ex ratione, quia effectus causae finalis est in se, subiecti recipienti. Sed repletio non est in se in eo
loco, quia non est locus subiecti recipientis, ut supra ostenditur. Et de repletione dicitur supra de
cento: et modo, quo quantitas habet effectum, et efficientem replet effectum, qui est esse in loco re-
pleti. Et.

Mine enim evidenter patet, quomodo deus potest impedire expulsiorem alterius
corporis, et non expulsiorem alterius. Nam quod expulsiore sit effectus negativus, et secundarius ne-
cessario sequitur ad repletionem, et ad informationem, qui sunt effectus primarii corporis in loco,
et sic in materia. Potest deus ponere corpus in loco impediendo sui effectum, seu repletionem,
impedendo negantem expulsiorem alterius corporis ab eodem loco, non ad hoc potest deus facere
causam naturalem (efficientem) sine sub effectum, ut ait supra dicitur: Cy autem non potest deus ponere suum immediatum
in materia, et eum tunc impedire informationem, negantem namque expulsiorem alterius. Sic ex tali in-
formatione necessario sequitur impedire potest. Et, quod patens. Non inquit, potest deus impedire
informationem, et negantem nec expulsiorem alterius. Nam, quia licet ponit deus impedire, quod sit
causa, et quod unita materia, quia tunc unito, quod existeret, sit deinde immediate a causa efficiente,
et negantem a deo; tunc semel posita, seu unita materia, minime potest deus impedire infor-
mationem, quia circa talis effectum non habet deus immediatum deum, seu influxum, cy sit localis effectus
causae finalis. seu in causa ponitur repugnat deo, quia causa finalis causae per se habet subiectum, im-
mediatum exhibitionem, et communicationem sui, et subiectum unitum ad materiam, quod tunc imperfectionem deit.
Sed deus non aliter potest impedire effectum alienum, causam ultimam dispositam, nisi denegando sui
alium concurrens, seu influxum, quod tunc effectum talis causae deus non est efficiens habet. Et cy nullus
immediatus influxus habeat deus circa effectum causae finalis, minime potest deus talis effectum im-
pedire, semel posita causa ultimam dispositam ad operandum, sicut stat materia, dum est in materia, ad
operandum informationem, et negantem expulsiorem alterius. Percipe scilicet hanc doctrinam,
quod ita clare explanata alibi non inuenitur: et cum sumis, quia intelligitur deus in
praesentia, deus hoc potest, quia deus factus pugnant.

Ad 39^{am} questionem, per C. dicitur.

Ita enim arguitur fallacia positionis arguendo de eodem dicto ad sensum proprium, seu de simul-
tate per ad per similitudinem. Vel retorquendo arguitur sic: materia dicitur esse sub una forma, habet
adhuc per ad aliquam similitudinem habundans: et natura potest omnes simul habere. Non sequitur.
= 2° sic: materia dicitur esse sub una forma, et in per ad privationem suam, quod habet, et de 2. d. 14.
2. l. n. 2. et saltem dividitur potest materia habere simul suam, et privationem suam. Non
sequitur. Et ita non sequitur, quod materia possit habere simul formas, ad quas habet per similitudinem;
sicut non sequitur, per d. 1. d. 39. 2. l. n. 2. v. exemplum possum tota die portare istum lapidem,
sicut portabile aliquid admodum videri me, et possum tota die portare alium lapidem;
et possum simul portare ambos. Non sequitur; quia utrumque, ad quod est per divisionem,
actuatur reliquum. Itaque intelligitur deus illud, qui unus potest facere plura per
facere per se, ut patet ex his, qui in hac unum testis, hanc curio, divisim quidem, non simul:
ita similitudinem materia dicitur habere unum suum, potest recipere alias. Sed mirabilis est de 3. d. 8. 2. l.

n. 7. dicente: Cy in subiecto sunt plures per ad plures formas eiusdem speciei, si non introducantur aliqui
actus diversi omnes actus, qui possunt illi per se haberi inesse, non terminata tota per ipsius suscepti-
vit. et ideo non in materia, quod aliqua alia forma similis inest. Sed nulla una forma subiectalis dicitur
omnes alias: et qualiter dicuntur in materia, possunt alii simul inesse. = Respondeo, quod hoc loquitur de
accidentalibus, arguendo ad hanc in ista, quod ibidem proponitur: Et si obiciatur, quare non potest
per operationem naturae eadem quantitas alterari ad plures qualitates simul habundans, quod non est
de ratione. = Respondetur per d. 1. quod cy in subiecto sunt plures per de utraque. Unde patet, non ad arg.

Proponitur enim ibi. n. 9. hanc pp. Thomae, quae dispoñit eundem speciem non pot-
sunt poni in eodem; quae sic impugnatur ibi. n. 6. dicens: Ita, quia in omni ordine creati ex unitate
prioris essentialitatis, potest dari pluralitas posterioris naturalitatis non per se nec adequate inherenti
priori; subijciuntur enim essentialitatem illam dispositionem, quae nec per se, nec adequate ei inheret. etc. ::
nec contradictione, pluralitas absoluta eundem rationem per accidens inesse eidem, cui nullus eorum adequate.
Ad quod quidem subiungit ibi. n. 9. quod dicitur super initium, et respondetur, in qua imperantia, et in adaequatione
fundantur arguuntur. Ita not. Nunc sic: Id est substantia, et non subordinata, quibus quidem est prae-
terea, nec per accidens, nec inadequate insunt magis illi, ex quolibet se adus adequatus per se, et substa-
ntialiter in eis magis: et ex hoc loco ibi nihil ita nos possunt arguere Thomae.

Immo expressius pro
nobis, et ita illas, ita procedit ibi. n. 9. probant illae super pp. magis, in omni ordine creati ex
unitate prioris &c. sic dicitur: Maior probata per simile in causa, et in effectu, quia una causa po-
test esse accepta plurimae effectui; et licet ibi effectus non inveniuntur eam, non tamen est maior repugnancia in illis
posterioribus, quae inherant (nota) (si tamen non per se inherant) quae in aliis, quae per se (substantialem)
essentiam. Quod si per se inherant: et maxime si sunt adequate, ita quod unus illorum in actualitate
duplex determinet potestatem receptionis, ut ibi. n. 9. dicitur, istorum quidem pluralitas nec divinitatem per-
tinet ex unitate prioris receptionis. Id tamen est superius unum magis illi pluralitas fieri substantialem, et
quod loquimur, non quolibet est adequate, et in eis per se magis: etc. Per se quidem; non ibi. n. 9. pro-
bat ibi, quod plures sunt accidentales, quae per se inherant substantiae, possunt divinitatem
esse simul in eodem, quia ex nec per se nec adequate inherant substantiae, nec ita adaequatione, ut simul sint, seu
inveniunt: et ex hoc substantialem, quod loquimur, per se et adequate inherant magis illi, nec divinitatem quidem
possunt simul esse, seu in eis magis. Ideo ibi. n. 9. ad simul esse, maior repugnancia est illarum, quae
per se inherant, quae illarum, quae non per se. Hoc quidem arguitur, et efficitur scilicet arguuntur, quia ita
se ipsas est, Thomae non videtur, de loco illarum legentes, quod ad se, sumunt. Id tamen probat simul
illis, quod ita nos manifestant ad nos ibi non efficitur, et scilicet probandum, et probandum de-
monstrat: ad quod ita facit nobis locum fortiter non pervenimus, nisi aliter Thomae non voluerit.
Quod tamen cum id ad impugnandum arguuntur, quod ita non Thomae scilicet ex illo loco sumuntur: di-
cantur et ipsi quod respondant ad arguuntur Thomae illor de eodem loco noviter a nobis
nunc deumpsi.

Ad 2. si idem panis v.g. esset simul in duobus locis, per hoc dicitur
opinio scilicet, quod ibi esset tunc et si a duobus cibis sumeretur, diceretur in substantia utri-
usque per panem substantiam illorum: et in illo casu illa una materia panis transmutaretur substantialem
ad duas formas, et ita simul informaretur duobus cibis illarum cibis: et simul cum duobus for-
malibus in adaequatione materiae. — Ipsi autem de 4. d. 10. q. 1. n. 22. dicunt: potest de eodem quod si
illa materia corporis loci in duobus locis transmutaretur a duobus agentibus ad duas formas,
non esset novus miraculus.

Ad arguuntur factum ab ipso Thomae in d. 10. sub n. 4, responderi ipse ibi. n. 22.
n. 22. dicens: Ad idem. Alimento dico, quod idem fuerit Alimento sumpto a duobus in di-
versis locis, autem, quod fuerit, si illi duo stomachi fuerint in eodem loco, et cibum illos esset in
eodem stomacho, et tunc enim aut totaliter viceret una, et totum diceretur in
eius corpus: tunc viceret equalis, et tunc equaliter diceretur Alimento, hoc in suis
corpus, et illa in suis: tunc viceret, non tamen una omnino viceret, et tunc fortior
plus diceretur in suis corpus, et alia debilius minus diceretur. Sic ibi: unde dicitur
quod nunquam duae formas essent in eodem omnino materiae simul; sed ad summum in illa casu
quodammodo, quod ex tota illa una materia panis sit integritas divinisibilis, et facta tunc divi-
denda, et una pars transmutaretur ab uno agente, et altera ab alio, et ita una pars
magis remaneret sub una forma, et altera pars magis sub alia forma; nunquam tamen eadem
omnino indivisa materia esset simul sub duabus formis. Per idem patet solutio ad ipse
magis, quia tamen si illa materia bilocata partialiter transmutaretur a duobus agen-

tenita nego maiore; quia licet absolute, et in se maiore repugnancia, seu oppositio sit inter fig, et
privacionem, quia inter fig, et fig, sumptis repugnancia pariter videtur; tunc repugnancia ad idem subty, seu
quod ad opati in eodem, non maiore, sed tanta repugnancia est inter duas fias totales, quanta inter
fig, et privacionem, non quod una est repugnancia fias, quia pariter potest videri: itaque sicut, ad
eum fig in subty sequitur inevitabilita, non esse privacionem istius fig in illo, et e contra; itaque ad eum
et fig totalem in maiore sequitur inevitabilita, non esse aliam totalem fig in eadem maiore, propter repugnanciam fias
et ipsam fiam, ut dicitur in 1^a solutio ad 1^{am} argum. Quapropter si ita repugnanciam fias, et privacionem
sit impossibile sit, quod simul sint in eodem; itaque repugnanciam due fig, ut impossibile, et omnino
impossibile sit suum ad inductioem allegat quod eadem maiore informata simul duabus fias subalternis
et subordinatis. Patet, quod non maiore, sed equalis, seu tanta repugnancia ibi, quanta hic est. Rursum igitur
maiore, et eius probatio.

Nego etiam maiorem principalem, et maiorem suam probationem: et ad huius probationem
negotio testimonium; quia Venerabilis Mater Maria Magistra per omnes partes suae diuine, reuelat
que historice nullibi dicit, quod corpus Christi tunc per biduum mortis permansit vivum in pectore
animae Matris suae; sed verba eius in locis citatis sunt haec in 2ª parte: Queda depositado
el SS. Sacramento en el pecho de la Ma. Ma. SS. y duró este deposito todo el tiempo
que pasó desde aquella noche de la Cena hasta después de la Resurrección de. In
3ª parte verba sunt haec in 1ta: Raro prodigio, que las especies sacramentales con el
Sagrado cuerpo se conservasen siempre en el pecho de la Ma. Ma. SS. ubi est vox cuerpo
vivo; cur non in his, nec in aliis eius descriptis verbis. Cum enim ad veritatem, integritatem
et substantiam Eucharisticam Sacramenti non permansit diuini, sed ex parte, seu reli verbis nisi
Corpus Christi, anima vero solus in diuinitate, et per deum itaque, quod scilicet unita phisice et corpori
et Christus vivit; hinc est, quod siue anima Christi sit in Eucharistia sive de ante mortem erat, et post resur-
rectionem est Christus vere vivus, siue non sit anima simul cum corpore in Eucharistia, sive de Christo
in biduo suae mortis fuerit, et ita anima phisice et realiter a corpore separata, semper
tamque vivus est dicere: el SS. Sacram. et las especies sacramentales con el Sagrado Cuerpo
se conservaban siempre tal cual en el biduo mortis en el pecho de la Ma. Ma. SS. Unde Venerabilis
Pater, ut pote superius illuminata, loquitur verbis ita firmis, precisi, ut possint accommodari
tempori, siue quo vivit, siue quo mortuus conservabat Corpus Christi sub speciebus Eucharisticis
in pectore Virginis Mariae.

Et in hoc vero minime violenter sensu intellendo
doctrina V. Mariae Magistra, de cadaver ad unguem, etc. eadem cum doctrina Scoti,
qui 4. d. 11. q. 3. n. 28. ita expressit ait: si hostia decorata a Christo in Cena, in pi-
vide fuerit in biduo servata, permansit ibi eadem res tota, seu diuinitas et
terra nempe corpus: Sed bene vide, in biduo non erat anima intellectiva, quia
Christus vere fuit mortuus in Cruce, et ita anima intellectiva vere fuit separata:
sed non potest esse simul separata, et unita eidem corpori, et d. 10. q. 2. ubi n. 11. 12. et 13.
hoc idem exegit, et subtiliter docet. et 2. q. 4. v. tertio probatur, ita ait: quia mox
seguenda fuerit hic vide, in Eucharistia sicut ibi. (vide in Cruce) Et hoc quidem ad the-
ologum; sed non nihil etiam in Libro 4. v. forte tangemus. Sed hoc sit, ut evidenter
dicit, predictum nam intelligitur ad historiam Matris Magistra esse Scoti expressum doctri-
nam.

Quapropter licet Nosse sentiam in annotationibus ad 29^{am} glossam Michaelem Cui-
rati d. 11. q. 21. adhuc opinio Bonae, et aliorum dicentium, non repugnet, id est
corpus in duplici loco esse simul vivum, et mortuum defendat, et intelligat quod Corpus Christi
in biduo mortis duravit sub speciebus Eucharisticis in pectore SS. Virginis Mariae
fuit vere vivum, et simul erat mortuum in sepulchro; nec tunc intelligitur, sicut et opor-
tet in qua fundatur, cum sit expressum ista sententia, seu expresse Patet sententia expresse ibi de fatis
non nobis tenenda; sed prior sententia amplius tenenda, scilicet, quod Corpus Christi duravit sub speci-
bus Eucharisticis in pectore SS. Mariae in biduo mortis fuit qui de ita vere mortuus ibi si-
cut in Cruce, et in sepulchro. Nec in hac minime adversatur doctrina Venerabilis Patris.

Q^o 4° V. Præter Animam deur in Viventibus forma Corporeitatis?

Celeberrima est perennis Q^o inter Thomisticos et Scoticos Scholas: Defendunt Thomistæ, quibus
in nulli Jesuitarum adherent, quod nulla data sit Substantia Substantia, ad ista in Viventibus
data alia sit Substantia, nisi a immediate unita mater, cui præstat ut Corporei organ-
nici, sicut et esse Vires; ad ista perennis negant præ Corporeitatis distinctio ab a in Viventibus
bus. Ita tunc Scotici res, quibus Major Jesuitarum pars accedit, famula propugnant, dant
in Viventibus præ Corporeitatis ab a realitate distinctio, et Corporei essentialiter distinctio. Itaque nobis
cui Medici Immunita sentiunt, et defendunt.

Unice hic notandum, quod Corpus physicum (nec
metaphysicum, et mathematicum hic non loquimur), quod directe opponitur spiritui, est Substantia materialis perennis
natura quantitas et perennitatem extensionis localis: et ista est duplex, aliud organicum, et aliud
inorganicum: organicum est præcise generatum, seu habens partes integrantes rationis ordinatas ad di-
versas operationes, et functiones exercendas; et talia sunt Corpora omnia Substantia materialis Viventis,
sive Vivant vita vegetativa, ut sunt plantæ, sive sensitiva, ut bestia, sive rationali, ut homo. Corpus
vero inorganicum est homogeneum, seu non habens diversas partes integrantes alterius, et alterius rationis
speciei præcise, sed sunt omnino eiusdem rationis, ut partes aquæ, et ignis, sed summi habent aliquam
diversitatem inter eandem materiam, ut in aliquibus lapidibus experta, quin tunc ad diversas opera-
ones talis diversitas partium ordinata. Hinc bis, sit:

Nota Solutio: in Viventibus omnis ma-

terialis necessitas data sit Substantia Corporeitatis ab a realitate distinctio. Ita dicitur Substantia plu-
ribus, sed præcipue 4. d. 11. 2. 3. a num. 27. usque ad 38. Probata 1° Solutio ratione efficaci ipsius
Q^o 11. 94. Sic: Itaque est immediata ratio distinguendi plura sub ente, neque si hoc est
illud recipiunt distinctionem in essendo, ut si est hoc est, illud non est, non possunt esse idem ens
in essendo: sed in proposito sita non manente, Corpus manet, ut per in aiali nupur
interfecto: et Corpus non est Corpus per aq. Itaque decidenda est sita, quæ Corpus est Cor-
pus, distinctio ab ea, quæ est animata. Sed illa talis sita Corporeitatis: et data. Ita
sit in his d. arguit.

Respondent Thomistæ, non esse idem Corpus mortuum, ac erat vivum,
quia in resurrexerit præcise Corpus, quod animatum erat, et aliud novum Corpus generatum
quod dicitur Cadaver, præcise præcise Cadaverisque tunc a novo generatum: nec præcise ita non est
dicunt, neque generatio unius est Corruptio alterius, et contra. — Sed ita ad hoc: gene-
ratio unius est Corruptio alterius: et generatio sita Substantia Cadaveris, et Corruptio
alterius sita Substantia. Sed non æquiva a non corruptio sita alterius sita Substantia,
quæ simul cum a erat in Corpore vivo. Itaque præcise a data in Viventibus alia
sita Substantia, quæ corruptio sita Cadaveris in resurrexerit generatur. et tunc
ipse fateris dari, et corruptio sita, quod negas dari, ut teneatur, et tunc Corpus. Quid
ergo sita illa Substantia, quæ præcise a est simul cum a in Viventibus, solus datur ut non sit
sua ut corruptio sita? — Si dicant, quod non corruptio sita nisi antiqua accidentia, et no-
va generantur simul cum sita Cadaveris; ut dicere solent. — Ita: sicut generatio
novæ sita accidentalis arguit Corruptio sita accidentis, ita ex generatione sita Substantia
Corruptio alterius sita Substantia; sed præcise in resurrexerit generantur non solus nova acci-
dentia, sed etiam nova sita Substantia: et quia non solus accidentia antiqua, sed etiam sita ali-
qua Substantia corrupta fuit, tunc tunc erat simul cum a in hoc. talis non nisi sita Cor-
poreitatis sit aqna alia, et tunc data in Viventibus.

Ita 2°: accidentia non possunt naturaliter
migrare, seu transire a Substantia in Substantia aliud; sed eadem accidentia remanent in Cor-
pore mortuo, erat in Corpore vivo: et quia Corpus vivum, et mortuum, non aliud, et aliud
sed idem Substantia Corpus, seu Substantia inhesionis est. Itaque præcise eandem Substantia sita. Sed et
vivum est, non habet præcise Cadaveris, neque de mortuo est, habet aq: et non nisi præcise sita Corporeitatis
Corpus est Substantia Corpus, sive vivum, sive mortuum. Ita est verba vera, et non evidens.

Idem dominus. Ita huiusmodi eis dicitur dicunt, qd in Corpore mortuo n sunt
illa eadē acci dentia, quę erant in Corpore vivo, licet sint similia illis. = Id dicitur
quia hoc repugnat sensibus; Id ultra Rely 8. Chic. text. 22. quę erant in Corpore
Hec semper in finitibus intus ē; qd p̄dicta immutabilia Thomistica respōdēt, qd ita
semibilibet ē acci, qdā mutabiliter ē. Prater; quia evidentē scribitur, qd dū
morita senes, remanent in Corpore mortuo eadē Canicis, rubigo faciei, crebitas man-
bray, et plura alia, quę erant in vivo. Similita; si necesse hōō, remanent eadē Vultura,
Cicatrices, et alia. Et similita in herba mēda, seu mortua remanet eadē quantitas, figu-
ra, et virtus, quę in viridi, seu viventi erant. Tandē, si hōō proximē post Capiti tonioy
gnosita, tonny aparet caput. Si ergo Corpus illud remanent ē aliud substantia, p̄ri-
mo, et illi similita tanty, miror 1°. quādo nq. cadaver illud Capiti, seu comq. p̄ocae-
rit, ut ita iq. in 1°. sui instanti tanty sit? 2°. qui ē ille tam diligens torcor, qui iq.
Cito ex torcor dicit? 3°. quę fabricq, fig. artificialē hēbat Cultu mortuus ille, cuius ierū
uno instantaneo ita abiq. quione caput toty torcorē tanty fuit? alia plurima mirabilia
sensibus, et rāoni repugnant hinc ponderare valebit.

Ita 2°. Ipse Dominus ostendit
Discipulis suis identitē numericę sui Corporis et identitate numericę suay Vultu-
ry ad ostendendū illi se eadē resurrexisse a mortuis, nq. ita dicit: Videte manus meas,
et pedes meos, quia Ego ipse sum: et eadē Vultura erant in Corpore Xpi vivo, et mor-
tuo, seu post occidēte resurrectionē. Et Cōa; nq. si n. erant eadē, sololy similia Vultura,
et hoc sufficit, ut Xp̄us p̄beret, se ip̄y realiter esse: et dē Seraphicum 8. N. Fran. similia
hēbat Vultura Xpi, sequit, ut realiter ip̄ymer Xp̄y; immo et quilibet depicta Imago
sive Xpi, sive Fran. erit verē et realiter et entitativē Xp̄us, dē hēbat Vultura Vultu-
bus Salvatoris similia. = Si dicant, qd Xp̄us in resurrectione reassumpit eadē num.
Vultura, n. quę mortuus hēbat, sol illa, quę vivus pendens in Cruce receperat; =
Ita; quia Vultus latens daty fuit Corpori Xpi mortuo; Id Discipulis, et p̄cipuē
Thomas dubitanti ostendit Xp̄us n. sololy Vultura manus, et pedes, sololy Vultus la-
teris, ut ostendere realē numericę identitē sui Corporis: quia, realitē Vultura quę
in Corpore Xpi vivo post resurrectionē manent, in Corpore ip̄o mortuo eadē realiter
erant. Ip̄e dē.

Ita 3°. et impugnata fā Cadaverica: fig. substantiales diversę speciei
n. p̄erunt similes dispōnes, nec habent accidentia omnino similia; Id fā viventi, et
fā Cadaveri sunt specificę diversę, ut et ip̄i Mortui dicunt, immo et oppositę, dē una sit
essentia ut Quō viva, et altera essentia ut Quō mortua: et n. hēnt accidentia omnino si-
milia, nec similes, sed dissimiles, et oppositas p̄erunt dispōnes. Itē dē in resurrectionē rema-
neant in Corpore eadē dispōnes, saltem similes, ultra Thomistas, et eadē, saltem similia
omnino accidentia, sequit, qd nā n. transmutata ē ad novq. specificā diversę, et oppo-
sitę fig. Cadavericę. Ad q. et fā Cadaverica p̄erit mag. organizatę, si ē fā Cēca, su-
da, muta, mortua, et ad operatōne Vitales p̄erit inepta? Si enim vera Rely 1. d. Calo.
text. 32. Deus, et nāa nihil faciunt frustra; et dē Cadaveri oculi, manus, pedes, au-
res, et alia organa sunt frustra, sequit, qd Cadaveri nec a Deo, nec a nāa facty ē.
Ad quō 2°. Certe ab ip̄is tanty Authoribus Cadaveri ē, qui ita libere arbitrio faci-
unt sine deo fingunt, qd ita frustra defendunt.

Probat 2° Theologicę Dctio:
Si recedente aā, n. manet eadē fā Individua Corporis, Id nova, scilicet Cadaverica a dēctis
mag. et n. remanet idē n. Corpus. et Corpus Xpi n. fuit idē vivy, et mortuy. 1^a Cōa p̄i;
iq. quia quādo addunt nova substantia fā, n. manet idē n. p̄onit; alia genitę, et
Corruptę sunt numericę uny, et idē. Itē, quia Variata specit, variata in divitay; Id p̄onit
ex maa, et fā Cadaverica ē specificę diversę a Corpore vivo, adhuc iuxta Thomistas
et numericę distinctę. 2^a autē p̄cipali Cōa ē exp̄i Itē catholicę semper SS. P̄p̄y et
quay Ambrōsius ait: idē sane Corpus ē, qd a Virgine sumptę ē, passę, et sepultę ē,
qd resurrexit, et in Cēly ascendit. Aug. autē de fā ad Romę cap. 11. dicit: idē hōō

Varie forme importanti ho avuto stomaco.

Ita 3o: Corpus Xpi eade omnino veneratione, et catholica
 natum, ac celebrata vivu: eo quia eade omnino semper fuit.
 et 4o: Corpus Christi potest, inderogemus ipsi, an honore
 in fidei, et substantia dicitur. A vero Corpore virginis
 de si ma utique. optimi. interrogemus in illi, an in anni-
 uerit, et exequias facit veribus de cadavere sui datu gene-
 qui ridiculi, et risu, immo repugnante digni. Si in ista elabui-
 tepoo, et ad nulla, trinita, radicata, et repugnante horribili e. Pro-
 dentis maie, Corpus vivu, et mortu sum equale veneration-
 et verum inde geniti liberi identis maie, quia eade
 de et Corpore generata Cadavera, et de Cadavere verum
 de i maie genito, et in Corpore. Itaque si eade lea-
 et mortu, ac vivu, sequitur, quod nec de maie, sed pign-
 e. et per eandem fig, et Verba &c.

Thomae & Balanci dicente, qd Corpus Xpi vivu, et mortuu e quid suppositaliter idz
quatuor status idz suppositu divinu unitu terminative manet Corpore vivo, et mortuo.
= Ita 1°; quia scriptura, et P. n. dicunt, permansit pccat idz suppositu, id eade
Caso, et Corpus Xpi. = Ita 2°; quia suppositu divinu n. pccat Xpi esse Corporeu: et
permanet ciuiz suppositi n. factu ad permanet unitu Corporeu. Ite si idz Corpus
semper manet, ideo exit, quia eade fia distincta Corporeu et in vita, et in morte manet.
Ita 3°; quia si Verby assumeret lignu, et ita d. d. in igne; stante enim unione Verbi
ad maiz utendu, qui d. d. dicunt, manet idz Corpus pccat. et parit si e Corporeu
Xpi generatet Cadavera. = Ita 4°; quia Balanci supponit, qd in morte Xpi Ver-
by, seu suppositu divinu assumpit, seu sibi hypostatice unitu fia Cadaveru, sicut cy maia
Corporeu Xpi. In feco enim: qd Corpus Xpi post resurrectione, ku defacto vivu e simul et mor-
tuu, seu Cadavera. Probo Cq; quia A. D. Damasceno, qd Verby semel assumpit, nunqu
dimissit: et si in morte Xpi assumpit Verby fia Cadaveru, hanc defacto debet et simul
esse in maia Xpi. Ite defacto Xpi e vivu, et mortuu. Ite duz fia subitatu simul
et ipi Thomae dicunt: et ita.

Probaz 3° delio

Respondet Salasius, Corpus primum organicum
 igitur sensus opinionis est, inquit, quod dicitur actus
 informativus. \pm Corpus organicum, cuius dicitur \pm Mal.

PROBATE 40. NOV.,
1911

Id efficacissimo medico philosophico: Vivens male a se se, et a vitata phice dponit;
 et ex duabus partibus immediate in clui in illo, Id tales partes sunt Corpus, et a:
 et a n e dntuiva Corpore. Quob coq; a a immediate dntuiv vivit, et in illo in d-
 lta; Id si a a dntuiver Corpus, n eut immdata par dntuiva dntuiv, seu to dntuiv: et.
 Quob coq; a a n pnt dntuiv immdiate dntuiv, et to dntuiv dntuiv: et co pnt sit
 pntuiv to dntuiv, de a a dntuiv pntuiv, seu Corpus, n nnt mediate pnt dntuiv to dntuiv, et dntuiv

ipſi totuſ vivens n̄ eſt immolate dpoſit, qđ n̄ habet duas immediate ſui parteſ.

Thema 1°: Vivens definitio phie ſic: i quid dicitur
de corpore, et aia; ſed ſi aia eſſet diſtincta corpori, imitanda nugā, nq̄ aia bñ
ponenda in definitione, et bñ includenda in ſignificatio: 2° qđ. Pr^o 1ª pars minor; quia
ponit corpus, ponit diſtinctivum eius: 2° ſi aia diſtincta corpus, ponit ſe ex corpore
ponit aia. igitur de itery ponit et aia, bñ ponit, et ita eſt nugā. Preter 2ª pars mi-
nor; quia qđ includit includens, includit in cluſy: 2° qđ vivens, ſeu ſignificatio includit cor-
pus, includit aia in cluſy in corpore. igitur qđ præter corpus includat aia tangens eius eſſe-
ale diſtinctivum partem, ſequitur qđ vivens bñ eſt vivens, ſeu ſemel, et itery includit aia. hec
oia ſunt abſoluta philoſophia: 2° corpus eſt corpus independens ab aia. igitur p^o 2ª fig^o corpo-
ritati.

Thema 2° via divisionis: hō phie eſſentiali diviſa ad quatuor in corpore,
et aia: 2° corpus n̄ diſtincta p^o aia. Probo Cōg dupliciter, et ſic: in bona divisione nu-
llus membrum includit aliud membrum dividens; ſed corpus includit ſeu diſtinctivum: 2°
qđ corpus, et aia ſunt membra dividenda viventi, aia n̄ pot^o eſſe diſtincta a corpore,
nq̄ tunc includeret unum membrum in alio. 2° ſic: in bona divisione nullus membrum ad-
quat diviſy; ſed ſi corpus humanum diſtincta p^o aia, adquat hō: 2° qđ. Pr^o minor; quia
ſicut impoſſibile eſt dari phie hō ſine corpore, ita tunc impoſſibile foret, dari corpus
humanum ſine hōe, quia ubi dantur partes vitales unitæ, datur totuſ; ſed corpus, et aia ſunt
partes vitales hōi: 2° ſi impoſſibile eſt, dari corpus humanum ſine aia, qđ hec ſit diſtincta
illius, impoſſibile erit, dari corpus humanum ſine hōe; et ita membrum unum adquat, quia
habet equalit^o latitudinē qđ toto diviſo. hocquidē, ſi ubiq̄, potius tunc hic repugnat, qđ
n̄ ſit diviſo in partes ſubſectivas, ſed in partes actuales vitales.

Ultimo probatur de ſub-
ſtantiā theologica, qua vocatur D^o in 1. c. n. 28: ſi hōia in cena a 2^oto decedat, de-
vota fuerit p^o aia, p^o manuerit in illa eadē res 1°, et p^o ſe ſtenta; ſed p^o aia
n̄ permaneret aia, quia hec verū, eſſentiali ſeparata ſit a corpore, manente dpoſito:
2° ſine aia decedat in hōia verilla 1°, et p^o ſe ſtenta. ſed 2° qđ, et p^o ſe ſtenta
ſub ſpeciebus eucharistiis eſt verū ſubſtantiā corpus xpi: 2° corpus eſt corpus p^o
aia. igitur p^o aia fig^o ſubſtantiā, nempe p^o fig^o corporitatis. ſubſumpta eſt ita ſimilitudo
vera, ut ipſe xpus illi iuramento ſtatueret, dicens: hoc eſt enim corpus meum [ſc. Enim
in ſacra ſcriptura dñm iuramentū habet, ut ſcriptura aī ſeivm] = Thema eadē ſic: ſi p^o
aia dñm moſi xpi ſacerdos aliqui conſecraſſet, verū faceret ſacramentū eucha-
riſt^o: 2° adduceret, et poneret corpus xpi ſub ſpeciebus illius panis a ſe decedat. 2°
2° enim: 1° adduceret, et poneret verū ſubſtantiā corpus xpi; 2° cadaver xpi? ſi 1°, ha-
beret intentū, nempe qđ ſine aia tunc verū, et realit^o a corpore ſeparata, diſtinctū eſſet
verū ſubſtantiā corpus xpi. ſi 2°, 2° ſanctificata ſit ſacramentū. Probo Cōg: ſit hu-
mā ſacramentū nunquā ſanctificata, nūq̄ hec, hoc eſt enim corpus meum; ſed cadaver n̄ eſt
enim corpus xpi: 2° qđ. Pr^o minor; quia iuxta Thomam cadaver eſt dpoſitū aliud ſub-
ſtantiā ſanctificata, et ſpecificē diſtincta a vero corpore humano. ſupponit enim huius ſpī-
rituſ p^o, quia p^oſtoli ordinati fuerunt ſacerdotes in eadē nocte. Cōg: 2° qđ
p^oſtoli potestate habebant decedat, et ſpūendi eucharistiā ſc. ſacramentū, cui ſem-
per laus, honor, et gloria. Amen.

Ita nq̄ de ſubſtantiā 1° qđ advenit entī in actu,
eſt accens; ſed ſi datur ſit corporitatis, aia advenit entī in actu, nempe mag^o informat^o: 2°
= 2°: unum eſſe eſt ab una ſit; ſed unius entis dpoſiti bñ eſt unum eſſe: 2° ab una ſit ſit
ſed hec eſt aia: 2° in viventiſ ultra aia nulla alia ſubſtantiā ſit datur. 3°: in p^oſſe accidit
hō eadē ſit tribuit eſſe ſpecificū, et genericū, nq̄ albedo tribuit eſſe albu, coloratuſ, et quale:
2° ſimilitudo in genere ſubſtantiā; et ita eadē ſit nempe aia pot^o tribuere eſſe animatuſ, et
ſit corporeū. igitur ſup^o ſit ſit corporitatis, ubi datur aia. Pr^o ad 1° diſtinguendo mōdū: 2°
advenit entī in actu, eſt accens p^o diſtincta, manens, accens p^o ſacramentale, ſubdiſtinguendo: 2° adven-

Unde in actu d'pleto, d'edo; qd' advenit enti in actu inpleto, nro m'as, et m'as; quia licet con-
p'it' ens ev'ntia in actu f'ali; t'mq' cu' sit inpleto, ev'ntia d'ordinabile ad aq, tang' ad
actu ult'mu, et d'pleto; hinc e, qd' aa n' advenit Corp' tang' actu subto, sed tang' actu
p'ce se substatia p'p' p'ce se p'fectibili. — Id' in'itabil: o'i f'ia dat' esse specificu, et determi-
natu: qd' o'i f'ia dat' esse ult'mu, et d'pleto. — P'ia d'isting' do n'it'is: o'i f'ia dat' esse specificu, et
determinatu ip'i d'petens, d'edo; ip'i d'epugnans, nro. Itaq' f'ia Corp'oritat' dat' esse speci-
ficu, et determinatu Corp'or' p'ro altera parte; et cu' hoc esse specificu sit, actua manet inpleto
in p'ia ad f'ig' viventi, s'c'ic'q'.

Ad 24. dic, qd' atq' unu esse ult'mu, et simplicit' d'pleto, quale
e esse viventi, e ab una f'ia ult'ma, sc'ic'et, ab aa; atq' ita in vivente n' d'ant' p'lexu f'ig'
ult'mu. Nec aliud p'robar arg'ly. Id' hoc n' tollit, dari p'lexu f'ias subordinato, quoru
una sit in p'ia, et quasi m'ia resp'ct' alterius. Immo p'ter d'edo, qd' simplicit', et finalit' n'
e nisi una f'ia, quia, iuxta d'm'm' axioma, ubi unu e p'p'ter aliud, ibi e tantu unu.
Cu' q' f'ia Corp'oritat' sit p'p'ia aq, hinc e d'c'. — Ad 34. dic, qd' ab una f'ia sum'm'ta
quid' d'c' q'ad'u, nempe genericu, et specificu, quando d'radio n' intervenit; Id' in
p'p'ient' adit, n'q' d'cedente aa, Corp'us manet: signu quid' evidenti, qd' esse Corp'or' n' su-
mita ab aa. d'cedente aut' ab d'ine, subto nec esse albu, nec esse coloratu h'bet. Vel
d'istingue sic: eade f'ia dat' esse specificu, et esse genericu, si ip'a e qd' inferius d'ntu substatia
gen'ce p'cedo; si d'ineata, nro. Anima enim cu' n' d'ineata sub ente Corp'oreo, quia e sp'iri-
tualis; inde e, qd' aa esse Corp'or' tribuere n' p'at.

Ad 40. si p'cedente solam aa
cu' quantitate uniat' illi aa, d'ponit' inde d'ult'iam esse h'oc: x'p' aial. x'p' Corp'us; n'q' d'
inferius ad superius tenet d'ia affirmativ'. Ista tunc aa sine aliqua alia f'ia substatia
d'istinctu Corp'us. — 5o: Corp'us d'ic' d' colorabile in p'amento, l' h'bet a f'ia Corp'orita-
tis; l' ab aa? Si 14; qd' quando Corp'us manet sine aa (aqua quid' sum'm'ta esse specificu, nempe
animadu), manet genus sine specie. Si 24; qd' aa dat' esse Corp'or' — 6o: Si esse Corp'or' in
h'oc e ab alia f'ia p'p'ia aq; qd' similit' d'ntu esse d'ntu, et esse vegetativu. Ista in h'oc
quatuor sunt f'ie substatia, nempe f'ia Corp'oritat', et tres aq' vegetativa, sensitiva, et r'io-
nalis. hoc n' arg' d'c'.

P'ia ad 44. neg' do d'plexu supportu in illis antecedent' d'ntu, 14, qd' f'ia
aliqua substatia p'ossit substatia uniu m'as mediante quantitate. qd' d'p'p'ie d'cet, nec d' d' Scotu
Ad 11. 23. n. 29. et 30. Id' d'ic' d' Thom. 1. p'art. 2. 76. art. 6. ubi sit d'voluit: accidens e p'p'ter
substatia, tempore et r'ione, ut d'ic'it 1. m'ph. — n' qd' f'ia accidentalit' aliqua p'p'ter m'as in m'ia
ante aq, que e f'ia substatia. Aliud falsu supportu e, quod aa p'ossit uniu m'as sine
p'p'ia Corp'oritat' f'ia, n'q' aa uniat' e actu Corp'or' p'p'ia organici; sed m'ia sine f'ia
Corp'oritat' n' e tale Corp'us; qd' nec p'roximu substatia d'cep'it' aq. D'nt' it' et aliud sup-
portu falsu, nempe, qd' quantitas d'cep'it' immed'ate in m'ia t'p' qd' e d'ia Scotu, et d'ia ip'ly
d' Thom'q. Unde casu impliat' hoc ex cap'it'ibus. Immo et si p'emitat', nihil inde d'equit', quia
nec d'ponit' inde d'ult'iam esse h'oc, nec aial, nec Corp'us, n'q' qd'libet ex h'is i unu p'ce se, qd'
f'ig' n'it' de p'ce se actu, et p'ce se p'ia; sed m'ia cu' quantitate n' p'ce se p'ia ad actu, sed qd'
d'q' totu p'ce se actu et subto, et accidens arg' d'c'.

Ad 64. dic, qd' Corp'us p'amentale m'ia
p'p'ic' sum'm'ta immed'ate a 3a p'p'ia entitate, remote vero, et radicalit' sum'm'ta quid' e f'ia Cor-
p'oritat'. Sed n' ego 14 C'q, quia Corp'us, qd' remanet, d'cedente aa, n' e Corp'us m'p'p'ic' p'ia-
mentale, sed Corp'us p'ro altera parte; unde n' remanet genus sine specie; sed remanet
individuu inpleto p'p'ie sub specie, et genere inpleto mixti. — Ad 64. nego 14 C'q, et 24;
quia in h'oc n' d'ant' n'it' unica aa, nempe r'ionalit', qu' p'p'ia in h'oc effectus p'p'ia biles a sen-
sitiva, et vegetativa; sed h'ic n' d'ic' ip'a aa p'p'ia p'p'ia effectus f'ie Corp'oritat'. h'oc d'ig' a-
zitat' e, quia effectus vegetativu, et sensitivu, quos p'p'ia aa r'ionalit' in h'oc, n' sunt m'as esse,
effectus vero f'ie Corp'oritat' n' p'ossunt n' esse m'as, et organici d'ce, et ideo ab aa r'ionali
ut p'ot' sp'iritualit', p'p'ia n' p'ossunt. Unde in h'oc n' p'ossunt n' esse f'ia Corp'oritat', et aa r'ionalit'
lis; sed sup'fluent' hoc aq' d'ic' d'ic' d'ic'.

Id instabis: n minus distat aā rationalis a fā Corporeitatis, quā ab aā sensitiva, et vegetativa: q si rationalis in hoc prestat effectus sensitivi, et vegetativi, et q et fā Corporeitatis. Probata autem: aā rationalis distat a fā Corporeitatis, propter huius maiorem; Id aā vegetativa, et sensitiva sunt quod maiores: q. d. = 14: fā perfectior dicitur in se q si dicitur fā imperfectior; Id aā rationalis est perfectior quā fā Corporeitatis: q dicitur q si dicitur ipsa; et ita potest prestat magis esse Corporei.

Ita ad 13 negando autem, quia sic docet D. 2. 11. Quod p. p. 2. n. 9, et 10) aā rationalis distat solum specificē a sensitiva, et vegetativa, q quibus quidam dicitur in genere proximo Viventis; a fā vero Corporeitatis distat et q genericē, et solum in eodem genere remoto Substantie cy illa dicitur: et hoc est ratio parit. Quare vegetativa, et sensitiva quod ad effectum eorum dicitur in aā rationali, et fā Corporeitatis n, quia hoc n est eundem generis proximi cy illa. Unde ad probandum dic, q ratio illa n principalis ratio dicitur, sed hoc quod designat; sed tunc sufficiens quidam: unde dicitur maiori, distinguo maiori; Id aā vegetativa, et sensitiva sunt maiores in virtutibus, et in partibus, et ceteris; prout in aā rationali dicitur, nego. Ratio est, quia aā rationalis n dicitur ipsius entitatem aā vegetativam, et sensitivam, quo sensu non maiori; Id solum per equivalentiam in munerebus dicitur gradus sentiendi, et vegetandi, qui gradus esse n dicuntur maiori, sed precise sunt propria fālia duo sentiendi, et vegetandi; fā vero Corporeitatis, q exeat in propria duo Corporei, est omnino a maiori, et prescindibilis; et ideo d. Ad aliud p.

pe id q respondet: unde nego maiori absolute prolatam, n q aā rationalis perfectior quidam est in virtutibus, sive Substantialibus, sive accidentalibus; et tunc n potest parare perfectior, et effectus eorum cum fā Substantis, negum alicuius accidentalis, quia solum dicitur illas per simpliciter excessu perfectionis, n vero per equivalentiam in munerebus. Unde sicut licet Angelus sit perfectior hoc, quoniam tunc parat perfectior, et effectus huius prestat, quia solum dicitur illi per simpliciter excessu perfectionis; ita q. d. 17. et 18. 2. d. 2. d. d. dicente:

n est facies, nisi aq habeat, neq Caro, Id corrupta equivoca dicitur facies, aut Caro, proinde ac si lapidea, aut linea facta sit. Nō recedente aā, n manere ad realitatem Caro, nec idq realitatem Corpus, qd erat in vivente. Quod q ratio scd, et ita fā Corporeitatis ab aā distincta improbat in viventibus. Ita, sicut dicitur esse, qd recedente aā, facies, Caro, et Corpus illud totum relati ad functiones, seu operationes vitales ambulandi, videndi, sentiendi, prout dicitur d. 2. Id quod quidam operationes organa illa sunt instrumenta aq sunt quasi n essent, ita inepta, sicut si lignea, lapidea facta sunt; atq ita qd ad essentialitatem sunt equivoca talia, n q ita inepta, ac si aliter nq omnino essent. Id tunc entitatem, et realitatem est eadem vera facies, vera Caro, verum Corpus, et vera organa viva, sicut prius in Convulsio aq. Id est si ita n; et tunc quo arguit: Caro sine aā est equivoca Caro proinde ac si lapidea, et linea: q, abq transgressionem Ecclesiastici precepti potest quisque edere Caro mortuam in die Veniens. Et Caro; quia qui lignum, lapide manducant n frangunt preceptum; Id Caro viva proinde realitatem est, ac si lapidea, et linea: q. d. 14; qui in die Veniens manducat Malum cotinum (hyponice, Carne Membrillo) n frangit Ecclesie preceptum; Id Malum cotinum est equivoca Caro, q habeat nomen, et n q Carnis: q si Caro mortua est vere equivoca Caro n dicitur sub prohibitione Ecclesie. Quid q, vera realitatem Caro, quod Ecclesia prohibet, est precise viva, seu animata: aq catholice n habet, qui tale dixerit. 17. 8.

Id est, et potest esse in aā precedenti: Dispositio necessaria n manet abiq illo, ad qd necessaria disponit; Id per non, fā Corporeitatis est dispositio necessaria ad aq: q sublata aā, talis fā Corporeitatis. Ista Corpus mortuum n est idq, ac erat vivum, et tunc ratio totum aut. Ita, qd dispositio accidentalit n manet, bene tunc dispositio Substantis, qualis est fā Corporeitatis. Preterq qd, aliud est, qd fā Corporeitatis sit dispositio necessaria presequitur ad aq recipiendū; et aliud est, qd in dispositio necessaria existit, et infundit aq: Id est, quia aā n potest recipi nisi in Corpore. Quare est talis, ut d. 4. c. 11. 2. 3. n. 56, quia illa fā n est dispositio necessaria, Inevitans ad intellectum.

Et licet statim sequatur eque inductiva in generatione, hoc non propter necessitatem inter eos, sed quia agenti superius habet passum proportionatum oppositum, et quando habet passum proportionatum, statim inducit in illud illud quod fit, cuius est capax. Dices: Quia

dispositionibus accidentibus ad aquam, abest anima et per se corpori. Probatur contra; quia eadem sunt dispositiones ad aquam, et ad fit corpori. Verborumque; neque enim deficit anima, et ne corrumpatur corpus; quodque membra non possunt temperamenti calidi, ut Cor; quodque frigidi, ut Cerebrum; quodque humidum, ut medulla; et quodque siccum, ut ossa: hincque deficientibus, et abest anima, et deficit corpus. Et nunquam verificatur, quod abest anima, corpus manet. Et ideo de

probationis: eadem sunt dispositiones, et clivis modo requiritur, scilicet; et eodem modo, seu in eodem gradu requiritur, neque. Licet enim idem temperamenti requiratur ad utrumque fit naturalem, et verbalem, tunc ad aquam requiritur in optimo, et perfectiori gradu, quod ad fit corpori. Quare alterati dispositionibus quod ad gradum perfectionis, quo verbabatur, abest anima; sed tunc remanet adhuc corpus, quia non statim, sed paulatim fit corpori tendit in corruptionem; neque abest anima, non manet temperamenti in eae quiete, et perfecto, sed paulatim deficit; et ideo (excludit D. cit.) nullum corpus animabile habet simpliciter esse perfectum et quietum, accidentem anima: immo statim est in continua tendentia ad resolutionem sui in elementa. videtur etiam m. 56.

Ultimo. 118. data fit corpori, sequitur, quod quando generatur vivens, non corrumpitur aliqua fit substantialis; et similiter de vivente corrupto, nulla nova fit generatur; id hoc est una communis philosophiae axiomata, quod generatio unius est corruptio alterius, et e contra: 29. de. Et sequela maius, neque a decedente, et decedente anima, nec fit corpori destruitur, neque nova alia generatur. — Ita deinde sequela, neque minor; quia non est una aristotelica deesse illius axiomatis, quod in generatione, et in corruptione aliquam non accipitur, neque locutus est non ita vult, et abique tenet. Unde sicut non est una limitata deesse illius axiomatis, quod generationes Calbi, et tunc (verba sunt scripturae) non fuerint corruptiones aliarum dispositionum (quia negatur suppositum, scilicet quod alia praefuerint), ita nec est una illud axiomata, quod generatio viventi non sit corruptio alterius: et sicut, iuxta ipsos Thomistas, generatio fit corpori, et corruptio fit non fit generatio alterius fit substantialis, quia Corruptio cum Corruptione non videtur, et anima cum manet in eadem substantia; itaque. Et sicut videtur rei materialis quod ducit producere deesse, destruitur est corruptio (quia anima pro ducit generatio), et non est generatio alterius (illa alia non est ultima), quoniam tunc hoc sit una limitata deesse illius axiomatis; ita neque nec una illud est, quod corruptio viventi non sit generatio alterius. — Id ne Thomae doleant et non verificari illius axiomatis in generatione, et corruptione viventi (in quibus quidem nec ipsi Thomae verificari illud poterunt, ut per se impugnationibus a nobis superius factis); dicimus, quod etiam in viventibus verificata ita: generatio unius syncategorematicè sumpti est corruptio alterius, scilicet; generatio unius categorematicè sumpti, neque. Et similiter e contra: corruptio unius syncategorematicè sumpti est generatio alterius, scilicet; corruptio unius categorematicè sumpti, neque. Et dicere: de his generatur 24. parte, scilicet, 24. corpus, unde aliquid dicitur corruptum, illud scilicet, cuius materia. Et transmutata fuit ad fit corpori; et similiter de his corruptum 24. corpus, aliquid novum dicitur generatur, Verum est. — Certe de his categorematicè sumpti, scilicet, 24. 39. entitate a corpore, prout realitatem dicitur, generatur, nihil corruptum; et similiter de his 24. 39. entitate destruitur, seu corruptum, nihil a novo generatur. Nec mirum, quod ita sit, neque ratio est manifesta; quia talis corruptio totius non oritur ex destructione alicuius partis substantialis, sed solus ex ablatione unionis ipsarum partium, utraque tunc integra substantialiter manent; quod non accidit in corruptione ligni v. g., neque ita oritur ex corruptione, seu destructione fit substantialis; et ideo corruptio huius, non est generatio alterius. Similiter potest e contra; quia si in viventibus generatio unius frequenter habet annexam mutationem substantialem subd., seu maius acquiritur, et deperditur, ideo generatio unius est corruptio alterius; et ex generatione totius viventis nulla mutatio annexa sibi immutata habet, ideo nec corruptio. Nulla, inquam, quia ex ad generationem viventi subd., nempe e corpus, nulla deperdat fit prius habet, neque non accidet mutatio deperditiva: sed neque acquiritur, quia licet corpus accipiat novum fit, scilicet

et abest, nec est quidem, et tunc, funditur delectum fuit principium, ut eorum dicitur statim.

long abq. mutacione, quia Corpus n. precedit tempore oia, nq. hec infunditur illi a Deo
in eod. instanti, quo Corpus perfectum, et proportionatum est, l. supra a. arbor. Deu. sta-
tim includit in illud illq. fig. cuius. Capax. Hinc sic: Id hac ead. ratione in genera-
one coloru, sicut et in generatione hominu et specieru Euaharisticis nulla interuenit
phica mutatio substantialis (Vide dicta cy. d. i. p. huius lib. sup. l. 7. un. in solutione ad 84.)
et neque nra nec alicuius alterius substantialis Corruptio: et generatio vivendi minime est cor-
ruptio alicuius alterius; nisi ratio de 24 Corpus generata, et corrupta. En quib. patens.
Sexta hanc vniq. vivendi doctrinam, quae a huiusmodi n. inuenies.

DISP. 4. DE PRIVATIONE.

Postquam ad duobus positionibus propriis Corporis naturalis, id est, I. materiae, et secundum substantiam epiani-
us, recta methodus postulat, ut de privatione, quae testis, et negationis proprii iuncti Corporis
inficiat, agamus. Plura huiusmodi de privatione deligimus, ut in summis, et tractu. De re
rationis, et in metaphisica in 2. de substantia, et in philosophia, et praecipue in 2. de propriis
Corporis naturalis: quae ratione a pluribus hae disputationes omittuntur; et a nobis licet n. omittenda,
brevis tamen tangenda, ne dicta repetantur, unde sic dubitationes resolvenda tunc veniunt.

Dubium 13. Quid importet forma privatio? Res, qd
in actu, et praesentia importat puram negationem, et solus I. motus dicitur excludere substantiam ad fig.
Ita philosoph. 3. metaph. text. 27. docens, negationem I. adhibere, et privationem, id est, excludere solus substantiam differe-
ntia. et qd. 1. d. 37. q. 1. n. 3. ubi dicit, qd. peccatum est forma privatio habitus debet, in factu, qd.
peccatum nil ponitur substantia dicit. Unde patet, qd. privatio solus motui differt a pura negatione.
Vide dicta cy. d. i. in metaph. sup. l. 2. 3. in solutione ad 83.

Dubium 14. utrum, et quomodo
privatio distinguatur a Subto, in quo est? Supponimus, privationem posse esse rationis, id est, esse et
realitatem dicitur a parte rei independentem ab operatione velis. (Vide dicta in tract. De ente et essentia in phi-
losoph. 1.) Patet, qd. privatio distinguitur a Subto: n. hinc proprie, et positive, id est, impare, et
analogice, sumpta quidem distinctione. Patet n. identitate reali. 1. patet p. quia illa, quibus uno ma-
nente, aliud n. movet, distinguuntur realitatem; id privationem n. moventem, adveniente scilicet, Subto ma-
net: et sic. 2. et qd. patet istud; quia qd. n. est proprie, et positive, id est, solus analogice impare, et nega-
tive est, similiter solus patet positive, et negative, sive transcendente, qd. est proprie est, sive
dicamentale, quae est ens; id privatio solus analogice impare, et negative est ens reale ex deo.

Dices ita: nec I. p. oia Dei absoluta possunt dici materia. a b o quae
sua privatione separari: et nec realia distinguuntur; quia quae realia distinguuntur sunt separa-
bilia. Et ratio; quia nec I. p. oia Dei absoluta possunt dici materiae, sed materia n.
potest separari privatione, nisi per fig. et de. = ty, quia philosoph. 1. ethic. text. 66. privatio est
unus numerus cy. materia: et n. distinguuntur realitatem; quia quae sunt idem num. n. distinguuntur rea-
litatem; id quae sunt unus num., sunt idem numerice: et de. = Res ad 14, qd. licet materia n. possit
ab oia simul, et collectivae privatione separari, potest tamen ab oia distribuere, et dividere, cy.
nulla sit partii privatio, quae Deus n. ponit mediate sua a materia auferre: unde patet, qd.
quibuslibet est separabilis, et nequa realitatem distincta a materia. = Res aliud quae solutio sup.
l. 2. un. datq.

Dubium 15. a quo privatio sumat specificationem utriusque? (dico de
utroque; nq. utriusque sumit a sua entitate negativa nobis in se ignota) Res, illa sumit a ha-
bitu, sive a sua, quae privatio, seu cui opponitur. Et de d. coad. 1. v. de utro sequitur dicentem:
privaciones distinguuntur, et multiplicantur, ut patet, quibus opponuntur, sive specificis, sive numeris.
Ideo qd. ipse v. d. 32. un. n. 6. dixit: negatio est unius rationis per hoc qd. repugnat affirmati-
onis rationis. Vide et alia ad 24 dicta cy. d. i. in metaph. sup. l. 2. 3. in solutione ad 83.

Dubium 16. an privatio immediate opponatur sibi? Res
affirmativa, itaq. negatio existeretis sui visus, et privatio habetis. Res, ty, quia ne-
gatio negationis est affirmatio positionis: et negatio existenti est visus. ty, quia inter pri-
vatum opposita n. data medietate, et hoc est. Loppes: et de.

definitur i vinculo pōz, et actus, quo ex illis unus pōt se facili sponit. pō ly pōz, et actus differ
ab unione suppositiva, quā nō i vinculo pōz, et actus, sed nōz, et tū; iunctū ē cy unione, quā dat
inta subit, et actus; a qua tūz differ pō reliquis particulat, quia ex subit, et accideat unitis,
nō unus pōt se, sed unus pōt accitē resultat. Quibus suppositis, pōt huius parti resolvere da, sit:

cu adueniens reatra distincta ab eadem. Ita d. 3. d. 19. l. n. 3. et 4. d. 19. l. n. 21. Quem
dicit Scotus. sequitur. Ita Thomistas, et Iesuitas, qui vident, illi unionem esse modum substantiae, et
absolutam, et transcendentem relationem. Probatur 1.º per hoc quod ponitur, et negatur solutio:
Relatio est, cuius totum suum esse est ad aliud se habere; id est unionem est ad aliud, minus modum
ad se: 2.º unionem est essentialis relatio, et non quod absolutum. Et minoratur quia unio nequit intelligi
quin intelligatur id, quod, et id, cui unita, mediante illa. Et quia materia, et forma intellectus, non in-
telleguntur in unitate, quoad hoc quod intelligatur habitudine unionis ad alterum. Et tunc ex eadem ratione
est esse habitudinis unionis ad aliud. Ergo est essentialis relatio, minus quod ponitur. Quid sit de

72. d. 1. 2. 9. n. 7. *Quincus adueniens probata ex dictis in loca: Relatio, quae non necessaria resultat, posita in re-
nata Unitate, et Quincus adueniens; Idem potest magis, et fieri sine unione, seu se-
paratae dicere, ut Effectus existunt in materia, et forma Dei, et in talibus existebant Corpora
et anima Christi, et quotidie est in mundo cuiusdam hominis dicitur: et unio est Relatio et Quin-
cus adueniens. Et hoc est distans, cum realitate distincta ab Unitate: Et, quia omni Relatio
praesentali distinguitur realiter ab Unitate: Idem Relatio et Quincus adueniens est praesent-
ialis: et sic. Et, quia separabilitas est signum evidens, et efficax distinctionis realis; Idem magis, et
forma possunt realiter separari ab unione, et per, et ex dictis; Et de omnibus istis, quibus pro-
batur, et, et per se Unitate sine forma, et est ista; Et quia in quotidiana generatione, et corruptione
etiam, et materia transiit de una forma ad aliam, deinde unionem, sine qua realiter existit et nova
forma mediante alia unione: et sic. *Respondetur: materia, et forma separabilis, et simul existentibus
bonis, et deficit illis aliquid reale, ut sunt substantia et unio; et nihil differt? Si istud; et medi-
ante aliquo reali superaddito, et negante realiter distincto, uniente. Idem illud sage addit
non est absolute, et supra probatur est: et est Relatio realis et Quincus adueniens, et realiter distincta.
Si istud; et alii sunt separabilis, sunt unio; et est absolute. Et causa; quia Unitas, quibus nihil
reale differt, ut unione, unio sunt: et si istud materia, et forma realiter separabilis existunt, nihil
reale differt illis, ut unione, unio quidem realiter sunt, et separabilis realiter existunt.**

Ita Aq. 10: ma, et fia sunt substantie
unite: 29 unio e' modus substantialis, et n' relatio extrinsecus adiacens. Et coa; quia talis relatio
proprie e' accm: 29 si mediante ipsa uniente, n' evenit ma, et fia nisi accidentaliter, et n'
substantialiter unite. 30 primata: 29 positio e' substantiale; sed unio partium debet proportionari
29 positio: 29 unio e' modus substantialis abstractus, minimeq' accm. 29 29: 29: coa fia
n' n' habet effectus se ipsa nobilitare; sed est per se substantiale nobilitare quod unio accidentis:
29 si unio evenit accm, n' poterit esse ratio formalis faciendi unum per se substantiale. 30: triu fia
lis generationis substantialis debet esse substantia; sed in generatione substantialis triu partium e'
unio, quia nec ma, nec fia generantur. 29 de. Ita ad 19 deo extrinsecus.

unio, quia nec in ea, nec in partibus. Ad illud 1° dicitur antecedens, quando dicitur;
nec accens bene potest substantia unire, si unibilia uniri sub rationibus fratribus substantiis;
atq. ita licet unio sit occens, qd. unum substantias, dicitur unio substantia, quia relatio specificans
est in ea ab exteriori, intelligitur; sicut licet accens producat substantias sit accens, inq.
e, et dicitur productio substantia, quia producit substantias. Unde si intelligat argumtus, qd. par-
tes, mediante sua unionem, accidentibus univert, quia potuerant n. uniri, q. quia adhuc
possunt separari; licet e, et quidq. efficax ratio ad probandum, qd. unio e. accens; si vero inteli-
gat, qd. illa, quae univert, n. sunt substantias, falsum e. — Ad 2^{am} affirmationem negationem; n. unio,
sed partes debent proportionari 2° punto et partibus, et n. de ratione essentiali. Unio enim
soli e. idio sine qua n. se tenent ex parte partium: unde partes sunt, quae pro partibus
2° punto, unio vero soli e. mediis quo, seu idio qua partes cohaerent 2° punto.

2^a conclusio: in mōq, et fīg

*Substrato 3^a Soli ella unica una e due Sublime over
luni 1. quanto Sublime unici : 29 &c. Probo sequ.*

ity faciendy: Probar 2°, exponitur delictio: ad materiam denominationis relatiue gigni-

presentis in aliqua materia, ponenda e duplex, seu mixta, scilicet, nisi in capacitate
curius eadem ostendit; Id est, denominatione habent maiorem, et facit ab unione, et nulla e in ipsa
relacione, seu unioni realis subiecti: ergo, duplex unio e inter illas. Maior dicitur; quia ex eo, quod lac,
et albedo, utrumque denominatur simile reali alteri, non sufficit una relatio similitudinis in be-
ne ad albedinem, sed utraque illa debet dari aliam relationem similitudinis in be-
ne ad albedinem. Minor similiter dicitur; quia facit denominationem reali unita maiori, et
maior unita facit: ergo quilibet habet subiectum, et facit sui distinctam realitatem unionem, a qua illa
distincta realitas denominationem facit habere. — Secunda: ita subiectum, maiorem, et facit maiorem
e unita facit, ac facit unita maiori, aliter non posset dici, ut unum per se, ut supra ostensum fuit;

Id una, eademq; relatio n potest utrumq; edere. eodem modo debet esse relatio: q; intra
magis fig ad unumq; n unica, sed duplex unio adeo, quia unumq; sui subij, cui fundam
mentum intine, subiectum, subiectum, & habet relatio unumq; alteri videtur. Minus utat; quia
quia unio, sua fia relatio, cu possit sui effectus fiale per suum dmonitionem, n per dmon
itionem, seu per se sui effectus fiale nisi ei, in qua fiale e; & q; n sit nisi in fundam
to; sequitur, q; n per utrumq; edere eodem modo debet esse relatio. *Ista*

Ista 19. 1. Unio
ex proprio suo conceptu e nexus duorum: q; ad hoc ut magis, & fia unio unica sufficit unio.
Istam ad 1. quia impossibile e, q; magis una fia, quin fia unio magis; Id ad 2.
sufficit unio unica. *Istam* 2. quia in natura unumq; punctum unit duas partes
linee: q; ad 3. *Istam* 3. in deo una natura divina, & natura humana n minus sub
stantia unita, quia corpus, & anima; Id ad 4. sufficit unica unio subiectum in natura, &
terminata ad Verbum: q; et ad 2. unica sufficit unio. *Istam* 4. illa unio adeo
intra magis, & fia, quia sufficiens e, ut de illis resultet unum per se; Id ponit unionem tantum in
magis, tunc e de magis recipiente, & fia accepta fiet unum per se: q; superflua alia unio.

Ista ad argum. distinguendo causas: unio e
nexus duorum, unum intine, & subiectum, utrumq; utrinque, & terminatur, & adeo; utrumq;
intine, & subiectum, nq; anima, & cog in eodem sensu. Vel utrumq; argum: Similitudo per
se e intra duo: q; ut duo sint intine fiale similia sufficit unica similitudo, & post
unum ad aliud. Hoc e falsum: q; et istud. *Ad* 1. 1. Iam magis per se id; 1. utrumq; si
milia: impossibile e, q; unum alibi sit simile alteri, quia et hoc sit alibi simile illi: q; per
unumq; relationem similitudinis? docet ois cu dno, q; n, sed per aliquid, & aliquid. *Ad* 2.
Iam magis nq; potest; quia magis, & fia unio unica essentialiter, partes vero lineae uni
onem integritate: quia essentialiter unita, unita sibi invicem immediate; quia vero
integraliter unita, ut partes tabule, & partes lineae, n unita immediate ad invicem,
sed unita in aliquo tertio, nempe per unum, cui tanquam tunc dmonitionem regulam e
cuncta, & docet Plato in praemio Quantitatis, et ibidem arg nro 2. 3. *Ad* 3. Iam magis de

tingo magis: si ly n minus appelles supra realem signatam substantialem unionem, & adeo; si ap
pelles supra esse intine subiectum unionem, nq; quia corpus, & anima mutuo subiectum intine
unita, quia utrumq; utrumq; capax e subiectandi unionem ad alterum; at vero licet unum
divinum cu sit incapax naturae realis relationis, unita quidem substantialem naturae humanae perso
nae terminatam unionem subiectum subiectum & partem naturae humanae. Ergo quia q; e disposi
tio manifesta, nq; corpus, & anima unita tanquam partes impletae perfectibilibus, & in ratione adeo,
et potest ad unum per substantialem dispositionem realitatem distinctam causam; at vero licet, & anima nec
sunt partes, nec mutuo perfectibilibus, nec habent rationem adeo, & potest, nec denique unita ad
causam aliquid 3. dispositionem, & illis resultat; nq; hec via munera omnino repugnant supposito
divino; immo et naturae humanae, q; si phice essentialiter impleta. unde licet, & anima ita substantialem
unita, sicut corpus, & anima, si ly ita intelligatur in catholico sensu, quia docet Damascenus lib. 3.
cap. 3. ita ditione hypostatica loquens: Substantialem enim ditionem unionem, scilicet licet
et n 2. 1. Iam magis: Substantialem autem, n ut duabus naturis perfectibilibus eundem dispositionem naturae.
Unde ly n minus, & ita intelligi debet, q; unio hypostatica e ita, & n minus realis substantialis
unio, ac e unio corporis, & anima; n vero, q; si ita nec mutuo, nec in eundem natura, nq; ita e intra
naturae, seu partem perfectibilibus eundem dispositionem naturae, et illa. Ergo efficere solam, & manifesta
dispositio ad argum, cui multum fidetur ditioni.

Ad 4. Licet Iam magis respondet 1. negan
do suppositum minus, nempe, q; potest poni unio in magis ad fia, quin simul ponatur relatio
unio in fia ad magis. *Ista* clara; quia cu agens n potest appropinquare magis fia, quin per
eandem actionem appropinquet fia magis; tunc, q; si unio magis ad fia, q; sit relatio utrinque
admagis, necessario resultat de appropinquatione magis ad fia, statim etiam resultabit unio fia
ad magis, cu fia sit etiam appropinquata magis. Hoc est q; intra locum, & corpus locum, quia n
potest locum fundare argum ubi agens ad corpus, quin simul corpus fundet argum ubi
causam per se ad locum. Quare videmus, suppositum illud esse omnino falsum, & ita n admittendum.

Sed nihilominus, praemissa supposito, nego absolute minores. (Quia, mea videtur, inie-
quentia admittit, et docet Martinus; ex quo et alii.) Quia illa, quae supra in solutione patet.
mus, quod, ita videtur, factum et doctrina ipsius. Quod. hic et Martinus n. 120. Cy enim
maior, et sic sunt partes perfectibilis, et essentialis inpletis. Viginti. nisi pariter duplicata, et pos-
sunt coari, seu componere totum, quia a causa inpleta totali impossibile est, effectus sequi; tot maior,
et sic non per aliud, quod per se ipsas adinvenit, seu mutuo se ipsas intinere substantialiter duplicem,
maior scilicet subiectando, et materializando fit, fit vero actuando, et formalizando magis, se mu-
tuo duplicent; Cy 29. maior si possit intinere substantialiter subiectum, et materializare fit, nisi se illi
intinere, et subiectum uniat, et similita nisi fit intinere subiectum uniat magis, non potest illi intin-
ere substantialiter actuare, formalizare, seu duplicare; sequitur, quod nisi fit magis, et maior fit intin-
ere subiectum mutuo uniat, non possunt duplicare causam, seu effectus unum per se actuare. Et
29. quod absolute praemissa supposito; falsum quidem est, quod posita unione partium in maiore, tunc et
maior, et sic fit unum per se.

Ad 2.º: unio partium ordinata ad unum oppositum: et
Cy in opposito sit una tantum unitas, unica est unio est inter partes. — 3.º: quia si essent
duae unitates, neutra utramque uniret partem. Et quia nulla unio potest unire duas, nisi utramque
attingat; sed si essent duae uniones, quaelibet attingeret suam partem, in quo ipsae, et non aliud:
et neutra unio uniret ambas partes. — 4.º: quia si essent duae uniones, tunc unio magis pariter, et
immediatius terminaretur ad unionem fit, quae ad ipsam fit; et similita unio fit immediatius termi-
naretur ad unionem magis, quae ad magis ipsam: et partes non unirentur immediate una alteri, sed quae-
libet unirentur immediate unioni alterius. Et a parte; ne si albedo unita subiecto mediant
et quantitate, posita ipsa quantitas unita immediate subiecto, albedo autem non nisi quantitate
unita immediate. Ita de. Res ad 24.º, necesse antecedenti, nego Cy; quia sicut duae partes
ordinatae essentialiter ad unum oppositum, ita duae uniones ordinatae rationaliter ad unum opposi-
tum. Aliud est enim unitas, et aliud unio: unitas importat negationem pluralitatis, unio vero necessarium plu-
ra in unum unita: unitas est pars simpliciter opposita, et facit illud per se unum; unitas per se non
ad partes, et facit illas per se unitas. — Ad 34.º negat exemplum Cy sua probatione; quia
quolibet unio attingere utramque partem, subiectum unum, et terminare aliud; atque ita queli-
bet unio uniret suam partem, seu subiectum alteri parti. — Ad 41.º negat exemplum plenius; quia
in correlativis (qualia sunt maior, et pars in unitate) relatio unius non terminatur ad correlativum,
sed ad absolute alterius correlativum, ut dicitur de primis. Sup. 4.º. 2.º. 4.º. per totum. unde maior 27.º
est absolute fundat unionem ad fit, et 27.º idem absolute immediate terminatur est unionem
fit ad ipsam: et similita fit fundat suam, et terminatur unionem fit ad ipsam: sicque magis quolibet
immediate unita alteri parti, non tamen unioni ipsius. Partes autem adductae nullae; quia unio
est medius finis, et correlativum, non vero maius, et absolute, sicut quantitas: unde et eo, quod
unita albedini, et subiecto medius quantitas, minime potest albedo immediate uniri subiecto; fit
quia ipsa quantitas non mediat ut ratio finis uniendo, sed ut quod unitum per se; fit quia unio
albedini non terminatur immediate nisi ad ipsam quantitas, quae 27.º est absolute et terminat
unionem albedinis, et fundat unionem ad subiectum. Idem fere dicitur et quododo mathematico uni-
ente duas partes unum: et idem et plurimo uniente duas tabulas; quia tale non mediat ut
ratio finis uniendo, sed ut medius unitum maius, et absolute, cui utraque pars, seu utraque tabu-
la unita, et ita non nisi mediate inter se uniantur. Unio autem quantitas mediat est quod unitum
sive inherens suo fundamento, Cy per actionem relati-
onem magis dy non sit medius maius, et absolute, sed
finis, et relati-
onem non tollit immediationem partium, tunc quod partes immediate uniantur. — Ecce so-
lutio ad insolubilem propositum insuper dicitur 19.º solutionem. perinde illud, et perinde hanc.

Quaeres: ad quod ex istis ultimis praemissis
pertinet unio? Res, quod ad ultimum, nempe ad primum habetur. Vide ibidem de
Lugras, quod si passio dicitur non solum respectu passivi ad agentem, sed etiam ad finem; tunc unio ex
istis ultimis fit informans ad ultimum, quod informat; tunc unio est per se per se
ad primum dicitur. Sed magis semper unio, tunc ad hoc, sive ad illud pertinet, et sic de ceteris.

90 2^a. an dpositum substaale distinguatur
realiter à suis Partibus simul sumptis, & unitis?

Punctu bellicy Thomistis, & Scotistis agredimur, in quo quidē subtilitate, & laborio-
mator non esse decet. Præsupponi enim hie, qd quia plures apud oēs, & quia plures iam
incidente resolutione punctu aliud stabilit, scilicet, an, equare utriusq, & fia fiat uny
per se dpositu? Cui 6°. 3. d. 2. 2. n. 10. respondet allegans Phy 8. metaph. text. 19. ubi
respondens (ait or) ad 2° d. unitate dpositi, quomodo fiat uny per se utriusq, & fia, assign-
at pro cā: quia hoc ē actus, & illud pōa. Et sicut hoc ē actus per se,
et illud pōa per se; ita hoc totu dpositu ē uny per se. Et 2. d. 12. 2. 1. n. 14. querens
idē d. Subt. quare mā, & fia faciunt uny per se? ait: nesciunt dhu aliq dāōm
dare, nisi quia hoc ē actus, & illud pōa. Idem autē arguit ad hoc ut aliqua
duo faciant uny per se, docuimus Disp. 2. huius lib. 2. 2. in solūne ad 1° arg.

De hoc qd dpositu per se physica sub-
stantia querimus nunc, utrum à suis partibus, mā scilicet, & fia, distinguatur realiter? nec quæ-
mus, an distinguatur à suis partibus diuim sumptis, nq sic apud oēs certu ē, qd à qualibet
parte distinguatur, & includat aliq realitē diuim ab illa; nec sumptis collectiue tantu, nq
sic totu ab illis realitē aliq diuim, nq corpus, & aī pauunt simul existerē, quin exister
hō, seu totu. Unde difficultas totu ē, an inuol totu, seu dpositu distinguatur realiter à suis par-
tibus simul sumptis, & unitis?

Ad Cuius resolutionē unice notandū ē hic, qd Distinctio apud
grammaticos una ē transitiva, & alia intransitiva: transitiva, quando distinctibilia dis-
tinguuntur, ut dicitur: Francisci filius. Intransitiva ē, quando distinctibilia ad idē
pertinent, ut dicitur: nā solis, id ē, ipse sol. Sic ad nūq intentu: dicitur, fia
partis, fia totius, ē quidē locutio, & distinctio intransitiva, ac si diceret, ipse pars,
ipse totu. Unde clare distat, n esse distinguendū inter fia totius, & ipse totu, sicut
n ē distinguendū inter nāq solis, & ipse sol. Quare 3^a entitas, quæ frequenter à Sco-
to vocata fia totius, seu quidditas totius, n ē aliqua physica fia, quæ superueniat
ipsi partibus, quasi illas informans, & actus, ut et en dicitur totu; ipse ipse totu ē
ipsa fia totius, qd idē dicitur terra entitas, quia si mā ē fia, & fia 2^a, totu inde
resultat ex terra.

Circa hanc difficultatē tres sunt celeberrime sentē: 1^a. tenet,
totu n distinguatur realiter à partibus, affirmans quidē, qd totu ē fia sita sup partes unitas, n tenet
aliqua reba entitas ex illis resultare: ita plures speciei, & de latini Thomistis & Scotistis, ita
accidet, ut aliqui illorum Cy Ariaga nec distinguant dāōm inter totu, & partes unitas dcedant.
2^a. tenet hanc immediate opposita defen dit subtilitate, & firmiter tenet realitē maximq distin-
guere inter totu substantiaale, & suas entitates physicas partes: ita d. munita Scotistis; qdū et aliqui Scotist
immo ita celeberrimi Thomist, ut sunt Capreolus, Caietanus, Hervetus, & Ferrus adherent.
3^a. tenet adhuc inter Scotistas adu d. munita, an fia realitē distinctio sit mutua, & n? Cui negatiue Respon-
det Trombeta, & alii tenentes, qd partes unitas distinguunt quidē realitē à toto; n realitē dāōm i fre-
quendū itaq, ex mutua talē realitē distinctionē, defen dit in Scotismo. 3^a. tenet sententia ē d. munita Fabii,

qui relatus sententia d. munita volens, singulasq amplexus fuit Vig, d. munita: totu realiter distin-
guatur à partibus antiquas partes tractant in 3^a entitate; ac licet pōmūq partes dpositu pro-
ducunt, & in eū entitas sunt transeunt, nullo modo totu distinguatur à partibus, quia iam
partes n habent esse pōmūq, sed solū esse totius. Hanc sententia, Amicus autē, eū in Scotis-
modum; id falsu, & toto Cello reat. Nec impugnāone elōh munita d. munita
digna hanc sententia, quæ se ipsa implicatōnibus d. munita; nq qd totu distinguatur realitē
à partibus antiquas partes cānt totu? Si ipse partes ita tractant in 3^a entitate, ut
admittant esse partes, & ita tunc ab illis n distinguatur totu; Quomodo totu ē totu, & par-
tes n sunt partes, & mā n ē mā, & fia n ē fia? idē si mā n ē mā, quia ipse n ē mā,
Quomodo Cōmposito illo dposito, remanet eadē n. mā d. munita genitū? & ita realitē mā ad hūc ene?

quia nunc ita sunt, et data sponte. Probat 1° conclusio ratione fundamentali, quia
in 3. ed. n. 7. tangit D^r: omni realiter entitas realiter causata ab aliquibus per se, et
realiter influentibus causantibus, distinguitur realiter ab illis; sed oppositum per se substantiale est
entitas realiter realiter causata a maiore, et fratre unitis, erga se, et realiter influentibus causantibus
et 2° Phil. text. 23.: et oppositum distinguitur realiter a maiore, et fratre unitis. Maior est
finitioe causae in omni a se ipsis et se ipsis admittit, ne causa est illa, ad cuius esse sequitur effectus,
seu quia in se est in se, in qua per se aliquid intelligunt omnes, effectus habere aliquid in se,
et ideo in omni ad intra repugnat ratio causae, ut sciunt, et docent theologi. Maior est ratio
quia iuxta omnes cy thes. quodlibet oppositum habet 4as genera causae, quarum duas sunt
maior, et frater, seu causa maior, et frater. Igitur.

ista realitate distincta. **Nota 3^a:** relatio praeamentalis requirit necessarium extrinsecum
aliu, et realitate distincta; Idem in quantum ad realitatem causae, et eius realitatem effectus datur
vera realitas praeamentalis relatio: et et realitatem distinctam. Cuius intima est vera realitas
causae dispositio: et de. **Nota 4^a:** in nullo genere causae, sive intima, sive extrinsecum, potest
aliquid causae de ipsa, neque causae praesupponit existens ad causam, et nihil potest praesup
ponit existens sibi ipsi: et in maiori, et facti unitate non sunt vera realitatem causae dispositio substant
ialis; et dispositio substantialis non est ipsa maiori, et facti unitate, Idem de distincta realitate ab
illius. Quidam? 1^a pars causae est in maiori unitate, et de distincta realitate ab illius: et 2^a pars
tenenda ab omnibus est. **Nota 5^a:** in maiori unitate, et de distincta realitate ab illius.

Sed 2°: partes unite, sed summi sumptus n^{on}
 sunt nisi cūa partibus: et cūa totali importat utramq; partem collectivē sumptus.
 Et assumptio: ubi data cūa, sal effectus totalis, debet esse data cūa totalis illius. Sed si
 in unita nūc n^{on} ē cūa totalis, aliam sola fā esse cūa, et maiā nener nisi solis; nec
 maiā unita fā ē cūa totalis, propterea eandem rationem: et aliquid aliud est cūa totalis.
 Dicant et 2° ad id qd ē hoc? Res n^{on} nisi maiā, et fā unite in recto, et collectivē sumptus.
 Et si dicitur, per verū, dū hinc a suis partibus ut cūa hōis; dū hinc a suis partibus si
 mul sumptus, et unitis. — 2° ad 2°: 1 partes unite in recto, et collectivē sumptus dū hinc unita
 realiter a se ipsi unitis in aliquo sumptus; 2 n^{on} si 14; et maiā unita fā realiter

quod ipsa unio, cy sit accidens, n̄ perbner; ty. Quia quia adhuc admiro, qd unio sit
modus substantialis, potius enim modus ponit in pramento ratione rei, cuius ē modus,
quē ē illa, loq̄a ppositū, qd in pote unq̄ p se substantiale plety p̄bner directē, et p̄
se ad pramntū substantiā, ē aliqua B. entitas distincta realitē a mai, et p̄a ut volūti.

Iffirmatur 2°: ut ipsi Theologi dicunt, partes unitatis
 sunt unius unitate unionis, et oppositae unius unitate identitatis; sed he sunt distinctae, et
 valde diversae unitates: 2^a et subtra illarum, nempe partes unitatis, et oppositae, distinctae et valde
 diversa intra se sunt. Et minor; quia unitas unionis arguit duo in divinis, sed distincta;
 unitas vero identitatis arguit unum individuum, et in divinis in se: 2^a &c. — Iffirmatur 3°
 quoniam partes oppositi substantiae se invicem respiciunt ut per accidens, et per se propria, imo non sunt
 magis unius essentiae, nec minus realiter distinctae, quae substantiae, et accens; sed oppositae substantiae
 magis unius essentiae, quia est unius per se, et minus in se distinctae, quae substantiae, et accens: 2^a partes
 oppositi non sunt ipsae oppositae substantiae. Probatur maior: esse magis unitatis scilicet esse magis unius,
 quia unitas entium est quod absolute, et unio quod relative; sed ex eo, quod partes oppositi substantiae
 alii sunt per se accens, et per se propria, solus arguitur maior unitas, quae intra substantiae, et accens:
 2^a partes oppositi substantiae, licet sint magis unitatis, non tamen sunt magis unius, nec minus realiter
 distinctae, quae substantiae, et accens. 2^a &c.

Probatur 4.º. Dilectio: gradus metaphisici plures, v.g.
 Corpus, animas, homo, non sunt idem realitate cum materia, et forma uniti; sed sunt idem realitate cum toto, seu
 composito, immo omnino idem cum illo, iuxta Thomistas: et quia materia, et forma uniti non sunt ipsi totum
 seu compositum. Probatur materia: per unionem non mutantur partes nunc, seu essentia, quae ante unionem habebant;
 sed gradus metaphisici. homo, animas, corpus etc. non identificantur realitate cum partibus non unitis:
 et nec cum illis unitis. Igitur illa gradus sunt propria solius 3.ºi entitati realitatis unitae, et superadditi
 et ipsi partibus unitis. Quia materia, quia forma sunt factae, anima est homo, materia est animas etc.

aliter idē cū māa, et fīa uniti; Id talē pēatū ē uēalīa idē cū aliquo uno pōpō pōpō, a
 quo pōpōlārīa in dōnō hūmāno uēlīa māa, et fīa unitas dāt alīa pōpōlārīa, a qua
 pōpōlārīa, et cū gēlā hōc sūt uēlīa idē. Probāt māa: idē indībīlī nēquī ēre uēlīa idē cū
 plūribus rēalīa dīstīnctī; Id māa, et fīa adhuc ut uēlīa sūt rēalīa dīstīnctī, uēlīa ē gēlā,
 et thōmīa dēdūt, alīa pōpōlārīa uniti sūt, nēc dīuīnīū pōpōlārīa sēparatī: et fīa māa nīat;
 alīa illa plūra sīmūt ērēt, et nō ērēt rēalīa dīstīnctī: ērēt, ut sūppōnīt; et nō ērēt, quīa quī
 sūt eadē uēlīa, sūt eadē intē se eadē idēntīatē, ac sūt idē in 3°. Itē gēlā pōpōlārīa, sēu dōpō
 sīdī pōpōlārīa, cū quo pōpōlārīa sūt hūī dīstīnctī, ē alīud rēalīa dīstīnctī a sūī pōpōlārīa
 sīmūt sūmptī, et uēlīa.

simul sumpti, et unibz. **P**rimo, qd hęc realis rēpōna dīstīctō intē totū, et pātes sū
mutua, probata hūc, Idē dēntē ex Or. 1. d. 30. 1. 2. n. 9. dicente: hęc ē pē se dīfferētia
duorū primorū modorū ā tēctō. qd in primis duobz modis ē rēlāō mutua: in tēctō
autē nō ē rēlāō mutua; Idē dūctō rēalī intē totū, et pātes, ē pē hīc et ad 19 modū, seu gēnū
rēlāōrū, qd fundatū in nō, seu multō bēdīne, et oppōnātā idēntītatē; Si mōrū, pē hīc et ad 24
modū, seu gēnū rēlāōrū, cū sūt rēpōrū Cāq ad effectū, et effectū ad Cāq: 29 nēcēssā, et pē
se, ut ad Or. 2, rēalī rēalī dīctō ē mutua. — **S**ecundo, quia implicat, qd pātes sūt rēalī
rēalī dīstīctē ā toto [ut auctōr Nambata], et qd ipz totū nō ē rēalī dīstīctē ā pātibz: 29 dē
pātibz; quia intē vērūmā dīstīctō rēalī implicat idēntītatē rēalī et pāte alicuius ad al-
terā: 29 dē pātes, et totū sūt vērūmā rēalī dīstīctē, implicat, qd totū, et pātes sūt vērūmā
rēalī idēntīficatā. 19

realiter identificata. Ita namque dicitur Aug. 1. ex SS. PP. nam D. Athanasius
in simbolo sic ait: sicut aia rationabilis et caro unus e' hoo, ita Deus et hoo unus e' Iesus:
et sicut Deus e' ipse Deus, et hoo sub unione hypostatica, et n' aliqua 3a entitas e'
Deus, et humanitate resultata, et realiter distincta. Ita hoo e' factibile seu partes, seu corpus,
et aia, et n' aliqua 3a entitas inde resultata. Primam ex D. Aug. 3. de Trin. cap. 4. ali-
cente: hoo nil aliud e' qu' aia, et corpus. Hoc idem affirmant D. Dionysius, et alii. ex Aug.

definitioni dpositi, cum sequente ipsa obiectiva, et ipsi dpositi, habet, et in recto. =
Ipsa: bene explicata metaphice hanc per essentiali rationale: et bene explicata phice per
esse corpus, et anima rationalis. Id hanc metaphice nil aliud facit, et nil aliud rationale: et phice
nil aliud, nisi corpus, et anima. Ipsi de. = Ita ad miram modo magis, et distinguendo magis: Id
partes definitioni metaphice sunt ipsa definitio obiectiva, et partes definitioni phice, negatio. Iustit
Id partes in recto. Definitioni sunt ipsa definitio obiectiva, et partes in obiecto definitioni
negatio. Hanc enim si phice interrogat, quid est hanc? bene respondet, quod est corpus, et anima, sed quod
est substantia, seu quod dicitur ex corpore, et anima: unde corpus, et anima, seu materia, et forma, et tota
definitio dpositi, Id solum sunt partes in obiecto; atque ita non sunt finalia, et in recto ipsi de
finitio; sicut nec ipsa obiectiva, nec finalia definitio. In definitione namque metaphice et phice addita
iva partes ponuntur in recto, et ita finalia sumpsit sunt ipsa tota finalia definitio, et obiectiva aggre
sunt in recto, et finalia ipsi definitioni, seu obiectiva definitio. Quam partes dpositi stat in co
gno partes phice sunt reale phice cogitatio, et negatio tota est aliud ab illis, licet ex sint
Cogitatio in phice, includens phice in illo partes metaphice minime sunt cogitatio, Id solum ra
one partes notum tota, atque ita tota non aliud ab eis, Id ipsi simul sumpsit sunt ipsi finalia
lita tota. Sed id pro toto ad ipsam.

Ad 44 principale Ita distinguendo magis:
ubi est essentialis metaphice inclusio, ibi non est realis distinctio, recto; ubi est essentialis phice inclusio,
negatio. Dispositio dicitur, et dicitur, quia in metaphice includens, et in clausa copulativa
identitate, cuius peritas distinctio realis opposita, et hec cum nulla identitate partibus sit. In
phice tunc includens, et in clausa in copulativa identitate saltem nec distinctio ponit inclu
sionem separata ab includente, id est, materia, et forma dpositi, quia quae semel identificata, sem
per identificata. Id solum mediante intrinseca entitativa reali distinctio, quia obiectiva, et
phice stat distinctio realis, sicut inter unum et alterum, et agere entitativa realia dicitur, et sicut
inter causam et effectum, et effectum intrinsece realia dicitur.

Ad 44 distinguendo magis: ubi intelligitur
dpositi, intelligitur causaliter dpositi, recto; intelligitur finaliter dpositi, negatio. Vel sic: ubi intelligitur
dpositi, intelligitur sequente, seu transitive dpositi, recto; intelligitur intransitive dpositi, negatio.
Vel sic: ubi intelligitur dpositi passiva intelligitur dpositi, recto; ubi intelligitur dpositi activa, negatio.
Quia enim, quod dpositi activa, seu causaliter est distinctio unio, atque ita partes sunt distincte
ligatae unitate, et intelligitur ipsa actualiter causaliter dpositi partes, Id non ipsi dpositi
et causaliter, non ab ipsius causaliter, et sequente, quatenus scilicet ad partes unitas facientes
dpositi sequitur necessitas dpositi ab illi causaliter; non ita ut ipsi partes unitate faci
entes dpositi sint intransitive et finalia ipsius dpositi; nam hoc implicat, si quid
de tunc ipsa phice causaliter causaliter ipsi phice realia causaliter, et ita seu ipsius causaliter.

Ad 60: unum unitate dpositi est ipsi tota, seu dpositi;
Id partes unitate sunt unum, et non unitate simplicitati, Id dpositi: et partes unitate sunt finalia ipsi to
ta. Ipsi de. = Ipsi de: unum est indivisum in se; Id partes unitate sunt quid indivisum in se; et
sunt unum. et dpositi ipsi. Ipsi de. = Ipsi de: quod dicitur ex se actu, et ex se passiva, et
unum per se; Id partes phice essentialiter unitate dicitur ex se actu, et ex se passiva: et partes unitate sunt
unum per se. Ipsi dpositi, seu tota, quod quidem est ipsi unum per se, non distinguendo distinctio a suis partibus.

Ad 63, de materia magis, negatio absolute magis;
quia partes unitate minime sunt unum quod, de dicitur, seu quid, et unitate. Solum enim dpositi in
de resultatur distinctio, et est unum unitate dpositi; non autem unitate simplicitati, quae propria est to
tius phice simplicitati, seu non includens magis, et fig, quatenus est Angelus. = Ad 63, de materia magis, alie
quod unum per se non dicitur per se esse indivisum, sed etiam esse indivisum in se; quia unitas non solum oppo
nita distinctio, sed etiam pluralitati, seu multitudini, et sequente eadem distinctio reali, quae non potest non esse
inter pluralitatem, seu inter realia plura, seu multa. Licet et partes unitate sint in distinctio, non ita sunt
indivise realia, quia remota adhuc ut unitate sunt plura realia entitates; atque ita minime sunt
unum. = Ad 29, de materia magis, negatio magis; quia partes unitate non dicitur ex se actu, et ex se passiva
Id sunt finalia ipsi partes actu, et ipsi partes passiva: solum enim dpositi inde resultans est quid
reale dicitur ex illis; non ita ille dicitur ex se ipsi, nam ut ait Thomas 1. 2. de anima. Cap. 9. Ipsa sunt, quae
negatio ex se inveniunt, non alii sunt, Id omnia ex ipsi; Id materia, et forma adhuc sub unione sunt. Ipsa: et.

Ag. 7. quae realiter distinguuntur, possunt separari; sed totum nec divinitus potest separari a partibus, neque totum sine partibus implicari. **Ag. 8.** — **Prima** enim, ut per se patet, est: licet accedat dependens essentialiter a substantia, et sic posteriori illa, tunc cum sit realiter distincta, potest divinitus saltem a substantia separari: et si dicitur non potest a partibus separari, hoc quidem non est quia posteriori, et essentialiter dependens, sed quia indistincta realiter ab illis. — **Ad** ad arguendum distinguendo maiorem: quae realiter distinguuntur, possunt separari (actualiter, possibiliter, proportionaliter, etc.); actualiter, possibiliter, proportionaliter, nego. Sufficit enim proportionaliter separatio inter extrema distinctionis realiter; quia ratione datur, utlibet in divinis distinguenda realiter, et ita etiam dicitur, et patet. Ut saltem ex aliis dictis est. — **Ad** **Prima** enim negata patet; quia dicitur dependens essentialiter a partibus, ut in casu in quo, quod dependens non potest esse impeditur; patet tunc superius dependens accidentis a substantia, quia accedens dependens a substantia, ut in casu distincta; quod dependens non est essentialiter simpliciter, sicut illa, sed 24 quid; neque ut ait **Ag. 4. d. 1. n. 9.** nulla est dependens essentialis simpliciter ad causam, et tamen, nisi ad simpliciter. **Ag. 8.** — **Prima** enim, ut per se patet, est: licet accedat dependens essentialiter a substantia, et sic posteriori illa, tunc cum sit realiter distincta, potest divinitus saltem a substantia separari: et si dicitur non potest a partibus separari, hoc quidem non est quia posteriori, et essentialiter dependens, sed quia indistincta realiter ab illis. — **Ad** ad arguendum distinguendo maiorem: quae realiter distinguuntur, possunt separari (actualiter, possibiliter, proportionaliter, etc.); actualiter, possibiliter, proportionaliter, nego. Sufficit enim proportionaliter separatio inter extrema distinctionis realiter; quia ratione datur, utlibet in divinis distinguenda realiter, et ita etiam dicitur, et patet. Ut saltem ex aliis dictis est. — **Ad** **Prima** enim negata patet; quia dicitur dependens essentialiter a partibus, ut in casu in quo, quod dependens non potest esse impeditur; patet tunc superius dependens accidentis a substantia, quia accedens dependens a substantia, ut in casu distincta; quod dependens non est essentialiter simpliciter, sicut illa, sed 24 quid; neque ut ait **Ag. 4. d. 1. n. 9.** nulla est dependens essentialis simpliciter ad causam, et tamen, nisi ad simpliciter.

Ag. 8. — **Prima** enim, ut per se patet, est: licet accedat dependens essentialiter a substantia, et sic posteriori illa, tunc cum sit realiter distincta, potest divinitus saltem a substantia separari: et si dicitur non potest a partibus separari, hoc quidem non est quia posteriori, et essentialiter dependens, sed quia indistincta realiter ab illis. — **Ad** ad arguendum distinguendo maiorem: quae realiter distinguuntur, possunt separari (actualiter, possibiliter, proportionaliter, etc.); actualiter, possibiliter, proportionaliter, nego. Sufficit enim proportionaliter separatio inter extrema distinctionis realiter; quia ratione datur, utlibet in divinis distinguenda realiter, et ita etiam dicitur, et patet. Ut saltem ex aliis dictis est. — **Ad** **Prima** enim negata patet; quia dicitur dependens essentialiter a partibus, ut in casu in quo, quod dependens non potest esse impeditur; patet tunc superius dependens accidentis a substantia, quia accedens dependens a substantia, ut in casu distincta; quod dependens non est essentialiter simpliciter, sicut illa, sed 24 quid; neque ut ait **Ag. 4. d. 1. n. 9.** nulla est dependens essentialis simpliciter ad causam, et tamen, nisi ad simpliciter.

Ag. 8. — **Prima** enim, ut per se patet, est: licet accedat dependens essentialiter a substantia, et sic posteriori illa, tunc cum sit realiter distincta, potest divinitus saltem a substantia separari: et si dicitur non potest a partibus separari, hoc quidem non est quia posteriori, et essentialiter dependens, sed quia indistincta realiter ab illis. — **Ad** ad arguendum distinguendo maiorem: quae realiter distinguuntur, possunt separari (actualiter, possibiliter, proportionaliter, etc.); actualiter, possibiliter, proportionaliter, nego. Sufficit enim proportionaliter separatio inter extrema distinctionis realiter; quia ratione datur, utlibet in divinis distinguenda realiter, et ita etiam dicitur, et patet. Ut saltem ex aliis dictis est. — **Ad** **Prima** enim negata patet; quia dicitur dependens essentialiter a partibus, ut in casu in quo, quod dependens non potest esse impeditur; patet tunc superius dependens accidentis a substantia, quia accedens dependens a substantia, ut in casu distincta; quod dependens non est essentialiter simpliciter, sicut illa, sed 24 quid; neque ut ait **Ag. 4. d. 1. n. 9.** nulla est dependens essentialis simpliciter ad causam, et tamen, nisi ad simpliciter.

Ag. 9. et potest esse in tota precedenti: quod advenit enim in actu pleno, non facit unum per se, sed per accidens; sed si 3a entitas est realiter distincta a partibus unitis, advenit enim in actu pleno, nempe magis informata per se, non subordinata: et 3a entitas necesse, nec facit unum per se. — **Prima** enim: realiter distincta superaddita aliquibus non potest includere illa quibus superadditur, aliis sibi ipsi idem superaddere; sed dicitur includere essentialiter partes: et ipsi dicitur non potest esse 3a entitas realiter distincta, et superaddita partibus. — **Prima** 2a: dicitur per se totum realiter distinctum nec divinitus possunt simul esse in eadem materia; sed dicitur substantiale est, et 3a, et scito vocata per totum: et quia non est realiter distincta a per se partibus adaequata informata magis. **Ag. 8.** — **Prima** enim, ut per se patet, est: licet accedat dependens essentialiter a substantia, et sic posteriori illa, tunc cum sit realiter distincta, potest divinitus saltem a substantia separari: et si dicitur non potest a partibus separari, hoc quidem non est quia posteriori, et essentialiter dependens, sed quia indistincta realiter ab illis. — **Ad** ad arguendum distinguendo maiorem: quae realiter distinguuntur, possunt separari (actualiter, possibiliter, proportionaliter, etc.); actualiter, possibiliter, proportionaliter, nego. Sufficit enim proportionaliter separatio inter extrema distinctionis realiter; quia ratione datur, utlibet in divinis distinguenda realiter, et ita etiam dicitur, et patet. Ut saltem ex aliis dictis est. — **Ad** **Prima** enim negata patet; quia dicitur dependens essentialiter a partibus, ut in casu in quo, quod dependens non potest esse impeditur; patet tunc superius dependens accidentis a substantia, quia accedens dependens a substantia, ut in casu distincta; quod dependens non est essentialiter simpliciter, sicut illa, sed 24 quid; neque ut ait **Ag. 4. d. 1. n. 9.** nulla est dependens essentialis simpliciter ad causam, et tamen, nisi ad simpliciter.

Ag. 9. et potest esse in tota precedenti: quod advenit enim in actu pleno, non facit unum per se, sed per accidens; sed si 3a entitas est realiter distincta a partibus unitis, advenit enim in actu pleno, nempe magis informata per se, non subordinata: et 3a entitas necesse, nec facit unum per se. — **Prima** enim: realiter distincta superaddita aliquibus non potest includere illa quibus superadditur, aliis sibi ipsi idem superaddere; sed dicitur includere essentialiter partes: et ipsi dicitur non potest esse 3a entitas realiter distincta, et superaddita partibus. — **Prima** 2a: dicitur per se totum realiter distinctum nec divinitus possunt simul esse in eadem materia; sed dicitur substantiale est, et 3a, et scito vocata per totum: et quia non est realiter distincta a per se partibus adaequata informata magis. **Ag. 8.** — **Prima** enim, ut per se patet, est: licet accedat dependens essentialiter a substantia, et sic posteriori illa, tunc cum sit realiter distincta, potest divinitus saltem a substantia separari: et si dicitur non potest a partibus separari, hoc quidem non est quia posteriori, et essentialiter dependens, sed quia indistincta realiter ab illis. — **Ad** ad arguendum distinguendo maiorem: quae realiter distinguuntur, possunt separari (actualiter, possibiliter, proportionaliter, etc.); actualiter, possibiliter, proportionaliter, nego. Sufficit enim proportionaliter separatio inter extrema distinctionis realiter; quia ratione datur, utlibet in divinis distinguenda realiter, et ita etiam dicitur, et patet. Ut saltem ex aliis dictis est. — **Ad** **Prima** enim negata patet; quia dicitur dependens essentialiter a partibus, ut in casu in quo, quod dependens non potest esse impeditur; patet tunc superius dependens accidentis a substantia, quia accedens dependens a substantia, ut in casu distincta; quod dependens non est essentialiter simpliciter, sicut illa, sed 24 quid; neque ut ait **Ag. 4. d. 1. n. 9.** nulla est dependens essentialis simpliciter ad causam, et tamen, nisi ad simpliciter.

Idem instabis: ipsa 3^a entitas, seu scilicet totius realiter distincta à partibus unitis, & unita
ipsi partibus; In? si n; 2^a facit aggregatam ex illis, quia ubi sunt plura sine unione, è aggrega-
tione. si unita illis, quælo: & per se, & per alios? si n; 2^a è per se actus, & per se p^oia, crita n^o totq.
si 2^a; 2^a ipsi d^ontur ex suis partibus unitis facit uniti per accens. h^o c^oia pariter aggre-
gant: 2^a ne tot ab una da sequantur, dicentur è 3^a entitat, seu scilicet totius n^one realiter distincta
à partibus unitis. R^o 2^a 3^a entitas nec per se, nec per accens, p^oie loquendo, unitæ par-
tibus, quia verasata inter ipsas partes ad invicem, n^one inter totq. & partes. Ad 1^a c^oq. dic,
q^o ubi sunt plura sine unione, quorum n^one includit in alio, ibi è aggregat, real; ubi
sunt plura sine unione, quorum sine uny includit in alio, ibi è aggregat, n^op. Ex 2^a partes
unitis includantur essentialiter in toto, hinc è, q^o licet n^o copulente totq. per partes media unione,
n^one faciunt aggregat, dy. copulente media reali essentiali, & entitativa distincta, ut supra in
soluione ad 1^a dictq. è. In aggregata enim ex pluribus, ut in accens fructu, in carnalis lapidy
nulli includit in altero, nec aliquo dependet essentialiter ab altero. R^o 2^a q^o p^oia in sequita.
Ad ut plene scotus sensu capias, accens fructu

3. d. 2. 2. n. 9. dicens: Dico, qđ ultra fig, quę perficit mag, ultimatę, quę dicitur fia partii, n̄
 ē necesse ponere aliquę fig, quāsi persequente, tę mag, quę fig :: Si autę intelligat totius n̄ fia
 atq; totius totę, sol ipsa nāa tota, u quidditas; hoc modo doceri bene potest, qđ fia totius
 sit alia ā fia partii, et qđ nāa, l quidditas ponet dici fia: pr ex Tho. 4. metaph. Sed respice
 cuius ē fia? Respondet, et dico, qđ respu totius dpositi, n̄ quide fia infans, sed fia, quo
 dpositi ē ens quidditative :: n̄ quide, qđ fia totius sit quasi cāa totius totius cy māa, et
 fia partiali cāans quāsi totę: sed ē ipsey totę pęcise consideraty 2 illę modę, quę loquū
 pericula 4. metaph. Equinitas ē tantę Equinitas. Idę etq; invenis 4. d. 12. 2. 3. n. 36. ubi docet
 qđ in hoc w ē āa, et ē humanitas, illa fia partii, et hęc fia totius: āa ē fia partiali, quā
 hōō ē hōō; humanitas ē fia totati, quā hōō ē hōō. T. M. AG. 1. 1.

hōo ē hōo; humanitas ē gēa totatū, quā hōo ē hōo. **Ult. Ag.** Theologus: si totū dicit 39.
enimz reatū dēmitq̄ ā pōitibz; 29 dē 29tū tūm mōtū fēit, lēxby dīvīny dīmīit, tēu
dēpōit 39 illq̄ enīq̄, tēu totū nāq̄ hūmānū, quā assūpīt. 29 uerū m dēpō fēit cōrāzō,
quā cōrāzō ē dēstīnō tōtū, alīquō tūo rēmanente. Id ē cōā ē dēa Damasceny cōp.
13. dīcentz; qd̄ lēxby sēmel assūpīt, nūq̄q̄q̄ dīmīit: 2^a uerū cōā ē dēa sēny Ecclē-
sīz, et Scīpturaz; 29 dē. Rēspōndet dī ipse sub. immēd. cit. n. 14. dīcēs: Dīcā nōtū

ing: 3 d. 21.
Lun. n. 6.

27) vere, quando fuit mortuus, aliquo entis n̄ habuit, quod habuit vivus; nec tunc deposuit
 27) nāq, quod assumpsit, quantum ad partes essenciales illius nāq. Et ita intelligit Damascenus, qui
 27) ibi vult, qd anima et Corpus in morte n̄ erant in propria hypostasi, sed in hypostasi Verbi.

Ad aliud & coramone die, qd e quid dicitur Ecce dicitur, et tunc scriptum, qd
Corpus Xpi fuit in morte corruptum, quia Caro eius corruptio n videtur, et ideo
fuit sepulchrum eius gloriosum: hoc quidem nos catholici affirmamus, et philosophice eviden-
ter defendimus ita Thomistas negantes qd substantialem Corporis ab ea dicitur, ut Orig.
3.2.4. probatione 2. et lanceus manifeste pr. Non tunc e ita tunc Ecce dicitur, & scriptum, qd 3.
enidos, seu ipsa tota humanitas Xpi, que de vera in morte destructa fuit, corrupta fue-
rit; si tunc destructio totius, utaq; parte materiali remanente, pprie appellari debet corruptio;
nq pprie corruptio e destructio totius, aliquo eius, nempe materia remanente; n tunc oibus eius, nempe
materia, remanentibus, sicut & facta remanebunt corpus, et aia Xpi, cuius humanitas
destructa. hoc quidem Thomistae ita latere n possunt, dy dicunt, qd mortuo Xpo cor-
pus remanens n erat idq; substantiale Xpi Corpus, sed cadaver ex nova substantia fia gene-
ratu: et quia Caro ppria, seu vera substantiale Corpus Xpi corruptione videtur, quia generatio
unius & corruptio alterius.

unius & Coeui Aetheris. Inquires pro complemento 2^{is}: an in hōe 3^a entitas
catholice matrici sumpta sit Spirituālis, & materialis? Res, esse quidem materialem, et
corpoream, minimè Spiritualem. Probatur: 1°, quia Spiritus, & Spirituālis
nōquit identificari cu corpore, sed hōc essentialit^r Corpus Impery, & nō Spirituālis.
2°, quia effectus sequitur debitas causas; id causa materialis est per se habet
materialis, et immaterialis, Corpus, et Spiritus, sed autem rationalis & hōc talis materialis, et corpore

20

Dice itq: p. 3. d. 292. n. 7. ut. any qui acensé

Ad Thomaone d'Amore maine ut...

DISP. VLT^{ma} E ACCIDENTIBUS.

Post depositionem Laponito substruali, primus Laccj dentibus, secundum dentibus illi.

9. 1. \bar{u} inhaerentia sit \bar{e} essetia accidentis?

Since Oct. 1. might 1. I have 1/2 dozen of the same, expressed my illg pertract 4. d.

129.1. In. 9. u. demaps. Na accipit 2. mlycy natanaye 2. cy ipso die est. n. 9. go hoc lo-
cabily accens plect accipi pro pa se significato eius; Lpx co, go denominata ab ipso

pea se significato (sta di dircho e uchi m'orduy de m'chi) unde h'oc u'lt' q'd accu, a'ccuati
int'ez m. s'ini adheurs, e' op'dalg de m'chi, q'd e' primario seu p'ao p'ae significato d'it' p'ae

...
 eue fag, nempe, acc, sive accedendo, ingred, sive uniendo etc in alio, ut in tablo: et trahendo
 ... denominato accens dicitur et aliq. ens, Tabulasy, et Quadrasy, et qualibet

1. xiv, huiusmodi, et alia medicamentis, cum huiusmodi, sicut accidentia a huiusmodi, et alia.

De 50-7 m. 1/2.

4^a conclusio: nec actualis, nec apprehensibilis inheretia ad

2. **Integritas** est pars negativa ista est quod gentiles,
qui sunt in statu naturae, non habent in se aliquid quod sit
ad subiectum, ut cadunt in integritatem et in naturam; sed in se
est, quod est in se, ut in integritate actuali non est in se accidentis denominati. Quod
candem rationem dicitur etiam, quod integritas nominatur in subiecto non quod sit pars
quia pars propria est inseparabilis adhuc dicitur in se, a seipso. 2. **Integritas** est pars negativa ista est quod gentiles,

[illegible]

2.2. *Salvia integrifolia* subsp. *adfunda*

John J. Kelly, Jr.

called take a

ita expresse dicunt: intelligencia appetituum est essentia accidentis. 1.º — 2.º sic: ut cho 4. m. ph.
textus dicitur: Substantia est accidentis; necesse sancti et sancti; sed totum est sancti in uni-
na, cibo per medicina non est habitu ad accidentis sancti; et sancti accidentis in
sancti est nisi habitu ad accidentis sancti. Sed non habitu ad, sed intelligencia accidentis
per se; et appetituum est intelligencia appetituum ad substantiam, sed
ad substantiam, et est, sed essentia accidentis. — 3.º per definitionem essentia definiri; sed intelligencia
appetituum est per definitionem accidentis: ex cho 4. m. ph. Et minor, quia accidentis definiri per inve-
substantiam; sed non per inve accidentis, quia verba in definitione non dicunt accidentis, sed appetituum: ex cho 4. m. ph.
affirmata: minimus intelligencia creaturae dependet ad Deum, quia accidentis dependet ad Deum, sed
intelligencia ad substantiam; sed illa est essentia identificata creaturae: ex cho 4. m. ph. magis in-
forma, est essentia identificata, sed essentia accidentis. Et minor, quia in definitione acci-
dentis posita substantia, et in definitione creaturae non posita Deus: ex cho 4. m. ph. magis intelligencia est acci-
dentis dependet ad substantiam, quia creaturae dependet ad Deum.

27 illa perueniunt 24 superius, lumbis, qd accidit nllg hberu eorūq frāt, sicut Tanna
 28 in dīna mīlīt. hber dīnāq frātī sūt mīlīt, et sicut hoc addūctū, nē nlls ignorācia vo-
 29 cabulorū. Et qd mīlīt sūt in illis exēplis, qd sūt simile cūctis superius quatuor
 30 pedes, quia 24 dīnāq lib. 3 cap. 26. qd si ex parte simile ē, et dīnāq exēplis, quando
 31 quīdā in exēplis, et similitudinē, et dissimilitudinē prospiciat opū, si quīdā exē-
 32 pla sūt. Et qd paria in eo, qd sicut sūt in dīna nē sine habitu ad aīal,
 33 ita eīdā in accidenti nē sine habitu ad subīq. Et autē dīparia, qd sicut nō
 34 illg habitu signi ad aīal, nlls habitu ad subīq, qd sicut nō sūt in dīna nē
 35 ad subīq habitu frātī eīdā, et sicut nō sūt in dīna nē ad subīq, sicut nō sūt
 36 sicut uīna nē lana nō pā habitu ad aīal. Et qd, quomodo habitu ad aīal ē
 37 dīna uīna, pōtū lana ē, nō autē habitu ad subīq ē. Et qd accidit, pōtū eīdā. Et qd
 38 eīdā dīparia, et alia ad sūt in eo, qd sicut ē equū, sūt eīdā, et sicut dīnāq pōtū
 39 dīnāq, et sicut ē uīnaq subīq, et accidit, et dīnāq, et sicut dīnāq, et sicut dīnāq.

2) si coincidentia illius, cuius e pra. Ag. 4. em adiguat dividit in lo. grammatica
 pr esse pr se, et pr esse in alio, largius praefertur: et sicut esse pr se e Deica totu-
 ra, ita esse in alio e Deica novus accidentis denominatus, seu praemissus. Idem
in alio e interia pr se significata pr hoc novus accens: et iniqua ipsa pr se signi-
 ficata e Deica accidentis denominati, cuius no di sunt 9. genera. 1) Prima: accens
 in mutu e univoc ad 9. accidentia denominata, seu praemissus. 2) maladicta
 in ibi. 3) Deica illius. Idem pr se significata pr hoc novus accens e interia.
 4) ad accens. 5) ad accens. 6) ad accens. 7) ad accens. 8) ad accens. 9) ad accens.

[illegible]

fundamentis, namque: e accens ipsius accidenti receptivo inherenti, namque: Adhuc enim
quod accens relatio est duplex: habet naturam inherenti, namque in subiecto quia accens, et aliter in fundam-
mento, quia relatio: 1^a est quodammodo accens, subiectum receptivum, scilicet relatio ab ipso accen-
t, inherenti
te, sine absolute, sine respectu: 2^a est quodammodo e accens receptivum, sed relatio ab ipso accen-
dentis relatio, quia huiusmodi inherenti ad fundamentum e accens in fundamento: quod ex ipso in se, sine absolute, sine respectu, habetur a suo fundamento sine respectu, et
sentia huiusmodi ipsi relationi, ut dicitur sit, relatio est, cum fundamento actualiter in esse, ut
dicitur in 1^a in relatione: hinc, quod ipsa actualis inherenti ad fundamentum receptivum ipsius
accidentis respectu inherenti, in fundamento minime e aliud accens receptivum, sed per se, et
quodammodo receptivum ipsius inherenti, sine relatione, quod dicitur. Minime per se, et in, et ad.

Ex hac doctrina per totum ad idem, habetur ad 24^m dic. quod
nec accens relatio, quod e habendo fundamentum ad idem, et receptivum accidentis, nec in
in fundamento, aliter nec e habendo habendo fundamentum: Ex quo inherenti actualiter ad
fundamentum nil aliud sit, quod esse in illo, sequitur. Ad 34^m dic. quod tunc, e accens, si
sermo sit de actuali inherenti ad subiectum, falsum est e ultima causa, si de inherenti actuali ad
fundamentum intelligatur. Citemus nota dicitur, et dicitur in fundendo duas predictas actu-
ales inherenti, quod una ad subiectum, hinc quod e accens 2^a inherenti ad fundamentum, et alia ad
fundamentum (ita accens minime e aliud, sed inherenti ad fundamentum): unde quod probatur
quodammodo de inherenti actuali ad subiectum, namque e habendo accidentis, et dicitur accidentis actuali
de quo quod denominatur dicitur, hinc quod probatur de relatione, in qua de fundendo
inherenti actuali ad fundamentum e dicitur accidentis actuali, de quo quod dicitur quod dicitur:
unde accens receptivum e dicitur minime inherenti, e quod dicitur inherenti, hinc accens, 24^m
quia relatio, 1^a ad subiectum, 2^a ad fundamentum. Ad 44^m dic. quod illa quod habetur 1^a in
2. 1. ubi dicitur: ad probandum, quod nec inherenti ad fundamentum, nec actuali ad subiectum, per se, et
e accens accidentis, quia aliqui 1^a habet, 1^a habet dicitur, superaddit ipsi accidenti, si e accens, quod
negare supponitur, scilicet, quod actuali inherenti ad fundamentum, si e habet, habet fundum,
et superaddit ipsi accidenti receptivo.

Sed ut plene, et longius predictis doctrinis cogit, de
siderabili per: Quomodo probandum est, quod actuali inherenti ad subiectum sit accens receptivum reali-
ter dicitur ab accidenti receptivo inherente in subiecto? 2^a: si accens receptivum inheret in subiecto
mediate alio accidenti receptivo, et in subiecto mediantem alio, et illud alio mediantem alio,
et sic procedendum est usque in infinitum? Respondetur ad 1^a, quod sicut de accidenti absolute
de quantitate. Vg. probamus efficaciter, quod cum actuali inherenti ad subiectum e accens recepti-
vum, et dicitur dicitur a qua quantitate, et eo quod per quantitates manere sine tali inherenti, ut
e accens in euchaistica; eadem via, ratione per quod accens receptivum dicitur dicitur, et dicitur
actuali inherenti in subiecto. Et, in quo relatio similitudinis Vg. inter duos panes albos, per
quod e, ut pote pariter, accens receptivum per manere sine actuali inherenti ad subiectum,
namque ad substantiam panis, unde dicitur in 1^a in 1^a (namque), si dicitur, alii omnes manentibus, et dicitur
et substantiam panis, sicut de facto tollit substantiam panis ab hostia decedente, in qua quod
remaneat eadem relatio similitudinis, et dicitur huiusmodi, ac prout erat, quia hostia non manet
e eadem panis, accens receptivum. Et 2^a. Ad 24^m autem, quod valde arduum, et difficile videtur.

Unde, sic, quod nec de accens sine absolute, nec receptivum inheret in subiecto mediantem alio
accidentis receptivo, sed mediantem inherenti actuali: et dicitur inherenti, et dicitur inherenti actuali
in, et dicitur in accens, inherenti mediantem alio accidenti, sine actuali inherenti, namque in com-
muni e, quia cum ipsa inherenti sit ratio facti inherendi, se ipsa facit inherenti, et in
per aliter supra actuali inherenti, sicut habet statum, et dicitur per se. Sicut enim in dicitur
unioni unioni, nec actioni actioni, ita nec inherenti inherenti. Alia enim accidentis, et
sine absolute, sine receptiva, et similitudo, quodammodo, patet in dicitur, cum sit de generis,
sine linea inherenti, indigent inherenti superaddita ad inherendi in subiecto, ipsa vero
inherenti se ipsa facit, et in per aliter inherenti inherenti, quia e ratio facti inherenti.
Simili doctrina habetur a dicitur 3^a in 1^a.

Genauig, in die 9. mag 19. *Art. 20, wozu die in der vorstehenden mit mir ist die...*

no latr, in signum moniti. Itē ad 24, dātū p̄missis, nōdō cōq, quia lū p̄m.

Die 19. jänner die

trial opportunity, as exacting, as a court in previous cases. H. 3: in the Phy 6 Ch. 12.

quantity, quality substance, & unity for each; and thus a quantity quantity, & unity in general, in for each

et materia, et forma, sed ex partibus integralibus, quarum quilibet est quantitas: et ita intelligitur et dicitur, dicitur
autem, quod quantitas non fit ex integritate: quia materia cum quantitate et tale substantia sit tota integrale
homogeneum, non fit nisi ex partibus integralibus, quarum quilibet est quantitas. — Ad primum
dicitur ex d. 1. quodlibet 13. quod licet illud, quod materia non sit ens per se ordinatum in eadem genere sub
stantia, non sit ens per se ordinatum, ut sit substantia, et accidentalis: ita non procedit materia ad
formam, et substantiam ad dispositionem; et ita materia procedit imperfecta ad perfectam. Ita etiam agens
prius intendit, seu intendit partem, quam partes, et in executione prius apponit partes, quam totum;
sicque quod est prius in intentione, est posterius in executione. Ita etiam posterius generatur spiritualiter, quod est per
fectionem, quam forma eius substantia, quam minus perfectam; sicque posterius a generatione sunt partes a per
fectione. — Ad 4. Corpus per aliam partem ita se recipit ad aliam, ut dicitur 1. 1. per se
substantia, sicut materia ad formam substantialem; sed tunc corpus non recipit quantitatem, et qualitates,
quodque aliquid simile materia: prius prius recipit formam sui determinatam, quam formam substantialem. — Ita re
spondet corpus, proprie magis, manifestatque dispositionem; quia cum corpus sit per se substantiale et materia,
et forma substantialem, debet sequenti habere qualitates materiales, et determinatas illius forme; ad quod ita est quanti
tas, quod est subiectum immediatum licet non est illius, ita est qualitas; quod quidem non habet locum in materia. — Item,
quia eo ipso, quod per se recipit formam substantialem corporis ad aliam, ita per se recipit quantita
tem, quodque sit illud corpus determinatum materialiter, formam, et materiam; quod tunc in materia locum non habet,
et ideo dispositionem per se habet; quod accidentia illa in corpore sunt potius dispositiones corporis
ad aliam, quia sunt illi corpus in se ad aliam recipiendum, et determinandum, ut procedit in 2. d. 1. forma cor
poris; materia vero se sola est potius, et sufficienter disposita ad formam substantialem, ut supra dictum.

Ad 1. accens educitur a potestate magis, et in ipsa reci
pitur; quia educitur nil aliud est, quam fieri dependens a subiecto. Probatur autem: calor calefaciens
aquam non educitur ex aqua, ut aqua, neque tunc non habet potestatem, sed potius recipitur ad calorem; et edu
citur per se ex materia aquae. Probatur autem, quia tunc aqua dicitur virtualiter calorem. Item,
quia tunc aqua appetit sui ipsius corruptionem, neque calor tendit ad frigiditatem, et refrigerationem
illius aquae corruptionem. Item, quod calor non potest educi ex potestate aquae, et refrigerari nec in
illa recipi. Item in materia. — Item, quod omnis accens educitur ex subiecto, seu disposito substantialem, ut si ita
est calor in aqua educitur ex ipsa aqua, non ex materia aquae. Nec ratione in materia ad
ducitur quidquam uerum; quia ut calor educatur ex potestate aquae, non requiritur in aqua loca determinata
virtualiter, et in aliam ad calorem, sicut ad frigiditatem; aliam calor non est violentus agens: suf
ficiunt enim in aqua materia potestate parva, seu receptiva parva ad calorem, ut tanquam subiectum
educitur in genere caloris materialis per se. Item, calor educitur ad calorem, quod violentus, seu dicitur ha
bere cum inclinatione frequenter recipit ipsa aqua. Nec inde soluitur, quod aqua appetit sui ipsius
corruptionem; quia negata supponitur, scilicet, quod aqua uerba per se non appetit, et inclinationem re
cipiat calorem, aliam calor non est violentus illi: neque calor dicitur, quod aqua appetit sui cor
ruptionem ex calore illo recepto aliquantulum sequenda, neque qui non amat naturam, non appetit corruptionem. — Pro
batur etiam, quod valde diuersimodo se habet aqua ad calorem, et frigus; neque dicitur frigus non
solum est subiectum tractionis, et duonis, sed etiam ad illud natura sua inclinatur, et etiam est causa effor
tis illius, sicque illud dicitur virtualiter; receptus calor autem minimè habet inclinationem, nec
causam, sed magis parum se habet recipiendum illud a agente utrimque vim faciente, seu
violentante aquam, deus in illa ita calor per se dicitur.

Quaeres 1. an oia acci
dentia immode inheant substantia; an potius unum mediante alio? R. quod
oia inheant quidem substantia, tanquam subiecto ultimo, intransitivo, et independens; al
terum non oia immode, quia unum recipit mediante alio tanquam subiecto transi
tivo, seu non ultimo. Ita ex p. 4. d. 12. 22. n. 14. Nec quidem potest
obici, quod efficacia non soluta ex propria ditione et subiecto non ultimo, sed per se
quale est accens, et subiecto ultimo, et independens, quale est substantia. —

Quaeres 2.
quodam sit accens illud, quo mediante alia accidentia inheant substantia? R.
quodam sit accens illud, quo mediante alia accidentia inheant substantia? R.

9
 ut quidam quantitas. Ita etiam Q^d immutabile est. q^d quidem sibi colligitur uti, q^d immu-
 tatis quantitate alterantur, et mutantur qualitates, ne ista; n^o determinata calorem, al-
 bedinem, et dulcedinem subti, nihilominus quantitas sublimatur, n^o utat est ista: q^d qui-
 de sufficiens motus, etiam est, q^d qualitas in quantitate, n^o utat quantitas in qualitate
 subiectata. Hinc enim p^{er}, q^d licet quantitas Eucharistica sit prout sine subto inhyo-
 nis; alia t^{em} accidunt, ut color, sapor, figura, calor, et frigus, licet sint sine ultima et
 inde pendens subto inhyonis, n^o t^{em} prout sine subto, quia prout inhyant, et subiecta-
 ta in quantitate tanquam in subto n^o ultimo, et dependenti.

virtualiter superlati; dicitur vero habere repugnancia hanc et 24 se, et in ordine ad habere
idem ibidem sub n. 9. per se habere repugnancia illam, quae 24 se, etiam
effectus opposita, ut albi, et nigri. Iste tunc clarius mens 24us n. 9. illustrat sententiam
ad hoc probando, quia possunt assumi res et illa in resoluta 24us in opposita, sicut pluri
in hanc substantiam in eadem materia. Nec hic amplius immoramur, quia tempus brevis est.

Ita 17us pars solutionis 24us 10us: quae sunt dicitur,
ab eodem loco mutuo se repellunt; sed due qualitates dicitur adhuc in gradibus remissis sunt
dicitur: ex parte in gradibus remissis negantur simul esse in subiecto. Primum, quia dicitur dicitur n.
duas qualitates ratione intensivum; ne intensio accidentia dicitur dicitur, dicitur dicitur per
se subiectum in 24 modo. 20us: minus repugnant due quantitates, quae due qualitates dicitur; sed due
quantitates negantur naturaliter simul esse in eodem loco, et fortiori nec due qualitates dicitur in eodem
subiecto. Maior, quia due quantitates repugnant sibi substantialiter; due autem qualitates dicitur repug-
nant sibi. 30us: due frigora, tanto intensius, tunc intensius, et aliter remissius, minus repugnant,
quod calor, et frigus in quocumque gradu; sed due frigora negantur naturaliter simul in eodem subiecto.
et non fortiori nec calor, et frigus. Maior, quia 1us sunt eundem speciem, 2us autem specificis distincta. 40us:
24us: calor, et sic, agerius, et dicitur, gaudium, et tristitia, amor, et odium, et eadem dicitur, et aliter in
gradibus remissis negantur in eodem simul esse: et sic.

Ad 17um distinguendo coem: ex adhuc in gra-
dibus remissis negantur simul esse pacifice in eodem subiecto, et calor; negantur simul esse pug-
nando, neque. Vix enim, quod dicitur dicitur semper dicitur igni qualitatibus; et sic actus sui
sui efficacia dicitur dicitur, nempe, expulsio, non semper est eadem efficacia, neque due qualitates ipsae sunt
in gradibus remissis, non pugnant ita efficacia, et una dicitur dicitur plene, et totaliter expulsio
nec a dicitur dicitur, et quia subiectum utriusque est calor; et quia quilibet debilis est in eodem, et sic
remissus, et consequenter debilis, et pugnat, et vincit; et dicitur, quia cum nulla sit plene intensio
rei perfecta, consequenter nec est plene intensio dicitur, et consequenter nec plene expulsio a dicitur
ut. Sed ex quo qualitates dicitur aliquando sunt simul in eodem subiecto naturaliter, et naturaliter
de opposita superlativis, non vero naturaliter opposita violentis, quatenus neque sine
mutuo efficaci, sine efficaci pugna, seu expulsiore, et semper dicitur magis, tamen sunt.

Ad 24um negata positum; quia ratio quare
due quantitates non possunt esse simul in eodem loco, non est repugnancia, sed adignatio cum subiecto
et loco; non repugnat corpori esse cum alio corpore, nisi quia est replendum loci naturaliter, quare
et locus aptus naturae est repleri. ad 24um d. 2. 16. n. 6. qualitates autem remissae non est ad-
ignata subiecto, nec est illud denominat, quare ipsae plene denominari, seu infamari ab illa,
cum possit illi in summo intensius recipere. Ad 24um dicitur dicitur, quare loci non naturaliter
corporis duorum corporum, bene tunc subiectum capax est duarum qualitatibus in gradibus remissis.

Ad 34um distinguendo minor: sed duo frigora negantur naturaliter esse simul numerata in
eodem subiecto, vero; non numerata, neque minor, et eodem. Docet enim 24us d. 3. 1. n. 7. quod non
repugnat, duas qualitates in eodem subiecto simul esse in subiecto; sed bene dicitur dicitur non sunt eadem
quia posita una, agerius naturaliter non intendit producere aliam, sed perficere, seu intensare
illam, et ita producit aliquam realitatem, quae nata est esse pars cum realitate preexistente.
Sic, ex ambobus fit una sola magis perfecta qualitas. hoc tunc supponit, quod si qualitas
haec non sit in summo gradu intensae; quia si esset, tunc nulla alia posset simul intensari
quia requireret esse pars in summo intensae; et quia 1us ut possit summa, esset adignata sub-
iecto. Ita ex dicitur dicitur. Videndum itaque 24us d. 3. 1. n. 16. b. ad 34um.

Ad 43um negata posi-
ta, neque repugnancia illarum ad se simul esse in eodem loco, non autem de generalitate ratione
dicitur dicitur, sed de speciali dicitur dicitur in opposita, quae minime habent qualitates non
vitales. Illi autem actus vitales dependent fieri naturaliter ab obiecto: cum ex eodem obiecto non pos-
sit simul proponi ut lenis, et fortis, ut ducens, et dissolvens, ut bonum, et malum; hinc
est, quod actus vitales actus non possunt naturaliter esse simul in eodem. Valde autem dicitur dicitur
et qualitates dicitur non vitales, quae minime obiectum agnoscunt, a quo in eis dependunt.

Ita 27us pars solutionis 24us 10us dicitur dicitur
Martini ex 24us p. n. c. 4. d. 44. 23. ubi ponitur sub n. 6. docuit, quod ignis infernalis non crearet
realiter corpora dantem, quod variis rationibus expressis probat; non autem 1us aut 2us in opposita ali-
qualia meliora, aut quocumque argumenta in 3° articulo, si ascribantur miraculo, non possunt impio-

26
basi. Nunc sic: si inter alia arguta illius scilicet articuli unum erat illud, impossibile probare
hunc salvari, quod simul pateret in summo, et realiter a deo: et si miracula inveniuntur, hoc
potest improbari, iuxta illud; sed quia ista in summo bene ponantur, et per se absolute esse si-
militer realiter in eodem subiecto. Rursum igitur nostra solutio, de qua scilicet ipse authoritas sua nobis facit
satis. En unum, licet dicitur, scilicet Martii fundamentum: cui solutionem a nullo ex his
habebimus, quod videtur, datque responsum. Mirum quidem, quomodo ista Martii solutio nobis appa-
reant, qui Martii fundamentum non dissolvunt.

Respondere tunc nobis licet, Martii falli,
de temporibus, et locis non distinguere, ut iuxta recte dixerat. Dicimus enim, quod sub eadem illi de qua
cumque arguitur in 3o articulo non dependente verba illa de impossibile probare salvari etc.,
quod propter duplicem causam: prima illa, quod si miracula ascribantur, non possunt improbari, sunt illa, quod
secundo miracula, inveniuntur, seu realiter existunt in deo, ut in illo 3o articulo multa talia
probat deus; tale autem non illud tunc non potest probare salvari, quia hoc probat deus esse improba-
bile, si non salvable, adhuc presupponit miracula requirere ad istam damnationem punitionem, ut in
2o non de solutione probatione manifeste videtur nobis facimus: unde quod, quod est manifesta ista deo in
deus, si propter quod docet, quod presupponit miracula, adhuc tunc non potest probare salvari, quod simul
pateret in summo, et realiter a deo, postea dixerat, quod si ascribat, seu attribuat miracula,
posset salvari, quod simul pateret in summo, et realiter a deo. Hec enim est manifesta ista
deus, quod nolumus credere in deo; sed possumus credere, Martii falli, de in 3o articulo deus non
distinguit id, quod deus; secundo miracula, probat non posse probare; ab eo, quod deus ipse, adhuc suppo-
nit miracula, probat non posse probare salvari. Et ex alio capite nostra solutio; quia res
solutio illa deus tunc non potest probare salvari etc. ponit a deus. Et caput 3o articuli, quo quidem
finaliter de deo, aut deus per se deus et illi apponit resolutionem, ut est in scholio ipsius 3o arti-
culi apparet, non finit de deo superiori 3o articulo, addit: Deus scriptura de deo, damna-
tor a deo probat, quod non stat si realiter pateret: et deus deus postea ait, quocumque arguitur in 3o
articulo, si miracula ascribantur, non possunt improbari, non intendit dependere illud tunc non potest
probare salvari etc., si quidem hoc non dependet in illo 3o articulo. Unde quod deus non
arguendo, sed resolvit laqueum, ut patet, docet, quod non posset probare salvari ista in sum-
mo esse simul realiter in eodem: et deus postea dicit, quocumque arguitur, non dependet
illud, quod resolvit, minime arguitur in favorem nostrum, et ista Martii per dixerat: Et habet
per solutiones litterales in ipso deus ad magnam illam arguta Martii.

Arguit aliter Martius
sic: ex nulla capite potest assignari absoluta incompatibilitas duarum qualitatum in summo intensi-
vi: et possunt divinitus simul esse in eodem subiecto. Et antea, quia licet deus non possit impedire, quod
utrumque infanter subiectum, simul possit in illo, bene tunc potest impedire expulsiorem unius ab alio,
non tali expulsiore est effectus secundum deum, qui potest impedire a deo, sicut impedit expulsiore
unius corporis ab alio ex eodem loco. Et tunc respondendo antea, ad probationem similem negat,
quod deus possit impedire expulsiorem, non licet ipsa expulsiore qualitati sit effectus secundum deum, tunc
cui sit effectus, cuius finalis (ut et ipse Martius ex parte ibi facit) non potest deus, posita causa finalis,
tunc effectus impedire; non sicut dicitur 3.2.3. manifeste dicimus, non aliter potest effectus aliquid
impedire, nisi dampnando divinam suam deum, quod erga illi effectus deus habet; et erga eam nulli
sunt, sicut sunt effectus, cuius finalis ut illi habeat, nec possit deus habere deum, seu influxum,
sequitur, quod posita causa finalis, minime potest deus effectus illum impedire. Et quomodo potest
deus impedire effectus alium, cuius debite dispositio, quia deus est in agens cooperans, cui-
libet creature, et quando ipse non agit, creatura desinit agere. aut deus 2. d. 49. 2. 16.
n. 5. et d. 44. 2. 3. n. 2. docens, quare ignis debite approximatus non debet: aut quia deus
non cooperatur igni ad illi actionem. Et nostra doctrina, scilicet, quod deus non aliter impedit
effectus alium, cuius dispositio ad causam, nisi non cooperando illi causam, seu dampnando deum
ad illi effectus. illud autem de expulsiore unius corporis ab alio, quod quidem potest deus
impedire, potest ex parte. dicitur 3.2.3. quod non est adeo, quia non bene posita, deus huius expulsiore
sit in genere causae efficientis, et ideo impeditur a deo; et expulsiore vero qualitati est in genere
causae finalis, ut et ibi de dictis Martii, et ipse Martius facit.

Facile, inquit, iure Martius, qui lib. 2. Gen. cap. 1. 2. 3. ait 2. ubi presens pec-
toris diffinitio, sic n. 1. ait: per oppositum circa subiectum dupliciter saltem videtur effectus
in genere casus fieri, unus est in informare subiectum, et altera media sua informatione
expellere per oppositum ab eodem subiecto, qui perinde dicitur effectus 2. et videtur de-
vix. hoc expresse ad litteras Martius; qui nihilominus tenet, quod licet Deus non possit impe-
dire effectus per se, seu informationis, bene tamen effectus 2. seu expulsiōis. Quod resolutionem hanc
satis hinc, et alibi impugnat hinc et inde; nihilominus sic ita Martius insinuat: iuxta illud
scilicet, et scilicet debeat maxime, in cuius potestate non est aliter, nec in cuius potestate
est consequens; sed per se, posita sit in subiecto, non est in potestate Dei posse impedire, et ponere effectus
per se, seu informationis: et sic in Dei potestate est impedire effectus 2. seu expulsiōis.
Et quia quia patet, ipsa expulsiō est effectus 2. seu expulsiōis ad informationem: et non im-
pedire informationem, non impedit expulsiōem consequens informationem.

Ultimo hinc: si dicitur quod
liber in summo intensu nec deum ponunt pati in eodem subiecto. quia: hoc est, quia Martius
sunt, quia summe intensu sunt? n. 14; alia nec in gradu summo ponunt esse simul, neque
hinc remittit Martius. n. 24; alia albedo in summo, et frigiditas in summo nec deum
possent esse simul, deum namque simul sunt in nive: et in nullo capite repugnat quali-
tatem Martius ad summa intensu esse simul in eodem subiecto. Ita et d. 4. d. 12. 2. n. 19.

Quod qualitates Martius summe intensu repugnat obtrine simul esse in eodem, non quia Martius
nec quia summe intensu separantur, sed quia qualitates Martius in summo intensu sunt, licet ut
repugnat quidem per naturam propriam includenti ambo ista diuina, nempe, Martius, et summa
intensu, sed repugnat diuino, quod non repugnat partibus. — Pro exacta et intelligibili aduersione
diligenter ad Calor v. g. cum sit qualitas, et fortuita, quod de informat subiectum, expellit
ab illo non quia cum alio sit accidentis (sic hoc est proprium sit subiectum, quod illimitatae ad quam
liber alio subiectum sit expellendus), sed solus ille, cui Martius, nempe frigiditas: hoc est
qualitates, seu sit, nempe Calor, et frigus, cum 24 sit in Martius, semper enim gradus sunt, habent
sequenda in partibus, expulsiōis, et repugnantia sit magis, minus efficace, 24 sit ipsi quod
liber magis, minus intensu perficit, et aliter sunt. Nam de istis qualitatibus perueniunt
ad summa intensu graduale perfectione, sic eam Martius diuina, et sequente ma-
tua in partibus, et expulsiō ista summe intensu plene, ut nec sapientialiter esse possunt
simul in eodem subiecto: cuius evidentia est, quia tunc quilibet ita plene intensu informat
subiectum, et adequata cum illo, ut nullus in eo relinquat vacuitatem, seu capacitatem ad recipien-
de tunc informationem alterius Martius qualitatis: promittit ita efficacia expellit ille, ut
seu nequit Deus facere, quod non adequata informat subiectum, ita nec potest impedire, quod alio
Martius qualitates summe efficace expellat, quia tunc repugnantia sit hanc qualitatem
summe perfecte plene, sicut et nam cum liber ad summa eius perfectione peruenit.
Ita et hic primus Theoricus liber ad summa eius intensu, et utens per-
fectione graduale. Quo dante, Barones nam Divo Basilii
iubante iam peruenit. Unam ad Dignis

ziam, utramque mihi cupi
tam utilitatem
Amen.

LIBER 2us PHYSICORUM.

289
287

Finis 1us, agendum 2us Physicorum librum: et sicut in 1° methodo Physicorum sequentes eorum
nam deinde naturam et inveniuntur propriis; ita in 2° methodo Physicorum sequentes agemus
Naturam, quae proprii est motus, et quibus eundem naturam: inveniuntur et multiplex generis
causarum, et quibus hic etiam Physicorum agitur, et quibus eundem naturam: inveniuntur et multiplex generis.

DISP. 1^a DE NATURA CREATA

Q^o 1. Quid sit, & an recte definiatur à Physico natura?

Multiplex ut uterque Sole Vox Natura; 1° pro ipso tunc, qui dicitur utriusque operi
fieri, et patere, natura naturam appellatur à nonnullis. 2° quasi collectivum pro tota serie
veluti: quo sensu dicimus aliqui esse in natura. 3° pro tota Causa, quae dicitur
fieri: quo sensu dicitur Sole, quod natura nil facit superfluum, et quod opus mirabile
decedit Naturae. 4° pro rei cuiuscunque essentia: quo sensu dicitur, de huiusmodi explicare
naturam rei. Præterea, utriusque sumitur natura pro interno proprio, unde motus, et quies
aut quo quidem proprio entia physice moventur, et quiescentia dicuntur naturae, et Physica
illi agens sola naturalis appellatur. hoc enim proprio, quod proprie natura est, 1° habet naturam realem
aliquam; et hoc ipsum in 1° libro, ubi de proprio motu tractavimus: 2° autem habet naturam
operationis naturalem negantes ipsum esse naturalem; et alio ita hic agimus.

Solutio: natura
sic modo 2° Physicorum. 3° definitur à Physico: est proprium, et causa motus, et quiescentis, in quo est
1° et per se, et 2° accens, et probatur ex solutio, huiusmodi definitionis per partem explicitio nem 2° Physicorum. 2° 3°.
satisfaciendo: Dicitur 1° proprio, pro quo natura dicitur esse, quibus alii: additur et causa, ad
denotandum, quod natura est proprium causarum, sicut differat à quibus alii proprio, et per se, et per se
one, quae licet sit proprio, in fine causa, et nihil potest sit. Dicitur motus, et quiescentis, quod n
actu, sed appetitudo intelligi debet, reflexa in definitione non dicuntur actu, sed appetitudo, sed
et sensus est, quod natura est proprio causarum, quae enim naturae testis, et motus, et quiescentis: D
est enim, in quo est quia natura est proprio motus, et quiescentis illius rei, in qua non solum ipsa natura
est 1° et per se, et 2° accens, sed etiam et motus, et quiescentis sunt, seu subiecta. Dicitur autem
quod natura est per se proprio motus, et quiescentis, itaque ipsa natura sit interna 1°, et per se, et per se
ens ipsi rei naturae, quae moventur, et quiescentis; Negandum est, naturam esse naturam à ratione
naturae, neque naturam si moventur per proprio ipsi motu, sed ab actione per alio.
Nunc ex per dicta definitio ita explicata, et recte intellecta, est veridica, et definitio
et in nullo deficiens: et bona, et iuncta, et cunctis est. Et quidem descriptiva per ad
claritatem, et per.

Natura 1^a 1°: Idem nomen esse proprio dicitur; sed motus, et quies
dicitur: et natura non proprio motus, et quiescentis. 2°: natura nomen esse proprio, et causa non
entis, seu nihil; sed quies est ens, et sit privatio seu Causa motus. 3°: natura
entis, et levis sunt natura, et quiescentis, et sunt proprio motus naturae, neque
gratia per se, quod motus ad ubi dicitur, et similia levis ad dicitur: et natura, quae proprio
est motus, non proprie est interna entis motu. 4°: natura non habet proprio motus, quia sem
per quiescentis, seu immobilitas est; neque, Causa habet proprio quiescentis, quia semper motus, et
nunquam quiescentis; sed Causa, et terra sunt entia naturalia, seu habentia naturam: et per dicta
definitio non dicitur de suo definito. **Solutio.** Ita ad 1° distinguendo naturam: idem nomen esse
proprio dicitur simul, et do; Successive quoque. Denim tunc in istis ad dicitur, et dicitur
sunt, et in istis ad dicitur, et nolle. Natura enim licet non habeat proprio simul, et dicitur, et
dicitur simul, et proprio ad quiescentis motus, et quiescentis. Ad 2° dicitur, quod quies non acci
per se, et dicitur, neque pro se in esse quiescentis, seu per se, et dicitur.

2. Phic.

De Act. 1. et 2. dicitur. 12. dicitur: magis nāa, quā maa. Id est
nāa magis nativa, hanc magis activa, quā maa: et quia nāa habet deus
proprio actus, nāa et passiva. — 1. dicitur: Chia e activa; Id nāa e passiva, seu
proprio causam motu, et quidē: et nāa e passiva.

2. ut. n. 6. dicitur: Dico, qd nāa ut e passiva passiva, dicitur nāa. Id est qd
fā. Motus enim lapidis deorsu, e actus: nāa per eandē fā, qd quā ut e hēc, per
eandē e receptiva pāssivi. Nequāvis nāa nāa nāa e actus. En quo modo fā
e magis nāa, quā maa, nāa quā e magis activa, nāa per nāa e passiva, seu qd
maa sit activa. Id quia e magis passiva, id e, magis determinata ad recipiendū, quā
maa, quia subty rāone mag ad solū quāndū e determinatē inclinā ad recipiendū
autē actus recipiendū indeterminatū e; et utro rāone fā determinatū ut rāta, l
rāta actus libē rāalia, pōtū qd ad alia recipiendū. Unde tūc i qd fā activa
e hēc, hoc valde per actus ad rāonē nāa. — Ad 1. dicitur: Chia e activa. Cāa e fi
cium e activa, e actus; Cāa maa, nāa; et passiva e nāa, passiva tūc maa, seu subty
alia maa nāa e nāa, quia nāa e activa.

Ad 2. dicitur: Violentia e, cuius passiva e actus.
nāa e actus e actus passiva: et motus nāa, prout e actus violento, ex illo, cuius passiva e
actus, passiva e actus violento, seu actus ad hēc motu. Ista nāa dicitur passiva actus actus
motu nāa, ut e violento id est dicitur. — 3. dicitur: Chia e activa. Id e, nāa dicitur
passiva e actus, quia nāa habent in se passiva motu, actus passiva nāa: et quia nāa
actus habent passiva actus motu. Id e, nāa; nāa actus habent in se passiva passiva; Id actus
passiva nāa habent in se passiva, quā nāa habent: et quia in nāa passiva passiva motu e actus.

Ad ad 2. dicitur: supra imma. cū. ita passiva.
enim motu dicitur, et e actus intelligit propulsante, dicitur ita: Ad illud e violento, qd
e actus e actus nāa e actus passiva, dicitur qd debet e actus, nāa e actus, id e, nāa e actus.
inclināre, et tendē, imma dicitur, dicitur in inclināre; nāa debet e actus. nāa e actus
id e, nāa e actus. Unde dicitur, qd dicitur, qd passiva nāa, seu nāa e actus motu violento
et quā dicitur, seu hāc e actus nāa, nāa e actus causam fā, Id e actus, seu motu
nāa actus fā habent. Quia e actus Cāa actus, e actus in fā. Ad 3. dicitur, qd
actus actus nāa habent passiva motu, qd nāa habent; quia nāa habent passiva motu nāa
actus, seu passiva nāa inclinā ad fā nāa recipiendū, actus actus vero solū habent passiva
motu nāa, seu passiva in pōa nāa actus nāa actus, quia hāc ad nullū fā actus
actus inclinā pōtū, et ita nulla e actus, nec nāa inclināre tūc. Id e, qd, in
nāa actus, quā in actus actus dicitur passiva passiva, nāa in illū, nāa in illū, actus
nāa habent passiva passiva motu nāa, quā nāa habent actus actus: nec alia dicitur.
Videat, ita dicitur: ibid. n. 4. b. Respondet.

Ad 4. dicitur: ita nāa e igni calefacere, sicut
lapidis esse deorsu: et nāa dicitur passiva actus. Probatur actus: nāa minus violento e
ignis approximat impediat a calefactione sub approximat, quā gravi impidi
in deorsu fā: et quia ita nāa e igni calefacere, sicut gravi esse in carbo.
Id calefacere impeditur necessā passiva actus, efficiendū, et actus ignis: et dicitur. Id
arguetur d. Martinus. Ita negando actus, quia calefacere e igni nāa prout
nāa e opposita libe, et super nāa, Cāa lapidis esse deorsu, seu e actus ubi
cāa e actus, e nāa prout opposita violento; unde nāa e nāa igni calefacere
sicut lapidis esse deorsu. Unde hoc probatō nāa passiva actus, nāa qd ignis appo
ximat subto impeditur a dicitur ne calefaciat subty, ut accidi in igne babilonico.
nāa calefacere actus illos approximatō subty, hoc quidē passiva passiva lapidis
nāa e igni violento; et, quia violento e in passiva, seu in inclināre passiva, Id e, ignis
et qd dicitur nāa calefacere, minimū e passiva, seu passiva, quia e ignis hāc actus
e passiva actus calefacere subty, nāa e violento. Id, quia e actus 2. dicitur. Id
e, qd dicitur violento permanet; Id e, ignis babilonico et qd dicitur nāa calefacere passiva appo
ximatō, nāa ideo dicitur, Id nāa permanet: et quia violento nāa e actus.

Et quia de aliquo violenta, necessario mutata, seu aliter se habet nunc quam prius. Idem
et, quod ignis approximatus non calefaciat, non ideo mutata, quia non aliter se habet nunc quam
prius, sed quia nihil novum sibi acquirit, sed quasi nunc non calefacit, nec prius calefaciebat.
igitur violenta. Accedit ite ad istam doctrinam, quod de nunc suum proprium motum, exequitur enim
in quo est, motus naturalis (inquit Aristoteles) debet esse immutans. Idem igitur approximatus
calefacit subito, sed calefactio non immutans, sed transiens, quia calefactio non recipit in se
pro ducere, sed in subito sibi approximato: igitur motus ille ad huc ad calefacere non est
motus nunc, seu naturalis. Et negat igitur prius talem motum, seu causam calefactionem, propter
violentiam; igitur motus ille non naturalis oppositus violento, licet sit naturalis oppositus su-
pernaturali, et libero. In calefactione igitur aliqua quies solent, quorum existit et dicitur huiusmodi.

DISP. 2. DE CAUSA IN OMNIBUS.

Ita circa causam in omnibus praesens amplectitur disputatio. Et licet ad metaphysicam non immutatio
pertineat agere in causam, quatenus praedicantur rationes entis, et ratio causarum, seu causalitas est qua-
si propria quodammodo entis; quia in eis causae videtur consistere, ut sunt propria rationi naturalis, et mo-
tus ipsorum, et de omni causa Aristoteles in hoc 2. libro. Quibus quod ad causam intelligitur ducuntur agunt.

Q. 1. Quid, & Quotuplex sit causa in omnibus?

Licet Aristoteles in libro De bona fortuna sic causam in omnibus definiat. Causa est illud, ad cuius esse
sequitur aliud; hinc hae definitiones literaliter intelligi, et admitti non debet, neque ad decreta permitti-
tur Dei sequitur fore peccatum, quin tunc hoc decreta sit causa peccati; ideo pro ista definitione
ita debet intelligi, causa est ad cuius esse positivum sequitur aliud. Hinc igitur ista definitio (scilicet
causa aliorum placitum) bene intelligitur decaet utrumque quod per se omnes tenent, non amplius. Causa
est proprium influens esse in aliud. Explicata: ponitur proprium loco generis, nam dicitur generis est proprium
et quodammodo proprium mutationis, quin tunc sint causae. Ponitur in se habet esse, quod denotat rem in fluxu, cau-
sam, et effectus dependens effectus a causa; quod omnia licet sint in omnia omnia causae proprium, per se habet
tunc applicandi causae efficienti, quia in ea magis notificata, sui proprium. Potest igitur in aliud
ad denotandum, quod effectus debet esse aliud specificum, sed solum entitativum, et unum. Distinctum a causa;
quatenus dicitur generis non est causa finis, quia finis licet sit alius a dante, non tamen aliud, neque
aliud denotat aliud, in natura. Vide tunc dicta in 1. post. summi. lib. 2. cap. 10. in fine.

Dices: equivoca prius sunt dividenda, quae & finiendum quia
equivocum non definitur; sed nomen causa est equivocum, neque aliquibus proprium, alius ratione improprie dicitur
hinc: igitur. Ita, quod de causa inveniatur proprium aliquibus, nempe causae materiali, finali, et efficienti,
et sequente univoca, et non definitur; quatenus tunc in latissima acceptione non sit univocum nomen
magis, sed equivocum analogum, et ita non proprium definitur, sed solum per analogiam ad principalem analogum
quod; quomodo interpretandum sub praedicta definitione. Causae praedicantur omnibus in fine agendum,
immo et causa finalis, quae vera et alia causa non est, ut in fine patet. Non igitur per in pluribus alii,
neque hoc verum univocum, et definitur, quatenus in latissima acceptione sit nomen equivo-
cum analogum, quatenus scilicet interpretatur hoc poietum, lapideum, &c.

Circa 29 partes tituli dicimus,
quod Ratio 2. Ethic. 2.7. dividit causam ut sit in 4. genera, scilicet, in causam materiale, finale, efficientem,
et finalem: quae divisiones omnes admittunt, et de quibus illi tenet 2. d. 12. 2. 1. n. 8. et 2. d. 12. 2. 1. n. 7.
et manifestum ratio suadet praedictam divisionem bonitatem, neque quodlibet dicitur, subitaneum necessitas
sit ab alio, et habet causam efficientem: deinde causa efficiens creata necessitas agere, et produci ex
praesupposito subito, quod est materia; et habet causam materiale: deinde de ipsa causa materiali ex 29. se sit
per se omnia indifferens, indiget forma, quae tribuat esse specificum, et determinatum dicitur, seu effectum;
et habet causam finalem: Unde, ex causis quae se agentem, non temere, et casu, sed ut ordinati mo-
tu ab aliquo fine agentem, habet causam finalem; ideoque Ethic. 2. Ethic. et Scot. 2. 1. dicitur. autem
de agere propria fine agere. Quod tunc praedicta divisio sit adequata, pro quia nulla est deo-
gibilis causa, quae ad aliquid ex praedictis 4. membris non reducatur, ut ex dictis videtur.

Quaeritur 1. an 4. genera causarum sint ita diversa,
et impossibilia, ut in eodem processu coincidere nequeant? Respondeo, quod idem 29. partes divisionem effe-
ctum per exercere omnia, et signata causarum genera; et tunc 29. partes divisionem effectum per exercere
et aliqua, si tunc omnia. Et 2. quaeritur, neque causa est causa finalis non, et causa efficiens operans.

immediat

causa, effectus. Et dicitur in 1° Sec. hinc cy ad 2 d. 1. 2. n. 8. 1° quod propter partem
non sicut dicitur in 1° Sec. hinc actu facta dicitur per relationem quamvis in 1° Sec. hinc
et ad 2° quod relationem per se, in 1° Sec. hinc. Quod ipsa relatio in 1° Sec. hinc
facta est in actu 2° in 1° Sec. hinc posterior causa, effectus ipso, propter 1° Sec. hinc dicitur:
Ad absolutum in causa sequitur absolutum in effectus: et in effectus 1° Sec. hinc sequitur respectus
ad causam. Et tunc si aliquis est respectus causae ad effectum, ille respectus ad effectum est
ultimus, et aliquando nullus videtur in 1° Sec. hinc, qui in 1° Sec. hinc est relatio nova. Cum
1° Sec. hinc dicitur, quod quia causa dat esse, ideo effectus recipit esse, et non est in 1° Sec. hinc: dicitur, quod
1° Sec. hinc intendas per 1° Sec. hinc duplicem relationem in causa, 1° aliquam reduplicatam novam in
1° Sec. hinc causa, sive relationem, sive absolutam, propter 1° Sec. hinc falsa; si autem intelligas reduplicatam ad
1° Sec. hinc causam, qui procedit naturaliter causam, illo modo propter 1° Sec. hinc vera. Absolutam enim in causa
1° Sec. hinc per actum naturaliter causam. Ista relatio illa, qua causa denominatur facta causa in actu
1° Sec. hinc posterior est ipso effectui.

Idem et ibidem dicitur, quod fallit non imaginatio, sed ex
matrem, relationem aliquam quasi determinatam causam mediantem inter causam et effectum, ha
dant in causa propter 1° Sec. hinc ad effectum: quia reversa illa relatio subnegata propter effectum,
sicut videtur nulla relatio posita, nisi posita extrinsece. Ideo sic dicitur: 2° Sec. hinc
illam absolutam 2° Sec. hinc propter 1° Sec. hinc causam, et non 2° Sec. hinc aliquid additum, neque
absolutam, neque respectum. Unde causa causam 2° Sec. hinc, ut absolutam; denominatur autem actu fa
cta causa, 2° Sec. hinc relationem subnegatam quamvis, et realiter dicitur.

Ita 1° Sec. hinc dicitur: Requiritur
causa causam 2° Sec. hinc id, quod in actu 1° Sec. hinc importat per se ipso 1° Sec. hinc; sed non propter causam per relationem
nam, quia relatio non est generum activorum: et causa in actu 1° Sec. hinc importat relationem
determinatam ad effectum. — Ita dicitur modo magis: Sed non propter causam per relationem, tanquam
per se ipso actu causam, sed per se ipso tanquam per relationem factam determinatam, seu effe
rentem ipsam actum virtutem ad effectum, nego. Non enim dicitur, quod illa procedens
his relatio facta sumpta sit id, quod per se ipso causa est potentia ad causam, sed id, quod per se ipso est facta
potens: unde aliud est id, quod denominatur causam factam potentem causam, et aliud id, quod
causa est actum potentem; illud est relatio, hoc est virtus.

Ita 1° Sec. hinc dicitur: 2° Sec. hinc dicitur: Ca
aliter actualis procedit effectum; sed relatio illa procedens causam ad effectum non procedit
effectum: et causa in actu 1° Sec. hinc relatio procedens. — Ita dicitur modo magis: Ca
aliter fundamentali procedit effectum, sed causa facta, nego. Causa enim sicut
2° Sec. hinc suam absolutam virtutem est actum, et non facta causa in actu 1° Sec. hinc; ita in actu 2° Sec. hinc, seu
actualis, 2° Sec. hinc in actu 1° Sec. hinc actum, et fundamentali causam, et non nisi 2° Sec. hinc subnegatam
procedens relationem est, seu denominatur facta causa; sicut ipsa relatio est ipsa causa
facta. Unde dicitur minor, negatur causa. Ita 2° Sec. hinc dicitur: 2° Sec. hinc dicitur: Causa

ante relationem ad duas. In operante fit operans, seu dicitur dicitur ad 2° Sec. hinc: et ante
relationem, causa materialis, seu aliter se habet nunc, quod prius, non prius erat non operans, et
nunc est operans. Nunc sic: sed mutatio, seu transitus dicitur dicitur in dicitur, ne
quod sit sine aliquo novo posito in subiecto mutato: et ante relationem aliquid novum est in
ipsa causa, propter 1° Sec. hinc operans; et sequente illud tale novum dicitur dicitur est ipsa causa
in actu 2° Sec. hinc. Ista relatio illa non ipsa causa actualis, aliter relatio est prius se ipsa.
Ista relatio: causa in actu 2° Sec. hinc aliter, superaddit entitati, quod habebat in actu 1° Sec. hinc. 2° Sec. hinc: Hoc
superadditum est relatio; 1° aliter procedens relationem? si relatio; et relatio procedit effectum, quia
propter 1° Sec. hinc prior ad effectum causa 1° Sec. hinc in actu 2° Sec. hinc aliquid procedens relationem; et ante re
lationem habet actum 2° Sec. hinc, et dicitur causam; et sequente in illo, et non in relatione dicitur facta
causa facta actualis.

Ad hoc autem, secundum pulchrum affert dicitur dicitur ubi
dicitur: ita quod nego maius; quia operans, mutatio, et transitus, non mensu
ratur per instantes nunc, sed per instantes seipsum: et ideo licet absolutum causam, et abso

Quoniam, si ex vita poterit vindicandi, seu virtutis pugnandi non amitterent. Ma-
teri: virtus cunctis, et necessitas contra ex utroque; 1. si 14, et cunctis immediate
pugnandi, sicut nullo actuali habet virtutem, ita nec aliquis virtutis cunctis. Si 24; Cui
cunctis immediate futura non habet virtutem, tunc ad cunctis.

Dices ista: ut ignis
cunctis calorem in ligno, non requiritur simulacrum loci, sed dignitas sufficit: et nec requiritur
simulacrum temporis, sed dignitas sufficit. Respondetur: quod sicut non requiritur, quod ignis sit in
eodem loco, in quo est calor productus, sed sufficit, quod sit approximatus passio in loco
digno, seu immediato; ita non requiritur, quod sit in eodem tempore, in quo est calor produ-
ctus, sed sufficit, quod sit, seu existat in antecedente, sequente instanti temporis ad instanti
in quo calor productus existit. Pro deo autem, non de cogitatione, et potestate, quia
quod non existit in hoc loco, et existit in alio, absolute existit, et habet esse simpliciter
in actu, inquantum potest cunctis; Cuius quod non existit in hoc tempore, minime existit,
nec habet esse simpliciter in actu, nec potest cunctis, nec existit, nec existit, nec existit,
quia nemo dat de. Respondetur tunc: Cunctis potest operari in loco anteriori, et posteriori:
et ex antiquo existit, et potest existit.

Dices ita: Cunctis finalis, et moralis non requi-
runt cunctis ad cunctis: et nec cunctis prima. Pro deo, quod cunctis in modo, quo cunctis
habet necessitatem existit; Cunctis prima, cunctis per se, et cunctis, et cunctis, et cunctis, et cunctis,
cunctis moralis existit moralis, seu non retractationis; Cunctis finalis existit saltem intentionis,
non influunt morando, taliter de potest.

Quaestio 2. an cunctis necessitas requiritur
prioritatem temporis ad effectum? Pro negatur, sed sufficit prioritas naturae in essendo. Ita
dicitur 2. d. 1. 13. n. 17. dicitur: Dico, quod cunctis non cunctis in quantum precedit effectum duratione;
sed cunctis in quantum precedit effectum naturae. Id ipsum repetit, et docet d. 49. 2. n. 6. Pro
cunctis, tenens quod angelus potest peccare in primo instanti sue creationis. Pro deo
ita ratione: Cunctis non cunctis in instanti, inquit cunctis, antea enim solus erat cunctis in potestate:
et in ratione cunctis non existit necessitas prioritatem temporis. Pro assumptum: non in instanti de tempo-
re precedente instanti creationis cunctis non magis cunctis, quia si non existit, aut quia si nullus
modo est: et duratio illa precedens nihil debet ad hoc ut cunctis cunctis; neque enim suffi-
cit, quod existat in instanti, in quo cunctis.

Dices: et cunctis realis, seu existens nec priori-
tas naturae debet precedere effectum. Pro deo: Cunctis ut cunctis nec prioritas naturae precedit
effectum; sed si cunctis cunctis in instanti, tunc nunquam est cunctis, quoniam sit cunctis: et sic.
ita: cunctis est in instanti reali, nec mensuratur per instanti naturae; sed cunctis debet per cunctis
effectum, quia ei immutatur esse et existere: et cunctis debet per cunctis existit pro aliquo
instanti priori temporis. Pro deo 2. d. 1. 2. 2. sub n. 8. dicitur: Dico, quod cunctis in
illo instanti in quo cunctis, adhuc cunctis ut prior naturaliter ipsa cunctis: neque enim ut
prior naturaliter effectum; quia tunc simul tunc sint cunctis, cunctis, et effectus, tunc cunctis quan-
ty est esse potest esse sine cunctis, et sine effectum, licet non ista: proinde adhuc in illo
instanti reali cunctis precedit effectum prioritate naturae in essendo. Pro deo 24 dicit, quod aliqua
cunctis non mensuratur nisi per instanti temporis, et ideo de per id instanti temporis non
mensuratur cunctis cunctis, et cunctis effectum, ponit cunctis esse nec cunctis existit prior
effectum, sed essent cunctis simul; sed tunc ut cunctis prior existit effectum, sufficit, quod cunctis
habet existit tunc de per id illi, non tunc necesse, quod prior habuerit illi. Pro deo
in eodem instanti, in quo existit, producit licet, itaque sol non est prior tempore tunc, bene tunc
prior naturae in essendo.

Quaestio 3. an cunctis necessitas sit perfectio suo effe-
ctu? Pro deo, quod cunctis finalis ut talis perfectio est suo effectum. Pro deo: indepen-
dens finalitate ut talis perfectio, et non virtus dependentis; sed cunctis ut talis est independentis,
effectum vero dependentis. Pro deo: quia cunctis ut talis dat esse effectum, et
effectum ut talis accipit esse a cunctis; sed perfectio, et beatus est dare, quod accipere;
et sic. Pro deo: Dico utinam cunctis a dando dicitur, quia omni datur, et largitur.

Item 2° q^o Causa efficiens, et abstrahit a materia non necessaria est perfectio sui effectus, im-
mo a gradibus et imperfectis: nam materia est causa finis, et utraque est causa dispositiva, quod perfectio utriusque
sicut et per perfectio quod materia. — Loquendo autem de causa efficiente, dicimus, quod si est
causa totalis, et univoca, est equalis perfectioni sui effectus, ut quod producat, et quod produ-
ctus; si autem est causa totalis, et equivoca, est perfectio effectus, ut dicitur de spiritu sancto; si
enim est causa partialis, potest esse perfectio, et imperfectio effectus, ut intellectus, et obiectum
materiale respectu intentionis abstractae, quod quidem imperfectio est intellectus, sed perfectio obiecti, quia
obiectum est materiale, et non spirituale, intellectus vero est spiritus, immo vita spiritualis.

Quaestio 4°:

an causae possint esse ad invicem causae? id est, an causa possit causari a suo effectui? quod
quidem potest intelligi, in eodem genere, ut si una causa efficiens possit efficiens produci
a suo effectui ita efficiens producat; in diverso genere, ut si causa efficiens possit a suo
effectui causari materialiter, et formaliter, seu in genere causae materialis, et formalis. In eodem genere causandi
veniunt omnes, non posse dari mutua causalitas, quia implicat, id est, recipere simul esse,
et non esse, esse prius, et posterius, dependens, et independens: sic est simpliciter, Petrus v. g. esse
Petrus, et filius Pauli. Loquendo autem in diverso genere causandi, adhuc duo Thomistae

Dicimus: 2^a eadem causa non nec
in diverso genere causandi possunt causae esse ad invicem causae. Ratio supra posita probat
hoc etiam; nam si materia 2^a esset causa, quod est causa materialis finis, potest causari a sua in genere causae
formali, et 2^a esset illa materia simul et, et non est. Debat: quod prius causat, ut, et 2^a non est causa su-
as causas, nec est; sed in illo priori, de materia causat finem, et materia causat materiam: 2^a tunc materia 2^a magis
entia est, quia prius causat, et non est, quia adhuc non est causa finis, a qua materia 2^a magis
entia est, quia posterior, et dependens, quia effectus finis. Bene magis 2^a diversa
causa finis, simul et posterior, et dependens, quia effectus finis.

Ratioes possunt causae esse ad invicem causae, et in diverso, quod in eodem genere causandi:
in diverso; nam materia 2^a magis entia est causa materialis finis 2^a magis entia simpliciter 1^a, et finis est
causa finalis materiae quod ad unum finem, seu speciem et rationem materiae. In eodem genere
nam magister docet discipulum, qui postea doctor evadens docet doctorem magister illius
quidem, quod a magistro non debet. Unde si finis avertitur, et non possit causas se mu-
tuo causare 2^a id est esse, ita ut effectus tribuat causae illud id est, quod necessitas per habebat
ipsa causa, ut daret esse effectui.

Dicendum: actus, et habitus se invicem causant in co-
de genere causae efficientis: 2^a de. — 1^a de. piper, et vinum calefaciunt stomachum, et calefiunt
ab illo: 2^a de. — 1^a de. vapor generat pluviam, et pluvia vapor: 2^a de. — Item ad 1^{am}
quod habitus non causant efficienter, sed non producant actus, sed solum disponunt, seu facilitant
postquam ad illos perducuntur. Immo, et si actus producant efficienter actus habitus, et habitus
ut magis per opinionem, magis habitus non producant actus illos, a quibus penitus est, et solatio
similis illis. — Ad 2^{am} de, quod vapor est calidus, et calidus, non vero generat calorem; nam stomachus
caus 2^a sui rationis deo dicitur calorem calefaciunt piper, et vinum, quod magis non 2^a calorem ac-
ceptum a stomacho, sed 2^a ipsorum calorem virtutem calefaciunt stomachum: unde si inhi-
con calefaciunt 2^a diversa calores. — Ad 3^{am} de, quod hic vapor est quidem causa ma-
terialis huius pluviae, quod quidem etiam est causa materialis, non huius, sed alterius vaporis.

Dices aliter: sanitas est causa finalis medicinae,
et medicina est causa efficiens sanitati. — 1^a de. accidentia materialia dicuntur substantiae,
et dicuntur ab ipsa, quia nec substantia sine accidentibus, nec accidentia sine substan-
tia possunt naturaliter existere: 2^a de. — Ad 1^{am} de, quod non est ad 2^{am}, quia causa finalis non
vera causa finalis medicinae, quod necessitas debet existere ad causam. Insuper quod sanitas
non est causa finalis medicinae, sed solum intentum, seu electum aegri, id est, est causa fina-
lis eligendi medicinam; medicina vero est causa efficiens sanitati, et tunc est accepta: unde
se invicem causant, sed non 2^a eadem, sed 2^a diversa valde rationes. — Ad 2^{am} de, quod opus
reparationis loquendo, et dicendum sit diminuta productio, accidentia non sunt causae dicuntur
substantiae, sed solum dispositiones existentes in materia; atque ita melius dicitur, esse coactio, quod
ipsa natura.

DISP. 3. DE CAUSIS Mæali, & Fræli.

Cum in unum explorata, ad singulas in partem descendimus: et quia interius intendo-
res sunt affectus,ideo sty imitantes illis agimus prius, brevis quidem, quia de illis
pe totum librum obfere actus e. Cum manifeste dicunt illud, de quo fit allego, cy init, san-
guis de purgatorio subrogata Huc 2. Thie. loc. 28. Cum vero factus e id, per quod ma-
determinat exponitur in certa specie distincta, ita Huc ibid. Cum Causalitas magis infir-
mitas e Hinc in R.H., ne aliqui dicunt, qd illi causalitas e mutua serio ipse; sed ex
serio serio n e vni solo in qua n, ut dicit D.B. d. 292.; nobis magis claretur e cy d. 5.
m. p. h. 2. m. 2. dicunt: hec e Causalitas fit informare, Causalitas vero magis substantiare;
et licet informatio, et substantiatio sint causalitates magis, et fit in ordine ad se invicem, n vero fun-
da in ordine ad prout; magis in ipsi causalitatibus ad invicem subordinata causalitas exa po-
sit, neq de mai substantias, ut caput fit, interea manifeste prout fit de fit informatio,
placet magis, interea formaliter prout.

Quantum ad eas effectus, dicendum e d. 1. c.

maior, et finis, primarius, quidem permittente intermissione, et nobilitate, et ipsius spiritus, substantia
ita ut dicitur in 1. n. 1. effectus autem 2us finis, quod finis, sunt omnes illi, qui antecedunt
terminantia vel causam spiritus, ut ab illis, cum ad vires: sic esse informatum magis
et per se privationem, et per se ad aliam finem, sunt effectus 2us finis, sunt in executione per se
sine: Similiter et ad hoc, substantia, et ad hoc finem, sunt effectus magis. Ut autem go in hac ob-
speciale indiget in ditione, resolvatur, **Quares 1°** an possit dicitur in 1. n. 1.

liber magis, et fieri? Dicimus 1°: nullomodo potest Deus supponere intensionem causalitatis magis, et fieri ex se ipso. Ita Od! L. 57. 2. Et d. 8. 2. A. Quia est ratione; quia Deo repugnat esse intentionem essentiae partem entis naturalis; Id magis, et fieri non aliter causam ponitur, quia per modum intensionis essentiae partem entis naturalis: 29 de. 1. Quia Deo repugnat omnimoda propositio, aliter non esset omnino simplex; Id magis, et fieri causam ponitur, quia liber est necessitas proposita proinde cum his, neque quilibet proponitur aliter: 29 de. 1. Quia est d. 1. d. 2. 2. 2. n. 16. Licet enim: Causalitas autem causa intensionis necessitas requirit Imperfectionem, quia causa intensionis est posita: 29 de. 1. necessitas repugnat Deo simpliciter, seu se solo decernere huiusmodi causalitatem.

Dicimus 2°: nullomodo potest Deus supponere eam.

Utinam sit egra mag; bene mag in genere cas efficientis prout superius dicitur. Utinam mag
 egra sit. Ita patet per 1. d. 8. 2. 4. dicitur, quod imperfectum est, quod sit sit sua informans. Id sit
 in e cas egrum mag nisi ut informant in finibus sit egra mag, ut pre movetur in personis, in
 prout superius, seu per se immo date a deo. 2. aut patet e contra per 1. d. 12. 2. 1. n. 20. ubi probatur
 posse deum se solo substantiare, nec deum sit substantia sine materia, id est sit acci dentale sine subto,
 ut patet in lucratione, sicut. Substia sit cas materialis sit acci dentis; Id substantia sit egrum mag
 egra sit: 2. huiusmodi cas sit, licet in genere cas materialis, quia deo repugnat recipere, bene mag
 in genere cas efficientis. Superius prout a deo, sicut. Id facit superius in quantitate lucratione. — Proba
 rata ut patet, et 1. dicitur. Id est: Quia omnino repugnat, posse deum facere dpositum sine parti
 bus, id est adhuc in genere cas efficientis repugnat deo superius casales in finibus mag, et sit egra ma
 g; Id equi repugnat posse deum informare mag sine sit; in mag ita repugnat posse substantiare sit si
 ne materia, et Id facit substantia acci sine subto: 3. d. 1.

nove facinorosi, quos expulso antiquo fide? Ita affirmative loquendo Expiratione rati. Propter
quia in causa saltem prima: Hec non, presupponit sui effectui; sed ipsa nota sua adveniens e causa pri-
ori expulsiōis fide antiquae: id est. Mater et filius, et ex alio in ppe. Onp. Mat: mior autq e Onp. d. l.
2.9. n. 15. dicunt: ubicumque talis impossibilitas in creatura, uny illorum n expellat aliud actiue, et
sanctus facilius: agens actus inducens uny effectiue, expellit aliud effectiue. qd de. Nec tunc hinc infer-
ras, duas fieri exalimut in eade materia, naq dy fia expellers incipit, fia altera desinit esse in maia, sequi-
de in eade unitate temporis coexistere una, et recedente alia, eo modo quo Expiratione, seu fia adve-
niens, desinit.

ong abieius fē? Rte affirmativa, et quide dupliciter pot. Ores expellere ung fēq a trāa, sine in-
tentione alicuius fē; nempe i denegando Naturā dīuam fē, quā cum fēa alterata, et dīspen-
tata.

14. Dei. Tria. 1. 6. Causa. anathematizans ei, qui dixit, non libere arbitrio in deum
re acmum ad actum neq. iustificacionis. 2. in creaturis; seu causis. 3. libera creatura productiva
et efficientia causa ad subiecta, et accidentales effectus producendos. Prima; quia p
xima sunt opera mala et peccaminosa, quanta causa requiritur. Deus, alias Deus creatus
peccati; et illam causa et creatura; siue et opera meritoria; alias creatura nihil me
reatur, ne ademeretur, si suam actionem dominum non habeat. Probatur etiam ratione: si ignis
non producit ignem, sed solus Deus ad presentem ignem producit alium ignem; et ad presentem ignem
non producit aquam, nec huiusmodi. Si dicas: quia est similitudo inter ignem, et ignem, minus inter
ignem et aquam. = Ita: Cuiusmodi Deus ad presentem albedinem ad albedinem, quodlibet albedinem
Angelus Angelus, et ad presentem ignem producit ignem? Certe non similiter
ignis ignem, quia albedo albedini, Angelus Angelus, et ad presentem ignem producit ignem? Certe non similiter
Angelus ad produciendum ignem, hoc ad produciendum huiusmodi, namque Angelus ad produciendum alium
Angelus, albedo ad albedinem, et ad presentem, etc. = 14; quia operationes divites efficientes producunt
ad propria vitalia, ut docetur in libro 2. = 14; quia, ut meminit per opinionem, vita in creatura. 1. in
ipso productivo, et acquisitivo alicuius perfectionis; sed plures sunt creature viventes: et plures
vires, seu causas. 2. habentes propriam productivam, etiam efficientem. Ita per 1. per 2. per 3. ad

Chor. dicunt: Deus operatur oia in nobis. 2. ad Philip. Deus est qui operatur in nobis. 2.
2. ratione: Deus est perfectissima causa: et debet habere perfectissimum modum operandi. 1. per
fectior modus operandi est operari se solo, quia ex se ulla alia causa: et 3. sola causa
1. potest oia effectivum producere: et superflua causa 2. ad aliquid producendum, non frustra
est. 2. per 3. = 4. Deus, ut potest causa 1., prius attingit effectum, quia causa 2.; et Deus non est
causa partialis, sed totalis: et in illo prius in totum, et totaliter producit effectum, ut nihil illius a
causa 2. producendum restringatur. 1. per 2. causa nihil efficient.

Ad 14. 90. D. Paulus solus
vult, et docet, quod creatura nihil operari, seu efficere possit sine deum Dei, qui necessarius
deum ei creatura ad ois effectus eius: sicut Dominus in Evangelio dicunt, sine me nihil
potest fieri; ait autem alibi Paulus: oia possum in eo qui me confortat. = Ad 24. dic, 90
ad operari se solo est quidem perfectior modus operandi, quia operari ex se ulla alia causa,
quando ex indigentia causae, seu ex defectu sui virtutis deum illam necessarium est ut causa illa
operari; namque quando deum alia causa admittit ex indigentia, liberaliter, et bene
placito causae suggerit. Deus enim licet seum admittat deum creatura ad aliquid producendum,
hoc tamen non provenit ex eo quod virtus Dei impleta, insufficientis sit, sed quia liberaliter vult se
accommodare, et locum dare creaturae, ut elevari virtutem, quae ipse illi dedit, et deo placere
sine deum causae 2. suo motu agere, ut videtur per 1.

Ad 34. dingo animi: Causa 1. sola
per se propria absolute primo ordinata, oia producere, et edo; 2. propria ordinata, seu serva
ta ordine naturae, non animi, et causae. Sufficiens enim magis est virtus divina ex se ad oia producibilia
producenda, sed magis de 2. proprio tribuit virtutem productivam creaturae, ut hec virtus frustra
non sit, Deus ut Rector, quia sibi disponere placuit, ita atempore. Mente sui disponit vir
tute in actu 2., ut loci de creatura ad seum producendum effectum duntaxat sibi, et ipsi creaturae.
Unde videtur si Deus ageret, seu produceret quantum potest, superflua quidem causa 2.; sed magis quia de
facto non agit quantum potest, sed quantum vult, ideo causa 2. non superflua, sed simul ex deo necessario influ
it in effectum utriusque, quia ita deo placuit. = Ad 44. Nam dingo de maiore: Deus, ut potest causa 1.,
prius prius perfectionis, seu independit, attingit effectum, quia causa 2., sed; prius tempore, tamen
non. Ita D. 2. d. 37. 2. n. 15. dicunt: prius naturae, quae includit ea posse esse sine se in seipso absque
1. 1. in actione, ne ordo in causis, ut causae effectum duntaxat, sed simul causae: sed tantum prius naturae, hoc est,
1. perfectior una causa, quia alia... Immo sicut in uno mundo naturae in materia, et efficienti ef
1. ficit: ita duntaxat causae efficientes ordinatae. Sicut sunt Deus, et creatura in ratione causae 1. et 2. in uno
1. instanti naturae causae effectum duntaxat, ita quoque neutra tunc causa sine altera. Ad maiorem autem dic, 90. li
cet Deus sit causa totalis, et magis causa totalis 1., sed solus excludit naturam alteram causae 2.; non tamen non
sunt causae 2., quia hae non opponuntur totalitati primae, ex non sit in ordine causae 1.: unde quilibet causa
totalis in suo ordine, Deus est causa totalis 1., et creatura causa totalis 2., quoniam neutra minuat to
talitatem alterius, et neutra sit in linea, seu ordine alterius.

videar 021.
d. 7.9 en. n. 1

Nra Dcluo:

stae, ut talis principalis Causa, e' effectus per se productus a causa subtili subtilitate
operante: et de influxus subtilis Causae principalis terminata immediate ad accens, accens
e' Substantia. Quo quidam abundo dato, addunt sequitur pro nobis, quod Substantia e' immediate pro-
ductiva alterius Substantiae, et sic immediate productiva accidentis, et e' Substantia. Po-
t' 29 pari evidentia 29 patet illius Causae: Causa principalis producit Substantiam e' Substantia
influentis; sed de cuius principali influxus immediate terminata ad accens, tunc Causa n'e
Substantia influens, neque tunc specificans influxum, et Causa n'e Substantia, sed accens: 29
de influxus Causae principalis producentis Substantiam terminata immediate ad accens, videtur
quod Causa principalis Substantia influens n'e Substantia influens. Quid 29, tot Thomae
29 declucient absurda in Causa?

Ita 3°: accens, pariter, e' Causa immediata ut
Quo tantum productiva Substantiae: 29 intra Substantiam producit, et Substantiam principaliter pro-
ducit nihil mediat ut Quod. Etenim una Substantia immediate producit aliquid, quia
mediis Quo n' tollit immediationem, aliam nec ipsa accens immediate producere Substantiam
et intra ipsam, et Substantiam mediat ut Quo actio, et influxus ipsius accidentis, per eos. —
Ita 4°: Accens e' habens virtutem; e' talis ipsa virtus, qua una Substantia
producit aliquid? Si 1°; 29 accens n'e Quo, sed quod productivum Substantiae: quo sic statim
et e' Ita eadem docetur, et principaliter respondetur; et respondetur arguere scilicet, quod imperfectus
n' potest producere perfectum. Itaque Causa, quia Substantiam habens n'e Quo, sed Quo, sicut
alia habens in se n'e proprium Quo, sed Quo intelligens, et producens in se, ad quod in se
ipse e' proprium Quo. Si 2° dicant; praeterquam quod debet precedere in se, et quod 1°: 1° —
29 accens, quod e' ipsa virtus talis Substantiae, producit e' a Substantia; talis alio accen-
te? n' 2°, aliam, ut optime probat D. e. n. 11. et 12. et 13. clare processum in in finem, si accens
debeat precise ab accidente produci. 29 1°; et tunc sic arguatur: nulla causa e' produ-
ctiva sui virtutis; sed Substantia e' productiva sui materialis accidentis: 29 ipsa accens
n'e ipsa virtus Substantiae. Maior e' evidens, aliam causa Causa accens, et Causa
neque de qua producit virtutem, Causa; sed nisi praehabere virtutem n'e Causa de.

pro Thomae, quod Substantia esse habet virtutem productivam accidentis; si dicat
productivum alterius Substantiae, sed illi virtutem ipsam accens producit, et taliter dicitur a Substantia.
Ita in generali indimittit e' Causa virtutem ad simile, quod virtutem ad dissimile producat, et
de utriusque productiva sit: 29 intimior e' Substantiae virtutem ad aliquid Substantiae sibi simile produ-
cendae, quod virtutem ad accens sibi dissimile producat, et Substantia ipsa utriusque effectus,
iuxta Thomae, productiva sit. Igitur si Substantia esse habet virtutem productivam accidentis,
et taliter habet esse virtutem productivam alterius Substantiae. Illud autem statim, quia intimior
virtutem ad aliquid maiorem angustia inclinationis ad illud efficiendae; sed o' accens in tale maiorem ha-
bet inclinationem ad sibi simile, quam dissimile: 29 quia intimior virtutem habet ad simile sibi
efficiendae. Maior e' evidens, et minor statim, et ex praefato illo Aristotelico prologo, o' —
agens intendit assimilare sibi pariter; et ex illo 2° problem. 28., simile simili gaudet. Igitur.

Ita 2°: Virtutem ad Causam producentem e' aliquid virtutem
ad effectum talis Causae producat, immediate producat; sed Substantia esse habet virtutem pro-
ductivam accidentis: 29 et esse habet virtutem ad effectum talis accidentis immediate produ-
cendae. sed iuxta Thomae, accens illud e' immediate productivum Substantiae: 29 et illa Sub-
stantia esse productiva accidentis, et aliquid immediate productiva alterius Substantiae produci-
bi ab illo accidente, iuxta Thomae. Maior illa virtutem mihi evidenter probabitur, neque n'
alia ratione potest dici se solo, sed immediate solitari producat. 29 producat mediante
Causa 2^a, id e', effectus o' Cuiuslibet Causae efficiendi, nisi quia dicitur habere virtutem ad quantitate
Causae efficiendae producat. Et 29 in creatis, neque dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
habet etiam virtutem generatorem loannis, et idem dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
potuit a Causa sibi, et talis alia simili Causa produci, ut patet sequens 2^a decubitus manifeste.
Et amplius, neque ignis producat calorem habet etiam virtutem ad producat calorem produci-
bile a illo calore producat ab igne: 29 similiter ignis habet esse virtutem productivam calo-
ris, habet neque virtutem ad producat Substantiam, quod calor esse producat pro-
ducat per, iuxta Thomae. Igitur nulla e' praecedens illa, pro illis respondetur.

magis proprie dicenda agens dispositivum, quod instrumentale.

Idem agens dispositivum, seu ponit ultimam dispositionem ad finem substantialem, et producit substantiam. Probatur hoc tria: 1. Ideo utrumque videtur esse causa productiva virtutis aliterius, quia licet non ponit pro ducere agens, seu finem virtutis, magis producit, et ponit ultimam dispositionem ad finem, nempe finem substantialem; 2. Idem datur respectus, accens agens, et ponit ultimam dispositionem ad finem substantialem inducendum; 3. Idem videtur non esse productivum alterius, locum est productivum substantialem. Ita negando patitur, non virtutem esse causam productivam alterius virtutis, quia ponit ultimam substantialem permanentem dispositionem, nempe finem substantialem, quod manet cum finem virtutis et est causa substantialis, et virtutis per virtutem generis; at virtus accens solum ponit ultimam dispositionem ad finem, non virtutem, seu finem virtutis, ad quod disponit negativum, magis, quam virtus scilicet aufert impedimentum, quod est in finem ad finem substantialem, finem in illa virtute productivum. Vide quod diximus in l. lib. d. ult. 2. 2. in solutione ad 24, et 25m.

Ita 2. de destruendo

1. Scotus principale fundamentum: Imperfectius potest corrumpere perfectius, ut patet Rigue. 1. virtutis, et corrumpente virtutis: 2. quia imperfectius potest producere, seu generare perfectius, non potest corrumpere perfectius. Igitur virtus, quod accens sit imperfectius substantia, non virtutis, non potest producere substantiam. 2. firmata dicitur ad hoc: accens solum potest corrumpere substantiam: 3. et pro ducere substantiam. Et causa; quia corruptio unius generis alterius; Idem corruptio unius substantia non potest corrumpere generis accidentis, sed generis generis alterius substantia, alias magis maneret sine finem substantialem: 4. et accens corrumpit unam substantiam, necessitas producit, seu generat aliam substantiam. Igitur imperfectius, disponit corrumpere, potest producere perfectius. Rursum ad virtutem virtutis edificium.

Ita 1. ad argum. dato antea dicitur, negando coram; non virtutem septem, et docet 1. 4. d. 43. 2. 3. n. 23. V. ad aliud, patet in propriis resolutionibus, non necessitas potest in propriis dispositionibus: atque ita potest destruere, seu corrumpere substantiam, non necessitas potest illam generare, generare, seu pro ducere. Ideo dicitur ibi de magis materialis ait: factus est destruere, quod destruere. Ita 2. cy 1. 4. d. 12. 2. 3. n. 29. distinguendo antea: imperfectius potest corrumpere perfectius eiusdem generis, deinde; potest corrumpere perfectius alterius generis, seu generis distinctum ab ipso imperfectius, negando. Unde potest quidam substantia imperfectior corrumpere aliam substantiam perfectiorem, cum sint eiusdem generis, seu generis; non in hoc accens potest corrumpere substantiam, cum sint alterius, et alterius generis. haec autem Scotus ad ista palposita se pergit:

Cum enim sine materia aliquid finem substantialem non da remaneat agens materiale non ponit corrumpere unam substantiam, nisi generando aliam, seu non ponit effectivum repellere unam finem substantialem a materia, nisi in hoc destruendo aliquid effectivum; dicitur agens imperfectius, quod dicitur de genere substantialem, nempe accens, non ponit producere, seu effectivum destruere aliquid finem substantialem in materia, idcirco aliquid repellere, seu substantiam corrumpere potest; dicitur autem agens imperfectius, quod dicitur de genere substantialem, ponit producere, seu effectivum inducere in materia disposita finem substantialem sibi simile, seu perfectiorem aequaliter, repellit requiritur perfectiorem prioris perfectiorem finem a materia quia dicitur finem substantialem licet alterius, et alterius speciei perfectiorem, nec distinctum ponunt simul esse in eadem materia. Sic quod una substantia inferior, seu agens substantialem imperfectius, dicitur generare aliam substantiam sibi similem, nempe alteram naviliorem, seu perfectiorem substantiam; quod magis minime generare, seu producere potest propria inproportionem imperfecti ad perfectum, nec minus, non factus est destruere, quod destruere. In quod patens, palposita se pergit Scotus doctrina!

Idem nihilominus, ut Thomae satisfactio, insimul Scotus, dicitur alibi nobis, superabundet. Itaque, ita itaque satisfactio amplius predicta Scotus dicitur verbis ipsius Scoti, qui ibidem 1. per dicta suppone finem, addit: Docet etiam 1) aliam, quod inter perfectum, et imperfectum eiusdem generis est factus repugnans, propter quod unum potest aliud corrumpere: Idem inter perfectum unius generis, et imperfectum alterius generis non est tantum repugnans virtualiter, sicut patet repugnans opposito positum, et oppositum 2) opposito positum: patet autem 2. generis non potest pati nisi in opposito seu generis; et ideo non potest in virtute positum 2. generis, cuius opposita non inducere. Rursum de athenis, et percipit

apud quosdam potest, reliquos non potens capere a Deum, capere ultimum, pro quo Newtono
 et subiecta sunt unita pugnare, de pro alio dispersa quia pro pluribus pugnare erat; sed
 unita unita fortior, et potentior est se ipsa dispersa: et licet subiecta non possit capere a Coru-
 ore ab omni gradu, pro quibus tota sunt unita et unita applicat dispersa, non tunc sequitur, quod non
 possit capere ultimum sibi necessarium gradum, pro quo tota sunt unita et unita applicat. Idcirco
 dicitur cum sit n. 31. respondet: placet enim pro subiecta ignis ad Newtonum in finem illi sibi necessarium gra-
 dum, ut si figuram ad sumendum. Newtonum est ille gradus, quando ignis est in suo esse ma-
 ximo: et idcirco non est aliquid sumendum ignis in se, non sumendum ille gradus.

Aliquibus tunc exem-
 pli peragitur debet pugnare dectione, non superfluo puto. Sit exemplum: Sanitas enim vivendi sen-
 sitiva gradualis est, non habet magis, minus sanitas quod dicitur: hanc sanitas est ita necessaria vivendi
 non sicut Calor igni: tunc autem non omni gradu sanitati necessaria sibi determinat, sed solum in finem, in
 ultimum, sine quo vivendi esse non potest, bene tunc sine alio, et alio alio gradu sanitati, ut si sibi in-
 genti, et ad melius esse appetit. Tunc autem accedente infirmitate huius, nam ipsa pugnans pro
 salute sua Newtonanda, si non potest plures gradus sanitati a Deum capere; nihilominus pro
 ultimo sanitati gradu multo huiusmodi vivendi pugnans contra infirmitatem, ut hanc declinet, et in-
 cens ad primum tunc indegradum sanitatis gradualis procedat nam ipsa, quae medicina est. Cuius
 nam non potens prius pro omnibus gradibus sanitati simul pugnans huiusmodi agere, postea pro
 illo unico gradu ita potenter pugnans? quia vivendi unita fortior. Et si sibi officiat, quod
 vivens multo huiusmodi in finem debet ad Deum sui; dico, quod tunc Deum vivendi caetera ab in-
 firmitate solum disponitur, et facit ab agente superiori descendente, et separante a quo, et tunc re-
 xit simul ex parte ultimus ille gradus sanitatis. Sit aliud, et forte clarum exemplum: non
 enim quinquaginta panes v. g. habens, tunc sibi pro die necessariis determinat, alio modo non nisi ad me-
 tum esse: si autem quinquaginta accedat, non ille pro illis omnibus Newtonandi sibi equae pugnans,
 et agens quantum potest; tunc facilius prius accipiet panes, quos tuas accipere panes, quos ultimum,
 pro quo quidem huiusmodi fortius pugnabit, quia tota sunt, quae prius pro omnibus dispersa, tunc pro
 illo unico necessaria sibi Newtonanda unita applicat, atque ita accipiens licet quatuor accipere, ult-
 imum forte non potest, et diffusi accipit. Itaque. Ad idcirco, quod exemplum non debet superius d. p. de ca-
 xia.

- Ad 29 autem questionem Respondet d. cum n. 26. dicens: dico, quod illa propositio [maxime] non vera
 nisi dicitur, quae sunt ordinata in generatione, et corruptione pertinet ad alios generos. Cuiusmo-
 di sunt huiusmodi ordinatae 29 ponente plures species. ibi enim fit uelut si de, pro comparatione sicut
 prius ad alterum maius, ita posterius ducatur. Sed d. subiecto, et propria qualitate negante 29 illy
 gradus, 29 quae est necessaria subiecta, falsum est: immo ita qualitas et portum inducit, et por-
 tus corruptis. Videndum itaque est ibidem pulchrum ad hoc doctrinam prosequens.

Ad 30. do-
 nuendo 29 nam probatur fundamentum: ideo prius, accens non prius producat subiecta, quia
 ipsum 8th, nihil agit ultra suam speciem: sed hoc prologium lapsum est falsum, ab omnibus sol-
 vendum est: et nulla est de illis pro nobis ratio. Remittit; quia apud omnes accens est ultra a specie
 subiecta, et nihilominus omnes dicimus, subiecta esse producatum accidentis. Si dicatur, quod sub-
 ita est equivoca productiva accidentis; ita: et actione equivoca bene potest aliquid
 agere ultra suam speciem: igitur actione equivoca bene potest accens agere, et producatum
 subiecta, licet sit alius speciei. Dico quod prologium illud, inquit omni est falsum, ab
 omnibus solvendum est, et quod pro nobis dicitur, pro se thomae dicent.

Respondet,
 quod minime thomae favere pro vera, literaliter intelligit illius nobis faventem pro-
 loqui, quod falsum est: nihil agit ultra, id est, supra suam speciem, nec de, quia imperfectius
 non potest ducere, et producatum perfectius; nihil agit ultra, id est, infra suam speciem, nec de,
 quia perfectius potest ducere, et producatum perfectius. Non enim illud prologium
 absolute agens, quod agens potest producatum aliquid specificum dicitur a ipso agente, alioquin
 nullum esset agens equivocaliter, et ita Deus nihil ageret; solum enim deus agit, et non aliquid
 aliquid potest dari agens totale (quod probatur impliciter), quod producat aliquid alterius spe-
 cie, si se dicitur, tunc dicitur, quod propria speciei agentis; non autem negat, quod aliquid agens
 totale potest producatum aliquid alterius speciei inferioris, et imperfectius ipso agente, quia

Aq. qo. si fca subitanea est ppij immediat

No. 4. aliquibus experimentis: 1.

Re 4. simul ad oia, et alia similia

...a pure-substantia vini producta et

nunc Calorem ex collisione, seu motu proprio illorum corporum causari, sicut aiebat Philo, quod
motus est causa Caloris; in quo motu ipse, seu corpus ex collisione adveniens parit causam Caloris
et a fortiori nec ulla, quia caliditas non est activa. Id quia ex motu proprio, seu agitatione
corporum emanat, contra caliditatem, calor ille effectus praesentatur ab ipso corpore ubi est
hic, et proprius. Nam calor causa ignis est sola, et a se, in parte ultimata de se ipso mediante ca-
lore radiorum solum proprio integratione videtur. — Ad 14. Quod dicitur, negando virtutem semini
esse accensam; et quidem est quod dicitur substantiale, cuius substantia ex parte agentis in generatione
accensum effundit ad corporis formationem, accendit eum influxu caloris radii, solum solum
et omni. Unde generant nulli alio immediato actione habet nisi semini delensum, et de se ipso.
3. d. 2. 3. et alibi, Ceterum magis usque ad effectum perfectum agit mediante semine, et ideo dicitur
agere instrumentale, in quia revera sit instrumentum generandi, et potius sit substantiale pri-
marium; sed solum quia est quod dicitur in a se non instrumentum, ut supponit dicitur, et immutatur ad actionem
generandi. Immo in virtutem mater solum mediante semine, sed et immutatur ad actionem
corporis formationem, et agere producit, per se in non generatione, quia rationabilis est a solo
omni. Et hoc magis ad libitum generatione. Ad 15. Quod dicitur, per se respiciunt actum ad generationem

diversos distinguuntur realiter, ut per se propria virtutem, et accidentia, et substantia, et per se operativa et
proprium actus distinguuntur hinc per se ad generationem diversos, nam substantia respicit virtutem, seu actum in-
strumentum, qui est et virtutem substantialem; per se operativa, seu productiva respicit operationem, quae
est et virtutem accidentalem. et per se operativa, seu virtutem productivam distinguuntur realiter a substantia
ipsa est accensum. — Ad 16. Quod dicitur, quia non requiritur tanta virtus in parte quanto in pri-
maria: in ista enim, et virtutem in se divina, quae in creatis, respiciunt actus realiter ad generationem
diversos, et magis virtutem realiter, et solum substantialem virtutem. Quod magis per se, si arguitur, probatur, sequitur
quod esset accidentis, et virtutem virtutem, seu per se operativa, distinguuntur realiter, quia illa respicit actum
per se, et sua operationem. Ultimo Ad 17. Imperfectius bene per se, substantia et causa partialis, produ-
cere perfectius: et accensum substantiam ut causa partialis, seu substantia, seu duo supponit imperfectum
bene per se producere substantiam. Antecedens per se in specie propria partialis virtutem et in ista
ad producendum specie expresse in intentionem, quae perfectior est illa. — Affirmatur, et per se habetur
reppro: in igne producto reperitur aliqua virtutem respondens Calori, et ab ea partialis
ipsi igni: et bene per se ignis substantiam partialis produci a calore. Dicitur, nam quod ignis est pro-
ducens Calorem, sed calor est productivus Caloris: et in igne reperitur virtutem respon-
dens Calori, et per se quod potest produci a calore.

Ad 18. Quod ad utrumque, 1. quod hoc inten-
ty dupliciter de capite est una ipsius Thomae, 1. quia ignis accensum in se est virtutem immutata causa
productiva a substantia; cuius oppositum solum virtutem defendunt. 2. quia ignis substantiam substantiam par-
tialis attingit immutata producit alteram substantiam, quod ipsi per se negant. — Ad 2. ne-
gando, accensum posse esse per se partialis causam substantiam. Rationem, quia est admittitur causa partialis ad
aliquod effectum, est quia ad illud virtutem altera causa se sola insufficientem, et cuius sufficientia
impletur per se partialis; sed ad aliquod substantiam producendum non per se datur aliqua causa im-
ficiens, cuius sufficientia potest per se aliquod accensum impleti: et accensum nunquam potest esse causa
partialis substantiam. Maior est virtutem, planum Philosophia, nam ideo ad producendum intentionem ad
virtutem species impropria tanquam causa partialis, quia altera causa non per se virtutem se solo insuffi-
ens est ad intentionem producendum, nam ab ipso non per se virtutem accipere esse representantem virtutem.
Mior per se virtutem similis virtutem. Causam per se substantiam, quae substantiam potest virtutem ad aliquod
aliquod producendum, ita magis insufficientem, ut per se aliquod accensum impleti potest? Certe hoc implicat,
quia virtutem substantiam impleta non per se substantiam impleti per se virtutem accidentalem, sicut a pa-
ri et per se substantiam substantiam, seu virtutem virtutem, quae per se virtutem accidentalem representat impleti
ad solum proprio substantiam virtutem. Illud dicitur, et per se productivus Caloris reperitur in igne,
et est in calore, nihil probatur; aliter quia esse virtutem reperitur in relatione praesentata, et in sub-
stantia, sequitur, quod virtutem potest producere substantiam, albedo Angelus, et capillus huius, quo nihil
absurdum. Ignis et accensum esse productivum Caloris ab eodem causa, a qua accipit omnia alia
sibi immanens, et substantiam, nempe, a se a se igne, et a solo omni, si a solo omni produci
sola. — Quae hic solent, an substantiam sit immutata productiva accidentis? Cuius affirmativa
resolutio solum de dicto virtutem, aliter esse procedendum in infinitum, si quodlibet accensum debet per
esse produci ab alio accidente. Docet etiam ad 1. d. 11. 2. 3. 4. 11.

causa totalis in actu 1° per se, sed et in actu 2°; ita ut non solum habeat in
suo ordine sufficientem virtutem ad effectum, sed et in illo totum effectum applicet; neque licet ali-
quis in actu 1° sit causa totalis, sufficienti, et adaequata ad producendum unum lapidem, si
tunc effectus, ut ex alio simul patet, non applicet totum vim suam ad effectum, tunc in 2° non est
causa totalis, sed partialis; et sic non loquimur, sed et causa totalis vim totam, seu adaequatam vim
suam effectui, et in actu applicante ad effectum. De causis totalibus, seu adaequatis eius-
dem generis, et ordinis, ita intellectus querit, an idem effectus possit a pluribus simul de pende-
re, seu produci? et supponimus, hoc naturam evenire non posse, quia ex natura non ab omni-
bus in se fluxu, non debet naturae attribui aliqua superflua activitas, qualis esset altera il-
larum causarum adaequatarum; neque natura una sufficienter poneret effectum, alias non esset tota-
lis, et adaequata, ut supponitur. Unde difficultas ad possum Dei absolutum, et miraculorum devol-
vitur. Affirmantem partem tenent immunita Jesuitae ex Suarez, quibus pauci Thomistae ad-
haerent, et sunt Card. Hort. et Musc.; negantem partem defendunt immunita Thomistae
et multa Scotistae; unde fallitur Troylanus Dominicanus, qui dicit, affirmantem tenere a
quorundam Scotistarum; alij utitur haesit Scotica, videlicet natura. Conclusio: nec effectus Dei absolutus

ut ipsi decantant, qui asservata doctrina D. Thomae, erat. Probatur effectus solus
ex praedicta Scoti ratione: implicat, effectus essentialiter dependere ab ∞ signa ∞ , quae
sublata, nihilominus effectus idem omnino esset, & existeret; sed si idem effectus depen-
deret simul a duplici ∞ totali, altera quacumque sublata, nihilominus effectus idem
omnino esset ab alia sola, alioquin non esset adequata: & implicat, & repugnat, seu incoheret
cit, cum alio effectus a duplici ∞ totali simul dependere, seu produci. Praesumptum, quia
tunc talis effectus aequaliter dependeret, ut a nulla dependeret: a quolibet, & a quo-
libet esset eius adequata ratio productiva ∞ ; a nullo, quia qualibet non dante, nihilo-
minus omnino undequaque effectus idem esset. ¶ Sumatur siue ∞ infinita est ∞ totali

libet esse cum ad
minimū omnino unūquodque effectus idē esse. 1. Primatū sicut Causa infinita ē Causa totalis
in ratione Causę 1^{ae}, ita Causa finita, quā loquimur, ē Causa totalis in ratione Causę 2^{ae}; 2° sicut
omnino repugnat, q^o 1^a Causa totalis admittat sicut alig 1^a Causę totalis ad eundem effectus,
ita omnino repugnat, q^o Causa 2^a totalis admittat sicut alig 2^a totalis similē Causę sicut effectus.

Ag. 20: si duo

A. 6. 30: quilibet Cicatula Regem

Pa 30. dilingda maiaq: gupli-

Ag. 4. - since

causa aut effectus, via effectus ad causam; id per eandem causam producere simul, per unum ad quatuor effectus: id est effectus idem simul, et producere per ea plures causas adequatas. Minor Mor, nq inter

per se plura tota de parata pluribus actibus simul intelligere. Et 2° q^o si in causa non requiratur
simul plures totales productiones activae; Neque enim nec plures praeiungunt in effectu. = Ita negat
C^og^o et patet; quia causa non accipit esse simpliciter per productionem activam, bene tamen effectus
per productionem passivam: et ideo tunc non requiruntur plures productiones activae simul in causa; requiruntur
non tamen plures praeiungunt simul in effectu, cui quidem repugnat multiplicitas simpliciter. patet
deinde, q^o in illa sit causa efficiens totalem, per adequatam intentionem, non ab obiecto, et per praeiungunt effectus
esse non. Quod si in illa, q^o si in illa praeiunguntur simul intelligere, praeiunguntur plures intentiones
simul producere; non praeiunguntur successu producere, et accipere, deinde medii illi
vitalitate simul operari, sui tendere, et ita simul percipere, sui finalitate intelligere plura.

Ad 5°. Si plures sacerdotes simul praeficerent
fig^o Sacramenti super eandem hostiam, quidlibet ex adequati necessitate: et similiter si plu-
res eundem simul baptizarent: et ideo effectus a pluribus causis totalibus simul esse = 6°.
ideo nunc accensio potest divinitus a pluribus adequatis subiectis simul dependere: et ideo effectus
a pluribus causis totalibus eiusdem generis. = 7°. ideo nunc. Corpus in loco potest a plu-
ribus locis adequatis simul dependere et similiter ideo locus in repleti potest a pluribus
adequatis corporibus simul dependere: et ideo effectus in fieri potest a pluribus ade-
quatis causis simul dependere. Ad 8° patet quod divinitus potest ideo corpus simul esse in pluribus
locis, et plura corpora in eodem loco.

Ad ad 8°. ex D^o 2. d. 6. 2. 2. n. 3. docente, q^o aliud
est loqui de causis, quae inducunt figuram effectivam, et aliud de causis, quae habent tantum ut rationes,
et instrumenta moralia ad fig^o, quae a solo Deo effectivum inducunt: et non potest de causis
simul ad eundem effectum; quantum de forte possunt. Ex in plausibili scotti sententia, nec mi-
nister, nec sacramenta sunt causa physica, sed solae causae morales, ideo, ideo voluntarii a
Deo stabilita, seu pacta solenne, ad cuius aspectum deus ut totalis physica causa praeiungunt
quia ita voluit de illi pacto solenne obligari; hinc est, q^o in praedictis casibus non deest
plures causae physicae, sed solae plures rationes morales ad eundem effectum causantur a solo Deo.
Quod si ergo de additione ad hanc d^o est. potest dici, q^o in illis casibus non deest minister, sed
unus tantum efficiens moralis sacramentum, ille, scilicet, cuius operatione velle deus acceptat:
cuius autem determinatione, nobis praerogativa incertum est, solus novit deus, et cui voluit deus
re: et claudis praedicta additio. Thomae vero aliter respondere debent, de hys scotica do-
ctrina illi non quadrat.

Ad 6° negata antea, ex D^o 3. d. 1. 2. 2. sub n. 4. dicente: ita impos-
sibile videtur unum accensum esse in duobus subiectis, sicut unum fig^o substantialiter esse in duobus materiis:
igitur si necessitas sequitur infinitas. ut ibi de prius probatur et eo, q^o una figura substantialiter est
in pluribus materiis; necessitas sequitur infinitas et eo, q^o unum accensum est in materiis. = Ad 7° negata
patet, quia nec corpus per se, nec locus per se repleti acquirunt sui esse simpliciter 1°, sed
solae relatione utriusque ad invicem, quae non implicat multiplicari in eodem fundamento, de quo na-
turaliter, et supernaturaliter multiplicata sunt, ut alibi dictum est. Ad 8° effectus per se sui fieri acquiritur,
et recipit sui esse simpliciter 1°: et sicut ipsum esse simpliciter 1° non potest bis totaliter recipi, quia
tunc non esset unum, sed duplex totaliter; ita nec ipsum fieri potest esse duplex, sicut et factus duplex
esset, si effectus a duplici causa totaliter simul fieret, ut patet, et probatur in hys relationibus; tunc ergo
et medio ipsum in hys aspectibus, non sicut corpus bis simul totaliter locatum non duplex praeiungunt
locationem, et similiter locus bis simul a duobus corporibus adequati solita repleti non habet, nec in-
eo, sed duplex repleti praeiungunt, ita ergo effectus bis totaliter a duobus adequatis causis simul pro-
ductus, habet praeiungunt duplex fieri totale, q^o patet repugnat: et de ipso arguo mens non
clarescit, et de hys solidum.

Q. 4. an idem num. Effectus ab una Cāā pro-
ductus potuerit produci ab alia?

Diximus in precedenti lib. eundem num. effectus non posse a duplici causa materiali simul
produci: nunc autem quaerimus, an possit aliter, scilicet per unum? hoc, an ignis itaq[ue]
qui a facto genitus est ab igne A, potuerit idem num. ab igne B. generari, ita quod
a facto idem numero esse atq[ue] si ab igne A genitus, seu productus non esset? In quo 2°, si
esset in potestate, non est in actu, sed a deo, et per quodammodo efficiendis causis loquimur.
Mouet autem hoc 2° propterea nullus dicentes, quod si statim innocencie peccata essent,
tunc nascentes electi, qui reprobi nunc nascuntur; quia si non, sequeret, quod natus nunc
electus et daretur male, tunc non nasceretur, nasceretur et daretur bene, quare utiq[ue] inueniatur.
Idcirco ad 2^{am} negatiue respondunt Coimbraenses, plures Thomae, et alii, quos refer, et
citatur Martinus hic; ita quod sit: **¶** Cuius nullus numerus effectus de nouo sur-

erat Martinus hic; sed quoniam: **Solutio:** nullus numericus effectus ex natura sua
 determinat sibi necessarios hunc determinatq. Causa efficiens; atq. ita effectus ab una Causa
 productus potuit idem numerum ab alia produci. Ita ut patet D. sub. 2. d. 20. q. 2. p.
 2. et p. 3. dicens: Ovis, qd. id. hinc in numero, si solus qd. ad ag. id. hinc qd.
 ad corpus carniem, potuit esse filius Ray, et filius Abrahæ: et ex quo ceteris n. sum
 duobus fuerit, id. in n. sum. fuisset. per totq. ill. 2. probat theologici valde efficacia
 D. qd. statu innocentis presumante, si fuerint nati nati, predestinati, et electi, et quidem id.
 si qui Christo nati sunt beatificandi; et tunc plures ex istis Christo nascuntur ex reprobi, et
 quibus quidem tunc si fuerint geniti, de nullis reprobus p. nati fuerint nati. Sed quia theolo-
 gica speculativa ratio, qua D. id. ibi probat, videtur limitari p. hinc, siquidem per mechanica p.
 determinati generis, tangunt per mediu. procedit; ideo illa omittit. Probat ratione naturali. Solutio:

hic num. igitur Effectus productus ab igne A. potuit antecedenti in solo Dico pro-
digi et quia ex se in prima necessitate ab igne num. Cuius suus terminus A. produci. Cuius
est legitima, ne qui dixerit, est ab aliquo, non necessitate potuit procedere ab eo. Sed qui potuit
esse ab alio, dixerit, est ab isto. Igitur. Item quod est evidens, ne quod. Quia, si non ne-
cessitate Cuius 2a, potuit facere se solo. Igitur effectus ab una Cuius productus, potuit idem num.
ab alia produci. Si dicat, hoc verum esse superius Dico, non verum de igne alterius Cuius 2a. Igitur
effectus non necessitate productus ab aliqua Cuius 2a, potuit ab alia simili Cuius 2a produci;
Sed effectus productus ab aliqua Cuius 2a, potuit a solo Dico produci, non est necessitate pro-
ductus a tali Cuius 2a. Igitur potuit ab alia simili Cuius 2a produci. Cuius est legitima et minor
videns et maior autem patet ita: effectus liberi decem alicui Cuius 2a, potuit aliter simili
sui cuius 2a rationis, Cuius similiter decem, de nullis si speciales, nec maiore 2a unius, quod alie-
rius; Sed effectus non necessitate productus aliqua Cuius 2a, est ipsi liberi decem; et ex quolibet al-
terius Cuius 2a similis potuit decem. Igitur. Probat aliter Detur: de sim. ex de numero mai.

et fac, id est num. 2 positi, seu effectus est; id effectus productus ab una causa, potuit 24 eam-
 de num. mag, et sic productus ab alia: 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850.

Ita Ag. 10. *Ex* differe[n]tiis specifice limitata natura generica cuius ad effectus talis
speciei, non aliter: *ex* differe[n]tiis individualiter limitata natura specifice cuius ad effectus indi-
viduales, ita quod non possit produci in individuo producenda ab altera natura. Cuius
effectus in individuo ab una causa productus immo nec potest ab alia natura aliter
causa produci; sicut nec effectus speciei ab una causa productus potest, nec potest ab alia
specifice distincta causa produci. **2°.** Si effectus ab una causa productus potest ab alia
produci, dependet per accidens ab illa: *ex* quolibet enim causa per accidens, et ita in creatis nu-
lla est causa per se efficiens.

Ad 1°. dato autem dicitur, (quod solus Deus causa unius cuius natura
est generica, et cuius effectus est ignis productus, cuius calorem quicquid aliter speciei ab igne) nam
est causa, et patet, quod est causa differe[n]tiis specifice, et individuantem nam, et est, sunt autem
natura generica, numerica talis, et sunt differe[n]tiis naturales, non sunt autem natura generica, sed solus
idoneus agentis: unde determinatur determinate virtute ad effectus eius speciei. **2°.** Ita
est non possit ab determinator numerice effectus determinate, quia talis determinatio non est in
individuo, sed natura. **Val** dicitur dicitur: *ex* sicut causa huius speciei nequit produci effectus
cuius specifice distinctus ab ipsa, ita huius numerica causa non potest produci effectus nume-
ricus distinctus ab ipsa. **Vel** sic: *ex* sicut non potest aliquid in specie, nec 2° potest ad
plures in numero. Quos illationes quis decedat?

Ad 2° dicitur, quod causa per se, ut dicitur
in dicitur a causa per accidens (Equibus in fine huius libri agemus) dicitur illa, a qua effe-
ctus aptus nature est procedere; sic pictor est causa per se picturæ, et loquax est causa per accidens
picturæ, quia pictura apta nature est procedere, seu fieri a pictore, qui per accidens
est, quod sit loquax. unde sicut pictor est per se causa picturæ, licet huius numeri. Pictura ab
uno facto potuerit fieri ab alio pictore, quia ipsa apta nature est procedere a pictore
et non tunc ab alio, tunc determinato; ita licet effectus ab una causa productus potue-
rit produci ab alia, nihilominus illa est per se causa illius, dicitur huius natura a qua effe-
ctus ipse aptus nature est procedere: *ex* ita ab illa non per accidens, sed per se dependet, non
quodammodo dependet a tali simplicitate, talis effectus sine tali causa esse non potest (nam sic a solo
Deo dependet), sed dependet a tali simplicitate. **Ad 3°.** (in dicitur dicitur) modo quo in p[re]ceden-
tibus dicitur docuimus, et docet dicitur. Quodlibet. lo. n. 9.

Ag. 11. actio unius cuius non potest, nec po-
test esse actio alterius; sed idem numeri. effectus solus potest produci per eandem numeri. acti-
onem: *ex* idem numeri. effectus nequit a diversis causis determinari, sed determinatur produci.
Ad 1° dicitur: sicut hoc productus ad productum, ita huius productus ad pro-
ductionem: *ex* permutando: sicut productus ad productionem, ita hoc productus ad hanc
productionem. sed non potest esse productus sine productione: *ex* non potest esse hoc productus sine
hac productione. sed huius productus huius cuius non potest, nec potest esse eandem individualiter
alterius cuius: *ex* nec hoc productus ab huius causa potest produci ab alia.

Ad 2° dicitur
māior, quia talis (qualis est actio) nequit esse eandem, nisi sit eandem omnino fundamētum, et
ad eandem finem. **Nego** tunc māior, nam idem omnino effectus 2° ita enim est absolutus esse nec
de potest per se tunc, talis actio, huius est per aliam, et aliam actionem ad aliam, et aliam causa pro-
duci, ita quod dicitur b. p. actione per se tunc, seu productus, huius est mortuus; ita
metu potest substatu, et tunc, et tunc tunc omnino idem actione solus dicitur in g[ra]tia
li vix remissione reproducta: ita quod si non implicat, quod idem numeri. effectus ad aliam, et aliam
cuius sicut reproducta *ex* non potest ad aliam, talis dicitur reproducta.

Ad 3° dicitur
Ita equi subtilia *ex* dicitur. 4. d. 43. q. 3. n. 14. et 19. respondendo 19 cuius, *ex* inde inferat, quia
arguit facit fallax nequens, arguendo quidam a superioribus ad inferiora, idem a necessa-
conitione producti in dicitur *ex* productione in dicitur ad necessariam conitionem huius determi-
nati producti *ex* hac determinata singulari productione: si quod dicitur a superiori ad in-
ferius, quando causa non valet quia est fallax nequens; sine, ut ait dicitur. V. *ex* simpliciter; non sequitur quia
et si dicitur, tunc determinat sibi aliud dicitur; non tunc singulari; singulari. **Idem**, licet
tunc sit quod productus ut si non potest esse, tunc ita sine productione tunc; non tunc inde sequi-
tur quod hoc singulari productus *ex* non potest esse sine hac singulari productione. *ex* potest esse per
quancumque aliam partem productionem. Substituimus dicitur, et manifesta *ex* tunc latet ad idem
dicitur ad hoc; cuius tunc dicitur non alibi clari, quod huius, *ex* tunc tunc ita breviter.

1. Si idem numerice effectus huius Causae potuerit ab alia causa simili
 produci; 2. idem ipsa numerice causa huius effectus potuit a suo effectu produci, 3. implicat.
 Et sequitur: quia ipsa causa est etiam aliquis effectus ad suam causam productum, 2. si potuit ab alia,
 potuit etiam a suo effectu, qui etiam est causa produci. = 5. sequitur etiam, 3. idem potuit producere
 se ipsum, seu esse causam sui ipsius. Et sequitur, quia statim de hunc, qui habet causam unius speciei prest
 producere quembus numerice effectus sui individui talis speciei; sed ipsa causa est aliquo individui
 ipsius speciei: 2. potuit etiam se ipsum producere. = 6. Cuius, tunc ab hoc obito producta, non potuit
 nec potuit ab alio obito produci: 2. de. Gradus; quia per imaginem unius non potuit aliud se per
 tati; sed etiam, tunc huius obiti est unius talis imago: 2. requiritur alius.

Ad 3^{am} negat legem: ad probandum autem dicit, quod utrumque causa unius speciei per se producit
omnia individua illius speciei, quia siquidem, quia nihil potest producere se ipsum, sed causa debeat
proprie distinguere se ab effectu, quia causa est ad alium ordinata. — Ad 6^{am} vide animi, et
negat con, ut patet, quia vis, inchoatio ultimarum effectuum, maluit enim similitudinem inter se
et dato, a quo producit, ut bene probat argum. Adde idem, quod si ipsa inchoatio non representat
eorum nisi sub ratione immuni specificae, tunc potuerunt quidem illi inchoatio per se fieri ad alio dato
numerice distincto ab illo, a quo effectus productus fuit, non eamdem representationem, sed simi-
litudinem potuerunt habere ab illo alio, sed non eamdem specificam naturam. Quia vero 1°

[illegible]

licet, qd idq agens itaq nāctū agat circa eandē mōd: et possibile ē, qd aliqd corrup-
 sy itaq nāctū producāt idq numero. minor p̄ter in aliquibus casibus evenire, et
 ut idēq dicitur. Si yini ā solū genitus includat inha veniale, et ibi corruptus
 in aērē, deinde et ille aer genectus ignis p̄ reflexionē radiōy solis in vases illos
 stinente. aer vāy exeat nūm mōd, et hūc ignis ille p̄ motus dūbar, nq eandē
 ē mōd in p̄vīs p̄fuit in corrupto; nil prohibet ut ignis ille de aerē genitus sit ille
 idq numerice ignis corruptus, et in aerē passus. Alii casus: Si hoc lignū ā sole actum
 p̄ductū corruptū, et de eo yini, de igne Circus, et cinisbus terra, et de terra ā so-
 le hūcū producta; nil prohibet, qd hoc lignū sit idq mōd p̄vīs corruptū.
 Dices, qd n̄ est idq numerice lignū

De hinc producta; nil pariter, quod sit
Dices, quod non est idem numerus signi
et eo quod sit eadem numerus. maius, nisi etiam sit eadem numerus. Si, quod quidem famel de numeris a-
gem nate reproducere in prae. — Sed haec, quod agens habet activam plenam virtutem, et maius
nate primum primum ad finem, primum agens nate in finem productum; sed haec est productum, et recipi-
tio, non, coram illius finem autem a maius nate primum primum, nec tollit ab agens activam plenam
in virtute, quod habet in finem productum: et si semel productum, et corruptum, eodem modo
scribit agens, et maius erga illud, ac se habet primum, legem, quod si tunc potuit, et etiam nate
fuerit in finem illud eadem finem a maius productum. Et tunc primum agens nate in finem
nate numerus primum in corruptum. Dices itaque: quod Quod non pariter sunt decem agens a-

met numerum sponte in conceptu. Dices itq: ego Deus n. generat sui Deum, agens cau-
sa ad inq. conceptu itaq. reproducing. et idem, ut docet D. cit., resurrex. No. in actu
a solo Deo e. facienda. Solageni creati, n. q. agere sine Deo, ut dicitur: et n. q. reprodu-
cere q. conceptu. = Optime alio; in statu infuso: q. si Deus generat sui Deum, conceptu
q. agens creati, ita n. q. reproducing q. conceptu, sicut p. illi, Deo Deum pro
duxit; et ita ^{cu} agens itaq. illi n. q. produxit, sicut nec p. produxit, si Deus hanc Deum
negasset. Itaq. ^{cu} p. Deus nunc, sicut p. generat sui Deum, quia ipse cas. 2. q.
let. m. alii, et efficiens, ita esse parat, et potest lat. nunc, sicut p., ad eand. effect. legem
q. agens creati, n. q. reproducing effect. conceptu. Dices itq: talis Deum Dei agens

20. agentis. — Creato ad reproducendum effectus, esset quidem miraculosus, et supernaturalis, quia videlicet
agenti creato: 20. tunc agens creatum non naturaliter, sed supernaturaliter ageret: proinde non naturali-
ter reproducere creavit. — Res 1. ratio major, quia ut ait agens, Deus, Dei est sapere
naturalis, et est indelens, non autem est indelens nisi deus, quia Cuius 2. habens solus incoatus, ob-
dientia per inopletum. Unitate ad effectus, si se habet inter se beatitudinem; id est per beatitudinem;
agens naturale habet in plenitudine ad effectus reproducendum: 20. Deus, Dei ad id non est
supernaturalis, quia nec indelens. — Res 2. ratio minor: Ratio Deus, Dei esset miraculo-
sus, et supernaturalis, quia minus, et non assecuratus, sed; quia sapientia, seu scientia, et ele-
vans vires naturae, neque, quia agens creatum non indiget elevari, sed plenitudo, et esse habet plenitudo
videlicet ad effectus. Ad fundamenta praeposita pro 2. opinione (1. illorum

banis vires nati, nego, 2
 cuiusq; virtutis ad effectum. Ad fundamenta supposita pro 2^a opinione (1^a illorum
 quorum, ut patet aperte falsa, et erronea, incipit dare locum; nosur h^{ic} loquimur, ut ait O^{mn}is ex sup.
 q^{da} tempore illud plene, redantibus omnibus in diuini, aia iq beata redierit ad miseriam 18
 ita impiae opinio illa, inq redierit et incipere idq h^{ic} vultu vinnat; atq ita falsificabit
 illud, et sic semper ex t^{em}no erimus; idemq; erronea e opinio illa Phary, quibus ex Phalar.
 ita inquit, Aug^{us} in Cicerone imp^{er} conculant, id e, dicunt additiones circulares, de p.
 nit O^{mn}is ibid^{em}. Ad 1^{am} authorit^{em} dict^{um} e alibi, q^{da} ad p^{er}fectum nulla e p^{er} q^{da} ad n^{on} f^u
 ire, recto; q^{da} itaq; ut, n^{on} q^{da}, sed ut ait O^{mn}is 23. h^{ic} 18. n^{on} e p^{er}fectum p^{er}fectum, ut illud, quod
 fuit, n^{on} fuit; ita p^{er}fectum ad illud, q^{da} fuit p^{er}fectum, in quantum h^{ic} p^{er}fectum fuit ut p^{er}
 fuit. Cuiusmodi q^{da}, si ad l^{et}itiam accipiam, n^{on} 10ly ita l^{et}itiam agere n^{on} vultu, sed eiq; ita
 virtutis d^{ic}ing 1cludit, ut ibid^{em} p^{er}bat O^{mn}is: unde et h^{ic} n^{on} p^{er}ponere tenent. 2
 Ad 2^{am} authorit^{em} dic^{it}, q^{da}

Debet intelligi Lædione immediata, non mediata, sicut dicitur in c. v. de hereditatibus
supponit, et patet in 8. dicitur; quia de vera de aliquo patet, seu corruptio, non potest per met
tunc immediate generari, sicut dicitur, non generatio unius est generatio alterius, non vero ipsiusmet generatio
alias in eodem instanti generatur, ut corruptio simulatur: et ita est intelligibile illud dicitur, Ex generatione
ad habere (sicut dicitur) non est regressus, id est, immediate, quia de suble prædicta fit, non potest ad eam de

ad probationem parati. Ad Laudem facti pro Thomae & Mutazione, Responder efficaciter.

me D^o cit. 2. l. n. 8. Quia ne simplicit^r necessa^r ead^e mutatio ad eund^e effect^u, nec nec
est ut q^{uod} necesse^r diabatur, neq^{ue} actio, et mutatio sint fructu^s actus, et relatioⁿis.

eade numerica mutatio, sicut creandi uno magis ad sex, ut solus n. 13. videtur. Dicitur:

tantum absolutum, sed etiam respectu, si utrumque eorum debeat esse unum. Credo enim Beati

Mariam habuere carum

derrière Fundament. O Valde miry, yea gurching dieht, in que scob fides, et subnilitas
lunaronis de mutin si sere subimant! On

Quæres 2°: à quo

provenienz determinatio effectus quibz ad Individuū? R. bene, qd quando qia ē in

terminada, seu in diffinita ad prout rationem prout, determinata ad unum
res alius a solo Deo volente ad illi tunc potius ad quantitas et illi tunc ex ipso Cui

...tra colligia et ad nuper cit. T. 3. et p. 3. m. 1. scilicet, et aliorum plerumque Titulus, et
...opio nati in differentia n. summa determinatio; sed quodlibet eam 29. n. n.

de quibus in different ad hunc, tunc, tunc, numerice effectus, producentur, et ab ipia Caa

in differens n̄ potest determinare, sed potius determinari. Miror ergo istud, quia nihil potest

signati de parte lae 2ª median-gae potius ad hunc, quia alij numerari effectus producuntur

Quidam & determinatio effectus quò ad individuy. Videantur Martini, & Dancius hui.

DISP.^o 5.ª DE Ocurſu DEI cum CAUa 2.ª.

9^a 1^a an, & Quomodo Deus Occurrat cum Creaturis ad

Fora hęc dignitas potius in theologia, quę hic pertractanda erat, de seri potius tractari.

Ex quo venit notandum, quod mediocris lim-

ex virtute si incensum, unde calor calefacit, ligni pro ducit alij igni: Cuiusmodi

...e' illa, quae agit per violentiam a se prohibita, et aliter imminuta, ut de ignis calefacti patre
...calore immolati calefacti. Cuius immolati immolati...

immediate procedit actio terminata in morte ad ipsius effectus, seu illa, interque, effectus, nu-

Effectus ubi aqua media, uel de igni calidior aqua mediae calore ipsi igni aqua mediae.

...and efficiency, not also duty. ...

Immutabile
Istam hanc rationem habet a Deo 1. d. 8. 2. 3. Deo namque nihil est, quod non sit
Deus; sed si non sit subiectum sui divini essentis: ergo Deus immutabilis deus est quantumlibet
Creatura. Maior non negabitur nisi ab illo, magis quod sit deus est. Probatur minor: si
Deus non sit subiectum sui divini essentis, sed in fluxu positus: ergo non sit per negationem, sed
per subiectum deus. Probo autem: impletur Deus nihil est, quod non sit deus per deum produ-
centem creaturam; sed omni positum deus, sui influxus Dei erga creaturam est productivus alia
in effectus, qui non potest non esse creatura: ergo. Probatur etiam 2. quod deus deus est: deus
deus est quod causat 2. ad eum effectus, scilicet per virtutem creaturam; si per meritum? si 1. 9; deus ipse
Deus sit erga creaturam, id est inquit deus illa, mediante qua virtute deus deus est erga illa? et de-
us in infinitum. si 2. 4; ergo deus immutabilis immutabilis virtuti, et supposito. Probatur etiam 3.
Tunc actio est sic immutabilis, quando deus deus immutabilis a virtute in se habente ipsi supposito, et ad
effectus ipsi immutabilis terminata; sed actio, quae deus deus immutabilis a virtute in creatura, deus deus in
medietate a virtute in se habente, et in se habente ipsi deo; quae actio immutabilis terminata ad ipsi effectus, et
de precedentibus probantibus liquet: ergo. Minor per, nam voluntas, tamquam divina est in se habente
et in se habente ipsi deo, nulli alii immutabilis; sed creatura in creatura, quae actio Dei immutabilis
deus deus, et ipsa voluntas tamquam divina: ergo.

Ista A. 1. ex cilio Trid. in 6. can.

6. dicente: si quis dixerit, mala operari, ut bona Deo operari, non permitti solent, sed
etiam proprii, et per se, actus ut sit proprii opus Dei non minus pro dicitur Iulio, quod vocatio boni
anathematizabit. Nunc sic: qui immutabilis deus, sui influxus in actus peccaminosus, proprii
et per se deus ad operari mala, nam esset causa peccati; sed scilicet non deus deus, deus in-
fluxus immutabilis in actus peccaminosus, qui tenet a aliqui effectus causat 2. sui creaturam:
ergo. Per 1. 9, ergo deus deus qui tenet hoc magis, saltem, nam in eius sententia saltem, sequi
Deus esse mediatur causam peccati. Cui dicitur, ergo deus deus mediatur deus ad actus mali, pec-
catus in se minimi imputari deo; dicimus et nos, ergo deus deus immutabilis deus, id est deus deus: nam,
si deus mediatur deus, non est causa mediatur peccati; cui deus immutabilis deus, deus deus
causa immutabilis peccati? Per 2. quanta pro nunc saltem, nam hoc in theologia proflun-
dius examinanda) ergo deus deus immutabilis deus ad esse male, et contrarium peccati, id
est, ad ipsi reus illi actus, qui tenet a eius positum habens sui bonitatem, et deus deus
deus: hoc autem non arguit in deo imperfectionem, sed potius plene dominatur perfectionem, alius dicitur
deus deus reus positum eius creaturam independens de deo. Non magis inde sequitur, ergo deus deus
ad malum, seu moraliter, id est, ad esse male peccati, ergo deus deus in perversione deus deus
non deus, et ita actus peccaminosus non habet causam efficientem, sed deficientem, quod est vo-
luntas humana, quae est causa effectivitas, seu deficientia a perfectione deus deus.

Unde opus mali, seu peccati non est proprii opus
Dei, quia ad illud non deus deus nisi ut causa utilis, cui minimi imputatur effectus, sicut
apparet, deus deus hoc generant hoc, qui non idem filius solis, sed filius huius generantis est, et de-
us. Opus autem bonum est proprii opus Dei, quia ad illud non solus deus deus ut causa utilis
influxus immutabilis in esse male, et contrarium boni actus, sicut et in esse male adus mali,
sed etiam ad bonitatem, et excludit moraliter particularia deus deus ordinando, proprii per-
do, adhibendo superaddita, seu dando auxilia propria creaturam ad bene boni opus
faciendum; et deus deus ad quodlibet opus bonum faciendum sufficientia sua ex deo est, et
ita omne proprii bonum, et domus perfectum de deus deus deus a deo deus, et
opus bonum est proprii opus Dei, et proprii erga creaturam: tribuitur deo gloria, et laudabilitas
(quia solus deus laudandus, et glorificandus est in quolibet bono opere, iuxta illud scriptum: quod
habet, ergo non accepisti? et si accepisti, quid gloriaris, quasi non accepisti?) Creatura vero tribuitur
meritori, quia sola ipsa, non autem deus, premianda est a bono opere. Hoc quidem saltem hic,
nam alibi plus ultra dicendum est, deus deus.

A. 20. Causa principalis, et totalis est illa, quae
virtute propria, et sine indigentia, et deus deus producit effectus; sed creatura est causa prin-
cipalis, et totalis respectu sui effectus, ergo deus producit ab ipso simultaneo, seu immutato deus deus.

aliteri Cāz influenti deus. — Primum: quia māa, et fā sunt Cāz 2^a, seu Creatz;
Id in cōando n̄ dependet imm̄datē a Deo Deo, alio Deo poter recipere, et informare;
ag Deu, n̄ deus imm̄datē Cāz 2^a ad eam effectus, Id igitur imm̄datē totalis cānt.
Rā ad alij alij de māa: Cāa principalis, et tota
In, n̄ subordinata ē, que sine Deo aliteri producit, poter producere effectus, sed si
ē subordinata, sub alij quo: sine Deo aliteri cūq; Deo, Deo; sine Deo aliteri
us aliteri, seu hūeriori Deo, cui subordinata, nego. Item in hōe, qui licet sit Cāa
principalis, imm̄datē totalis, et in suo Ordine totalis super aliteri hōis, n̄ tūq; Deo aliteri
Deo solis simul influenti in hōe genit, eo quia hōe genitans subordinata soli, tūq;
Cāa parati Cāz uli. Itaq; potari eadē ad propositū. — Ad 2^{am} q^uest^o negat parati,
immo et cōtra: parati; quia hic loquimur de Cāz 2^a efficiētibus. Precedens; quia licet
māa, et fā sunt Creatz, tūq; n̄ sunt Cāz 2^a, n̄q; quilibet in suo genere ē Cāa 1^a, quia nec māa
alij māa, nec fā alij fā supponit, sicut quilibet Creatz efficiētis rursus supponit aliud
efficiētis, nempe Deu, qui 1us simpliciter efficiētis ē. Sed nihilominus dicit, qd Cāz māa, et fā in
cāando dependet imm̄datē a Deo in genere Cāz efficiētis, quatenus sciet māa ut recipiens, et
fā ut informans, verba efficiētis imm̄datē a Deo. Ad 3^{am}: si Deu simul Cāz igne im-

medatē deusit ad producendū ignē; et aliqua in effectu clausa parati deusit, tūq;
n̄ igni producenti, et aliqua correspondens igni, et n̄ Deo. Sed hoc ē falsū; quia nulla appa-
ret parati in igne producto, que in igne producente n̄ relucet, alia n̄ univocante, tūq;
quia si aliqua correspondet Deo, et igni, et igni n̄ esset Cāa totalis. tūq; quia si aliqua corres-
ponderet igni, et n̄ Deo; et igni producenti 2^a illa parati n̄ dependet essentialit, quia nec imme-
diatē, a Deo, ut nō in Deo parati habebamus. — Rā negatē legat, quia nulla ē in igne
producto parati correspondens igni producenti, que n̄ correspondet Deo producenti simul;
Cāz hoc tūq; differētia, qd in parati igni producti correspondet efficiētis, et univoci igni pro-
ducenti, Deo tūq; efficiētis, et quibz: utiq; Cāz correspondet, quia utiq; ē totalis tota-
litate Cāz, et totalitate effectus; ergo nulla ē simplicitate totalis, sed quilibet in suo ordine
ideo nulla sine altera, sed utiq; simul influunt in effectu, qui totus ē cuiuslibet; quatenus ali-
ter, et aliter, n̄q; Deo essentialit, quia sine Deo esse n̄ posset, aliter Deo Cāz accidentalit, quia
sine eā optime posset illi effectus esse a solo Deo. Ad 4^{am}: si Deu ita imm̄datē deusit Cāz

creaturaz, quia: 1^a unica; 1^a duplici actione? n̄ 1^a, quia duplices p̄ eandē actionē agunt, seu
producent eundē effectus, ē, quia eandē vim agendi habent. n̄ 2^a, quia actiones parati p̄
ficantē a hō: qd dicitur, seu effectus utriusq; Cāz unicus, et idē sit, unica utiq; casit actio utriusq; ad
illū producendū. — Rā, n̄ eandē, sed valde diversā esse actionē, seu deusit Deū ab actione
seu deusit creaturaz; n̄q; sicut dependet effectus ad Cāz 1^a ē valde diversa, et essentialit ab hō
a dependētia, que hōer ad Cāz 2^a, licet etq; ex parte ipsaz Cāz ex diversis relatiō actioni
ad effectus, n̄q; in Deo ē relatiō actionis, et in creatura relatiō 2^a hō: et si talis igitur actionē Dei
essētiāli fundamētali hūer, nil aliud ē, quā ipsa divina, infinita volū, que 1^a divina
ē ab actione creaturaz parati, fundamētali accepta. Rā autē argumētū nullū ē, quia licet
utiq; actio, ut potē relatiō, specificat a hō, bene tūq; ab unico hō p̄ hūer possunt specificari rela-
tiones, sicut reglures in eo qd fundamētali ad plures hō fundati; n̄q; nec possunt actiones Dei,
et creaturaz hūer plures, qd hūer sunt ad eundē tūq; habent tūq; duplicē fundamētū, seu duplex
agens relatiō distictū. hinc n̄ habet solutiō Dubitanti: an actio Dei sit distincta ab actione
creaturaz?

Ad 2^{am} q^uest^o fundamētali dūq; de illa scotia frequētiōna parati, n̄q;
qd Deu facit mediante Cāa 2^a, poter facere se solo: 2^a licet Deu parati imm̄datē facere effectus
Cāz 2^a, et facit tūq; n̄ nisi mediante facit, seu deusit ad illū. Rā Cāa, n̄q; ē evidēti, manifestū ē sup-
ponit in ipsa scotia parati. — Respondet tūq; deusit hūer, cuius simul supponit laudabiliter
ad hūer, et evidēti deusit, negatē tūq; Cāz; in Cāz parati nihilominus deusit qd 2^a facit Deu agit
quidē, seu producit mediante mediante supponit, et tūq; hūer igitur effectus Cāz 2^a. Idē inde? in simul
etq; agit, seu producit illū imm̄datē imm̄datē virtutis, et supponit. Dubitanti. percipe licet sole

clarior: qd e Causa Cuius, mediate mediatione quidvis virtutis, et supponit e Causa Cuius; Idem
e Causa Cuius, seu Cuius 2^a Causa huius effectus, et alio e Causa Cuius, seu Causa
effectus Cuius 2^a mediate mediatione supponit et virtutis. Unde Cuius 2^a e Cuius 2^a ad unum effectus, et producat
immediatam virtutis, et supponit Causam Cuius Cuius 2^a ad unum effectus, et producat
et e probata p^a conclusionem; sequitur evidenter, qd ad effectus Cuius 2^a decurrit, et mediate, quia
e immediata Cuius 2^a Cuius 2^a, et e Cuius 2^a immediata, quia e immediata Cuius 2^a Cuius 2^a effectus Cuius 2^a.
Nunc autem ad D^o, qd effectus, ad quos decurrit, et simul mediate, et immediate decurrit, poterit
immediate perire a Deo producti, si Deus se solo faciat, qd simul Cuius 2^a facit. Itaq
sicut supponat D^o, qd Deus se solo facit mediate agit, minime tunc supponit, qd se solo facit non agit
immediate, neq se solo facit id, qd mediate facit, se solo facit immediate facit.

9. 2. \bar{U} præter immediatum Dei simultaneum occur-
sum cum causis 2^{is} detur illis physica præmotio?

Ecce mare magnum phisicorum, et Occianum theologicorum; in quo Cetus Thomisticus naufragatur,
et Scyllæ agmen mergitur; ne Thomæ phisicæ propugnantes prædicatione, Scyllæ theologicæ
pugnantes, illi præ prædicatione, et illi theologia Thomæ, in hoc mare magno strenuè curantem euehant.
Ex eodem sensu Q. 2. an Deus solus determinando actionem, seu influxum creaturæ influat immediate
simul et illa in effectum utriusque, ab ipso aliquo prævio, seu præcedente influxu in ipsam creaturam
seu Causa 23; an vero Deus non solus influat in effectum Causa 22, sed per præviū etiam in ipsam Causa 23,
producendo in ipsa aliquam phisicam qualitatem prædeterminantem phisicam ipsam Causa 23 ad agendum?

Ad quod Thomae sententia phisicæ præmoōr, seu præde-
terminaōr, dicunt, Deū imprimere, seu producere in Causa 2^a. Quamvis phisicæ qualitatē om-
nino simplicitate necessariā ad operandū, habita q^{da}. sine illa requirit Causa 2^a aliquē effectū, veluti
divinus producere, sicut et ipsa posita qualitate phisicæ præmovent, n̄ potest n̄ producere, seu agere.
Ad hanc præmoōr ita sunt determinati Thomae, ut à Schola Thomistica exclusi esse
sunt, qui hanc n̄ amplectuntur sententiā. Ita quoque sit oīj scriptorū, et ideo

Nota Octavo: n. data physica p. 19-

77 moō predeterminans Causas 2as ad operandū, Id Causa 1a decessit Causa 2a influxu omnino deomi-
 77 tante. Ita D^r sub pluribus in locis, et pagis que 4. d. 1. 2. 1. n. 34. dicens: Causa 1a 29, idē, que
 77 habet hanc actiōem in eis quibus, agere in virtute alterius (idē, Dei) nō recipere tunc aliquid ab
 77 illo altero; Id tantū habere ordinē inferiorē ad illud alterū agens in suo ordine simul.
 77 :: Et quod, qd Causa 1a (seu Dei) in Causa 29 p^{ri}ncipie dicit, quando similiter (idē, simul) agunt
 77 nō influxu nova, que sit creatio alicuius in huius Causa 29: Id influxu ibi ē de de-
 77 terminatus ordo istarū Causarū in agendo effectū unū. Id habet, et debet p^{ri}ncipie innumerā.

Probat 2° 1° 2° 3° 4° 5° 6° 7° 8° 9° 10° 11° 12° 13° 14° 15° 16° 17° 18° 19° 20° 21° 22° 23° 24° 25° 26° 27° 28° 29° 30° 31° 32° 33° 34° 35° 36° 37° 38° 39° 40° 41° 42° 43° 44° 45° 46° 47° 48° 49° 50° 51° 52° 53° 54° 55° 56° 57° 58° 59° 60° 61° 62° 63° 64° 65° 66° 67° 68° 69° 70° 71° 72° 73° 74° 75° 76° 77° 78° 79° 80° 81° 82° 83° 84° 85° 86° 87° 88° 89° 90° 91° 92° 93° 94° 95° 96° 97° 98° 99° 100°

Altri proprià dicono

Ma 20: Cui operari per virtutem, et actionem m-

Proba 20. Detus circa Cais, fibras, in

Ver nollevis? Respondens Thomae, qd ut saluta libertas Voluntati Creatae, sufficit, qd possit
oibz requisitis sui ordinis cap 22, ut Creatae, adhuc possit n agere; atque ex primoo pna sui or-
dinis superioris, seu se habere ex parte cap 12, hinc, qd licet possit agere voluntas n possit n
operari, hoc tme n tollit libertate Voluntati Creatae in suo ordine, seu in spea cap 22. = Factor
quidq, tme hanc responsio n percipere; t thomitas nihil respondere, et sibi ipm Thomaistis: quid
eo et tu percipias, Ita sic argumentor:

Ita V. Voluntas Creatura positi oibus requisitis sui ordinis, et p[er]m[od]o subiecta, et poterit
operari; In? Si n[on] est in suo ordine cap[ut] 22 n[on] est libera ad operari, In operari. Si sic; et ad ope-
rari in suo ordine n[on] indiget p[er]m[od]o p[ri]mo. Ad q[uod] t[er]m[inu]m deantata necessitas p[er]m[od]o
p[ri]mo, si cap[ut] 22 in suo ordine ponitur operari sine tali p[er]m[od]o? Quomodo n[on] indiget cap[ut]
q[uod] n[on] p[ri]mo p[er]m[od]o impossibile est, cap[ut] agere, In cap[ut] 29 cap[ut] 20: p[ri]mo p[er]m[od]o
n[on] est. Quod cap[ut] 22, l[et]er[is] dicitur q[uod] ip[s]a qualitas n[on] est naturaliter debita Creatur[is]; l[et]er[is] a m[ed]i-
mediate p[re]stabilis ab ip[s]o solo Deo? Sed tunc dicitur cap[ut] p[re]stabilis, q[uod] ip[s]a posita, Voluntas
humana libera p[er]m[od]o n[on] remanet ad operari, In operari: De ut dicitur in 6. can. 4. di-
cente: Si quis dixerit, lib[er]u[m] ho[m]i[n]is arbitriu[m] a Deo motu, et d[et]erminatu[m], n[on] p[er]tine[n]s ad d[i]c[t]u[m], si uelut;
anathematiz[etur]. Nunc sic: Sed q[uia], mediante qua Deu[m] mouet, et d[et]erminat lib[er]u[m] ho[m]i[n]is arbitriu[m], et a
solo Deo p[er] Creatur[is] p[re]stabilis, et n[on] naturaliter debita Creatur[is]: et p[ri]mo p[er]m[od]o uel nullo cap[ut]
p[er]m[od]o necessitate voluntatis ad operari, et qui ita dixerit, anathematiz[etur] a d[i]c[t]o. Sed
v[er]o talis est p[ri]mo p[er]m[od]o, q[uod] semel p[re]mota voluntate, impossibile est q[uod] possit d[i]c[t]u[m], In
n[on] operari: et p[ri]mo p[er]m[od]o est op[er]e ita d[i]c[t]u[m] et p[ri]mo p[er]m[od]o T[er]m[inu]m d[i]c[t]u[m] sentit, et d[i]c[t]u[m] a p[er]m[od]o
Christiani releganda, et pot[est] n[on] lib[er]tati offensiva, et p[ro]pterea a d[i]c[t]o anathematizata.

Ita 3°: Voluntas humana positi oibus requisitis
et q[uod] ex parte Dei, et proxime p[ot]ens operari, In operari; In? Si 14; et n[on] est p[ri]mo p[er]mota, quia
et p[er]m[od]o n[on] p[ot]est n[on] operari. Si 14; et nunqu[am] est proxime p[ot]ens lib[er]e operari, et d[i]c[t]u[m]
n[on] nunqu[am] lib[er]e operari, ac p[ro]inde nec op[er]e meriti, nec demeriti fauere p[ot]est. Probo cap[ut]:
Sine requisitis oibus necessariis n[on] est proxime p[ot]ens operari, alia talia requisita enim necessaria;
Sed et illis requisitis n[on] est proxime p[ot]ens lib[er]e operari: et nunqu[am] Voluntas est proxime p[ot]ens
operari lib[er]e. P[ri]mo p[er]mota V. exemplo: Si in hoc instanti ego cum tantu[m] in p[ot]e[n]tia re-
motu[m], ut me applicarem ad ip[s]u[m], et in instanti sequenti applicarem ab alio, in ni-
llo instanti, signo enim mihi proxime lib[er]e Calep[er]i, In Calep[er]i; Sed in signo
et instanti antecedenti ad p[er]m[od]o[n]em Voluntas est sol[us] in p[ot]e[n]tia remotu[m] ad operari,
et in instanti p[er]m[od]o[n]is applicata infalibiliter a Deo ad operari: et in nullo sig-
no, seu in nullo instanti d[i]c[t]u[m], nec rep[er]ta Voluntas proxime p[ot]ens, b[e]n[e]dicta, et
lib[er]a, ut actus eliciat, In eliciat. P[ri]mo p[er]mota 2°: quocunq[ue] ad aliq[uod] actus neces-
sario sequitur aliq[uod] d[i]c[t]u[m], in cuius p[ot]estate n[on] est illud actus, nec in cuius p[ot]estate est
illud d[i]c[t]u[m]; Sed ad p[er]m[od]o[n]em Voluntas necessaria sequitur d[i]c[t]u[m] V. et in cuius p[ot]e-
stade n[on] est illa p[er]m[od]o, nec in cuius p[ot]estate est ille d[i]c[t]u[m]. Nunc sic: Sed p[er]m[od]o illa
minime est in p[ot]estate Voluntas, quia a solo Deo lib[er]e p[ro]uenit, q[uod] illa p[ri]mo p[er]m-
mouet qualitas ponat, In ponat: et nec in p[ot]estate Voluntas Creat[ur]a est d[i]c[t]u[m] ille,
adque p[er]m[od]o[n]em, et q[uod] p[er]mota ponit: et sic nec meriti, nec demeriti p[re]s-
tatione, et d[i]c[t]u[m] V. et d[i]c[t]u[m] arg[um]ento 2. d. 25. q. 1. un. n. 6. Quia cum, si d[i]c[t]u[m] ille malus,
voluntate, et d[i]c[t]u[m] V. et d[i]c[t]u[m] arg[um]ento 2. d. 25. q. 1. un. n. 6. Quia cum, si d[i]c[t]u[m] ille malus,
peccaminosus est, et frequenter nobis contingit, cui imputabitur, qui vituperandus, et p[er]m-
nec d[i]c[t]u[m] est ex illo? Creatura? minime, quia iuxta theologicu[m] morale stabilitu[m] dogma,
nemo peccat in eo, q[uod] vitare n[on] potest. Cuius, imputabitur ne Deo? ab ip[s]o nobis tantu[m]
cogitare nefas. Sed cuius? hoc unu[m] scio, q[uod] qui dat esse, dat necessariu[m] d[i]c[t]u[m] ad
esse, et d[i]c[t]u[m] Thomae, solus Deus dat voluntate[m] Creat[ur]e esse p[er]mota: et reuertit[ur] ille
necessarius inde sequens peccaminosus d[i]c[t]u[m] imputabitur: Cui? querant Thomae.

Aliter aut[em], et q[uod] frequenter respondet Tho-
mae reuertens ad sensu[m] d[i]c[t]u[m], et ad sensu[m] d[i]c[t]u[m]: d[i]c[t]u[m] ergo, q[uod] Voluntas p[ot]est
in p[er]m[od]o[n]e, adhuc p[ot]est n[on] operari in sensu d[i]c[t]u[m], et ita operari, In operari est in eius
p[ot]estate; in sensu aut[em] d[i]c[t]u[m] n[on] p[ot]est n[on] operari, et ita lib[er]a n[on] est. Id[em]: ip[s]a Voluntas
p[ot]est ut d[i]c[t]u[m] a p[er]m[od]o[n]e n[on] p[ot]est n[on] operari (in sensu d[i]c[t]u[m]), In q[uia] q[uod] est esse
p[ot]est esse sine illa p[er]m[od]o[n]e, id[em] d[i]c[t]u[m] h[ab]et illu[m] adhuc est p[ot]ens n[on] operari, si ab illa p[er]m[od]o-
one separet[ur] (in sensu d[i]c[t]u[m]). Hec et d[i]c[t]u[m] d[i]c[t]u[m] data a Thomae, quod d[i]c[t]u[m] p[ot]est
in arg[um]ento ponit. Sed Ita 1°: et Voluntas nunqu[am] lib[er]e operari. Probat[ur] 1°: Volun-
tas in sensu d[i]c[t]u[m] minime operari, p[er]m[od]o[n]em, quia n[on] est p[er]mota. Sed in sensu d[i]c[t]u[m] n[on] li-
ber[is] operari, p[er]m[od]o[n]em, quia n[on] p[ot]est n[on] operari: et nunqu[am] lib[er]e operari. Et nunqu[am]
meriti, et demeriti agi. — Ita 2°: p[re]dicta resp[on]sio tollit lib[er]tate[m] d[i]c[t]u[m]: et
d[i]c[t]u[m] lib[er]e Creat[ur]e ad meriti, et demeriti. Cuius est legitima, quia lib[er]a d[i]c[t]u[m] in

omnibus / deinde deinde, et speciali divina dispensatione) omnino necessaria ad meritum, et demeritum; et ideo beati non merentur, quia non contingit, sed necessaria operantia accipi. Probat autem: quod si unum non data potest propinqua ad utrumque, et tamen si unum sita ponendi, sed propinqua ad unum, et remota ad aliud, non data libertas, non est ad aliud de illis; sed voluntas propinqua in sensu proprio est sola propinqua, seu proxima ad utrumque, ad bonum propinqua est, et remota ad aliud, ad quod tamen propinqua non est; in sensu autem diviso, id est, sine premotione, est remota ad utrumque: et sic. Maior est evidens, quia eadem in beati non data libertas contingit, quia habent libertatem, seu voluntatem propinquam solum ad bonum, et remotam ad malum operandi; et licet libera in damna. Maior autem quod ad utrumque parum est doctrina maiorum. Ita 3°; quia et per allegata sententia Tridentini voluntas mota, et excitata a Deo, potest dividere, sicut: et quia mota in sensu proprio adhuc libera est ad utrumque, divinitus proximi operandi; per eam; nam potest hoc dividere divinus motus, sicut, nil aliud est, nisi quod de motu est ad bonum, potest tamen facere, seu ponere malum, stando simul illa motione ad bonum. Huic et catholice doctrinae, et Tridentini definitioni, opposita immolatur per dicta Thomistica responsio: et sic. Videatur D^o Subi. 4. d. 49. q. 6. n. 12. et 3. d. 17. q. 2. n. 5. et 4. d. 43. q. 3. n. 11.

Ita Arguitur 1° Thomisticum auctoritate Catechismi Romani editi iussu Pij 5ⁱ, in quo sic cap. 9. dicitur: quod movetur, iragunt aliqui, minima virtute ad motum, atque actionem, Deus ita dicitur, ut quando Causa 2^a efficienti non impedit, perveniat in: et Deus perveniente, seu per movente agi Deus ex creaturis. — Thomista 1° ex illo dicitur cap. 21. Cor. Regis in manu Domini: quo unum volunt, inclinabit illud; sed non nisi per movendo illud: et sic. — Thomista 2° et Tho 8° Thic. text. 33. ubi se per de act, et 19 agens movet 2°, et 2° non potest aliter movere, nisi moventi 1°, sicut baculus non movetur nisi movente h^oe, veluti littera dicitur; sed motus h^oi in baculo est per ph^oag, et per unum impugnant in baculo acceptum: et sic. — Thomista 3° ex D^o Subi. 1. d. 8. q. 2. n. 26. dicitur: nulla causa caat nisi 1° causa causante Causa eius, et hoc primum naturaliter: et Causa, seu actus Dei naturaliter per se causat: et quia per primum Causa aliter, quo per movet creaturam, tandem simulque illa dicitur.

Ita ad arguendum 1°, nec verba illa, nec totum Catechismi habere auctoritatem definitivam, sed solum explicativam, et non credente probabilitate huiusmodi. — Ita 2° quod si per deus ita dicitur, ut perveniat intelligatur in sensu Thomistico, quod scilicet Deus per movet Causa 2^a efficientem, seu necessitante illas ad agere; sic enim verba illa Catechismi sunt expresse ita definitiva, seu necessitante illas ad agere; sicut dicitur, libertatem homini arbitriam a Deo motu, et excitato non esse abiventi Tridentini sententia, sicut dicitur, semper Catholice standum est: et Thomisticum re, sicut; athena sita. sed huic definitioni sententia semper Catholice standum est: et Thomisticum sensus Catholici repellendus Catholice est. Ideo et ipsa Catholici verba repellent sensum Thomisticum, ne ipsa sint Catholice repellenda: repellent, inquit; non observando, quod in Catholico non dicitur, quod Deus ita perveniat, ut dicitur (in sensu Thomistico), sed potius est ita, ut dicitur, ut perveniat, cuius verus sensus Catholice quid est: quod ut capias. Respondetur 3° quod Catholice non tractat, sed loquitur de quibusvis modis Causa (in tractatu ph^oicis), sed solum de Causa libere humana, non (solum verum est tractatu doctrinam, et explanationem doctrinae Christianae, quae non nisi h^oi dicitur, aut decernit) immo in predictis verbis non solum loquitur de Causa libere humana, sed per se dicitur ut bene motu, et agentibus bonis, ut in ipso verbo patet Causa, et quia dicitur loquitur de Causa efficientibus; sed peccati non data Causa efficiens, sed de peccato: et quia dicitur loquitur de Causa, quas Deus ita dicitur, ut perveniat; sed blasphemum est dicere, Deus dicitur, ut perveniat a Causa humanis ad malum moralem operandi: et videtur est quod Catholice in predictis verbis non loquitur nisi de h^oi boni motu, et operantibus bonis. Quo ita evidente supposito, dico; quod loquitur de h^oi recte motu, bene agentibus, seu operantibus bonis, Deus illos ita dicitur ad id faciendum, ut suam suam dispositionem affectivam perveniat, illis primum interna inspiratione faciendum, et excitando, immo multum Causam bonam ad bonum laudabilem, et meritum est libere faciendum operandi. Ut est verum Catholicum sensum Catholici, qui primum a Deo Tridentino fuerit ita expresse Catholice definitus; less. 5. can. 16. Ipse Christus Jesus sanguis Caput in membris, et sanguis in palmites, in ipsos iustificatos virtutibus influunt, quae virtutes bona eorum opera antea semper, et comitari, et subsequi; et tamen nulla pacto deo data, et meritoria esse possunt. Ut less. 6. cap. 5. sic: quia per peccata a Deo averti debent, et per eum excitant, atque adiuvant, quod ad deum tendit, et ad suam ipsorum iustificationem, et ad

[illegible]

7) loquendo. Etiam si quibuslibet causis, non penitus hanc maiorem materiam, quae efficiens efficitur:
 7) sed tantum penitus non, hoc perfectius non causat, quia alia: ita in eodem genere causae, dicitur
 7) causae ordinatae licet habeant ordinem 2° perfectius, et imperfectius causae, non tamen habent penitus
 7) non penitus, quae dicat posse esse sine se invicem respectu termini: Id quod effectus non recte dicitur
 7) [et] ordinatae, et quod modo effectus dicitur, et ordinatae materiam, hoc non est propter causam penitus, quae quodam
 7) et de se recte dicitur, si 2° causat; sed propter defectum causae 2°, quae in potentia sua habet
 7) de causae causae 2°, et non de causae: et si non de causae illi, ut tenetur, ne de causae in effectus dicitur am
 7) bary. Prologo: causae 2^a est indifferens ad plures operationes, et effectus: et ut hic, et in eodem

[illegible]

et ad alia, peccando, itaq; usq; ad ultimum subiectum
 electum: pro cuius intelligencia adducere, qd indifferens est passiva, et alia activa: passiva
 est et impassione distribui, qualis est materia receptiva sui finis; activa oritur ex perfectione in-
 trinseca ad plures effectus, et dissipabilis, ut patet in Sole; In actibus vero, ut patet in voluntate. Indifferens
 passiva indiget utrimque determinatione agentis, minimi autem qualitatis aliqua intrinsece inherente, ut
 tunc materia prius recipere finem accidentalem, quam substantialem. Cuius activitatis indifferens determinatur
 ad unum, ad quod invenitur magis disposita, et adhuc circumstantiis, siq; Sol a materia bibuli generat
 heatum, et non frigus, et ex materia caloris generat leuitatem, et non gravitatem, quia illi sic, et ita sic disposita invenitur
 unde patet qd determinatur, non intrinsece per aliquam qualitatem intrinsecam inherente ipsi causae, sed soli, sed soli et
 intrinsece, quia ipsa materia ut disposita ad aliquam determinationem finis, et valde determinata agentis, seu causae effici-
 entis operantis circa illi, et per ducenti finis, seu effectus, ad quos disposita est. Cuius finis libere indifferens de-
 terminatur ex se, seu ex materia sua libertate, quia libere determinatur suis actibus, ita ut possit ordinari
 quovis ad velle, et non posse autem, tamen tunc determinatur se ad non velle. Videatur 1. d. 8. 2. 9. n. 23.
 Unde vult dicere in causa nostra creatura libera. 1.

Unum utaq; quod ad introductionem effectus determinatur à solo Deo secundum rationem ex causa 2a,
loquia de fieri infiniti numerice operationibus, effectibus in ipsa causa 2a. Item, Deus determinat
illa ad hunc, et alij. Item, quod ad esse specificum effectus causa naturalis, sunt essentia positi oib; et
tunc requiritur ad effectum, non potest non agere, et illa est illi determinata igitur, et Deus causa libera
potest non operari, positi oib; requiritur, quia non est nisi, sed solus et sua intima dominativa libertate
determinat. Neutra ergo causa potest producere effectum, ad quem illa determinat, contra se, et determinat e;
si Deus simul ex illis non determinat, quia actio cuiuslibet dependet creatura à Deo cooperante, seu simul

ratione receptiva sicut sapientia, sic Angelus non potest esse albus, quia nullo modo recipit
coloris sicut huius. Et ad rationem, quia subiectum in potentia rationis obedientialis dicitur necessarium non recipere
magis ad actum, seu finem; sed plura sunt subiecta, quibus fit plura recipere, ut quando
Angelo, sapientia lapide, vino animalis &c. et in istis subiectis non datur potentia obedientialis ad
talem finem. Ipsi huius obedientialis potentia non datur in quolibet ad quolibet.

2^a conclusio: data in
civitate potentia obedientialis activa ad aliquos effectus producendos, non tamen in quolibet ad
quolibet. 1^a pars est in 3° d. 9. 1^a un. 12. dicitur: sicut igitur natura humana (propter animam), ad
quam ut ad finem tamen erat illa generatio, tamen etiam in potentia obedientiali ut unice a verbo
natura mater tamen habuit potentiam obedientialem, ut esset mater Verbi. Et ibidem n. 14. addit:
propter utque potentia activa mater, quae operabatur, propter dicitur naturam mater Verbi; et tamen propter
modum utque mater actus huius potentiae, propter dicitur non naturam, sed miraculose pervenit. &c.

Probatur etiam ratione: ad videndum, et facilius beatificatio ad
se deus ut volens, et voluntas; sed non habent nisi incoactam, seu inchoatam actum beatitudinis ad fines
superiores actus ipsi potentia naturalis amittit in debitis, et quia habent a deo potentiam obedientialem
ad illud. Mater dicitur, et quia dicitur a seipso beatitudinem a deo actus coactam voluntatem; sed nec
gratia, nec lumen gloriae sunt propriae virtutes, et non solum a gratia, et lumine gloriae debent illi actus
propter dependentes sunt a deo, sed etiam ab intellectu, et voluntate debent efficienter procedere, pro
ut virtutes sunt. Et etiam propter dependentem sententiam Thoma 6. can. 4. si quis dixerit, liberum hominem
arbitrium a deo mater, et coactam voluntatem in anime quodlibet nihil omnino agere, merito poene
se habere; anathema sit. Minor itaque etiam dependentem fidem in deo dicitur. Sub Leone 9. et
Bephar dicitur, et Beppinas amittentes, nam ratione posse naturam, et solam beatitudinem beatitudinem, seu
beatitudinem finem, et dicitur deus &c.

2^a pars conclusionis est etiam expressa in 4. d. 2. 1. n. 23. di-
citur: si enim aliam namque repugnat, quod si proprius actus aliquis actus, non est possibile legem
per potentiam quamecumque sit propriam illam: et si enim ponit deum abro bene creatum finem, non tamen
per causam. Idem, nec est potentia dei absoluta potest causas elevari ad producendum finem.

Probatur etiam ratione: ut aliquid ponit elevari ad aliquem producendum effectum, et hoc esse habere
aliquid remotum inchoatam, tamen partiale, videtur respectu effectus; sed sunt multa entia, in
quibus nulla omnino virtus reperitur respectu pluri effectus: et de. Minor propter quia unum dicitur
et nullum habet virtutem producendum sui finem, aliam habet virtutem dicitur quod virtutem, seu ad de-
pendendum se. Et quia in lapide nullae virtutes ad producendum finem, et sic operum albi
et eadem est, quod non datur in quolibet potentia obedientialis activa ad quolibet producendum.

Art. 1° Qua 1^a conclusio patet: una potentia obedienti-
alis passiva nihil aliud est, quam potentia naturalis elevari, et superari coadunata; sed necavigabile aliquid
per quod illi potentia coadunata, seu superari elevari ad partem, seu recipere: et de. Probatur minor:
illud, per quod coadunata, et naturalis, et superari. Si quis inquit, et etiam indiget elevari, et superari coad-
iuvant. Si 2^a; et propter superari. Et quia in voluntate dicitur mea passiva, quod implicat, esse
probatur a secundo Thoma. Et probatur: sicut ad elevari potentia actus propter deum dicitur natu-
ram, ita ad elevari potentia passiva propter deum dicitur; sed deo repugnat passiva deum: et de
repugnat potentia passiva obedientialis.

Et ad arguendum (quod quidem procedit a falsa imagine)
quod potentia obedientialis passiva elevari quidem debet, et recipere, non tamen indiget elevari, ut recipiat.
Ad idem enim cap. 9. 1. dicitur. n. 20. quod potentia passiva, si passiva est, tamen unum quod est nisi naturalis pro-
cedat, tamen; si autem dicitur ad agentem producendum finem, sic est naturalis, debet recipere agentem natu-
ralem inducendum finem; et superari, seu obedientialis, si recipit agentem superari, tamen indu-
cendum finem. Unde potentia obedientialis passiva non indiget elevari, coadunata, ut recipiat finem; elevari
tamen, et superari per ipsum finem superari tamen sibi ab agente datur: sic quod non elevari, ut recipiat super-
natura unum, elevari tamen, et naturalis unum potentia per ipsum finem superari datur. Per idem patet
solus ad dependentem, nam deum minime passiva, sed actus dicitur producendo superari finem, per
quod potentia sibi obedientis elevari, seu naturalis, debet illi recipere. Immo et si aliqua ex necessitate pre-
cedat elevari, ut ipsa potentia elevari ad debet recipiendum finem, hoc quidem potest deus facere in gene-
re eius efficientis, sicut homo efficienter operatur bene, ut ipsa denarius recipiat.

Art. 2° Qua 2^a
patet eundem conclusionem: datur in subiecto corporeo potentia obedientialis passiva unum ad finem spirituales: et
in quolibet ad quolibet. Probatur autem, 1°, quia natura rationalis recipit in corpore. 2°, quia ignis
infernalis causat spiritus, qui debet ab illo passiva, aliquos effectus mater ab ipso recipiunt.

DISP. 6. DE CAUSA FINALI.

Causa finalis, quae prior semper est in intentione, posterior ideo tractanda in executione venit: sed licet breviter, diligenter tamque nunc finis eliminabimus. quare sit:

Q. 1. quid, & quoduplex sit Finis?

Non sumit hic finis pro toto, licet tunc cubiliber sit, sicut mox dicetur finis unius, licet tunc unius unius finis unius, & punctum finis unius: sed sumit pro eo, quod movet, aliter, et aliter hic agens ad operandum, et ita utroque 2. Thic. text. 26. et 4. metaph. cap. 2. definitur: finis est id, cuius gratia aliquid fit. Et inde clarius demonstratur sic: causa finalis est id, propter quod aliquid fit. Sicut videtur quod qui ambulat propter sanitatem sequendam, idcirco ipse est finis, seu causa finalis ambulandi: atque ita sanitas movet, et est agens, ut propter ipsam amaretur, et faciat ambulare tanquam medium ad finem amari obtinendum. Alios finis dicitur intentio, et amor medius electio, quia media eliguntur propter finem intentum. Et hoc pro prima parte sunt satis.

Circa 29 pariter quodammodo, finis multiplex est, et 1. dividitur in finem cuius, et finem cui: finis cuius est bonum per se intentum, seu desideratum; et finis cui est id, cui tale bonum desideratur. Sicut de desiderio pauperis pauperis, pauperis est finis cui, et pauperis est finis cuius, id est, cuius gratia, seu propter quod desideratur aliquid fieri, seu media apponere. 2. dividitur in finem suum, et finem sui, subalteris finis, in finem, et obiectum: finis suus, seu finalis est ipsa res sequens finem suum amari; et finis sui, seu obiectus est ille, qui media operatione requiritur. Videtur quod propter unum quodammodo operamur, ipsa beatifica visio est finis suus, seu finalis, et ipse Deus mediante ipsa beatifica visio requiritur est finis sui, seu obiectus. = 3. dividitur in finem operis, et in finem operandi: finis operis est ille, ad quem opus, seu medium apponitur ex natura sua ordinatum, et ita sanitas est finis operis medicine; finis operandi est ille, qui sibi praeparat operari, seu agens; ut de qui claret elemosinam propter unum quodammodo, ipsa bonitas gloria est finis operandi, necesse finis operis, seu elemosinam quodammodo, ad quem elemosina esse tendit, est sublevari misericordiam pauperis: idcirco finis operis est intendere, finis vero operandi est frequentare elemosinam. Patet tunc dirigere, quod idcirco finis operis, et operandi, ut de quodammodo propter salutem infirmi a se intendit applicat medicinam.

4. dividitur finis in finem remotum, seu ultimum, et in finem proximum, seu ultimum: 1. est ille, qui ita intenditur, seu amatur propter se, ut non ordinatur ad aliquid; et sic est simpliciter ultimus, ut Deus, quia ipse ad nullum aliud, ordinatur ad ipsum ordinatum; 1. est ultimus 2. quia licet actu non ordinatur ad aliquid, est tamen esse ordinabile, et ita sanitas est finis curationis, quia licet non ordinatur tunc ad aliquid, potest tamen ordinari ad seipsum deus. Finis proximus, seu non ultimus est ille, qui ad alterum finem ordinatur, ut de qui faciens elemosinam intendit, seu amat sublevari misericordiam pauperis (et finis proximus propter se misericordiam a deo obtinendum). (et finis remotus, seu ultimus) = 5. dividitur finis amari propter se; sed finis non ultimus amari propter aliquid: non est finis. = 6. dividitur finis non ultimus habet duplicem bonitatem, scilicet, honestatem, et utilitatem, 24. dividitur amari propter se, 24. aliquid propter aliquid.

Quaeritur: utrum bonitas sit ratio determinativa finis?

Deo cuius resolutione notandum est, quod de 1. d. 1. 2. 1. n. 4. quod bonum est triplex, scilicet, unum, apparen-
zens, et prefixum, seu praedictum: bonum unum est illud, quod ita proponitur ab intellectu, sicut est in re, ut de quodammodo, videtur esse bonum, et ideo amandum. Bonum apparen-
s est illud, quod in re bonum non est, sed tamen estimatum bonum ab intellectu errante; ut de quodammodo mendaciter esse bonum, seu licet ob su-
endam unum proximum, sicut mendaciter bonum apparen-
s est. Bonum prefixum est, quod nec in re, nec apparen-
s, sed solum a voluntate libere fingitur copulatum est, quod nec apparen-
s copulatum sunt; ut de intellectu proponit voluntas obiectum sub ratione mali, et voluntas applicat
illi bonitatem laborem, in casu obediendi sibi proponit: sicut obiectum, quod est, et apparet malum, per
voluntatem finis, seu fingit bonum; fingit autem tale deinde sibi ab intellectu proponit pro voluntas
moveri ad aliquid, tamen solum in officio ponendum. Videtur de 1. d. 6. 2. n. 6.

Nota itaque, quod bonum est idcirco, ac determinans; potest tamen
aliquid esse dupliciter determinans, 1. ratione alterius, 2. ratione sui: 1. est bonum utile, quod quod
non per se, sed aliquid ad aliquid per se bonum requiritur est utile, et determinans, ideo solum est, et dicitur bonum
utile; et hoc est bonitas propria medietatis, minimi quodammodo finis, bonum, seu determinans ratione
sui est, et dicitur bonum bonitatis, quod propter se appetibile, seu amabile, et ita amorem amicitiae
et ita est bonitas propria finis, minimi medietatis, et ita finis sunt, quod non nisi amore determinans
seu propter aliquid determinans sunt. hoc notandum;

Ita ad quatuor infirmas, nempe, ad finem ut sit a plura bene bonum esse, apparet
hunc prefixam bonitatem. Probatur 1. ex dicto 2. dicitur: bonum, et finis dicitur inter
se. 2. sic: finis est, qui voluntatem movet agens; id est, talis proloquens, bonum est, quod omnia appetunt:
et finis necessarius est bonus. 3. sic: finis est, propter quem agens operatur; id est, ut fruatur. Nemo
desistit in malis operibus: et finis necessarius est bonus. 4. sic: nemo finem amicum, ne finis, seu
causa finalis; id est, malum ut tale non potest amari: et finis necessarius est bonus. Probatur minor: sicut in
tho ad assensum, ita voluntas ad amorem; id est, fatigat fatigat nequit esse obsequium assensui: et nec ma-
lum ut malum potest esse obsequium amari. Patet ergo bonitas est causa finalis, et dicitur finis, seu
causa finalis, ita quod nil potest amari, seu desiderari, seu movere agens ad operandum, nisi aliquando
bonum sit.

Quod dicitur: sicut a bono ut tali proposito voluntas movetur ad velle, ita a malo
movetur ad nolle: et sicut bonum, ita et malum est finis movens agens. 1. finis: quia sicut
voluntas appetit bonum propter se, ita nolit, seu odit malum propter se, seu propter ipsum
malum: et quia est malum est causa finalis. 2. finis: quia malum sub ratione mali propter se, l
voluntas propter illud amare: in? finis, et non est liberum. Sic dicitur: 3. finis: quia malum est
A. d. 50. q. 2. damnati appetunt non esse, in quo quidem nulla est bonitas. Et multo sedio vix
appetunt mori: et voluntas propter nolle bonum, quod est vita, et velle malum, quod est mors.

Ita ad 14. negando autem, quia voluntas non odit malum,
nisi quia vult aliud bonum, cui de malum dixerit; et dicitur 2. d. 6. q. 2. n. 4. auctor: amore
nolle presupponit aliud velle. Unde propter quod sicut ad amorem boni, sicut ad odium mali, non ma-
catur voluntas nisi a bono. 2. idem propter quod dicitur, quia voluntas non odit malum propter
ipsum malum, sed propter bonum, cui dixerit. 3. idem dicitur, quod circa malum sub ratione
mali voluntas libera quidem, non libertate specificationis, id est, ad velle, et nolle, sed libertate
traditionis, id est, ad nolle, in nolle. 4. idem dicitur, quod non est apprehensio a dam-
natis ut bonum, non simplicitate tale, sed respectu, et 2. q. 1. scilicet, propter quod finis mixtus; erit
tale bonum appetit inefficaciter a multis damnatis. Idem dicitur 2. d. 1. q. 1. qui sedio vix appe-
runt mori: nec male sequitur, quod qui possit nolle vix ut bonum, sed in modo, seu mala, quae
comitantur ipsi vix; nec quod possit velle mori ut malum, sed ut 2. q. 1. bonum.

9. 2. an, & quomodo Finis causet?

Titulus enim duo querit: 1. an finis vere sit causa alicuius rei, et ita inter tales causas
numeranda? 2. quomodo causet, an realiter, an potius metaphysice, seu intentionaliter, id est,
an 2. sui esse simplicitate, seu reale, an vero 2. sui esse diminutivum, seu intentionale?

1. conclusio: finis est vere, et maxime causa inter omnes causas.
Ita dicitur 5. metaph. 2. 1. 1. pars, nempe, quod finis sit vere causa, propter quod 3. metaph. cap. 1. numerantur
fines inter causas per se dispositas substantias. Probatur etiam ratione: id est, a quo aliquid in suo fine de-
pendet, scilicet causa illius est; id est, quod finis, et dependet a fine, et finis vere est causa. Maior dicitur de ob-
iunctione causae. Probatur minor: finibile, ut finibile dependet a fine; id est, quod finis, finis ut finibile: et quod
finis dependet a fine. Minor propter quod omne agens propter finem agit; et quia quod non est finibile, non
est effectibile, et ideo auctor dicitur, quod quod omne agens habet finem.

2. pars conclusionis, nempe, quod fi-
nis sit maxime causa, probatur a 2. d. 1. sic: illud est maxime tale, quod est causa cui ora alia
sunt talia; id est, finis est causa cui aliae causae sunt causae: et finis est maxime causa. Maior est et de
prima 2. metaph. 2. 4. et videntur inter illud, propter quod unumquodque est tale, et illud magis.
Minor etiam videtur, quia efficiens non efficitur nisi propter finem, nec finis informat nisi propter finem, nec motus
recipit nisi propter finem: et causa finalis finis est id propter quod, quia causa cuius, sicut omnes aliae causae
causant; neque enim finis non talis est vere causa, sed omnis maxime, nobilitas, et perfectio est, si quidem pro-
pter quod omne, et quod propter nullum est.

2. conclusio: finis non causa realiter, sed intentionaliter, seu metaphysice,
itaque non 2. sui esse simplicitate reale, sed 2. sui esse diminutivum, et intentionale. Ita exprimitur 2. d. 1. d. 8. q. 2. n. 6.
dicitur: finis non est causa, nisi in quantum movet efficiens ad operandum: movet, inquit, ut amaret,
et desideraret. Ita 1. d. 2. q. 2. n. 16. sic procedit: Si aliquid est inefficaciter, et non finibile, quia
causa finalis non causat, nisi quia metaphysice movet ipsum efficiens ad efficiendum; non enim alio
modo dependet ab eo (id est, a fine) essentialiter entitas finis, ut a patre. Idem fere litteratur
dicitur 2. d. 1. q. 2. 55. et 5. metaph. cap. 2. ubi ait, quod finis non movet ut amaret movet efficiens,
et ita non causat nisi iuxta metaphysicam.

Probatur etiam ratione: ut amari, seu desiderari debet esse in se simplicitate reale, sed per hoc
est 24° q^o, et diminutus; sed finis in causa, nisi ut amatus, seu desideratus ab agente: 29° q^o nisi
29° sit esse diminutus causa. Maior est vis dandi, et minor dandi, quia nisi finis sit per se agens, per amari
est, non potest movere agens ad operandum; sed finis non habet causam, nisi θεωροδο agentis ad efficiendum
effectum proprium ipsius finis: 29° q^o. Item: 29° q^o nisi finis obducit, non habet esse simplicitate reale, sed
esse diminutus; sed de finis causa, seu movens agens, est necessitas dandi obducit in se, et voluntate,
et valde potest esse, 29° q^o realitate tunc existat, in actu: 29° q^o finis ut causa solus esse diminutus ne-
cessitas habet. Nunc sic: sed operari, seu dandi, sequitur ad esse: 29° q^o finis ut causa non habet esse
reale simplicitate, nec potest realitate causae; habet tunc esse diminutus, sed 24° q^o: 29° q^o solus intentionaliter
et metaphorice causa, quoniam moraliter aliendo, et dando, seu movendo agens ad realitatem causae
de aliquo, 29° q^o sit et effectus agendi, et effectus finis movendi ad illud. Ita 19° q^o dicitur: 19° q^o finis
non est proprius: 29° q^o non causa, quia licet non sit proprius sit causa, omni causa est proprius sui effectus. Item: 19° q^o
19° q^o metaphisice: 21° q^o ubi dicitur de sicut ratione proprii est esse: 19° q^o ita ratione finis est esse aliter.
sed implicat, ubi dicitur: 20° q^o implicat, finis est proprius. = 2°: si finis est causa, aut 24° q^o est ens; aut
24° q^o non est ens? in 24° q^o quia non est, quoniam licet sit causa in se. in 24° q^o, quia finis propter ens, seu existens,
potest esse effectus mediorum, quoniam causa movens agens ad producenda, seu ponenda media ad
finem: 29° q^o. Ita ad 19° q^o negando animi, et claritati gratia distinguitur sic: finis ut movens non est proprius,
sed 29° q^o, quia sit est ultimus; finis ut intentus non est proprius, quoniam sit est 19° q^o. Cy enim 29° q^o est prius in
intentione sit posterior in executione, si finis movens, seu in executione est posterior media; 29° q^o
in intentione, seu ut intentus est prior et illis. Cy autem finis sit causa intentionalis, seu intendendi de
causa eius per media; finis est, 29° q^o finis propter est causa, est proprius, quia 19° q^o movens. = Ad 24° q^o, 29° q^o
finis est causa 24° q^o est ens in propria obducit, non tunc 29° q^o est ens in actu reali existit: nunc de sequenti
29° q^o non sit causa ens, non finis ut causa licet non sit ens in actu dandi realitatem, non tunc est simplicitate in
ens, sed est ens diminutus, seu in actu intentionis: nec enim omni causa requirit realitatem, sed est
nisi sit realitatem causae; Cy enim finis in causa non intentionalis, et metaphorice, finis est de.

Aliter 3°: 29° q^o id est causa sui ipsius. Probatur causa: 29° q^o est causa
causae, est causa causae; sed si finis est causa, est causa mediorum, quoniam quid sit causa ipsius finis: 29° q^o finis
est causa sui, de causa causae eius. = Res, 29° q^o licet implicat, 29° q^o id est sit causa realitatem sui ipsius, quia
reprobat, id est esse realitatem finis, et posterior de ipso, et realitatem esse dependens, et independens; non tunc
reprobat, quia id est sit causa intentionalis sui ipsius et realitatem accepti, quia non implicat, id est intentionalis
est esse finis sit ipsa realitatem. Quod enim sanitas ut amata sit prior se ipsa, ut sequatur, et
29° q^o ipsa ut movens dependens de se ipsa ut amata, seu desiderata, unde reprobat? Propter quod
29° q^o ipsa illa 29° q^o est causa causae de intentione in eo de genere causandi; 29° q^o non accidit in presenti, quia
sanitas est causa finalis medicine, et medicina non est causa finalis sanitatis (hoc quid est implicat), sed
causa effectiva, seu executiva sanitatis: sicut finis in executione est effectus mediorum, et in intentione
est causa illorum; unde nulla apparet implicatio, requiritur, et ratio.

Ita 29° q^o dicitur: 19° q^o fi-
nis non solus numeratus inter causas prius, sed etiam est omnium nobilissima: 29° q^o quia nobilissimo modo causae
est phice, seu realitatem. = 2°: effectus dependet essentialiter a fine; sed effectus realitatem negat realitatem
dependere nisi a causa realitatem causante: 29° q^o. = Ita ad 19° q^o, 29° q^o finis numeratus
inter causas prius, quia est causa talis est. Et tunc omni nobilissima, propter independens
ab aliis, et dependens omni a fine; non ut supra diximus, causae talis malitiae, et effectus
pendens a causae finis, quoniam necessitas per se: ita propter absolute unde pendens
in causando dicitur finis nobilissima causa, et tunc quia est causa causandi, seu movendi
est bonitas, quoniam simplicitate nobilior est aliter quacumque ratione causandi aliter causae. =
Ad 24° q^o sic, 29° q^o effectus realitatem necessitas debet dependere a causa realitatem causante, et
unde pendet quid est ab agente; et tunc quia agens non causa realitatem, nisi quia movens a
fine, id est talis realitatem effectus dependet simul a fine metaphorice, et in hac linea essen-
tialiter, quia sine tali dependens a fine non est effectus realitatem causae ab agente: 29° q^o
29° docet 29° alleg. in 2^a anthora dictionis.

Quaestio 1^a. an 29° q^o movens in fine sit
res apprehensa, et cognita, quoniam apprehendit? = Res, 29° q^o est res ipsa apprehensa specifi-
citate sumpta. Probatur: finis movens sub ratione, 29° q^o quod desiderat movens, et ad illud
obducit, et proponit media; sed non nisi 24° q^o obducit realitatem, propter bonitatem desiderat vo-
luntas sub finis, et non nisi ad illud apprehendit bonitatem realitatem obducit adhibet me-
dia: 29° q^o. Et tunc movens, quia de finis movens, et apprehensio non desiderat movens,
si quid sit tunc est in positione effectus movens. Et tunc quia media non obducit ad sequens

[illegible]

interrogabis: an talia, seu exempla

[illegible]

uitalis ordinat illud ad uterumque actus, quia habito, seu acquiritur, per motum; quia motus
uitalis nō ē nisi transitus subit ab illo uterumque actus, seu acquisitione illius, et ita motus nō potest
subire, nisi ab actu illius, seu acquisitione. *Præterea* dicitur per motum per se habere
finem ducere.

Obiectis 2°: motus uitalis ē transitus, seu transitus subit *§ 9us ad 9um*
Id in prædicta definitione nō exprimitur transitus a quo: nō ē insufficienti. — 3°: motus dividitur in
naturalem violentum, et naturalem, et in alia membra infra assignanda; id relatio talis nō habet divi-
sionem: nō motus nō relatio, seu actus, recipitur. — *Præterea* ad 2^{am} notam dicitur: nō per hoc quod motus sit
actus ens in pōa 2^{am} in pōa, sufficienter exprimitur privatio finis, ad quam subit in pōa, et
motus ē actus eius: et cy ipso privatio sit transitus a quo spiritus motus. (modo, quo dicitur in 1° lib. an.
par. 1. 2. un. in fin.), hinc ē, quod utrumque transitus, et transitus motus sufficienter in prædicta definitione expri-
muntur. — *Ad 3^{am} distinctionem* dicitur: id relatio nō habet tres divisiones ratione sui, sed ratione sui,
a quo specificatur, nō: et ita ē motus, qui si finis, ad quem motus, ē naturalis, natus, et violentus,
ita, ubi dicitur motus specificatus a quo ad quem, ut infra patet: unde negatur cōtra.

Circa 2^{am} partem tituli dicimus, quod motus per se su-
perat spiritum, et, sicut habet species, quas in prædicta cap. 4. præponitur Aristoteles, et non est ibi
aut. 4. posuimus, et tales sunt: generatio, corruptio, accretio, et deactio (seu augmentatio, et diminutio)
alteratio, et transitus, seu motus localis, et quibus in loc. cit. clare egimus. Itaque dicitur motus in ac-
quisitionem, et deperditionem, ut ait Phil. 3us Thic. text. 5. equum in 1° lib. Ovip. 1. ubi explicuimus. Itaque di-
viditur motus in instantaneum, et successivum: 1us, qui in instanti absolute, seu plene, et sic generatio,
et corruptio subitanei, nō sunt subitanei imitanti acquisitione, et in instanti deperditio. 2us, qui inclu-
dit plures partes cy ordine priorem, et posteriorem, et hoc est copulatum transitui immuni, et sic motus successivus
est transitus, ut cy transitus per hanc partem, id abest interpretatione Calepi: 1us cy aliqua interruptio tem-
poris, et ita motus successivus ē diversus, quia partes eius nō sunt copulatae transitui immuni. Dividitur itaque mor-
tus in naturalem, violentum, et naturalem, in rectum, et reflexum, seu Circularem, in velocem, et tardum, quæ divisiones
subit etiam notæ sunt.

Quæres 1°: ad quæ præmissa dicitur per se motus? — *Ad 1^{am} præmi-*
ssam dicitur, quod motus præst in triplici sensu accipi: 1° latissime pro acquisitione nova, et amissionem
entitatis realis in subiecto; et in hoc sensu ad omnia præmissa datur motus, quia quodlibet præ-
missum importat realem entitatem, quæ præst novam a decessu subiecto, et ita dicitur Phil. 7. metaph. 4. et esse
mutacionis species, quæ ens. 2° Summe motus magis proprie, nempe pro motu ad transitum propria novita-
te acquisitionis; et ita motus, et mutatio idem sunt, sicut dicitur: et in hoc sensu ad præmissa sub-
iungitur data per se motus, seu propria, et rigore mutatio, quia subiectum ē per se intentum a natura, et habet
propria per acquisitionem, ut cy motus mutatio ad finem subiectum per se intentum, et novitas acquisitionis. 3° Sum-
me motus in acquisitione sensu, scilicet pro motu proprio prius ad terminum actus dicitur per se
tunc via sensus, ut cy 1° dicebamus in 2. præmissa ad Phil. 4. ad quæ motus triplex requi-
ritur necessitas 3^{alis}:

1^a, quod transitus sit per se intentus a natura. 2^a, quod transitus sit divisibilis, et divi-
biliter negatus, id est, per se per se. 3^a, quod habeat aliquam directionem, latitudinem: quæ præst
etiam nil aliud ē, quod transitus motus impediens, et retardans motum, ut nō possit in instan-
ti movere subiectum motu ad finem, propter limitatam, et finitam entitatem, quæ negat transitum illi in
instanti vincere, seu superare; et in hoc sensu dicitur Phil. 5. Thic. quod motus ē a directione in tra-
xit. hæc omnia solent reperiri in motu successivo, cuius transitus per se intentus ē, et acquisitione per
post-partem propria transitus, seu directionem motus retardans ad transitum agentis, ut nō transitus transitus si-
mal ponat. In hoc quidem 3° rigore sensu loquendo, solus ad directionem, qualitatem, et
ubi datur motus: ita exprimitur docet a Phil. 5. Thic. text. 18. et ibi de istis Scot. cap. 4. po-
tens, quod ad hæc tria tantum præmissa ē propria proprius motus, quia prædictæ divisiones in hi-
stanti inveniuntur.

Sed tunc licet ita sit communis receptus, tunc mihi nō dupliciter mens, et
sentia patet Bonetii ita explicantis motum Phil. et Scoti: ad ubi præst, id est, ad transitum, seu
relacionem localem extrinsecam advenientem, nō datur prædictus rigorosus motus proprius, bene
tunc ad ubi transitus, id est, ad locum extrinsecum, seu ultimam superficiem transitus et localem.
hæc intelligia videtur mihi valde rationabilis, et sententia rationis, et quidem fere evidens relata
reversitas divisiones ad motum rigorem proprium, et quia ab agente localem movere, nō relatio
ubicacionis, id est, locus materialis, ē transitus per se intentus; et quia relatio ubicacionis nullam habet

transitum, seu transitum, bene tunc ipse locus mobilis, qui propter spacia etiam distans
ex parte non potest totus simul, seu in instanti, sed solum successive deservit; et tunc quia ex
motu proprii principii sit semibilibi, seu perceptibilis via sensum, et motus ipse deservit non sit semibilibi,
quia est relatio, sed solum ratione huiusmodi, sequitur evidenter, quod talis transitus non potest esse alia relatio,
quia tunc motus esset inveniibilis, et ratione huiusmodi, ac ratione sui: et quod ubi praefati sit
falsitas relatio, sequitur, quod ad ipsum non data motus principii; bene tunc ad ubi mobile, seu ad
locum, qui se uocat semibilibi ex se, et quod sit quantus.

Propter has ita evidentes rationes
placet mihi ipsa (nobis quidem tenenda) Boncii pariter intelligi; non tamen propter rationes,
quod ille Boncius ipse patet, quod talis est. Ad motum non data motus, sed ubi intrinsecus seu
fiale, est falsissimus motus: et ad illud non data motus. Hec quidem ratio nulla est, quia
minori est presentibus facta, cuius falsitatem sic evidenter ostendo: motus non manet ex his motus,
non habitibus presentibus, non motus; sed ubi intrinsecus, seu fiale, manet in eis quicquid ex his eis
id est, ac quicquid mobili loco, seu superficie intrinsece locatus motus ad illud: et ipsum ubi fiale mi-
nime est falsissimus motus. Reverta in illo syllogismo defuit Boncius a seculo suo, ubi oporia
doctrina, quod ipse Boncius tradidit, etiam si non ex ipsa ad definitionem motus explicanda.
Muto quidem praedicta Boncii intelligi, et pariter sententia, merito quidem respondit a Martino
videante nullum praedictum probationem Boncii; quod tamen sententia forte Martinus non respu-
cet, si praedictas meas probationes rationes percurreret, et perpenetraret.

Sol. Obuii: 12.

Subr. possum exponere illud Phil. 5. Thic. text. 11. in ad aliquid non per se motus, aut, quod hoc
vixit et relationibus intrinsecis advenientibus, quod non potest et novo sunt, nec intendunt ob-
agere; falsum autem est et relationibus extrinsecis advenientibus, quod propria novitate per se acqui-
sibiles sunt; sed ubi praefati est relatio extrinseca adveniens: et ad ipsum fiale ubi data per
se motus. Immo, quia hoc expugnat et ipso ubi praefati est et hoc, et scito supra cit. in re-
solvendo quodammodo. Respondet, quod propria videtur mihi necessaria tenenda praedicta Boncii
sententia, sine qua non apparet mihi quo modo possit sustineri ipsa. Scito enim, nunc, quod ad
relationem extrinsecam advenientem data per se motus; non rationes a nobis supra posita hoc impro-
bare videntur.

Quare dico, quod motus per se, seu ad hunc per se intentus, est duplex, alius
passivus, seu passivus subr. motus, quod est in passiva passiva, seu subr. a ad hunc, et hunc motus; alius autem
est activus, seu passivus agentis, quod praesupponit et passiva activa ad agendum, seu ad producendum hunc
motum, quod quidem non producit nisi per motum ad illud, quia agens agit in motum, cuius motus com-
dit falsitas, et ubi actione, mediante qua attingit, et transit ad hunc suum propositum. Nunc autem motus phi-
cus rigorosus est motus passivus, cuius proprium intrinsecus est natura passiva proinde finita a Phil. 2. Thic.;
et talis motus non data ad ubi fiale, nec ad aliquid aliquid relationem extrinsecam advenientem, et ita in-
telligendus est Phil. 5. Thic. absolute autem, in ad aliquid non per se motus, non hoc effectum probatur ratione hu-
manitatis. Motus vero activus ubi data ad ubi fiale, et scito motus intelligendus est Phil. 5. Thic.
dicens, quod ad relationem extrinsecam advenientem data per se motus, quia vera data
per se actio agentis, ubi ipsum ubi fiale sit transitus per se intentus, et productus ab agente,
aut ita ad illud producendum, seu efficiendum data motus in agente ut dicitur. Ita, inquit, ubi
actio intelligendus est Phil. 5. Thic. et intelligere debet scilicet, quod cum dicitur, et probatur, quod ad relationem
extrinsecam advenientem data per se motus, eo quia ipsa solutio est transitus per se productus per
actionem inchoantem, seu inchoantem non humanam advenientem, non per se actionem agentis. Quod nec
veritas, nec natura humana, sed solutio actio producta: et talis per se motus, quod ad relationem ex-
trinsecam advenientem data est, est motus activus, seu motus, factus agentis ad effectum, seu hunc
producendum; non vero motus passivus, seu subr. motus, passivus huiusmodi ad hunc, et hunc negantem
agere et incarnatione, seu et motu advenientem hypotheticum?

Ut autem rationem et precipi-
as, adveniens quod ad motum localem et dicitur agens movens, et subr. mobile: tunc per se intentus
a natura, et dicitur negantem movens passivum subr. et locus per mobile, seu spacia locale: tunc
autem producendum per se intentus ab agente ut talis, non est ipse locus mobilis, qui dicitur tunc
non productus (non valde praesupponit), sed est ipse locus per se fiale, seu ubi fiale, mediante quo
dicitur, et productus in praesupponit, sed est ipse locus per se fiale, ubi fiale est relatio extrinseca advenientem
subr. obvenit in eis quicquid huiusmodi, seu locum mobile, non ubi fiale est relatio extrinseca advenientem

Infinite categorization est illud, quod actualiter dicitur, et hoc dicitur, et ita per oppositum
ad actualitatem definitur: est illud, cuius nihil est extra, quia nihil est sibi possibile, quod in actu non sit;
ad hanc infinitam categorizationem habet rationem totius, seu completi, syncategorematicam, cuius habet
rationem partem, seu impleti. Prout infinitum categorizationem aliud est eniabit, seu per ensig
tale, quod quidem dicitur, et est infinitum simpliciter, ut in omni linea, et sic in solis Deus O. M.; et aliud
est tale per partem rationem, quod quidem (si forte daret) dicitur, et est infinitum 2° quod, et in determinato ge-
neris. Prout infinitum 2° quod, et categorizationem, quod syncategorematicam, prout dividit in infini-
tum 2° personam ensiale, seu qui dicitur, ut si dabilis sit creatura materialis perfecta, ut alia quid-
dam perfectio, seu possibilis non sit: 1° in infinitum 2° extensionem, ut si daretur quantum in finem magnitudi-
nem, et linea infinita extensa; 1° in infinitum 2° intensum, ut si daretur qualitas in finem intensum, seu
habens infinitos gradus; 1° 2° numerum, seu quantitatem diversam, ut si daretur infinitus numerus pri-
morum, et hanc quidem infinitam an, et quomodo sint promissa, in sequenti 2° disputabimus.

Inquire 1°: quomodo sint promissa infiniti? R^o, ut in-
finitum 1° quod infinitum numerari non possit; quia 2° numerari est numerus finiti, seu ad unum ul-
timum pervenire, quod infinito repugnat. 2°, quod infinitum mensurari non possit; quia 2° men-
surari est per mensuram finitam, seu ad ultimum eius pervenire. 3°, quod infinitum nec equali, nec excedi
possit ab alio; et hoc dicitur solis infiniti categorizationem, quia est, quo nihil maius, nec
equale, seu quo maius excogitari non potest, ut dicitur. Proinde. loquere

Inquire 2°: an unum
infinitum possit esse maius altero? R^o negatiue, loquendo de infinito categorizationem, quia
cum hoc sit infinitum in actu, implicat, quod una infinita magnitudo sit. (scilicet) Si maius, et minus
quod alia infinita magnitudo, non sunt illa, quod minus, cum finita categorizationem, si quidem
habere finem, seu finem in actu. — R^o 2° affirmatiue, loquendo de infinito syncategorematico,
quia recurre si hoc esset syncategorematicum infinitum, maius quidem esset numerus oculorum,
quod hominum, et maius numerus capillorum, quod oculorum; et ita quodcumque numerus esset syncathe-
gorematicum infinitum, quia sicut nunquam ad ultimum capillorum, ita nec ad ultimum oculorum, nec
ad ultimum possibile hominum numerum posset pervenire. Unde colligitur, quod infinitum syncathe-
gorematicum potest augeri, et minui, non quodlibet dicitur dicitur ex partibus proportionalibus (S^o in 6. lib. agemus) syncategorematicum infinitum, et ita potest crescere, seu augeri per appon-
tionem, seu additionem, et similiter potest decrescere, seu minui per subtractionem, seu subtractionem aliquam
partem.

Q. 22. an, & quale infinitum possit dari?

Nulli (nisi Aristoteli) dubium, sed firmum est, quod dicitur, quod est simpliciter substantiale
in omni linea categorizationem infinitum: unde 1° solis procedit de rebus creatis, an
scilicet, res creatae possint habere infinitum aliquod, quod ad personam ensiale, quod ad
intensionem, quod ad extensionem, quod ad numerum, seu multitudinem? pro cuius resolutione sit:

1° solutio: Repugnat in creatis infinitum cathe-
gorematicum 2° ensig; non itaque infinitum syncategorematicum in personae ensiali. 1° per
2° modum viae Aristotelis. Probatur 1° ratione Aristotelis 1. d. 8. 2. 3. n. 22. Si dabilis foret creatura
aliqua actu ensiale infinita, tunc posset esse substantia spiritualis, quia si aliqua
natura species a se ipsis posset esse specificum infinita; et a se ipsis aliqua substantia pote-
ret ensig creati specificum infinitum: et si talis est substantia categorizationem, a se ipsis ensig posset crea-
ti substantia spiritualis specificum, seu ensiale infinitum. Nunc sic: si talis creatura est Deus;
1° non est actu ensiale infinita. Probatur per regulam Aristotelis: ad summum in inferiori sequitur
summum in superiori, quando inferior illud est nobilissimum inter subiecta superiori (ut si di-
cas, est perfectissimum hominum; et perfectissimum animal; quia hoc est nobilissimum in inferiori inter subiecta
sed substantia spiritualis est nobilissimum in inferiori inter subiecta: et data substantia spirituali cathe-
gorematica infinita, hoc argumentum valeret: est perfectissimum inter infinita substantia spiritualia,
et ensiale infinita, et infinitum est. Nunc sic: sed perfectissimum, et infinitum ens a Deo: et si talis crea-
et perfectissimum, et infinitum est. Nunc sic: sed perfectissimum, et infinitum ens a Deo: et si talis crea-
tura esset Deus: 1° non est actu ensiale infinita, seu categorizationem infinita. 1° absurdum est creaturam,
et implicatio in tali: et 2° unum, et finem, et ita repugnat creaturae actu ensiale infinita.

Probatur 2° eadem via per: Repugnat creaturae, quod sit
ensiale a se, seu in causa: et quod sit ensiale infinita. Animi pro, alia creatura ens a Deo. Probatur
eodem: quod est impossibile, est incalabile, seu ineffabile: et quod est ensiale infinitum est ensiale in causa.

in casu sine

Probo autem: qd ne propter finem, e' impossibile; sed qd ne propter finem, ne effectibile, seu effici-
entia causa: qd qd e' impossibile, e' incausabile. Ma' e' de' huius nota. Ma' aut e' qd, et esse
eodem, quia dicitur p'cipue dicitur / a quo solus talis creatura in p'p'ia causa (sicut foret)
n' agit nisi propter finem, tunc non propter finem sui effectus. Co' aut e' legitima. 29 qd e' ena-
ta actu in finem, e' creata in causa, seu n' habent. Cui efficienti sui. Ita, e' in regnum. Cre-
atura creata a se, seu in causa per talis est (sicut dicitur); Repugnat creatura a se, seu a se po-
tenter in finem 24 seq.

Probat 2a pars d'cl'ionis, qd dicitur Bonav. et alii e'; sed dicitur
nisi in d'cl'ionem, et familiaris d'cl'ionem. Alexander Aleni, Mayas, Martinus, et alii d'cl'io-
ni: qd de' alia, et alia, et alia usq' in infinitum speciei magis, ac magis perfecta, n' repugnat
de parte dei; sed neq' de parte creature: qd, et nullo modo repugnat processui in infinitum,
seu in finem syncretemati' in p'p'ia causa. Probat m'ior: p'fectio, et virtus dei,
in p'p'ia in finem, nunq' adequat, et exequat p'fect, quantum ad creatura p'p'ia
p'fect: 29 data quacumq' quantitate p'fecta creatura, adhuc h'et d'cl'io in finem a p'fe-
ctione dei. 29 adhuc in finem p'fectio p'p'ia p'fecta a creatura data in deo. Dicit qd de
parte dei n' repugnat alia, et alia usq' in infinitum magis, ac magis speciei p'fecta. Cre-
atura sub uno m'ior p'p'ia: sed neq' de parte creature hoc repugnat. Probat: p'fectio
finita, et limitata, quantum ad p'fecta sui, n' repugnat creature; sed dato illa syncre-
temati' processui in infinitum, nunq' p'p'ia ad aliquid speciei actu in finem,
seu in finem p'fectionis, n' quacumq' data, adhuc alia p'fectio d'cl'io e': 29.

Primata d'cl'io Bonav.: dato statu in p'fectione
specifica creaturae, id e', dato nobilissima speciei, qua p'fectione requiritur pro
deus, quia: 1. talis speciei est summus, et adequatus deus, d'p'os d'cl'io; e' n' 2. 1. n'
29 adhuc d'p'os p'p'ia alia speciei p'fectione producere, quia tunc in adequatus n' de-
bit virtus dei, neq' in illa nobilissima speciei n' dato statu p'fectionis speciei
creaturae. 3. d'cl'io; Ita d'cl'io: nihil finitum, et limitatum p'p'ia adequat e' in finem
activa, et illuminata virtute; sed illa nobilissima speciei est effectus finitum, et limita-
tus, p'p'ia: 29 n' p'p'ia summus, et adequatus deus d'p'os d'cl'io. Ma' d'cl'io, quia qd
adequatus, proportionatus; sed finitum ad infinitum nulla e' proportio: 29 nec adequatus.
Ita 29. Ideo Divino generato Verbo, n' p'p'ia d'cl'io alia finitum generare;
quia Verby e' tunc adequatus ita qd exequat activam generantem virtutem d'cl'io; sed
nullus effectus creatus p'p'ia exequat activam, seu p'p'ia virtutem d'cl'io d'p'os d'cl'io ad
d'cl'io: 29 illa nobilissima creatura speciei neq' est tunc summus, et adequatus d'p'os d'cl'io. Probo
m'ior: ideo Verby e' tunc adequatus d'cl'io generantem ad infinitum, quia e' ita in finem
sicut d'cl'io generantem; sed nullus effectus creatus e', nec p'p'ia ita infinitus, sicut
Deus omnipotens creatus illy: 29 d'cl'io.

2a d'cl'io: Repugnat infinitum categoricam in
extensione, intensione, et multitudine, seu 24 quantitas, qualitas, et numerus; n' vero repug-
nat infinitum syncretemati' in eis. Ita Martinus, et plurimi alii d'cl'io Bonav., et alios
qui p'p'ia. Circa qd quidam nihil finitum apud d'cl'io. Probat 29. 1a pars, scilicet d'cl'io
virtutis: si claudat d'cl'io, seu magnitudo categoricam in finem, illa n'cl'io est d'cl'io
bitum, quia hoc e' d'cl'io quantitas, illa p'p'ia: 29 ab illa p'p'ia aliqua pars assequat. Ma' d'cl'io
substantia parte, quantitas illa remanet e' finitum; e' infinitum? Si finitum; 29 tota mag-
nitudine finitum erat. Probat: quia infinitum n' p'p'ia minus; quia si ab infinito finitum
tollas, semper remanet infinitum; sed pars illa subtrahit e' finitum: 29 si subtrahit illa, ipsa
magnitudo n' remanet infinitum; nec ante d'cl'io finitum erat. Si 24 d'cl'io, n'cl'io qd
quantitas, seu magnitudo manent p'p'ia d'cl'io e' infinitum; 29 pars e' equalis toti, et unum
infinitum in actu e' maius alio. Probat: magnitudo illa manent e' pars magnitudinis in fi-
nitum, quia ante d'cl'io erat; sed pars illa subtrahit, adhuc ipsa manent e' equalis toti ma-
gnitudinis, quia adhuc e' infinitum, sicut tota illa magnitudo, cuius e' pars, infinitum erat: 29
pars erat equalis toti; Ma' p'p'ia illud p'p'ia, e' totum e' maius sua parte. Probat: d'cl'io
29; quia quantitas illa ante d'cl'io, et subtrahit unum partem maiorem erat, quia pars; sed
pars erat actu infinitum, et postea e' qd e' actu infinitum: 29 unum infinitum in actu e' maius al-
tero; et neq' manent, et n' e' in finem: e' ita supponit d'cl'io d'cl'io; e' n' e' quia infinitum n' p'p'ia
creaturae.

hinc patet finitus esse; quod si esset totus hoc, quod tibi, de quolibet et infinito habet
sui prius habere tibi. Et quod patet. Et sequitur, et ratio in finitum categoriam
hinc 24 multitudinem, sui numerum. Et quod patet. Et ratio in finitum actum habet, et ponit
Deum aliter hoc producere; tunc? si n; 25 limitata, etiamque manet divina di. poa
in productione creaturarum. Si sic; 26 in finitum illi numerum hinc ponit augere; 27 a
Ira ratione in finitum. Ultima ratio, et positiva per delectionem, scilicet, dicit in finitum synca
rependit in quantitate, qualitate, et numero, sed n; indiget probatione, et evidenti
et sic ex antecedentibus impugnat; et ponitur et probatur 28 partem 12 conclusionis,
nq; nq; 29. Quod dicitur etiam, patet. Et ratio probatur per hoc in in finitum. Sol nihil
nq; nq; 30 ad quantitate per ex 2. d. 2. 9. n. 2. dicitur: tunc quod est de se produ
cere maius quantitate, quia crearet in finitum, si apponatur 31 evidenti in in finitum. 28
Istam efficitur per de illo deinde. 30. tunc ratio nuncquid dicit sufficit. Et simi
litate etiam per 32 qualitate, cuius gradus nq; in finitum augere potuit a deo. Et nunc
20. Et ratio est fere divina deinde, et manifestum est 33. d. 3. 9. 4. n. 2. Ita 18 conclusionem

Ad 10: quod perfectior est virtus cuius, perfectior est correspondens effectus; sed Deus habet actum
in finitum actum virtutis ad agere deo: 29 ei debet effectus in finitum virtutis perfectioris correspondens
esse, quia perfectior effectus cuius debet proportionari ei causa. Et per hoc Deus producit de
actu in finitum quod ad deum, et quod ad presentem, creando sicut ille ab eterno nq; in
presentem, et ille in finitum in loco replicando 29 et quod ad presentem entitatem. Et quia unio
hypothetica est in finitum excellenti: opera 29 sunt in finitum valent: peccata est virtualiter in finitum
in ratione operis: 29 de. Ad 11: 30. Ad 12: 31. Ad 13: 32. Ad 14: 33. Ad 15: 34. Ad 16: 35. Ad 17: 36. Ad 18: 37. Ad 19: 38. Ad 20: 39. Ad 21: 40. Ad 22: 41. Ad 23: 42. Ad 24: 43. Ad 25: 44. Ad 26: 45. Ad 27: 46. Ad 28: 47. Ad 29: 48. Ad 30: 49. Ad 31: 50. Ad 32: 51. Ad 33: 52. Ad 34: 53. Ad 35: 54. Ad 36: 55. Ad 37: 56. Ad 38: 57. Ad 39: 58. Ad 40: 59. Ad 41: 60. Ad 42: 61. Ad 43: 62. Ad 44: 63. Ad 45: 64. Ad 46: 65. Ad 47: 66. Ad 48: 67. Ad 49: 68. Ad 50: 69. Ad 51: 70. Ad 52: 71. Ad 53: 72. Ad 54: 73. Ad 55: 74. Ad 56: 75. Ad 57: 76. Ad 58: 77. Ad 59: 78. Ad 60: 79. Ad 61: 80. Ad 62: 81. Ad 63: 82. Ad 64: 83. Ad 65: 84. Ad 66: 85. Ad 67: 86. Ad 68: 87. Ad 69: 88. Ad 70: 89. Ad 71: 90. Ad 72: 91. Ad 73: 92. Ad 74: 93. Ad 75: 94. Ad 76: 95. Ad 77: 96. Ad 78: 97. Ad 79: 98. Ad 80: 99. Ad 81: 100. Ad 82: 101. Ad 83: 102. Ad 84: 103. Ad 85: 104. Ad 86: 105. Ad 87: 106. Ad 88: 107. Ad 89: 108. Ad 90: 109. Ad 91: 110. Ad 92: 111. Ad 93: 112. Ad 94: 113. Ad 95: 114. Ad 96: 115. Ad 97: 116. Ad 98: 117. Ad 99: 118. Ad 100: 119. Ad 101: 120. Ad 102: 121. Ad 103: 122. Ad 104: 123. Ad 105: 124. Ad 106: 125. Ad 107: 126. Ad 108: 127. Ad 109: 128. Ad 110: 129. Ad 111: 130. Ad 112: 131. Ad 113: 132. Ad 114: 133. Ad 115: 134. Ad 116: 135. Ad 117: 136. Ad 118: 137. Ad 119: 138. Ad 120: 139. Ad 121: 140. Ad 122: 141. Ad 123: 142. Ad 124: 143. Ad 125: 144. Ad 126: 145. Ad 127: 146. Ad 128: 147. Ad 129: 148. Ad 130: 149. Ad 131: 150. Ad 132: 151. Ad 133: 152. Ad 134: 153. Ad 135: 154. Ad 136: 155. Ad 137: 156. Ad 138: 157. Ad 139: 158. Ad 140: 159. Ad 141: 160. Ad 142: 161. Ad 143: 162. Ad 144: 163. Ad 145: 164. Ad 146: 165. Ad 147: 166. Ad 148: 167. Ad 149: 168. Ad 150: 169. Ad 151: 170. Ad 152: 171. Ad 153: 172. Ad 154: 173. Ad 155: 174. Ad 156: 175. Ad 157: 176. Ad 158: 177. Ad 159: 178. Ad 160: 179. Ad 161: 180. Ad 162: 181. Ad 163: 182. Ad 164: 183. Ad 165: 184. Ad 166: 185. Ad 167: 186. Ad 168: 187. Ad 169: 188. Ad 170: 189. Ad 171: 190. Ad 172: 191. Ad 173: 192. Ad 174: 193. Ad 175: 194. Ad 176: 195. Ad 177: 196. Ad 178: 197. Ad 179: 198. Ad 180: 199. Ad 181: 200. Ad 182: 201. Ad 183: 202. Ad 184: 203. Ad 185: 204. Ad 186: 205. Ad 187: 206. Ad 188: 207. Ad 189: 208. Ad 190: 209. Ad 191: 210. Ad 192: 211. Ad 193: 212. Ad 194: 213. Ad 195: 214. Ad 196: 215. Ad 197: 216. Ad 198: 217. Ad 199: 218. Ad 200: 219. Ad 201: 220. Ad 202: 221. Ad 203: 222. Ad 204: 223. Ad 205: 224. Ad 206: 225. Ad 207: 226. Ad 208: 227. Ad 209: 228. Ad 210: 229. Ad 211: 230. Ad 212: 231. Ad 213: 232. Ad 214: 233. Ad 215: 234. Ad 216: 235. Ad 217: 236. Ad 218: 237. Ad 219: 238. Ad 220: 239. Ad 221: 240. Ad 222: 241. Ad 223: 242. Ad 224: 243. Ad 225: 244. Ad 226: 245. Ad 227: 246. Ad 228: 247. Ad 229: 248. Ad 230: 249. Ad 231: 250. Ad 232: 251. Ad 233: 252. Ad 234: 253. Ad 235: 254. Ad 236: 255. Ad 237: 256. Ad 238: 257. Ad 239: 258. Ad 240: 259. Ad 241: 260. Ad 242: 261. Ad 243: 262. Ad 244: 263. Ad 245: 264. Ad 246: 265. Ad 247: 266. Ad 248: 267. Ad 249: 268. Ad 250: 269. Ad 251: 270. Ad 252: 271. Ad 253: 272. Ad 254: 273. Ad 255: 274. Ad 256: 275. Ad 257: 276. Ad 258: 277. Ad 259: 278. Ad 260: 279. Ad 261: 280. Ad 262: 281. Ad 263: 282. Ad 264: 283. Ad 265: 284. Ad 266: 285. Ad 267: 286. Ad 268: 287. Ad 269: 288. Ad 270: 289. Ad 271: 290. Ad 272: 291. Ad 273: 292. Ad 274: 293. Ad 275: 294. Ad 276: 295. Ad 277: 296. Ad 278: 297. Ad 279: 298. Ad 280: 299. Ad 281: 300. Ad 282: 301. Ad 283: 302. Ad 284: 303. Ad 285: 304. Ad 286: 305. Ad 287: 306. Ad 288: 307. Ad 289: 308. Ad 290: 309. Ad 291: 310. Ad 292: 311. Ad 293: 312. Ad 294: 313. Ad 295: 314. Ad 296: 315. Ad 297: 316. Ad 298: 317. Ad 299: 318. Ad 300: 319. Ad 301: 320. Ad 302: 321. Ad 303: 322. Ad 304: 323. Ad 305: 324. Ad 306: 325. Ad 307: 326. Ad 308: 327. Ad 309: 328. Ad 310: 329. Ad 311: 330. Ad 312: 331. Ad 313: 332. Ad 314: 333. Ad 315: 334. Ad 316: 335. Ad 317: 336. Ad 318: 337. Ad 319: 338. Ad 320: 339. Ad 321: 340. Ad 322: 341. Ad 323: 342. Ad 324: 343. Ad 325: 344. Ad 326: 345. Ad 327: 346. Ad 328: 347. Ad 329: 348. Ad 330: 349. Ad 331: 350. Ad 332: 351. Ad 333: 352. Ad 334: 353. Ad 335: 354. Ad 336: 355. Ad 337: 356. Ad 338: 357. Ad 339: 358. Ad 340: 359. Ad 341: 360. Ad 342: 361. Ad 343: 362. Ad 344: 363. Ad 345: 364. Ad 346: 365. Ad 347: 366. Ad 348: 367. Ad 349: 368. Ad 350: 369. Ad 351: 370. Ad 352: 371. Ad 353: 372. Ad 354: 373. Ad 355: 374. Ad 356: 375. Ad 357: 376. Ad 358: 377. Ad 359: 378. Ad 360: 379. Ad 361: 380. Ad 362: 381. Ad 363: 382. Ad 364: 383. Ad 365: 384. Ad 366: 385. Ad 367: 386. Ad 368: 387. Ad 369: 388. Ad 370: 389. Ad 371: 390. Ad 372: 391. Ad 373: 392. Ad 374: 393. Ad 375: 394. Ad 376: 395. Ad 377: 396. Ad 378: 397. Ad 379: 398. Ad 380: 399. Ad 381: 400. Ad 382: 401. Ad 383: 402. Ad 384: 403. Ad 385: 404. Ad 386: 405. Ad 387: 406. Ad 388: 407. Ad 389: 408. Ad 390: 409. Ad 391: 410. Ad 392: 411. Ad 393: 412. Ad 394: 413. Ad 395: 414. Ad 396: 415. Ad 397: 416. Ad 398: 417. Ad 399: 418. Ad 400: 419. Ad 401: 420. Ad 402: 421. Ad 403: 422. Ad 404: 423. Ad 405: 424. Ad 406: 425. Ad 407: 426. Ad 408: 427. Ad 409: 428. Ad 410: 429. Ad 411: 430. Ad 412: 431. Ad 413: 432. Ad 414: 433. Ad 415: 434. Ad 416: 435. Ad 417: 436. Ad 418: 437. Ad 419: 438. Ad 420: 439. Ad 421: 440. Ad 422: 441. Ad 423: 442. Ad 424: 443. Ad 425: 444. Ad 426: 445. Ad 427: 446. Ad 428: 447. Ad 429: 448. Ad 430: 449. Ad 431: 450. Ad 432: 451. Ad 433: 452. Ad 434: 453. Ad 435: 454. Ad 436: 455. Ad 437: 456. Ad 438: 457. Ad 439: 458. Ad 440: 459. Ad 441: 460. Ad 442: 461. Ad 443: 462. Ad 444: 463. Ad 445: 464. Ad 446: 465. Ad 447: 466. Ad 448: 467. Ad 449: 468. Ad 450: 469. Ad 451: 470. Ad 452: 471. Ad 453: 472. Ad 454: 473. Ad 455: 474. Ad 456: 475. Ad 457: 476. Ad 458: 477. Ad 459: 478. Ad 460: 479. Ad 461: 480. Ad 462: 481. Ad 463: 482. Ad 464: 483. Ad 465: 484. Ad 466: 485. Ad 467: 486. Ad 468: 487. Ad 469: 488. Ad 470: 489. Ad 471: 490. Ad 472: 491. Ad 473: 492. Ad 474: 493. Ad 475: 494. Ad 476: 495. Ad 477: 496. Ad 478: 497. Ad 479: 498. Ad 480: 499. Ad 481: 500. Ad 482: 501. Ad 483: 502. Ad 484: 503. Ad 485: 504. Ad 486: 505. Ad 487: 506. Ad 488: 507. Ad 489: 508. Ad 490: 509. Ad 491: 510. Ad 492: 511. Ad 493: 512. Ad 494: 513. Ad 495: 514. Ad 496: 515. Ad 497: 516. Ad 498: 517. Ad 499: 518. Ad 500: 519. Ad 501: 520. Ad 502: 521. Ad 503: 522. Ad 504: 523. Ad 505: 524. Ad 506: 525. Ad 507: 526. Ad 508: 527. Ad 509: 528. Ad 510: 529. Ad 511: 530. Ad 512: 531. Ad 513: 532. Ad 514: 533. Ad 515: 534. Ad 516: 535. Ad 517: 536. Ad 518: 537. Ad 519: 538. Ad 520: 539. Ad 521: 540. Ad 522: 541. Ad 523: 542. Ad 524: 543. Ad 525: 544. Ad 526: 545. Ad 527: 546. Ad 528: 547. Ad 529: 548. Ad 530: 549. Ad 531: 550. Ad 532: 551. Ad 533: 552. Ad 534: 553. Ad 535: 554. Ad 536: 555. Ad 537: 556. Ad 538: 557. Ad 539: 558. Ad 540: 559. Ad 541: 560. Ad 542: 561. Ad 543: 562. Ad 544: 563. Ad 545: 564. Ad 546: 565. Ad 547: 566. Ad 548: 567. Ad 549: 568. Ad 550: 569. Ad 551: 570. Ad 552: 571. Ad 553: 572. Ad 554: 573. Ad 555: 574. Ad 556: 575. Ad 557: 576. Ad 558: 577. Ad 559: 578. Ad 560: 579. Ad 561: 580. Ad 562: 581. Ad 563: 582. Ad 564: 583. Ad 565: 584. Ad 566: 585. Ad 567: 586. Ad 568: 587. Ad 569: 588. Ad 570: 589. Ad 571: 590. Ad 572: 591. Ad 573: 592. Ad 574: 593. Ad 575: 594. Ad 576: 595. Ad 577: 596. Ad 578: 597. Ad 579: 598. Ad 580: 599. Ad 581: 600. Ad 582: 601. Ad 583: 602. Ad 584: 603. Ad 585: 604. Ad 586: 605. Ad 587: 606. Ad 588: 607. Ad 589: 608. Ad 590: 609. Ad 591: 610. Ad 592: 611. Ad 593: 612. Ad 594: 613. Ad 595: 614. Ad 596: 615. Ad 597: 616. Ad 598: 617. Ad 599: 618. Ad 600: 619. Ad 601: 620. Ad 602: 621. Ad 603: 622. Ad 604: 623. Ad 605: 624. Ad 606: 625. Ad 607: 626. Ad 608: 627. Ad 609: 628. Ad 610: 629. Ad 611: 630. Ad 612: 631. Ad 613: 632. Ad 614: 633. Ad 615: 634. Ad 616: 635. Ad 617: 636. Ad 618: 637. Ad 619: 638. Ad 620: 639. Ad 621: 640. Ad 622: 641. Ad 623: 642. Ad 624: 643. Ad 625: 644. Ad 626: 645. Ad 627: 646. Ad 628: 647. Ad 629: 648. Ad 630: 649. Ad 631: 650. Ad 632: 651. Ad 633: 652. Ad 634: 653. Ad 635: 654. Ad 636: 655. Ad 637: 656. Ad 638: 657. Ad 639: 658. Ad 640: 659. Ad 641: 660. Ad 642: 661. Ad 643: 662. Ad 644: 663. Ad 645: 664. Ad 646: 665. Ad 647: 666. Ad 648: 667. Ad 649: 668. Ad 650: 669. Ad 651: 670. Ad 652: 671. Ad 653: 672. Ad 654: 673. Ad 655: 674. Ad 656: 675. Ad 657: 676. Ad 658: 677. Ad 659: 678. Ad 660: 679. Ad 661: 680. Ad 662: 681. Ad 663: 682. Ad 664: 683. Ad 665: 684. Ad 666: 685. Ad 667: 686. Ad 668: 687. Ad 669: 688. Ad 670: 689. Ad 671: 690. Ad 672: 691. Ad 673: 692. Ad 674: 693. Ad 675: 694. Ad 676: 695. Ad 677: 696. Ad 678: 697. Ad 679: 698. Ad 680: 699. Ad 681: 700. Ad 682: 701. Ad 683: 702. Ad 684: 703. Ad 685: 704. Ad 686: 705. Ad 687: 706. Ad 688: 707. Ad 689: 708. Ad 690: 709. Ad 691: 710. Ad 692: 711. Ad 693: 712. Ad 694: 713. Ad 695: 714. Ad 696: 715. Ad 697: 716. Ad 698: 717. Ad 699: 718. Ad 700: 719. Ad 701: 720. Ad 702: 721. Ad 703: 722. Ad 704: 723. Ad 705: 724. Ad 706: 725. Ad 707: 726. Ad 708: 727. Ad 709: 728. Ad 710: 729. Ad 711: 730. Ad 712: 731. Ad 713: 732. Ad 714: 733. Ad 715: 734. Ad 716: 735. Ad 717: 736. Ad 718: 737. Ad 719: 738. Ad 720: 739. Ad 721: 740. Ad 722: 741. Ad 723: 742. Ad 724: 743. Ad 725: 744. Ad 726: 745. Ad 727: 746. Ad 728: 747. Ad 729: 748. Ad 730: 749. Ad 731: 750. Ad 732: 751. Ad 733: 752. Ad 734: 753. Ad 735: 754. Ad 736: 755. Ad 737: 756. Ad 738: 757. Ad 739: 758. Ad 740: 759. Ad 741: 760. Ad 742: 761. Ad 743: 762. Ad 744: 763. Ad 745: 764. Ad 746: 765. Ad 747: 766. Ad 748: 767. Ad 749: 768. Ad 750: 769. Ad 751: 770. Ad 752: 771. Ad 753: 772. Ad 754: 773. Ad 755: 774. Ad 756: 775. Ad 757: 776. Ad 758: 777. Ad 759: 778. Ad 760: 779. Ad 761: 780. Ad 762: 781. Ad 763: 782. Ad 764: 783. Ad 765: 784. Ad 766: 785. Ad 767: 786. Ad 768: 787. Ad 769: 788. Ad 770: 789. Ad 771: 790. Ad 772: 791. Ad 773: 792. Ad 774: 793. Ad 775: 794. Ad 776: 795. Ad 777: 796. Ad 778: 797. Ad 779: 798. Ad 780: 799. Ad 781: 800. Ad 782: 801. Ad 783: 802. Ad 784: 803. Ad 785: 804. Ad 786: 805. Ad 787: 806. Ad 788: 807. Ad 789: 808. Ad 790: 809. Ad 791: 810. Ad 792: 811. Ad 793: 812. Ad 794: 813. Ad 795: 814. Ad 796: 815. Ad 797: 816. Ad 798: 817. Ad 799: 818. Ad 800: 819. Ad 801: 820. Ad 802: 821. Ad 803: 822. Ad 804: 823. Ad 805: 824. Ad 806: 825. Ad 807: 826. Ad 808: 827. Ad 809: 828. Ad 810: 829. Ad 811: 830. Ad 812: 831. Ad 813: 832. Ad 814: 833. Ad 815: 834. Ad 816: 835. Ad 817: 836. Ad 818: 837. Ad 819: 838. Ad 820: 839. Ad 821: 840. Ad 822: 841. Ad 823: 842. Ad 824: 843. Ad 825: 844. Ad 826: 845. Ad 827: 846. Ad 828: 847. Ad 829: 848. Ad 830: 849. Ad 831: 850. Ad 832: 851. Ad 833: 852. Ad 834: 853. Ad 835: 854. Ad 836: 855. Ad 837: 856. Ad 838: 857. Ad 839: 858. Ad 840: 859. Ad 841: 860. Ad 842: 861. Ad 843: 862. Ad 844: 863. Ad 845: 864. Ad 846: 865. Ad 847: 866. Ad 848: 867. Ad 849: 868. Ad 850: 869. Ad 851: 870. Ad 852: 871. Ad 853: 872. Ad 854: 873. Ad 855: 874. Ad 856: 875. Ad 857: 876. Ad 858: 877. Ad 859: 878. Ad 860: 879. Ad 861: 880. Ad 862: 881. Ad 863: 882. Ad 864: 883. Ad 865: 884. Ad 866: 885. Ad 867: 886. Ad 868: 887. Ad 869: 888. Ad 870: 889. Ad 871: 890. Ad 872: 891. Ad 873: 892. Ad 874: 893. Ad 875: 894. Ad 876: 895. Ad 877: 896. Ad 878: 897. Ad 879: 898. Ad 880: 899. Ad 881: 900. Ad 882: 901. Ad 883: 902. Ad 884: 903. Ad 885: 904. Ad 886: 905. Ad 887: 906. Ad 888: 907. Ad 889: 908. Ad 890: 909. Ad 891: 910. Ad 892: 911. Ad 893: 912. Ad 894: 913. Ad 895: 914. Ad 896: 915. Ad 897: 916. Ad 898: 917. Ad 899: 918. Ad 900: 919. Ad 901: 920. Ad 902: 921. Ad 903: 922. Ad 904: 923. Ad 905: 924. Ad 906: 925. Ad 907: 926. Ad 908: 927. Ad 909: 928. Ad 910: 929. Ad 911: 930. Ad 912: 931. Ad 913: 932. Ad 914: 933. Ad 915: 934. Ad 916: 935. Ad 917: 936. Ad 918: 937. Ad 919: 938. Ad 920: 939. Ad 921: 940. Ad 922: 941. Ad 923: 942. Ad 924: 943. Ad 925: 944. Ad 926: 945. Ad 927: 946. Ad 928: 947. Ad 929: 948. Ad 930: 949. Ad 931: 950. Ad 932: 951. Ad 933: 952. Ad 934: 953. Ad 935: 954. Ad 936: 955. Ad 937: 956. Ad 938: 957. Ad 939: 958. Ad 940: 959. Ad 941: 960. Ad 942: 961. Ad 943: 962. Ad 944: 963. Ad 945: 964. Ad 946: 965. Ad 947: 966. Ad 948: 967. Ad 949: 968. Ad 950: 969. Ad 951: 970. Ad 952: 971. Ad 953: 972. Ad 954: 973. Ad 955: 974. Ad 956: 975. Ad 957: 976. Ad 958: 977. Ad 959: 978. Ad 960: 979. Ad 961: 980. Ad 962: 981. Ad 963: 982. Ad 964: 983. Ad 965: 984. Ad 966: 985. Ad 967: 986. Ad 968: 987. Ad 969: 988. Ad 970: 989. Ad 971: 990. Ad 972: 991. Ad 973: 992. Ad 974: 993. Ad 975: 994. Ad 976: 995. Ad 977: 996. Ad 978: 997. Ad 979: 998. Ad 980: 999. Ad 981: 1000. Ad 982: 1001. Ad 983: 1002. Ad 984: 1003. Ad 985: 1004. Ad 986: 1005. Ad 987: 1006. Ad 988: 1007. Ad 989: 1008. Ad 990: 1009. Ad 991: 1010. Ad 992: 1011. Ad 993: 1012. Ad 994: 1013. Ad 995: 1014. Ad 996: 1015. Ad 997: 1016. Ad 998: 1017. Ad 999: 1018. Ad 1000: 1019. Ad 1001: 1020. Ad 1002: 1021. Ad 1003: 1022. Ad 1004: 1023. Ad 1005: 1024. Ad 1006: 1025. Ad 1007: 1026. Ad 1008: 1027. Ad 1009: 1028. Ad 1010: 1029. Ad 1011: 1030. Ad 1012: 1031. Ad 1013: 1032. Ad 1014: 1033. Ad 1015: 1034. Ad 1016: 1035. Ad 1017: 1036. Ad 1018: 1037. Ad 1019: 1038. Ad 1020: 1039. Ad 1021: 1040. Ad 1022: 1041. Ad 1023: 1042. Ad 1024: 1043. Ad 1025: 1044. Ad 1026: 1045. Ad 1027: 1046. Ad 1028: 1047. Ad 1029: 1048. Ad 1030: 1049. Ad 1031: 1050. Ad 1032: 1051. Ad 1033: 1052. Ad 1034: 1053. Ad 1035: 1054. Ad 1036: 1055. Ad 1037: 1056. Ad 1038: 1057. Ad 1039: 1058. Ad 1040: 1059. Ad 1041: 1060. Ad 1042: 1061. Ad 1043: 1062. Ad 1044: 1063. Ad 1045: 1064. Ad 1046: 1065. Ad 1047: 1066. Ad 1048: 1067. Ad 1049: 1068. Ad 1050: 1069. Ad 1051: 1070. Ad 1052: 1071. Ad 1053: 1072. Ad 1054: 1073. Ad 1055: 1074. Ad 1056: 1075. Ad 1057: 1076. Ad 1058: 1077. Ad 1059: 1078. Ad 1060: 1079. Ad 1061: 1080. Ad 1062: 1081. Ad 1063: 1082. Ad 1064: 1083. Ad 1065: 1084. Ad 1066: 1085. Ad 1067: 1086. Ad 1068: 1087. Ad 1069

— *big. Inquest 01. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2.*

Silence infinity in act, see Cartesiana way & many more.

cedente, id est, minores, tempore in in primis minores. Ad 19. quoniam Ratione quod dicitur.

Prz. dnia 29 pażdy 22 roku - na dzień...

Pl. 2. 90. scotus n. ascribitur, et ex propria mente, et de topicis et

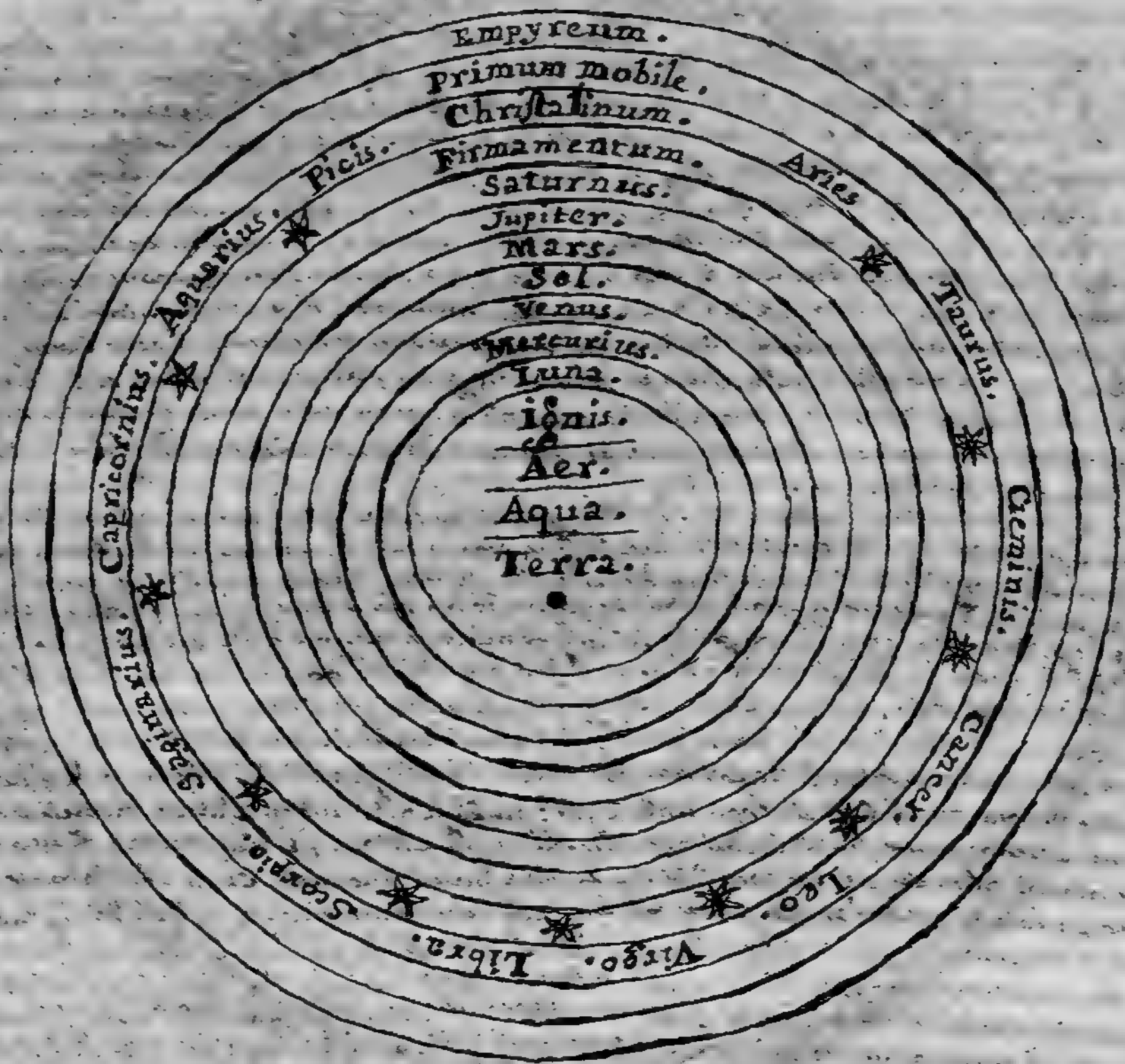
... by Mrs. W. Lee Dr. Topic

24 qui me misit. Ideo dicitur: Angelus nō ē illimitatus ad oīa ubi, quia nō immensus;
25 p̄ter mutari ab uno ad aliud. Dicitur quidē Thomae nobiscum in eo, qd Angelus sit
in loco; differunt magis in eo qd dicunt, Angelus nō p̄ se suū nō, seu substantiā, sed p̄ suā op̄rationē esse in
loco; ita dicitur, qd Angelus ē hic, qui op̄ratur hic, nō cessante omnino ab op̄ratione, nullibi esset.
= Idem, quia qd dicitur ē, et nō immensus, alicubi, seu in aliquo loco ē. = Idem dicitur de Deo suo
ad op̄rationē suā Angelis, nihilominus Angelus esset, seu esset a b̄ op̄ratione sua: 26 dicitur de s̄ in
metu, alicubi esset, seu in aliquo loco p̄sentis esset 27 suū nō, seu substantiā. Itē Angelus nō ē in loco
per op̄rationē. = Itē, quia agens p̄ter op̄rationē in distans, seu ubi nō ē, ut patet ex ultimo lib. 28
Angelus p̄ter op̄rationē extra locū, in quo nō ē. = Itē, quia Angelus ē per op̄rationē immensus, ē
per transiētem esset in loco; sed p̄ se substantiā. Probat m̄: nō p̄ se immensitatem, alias s̄ dicitur
abolus p̄cedere aliquo interiori, ubi dicitur, qd Angelus nō ē immensus, sed circa Caelū, tunc
Diabolus esset in Caelo; qd ē falsū. Non p̄ se immensitatem, quia ad essendi in loco debet esse in se
locata; sed op̄ratio transiens p̄ter op̄rationē nō ē in agente, sed in passivo: 29 Angelus per op̄ra-
tionē suā transiens nō esset in loco. Itē nō p̄ se op̄rationē, sed p̄ substantiā suā Angelus ē in loco, ut
tenentur demonstrare Scoti.

Dicitur dicitur dicitur: quantitas ē ad s̄ p̄senti essendi in loco. = Idem ultima
sphaera ē quantitas: 29 ē in loco. = Itē: illud, qd dicitur ubi ē, ē in loco; Idem ultima sphaera
quantitas, ubi dicitur: 29 dicitur. = Itē: in sententia Christi ultima sphaera movetur localiter: 29 quia ē in loco.
= Itē ad 14, qd dicitur de sola s̄ dicitur 29 quantitas in loco, nisi sit loco, qui quidē nō dicitur respectu
hinc sphaera. Quantitas enim nō ad s̄ p̄senti, sed solum fundamētum ad esse circumscriptum, ita impo-
nibilis ē in loco. = Ad 24 dicitur dicitur: dicitur quia p̄senti ē p̄senti, ē in loco, sed; dicitur quia
ubi ē addit, nō. ultima sphaera habet quidē ubi actus, quia locat, ut dicitur alia corpora
sub ipsa dicitur; nō habet ubi p̄senti, quia qd dicitur Caelū, sed quo ipsa dicitur. Unde inter
quantitas, ubi sit ultima sphaera? respondetur, qd ē circa, licet, p̄senti sphaera: ita ē in loco.
= Ad 34 dicitur dicitur: Caelū, quod ē n. 4. ultima sphaera movetur addit, in
loco, ubi dicitur, ubi 24 locat, nō. Et dicitur, qd ultima sphaera movetur solum ubi addit-
vo ad aliquid habendi, dicitur corpora dicitur sphaera p̄senti movetur circa illū locat; quia
dicitur corpora locat movetur respectu p̄senti ad locū, ubi locat movetur respectu addit dicitur ad illud.

Itē autem quantitas s̄ ad abidit sphaera, addit, qd sit circa sphaera Cae-
lorum s̄ s̄ sententia, quod Astronomi, apud non s̄ sphaera undecim Caeli enumerant, et quibus, et
et quantitas Clementi totus dicitur habet hoc dicitur: 1. enim Elementum, qd ē terra, locat, seu circa
cuncta ab aqua: aqua ab aere: aer ab igne: ignis a 1. Caelo, qd ē lunā: hoc a 20, qd ē Mercurius;
hoc a 20, qd ē Venus: hoc a 40, qd ē Solis: hoc a 70, qd ē Mars: hoc a 60, qd ē Jovis: hoc a 70, qd ē
Saturni: hoc a 80, qd ē firmamentum dicitur, quia ibi sunt stellae fixae: hoc a 90, qd dicitur dicitur, quia
in eo sunt aquae, quae super Caelū sunt; in quo ē sunt 12. signa, quae singulis dicitur influunt hoc ordi-
ne incipiendo a mane Martis, Arietis, Tauri, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpio, Sagitta-
rius, Capricornus, Aquarius, et Pisces. Caelū autem Christianus locat a 1. Caelo, qd ē 14 movetur, et
ultima Caelū in sententia Thomae; Theologi vero p̄ter istud agnoscunt aliud, qd vocatur Em-
pyreū, seu ultima sphaera, in quo sunt Angeli, et beati oī, qd s̄ Deus manifeste sphaera p̄senti.
super, sphaera istud Caelū Empyreū nō dicitur nisi sphaera imaginarij, illud scilicet innare, qd a no-
bis imaginari ad modū p̄senti rebus dicitur, et capax, dicitur se terra nil aliud s̄ quae re-
ali negat cunctis corpora.

Dei et Caeli, p̄ter Empyreū, sunt reuera in loco, et locati
movetur in quā ab Angelo motore, qui dicitur in illis; unde stellae firmamentum dicitur
seu 14 movetur, movetur sphaera reliqua Caeli, et in illis ē: unde stellae firmamentum dicitur
sua fixae, nō quia nō movetur, sed quia semper movetur uniformiter, et semper inter se ipsas quae
distantes; p̄p̄ortū autem sunt signa 12, super locat, qui sunt in Caelo Christiano, quae dicitur
stellae fixae, seu nō fixae, quia movetur diffinita, et nō semper inter se ipsas distantes.
Adversus autem, qd terra licet reuera sit p̄senti in loco, nō t̄m ē localiter movetur 29 se totū,
quia ipsa ē stabili, et idē in sententia dicitur, terra autem in sphaera stat, et licet aliquando
dicitur, et videtur localiter movetur, hoc t̄m ē sphaera 29 sui superficialis quae, nō t̄m 29 se
totū; idē dicitur, qd terra in motu solutari habet, legem dicitur, dicitur: terra
movetur, et quia, ita qd in quiete fuit, dicitur, quia movetur superficialiter, et quia
29 magnā sui sphaera immensū movetur. Ut autem quantitas s̄ capax p̄senti orbis descriptione,
seu breviter recapitulatio, in p̄senti sequenti sphaera dicitur, seu dicitur sphaera.

Q. 2. ^o U duo corpora quanta possint esse simul in eodem loco?

Quo sunt hic supponenda: 1^a, duo corpora quanta n^o posse naturaliter esse simul in eodem loco; quia causa naturalis n^o potest naturaliter impediri a sua necessitate effectus, qualis est in quantitate exclusio alterius quantitati a suo loco; et experientia ipsa, quae videmus, duo corpora quanta se invicem expellere, nec ulla ratione naturalis fieri posse, ut unus ingrediatur locum alterius. 2^a supponendum est, duo entia spiritualia, et unus spirituale, et aliud corporeum, posse simul naturaliter esse in eodem loco, ut ex Evangelio dicitur, cum duo corpora obirent Iherosolimam, legione distante 6666 demonibus, motu legionis Romanorum, unde legio traxit originem. Unde clarum est, 1° et 2° corporibus, et in ordine ad praeiudicium.

Quius: duo corpora quanta bene possunt supernaturaliter esse simul in eodem loco. Et dicitur inter Thomistas, et Scotistas ista Dissensio: Namque ex parte doct^o quodlibet. 11. et 4. d. 49. q. 16. ubi n. 11. ait: Respondetur ad 2um ubi dicitur, quod possibile est, duo corpora esse simul. Probatur 1° aliquibus divinis exemplis; nam fide tenemus, Christum unum esse et verum, materiam semper clausam, et similitera de sepulchro, et ita Christum intrasse ad discipulos in domo clausa; et in huiusmodi corpora Christi non fuit simul cum aliis corporibus in eodem loco operantibus. 2° Corpora Beatorum propter dignitatem suam, possunt esse plura simul in eodem loco; et ex fidei testimonio firmata tenenda a nostra Religione. Probatur etiam ratione: Namque in divinis duobus corporibus quanta, secundum in ordine ad locum, quod ex parte alterius quanta. Sed hoc prout divinitus impeditur; et a factis et 2°. Namque quia ex parte est effectus 1us, et positio, et exclusio aut 2^a, et negatio. Minor autem

et fide ita de quantitate totius corporis in eucharistia. Cuiusmodi est, ut non possit ad
magis plerumque ad minus. — **Thema 1°:** si minus dicitur quodammodo, ut cum partes sint inter
se inter se impenebiles, quod cum partibus alterius quantitas; sed partes unius quantitas possunt
ita inter se superari, ut in eis sint in eodem loco, ut si factum sunt partes corporis
ipsius de eadem: et de maiori, quia plures partes eiusdem quantitas sunt plura quantitas.

Thema 2°: quantitas non magis habet aptitudinem
ad impenebilitatem, quam ad interitum, cum non magis sit quantitas in quoque acutius, sed servando
namque accidentis per quantitas superari non debet, ut per in quantitate panis et charis-
ticis: et servando namque quantitas per se superari non debet quantitas non impenebilitatem, seu cum alia
quantitate in eodem loco penitenti. — **Thema 3°:** ratione 2^a in 4° c. 1: passio sufficienter
applicata, potest dicitur facere cum namque sine suo effectu, ut panis fuit in igne Babilo-
nico; sed ponere duo corpora quantitas in eodem loco, et ponere cum namque sine suo effectu
namque, nempe, quantitas sine absorptione alterius quantitas: et de. Ita **Thema 4°:** par-

tes quantitas succedunt nec dividentur partem penitenti, seu in eodem instanti simul de eadem: et
nec partes quantitas permanentis partem simul in eodem loco esse. sed per nos, non minus de
namque inter se duo quantitas ruptu eodem loco, quod plures partes eiusdem quantitas: et de. — **Thema**
Thema 5°: impenebilitas, et effectus quantitas ut sic, immutatio quidem permanentis, et succedunt, et non?
et nulla quantitas potest eadem impenebilitatem. Si 2^a, et illa quantitas succedunt partem
penitenti, quia quod dicitur accidentalis generis, cuiuslibet speciei partem dicitur penitenti. sed
hoc non, quia omnino repugnat, duas quantitas succedunt, ut duas horas, esse simul in eodem spa-
tio durationis: et de.

Ad ad aptum, de eo anti, quod co, et partem; quia successio essentialiter impo-
nitur esse potest aliud, seu presentem, partem, et futurum, et ita partes quantitas succedunt nequeant
esse simul, quia tunc destrueretur essentialiter deceptus quantitas dicitur partem esse simul in eodem loco, partes eiusdem
loco non est deceptus quantitas permanentis. — **Ad Thema 6°:** dic, quod impenebilitas est quidem deceptus
et accidentis effectus cuiusdam, ut quantitas permanentis, et deceptus cum quantitas succedunt
sic vera species quantitas (namque sunt solus linea, superficies, et corpus, ut de loco dicitur), et de
ipsi quantitas succedunt nec vera penitenti, nec impenebilitas quantitas dicitur, quia hec non est, nisi
in ordine ad eundem locum, quod quantitas enim succedunt non respicit locum, sed durationem. Immo per dicitur,
quod sicut inheretia actualis et actus 2^a dicitur, et separabilis ab accidente absoluto, et in se insepara-
bilis, et essentialiter ruptu accidentis respectu, ita actualis impenebilitas et dicitur quantitas permanentis,
et essentialis quantitas succedunt.

Ad 2°: si duo corpora sunt simul in eodem loco, plura viden-
tur sequi inveniendia: 1^a, eundem locum esse repleti. — 2^a, quod idem effectus esset a pluribus causis to-
talibus, nempe repleti eundem locum a duobus adequatis corporibus. — 3^a, quod idem locum posset simul
esse plenus, et vacuus, non sublato uno corpore, remaneret vacuus, quia de plenus replens, et
nihilominus adhuc esset plenus alio corpore. — 4^a, quod locum esset non esset ad quatuor. Cuiuslibet
corporis, non esset, ut supponitur, et non esset, quia propterea non esset unum corpus, adhuc esset capax alio
corporis. — 5^a, quod duo illa corpora essent, et essent duo loca: essent, ut supponitur, et non essent, nisi
unum locum. Et, quia si duo superficies dicitur penitenti, ambiant, seu circumdabant idem corpus, non
distingerent nisi unum locum: et similiter duo corpora dicitur penitenti non distingerent nisi unum locum. hec
omnia videntur absurda, et inveniendia: et de.

Ad 3°: hec omnia apparenter solus, et actus potest, et
omne namque agentis, sunt inveniendia: unde ad 1^a dic, quod si ly **bi repleti** intelligatur repleti a
duobus, quorum quodlibet sufficienter replet, cum si aliter non dicitur; deinde quidem? immo potest et sic
negari sequela, non tunc duo corpora simul sint in eodem loco, non necessaria inde sequitur, quod unusquisque
replet, sed unus tantum, non ad hoc potest dicitur facere cum namque sine suo effectu namque, ut ait in 2^a
in eadem locum. Et, idem corpus in loco sine repleti, et sine repleti, ut non cum quodammodo alibi dicitur.
— **Ad 2^a:** negatur et sic sequela, immo supponitur, non si unusquisque corpus replet, tunc non esset idem effectus
a duobus causis totalibus, si quidem non esset unica, sed duplex repleti parva, seu i duplex actus a
tunc enim de vera in loco essent duo ubi actiones actus (nec hoc implicat, quia in eodem funda-
mento bene possunt multiplicari actus et actus ad actus ad actus), et ex parte corpo-
ris essent alii duo ubi actiones parva ad eundem locum (nec hoc implicat, quia multiplicatio fundam-
multiplicata repleti). Unde casus quo dicitur non impediret repleti unum corpus, tunc locum ille
habet quidem duas repleti a duobus corporibus, non tunc esset unica repleti, seu effectus a dua-
bus causis adequatis, sed duplex a duobus.

Ad 4^{am} inueniens dic, qd adaequatio inter locum, et locum
est solus 24 magnitudinis, et determinans, itaqz si locus est unus ulnq, erit locum debet esse unus ulnq;
n^{on} itaqz illi adaequatio debet esse 24 numerus multitudinis, itaqz si locus unus est, unqz pariter de
beat esse locum, quia solus altera virtute naturalis operari debent locum, et locum adaequari.
unde licet locus n^{on} possit circumscripi nisi dimensio corporis maiorem magnitudinis, et determinans,
quod sit ambitus, seu Capacitas ipsius loci, itaqz respectu corporis, quod quodlibet sit unus
ulnqz unqz locus unus ulnqz adaequatur quidam cubiter, et ambobus simul penetrabi, quia l^{ocus} qd
liberacione, lutanqz penetrabi q^{ui} debeat ambitu, seu Capacitate loci unus ulnqz. Ad 5^{am} Inqz
dic, qd penetratio corporum n^{on} variat, nec debeat unitates, et pluralitates illarum, atqz
sicut semper sunt duo corpora, semper erit sunt duo loca, siue sint in uno, siue in
duobus locis. Similit^{er} ad dic, qd illa duo superficies penetrabi essent duo loca, licet
per modum unius, de reuera penetratio illarum n^{on} debeat pluralitates. Ut alia solua, adu

9.º 3.^a an idem num. Corpus possit esse circumscrip-
tive in pluribus locis simul?

11. Dr Subi. n^o fecerit illius antequam natus propagator. N^{ra} Delitio: id^e n^o Corpus
 p^{er}est divinitus esse simul circumscriptive in pluribus locis adqueb^{us}. Ita ut d^r Subi. Q^{uod}l. 12. n. 13. et p^{er}cipue 4. d. 12. 2. p^{er} totu^m ubi n. 12. sic resolvit: Deo igitur ad 2^{am}
q^{ue}st^{ionem} est maxima mihi et minima q^{ue}st^{io} Deo est possibile e^{ss}e q^{uod} n^{on} includit e^{ss}e d^{icitur} in d^{icitur} in d^{icitur}
neq^{ue} hoc (id^e n^{ra} Delitio) est huius modⁱ: q^{uod} possibile est Deo. P^{er} q^{uod} ita videt^{ur} sic statim
declarat, mihi mihi p^{ro}bat Dr Delitio: Cy enim d^{icitur}, id^e Corpus simul esse localiter
in diversis locis, n^{on} d^{icitur} supra hoc Corpus, nisi quomodo r^{ati}o et hinc adveniente fur
d^{icitur} in uno quanto ad alia q^{uod} quantu^m circumscriptib^{us}: r^{ati}o aut^{em} q^{uod} p^{er} plurificat^{ur} supra

loci
Dicitur corpus in eoque fundam. talia, pluribus; facile uero esse solis eoque uni,
in multiplici presentie. Si dicitur simul, inueniuntur multi inueniunt presentie, exi. de
quibus facile eoque pluribus, simul, inueniunt, sicut in loco respectu corporis pt,
et talia Thomae. Sicut enim palmarum quatuor replicatae adaequatur quatuor palmarum
unae; et si simul replicatae, totae utraque adaequatur, et quia habet tantam maiorem quam talis
extensio, ac habet una, id quia habet utraque extensio, quatuor replicatae praequantur qua
dupliem presentie. Itaque. Ad 20: idem negat simul referri oppositis relationibus recipi
respectu sui; sed si idem corpus esset simul in duobus locis, referretur simul oppositis relationibus
et de. Et nota quia tunc idem prout esset simul in inferiori, et superiori respectu sui, sicut in fine, et super
se posita: idem esset simul prout in quibus uni loco, et distanti ab eodem: prout in lateribus dextris, et si
nitibus, anteriori, et posteriori, et sic talia relationibus oppositis 23. Sicut, in loco. — Huius assertio fa-
cto de. De in 4. cu. m. t.; rep. de. De. n. 25. dicitur: Nihil enim negat, quin relationes oppositas

- 21 possint inesse eidem 23 diversa fundamenta: et potest quia 24 aliquid sit maius, et 25 aliquid minus;
- 22 et hoc respectu sui, lateris. Ubi autem in toto corpore aliud, et aliud est posterius, et anterior,
- 23 superius, et inferius: unde mediantibus illis ubi tangit fundamento alio, et alio, ne interueniant cor-
poris habent ubi superius, et inferius, esse lateris, et inferius. Nec mirum, respectu superioris, et infe-
rioris fundam. in ubi, sicut ubi sit respectu, quia prout bene una, respectu fundam. in alio res-
pectu. Loca quoque secundum doctrinam distinguuntur maius: idem 27 eundem fundam. prout in 28, 29. diuer-
sa fundamenta proxima, 30. Idem enim ubi est fundam. prout in 31 fundam. relationes locales,
sicut dependunt a loco, et ita necessitas veniunt; atque ita de idem corpus habet simul ubi ubi in loco
sui, et in loco alio, et sic de ceteris locis similitudinis oppositis 23 ubi ubi fundam. respectu superioris
habet ad seipsum prout in loco alio, et similitudinis est ita fundam. respectu inferioris: ita ad 24
unum ubi fundam. respectu propinquitatis huius loco, et 24 aliud ubi fundam. respectu distantiae ad illud eun-
dem loco, sed seipsum prout in illo eodem loco, et sic de ceteris; in qua nulla apparet implicatio.

Ad 30: idem temporale non potest esse simul in diuersis tem-
poribus: nec idem locale in diuersis locis. — 40: Quia corpus est in uno loco, non prout assignat
alio agenti, prout quod ponatur simul in alio loco, et de. — 50: Si corpus unum ponatur hic simul
in duobus locis, et in infinito: et esset ubique, et ita immensus, et immensitas sit attributus so-
lus Dei. Et sequitur, quia quatuor rationes pariter dicuntur in duobus, prout pariter in tribus, et ita in quibus pluribus.
— 60: esse immensum prout in loco, habet per extensionem localem; sed unum corpus non nisi una exten-
sio locale, quia est unica quantitas: et de. — 70: Si corpus esset in duobus locis, esset idem, et suppo-
nere, et non esset idem, quia quantitas quatuor in uno loco, esset diuersa, prout diuersa est quantitas, quia
esset in alio: et esset diuersum, sicut in diuersis, minime quod unum esset, id plene, et de supponere idem. —
80: Si idem corpus ponatur esse simul flammam, et materiam, et de esset flammam prout materiam, quod
eum faceret si in itinere occurreret, sicut variare sibi prout in itinere ad eundem loco?

Ad 31 negando corpus, et pariter. Ratio est, quia
diuersa tempora, de sunt creata successiva, nec diuinitus prout coexistere, sicut esse simul,
et sequentia nulli temporale prout in illis simul esse; at tunc ex duo loca ubi sunt simul,
prout quod eadem res loca simul in illis. Tenet autem pariter sic, quod sicut idem negat esse in di-
uersis temporibus eadem tempora huius, seu duratione, sed diuersa; ita idem in diuersis locis
eadem loca huius, seu presentia, sed diuersa. — Vel aliquo modo dicitur: idem in eodem loco prout
coexistere diuersis temporibus: et in eodem tempore prout coexistere diuersis locis. Sed
simul, sicut in eodem tempore prout esse in diuersis locis. — Ad 44 dicit, illi actionem esse quidam adu-
ctum, non esse eundem, creatum, generatum, quia de corpus est in uno loco, unde inde
cit ad alium, seu prout prout in loco, manent simul presentia eundem corporis ad 44 loco.
Tibi enim, inquit, et alio necessaria, quia quidam nec creatum, nec generatum, sed nouum id alium
corpus de Caelo ad terram, manent eundem corporis presentia Caeli, et terrae.

Ad 45 negando in de sequi, talia cor-
pus esse immensum, sicut Deus; quia Deus ratione sui immensitatis habet in se in omnibus, et in in fin-
iti locis, si darentur; corpus uero non necessitas, sed contingenter esset in pluribus, sicut in omnibus locis,
atque ita non esset immensum immensitate, quia est prout attributus solus Dei. Sic dicitur: Si enim
creatura aliqua in eundem duratione, in se habet, fuerit ab eterno producta, non magis esset
eterna sicut Deus, de tunc repleret totum spatum durationis prout huius, idem non necessitates tali
creaturae necessitas prout in se habet, sicut in se habet, sed solus deus in se habet, ab eterno, et dependet
ne ab agente creatore itaque in proprio immensitate, sicut in se habet, et dependet

Immo utique arg. 1. Ipsi Dracones dicunt, credunt, vix, et idē Corpus ipsi esse simul Spirituales in pluribus locis: 2. q. 2. in oib. seu ubique potest esse simul Spirituales. Id n. inde sequitur ex ea ipso, Quia per se ipso est immensy, sicut Deus: 3. q. 2. si idē Corpus esset simul ubiq. Circumscriptive, n. inde sequitur, esse immensy, sicut Deus. — Item ab: si Corpus idē esset simul Spirituale ubique, potius sic esset immensy, sicut Deus, quā si esset simul Circumscriptive ubiq. Quia ad propriū modū quo Deus ē ubiq. per immensit. magis accedit 1. q. 2. modo, quā 2. q. 2. quia Deus nullibi ē Circumscriptive, tunc tunc ubiq. ē Spirituale. 2. q. 2. si, iuxta Dracones, ut ego Corpus sit ubiq. Spirituale, n. sequitur, esse immensy, sicut Deus; a fortiori nec hoc sequitur ut ego tale Corpus esset ubiq. Circumscriptive. Ad 6. q. 2. ubiq. unius Corporis n. est nisi unica extensio locati ma-

ubiq; circumscriptis. Ad 63 Rñ, qd ubiq; unius Corporis n̄ est nisi unica extensio locali ma-
terialis sumpta; fealitate p̄ter eam multiplex, dy plurius loci d̄mensurata, quā magis habet
entitativa extensio, nec quantitas, nec corpus multiplicata. Vel dicantur d̄tati, an multiplicata
successive quantitas, et extensio entitativa eam, dy idē corpus quantū p̄ se sup̄ extensione d̄mensurata su-
perius d̄y alia, et alio loco adequato? Certe n̄ (dicunt) sed p̄ eandē extensione ē n̄are in eā,
et postea in alio loco n̄ata: qd et p̄ eandē quantū, et extensione p̄ter divisionem eam simul in
plurius loci d̄mensuratae, huc circumscriptis. Ad 73 Rñ, qd corpus in duob; locis

per esset contraria in diversis, uno, et idem, licet sit localis diversis a se ipso, et ita localiter
multa p^o lex. Similitudinis quantitas, qua esset in uno loco, minime esset contraria di-
cta, seu in diversa ex quantitate, qua esset in alio loco, si quidem eadem omnino contraria
quantitas est, qua est in uno, et quae est in alio loco, et solus localis, seu ad hoc hanc supra
alium, et alium locum contraria, et alia quantitas, sicut Corpus Ipsi prout in celo, est diversum
et diversum a se ipso prout in Cane, et tunc hic, ubi sit unus, et idem contrarius simpliciter. —

et distincte ad se ipso prout in Causa, dicitur tunc, ubi sit unus, et id est distincte et simpliciter. Ad 8^m dic, qd tunc Causa, si corpus id est 2us duplici illo presentia occurrit sibi, ut ut per venire ad eundem locum, n^o tunc penetrante se, quia est tantus unus, sed semper desinens esse una de illis presentia, quia ad unum locum n^o est nisi unica presentia in uno corpore. Et si quid nos, quomodo de illis presentia tunc differet? Dico, qd illa, 2us quod potius perveniat ad locum illy, in qua sibi bene esset, quia ad eundem locum n^o est duplex relatio in eodem fundamento, et id est presentia, quia prius acquiritur locum illy, ita relatio sit corpus ad illud locum, et presentia ut potest illud id fieri. Nec in hoc implicatio aliqua, nisi apud sequentes imaginatione.

quia tunc a quo, et tunc ad quod sunt impossibiles in eo de latere mobili; sed duo loca possunt
 esse tunc eiusdem motus, de reuera dicens ad alij possit mutari, tunc in corpore: et duo loca
 sunt impossibiles, seu nequeunt simul dpati circa id corpus. 1. quia corpus nequit utique
 simul habere, et deinde nequit esse simul in duplici loco. 2. Proponatur d. xi. n. 19. : Or-
 co, qd hoc verum e' qd si tunc, n' autem d. tunc de comitantibus. Intelligit autem, qd si tunc cumlibet
 mutacionis sunt privatio, et p'ia, et e' diverso. Icomitantes autem qui uniusmodi tunc p'edictos.
 Unde d. Philo docet, qd si motus sunt impossibiles, verum e' qd si tunc motus, qui necessario
 sunt d. modicissimi, n' utique Philo docet, si motus e' tunc motus d. modicissimi in d. modicissimi, id e'
 1. d. privatione ad p'ia, si motus acquiritur, 1. d. p'ia ad privationem, si de p'edictis e'. Non aut
 d. ut in illis Philo d. tunc possit d. comitantibus p'edictis for. tunc motus; n' de corpus mutata
 d. modici ad maiorem quantitatem, licet nulla maiori quantitate, qd e' tunc aliquid, n' possit d. p'ia
 in corpore illa privatio iuxta maiorem quantitatem, que quidem privatio e' p' se tunc a quo, bene tunc
 cy illa maiori quantitate d. p'ia quantitas minor, que e' d. comitantes tunc a quo, d. h'ec co-
 mitantes, seu simulteas cy privatione maiori quantitate. Itaque d. corpus mutata d.
 uno loco ad alij, licet n' possit habere simul locum novum acquirit, et privationem eiusdem, d. in
 his privatio sit p' se tunc a quo, p' se tunc simul cy loco, qui e' tunc aliquid, habere privationem loco, qui
 e' d. comitantes tunc a quo, seuque simul cy privatione alterius loci corpus habebat, d. p'ia

¶ Denique Obiciunt Quamvis sua insensibilitas, quae de sua sentia sequi videtur
19, qd idē hō in pluribus locis replicatus poterit se solo manū exercitū officere, et se
choas ducere; qd e' ridiculū. — 24, qd eodē gurgite aquae poterit totus repleri, et supra
istū passer navale pectus mitti; immo et statim poterit totū universū inundare. —
34, qd si eadē aqua esset simul in duplici vase, poterit effundi in uno, et in alio; ac po-
tē simul esse contraria. Similia in uno, et diversa, dum nō sunt diversa extrinsece in alio
— 44, qd si in uno loco applicaretur corpus ignis, et in alio nix, in uno calefieret, et in
alio frigeret simul. Sed si in uno applicaretur ignis, et nō in alio, esset simul calidus, et nō calidus

54, qd tunc idq charitatis potest esse simul lucidus flamm, et tenebrosus maris, si hic in loco tenebrosus, et ibi in loco lucido posita; qd n minus tradit (in quo Palam) quq
 esse simul mortuus et vivus, nq sicut mors e quidam vita, ita tenebre pntia luci. = 64
 nq, qd idq hoo in duobus locis potest simul moveri, et quiescere, sedere, et ambulare,
 curare, et salvari, in firmari, et laxari habere: Similita idq potest esse in uno loco man
 ducari a hoi, et in alio a cane. = Ad huc, et similia inveniuntur, inquit M. c. n. 26.
 Dico, qd huc sunt pueritia, et imaginatio sensus sequentia innitente. Ad qd oia, et
 alia quq proxima saluanda, huius ppter, seu regulas generales, velut res clares aures af
 fectus: habet. Ut suo aures ingenio deponat, in quibusq; idq sic debet mentis suq sape
 rimum scolasticorum mentis dicitur. 13.

- Et pro utri solvendi pono tres ppter, quare
- 1) 1a e: quicquid sunt priora ipso ubi, uniformiter insunt corpori, quatenus habent de
 2) versa ubi, nec variabuntur. Variatio ipso ubi: quq uero potest, et simul natura, variabun
 3) tura 2a variatio ipso ubi. Hoc ppter, quia prius essentialia, n variata ppter variatio
 4) posteriori, et posteriori bene variata ad variatio prioris: quq etq sunt simul natura
 5) ex aliquo, variata ex illo. = Ubi nota, qd aliquid sunt essentialia priora, seu ppter
 independetia ab ubi, ut quantitas, qualitas, substantia, et relationes intrinsecas advenientes,
 etq mors, vita, et alia; quia remanet ubi si corpus n esset in loco, nihilominus ppter di
 cta oia haberet; et huc quidq uniformiter ducuntur corpori ubi quidq sit, itaq qd ex
 istit huius, n hber in uno loco, similita hber, n hber in alio quo quidq loco, etq si in in
 finiti sit. Alia autq sunt simul natura ex ipso ubi, ut relationes superius ubi, in ferri ubi, et
 rioritatis, posterioritatis, et alia uero sunt naturali posteriora ipso ubi, ut sedere, ambulare, et
 tate, approximari &c. quq oia q simul natura quq posteriora dependent essentialia a loco, et ita
 possunt ppter corpus in uno loco, a quo ppter determinati dependent, et n ppter eide cor
 poris in alio loco, a quo quidq ppter n ppter. Quare oia rationes assignat M. supra, quia pri
 us n variata ad variatio posteriori, bene tunc e dca. 2a ppter e: (ppter quid M.) Sicut par

ty existens in uno ubi, recipere fig a duobus agentibus sibi ibi appropinquanti, sic ipse in duobus
 locis existens, patet. ab eis qd sibi in illis duobus ubi appropinquanti, et hoc intelligo de passione,
 quq ad fig absolutu. Huius autq M. in tribus ppter, e, quia wageni, patitur, seu recipiat aliquq
 fig absolutu n requirit nisi ppter passiva et ppter sui, et ppter virtutes activa et ppter agentis, et appo
 ximatio ubi, sicut ubi appropinquatio sit in uno loco, sicut in alio; id ppter sicut in uno, sicut in
 duplici loco ppter unum, eandem ppter passiva hber, et similita agentis hber eandem ppter activa ad fig
 absolutu. et sicut se hber passiva in uno loco ad aliquq fig absolutu recipiendq a duobus agentibus sibi
 ibi appropinquanti, ita se hber passiva ad fig, etq passiva ppter in duplici loco, quare in quo
 libet appropinquanti sibi unum et illis duobus agentibus. Itaq si in uno loco applicatur corpus ignis,
 et in alio nix, ita se hber corpus ad calorem, et frigidi recipiendq, sicut se hber, si in uno
 tantu loco esset, et ibi simul ignis et nix sibi applicarentur. 3a ppter e: (ppter quid M.) Sicut cor

pus in uno ubi existens se habet in ratione activi ad diversa sibi appropinquanti in illo ubi,
 sic ipse ut existens in duobus ubi se hber ad eandem sibi in illis ubi appropinquanti. Huius e;
 quia ppter replicatione ppter naturam n augere virtutes activa rei loca, nec intensitas, nec extensitas:
 itaq si unus ignis in uno tantu loco existens potest simul obviare duo ligna sibi ibi simul
 applicata, etq in duplici loco positis potest simul obviare illa duo ligna, unum in uno loco, et
 aliud in alio applicatu sibi; etq si dicitur in uno tantu loco n ppter unum unum lignu obviare, ppter
 etq si in pluribus locis positis, n plus potest, quia activitas virtutis cum n augere, nec minui
 itur ex eo, qd in uno, et in pluribus locis sit. Itaq Deus n e magis potens ex eo, qd sit ubique, quq
 esset potens etq si ppter possibile esset in aliquo uno loco tantu. Huius tribus ppter scoti
 bene intelli, facile e via inveniuntur decagibilia resolute. Quare

Ad 19 supra adductu
 inveniunt dic, qd totu e veru; nec enim e ridentu, et inveniunt, nisi apud sequentes imaginatio.
 Et aduice iuxta 29, et 39 ppter, qd ille hoo ita replicatur, ut dicitur, sicut, n maiori virtute, et
 ut pugnaret, quq si esset in uno tantu loco; et similita n plus pati ppter ab inimicis, quq si in uno
 tantu loco esset. = Ad 24 ppter idq. Et aduice, qd illa una quia quq ita totu replicata
 potest quidq aliq, et plus animalia suffocare, et suffocare, quid ad hoc n requiritur virtus acti
 va, et sufficiens ppter quatuor aialis imprudens actus in passiva, itaq aial respirare n ppter. Non
 itaq ppter supra ipse quq ita replicatur navale ppter huius similita, quia videtur arguere in ipia maiore

actioq. subiecta inq. binitate, quae reuera habet, utque reuera minime augere et plurimare locum, in quibus supponitur. 521

Ad 34 dic, qd. ubi si aqua effunderetur in uno loco, non eadem effunderetur in alio, quia effusio est quidam motus dependens a loco, de quo motus locali, seu quae aqua maneat in uno loco ad alium; sed ista evidenter apparet per quod corpus maneat in uno loco, et non moveatur in alium, per. Adde ita, qd. si effunderetur tota aqua in uno loco absque distinctione partium, tunc in alio loco nec esset effusio, nec ab eadem distinctione; si vero in uno loco effunderetur pars, remaneret pars alia in vase, tunc de per se effusio fieri dicitur, et distinctione partium, et in alio loco deperderetur unio, seu distinctione partium, quia distinctio, et non distinctio non possunt salvari propter aliud, et aliud ubi, inquit dicitur. Ad 10. 2. 6. n. 11. si quidem distinctio non dependet a loco: unde in vase illo, unde non fit effusio, aqua maneat semper collecta, sed tunc distinctio, si distinctio in alio loco, et saltem si aqua, si in alio loco distinctio. Videretur et dicitur immutari. Et per hoc.

Ad 44 dic, qd. in tali casu quolibet causa impeditur aliquid, ita ut corpus illud subiaceret rationi caliditatis ab igne, et remaneret frigiditatis a frigore, et sic remaneret impropria, quia ita sit si habere in recipiente. Similiter caliditatis ab igne, et in uno loco, et frigiditatis a frigore in alio, ac si in uno loco esset, et simul sibi ignis, et dicitur applicata, ut per se evidenter 29. pp. Dic autem ad 29. partem 4. qd. corpus nuncquid partem caliditatis in uno loco, et non in alio, quia caliditas per se absoluta non dependet a loco. Sed adde, qd. caliditas, et summa pro actione, et passione, et pro productione per actionem, et acquisitione per passionem; in se tunc caliditas quidam corpus in uno loco, in quo approximata igni agenti, et non caliditas in alio, quia actio, et passio est, si hic, et alibi sit idem passio, de hic, et non abibi approximata sibi agentis. In 2. autem sensu, id est sumpta caliditate pro se absoluta, seu calore pro ducto, et inherente corpori, si enim corpus calefit, unde calor non producit, nisi hic, tunc recipitur in corpore, nisi hic; sed tunc hic, et ibi caliditas, et corpus, hic, et ibi dicitur, ut in se clavis patet ex dicitur.

Ad 54 dic, qd. in tali casu, quia illa motus, solum per illuminationem corpus ut possit intra speciem sui activitatis, unde illa per corpus est caliditas, corpus est tenebrarum, dependens a loco in sui recipiendi, et ita nil minus, qd. in dicitur locum possit dicens, et absolute a loco sunt. Ad 64, et in primo ad illud, qd. sedere, et ambulare, moveri, et quicquid, dic, qd. ex quolibet actus impositus necessitate recipitur in loco, et tunc corpus per quod dependet corpori respectu unius loci, et non respectu alterius, iuxta evidenter 29. pp. Ad illud dicitur, et exerceat, dic, qd. si accipiantur pro sumptione, et non sumptione alimentis, tunc quidam per corpus saltem in uno loco, et non in alio, quia sumptio illa dependet a locali approximatione alimentis ad corpus sumens. Si vero saltem accipiantur pro nutritione, quia alimentis transmutata in substantiam aliam, sic quidam saltem in uno loco, quia nutritio est independens a loco, et eadem hic, et ibi, sicut et per nutritionem unde alimentis hic tunc sumenda, sed tunc hic, et ibi nutritur corpus. Ad quod dicitur in fine, et habet sanitatem, dic, qd. hoc dicitur de iuxta qualitatem actus proficui, et nocivi: unde si in uno loco accipit propter, et ita influxum sanitatis, et in alio loco nocivus, et ita influxum infirmitatis; debet dici, qd. si igne in uno loco, et tunc in alio loco corpus, dicitur iuxta 29. pp. Ad ultimum, qd. si idem pars esset in duplici loco, posset manducari a duobus agentibus, dic, qd. posset quidem; sed quid inde? Vnde quod dicitur lib. 1. cap. 3. q. 3. in solutione 24. arg. ubi per quomodo se habent illa duo agentia erga partem illam, et circa magis transmutanda in substantiam, et tunc agentibus implicacione, et tradicione aliqua. Et quia ibidem in fine 2. in dicitur saltem, et subtiliter dicitur dicitur ad plene intelligi presentis quibus, ideo hic omisso per plura ibidem videretur. Sed nihilominus ut patet caput qd. ibidem et haec supra dicitur est ex dicitur, nunc qd. de corpus relocate recipit so aliquod sit absolute in uno loco, hanc eandem recipit et tunc transmutata in alio loco; nam, attende, qd. corpus illud omnino est hic, et ibi: deinde, de recipit hic aliquod sit absolute, nam saltem 24. quod recipit illud, non est aliqd. dicitur in ipso corpore tunc tunc loci, sed eandem per partem, quae eadem omnino est hic, et ibi, sicut et ipse substantiale corpus; atq. ita de sit idem

ut patet caput qd. ibidem et haec supra dicitur est ex dicitur, nunc qd. de corpus relocate recipit so aliquod sit absolute in uno loco, hanc eandem recipit et tunc transmutata in alio loco; nam, attende, qd. corpus illud omnino est hic, et ibi: deinde, de recipit hic aliquod sit absolute, nam saltem 24. quod recipit illud, non est aliqd. dicitur in ipso corpore tunc tunc loci, sed eandem per partem, quae eadem omnino est hic, et ibi, sicut et ipse substantiale corpus; atq. ita de sit idem

Subij recipiunt, et eadem ratio fructu recipiendi hic, et ibi, implicat repere hic, et non acci-
pere ibi eandem fructu. Sed magis quia actus, et passio ad illud fructu producendum ab agente, et ha-
bendo a corpore, est hic, et non ibi, quia hic, et non ibi appropinquat agenti ad corpus passu,
ut supra dicimus; ideo dicitur, et dicitur. 2° illi fructu recipiunt in corpore ut hic stante,
et non non concomitante recipiunt in eodem corpore ut alibi stante, ubi nec actus, nec passio.

Nec longum est dicere, quod hoc sit dandi duplicem receptionem cuius-
dam fructu in eodem corpore; quia receptio non est nisi unica receptio, quod quia hic innotat actus,
omnis, et passio, et non alibi, ideo dicitur, quod recipere est hic, et non non concomitante alibi, ita quod valeat
dicere, quod corpus recipit illud fructu alibi, quia recipit illud hic, non vero est danda. Inde etiam Capiti,
quod corpus recipit hic, quod alibi recipit fructu illud fructu, licet hoc ut hic, et concomitante ut ibi. Ca-
pitulum etiam, quod hoc concomitante in recipiendo ducunt illud alibi locum, non est dicere, quod quia dicitur illud
corpus fructu recipit illud fructu, concomitante, scilicet simul est in illo alio loco, in quo nec actus, nec
passio danda, ideo dicitur, quod prout in illo loco est, recipit concomitante, ita maxime magis ducunt
illud locum in ordine ad illud fructu recipiendum, dicitur alibi locum, in quo actus, et passio danda, non ita manifeste,
et in partem, sed quasi fructu ducunt ad illud fructu habendo, ducunt. Dices: recipere est

passio; sed corpus in utroque loco quod fructu recipit eandem fructu ab utroque: et equum in utroque
passio. Quomodo est intelligendum, quod in uno loco danda passio, et non in alio? — Dico, quod passio
est duplex: alia est passio promissiva correlativa dandi predicamentali, et est relatio ordinis
eius ordinem transmutati ad transmutati, seu passio ad agentem, et hoc quod non danda
hic non ubi agentem appropinquat passio, sed ita non nisi in uno loco, et similiter actio.
Alia est passio promissiva, quod se tenet de parte passio, seu subiecti ad fructu recipiendum; et hoc quod
danda in utroque loco, ubi subiectum recipit fructu recipiendum fructu. Unde danda in partem. Nec
hoc doctrina, et per clara intelligitur scilicet, alibi forte non numeranda, tradendo est oblatio.

DISP. 2^a DE VACUO.

Q. 1^a. quid sit vacuum, & an detur?

Alia res ad eandem seque putamus agere et oppositi, non innotat eadem est duplex; ideo pos-
sumus et locum agimus, tunc et vacuo, qui privatur illi oppositi, licet agendum tenet. Vacuum
res aliunde potest negari, seu innotat, et est innote illud, seu spaciū imaginariū et haec cal-
cupatur, et dicitur innotat, quia non terminatur a aliqua loco, corpore, et ideo etiam dicitur per
negationem, quia illa negatio repletionis non innotat corpus, et locum, in quo sit. Alii autem est privatio,
seu terminatio, et est locus carens repletionem, seu non repletus corpore aliquo; ut si ducit ab hoc
gymnasio auferret omnia corpora, sive humana, sive elementaria, quod sunt in haec istud, tunc
tunc spaciū, seu ambitus inter latera gymnastii erit, et dicitur vacuum, privatio quidam,
seu terminatio ipsius lateribus gymnastii, quod propterea dicitur locus vacuum. et hoc loquimur.

Itaque definitur vacuum hic ab his talia sit:
est locus non repletus corpore, aptus tamen repleti. Unde nota, quod ly locus sumitur manifeste,
seu per superficiem corporis potest aliquid ducere, non vero sumitur fructu, seu per repleti
ubi danda res ad locum, quia cum in vacuo non sit tale locum, scilicet non erit vacuum, innotat
nec hoc repletus ubi danda, non repugnat repleti tamen hoc. Dicitur, non repletus corpore, non
repleti opposita vacuo, et illud, quod facit partes loci esse inter se distantes, seu latera erit
hic non innotat, quod quidam non faceret manifeste tamen corpus quodam tamen tamen extensionem, et impe-
dimentum; non substantia spirituali minime potest ita repleti locum, ut impediat vacuum.
Dicitur tamen aptus repleti, quia negatio repletionis, quod importat vacuum, non est pura negatio,
sed privatio. Et hoc satis patet per se parte tamen.

Pro 2^a parte questionis dicimus. Quod
facto nullus datur vacuum in aere nostra. Ita fere ducunt ducunt; quod probatur aliquibus
experimentis cum mirabilibus, quibus apparet nam magnopere se fugere vacuum; non
nam locum ducunt ab aere abstrahendo per fructu vacuum ducunt, sicut aere ducunt aqua,
adhuc ita quod nam cum, ad impellendum vacuum, ut ducit experientia. Itaque si vacuum
plenum, ore obstruendo, et ponat magno frigori, solentia quidam aqua, et ita minime

occupat locum; qui tunc ne vacuum amaretur, lingreditur aëre per tenuissimos poros; si
tales non sunt, repletur vas, ut sepe dicitur. — Rationem autem a priori cur natura ita effi-
caciter vacuum adfugiat, est solus decretus Dei decretus, quo determinavit hoc universum
unitum, et itaque servare. Rationem autem deinde huius decreti est; quia unitas per-
fectior est pluralitate, video semper appetit, et tendit ad unum eo modo, quo possibile est;
sed multum non potest esse unum unitate perfectiori, nec idcirco totum, ut per se saltem unitate
necessitati, seu iuxta positionem partium suarum mundus unus est. Nunc autem, cum bonum
nunc debeat per se fieri bona parti civitatis partem, ideo ad predictam unitatem mundi ser-
vandum tanta predicti curatio, licet in bonum, etiam alicuius partem sint.

Dices ita:

Effecto data plenus in aëre natura: et vacuum, quia posito uno opposito, posita et aliud
— ita: natura possibile, quodlibet corpus non esse hic, ut per ab inductione: et natura potest
nullum corpus esse hic. Igitur hic locus natura potest esse vacuum. — Ad id quod negando eorum
et rationem eius, non potest posito uno opposito, auferri aliud, quod posita: Opposita enim non
impossunt simultaneum coexistere, non etsi nullum effectum darentur tenebris, nihilominus
darentur lux opposita tenebris. — Ad id quod distingo autem: quodlibet corpus determinatum, sed
collectivum, nego; non licet natura posita materia esse sine qualitate determinata sua; tamen
sequitur, quod natura posita esse sine omni sua; ita ergo.

Quæres 1^a: an motus gravium

suum, et levium deorsum ad impediendum vacuum, sit illis naturalis, et violentus? — Respondetur:
quod illi motus est quidem violentus respectu partium naturæ motu, sed tunc est naturalis respectu naturæ
universæ. Et per hoc patet de 2^a d. 25. q. 2. l. n. 12. ubi loquimur de predicto motu aquæ per se
tunc ad impediendum vacuum, sic ait: violentus ipsa movetur per se ad impediendum naturæ aquæ.
Rationem autem 2^a est hęc: aqua habet figuram determinatam ad unum, eadem numerice manentem, non potest
et se, sui naturæ ad oppositum; sed aqua habet figuram, nempe, gravitatem, et se determinatam
ad deorsum: et nequit natura moveri, seu et se inclinari ad sursum. Ideo enim de
per se tunc attrahit aqua accendens, tenetur pondus, quod est signum resistens, quod aqua
motui illi sibi violento facit. — 2^a etiam patet de 2^a d. 25. q. 2. l. n. 12. dicens: aqua est sursum, ut scilicet
plenus universum, non simpliciter violentus, immo si tunc descenderet, relinqueret vacuum, esset sim-
pliciter violentus, et 2^a quod natura. ubi advenit, quod per 2^a quod natura, quod respectu partium naturæ aquæ
est, non determinata, sed diminutive intelligitur; ita ergo ad id, quod cum natura universæ, cui illi motus
informis, et naturalis est, sit magis naturalis amanda, et tendenda, et servanda, quod partem naturæ aquæ,
cui illi motus est violentus; ideo absolute, et simpliciter loquendo, illi motus sursum ad determi-
natum universum est naturalis, licet violentus aquæ; et si deorsum fiat, datur vacuum, esset sim-
pliciter violentus, licet naturalis aquæ.

Dices ita: quilibet pars universi magis inclinatur

in bonum totius, quod in bonum sibi proprium; sed motus ille aquæ sursum ad impediendum vacuum est informis,
et bonum universi totum: et ipsa aqua magis inclinatur in motum illum sursum, quod in motum deorsum,
qui sibi peculiariter bonus est. Et motus, qui est iuxta se habet naturam inclinabilem sub se, et illi
naturæ, minime violentus: et motus gravium sursum ad impediendum vacuum est undequeque naturalis.
Materia illa pars in mundo minui, nempe in hoc, ubi nemo, quia plus amat bonum capiti, quod
bonum sibi sed summas capiti sit sanitas totius hominis, et civitatis partem, atque oppositum per se quando
caput dolet, contra membra dolet; ideo se offert periculo huius et illius lapidis, ob capitis defensionem.

Ita cum de supra cit. nega posito materia. Nec de tempore

manus idcirco probat: non enim manus (aut deus) de suo appetitu exponit se pro toto corpore, sed
habet illas partes utque tanquam principales, et alia tanquam minores principales, exponit tamen prin-
cipales ad salvandum totum, et aliaque partes principales, quod non potest perire sine periculo totius. Unde
manus non de amore capiti exponit periculo huius, sed non ipse de maiori amore capiti, quod manus, et
ponit manus de proprio manu in aliam ob caput servandum etiam totum. Itaque aqua non de amore
universi movetur se sursum, sed de maiori inclinatione movetur ab appetitu determinato, nempe a rectore, et flu-
atore universi magis amante bonum totum universi, quod bonum peculiariter aquæ, et ideo hanc vi-
olentiam, ut universum semper plenus natura quiescat, et servetur. Unde si violentus est aquæ motus
ille sursum, sicut manus exponit se periculo. — Hinc vult solutio alterius dubii, scilicet, a quo movetur
violenter corpus ad impediendum vacuum? Ergo, quod ab appetitu et ratione, et percipit alio volente uni-
versum inclinari, et dirigere servare.

deus licet e plenus, tunc corpus qd per spaciū hū loci movetur, movetur quide velotius, l. tardius
 ut iuxta resistēz corporū replētū, qd iuxta hū mātē, l. mātē raritātē, l. densitātē, magis
 l. minus retardat motū illūz corporū, qd per tale plēz spaciū movetur, nō facilius, nec velotius
 movetur corpus pā locū plēz aērē, quā pā plēz aqua, ut velotius pā plēz aqua, qā pā plēz
 rive, quia nō pōt mātēz densitātē magis resistēz corpori motūz quā aqua, et aqua ma-
 gis quā aēr. hūc mōz velotius l. tardius ē quidē accidenti, et superadditū motui successivo. hūc
 quidē tarditas, l. velocitas nō dicitur in motu, qui fit in vacuo, ubi nullūz rariū, l. densūz corpus
 resistens esset; sed magis de illa in aērē, et vacuo dicitur nō pōt talia simul nōtalia pertransiri,
 ideo motus ille esse vocalis successive, nō corpus mobile pōt pā transire pāz spaciū sibi
 equalē, quā mātēz, et pāz pāz quā 29. Nunc autē ait d. ibidē, qd de hūc magis motūz successūz
 in vacuo, loquitur l. d. ratione accidenti, seu l. tarditātē, et velotitātē, quā minimūz habeat tar-
 dū in vacuo factus, nō vero negat, motūz illū esse vocalis successive. Sed magis adverte, qd illū nō dū-
 rā motus locati, quia nō fit pā, nec ad locū, sed transiendo d. hūc ad locū, dicitur magis talis,
 quia rariū ferretur tunc corpus mobile pā spaciū illud. Rationēz, qd talis motus esset nūc,
 et nō nōtūz, nec violentus, si quidē nō esset ad hūc, qui dicitur, nec iuxta inclināz corporū mobilis esse.

9°. Unic. Quid sit duratio, & quid tempus?

Deinde: Duratio fratribus dicitur in sola dei
 fidei rei; commotus tunc coexistens alicui durationi debetque saltem imaginari. unde quo ad nos
 modum deperit res durant, quia coexistunt durationi debetque alicuius entis; licet remota duratio,
 et deinde 24 sui esse reale, et principale significat idem omnino important, scilicet actualitatem, seu
 actus entitatis rei: Duratio vero impartit actualitatem, absolute, et ex parte rationis ad se esse propriam;
 duratio vero ex coexistencia ad actus ex duratione. Quare duratio, alicuius in terminis est propria rei cui
 hanc de deperit; et alicuius debetque, et hoc est mensura debetque, que rei duratio applicatur, ut
 alicuius, per que invenitur in cognitione durationis rei. Ita fuit colligitur totum de 2. d. 2. 9. 2. et quodlibet
 9. unde non verbo dicitur, et duratio naturae, et dicitur per se modum, et negatio
 et per se.

ad 29 partem, scilicet, Indivisibilibus, et 29 terminativis sic: iuxta Phy. praecept. 29 terminativis sunt, quorum
ultima sunt unum; 29 quae vero, quorum ultima sunt simul, non sunt unum; Id ultima enim unum, est
aliquo uno non terminati copulati, alia 29 quae sunt terminati, id ad terminum sufficiens tertia
positio, et non requiritur aliqd unum superadditum partibus, quo ipse continuarentur seu copularentur:
ergo non terminati tertia dante indivisibilia terminativa, seu copulativa partem. = Probatur & termi-
nativis: de quo duo quanta se naturaliter immediate tangunt, scilicet 29 ultimaque extremitate divisibilibus
indivisibilibus? Si 29, ergo terminativum, seu extremum ultimum, erit indivisibile, et habet intentionem. Si 29
ergo naturaliter se tangunt 29 intrinseca eorum, et sequenda naturaliter penetrant, ergo implicat. = Explicatur
hoc: de quo corpus est in loco, tangit immediate corpus locans: si tangit illud 29 ultimaque illius super-
ficiei tangit; ergo ex superficie sit qd indivisibile corpus corpori, seu 29 profunditatis, sequitur, ergo non su-
perficiei immediate contacta est indivisibile terminativum, seu extremum corpus locans. Si autem dicat,
qd corpus tunc tangit locum non solum 29 ultimaque eius superficie, sed amplius; ergo tangit illud 29 profun-
ditatis, et ita naturaliter penetrant ex illo, ergo implicat. Nota Praecept. 10. determinandi fundamentum partem

[illegible]

rate: Nota autem hanc cloching ad alia ang. 18. Nota. Ag. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 8

Præ ad 25, qd nō dicitur 27 se nō catholice, quia Symplicius remanet e' divisibile,
quia ipse totus, et quilibet pars eius potest dividi; in dividit aliter dicitur nō potest, nec totus, et
solum dicitur sine qua nō, sicut tenio in ipso subiecto. Negatur ergo potest, quia dicitur
et spiritus est omnino cunctis partibus, et ita de nullo capite indiget aliquo divisibili; et ratio
vero dicitur e' habere partes divisibiles (in quo sufficit dicitur in spirituali), et quia tales par-
tes debent esse dicitur, seu copulata, indiget aliquo in dividitibi copulante illi; nō si copulans esset
divisibile, potest esse pars dicitur indiget dicitur, seu copulans mediante aliquo alio dicitur,
et sic processus in infinitum esset. = Ad 34, dicit, qd tale indivisibile e', l' subiectum, si dicitur e' subiectum,
nō est substantia corporalis nec; l' accidentale, si dicitur e' accidens, ut quantitas. Negatur itaque, qd tale
indivisibile accidentale subiectum in partibus dicitur, nō subiectum in indivisibili subiecto: unde
sicut partes quantitatis subiectum in partibus subiecti, ita in dividitibi quantitatis subiectum
in indivisibilibus subiecti; itaq' toto dicitur accidentali in partibus subiecti in toto dicitur subiecto

Aliter inveniatur ad id: Si in dicitur dicitur talia indivi-
sibilia, tunc in divisione dicitur dicitur unum indivisibile dicitur, et duo indivisibilia
terminativa generantur; sed nō e' sequens, nec a quo talia nova in dividitibi generantur:
qd nō dicitur. = Itaque, quia hinc sequitur, qd de specie dicitur dividitibi, essent ibi d' novo mul-
ta indivisibilia terminativa, sub quibus corpus dicitur nō esset, quia nō e' sub nomine speciebus aliq-
nova dicitur. = Itaque, si dicitur: si dicitur dicitur via indivisibilia dicitur, terminantur
tunc partibus, nō h' ab illis talia dicitur; tunc quæro: l' partes illæ manentes sunt dicitur; l' nō?
si 27: qd abq' in dividitibi dicitur dicitur. Si 27: qd partes illæ indivisibiles sunt; et frequenter dicitur
dicitur dicitur partibus et indivisibilibus dicitur, et dicitur in illi, et solum in dividitibi dicitur dicitur.

Ad 19 dicitur in illi, negatur in illi, nō ex
eodem subiecto, et ab eodem agente, a quo dicitur, et partes eius generantur, generantur etq' illa indivi-
sibilia. Et si forte nō sit subiectum dicitur, ut accideret in accidentibus dicitur, tunc talia nova
terminativa indivisibilia (aut dicitur) Creantur a solo dicitur in hoc, sicut et in aliis ibi dicitur
zibus dicitur subiecti partibus, l' in illi: qd quid dicitur in genere eaq' efficiantur. = Ad aliud dicitur,
qd abq' nova dicitur esset quid corpus dicitur sub nomine illi in dividitibi, quia illa partibus
nō essent novæ species partibus, l' in illi, alia essent nova dicitur; sed solum sunt aliq' partibus, ad
speciem dicitur, tanquam dicitur, terminantur illarum. Ratiō autem e' eadem; quia dicitur
decreto p' factum dicitur, et ex corpore dicitur oia munda subiecti partibus, aut dicitur: qd
sicut eadem subiecta partibus, et nō alia d' novo producta, essent sub illi indivisibilibus novis, itaq'
idq' corpus dicitur dicitur præcedenti dicitur, et abq' nova alia, sub illi essent. = Ad aliud
quæro: dicitur dicitur dicitur, et postea dicitur, quæro: sub illo novo dicitur dicitur
calore e' esse corpus dicitur; l' nō? l' nō; qd nō tenemus ad dicitur. Species illa calida; qd abhinc
dicitur. Si sic; quæro: l' p' partibus factum, l' p' novæ dicitur et qd dicitur, et factum dicitur.

Ad ultimum dicitur, causam implicare, quia requirit
non oia collectivè indivisibilia destrui, quia simul destruat oes partes, nō ex qd
libet pars determinata assignabilis adhuc sit dicitur, et dicitur, dicitur ipse includit
in infinita partes, ita infinita puncta indivisibilia, et dicitur illi partibus. Unde l' dicitur
destruat dicitur qd ad oes suas partes, l' nō potest destrui oia indivisibilia collectivè
superiora; sed solum hoc, l' illud, l' aliud dicitur, immo et hoc, et illud, et aliud dicitur
nate, et dicitur; minime itaq' oia collectivè, nō involvit dicitur.

Ita 39 partibus dicitur:
si dicitur dicitur et partibus in infinitum dividitibi, qd dicitur dicitur habet infinitum dicitur, et
magnitudinem; hoc nō est. Præmissa, quia quilibet pars magnitudo, et ita habet partibus magnitu-
dinem dicitur: dicitur. = Itaque, sequitur, qd dicitur habet tot partes, quas movet, si.
quidq' dicitur habet infinitum; sed hoc dicitur: qd dicitur. = Itaque, sequitur, dicitur infinitum catholice
hinc 27 membra, seu magnitudines, nempe infinitum numerum partes actus dicitur in quibus dicitur.
= Denique, hæc pars dicitur e' dicitur, qui ubique loquitur dicitur, longe dicitur, habet plures
partes dicitur, sed pars: qd dicitur. Præ ad 27 hinc dicitur dicitur: si dicitur dicitur et partibus
de terminati, et nō de dicitur in infinitum dividitibi, qd dicitur dicitur habet infinitum
exteriorum, et magnitudinem, qd dicitur; si ex partibus determinati, et se invicem dicitur, nō.
quia ex partibus proportionales, in determinati, et se invicem dicitur, unumq' nō ponat itaq' dicitur
onem, et magnitudinem illa dicitur, et magnitudinem dicitur aliam partibus, sed in clausura
magnitudinem, et dicitur aliter dicitur, ita nō ponit in numerum, nec agit aliam

exceptione. vide dicta in Disp. Lxxv. 22. in solutione ad argum. 22a 27 solutione. — Ad 24 dic,
 qd plures partes sunt quidq in diviso maiori, quq in diviso minori, atq ita plures in maiori, quq in
 minori singuli; quia reuera una infinita synkategorematica pars est maior alio, ut et supra
 est. Disp. p. Ad 37 negare, multitudinem categorematicam infinitam inde sequi; nq rati multu-
 tudo partu e quide finita in infinitu, seu finita indeterminabilis, id e n rat, quin plures,
 et plures 27ve, et indeterminata indeterminabilia partes assignabiles sint, itaq ultima de ter-
 minata nec a deo assignabiles e, quia inpossibiles. hoc quide arguit infinita synkategorematica
 multitudines, non vero categorematicas, nq quolibet infinita categorematica e ita pletq, finitq,
 et determinata, ut saltem intus divinus possit illud ultimat percipere, et sua apprehensione
 divina de infinitu finire, seu pprehendere; qd quide in finito synkategorematico ab initio
 sui repugnat ppter eandem eius indeterminatam, et inpleam impossibilit, de sic id, cuius sermo
 e alibi de ad assignare, ultra stat. Videndum igit e Maior hie. Disp. 9. 2. 3. n. 95. ubi
 patetq circa hoc doctine affect. — Ad ultimum dic, nunquq pty negare, partes in ratione
 partu unactu in diviso, sed soly in ratione totius, et tunc pte, seu solitatis existentis, quia
 reuera pars in toto hie sit actu pars, n tunc e actualiter, sed soly potentia, e aut actu
 totu, pteq separata, et solitaria: itaq aiebat Pth 9. metaph. text. 18. : quantu e indivisibile
in id quod inest, quare unumquodq hoc alibi /ide, totu /agru e. id igit docet. 2. 4. d. 12. 24.

9. 2. an continua habeant trium magnitudinis, & parvit.

Huiusmodi egimus integrali pparte divini; nunc aut de un magnitudine, et parvitate: an
 scilicet corpus naturale, seu vivens, ut corpus animatum, seu n vivens, ut inanimatum, sit in differens
 ad quatuor magnitudines, scilicet magnitudinis, et parvit. Pro cuius intelligia notandum e,
 utrumq hie, q magnitudinis, quq parvitati, dividi in intinens, et finit. Hic intinens ma-
 gnitudinis e magnitudo illa, ad quq tantu, ut amplius pte res pervenire, ita qd sub maiori
 reperiri n possit; ut si hie v. g. n ponit octo palmos, et nq hie habere, tunc magnitudo
 8. palmoru dicitur hie hie, et est intinens, quia pte hoc illu attingere; et hie hie in finit
 est 7. palmoru dicitur hie hie, et est finit, quia inter magnitudines, quas pte hoc attinge-
 re, seu habere, ita e omnis maxima. Hic etiam magnitudinis e magnitudo illa in
 medietate, ad quq n pte res pervenire, bene tunc sub alia maiori repere pte; et hie e in pte di-
 sto eandem hie magnitudo 9. palmoru, et vocat hie hie minimu, qd n, quia inter magni-
 tudines, quas n pte hie hie, quales sunt 9. 10. 11. 12. palmi de ipsa magnitudo 9. palmo-
 ru e oiy minima; et e hie hie, quia nq attingit hie. — Similita et qd pte oportet: hie
 intinens parvitatis e infima illa parva magnitudo, ad quq pervenire pte, itaq n pte sub
 minori reperiri; ut si hie n pte est minor palmo, tunc magnitudo palmoru est eius intin-
 ens hie parvitati, qui idcirco agelab minimu qd sic, quia inter minores magnitudines, quas pte
 hie hie, quales sunt palmoru, bipalmoru, tripalmoru de palmoru e oiy minima. Hic etiam
 eius parvitatis e illa immediata parva magnitudo, sub qua requiritur res, bene tunc sub alia
 maiori, seu minis parva, et idcirco hie hie dicitur maximu, qd n, quia inter parvas magnitudines,
 quas attingere n pte, ita e oiy maxima. Hic notandi, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003.

Itē: videntur petunt organizāōis partē, dispoōis membrorum, ut sensus ad operā-
nē accēdēt; sed hoc viciū vult de sua determinatōe viciū, pōtēst
propagandū: et magnitudinē. Itaq; nec ad quarandā magnitudinē dēvenerit,
nec in quāvis pōtēst nāla viciū pōtēst corpora trāvērā, ut et docer
experientia: unde nō apparet, qd nāla pōtēst hōc est tā parvū, qm formica; nec
formica ita magna, sicut Mons. Itaq; viciū experientia, qd trāvērā pōtēst adli-
ty magnitudinē accēdēt, nō amplius crescunt; et in certa pōtēst nō pōtēst
sed mōi.

Dices ita 1^a Deluion: quilibet fra nāā hī ē? Spiritus, seu determinata ad
 certq, et determinatq, perfione: et ad determinatq, quantitatē, et magnitudinē. Id quod
 hō corpus nō vitale habet partē sup hū nāā hī: et terminat magnitudinē, et partitab.
 — Rte. distinguo mōā hī: quilibet fra nāā hī ē? Spiritus ad certq, et determinatq, perfe-
 ctōē essentē, hūq, ad Species, Decet; accidentē, hūq, ad extensionē, et magnitudinē
 nō. utq, corpus quodlibet dīctū ē abeūm determinatē perfectiōē essentē, et specifi-
 cā hūq, esse nō potest nec ad magis, nec ad minus; sed hūq, dīctū ē, quod dīctū ē homogeny
 minatur ad magnitudinē quancūq, sive magis, sive parius libendq, et in ea determinabile.
 Propter ita 2^a Deluion: dīctū ē in trō magni-

minatur ad magnitudinem quantitatis. Propter hoc 21. Delatione: dicitur hoc in toto magnitudinis, et potest nihilominus cibis sumere, ut tunc queritur: Inordinata; l. n. n. 29, aliam acquisitionem huius magnitudinis esset de toto per mutationem. et 24. Sed quia nutritio augetur vivens, siquidem tunc acquirit novas partes subitas, et quantitates et quia non erat in toto intanto sua magnitudinis. — Item: Corpus vitale per ista minuat, et reducat ad punctum, sicut per 2. Corpus dicitur in l. n. n. 29. et animata non habent terram partem. — Ad 24. et tunc quidem nutritio hoc, sed minimè augetur, quia tot partes tantum acquirit, quot per actionem calorem naturalis deperdit, ut patet in senibus, qui non augentur de quotidiana sumptione cibi, sed ad summum decedunt in intanto toto sua per habitationem magnitudinis. — Ad 24. aliter, quod sicut corpus dicitur in puncto in ordine ad locum, non potest esse in puncto in ordine ad se ita quod partibus divisibilibus omnino careat, neque ut dicebat D. Aug. 2. libro. civ. cap. 15. Corpus enim, esse habet innumerabiles partes.

Expendij, in cephanii, & desitionii xerz.

Brevitati violentis, dy sumus sic utilitati studentes, per pauca Tractatione, et den-
tione resq; dicemus; quia in maiora ita pauca utilitatis multo tempore Veritate, n' egre-
Inceptio resq; sic res incipere esse, per hos duos t'or explicata, per 14 sui esse, et
per ultimum sui n' esse: ille res dicuntur incipere per 14 sui esse, quia totq; esse esse in in-
stanti recipiunt. Quibus resq; e' dicere, nunc res e', et imminente n' erat, et in
modo incipiendo dicitur intrinsecus, quia res tunc recipit totq; sui esse intrinsecus: et ito modo
incipit esse o'n res permanent, seuque fit in instanti 14 o'e' suas partes. Ille autq; dicuntur
incipere per ultimum sui n' esse, quia recipiunt totq; sui esse, n' in instanti, sed in tempore im-
mediate sequenti, Quibus resq; e' dicere, nunc res n' e', et in tempore sequenti e'ra: et ito
modo incipit esse o'n res successiva, quia pau pau partes recipit. Desinit resq; resq; sic res
desinit per ultimum sui esse: et ito modo

[illegible]

LIBER 7us PHYSICORUM.

Quod si quis praedictat quod in hoc fidei, 14. text. proponit, et probat intendit hoc
pp. 1. de 90. mouet, ab alio mouet. (et manifestum in illis, quae violenta mouent, quia
et pp. 10. de 100. pag. 10. mouet.) et quia pp. 1. text. 3. probat, quod ex in mouentibus, et mobi-
li sit processus in infinitum, debet signum dari unum 15. mouens, quod nulla moueat: et
ita per motum videtur posse demonstrari, Deum esse. 24. autem, quod hic text. 10. praedictat quod
et, quod mouens, et mobile, seu agens, et passus, debent esse distincti, id est, digna, ad hoc ut
agens possit sui virtute, tractare in passis exercere. Et hic etiam debet agendum nobis hic.

DISP^o UNIC. ET DISTINCTIONE, & APPROXIMATIONE
inter AGENS, & PASSUM.

9. 1. \bar{u} . idem possit movere seipsum?

Cum perdidit Effi ppe, oī, qđ movet, ab alio movetur, data ē dīmissio in hā PP., an
ita rigore ut nil sit qđ recedat, ut necessāo, ut semper debeat intercedere realis maxima
dīctio inter movens, et motū, līta agens, et passiv? Thomistę enim affirmatīve respondent.
Seco sconiā autē resolutionē, notanda ē dīctio actionis in transiens, et immanens: actio
transiens ē, cuius tūc p ppe productus recipit in passio realis dīctio ab agente, ut dy
ignis agit in lignū, in quo producit calorē. Actio realis immanens ē, cuius tūc recipitur,
sive manet in ipso met agente, ut dy ignis producit calorē in seipso, sicut in istius, quę
ipsum recipit. Itē nota, qđ actio aliā ē univola, et alia egivola: 1^a, cuius tūc ē univola
ratiōis cy agente, ut dy ignis producit alij ignē. 2^a, cuius tūc nō ē univola ratiōis cy agente,
ut dy ignis producit calorē.

Clivio: actione equivoca id est potest agere in se ipsum, et ita
 se ipsum movere. i. Phil. 2. d. 129. 3. n. 27. et 2. d. 29. 10. quod patet scilicet multitudine istius signi-
 ficata 1. ratione ista: inquit: id quod habet potestatem activam respectu aliorum facit, potest etiam causare
 in quocumque passivo proportionato, et sibi approximato; sed grave habet potestatem activam ad
 ubi, et motum elevatum eandemque in quocumque passivo apto, et approximato prout se habet
 et motum causare. Nunc sic se ipsum movet grave i. superius aptum talis ubi, et motum, et nihil est ma-
 gis approximatum sibi, quod ipsum movet: 2. sublato quocumque extraneo impedimento, potest in
 se ipso se habere, et motum causare, et ita agere in se ipsum, et se ipsum movere, et non ab alio extraneo
 agente. — 3. 1. 1. 1. 1. illud, quod non movet aliud, nisi prout naturaliter ipsum sit motum, ab
 eodem habet movere, et moveri; sed grave, cui aliquid est aliunde leve, movet illud leve tra-
 hendo illud seque ad centrum, et non movet, nisi quia motum: 2. illud grave prout naturaliter
 est motum ab eodem, a quo habet movere illud se habere sibi alligatum. Sed non movet illud se habere
 nisi per suam gravitatem: 2. grave ipsum a sua gravitate movetur. Item a se, et non ab alio.

cer, go denu, exaay hberit duas, Itaq; itates, 1^a go illud e grave, et illud leve, 2^a go
 illud e dnu, et illud molle: d'indeq; air: 24, 29 Itaq; denu, exaay exuati-
 va, seu effectiva motus. ardeat 24 dnu, et molle exuati va: itaq; gravia, et levia ha-
 bent in se ipis proprios activos suos motus. 29 n ab alio, sed a se ipsis momenta, et ad
 proprios suos motus. = Si dicat, go grave (sicut & levis) hberit quatuor virtutes activas, n ad
 se ipis, sed ad aliud sibi diuersum mouendy. = Ita: 24, quia dnu quatuor dnu e qualita
 passiva, seu receptiva: illis motus, cuius quatuor partes activas e, in se ipis: 29 n solum ad
 aliud, sed ad se ipis, mouendy e activus. 24, quia grave n mouet aliud, nisi quia sibi diuersum
 est, seu alligat e: 29 n mouet aliud, nisi quia prius nabit mouet se. Probatur itaq; ab-

causas, et sollicitate solutio: Cuius ultimati disposita ad agendum, nimirum prout agere, quod
partes ultimati dispositas ad recipiendum, prout recipere. Hec patet. Sed prout aliqd agere, et
ultimati dispositas ad producendum aliquid effectum, et simul dispositas ad illud recipien-
dum: agere prout id agere in seipso, seu simul ut agent, et pati. Et minor, sed in genere non impe-
ditur, sed simul dispositas est ad producendum, et recipiendum materiam, et ubi deditur. Sed in aqua
non impeditur ab utrinque, quae simul disposita ad producendum, et recipiendum fulgiditatem.

I pavy, et n' agens, ut si illi ab alio accipere; et parita pter esse motum, et n' motu, l
 motu, et n' motum ad eandem illi fuy: agere. Clarior ite: illi idy subdy n' e agens, et motum,
 nisi pter motu produciat habet accidentis fuy, et n' e pavy et motu, nisi pter motu accepti-
 onis fuy; et q' illa realit pro duo, et n' realit recipit bo sint realit distincte, parita idy
 quatuor agens, et motum distincte realit a se ipso, quatuor pavy et motu; et n' quatuor distincte
 sufficit ad distinguendy et n' quatuor identit ad identificand. Itaq' clarior sunt agens,
 et parita distincte fuy, quia licet actio, et pavy pter sint relative oppositae, bene
 tunc pavy possunt in eod, dy sub alia, et alia opposita ratione, l' dione in via, nempe sub pro-
 ducone, q' motu actio pter pavy et sub receptione, q' motu pavy. Videret dy e d' b' n' 2. et
 Mine deducit, Ouy esse n' sufficienter demonstrari a pter pavy, ut tenet d' 9. 3.
 Gal. et l. d' 2. 9. 1., n' q' in hoc, sicut et in alio c'ia Ouy c'ia fuy, immo ipse n'
 motu simplicitate, sed p' pavy quany, q' c'ia c'ia c'ia, demonstrat Ouy esse,
 n' q' in hoc lib. text. 44. sic autem: quoniam autem pter motu semper est, et n' incommutabile,
 necesse est esse aliquid pter pavy, q' motu. Hec quid p' pter motu semper fuy
 ab ipso, ut de lib. seq. p' pavy.

Q. 2. V. Agens possit agere in distans, quin in pro- pinquum agat?

Et respondetur, q' an aliqua c'ia possit produci aliquid effectus in loco distincto ab ipso loco
 in quo c'ia e, quin producat aliquid in loco mediant, seu intermediario? et hoc quid n' dicitur
 loquendo de p' pavy absolute, ita p' pavy, innegabile videtur, siquidem p' pavy dicitur denegare
 sicut dicitur igni ad lignum proximum, ut tunc dicitur q' ille ad lignum distans ibidem. Thom-
 as enim negat respondere, quia requirit agens utrumque in p' pavy distincto, nisi p' pavy agat in
 propinquum, itaq' actio cum in distans sit necessaria dependet ab actione cum in propinquum.
 Sed secunda autem resolutione nota est q' d' 4. d. 44. 2. 2. q' dicitur e duplex, aliter maxime
 cum, seu f'ialit, quo duo corpora ita se tangunt, ut in p' pavy actio ma-
 se in viciniam immolati posita; aliter e' dicitur p' pavy, seu virtuali, quo, scilicet, c'ia p' pavy ad
 ut virtutem attingit, seu c'ia aliquid huiusmodi. Solutio: possunt aliqua agentia
 agere naturaliter in distans, quin eandem actionem, l' p' pavy agant in propinquum. Ita dicitur 1. d. 37.
 2. l. et 2. d. 9. 2. 2. Probatur 1. ratione: Angelus superior p' pavy intuitum agnoscere Angelum
 inferiorem ab illo distans; sed tunc c'ia Angelus inferior producit immolati in p' pavy sui
 in intellectu superioris, nihil agendo, sed producendo in aere intermedio: agere. Et modo, quia
 via intuitiva immolati c'ia ab obio reali, n' vero a specie mediant, aliter enim cognio ab
 tractiva. = 2. f'ialit, quia e' obio sensibile, et coloratus a nobis distans c'ia dicitur sui. Sed
 n' in aere interiacente, sed p' pavy in oculo distincto; immo et si nullus esset aere interpositus, ut
 si locus esset vacuum, nihilominus c'ia dicitur obio sui in oculo distincto. Immo nec potest
 illi c'ia nisi in oculo distincto posita; p' pavy, n' q' obio sensibile ita intus appropinquat
 oculi, ut illi maxime dicitur, minime producit obio sui in oculo, ut docet experientia:
 itaq' aliqua agentia naturaliter agunt in distans, quin agant in propinquum. Probatur 2. aliquibus
 exemplis, et 1. e' aces nautica fidei magneti facta attracta a stella polari, ita ut
 res illi moveatur, et si alibi omnino clavis tibi aces posita; sed stella illa e'
 fere summe distans ab aces nautica in terra, in mari distans: agere illa stella movet aces,
 minime movendo aces, l' quodcumq' aliquid corpus interpositum, tunc agere in p' pavy distincto,
 quin agat in propinquum. = 2. Luna c'ia fluxu, et refluxu in mari immolati, et n' in aere
 p' pavy aces in mari. = 3. Basilicum vinum intermit h'is distans, quin l' d'at bruti quod-
 libet interponit. = 4. p' pavy Torpedo vocatur, si homo appropinquat, ostendit facit many p' pavy
 tori distincto, et n' audire, nec fuy indistans. = 5. Magni motu, et attractio fuy distincto,
 quin aliquid agat in aere, l' alio corpore interposito. = 6. Quid, quia sol generat metalla
 in vicinibus terre, et n' in alio corpore, l' aere interposito. et de hoc p' pavy dicitur dicitur
 q' n' requiritur immolati maxime dicitur dicitur inter agens, et p' pavy; at ita possunt quidam ali-
 qua agentia naturaliter agere in p' pavy distincto, quin in propinquum. Ita dicitur 10. actus, et
 p' pavy requiritur immolati dicitur; sed agens, et p' pavy se habent sicut actus, et p' pavy: agere. =
 2. agens requiritur aces, nisi in mari sibi subtra, et determinata; sed tibi n' e' maria remota, seu
 p' pavy distincto. = 3. sicut se habet ut sic ad aces ut sic, ita esse hic ad op' pavy hic;
 sed ut sic n' dicitur p' pavy p' pavy aces ut sic, n' op' pavy sequi aces ut sic: et sic hic necesse.

...ad operari hic, igitur requiritur aliquid agere agens, seu operari ubi est. Sed quoniam
nec in loco ubi est agens, ubi ab agente, alio nullo modo, ubi est agens. Sed ad hoc agens de ma-
ore: adus finit, seu finis, et potest subire, succedere a illius, requiritur immediata directione, transeat,
sed nego magis; actus ordinatus, seu agens, et potest circa quod, seu passus, requiritur immediata di-
rectione, nego magis, et deinde magis, negata inde Coa. = Ad 24 nego magis, ne licet magis distans
ab agente non sit illi subiecta per materiam directam, et tunc subiecta agens per ipsum actum fieri
dominatioque virtutis, qua potest in illis magis. Licet enim variis in suis per materiam directam sub-
iectis implicari agere, seu quodque per ipsum. itaque in finis. = Ad 39 negata magis, cuius dis-
tans non sit habet ut actus. 2us respectu operationis hic, totum tanquam talis iuxta magis, et minus limi-
nato loco tantum, nihilominus potest ubi agere propria dispositione cum illimitata virtute actus.
nec, est infinite virtutis actus. Probatur Coa. agens, cuius potest agere in loco ubi est, potest
sequenda agere ubi, ubi ubi est, nec; sed deus idem, et si impossibile est in uno loco, nihilomi-
nus potest agere ubique cum virtute activa et infinita, et illimitata, et ubi est virtus agens
causam potest agere ubi est, tunc in distans. = Ad hoc ex bono dicente, hanc etiam se ipsam de-
tinere; ne ad agendum in magna distantia, cum pluribus locis, requiritur maior virtus, quae
ad agendum in parva distantia, et in tali, tali loco tantum. In requiritur? si requiritur magis, et
nec sequitur, quod si agens cuius potest agere in parva distantia, et in hoc, lillo loco, quod capio potest
agere in magna distantia, et in pluribus quibusvis locis, ne de eo quod terminatur in infinitum
virtutis nec sequitur, quod habet maiorem virtutem. Si autem non requiritur maior virtus, et de eo quod
potest agere in quocumque distantia, et ubi, nec sequitur, quod habet infinitam actus virtutem. = Ad 20
negando coa. et ad probationem nego magis, quia si virtus activa agens in creati-
bilibi, et limitata ita quod potest producere hoc, lillud, non tunc quodlibet produci-
bile, ita ut habet finem, et limitatam sphaeram, ultra quam agere non potest, sed ita licet
possit agere in hoc, lillo loco, ubi est, non tunc inde sequitur, quod potest agere ubique
et ubique, nec. Virtus autem divina sicut non limitatur ad hoc, lillud tantum, produ-
cendum, sed immo omni producibile potest producere, ita nec habet limitatam sphaeram, sed
ubique agere potest, et ubi ubi est. Pro alia solutione nota ex Coa. l. d. 37. q. 2. un.
quod licet plura agentia (si maiori, oia) non possint agere in distans, quoniam saltem aliquid
actus divinae rationis agunt in medio, hoc tamen non nocet veritati solutionis, neque
sua conexio rationis, et effectus in medio, seu propinquus, et in distans, et per actus,
et propria coincidentia plurium potest agere in eodem agente: quia ratione
sol producit mineralia in terra distantia, et tunc in aere medio, et per se virtutem
sui in oculo, et plura alia in diversis partibus magis, et minus remotis a sole, sed
distantia minima sphaerae virtutis eius. Hoc quidem probatur de eo, quod sol habet plures actus
vires potest ad plures, variis effectibus producendis; sed tunc dirigatur, quia pro alio
mineralium in terra distantia non dependet a productione virtutis in oculo, nec a produ-
ctione lucis in aere medio, neque hi effectus valde impermixti ad invicem, et mutuo in se ge-
nentes sunt. Quare tunc quod in medio est in oculo rationis, et tunc in oculo, per se pro-
prium receptivum est in oculo, et per se distantia, tunc quidem agens parum non agit in pro-
prium, quod in remoto, usque prologium illud, agens in oculo, et foris ubi est in
prologium, quod in remoto. Si vero propinquus sit incapax terminandi actionem,
et actus, quod remotus terminare potest, tunc quidem potest agens immediate agere
in partem distantia, seu remotus, nihil agendo in prologium, si tamen aliquid, hoc quidem in
prologium, et valde parum respectu actionis, quod immediate terminatur ad remotus. Et
hec de libro.

LIBER 2us. PHYSICORUM.

[illegible]

DISP. UNIC. DE MUNDI DURATIONE.

9. 1. U. mundus potuerit esse ab æterno?

Ita Phory ex hoc supponimus 1°, mundum non fuisse ab eterno, sed in tempore productum
ex quo ad totum, et quo ad singulas spirituales, et materiales, coelestes, et sublunares eius par-
tes, ut dicitur per illud Gen. 1. in primis creavit Deus Caelum, et terram: sibi creature rebus mun-
di transiens tacite, et expressè narratur successus formatio, et incrementum per illud Joann. 11.
clarissime dicitur claritate, quod habuit, antequam mundus fieret. Dicitur etiam Phory
ex hoc supponimus 2°, Deus non produxit mundum ex necessitate naturae sed omnino libere
iuxta illud Psalm. 113. omnia quae cumque voluit, fecit. Supponimus 3°, posse aliam aliquam cre-
aturam, etiam corruptibilem, etiam a parte partem, non unam, quam Deus illam produxit, et nunc de-
vas, cum dicitur per illud Gen. 1. eadem virtutem ponit ipse Deus illam eandem corruptibilem et in parte
sui deivare. Denique supponimus, res, ex quibus constat mundus, esse in duplici differetia;
aliam successum, quae in successionem, et fluxum partium videtur, ut mater, et tempus. Aliam autem sunt
permanentes, quae quidem omnes, et plures partes simul habere possunt. Ad supponimus, quodamus, an
involvat nequequam, mundum quod ad totum, et quod ad partes eius permanentes, quod ad successum
vas, potuisse fieri ab eterno; quoniam dicitur catholici teneamus factum fuisse partem in
tempore? Idcirco nequequam absolute, nempe, simpliciter nequequam, seu impossibile esse, mundum
et aliam eius partem ab eterno fuisse, tenent Albertus Magnus. Henricus et alii; Ita quod partes
et alii: res permanentes potuerunt esse ab eterno; res

Iclio: Si permanentes potuerunt esse ab eterno; res
 vero successivae & p[er] se absolute potuerunt esse ab eterno. Ita fere immensitas
 scilicet, & hominibus sentia. Quod si parte stat d[icitur] 2. d. 1. 2. 3. problematibus quibus
 n[on] minus sentia nega proponit, ut solvi; magis tunc in n[on] propriis videtur, n[on] p[er]
 illa fortis pugnat; Probatur tunc ip[s]a p[er] se solvendi ratione in d[icitur] 4. d. 10. 2. 2. nulli.
 Deo e[st] possibile q[uod] n[on] includit in his p[er] se traditione; Sed si permanentes existere ab
 eterno nulla manifeste traditione involvit: q[uod] si absolute ita potuerunt esse.
 Minor (p[er] se tunc q[uod] solvendi ratione p[er] se) probatur: effectus est, si existere simul
 cu[m] sua causa, nulla e[st] traditio: q[uod] creatura permanenti, dicitur effectus Dei, ab eterno, seu
 simul cu[m] Deo existere, n[on] traditio. Et tamen, quia posterioritas n[on] e[st] conclusio simul
 p[er] se coexisten[ti]a. Id vero 2. d. 1. 2. 3. n[on] 7. effectus n[on] e[st] necessarius posteriori & tempore, sed posteri-
 or n[on] respicit suam causam q[uod] creatura, ut p[er] se effectus Dei, sit coeterna, seu simul cu[m]
 Deo ab eterno existens, nulla e[st] traditio. — H[ic] firmatur 1. ex d[icitur] Ray. 6. d. 1. n[on] 1. c. 1.

[illegible]

instanti eternitati, dedit; in instanti temporali, non supponit. Ista cum tota eternitas
 e unum indivisibile nunc interminabile, seu instanti permanens, et e interminabile
 una tota simul et perfecta generatio, et creatio: in hoc quidem instanti est quod per
 se ab eterno producit; non vero in instanti temporali, quod minime ab eterno
 producit. Ad 44. per se idem, et e factum. Ad probationem dic, quod magis e vera et e tempo-
 rali, cuius creatura memorata per aliud, et aliud successum instanti, quam in se dicta pro-
 ducta, et in 2. d. dicitur. Respondeo quod, cum non memorata nisi per illud unum perman-
 nem interminabile instanti, seu nunc eternitati, non habet dicitur aliquando dicitur a pro-
 ducere. Respondeo enim, ut a productione distincta, importat, et dicitur successum alterum, et al-
 terum. Respondeo enim, ut a productione distincta, importat, et dicitur successum alterum, et al-
 terum instanti, in quibus manet, et ex quibus memorata creatura rei dicitur; creatura vero
 ab eterno producta subsistens, sicut ait 2. d. 1. 13. n. 16. Filius Dei semper generatur et
 semper manet. hoc tamen, quod necessarium e filio Dei, dicitur quidem factum creaturam.
 Hinc ad 57. dicitur magis: eternitas imparticipata, et ineffabilis eo in dicitur, e propria factio
 Dei, dedit; eternitas participata, et dicitur, ergo; et hoc est eternitas creaturam ab eterno
 producit. Ad 60. d. semper e, nunquam factum fuit; sed ab eterno e, semper e: et
 implicat creatura existens, et non facta: et implicat creatura existens, et non facta.

[illegible]

1. *procedat, quia illi generatio inter alia
 nat ab aliq. prius.* 2. *Quia ad 79 negando maius. Ad probandum dubio maius: liberé
 agens, e prius nãa potest n̄ agere, sed; prius tempore precedens. Sed enim ut prior
 prioritate nãa potest intelligi in diffinitione ad producendum, n̄ p̄cedens, hoc, et si illy.
 ab eterno p̄cederet, hoc n̄ esset, nisi quia uellet. Dicitur etiam e supra, qd̄ p̄cedit nãa
 sufficit in cãa ad suos effectus; et eiq. qd̄ p̄cedit nãa dat cy simultanea coexistẽtia.
 Ad aliud dicit, qd̄ si hõ esset ab eterno, ab eterno quidẽ p̄cederet intelligere, et uellet, et
 similes operationes elicere. Videri si sol esset ab eterno, ab eterno illuminaret, quia itẽ ope-
 rationes n̄ involunt mutatiõne, sed tantũ ratione p̄cedenti, que requirit sol p̄cedens
 nãe in cãa. Operationes aut, que in suo receptu involunt mutatiõne, n̄ possunt elicui et
 hoc illo ab eterno: unde n̄ possunt generari ab eterno, quia p̄cedens t̄ cãa facta in
 elicit mutatiõne, et mutatiõne subit. Rursus fici ad aliq. et eiq. coexistẽtia alterius prioris,
 seu p̄cedentis, que oia repugnant ab eterno, et simul fieri, ut bene probat arg. 7. tota co-
 gitiõ e doctrina Scoti 2. d. 5. 2. 2. Ita 29 p̄cedens solutiõnẽ nihil se offert, qd̄ de doctrina, et in-
 qua enim succurri solis facili n̄ possit.*

¶ 2. U mundus sit in æternum duraturus?

333

Certe enim, quæ possit durare mundus in æternum sine substantiæ, nec accidentali variatione. Certe ita, posse Deum hunc mundum ita annihilare, ut nihil illius remaneat, sed in quæ nihil, sicut ante quæ fuit, erat, resolvat. An autem ita dingeret, hic venit et scriptum, et variis locis claminandum.

Dicimus: mundus quæ ad substantiam est in æternum duraturus. ita immutabilis theologia, et theologia opinio est D. Aug. 20. Genit. Dei. cap. 14. colligitur et ad 47. 22. David et sacra scriptura, ne Eccl. 1. dicit: terra autem in æternum stat. in Psalm. 148. ipse dicit, et facta sunt, statum eo in æternum, et in seculum seculi. Itz Eccl. 3. omnia opera, quæ fecit Deus, perseverant in æternum. Tractatus itaque dicitur: Certe cunctæ res sunt perpetua sedes beatitudinis, et quæ cuncti per manebunt. Similitudo per beatitudinem, ne damnati perpetuo detinebunt in inferno: et perpetua erit terra, in cuius curia infernus perpetuo erit, sicut nunc est. unde quoniam mundus in fine huius seculi perit, in quædam sit per ignem, hoc debet ita intelligi, ut quæ ad substantiam elementa destruantur, sed quæ accidentaliter renouentur, et mutantur. Quomodo autem hæc renovatio, et mutatio dingeret, non est presentis negotii, nec ad institutum nostrum per hanc et hæc materia apte attinet. Quando autem fiat hæc mundi æterna permutatio, sine ad vulgum dicitur, quæ de finem mundi; Deus solus scit. Ego autem certe scio, quæ huius permutatio, et non amplius in duravit labor scripturæ, neque super libros theologiae, sed neque illorum perit esse, nobiscum ita est. Olographia, cuius providentia huius salubriter perit peruenimus. Quasi immensum Dei patet immaculatum, cuius iura minui tunc sine per hanc et clare legem præcipimus.

Oibus et catholicis prædicandis per hanc imper-
damus; sed per hanc scripturam clare-
simo loco Patro nro D. Pau-
chali, cuius patrocinio mu-
niti in portu die solen-
ni huius integri corporis
translato, sine
hic invenimus,
et ad æq. labo-
rem transimus,
in Dei nomine
 Amen

Source: *U.S. Census Bureau, Current Population Reports, 1990*

Journal of Management Studies, 20(6), 791-806.

Journal of Management Studies, 36(7), 809-826.

1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 26

...the

...the

1. The first part of the document is a letter from the author to the reader, explaining the purpose of the study and the methods used. The letter is dated 1998 and is addressed to the reader.

... ..

Journal of Management Education 36(7) 809-824

...the fact that the *Journal* is not a journal in the traditional sense of the word, but a journal in the sense of the word 'journal' as used in the title of the *Journal of the American Medical Association*.

...the fact that the *Journal of Management* is a leading journal in the field of management research, and that the *Journal of Management Studies* is a leading journal in the field of management education research.

... ..

IN THE DISTRICT COURT OF THE UNITED STATES FOR THE DISTRICT OF COLUMBIA

IN RE: THE ESTATE OF

JOHN W. WILSON, DECEASED

vs.

JOHN W. WILSON, JR., ADMINISTRATOR

et al.

Filed for Record and Indexing

on the 10th day of May, 1914

at Washington, D.C.

Witness my hand and seal

this 10th day of May, 1914

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1914-1915

CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL.

1914-1915

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL.

1914-1915

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

CHICAGO, ILL.

IN TRES LIBROS Artis

ET ANIMA

clara, perutilisque explanatio

Ad mentem Subtilissimi Doctoris ma-
riani, & Theologorum Principis

SCOTI,

Per F. Petrum Ximenez a D^o Joseph,
Seraphici evangelici Discalzeati
instituti alumnum, & in Conv.^{tu}

S. Bernardini & Bor.

nos Artium non

digne Lectorum,

inculte

elabo-

rata.

PROLOGUS PROÆMIALIS.

Eccce (perchari fratres, verbos, dy corde, dilecti in dno filii) ecce qd cupio, com-
 video, quod speravi, id teneo. Cupio pater oia mea, ut ai nre nobilitate cognosca-
 mus; et id iatua patre ad id pre manibus tenemus. Cupio quidem, nq qui anime
 sue dignitate et excellentia ignorat, rationale bndu dñi, potius huc huc debet: hinc dñ.
 Aug. lib. 2. de spiritu, vñ, alii dñ nobis huius modi leacordia laborantibus sic conqungat:
 magna e' inquit, negligentia nescire, qd illud sit, quo celestia tam profunde cogitamur;
 1) quo nabilia qd sub bñndagione investigamus; et dñ ipso quod creatore qd sub bñndagione
 desideramus. Non e' res peregrina, nec longe quærenda a nobis. Animus e' quo ita sapimus,
 2) nobiscum adest, tractat, loquitur, et intus testatur: datu e' illi qd ingentiu reru secreta scire;
 3) et se ipso cognoscere n' possit? hinc merito ad dñu dñi affixæ erat inscriptio, nosce
 te ipso; quasi a templorū limine accendens, qui ai sup nobilitate n' cognoscit. hec e' illa
 que ab ore filii dñi prodit, quæq protoparente limbo iacentis exstitit, et animam, dy dñu
 spiravit in eo, spiraculo vite. hec e' qd, p'p'q huc ad imaginem, et similitudinem uni, et dñi
 dei factus e'. hec, qd a dñu, et in cuius p'p'ione sup' dñu accipitur, et bñd' e' bñd' p'p'one
 bñd'. Ut ag ita sit, vñ vñ p'p'one cognoscere, p'p'one bñd' e' bñd' p'p'one
 atq; dñu vobis, ut dy quod dñu accipiat in oia dñu illud dñu, anima
 mea in manibus meis semper, sint p'p'one lucere, accendat in ma-
 nibus testat, ut huc boni operis implenti illud, qd in dñu
 bñd' e' bñd' in ore, et legu huc n' sum oblitus: et dum
 ita impigri faciat; anime p'p'one
 sciq, p'p'one, et p'p'one in
 bñd' e' bñd' p'p'one
 p'p'one e' bñd'.
 Amen.

Propterea huius et nobilissimi entis dignitate percipiendæ diligenter animo, p'p'one
 studio huius tractu hunc elaborabit, huc in hoc libro dñu: in 1.º referat, et referat
 exatata sententia antiquorum circa nāq, et qd dñu. In 2.º ai dñu, et dñu, ag itq
 dñu e' in dñu, et dñu dñu, et dñu dñu in p'p'one. In 3.º dñu dñu dñu
 lectura, cui dñu p'p'one ag it. Qd dñu dñu, qd dñu dñu, qd dñu dñu
 dñu dñu; ille materiq dñu dñu, huc dñu dñu dñu dñu, et dñu dñu
 in dñu, 2.º dñu dñu, et dñu dñu, et 3.º dñu dñu dñu. Nonnulla hic in-
 ter e' ag it dñu, omittimus 2.º p'p'one, quæq dñu dñu dñu dñu, qd dñu
 dñu: itaq supponimus 1.º, hunc tractat, ut p'p'one dñu dñu, huc p'p'one, cum p'p'one
 are adq, dñu e' corpus nāq animat, ut tene dñu dñu. 2.º et quodlib. 3.º, nq
 dñu n' e' dñu, nñ p'p'one dñu ad corpus, et in p'p'one. Supponimus 2.º, hanc
 animat dñu sciq e' p'p'one simplicitate, quia in p'p'one dñu dñu dñu
 dñu. Supponimus 3.º, hanc animat dñu sciq in p'p'one nāq dñu p'p'one nāq
 qd dñu in dñu dñu) e' dñu nobilissimq; qd dñu n' dñu a dñu adq
 dñu p'p'one, nq dñu dñu n' dñu dñu, dñu dñu dñu dñu dñu
 dñu, qd dñu e' corpus humanu animat, qd in dñu dñu nāq dñu p'p'one
 p'p'one h'et. huc, vñ dñu dñu dñu dñu, in dñu nomine incipiamus.

54

Q^o. 1ª quid, & quoruplex sit anima?

animae humanae est spiritus est duentium, et quidem quiddam a se additamentum. Ita enim spiritus
 humanus dicitur. Nec melius dicitur, et bonitas predicti spiritus parabit, quod singulas eius particulas
 delectando. Dicitur autem actus, quia anima est tota vera facta, in hoc dicitur quod substantia, et acci-
 dentibus; ad idem actus habet locum generis. Dicitur primus, non simpliciter in existendo, quod sic solus
 actus est actus simpliciter; sed in informando, quod tunc anima dat corpori esse simpliciter, seu substantiale;
 ad effectum factum accidentis, quod non dat substantia, cui informari adesse, nisi esse 2°, et 2°, et ideo factum
 accidentis actus 2° vocatur. Ergo, ly 1us dicitur, quod anima est actus informans corpus, ut dicitur.
 quia ab Angelis, qui licet aliquando ingrediuntur corporibus, non tamen sunt actus informantes, sed spiri-
 tus assistentes, et ita non actus 1us. Dicitur corpori spiritus organici, id est ut anima distinguitur ab aliis factis sub-
 stantiis, quod non nisi magis sunt actus, id est quia non corpori extrinsecis, et catholici, nec corpori mate-
 riali, ut trianguli, sed corpori naturali habenti partes dissimiles, et heterogeneas, quibus diuine operati-
 onis, et muneris occurrunt, anima est actus, seu facta substantia. Obicitur Anriq. potest esse habendi quia
 corpus, cuius est anima per se actus, est per se potest ad idem actum, et ita per se ponitur in potest ad idem actum habendi.
 Quo dicitur predicta sic explanata spiritus sit quiddam a se additamentum, deinde spiritus dicitur d. 12. q. 1.
 n. 19. et dicitur, quod in illa ponitur corpus, quod minimum est. Et anima est, sed magis ad illud anima dicitur transien-
 dentis ordinis, tanquam per se actus ad per se potest. Ergo quod predicta spiritus est duentium, et tenenda.
 Obicitur per Tho. 2. anima dicitur: nihil magis habet

Obicitur per Tho 2. 2. ad 2. dicitur: nihil magis habet
quandam aq. esse, quae nullius corporis sit actus: 1. 2. = 2. 2. Corpus plantae non est organicum;
Idem vegetativa est actus corporis plantae: 2. 2. ad 2. ut sic non ducitur esse actus corporis organici.
= 3. 2. actus 2. 2. est perfectior quia posterior, 2. 2. 1. 2. Idem autem est perfectior quocumque corporis actus,
et vivens: 2. 2. ad 2. non est actus 1. 2. Major propterea, quia posteriora generatione sunt potius perfectiora.
= 4. 2. per se corporis actus non est actus; Idem actus 1. 2. corporis potius habere vitam: 2. 2. ad 2. dubia
definitio ducitur actus a definito. Immo nec ducitur a definito, quia actus advenit corpori per ha-
bentem figuram corporis: 2. 2. ad 2. actus 2. 2. corporis, non tenet 1. 2. = 5. 2. definitio non ingreditur indi-
finitio ne; Idem idem est dicere, actus est actus corporis potius habere vitam, ac si dicatur, potius habere
aig: 2. 2. 2. 2. quia vita subiacet in actu per se ipsa actus, et dicitur per se ipsam, vivere in viven-
tibus est esse. Pro ad 1. 2. 2. 2. utique aliqua potest dari actus, quae actualiter nullius corporis sit actus

ag: 29
 fibur e' esse. Præ ad 13, qd' utiq' aliqua p'ter d'ia'ia, quæ actualiter nullius corporis s'it actus
informans, ut d'ia'ia r'ationali separata e' a corpore; nec alius vult d'his. Non t'm p'ter d'
ia' aliqua ia', aptitudinaliter s'it actus corporis; atq' ita minime falsificata de finio aq',
quia verba in Op'ione n' dicunt acty, Id aptitudinē. = Ad 24 nego m'ior; quia
sicut corpus plantæ n' s'it ita organicy, sicut corpus animæ; h'bet t'm p'ter d'ia'ia q'ue
valentes organicy, Inq' radix, p'p'iaq' alimenty s'it, h'bet v'ic' oculi, Cortex petii, et medulla
Cordis, &c. = Ad 34 nego m'ior. Ad quæ b'ia' dicty e' iq' alibi cy d'r, q' illud p'ologu' e'
uery d'it'it, quæ sunt e'ius d' generis, seu p'admenty; sic f'ia' corporib'it' r'esp'it m'ior e' p'ec-
fectior, quia posterior, et r'esp'it aq' e' imperfectior, quia p'iora generatione, sunt enim o'ia' e'ius
de g'neris sub'it'it. p'ec'ior e' quilibet actus 2us v'ic'it' s'it accidens, licet s'it posterior, n' e' d'o
perfectior, quæ actus 1us, seu ia'. Ad 44 nego m'ior; quia f'ia' corporib'it' e' actus m'ior

[illegible]

Q^o 2^a. in quo consistat ratio, seu conceptus Vitæ in actu 1° ?

do, scilicet: **Actio:** Ratio, seu deceptus virg in actu. Dicitur in proprio interius movendi se immutandi
se ad acquirendam aliquam perfectionem indebitam ipsi viventi. Et ex pro instanti sue genera-
onis. Ita Boncius, et alii. Probat 20. **Actio:** Ratio, seu deceptus virg. Dicitur in eo, quod dicitur
in creato, et nulli non viventi dicitur; sed talis est perfectio assignata deceptus: 20. de. Probat mi-
or quoad 19. parte: planta, brutus, homo, et angelus, sunt tria viventes creati; sed quodlibet
ex his institutum in sua dispositione, et naturali statu, habet propriam internam producendi in se aliquam
novam perfectionem indebitam sibi pro instanti sue generationis: planta enim novam augmentacionem, et nutri-
tionem: brutus exum. et augmentacionem, nutritorem, et actus motus, audiendi, videndi, et: homo intellectum
ista, et intelligentiam, et volitiones: angelus intellectum, et volitiones: et perfectio deceptus, seu internam
proprium dicitur omni viventi. Probat 21. 22.

Aliae in claustris marinarum Martini, & peruribus aliis, scilicet,

(Quod et mihi docuerunt cellis) quod per dicta assignata ratio, seu conceptus unus in actu 1o, non potest verificari de Deo; tu quia deo repugnat aliquis novus, expressus non habens perfectionem producere immansibilem, seu in se ipso, aliter posset Deum habere aliquam perfectionem deitatem distinctam. Tu quia pro omni immansibili, expresso subeunte est deo debita, immansibilis omni sibi possibili passio: quod est divina in actu 1o non distincta in eo quod deus habeat propriam immansibilem producendam, seu conceptum hunc aliter, cuius perfectio indebita deo pro aliquo instanti. — Rependat solent deitate cum deo hinc, quod hoc non est deus, quatenus tale vivere est, in vero quatenus vivere est: itaque deus.

aut n̄ incipit, nisi in illo tempore, pro quo fā su perfō n̄ h̄bita debet. Sicut licet
catulus n̄ h̄beat viūq ante nonū die, n̄ tūc dicitur Cecus, quia vīu n̄ debet. Inā-
lita illi pro illo, sed pro alio tempore; quod quidq alio tempore accedente, si Catulus
tunc vīu n̄ h̄beat, diceretur Cecus, vīu pōa laida violentiq pateret. Lapidē autq
semper, et pro semper, quandū ē, debet Ināalita Centay. Ad 40: si vīu solo crea-
ret intēōne, ut pter, ipsq intēu hōi pōneret, hōō p̄ illq vīueret; sed illa n̄ est a
ppio intēōne immāentē acq̄sita. 20. Et mīor, quia illa intēōne vīuabī. Et mī-
or, quia omni gōa vīu, ā qua tūc intēōne est p̄cedēda, ē valde cōtinca hōi. 50. cog-
nō, qua singulū se ipsū, et dū cognoscit, ē vīuabī; sed ē ita debita singlo p̄o l' in tūc
dicitur centay lapidē. 20. Et mīor: idēo lapidē nāalita conuenit cū centay, et hoc illi
semper debet, quia semper lapidē h̄bet p̄o ad illud; sed etq singlū in 10 in tantō h̄bet p̄o
ad intēōnē: 20. Et. Ad 45 dīdīng de mīor: hōō p̄ illq vīueret vita intēōnālī;
semper creata, sed; vita p̄ hīc su p̄o dēductīva, n̄ gō. Nōtīng etq mīor: ē est a p̄pio
intēōne p̄o dēductīo, seu efficiēti, sed; op̄eratiua, p̄cipiente, seu tendēte in ob̄y salū
cognōnē, n̄ gō; quia xīuā hōō virtutē suī intēōne op̄eratiua tendēt in ob̄y mēdīantē
tūc cognōnē, atq ita intēōnālī vīueret; n̄ tūc vīueret p̄ hīc, siquidē p̄ hīc su effici-
entē n̄ p̄o dūct illq. sed nūq p̄o dūct hīs intēōnē est ipsū dū vīu p̄ hīc mēdīantē.
Dicō, gō n̄, quia dū illq immāentē n̄ p̄o dūct. — Ad 54 p̄o dēductī, quā falsa
sit mīor, quia singlū, ut Ināalita existat in 10 sui in tantō, nullq necessāo acq̄sīt
intēōnē, n̄ ad statū Ināalē p̄cedēt necessāo solū id, sine quo xīu est in statu vīo lento;
singlū enim et si nihil op̄eretur, n̄ idēo violentaretur, sicut si sol nihil in hēc in flexione
p̄o dūceret, ut post iudicij euēniet, n̄ idēo est in statu vīo lento. Ad p̄o hōōnē dīc,
gō centay debet lapidē, n̄ p̄cipi, quia p̄o, sed quia xīgīq h̄bet ad illud, tanq̄ ad
eius nāale nūuāq, et ita gō patitur violentiq, et tendit in cōuēnē; n̄ sic cogit singlo.

Non loquimur de divisibilitate mathematica atque; neque supponimus, quod unlibet atque sic principii
et oppositi et genere, et differentia, et parte divisibile. Nec de divisibilitate physica in partes
essenciales; neque supponimus, quod atque sic ita indivisibile, seu non oppositum et materia, et forma, sed ipsa
atque sic forma substantialis, seu decet istud: si enim forma substantialis mater et materia, et forma, sed ipsa
de processu in infinitum, neque de illa alia forma idem esset; sequetur 2o, quod nulla forma substantialis
esset actus sui, neque ut ait Origenes 1. d. 393. sub n. 6. quod enim includit aliquid potentialiter, non est
actus; sed quod materia et materia, includit aliquid potentialiter: et sic. Loquimur atque de divisibilitate inte-
grali, seu in parte substantialis integralis. Circa atque intellectus autem Catholicum invenimus, esse
integraliter indivisibile. Circa aliam vero differentiam, neque Thomam invenimus, quod atque atque simpliciter
perfectum, ut sunt septem, et plantarum, sunt divisibiles; alii vero perfectum indivisibiles sunt,
sicut ad rationalem. Itaque quidam statim unius sententiam opinio, cum quibus sit.

remaneat, et virtualiter operante. Iam in re iniqua e' testimonium d. Aug. referenti, qd cy rubica-
re ipse in Campo Tigris, vnde dicitur, ibi sunt multiplex in plures partes, singulas eundem
remaneat motu, quod habebat totum aial ante divisionem, ac si quilibet pars integre fuisset aial. 29.
Probatur ite ipsa 25 pars substantialem aialis perfectioris
Iam Thomistas, quorum nullus negat, hanc aial esse educatam, et dependens a maiori. Nunc sic:
Dixi equum, et leo per nutritionem acquirit novam partem maiorem, scilicet novam partem maiorem informatam
ab aialis sua procedente ab aliqua ipsius sui relatione; sed alia parte sui dicitur pro-
ducta. Si 24, 25 ipsa sua, seu a leonem habet partes, et sequens e' divisibilis. Si 24, 25 de
effectus dependet simul a duplici causa ad quatuor, scilicet ab una ad quatuor, et ab alia maiori
quatuor. Probatur. sua, seu aia procedens dependens totaliter, et ad quatuor a billa maiori, in qua
e' introducta, et elegit educata fuit; sed per nutritionem addit novam partem maiorem; a qua
dependet, et educata illa eadem sua: 29 ad quatuor dependens a maiori procedente, et simul a no-
va parte maiori subsequente. Ipsi a duplici causa sui. Minor e' eadem, quia sua educata, et minor
dependens a maiori, quod informat; 29 si illa nova pars maior informat ab eadem procedente
sua maiori, hoc quidem educata de ipsa nova parte maiori, et ab ipsa dependet. Probatur hoc:
Videmus perfectum, et eo. continua actione a maiori dependens plures, immo et omnes partes maiorem
ut tenent Thomistas, totam maiorem sit nova pars maiorem reparatio, medio alimento in sub-
stantia alibi dicitur. 29 probatur sua substantialem, seu aia ipsius leonem quatuor partes dependens,
et alia d. novo acquirere debet; et sequens n. est indivisibilis. Proinde quia sua necessitas
adventu ad destinationem subit, a quo substantialem, et dependens; sed iuxta Thomistas, ab uno pecu-
latum, seu procedens succedere partes maiorem, a quibus sua dependens 29 pars maiorem proce-
dunt partes sui, seu animae dependens. Vel sic; sed probatur, remaneat tota sua, deducta, seu
recedentibus partibus maiorem, a quibus dependens. 29, si ipsa sua remaneat omnia in depen-
dens a maiori, qd e' ipsius substantialem rationabili; sed dependens in esse a maiori, et quoniam fuit educata;
qd partes implicat, et quia dependens in esse a maiori, et quia dependens a maiori posteri-
ori, et dependens debet esse posteriori suo suo dependens. Denique arguitur: sua indivisibilis
e' tota in toto, et tota in qualibet parte subit informatam; sed hoc e' privilegium solius aia intelligentis.
29 quia nulla alia substantialem sua e' indivisibilis.

ad modum recipientis recipit; scilicet materia recipientis in corpore et sensu, et divisibilis: 29 et ipsa
et sensu, et divisibilis. 29: experientia dicit, qd motus totus huius, adhuc cor palpitans, et e' d. qd
caput abeunt se mouere, et loqui, nonnunquam vixit: 29 quia in illis partibus habet aliquam
partem aia. — Ita ad 19, qd illud axioma n. debet ad illud rigorose intelligi; alia aia rationalis
debet esse maiori, organica, et corruptibilis, sicut corpus. unde dicitur: substantialem, et virtualiter
ad modum recipientis recipit, et cetera, substantialem presentem. Suscipit enim, qd aia obsequium emittit
sit virtualiter, et equivalenter divisibilis, ut partes recipit in corpore substantialem et sensu, et divisibilis.
— Ad aliud dicit, qd si cor palpitans, adhuc ab eo n. movetur aia, cy sit 19 b. vivens, et vivens mo-
vens. Vel dicit, qd illa palpitans, motus, et locutio capitis abeunt aia per a spiritibus ani-
matis, et vitalibus, in quibus adhuc manet imperium, quod aia parte ante impertit. Vel dicit, et quidem
qd hoc tribuendum e' miraculo, ut in magno apostolo gentium celebrat, cuius caput abeunt sepe
nomen Iesu protulit: et similitudine substantialem huius et ceterarum referunt.

29: si aia rationalis est indivisibilis, sequens,
ipsa differt a se ipsa, esse in pluribus locis, et habet simul motu, et quies. Sed non tota esset in di-
versis partibus corporis, quod inique dicitur, sum in diversis locis, et una pars corporis quiescente,
alibi movetur. Et si sequens, qd quilibet pars non esset huius, et intelligeret, n. quilibet huius
et tota aia cy sui possit realiter ipsa et identificari. — Ita n. d. 19 sequens, quia huius
manus, et per inique dicitur, in inque aia in illis dicitur a se ipsa. Manus enim, et per dicitur
manus, quia manus e' in loco sibi ad quatuor distans, et distans a loco ad quatuor pedum. et
inque quia manus e' in loco sibi ad quatuor distans, n. singule partes corporis sunt
manus aia n. in pede tanquam in subit, loco sibi ad quatuor, n. singule partes corporis sunt
subit, loco maiori quatuor ad quatuor, et ideo sicut tota sit in singulis partibus inique d. d.
partibus, n. inque ipsa dicitur a se ipsa; sicut n. dicitur Deus a se ipso creditur in omnibus locis
distans huius locis, n. sicut Deus e' illimitatus ad omnia loca, ita aia e' illimitata ad omnes par-
tes corporis. Tota aia continetur in motu, et tota quiescit, sed sine distractione, quia hoc
realiter dicitur 24 aia, et aia partes corporis, quatuor una movetur, quiescente alia: 24
si corpus id est partes aia distractione totum quiescit, et simul totum movetur 24 aia, et aia locis
in quibus simul potest esse; cum et hoc id est dicitur, quod in pluribus partibus corporis tota simul, n. est?

[illegible]

pro. Truncus adhuc vivit, saltat, et volitat. Ad aliud dic, quod illa ratio equi probat indivi-
sibilitatem aë perfectam, et imperfectam, nam ita locutur tota dicitur, et fugit, si cedat in sola
canda. Unde dicitur antequam, non cogit. Et dicitur enim sensibilibus in una parte lya ratio
to minime species ad sensum interitus, qui, apprehensa dicitur tota dicitur ad lumen tota
diversionem modo, imperat a lumen omnibus corporis partibus, ut remedium querant, et ipse habitus
consequens quod sensus imperat. Unde dolor non migrat de una parte ad aliam, sed
species eius producta in sensu interno, cui per sensum partes alie corporis etiam participant,
et remedium querunt. Et hucusque dictum colligitur dicitur inter aë rationalem, et aë ali-
um aë alium perfectum, nam ab eis pede huius, deficit informatio, quia recedit aë a pede pro-
prie ipsius subditi incapax et deficit organizationis, et debito temperamento, solus aë manet
ab illo separata. Recedit aë ab equo per ab equo, non solum deficit informatio, sed etiam ipse
partes aë, que pede informat, perit quia ob dependens eius a mae, et a debito temperamento,
ita in vivo, quia in informando.

9°. 4^a. Quanam partes Viventis informantur ab aā?

solidi, ut caro, ossa, nervi, cordis, et dentes, informantia ab aliis. Probata de dentibus, et
quibusdam aliis difficultatibus, in Galieno de morbis acutis: libro 2. cap. 9. dentes sunt
eiusdem fere naturae cum oculis, nigri sunt in corpore, frigidi, et sicut durus, sicut ossa, quia iuxta oculos
sunt animata, inquit dentes. Ite, dentes crescunt per insensum, habent nervos, et venas,
per quas alimuntur sanguine. Et hinc quia non solum augentur in infirmis, sed etiam in sanis a parte, in
cavalibus dentes in tenera etate sunt sicut acies, et postea uti parte dilatantur, sic crescunt. Ite

54

Phone

2.^a Ichio: nulla pars fluida, u

Alleg. probat. ratione theologica: extra Trident. sess. 13.

Ita 29 relatione R² 1° et 12. ubi dicitur: anima

132 hyst. aial. Cap. 19. dicente: Sempus

2. = 3. & Innocentio 3. in ex. 11.

Plac ad 14, qd uia ad Caeni in sanguine e, sanguis in conseruato, n uero sanguis
infectio informacionis. Cuius enim in aia iia. Sanguis a sanguine, uero deficiente, deficiat
partes animae Caeni ob defectu alimentu naturalia. Nemo autem ag in Corpore, quo ergo seru
lia remotione dixit. Sanguis in Euangelio, n in solo pane uiuit hō: ubi supponit, qd vita
hōi in pane e; n quia panis informat ab a hōi, sed quia vita hōi dependet a pane sanguis
a conseruato nutrimento. itaq. — Ad 23 dōtūpō intelligi. Sanguis p immolatu
sionē in subitū abluendi animae, decto; morer. Sub fūa sanguinis animae, ngo. Sicut enim
dictū qd lignū ignita, seu fit ignis; ita aut Phū qd sanguis animae, seu fit uimē: et sic Phū nē
nū quia de ligno fit ignis, ita uero de mīa ligni ad fū igni, n uero qd materie fūa ligni, lignū
inductū fūa igni, seu fit ignis; itaq. uerū e, qd sanguis animae, quoadu uita seruati, quia
ex sanguine sanguis e immolatu alimento generatū subitū uita, dependet fūa sanguinis. —
Ad 33 deo animi, ngo Cōg. Dico enim, qd subitū n sumptus leebz Oūmz leebz panis nāg huma
nū uiuenti, nisi p pūz sanguis humanū eūg assumptus; sed mal inde inferre, qd sanguis sit
leebz panis nāg humanū, sed qd sit solū sine Quatū, seu nutrimento uerū uero nāg leebz
panis uiuenti, itaq. nec uerū uiuenti hōi sine sanguine, nec uerū humanū sanguis
potuit assumpti a leebz Oūmz sine uerū uiuo hōe. Nec aliud uult Inno uenit in pūz
dictū uerbis.

Quare: quare pars uiuenti sit sedes aī? n e dubiū, ubi sit aī;
e enim in toto Corpore. Id quare sit pūcipua corporis pars, a cuius uitali uerū uero
cebre dependeat? Ad qd nota, qd ex partibz solidis tres sunt pūcipue, seu magis pū
pales, nempe, Venter, thorax, superior, et Caput: in uicinis eūz residet uerū uero
cebre pūcipua, in uentre Jecor, seu hepā, in pectore Cōr, et in capite Cerebrū. Jecor
seu hepā e sanguinis, cebrezūq; humorū officina, iuxta Medicos: Situs eū e in suprema
uentris parte, ita ut stomacho incumbat, eūq; foueat: figurā pūcipū nāg imūz hōe, nq
in aliquibz animantibz uerū e, in aliis deo in plures partes, et uarias figuras secare: sub
stā eū e fere spongiosa, molli, rubra, et sanguinea, ac si uerū sanguis coagulatus.
Cōr pūcipū uerū in phrasi (sub) in medio aīaī nāg statuit,
et in thorace, seu pectore, sanguis in mīa minima aīe, colocatū; nq cōtū illud oblatū, et
illud involuit pericardio, quē e membrana quēq; firmissima, et talitū mīaī nāg
Cōr incluit intra pericardio, uerū, humorū quēq; cebrezū aīe. Cōr in hōe e aliquanto
breuius, et latius, quā in plerūq; magis animantibz, quia thorax in hōe breuior, et latior
e: unde Cōr e figurā pyramidatū, cuius bāsi mediū pectus occupat, cuius autē in
anteriorē, et sinistram partē inclinat: mīa Cōrdi e Cōr quēq; dura quasi media inter
Cōrē, et neruū, et claudet in infima, quā in superiori parte.

Cerebrū enim e corpus albu
et mole, magis in anteriori, quā in posteriori capitis parte residens: e fere uerū uero
in hōe, et in aliis animantibz, in hōe autē maiore illū quantitas iuxta capitis proportionē: Vtrū
eūq; plus cerebri hōe, quā fōrmis. Totū cerebrū in plures partes diuidit, nq 1. e ipsa sub
stantia, seu massa cerebri, quē dicūt medulla, quē inde circundant duz membranz menin
ges vocatē; quarū una cerebro propinqua, quia tenet magnū uerū uero, Via Mater dicūt;
altera remotior cerebro, sed clario capiti proximior, quia magis dura, et solida, Quia
Mater dicūt. intra cerebri medullā stant quatuor sinūs ad spiritūz aīaīz generatōē inue
nientes.

Ita itē apud oī, temperamētū cerebri debet esse frigide, et humidū; nq in in
calido, et sic cerebro fūebundū sunt mīaī, et sensitiōes, ut pū in fūe hōi, et pū capiti do
lore uexatū; licet a calore spiritūz uitalis et corde ad cerebrū accenditū frigide
cerebri aliquantūlū redundat, et temperet. Cerebrū eū nāg uerū uero quia uerū uero
imperū, (pū uerū uero nāg uoluntati) mouet, Cerebrū eū, motū cerebri e sternutū: quo motu se
colligit, et thāit ad expellendū qd noxiū, et decemendū, quē pū nāg fluit. unde qd in
torace Jecin, et in uentre singultus, hoc e in cerebro sternutū.

Spiritū autē animalis, seu vi
talis, e tenuissima pars sanguinis in corde, cerebro purgatū, seu decoctū, et inde ad fūuōnes
uicē pū partes corporis distribuita: fit autē hoc modo: Vitalis uerū uero in corde, qd e pūcipū
pūis fūis caloris natū, a quo spiritū uitalis ita generatū: a uerū uero uocata Cava (quē
quidā uerū uero, et dīfūit atq; pū totū sanguis sanguis in hepate generatū) distribuit ramū quēq; seu

Venula, qua fluit sanguis in dextrâ Cordis Ventriculo; cor autem perpetuo movetur. Motu dilata-
to, ut dicitur, seu ampliando, et comprimendo se; de quo dilata-
to, veniculus cum dextera repleta
sanguine, eoque ibi fervente ob calorem maxime, partem subtilem ipsius sanguinis placantem
in sinistram Cordis Ventrículo, ubi amplius perficienda, et subtilem finem accendit calorem ipsius. Tunc
Ventriculi: sanguis iste percolatur maxime subtili, et calido, alteriusque ignis fieri quod co-
loris effectus, spiritum Vitæ vocant a medicis. indeque de cor aperiens motu dexteriori movetur,
spiritum illic generat in sinistra Ventrículo inde per arterias fluit, ac per totum Corpus, et
vita tenetur, et quædam. Hæc pauca pro nra voluntate nunc sufficiant. Ad interiora autem
omni Vita, sed et præcipue esse cor, non vero cerebrum, nec jecur. Ita enim dicitur, sed præcipue lib. 3.
Exposit. anal. cap. 3. et 4. et Scot. 2. d. 16. 2. un. n. 13. Et præterea, inquit illud est præcipuum nialis
membrum, quod cerebro, statim moritur vitali; sed hoc Corde, statim perit Vivens, ut dicitur in præsentia;
et non ita cerebrum moritur, cerebro cerebro, aut jecore: et c.

DISP. 2. DE POTENTIIS Animæ in Comuni.

Diximus in Læa in Comuni quod advenit, et multitudine eius. Nunc autem de potentiis ipsius
in Comuni, quæ sunt velut manus, quibus anima efficit suas operationes, agere debet. De quibus
in præsentia tractabitur sermo, cum de qualibet anima in præsentia, et sermone dicemus.

1. Quomodo potest distinguantur ab anima, & inter se?

Loquimur hic generaliter de potentiis cuicunque anima, licet ad Aristoteli præcipue mensio fiat
et voluntate. Notandum autem ex 2. d. 16. 2. 1. sub speciali, et subtile in præsentia hoc punctum
pertractat) n. 13. quod non loquimur hic de potentiis significatione, seu prout dicitur respectu ipsius ad præsti-
piam; sed magis hanc, et pro denominatione, seu prout est præcipuum fundamentum relationis causalitatis
ad actum. Sic enim est immediatus proprius operantis anima. Hæc autem potest alia est organica, in
sunt omnes potestates vegetativæ, et sensitives, quæ organum corporis utuntur ad suas operationes effec-
tuandas; et præter ista potestates duplicem accipiunt, et præter, et impletæ. Impletæ sunt in præsentia di-
citur de virtute, seu perfectione anima, et ex organo corporeo, itaque potest virtus dicatur, seu fieri in aliquid
organum oculi, et virtus, seu perfectio anima illud informans. Impletæ vero sunt præter dicta præter ipsas
potestates perfectionis, seu virtutis anima, quæ ex organo deunt ad alia vitalia. Alia autem est potestates inor-
ganica, seu quæ nulla in instrumentis corporeis utitur ad suas operationes, et talis sunt intellectus, et vo-
luntas. Quæ enim non quæritur de potentiis organici impletæ / sunt in clavis, et ab anima, et inter se
liber distinctas, cum præter materiam anima sine illis, et quilibet sunt alia, sed et impletæ, seu præter
aliter sumptis pro ipsa perfectione anima, ac etiam de inorganici impletæ. Thomæ tenent, potestates
esse accidentia realiter distincta ab anima, quia subiecta mediis accidentibus operantur. Nominales
autem præpositas tenent, potestates nullo modo ab anima, nec inter se distinguuntur. Inter hæc extrema mediatur

Nota conclusio:

potestates anima non distinguuntur realiter ab
anima, et inter se: bene tamen formaliter a natura rei. Ita dicitur, et c., quæ ad sequentia spectant, et alia,
qui Nominales. Probatur 1. potestates Thomæ, ratione 2. d. 16. n. 14: illud enim præcipuum
in natura, quod melius est, si possibile est: sed præcipuum sine multiplicitate malior, et possibile est inter
subiecta, et cum potestates: et hæc, et cum potestates, non multiplex, seu una entitas est. Et magis, quia natura apper-
tur, quod melius est, si possibile est. Et magis magis ad hoc præcipuum, quia una nobilissima natura, non quod
melius est; sed ipsius Dei subiecta, et potestates sunt una entitas: et quia hoc melius est. Et præter 2. potestates mi-
nor, quia possibile est, subiecta creaturæ operantur sine mediis accidentibus, ut præcipuum in præsentia; et
omnes illæ rationes hinc habent locum, et præcipue de potentiis anima vegetativæ, quæ habent præter subiecta: et
possibile est, anima præter subiecta, et sine mediis accidentibus operantur. Sed non operantur, nisi
per potestates suas: et quia cum potestates non sunt accidentia, sed distinctæ præter additæ entitates. — Ipsi
magis præcipuum inferior anima est præcipuum agendi præter subiecta, et ab his aliqua realiter distincta
magis: aliqua præter inferior anima est præcipuum agendi præter subiecta, et ab his aliqua realiter distincta
superaddito, ut præcipuum calore, et alia qualitatibus activis; hoc enim est nobilitatis, alia
non præcipuum: et hoc præcipuum inter se tenent anima, quæ in facibus qualitatibus. Probatur 2.

alia ratione 2. anima est præter præcipuum activæ voluntatis, et intellectus; sed anima est, si agatur præ
potestates realiter distinctas: et c. Probatur minor: illud, cui præcipuum a cum duobus actibus suis, non præcipuum
præcipuum actus 2. sed intellectus voluntatis sunt actus 1. intellectus, et voluntatis: et de his præcipuum præ
hæc, duobus anima, ipsa anima non præcipuum præcipuum intellectus, et voluntatis. Sed de his præcipuum sunt acciden-
tia realiter distincta ab anima, duobus anima præcipuum actus, ut præcipuum: et c. — Ipsi magis 2. d. 16. n. 14:

9. 2. an, & quomodo P^oa per actus, & actus per
obta specificentur?

speciales operari. Ad qd' e' notandum, qd' obij aliud e' adqguaty pōg, itaq' equatū sit utriusque
sphaerae et latitudo; sic vixq' (ut e' d'muni loquimur) reipm mltū, et bonū reipm voluntatis. Aliud
autē e' obij inadqguaty, et e' qualibet parte d'mni sub obio d'muni, seu adqguato. Simi literaq'
actus, alius e' inadqguatus, et e' quilibet pars actus, quo pōa ferit in obij d'go; alius vero
e' adqguatus, et e' ille, quo pōa tendit in obij adqguaty; quo pacto initia ut absolute supponit
e' actus inadqguatus initis, Visio oculi, et auditio pōg auditivae. Ceterū enim, pōa n' desumunt
et d'mneq' unitis, et d'mneq' ab actibus inadqguatis; alios datur una pōa a d'atentis, et alia ad
obscensū, immo tot entis pōg n'q, quo sunt actus vitales. Ceterū itē, qd' de unitis obij mātis n'
pōt desumi, seu argui unitas actus, nec pōa; n'q' p' d'mnos actus, et d'mni pōi pōt
attingi idē obij mātis, ut idē corpus a pōa univagūa coloraty, ab initio, quia reipm et a vo-
luntate, quia bonū: unde loquimur d' obij fratribus. Itaq' d'mni

obviam adaequatare sufficienter inferre dicitur specifica potestas; non magis per se. Et 14, quia
quolibet potestas habet obiectum suum adaequatum, et haec quod scilicet tendere non potest: ergo quilibet obiectum adaequa-
tum sunt distincta, necessitas est potestati inferre potestas ad illa esse distincta. Si enim hoc obiectum sub
ratione fructus coloris est attingibile a potestate univa, ut ab auditiva, inferre et quidem, univque
auditive non esse eandem, id distincta potestas. Et 24, nempe, quod non per se, seu ex sola distinctio spe-
cifica obiectum potest inferre distincta potestas; nam stante unitate obiectiva et fructus, quod magis, per
stare distinctio specifica potestas. Et 25, in voluntate quod distinctio specifica potestas sunt, et tunc obiectum
adaequatum per magis, quod fructus et tunc est idem in diminutione scilicet sententia nempe, tunc sub ratione
entis. unde bene inferre, obiecta fructus adaequata sunt diversa, ergo et potestas sunt diversa; non magis
est una. Itaque distinctio potestas inferre etiam potest ex diverso adaequato modo tendere et in obiectum, nam
si voluntas semper tendit modo libero, et in illius modo naturali, satis ex hoc arguitur distinctio habere
potestas; in quo tunc est. Et 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 7

Colligitur etiam, quod de distinctione actuum adaequatorum, prout, et debet necesse inferri de his praedictis
est; quia licet circa id obiectum sub eadem ratione fiat possumus invenire per speciem distinctam, et actus
valde diversi; actus tamen adaequati semper ambiunt totum obiectum, et differunt per, et per se, et per
ca actus huius lineae adaequati non prout in eis distincta a potestate circa actus alterius adaequati lineae:
sicque intellectus, et volitio, vis, et auditio, necesse inferunt potestatem distinctam, quia quidlibet ex illis actibus
est ita suus per adaequatus, ut excludat ab illa quolibet aliam ex illis.

Dicimus 2°: de his actibus
eodem modo colligitur de distinctione obiecti, ac colligitur de his potestatem. Videlicet: de distincto obiecti finalibus
sufficientia inferri specifica distincta actuum. In hoc praecipue. De 2°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 3°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 4°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 5°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 6°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 7°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 8°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 9°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 10°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 11°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 12°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 13°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 14°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 15°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 16°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 17°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 18°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 19°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 20°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 21°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 22°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 23°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 24°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 25°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 26°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 27°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 28°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 29°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 30°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 31°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 32°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 33°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 34°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 35°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 36°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 37°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 38°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 39°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 40°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 41°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 42°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 43°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 44°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 45°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 46°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 47°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 48°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 49°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 50°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 51°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 52°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 53°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 54°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 55°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 56°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 57°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 58°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 59°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 60°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 61°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 62°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 63°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 64°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 65°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 66°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 67°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 68°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 69°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 70°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 71°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 72°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 73°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 74°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 75°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 76°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 77°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 78°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 79°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 80°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 81°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 82°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 83°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 84°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 85°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 86°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 87°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 88°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 89°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 90°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 91°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 92°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 93°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 94°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 95°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 96°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 97°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 98°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 99°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur. De 100°, in intellectu et accedente, et de sub-
stantia in eodem intellectu specie distinguuntur.

LIBER 2us DE ANIMA.

De anima in omni latere egimus in 1° libro; nunc autem ad singulas in speciali animae divisiones.
In hoc 2° libro de vegetativa, et sensitiva habita, et de intellectu, et de ratione, egimus, ut ante quod tem-
pus praeterit, ad 3° librum de anima rationali, qui praecipuus, et ultimus est in hac animae divisione, perveniamus.

DISP. 1^a DE ANIMA VEGETATIVA.

Q^o UNIC. Quid sit anima vegetativa, & quae illius potestas?

Pro 1^a solvenda parte multum iuvat quod circa quiddam, et de his actibus in omni
divisione, neque de quibus anima vegetativa in omni anima. Et actus corporis per se vegetati-
ci potestas vegetativa habet. Alii in anima tractant de his. Sic est 1^a, et radicalis
de propriis nutriendis, et augmentandis. 1^a anima est quiddam vegetativa per additamentum, 2^a vero
descriptiva. 1^a per ordinem ad corpus, 2^a vero per ordinem ad actus suos potestatem, seu potestatem
data. Et si dicas, quod anima vegetativa est etiam proprium generandi sibi simile, neque ita illi anima
in his 2. anima text. 49. — In 2° potestas generativa, licet aliquibus, non tamen omnibus animabus vegetati-
vae inveniatur, neque sunt quaedam species plantarum, et quaedam animalia, quae non nisi ex parte vegetati-
vae generantur: unde Christus in anima vegetativa per se vegetativa, et magis naturae, non vegetativa vegetativa vegetativa.

Haec igitur sunt in anima vegetativa potestates per se vegetativa
de generum unum) nempe, nutritiva, augmentativa, et generativa: quarum actus sunt nutritio, aug-
mentatio, et generatio. Nutritio est nutritio alimentis in substantiam aliam, seu corporis formati. Augmen-
tatio est praecedens quantitativae additio ex alimentis sumptione. Generatio est nutritio ab-
mentis 2^a in superfluitate in naturae similitudine. Itaque potestas nutritiva deservit, ut tractetur seipsum nu-
trit, augmentativa, ut perfectius molle acquirat, et generativa, ut species sui generis propagando
se, seu sibi simile generando. Unde alimentum 2^a substantia est obiectum potestatis nutritivae, 2^a quantitativae
augmentativae, et 2^a superfluitatis generativae. Et licet per se potestas vegetativa actus vegetativae
est alii ab anima vegetativa exercit, ut sunt tractatio alimentis, cognitio cibi, retentio utilis, superflui
et expulsio, &c., non tamen argunt distinctas potestates, nec numerantur esse distinctas habere, quia ad illas et
familiariter ordinantur, et ab eis potestates proveniunt.

Nutritio autem substantiaali plures actio-
nes, et alterationes praecedunt: 1° enim alimentum dentibus trituratur, et ibi fit 1^a alteratio; deinde
pelita in deorsum recipitur in stomacho, in quo cibum decoquitur, seu digeritur interno naturali
calore, addito etiam ab externo, neque calor solus iuvat ad fructum naturalem; ibi autem, nempe
in stomacho, nutritio cibi in quondam massam quasi lacteam, quae a medicis Chylum vocata,

54

9.12

Anima sensitiva, quæ est altera species animæ ut sic, perfectior vegetativa, et rationali imperfectior, ita immunita ad normam aliam animæ sensitivæ. e actus corporis phisici organici proa utiq[ue] sensib[us] libent[er]. Vel sic: a radice propriâ, quo subiectus materiam valens suas sensitivas operationes elicere. Nec aliud circa h[oc] præcipue dubit[ur] hic se offert, supponit[ur], quod circa animam.

Circa 29 part. Dicimus, qd pōi aī sensus sunt
in triplici differētia, nempe, cognoscitiva, appetitiva, et locomotiva: 1. pōi pōi rei sensi-
biles; 2. appetit. mody, et consequētia fugi, seu detestari in mody; 3. Anī descendit ad de-
quandū bonū cupidi, et fugiendū malū apprehensy. Pōi cognoscitiva, seu sensitiva, dividit
in intētiq, et extētiq, et ista in quatuor sensus, seu pōi extētiq, videlicet, visy, audity, gusty, odo-
raty, et tacty, et quibz istis in legem dī. agendy ē. Pōi loco motiva aī ac perfectā,
a qua procedit motus progressivus. Loc. in locy, et alia ē imperfecta, a qua quidq. pro-
cedit motus localis illius animalis, quē motu instinctivū, et determinatū, seu se dilatare, et
stringere, movent. Tandē pōi appetitiva dividit in irascibily, et cupiscibily, et qui-
bus alibi.

Quia hic immutabiliter solet, an per dicta pōg sint actus, & passus? Agendum
tenet, esse mere passus. Plā hinc, per dictas oīs pōas floquimus & explatū, actus, & passus
decurrere ad sensibiles. Ita qd. 2. 12. Gōa, et 1. d. 32. 5. Probatur: ty, quia pōas 2. d. 32. 5.
36. docet, aq. esse eaq. motus localis, augmētationis, & alteratiōis; sed n. nūi motus pōas 2. d. 32. 5.
pōas 2. d. 32. 5. ty a. passus, quia dicit pōas vitales actus & passus ad suos actus: &
et ius. = ty 2. d. 32. 5. quia actus vitales pōas a. passus vitales produci, et in subis animato re-
cipi; sed dicitur, ut pōas 2. d. 32. 5. et independem. a. a. n. e. vniuersi, sui animati: & 2. d. 32. 5. dicitur
ty a. passus, et a. a., et produci, et recipi actus vitales sensibiles: 2. d. 32. 5.

9:2a. Quid, & Quotuplex sit Obiectum sensibile?

Obij Sensu, qd communis apellat sensibile, communis quod ita describitur: est casus casualis, qd manifestat
singulari deinde, perfectivus sensui per intensionem sui. intimamque cy illo. Iuxta autem dictionem 4^a solutionis
necessario requiritur ad obij sensibile solent assignari: 1^a qd in casuale, nq debet immitti de speciei sui
que realiter per se est; et per hanc excluduntur negationes, etiam rationis, et denominationes dicitur. = 2^a qd
sit manifeste sui corporalis, et per hanc excluduntur res spirituales, que naturaliter per se non percipi neque-
unt; tan autem solum supernaturalia ponit sensui elevati ad obij spiritualia percipiendi; dupliciter dicitur
in materia de Visione. Negativa respondet sensui = 3^a dicitur, qd in singulari, quia ratione nra communis
n sunt sensibiles, quia intellectus solus est utilis, et sensus singularis. Ad 4^{am} dicitur, qd in accidentali, ut
tenet philosophus ibidem text. 63. et 64. et dicitur. 1. 4. 3. 2. 3. utlibi sapere; quare subiecta n, nra medium accidentibus
sensibili, nq si ab in accidenti esset separata subiecta, n nullo sensu perceptibili foret, ut ab inductione nra.
Ponit autem in de finitione, qd sensibile est perfectivus sensui, quia in via pda perficitur per productionem
et receptionem sui actus, que n habet, nisi obij in se, in sua specie intensionem unitam pda, ut illa
impleat, et cy illa debeat. Circa 29^{am} maxime tituli dicimus, qd sensus nra

3° pleat, et cy illa deus. Circa 2° partem tituli, dicimus, q^o obij. sensibile e' duplex; aliud
per se, et aliud per accidens. 1° e' q^o immutabile, et per se terminat actus sensationis, et ac se liber bim
mouendi, seu immutandi sensu: et tale e' accens materia corporum. 2° e' q^o n' mouet sensu ra-
one sui, sed ratione alterius, et parit n' nisi ratione alterius potest percipi per sensus, immo n' nisi
a posteriori, quasi acquirere dicta sensui: sic e' substantia materialis, quae n' nisi ratione accidentis et
quodammodo subsistentis accidentia ipsa per se sensibilia sunt prodeunt illa, dicta sensibi-
lia, eo quia de sensu percipit illa accidentia, in his infer, ibi esse substantia substantiam illam, cy
nequeant naturaliter esse nisi in subto substantia. Responsum: sensibile per se adhuc e' duplex

nempe, propriis, et immune: proprium est, quod ab uno tantum sensu percipi potest, ut sonus ab auditu,
 color a visu, &c. Sensibile immune est illud, quod non percipitur ab uno, sed a pluribus sensibus potest per-
 cipiri: Quing sensibilia immunea numerantur ut Hell, nempe, motus, quies, numerus, figura, et
 magnitudo; nam motus potest tactu, auditu, gustu, locutari percipi, siquidem per tactu, locutari, et
 sonu, et gustu possumus aliquantulum percipere, si res sensibilia ad nos distendat, et recedat; et
 similia quies, nam oppositorum eadem est disciplina. Itaque figura, et magnitudo per visu, et tactu

perceptionem sensuum dicitur per omni sensus et perceptibili. Ubi aduersus, quod hec oia accidentia
communia debeat sunt manifestare, id est, manifestare per se ipsum sensibilibus numeratis, et similiter
motus pro seipso sensibili motu per se et ceteris; ne scilicet motus ut talis imperceptibilis et per
sensum, et sit finalis relatio; nec tunc debet sumi illud male prout, et nudi sensus, ne sit per
bile proprium; nec finalis reduplicative, quia sic est imperceptibilis; sed specificative acceptum, quatenus
dicitur entitas male substantiatur. Ille recipit motus: unde cum videtur percipere hoc se mouere, non per
cipit relationem motus, nec prout aliquid coloratum, sed tunc motus specificative. Et sic similiter in
aliis.

Dubitabitur 1°: quodnam sit proprium duo, seu ratio mouendi per se sensibilibus? an scilicet ratio
communis; an potius singularitas ipsius sensibilibus. — **Respondeo** ad 2° d. 3. q. 1. n. 4. qd non singulari-
tatem, sed ipsa ratio communis est proprium duo, seu ratio finalis motus sensuum. Probatur ratione ipsius com-
munis. Sed obiectum mouet per se, cum illud recipit, 2° illud ratio rationis, 3° quod apprehenditur, seu prout
prout a ipsa ratione: et ceteris. Ratio est videtur, quia ratio finalis mouendi est ratio cognoscendi. Pro-
batur ratio: ratio cognoscens obiectum sub aliqua ratione, prout nequaquam illud distinguere ab alio
non habente hanc rationem, neque id est proprium distinctionis, et manifestum est; sed sublati et tunc circumstantiis,
sive accidentibus, scilicet, tempore, loco, et tempore, non prout sensus differens ponere, seu distinguere duo
singularia sensibilia: et quia non percipit illa 2° singulariter, in quibus differunt, sed 2° namque in
re, in qua deueniunt et similitudo. Minor dicitur, quia si ipsa accidentia et tunc essent com-
mune similia, tunc non prout sensus distinguere duo singularia equalia, ut sunt duo
successivi radii solis (radii enim semper innovantur), quos sensus ut unus percipit: et si duo
sunt equalia essent penetrabilia, nulla illorum differens perciperet sensus: et quia non percipit
illa 2° singulariter, in quibus differunt. **Dices 2°:** Species sensibilibus pro-
ducitur ab ipsis singularibus, neque accidentibus sunt singulariter: et quia obiectum singulariter mouet,
et ut ita percipitur a sensu. **Respondeo**, quia obiectum mouet, et percipitur 2° quod eadem species, in qua
representatur. — **Item** dicitur, quia tunc numerus singulariter non potest percipi prout. **Item**
dicitur 2° d. 3. q. 1. n. 5. ponitur numerus esse sensibile commune. — **Item** dicitur, quia scilicet, quod sin-
gulariter non habet propriam speciem in sensu, et si sensus perciperet hanc rationem, quod est abusus,
quia sensus non est abstractivus; et ideo dicitur, quod sensus est singulariter, et tunc videtur.

Respondeo ad 1° ad distinguendum: ut singulariter reduplicative
relationem mouendi, prout agnoscitur, reduplicative rationem finalis agendi, neque. Species quidem sensibi-
lis quod non ab obiecto ut singulariter, neque quia singularitas sit ratio finalis, sed solus solus necessarius
obiectum est enim id, ac si dicatur, ignis ut applicatur dicitur, ubi ly ut non denotat rationem finalis, sed
agendi, sed solus solus dicitur. — **Item** dicitur, quod numerus cognoscitur ut motus, quod est sin-
gularia ipsa cognoscuntur distincta per se, quod quidem sit, non per ipsam intentionem in diuersis di-
fferentis, sed per alias diuersas extrinsecas circumstantias, ut sunt locus, tempus, figura, magnitudo, et
cetera. **Item** dicitur, quod numerus habet speciem in sensu, neque ipsa ratio communis, sed ipsa singulariter,
sed aliter negatur singulariter. Sed enim habet speciem in sensu, neque ipsa ratio communis, sed ipsa singulariter,
ma se habet ut duo cognoscitur: licet ratio cognoscendi non sit singularitas, sed ratio. **Secunde** sequitur, quod sensus
sit abstractivus; quia sensus non potest ratio ut dicitur a singulariter, et singulariter ut dicitur a ratio,
percipere; sicut intellexit, quia abstractivus, prout percipere. **Cognitio** autem singulariter apprehenditur
sensu, et non intellexit, quia intellexit prout singulariter et tunc cognoscere; sensus vero non prout nisi obiectum singu-
larem percipere, licet non ut singulariter propriam intentionem habentem, sed ut singulariter extrinsecis circum-
stantiis percipere.

Dubitabitur 2°: utrum sensus possit errare circa sensibile? **Respondeo** affirmati-
ue. **Item** dicitur ab experientia; in qua infirmus percipit ut amara potum illud, quod reuera
dulce est. **Item** dicitur, quia dicitur quod infirmus percipit ut durum cuba, quod reuera molle sit. **Item**,
quia videtur tunc infirmus percipit ut nigrum, et ut rotundum, quod reuera alba, et quadrata sit.
Item, quia videtur navigantem percipit tunc litorem ut se mouere, et currere, quod reuera in
quiete tunc illa sit. Ita et in quibus pluribus aliis experimus, sensus errare in percipiendo
obiectum sensibile, in quo frequenter intellexit occasionem erroris, seu falsi iudicii; nec tunc ideo intellexit ne-
cessaria falsitas, immo ipse virtute sua reflexiva multo tunc corrigere erroris male sensuum,
iuxta illud dicitur 1° d. 3. q. 1. n. 8. dicitur: Immo dico, quod si de sensu error falsus, intellexit non deceptus,
quia semper habet apud se rationem, qui essent causa veritatis.

Dices 2°: Philo 2° d. 3. q. 1. n. 63.
docet sensus errare circa commune, non circa sensibile. — **Respondeo**, quod ratio Philo est, non quod sen-
sus minus, sed tunc quod sensus possit errare circa sensibile proprium, neque oportet docere experientia; sed quod
sensus facilius, et frequentius errat circa sensibile commune, quod circa sensibile proprium: quod quidem
videtur de ipsa causa experientia. Errat autem sensus, et quod non sensus, et in diuersis potest errare, et prout
immoderate dicitur dicitur dicitur; propterea obiectum de se non in diuersis, propterea improprie obiectum est ipso sensu.

Q. 3. an dentur species sensibiles?

312

Non e' dubium qd species sensibiles existant; neq. e' certu qd p'ia sensibilia indigeant talibus species expressis, seu sensationibus, quibus actu fuerint praesentia sua obiecta: atq. manifestu e' da-
re visionem in oculis, auditionem in auribus, &c. Difficultas tamen e' an sicut in intellectu, p'ia species
expressae, data specie impressa, quo simul cu ipso actu duntaxat ad speciem expressam producenda, ita
etiam data in sensibus species impressa sensibilibus? Ad cuius resolutionem praefigimus, qd species impressa
ita definita: e' qualitas intrinseca ab obiecto producta, ipsa intrinsece representans, et ideo spe-
ciem expressam simul cu p'ia. Dicitur qualitas, quia aliquos tenentes in capitulo quidam atomi si-
milis. Dicitur intrinseca, n' quia sic est in ratione, sed quia habet esse diminutum, et quo dammodo re-
cedens ab essentiali obiecto, et itaq. ut distinguatur a qualitate reali, cuius species e' ipsius
imago, sicut species albedinis e' imago albedinis. Reliqua pariter clare sunt. Quare sit:

Solutio: dantur species sensibiles im-
pressae, n' solum in sensu interno, sed etiam in sensibus externis: quae species sunt quidam qualitates interiores,
et aliter species a suis obiectis. Ita dicitur Thomae per secundum ex suis Q. 17. Probatur 1. p'ia, nempe
qd dantur tales species in sensu interno, seu in phantasia: Experimentum enim, et vigilantes, et dor-
mientes, non habere aliquam actum sensibilibus circa obiecta praesentia, quae videmus, attingimus, gustamus, &c.
Nunc sic: Huiusmodi sensus, seu actus n' caetera a sola p'ia (sic enim sola n' sufficit ad sensationem, aliter super-
fluum obiectum); sed neq. ab obiecto simul cu p'ia caetera, quia illud tunc n' e' in seipso, p'ia, immo prest-
tunc n' existit, et p'ia accidit: atq. caetera ab aliquo habente vice obiecti, et simul cu p'ia duntaxat.
illud aliqd n' potest esse, nisi species impressa p'ia caetera ab eo, et derivata in p'ia ipsa sensibilia duntaxat:
atq. data huiusmodi sensibilibus species impressa in sensu interno. — 2. p'ia: in intellectu potest habere actum circa obiectum
sensibile praesentem, et in sensu phantasiae; sed n' habet tale actum in sensu interno, et ad phantasiae, et ad
obiectum ipsum representatum per phantasiae: atq. quia in ipsa phantasia, seu sensu interno, data species im-
pressa illius obiecti: manifestu e' evident. Minor duntaxat planum quia videtur dicitur in 3. libro, in intellectu nec pro hoc statu
nec qd sui intentionis indiget duntaxat ad phantasiae. Probatur 2. p'ia qd sensibus externis, et

praecipue a p'ia visiva; neq. experimentum dicitur ex reflexione, quae fit in medio diaphano,
ut dicitur in speculo videmus et nos ipsos, et alia obiecta a tergo posita, et similia in aqua infra
nos posita videmus solis, et luna stantes supra nos; sed tunc casus obiecti n' sunt pro p'ia
honata: ut in se ipsis videntur, et duntaxat cu p'ia ad illud visionem producenda; si quidem tunc
p'ia n' tendit versus obiectum, sed potius duntaxat ad oppositum locum, et spherae talis visio n'
nisi p'ia species obiecti reflectantur in medio diaphano caetera, et in ipsa p'ia p'ia obiectum, qd
in se ipsis p'ia tunc n' potest. — 3. p'ia: si quis oculos ad invicem movet, et aliquid duntaxat p'ia
mat, tunc ut videtur p'ia duntaxat, tunc id obiectum dupliciter videtur, et duntaxat;
sed hoc n' e' ratio duplicata obiecti, qd quidem minime in se duplicata: atq. ratio inmensitatis
speciei, quae tunc n' data ad oculos pervenit. — 4. p'ia: 1. p'ia. 2. p'ia. 3. p'ia. 4. p'ia. 5. p'ia. 6. p'ia. 7. p'ia. 8. p'ia. 9. p'ia. 10. p'ia. 11. p'ia. 12. p'ia. 13. p'ia. 14. p'ia. 15. p'ia. 16. p'ia. 17. p'ia. 18. p'ia. 19. p'ia. 20. p'ia. 21. p'ia. 22. p'ia. 23. p'ia. 24. p'ia. 25. p'ia. 26. p'ia. 27. p'ia. 28. p'ia. 29. p'ia. 30. p'ia. 31. p'ia. 32. p'ia. 33. p'ia. 34. p'ia. 35. p'ia. 36. p'ia. 37. p'ia. 38. p'ia. 39. p'ia. 40. p'ia. 41. p'ia. 42. p'ia. 43. p'ia. 44. p'ia. 45. p'ia. 46. p'ia. 47. p'ia. 48. p'ia. 49. p'ia. 50. p'ia. 51. p'ia. 52. p'ia. 53. p'ia. 54. p'ia. 55. p'ia. 56. p'ia. 57. p'ia. 58. p'ia. 59. p'ia. 60. p'ia. 61. p'ia. 62. p'ia. 63. p'ia. 64. p'ia. 65. p'ia. 66. p'ia. 67. p'ia. 68. p'ia. 69. p'ia. 70. p'ia. 71. p'ia. 72. p'ia. 73. p'ia. 74. p'ia. 75. p'ia. 76. p'ia. 77. p'ia. 78. p'ia. 79. p'ia. 80. p'ia. 81. p'ia. 82. p'ia. 83. p'ia. 84. p'ia. 85. p'ia. 86. p'ia. 87. p'ia. 88. p'ia. 89. p'ia. 90. p'ia. 91. p'ia. 92. p'ia. 93. p'ia. 94. p'ia. 95. p'ia. 96. p'ia. 97. p'ia. 98. p'ia. 99. p'ia. 100. p'ia. 101. p'ia. 102. p'ia. 103. p'ia. 104. p'ia. 105. p'ia. 106. p'ia. 107. p'ia. 108. p'ia. 109. p'ia. 110. p'ia. 111. p'ia. 112. p'ia. 113. p'ia. 114. p'ia. 115. p'ia. 116. p'ia. 117. p'ia. 118. p'ia. 119. p'ia. 120. p'ia. 121. p'ia. 122. p'ia. 123. p'ia. 124. p'ia. 125. p'ia. 126. p'ia. 127. p'ia. 128. p'ia. 129. p'ia. 130. p'ia. 131. p'ia. 132. p'ia. 133. p'ia. 134. p'ia. 135. p'ia. 136. p'ia. 137. p'ia. 138. p'ia. 139. p'ia. 140. p'ia. 141. p'ia. 142. p'ia. 143. p'ia. 144. p'ia. 145. p'ia. 146. p'ia. 147. p'ia. 148. p'ia. 149. p'ia. 150. p'ia. 151. p'ia. 152. p'ia. 153. p'ia. 154. p'ia. 155. p'ia. 156. p'ia. 157. p'ia. 158. p'ia. 159. p'ia. 160. p'ia. 161. p'ia. 162. p'ia. 163. p'ia. 164. p'ia. 165. p'ia. 166. p'ia. 167. p'ia. 168. p'ia. 169. p'ia. 170. p'ia. 171. p'ia. 172. p'ia. 173. p'ia. 174. p'ia. 175. p'ia. 176. p'ia. 177. p'ia. 178. p'ia. 179. p'ia. 180. p'ia. 181. p'ia. 182. p'ia. 183. p'ia. 184. p'ia. 185. p'ia. 186. p'ia. 187. p'ia. 188. p'ia. 189. p'ia. 190. p'ia. 191. p'ia. 192. p'ia. 193. p'ia. 194. p'ia. 195. p'ia. 196. p'ia. 197. p'ia. 198. p'ia. 199. p'ia. 200. p'ia. 201. p'ia. 202. p'ia. 203. p'ia. 204. p'ia. 205. p'ia. 206. p'ia. 207. p'ia. 208. p'ia. 209. p'ia. 210. p'ia. 211. p'ia. 212. p'ia. 213. p'ia. 214. p'ia. 215. p'ia. 216. p'ia. 217. p'ia. 218. p'ia. 219. p'ia. 220. p'ia. 221. p'ia. 222. p'ia. 223. p'ia. 224. p'ia. 225. p'ia. 226. p'ia. 227. p'ia. 228. p'ia. 229. p'ia. 230. p'ia. 231. p'ia. 232. p'ia. 233. p'ia. 234. p'ia. 235. p'ia. 236. p'ia. 237. p'ia. 238. p'ia. 239. p'ia. 240. p'ia. 241. p'ia. 242. p'ia. 243. p'ia. 244. p'ia. 245. p'ia. 246. p'ia. 247. p'ia. 248. p'ia. 249. p'ia. 250. p'ia. 251. p'ia. 252. p'ia. 253. p'ia. 254. p'ia. 255. p'ia. 256. p'ia. 257. p'ia. 258. p'ia. 259. p'ia. 260. p'ia. 261. p'ia. 262. p'ia. 263. p'ia. 264. p'ia. 265. p'ia. 266. p'ia. 267. p'ia. 268. p'ia. 269. p'ia. 270. p'ia. 271. p'ia. 272. p'ia. 273. p'ia. 274. p'ia. 275. p'ia. 276. p'ia. 277. p'ia. 278. p'ia. 279. p'ia. 280. p'ia. 281. p'ia. 282. p'ia. 283. p'ia. 284. p'ia. 285. p'ia. 286. p'ia. 287. p'ia. 288. p'ia. 289. p'ia. 290. p'ia. 291. p'ia. 292. p'ia. 293. p'ia. 294. p'ia. 295. p'ia. 296. p'ia. 297. p'ia. 298. p'ia. 299. p'ia. 300. p'ia. 301. p'ia. 302. p'ia. 303. p'ia. 304. p'ia. 305. p'ia. 306. p'ia. 307. p'ia. 308. p'ia. 309. p'ia. 310. p'ia. 311. p'ia. 312. p'ia. 313. p'ia. 314. p'ia. 315. p'ia. 316. p'ia. 317. p'ia. 318. p'ia. 319. p'ia. 320. p'ia. 321. p'ia. 322. p'ia. 323. p'ia. 324. p'ia. 325. p'ia. 326. p'ia. 327. p'ia. 328. p'ia. 329. p'ia. 330. p'ia. 331. p'ia. 332. p'ia. 333. p'ia. 334. p'ia. 335. p'ia. 336. p'ia. 337. p'ia. 338. p'ia. 339. p'ia. 340. p'ia. 341. p'ia. 342. p'ia. 343. p'ia. 344. p'ia. 345. p'ia. 346. p'ia. 347. p'ia. 348. p'ia. 349. p'ia. 350. p'ia. 351. p'ia. 352. p'ia. 353. p'ia. 354. p'ia. 355. p'ia. 356. p'ia. 357. p'ia. 358. p'ia. 359. p'ia. 360. p'ia. 361. p'ia. 362. p'ia. 363. p'ia. 364. p'ia. 365. p'ia. 366. p'ia. 367. p'ia. 368. p'ia. 369. p'ia. 370. p'ia. 371. p'ia. 372. p'ia. 373. p'ia. 374. p'ia. 375. p'ia. 376. p'ia. 377. p'ia. 378. p'ia. 379. p'ia. 380. p'ia. 381. p'ia. 382. p'ia. 383. p'ia. 384. p'ia. 385. p'ia. 386. p'ia. 387. p'ia. 388. p'ia. 389. p'ia. 390. p'ia. 391. p'ia. 392. p'ia. 393. p'ia. 394. p'ia. 395. p'ia. 396. p'ia. 397. p'ia. 398. p'ia. 399. p'ia. 400. p'ia. 401. p'ia. 402. p'ia. 403. p'ia. 404. p'ia. 405. p'ia. 406. p'ia. 407. p'ia. 408. p'ia. 409. p'ia. 410. p'ia. 411. p'ia. 412. p'ia. 413. p'ia. 414. p'ia. 415. p'ia. 416. p'ia. 417. p'ia. 418. p'ia. 419. p'ia. 420. p'ia. 421. p'ia. 422. p'ia. 423. p'ia. 424. p'ia. 425. p'ia. 426. p'ia. 427. p'ia. 428. p'ia. 429. p'ia. 430. p'ia. 431. p'ia. 432. p'ia. 433. p'ia. 434. p'ia. 435. p'ia. 436. p'ia. 437. p'ia. 438. p'ia. 439. p'ia. 440. p'ia. 441. p'ia. 442. p'ia. 443. p'ia. 444. p'ia. 445. p'ia. 446. p'ia. 447. p'ia. 448. p'ia. 449. p'ia. 450. p'ia. 451. p'ia. 452. p'ia. 453. p'ia. 454. p'ia. 455. p'ia. 456. p'ia. 457. p'ia. 458. p'ia. 459. p'ia. 460. p'ia. 461. p'ia. 462. p'ia. 463. p'ia. 464. p'ia. 465. p'ia. 466. p'ia. 467. p'ia. 468. p'ia. 469. p'ia. 470. p'ia. 471. p'ia. 472. p'ia. 473. p'ia. 474. p'ia. 475. p'ia. 476. p'ia. 477. p'ia. 478. p'ia. 479. p'ia. 480. p'ia. 481. p'ia. 482. p'ia. 483. p'ia. 484. p'ia. 485. p'ia. 486. p'ia. 487. p'ia. 488. p'ia. 489. p'ia. 490. p'ia. 491. p'ia. 492. p'ia. 493. p'ia. 494. p'ia. 495. p'ia. 496. p'ia. 497. p'ia. 498. p'ia. 499. p'ia. 500. p'ia. 501. p'ia. 502. p'ia. 503. p'ia. 504. p'ia. 505. p'ia. 506. p'ia. 507. p'ia. 508. p'ia. 509. p'ia. 510. p'ia. 511. p'ia. 512. p'ia. 513. p'ia. 514. p'ia. 515. p'ia. 516. p'ia. 517. p'ia. 518. p'ia. 519. p'ia. 520. p'ia. 521. p'ia. 522. p'ia. 523. p'ia. 524. p'ia. 525. p'ia. 526. p'ia. 527. p'ia. 528. p'ia. 529. p'ia. 530. p'ia. 531. p'ia. 532. p'ia. 533. p'ia. 534. p'ia. 535. p'ia. 536. p'ia. 537. p'ia. 538. p'ia. 539. p'ia. 540. p'ia. 541. p'ia. 542. p'ia. 543. p'ia. 544. p'ia. 545. p'ia. 546. p'ia. 547. p'ia. 548. p'ia. 549. p'ia. 550. p'ia. 551. p'ia. 552. p'ia. 553. p'ia. 554. p'ia. 555. p'ia. 556. p'ia. 557. p'ia. 558. p'ia. 559. p'ia. 560. p'ia. 561. p'ia. 562. p'ia. 563. p'ia. 564. p'ia. 565. p'ia. 566. p'ia. 567. p'ia. 568. p'ia. 569. p'ia. 570. p'ia. 571. p'ia. 572. p'ia. 573. p'ia. 574. p'ia. 575. p'ia. 576. p'ia. 577. p'ia. 578. p'ia. 579. p'ia. 580. p'ia. 581. p'ia. 582. p'ia. 583. p'ia. 584. p'ia. 585. p'ia. 586. p'ia. 587. p'ia. 588. p'ia. 589. p'ia. 590. p'ia. 591. p'ia. 592. p'ia. 593. p'ia. 594. p'ia. 595. p'ia. 596. p'ia. 597. p'ia. 598. p'ia. 599. p'ia. 600. p'ia. 601. p'ia. 602. p'ia. 603. p'ia. 604. p'ia. 605. p'ia. 606. p'ia. 607. p'ia. 608. p'ia. 609. p'ia. 610. p'ia. 611. p'ia. 612. p'ia. 613. p'ia. 614. p'ia. 615. p'ia. 616. p'ia. 617. p'ia. 618. p'ia. 619. p'ia. 620. p'ia. 621. p'ia. 622. p'ia. 623. p'ia. 624. p'ia. 625. p'ia. 626. p'ia. 627. p'ia. 628. p'ia. 629. p'ia. 630. p'ia. 631. p'ia. 632. p'ia. 633. p'ia. 634. p'ia. 635. p'ia. 636. p'ia. 637. p'ia. 638. p'ia. 639. p'ia. 640. p'ia. 641. p'ia. 642. p'ia. 643. p'ia. 644. p'ia. 645. p'ia. 646. p'ia. 647. p'ia. 648. p'ia. 649. p'ia. 650. p'ia. 651. p'ia. 652. p'ia. 653. p'ia. 654. p'ia. 655. p'ia. 656. p'ia. 657. p'ia. 658. p'ia. 659. p'ia. 660. p'ia. 661. p'ia. 662. p'ia. 663. p'ia. 664. p'ia. 665. p'ia. 666. p'ia. 667. p'ia. 668. p'ia. 669. p'ia. 670. p'ia. 671. p'ia. 672. p'ia. 673. p'ia. 674. p'ia. 675. p'ia. 676. p'ia. 677. p'ia. 678. p'ia. 679. p'ia. 680. p'ia. 681. p'ia. 682. p'ia. 683. p'ia. 684. p'ia. 685. p'ia. 686. p'ia. 687. p'ia. 688. p'ia. 689. p'ia. 690. p'ia. 691. p'ia. 692. p'ia. 693. p'ia. 694. p'ia. 695. p'ia. 696. p'ia. 697. p'ia. 698. p'ia. 699. p'ia. 700. p'ia. 701. p'ia. 702. p'ia. 703. p'ia. 704. p'ia. 705. p'ia. 706. p'ia. 707. p'ia. 708. p'ia. 709. p'ia. 710. p'ia. 711. p'ia. 712. p'ia. 713. p'ia. 714. p'ia. 715. p'ia. 716. p'ia. 717. p'ia. 718. p'ia. 719. p'ia. 720. p'ia. 721. p'ia. 722. p'ia. 723. p'ia. 724. p'ia. 725. p'ia. 726. p'ia. 727. p'ia. 728. p'ia. 729. p'ia. 730. p'ia. 731. p'ia. 732. p'ia. 733. p'ia. 734. p'ia. 735. p'ia. 736. p'ia. 737. p'ia. 738. p'ia. 739. p'ia. 740. p'ia. 741. p'ia. 742. p'ia. 743. p'ia. 744. p'ia. 745. p'ia. 746. p'ia. 747. p'ia. 748. p'ia. 749. p'ia. 750. p'ia. 751. p'ia. 752. p'ia. 753. p'ia. 754. p'ia. 755. p'ia. 756. p'ia. 757. p'ia. 758. p'ia. 759. p'ia. 760. p'ia. 761. p'ia. 762. p'ia. 763. p'ia. 764. p'ia. 765. p'ia. 766. p'ia. 767. p'ia. 768. p'ia. 769. p'ia. 770. p'ia. 771. p'ia. 772. p'ia. 773. p'ia. 774. p'ia. 775. p'ia. 776. p'ia. 777. p'ia. 778. p'ia. 779. p'ia. 780. p'ia. 781. p'ia. 782. p'ia. 783. p'ia. 784. p'ia. 785. p'ia. 786. p'ia. 787. p'ia. 788. p'ia. 789. p'ia. 790. p'ia. 791. p'ia. 792. p'ia. 793. p'ia. 794. p'ia. 795. p'ia. 796. p'ia. 797. p'ia. 798. p'ia. 799. p'ia. 800. p'ia. 801. p'ia. 802. p'ia. 803. p'ia. 804. p'ia. 805. p'ia. 806. p'ia. 807. p'ia. 808. p'ia. 809. p'ia. 810. p'ia. 811. p'ia. 812. p'ia. 813. p'ia. 814. p'ia. 815. p'ia. 816. p'ia. 817. p'ia. 818. p'ia. 819. p'ia. 820. p'ia. 821. p'ia. 822. p'ia. 823. p'ia. 824. p'ia. 825. p'ia. 826. p'ia. 827. p'ia. 828. p'ia. 829. p'ia. 830. p'ia. 831. p'ia. 832. p'ia. 833. p'ia. 834. p'ia. 835. p'ia. 836. p'ia. 837. p'ia. 838. p'ia. 839. p'ia. 840. p'ia. 841. p'ia. 842. p'ia. 843. p'ia. 844. p'ia. 845. p'ia. 846. p'ia. 847. p'ia. 848. p'ia. 849. p'ia. 850. p'ia. 851. p'ia. 852. p'ia. 853. p'ia. 854. p'ia. 855. p'ia. 856. p'ia. 857. p'ia. 858. p'ia. 859. p'ia. 860. p'ia. 861. p'ia. 862. p'ia. 863. p'ia. 864. p'ia. 865. p'ia. 866. p'ia. 867. p'ia. 868. p'ia. 869. p'ia. 870. p'ia. 871. p'ia. 872. p'ia. 873. p'ia. 874. p'ia. 875. p'ia. 876. p'ia. 877. p'ia. 878. p'ia. 879. p'ia. 880. p'ia. 881. p'ia. 882. p'ia. 883. p'ia. 884. p'ia. 885. p'ia. 886. p'ia. 887. p'ia. 888. p'ia. 889. p'ia. 890. p'ia. 891. p'ia. 892. p'ia. 893. p'ia. 894. p'ia. 895. p'ia. 896. p'ia. 897. p'ia. 898. p'ia. 899. p'ia. 900. p'ia. 901. p'ia. 902. p'ia. 903. p'ia. 904. p'ia. 905. p'ia. 906. p'ia. 907. p'ia. 908. p'ia. 909. p'ia. 910. p'ia. 911. p'ia. 912. p'ia. 913. p'ia. 914. p'ia. 915. p'ia. 916. p'ia. 917. p'ia. 918. p'ia. 919. p'ia. 920. p'ia. 921. p'ia. 922. p'ia. 923. p'ia. 924. p'ia. 925. p'ia. 926. p'ia. 927. p'ia. 928. p'ia. 929. p'ia. 930. p'ia. 931. p'ia. 932. p'ia. 933. p'ia. 934. p'ia. 935. p'ia. 936. p'ia. 937. p'ia. 938. p'ia. 939. p'ia. 940. p'ia. 941. p'ia. 942. p'ia. 943. p'ia. 944. p'ia. 945. p'ia. 946. p'ia. 947. p'ia. 948. p'ia. 949. p'ia. 950. p'ia. 951. p'ia. 952. p'ia. 953. p'ia. 954. p'ia. 955. p'ia. 956. p'ia. 957. p'ia. 958. p'ia. 959. p'ia. 960. p'ia. 961. p'ia. 962. p'ia. 963. p'ia. 964. p'ia. 965. p'ia. 966. p'ia. 967. p'ia. 968. p'ia. 969. p'ia. 970. p'ia. 971. p'ia. 972. p'ia. 973. p'ia. 974. p'ia. 975. p'ia. 976. p'ia. 977. p'ia. 978. p'ia. 979. p'ia. 980. p'ia. 981. p'ia. 982. p'ia. 983. p'ia. 984. p'ia. 985. p'ia. 986. p'ia. 987. p'ia. 988. p'ia. 989. p'ia. 990. p'ia. 991. p'ia. 992. p'ia. 993. p'ia. 994. p'ia. 995. p'ia. 996. p'ia. 997. p'ia. 998. p'ia. 999. p'ia. 1000. p'ia. 1001. p'ia. 1002. p'ia. 1003. p'ia. 1004. p'ia. 1005. p'ia. 1006. p'ia. 1007. p'ia. 1008. p'ia. 1009. p'ia. 1010. p'ia. 1011. p'ia. 1012. p'ia. 1013. p'ia. 1014. p'ia. 1015. p'ia. 1016. p'ia. 1017. p'ia. 1018. p'ia. 1019. p'ia. 1020. p'ia. 1021. p'ia. 1022. p'ia. 1023. p'ia. 1024. p'ia. 1025. p'ia. 1026. p'ia. 1027. p'ia. 1028. p'ia. 1029. p'ia. 1030. p'ia. 1031. p'ia. 1032. p'ia. 1033. p'ia. 1034. p'ia. 1035. p'ia. 1036. p'ia. 1037. p'ia. 1038. p'ia. 1039. p'ia. 1040. p'ia. 1041. p'ia. 1042. p'ia. 1043. p'ia. 1044. p'ia. 1045. p'ia. 1046. p'ia. 1047. p'ia. 1048. p'ia. 1049. p'ia. 1050. p'ia. 1051. p'ia. 1052. p'ia. 1053. p'ia. 1054. p'ia. 1055. p'ia. 1056. p'ia. 1057. p'ia. 1058. p'ia. 1059. p'ia. 1060. p'ia. 1061. p'ia. 1062. p'ia. 1063. p'ia. 1064. p'ia. 1065. p'ia. 1066. p'ia. 1067. p'ia. 1068. p'ia. 1069. p'ia. 1070. p'ia. 1071. p'ia. 1072. p'ia. 1073. p'ia. 1074. p'ia. 1075. p'ia. 1076. p'ia. 1077. p'ia. 1078. p'ia. 1079. p'ia. 1080. p'ia. 1081. p'ia. 1082. p'ia. 1083. p'ia. 1084. p'ia. 1085. p'ia. 1086. p'ia. 1087. p'ia. 1088. p'ia. 1089. p'ia. 1090. p'ia. 1091. p'ia. 1092. p'ia. 1093. p'ia. 1094. p'ia. 1095. p'ia. 1096. p'ia. 1097. p'ia. 1098. p'ia. 1099. p'ia. 1100. p'ia. 1101. p'ia. 1102. p'ia. 1103. p'ia. 1104. p'ia. 1105. p'ia. 1106. p'ia. 1107. p'ia. 1108. p'ia. 1109. p'ia. 1110. p'ia. 1111. p'ia. 1112. p'ia. 1113. p'ia. 1114. p'ia. 1115. p'ia. 1116. p'ia. 1117. p'ia. 1118. p'ia. 1119. p'ia. 1120. p'ia. 1121. p'ia. 1122. p'ia. 1123. p'ia. 1124. p'ia. 1125. p'ia. 1126. p'ia. 1127. p'ia. 1128. p'ia. 1129. p'ia. 1130. p'ia. 1131. p'ia. 1132. p'ia. 1133. p'ia. 1134. p'ia. 1135. p'ia. 1136. p'ia. 1137. p'ia. 1138. p'ia. 1139. p'ia. 1140. p'ia. 1141. p'ia. 1142. p'ia. 1143. p'ia. 1144. p'ia. 1145. p'ia. 1146. p'ia. 1147. p'ia. 1148. p'ia. 1149. p'ia. 1150. p'ia. 1151. p'ia. 1152. p'ia. 1153. p'ia. 1154. p'ia. 1155. p'ia. 1156. p'ia. 1157. p'ia. 1158. p'ia. 1159. p'ia. 1160. p'ia. 1161. p'ia. 1162. p'ia. 1163. p'ia. 1164. p'ia. 1165. p'ia. 1166. p'ia. 1167. p'ia. 1168. p'ia. 1169. p'ia. 1170. p'ia. 1171. p'ia. 1172. p'ia. 1173. p'ia. 1174. p'ia. 1175. p'ia. 1176. p'ia. 1177. p'ia. 1178. p'ia. 1179. p'ia. 1180. p'ia. 1181. p'ia. 1182. p'ia. 1183. p'ia. 1184. p'ia. 1185. p'ia. 1186. p'ia. 1187. p'ia. 1188. p'ia. 1189. p'ia. 1190. p'ia. 1191. p'ia. 1192. p'ia. 1193. p'ia. 1194. p'ia. 1195. p'ia. 1196. p'ia. 1197. p'ia. 1198. p'ia. 1199. p'ia. 1200. p'ia. 1201. p'ia. 1202. p'ia. 1203. p'ia. 1204. p'ia. 1205. p'ia. 1206. p'ia. 1207. p'ia. 1208. p'ia. 1

Ag. 2. ad capiendū intuitivū nequē decurrere species; sed cognitio sensus est intuitiva: et ad hanc nō species, sed ipsi obij. per se in se debet decurrere: igitur in sensu de-
no nequē deus species sensibilis. — P. 1. q. 2. edq. cognitio intuitiva per se fieri mediante specie,
dy modo huius species in sui esse, et durare dependet ab immutata perpetua obij. ita qd nō pōt
tali species manere, quin et obij. sit in propria virtute per se: et talis species, quę data in sensu
bui est, et ideo eorū cognitio intuitiva, quia de huius ita dependet ab ipso obij. in se per se
et, ut illo abente, necessāo pereat vici, quia cum dicitur, nempe species, necessāo deficit et effectus
derivari. Non autē per species sensus interni, nec per species intellectuales, potest fieri via intuiti-
va; quia impossibile ē, ut vici habeat per aliquē eodē modo se habent, siue obij. maneat, siue
nō, et cognitio intuitiva sit obij. manendi in propria virtute (quod amplius portea); species enim inte-
ctuales, et sensus interni, eodē modo manent, siue maneat, siue nō maneat obij., quia ab ipso nō depen-
dent in derivari.

Plur. P. 1. q. 2. tales species sensibiles, et representant obij. in? si nō; et nō sunt, seu nō
dantur tales species, quia species debet esse imago representativa obij. si representant; et nō sunt
alterius species a suis obij.; sed hoc ē contra ultimum per se. Sicut enim reg. de. probat cōa: ubi dicitur dū-
simus species, nō data similitudo: et si species sunt alterius species ab obij., nō sunt similes illis, et nequē
nō representant illa. — P. 1. q. 2. species sensibilis existit, et in existendo, ē quidā alterius species,
et ideo dissimilis suo obij.; at tunc in representando, seu similitudo sumpta, ē quidā imago repre-
sentativa sui obij., et ut duo similes illi. Propterea enim inter species et obij. ē representantia ad re-
presentatū, nō tunc in nōa, et existit, quia huius sunt quidā alterius, et alterius species.

DISP. 3. DE INTERNO, & EXTERNIS SENSIBUS.

More solito hanc Disp. percurrere celeriter; 1. quia tempus breve, et tempus resolutioni me-
ritat; 2. quia frequenter tempore multo tunc huius ab illis in inquirenda, et tractanda
plura circa organizationem, et structuram sensus, quę quidā potius ad Medicos, et Chirurgicos, quā ad
Philosophos pertinent: Quare ab huiusmodi inutilitate abstinemus, et ita brevis ab hac Disp. quare ab huiusmodi
per sex paragraphos. §. 1. de sensu interno.

Sensus internus propria ē sensitivus pōa, et dicitur in interna cerebri medulla, et ideo internus di-
ctus, unicus quia ē in quolibet vivente sensitivo, ut dicitur 2. d. 16. 2. un. p. 1. totq. sed tunc sicut tunc
intus unica pōa sit, plura tunc in adeguate, et valde diversa munera cōcedit, ita pōa sensus inter-
nus plura in adeguate et uter munda, et quibus plura tota nomina, nō pōa sensus internus
quia omni sensus exterioris sensationi, et obij. percipit: cui facultati correspondet actus, quo sensus inter-
nus dicitur obij., et operationi sensus exterioris, indicando quidā color, et virtutis a virtute, et ab
audire, ut sic dicitur. — 2. dicitur phantasia, quatinus percipit obij. in sensu ab sensibus exterioribus, quā-
vis actu nō sensitivus habili; per qd differt a minore sensu internus, qui ē solus sensibilis presentibus. — 3. dicitur
pōa imaginativa, quatinus et duobus simplicibus apprehensis unq. 3. d. 1. ponit, ut de mente et anima, mentis au-
tem, et ita dicitur a phantasia quia hęc vixit circa simplicia apprehensa, imaginativa vero cir-
ca composita et illis simplicibus.

4. dicitur pōa estimativa, quatinus percipit, et iudicat, obij. sensus esse
diversus, et diversus, per qd media diversiori sensatione aial utitur, et ubiq. dicitur, et
immoderate obij. — 5. dicitur memoria sensitiva, quatinus ē memoria sensitiva sensibilis per se, et
ut talis. In huius obij. bruta, et hōi. ducuntur; et solus pars magis, et minus perfectio modo operandi diffe-
rent.

6. autē facultas ipsius sensus interni assignata in hōib., quę reminiscentia dicitur, quę
differt a memoria in eo, qd memoria ē rei per se, nulla obligatione interposita; Reminiscentia vero ē
cognitio rei per se, per se, et per se obij., quę item cognitio media ratione, seu memoria in hōi-
bus et ista species per se habet. Unde Reminiscentia involvit actus pōa intellectus, et ideo in brutis nō.

7. dicitur dicitur pōa cognitiva, quatinus tenet Luna sensibilis cognitio a latitudine, et circa propria sen-
sibilia aliquatenus ducuntur, et hęc facultas involvit et qd actus intellectus, atq. ita nō nisi in hōib. data.
Huius (ingit) septē facultates nō sunt, nisi plura in adeguate munera unius sensi-
tus interne pōa, cuius adequatus obij. ē sensibile ut sic dicitur in sensu nō solus im-
mens, et pōa sensibilis obij. sensus exterioris, sed et eorū sensationes, seu sensibiles
actus, et ad hęc ita percipienda sensus internus se extendit.

S. i. de Gustu.

Quartus in aere est semis quatuor, cuius organum in lingua et palato videtur, Cy hoc
dicimus, quod principaliter in Eupide lingue, et minores partibus in ipso lingue radice,
et in uero in palato, quoniam foris cuiuslibet perfectus, et bene sentit quatuor, quoniam in uero
propter Cere datus, quia hic asperior, et hanc rationem est Cere, et salubri humor. Obi ergo
et Sapor, qui est qualitas et de immissione et qualitate generata, et in subis humido, et hanc

§. 6. de tādū.

Sensus iste licet ultimus perfectior, in magis est infirmus in Vivendi utilitate, immo valde
ubique, et necessarius ad Vite Derivationem, nam per ipsum precipiuntur plura in modo facienda,
et plura acquiescenda in modo vite. hic Sensus non est affixus alicui determinate parti Cor-
poris, sed in omnibus et singulis eius partibus diversimodum videtur, licet precipue in nervis. Ob id
factus est qualitas tangibilis in Vivum, quae ab Ele. derivata in Septem has Derivationes: Caliditas,
et frigida, humida, et arida, graves, et leves, duri, et molles, lubri, et aridi, asper, et lenes, cre-
sci, et tenues, sunt 14. qualitates istae sunt obiecta partialia tactus, idemque 4. 12. qualitates, nempe, cali-
ditas, frigida, humida, et arida, sunt principales obiecta, et 8. reliquae qualitates, quae 2. dicuntur, sunt
minores, et impropriae. Et talia dicuntur, quia, scilicet, 12. qualitates immutantur 12. tactus produ-
cendis in illa alia simile qualitates, ut calidus calidus; qualitates vero 2. non immutantur producen-
similes qualitates, quia una duntaxat non producit aliam duntaxat, sed in paucis impulsibus. Sed
sufficiunt 8. Sensus et Vivum, Circa quos plura ad huc non habentur apud Aristot. in venies.

LIBER 3us DE ANIMA.

In hoc libro, eo promissis satisfiat, debemus ad rationem, et ad ea pertinet, diligenter
indagare; abstrahemus brevis a quibus, quae ad ea deditur, licet in d. m. n. soluta, pariter cu-
ca hanc partem manent. Similia et plura alia, quae in Ethica resoluta manent, hic omittenda.

DISP.^o 1.^a DE ANIMA INTELLECTIVA.

9. 1. Quid sit aā rationalis? an, & quo tempore creata?

Dei anima rationalis, ita fide, et ratione certum est, sicut fiamus dari hoc, sua aial rationalis.
 Hic est illa speciosa, et spiritualis forma, que ex alia substantia prodiit in hanc formam, et in se
 in eo spiraculo (ut), et in qua Omnipotens Deus lucidit sui imperium, et faceret hoc ad
 imaginem, et similitudinem sui, ita in hac sua opera perfecti, et in hunc ex paulominus ab
 Angelis. De hac re, quoniam sit? et in latere: et ad hoc corpus phisicis, et in hunc
 habent in hoc, que opus est Spiritus et dicitur in hoc libro pr: unde pro una parte resobunda:
 Dicimus: Anima rationalis est...

habetur in poe, quod quidam **Dicimus:** Prima ratio est quia substantia creata, non
extra corpus, sed in corpore; non ab initio, sed in tempore, et simul ex corporibus multiplicata
ad hanc multiplicationem. Tota ratio est in mundi cathedra omni dicens, eod. memorat D. 2. d. 17. q. 10.
Probat 1. per, et deinde per rationem. Et, quia et non substantia non fit substantia; sed hoc, qui est
substantia, fit deus, tangit deus per 2. de. — Quod sit creata, per, et deinde per Leonis Page
10. Epist. 19. dicitur: anima rationalis non est in corpore, sed magis, sed a deo creata. Et exor
rationibus, et authoritatibus per totum cursum dixerunt, et in illa Phis. 1. in qua agitur nunc immaterialiter pro
pugnauimus, peragunt. Et etiam de Mag. sent. 2. d. 17. sub lit. A. ubi exponitur, dicitur per 1. et in spi-
ritu in facie eius spiraculi vultus, sic ait: id est, substantia agere creauit, non a materia aliqua corpo-
rati, spirituali, sed a nihilo. et ibidem sub lit. B. sic conclusit: anima facta est a deo, non a materia,
nec a aliqua materia, sed a nihilo. et creata. 2a. ratio est quia...

ne lo. Epist. 17. dixerit: aq n̄ sunt creatae extra Corpus, sed sume a Deo creatae, et corpore
bus infunduntur. Unde sentit. Quia Phantasia averendi, aq oēs esse abennito extra
corpus creatas; et male propt̄ peccatū in corpore immixtas fuisse. (Tunc enim Pelagius
ante lapid n̄ habuit aq in corpore immixta, quia parat̄ debebat antecedere culpa). 2o.
Quid aq multiplicata ad multiplicatōne Corporis, tantū fuit in Istis Lat. 17. 8. his
versis. Demonstramus, et probamus, oēs assentes, aq rationat̄ mortat̄ esse, aut vix in cunctis
hoibz et hoc in dubiū venientes.

Obiectum: Si anima rationalis est creata, cum creatura quicquid sit creata est; hoc n. 29 &c. Probatur
maior: sicut quilibet alia anima substantiali per se ponitur magis, in qua fit, ita anima per se ponitur cor-
pus; si creatura divina, quod nulla anima materialis sit creata, sed divina: 29. si hanc rationem habet, ut
procedat ad se creandum, per se producat eum cum sit anima. Ipsi tamen anima est creata.
In pro anima in corpore, sed extra corpus. — R. de negando sequitur maiorem. Ad probandum negan-
tem: quia quilibet anima materialis per se ponitur magis, cumque subiectum velut sit, ita quo in suo fieri,
et substantiam necesse est dependere; anima tamen licet sit, per se producat in corpore, non tamen in corpore
quia nec in suo fieri, nec in substantiam dependet ab illo: hinc per se, quod ratio, quare quilibet anima
sit creata, per se creata, minime anima rationalis verificatur, quod non in corpore sit. Vide dicta
in Physica de duobus finibus 2. — Totum anima non creata nisi in corpore, hoc n. e. propter de-
pendentiam a corpore, quia cum Deus non crearet, nisi propter hanc institutionem, et corpus in for-
mandum, crearet quidem in ipso corpore, sanguinem in subiecto, cui respondet ad finem intentionis ab eodem; sed
tamen anima bene quidem posset extra corpus creari, quoniam Deus adhiberet maiorem, seu liberam
voluntatem, quia ex terra nullius causa deum superaret tunc Deus; sicut ex terra superaret, si
aliquis materialis faceret extra magis.

Inquires: utrum anima rationalis sit immortalis?
R. ita, ut quidem. De ista maiestate immortalis, ut nisi miraculose diffineretur non possit.
Sic et catholica veritas patet in sacra scriptura, in 1. 1. 8. et de illis decantata in
finitis Sadduceis, et pharisaeis, qui putarent eam in terris statim ac se parat a corpore
itaque quidem procedit de illis. Luc. 24. diuini. Wannamur de illis: cum illa (idei anima immortalis)
in solis resurrexisset evicta humani corporis fessis illis: tunc et immortalis, quod manifeste
ostendit evangelio. Hic veritas patet etiam in 1. 1. 8. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2.
art. 2. docet, nullum animam rationem esse per se et rigorem de non ratione humani sensus, licet
sint multae naturae. Quibus, etiam in a posteriori hoc persuadentes. Videndum in 1. 1. 8. d. 432.

Dico 1. ad Thomam. Cap. 6. dixit: solus deus habet immortalitatem. 1. 1. 8. d. 432.
3. dicitur: unus est interitus hominum, et interitus, quia e. rebus. 1. 1. 8. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2.
interitus et eum anima. 29. &c. — ita: anima rationalis est extra corpus corruptibili: 29. et ipsa anima est
se corruptibilis, et per se habere dat in se magis, et fit. — Ad ad 1. 1. 8. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2.
sui simplicitate necessaria, et quod per se solus deus, qui solus est a se, hoc tamen non derogat, quod anima
sit per se corruptibilis, et dependens a deo, immortalis, ita quod saltem deus per se ab ipso deo non
illud constituit. — Ad 2. 1. 1. 8. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2.
ta maxime, et nequeunt naturaliter resurgere, ita similiter homines, quod ad hoc habent et qua-
li ditione; si tamen quod a deo ditione. — Ad 3. 1. 1. 8. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2.
fit stat in ratione animae, et fit, non tamen in ratione ditionis, neque frequenter plus deus magis, quod
fit.

**9. 2. an in homine, praeter animam rationalem, dentur etiam
Vegetativa, & sensitiva distinctae?**

Sub alio titulo solus h. 2. proponit, scilicet, an in eodem vivente sint plures animae? Sol. hic,
et ille in eodem coincidunt. Non disputamus cum Galeno, et Platone dicentibus, in homine esse
tres animas loco, et subiecto realiter distinctas, nempe vegetativam in hepate, sensitivam in corde, et
rationalem in cerebro residentes. Nec est 2. 1. 1. 8. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2.
les in homine, quare una ad hanc, alia ad hanc, meliorata, illa a deo, prout a diabolo data:
hec enim opinio damnata fuit in 8. generali synodo can. 11. — Licet 2. 1. 1. 8. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2.
quoque aliqui, et de Scotis (et forte aliqui temporanei) dicunt datis tunc per se animas, et
aliter distinctas in homine: quod quidem opinio aliquibus Scotis exonerat per se in fide
viva fuit propter pydium tidentini izentiam. Thomae autem unicus fit in quodammodo deo ad
mitentis, nihilominus tunc animas realiter distinctas in homine tunc ponunt, neque tamen semini per
qua generat hominem, prout tempore informale per se vegetativam, deinde per se sensitivam, et tandem
per se rationalem; nec tamen tunc simul sunt, neque deinde tunc sensitivam, vegetativam, et ad hanc
re rationalem, prout scilicet. fundatur quidem in 1. 1. 8. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2. d. 432. 2. et 433. 2. et 434. 2.
viva plantae, deinde viva animalis, et tandem viva hominis. Pro resolutione notandum est, quod anima imma-

alis est duplex, una in genere causa efficiens, qua una anima superior dicitur dominare aliam, quia per
illam producatur quomodo sol dominet calorem; quia, licet non possit de se anima producere, per se effe-
ctum causae, quando fit mixtum dicitur virtutibus elementis, quare effectus, et qualitas aliquid

concreta, licet non possit ipsa elementa producere. — Alia 2^a dicitur virtualiter in genere casu fieri
licet; ut hinc quidam est duplex; 1^a per simpliciter essentiam perfectam, ut quia sua perfectio dicitur, quia
creatur, in genere casu; sic sua essentia dicitur fieri lapideus. 2^a per equivalem virtutis, quia
fieri dicitur; ut sic solus, sua solus dicitur calidus in genere casu fieri, quia sicut calor habet
virtutem, aequaliter, et dicitur fieri calefactionis, ita et solus habet propriam calefactionem virtutem
aequaliter, et dicitur fieri calefactionis, licet non fiat calidus. 3^a dicitur 2^a dicitur per equi-
valentiam in numeris casu fieri; et ita dicitur superior dicitur perfectiori gradui
et ita in gradu perfectiori per se imperfectum, per gradum quodam effectum, quodam gradum per se
faciunt. Ita dicitur.

Conclusio: in hoc datur tantum una anima (rationalis quodam) virtualiter
dicens per equivalem in numeris vegetativam, et sensitivam, non solum in genere casu efficienti,
sed et in genere casu fieri. Idem dicitur de semina scriptum vegetativum in brutis, hoc dicitur in
Joachim Scriptum, S. P. dicitur, et dicitur, et dicitur. P. pluribus in locis. Probatur 1° ex lib.
de ecclesiasticis dogmatibus cap. 19. ubi sic dicitur: habetur, nec duas animas esse, dicitur magis, in hoc
i. unum animale, quia anima corpus, immixta sit sanguine, et altera spiritus, quod
rationis minister; sed dicitur, unum esse, eandemque animam in hoc, quod corpus sua societate
vivit, et se metipsum sua ratione disponat. Idem dicitur, datur unum de ecclesiasticis dogma-
tibus, tenenda firmiter est. — Item dicitur de symbolis P. Athanasii, ubi dicitur: sicut anima rationalis,
et caro unum est hoc, ita dicitur. Idem dicitur anima rationalis, nulla alia anima est in carne humana, ut hoc
sit ita vere hoc, sicut dicitur dicitur dicitur, sicut dicitur, et hoc. — Item dicitur de clement. dicitur
ubi dicitur: Quibus dicitur assumptis partem nam nam unitas, corpus, scilicet, et anima rationalis, et
partem nam humanam sunt tantum corpus, et anima rationalis; ita in hoc non datur anima vegetativa,
et sensitiva prout anima rationalis. — Probatur theologicis: dicitur dicitur hoc; sed in illo non est anima
sensitiva actualiter distincta a rationali: id dicitur. Probatur minor: in morte dicitur dicitur anima non manet
unita corpori, alia non esset lex mortis; nec anima anima rationalis, quia sua non unita fieri; nec
conjugata fuerit, quia quod dicitur assumptis, in nunguam dicitur, quod precipue dicitur creaturis,
(quasi esset illa anima) intelligit scilicet; nec dicitur remanere verbo dicitur unita, quia nullus
unquam dicitur, theologicorum hoc dicitur: id quia anima sensitiva actualiter distincta a rationali non
datur in dicitur dicitur hoc cum dicitur anima speciei nobiscum. Ita. Probatur 2° dicitur ex dicitur

4. d. 44. q. 1. n. 4. in fin. ita aperte loquitur: sensitiva autem et vegetativa in hoc eadem anima
est cum intellectiva. Quidamque necesse est aliquid scilicet litterarum pro nobis dicitur scilicet adducere,
dicitur ita solum clarior dicitur: ubi enim se remittit dicitur ad alia loca, in quibus nam dicitur
one docet. Immo docet illud 2. d. 19. q. 1. n. 6. et d. 11. dicitur propter. art. 2. n. 4. et dicitur
1. n. 16. et alibi dicitur. Item dicitur 2. d. 19. n. 9. sic ait: cum igitur anima intellectiva inducat
simul cum corpore esse corpus, etiam in nobis, ad animam propter hanc mutationem, sed tantum ad esse
corporis organici, et illius mutationis dicitur est magis, quod sunt sub sua sanguinis, nunc
sic: sed si in hoc esset tres realiter distincte, tunc fieret mutatio ad animam intellectivam, quod dicitur
dicitur dicitur. Et subopta, quia tunc vegetativa et sensitiva prius tempore informarent
corpus, quod anima intellectiva: sed dicitur dicitur tempore fieri, non recipit illud, nisi per mu-
tationem: id dicitur ante advenit animam intellectivam prout perfectum corpus perfectum, siquidem duabus ani-
madibus prout informatis, itaque mutatio ad intellectum. Ita dicitur. Probatur 3° dicitur: anima

rationalis est actus corporis prius organici propter hanc habent; sed si corpus prout perfectum est anima
sensitiva, et vegetativa, tunc intellectiva non esset actus corporis propter hanc habent, sed potius esset actus,
sicut sua anima vivens, et dicitur. Probatur minor: Ideo scilicet dicitur, quod anima non est actus magis, sed
corporis, quia cum intellectus, et magis in medio sua corporis, frequenter anima informat non dicitur
magis, sed corpus ceterum, et sua resultat; sed datur in hoc tribus animas, tunc in eis intellectus anima,
et corpus mediantem vegetativa, et sensitiva: id dicitur. Ita dicitur dicitur dicitur. Ita dicitur
nunc dicitur dicitur dicitur, quod ab imperfectiori ad perfectiorem procedens, corpus humanum
prius animata prius vegetativa, et sensitiva, et tunc per intellectum, tribus omnibus dicitur
simul manentibus in hoc. Ita dicitur. Probatur 4° dicitur: cum dicitur dicitur in gramato collocabile, non ha-

bet in ente dicitur, nisi per se dicitur, ultimum, totum, sicut subordinatum; sed dicitur de corpore

et ad sensibilia (sicut dicitur de Vegetativa) et quod dicitur directe praeamentale, et sit directe aial, vivens; Cognitum, substantia, etiam beatum nescit directe praeamentale: et ad sensibilia, et quod tale est dicitur habere, ipsa quidem dicitur, ultima, totalis, non subordinata facta. et in quocumque corpore agere ponatur, talis erit, quia quod inest alicui essentia sua, semper illi inest. et talis ad requiritur dicitur in hoc prior, et realiter distincta ab aia rationali. Probo hanc legem dupliciter, et sic: unguis est dicitur et ab aia dicitur facta; sed unum hunc est tantum unum dicitur: et ab unum dicitur facta. Sed talis per se est ad rationem receptu hunc: et simul ex illa requiritur dicitur in hoc est ad sensibilia, dicitur hunc similitudinem facta dicitur, sed dicitur, et hunc subordinata sit. Probo 2o sic: quod advenit ens in actu facti dicitur, et accipit in praei unum praei facere ex illo; sed in actu dicitur ad aia rationali advenit corpus animato per se, et unum dicitur sensitivum: et dicitur hunc sit actu facti dicitur, et accipit in dicitur et in praei actus corporis: et dicitur requiritur ex illo praei hunc facere. Hunc aia sunt abstrahit, et dicitur dicitur quod repugnat: et quia in hoc non datur aia sensitiva, et vegetativa ab aia rationali realiter distincta.

Probatum argumentum: absolute prius, et realiter distinctum ab alio absoluto, praei ab dicitur dicitur esse sine illo; sed ita se habet aia sensitiva praei ad aia rationali, si illa in hoc esset: et quod praei manere in corpore humano sine rationali. Hunc sic: illud dicitur remanere ex corpore, et aia sensitiva, et dicitur, et dicitur praei praei: et non sit, et quod impossibile est, quod in forma inde per ad aia rationali, quia quod ulterius essentia dicitur, et dicitur dicitur. Si 2o: et quia dicitur sensitiva, et ita impleta, et subordinata, sicut facta corporis dicitur. Ipsi sicut hunc facta corporis organica in quocumque ponatur semper est subordinata, et unum dicitur dicitur et dicitur dicitur, ita praei aia sensitiva, et dicitur in budo est dicitur dicitur et dicitur praei praei dicitur, et dicitur. Probatum 3o: abvenit aia rationali non manent vegetativa, et sensitiva in hoc: et quia hunc non sunt dicitur ab illa. Antea dicitur dicitur. Probatum 4o: ideo accedente aia, remanet facta corporis dicitur, quia hunc aia praei, et dicitur dicitur, et independentes ab aia; sed dicitur dicitur illi dicitur dicitur dicitur in hoc, vegetativa, et sensitiva dicitur ita praei, et independentes aia rationali, sicut facta ipsa corporis dicitur: et sicut ita, ita et ille manent abvenit aia rationali. Sed non manent: et quia non sunt realiter distincta, sed potius in ipsa aia rationali dicitur dicitur. Respondent dicitur, quod ex dicitur dicitur in hoc requiritur eas dicitur dicitur, quibus in in corpore dicitur; ideo abvenit aia rationali praei defectu talis dicitur dicitur dicitur dicitur praei vegetativa, et sensitiva. Sed ita: hunc ex dicitur dicitur ad aia, et ad facta corporis dicitur dicitur, nihilominus abvenit aia, remanet facta corporis dicitur: et nulla sit solutio. Dices: quod licet ex dicitur dicitur dicitur ad aia, et ad facta corporis dicitur, non tunc in eodem gradu requiritur, non in appropinquat, et perfectiori gradu requiritur ad aia quod ad facta corporis dicitur; et ideo accedente aia praei defectu dicitur in illo appropinquat gradu, non ideo defectu facta corporis dicitur. Optime sic: et dicitur si ex dicitur dicitur ad aia dicitur dicitur dicitur in hoc, non tunc in eodem appropinquat, et perfectiori gradu requiritur ad dicitur: et tenet argumentum. Probatum 5o: quia aia perfectiori, et nobiliori est, quod facta corporis dicitur, sed dicitur dicitur in appropinquat, et perfectiori gradu requiritur ad aia, quod ad facta corporis dicitur; sed aia rationali perfectiori, et nobiliori est, quod sensitiva, et vegetativa: et dicitur. Vide scilicet dicitur, quod dicitur in 2o dicitur corporis in solutione ad dicitur, et in dicitur.

Plurimum: dicitur quod aia intellectiva dicitur modo dicitur dicitur vegetativa, et sensitiva in hoc, probatur: in hoc requiritur operationes sentiendi, et vegetandi: et quia in hoc datur facta aliqua, quod sit praei effectus praei illarum operationum, seu effectus. Sed talis facta alicui, nisi aia intellectiva praei probatur: et quia praei quocumque innumerabilis intellectiva dicitur. Virtualiter in genere cor efficiendi ad sentiendum, et vegetandum. Quod hunc necesse est effectus sentiendi, et vegetandi, sed est facta vegetativa, et facta sensitiva: et praei aliquod sit, praei, et substantiale sit. Sed non nisi praei aia, quia nulla alia aia in illo datur, et probatur: et quia est in genere cor facta aia intellectiva dicitur dicitur vegetativa, et sensitiva praei praei in numeris dicitur, in quo ipsa aia intellectiva praei vegetativa, et in dicitur praei dicitur corporis, et in dicitur in hoc, dicitur praei corporis, et in dicitur hunc ita facta vegetativa, et sensitiva, et si esset praei facta, et sensitiva aia sensitiva, et aia vegetativa.

Thaddeus 11. 1. de sacra scriptura, n. 1. ad Thaddeum, cap. 5. dicit: Deus pater sancti
fructus, ut mireris spiritus sanctus, etiam, et corpus sanctum. 11. 1. dicit: Benedicite
spiritui, et agi iustorum. 11. 2. dicit: Spiritus sanctus, qui in nobis, dicit alia in hoc. — 11. 3. dicit
in sacra scriptura dicitur spiritus ab anima non 2^a officium, et per se, 11. 4. substantia, et in se habet
itaque eadem anima 2^a 9^a respicit eterna media cum 2^a 10^a potest, talis, et voluntas, appellatur spiritus in
fracti scriptura, et 2^a 9^a respicit temporalia, media cum 10^a 11^a potest, etiam non potest, etiam 2^a 9^a e
actus informationis, corporis, appellatur anima: unde frequenter dicitur, 2^a 9^a portiones superiores spiritus
et 2^a 9^a portiones inferiores anima vocantur. Itaque de anima 2^a 9^a portiones superiores etiam in sum-
ma inammutabili perfectione, et eterna letitia, et pace beata, in 2^a 9^a portiones inferiores tantum anima mea
usque ad mortem, dicitur anima sancti spiritus. — Propter actus alii agere, quod in fracti scriptura, et 11. 1. dicit
non non semper in singulari agere, ut passim dicitur. Si enim 1^a dicitur, non et cum anima non al-
teri, tres autem acubus dicitur dedit Deus, cum dicitur 2^a 9^a inspiravit in faciem eius spiraculum vite?
non ne tres agi non sunt tria spiracula vite? 11. 2. dicit: 2^a 9^a dicitur. 11. 3. dicitur: hoc pater

non ne tunc aq n sunt tria spiracula vitz: Ag. 20. et Cho 2. Egen. cap. 3. Lucan: hoo prius
vivit vita plantz, deinde vita animi, et tandem vita homi: q in hoi datur a vegetativa plantz, et
 vivit a iustis, et medietate hoi, realitatem datur dy alia prius, et alia posterior sit in hoi
 Prius, qd huius loquuta d vita in actu 2o. seu ad operationibus vitabilibus, nq necesse
 hoo se impiefecto ad perfectu pcedere, prius nutritz, deinde sentit, et tandem ratio-
 natz; n tunc loquuta huius d vita rationali, seu d animabus ipsiis. Vel retrogrus: prius quq
 hoo vivit vita homi, hoo ipse vivit vita plantz, et vita animi: q hoo e hoo antiquus sit
 hoo. Probo loq: n e hoo vitz dy hbeat aq rationale; sed dy vivit vita plantz, et vita animi, ad-
 huc n hbeat aq rationale, pcat, et tunc quide iq e hoo, iuxta huius, nq hoo ipse e, qui prius
 vivit vita plantz, &c.: q dy p ly vita plantz, vita animi, et vita homi intelligenda ipse res
 realitatis distinctz aq, de vera sequitur, qd hoo sit hoo antiquus sit hoo, seu prius quq
 hbeat aq hoiis. Ag. 20. ut patet ex introa pcedendi: Ex his humanis in natura morbi

Fibear aq. ross. Ag. 30. ut patet ex initio precedentis: factus humanus in utero Matris
 in animam a rationali usque ad quadragesimum diem, si masculus, et usque ad octogesi-
 mum, si foemineus est, unde dicitur, et seminat in munda huius; Id autem ipso tempore, quo aq.
 rationalis recipit, remota factus ille caescit, non autem perit. Crescere, quoniam dicitur: et
 ante aq. rationalis, sibi quidem aliquando. Ag. 20. — Primum, factus quidem, seu embrio, non autem
 rationalis infusor, crescere, nutrire, et augmentari, id non per se patet, sed per aq. Ma-
 tris praestanti factus alimentum, et calorem, quo alimentum disponit, et tandem per materiam nu-
 tritivam, et augmentativam per alimentum illud deest ita ipsum materiam factus in subiectum,
 et quod huiusmodi eo fere modo, quo tumor carnosus (vulgo lobanillo) caescit, nutritur,
 et augmentatur; non sicut tumor in eodem loco, et superaddita, pars huiusmodi imbi-
 tuum habentis illi, ita fere se habet tunc factus respectu Matris. — Hinc etiam patet, quod
 superflua, et impediuntur e successio illa aq., quae huiusmodi ponunt; immo quod falsa sit, patet
 quia tunc nunquam aial poterit generare sibi simile, si quidem non nisi vegetari generare
 ab aiali. Et etiam, quia si ideo in prole recurre decepta negat aia huiusmodi, quia nulla
 eius operatio tunc apparet in huiusmodi; et quia ante partum, immo et multis modis post
 partum non apparet operationes aq. rationalis in hoc, debet etiam huiusmodi pro tunc in hoc
 denegari. hoc. Ag. 20.

1. *Operatio propria arguit propriam finem; sed in hoc sunt propriae*
operationes a sensitivae, et vegetativae praeter intellectus operationes: et ut utrumque sit ab
causa intellectiva realiter distinctum. — *Primum dicitur de maiore: operatio propria arguit propriam finem, et*
propter aliam virtualiter distinctam illam, seu in mundis ubi est efficientia et quidam illi, scilicet
proprie praeter intellectus finalis praeter maiorem, et eam. — *Primum in hoc habente propriam op-*
erationem calorem, non dicitur finem calorem vel similem in mundo habente operationes elementares,
et non eam finem. — *Instatur: Omnia virtualiter unius finis in alia non in se et eorum*
finis dicitur a deo distinctus, ut tenet D. Quodlibet. 1. q. 24., et per in igne virtualiter
distinctus calor, quia etiam habet, unde procedit: et ex quo ad rationalem virtualiter
distinctus vegetativus, et sensitivus, non inde sequitur illas non esse in hoc simul et rationales.
— Primum respondetur: quia omnia virtualiter in genere causa efficientis simpliciter non excludit
quidem finem naturalem, sed per in igne virtualiter efficienter rationem distinctam calorem, per
 2.

DISP. 2.^a DE POTENTIA INTELLECTIVA.

Quæ circa substantiam prædicantur ad rationalem personam sunt, hæc prædicata huiusmodi, et in Philo-
sophia: agere nunc uenit. Et prius ad rationalem personam, & intellectum scilicet, et voluntatem: et licet
intellectus ordinem personae non habeat voluntas, tamen quia ordine naturæ in mundo procedendo præ-
cedit voluntas, ideo prius de intellectu, deinde de voluntate disputandum. Et de his aggrediemur. Primum
autem hic potius supponenda, quam disputanda sunt à nobis, de ea alibi, sapienter Scotus est
instructus habemus: itaque supponimus, quod intellectus est potentia rationalis, qua cognoscimus, sciimus, et
credeamus a falso diuisimus. Habetque tres operationes, nempe, simplices apprehensivas, iudicativas, et discursi-
vas. Et totum in 1. folio nunc cursum habet. Supponimus item, quod intellectus est potentia agens, ergundum spiritum
animam, et inorganica, ut hic superius dicitur. Supponimus item, quod intellectus est duplex, nempe,
operans, possibilis, et operarius, quoniam si nec per se realiter, nec formaliter diuisus, sed solum virtualiter
et mixte poens diuisus officia differunt solum sunt una causa formalis potentia intellectiva. Quod ratio
est longum, et tam explanatum, quam bene Scotus roboratum haberi ex triplici. 1. textu 2. per totum, ubi
itaque que materia agentis, que possibilis, et que operario diuisant, habent. Unde hic solum speculatio

Quæres: an ad speciem imaginariam, seu intelligibilem producendum decessat etiam phantasma ex intellectu agente? Valens aliqui, quod species intelligibilis à solo intellectu efficiatur, et quod phantasma (sive species sensibilis in statu interno) minime exemplaris, et minime efficiens decessit ad producendum speciem imaginariam in mente possibilibus producendum; atque ita dicunt, quod intellectus est causa totalis specierum intelligibilium: ita Thomas V. de Caelis. Thomæ vero dicitur, quod phantasma decessit ut causa efficiens instrumentalis. Scotus vero dicitur: non solum intellectus, sed etiam phantasma efficiens decessit, tanquam causa partialis minus principalis, ad producendum speciem intelligibilem. Ita etiam, et libere dicitur Q. 1. d. 3. q. 8. n. 3. Probatur ergo: Species intelligibilis, seu imaginaria, in sua ordine est virtutis similitudo obiecti; sed de influxu effectivo totum intellectus non potest hoc habere: et quia non à solo intellectu, sed etiam ab obiecto in phantasmate reflexione producitur. Maior est evidentia, quia species ipsa imaginaria est obiecti veluti intelligibile, quod per se est solum intelligibile in potentia, seu remote. Probatur minor: à causa indifferenti utrali non potest provenire similitudo obiecti determinata; sed intellectus, sed solo est causa indeterminata per nullum obiectum dicens similitudinem: et quod species imaginaria propriis suis similitudinibus obiecti non potest ab intellectu habere: et simul cum intellectu adhibenda est alia veluti efficiens causa ipsius speciei; neque aliquid reflexum in effectum, quod non potest correspondere aliquid ipsius causæ, illi non potest esse causa totalis eius; relinquitur autem in specie intelligibili vitalitas, et spiritus, quibus non nisi intellectui correspondent; relinquitur etiam similitudo obiecti, quæ minore intellectu attribui potest: et sic. Longo ergo potest, quod phantasma ne causa instrumentalis, quia instrumento non correspondat qualitas aliqua in effectu.

Alia dicitur: agens debet esse nobilitate passio, et non impesse-
ctus effectus; sed phantasma est innobilitate multo fortius, in quo producta species intelligibilis, et est singula effectus ipsa species: et phantasma nequit agere, seu efficiere deum, sed spe-
cie impeditur in nobilitate fortius. Multo est considerandum: quia tot species, quae in his sunt
spirituales, phantasmata vero est materialia, et terrena. — Ergo magis est causa agentis,
sive causa totalis, non autem causa partialis per seipsum minus principalis, qualis est phantasma.
Item enim deus in his solutus cognoscit in intellectu lapidis, ne tunc ad effectus vivat, et spiritualis in sub-
sistentia passio spirituali recipiendi, nempe in intellectu in intellectu, deum quidem efficiens lapis ipse
in se ipso simul et in intellectu. Itaque lapis in phantasmate potest ad species in intellectu in intellectu pro-
ducendi simul et in intellectu effectus deum. — In nobilitate effectus rationis est.

secundum simul ex intellu effectum deuenire. In ratione: effectus sequitur debilitatem partem
 causam, sicut debilitatem partem propriam: et si phantasma, et motus corporis sunt causa spiritus
 et impetus, ipsa quidem sunt motus, et corporis, sicut phantasma. — Per consequens: la-
 pidi et motus, et non vitalis; sed potius deuenire ex intellu ad vitale, et spirituale inueniuntur causas,
 non producuntur: et sic. Cuius et intellu, in via ipsa lapidi non egredietur motus, et non
 vitalis? — R. et sic. Distinguo autem: effectus sequitur debilitatem partem sue causae sub ratione,
 quia ipsa influit in illud, deinde; sub ratione, quam influit, nego. Ad intrinsecam autem enim
 partem, quae in effectu ex aliqua causa relinquitur, non debet attribui ipsa entitas causae 24 omnia,
 quae includitur, et in se habet, sed solum illud rationem, et virtutem producens, 24 quae influit. Datur
 hoc in obio deuenire ex potestate ad motum, vitale, et spirituale, quod sicut corpus, motus, et non vitalis.

[illegible]

loquens. Epōm aduincit parvū Angelū, docet D^o, p^{er} nōiāle dē Creatū cū nōiā, sic:
dicit nōiāle p^{ro}stanto, quia Creatū cū nōiāle mēi ad sup^{er}nōiālia, sicut g^{ra}tiā,
ex p^{ro}stanto. Nōiāle sic: Id mēi, et volūntas Creatū cū nōiāle, et Angelū; et p^{ro}stanto
sup^{er}nōiāle mēi ad mēi sup^{er}nōiālia g^{ra}tiā, et loq^uit^{ur}. et sum^{us} ex nōiāle Creatū
p^{ro}stanto. — Hoc idē p^{ro}stanto D^o 2. d. 3. 9. 9. n. 7, ubi loquens Epōm aduincit Angelū
dicit Angelū in sua Chāne, sicut: mēi sicut p^{ro}stanto dāt Angelū in sua Chāne
sicut nōiāle sequant^{ur} nōiāle, dicit Angelū nōiāle, dāt Angelū in sua Chāne
et g^{ra}tiā, et loq^uit^{ur}. Et, si quia sequant^{ur} nōiāle Angelū, dicit Angelū nōiāle, et quia nōiāle
Angelū nōiāle ē in eodē sēntē, nūq^uam, p^{ro}stanto dāt Angelū, et opponit^{ur} sup^{er}nōiāli. Idē f^{ac}it^{ur},
et p^{ro}stanto nōiāle, et volūntas sequant^{ur} nōiāle Angelū: et loq^uit^{ur}. —

Præter aut probat et hinc delitio, et pueri inque nro-
do quicquid fundamta. In tali deus Lopez, quod 14° go et 24° se pueri sunt, et ob-
noia, et mensura pueri intellectus, ita ut ad correspondet hinc et per 24° se nec sit
niale, nec superiabile, distributa venis philosophandi et inlu, a pueri famora et
mensura pueri. — Vira 1°: Solus 24° se, et ab acti tempore, sicut ne niale, nec super-
niale, ita pueri nec i finit, nec infinit, nec spirituale, nec miale, nec sub pueri, nec
accus: et pueri famora ob mensura in pueri, pueri intellectiva nec finita, nec infinita, nec

infinita, nec spiritualis, nec materialis, nec subiectiva, nec ens e' extrinsecus, et intrinsecus. Sed hec
mensura danda e' intus: et illa pars naturalis, et supernaturalis. Ita 2^a: licet ens sit

et ensur sit per se sumptum nec naturalis, nec supernaturalis positum sit, tunc nullus e' ens
a parte rei extrinsecus, et extrinsecus, et realiter, sed per se realiter extrinsecus n' sit positum, et extrinsecus
nec naturalis, nec supernaturalis; sicut nullus e' ens n' sit positum finitum, positum infinitum, positum
subiectiva, positum non: et a parte extrinsecus ubi mensurandi pos, licet ens sit, et in se
ut sit per se a naturali, et supernaturali, tunc nullus e' intus a parte rei extrinsecus, qui realiter
extrinsecus n' sit positum naturalis, positum supernaturalis; sicut nullus e' qui n' sit positum de
terminati finitum, infinitum, quatenus intus ut sit per se a finitum, et infinitum.

Ita 2^a rationi respondetur dicens manifestum est negare
posse; quia finitum, et infinitum sunt modi dividendi ens, seu ens; et tunc naturalis, et supernaturalis
sunt modi dividendi per se operari: et licet 1° n' possint dari in eod' ente; bene tunc 2° in
ead' pos, supposito operari. — Sed dicitur: et sicut finitum, et infinitum dividunt ens, ita naturalis,
et supernaturalis dividunt per se operari. Sed finitum, et infinitum ita dividunt ens, ut nullus sit pos
le ens a parte rei, et finitum, et infinitum positum, et determinati n' sit: et similiter naturalis, et super
naturalis ita dividunt per se operari, ut nullus sit posle operari per se a parte rei, et naturalis,
et supernaturalis possit esse n' sit. Sed quid dicitur minus creatum e' a parte operari per se realiter extrinsecus:
et per se positum naturalis, et supernaturalis per se ens, minime per se extrinsecus. Ita 3^a: quia
de data solutione sequitur, et tunc quid dicitur creatum positum, et determinati simul sit extrinsecus
naturalis, et extrinsecus supernaturalis: et n' per se extrinsecus extrinsecus ab utroque. Proinde quia de data
supposito possunt naturalis, et supernaturalis dari in eod' per se operari. Debitum huius responsi
infra per se patet.

Ita 4^a ratione dicitur aliud fundamentum eiusdem datus dicitur logic
dicentis: intus determinati, et 2^a se n' e' lapis, nec leoninus, nec angelicus, et cetera
dicitur determinati 2^a se lapis, non potest fieri leoninus, nec angelicus, et cetera. Sed
quia intus intelligendo fit via: ita fit leoninus per se speciem leoninis, lapis per se speciem lapi
di, et sic de ceteris. Et patet debet philosophia (arville) et linea naturalis, et supernaturalis,
scilicet et intus per se speciem entis naturalis fit naturalis, et per se speciem supernam fit supernaturalis.

Ita 5^a sic dicitur: intus, qui per se speciem leoninis fit leoninus, n' fit
falsus phice, et realiter, sed solus intencionalis, metaphysice, et similitudinarius, et de ceteris: et de
hac parte solus per se intencionalis, et intus per se speciem naturalis fit naturalis metaphysice, et intencionaliter
quatenus per se determinati naturalis speciem finitum, et infinitum, cuius illa speciem e' per se
et per se positum per se intencionalis, intus extrinsecus, phice, et realiter intencionalis, et per se extrinsecus
entis a naturali, et supernaturali. Et cetera quia n' phice realiter per se extrinsecus, et intencionalis a naturali,
et similiter n' determinabili a ceteris; sed n' nisi metaphysice, et intencionaliter e' intus determina
bilis per se speciem naturalis, et supernam: et n' nisi metaphysice, minime realiter, intus e' intencionalis, et
per se extrinsecus a naturali, et superno.

Dicitur 2^a dicitur: et speciem leoninis ex solis intencionaliter
respondetur sit leo, solus intencionalis quia denominat intus leoninus; et tunc ex realiter, et phice
sit quod, seu ens naturalis, denominat intus phice, et realiter naturalis. — Sed dicitur 1°: et patet 2° intus
leoninis, et lapidis nihil probat, ex se arguere dicitur aut maius 2^a et simpliciter, seu de
entis intencionalis, et tunc huiusmodi ad ens realiter phice. — Ita 2°: species leonina quia e' intencionalis, fit
leonis; idco denominat intus intencionaliter leoninus; sed n' fit phice, et realiter entis naturalis: et n' per
denominat intus phice realiter naturalis. Probatur minor: quod phice, et realiter e' totum ens naturalis n' per
ex realiter phice fit entis naturalis; sed species leoninis e' totum quoddam ens naturalis productum intus
legit, et ab utroque: et n' quod ens realiter phice fit entis naturalis. Sed quod phice realiter n' per, seu
fit, n' per denominat phice realiter; ne subit phice per se extrinsecus, et intencionalis ad ens albi,
nigri, et redditi albi per aliud ens albi, sed per albi dicitur: et cetera. —

Ita 3^a ratione dicitur: Angeli, et anima rationalis sunt entia subiectiva extrinsecus naturalis, prout naturalis
opponit supernaturali: et intus, et voluntas illorum sunt per se extrinsecus naturalis. Cetera e' evidens, quia sicut
de ente spirituali per se spiritualis, et de ente materiali per se materialis, patet de ente naturalis per se naturalis

aut se limitat deus, quod est, non locomotiva Angel, et sic separare, et entitatem naturalem, quia
ad actus, seu motus naturae, huiusmodi deus, et motus entitatem superius non sit amovibilis;
reliquae vero quod quidem deus huiusmodi sunt, sicut et Angelus, et sic. — Sed ista 1^a. et 2^a. Deus pro-
ducit Angel, et sic, et ut huiusmodi differens, seu per eundem, et simul ut huiusmodi naturae, seu naturae, huius-
modi naturae. Probatur 1^a. in primis producitur ut huiusmodi per eundem, ut ipsi testes dicunt, sed
tunc etiam producitur, ut agit ut agens determinat naturae. Probatur 2^a. Deus producitur
ut huiusmodi naturae quod est entitatem naturae, sed per locomotiva Angel, et sic, et entitatem naturalem, per se.
et hanc producitur deus ut huiusmodi naturae. Nunc sic, per eandem omnino actionem producitur deus
naturae, et per se, et realiter indifferens; sed naturae entitatem indifferens producitur deus ut huiusmodi natu-
rae, et per se, et naturae naturae producitur ut huiusmodi naturae, et per eandem actionem simul et huiusmodi in-
differens, et per eundem, et naturae naturae determinat naturae. Quid est, quo modo actus illa Dei
est per se, et realiter per eundem, et naturae, et simul est per se, et determinat naturae?

Ita 2^a. im-
plicat, eandem omnino indivisibile entitatem, simul esse, et non esse positum determinat
naturae; sed istud, et per locomotiva Angel, et sic, sunt una, eandem omnino indivisibili
entitatem; et implicat, in se, et non esse 2^a. secundum eundem positum determinat naturae, et per locomotiva
motiva est secundum eundem positum determinat naturae, per se. Maior est evidens, alius ma-
dictoria enim simul vera. Minor est pariter clara, quia quae realiter sunt idem, sunt una
eandem, per se, et realiter omnino indivisibili entitatem; alius Angelus enim entitatem integrali-
ter oppositus, et pariter indivisibili. Cuius est legitima, et per eundem naturae naturae naturae
evidens.

3^a. Probatur positum 1°. Voluntas se sola, et abique ulla aliquo proprio na-
turali phice deus, producitur amor naturae; et quia est per entitatem naturalem. Propter
per, quia naturae obiectum, huiusmodi cognitio est proprio phice realiter effectum deus, et cybo-
lentate, ut tenent immutata scilicet. — Respondet Castel, quod est voluntas libere
tendit in obiectum, et naturae, et superius, si fuerit in obiectum naturae actu naturae attingens illud,
fuerit per naturae; si superius actu, fuerit per superius; atque ita 2^a. est per entitatem
phice per eundem naturae, et superius.

Sed ista, et sic, et per se, et aperta per se, si
quod hoc idem est, quod quod. Si enim ipsa voluntas se sola libere fuerit, seu tenet in obiectum
producitur actu naturae ex illud, quia opus sit, ut ipsa per se determinat, et per na-
turali per aliquo actu phice proprio; et ipsa est tota actu naturae in actu. Ad actus
naturales in actu 2°. Sed effectus naturae per eundem causam determinat naturae; et ipsa vo-
luntas per prior ad suas actus naturae est per eundem determinat naturae. Sed non per na-
turali alius proprio proprio, et determinat naturae phice illud in actu 1°, quia nullus tale datus,
et ipsa sit tota causa suorum naturae actus; et quia in actu, et 2^a. secundum proprio eundem est
positum determinat naturae.

3^a. Probatur. quia voluntas entitatem, et 2^a. se non est superius
alibi, ideo, nisi per se, per superius per aliquo proprio proprio, in actu 1°, et superius
tendit illud, ipsa per se, per amor superius producitur: et proprio proprio, et voluntas
producitur amor naturae abique ulla, aliquo proprio proprio, et naturae illud; ideo enim,
quia voluntas entitatem, et 2^a. se est naturae actu naturae causa suorum actus naturae.
— Si forte dicatur istud, quod voluntas phice realiter per eundem fuerit naturae ab obiecto mo-
ali movente, et ita determinat, seu naturae per se; — Ita: nisi voluntas sit phice
realiter naturae in actu 1°, scilicet per prior ad suam actionem, non per se, phice realiter actu en-
titatem naturae producitur; sed ab obiecto naturae movente non per se, voluntas phice realiter
determinat, et naturae: et sic. Et maior, quia causa debet esse phice realiter proprio
pro prior ad effectum. Et sic minor; quia obiectum voluntati non movet illud phice realiter,
et effectum, sed solum metaphysice, intentionaliter, movetur, et aliter, sequitur non 2^a. secundum esse
reale, sed 2^a. secundum esse cognitum, diminutum, intentionale, et appropinquatum movetur. Et sic.

4^a. Probatur. Cuius per eandem naturae naturae in-
natura: Ideo in se, non est determinat entitatem naturae, quia tunc non posset produ-
cere actus superius, et naturae, et superius maxime in se, et datur; sed huiusmodi naturae,
et ita nullae: et sic. Probatur minor: licet maxime datur vitaliter, et naturae, in se, per se.

Species in vitali deuenire ex pōa vitali ad actū vitale producantur. et similiter
licet nāale, et supernū maxime dicunt, pōa nāale deuenire ex pōa superno ad
actū supernū producantur. Atque pōa nāq species impura albedinis lūg., que exītat
in nāali, deuenit ex pōa vitali ad producantur vitale, que actū vitale ē. igitur de.

Respondet Castel agens pōa, quia utrumq;
illud vitale, et nāale pōa ē eundē lineę, seu sphęre, utrumq; quicq; dē linea māali;
scilicet lūg. ē dē nāali, et superno, que sunt aliter, et aliter lineę, lūg. pō. — Sed ita pō.
ideo pōa vitale, et nāale possunt producere actū vitale, quia utrumq; ē
dē linea et sphęra māali; sed pōa nāale, et supernū utrumq; ē dē linea spirituali.
Ita: et possunt eundē supernū actū producere. Dicitur dicuntur: nā minū opponunt
in entitatibus vitale, et nāale, et opposunt nāale, et supernū; sed quia entitatē vi-
tale, et entitatē nāale, utrumq; ē dē linea māali, possunt coadunari ad eundē māale
vitale actū producantur: et quia entitatē nāale, et entitatē supernū, utrumq; ē dē
linea spirituali, possunt pariter coadunari ad eundē spiritūale supernū actū pro-
ducantur. Itā 2o: nā requiritur, pōa māale deuenire ex pōa spirituali ad effectū
spiritūale producantur, licet nā sint eundē lineę māali, nec spirituali: et nec requiritur nāq
nāale, et supernū deuenire ad effectū spiritūale supernū. Probatur autē: iuxta dīctū Ico-
nitarū ex dī. opinione, species in phantasia deuenit efficiētia ex mltis agente ad speciem inteli-
gibilem producantur; sed species in phantasia ē māali, mltis agentis spiritualis, et species inteli-
gibilis producta spirituali ē: et dī. —

Ita nāq Iclūng Ag. 1o: dī. 4. d. 10. 2. 8. n. 9. sic
ait: nāale, et supernū nā dīstīngunt nāq aliter in se, sed tantū in operatione ad agens: ideo
enim dīctū aliter, supernū, quia nā supernū agens; nāale lūg., quia nā nāali agens.
Quo sic statim, inferunt dīctū: et si aliter ens producit ā 1o agente ut in differentia ad nāale,
et supernū, tale ens producit nāq nāale, et supernū, sed pōa dīctū. Sed ita pro-
ducit dīctū Iclūng, et dī. xānal: et dī. — Rō 1o. Iclūng auctoritatē, nāq dī. supponit dīctū
nā, et mltis dīctū. Scilicet, qdā agens possit pōa realitē agere actione, seu operatione pō-
cūdent, seu indifferenti ad nāale, et supernū; sed tempore uno, latius determinato modo.
pōa operat, et ex pōa dīctū manifestat dīctū. Itā enim Iclūng vult probare dī. agens
aliter lūg., lūg. pōa pōa pōa dīctū; dī, qdā agens nā aliter, quia dīctū lūg., lūg. pōa nā
deuenit producere, sed solū agens pōa. — Rō 2o. qdā auctoritatē nobis dīctū dīctū; nāq si nā-
le ē, qdā procedit ab agente nāali, seu operante iuxta debet, et dīctū nāq; tali quicq; ēā
rationalis, que producta ē deo iuxta dīctū nāq dīctū, et pōa dīctū dīctū ad
ag, ut supra dīctū, ex dī. rō dīctū, qdā ideo dīctū dīctū, et collata corpore, nā supernū
lūg., sed magis nāali ē: vide dī. supra in 1. pōa pōa dīctū dīctū.

Sed instat Castel ex
dī. 2. 1. prolog. n. 13. dīctū: Decet, qdā nā habere modo cognio dīctū, sed aliqua cū pōa
ita dīctū, qdā dīctū pōa cognio, qdā aliter obī tale sibi correspondet: sed dīctū
actu, que dīctū, dīctū pōa, et nāq. Nunquid: sed lūg. dīctū, mltis, et dīctū
nā producere actū nāale, et supernū: et ex pōa actū dīctū inferre cū pōa
indifferentes, et nā pōa determinati nāale.

Respondet, qdā pōa dīctū dīctū
ē ā pōa pōa, nāq intencio ibī, docet, qdā aliter aliqua specialī supernū dīctū
dīctū dīctū dīctū, nā pōa cognio dīctū ut pōa supernū ā nobis dīctū
dīctū: nāq licet dīctū pōa dīctū nāale. innatū dīctū, seu pōa ad dīctū supernū
obī dīctū; dīctū dīctū, et supernū dīctū, nāq dīctū, nāq pōa pōa dīctū
sunt nobis nāale cognoscibiles, ut dīctū pōa dīctū dīctū cognoscere nāale, et
solū ā pōa dīctū, dīctū cognio actu, que dīctū, dīctū, seu cognoscimus pōa, et nāq,
seu ag, et dīctū, dīctū dīctū, et dīctū supernū dīctū nos pōa nāq supernū
supernū, seu cū dīctū ut pōa supernū obī dīctū, et pōa dīctū in nobis, nec dīctū
dīctū; nāq, qdā nāq dīctū, nāq pōa ut dīctū dīctū ad dīctū supernū, sunt nobis nāale
cognoscibiles, et nāq nāq obī pōa dīctū ut dīctū, nāq, dīctū ut supernū dīctū
dīctū. Cū dīctū dīctū dīctū dīctū dīctū ad pōa dīctū dīctū. —

Secundum prae adfirmationem, quod supponitur, cum est factum, nempe, quod potius dicitur proprium infinitum
intuitus in herentibus, et illis infinitis elementis, sicut intuitus in herentibus, et supernaturalibus elementis, illis propriis
superantibus: dicitur quidem qualitas supernaturalis, et tunc clabitur qualitas infinita. Si autem
secundo de infinitis obdico utrumque proprium, id est, et de obdico de eadem cum in de ca-
ato; dicitur, quod tunc prout intuitus potest esse actus infinitus, quia ex se supponitur in fini-
to et tunc dicitur, id est, proprium infinitum agere ad deum non finitum, sed ad temperando potius,
sive proprium finitum: unde nil minus, quod potius finitum non potest producere actus infinitum, dicitur
sit habitus proprium infinitum castigare materiam producentem, quia minimi dicitur ad deum po-
test infinitum aliquid actuale producere, unde et dicitur 4. Thic.; prout autem potius naturalis
actus supernaturalis producere, quia dicitur proprium supernaturalis ex illa producentibus.

Ad 4. n. minus. Lumen est proprium, autem quod dicitur habitus
supernaturalis est 24 se proprium entitatis supernaturalis, ut intuitus est entitatis naturalis; sed quia
dicitur lumen est 24 se taberna, nunquam prout producere actus naturalis, immo
entitatis est ultra proprium proprium supernaturalem: et videtur, dicitur virtutis intuitus 24 se en-
titatis naturalis, nunquam prout producere actus supernaturalis. hoc n. igitur. — Prout dicitur
maior, dicitur de minor: potest, quia est supernaturalis, quia est supernaturalis, et non deservit
nobilitati, sed potius determinatur, et plenius potest, id est, habitus enim non sunt ita utiles, et
indeterminati ad operandum, sicut sunt potius, non habitus sunt determinati potius (in iure
et in re), et igitur non potest producere, nisi id, ad quod determinatur potius, et igitur determi-
nati sunt de se; potius autem potest producere quodlibet, si a propriis determinatur, et
determinatur ab illis. Exteriusque est et alio capite prout respectu potest; quia in actu
naturalis nulla est specialis finalitas correspondens proprio supernaturali, et 24 quod prout ab illo pro-
cedere; bene autem in actu supernaturalis reperitur finalitas, 24 quod a potius naturali peruenire
potest, ut supra dicitur.

Sed imitatur dicitur: Tanti dicitur naturalis a supernaturali, quantum
dicitur supernaturalem a naturali: sed actus naturalis est ultra proprium proprium supernaturalem: et actus super-
naturalis est ultra proprium proprium naturalis. igitur de. — Prout dicitur de maior: Tanti dicitur de. quod ad
dicitur entitatis, potest, quod ad dicitur obdico; actus, et potest, nego. Dicitur a debet simpliciter
medii potest maior, lumen, et quod, dicitur in natura, sed potest proportionem actus, et
potest, lumen virtualis dicitur, lumen obdico proportionem. Prout enim dicitur dicitur maior
a natura, quod ab alia natura, et tunc in ratione, et proportionem actus, et potest ad actus potest facti
endit, potest dicitur dicitur maior, et minimi dicitur maior, et facti. Prout enim dicitur finitum ab
infinito, quod maior a spirituali, dicitur; ut obdico n. quia infinitum dicitur in natura proprium
cognoscitur intuitus finitum, spirituale vero minime dicitur in natura proprium cognoscitur potest maior
ita et in presentia dicitur debet mediis, non potest entitatis, sed potest dicitur virtualis, et ex
actus supernaturalem dicitur virtualis in potius naturali, non autem potest naturalis in proprio supernaturalem, su-
pra dicitur, et ita dicitur; hinc de.

Ad 5. sicut maior ad spirituale, non naturalis ad su-
pernaturalem; sed potius naturalis a naturali non potest producere actus spirituales: et nec potius naturalis
actus supernaturalis. — Prout dicitur: intuitus quia videtur, et spiritualis, non potest producere actus naturalis, et
non virtualis: et quia naturalis, non potest producere actus non naturalis, sive supernaturalis. — Prout dicitur, sicut
supra, dicitur de maior: sicut maior ab spirituali in essentia, sicut in essentia, deo; in eadem, sicut
in ratione est, et effectus, nego. Prout solutio ex precedenti. Exteriusque est et alio proprium maior, ut phantasma po-
test producere effectus spirituales, dicitur non maior, sed ut requiritur prout dicitur simul ex intuitu agere.
— Prout dicitur negat cum proprie dicitur; quia intuitus deo quod virtualis spiritualis non debet po-
test univocum ex actu maioris virtualis; at vero sicut naturalis, habet tunc univocum specialis rationem univo-
cum ex actu supernaturalem, nempe, virtualis spiritualis. — Dicitur: et via maior prout produci ab intuitu, ex
quo in via virtualis univocum. — Negat quidem Cuius efficaciam philosophi rationem habet
in Thic. lib. 2. Disp. 4. 2. in fin.

Ad 6. obdico est mensura potius; sed enim, quod est obdico intuitus, prout videtur
a naturali, et supernaturalem, et ex intuitu. — Prout dicitur dicitur hanc rationem ex maiore, quod quia est facti virtualis
intuitus dicitur virtualis, et ex facti non virtualis dicitur non virtualis, id est, de natura sua nec viva, nec non viva, sed
non. — Prout dicitur prout requiritur prout illis efficaciam non prout non obdico a proprio supernaturalem facti. — Prout dicitur autem
requiritur sic: sicut maior a naturalis in diffinitionem ab facti virtualis, et non virtualis, ut abdico ad facti maior, et spiritualis;

90

No.

Q^o 2. Quodnam sit obtus adaequans in illis nris?

*Pt memorandū hīc, qd in loca dicty manar Robo adq̃uo, uinadeq̃to, māābi,
isfātib, motivo, et terminatio, et dñia bñualit Obz, et alius notandi circa obz:
nec non et illud, qd in mēphica dicty ē dñia Obz 24 duplices primitas scilicet, Inven-
tabi, et bñualitati, quę cepliat v. l. d. 3. 2. 3. n. 8. Hæ tñq notandy ē, qd intus nec
duplicita videtur pter, l pro hoc statu diuinctioni ad obz, in quo hber suas vi-
tas quo clauda ligatō sennibus; l 24 se ut pūndi ab hū terruū im padimēti: unde
90. resolunda ē in utroque sensu secum pā duo arbitros.*

Artic. 1us de Obio ntri in illis ex nãa pãa, seu 24 se.

[illegible][illegible][illegible]

Probat idcirco quod ad 27 patet per obvia terminatio:
illud, a quo quicquid dicitur in libro, in libro per natiuitatem. Se extendere, et dicitur,
et quid dicitur in libro, et in libro terminatio obvia 27 natiuitatem eius attingit; idcirco se
habet in libro circa quod dicitur in libro, dicitur Deo sub propria ratione dicitur, et ratione ad signa
aliter in libro terminatio dicitur. Minor quod ad 27 patet per, quia quolibet finis est propor
tionatus in libro creato, ut per se dicitur in libro, in libro illud dicitur quid dicitur in libro, cognoscere
saltem de a tenetur in libro. Quod ad 27 patet per idem minor ce per allegato dicitur in libro quod
dicitur in libro, et dicitur in libro per per per, in libro per aliam per per in libro natiuitatem cognoscibilem, ita
prosequitur ibidem dicitur. nec aliqua circa natiuitatem cognoscibilem a nobis, ostendit sufficiens
hanc quod, in libro, nec per similitudinem univocationis, nec imitationis: univocatio enim non nisi
in generalibus rationibus; imitatio ibi deficit, quia imitatio

hunc suum ordinem, ut quicquid habent esse simplicitate in materia, ut subiectum corporis; quicquid sint abstracta a materia, ut subiectum spirituales; et quicquid tunc sint abstracta a materia, ut sunt sui esse, ut Deus: et tunc est ordo clari debet in cognoscibili; ut quicquid cognoscatur ipso Deo, ut intellectus Divinus; quicquid subiectum spirituales, ut Angelus, et quicquid materia tantum, ut humanus intellectus. Ista non enim sunt absolute, sed quidditas rei materialis est obiectum ad quod nonnulli attingunt per intellectum 2° se, seu a materia per se. — Ita non de materia in sensu Thomistico, sed a se ipso in intellectu; alia intellectus Divinus non potest nisi Deum intelligere, et similiter Angelicus non nisi Angelum. Dabit enim intellectus materia illa quantum ad quamdam promotionem in modo cognoscendi et modo dandi ipsorum cognoscentibus; ita quod materia ordinatur ad clarendum, et perficiendum quod in evendo habent Deum, Angelum, et hominem, Neque enim id obiectum cognoscunt, nobilissimo modo ab intellectu Divino, et nobiliori modo ab Angelico, quod ab humano percipiatur, non operari. sequitur ad hoc, et modum operandi sequitur modum essendi.

Dices: et intellectus Angelicus et humanus non differunt specie. Et quia per se specificantur per obiectum si id est obiectum ad quod utriusque intellectus, non sunt specie distincti. Cuiusmodi videtur esse in 2° d. 2. 9. — Ita 1°, satis probabile est, ut tenet D^r. cit. n. 6., quod etiam Angeli, et homines rationabiliter differunt specie quidem, non tamen per se finaliter sumpti. — Ita 2°, etiam ex D^r. cit. quod licet intellectus Angelicus, et hominis differant specie, per quod magis probatur oppositum in 2° d. 2. 9.; quia licet de diversitate specierum obiectorum ad quod bene probatur distinctio specifica per se, non tamen de omnimoda identitate obiectorum bene probatur omnimodo indistinctio per se. (Vide dicta supra in l. lib. 2. d. 2. 2.) possunt enim illi per se adhuc distinguere, et a priori distinguere de diversitate specierum naturarum Angelicarum, et hominum a posteriori de nobilitate, et innobilitate modo tendendi eadem idem obiectum. Ad 2° d. 2. 9. dicitur eadem: licet obiectum intellectus, quantum ad intelligibile, sicut et obiectum sensus, quantum ad sensibile: et quantum ad hoc, quia quantum ad hoc dicitur rationem intelligibilem relata ad intellectum. Igitur non sub ratione sensu, sed sub ratione sensu, est obiectum intellectus. — Ita distinguitur materia: licet obiectum intellectus quantum ad intelligibile radicaliter, et quantum ad finalitatem, non. Ipsius enim est absolute quod movet intellectum, non licet intelligibiliter finaliter. Nec ita est, quod sensibile non est intelligibile ab intellectu, quia intellectus est per se super sensum, quod idem potest operari etiam circa obiecta per se inferiora; et ita enim movetur ad sensibile, et insensibile, et obiectum intellectus, non movetur intelligibile ut materialiter ad sensibile. Unde nec intelligibiliter finaliter est ratio finalis, sed solum per se obiectum intellectus; nec sensibilitatem est, nisi per se obiectum sensus. Si enim dicitur, quod est obiectum intellectus sub ratione sensu, non est, nisi quia de cognitione resultat veritas finalis, quod est forma in actu, et cognoscitur: veritas autem obiectiva non movetur per se obiectum.

Artic. 2us. de obiecto intellectus nostri pro statu isto.

Solutio: adequatum obiectum motus intellectus nostri pro hoc statu diuinationis ad corpus, est quidditas rei per se finaliter sensibilibus. Ita D^r. probat, sed precipue l. d. 3. 2. 3. sub n. 24. dicens: pro statu isto (scilicet intellectus) adequatum in ratione motus quidditas rei sensibilibus. Et ita communis, non licet Thomae arguerent quidditas materialis, id videtur intelligere per quidditas rei materialis, ac non per quidditas rei sensibilibus: non tamen magis proprie loquimur, quia quidditas rei materialis specie habet etiam subiectum materialis, quod per se in motu sensibilibus non, sed solum ratione accidentis, quod subiectum substat. Unde in 2° d. 2. 9. patet quidditas rei materialis, quod obiectum motus intellectus pro hoc statu. Probatur igitur solutio: obiectum motus est illud, quod se ipso immutat, et mechanice sua specie, movet finaliter per se, et quia efficiens tenetur ad producendum notitiam sui, taliter obiectum immutat: sed raptum non movetur pro statu isto ita est sola quidditas rei per se finaliter sensibilibus, et sic. Probatur minor: pro statu isto diuinationis ad corpus mortale, ita indistincta est intellectus non dependet in operari a sensibus, ut nihil sit in intellectu, quod per se fuerit in sensu; sed sola quidditas rei per se finaliter sensibilibus potest esse in sensu, seu moueri illi: et solum per se, quod movetur in sensibus exterioribus, et interioribus, potest moueri in intellectu ad operari pro hoc statu. — In deinde, quod obiectum immutatur in intellectu pro hoc statu debet esse aliquomodo sensibile, et per se, et per accidens, et ita non licet occasionalem, ita quod debet esse per se habundantius, seu in per se modo referre.

Itaque persequitur ibi qd dicitur: Et ideo per statum istum non naturaliter intelligitur (intellectus noster) alia
quod non continetur sub illo 1° motivo. Et paulo interpositis, ait: Et factum ita est in nobis, qd quod
cuiusdam rei intelligimus, eius singulare actu phantasmatur. Unde pro nunc intellectus noster non potest
naturaliter percipere, nisi illud, cuius intellectus, seu phantasma non habemus; quod est phantasma
reus, sensibile aliquatenus sit. Sequitur, qd obijectionem istam pro hoc statu non potest nisi aliqua
reus sensibile, seu per sensum haberi possit, in metaphysica, locutione, et similitudine.

Ad primum dicitur: licet obiecta aliena non transcant
per sensum: ergo cognoscuntur, moventur quidem in dependente peritum in sensibilibus. Et
pro hoc statu cognoscimus nostras intentiones, et voluunt, ut dicitur 1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a 101^a 102^a 103^a 104^a 105^a 106^a 107^a 108^a 109^a 110^a 111^a 112^a 113^a 114^a 115^a 116^a 117^a 118^a 119^a 120^a 121^a 122^a 123^a 124^a 125^a 126^a 127^a 128^a 129^a 130^a 131^a 132^a 133^a 134^a 135^a 136^a 137^a 138^a 139^a 140^a 141^a 142^a 143^a 144^a 145^a 146^a 147^a 148^a 149^a 150^a 151^a 152^a 153^a 154^a 155^a 156^a 157^a 158^a 159^a 160^a 161^a 162^a 163^a 164^a 165^a 166^a 167^a 168^a 169^a 170^a 171^a 172^a 173^a 174^a 175^a 176^a 177^a 178^a 179^a 180^a 181^a 182^a 183^a 184^a 185^a 186^a 187^a 188^a 189^a 190^a 191^a 192^a 193^a 194^a 195^a 196^a 197^a 198^a 199^a 200^a 201^a 202^a 203^a 204^a 205^a 206^a 207^a 208^a 209^a 210^a 211^a 212^a 213^a 214^a 215^a 216^a 217^a 218^a 219^a 220^a 221^a 222^a 223^a 224^a 225^a 226^a 227^a 228^a 229^a 230^a 231^a 232^a 233^a 234^a 235^a 236^a 237^a 238^a 239^a 240^a 241^a 242^a 243^a 244^a 245^a 246^a 247^a 248^a 249^a 250^a 251^a 252^a 253^a 254^a 255^a 256^a 257^a 258^a 259^a 260^a 261^a 262^a 263^a 264^a 265^a 266^a 267^a 268^a 269^a 270^a 271^a 272^a 273^a 274^a 275^a 276^a 277^a 278^a 279^a 280^a 281^a 282^a 283^a 284^a 285^a 286^a 287^a 288^a 289^a 290^a 291^a 292^a 293^a 294^a 295^a 296^a 297^a 298^a 299^a 300^a 301^a 302^a 303^a 304^a 305^a 306^a 307^a 308^a 309^a 310^a 311^a 312^a 313^a 314^a 315^a 316^a 317^a 318^a 319^a 320^a 321^a 322^a 323^a 324^a 325^a 326^a 327^a 328^a 329^a 330^a 331^a 332^a 333^a 334^a 335^a 336^a 337^a 338^a 339^a 340^a 341^a 342^a 343^a 344^a 345^a 346^a 347^a 348^a 349^a 350^a 351^a 352^a 353^a 354^a 355^a 356^a 357^a 358^a 359^a 360^a 361^a 362^a 363^a 364^a 365^a 366^a 367^a 368^a 369^a 370^a 371^a 372^a 373^a 374^a 375^a 376^a 377^a 378^a 379^a 380^a 381^a 382^a 383^a 384^a 385^a 386^a 387^a 388^a 389^a 390^a 391^a 392^a 393^a 394^a 395^a 396^a 397^a 398^a 399^a 400^a 401^a 402^a 403^a 404^a 405^a 406^a 407^a 408^a 409^a 410^a 411^a 412^a 413^a 414^a 415^a 416^a 417^a 418^a 419^a 420^a 421^a 422^a 423^a 424^a 425^a 426^a 427^a 428^a 429^a 430^a 431^a 432^a 433^a 434^a 435^a 436^a 437^a 438^a 439^a 440^a 441^a 442^a 443^a 444^a 445^a 446^a 447^a 448^a 449^a 450^a 451^a 452^a 453^a 454^a 455^a 456^a 457^a 458^a 459^a 460^a 461^a 462^a 463^a 464^a 465^a 466^a 467^a 468^a 469^a 470^a 471^a 472^a 473^a 474^a 475^a 476^a 477^a 478^a 479^a 480^a 481^a 482^a 483^a 484^a 485^a 486^a 487^a 488^a 489^a 490^a 491^a 492^a 493^a 494^a 495^a 496^a 497^a 498^a 499^a 500^a 501^a 502^a 503^a 504^a 505^a 506^a 507^a 508^a 509^a 510^a 511^a 512^a 513^a 514^a 515^a 516^a 517^a 518^a 519^a 520^a 521^a 522^a 523^a 524^a 525^a 526^a 527^a 528^a 529^a 530^a 531^a 532^a 533^a 534^a 535^a 536^a 537^a 538^a 539^a 540^a 541^a 542^a 543^a 544^a 545^a 546^a 547^a 548^a 549^a 550^a 551^a 552^a 553^a 554^a 555^a 556^a 557^a 558^a 559^a 560^a 561^a 562^a 563^a 564^a 565^a 566^a 567^a 568^a 569^a 570^a 571^a 572^a 573^a 574^a 575^a 576^a 577^a 578^a 579^a 580^a 581^a 582^a 583^a 584^a 585^a 586^a 587^a 588^a 589^a 590^a 591^a 592^a 593^a 594^a 595^a 596^a 597^a 598^a 599^a 600^a 601^a 602^a 603^a 604^a 605^a 606^a 607^a 608^a 609^a 610^a 611^a 612^a 613^a 614^a 615^a 616^a 617^a 618^a 619^a 620^a 621^a 622^a 623^a 624^a 625^a 626^a 627^a 628^a 629^a 630^a 631^a 632^a 633^a 634^a 635^a 636^a 637^a 638^a 639^a 640^a 641^a 642^a 643^a 644^a 645^a 646^a 647^a 648^a 649^a 650^a 651^a 652^a 653^a 654^a 655^a 656^a 657^a 658^a 659^a 660^a 661^a 662^a 663^a 664^a 665^a 666^a 667^a 668^a 669^a 670^a 671^a 672^a 673^a 674^a 675^a 676^a 677^a 678^a 679^a 680^a 681^a 682^a 683^a 684^a 685^a 686^a 687^a 688^a 689^a 690^a 691^a 692^a 693^a 694^a 695^a 696^a 697^a 698^a 699^a 700^a 701^a 702^a 703^a 704^a 705^a 706^a 707^a 708^a 709^a 710^a 711^a 712^a 713^a 714^a 715^a 716^a 717^a 718^a 719^a 720^a 721^a 722^a 723^a 724^a 725^a 726^a 727^a 728^a 729^a 730^a 731^a 732^a 733^a 734^a 735^a 736^a 737^a 738^a 739^a 740^a 741^a 742^a 743^a 744^a 745^a 746^a 747^a 748^a 749^a 750^a 751^a 752^a 753^a 754^a 755^a 756^a 757^a 758^a 759^a 760^a 761^a 762^a 763^a 764^a 765^a 766^a 767^a 768^a 769^a 770^a 771^a 772^a 773^a 774^a 775^a 776^a 777^a 778^a 779^a 780^a 781^a 782^a 783^a 784^a 785^a 786^a 787^a 788^a 789^a 790^a 791^a 792^a 793^a 794^a 795^a 796^a 797^a 798^a 799^a 800^a 801^a 802^a 803^a 804^a 805^a 806^a 807^a 808^a 809^a 810^a 811^a 812^a 813^a 814^a 815^a 816^a 817^a 818^a 819^a 820^a 821^a 822^a 823^a 824^a 825^a 826^a 827^a 828^a 829^a 830^a 831^a 832^a 833^a 834^a 835^a 836^a 837^a 838^a 839^a 840^a 841^a 842^a 843^a 844^a 845^a 846^a 847^a 848^a 849^a 850^a 851^a 852^a 853^a 854^a 855^a 856^a 857^a 858^a 859^a 860^a 861^a 862^a 863^a 864^a 865^a 866^a 867^a 868^a 869^a 870^a 871^a 872^a 873^a 874^a 875^a 876^a 877^a 878^a 879^a 880^a 881^a 882^a 883^a 884^a 885^a 886^a 887^a 888^a 889^a 890^a 891^a 892^a 893^a 894^a 895^a 896^a 897^a 898^a 899^a 900^a 901^a 902^a 903^a 904^a 905^a 906^a 907^a 908^a 909^a 910^a 911^a 912^a 913^a 914^a 915^a 916^a 917^a 918^a 919^a 920^a 921^a 922^a 923^a 924^a 925^a 926^a 927^a 928^a 929^a 930^a 931^a 932^a 933^a 934^a 935^a 936^a 937^a 938^a 939^a 940^a 941^a 942^a 943^a 944^a 945^a 946^a 947^a 948^a 949^a 950^a 951^a 952^a 953^a 954^a 955^a 956^a 957^a 958^a 959^a 960^a 961^a 962^a 963^a 964^a 965^a 966^a 967^a 968^a 969^a 970^a 971^a 972^a 973^a 974^a 975^a 976^a 977^a 978^a 979^a 980^a 981^a 982^a 983^a 984^a 985^a 986^a 987^a 988^a 989^a 990^a 991^a 992^a 993^a 994^a 995^a 996^a 997^a 998^a 999^a 1000^a

Quaestio 1^a:

2^a in omni intentione pro statu isto sit necessaria
diversio intellectus ad phantasma; et quoniam sit huius diversio in causa? — Notandum, qd intellectus
propter attendi in 1^a motivo, id est, in acquisitione speciei, et 2^a intentione propter phantasma, in
2^a motivo, et intentione, post 1^a intentionem. Notandum, qd divina virtute potest intellectus ab obiecto
a sensum ministerio pro hoc statu, ut dicitur in 1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a 101^a 102^a 103^a 104^a 105^a 106^a 107^a 108^a 109^a 110^a 111^a 112^a 113^a 114^a 115^a 116^a 117^a 118^a 119^a 120^a 121^a 122^a 123^a 124^a 125^a 126^a 127^a 128^a 129^a 130^a 131^a 132^a 133^a 134^a 135^a 136^a 137^a 138^a 139^a 140^a 141^a 142^a 143^a 144^a 145^a 146^a 147^a 148^a 149^a 150^a 151^a 152^a 153^a 154^a 155^a 156^a 157^a 158^a 159^a 160^a 161^a 162^a 163^a 164^a 165^a 166^a 167^a 168^a 169^a 170^a 171^a 172^a 173^a 174^a 175^a 176^a 177^a 178^a 179^a 180^a 181^a 182^a 183^a 184^a 185^a 186^a 187^a 188^a 189^a 190^a 191^a 192^a 193^a 194^a 195^a 196^a 197^a 198^a 199^a 200^a

no; et neque enim dicitur huius, et dicitur in Virgo, in quibus peccata originalem non habent, dicitur
non liberali fuerint ab hoc modo operandi.

Causa autem philosophica est naturalis, et dicitur
tunc potius, quia ad hoc tenetur in intellectu, et phantasia in suis operationibus, et superior
necesse est operari ab eis familiariter infirmis, 29° videmus quod dicitur in (sic) quod
superior operatur circa id, circa quod inferior, si utrumque habeat operationem perfectam.

Et factum est in nobis, quod quodammodo intelligimus, cum singulare habet phantasmata.
Utrumque per quod huiusmodi tenet, in statu ignotante ad deum in necessitate dictionis, sicut
nunc. Et quo magis statim per, et per dicitur, et cum primum magis de privilegio fuit
ab hoc modo intelligendi liberati, quia necesse est huiusmodi peccatores, sed tunc inter iustos, et
ignoscentes fuerint privilegiati, et exempti.

Quares 20. Quare dicitur potius

magis habere pro hoc statu et substantia? pro quo notatur quod triplex dicitur potius da-
ari et aliquid, scilicet, dicitur dicitur, dicitur de dicitur, et dicitur de dicitur;
dicitur dicitur a cognitione rei, quod ad aliquid potius dicitur sibi, et alii rebus. Dicitur
dicitur de dicitur, seu de alii, et ille, qui rebus ut multorum potius collectione, que
potius sigillatim sumpta alii rebus dicitur, sed collecta, et simul sumpta non nisi rei de-

terminata dicitur. hoc autem cognitio non est intuitiva, ut per; sed non potius abstractiva, quia
non est per potius speciem rei cognita; sed est dicitur, quia habet per dicitur erga alii-
nos, et alii, et huiusmodi ratione potius ad alii ab alii. Dicitur potius de potius et ille,
qui habet ab ipso re immolati presentia, per potius cui speciem huiusmodi ad alii,
et huiusmodi alii rei negatione; ut cum alii separata, aut singulis immolati cognoscunt
re in se ipsa, per cui speciem. huiusmodi supponitur.

Per, quod et substantia sicut et alii rebus,
que non sunt per se facta sensibiles potius habere pro hoc statu dicitur dicitur, et potius de
dicitur, in dicitur potius de potius. Ita dicitur 19. dicitur. Probatur breviter efficiens, et generaliter
sic: dicitur hoc statu dicitur substantia esse, et est in se, et ab alii dicitur dicitur.
29 dicitur dicitur, et potius. Sed cognoscimus ipsam, non in se ipsa immolati, quia nihil cognoscimus
nunc intuitiva; nec per potius ipsam speciem, 29 dicitur potius non est potius, sed est dicitur ac-
tuo, et ab alii dicitur dicitur. Probatur minor per ad 29 partem: potius nunc solum, sed quod est
et facta sensibiles presentia per potius speciem intuitiva; sed substantia nulla est per se facta
sensibiles, ut per 29. Et minor; quia pro hoc statu nihil est in intellectu, quia potius fuerit in
sensu; sed solum, quod est per se facta sensibiles, potius per potius cui speciem esse in in sensu, 29 solum
quod est per se facta sensibiles potius per potius speciem presentia intuitiva. igitur dicitur.

Et per magis, potius quiddam dicitur dicitur cognoscitur, sub potius quiddam ratione, seu dicitur
potius de potius dicitur; sed pro hoc statu potius substantia cognoscimus potius, potius
quiddam dicitur dicitur cognoscimus, non est dicitur, quod et huiusmodi habemus; et substantia
pro statu nunc habemus dicitur potius de potius. — Dicitur et magis demonstratur; sed si non
habemus potius quiddam dicitur cognoscitur, non habet potius quiddam dicitur dicitur, et ita nec
habemus magis demonstratur, quia dicitur potius, et immolati, per quod sit demonstratur: 29 per
quod dicitur potius de potius pro statu nunc, negat potius dicitur, et dicitur, et dicitur.

Per ad 29 dicitur magis, et negando minor, non
dicitur, quia dicitur habemus et substantia, non per dicitur potius de potius, sed tantum de
dicitur sunt: appellamus magis illas dicitur, et potius dicitur, quia nihil facta habemus
et quia ad quiddam dicitur dicitur dicitur, cum, tunc nunc dicitur, a potius dicitur, quia dicitur
dicitur nulli potius dicitur potius dicitur habemus ante ille, quod per ille dicitur dicitur dicitur.
Unde in dicitur dicitur dicitur nulla potius quiddam dicitur dicitur habemus, non est
in dicitur dicitur dicitur quiddam dicitur dicitur dicitur, que vocat dicitur, cum, et
potius dicitur; sed solum de effectibus dicitur, et non dicitur, et sensibiles cognoscimus, et
quiddam dicitur dicitur, et inde per ipse dicitur dicitur quiddam dicitur dicitur.
Et alii dicitur dicitur, et dicitur. — Ad dicitur dicitur dicitur, quod dicitur dicitur
iva dicitur, per quod dicitur potius de alii cognoscimus dicitur dicitur, et dicitur dicitur
sufficiens quiddam dicitur dicitur, et illi dicitur in facta dicitur dicitur dicitur
et quibus dicitur dicitur se habere non potius: unde dicitur quiddam dicitur dicitur dicitur
et quiddam dicitur dicitur humanam dicitur, nobis pro statu nunc dicitur.

3.° Tattuo: loquendo de cognitione christiana, e sua puritate, na 1.ª cog-
noscendo, a magistrale. Ita dicitur, ubi n. 34. Sic ait: hoc se perhibet.

1) Quoniam, nisi quando recipiunt ora, que includunt in ratione eum effecti; sed tunc in intellectu
2) quiddamque in nobis recipiunt quiddamque in inferioribus: ergo nullus recipit inferiora distincte
3) recipit, nisi depropter esse. Et si dicitur non potest recipi, nisi distincte, quia habet receptum simpliciter sim-
4) pliciter: ergo potest recipi distincte sine alio, et alio non sine eo distincte recepto. Hec ratio ratio est
eiusmodi probat, quodlibet receptum, seu namque superioris, esse 1° simpliciter distincte cognoscibile,
cum inferioribus; et ita evidenter dicitur, quod 1° simpliciter distincte cognoscibile est ens, ex quo des-
cendendo gradatim ultimus distincte cognoscibile est individuum, quia in eo includuntur
eius gradus, et namque superiores. 192 10 192 10

h. dico, qd 14 actualitate cognitio est species specialissima: et n. singulare sensibile.
 — R. n. qd loqui de specie determinata ex singulari determinato, seu abstracto cognito, respu-
 cimus quia quidam cognoscit species, quia ipse singulare, quia singulare determinatum
 n. quid dicitur cognoscit, quia species cognoscit species, quia illud est totum, et ita pars eius. ne-
 de nil dicitur determinatum, quia determinatum, qd 14 simpliciter est cognitio est singulare. Vagy,
 seu in determinatum illius species proponit: ita se invicem respondent scilicet. — Aliter
 aut, et magis determinatum ad litteras est, proponit, qd dicitur loqui de specie respectu singularis;
 Id est, quia dicitur quod dicitur illi, in quo quidam 14 cognitio est species specialissima,
 quia, quia minus minus est. Et qd hoc sit legitima ratio scilicet, presentia ibidem,
 ubi p. q. dicit, qd 14 actualitate cognitio est species specialissima, cuius singula-
 re est species, et foris p. m. movet sensu; sic enim dicitur p. q. dicitur: Et hoc supposito, qd sin-
 gulare n. potuit intelligi sub propria ratione, de quo aliter. Loquitur enim modo de illis, que
 sunt et sunt intelligi 14 de opinionibus: unde videtur dicit, n. loqui nisi de ratione veritatis, de qua
 huius est et apud de, qd potuit intelligi ab intellectu; nam de singulari dubitatur, et plerumque negatur
 (iuxta illud, intellectus est veritas, sicut sensus singularis, unde dicitur, Id tenet minime potest scire, et
 sic p. q. dicitur, et nec in his singularia.) Cy qd dicitur aliter, nempe 7. metaph. 2. 14. et 2. quodlibet.
 13. art. 2. et alibi typ. tenet, qd singulare vagum, seu indeterminatum est cognoscibile ab intellectu, ab-
 strahit nec est definibile, nec de ipso dicitur scia, (proponit documentum sui loci); sequitur, qd singula-
 re indeterminatum est 14 simpliciter est cognitio ab intellectu, quo tunc singulari secluso, seu omisso,
 14 tunc est cognitio est quidam species specialissima. Hec inquit, est legitima, et litera ratio
 scilicet; n. vero illa, quae in 14 response frequenter datur scilicet, n. illa violenta est, quia ibi mi-
 nime loquitur dicitur, nisi de cognitione divina, n. ita incipit. Porro ordinem originis in cogni-
 tione eorum actuali, que dicitur est: arguit ad hoc dicit, qd 14 actualitate cognitio est.

factum ad perfectum, ut per in eadem quibus producentur calorem, quibus ignis in ligno; id in illis est
 causa naturalis; et receptus utilis est in perfectione; ut per magis potest: et illa est, quibus habet
 indur. = Itaque illud est B cognitum, quod est magis ignis; id magis utile est magis ignis, quia
 plura duntaxat involunt, et duplicat: et sic. = Itaque cognitio timoris, proprium vocatur 2a; id
 tamen huius cognitionis sunt utilitates, nempe, et, subitanea scilicet magis utilis est cognitio, quibus minus.
 quando causa est impedita ad perfectionem effectus, quando effectus in perfectione est dispositus ad
 perfectionem, ut per in igne quibus producentur calorem tanquam dispositus passus ad producendum ignem
 de illo. Cognitio autem magis utilior in disposito ad cognitionem ignis inferioris utilis, id est, ad cogni-
 tionem duntaxat, et quibus ignis, et sibi praeponit obit, et impeditur ad producendum cognitionem ignis
 et illud quod ad hoc specifice; et ita in igne producit illud, quia causa naturalis semel applicata agit
 quantum perfectum potest. Dicitur, cognitio speciei est effectus perfectus, quibus cognoscere genus: et sic
 indur utramque potest producere, plures, et quibus producit cognitionem speciei, quibus generis: et sic
 34 dingo magis: illud est B ignis cognitum, quod est magis ignis actualiter, et potest, et magis
 non, et obit magis et quibus magis: id magis utile est magis potest ignis, quibus minus utile, et magis
 et actualiter ignis, non. Quod sibi enim utile, et est totum actualiter, et totum potest: 24 id, quod indur
 est magis ignis, quia plus includit, quibus magis utile, et autem modo, minus utile, et minus ignis,
 quia ad potest inferius se extrahit. Quia enim utilis actualiter ignis est minus ignis, et minus ignis,
 quibus ad actualiter extra sunt in se, non vero 24 quod potest sunt ad sua inferiora: et quia potest
 quod in se in 2 minus minus est magis ignis, quia plus duntaxat exponit in se. = Sic 34 dingo

7
D. l. d. 3. 2. 7.
n. 37. in fin.

Ita 1^a pars: Intellectus ut intellectus est factus productivus ut intelligens est
factus productivus suorum. Igitur in dictione, seu productione intentionis Intellectus factus non
intelligere. Ita 2^a pars: Intellectus ut intellectus est factus productivus ut intelligens est
intelligere quia sicut intellectus ad primum vitale aptitudinem, ita intellectus ad intentionem.
Ad hoc nota quod aliter intellectus dicitur non esse factus intellectus, cum sit sui intellectus pro-
ductivus. Intellectus enim ut factus intellectus non dicitur nisi esse receptivus obiecti; quod facit ut
vitalis operari, seu tendere intentionem in illud. Ad hoc quid sit per accensum haberi quod
sit, infra productivus intentionis. Ad 3^{am} partem nota quod quia intellectus generat, et
augmentat quod in se habet adus vitales, non sunt operari, sed productivus, sunt phisici, necesse in-
tellectus vitales, atque ita non determinantur ad aliquid in ratione obiecti declarati, sed in ratione effectus
producti; intellectus vero est factus, ut patet. Ita 2^a pars nota ex 3° 3. 2. 2. dicitur:
intelligere est quoddam pati ut intelligere dicitur factus in ratione, seu receptione intentionis.
Ita 3^a pars nota ex 3° 3. 2. 6. n. 17. dicitur: illa pars est receptio intentionis: et istud pati est
intelligere. Itaque 3. 7. n. 37. ait: non igitur intelligimus nisi inquantum recipit intentionem, et
plurimum hoc ibi repetit. 29. dicitur. Ita 4^a pars: Intellectus ut factus aliter est habere albedinem: et esse
factus intelligens est habere intentionem, sed illud recipere, non intellectus infans in intellectu, nullus alius de nomi-
natione premissa prestat. Ita 5^a pars: Intellectus ut factus intelligere est presupponit quoddam pati, nec-
esse factus. Est enim mens phisica, et dicitur quod dicitur de intellectu recipere, et producere intentionem; reci-
pere, seu pati, presupponit necessitatem ad intelligere, non vero ita presupponit producere. Ecce
ad ultimum locum ubi exponitur illud phisice intelligere est quoddam pati, sic loquitur: hoc est, quod intel-
lectus, inquantum est quoddam, quod factus intelligimus, est factus quoddam receptum in intellectu. Non autem
intelligimus ea inquantum est quod dicitur ab intellectu; nam si dicitur ea causari, et ea in intellectu non in-
prehenderet non minus ea intelligimus. Et si intellectus sit activus, non tamen 29. n. 29. rationem; sed acci-
dit ei, quod sit activus 29. n. 29. rationem, id est, 29. quod est factus intelligens. Unde quia factus 29. n. 29.
one in intellectu productivus, et receptivus intentionis, receptio est indispensabiliter presupposita ad intelli-
gere, non autem productivus, ideo dicitur, quod intelligere est pati, presupponit quoddam, non vero factus.
Potest etiam respondere dicens quod intelligere phisice: intelligere est realiter, pati, nego; est intentionaliter
phisice, ideo dicitur phisice non dicitur absolute, quod intelligere est pati, sed quoddam pati. Duplex enim pa-
tis, seu recipit intellectus, non recipit intentionem, recipit obiectum: illud realiter, quia est realiter absolute quan-
titas, quod patet realiter in se subiecto; obiectum vero recipit intentionaliter, quia illud, non 29. n. 29. esse re-
ale, sed 29. n. 29. esse intentionale, seu representativum dicitur in ipsa intentione, recipit etiam in intellectu, dicitur
ipsi primum vitalis intentionalis unita. hoc pati intentionale est quoddam intelligere, non ita pati non ali-
unde, quod tendere vitalis in obiectum, illud sibi intentionaliter uniendo; productivus scale non est intelligere,
nisi ad summum presupponit, et comitatur, ut dicitur in 1^a solutione. Accipiendum est 3° 3. 2. 6. in dicitur
allegari sic dicitur: non tantum intellectus factus ab obiecto reali impermanentem specie realiter; sed ad
ipsi obiecto ut in specie intelligibili patitur passione intentionali: et illa pars (1^a, seu realiter) est receptio
intentionis: et istud pati (2^a, seu intentionale) est intelligere. Ecce factus literaliter dicitur pro
nec 2^a ratione: quod, sicut et ipsa scilicet intelligit, et dicitur diligenter, quia nullus, quod legitur, et
audire, scilicet illud capere. Intellectus tamen cum; dicitur ita se ipsa palpando in littera prestat.
Ad hoc etiam quod hoc quod est intentionaliter pati modo explicato, non videtur mihi denegandum etiam in intellectu
divino, licet prestat illi repugnet realiter pati, quia hoc magis, illud vero nullus impugnet
involvit. Ad ultimum autem nota quod quod patitur; quia albedo non operatio vitalis, bene tamen intellectus:
unde et si sufficit, quod albedo recipiat, ut patet sui effectus factus subiecto; hoc tamen non sufficit in inte-
tione, quod operatio vitalis, requiritur dicitur tendere, et receptionem obiecti per ipsam intentionem recipi-
to representativum, ad hoc ut intellectus sit factus intelligens. Ad 3^{am} partem nota quod quod sit receptio
obiecti albedinis subiecti denominationis, seu denominationis albi, ita patitur per albedinem in intellectu in-
tellectus denominationis, seu denominationis intelligens; sed tamen ut sit factus vitalis in intellectu, requiritur
deinde vitalis tendere in obiectum, mediante ipsa intentione recepta. unde si per impossibile rea-
liter recipere intellectus in intellectu, quin ipsa intellectus vitalis intentionalis tendere in obiectum, ipsa reci-
piendo: tamen quoddam intellectus realiter denominationis, seu denominationis intelligens; mi-
nime tamen esse factus intelligens, quia factus intelligere involvit vitalis tendere, et intentionalis
presupponit obiectum. Nota diligenter hanc doctrinam, ne capias in capite et falsa pre-
sumpta prestat.

9.3. Quid, quodnamque sit Verbum mentis?

Supponimus enim, dari verbum mentis, seu ab intellectu productum, tum in
Diblis, iuxta illud Joann. in pipio erat verbum de, et illud Prophetae crederet
cor meum verbum bonum; tum etiam in creatis iuxta illud Divi Aug. Verbum,
quod sonat et signum verbi, quod intus latet. Hic autem non de Divino, sed de creato
verbo mentis loquimur: quod sic ex divo Aug. definitur et Dicitur in l. d. 17. q. 3. n. 12.
Verbum est actus intelligentie, productus a memoria perfecta, non habens esse sine actua-
li intellectu, representans verbum divinum.

Explicita definitio: dicitur actus
intelligentie, quod verbum constituit intellectus intelligentem, dum sit ipsa intelligentia,
sive intellectus: unde si intelligentie debet constare intrinsece. Dicitur productus
a memoria perfecta, ubi adverte, quod hic non sumitur memoria in sensu vulgari
pro recordatione praeteritorum, sed in sensu theologico pro intellectu fecundato obto, seu
specie impressa: unde intellectus a solo Deo productus non est verbum mentis, siquidem a di-
vinitate divina, et non ab intellectu fecundato producentur. Dicitur non habens esse sine
actuali intellectu, non quod sit aliquid realiter distinctum ab intellectu, cuius potius sit ipsa intellectus
pars alius, et alius respectus, nam eadem qualitas ex respectu ad obto, ut tunc repa-
rentur, vocatur intellectus, et tunc ex respectu ad intellectum, et obto, ut ad pipium, adequatum
nascitur productioni illius, et modo quo patet ad Patrem, et Filium, dicitur verbum, seu
proles mentis: unde praedicta verba divergant, verbum non omnino coincidere cum intellectu,
nam et si verbum sit intellectus, tamen aliquid saltem affectivum addit super ipsum. Dicitur de-
rivative representans verbum Divinum, non verbum nostrum procedit a memoria fecunda-
to obto, sicut et verbum Divinum, licet tamen inquam pluribus diffiat verbum creatum a
Divino, nam Divinum est substantia, creatum vero accidens: creatum est intellectus Divinus vero non
creatum producentem ex indigita, ut per ipsum intelligamus, Divinus vero non nisi ex fecun-
datione Divina nam, nam Pater non per verbum, sed per divinam improductam, contra tribus
intellectus intelligit. Et hoc quo ad 1^m per titulum. Quo ad 2^m vero resolvenda sit.

Creatum verbum mentis est ipsa actualis intellectus et nascitur producta a patre, et obto, non
autem est aliquid ab intellectu distinctum, seu pars, producta: et ita Thom. tenentes, verbum esse
qualitatem per intellectum productam, id est virtutemque ad hoc, ut intellectus in se tanquam in obto
prius obto, movet ad obto eius. Tamen Dicitur est. Probatur per Divi Aug. 13. de tripartito cap. 12.
dicente: formata quippe cogitatio ab eo re, quod scimus, verbum est. Et ibidem cap. 16. ait: cogi-
tatio quippe nostra proveniens ad illud, quod scimus, atque inde formata, verbum nostrum est.
Confirmatur. Unde patet. n. 14, paritate desumpta a verbo vocali: verbum vocale est ipsa vox
declarativa rei, realiter producta ex verbum mentis est ipsa intellectus realiter producta de-
clarativa obto. Probatur 2°: verbum mentis formaliter nihil aliud est, quod expressa, et manifesti obto
mani ferat, seu similitudo; sed ita est intellectus ipsa natura: non nihil aliud ab ipsa est verbum
mentis. Minor est evidens, et idem g. Thom. cap. 13. ubi dicitur: nascitur proles non ipsa.
Magis patet a paritate; nam idem Filius in Divinis est vere simpliciter. Verbum intellectus patet,
quia est imago bonitatis illius, seu expressa natura manifestata obto, seu Divinus esse.
Inde patet, verbum mentis non esse speciem impressam, nec habere; quia verbum habere est habere rem
ab intellectu, bene tamen speciem impressam, et habere: nec dicitur verbum est aliquid tamen productum
per intellectum, nam et dicitur intellectus non esse vera, et propria actio productiva, et potius effectus
ab obto, ex quo productus, scilicet, verbum mentis, declarativum obto.

Minus colligit, quod nec
est verbum mentis est intellectus, nam Verbum Divinum non est intellectus; nec quilibet intellectus actualis est ver-
bum mentis; sed sola illa, quod vere, et proprie est producta a natura generata, id est, non per
liberum, sed per naturam actionem ab obto, et ita, tanquam proles a parentibus Divinis non natura
generata a natura intellectus Divina non est verbum, quia a natura producta est, sed per simpli-
ter emanationem est. Nec intellectus a solo Deo productus verbum est, siquidem non manifestatur ab obto,
et pro, sed libere a solo Deo est producta: nec dicitur in Platone, ubi beatus pater est verbum, quia
non natura, sed libere producta ab obto, scilicet, a Deo obto voluntarie descendit. Ita
videtur D. Quodlibet 14. n. 19. dicitur: non ipsa quicquid non actuali obto est verbum, sed
illa sola, quod a Deo natura tanquam proles, et natura generata ab ipso nascendo, ubi videtur

Prob. 2. hac generali ratione tunc effectus attribuitur alicui causae, quod in illo re-
cet facultas ratio correspondens tali causae, sed in intellectu reuelat facultas correspondens
obto, et facultas correspondens intellectui: 29 de. Mai. 2. se patet, non quidem effectus habet a
causa habet, et ideo 13. de tri. cap. 13. dicitur Aug.: nihil plus in parte quam in toto.
Nun. etiam patet, non in illo et similitudo, seu propria representatio obto, et vitalitas;
sed 1^m nisi obto, et 2^m nisi intellectui correspondit ut patet: 29 de. Quod autem intellectui

matia causa principalis prob. ratione disjuncta ex Dico cit. q. 8. sequenti n. 2: causa illimi-
tata, et indeterminata esse ad plures effectus, principalior, et perfectior est, quam limitata et
deterata 2^m ubi virtutis sua determinata ad unum, sed intellectus ducit ad intellectum, ut causa
illimitata ad plures species distas intellectus producendas, obto, vero reuertit ut limita-
ta, et determinata ad hoc specificam intellectus producenda: 29 de. Nun. est evidens. Mai. autem
patet, alias causa utilis, quia talis, ut Deus, non sit principalior, et nobilior seivis. Confirm.
causa vitaliter agens principalior, nobiliorque est, quam quae non vitaliter agit; sed ad in-
tellectus producenda, intellectus reuertit vitaliter, obto, vero non: 29 de. Ne tamen
rationes non probant respectu obto beatifici, quod propter summam eius excellentiam, et etiam, quia
vitaliter, libere quidem, seu per voluntatem ducit ad intellectum creato ad visionem beatificam
producenda, est quidem nobilior, et principalior causa, quam intellectus. Videndum itaque est. Ex cit.

Contra Aeg. 1. appetitus vitalis requirit produci a principio non vitali; sed intellectus est op-
ratio vitalis, obto, vero frequenter est non vitali; immo et si sit vitale, non ut vitale ducit
et intellectus est causa totalis intellectus, quia minime ab obto produci potest. 2. intellectus produ-
cendo intellectus non scit; sed obto, non scit: 29 obto, illa, non producit. 3. intellectus est effectus
actionis immarueris, et recipitur in illo a quo producit. sed non recipitur in obto, 29
quod ab illo non producit. Recipitur autem totaliter in intellectu, 29 quia intellectus est causa totalis intellectus.

Retur ad 1^m dispo. magis: operatio vitalis requirit totaliter produci a principio non vi-
tali, sedo, partialiter, nego, non etiam solus, qui non est vivens partialiter concurrens cum
habe ad hoc vivens generandum. Ad 2^m nego magis, quia produci intellectus non est non scire for-
liter, ut diximus. Ad 3. dispo. aris: intellectus est effectus actionis immarueris tota-
lis, nego; actionis immarueris partialis, concedo. Itaque cum non obto, sed solus intellectus
immarueris agat ad intellectum, frequenter in solo intellectu recipitur intellectus. Itaque
merito, si quidem ipsa intellectus est operatio vitalis, et solus intellectus est, qui potest ea uti, seu
mediante ipsa vitaliter exerceri.

Arg. 40. ex duabus causis simul dixerunt illa est
principalior, quae agit independentem, seu non in mora ab alia, illa vero ut minus prae-
cipua, quae agit in mora ab altera; sed intellectus agit ut motus ab obto, obto, vero non ut motus ab
intellectu: 29 de. 50: illa est causa principalior, cui magis assimilata effectus; sed intellectus magis
assimilatur obto, quam intellectui, non illud est causa univoca, ite vero, quivoca, prout: 29 de.
Patet ad 41 ex 0. cit. 1. 7. n. 2. et 22. 90 causa dupliciter est in mora ab alia potest; una ut acci-
piat a mouente virtutis, et ratione agentis, eo modo, quo causa 2^a mouet 1^a, l. ponit, sicut
a manu mouente baculum, baculum ipse accipit virtutem mouendi lapidem, quod ut motus mouet,
ita virtus alicuius virtutis, sed hoc quia una, indeterminata prout virtutis habet, ideo ab
alio determinari indiget. 1° modo perfectior causa mouens, quod motus; 2° autem modo pe-
fectior, quia illimitata est, motus, quod mouens. 1° modo motus agit dependens a mouente;
2° vero modo non: et hoc 2° modo mouet intellectus ab obto. Ad 41. Tris. nego magis, quia
frequenter effectus sequitur debiliorem partem causae. Immo dic, quod intellectus, licet in representando
magis assimilatur obto, in essendo magis assimilatur intellectui, quia est spiritualiter, et vitalis. Licet
enim obto sit causa univoca intellectui, et magis univoca causa in plenitudine, et determinata, hoc est, in se
non in modo expendi facit. Vide dicta cy 0. in Boetial. 1. 2. q. 4. art. 4. in solutione ad 1^{am} q. 2.

QVÆRES. an intellectus ponit in materia a solo Deo produci?
Patet affirmative cy 0. 3. d. 13. 2. 4. n. 18. et 4. d. 12. 2. 1. n. 4. Quod quidem probatur efficacia
prout, et iuxta maxime illud scilicet 2. d. 12. 2. 1. n. 4. dicitur: quod Deus absolute facit in creatura
in mediante causa 2^a, prout facit in illa causa 2^a, quae non est causa 1^a; sed intellectus quae-
ritas absoluta, quod Deus absolute facit mediante intellectu creato, quae non est causa intellectus, sed
causa 2^a efficiens illius: 29 de. Et etiam iuxta illud aliquid eiusdem 0. d. 10. 2. 2. n. 11. dicitur:
est maxima mihi certitudo, quod Deus est possibile, quod non includit evidenter in actione, sed
intellectus prout est a solo Deo in materia creatura, nullus in obto, et ratione; la signa: 29 de. id est
Quodcumque alio a Deo vitaliter perfectum, seu operatum.

359
Dico contra: de ratione verbi, et imaginis est quod producatur a potestate, quae intelli-
git per ipsum verbum; sed intellectus illa est verbum, mediante quo possit intellectus crea-
tus intelligere: id de ratione eius est, quod sit ab intellectu creato producta. Igitur implicat,
sive a ratione intellectus, et a solo Deo producta. Item 2. non potest dari operatio vi-
talis sine attentione; sed potestas non potest attendere sine actione: id non potest dari intellectu,
sive operatio vitalis sine actione, sive productione potest potestis attendere mediante
illa igitur de. Item 3. intellectus propria ratione intrinseca est conceptus mentis: id quod geni-
ta, sive producta a mente. Igitur repugnat produci a solo Deo. Item 4. iuxta theo-
gos, Deus se solo non potest producere actus erroris in intellectu creato, nec actus oculi in
voluntate: id de.

Restat ad 1. rursus mirari. Vel illas disquisitio: est verbum pro
maali, scilicet pro forli, rursus. Verbum enim pro forli dicit respectus naturalis productionis
ad obiectum, et potest, qui respectus potest impediri a Deo, deus impedit talis intellectus a pro-
ducta a talibus propriis. Atque ita intellectus illa est quidam imago obiecti, non tamen naturalis
genita ab illo, ut sequitur nec forli verbum mentis. Item 2. rursus mirari, quod attentio
potest non consistit in productione intellectus (aliis intellectus divinus non potest attendere), sed in
tendenda vitali circa obiectum. Item 3. rursus mirari, quod de acceptis, sive genitis a mente non de
ratione intellectus (aliis intellectus divina non est intellectus, cui non sit genita, sive producta ab intellectu
divino). Ille enim respectusceptionis, generationis, sive productionis passivae, quae intellectus di-
cit ad intellectum, sive ad mentem, et ratione cuius dicitur receptus, sive partus mentis, et quidam
realiter dictus, et impedibilis a Deo, ut supra dictum est de Deo se solo illas creat. Item 4.
rursus dic, quod si illi actus repugneret produci a Deo, non quod vitales sunt, sed quod pro-
priis rationibus involvunt imperfectiones, erroris, et odium, quorum Deus Autor esse non potest,
quod semper agit cum imperio ad fallere, et falli. Immo et si proprietas non possit Deus talis
actus in intellectu, et voluntate creatis a solo producere, nihilominus de illis conservandos
sine subiecto, qualiter conservat accidentia eucharistiae, non videtur sibi repugnare illas
creare, cum ex hoc non sequatur, aliquem intellectum errare, et voluntatem aliquam deficere per illos.

Appendix de potestate intellectiva.

Dubitabitur 1. an intellectus possit plura simul obiecta attingere? Suggestum quidem, potest
intellectus unico actu plura subalternata per modum unius simul attingere, non de cognoscit totum
cognoscit simul et partes. Unde dicitur in 1. 2. d. 1. q. 1. obiecta disparata, ut cognoscantur distincta illorum, non
confusa. Item 2. potest quidem intellectus habere naturalem plura per modum pluri, sive disparata, cog-
noscere simul. Et immo ita Thomae, et probatur: quod dicitur in 1. 2. d. 1. q. 1. potest intellectus habere naturalem
debet intellectus, qui perfectior et superior potestate cognitiva est, sed intellectus per plura obiecta disparata per
cipere simul, non bonum simul attingit albedinem, nigredinem, rubedinem, et figuram in eadem lapidea ima-
gine, et tactus simul percipit duritiam, et calorem: id de. Hoc idem docet in 3. d. 1. q. 2. per
dicitur.

Restat 2. nequit intellectus unico actu plura obiecta disparata simul attingere,
sed plura simul. Ita expresse de quest. 8. ca. 1. n. 4. dicens: intellectus noster unicus. intellectus non potest
plura obiecta intelligere, si sunt disparata. Probatur itaque, expresse de 1. 2. d. 3. q. 1. n. 6. ubi tenet,
quod per unum speciem imperfecam, nequeunt plura obiecta disparata representari: id neque per uni-
cam rationem attingi. Confirmatur: actus intellectus est forli detrita, et naturalis imago obiecti simi-
lissima, sed obiecta disparata sunt inter se dissimilia: id nequeunt per eandem imaginem, sive naturam
intellectus representari. Igitur nec unico actu attingi.

Dubitabitur 2. an memoria

intellectiva disquatur ab intellectu? Loquimur enim de memoria, quia est potestas occurrentia spe-
ciem, recordativaque praeteritorum, de qua de 1. d. 43. q. 3. n. 3. Quaeque dari in potestate
ipsa constat, tum ex representatione, tum ex illo. Luc 18: filius recordare, quod precepisti bona in
vita tua. Restat 2. quod memoria intellectiva nullo modo in se disquatur (nec forli quidem, quod
quid dicit Porcius) ab intellectu. Ita de sub. q. 1. n. 11. Et probatur: non obiecta sive praeterita, et
praeterita, sive futura, praesentia, eodem modo noscuntur: id ad eandem forli potestatem, sive
nec huiusmodi noscere. Item 2. non datur duplex appetitus naturalis forli dictus, sive deus volun-
tates, altera pro obiectis praeteritis, et altera pro aliis: id nec datur duplex potestas noscitur rationis
huiusmodi, non sicut eadem forli voluntas amat praeterita, praesentia, et futura, ita eadem forli
potestas intellectiva intelligit praeterita, praesentia, et futura. Sed potest intelligi praeterita dicitur
memoria intellectiva: id de. Ex quo sequitur, quod intellectus, intelligentia, et memoria, soli potest
cognoscere diffusi: non eadem facultas arguitur per se noscitur vocatur intellectus, et deinde quatuordecim statim de
nunc stat sub actuali intellectu, vocatur intelligentia, et deinde quatuordecim statim de nunc, vocatur memoria, sive uni-
versaliter ad omnia abstractiva, obiecta, olim etiam intellectus, vocatur memoria, sive uni-

Dubitabis 3: qualis sit oratio apprehensiva obiecti? Respondeo, quod illa quae dicitur

citra dicitur, n̄ solus clares et disti. n̄ solus d̄ oia p̄p̄ta, et p̄p̄tates in ipso a p̄te ut in
 p̄p̄tas, ut dicitur 2° ad gradus inf̄scibilitatis eius, ita n̄ nihil eius latet intell̄i, et nullus
 sit possib. gradus sub inf̄scibilitatis, quo intell̄i in p̄li intell̄i n̄ sit. Et cois concurre, et qui
 dicitur Dion. Aug. l̄p̄t. 12. cap. 8. dicens: res p̄p̄henditur, ac ita videtur, ut nihil eius
 latet. videtur l̄p̄t. 12. de civit. Dei cap. 18. ait: illud scia p̄p̄henditur. q̄ sciuntis n̄cō
 finitur. Ideoque Dion. in 3. d̄. q. 2. n. 7. hoc Dion. Aug. l̄p̄t. ita declarat dicens: q̄ n̄cō
 30 Aliquid, q̄ absolute finitur, q̄ tunc Deus n̄ p̄p̄hendit se: ad finitur p̄p̄scit, q̄ respecta
 30 eius se habet ac si est finitur. Videtur un̄ solus illi intell̄i p̄p̄hendere aliquod intelligib., cu-
 30 ius tanta ē p̄fectio in intell̄ualit̄, quanta ē p̄fectio, et intelligib. intelligib., et idē
 30 ibi ē m̄ensuratio, et aduquatio: et ita utriusque quasi finitur ē alt̄i, q̄ simplicit̄ aduqua-
 30 tur.

Quæstio. Sed adhuc est dubium, an ad apprehensionem obiecti requiratur etiam, ut noscantur
quæ virtualiter, et universaliter continentur in illo, ut sunt effectus in causa, et creature in
Deo? Ad primum negare. Quod cit. ubi tenet, quod verbum Divinum procedit ex ordine apprehen-
siva Dei, seu obiecti simpliciter infiniti; sed in ea ipsa. Deinde ibidem, sed clarius in 1. d. 6. quoniam
n. 3. Verbum non procedit ex ordine creaturarum possibilium (quæ se una continentur virtualiter uni-
versaliter in Deo): 2. quod ad rationem apprehensivam obiecti non requiritur ratio illorum quæ in illo
virtualiter universaliter continentur. Solum enim ad extensive rationem obiecti adequatam
videtur ratio virtualiter et symptomaticè conducere posse; minime autem ad intensive, adequa-
tam apprehensivam rationem obiecti.

Dubitat 4: qualiter, et unde differant inter se duo

intuitiva, et abstractiva. R. tunc ad 1^m q^d differunt specificè; q^d quibz ã colt, expulsi in Dñe pa-
dim, sed p^ricipue 2. Meth. q. 3., et 1. Meth. q. 3., que ois Scolyte sequuntur. — Ad 2^m retu, q^d
differunt inter se tan ex p^rte, que ex p^rte p^ripii: 1ª pars ã colt in utraque schola, et qui
de clara, no dno intuitiva tractat ad obz, in se, sive in sua propria reali exa, abstracti-
va exa tractat ad illud, ñ ut in se ã realiter, sed ut intellectus ã relictus in sp^re, ad
obz 2^m sive ã reale exa specificè differt ã se ipso 2^m sive ã intiole, sive representatuz in sp^re
ag^re. 2ª pars ã exa Thora, q^d ubique tenent, ois noo, sive intuitiva, sive abstrac-
tiva, cãxi pat sp^re, sed tamen ã expulsi Dñs nri in 4° d^o 4° q. 12. sub n. 8. dicentis: actus
abstractivus, et intuitivus differunt sp^re; q^d aliud, et aliud ã ibi movens: hic inq^d (id ã in
via, ubi ñ noscimus nisi abstractiva) movet sp^re similis rel: ibi autz (id ã in patria ybi
intuitiva noscitur) movet res p^rsens in se. Sed sp^re similis obz, que ã p^ripuz efficiens
nois abstractivz, et obz ipse in se, q^d ã p^ripuz intuitivz, sunt inter se valde diversa p^ripia:
q^d p^ripia no differunt quibz specificè etig ex p^rte p^ripii. P. h. ã exa Thom: no intuiti

va nō potē caari ab aliquo, sed modo se habent, sicut obiecta existant, tunc nō, sed species in-
telligibilis, seu impressa eodem modo representat obiecta, ipso existente, nō existente, presente, nō
presente: igitur nō intuitiva nō potē caari a tali specie. Hanc potestatem, quod nō intuitiva tendit in
obiecta, in seipsis, et existens, necesse. Specificare, sed reduplicare, ut in ipso Thom. 1. q. 1.
impossibile ē tale nō fieri, seu caari a proprio independenter a presentia, absentia, etiam nō
eā obiecto. Hinc autem ē impressa. Dicitur nō in 4. d. 4. q. 2. n. 13. et alibi super. videtur etiam
ad hoc, quod species intelligibilis licet in fieri dependeat ab obiecto, nō tamen in conservari. ideoque
in sua representatione virtuali abstractit a presentia, absentia obiecti. Quod quidem nō habet
speciem sensitivam utramque, quæ necesse in fieri, sed etiam in conservari dependet ab immediata
tali, ut aliquo presentia obiecti, et ideo apte sunt ad intuitiva, sensitiva, rationis obiecta, propter quod
sunt ineptæ ad abstractiva cāanda.

[illegible]

9. 1². Quid, Qualis que sit Voluntas; & Quodnā eius Obtr?

[illegible]

one entis. Ita dicitur per scabitarum et quidam licet dicitur sub. problematum superius videtur, ut patet ex
et positum pro nobis ita Collat. 36. revolvit Aug. dicim: Respondet, qd obij intus, et voluntati
e uny, et idq, qd e ipse ens, qd e de via cuiuslibet, et equalitate prae d bono, et d vero, nq e idq,
qd e huiusmodi ab intus; et subeat ratione e volunty a voluntate; et sunt pōg equali immunitati
in actibus suis. Hoc idē expre docet 2 d 6 2 l. n. 2. Itē 2 d 24 9. ur. n. 6. expre docet,
qd huiusmodi pōg distinguuntur per ad quada obia prāta nē vera & pōss nē organici: nō quia
idq, adq, frātale obij illarū. Id obij intus, et voluntas, sunt pōg inorganici: nō enī sub rāone
entis, qd e adq, frātale obij intus, et dicti suo loco, et qd e voluntati. — Phantasia ut pio dicit ibid.
n. 7. dicente, qd si em pōss habere conceptū, i rāonē dmutū ad creatū, et increatū: tunc nō distingue-
rentur intus, et voluntas frātali pā obia. (et ratio eius ē, quia tunc sicut em in quantū em aut obij intus,
ita aut obij voluntati, quia sunt pōg equali in organici); Id ita re vera ē, qd em hber conceptū ma-
ne ad creatū, et increatū, ut ibidē Augustinus docet dicitur dicitur cy illo in metaphica docemur: qd, et si dicitur
aliquid dubium videri, expre tunc neg delusionē tenet.

allegatio dicitur, si voluntas prout habet actum circa se intelligibile, et hanc esse speculabilem, et sub
ratione entis est actus voluntatis, sicut et intellectus; sed iuxta ipsam dicitur, prout hoc est volens, id est proba-
ritudo: obiecta enim speculabilia sunt, quae poenitentur impossibilia, et huiusmodi inordinabilia ad finem, seu opus, iuxta
necessitatem sunt; sed licet actus inefficaci, et sterili, prout voluntas amat impossibilia, et etiam amare inordinabile.

1^a quia nihil potest intus appropinquare, non potest iniquitate voluntas velle, loquere. 2^a quia utraque potest
 est equi inorganica. 3^a quia potest in obsequio agere abstrahendo tendere. 4^a quia potest cognitiva non esse
 ut 1^a potest agere sub apprehensione; alia potest sub ratione et minus habere supervenire potest dominari
 velle: 2^a quia est sub ratione voluntaria. 3^a sit ad obsequium potest cognitiva, scilicet, potest ipsemet, et
 potest alia ratione inferiori. 4^a ut ad obsequium potest agere, seu voluntati. 5^a quia
 sic transit ad intus, ita bonitas ad voluntatem; sed est sub ratione velle in obsequio intus. 6^a nec
 sub ratione boni obsequio voluntati. 7^a Non potest intus, canonicis et nunquam amat, voluntati.

Quæres

Quæres.

Quæres 2°: an voluntas possit ferri, seu operari
circa obij. incognitum, seu n. proprium sibi abiatu? *Ans.* ut etq. dicendum impossibile: Quod
probat ex illo obij. *Ans.* nihil voluit, quin præcognitum + by edificatione, quia impossibile est volun-
tatem operari, nisi circa obij. sibi. videlicet præsens, seu proprium; sed n. nisi per cognitionem intus
sit obij. ita præsens voluntati: 29 de. Et mita, quia obij. repugnat in præceptis vitalis ipsius
operanti: 29 de. licet abij. actu intus creati possit Deus ponere obij. materialia, et extrinseca præ-
sens voluntati, n. tunc sine actu intus poterit ponere illud vitaliter præsens, seu agere, ut volun-
tas operetur 29a illud. *Dico ita:* propter Deum supplere voluntas requiritur ad agendum, ut patet
in approximatione inter agere, et pati; sed per cognitionem obij. est talis voluntas ad operandum voluntati
29a illud: 29 de. = Itg. abij. præcognitum cognitione in intus, propter Deum se solo producere voluntas in
voluntate; sed hoc ipso reducta voluntas amari, et operari 29a obij. 29 de. = *Ad 24 de* di-
bimus magis: voluntas materialiter requiritur, reducta; etiam ita requiritur, neg. Obij. enim sunt di-
bimus ita emitti per requiritur, ut nec divinitus suppleri valeant: talis est ita talis ad agendum;
et talis quod est præcognitum obij. ad operationem voluntati, quæ ita circa potest, ut n. nisi per intus
ponit obij. in sibi vitaliter præsens. = *Ad 24 de*, quod tunc casus voluntas determinata seu obij.
determinata ut amari; n. tunc enim finaliter amari, quia requiritur operari, seu dedere in obij.
n. sibi vitaliter præsens. Videndum itg. e. Martinus, qui tenet, casus repugnare, quia licet possit
Deus ponere obij. per se sine posteriori, iuxta scilicet, n. tunc quodlibet abiatu ponere sine præ-
xi, et ita tenet, n. ponere Deum ponere amari in voluntate, quia ponat cognitionem in intus, præcogni-
tione, quia ipse ibi tangit.

+ ibid. 8. & 9m. cap. 4 aut. invisa potumus aliq. re
negativa negare.

38

2.

92

C.

De

re necessitas, adhuc agens per voluntatem, quia agens per se ipso, quod nil aliud, quod voluntas efficitur.
Oportet adhuc operari contra libere, quia de se ipso, aut voluntas ne, aut libera est. Igitur adhuc

est sufficiens propter suam radicem et hanc, neque liberatam, sedam essentialem, seu dominam, et quidem quod
ad unum, seu determinatum. — Præterea, dato toto, nihil inde habet nisi; immo pro nobis est, neque si operante
Deo libera sola libertate essentialem, cuius radix neque essentialem libertati quod ad unum; neque de facto liberi
omnimoda libertate operantur, huius neque libertati quod ad unum, nisi omnimoda libertas voluntaria
habetur. Quoniam est libertas et ad unum. Persequitur quod nulla in nobis remaneat libertas quod ad unum, seu
in essentia, si deus ad eam necessitas ageret, quia negata supponitur, quod tunc aliqua daretur
actio voluntati neque, l'alterius Cuius 22; ut supra in solutione satis demonstratur. — Nota autem, quod
voluntas creata propter operari ad Deum, tanquam effectus ad suum causam; tanquam causa 2a ad
causam 1am cooperari ad effectum unum. 1o modo voluntas non est libera, quia nec activa, sed pro-
ductiva, et sit effectus mei passivi se habens. 2o autem modo est quidem libera, cuius libertati exercit
extrema radix est ipsa libertas divina voluntati cooperanti liberi, et dirigente. Nota alteram non
intelligi, e qua 30m 2a recta in ista perdet.

¶ 2a. Nota 2a solutione: et maiori, l' minori ad
notatam in his circa bonitatem, l' malitiam obli, augeri, l' minui libertatem voluntati in operando ex
illud: ad adunatam, seu illudque in illis est absolutum, et simpliciter radicali in ista causa libera
in sua voluntate. Præterea, quia sicut magis ad magis, ita simpliciter ad simpliciter. Præterea, autem;
quia quod simpliciter, ex eadem attenditur bonitatem, l' malitiam obli, actus voluntati inde operantis
imperfecti liberi est, et ita non plene imputabili ad laudem, l' vituperium, meritum, l' demeritum. Et ita
videtur quod post istam adunatam in illis operantur. — Itaque in ista præterea determinatam indicantem
obli, autem, et amandem, voluntas non præter illud non amandem, quia libertas voluntati omnia et indiffe-
rentia iudicium, seu in illis indifferenter proponendi obli, et amandem, l' amandem. Præterea, quia
voluntas non præter tunc obli, quia bonum ut bonum non præter obli. Præterea, autem, ne-
quod Cuius, quia sicut et maiori, l' minori applicatione, seu approximatione ignis ad lignum, sequitur
magis, l' minus intensus calor in ligno, quoniam ex hoc sequitur, approximationem esse absolutam, et sim-
pliciter Cuius caloris in ligno, et sit istud idem sine qua; itaque in augere ad summum probatur
quod adunatam in illis est idem sine qua, immo essentia requiritur ad actus liberi voluntati: alio-
quin magis, l' minus perfecta libertas in actu omnia quidem et maiori, l' minori obli, non tanquam et
intus radicali, sed tanquam et ratione. Et ita præter intelligitur, l' sicut simpliciter ad simpliciter. Et
scilicet, quod sicut maiori, l' minori adunatam est idem persequitur ad maiori, l' minori libertatem, ita
adunatam simpliciter est absolute necessaria idem ad libertatem simpliciter utendum: quod libertatem ne-
dimus, quia nihil obli, quin præter cognitur. Dicendum, quod præter præter libertatem morali ad-
humanam, quod et præter libertatem præter, et loquitur. — Ad aliud præter: ut ad probatio-
nem dicendum, quod bene voluntas non præter nolle, seu obli bonum ut bonum, præter tunc liberi non amare
illud: et ita licet tunc non præter voluntas deesse libertatem in maiori, bene tunc libertatem
in maiori; alioquin amare obli non meritorium.

Quæres: utrum voluntas creata

sit libera, quatenus productiva; an vero quatenus vitaliter operativa? Præter, quod utroque modo
est libera, 1o modo in ratione causæ, et 2o modo in ratione potentie vitalis. Ita dicitur 1. d. 39. q. 2. ut. 22. n.
dicunt: voluntas enim nostra erat libera ad oppositos actus ad hoc, ut esset libera: ad opposita
obli. Sed 1a libertas ad oppositos actus est propria voluntati, quatenus productiva est illorum; et
2a ad opposita obli, et propria voluntati, quatenus operativa est; quia nec aliter ad actus,
nec aliter ad obli refertur voluntas, nisi ut productiva illorum, et vitaliter preceptiva
horum: et dicitur. — Et licet ibidem infra dicatur dicitur, tunc libertas videtur esse in eis, in quibus est operativa;
non proprie, neque libertas illi, in quibus est productiva suorum actus, ut supra præter; sed hoc asserit
loquendo de libertate, in qua voluntas creata videtur esse voluntas divina; voluntas enim
divina minime est libera, quatenus productiva suorum actus, quia neque supponitur, et unicus,
et improductivus sit actus divine voluntati; unde ipsa non est libera ad oppositos actus, sed ad opposi-
ta obli, in qua operativa perfecta libertate videtur nostra voluntas, et divina, non tamen in libertate ad
oppositos actus, quia hec in nobis imperfecta, nempe, limitatione actus. Quod non obstat, aut dicitur dicitur,
libertate divina loquens ibi. Et tunc præter salvari in ea aliqua libertas, in quibus est productiva,
non quod sit actus suus, sed obli obli, immo creaturam sui.

Quæres: utrum solus deus, an volun-

tas sit libera in istis conditionibus, seu ad actus suos? Præter affirmative; alias actus eius non esset li-
ber, quia non esset in eis libera causa. — Itaque quia causa non est causa, nisi ad actus suos. et si tunc in
est libera, nunquam est causa libera. Ita dicitur dicitur. n. 16. et 2. d. 19. q. 3. n. 17. et d. 19. q. 2. n. 8.

Q. 4. an Voluntas sit nobilior intellectu?

43

Isti sunt hic sententiae duae extreme, quarum prima est Thomae negantis, et 2a Scoti affirmantis, ita quod Thomae in intellectu perfectior voluntas, Scotus vero voluntas perfectior intellectu, defendunt, sed inter has ita extreme oppositas sententias mediat opinio Averrois tenentis, esse pariter perfectiores, seu nobilitate aequales. Nota autem, quod quaerimus, an voluntas sit absolute, et simpliciter perfectior intellectu: unde difficultas est philosophica, et in esse naturae, neque 29a, id est, in genere morum, de adient quidem Thomae, voluntas esse intellectu nobilior, neque amor moralis perfectior cognitione.

Conclusio: Voluntas est absolute, et simpliciter perfectior intellectu; ita D. Subt. 4. d. 49. Sub 2. 4. q. 1. lateraliter per totum. Probatur 1. ex ratione propria: proinde alia aequa potestas, neque ex D. Philosopho lib. 8. de anima. Virg. Cap. 2, ipsa sola est regina in agnoscere potentia, sic volo, sic iubeo, quod dominum non potest non assequi. Deinde perfectior est voluntas, quia habet dominium principis super seipsum, voluntas accipere suam libertatem ab intellectu, tangit ad radicem; intellectus vero non nisi a radice libera, deinde quia, ad intellectum, stat pro voluntate voluntaria, neque si hoc accipit ex proprio capite libertatis, accipit voluntas sit perfectior libera, quia ad intellectum est intellectus libera, intellectus vero non nisi a radice libera, deinde quidem, et nobilitas est voluntas, quae intellectus.

Probatur 2. ad hoc Thomae: illa potestas est perfectior, quae perfectius ad quod obicit, habet; sed ita est voluntas operans ad intellectum: ergo. Probatur minor: ita Thomae, obicit voluntati est bonum, intellectus est verum; sed bonum perfectius est vero: ergo. Et minor, quia perfectio est in bonitate, et non in veritate memorata: omnia enim entia sunt in se obiectum patiens, ita ut non sit pariter perfecta, quia non pariter bona. — Nec tenet minor de potestate Thomae, scilicet, verum esse magis abstractum, et idem magis perfectum, quod bonum. — Non, inquit, valet, neque utrumque est eque abstractum, de veritate, sequatur ens, tangit utrumque potestatem propriam subiecti. Immo, et si loquar de primordia, et essentiali bonitate, abstractior quidem est, quia intimius ens, quod veritas, neque modus intimius intimior est subiecto, quod propria potestas, ut dicitur quodlibet. 6. m. 2.

Alii dicunt, intellectus circa seipsum procedere modo abstractiori, et immaterialiori; neque intellectus per quamlibet rem sub omni perfectione considerari, eumque ab essentia percipere, et propriam univocam rationem investigare; qui modus est magis subtilis, et immaterialis, arguitur quidem magis bonum, et perfectius proprium. Voluntas vero simpliciter modo se habet in obiectis appetendo, possidendo, et utitur eis; qui modus minus subtilis, et perfectior est. — Sed ista, neque quia ad hoc eodem modo se habet voluntas, ac intellectus; ita, quia nihil est intelligibile, quod non sit pariter amabile, et obiectibile. Itaque, quia in voluntate finis est obiectum proprium, seu proprium, et ita sequitur cognitionem intuitivam; deinde est obiectum, et ita sequitur cognitionem abstractivam; et ita amor absolute simpliciter sit perfectior, quia indit a propria finis, et abstractio obiecti, sicut cognitio absolute simpliciter: ita pariter abstractiori modo operans voluntas, et intellectus. — Ita itaque, quia voluntas non solum est abstractiva, sed magis, quod intellectus; neque per se amorem, et desiderium, quin amor concupiscentiae, intellectus vero non potest intelligere unum, quia et aliud: ergo. — Ita itaque, quia actus tendens in obiectum proprium, et desiderium, non est imperfectior, sed perfectior; alius cognitio in se habet non esset perfectior, quod abstractiva: et de eo quod voluntas tendens proprie in obiectum, ut desiderium, non ideo esset imperfectior intellectu. Quare intelligitur per dicta Thomae solutio.

Probatur 3. perfectior potestas perfectius elicit actum; sed actus voluntatis perfectior est actu intellectus: ergo. Probatur minor multis modis, et 1o sic: de Philosopho 9. metaphysicae. postquam per generationem, et prius perfectionem, et a fortiori hoc verum est de rebus, eundem praemissis, et per se ordinatis, ut totius dictum est in 1o. Sed actus intellectus, et voluntatis, de se eundem praemissis, sunt ita per se ordinati, ut actus voluntatis sit novissima generatione perfectior, quia nihil volit, quin praecognit: ergo actus voluntatis a prior perfectione, seu nobilitate, quod actus intellectus. — 2o sic: finis nobilitas est melior, quia propius est unumquodque seipsum, et illud magis; sed actus voluntatis est rectus finis actus intellectus, quia actus intellectus est propius actus voluntatis, non est ita. — 3o sic: de Philosopho 7. ethicorum. ita, illa sunt meliora, quorum opposita sunt deteriora, neque opposita eadem est ratio per oppositum; sed obiectum Dei oppositum amoris, quod actus voluntatis, alius est, quod ignominia Dei opposita cognitionis, quod actus intellectus: ergo actus voluntatis, nempe, amor Dei melior, seu perfectior est, quod actus intellectus, seu cognitio Dei. — Item, quia summa, et perfecta felicitas nostra consistit finaliter in amore, seu fruitione Dei, et non nisi dominante in cognitione, ut dicitur in 1a. — Probatur itaque, quia excellentia amoris distat superius deinde Angelorum, nempe, et Cherubim; excellentia vero scilicet, non nisi Cherubim, qui ordinis inferioris sunt: scilicet, Angelorum in inferioribus plenitudo amoris, Cherubim autem plenitudo scilicet, et D. Hieronimo. — Ita itaque, quod actus voluntatis perfectior, nobilior, et excellentior est actu intellectus; sed perfectior effectus agit nobilioris cuius: ergo.

Probatur 4°: nobilitas per perfectionem habitus datur: sed habitus voluntatis nobilitas est excellen-
tior habitus intellectus: ergo de. Probatur minor: habitus charitatis est nobilior voluntatis datur: sed habitus ha-
bitus, cum acquiritur, sunt infusio, nobilitas est charitas, ut patet ex Ap. 1. ad Cor. cap. 13. dicens: ma-
ior autem horum est charitas. Item de Reg. 14. et 2° Reg. cap. 19. dicens: in donis Dei nullus est maior
donum charitatis, nec equale. Accedunt etiam illud Ieron. 2. Duo charitatis est, qui manet in cha-
ritate in Deo manet, et Deus in eo. Blausma in suis Scripturis ubi testimonia circa hoc, vo-
luntatis et intellectus superius intellectus perfectionem excedantia. Videretur tamen quod dicitur ubi dicitur D. Thom. hic,
et alii medii effusivissime probant delictum.

Item 1°: inter perfectiones aliquam esse
illam perfectionem, quae illi per se propinquior, quam quod magis accedit ad maximam salutem, magis
tali; sed intellectus quodammodo prius dimanans, et est propinquior eius ad quod voluntas: ergo
— 2°: independentem perfectionem est suo dependentem: sed intellectus non dependet a voluntate, be-
ne tamen hoc ab illo: ergo de. — 3°: per cognitionem velus generis perfectionem, quae appe-
titiva: ergo superiora cognitionem velus, quae intellectus, perfectionem, quae superiora appetitiva, quae
liber voluntas; quia si generis, videtur generis, passiva est species speciei. — 4°: per cognitionem, quae
est intellectus rationabilis, perfectionem illam, quae datur deo committente, et per participationem, rationabilis
est; sed illa est intellectus, et voluntas: ergo de. — 5° firmata; quia differat essentia hominis a bruto
assignata per hoc quod rationabilis, et intellectus sit: ergo de.

Per ad 1° modo maius, quam potius
est maius, quia posteriori generatione est prius perfectione. Vel ut a nobis distinguitur illud de.
illa est perfectior, quae propinquior est eius ad rationem nobiliorem, potius, et ad habundantiam, quam alio-
quin quantitas esset perfectior qualitate, quia illa intimior est ad habundantiam, substantia, quae
qualitas. Major enim ad habundantiam datur deo, quae datur deo: ergo perfectior est datur deo: quoniam in habundantia
datur corporis, datur deo: ergo perfectior est datur deo: quoniam in habundantia
qualitas ante naturam appropinquat substantia: intellectus in habundantia, voluntas autem libertate
intimior est: ergo de. — Ad 2° nego maius, quia dependet solus in se esse a se: ergo de.
hic, et perfectior, non videtur in alio, quam datur deo: ergo perfectior est datur deo: quoniam in habundantia
quantitas, sita a maiori, et generaliter posteriora generatione a prioribus, et tunc haec omnia
dependentia perfectionem, ut patet. Distinguitur quod minor est in se, quam potius intellectus dependet
a voluntate, quae est maius, quam voluntas non dependet ab intellectu, nisi ut a subiungente, et minime tamen,
intellectus videtur dependet a voluntate, ut a propinquior, et dominante: illa datur deo oritur ex maiori
delecta, et dominancia; ita videtur et inferioritate, et subiectione. Videtur de. 2° ad. n. 18.

Ad 3° nego assumptum, quia Cognoscitiva est appetitiva
va generice, et sunt equalis, et appetitiva superat cognoscitiva; quia haec, ut ait de. in di-
stinctione a natura, ut illi subiungitur, et subministrat, quam cognoscitiva est propinquior appetitiva, et est maius.
— Ad 4° dicitur, quod rationabilis potius est quam rationabilis, quia est propinquior, et radialis in anima rationabilis,
videtur definita voluntas, quod est appetitiva cum ratione liber. Si vero rationabilis sumat pro cog-
noscitiva cum dicitur, sic soli habitus datur, sed tamen nego maius. Vel retro quod perfectior
est potius essentia libera, quae quae soli deo committente, et per participationem est libera; sed illa est volun-
tas, et in intellectu: ergo de. — Ad 5° dicitur, quod per rationabile in definitione non ponitur
eque radicaliter dicitur utrumque, potius, quam quod est rationabilis; frequenter tamen unum patet pro intellectu
ut, quia intellectus notior est; si quidem multo nequaquam libere habitus, et non intelligitur.

Item 2°: actus intellectus perfectior est actu volun-
tatis: ergo intellectus nobilior est voluntate. Probatur autem: 1°, quia actus intellectus prior est, quam nullus ingu-
ring datur deo et libere; sed actus actus voluntatis. 2°, quia datur deo et actus intellectus; sed actus
summa namque factus in contemplatione repositus: ergo de. — Ratione autem, et ad 1° probatur
neg de, quod sicut actus intellectus est prior, quia nullus est deo impunitus datur, eo quia nequit
assentiri falso ut falso; ita etiam actus voluntatis prior est, quia voluntas nequit amare ma-
lum ut malum. — Dicitur: actus voluntatis est impunitus impunitus magis; sed actus intellectus sic non est, quia
sicut non libere, nisi ut impunitus, et dependet a voluntate, ita nec esse est peccaminosus: ergo
ipse prior est illo. — Ratione 2° hoc impunitus est malum, sed in genere moris, necesse in esse rei.
Vel dicitur, quod etiam actus intellectus est impunitus impunitus falsitatis, et hoc quidem in esse rei. Vel dicitur
cum dicitur, quod si hoc actus probatur, probatur quidem, quod quilibet malum arguitur potius est perfectior
voluntate, quia cum libere actus est ita prior, quam non ponit esse peccaminosus, ita malum de
se. — Ad 2° probatur etiam, quod datur deo involuntarius et actus intellectus, et actus voluntatis, nam includit
cognitionem obiecti, et est delectationem, et affectum: ita non soli deo, sed etiam datur deo Thom. 2. 2. d. 2. art. 11.

Instabili: Cuius die, quo nihil prius, imperfectum est, et ignorantia; sed actus voluntatis: et voluntas
innobilitas est in se; nulla est nra probatio inferius et illius voluntatis et perfectio amoris dei.
Sed quod hoc probat, si quod probat, in genere mori, ne moraliter utique nihil prius odio dei; at vero
in eo nra, nec deus nra probat imperfectum voluntatis, sed immo supereminens nobilitatem, et excellentiam, non
ut libenter ad bonum et malum. Recipit D. Thomas et P. de S. cap. 7. §. 1. dicitur sic dicitur: nobilitas
nobilitas, quod dicitur ei vult, et quod habet arbitrium libertatis, ad utrumlibet flendi potest. et hoc
dicto dicitur Dalm. Minus est paulominus ab Angelis. Nam sic: hoc manifeste probat ex
quod actus, et amor dei sunt actus voluntatis: et ex parte D. Thomas odium dei in eis non probat
superexcellens, et nobilitatem voluntatis. Superius autem actus non potest, et facultates. Unde nec deus
amor dei, sed deus odium dei quoniam in eis mori nihil prius, et imperfectum est in eis rei nobilitas,
et perfectio, quod scia, seu cognitio dei, quia actus liber, seu libertatis effectus, in qua libertate
suprema habet nobilitatem, et excellentiam vult, utem dicitur D. Thomas. Videndum est ibi ubi dicitur Thomi-
tany intelligas varias plura docet.

Ad 6. ex mente Phil. sapientia est ois habitus nobilissimus;
Sed est habitus intellectus, et non voluntatis: et quia in eis nobilitas est voluntas; in eis vero ultima nra probatio.
Probatur maius: perfectius est, et distinguitur perfectius ab imperfecto, quod illud quod est in eis utique;
Sed sumus gloriam distinguunt beatus a beato, Charitas vero est in eis utique: et deus. Ad
S. 4. respondetur D. cit. n. 4. quod Phil. sapientia non distinguitur intellectus a voluntate in ratione ipsius operationis,
intelligit, sapientiaque est habitus intellectus, et partem voluntatis; quia ratio sapientia est quasi sapientia
a seia, et includit cognitionem, et delectationem, seu affectum voluntatis. Deinde ob hoc cognitio, in eis
amato, neque sapientia reuera est et superior: hinc enim, in eis sapientia, quod prius actus intellectus, sed
intuitus sapientis est timor domini. Ad 6. dicitur, ut ait D. Aug. 15. §. 1. dicitur cap. 9. Charitas sola est,
quod dicitur inter filios regni, et perfectionem illam de ipso ibid. cap. 19. in domo dei nullus est maior
donum Charitatis, nec equale. Dicitur in 1. cor. 13. Charitas, diuinitasque est diuinitas beatorum, et beato,
neque si sumus gloriam, seu affectum diuinitatis, quod beatorum, et deus Charitas diuinitas suam affectum
diuinitatis, et inamabilem perfectionem, quod requiritur beatorum, et si habet essentiam finem, seu deus Patris.

Ad 10. Cetera est imperfectio, quia in eis probatur prima-
tus est regulativus voluntatis: et perfectior, quia regulatur nobilitas regulatio, quod non potest in eis
defectibile. Ad 14. respondetur D. quodlibet. 5. quod imperfectio non est simplex negatio perfectionis,
sed perfectionis debite, potest, et in subiecto capaci; cognitio autem non est perfectio debita, sed appetitus, quod
in eis est illius: unde quod voluntas imperat appetitum. Cetera, como de, quod sapientia dicitur, et deus
neque cetera, quod est prius, seu neque vult in subiecto apto ad videre. Vel quod: et neque imperfectio in
voluntate diuina, non est finis videntur, sicut est omnium intellectus. Ad 8. obiditio autem: intellectus
est diuinitas regulativus voluntatis, sed imperat, neque. Quod enim diuinitas aliquid imperat
de diuina Regem, probat, Regem in nobilitate esse illis: quod non, quia liberum est Regi diuina illam
reperire. Quod enim Rex dicitur diuinitas imperat illis, hoc quod probat Regem aliquid:
habere et quod habet voluntas supra intellectum. hinc quod: Non bene pro toto libertas venditur auro.

Sessio de actibus Voluntatis.

Duplex enim est actus elicitus voluntatis, ut D. 2. d. 6. §. 2. n. 1. n. 2. n. 3. n. 4. n. 5. n. 6. n. 7. n. 8. n. 9. n. 10. n. 11. n. 12. n. 13. n. 14. n. 15. n. 16. n. 17. n. 18. n. 19. n. 20. n. 21. n. 22. n. 23. n. 24. n. 25. n. 26. n. 27. n. 28. n. 29. n. 30. n. 31. n. 32. n. 33. n. 34. n. 35. n. 36. n. 37. n. 38. n. 39. n. 40. n. 41. n. 42. n. 43. n. 44. n. 45. n. 46. n. 47. n. 48. n. 49. n. 50. n. 51. n. 52. n. 53. n. 54. n. 55. n. 56. n. 57. n. 58. n. 59. n. 60. n. 61. n. 62. n. 63. n. 64. n. 65. n. 66. n. 67. n. 68. n. 69. n. 70. n. 71. n. 72. n. 73. n. 74. n. 75. n. 76. n. 77. n. 78. n. 79. n. 80. n. 81. n. 82. n. 83. n. 84. n. 85. n. 86. n. 87. n. 88. n. 89. n. 90. n. 91. n. 92. n. 93. n. 94. n. 95. n. 96. n. 97. n. 98. n. 99. n. 100. n. 101. n. 102. n. 103. n. 104. n. 105. n. 106. n. 107. n. 108. n. 109. n. 110. n. 111. n. 112. n. 113. n. 114. n. 115. n. 116. n. 117. n. 118. n. 119. n. 120. n. 121. n. 122. n. 123. n. 124. n. 125. n. 126. n. 127. n. 128. n. 129. n. 130. n. 131. n. 132. n. 133. n. 134. n. 135. n. 136. n. 137. n. 138. n. 139. n. 140. n. 141. n. 142. n. 143. n. 144. n. 145. n. 146. n. 147. n. 148. n. 149. n. 150. n. 151. n. 152. n. 153. n. 154. n. 155. n. 156. n. 157. n. 158. n. 159. n. 160. n. 161. n. 162. n. 163. n. 164. n. 165. n. 166. n. 167. n. 168. n. 169. n. 170. n. 171. n. 172. n. 173. n. 174. n. 175. n. 176. n. 177. n. 178. n. 179. n. 180. n. 181. n. 182. n. 183. n. 184. n. 185. n. 186. n. 187. n. 188. n. 189. n. 190. n. 191. n. 192. n. 193. n. 194. n. 195. n. 196. n. 197. n. 198. n. 199. n. 200. n. 201. n. 202. n. 203. n. 204. n. 205. n. 206. n. 207. n. 208. n. 209. n. 210. n. 211. n. 212. n. 213. n. 214. n. 215. n. 216. n. 217. n. 218. n. 219. n. 220. n. 221. n. 222. n. 223. n. 224. n. 225. n. 226. n. 227. n. 228. n. 229. n. 230. n. 231. n. 232. n. 233. n. 234. n. 235. n. 236. n. 237. n. 238. n. 239. n. 240. n. 241. n. 242. n. 243. n. 244. n. 245. n. 246. n. 247. n. 248. n. 249. n. 250. n. 251. n. 252. n. 253. n. 254. n. 255. n. 256. n. 257. n. 258. n. 259. n. 260. n. 261. n. 262. n. 263. n. 264. n. 265. n. 266. n. 267. n. 268. n. 269. n. 270. n. 271. n. 272. n. 273. n. 274. n. 275. n. 276. n. 277. n. 278. n. 279. n. 280. n. 281. n. 282. n. 283. n. 284. n. 285. n. 286. n. 287. n. 288. n. 289. n. 290. n. 291. n. 292. n. 293. n. 294. n. 295. n. 296. n. 297. n. 298. n. 299. n. 300. n. 301. n. 302. n. 303. n. 304. n. 305. n. 306. n. 307. n. 308. n. 309. n. 310. n. 311. n. 312. n. 313. n. 314. n. 315. n. 316. n. 317. n. 318. n. 319. n. 320. n. 321. n. 322. n. 323. n. 324. n. 325. n. 326. n. 327. n. 328. n. 329. n. 330. n. 331. n. 332. n. 333. n. 334. n. 335. n. 336. n. 337. n. 338. n. 339. n. 340. n. 341. n. 342. n. 343. n. 344. n. 345. n. 346. n. 347. n. 348. n. 349. n. 350. n. 351. n. 352. n. 353. n. 354. n. 355. n. 356. n. 357. n. 358. n. 359. n. 360. n. 361. n. 362. n. 363. n. 364. n. 365. n. 366. n. 367. n. 368. n. 369. n. 370. n. 371. n. 372. n. 373. n. 374. n. 375. n. 376. n. 377. n. 378. n. 379. n. 380. n. 381. n. 382. n. 383. n. 384. n. 385. n. 386. n. 387. n. 388. n. 389. n. 390. n. 391. n. 392. n. 393. n. 394. n. 395. n. 396. n. 397. n. 398. n. 399. n. 400. n. 401. n. 402. n. 403. n. 404. n. 405. n. 406. n. 407. n. 408. n. 409. n. 410. n. 411. n. 412. n. 413. n. 414. n. 415. n. 416. n. 417. n. 418. n. 419. n. 420. n. 421. n. 422. n. 423. n. 424. n. 425. n. 426. n. 427. n. 428. n. 429. n. 430. n. 431. n. 432. n. 433. n. 434. n. 435. n. 436. n. 437. n. 438. n. 439. n. 440. n. 441. n. 442. n. 443. n. 444. n. 445. n. 446. n. 447. n. 448. n. 449. n. 450. n. 451. n. 452. n. 453. n. 454. n. 455. n. 456. n. 457. n. 458. n. 459. n. 460. n. 461. n. 462. n. 463. n. 464. n. 465. n. 466. n. 467. n. 468. n. 469. n. 470. n. 471. n. 472. n. 473. n. 474. n. 475. n. 476. n. 477. n. 478. n. 479. n. 480. n. 481. n. 482. n. 483. n. 484. n. 485. n. 486. n. 487. n. 488. n. 489. n. 490. n. 491. n. 492. n. 493. n. 494. n. 495. n. 496. n. 497. n. 498. n. 499. n. 500. n. 501. n. 502. n. 503. n. 504. n. 505. n. 506. n. 507. n. 508. n. 509. n. 510. n. 511. n. 512. n. 513. n. 514. n. 515. n. 516. n. 517. n. 518. n. 519. n. 520. n. 521. n. 522. n. 523. n. 524. n. 525. n. 526. n. 527. n. 528. n. 529. n. 530. n. 531. n. 532. n. 533. n. 534. n. 535. n. 536. n. 537. n. 538. n. 539. n. 540. n. 541. n. 542. n. 543. n. 544. n. 545. n. 546. n. 547. n. 548. n. 549. n. 550. n. 551. n. 552. n. 553. n. 554. n. 555. n. 556. n. 557. n. 558. n. 559. n. 560. n. 561. n. 562. n. 563. n. 564. n. 565. n. 566. n. 567. n. 568. n. 569. n. 570. n. 571. n. 572. n. 573. n. 574. n. 575. n. 576. n. 577. n. 578. n. 579. n. 580. n. 581. n. 582. n. 583. n. 584. n. 585. n. 586. n. 587. n. 588. n. 589. n. 590. n. 591. n. 592. n. 593. n. 594. n. 595. n. 596. n. 597. n. 598. n. 599. n. 600. n. 601. n. 602. n. 603. n. 604. n. 605. n. 606. n. 607. n. 608. n. 609. n. 610. n. 611. n. 612. n. 613. n. 614. n. 615. n. 616. n. 617. n. 618. n. 619. n. 620. n. 621. n. 622. n. 623. n. 624. n. 625. n. 626. n. 627. n. 628. n. 629. n. 630. n. 631. n. 632. n. 633. n. 634. n. 635. n. 636. n. 637. n. 638. n. 639. n. 640. n. 641. n. 642. n. 643. n. 644. n. 645. n. 646. n. 647. n. 648. n. 649. n. 650. n. 651. n. 652. n. 653. n. 654. n. 655. n. 656. n. 657. n. 658. n. 659. n. 660. n. 661. n. 662. n. 663. n. 664. n. 665. n. 666. n. 667. n. 668. n. 669. n. 670. n. 671. n. 672. n. 673. n. 674. n. 675. n. 676. n. 677. n. 678. n. 679. n. 680. n. 681. n. 682. n. 683. n. 684. n. 685. n. 686. n. 687. n. 688. n. 689. n. 690. n. 691. n. 692. n. 693. n. 694. n. 695. n. 696. n. 697. n. 698. n. 699. n. 700. n. 701. n. 702. n. 703. n. 704. n. 705. n. 706. n. 707. n. 708. n. 709. n. 710. n. 711. n. 712. n. 713. n. 714. n. 715. n. 716. n. 717. n. 718. n. 719. n. 720. n. 721. n. 722. n. 723. n. 724. n. 725. n. 726. n. 727. n. 728. n. 729. n. 730. n. 731. n. 732. n. 733. n. 734. n. 735. n. 736. n. 737. n. 738. n. 739. n. 740. n. 741. n. 742. n. 743. n. 744. n. 745. n. 746. n. 747. n. 748. n. 749. n. 750. n. 751. n. 752. n. 753. n. 754. n. 755. n. 756. n. 757. n. 758. n. 759. n. 760. n. 761. n. 762. n. 763. n. 764. n. 765. n. 766. n. 767. n. 768. n. 769. n. 770. n. 771. n. 772. n. 773. n. 774. n. 775. n. 776. n. 777. n. 778. n. 779. n. 780. n. 781. n. 782. n. 783. n. 784. n. 785. n. 786. n. 787. n. 788. n. 789. n. 790. n. 791. n. 792. n. 793. n. 794. n. 795. n. 796. n. 797. n. 798. n. 799. n. 800. n. 801. n. 802. n. 803. n. 804. n. 805. n. 806. n. 807. n. 808. n. 809. n. 810. n. 811. n. 812. n. 813. n. 814. n. 815. n. 816. n. 817. n. 818. n. 819. n. 820. n. 821. n. 822. n. 823. n. 824. n. 825. n. 826. n. 827. n. 828. n. 829. n. 830. n. 831. n. 832. n. 833. n. 834. n. 835. n. 836. n. 837. n. 838. n. 839. n. 840. n. 841. n. 842. n. 843. n. 844. n. 845. n. 846. n. 847. n. 848. n. 849. n. 850. n. 851. n. 852. n. 853. n. 854. n. 855. n. 856. n. 857. n. 858. n. 859. n. 860. n. 861. n. 862. n. 863. n. 864. n. 865. n. 866. n. 867. n. 868. n. 869. n. 870. n. 871. n. 872. n. 873. n. 874. n. 875. n. 876. n. 877. n. 878. n. 879. n. 880. n. 881. n. 882. n. 883. n. 884. n. 885. n. 886. n. 887. n. 888. n. 889. n. 890. n. 891. n. 892. n. 893. n. 894. n. 895. n. 896. n. 897. n. 898. n. 899. n. 900. n. 901. n. 902. n. 903. n. 904. n. 905. n. 906. n. 907. n. 908. n. 909. n. 910. n. 911. n. 912. n. 913. n. 914. n. 915. n. 916. n. 917. n. 918. n. 919. n. 920. n. 921. n. 922. n. 923. n. 924. n. 925. n. 926. n. 927. n. 928. n. 929. n. 930. n. 931. n. 932. n. 933. n. 934. n. 935. n. 936. n. 937. n. 938. n. 939. n. 940. n. 941. n. 942. n. 943. n. 944. n. 945. n. 946. n. 947. n. 948. n. 949. n. 950. n. 951. n. 952. n. 953. n. 954. n. 955. n. 956. n. 957. n. 958. n. 959. n. 960. n. 961. n. 962. n. 963. n. 964. n. 965. n. 966. n. 967. n. 968. n. 969. n. 970. n. 971. n. 972. n. 973. n. 974. n. 975. n. 976. n. 977. n. 978. n. 979. n. 980. n. 981. n. 982. n. 983. n. 984. n. 985. n. 986. n. 987. n. 988. n. 989. n. 990. n. 991. n. 992. n. 993. n. 994. n. 995. n. 996. n. 997. n. 998. n. 999. n. 1000. n. 1001. n. 1002. n. 1003. n. 1004. n. 1005. n. 1006. n. 1007. n. 1008. n. 1009. n. 1010. n. 1011. n. 1012. n. 1013. n. 1014. n. 1015. n. 1016. n. 1017. n. 1018. n. 1019. n. 1020. n. 1021. n. 1022. n. 1023. n. 1024. n. 1025. n. 1026. n. 1027. n. 1028. n. 1029. n. 1030. n. 1031. n. 1032. n. 1033. n. 1034. n. 1035. n. 1036. n. 1037. n. 1038. n. 1039. n. 1040. n. 1041. n. 1042. n. 1043. n. 1044. n. 1045. n. 1046. n. 1047. n. 1048. n. 1049. n. 1050. n. 1051. n. 1052. n. 1053. n. 1054. n. 1055. n. 1056. n. 1057. n. 1058. n. 1059. n. 1060. n. 1061. n. 1062. n. 1063. n. 1064. n. 1065. n. 1066. n. 1067. n. 1068. n. 1069. n. 1070. n. 1071. n. 1072. n. 1073. n. 1074. n. 1075. n. 1076. n. 1077. n. 1078. n. 1079. n. 1080. n. 1081. n. 1082. n. 1083. n. 1084. n. 1085. n. 1086. n. 1087. n. 1088. n. 1089. n. 1090. n. 1091. n. 1092. n. 1093. n. 1094. n. 1095. n. 1096. n. 1097. n. 1098. n. 1099. n. 1100. n. 1101. n. 1102. n. 1103. n. 1104. n. 1105. n. 1106. n. 1107. n. 1108. n. 1109. n. 1110. n. 1111. n. 1112. n. 1113. n. 1114. n. 1115. n. 1116. n. 1117. n. 1118. n. 1119. n. 1120. n. 1121. n. 1122. n. 1123. n. 1124. n. 1125. n. 1126. n. 1127. n. 1128. n. 1129. n. 1130. n. 1131. n. 1132. n. 1133. n. 1134. n. 1135. n. 1136. n. 1137. n. 1138. n. 1139. n. 1140. n. 1141. n. 1142. n. 1143. n. 1144. n. 1145. n. 1146. n. 1147. n. 1148. n. 1149. n. 1150. n. 1151. n. 1152. n. 1153. n. 1154. n. 1155. n. 1156. n. 1157. n. 1158. n. 1159. n. 1160. n. 1161. n. 1162. n. 1163. n. 1164. n. 1165. n. 1166. n. 1167. n. 1168. n. 1169. n. 1170. n. 1171. n. 1172. n. 1173. n. 1174. n. 1175. n. 1176. n. 1177. n. 1178. n. 1179. n. 1180. n. 1181. n. 1182. n. 1183. n. 1184. n. 1185. n. 1186. n. 1187. n. 1188. n. 1189. n. 1190. n. 1191. n. 1192. n. 1193. n. 1194. n. 1195. n. 1196. n. 1197. n. 1198. n. 1199. n. 1200. n. 1201. n. 1202. n. 1203. n. 1204. n. 1205. n. 1206. n. 1207. n. 1208. n. 1209. n. 1210. n. 1211. n. 1212. n. 1213. n. 1214. n. 1215. n. 1216. n. 1217. n. 1218. n. 1219. n. 1220. n. 1221. n. 1222. n. 1223. n. 1224. n. 1225. n. 1226. n. 1227. n. 1228. n. 1229. n. 1230. n. 1231. n. 1232. n. 1233. n. 1234. n. 1235. n. 1236. n. 1237. n. 1238. n. 1239. n. 1240. n. 1241. n. 1242. n. 1243. n. 1244. n. 1245. n. 1246. n. 1247. n. 1248. n. 1249. n. 1250. n. 1251. n. 1252. n. 1253. n. 1254. n. 1255. n. 1256. n. 1257. n. 1258. n. 1259. n. 1260. n. 1261. n. 1262. n. 1263. n. 1264. n. 1265. n. 1266. n. 1267. n. 1268. n. 1269. n. 1270. n. 1271. n. 1272. n. 1273. n. 1274. n. 1275. n. 1276. n. 1277. n. 1278. n. 1279. n. 1280. n. 1281. n. 1282. n. 1283. n. 1284. n. 1285. n. 1286. n. 1287. n. 1288. n. 1289. n. 1290. n. 1291. n. 1292. n. 1293. n. 1294. n. 1295. n. 1296. n. 1297. n. 1298. n. 1299. n. 1300. n. 1301. n. 1302. n. 1303. n. 1304. n. 1305. n. 1306. n. 1307. n. 1308. n. 1309. n. 1310. n. 1311. n. 1312. n. 1313. n. 1314. n. 1315. n. 1316. n. 1317. n. 1318. n. 1319. n. 1320. n. 1321. n. 1322. n. 1323. n. 1324. n. 1325. n. 1326. n. 1327. n. 1328. n. 1329. n. 1330. n. 1331. n. 1332. n. 1333. n. 1334. n. 1335. n. 1336. n. 1337. n. 1338. n. 1339. n. 1340. n. 1341. n. 1342. n. 1343. n. 1344. n. 1345. n. 1346. n. 1347. n. 1348. n. 1349. n. 1350. n. 1351. n. 1352. n. 1353. n. 1354. n. 1355. n. 1356. n. 1357. n. 1358. n. 1359. n. 1360. n. 1361. n. 1362. n. 1363. n. 1364. n. 1365. n. 1366. n. 1367. n. 1368. n. 1369. n. 1370. n. 1371. n. 1372. n. 1373. n. 1374. n. 1375. n. 1376. n. 1377. n. 1378. n. 1379. n. 1380. n. 1381. n. 1382. n. 1383. n. 1384. n. 1385. n. 1386. n. 1387. n. 1388. n. 1389. n. 1390. n. 1391. n. 1392. n. 1393. n. 1394. n. 1395. n. 1396. n. 1397. n. 1398. n. 1399. n. 1400. n. 1401. n. 1402. n. 1403. n. 1404. n. 1405. n. 1406. n. 1407. n. 1408. n. 1409. n. 1410. n. 1411. n. 1412. n. 1413. n. 1414. n. 1415. n. 1416. n. 1417. n. 1418. n. 1419. n. 1420. n. 1421. n. 1422. n. 1423. n. 1424. n. 1425. n. 1426. n. 1427. n. 1428. n. 1429. n. 1430. n. 1431. n. 1432. n. 1433. n. 1434. n. 1435. n. 1436. n. 1437. n. 1438. n. 1439. n. 1440. n. 1441. n. 1442. n. 1443. n. 1444. n. 1445. n. 1446. n. 1447. n. 1448. n. 1449. n. 1450. n. 1451. n. 1452. n. 1453. n. 1454. n. 1455. n. 1456. n. 1457. n. 1458. n. 1459. n. 1460. n. 1461. n. 1462. n. 1463. n. 1464. n. 1465. n. 1466. n. 1467. n. 1468. n. 1469. n. 1470. n. 1471. n. 1472. n. 1473. n. 1474. n. 1475. n. 1476. n. 1477. n. 1478. n. 1479. n. 1480. n. 1481. n. 1482. n. 1483. n. 1484. n. 1485. n. 1486. n. 1487. n. 1488. n. 1489. n. 1490. n. 1491. n. 1492. n. 1493. n. 1494. n. 1495. n. 1496. n. 1497. n. 1498. n. 1499. n. 1500. n. 1501. n. 1502. n. 1503. n. 1

Et quidem per, quia anima rationalis naturaliter inclinatur ad statum, in quo potest deinde uti sua loco-motum, intellectum, et volitiva facultate; sed hic est status separationis a corpore corruptibili, et mortali, in quo statu independentia a sensibus, et terrenis ligamentis operatur anima: ut status separationis est illi naturalis, dicitur uocari in clausura naturalis eius. Et quia, quia anima rationalis est per se subsistens, seu non indiget aliquo ad substantiam, non est ipsi violentus solitarius vivere, neque a facto anima non substantia in corpore, in quo recipit, ut totum diximus. 2a autem pars resolutionis videtur meo est evidens, quia anima in statu separationis habet naturaliter inclinationem ad corpus; et quia est essentialiter inimplens, seu pars essentialis, quod idem non potest non inclinari naturaliter ad corpus, ut dicitur totum, pro quo causa fuit ab intellectu rationis. Et, quia anima non potest non inclinari naturaliter ad statum, in quo potest facultates suas exercere, ut in aliquo sibi perfectionem acquirit; sed hic est status unionis cum corpore, in quo tantum potest vitalis suas implere, seu partiales potestates videndi, audiendi, etc. exercere, ut patet: ergo anima in statu separationis aliquatenus est violenta. = Hinc est evidenter in inferre, quod status unionis cum corpore gloriosus, et immortalis, est ipsi anima inaccessibilis, quia in eo statu bene est illi in omnibus, et in eundo, quod in operando, quia tunc perfecti delectetur in deo appetitus, et perfecte fungitur quocumque munere suo, neque indiget a phantasmatis indigere, et inaccessibiliter informatur corpus clarum, subtile, impassibile, et imperebibile, et donum gloriae.

Quaeres 2o: quae potest provenire in anima separata?

Et supponimus quidem provenire simpliciter, et absolute potest inorganicas, intellectus, scilicet, et voluntas. Prima potest organicas addegi sumptas non permanere, bene tunc inadeguata, et partialiter addegi. utraque pars est evidens ex dictis lib. 1. disp. 2. et 3. 1a quidem, neque potest organica ipsa sumpta includi organum, seu partem corporis; quod maneat in anima separata, involvit machinam in addegi; aliter non potest separata, dicitur separata. 2a etiam, quia potest organica partialiter sumpta est facultas, seu virtus realiter identificata cum anima: ergo etc.

Dices ita: in anima separata cum dolore, iuxta illud Math. 25. ibi erit fletus, et stridor dantis: ergo quia in anima separata proveniunt dolores organici scilicet potest. = Respondeo distinguendo animam in anima separata cum intentionaliter dolore, sumptis quidem dolore pro tristitia alienum obiectum non habet, tunc eventus divergentis, recedens, cum dolore pro sensibus, neque, iuxta non semel dicta per non est in anima. Et ita pars intelligitur textus, si anima separata damnata referatur; potest etiam litteraliter, ut sonat, intelligi, si anima damnata, qui per generaliter resurrectionem etiam corporaliter cruciabitur in quantum, referatur. Qualia autem potest sensus requirit spiritus; et negotium actus, accedens per theologicum. Videtur de 4. d. 44. q. 2.

Quaeres 3o: an species intelligibiles, et habitus huiusmodi proveniant in anima separata?

Respondeo affirmari cum de 4. d. 45. q. 1. n. 2. et quidem per species, neque licet cum dependentia a sensibus, et phantasmatibus fuerint acquisite, tunc in deinde non dependent ab illis: neque subiectum est omnino incorruptibile, et igitur non sunt transientes, ut actus, sed permanentes, et non habent materiam: ergo etc. Sed differre rationes probant et habitus acquisite ipsa proveniunt in anima separata; neque valde durum esse potest deinde in morte, quod in vita tanto labore fuerint acquisite. = Sed adverte, quod est a deo in ordine, deus habitus remanent; tunc ex dispositione divina in anima beata non manebunt habitus exonerati, nec probabiliter vivere, quia, ut potest imperfecti, inpossibiles sunt cum illo summo felicitatis, et perfectissimi statu; nec manebit habitus fidei, quia loco eius succedit lux gloriae; nec habitus spei, quia loco eius succedit summa totius boni fructiva possessio. In anima autem damnata non manebunt habitus naturales, non tunc habitus supernaturales, nec virtutes morales; neque indigni sunt boni illi, qui deus summi boni, et cum properta neglexerunt. Manebunt tamen characteres illi ad maiorem ignem, sicut

Dices ita: Eccl. 9. dicitur: mortui nil novenerunt amplius; nec opus, nec ratio, nec scia, nec sapientia eorum apud inferos. etc. 1. ad Thimotheum. cap. 6. dicitur, quod in futura vita seque delectantur, et linguas sequebunt. = Respondeo in praesentio qualiter anima, seque longa equitudine delectatur, et corrumperetur: ergo a fortiori in morte. = Respondeo ad 1a cum non lyra, quod sapientia ibi loquatur et damnata nihil amplius cognoscantibus, quod ponit eis ad salutem prodeum. = Ad 2a dicit, spiritus non loqui et scia absolute, sed et dono seque recomitantibus fide, etc. quidem, sicut eripia fides ratione obcurrit in impossibili cum clara de visione, delectatur. = Ad 3a dicit, loqui et speciebus sensibilibus phantasmatis ad unum habitum scientifici delectantibus: quod quidem species in equitudine laqueantur, et in deinde perit delectantur. quae cum non ponamus uti habitibus scientificis, quia pro hoc statu non ponamus ab ipso phantasma intelligere. Anima in statu separationis, cum non dependeat a phantasmatibus, potest uti

Amen -

